

ANUL XX.

854

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

~~~~~

CUPRINSUL:

—••—

- Acte Oficiale. Sumarele ședințelor Sf. Sinod.—Cuvântarea P. S. Nicodim, Episcop al Hușilor la instalarea sa.
G... Cei trei tineri Arhieriei.
C. Mănăstirile din Sfântul Munte.
C. E. Câteva cuvinte asupra acestui manuscris.
Icon. Const. **Nazarie**. Nu-i decât Materie?
B. **Mangâru**. Pentru clerul nostru.
M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea
G. Cassa Bisericii și o expoziție de lucrări manuale.
Oficiale. Convocarea colegiului electoral monahal al Eparhiei Moldovei și Sucevei.—Ordinul circular către P.P. C.C. Protoerei din Eparhia Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei.
Pr. **Grigore Popescu-Breasta**. Un raport interesant.
Arhim. I. **Scriban**. Constatări și învățăminte religioase în catastrofa Transatlanticului «Titanic».
Pr. Gr. **Popescu-Breasta** Cuvântare la 24 Ianuarie 1912, rostită în biserică «Madona Dudu» din Craiova.
C. **Pavel**. Cuvântare panegirică la Buna-Vestire.
Oficiale. Raportul Spiritualului Consistoriu al Eparhiei Dunărei de Jos.—Donațiuni.—Supliment: Lista definitivă a preoților și diaconilor din țară
Ștergerea membrilor Consistoriului Superior Bisericesc.

—••—

BUCUREȘTI

GRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

Mitropolia Moldovei și Bucovinei
Biblioteca "Dumitru Stăniloae" Iași

M00210

S P R E Ț I I N Ț Ă

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bârlădeanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiepiscopul Meletie Constănteanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulate, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiepiscopul Meletie Constănteanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrate, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcopul de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De același: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «Culegere de cântări bisericesti». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De același: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De același: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diculescu. 3 lei.

De același: «Din corespondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

SUMARELE ȘEDINTELOR SFÂNTULUI SINOD

SESIUNE EXTRA-ORDINARĂ.

Ședința din 1 Martie 1912.

Ședința se deschide la ora 11 dimineața sub președenția Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 13.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu rectificările cerute de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei și PP. SS. Episcopi: al Romanului, Râmnicului și Dunărei-de-Jos, de a se trece în sumar toți candidații de Arhieriei propuși pe lista Sfântului Sinod, atât cei cari au întrunit la alegere majoritatea voturilor cât și cei cari n'au întrunit-o, arătându-se la fiecare cu ce număr de voturi a eșit.

D. n. l. Ministru intră în sala de ședință.

P. S. Arhieriu Valerian Râmnicianu zice, că prin alegerea P. S. Teodosie ca Episcop al Romanului, a devenit vacant un loc în comisiunea pentru revizuirea textului Bibliei și un loc în comisiunea pentru revizuirea cărților de ritual. P. S. Sa propune să fie ales în comisiunea pentru Biblie, în locul devenit vacant, P. S. Arhieriu Evghenie Piteșteanu; iar în comisiunea pentru cărțile de ritual,

inv. 210

BIBLIOTECA MITROPOLIEI IAS

P. 1-4

P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu. În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte I. P. S. Mitropolit Primat, I. P. S. Mitropolit al Moldovei și D-nul Ministru, se aprobă propunerea făcută de P. S. Arhiereu Valerian Râmnicăneanu.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, comunică că s'a primit de la D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii, adresa prin care se aduce la cunoștința Sfântului Sinod, că supunând Onor. Consiliu de Miniștri lista candidaților de Arhierei, votată de Sfântul Sinod în ședința de la 28 Februarie anul curent, Consiliul s'a rostit de ocazitate numai pentru vacanța de Arhiereu cu titlul de Ploeșteanu, pentru care a ales pe Prea Cuviosul Arhimandrit Teofil Mihăilescu, pentru a căruia întărire, spre a fi hirotonit Arhiereu, se va face cuvenita mijlocire la Majestatea Sa Regele. Întru cât privește celelalte două vacanțe de Arhierei, Guvernul rămâne a se rosti mai târziu, când se va aduce la cunoștința Sfântului Sinod deciziunea ce se va lua.

P. S. Episcop al Argeșului, Secretar, citește în întregime această adresă a D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei luând cuvântul zice: Din adresa citită se vede că Onor. Guvern a ales dintre candidații de Arhierei, votați de Sfântul Sinod, numai pe unul, pentru locul vacant cu titlul de Ploeșteanu și pentru care încă nu s'a obținut până acum Decretul Regal de întărire; iar pentru împlinirea celorlalte două vacanțe de Arhierei cu titlul de Botoșeneanu și Bacăoanul, din această adresă reiese că Guvernul se va rosti mai târziu. I. P. S. Mitropolit întreabă pe D-nul Ministru dacă sesiunea extraordinară a Sfântului Sinod se prorogă până când se va rosti Guvernul și pentru împlinirea vacanțelor de Arhierei cu titlul de Botoșeneanu și Bacăoanul, despre care urmează a se comunica în Sfântul Sinod, odată cu Decretele Regale de întărire, conform Regulamentului Sfântului Sinod. Acest regulament prevede că după ce Guvernul va alege pe candidații cari vor ocupa locurile vacante, având întărire Regală, Sfântul Sinod să reguleze în competența Sa cele cuvenite pentru hirotonia lor de către Mitropolitul respectiv. În așa fel s'a urmat totdeauna.

D-nul Ministru. Guvernul își rezervă dreptul de a cercetă, spre a se putea rosti asupra persoanelor pe care le va alege din lista candidaților de Arhieriei votată de Sf. Sinod. Deciziunea pe care o va lua Guvernul se va aduce la cunoștința Sfântului Sinod, când urmează a fi convocat din nou, și prin aceasta se va satisface complet dorința Sfântului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului. În fața declarațiunilor categorice pe care D-nul Ministru le face în numele Onor. Guvern, nu rămâne decât ca Sfântul Sinod să ia act de dănsese și să aștepte convocarea din nou spre a i se comunica rezultatul definitiv. Sfântul Sinod ia act și așteaptă comunicarea Onor. Guvern la timp cu Decretul Regal de întărire pentru acesta și pentru locurile vacante, pentru care nu s'a rostit încă Onor. Guvern, după care se vor lua dispozițiile pentru hirotonie.

D-nul Ministru citește Mesagiul Regal de închiderea sesiunii extraordinare.

Ședința se ridică la orele 12 din zi.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Nifon al Dunărei-de-Jos.*

Cuvântarea P. S. S. Nicodim, Episcop al Hușilor, la instalarea sa.

Iubiții mei fii în Domnul,

Cu mila lui Dumnezeu, prin voința națională, cu aprobarea M. S. Regelui, cu binecuvântarea Î. P. S. Mitropolit al Moldovei și cu bunăvoința Înaltului Guvern, iau astăzi în mână frânele ocârmuirii duhovnicești a păzitei de Dumnezeu Eparhii a Hușilor.

A lua însă în mână frânele ocârmuirii duhovnicești în Biserica lui Dumnezeu astăzi nu e lucru tocmai ușor; căci instituțiile ca și oamenii au timpuri prielnice și timpuri neprielnice în mersul și dezvoltarea lor. Biserica, ca insti-

tuție, a avut, poate are și încă va avea timpuri neprielnice în mersul ei. Vremile ultimului secol, secolul de propășire materială și al invențiilor, n'au fost tocmai prielnice Bisericii. S'a crezut un moment că a trecut timpul spiritului și a venit vremea materiei; s'a crezut un moment că omenirea stă pe loc, fiindcă omul stă pe loc, fiindcă omul este încătușat în cerințele nobile ale spiritului; mai scurt, s'a crezut că Biserica, aceia care a încălzit la sânul ei omenirea atâtea veacuri, este o instituție învechită, o mamă care vrea să țină pururea sub epitropie aspirațiunile fiilor ei.

De aici a urmat între Biserică și fiii ei, nu o ceartă, dar, în tot cazul, un fel de răceală pe ici, pe colea n'a lipsit. În schimb această răceală s'a manifestat în viață printr'o îndepărtare de frumusețile spirituale, printr'o acufundare în cele materiale și, deci, printr'o neglijare vinovată a ordinii morale. Dar unde lipsește idealul și ordinea morală, acolo mulțimea averilor, istețimea de spirit, puterea fizică și toate celelalte bunuri sunt lucruri trecătoare.

În adevăr au fost în trecut Imperii mari și vestite prin puterea, bogăția și comerțul lor, despre care nu ni mai vorbesc astăzi decât modeste ruine, și aceasta numai mulțumită faptului că nu și-au pus tăria lor în ordinea morală, singura veșnică și neperitoare ca și Dumnezeu, autorul ei.

Fătrunsă de acest adevăr, lumea cultă din Apus și Răsărit caută, cu drept cuvânt, să se întoarcă la viața ocărmită de religione, caută să dea Bisericii locul ce i se cuvine în mersul lucrurilor morale, și cu aceasta se îndeplinește profetia Mântuitorului: «Voiu zidi Biserica mea, și porțile Iadului nu o vor birui». Rostul Bisericii în mersul lucrurilor morale nicăiri n'a fost, nu este și nu va fi mai însemnat ca la noi, Români, cari ne-am trezit creștini, am trăit ca Români creștini și Biserica ne-a servit de scut pentru limbă și neam, pentru fericirea de acum și cea ce va să fie.

Dar nu numai pentru aceste motive este grea ocârmuirea duhovnicească, ci și pentru faptul că ocârmuirea și în genere educarea poporului este o misiune grea prin ea însăși. În adevăr mulți dintre fiii noștri duhovnicești își închipuiesc că rolul Bisericii este cum nu se poate mai simplu: a boteza, a cununa, a înmormânta și a oficia și alte sfinte lucrări—iată, se pare, tot rostul și rolul Bisericii. Și, totuși, nimic mai greșit decât această concepție despre Biserică.

Este adevărat că Biserica sfințește viața omului în diferitele momente ale ei, însă are și misiunea de a urmări ca sfințenia să se reflecteze în faptele omului: «Fiți sfinți, precum și Tatăl vostru Cel din Ceruri sfânt este», zice Mântuitorul. Deci, rolul Bisericii constă și în a observa ea viața creștinilor să fie conformă cu credința lor; adică să fie o viață pătrunsă de duhul moralității și însoțită de fapte virtuozose. Prin aceasta Biserica devine o forță socială de primul rang, are cea mai strânsă legătură cu viața și devine cea mai înaltă și mai puternică prietenă a Statului în realizarea ideii de ordine, de pace, de bine, de adevăr și de înfrățire. Da, Biserica este prietena Statului și mama credincioșilor, și, deși menirea Bisericii constă în a asigura fericirea creștinilor în lumea cea de apoi, totuși viața de acum e amanet, punte, mijloc de trecere în cealaltă viață. Bună starea intelectuală și morală a credincioșilor în viața de acum sunt lucruri pe care Biserica le cere dela Dumnezeu și pentru care lucrează neîncetat. În acest punct între Stat și Biserică nu este nici o deosebire, căci și unul și cealaltă urmăresc fericirea de acum a individului, și aici se întâlnesc în scopul urmărit.

Iată pentru ce oamenii cuminți cer cu stăruință sprijinul Bisericii în fericirea norodului. A face însă pe om fericit, iubitor de ordine, de pace și de înfrățire, a fost și este problema cea mai grea, care cere mult sacrificiu, ab-

negațiune și muncă neadormită. Și de aceea ziceam că ocârmuirea duhovnicească este lucru tare greu.

Totuși, în aceste momente solemne, făgăduiesc că voi fi neadormit întru a strânge în staul oile rătăcite și a duce la bune pășune pe cele ce vor ascultă glasul păstorilor; voi căută să țin departe și pe lupii cei adevărați, cari ar voi să sfășie turma, și pe lupii cei îmbrăcați în piele de oaie. În acest scop voi căută, ca fiu al poporului ce sunt, și ca păstor, să mă pogor în mijlocul poporului Eparhiei mele ca să-l îndrept la bine, să-l abat dela rău, să-l fericesc cu bunurile lumii aceștea și ale acelei viitoare, să-l fac să simțească că Biserica este mama lui duioasă și că ordinea, pacea și dragostea sunt armele cu care se poate cuceri mult dorita fericire și aici, și dincolo de mormânt!

Binecuvântarea Domnului și ale Lui daruri bogate să fie peste voi, peste scumpa Românie și a ei strălucită Dinastie în veci nesfârșiți.

CEI TREI TINERI ARHIEREI

I.

Sf. Sinod a ales și Guvernul a confirmat pe următorii trei slujitori ai Bisericii noastre naționale ca viitori Arhiepiscop și anume: 1) Pe Arhimandritul Teofil Mihăilescu, licențiat în teologie și în serviciul bisericii catedralei a sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei. 2) Pe Arhimandritul Bartolomeu Stănescu, licențiat în teologie și fost diacon la capela română din Paris. 3) Pe Preotul Al. Petrescu, licențiat în teologie și parohul bisericii Sf. Arhangheli din Craiova.

Câteși trei întrunesc toate condițiile pentru a face parte

cu cinste dintre membrii conducători ai Bisericii noastre naționale. Bărbați înzestrați cu cultura necesară și conștiinți de rolul cel mare al Bisericii în vremurile în care trăim și plini de râvnă sfântă pentru ca biserica să-și îndeplinească cu succes acest rol. Biserica noastră poate fi mândră pentru chemarea acestor trei persoane la conducerea ei!

II.

Părintele Arhimandrit Teofil Mihăilescu a fost hirotonit Arhiereu cu titlul de Ploeșteanu, Duminică 1 Aprilie c., în catedrala Mitropolitană din București. Hirotonia Sa a fost făcută de I. P. S. Mitropolit Primat Konon, de P. S. Ghenadie, Episcopul Râmnicului-Noul Severin și de P. S. Arhiereu Valerian Râmniceanu. La serviciul religios au asistat mai mulți P.P. S.S. Episcopi și Arhierei, cum și D-nul Ministru al Cultelor și instrucțiunii și Administratorul Cassei Bisericii. A asistat și mult popor credincios.

După ce s'a terminat serviciul religios a fost recepție în Palatul Mitropolitan. Cu acest prilej, P. S. Teofil Ploeșteanu a ținut următoarea frumoasă cuvântare.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiți Părinți,*

Prin votul Sf. Sinod cu consimțământul Onor. Guvern și Inalta aprobare a M. S. Regelui, am fost ales și întărit ca Arhiereu locotenent al Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu titlu de Ploeșteanu; iar astăzi s'a săvârșit actul sfințirii prin chemarea dumnezeescului Har asupra smereniei mele, cu punerea mâinilor și rugăciunile PP. SS. Arhierei împreună slujitori.

De când am fost chemat și am îmbrățișat preoția, am căutat să slujesc după puterile mele lui Dumnezeu și Bisericii cu cinstea cuvenită.

În acest timp am putut cunoaște câte greutate și primejdii însoțesc această misiune, pentru preîntâmpinarea că-

rora preotul are absolută nevoie, pre cât de o sănătoasă învățătură a minții, pre atât și de o temeinică și ferită de ispite cultură a inimii.

Dar greutatea și pericolele misiunii preoțești cresc și mai mult, cu pășirea la o treaptă mai înaltă. În această stare aflându-mă acum, prin înaintarea mea la treapta arhierască, îmi ridic privirile sufletești spre înălțime, de unde toată suflarea așteaptă milă, ocrotire și ajutor. Și fiindcă știu bine câtă bogăție de mângâere cuprinde Harul și binecuvântarea lui Dumnezeu, care stoarce din piatră apă vie și întru neputințe arată puterea sa, mă plec voiei sale celei sfinte și îl preamăresc.

Acum când biruitoarea putere a tainii ce s'a săvârșit asupra-mi, mi-a pătruns sufletul și inima, îmi pîn înaintea ochilor minții tabloul vieții Mântuitorului, tabloul virtuților sale pilduitoare, al smereniei și jertfei pentru care port un adânc respect și o negrăită admirațiune din copilăria mea. Admirațiunea a crescut și respectul mi s'a întărit, încă și prin convingerea căpătată în curgerea vremii, despre folosul nemăsurat ce aceste virtuți le aduc omenirii, în special celor ce le înțeleg și le practică.

În adevăr, rare ori s'a văzut ca o inimă înfrântă și smerită să fie pricinuitoare de rău. Rare ori s'a văzut ca un om generos, care,—dacă învățătura nu i-a îngâmfat gândurile,—să nu-și aducă aminte de ziditorul fapturii și de moarte, spre mai bună pază și pace a sufletului său.

Sunt încredințat, sunt sigur, că numai privind la smerenia și jertfa Mântuitorului, orice om dobândește întărire în greutățile, în luptele și în strâmtonile vieții. Și această privire ar trebui provocată încontinuu în omenire și mai ales astăzi când lumea e îmbătată de fumul patimilor, cari slăbesc puterea sufletului până la necredință; când duhul iubirii de sine robește multe inimi; când în toate se vede o tristă amestecare a deșertăciunii, care răcește dragostea între oameni, aducând atâtea nevoi și rele în lume, la cari de altfel trebuie să ne așteptăm, dacă ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului: «*Va veni vremea, le zice El ucenicilor, în care se vor scula profeți mincinoși și vor amăgi pe mulți... Și pentru înmulțirea fărădelegii, va răci dragostea multora*».... *Veți fi urțiți de toți pentru*

numele meu... veți fi prizoniți... Iar ca să-i îmbărbăteze adaogă: «Intru răbdarea voastră, ve-ți dobândi sufletele voastre».

Cu adevărat s'a apropiat timpul, în care cei ce voesc a sluji omenirii pentru Hristos, să se aștepte a fi supuși la acelaș dispreț, la aceeași ură și prigonire chiar, ca și acelea din zilele Mântuitorului, ale Sfinților Apostoli și ale mucenicilor.

Astăzi ca și atunci, acei ce am primit a fi ostași ai lui Hristos, avem nevoie de armele lui Dumnezeu, avem nevoie de întărire duhovnicească. Căci a venit vremea iarăși ca să luptăm împotriva duhurilor răutății celei de sub cer, în contra cărora, *trebuie a ne încinge cu adevărul, a ne îmbrăcă cu dreptatea... a lua sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu... iar preste toate pavăza credinții, în care să se poată stinge săgețile vicleanului cele aprinse».*

Având conștiința datoriei mele, m'aș simți fericit să mă pot înarmă și eu cum se cuvine cu această armătură duhovnicească, ca să fiu în stare a lupta până la istovire unde ar cere trebuința, tare fiind în credința, că jertfirea pentru binele omenirii, este scara pe care se poate urca sufletul până la lumea cea de sus.

Cu aceste idei și simțiminte, cu aceste porniri mă înfațișez astăzi după săvârșirea marelui act al hirotoniei mele în Arhiereu.

Ca întotdeauna voi fi departe de patimi josnice, departe de turburări și frivolități. Voiu fi însă cu toată osârdia trebuitoare la lucru din viaa Domnului, cum și pe câmpul intereselor bisericesti și naționale.

Mă va găsi oricine la timp cu trezia minții, pentru paza și apărarea credinții, cum și cu destulă căldură în inimă care să o facă să bată după trebuință pentru toată românimea.

Voiu pune aceeași râvnă în slujba sfintei noastre Biserici și a țării, împărtășind cu dragoste toate greutatețile și toate ostenețele lucrului în viaa Domnului, împreună cu I. P. S. meu Chiriarh și cu PP. SS. membri ai Sf. Sinod.

Voiu căută să sporesc în iubire și răbdare, pentru dobândirea vieții netrecătoare, și să am pe Hristos pururea în tronul sufletului meu.

Mulțămind cu recunoștință Sf. Sinod și Onor. Guvern pentru alegerea mea ca Arhiepiscop locotenent al Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, aduc omagiile mele de gratitudine, de profund respect, de credință și devotament M. S. Regelui—și nu voi uita în rugăciunile mele, pe acei ce au chemat Harul Sf. Duh, cu punerea mâinilor asupra smereniei mele.

Trăiască M. S. Regele, cu Augusta familie Regală, și Sfetnicii M. Sale.

Trăiască Sf. Sinod al sfintei noastre Biserici Ortodoxe Autocefale Române.

*

La această cuvântare a răspuns I. P. S. Konon. I. P. S. Sa își exprimă marea bucurie că Darul lui Dumnezeu s'a revărsat prin hirotonie asupra noului Arhiepiscop, pe care îl apreciază foarte mult. În frumoasa cuvântare pre care a ținut-o I. P. S. Sa se exprimă adevăratele vederi și simțiminte, ce trebuie să încălziască și să călăuziască pe toți înalții slujitori ai Bisericii noastre. Rugăciunea noastră către Dumnezeu să fie, încheie I. P. S. Sa, ca să domnească pacea și liniștea în Biserică și în țară, căci numai așa ne vom putea întări și merge tot înainte.

*

Iată câteva date din viața și activitatea P. S. Teofil Ploșteanul.

P. S. Sa s'a născut în 20 Septembrie 1862 în orașul Dorohoiu. E fiul răposatului Preot Econom Constantin Mihăilescu de la biserica Adormirea din acelaș oraș. Și-a făcut studiile în Seminariul Veniamin din Iași și în facultatea de teologie din București. A fost profesor suplitor de religie. În 1900 a fost chemat de răposatul Episcop al Argeșului Gherasim Timuș la Curtea de Argeș și făcut călugăr și preot al catedralei episcopale. În Octombrie acelaș an a fost ridicat la rangul de Arhimandrit de scaun al Eparhiei Argeșului. În aceeași calitate a fost chemat apoi la Episcopia Dunărei-de-Jos. A fost chemat mai târziu.

ca preot al catedralei Episcopiei Râmnicului-Noul Severin. În cele din urmă a fost preot al catedralei Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

P. S. Sa a publicat până acum două lucrări teologice de mare însemnătate. Una e intitulată: «Meditațiuni la Evangheliile duminicale», iar alta: «Polemice» contra materialiştilor.

Lucrările acestea ne arată distinsa cultură teologică a P. S. Teofil și calități deosebite de publicist. De altfel am vorbit la timp în coloanele acestei reviste despre valoarea lucrărilor P. S. Teofil.

P. S. Sa a mai publicat numeroase articole teologice în diferitele noastre reviste bisericesti.

P. S. Teofil e tipul păstorului bisericesc: blând, bun, cuvios, milos...

În numărul viitor despre ceilalți doi Arhieri.

G...

(Va urmă).

Mănăstirile din Sfântul Munte,

În primile veacuri ale Creștinismului, când cei ce se închinau Domnului Nostru Iisus Hristos, erau prizoniți și persecutați de pretutindeni și deci nevoiți a se ascunde de frica persecuțiunii, foarte mulți, credincioși s'au depărtat de lume și s'au retras în pustile Siriei, ale Palestinei și ale Nitriei, ca acolo, departe de societate și de orice contact cu lumea, să mediteze în liniște sufletească, să se îndeletnicească în pietate și religiozitate, cugetând ziua și noaptea la marele mister al mântuirii oamenilor, nevoindu-se astfel numai la îndeletniciri duhovnicești, pentru mântuirea sufletului.

Aci este origina monachismului și a vieții ieremitice, în Biserica lui Iisus Hristos. Și astfel vedem, cum în primele veacuri ale Creștinismului leagănul vieții monastice era în deșerturile mai sus amintite și în toate veacurile posterioare s'a păstrat, ca să fie totdeauna departe de lume și de societate.

Caracteristica aceasta a vieții monastice, în Biserica lui Iisus Hristos, s'a păstrat cu sfințenie în decursul veacurilor și se păstrează până în ziua de astăzi, în sfânta noastră Biserică creștină ortodoxă a răsăritului, deosebindu-se astfel monahismul acesta de ordinele monastice, înființate de Biserica Romei, ca ele să fie petru societate, să lucreze în ea și să aducă la îndeplinire ordinele sfântului scaun din Roma, în toate țările și națiunile pământului, unde domnește această Biserică.

Cu caracter pur creștinesc, monahismul s'a păstrat din cea mai profundă vechime în orientul creștin și a conservat pretutindeni învățătura de credință, cultul și disciplina bisericească cu cel mai mare rigorism, care nu a rare ori avea părțile sale excentrice, confundându-se, din cauza fanatismului, adesea ori cu misticismul și mai totdeauna cu bigotismul.

Ca centre mari ale monahismului, în Biserica creștină ortodoxă a orientului, aflăm în decursul veacurilor până în ziua de astăzi, pe lângă mănăstirile împrăștiate, în locurile cele mai grele de străbătut ale Africei, Asiei și sudului Europei, (Grecia și parte din Epir și Tesalia) ca leagăn, zic al vieții monastice, istoria ne arată Muntele Atonului, cunoscut sub numele de Sf. Munte, pentru întreaga Creștinătate grecească din Orient. Iar pe lângă aceasta în restul lumii ortodoxe sunt:

Mănăstirea Lavra din Peloponesul Greciei, Peștera din Chiev și Lavra din Moscova, ambele în Rusia și Mănăstirea Neamțului în România.

Dar dintre toate acestea, cel mai mare leagăn al vieții monastice din Biserica creștină ortodoxă a orientului, este Sf. Munte, despre care dăm aci o idee sumară.

Vieța monastică în Sf. Munte, care nu este altceva decât peninsula Calcidică, cu cele trei mari promontorii sau limbi de pământ, cari se întinde departe în marea Arhipelagului și care cu vârfurile cele înalte ale munților săi, se prezintă ca o fortăreață mare și puternică, care stăpânește toate localitățile dimprejur. Aci vieța monastică își urcă origina sa, până în primele veacuri ale Creștinismului.

Urme de monahi, ieremiți și sihastri se amintesc, că existau aci încă din veacurile IV și V ale Creștinătății. Dar istoria propriu zis, a mănăstirilor din Sf. Munte, cu date istorice, certe și autentice, datează din veacul al IX și se continuă neîntrerupt până în ziua de astăzi.

Intreg Muntele Atonului, pe o suprafață de aproape 400 kil. p. îl vedem astăzi presărat de 20 mari mănăstiri numite chiriarhale și împărătești, cu mulțime de schituri și chilii, cu case de rugăciuni și locuințe particulare, până în locurile cele mai râpoase și neumblate, toate locuite de monahi.

Cea mai veche dintre mănăstirile Sf. Munte, care și păstrează întăetatea până în ziua de astăzi, este mănăstirea numită *Lavra cea Mare* sau *mănăstirea Lavrei*, zidită de cuviosul Atanasie pusnicul, a cărui pomenire se prăznuște în ziua de 5 Iulie. Ea a fost zidită la sfârșitul veac. IX.

Apoi în acelaș timp se amintesc mănăstirile Vatopedului, mănăstirea Porumbeilor, a Zografului și a Ivirilor, precum și mănăstirea Monoxilitului și a lui Plateu.

În decursul veac. XI, istoricii raportă pe lângă cele trei mari mănăstiri a Lavrei, Vatopedului și a Ivirilor, mănăstirile Zygului, a Esfigmenului, a Sf. Nichifor, a Caspacului, a Xiropotamului, a lui Atanasie, a Dohiarului, a lui Sisope, a Caliagrei, a Fachinului, a Sf. Estratie, a lui Veriotu, a

lui Falacru, a lui Calestru, a Arhanghelui, a Filadelfului, a Sfinților Fără de Arginți, a Sf. Nicolae, a Sf. Petru, a lui Filoteiu, a Lemnarului, a Amalfionului, a Sf. Trifon, a Sf. Sava și încă altele peste 25 la număr.

În veacul al XII se amintesc mănăstirile Caliarga, Ravduhu, Popa Ilie, Lemnarului, a lui Cazari, a Tesalonicului, a Dohiarului, Caracava, Hiropotamu, Doroteiu, a lui Atanasie, a Xiropotamului, a Scorpiului, a lui Filoteiu, a Helindarului, a lui Varnaviți, a lui Sf. Filip, a lui Zimischè, Placa, Ionà, Cutlumus, Caspac, Sf. Dumitru, Trohala, Simon, Profetu Ilie, Lavra, Vatopedu și a Ivirilor. În veacul XIV, un document al monastirei Esfigmenu, raportează următoarele 31 de mănăstiri: Ravduhu, Micru, Alipiu, Neachitu, Xist, Cohliarà, Placà, Capruli, Gomatu, Minița, Hanà, Doroteiu, Barnaviț, Ihtiofagu, Saravari, Veriotu, Colegi, Macrù, Ghireftu, Calatà, Castamonit, Rusicu, Cutlumusiu, Filoteiu, Xiropotan, Esfigmenu, Lavra, Caracala, Dohiaru, Xenofont, Iviru și Lavra din Carea.

Pe lângă acestea același document mai raportează mănăstirile: A lui Axentie, a lui Alopù, a lui Hrisurare, precum și mănăstirile Vatopedului, Hilindaru, Zografu și Sf. Pavel.

După veacul al XIV se raportează și mănăstirile a lui Dionisie, a Pantocratorului, a lui Simon Petru. Apoi ceva mai târziu mănăstirile a Sf. Grigorie și cea din urmă a lui Stavronichita.

Astăzi cele 20 de mănăstiri mari, pe lângă cari sunt grupate toate schiturile, chiliile, locuințele particulare și de cari depind tot ce este în Sf. Munte, căci întreaga suprafață, de 400 kilm. p. o stăpânesc aceste mănăstiri, sunt următoarele: 1) Lavra. 2) Vatopedu. 3) Ivirilor. 4) Hilindarului. 5) A lui Dionisie. 6) A Cutlumusului. 7) A Pantocratorului. 8) A Xiropotamului. 9) A Zografului. 10) A Dohiarului. 11) A lui Caracala. 12) A lui Filoteiu. 13) A lui Simon Petru. 14) A Sf. Pavel. 15) A lui Stavronichita.

16) A lui Xenofont. 17) A lui Grigorie. 18) A Esfigmenului. 19) A Sf. Pantelimon și 20) A lui Constamonitu.

Din punct de vedere etnic, cele 20 de mănăstiri ale Sf. Munte, cu schiturile, chiliile etc. sunt locuite de Greci, Ruși, Bulgari, Sârbi și Români. Prea puțini sunt cei de alte naționalități.

Dintre aceste mănăstiri, 17 sunt populate de monahi Greci; 2 de Bulgari și Sârbi; una de Ruși; iar Românii nu au decât un singur schit și câteva chilii toate în periferia mănăstirei celei Mari, numită Lavra.

Din punctul de vedere al numărului monahilor, cari astăzi întrece peste zece mii, raportul după naționalități, este cam următorul: Mai mult de jumătate sunt Greci, în cele 17 mănăstiri, iar restul, în celelalte trei mănăstiri, sunt locuite de Ruși, Bulgari, Sârbi și Români.

Dintre aceștia patru din cinci părți sunt Ruși, iar restul celelalte naționalități.

Intreaga suprafață a Sf. Munte, care, precum mai sus am arătat, se ridică la aproape patru sute kilometri pătrați, este împărțită între aceste douăzeci de mănăstiri, în mod aproape egal, numai mănăstirea Lavra, cea mai veche dintre ele, are o suprafață mai mare, așa în cât raportul suprafeții Sf. Munte este 17 către 3, adică 17 părți ale lui ocupate de mănăstirile Grecești și numai trei părți din douăzeci sunt stăpânite de monahii de celelalte naționalități, fie că numărul acestora este aproape egal, cu al acelor din cele șaptesprezece mănăstiri. Iar între aceste trei, patru din cele cinci părți, Rușii sunt concentrați într'o singură mănăstire a Sf. Pantelimon cu schiturile și chiliile ei. Proporția aceasta, care în ultimile decenii ale veacului trecut, s'a manifestat așa de mult venirea în număr mare a Rușilor aci, a devenit îngrijitoare pentru starea actuală a echilibrului păstrat de veacuri, între diferitele naționalități ale monahilor din Sf. Munte.

Asupra istoricului acestor mănăstiri, la cari noi Românii în deosebi, în decursul veacurilor, am contribuit cu ofrande mari la zidirea, reînnoirea și scăparea lor de datorii, precum și asupra modului de viețuire monastică, care este *chinovială* și idioritmică, atât în mănăstiri, cât și în schituri, vom trata în numărul viitor al Revistei.

(Va urmă).

C.

CÂTEVA CUVINTE ASUPRA ACESTUI MANUSCRIPT

Public o mică gramatică ce mi-a rămas printre manuscrite, scrisă pe când eram profesor la Universitatea din București și suplineam pe D-nul I. Cornoiu, prietenul meu, la catedra sa de Exegesă a N. Testament; am fost îndatorit să propun și noțiuni de gramatică Dialectului Alexandrin. Manuscriptul dar cuprinde un rezumat de gramatică Dialectului Alexandrin, în care-s scrise cărțile N. Testament. Autorul acestei gramatici este mai mult iubitul meu răposat frate Gheorghe Erbiceanu, lucrat după autori germani. El era un adânc cunoscător a limbei grecești și urmase întreg cursul de litere la Universitatea din Athena, pe când eu cel de teologie, ascultând numai literile. Întors în țară, a fost profesor la Seminariul renumit din Socola timp de peste 35 ani ca profesor de limba Elină. Om conștiu de misiunea sa, în tot timpul profesorii, ucenicii lui și până în prezent își amintesc cu respect și cu recunoștință de el. Eu suplinind catedra mai sus zisă, eram dator după program a face cu studenții teologi și gramatica idiomului limbei Alexandrine ș'am lucrat în acest scop acest mic rezumat de Dialectul Alexandrin, îm-

preună cu fratele meu Gheorghe. Pe atunci eu m'am dus la Iași, pe când eram convalescent de flebită, trimis de Doctori spre a-mi schimbă clima pentru un scurt timp, am lucrat dar atunci împreună cu el, or mai drept vorbind el m'a îndrumat pe calea trebuitoare, ca unul ce erà mai versat și mai propriu în studiul gramaticii. În curs de două săptămâni am terminat lucrarea. Reîntorcându-mă la București am făcut câteva lecțiuni cu studenții asupra Dialectului Alexandrin, dar curând revenind la catedra sa d. I. Cornoiu, eu am încetat cu cursul meu despre Dialectul Alexandrin, pe care nu-l terminasem încă. Pentruca manuscrisul să nu se piardă cu trecerea mea din viață și cugetându-mă că lucrarea este de o valoare oarecare și ca cu ea să se poată toți teologii noștri folosi nu puțin, am socotit că-i bine s'o public și acum spre a fi la îndemâna iubitorilor de studiu. Acesta-i motivul ce m'a îndemnat de a publică tocmai acum acest rezumat al Gramaticii Dialectului Alexandrin, ca să nu rămână ca uitată munca literară a scumpului și mult iubitului meu frate Gheorghe Erbiceanu, fiind de valoare pentru orice teolog.

De Dialectul Alexandrin sau limba Cărților Sacre.

INTRODUCERE.

§ 1). Până la Alexandru cel Mare limba greacă se dezvoltase în patru ramuri distinse, numite dialectul Eolic, Ionic, Atic și Doric. Dela acest erou, prin cuceririle sale, cultura greacă se răspândi în cele trei continente ale lumii vechi. Elada contopinduse în statele formate de succesorii lui Alexandru, pierdù individualitatea statelor sale, și așa se fuzionează și limba vorbită de Greci atât în orașele Eladei cât și în provinciile Asiei și Africei supuse dominațiunii Macedonene. Dar nu numai limba vieței co-

mune suferi această amestecare și alterare respectiv de ortografie, pronunție, flexiunea numelor și a verbelor precum și a însemnării cuvintelor; ci și scriitorii ce au ilustrat după Alexandru cel Mare cu toate că se sileau a imita Dialectul Atic, ca cel mai cultivat primară în scrierile lor nu puține cuvinte din limba comună usuală. De aceea limba scrisă de dânșii din tustrele continentele se numi:

- *Dialectul comun, Dialectul macedonean, Dialectul Alexandrin*, dela orașul Alexandria, unde pentru mai multe secole se strămută vatra literilor grece. Din acest amestec se întâmpină: τάχιον pentru θάσσον; μειζότερος pro μείζον; ἐλαχιστότερος comparativul dela superlativul ἐλάχιστος. Comparativii: κατώτερος, ἀνώτερος, ἐσώτερος dela adverb i κάτω, ἄνω, ἔσω. Se întrebuințează și forme adverbiale ca περισσοτέρως dela comparative.

§

Despre augmentul temporal și silabic.

In verburile regulate.

1) Augmentul, dupre Tischendorf, respectiv de verburile μέλλω, βούλομαι, δύναμαι, se uzitează în N. Testament, când cel silabic când cel temporal. Așa se zice: ἔμελλον și ἤμελλον, ἐδυνάμην și ἠδυνάμην, ἐβουλήθη și ἠβουλήθη.

2) La verbul κατάγω se conservă, dupre norma atică, augmentul silabic: καδέαξαν, încă și la conjunctivul: καταγωῶσι. Din contră pentru ἔωνησάμην, se întrebuințează ὄνησάμην, și în loc de ἀπέωσάμην (dela ἀπωθοῦμαι) se află ἀπωσάμην.

3) Verburile începute cu εὐ se întrebuințează când cu augmentul temporal, când fără augment: εὐχόμεν și ηὐχόμεν, εὐδόκηα și ἠὐδόκησα, εὐρίσκον și ἠὐρίσκον, εὐφόρησεν și ἠεὐφόρησεν εὐκαίρουν și ἠεὐκαίρουν.

4) Se duplică augmentu în aceste verburi: ἀπεκατεστάθη, ἀνέφξεν, ἠγεοχόμεν.

5) Augmentul mai totdeauna se neglijează la plus că perfectul ca în genere, la cei vechi: πεποιθήκισαν, δεδώκει, μεμενήκισαν.

§.

*Flexiuni mai rari ale timpurilor și persoanelor
verbului regulat.*

1) a). Precum în Septuaginta, așa și în N. Testament se întâmpină aoriști al doilea cu finale de aoriști întâi. Ex: ἦλθατε, ἀνέπεσαν, εἴλατο, ἐξέπεσατε. Astfel de aoriști sunt foarte frecvenți la Bizantini, dar câte odată se întâmpină și la autorii clasici.

b) De și la verburile în ἴω se uzitează ca la Atici futurul contras în ἰῶ, totuși βαπτίζω face fut. în σ ω.

c) Respectiv de verburile în αίνω, dela λεικαίνω se află aorist. Ἐλευκανα, dela βασκαίνω, ἐβάσκανα; σημαίνω, ἐσήμανα, V. v; care forme sunt și atice.

2) În privirea sufixelor personale însemnăm: a) Persoana a doua a prezentului și futurului pasiv și mediu în ει în loc de η la βούλει și ἔψει ca la Atici.

b) Persoana a doua a pres. și futurului pasiv și mediu în ασαί se întâmpină numai în δύνασαι, care se află și la clasici, ci și la verburi contrare ca: ὀδυνᾶσαι, καυχᾶσαι, se întâmpină și forme ca φάγεσαι, πίεσαι (vei mânca, vei bea).

c) Persoana a treia a perfect. activ în loc de ασι, are αν. Ex: ἔγνωκαν, εἶρηκαν, ἐώρακαν, γέγοναν. Aceste terminațiuni sunt proprii Dialectului Alexandrin. De aceea se întâmpină des în Septuaginta și la Bizantini.

d) Terminațiunile pers. 3-a plur. ale imperativului în ετωσαν, ατωσαν nu rare ori se întâmpină în N. Testament γαμησάτωσαν, εἰπάτωσαν; în locul cărōr Aticii întrebuintează cele în ὄντων și ἄντων.

De aticul κρίβανος cuptor. Atice de ex.: ὄβαλος, φιάλη (Apoc. XXI, 18 și V, 8) pe care Dori și Ionieni le pro-

nunță: ὄσλος steclă și φιέλη felegean, v. v. Gramaticii consideră ca ziceri macedonice παρεμβολή castru (Fap. XXI, 34) și ρύμη piața (ibid. IX, 11); pe θουνός deal ca Cirenaic (Luc. XXIII, ζο) și pe imperativul εἶπον ca formă siracusană (Fap. XXVIII, 26). Apoi multe cuvinte în greco-citarea posterioară se scriau altcum decât în cea veche. Așa γίγνομαι, γινώσκω posterior se scriă γίγομαι, γινώσκω, și νοσός, νοσίων în loc de νεσσός, νεσσίων; δίδαχμον în loc de δίδαχμον; σαλπιστής pro σαλπικτής, și οὐθέν pro οὐθέν.

b) Multor ziceri din greco-citarea veche li s'au dat un sens nou în cea posterioară. Așa spre exemplu παρακαλεῖν, înseamnă a ruga, παιδεύειν a pedepsi, εὐχαρίστεῖν a mulțumi, ἀμήτωρ născut din mama obscură (Filon Iudeul), ἀνακλίειν, ἀναπίπτειν, ἀνακείσθαι a șideâ la masă, ἀποκριθῆναι a răspunde ἀντιλέγειν a se opune, ἀποτάσσεσθαι a renunță, συγκρίνειν a compara, δαίμων, † δαιμόνιον spiritul rău¹⁾, ξύλον arbore verde, διαπονείσθαι a se supăra, στέγειν a suferi σεβάσασθαι a venera, συνιστάναι a demonstra χρηματίζειν a chiea, φθάνειν a veni, a ajunge, ἀναστροφή, purtarea în vieață, κεφαλίσ volum, εὐσχήμων bărbat onest, φωμίζειν și † χορτάζειν a nutri oameni, ὄψάριον peste ἐρέουεσθαι a cuvânta, περισπᾶσθαι a fi distras, πτώμα cada-vru, γεννήματα fructe, σχολή școala, ρύμη piața, παρρησία biruința, γονὶ acum (la Atici: la moment). Pe lângă acestea la multe verburi neutre le-au dat sens transitiv; d. ex: μαθητεύειν Mat. XXVIII, 19) a instrui, θριαμβεύειν (2: Cor. II, 14) a isbuti. În traducerea celor șaptezeci s'a dat sens transitiv și verburilor ζῆν și βασιλεύειν, a face să trăească, să împărătească. Iar cuvântul μέθυσος aplicat de cei vechi numai la femei, s'a estins de posteriori și la băbați.

¹⁾ Zicerile însemnate cu cruce † nu se află la nici un alt scriitor profan, ci numai la cei sacri.

c) Cuvinte și forme de cuvinte întrebuintate rar în grecoitatea veche, ori numai de poeți, în cea posterioară devenită foarte usitate chiar și în prosă. Exemple sunt: *ἐὐθεντεῖν* a domni preste, *μεσονύκτιον*, *ἀλάλητος*, *θεοστυγής*, *ἔσθῃσις*, *ἀλάκτωρ*, *ἔρέχειν* a udă.

d) Multe ziceri în grecoitatea posterioară au luat o formă diversă, și în genere mai lungă. Exemple: *Μετοικεσιά* în loc de *ματοίκησις* (la Platon) și *μετοικία* (la Eschil). Așa *ἀνάθεμα* (*ἀνέθημα*¹⁾, *γενεσία* (*γενέθλια*), *γλωσσοκόμον* (*γλωσσοκομείον*), *ἐκπαλαι* (*πάλαι*), *ἐχθές* (*χθές*), *ἐξάπινα* (*ἐξαπίνης*), *αἵτημα* (*αἵτησις*) *ψεῦσμα* (*ψευδής*) *ἀπάντησις* (*ἀπάντημα*), *καύχησις* (*καύχημα*), *λυχνία* (*λυχνιόν*) *ὄπτασία* (*ὄψις*), *μισθαποδοσία* (*μισθοδοσία*), *συγκυρία* (*συγνύρησις*), *δυσεντέριον* (*δυσερτερία*), *ἀποστασία* (*ἀπόστασις*), *βασίλισσα* (*βασιλεία*), *ἐκχύνειν* (*ἐκχέειν*), *στήκω* (*ἔστηκα stau*), *οἰκοδομή* (*οἰκοδόμησις*, *οἰκοδόμημα*), *ἐξυπνίζειν* (*ἀφυπνίζειν*), *ῥαντίζειν* (*ῥαίνειν*), *δεκατοῦν* (*δεκατεύειν*), *ἀροτριᾶν* (*ἀροῦν*), † *βιβλαρίδιον* (*βιβλίδιον*, *βιβλιδάριον*), *ψιχίον* (*ψίξ*), *ταμείον* (*ταμειῖον*), *νίκος* (*νίκη*), *νουθεσία* (*νουθέτησις*), *καταποντίζειν* (*καταποντοῦν*), *μαιχαλῖς* (*μαιχάς*), *ψιθυριστής* (*ψίθυρος*). Cuvinte Alexandrine sunt *ἀκρόδυστος* și *ἀκροδυστία* în locul cărora cei vechi ziceau: *ἀκροροσθία*, și *ἀκροπόσθιον* tăiere împrejur. În locul verburilor în *μι*, posteriori au forme în *ω* pur; așa *ὀμνύω* în loc de *ὀμνυμι*. Zic încă *ἔυράω* în loc de *ἔυρῶ*, *δαρῖν* pentru *δαρύνειν*, *σαροῦν* pentru *σαίρειν*, *χολᾶν* pentru *χολοῦσθαι* și *ἐξόν εἶναι* pentru *ἐξεῖναι*. Pe lângă acestea în locul verburilor medii sau deponente uzitate de cei vechi, posteriorii întrebuintează aceleași verbi în forma activă, așa *φρυάσσειν* pentru *φρυάσσομαι* a se sumeți. Numele diminutive pentru numirea părților corpului nefind mai nici de loc întrebuintate de cei vechi, posteriorii au făcut un prea mare uz de ele; așa *βιβλίον*, *παιδίον*, *ὠτίον*. Tot aici

¹⁾ Zicerile din paranteze sunt ale grecoității vechi.

aparțin și numele proprii scurtate, care din limba populară vorbită, au trecut în cea scrisă în acest restimp: ca σπανία pentru Ἰσπανία. La multe substantive s'a schimbat, tot în acest chip, genul și terminațiunea, cum se va vedeà mai departe.

c) În grecoitatea posteroară s'a format multe cuvinte cu totul noi, compuse mare parte din alte două ziceri. Ex.: † Ἀλγοτρισεπίσκοπος, ἀνθρωπάρεσκος, μονόφθαλμος, † ἀγεναλόγητος, † αἱματοκχυσιά, δικαιοκρισιά, σιτομέτριον, καλοποιεῖν, αιχμαλωτίζειν pentru αἰχμαλοτον ποιεῶ), † ἀντίλυτρον † ἐκμυκτηρίζειν, ἀλεκτοροφωνιά, ἀποκεφαλίζειν, ἀνταποκρίνεσθαι, ἐξουθενεῶ, † ἐκκακεῖν, εὐδοκεῖν, † ὁμοιάζειν, ἀγαθουργεῶ, ἀγαθωσύνη, διασκορπίζειν, ἐγκρατεύομαι, οἰκοδέσποτης, λιθοβολεῖν, προσφάγιον, λόγια, κράββατος, ράφισ, σπιλος, ἀγριέλαιος, † ἀγνότης, † ἀγιότης, ἐπενύτης, ἐκτένεια, πελεκίζειν, ἀπαραβατος. Mai mult încă, această grecoitate posteroară abundează: în substantive terminate în μα: ca κατάλυμα, ἀνταπόδομα, κατόρθωμα, γέννημα, ἔκτρομα în substantive compuse cu propozițiunea συν: ca συμμαθητής συμπολίτης; în adjective finite în ινος; ca: ὀρθρινός, ὄψινος, πρόϊνος, καθημερινός, ὀστράκινος; în verbe terminate în οω și ιζω, ca ἀνακαινόω, ἀψυπνόω, δολιόω, † ἐξουθενόω, † ὀρθρίζω, † δειγματίζω, θεατρίζω, † φυλακίζω. Aici se adaogă adverbele πάντοτε (διαπαντός, ἐκάστοτε), παιδιόθεν (ἐκ παιδιόν), καθώς, și πανοικί (πανοικιά).

N.B. Dintre cuvintele ce până aici le-am trecut în recenziune, unele se întâmpină la scriitorii greci posteroari, iar altele nu se află până acum decât în cărțile sacre ale N. Testament. Și nu este neprobabilă ipoteza că unele au fost formate de Eleniștii Iudei, ori chiar de scriitorii cărților sacre. De sigur, precum fără nici o îndoială se poate atribui Iudeilor Eleniști acele ziceri sau sensul particular al acelor ziceri, prin care s'au denumit lucruri, ori instituții proprii numai iudeilor, tot așa nu se poate cinevã

îndoii de a atribui Evangeliștilor, Apostolilor, ori predicatorilor apostolici, ca unor adevărați autori, cuvintele ori sensul special al acelor cuvinte, prin care în scriptele lor au exprimat lucruri ori instituțiuni proprii înadevăr numai creștinilor.

În grecoitatea posteroară au intrat încă cuvinte barbare, ziceri din limbi streine și lucru nu-i de mirare de ne vom aminti, că după Alexandru cel mare, Grecii s'au răspândit prin diferite țări și nații. Deci din această sorginte se derivară cuvinte Persice și Egiptiace, ce se întâmpină pe alocurea în grecoitatea posteroară; iar latinismele trebuiesc atribuite Romanilor. Cuvintele din aceste limbi variate, aflate în limba Cărtilor sacre se explică ușor când zicem că Iudeii au petrecut cândva sub imperiul persian, apoi sub cel grec, și mare parte în Egipt. În fine, căzură sub Romani după ocuparea Ierusalimului de Pompei (64 ante christ).

Exemple de cuvinte streine, ce se află în N. Testament sunt următoarele:

a) *Persice*: ἀγγαρεύειν a impune angării; γὰρα (Fapt. VIII, 27) tesaur, de unde cuvântul persico grec: γὰροφυλάκιον (Marc. XII, 41), casierie; μάγος, μαγεύειν, μαγείαι, mag, a unelti, magii, μέγιστοις magnați, παραδεισος, paradis.

b) *Egiptiace*: θάϊον ramură de fenic, ὀθόνιον (Ion XIX, 40) giulgiu, σινδών (Mat. XXVII, 59), pânză supțire.

(Va urmă).

C. E.

NU-I DECÂT MATERIE ?

Toată atențiunea lumii de astăzi e îndreptată la materie. Toți vorbim numai despre însemnătatea veacului nostru, numit al luminei. Toți ne minunăm, cum omul a ajuns a sburà ca vântul, a vorbi dela distanțe de sute de poște, cum el a ajuns a vindecà boalele cele mai crude. Nu mai puțin însă ne minunăm și de faptul că, cu tot progresul secolului nostru, omul se simte mai mult decât oricând nemulțămît. De ce? La această întrebare, ne răspunde foarte bine, ceea ce vedem cu ochii: toate luminile științei conduc pe om la materie dar, ea rămâne rece, ca totdeauna, nedând nici o satisfacțiune reală tendințelor spirituale ale omului și de aicea toată nemulțămirea și desgustul lui pentru viață. Cu cât mai mult omul se dedă exclusiv, intereselor materiale și neglijază partea morală, cu atât, el merge din rău în mai rău. În adevăr, cine astăzi se mai îngrijește sau cel puțin gândește, că în sânul său poartă un suflet, care are nevoie de cultură morală? De sigur foarte puțini! Și pentruce aceasta? Pur și simplu fiindcă așa e spiritul secolului materialist, fiindcă așa e moda! Noi înțelegem, ca moda să domnească în sfera exterioară a senzurilor, dar, ca ea să predominescă rațiunea nu o putem înțelege, căci moda e oarbă, pe când rațiunea reprezintă lumina. Întrebați de pildă, pe un domnișor de modă, pentruce poartă botine, cari-i strică picioarele? Răspunsul va fi: așa e moda. Întrebați pe baba de țară, pentruce a svârlit ștergariul lucrat de mâna ei și se îmbrobode cu tulpă? De... dragul mătușei va răspunde

ea, așa se poartă! Intrebați pe acei ce spun, că nu este Dumnezeu, că religiunea trebuie să fie aruncată din viața poporului, pentrucă vorbesc așa? Sunt ei convinși de ce-eace vorbesc, înțeleg ei bine ce este religiunea? Ferească Dumnezeu! Ei vorbesc așa fiindă așa vorbesc și alții. Necredincioșii obicinuit, ne acuză, că noi credem fără a cercetă pe când, în realitate, ei cred fără a cercetă, ba și mințesc când afirmă, că știința le confirmă vederile lor. Dar a crede, că mulți neisprăviți în ale cărței, au reușit a se jucă cu știința ca și cu mânușile pe care le flutură în vânt, e mai mult decât absurd. Nu! Noi, după exemplul străbunilor noștri, Romanii, începem a adună în pantheonul nostru național toate zeitățile altor popoare, zeități cărora nici ele nu se mai închină. Și totuși trebuie să suferi totul, căci toate se fac pentru știință și în numele ei! Nu știința este aceea care propovăduște toate relele sociale; nu știința respinge religiunea, nu ea a descoperit ingeniosul mijloc de a trăi fără morală, că totul nu e decât materie?

Dar a dovedit știința, că afară de materie nu există alt nimic? Dovedit'a știința, că un popor, poate trăi fără religiune și morală? Este știința în stare a ne explica tot secretul, nu al lumilor nemărginite dar, cel puțin, al acestei de față? Insuși Darwin zeul materialistilor și naturalistilor, iată ce zice în introducere la opera sa: «Origin of species», relativ la explicarea nu a lumii întregi, dar a formării diferitelor specii de animale existente pe pământ: «analizând chestiunea despre originea diferitelor specii, evident că naturalistul, cugetând la înrudirea reciprocă a ființelor organizate, la raporturile lor embriologice, la distribuirea lor geografică, cugetând la succesiunea geologică și la multe alte fapte de felul acesta, ar putea veni la încheerea, că speciile n'au fost create aparte dar, că ele s'au format din alte specii. Cu toate acestea o astfel de concluziune, chiar de ar fi temeinică, va fi cu toate acestea nesatisfăcătoare până atunci, când se va putea arăta în ce chip nenumăratele specii, care locuiesc pământul, s'au transformat așa fel, că au dobândit acea desăvârșită construcție și aptitudine, care, după toată dreptatea, ne pune în uimire¹⁾: «Vedeți cât de neputincioasă e știința?».

¹⁾ După traducerea lui Danilevski din Orig. of. Spec. VI.

Dar să mergem mai departe: poate știința să formeze cu aparatul chimic cel mai mic bagatel, adică *o idee*, pe care noi însă o fabricăm pe fiecare secundă? Explicat-a știința legile naturei; știe ea ce sunt fenomenile în sine? Nu stie nimic din toate acestea! «Știința, zice un critic francez ¹⁾, este incapabilă de a ști esența și scopul final al obiectelor cu care se ocupă. Frumoasa iluzie a secolului al 18-lea de a explica, într'un mod rațional, universul a dispărut ca fumul, împreună cu numai puțin atrăgătorul somn al misticii explicări a lumii. A cunoaște dependența unui fenomen de altul știința poate; dar mai departe nu poate merge, de oarece ea nu e în stare a explica pricina înfinitelor rânduri de fenomene.

În genere spunând, un mai mare abuz de a vorbi în numele științei, ca în secolul nostru, niciodată nu s'a făcut, căci, astăzi, mulți sunt gata să afirme, că știința cunoaște totul în lume, pe când, în realitate, ea nu-i decât o picătură de apă, rătăcitoare în oceanul nemărginit al omeniei; astăzi mai mult decât ori când, s'ar putea zice, cu bătrânul filozof Socrate: «Știu, că nu știu nimic! A dărâma totul în numele științei, după cum voiesc aceasta necredincioșii, e ușor, dar se naște întrebarea: poate știința, din sfărâmături, să reconstruiască ce a nimicit? Experiența a mii de ani ne-a convins pe deplin, că știința seacă, poate înmulți bunurile materiale, poate rafina gusturile dar, în schimb, nimicește bunurile spirituale și duce omenirea la peire morală: «ce folos este omului, de ar dobândi lumea toată și va pierde sufletul său» întreabă Mântuitorul Hristos? Știința numai în unire cu religiunea poate aduce bine omeniei; dacă însă ea va rupe orice relațiuni cu religiunea, totdeauna va produce rău și va pune lumea în incurcătură. Știința e bună, însă cu condițiunea de a fi bine întrebuințată, căci în cazul contrar, în numele ei se poate predică și imoralitatea. Câți, astăzi, sub masca științei, ne propovăduesc fel de fel de sisteme, care de care mai periculoase? Unul dintre aceste sisteme, dat în numele științei, dar nedovedit, este și *materialismul*, despre care ne propunem a vorbi în rândurile de față, spre a se ve-

¹⁾ P. Bourgé în opera sa: «Essais de psychologie contemporaine».

deă, întru cât acest sistem e adevărat și la ce urmări duce.

Noi susținem că lumea și viața are un scop final, că există ceva mai presus de om, că e o viață viitoare, pe când materialismul nimicește totul târându-ne în nămolul animalelor, punându-ne de vii în mormântul tot așa de recc, ca și materia lor.

Punctul de plecare, principiul fundamental al materialismului este conștiința, care ne încredințează despre realitatea lumii exterioare, care ne încredințează, că cunoștințele noastre despre obiectele externe sunt ori nu adevărate. Dacă este așa, apoi se întreabă: pentrucă materialistii nu sunt de bună credință căci, conștiința noastră, în rând cu lumea materială, ne vorbește imediat și despre ființarea lumii spirituale ca: despre existența sufletului, a lui Dumnezeu etc.? Dar nu, ei afirmă, că nu există alte lucruri, afară de acele, despre care noi avem cunoștința cu ajutorul experienței din afară, că fenomenele și faptele cărora noi le atribuim pricini nemateriale, în realitate, nu sunt decât fenomene ale uneia și aceleași substanțe—materia—care zace în esența tuturor lucrurilor. Dacă este așa, adică, dacă există numai materie și nimic mai mult, atunci se întreabă: ce este existența materială și esența ei—materia?

Iată ce se răspunde la această întrebare: «Existența materială se numește tot aceea, ce ni se arată, ca având proprietățile fizice de soliditate, culoare, miros, gust etc., materia însă, nu este altceva decât întrunirea acestor proprietăți. După aceste însușiri fizice nu se mai ascunde nimic» (Moleschott), sau altfel vorbind: «Materie și material se numește tot aceea, ce noi cunoaștem cu ajutorul senzurilor externe, în particular cu simțul pipăitului; ceea ce noi putem pipăi este material» (Fechner). Foarte bine! Dar analiza științifică a acestor proprietăți fizice a lucrurilor, pe care materialismul le consideră ca semne neîn-doelnice ale existenței materiale, analiza științifică, zicem, ne arată, foarte clar, că aceste proprietăți fizice ale lucrurilor nu au însemnătate reală, în afară de subiectul spiritual—*Eul nostru*, care primește impresiunile.

Să luăm, de pildă, unul din simțurile noastre, fie pipăitul: pipăitul ne dă, pe deoparte, impresiunile temperaturii,

iar pe de alta ni dă pipăitul în adevăratul înțeles, ori mai clar vorbind ni dă idee despre căldură, răceală, netezimea, asprimea, soliditatea sau moleciunea lucrurilor. Dar, aceste însușiri, pe care noi le atribuim lucrurilor, au ele însemnătate, dacă se lasă la o parte Eul nostru, care simțește? Fiziologia ne spune, că senzațiunea, impresiunea de cald, de frig, sunt impresiuni subiective ale organismului nostru, impresiuni, care atârnă dela starea sângelui, nervilor și pielei noastre. Noi împărțim lucrurile în aspre și netede; dar sub microscop cel mai neted lucru se vede, că este noduros și ciotoros; chiar pipăitul ordinar atârnă dela persoana, care pipăe: cel cu pielea fină și delicată spune, că este aspră cămașa de câlți, pe când țăranul cu pielea mai groasă o găsește moale, ca și pe cea de bumbac. Prin urmare netezimea, asprimea, deasemenea căldura și răceala nu sunt proprietăți ale lucrurilor în sine, ci anumite raporturi ale lor către Eul nostru. Cele mai bătătoare la ochi, dintre proprietățile lucrurilor, despre care noi primim cunoștință cu ajutorul pipăitului sunt, fără îndoială, proprietățile de soliditate și densitate. Aceste proprietăți se par, până la atâta reale, că materialismul e gata ale considera ca semnul cel mai adevărat al lumii exterioare: ceea ce noi pipăim, despre ceea ce noi suntem convinși prin simțul nostru, aceea de sigur ni se prezintă cum este în realitate. Dar, și aici știința ne arată prezența elementului subiectiv, fiindcă în aprecierea noastră despre soliditatea și densitatea unui lucru, numai decât intră senzațiunea subiectivă, sau astfel numită «*încordare a mușchilor*». Mediul, în care mișcarea (mânei spre exemplu), cere mai puțină sfortare, noi îl numim vid ori deșert; mediul în care se cere o încordare mai mult sau mai puțin mare noi îl numim solid, dens, tare, vârtos, judecând după gradul de sfortare; de unde se vede, că dacă n'ar fi în noi senzațiunea internă a sfortării mușchilor, n'ar exista nici reprezentațiunea solidului, vârtosului etc.

Proprietățile lucrurilor despre care noi primim cunoștință cu ajutorul mirosului și gustului, de asemenea sunt senzațiuni cu totul subiective care atârnă dela iritarea fibrelor membranei nazale sau limbei; lucrurile în sine nu sunt nici amare nici dulci, nici mirositoare ci toate acestea

sunt numai stări diferite ale subiectului simțitor. Cu auzul noi primim sunetul diferitelor corpuri. Ce este însă sunetul? Sunetul în sine nu este decât un fel de mișcare a corpurilor, numită vibrațiune. Mișcarea vibratoare a corpului cu ajutorul aerului care și el la rândul său, se pune în mișcare, vine până la urechia noastră, care este făcută măestrit pentru a adună și comunica nervului acustic vibrațiunile aerului. Numai aicea, în ureche, sunetul mecanic (vibrația) încetează și se înlocuește cu sunetul auzit cu sunetul în adevăratul înțeles; aicea mișcarea se preface în sunet. Dar este vre-o asemănare între mișcarea vibratoare și sunet? Până când nervul auzului n'a primit vibrațiunea aerului, în afară de noi nu este nimic, ce s'ar putea asemăna cu sunetul, ci este numai vibrațiunea și nimic mai mult. Dacă am presupune că nu există pe pământ nici o ființă vie, capabilă de a primi vibrațiunile aerului, nu e așa că n'ar fi sunet ci numai vibrațiunea? Dacă nervul auzului este paralizat (ca la surzi), apoi nu-i adevărat, că în afară de noi nu este nimic care să se poată numi sunet și că pretutindenea ar fi o tăcere mormântală?

Cel mai adevărat izvor al cunoștințelor noastre este considerat văzul, ca cel mai principal, din cele cinci simțuri. Nu în zadar lumea ce ne înconjură se numeste *lumea văzută*. Dar știința a arătat, că datele văzului precum: diferitele nuanse ale luminei și colorilor, sunt tot așa de subiective, ca și cele ale auzului. Apariția luminei este mai aceeași ca și a sunetului. Cauza impresiunilor luminoase, este tot mișcarea, ori vibrațiunea corpurilor, vibrație, care se deosebete de a sunetului numai prin aceea, că este mult mai repede și care pune în mișcare nu aerul, ci eterul. De aicea se vede însă că în afară de subiectul simțitor, în afară de ochi, care văd lumina nu este altceva, decât mișcarea vibratoare a eterului; impresiunea luminoasă însă, este un fenomen subiectiv, care poate avea loc numai în ființele organizate, care au ochi, capabili de a primi impresiunile eterului; dispăre ochiul, dispăre împreună cu el și impresiunea luminei.

O nouă dovadă despre subiectivitatea impresiunilor noastre, ne dă legea cunoscută sub numele de «*energia specifică a fiecărui simț*». Această lege conzistă: a) în aceea,

că diferite iritațiuni senzuale, cu toate că sunt deosebite totuși se simțesc în acelaș fel, dacă se iritează unul și acelaș simț; b) una și aceeași impresiune, se simțește de noi în mai multe feluri de îndată ce, se iritează odată un simț, iar altă dată altul. Astfel, când irităm nervul văzului noi totdeauna vedem lumină, ori de unde ar proveni iritațiunea, fie ea dela apăsarea mecanică, dela lovirea peste ochi, dela electrizarea nervului văzului, sau în fine dela lovirea păturilor eterice. De asemenea în urechea noastră totdeauna se produce sunet, cu toate că nervul auzului odată este iritat de mișcarea vibrătoare a aerului, altă dată de grămădirea sângelui în aparatul acustic, iar altă dată de un curent galvanic. Pe de altă parte, una și aceeași iritațiune, provenită dela acelaș obiect, produce lumină dacă se iritează nervul văzului, vuet, zăngănit, dacă se iritează nervul auzului, durere în nervi, simțul gustului pe limbă etc. Astfel, spre exemplu un curent galvanic, pe limbă, produce senzațiunea acrimiei, în ochi senzațiunea unei fășii de culoare roșie sau violetă, pe nervii periferici ai pielei senzațiunea gădilitului, în nervul auzului, produce senzațiunea sunetului. De asemenea mișcarea vibrătoare a eterului, care în ochi produce senzațiunea luminei și coloarei, în pipăit produce senzațiune călduroasă. Cum se pot explică toate aceste fenomene, dacă se admite, că proprietățile senzurilor sunt proprietăți ale obiectelor? Evident dară că, calitatea simțurilor nu depinde dela obiect, ci dela subiectul care primește impresiunea. Fiecare nerv este dotat cu proprietatea de a răspunde totdeauna cu o anumită clasă de senzațiuni iritațiunilor din afarice, ori de unde ar fi ele, după cum o strună întinsă până la un anumit ton, dă acelaș sunet, indiferent va fi ea atinsă cu arcușul, cu degetul, sau va fi pusă în mișcare de vânt. Totalitatea simțurilor noastre compune, așa zicând, un piano, din care cântă lumea externă; tonurile acestui pian, adică diferite impresiuni apar, după calitate; în noi inși-ne și nu au cea mai mică asemănare cu agentul, care le produce; căci senzațiunile se clasifică de însăș natura (energia specifică) a fiecărui simț.

Prin urmare, subiectivitatea celor mai multe fenomene pe care noi le atribuim obiectelor exterioare, o credem

dovedită: «Senzațiunile, după cum se exprimă unul dintre fiziologii cunoscuți ai timpului nostru (Helmholtz) nu sunt forme, ci numai simboale ale obiectelor și proceselor lumii exterioare; senzațiunile se deosebesc tot atât de mult de obiectele interne, pe cât literile, sau sunetele cuvintelor se deosebesc de lucrurile, ce ele înseamnă; senzațiunile cu toate că ne dau cunoștință despre lumea externă, această cunoștință însă e tot așa de slabă, ca și cea pe care noi am da-o unui orb despre colori, cu ajutorul cuvintelor».

Analiza proprietăților fizice a lucrurilor, despre care noi primim cunoștința cu simțurile externe, ne arată dar, slăbiciunea materialismului, de oarece se vede, că în materie, pe care el o recunoaște ca de sine existentă, toate proprietățile (vizibilitatea, soliditatea etc) aparțin nu materiei ca ceva deosebit de existența noastră, ci nouă, subiectului cunoscător și simțitor.

Tot la o astfel de concluziune, despre slăbiciunea materialismului, ajungem, dacă dela analiza cunoștințelor noastre sensuale vom trece la examinarea materiei în sine. Această examinare ne va arăta, că în lume se găsesc multe lucruri care nu pot fi nici coprinse în ideea de materie și nici confundate cu ea.

Care este criteriul existenței materiale? În înțeles gnosologic noi numim existența materială tot aceea ce se poate cunoaște cu ajutorul simțurilor externe, cu alte cuvinte, aceea ce vedem, auzim, pipăim etc. În înțeles ontologic, noi numim material tot aceea, ce ocupă un loc în spațiu și poate fi împărțit ori sfărâmat în bucăți. Putem noi însă atribui aceste două criterii ale materiei, ale materialului tuturor lucrurilor din lume? Baza lumii fizice, după materialism, este materia. Deosebirea ce există între fenomenele fizice și cele sufletești cere, ca principiul fenomenelor fizice să fie o substanță independentă, pe care, spre deosebire de lumea spirituală, putem s'o numim *materie*. Dar această materie, seamănă cu a materialiştilor, poartă ea în sine criteriile de mai sus ale existenței materiale? Ce se atinge de criteriul gnosologic al materiei, apoi evident, că ea nu ne poate da obiectul cunoștințelor senzuale nici mijlocit, nici cu ajutorul deducțiunii dela fapte la

pricină. Imediat, cu ajutorul simțurilor noi putem cunoaște numai diferitele obiecte exterioare și fenomene, nici decum însă esența cuprinsă în ele. Deducțiunea dela însușirele fenomenilor la esența lor, de asemenea, nu poate a ne da idee despre esența lucrurilor, căci după cum am văzut, însușirele lucrurilor fizice (vizibilitatea, pipăirea) nu aparțin obiectelor, ci sunt stări ale sufletului nostru. Este adevărat, că, spre a explica aparițiunea reprezentațiunilor despre lumea externă, noi trebuie să recunoaștem ceva real, în afară de noi, care produce în noi impresiunile; dar acest *ceva*, pe care noi îl numim materie, nu are nici o asemănare cu ceea ce el produce în sufletul nostru. Materia nu poate avea nici culoare, nici sunet, nici gust și soliditate, pentru că aceste însușiri sunt numai rezultatul subiectiv al influenței materiei; aceste însușiri sunt răspuns al Eului nostru la influența materiei. De aicea se vede, că chiar ideea de materie se concepe de noi nu empiric, fiindcă materia, ca fundament al lumii fizice, nu are acele însușiri fizice, pe care i le atribuie materialismul și ele nu sunt accesibile cunoștinței simțurilor. Materia nu este un obiect real, despre care ne-ar vorbi simțurile noastre, dar o idee a spiritului, o idee a substanței lucrurilor văzute, idee primită de spirit, numai spre a explica ființa lucrurilor și fenomenelor fizice. Dar, ideilor spiritului, care nu sunt bazate pe experiența externă, materialismul nu le dă nici o însemnătate reală și prin urmare, în principiul materialismului noi găsim contradicție. Materialismul nu vrea să recunoască nimic adevărat existent dacă, despre existența unui lucru, simțurile nu ne dau nici o cunoștință. Prea bine! Dar atunci, pentru ce materialismul recunoaște existența atomilor, despre care simțurile nu numai că nu ne dau nici o cunoștință, dar nici nu ne pot da? Materialismul afirmă, că real există numai aceea, ce se poate dovedi cu experiența și observațiunea, dar în același timp recunoaște ca existând și încă unic existent, un astfel de obiect despre care căpătăm cunoștință, nu prin experiență, cum cere materialismul, dar alăturând experienței ideea a priori despre substanță.

Știința recunoscând, ca principiu independent al lumii fizice materia, în același timp atribuie varietatea obiectelor

și fenomenilor lumii acțiunii diferitelor forțe ale naturei ca: atracțiunii corpurilor, combinațiunilor chimice, mișcării mecanice etc. Dar ideea de forță i se pot aplica cele două criterii ale materiei, adică criteriul gnosiologic și ontologic? Forța, poate fi văzută, ocupă ea un loc în spațiu, poate fi divizată? Noi vedem de pildă, fenomenul atracțiunii corpurilor; știm că, în urmarea acestei forțe, toate corpurile sunt atrase către centrul pământului, dar putem noi vedea, auzi, pipăi această forță? Putem noi zice, că forța atracțiunii către centrul pământului poate fi divizată mecanic, că poate fi descompusă chimicește, că este formată din părți materiale? Evident, că nimenea nu va spune asemenea absurditate. Dacă ne-am pogori până în centrul pământului, totuși, nici acolo, n'am găsi, desigur, un astfel de obiect, despre care s'ar putea zice: iată acest lucru este forța, numită atracțiune corpurilor. În atracțiune, noi recunoaștem *ceva* ca existent, dar acest *ceva* nu are în sine semnele materiei. Ceea ce am zis despre forța atracțiunii corpurilor, se poate zice despre orice forță a naturei. Noi vedem, auzim, simțim schimbările produse de forță în obiectele ce ne înconjură dar, nu vedem, nu putem pipăi însăși forța. Acest caracter nefizic, nematerial al forțelor naturei, până la atâta se pricepe de conștiința și rațiunea noastră, că am numi nebun pe acel ce ar zice, că forța se vede, se pipăe, că ea este compusă din cutare sau cutare număr de atomi și că poate fi tăeată ori divizată în părți; din punctul de vedere al materialismului însă, astfel de expresiuni nu numai că n'ar trebui să se pară curioase, dar să aibă loc în realitate.

Afară de forță noi atribuim existenței materiale ideea de *lege*. E cunoscut, că fenomenile naturei se produc după legi stabile: cu studiul acestor legi se ocupă diferite științe empirice: Chimia cu legea compunerii și descompunerii substanțelor; fizica cu legile fizice și mecanice; fiziologia, cu legile vieții organice etc. Există aceste legi în realitate? Ni se pare curios a face o întrebare de felul acesta, de oarece despre realitatea lor, ne asigură existența acestor științi, cari se ocupă cu definițiunea și fenomenile naturei produse, după aceste legi. Putem noi, însă a atribui acestor legi, caracterele de mai sus ale ma-

teriei? Desigur nu; legile, de pildă analogiei chimice se exprimă în combinarea elementelor; dar nu le putem vedea, cântări ori diviză. A vorbi în modul acesta despre legi se pare nu tocmai plăcut pentru ureche. Prin urmare, în ideile de existență, forță și legi ale naturii găsim *ceva* pe care-l recunoaștem de evident existent, dar, căruia nu-i putem atribui caracterile fizice ale materiei, căci aceasta ar însemna a silui rațiunea, lucru necugetat. Cu atât mai mult nu putem atribui caracterile, criteriile materiei, lumii spirituale, cărei aparțin toate fenomenile psihice ale vieții omenești.

Să ne propunem o simplă întrebare: există ori nu fenomene sufletești, cum sunt: speranța, mânia, ideea despre un lucru, reprezentare, întristare și altele? La prima vedere se pare de răs o întrebare de felul acesta! Despre existența acestor fenomene spirituale ne încredințază nu numai conștiința noastră, care ne vorbește despre fenomenele fizice, dar chiar simțurile externe, care sunt, astfel zicând, semnele văzute ale existenței lor, de oarece, aceste fenomene psihice produc schimbări nu numai în organismul nostru, dar și în lucrurile ce ne înconjură. Așa, omul mânios lovește, cel întristat plânge, ideea concepută în capul nostru poate da naștere unei cărți, mașini sau unui alt lucru. Toate acestea sunt dovezi pipăite despre realitatea fenomenilor sufletești căci, din *ceva* nereal, nefițător, nu poate eși *ceva* real; prin urmare, fenomenele sufletești există. Dar, acum întrebăm: se poate atribui fenomenilor sufletești criteriile existenței materiale, adică criteriul gnosiologic (perceptibilitatea, simțurile) și cel ontologic (întinderea, compoziția, divizibilitatea)? Putem noi zice că, cutare ori cutare reprezentațiune, idee, sentiment se poate vedea, pipăi ori cântări? Putem noi zice, că o idee, o reprezentațiune, sentimentul se compune din cutare sau cutare număr de atomi, ori părți materiale, că ocupă locul acesta, ori celălalt? Că aceasta este imposibil o poate vedea fiecare din noi. Această particularitate a fenomenilor sufletești nu se împacă de loc cu materialismul. Dacă este adevărat principiul materialismului, *că nu există nimic afară de materie*, apoi trebuie să alegem una din două: ori că faptele arătate mai sus nu există în re-

alitate, fiindcă nu cad sub condițiunile materiei, aceasta însă e în contradicere cu mintea sănătoasă, sau, că fenomenile sufletești aparțin materiei, ca și cele fizice și că prin urmare, le putem vedea, pipăi, cântări, dar și această afirmațiune va fi în contradicere nu numai cu rațiunea, dar și cu experiența zilnică. Așa dară, dacă materialismul voește a fi consecvent principiului său apoi, trebuie să admită una din aceste absurdități: adică, sau să declare fenomenile psihice, ca neexistente, sau să le considere ca fenomene materiale. A înlătu-ă această absurditate, nu se poate decât admitând, că fenomenile sufletești există real și că nu sunt urmări ale materiei. Fenomenile nemateriale însă, presupun o cauză nematerială și o asemenea cauză nematerială noi o numim *suflet*. Admitând însă, că sufletul nu e ceva material, se distruge învățătura materialistă care nu admite decât materie¹).

În fine, netemeinicia materialismului și pericolul lui pentru societate se vede și din aceea, că materialismul consecvent principiilor sale, conduce la negarea adevărului în știință și viața morală. În adevăr, dacă există numai materie, dacă materia în dezvoltarea ei se supune unor legi neschimbătoare, atunci unor astfel de legi trebuie să se supună și cugetarea și ideile noastre, de oarece după materialism *totul* e rezultat al materiei; cugetările însă și ideile noastre, ca producție ale materiei, trebuie să aibă acelaș preț înaintea noastră: deosebirea între adevăr și minciună nu poate avea nici o însemnătate reală. Dacă procesul cugetării, și cunoștințelor noastre este natural și obligator, ca și procesele exterioare fizice ale materiei, care se efectuează după anumite legi apoi, a vorbi despre calitatea procesului intelectual din punctul de vedere al adevărului ori al meritului, e tot așa de neertat, după cum nu este ertat a zice, că combinația chimică e morală, adevărată, mincinoasă ori imorală. Toate cugetările, toate ideile, toate deducțiunile, trebuie să aibă egal dreptul de a trăi și de a fi conforme cu legea; nici unuia dintre actele noastre intelectuale nu i se poate da întâetate și

---

¹) Probele despre independența și nematerialitatea sufletului se pot găsi în psihologia rațională.

preferință. Pentru aceasta materialismul se contrazice pe sine, când susține, că sistema lui e mai bună decât altele, când susține, că ideile lui sunt adevărate, iar ale contrariilor false. Filozofia, de pildă, a spiritualistului este rezultat obligator al organizațiunii crierului spiritulistului, după cum filozofia materialistului e rezultat al organizațiunii speciale a crierului său; așa dar, nu poate fi un adevăr unic, obligator pentru toți.

E adevărat, că materialismul, spre a deosebi adevărul de minciună zice: adevărul este expresiunea cugetării unui creier sănătos, care în timpul operațiunii sale este favorizat de bune condițiuni exterioare; minciuna, din contra, este rezultat al unui organism nesănătos în particular al crierului. Dar, are materialismul drept, din punctul său de vedere, a vorbi, despre starea normală și anormală și a da preferință unea dintre aceste stări? Ferească Dumnezeu! Căci, după principiul materialismului nu poate fi nimic anormal, de oarece totul se produce după o normă, după legile necesare ale naturei, dela care nimic nu se poate abate. Mai departe, o astfel de privire la adevăr—ca la product al stării normale a crierului, iar la minciună—ca la product al stării anormale a crierului, stă în contrazicere cu experiența și conduce la concluziuni absurde. Fiziologia ne probează că, adesea nu există nici o deosebire între construcțiunea crierului unui idiot și a omului rațional și cu atât mai puțin, între construcțiunea crierilor oamenilor deopotrivă talentați. Cu toate acestea, nu numai între înțelepți și proști, dar chiar între cei mai înțelepți oameni există mare diferență de opiniuni, dintre care unele trebuie a fi recunoscute adevărate, iar altele false; afară de aceasta, se rătăcesc nu numai oameni proști, dar și cei mai înțelepți, pe care nu putem a'i presupune, că ar avea crierul construit anormal. La una și aceeași persoană, chiar la materialist, crierul căruia trebuie a fi în starea cea mai normală, neconținut ideile false se înlocuesc cu cele adevărate și din contra; neconținut se strecoară în capul nostru idei, care de care mai absurde și bizare. De unde urmează, că acelaș crier acum se găsește în stare sănătoasă, fiindcă produce idei adevărate; peste cinci minute în stare bolnăvicioasă, fiindcă produce i-

dei minciunoase, iar peste alte zece minute în stare jumătate sănătoasă, jumătate bolnăvicioasă, fiindcă produce idei îndoelnice; sau fiindcă, crierul normal este sănătos, iar crierul anormal bolnav apoi, omul periodic se găsește cu crierul, când în stare sănătoasă, când în stare bolnăvicioasă.

După cum materialismul nimicește deosebirea dintre adevăr și minciună și prin urmare, legitimitatea și imposibilitatea cunoștințelor noastre, tot așa el nimicește și deosebirea dintre bine și rău—prin urmare, *morală*. După teoria materialismului binele și răul, ca și adevărul și minciuna, nu sunt urmări ale voinței libere, dar rezultat obligator al condițiunilor fizice, fiziologice și sociale, cari influențează asupra noastră. Voința liberă, după învățătura materialismului, «nu este altceva decât expresiunea indispensabilă a condițiunilor externe, a crierului (Moleschott)»; iar omul, suma părinților, mancelor ori doicelor, locului și timpului, aerului și atmosferei, sunetului și luminei, hranei și hainei etc. Că nimicindu-se voința liberă, dispăre orice răspundere, din partea omului, aceasta e mai mult decât evident. De aceea, materialismul procedează corect, când atribue viciile nu relei voințe a omului, ci stării anormale a crierului, sau sistemii nervoase și ca atare le consideră ca neimputabile. Dar o astfel de teorie contrazice experiența și conduce la concluziuni absurde. Contrazice experiența, fiindcă fiziologicește vorbind, nu există nici o deosebire între crierul omului virtuos și vicios, fiindcă știința n'a descoperit până în prezent nici o deosebire între crierul omului criminal și virtuos. Ce se atinge de influențele exterioare, fizice și sociale, experiența ne arată că, în aceleași condițiuni, unul poate fi virtuos, iar altul vicios, aceasta însă arată, că agenții exteriori nu au o influență determinată asupra noastră. Conduce sistemul materialist la concluziuni absurde, fiindcă, mai ușor se poate admite (din punctul de vedere al materialismului) că dreptatea, onoarea și virtutea provin dela construcțiunea crierului bolnav și a sistemii nervoase, decât nedreptatea și imoralitatea. În adevăr, noi vedem, că nedreptatea și viciul se întâlnesc, în omenire, mai des decât virtutea; însă, fiind că orice boală trebuie să se întâlnească, ca excepțiune,

iar sănătatea ca regulă generală, apoi, evident că starea generală (adică starea vicioasă) trebuie recunoscută ca normală. Că această idee monstruoasă nu e străină materialismului, se poate vedea din ideea lor despre geniu, pe care-l consideră ca o boală a crierului, ca un fel de nebunie, și din faptul că aschetismul desăvârșit e considerat, ca product al sistemii nervoase bolnave. De aici, nu e greu a trece la o altă concluziune, care e conformă cu principiul materialismului, adică, că chiar virtutea este un fel de boală.

Din cele zise de materialism asupra voinței, asupra binelui și răului e foarte natural, ca în viața practică se conducă la cele mai periculoase urmări ¹⁾. Altfel nici că se poate, căci, de îndată ce se neagă existența sufletului și a lui Dumnezeu, egoismul ia locul altruismului în morală. Egoismul poate fi rafinat, dar totdeauna rămâne egoism, ca și materia, care deși suferă diferite modificări și ia diferite forme în compunerea clădirilor, totuși, rămâne materie, conservându-și proprietățile ei materiale. Materialismul respingând existența lui Dumnezeu respinge și religiunea, dar morală fără religiune poate fi numai în teorie, niciodată însă în practică, căci morală are nevoie de ideea de Dumnezeu, care să-i dea sancțiunea. Rațiunea poate crea filozofie, niciodată însă religie; căci, când vom ști, că rugăciunile noastre nu au ascultare înaintea lui Dumnezeu și că ele sunt numai forme ale cugetării noastre, atunci vom înceta a ne ruga; bisericile vor deveni nefolositoare și închinarea la Dumnezeu nu va mai avea nici un sens. Tot asemenea se întâmplă și cu morală: când noi vom ști, că nu este nici un cântar pentru faptele noastre, atunci, nici le vom cântări, săvârșindu-le. «Păziți-vă de prorocii cei minciunoși, zice Mântuitorul, care vin la voi în haine de oi, iar înăuntru sunt lupi răpitori. Din rodurile lor veți cunoaște pe ei; au doară culeg din spini struguri, sau din scai smochine; așa tot pomul bun, poame bune face; iar pomul rău, poame rele face. Nu poate pomul bun să facă poame rele, nici pomul rău să facă poame bune» (Mat. VII 15—18). În chipul acesta trebuie să judecăm despre orice sistemă.

¹⁾ Ideile expuse până aici sunt, în mare parte, prelucrare după prof. Cudreavțeff: „Principii fundamentale de filozofie“, Moscova.

În teorie noi am văzut, că materialismul este foarte periculos—e pom rău, acum se întreabă: poate materialismul—pomul rău să aducă fructe bune? Că aceasta e imposibil ne-o dovedește practica. Ce observăm noi în societate de când au pătruns la noi ideile materialiste? Care sunt îmbunătățirile, fructele bune, aduse de materialism? Iată le: egoismul, scăderea simțului religios, imoralitatea și pesimismul. Dintre aceste urmări ale materialismului, care de care mai periculoase, două ni se par mai ucigătoare: I) egoismul—ca rezultat al negațiunii Ființei divine, și II) pesimismul—ca rezultat al egoismului.

Materialiștii negând existența lui Dumnezeu, de ochii lumii, strigă în toate părțile, că și ei au o morală, după care să se conducă în viața practică și pe care o numesc *morală liberă*. Dar principiul acestei morale este egoismul; când însă egoismul este principiul moralei, atunci, toate virtuțile se pierd în amorul de sine ca fluviile în mare. Aceasta se și observă în timpul de față căci, toți caută numai interesul lor propriu, pe căi legale și ilegale. Pericolul însă cel mai mare al egoismului constă în faptul că el e izvorul tuturor relelor care se pot naște din materialism și conduc la pesimism și la scăderea sentimentului religios. În adevăr, conform cu principiul moralei materialiste—egoismul, eu trebuie să fac una din două: fiindcă altă viață viitoare nu există apoi, cel puțin, trebuie să mă folosesc de cea prezentă, cu toate mijloacele posibile, spre a-mi satisface cerințele egoismului meu; dacă însă formele și legile lumii mă împedecă dela îndeplinirea dorințelor mele egoistice apoi, pentrucă să mai exist, dacă mi se mărginește gusturile; pentrucă să nu cad în disperare, când ultima mea speranță, folosul lumii aceștia, îmi este nimicită; pentrucă să nu măucid, când niciodată o soartă mai bună nu mă așteaptă? Dacă poftele mele nu pot fi îndeplinite, apoi, nu e drept (din punct de vedere materialist și egoist), că totul în lume e rău, că însăși lumea este un iad, că eu sunt o ființă nenorocită? Omului, după aceasta, nu-i rămâne alt sprijin decât revolverul, care-i poate pune mai curând capăt suferințelor sale.

Pesimismul, această boală de care începe a suferi societatea noastră și care anual ne seceră un însemnat număr

de forțe, care are mulți adepți și face mult rău inimilor slabe și tinere, nu este altceva decât un rezultat al materialismului și al scăderii simțului religios. Omul ca ființă curioasă, voește să știe totul și când i s'a spus că nu-i Dumnezeu, în capul lui se naște un șir de întrebări de felul acesta: De unde sunt eu? Din materie, îi răspunde materialismul. Unde mă duc, întreabă el? La nimicire, răspunde materialistul. Atunci, care e scopul vieții mele; pentru ce m'am născut și trăesc, întreabă el mai departe? Ca să te chinuești și să suferi, zice materialistul. D'apoi bine, atunci lumea asta e o înșălăciune; dreptatea e o minciună; fericirea e o amăgire; speranța e o pânză care-mi ascunde neantul—neființa, ce mă așteaptă după moarte? Concluziunile D-voastre sunt prea adevărate, răspunde materialistul și în chipul acesta se naște pesimismul. Așa dar pesimismul nu provine numai din cauza relelor sociale, ci din cauza slăbirei simțului religios. Împrejurările sociale, mai mult sau mai puțin rele, favorizează răspândirea pesimismului.

Pentru omul credincios orice împrejurări sunt instructive, pentru materialist și pesimist însă, ele sunt moarte, căci în ele vede mărgenirea gusturilor sale, cari fără frâul religiunii n'au finit.

Dacă, din om dispare credința, puteți a-i pune dinainte toate bunurile lumii aceștia și totuși el va zice împreună cu Eclesiastul: «mărit-am lucrurile mele, zidindu mi case, mi-am clădit vii, mi-am făcut grădini și livezi, și am sădit într'insele pomi roditori: mi-am făcut lacuri de ape, ca să ud dintr'insele dumbrava, lemne odrăslitoare. Am avut slugi și slujnice și robi am avut, și cirezi și turme multe am avut, mai multe decât toți cei ce au fost înainte de mine în Ierusalim. Mi-am adunat argint și aur și avuțiile împăraților și împărăteselor: mi-am făcut cântăreți și cântărețe, și desfătările filor omenești mestecatori și mestecatoare de vin. Și m'am mărit și am adaos înțelepciune mai mult decât toți cei ce au fost înainte de mine în Ierusalim; și înțelepciunea nu a fost cu mine. Și tot ce au poftit ochii mei n'am îndepărtat dela mine și n'am oprit inima mea dela nici o desfătare, că s'a desfătat inima mea cu toată osteneala mea și aceasta mi-a fost partea mea

din toată osteneala mea și am căutat spre toate lucrurile mele și iată toate sunt *deșărtăciune*» (Ecl. II. 4, 11). «Temele de Dumnezeu și poruncile lui le păzește, că aceasta este tot omul» (Ecl. XI 13) încheie el cartea sa. Sunt multe cazuri în care unii dintre necredincioși se dedau tuturor plăcerilor, favorizați fiind de averea lor, dar care, după ce s'au convins, că plăcerea e *deșărtăciune*, se întrebă: aceasta este viața; atâta ne poate da ea; altă nimic nu mai este? Nimic, nimic mai mult nu există, răspunde materialistul și atunci necredinciosul își pune capăt zilelor spre a se mângâia, că a perit cu sunet pomenirea lui. Iată ospățul ce ne prezintă materialismul, iată la ce ne duce, învățătura acelor, care zice că *totul nu-i decât materie*. Cui îi place acest ospăț al moralei materialiste, n'are decât să ospăteze sănătos, noi creștinii adevărați însă, regretând rătăcirea lor, să ne rugăm pentru ei împreună cu Mântuitorul nostru: «Iartă-le lor Doamne că nu știu ce fac» (Luc. XXIII. 34).

Icon. Const. Nazarie.

PENTRU CLERUL NOSTRU

(Urmare. Vezi «Bis. Ort. Rom.», Anul XXXV No. 12).

* * *

Vorbind de gospodărie, am atins, în treacăt, chestiunea economică, care se știe câtă importanță joacă la populațiunea noastră rurală; unde nevoile și neajunsurile sunt atât de multiple, iar mijloacele de producțiune și de câștig atât de puține și neîndestulătoare. Am spus acolo că săteanul nostru, în loc de a-și cultiva singur zarzavaturile, de cari are trebuință, le cumpără cu preț însutit de la bulgarul, care-i vine cu căruța în bătătură. Pentru a-și le procura, țăranul vinde găina și ouăle ei, vinde laptele ca-

prei și al vacii și de multe ori și pe acestea, în loc ca aceste produse să le păstreze pentru sine și familia sa, ca să poată avea o hrană mai omenească și mai substanțială. De altfel, necultivându-și singur zarzavaturile de care pomenirăm, mai nu poate face altfel, căci nu are pe ce câștiga banul; și nu are pe ce, fiindcă grâul și porumbul ori nu se face, sau, când se face, abia îi este îndestulător pentru hrană și pentru plata datoriilor și a dărilor.

Alt mijloc pentru câștig nu există, și nu există, pentru că n'am căutat să le creem. Sprijinindu-ne pe faptul că țara noastră este *eminaminte agricolă*, ne-am mărginit numai aci și ne-am îndreptat ochii numai către acest izvor de bogăție, cerând dela el și hrană, și îmbrăcăminte și îndestularea tuturor neajunsurilor. Nu mai vorbesc de proprietărași și arendași, cari mai adaogă la cele de mai sus și luxul, și călătoriile în străinătate și, pe deasupra tuturor, și jocul de cărți, pentru a avea prilejul ca, la un an secetos, cei dintâi să-și vândă moșioara, iar cei de pe urmă să înceteze plata *ratelor* sau, în cel mai bun caz, să ceară iertarea lor, dacă arenzile urmează să fie plătite la ministerul de Domenii.

Dar cum se pot creea alte mijloace de câștig, dacă principalul izvor de producțiune, în această țară, este agricultura? Fără a mă amesteca în ceea ce se poate face cu capitalurile mari, căci, neavându-le, nu m'aș putea pronunța cu destulă competență, întru cât nu știu de ce-aș putea fi capabil, când mi s'ar lipi sufletul de avuții, când aș deveni închinătorul lui Mamona, căci n'aș putea să-mi dau seama dacă aș alege deschiderea de fabrici, în care să pot ocupa în timpul iernii și pe țăran, sau aș alege altă cale, dacă aceea mi-ar produce mai mult și în chip mai lesnicios. În această ordine de idei, mult mi-ar părea bine ca bogătașul nostru, boierul român să se întoarcă la vremurile trecute și să mai pue în judecată puțină milă, puțin suflet și puțină frăție și grije de aproapele său.

Părăsind, prin urmare, acest teren al păturii superioare, al clasei bogătașe, 'mi voi îndreptă privirile către alte mijloace, alte căi, mai modeste, dar tot atât de folositoare pentru săteanul nostru.

Cu privire la acest fapt, voi istorisi ceva, de care 'mi aduc aminte cu atâta drag și care e legat de amintirile copilăriei mele, atunci cu plăceri copilărești, azi cu concluziuni destul de instructive pentru mijloacele economice și de producțiune la sate.

În vacanța mare, înapoindu-mă dela școală, la căminul părintesc, unde părăsind munca intelectuală, trebuiă să încep munca câmpului, am avut ocazia să văd multe și să fac o îndelungată experiență, căci această variație de ocupațiuni a durat până la etatea de douăzeci și cinci ani. Pe atunci, măsurarea timpului se făcea după *mersul* soarelui, după *cloșca cu pui*, după cântatul cocoșului și după răsărirea luceafărului. La noi mai erau și alte semne, care nu se pot găsi, tot în acest fel, și la satele dela munte.

Între altele, «*pe la orice vreme din noapte*» (în limba giul țaranului, această expresiune însemnează că la o anumită dată din noapte, adică la aceeaș oră, în tot cazul după ora 2), se auzeau trecând pe *linia* satului care multe, cu puțină gălăgie, la care răspundeă lătratul vre unui câine. La auzul acestora, cei mai mari ai noștri începeau să se deștepte și să vină și la noi, spunându-ne: Sculați! Trec Islăzenii la papură! Un mic parantez:

Islazul este un sat foarte frumos în județul Romanați, așezat în partea dreaptă a confluenței Oltului cu Dunărea, având peste o mie două sute de familii. Toți islăzenii sunt «cu dare de mână», iar casele și oboarele precum și întreg *ținutul* sunt curate, frumos împrejmuite și de cea mai mare drăgălășenie. Întreaga comună este înconjurată, până la o oarecare distanță, și nu de tot mică, de un pământ nisipos și arid, fapt ce pune în mirare pe întâiul călător

și vizitator al acestor locuri, dând cu ochii de frumusețea satului și de belșugul pe care-l vede aci.

Mă duceam des, când aveam vreme, în timpul sărbătorilor, la Islaz, fiindcă mi era foarte drag din mai multe puncte de vedere. Pentru prima dată, am fost împins de dorința de a vedea satul, unde Eliade și alții proclamasera o constituție, mai apoi alte lucruri mă chemau acolo. Mi-aduc aminte, cum într'o Duminică am intrat în primărie, era pe vremea când mai există instituțiunea jurilor la sate, și am văzut trei judecători cu bărbile albe, «*până la brâu*», care judecau pe niște împricinați și care judecată s'a terminat printr'o pace. Impresia, pe care mi-a făcut-o acea curte de Casație, căci judecata se făcea în ultimă instanță, a fost mai puternică decât impresia pe care i-a făcut-o lui Kineas acel «*Senat de regi*», de care ne povestește istoria din vremurile bătrâne. Sfaturile acelor bătrâni, respectul pe care-l păstrau cei ce stau în fața lor, și mai presus de toate interesul pe care-l purtau și-l puneau cu tot dinadinsul pentru pace, impunea puternic ori și cui.

Auziseră acești judecători în cântările bisericesti, căci pe atunci lumea se ducea la biserică: «*Mărire întru cei de sus, pre pământ pace și între oameni bună învoire*» și aplicau acest dumnezeesc principiu cu toată strictețea.

Ingândurat spre viitor și cuprins de cele mai frumoase iluzii de cum se poate da dreptatea, plecam recreat și înveselit, cu convingerea că există o justiție și în lumea aceasta și că neexperiența și stângăcia tinereții are leacul în autoritatea și recea judecată a celor încercați în sbuciumările și valurile sociale.

Trec Islăzenii la papură! Și azi îmi sună în urechi aceste cuvinte. Dar ce interes să reamintesc aceste lucruri? Iată-l:

Islăzenii erau și sunt oameni cari au ocupațiuni în tot

timpul anului: Primăvara, Vara și Toamna se ocupă cu ceea ce e legat de producțiunea pământului, iar iarna nu stau degeaba, cum se întâmplă în cele mai multe părți ale țării, ei și-au făcut o mică industrie manufacturieră—mică dar foarte productivă și care a avut darul să le înzestreze casele, să le îmbunătățească traiul și să le împodobească grădinile și oboarele—această bogăție provine din venitul ce-l realizează din vânzarea rogojinilor, pe care le lucrează, cu o deosebită îndemânare, mai cu seamă copiii. Sâmbăta, când este zi de târg la Turnu-Măgurele, toată lumea din împrejurimi se grăbește să vină cât mai de dimineață, fiindcă vin Islăzenii cu rogojini, pe care le vând cu un preț foarte frumos și foarte repede. Papura, care fusese cărată pe un preț mai de nimic din bălțile altor sate, se întoarce acum, sub altă formă, cu un preț însutit. Iată isvorul de bogăție al Islăzenilor!

Ceeace m'a mirat în totdeauna și ceeace n'am putut pricepe este faptul că acest meșteșug s'a localizat numai la Islaz, cel puțin așa eră acum câțiva ani. Numai Islăzenii știeau să facă rogojini, de aceea numai ei profitau. De altfel, nu știu cărui fapt se datorește această diferențiere și această izolare, care nu se mărginește numai la felul traiului și al ocupațiunei, dar se întinde până la diferențierea moravurilor, la nunți, la moarte și la altele. Chiar în ceea ce privește limba, cu toate că între Turnu-Măgurele și Islaz nu este decât o distanță de câțiva kilometri, totuși deosebirea de accent și chiar de cuvinte este foarte isbitoare. Ba ce e mai mult, nu lipsesc zeflemiseli, între acești vecini, pe această temă, foarte usturătoare.

Cărui fapt să se atribue acest lucru, nu-mi pot da seama; precum nu-mi pot da seama cum de nu s'au putut influența unii pe alții, acești oameni cari vin în contact așa de des și care au interese comune pe multe țărâmurii!

De altfel, mai sunt și alte curiozități, care cu greu își

pot avea explicațiunea. Așa nu mi-am putut explica, nici istoricește, nici prin deducțiuni, faptul că pe malul stâng al Dunării și chiar pe cel drept, în multe părți, sunt sate curat românești și foarte rar întâlnești vre-o familie bulgărească, care, de sigur s'a stabilit aci mai târziu; pe când mai însus, cu zeci de kilometri chiar, găsim sate unde și azi se vorbește bulgărește, ba ce e mai mult, sau găsit și preoți care slujeau tot în această limbă. Unul din aceștia a fost dat în judecata spiritualului consistoriu, pentru acest motiv.

Explicațiuni istorice, atât cât cunosc, am spus că nu sunt; dar conjecturi, dacă ar fi permise pe o temă atât de importantă, s'ar putea da cam în următorul chip: Cele două Dacii—Traiană și Aureliană—au istoricul lor, și în prefacerea limitelor sau hotarelor, evenimentele istorice își au influența lor, ca chestie de prevedere și asigurare. Se prea poate ca, atunci când Aurelian și-a retras armatele, să fi întărit granițele pe o parte și alta a bătrânului Danubiu cu elemente sănătoase, sau streji cari mor, dar nu se predau, și numai așa ne putem explica acest fapt, mai ales dacă mai avem în privire că amestecul de neamuri, în acele vremuri cu deosebire, era foarte greu de relizat. Asest amestec, începând în totdeauna dela orașe, este prea lesne de înțeles de ce nu s'a putut petrece la sate. În tot cazul, repetăm că aceasta e o demonstrațiune «*ad hominen*» și că baze istorice nu are până acum.

Cu această mică digreziune, să revenim la cestiune. Soțotiam că cu începerea activității extrașcolare, obiceiurile frumoase vor fi studiate, imitate și introduse cu ușurință în toate împrejurimile. Ba chiar am stăruit pe lângă câțiva învățători să facă tot posibilul a creea o mică industrie, care să ocupe pe țăran și familia lui în timpul iernei. Le-am vorbit de tot ce văzusem și de tot ce știam, dar nu s'a prins. La început am crezut că e rea voință și că alte

interese personale îi sustrăgeau pe luminătorii satelor de la sfânta lor datorie. Am fost înșelat, cauza trebuie căutăată într'un nemărginit complex de împrejurări, care, fără să voești, te duce la ceea ce ai putea numi fatalitate, dacă ai în vedere că, odată apucat pe o potecuță strâmtă, ce se ridică între două prăpăstii, nu te mai poți înapoiă fără rizicul existenții. Vezi, dar, înainte răul, dar vezi în urmă peirea și cum virtutea nu prea e așa deasă, se întâmplă ca să nu te opui curentului și să te faci de o apă cu toți muritorii.

Eu, însă, tot sper că acțiunea începută la sate, fiind dirijată pe o cale mai sănătoasă, și potrivit mijloacelor de dezvoltare intelectuală, ce se vor putea obține în timp, își va da roadele ei binefăcătoare.

Elementele diferite, chemate ca factori în această dezvoltare, socotesc că vor prinde din ce în ce mai mult ideea nobilă de care trebuie să fie conduși și vor fi adânc pătrunși de înalta misiune la care sunt chemați. Când preotul, învățătorul, doctorul, administratorul de plasă, primarul și notarul vor merge mână, în mână, se vor ajuta reciproc și vor trăi în armonie, un mare câștig va fi realizat pentru populațiunea noastră rurală.

Ce n'ar face acești factori împreună, când ar fi vorba de a săvârși vre-o ispravă în felul celei dela Islaz, când ar fi vorba de vre-o inițiativă frumoasă! Cât n'ar înlesni mijloacele de traiu și cât n'ar ușurâ calea gloduroasă pe care se merge azi cu atâta greutate!

Spuneam că, dacă aș fi fost preot, m'aș fi silit să micșorez numărul analfabeților, care e atât de mare astăzi, fapt ce stă deacurmezișul la dezvoltarea populațiunei noastre rurale pe toate celelalte câmpuri de activitate; m'aș fi străduit și am puternica credință că aș fi isbutit. Amintesc acest lucru, pentruca să fie mai bine înțeles din simplul fapt al *industriiei rogojinilor*, în care, rolul de că-

petenie îl au copiii, cari cu toții, dela mic până la mare, învârtesc meșteșugul cu cea mai mare îndemânare. Și dacă aci, unde e vorba de muncă fizică, la care, se știe, omul nu se aplică din plăcere și distracție, în cele mai multe cazuri; cu cât mai vârtos nu s'ar sili să citească lucruri cari le încântă imaginația lor copilărească, și pe care ar avea ambiția să nu le învețe dela alții, ci să le povestească ei altora. Socotesc că pe calea dezvoltării intelectuale, victoria ar fi mai lesnicioasă și prin urmare mai grabnică, decât pe tărâmurile cari cer încordarea forțelor fizice. Dragostea pentru cele din urmă nu se câștigă, de cât când ai puțința de ale judecă și prețui.

* * *

Am vorbit de mica industrie, pe care o poate încerca și pune în practică preotul cu puține mijloace materiale, dar cu o sănătoasă îndrumare, stăruind a arăta direcția cea mai bună în cheltuiala pe care o face țăranul, de cele mai multe ori în mod cu totul greșit. Cu de aici, cu de colea se adună și se poate realiza mult, dacă are cine să dea calea dreaptă și lesnicioasă.

Dar eu aș fi mai încercat și alt drum: m-aș fi uitat la bogătașii din satul meu sau din împrejurimi și aș fi făcut apel la sentimentele lor umanitare, le-aș fi dezvoltat gustul în direcția în care aș fi văzut că se poate face ceva pentru sătean, și, unindu-le interesele, aș fi hotărît pe proprietar său arendaș să dea o mână de ajutor la clădirea unui edificiu social sănătos și trainic. Cu un capital oarecare, aș fi încercat să hotărâsc pe proprietar să înceapă o mică industrie, cu produsele localității sau ale împrejurimilor, pentruca țăranul să aibă unde să muncească în timpul iernii, iar nu să-și petreacă timpul în lăncezeală. În acest chip, aș fi avut posibilitatea să-l detrag dela multe rele, care nasc din neocupațiunea cu cele bune;

l-aș fi îndepărtat de cârciumă, căci n'ar fi mai avut vreme să meargă și aci. Odată acest punct câștigat, multe bunuri s'ar fi mai adăogat. Și n'ar fi fost greu de a întreprinde o asemenea industrie, fiindcă fiecare localitate își are materia ei primă: cei dela baltă au produsele lor, tot așa și cei dela deal, precum și cei dela munte.

Când eram copil, îmi aduc aminte că tot peștele din balta «Berceluiu» care se întinde pe sub câteva sate până la Turnu-Măgurele, îl pescuiau niște Nemți. Nemții băgau năvoadele în baltă în timpul verii și cotețele în timpul iernii. Țăranii noștri trebuiau să meargă la Turnu-Măgurele, pentruca să cumpere peștele luat din balta de sub satul lor, iar brațele lor nu erau cerute, pentru a fi întrebuințate la această muncă, fiindcă arendașul, și pe atunci arendaș era un israilit, dăduse balta în arendă Nemților, care nu voiau să facă apel la munca țaranului, pentrucă nu voiau să înstrăineze banul ce se câștigă.

Dar era nevoie de plasă, prostovol etc., care se lucrau din sfoară de in și de cânepă. Nu le făcea, nu le lucra țaranul nostru cu copiii săi în timpul iernii, când nu avea ce face, ci trecea la Nicopole, ca să le cumpere dela Turci, dacă aceștia nu veneau Sâmbăta la târg. Și cât de ușor se împloteau și ce puțin costau pe cei ce le lucrau; dar câte parale plăteau cei ce le cumpărau:

Cânepa și inul se cultivau și pe la noi, și noi copiii o duceam în baltă ca să se «întoarcă», să devie bună de deslănat, o dădeam la împlăcit, iar când cei mari o făceau fuioare, veniau precupeții și o adunau din tot satul pe preț de nimic, pentru ca s'o dea Turcilor, cari știau ce să facă cu dânsa.

Iată dar câteva lucruri mici, cari, la prima vedere, s'ar părea că n'au nici o importanță, dar de cari, dacă s'ar ține socoteală și s'ar proceda cu chibzuială, ce câștig enorm nu s'ar realiza pentru populațiunea noastră rurală!

Dar câte alte produse nu sunt, care scapă din mâinile țăranelui pe lucru de nimic, fiindcă nu le cunoaște adevărata lor valoare, deși ele sunt rezultatul sudoareii frunții lui și lucrul mâinilor lui!

Dacă ar fi avut buni și pricepuți îndrumători, care să le deștepte interesul pentru ele, să le spună că acei Greci și Ovrei, cari vin de le tocmește grâul la arie, chiar înainte de a începe treieratul, n'au nici o avere și cu toate acestea au case mari la orașe, au trăsuri cu cai, călătoresc vara în străinătate și «se duc la băi» numai cu banii pe care i-au câștigat ca mijlocitor între țăran și capitalist, cât n'ar fi folosit săteanului nostru. Și câte alte lucruri nu sunt de observat în această direcție.

* * *

Părăsind puțin tărâmul prielnic producției materiale, să trecem pe cel moral și să vedem ce se poate obține aci de preotul al cărui ochiu este veghetor și vigilent. Este cunoscut în deobște câte părți morale se găsesc în sf. Scriptură și în cărțile noastre de ritual, care se pot utiliza cu deplin succes, pentru moralizarea și îndreptarea păstoriților; cu toate acestea nu mă voiu lipsi de a aminti aci în treacăt una din armele cele mai puternice, pe care preotul nostru le are la îndemână pentru supravegherea fiilor săi duhovnicești. Această armă este misterul Penitenții. La prima vedere, nici nu-și poate închipui cineva de câtă importanță este acest sacrament!

S'a crezut multă vreme și se crede și azi de unii că mărturisirea păcatelor este un lucru secundar și de aceea, în mare parte, s'a și neglijat. Biserica, însă, a știut de ce cere creștinului să-și mărturisească păcatele de patru ori sau cel puțin odată pe an.

În adevăr, ce se urmărește prin acest mister și cum dorește Biserica a îndrepta pe cei rătăciți, pentru a-i a-

duce la calea adevărului? Vorbind din punct de vedere psihologic, este constatat că bucuria comunicată altuia se mărește pe jumătate, iar întristarea se micșorează în aceeași proporție, și cu timpul dispare. Fiecare om are o conștiință, care-i stă ca streajă neadormită a moralității lui. Dacă el a ascultat glasul acestui gardian, primește o recompensă neasemănat de mare, care e satisfacțiunea sau liniștea sufletească; dacă, însă, nu l-a ascultat și a lucrat dimpotrivă, atunci simte, mai curând sau mai târziu, o turburare, o neliniște, un neastâmpăr. De aci naște trebuința de o ușurare sufletească. Această ușurare, acest astâmpăr trebuie să se dobândească, căci altfel urmările sunt dezastruoase și nenorocite.

Dacă omul păstrează în sine secretul crimei sau al culpabilității sale, este rău din mai multe puncte de vedere. Fie că se descurajează, negăsind o alinare a durerilor sale morale, și în acest caz cade într'o tristă melancolie, privind totul cu dispreț: crima ca și virtutea; fie că, dându-și socoteală continuu de gravitatea culpabilității, pierde orice speranță de iertare și de aci încolo, pentru dânsul, viața ne mai fiindu-i de nici un folos, începe a o socoti de prisos și crede că e chiar necesar de a se scăpa de dânsa, de a și-o ridică singur. Biserica le-a avut în vedere pe toate acestea. Ea a știut că omul, având înăscut simțimântul de a distinge binele de rău, a avut în acelaș timp și simțimântul temerii, când răul a fost săvârșit. Prin urmare frica de pedeapsă împedecă pe om, în cele mai multe cazuri, de a-și mărturisi greșala. Dar îndată ce un individ a făptuit un rău, atât cât simțul moral este încă deștept, el cade într'o încurcătură, din care nu știe cum să iasă. De o parte, frica de pedeapsă îl împedecă, îl oprește ca să-și dea pe față uritul fapt, pe care l-a săvârșit, de alta, conștiința îl forțează mereu să-și declare păcatul, altfel nu-i va da de loc liniștea trebuitoare.

Din această situație nenorocită, din această încurcătură, Biserica a găsit calea pe care se poate ieși. Instituind penitența, ea a aflat mijlocul, prin care cel căzut în greșală și-o poate mărturisi, ori cât de greă ar fi ea, fără nici o teamă de vre-o pedeapsă corporală. Afară de aceasta, odată mărturisit păcatul, conștiința își ridică pretențiunile sale dela dreptul de răzbunare, iar sufletul își reia liniștea, după care alergă și o plângea neîncetat. Și este prea drept și prea adevărat că omul, intrând în Biserică, pen-a-și mărturisi păcatul, nu are de ce se teme. Acî el întâlnește pe gardianul moralității, pe veneratul duhovnic, pe acest om cumpănit la vorbă, sobru în viață și curat la fapte—demn mijlocitor între cel ce se spovedește și Atotputernicul! Cuvântul lui, modul său de a trăi și a fi pildă spre bine tuturor vor inspira destulă încredere și va face, pe cel ce a venit să-și caute mângâerea, ca să-și deschidă inima fără nici o rezervă și cu toată încrederea. Consolarea lui va da nădejde de iertării, iar dojana blândă și părintească va îndruma pe calea nepăcătuirii. Ce e mai mult, se va prinde dragoste și se va naște setea de bine și adevăr. Se va umbla cu toată râvna după câștigarea unui capital, cât mai bogat în fapte bune, care să-i servească spre a sa mândrie, la mărturisirea ce va urma și pe care o va aștepta cu plăcere cel în drept. Iată dar un procedeu atât de frumos și cu un folos atât de mare pentru societate!

Și când ochiul înțelept și pătrunzător al preotului va veghiă neadormit asupra păstoriților săi, oboseala se va micșora din ce în ce. Fiecare va merge cu drag să-și dea socoteala de faptele sale, iar numărul celor răi va scădea tot mai mult.

Statele în anumite vremuri, luând o direcțiune greșită cu totul separată de învățăturile Bisericii, au întrebuintat pentru moralizarea oamenilor pedepse cât se poate de

aspre. Aşa, au instituit pedeapsa cu moarte, la care, nu aveau dreptul, au scornit diferite mijloace de tortură, pe care cu cât le-au înmulţit, cu atât au greşit mai mult.

Este un fapt cunoscut, şi pe deplin stabilit că asupritul şi torturatul, fie chiar după dreptate, totdeauna se revoltă şi vrea să se răsbune; din contră, cel mângâeat se îmblânzeşte şi se face prietenul, ba chiar sclavul celui care-l mângâe. Aşa e natura omenească — înainte de raţionamentul sănătos şi rece, calcă natura neîmblânzită şi care nu îndură lovituri, ci la una vrea să răspundă cu o sută, dacă s'ar putea. Nu-i va fi posibil în acel moment, se va resemna, însă, de ocamdată şi va aştepta prilejul, cu care ocazie nu va alege mijloacele, ba chiar cele mai barbare îi vor fi bine venite. Prin urmare statele, cu cât vor înmulţi pedepsele corporale, cu atât vor apuca căi greşite şi se vor depărta tot mai mult de atingerea scopului pe care-l urmăresc. Adevărul acesta nu are nevoie de o demonstraţie aşa de întinsă. Puţin îi mai trebuie ca să devină o axiomă. De altfel, faptele, ce zilnic se perindează sub privirile noastre, sunt prea izbitoare şi convingătoare, ca să nu ne permită să mergem decât la o asemenea concluzie.

Să ne încercăm, dar, cu puţine exemple, să o dovedim.

Badea Mangâru.

(Va urma).

Apologetii creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 12).

Continuând mai departe asupra părerilor Sf. Iustin vedem că el tocmai acolo începe a polemisa, unde încetează Tertulian. Iustin nu caută atât să dovedească răutatea și imoralitatea zeilor, cât să arate bunătatea Dumnezeului creștin. Aceasta e deosebirea între cei doi apologeți, în partea unde tratează despre ateism; Tertulian neagă un lucru, ca prin consecință să afirme pe celalt, iar Iustin afirmă un lucru ca prin consecință să nege pe celalt.

Și apoi multe lucruri, cari i se par lui Tertulian dovezi contra cultului păgân, nu dovedesc la urma urmei nimic. Așa de ex. «Noi apelăm la propria noastră conștiință. Deci ea să ne condamne, în cazul că poate nega faptul că zeii voștrii au fost cu toți oameni. Iar ca dovezi că au fost oameni, stau mărturie istoriile, epopeele, fabulele, arhivele în care se păstrează scrise faptele acestor oameni, cari au fost ridicați la rangul de zei. Dar e o monstruozi-tate să ridici pe om în demnitate de zeu! Lucrul acesta îl întinde și-l sucește Tertulian în toate felurile. Dacă zeii au fost ori n'au fost oameni, ci puteri personificate ale naturii; dacă poeții cu libertatea proprie poezilor, au născocit câte și mai câte fabule despre zei, pe care religia păgână le detestă, cum detestă creștinii multe legende populare despre Hristos și Sf. Fecioară; dacă un om se poate înălța la demnitatea de zeu, ori un zeu se poate

înjosii până la slăbiciunea omului—aceasta o ziceau păgânii ca aluzie la Hristos—toate acestea nu dovedesc imoralitatea cultului păgân, precum, prin contrast, nu dovedesc nici moralitatea cultului creștin, iar pe lângă altele sunt și absolut neștiințifice. E adevărat că din cauza zeilor păgânii au avut anumite convingeri religioase, iar din acestea un oarecare cult imoral, însă cauza nu este aceea pe care o discută Tertulian, atacând lucruri aparente.

Tot c'am în felul Sf. Iustin procedează Minuciu Felix. Dar pe când Iustin caută dovezi în Scriptură, Minuciu lasă Scriptura la o parte și caută mărturii, ca și Tertulian, în literatura greco-romană, însă nu ca acesta în poezii și în fabule, ci în filozofi și cugetători adânci, și cu un scop tocmai contrar cu al lui Tertulian: nu ca să arate că înșiși păgânii literați descriu ca imorali pe zeii lor, ci că înșiși filozofii păgâni dau dovezi despre adevăratul Dumnezeu. Deci, ca și Iustin, nu se ocupă mult cu ce fel de religie au păgânii, ci de religia și credințele ce le profesează creștinii. Negreșit și el condamnă foarte aspru absurditatea religiei și cultului păgân. Cele mai frumoase dovezi însă ale lui Minuciu Felix sunt luate din natură și, poate ajutat și de talentul său literar, paginile acestea ale sale sunt de toată frumusețea. Celelalte dovezi ale sale sunt de natură psihologică. Frumoase sunt apoi excursiunile ce le face prin istoria Romanilor, arătând că nu creștinii, ci tocmai Romanii pot fi învinuiți de ateism și de sacrilegiu, și că toată istoria romană e un șir nesfârșit de impietăți și de fărâdelegi. Câte triumfuri atâtea crime, câte spolii pentru zei, atâtea ginți despoiate de drepturile lor naturale; fiecare biruință romană, un omor al unui neam în numele zeilor!

Aristide din Atena în fragmentele păstrate ale apologiei sale e foarte asemeni cu Tertulian în felul cum tratează lucrurile. Teza lui e, că numai creștinii singuri au adevărata idee a Dumnezeirii. Dovezile luate din Sf. Scriptură

sunt multe; puține cele luate din natură, din psihologie aproape nu are de loc. În schimb face un lux de dovezi luate din religiile și mitologiile tuturor popoarelor pe care le cunoaște; de sigur, dovezi aparente luate din comoara de basme și de legende ale popoarelor. Aristide face chiar un foarte mare catalog al tuturor faptelor scandaloase pe care le povestește fantazia poporului său a poezilor despre zei, nimfe, satiri, centauri, eroi zeificați, aduce ca dovezi crime de ale eroilor mitici, pe Oréste cum ucide pe mamă-sa, Paris cum fură pe Elena, Teseu cum înșală pe Ariadna, cum Romul ucide pe Remu, și alte asemenea din care să reiasă că singurul Dumnezeu adevărat e al creștinilor, care oprește atari crime. Da, le oprește, precum le opreau și zeii și convingerile religioase ale păgânilor, crime însă s'au făcut totdeauna, și în lumea creștină, și deci Aristide vrând să dovedească prea mult, nu dovedește nimic. Din potrivă multe dintre acestea erau săbii cu două tăișuri, cari tăiau tot atât de bine în păgânism ca și în creștinism. Pentru că adversarii cari cunoșteau scrierile Testamentului Vechiu arătau că multe dintre cele ce se imputau zeilor, se pot imputa și Unului Dumnezeu al Iudeilor, lui Iehova, iar acesta—ziceau adversarii—e unul cu Dumnezeul creștinilor, pentru că nu pot să fie doi Dumnezei. Nu ne putem întinde la multe exemple, pentru că ele, pentru sentimentul nostru creștin, sunt blasfemii, dar dăm totuși aceste exemple ca să se vadă cum păgânii răspundeau creștinilor la acest soi de dovezi din mitologie. Zicea creștinul: zeii voștri sunt caraghioși și banali, răsbunători, fac adulterii, fură dela oameni, devin slugi ai oamenilor, sunt uciși de trăsnet, mor în mod natural și sunt plânși și bociți de oameni, unii sunt schiopi, alții cântă cu harfa, ori se plimbă prin iad etc. Păgânul avea destule exemple să arate că și Iehova e răsbunător, iubitor de mirosuri plăcute în nările sale, venite din friptură de jertfă, că Iehova însuși fură în chipul cel mai de rând roate de

căruță, că învață pe alții să fure¹⁾ etc., și toate învinuirile ridicole ce se aduceau zeilor se pot întoarce împotriva lui Iehova, sau a îngerilor, cari vindică orbia cu murdăria ciolorilor, sau a patriarhilor cari nu erau decât eroi zeificați ai națiunii iudaice, care fură (Iacob cu lintea) și mint și înșală (Iacob îmbrăcând pielea ieduii ca să înșele buna credință a tatălui său) etc. Iar că unii zei mor în mod nedemn, că scoboară în Iad, păgânului nu i se pareă mai mare lucru decât ca moartea socotită rușinoasă a lui Hristos. Se vede deci căci acest soi de a dovedi un lucru sau altul e copilăresc, și o discuție întemeiată pe atari argumente, devine comică.

Tot așa, continuând, Aristide se ocupă cu mitologia egipteană, feniciană, persană, babiloneană. Despre religia Iudeilor, spune că deși e monoteistă în aparență, ea este un curat politeism, căci Iudeii nu adorau atât pe Iehova; cât îngerii. Lucru de altfel spus de mulți, că religia iudaică de atunci eră un cult al Serafimilor și Cherubimilor, nu a unui Dumnezeu; și aceasta a și fost cauza că Apostolul Pavel oprește pe creștini de a se închină îngerilor.

Vrednic de luare aminte e însă apologetul *Atenagora*, care lăsând aproape de tot la o parte dovezile acestea din mitologie, își sprijină argumentarea sa numai pe speculațiuni filozofice și pe adevăruri științifice. El procedează deci la fel cu Minuciu Filix, însă întrecându-l cu mult pe acesta în puterea de judecată, și în sistemizarea ideilor; astfel că *Atenagora* este cel dintâiu dintre cugetătorii creștini cari încearcă a ne da o justificare științifică a monoteismului creștin. În apologia sa, adresată împăraților Marcu Aureliu și Comod, el vorbește așa: «Dușmanii ne învinuesc de trei pretinse crime: de ateism, de prânzuri thyesteice

¹⁾ Alusiune la cele spuse în Pentateuc, că Iehova învață prin Moise pe Ebrei să ceară împrumut haine și scule prețioase, ca apoi să fugă cu ele din Egipt, la ieșirea lor dintr'această țară; și la faptul că Iehova a luat roțile carelor de războiu ale lui Faraon, ca să nu poată urmări pe Iudei.

și de împreunări oedipodeice¹⁾, crime, cari dacă se va dovedi că într'adevăr le facem, atunci nu cruțați pe nici unul dintre noi și ne stârpiți din rădăcină pe toți cu neveste și cu copii». Ca o pildă de argumentare a lui dăm următorul pasagiu: «Noi deosebim pe Dumnezeu de materie, și numim materia alt ceva și pe Dumnezeu alt ceva, lucruri deosebite ca pământul de cer: Dumnezeu necreat și vecinic, materia însă supusă peririi. Aveți deci dreptate voi să ne numiți atești? Dar ca să vedeți că în doctrina noastră despre unitatea lui Dumnezeu armonizează desăvârșit rațiunea cu credința, cântăriți lucrul acesta: Dacă ar fi fost dintru început doi ori mai mulți Dumnezei, atunci ei ar fi fost ori la un loc, ori despărțiți în locuri felurite. Acum, într'acelaș loc ei n'ar fi putut să existe pentru că ei ca nenăscuți ar fi trebuit să fie neasemeni între ei. Dacă însă ar fi existat despărțiți unul de altul, unde ar trebui să fie celalt sau ceilalți, de oarece unul, creator al lumii, stă peste lume, și stă aproape de tot ce a creat. El prin urmare n'ar fi în lume, fiindcă lumea este opera altui Dumnezeu, și n'ar fi nici undevă împrejurul ei, pentru că peste lume și împrejurul lumii este Dumnezeul acel ce a creat-o. Dar atunci unde este el? Intr'altă lume oare care sau împrejurul ei? Dar atunci nu e în lumea noastră, nu este împrejurul ei, și deci puterea lui și domnia nu este mare. Dar dacă zici că nici într'altă lume nu este, atunci el nu este nicăeri, și deci nu există. Dar, în definitiv, este vre un loc unde ar putea să existe? Și are grijă de ceva? Negreșit el n'a creat nimic și nu poartă grijă de nimic. Iar dacă el nu creează nimic, nu poartă grijă de nimic, și dacă nu există alt loc în care acel Dumnezeu să existe, atunci celalt Dumnezeu e unic, și singur dintru început Creatorul lumii».

Episcopul *Teofil*, în cartea sa către un prieten al său, nu este un apologet în înțelesul larg al cuvântului, și nici

¹⁾ Expresiunile acestea—după două persoane mitologice—vreau să zică: uciderea de copii și adulteriu, și incest.

n'a avut intențiunea să facă polemică. A vrut numai să-și arate părerile sale în ce privește religia creștină și acuzațiile ce i se aduc. Interesant e însă Teofil mai mult decât adevărații apologiști prin felul său particular de a vedea lucrurile și printr'o obiectivitate dusă până la extrem. El e cel dintâiu dintre apologeții care pune temeiul principal al creștinismului nu pe dogme și pe cult, ci pe condițiunile subiective ale credinciosului. Trăgând ultima consecință a celor spuse de Teofil, vedem că el nu-și bate capul dacă omul e creștin, ori păgân, ci numai dacă are inima curată ori nu, pentrucă «nu e nici un folos că este un Dumnezeu infinit și cred în el numai că este acolo undeva; el nu trebuie să fie acolo, ci vecinic aici, în inima mea». Și își dezvoltă ideile astfel: «Pe Dumnezeu îl văd numai aceia cari îl pot vedea. Ca o oglindă curată, așa trebuie să aibă omul inimă curată. Dacă, deci, oglindă e murdară, chipul omului nu se poate vedea într'însa, tot așa dacă este păcat în om, nu poate nici într'un fel să vadă pe Dumnezeu. Poartă-te deci și tu, să nu fii murdar, și nici înșălător, nici tâlhar, nici hoț, nici jefuitor, nici iubitor de copii, nici prevocator, nici bărfitor, nici mănios, nici pismătareț, nici îngâmfat, nici ambițios, nici lacom, nici sgârcit, nici nesupus părinților: tuturor celor ce le fac acestea nu li s'arată Dumnezeu,, până ce nu se spală de toată răutatea». Pentrucă păcatul e un întunerec, și prin întunerec nu poți vedea «iar pe acestea dacă le înțelegi omule și trăești curat și sfânt, poți vedea, pe Dumnezeu. Dacă desbraci mortalitatea și îmbraci haina celor vecinice, atunci pentru vredniciile tale îl vei vedea». Astfel Teofil face apologia creștinismului în pagini superbe, fără însă a polemisa cu păgânii.

M. P.

Cassa Bisericii și o expoziție de lucrări manuale.

I.

De câteva ori administrația Cassei Școalelor a expus în localul ei diferite lucrări manuale confecționate în școlile și atelierile întemeiate sau susținute de ea. Toată lumea care a vizitat aceste expoziții a rămas încântată de frumuseța lucrărilor și a apreciat elogios inițiativa luată de Cassa Școalelor.

Luna aceasta s'a deschis din nou o asemenea expoziție și mulți cunoscători admiră progresul ce se realizează an cu an în această direcție...

II.

Și în mănăstirile noastre și în deosebi în cele de călugărițe a început în anii din urmă să se întemeeze diferite ateliere pentru industria casnică. Și în privința aceasta au merit covârșitor I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei și P. S. Nifon, Episcopul Dunărei-de-Jos. Prin înalta lor stăruință s'au întemeiat ateliere la mănăstirile de călugărițe *Agapia*, *Văratecul* și *Celic-Deré*. Și se continuă încă a se întemeia și la alte mănăstiri și chiar de călugări. Și asemenea ateliere au fost și sunt sprijinite după mijloace de ministerul de industrie și de Cassa Bisericii. S'a construit un local anume pentru atelierile dela *Celic-*

Dere și acum se pune temelia pentru cele dela Agapia.

Deviza vieții monahicești din cele mai îndepărtate vremuri a fost: *ora et labora*,—roagă-te și muncește. Mai întâiu nu se înțelege vieața fără muncă și sceața cu atât mai mult în mănăstire.

Părintele arhimandrit *Visarion Puiu* ne spune în broșura «Cum trebuie să trăiască monahii» că «monahul fără lucru ajunge jucăria diavolului» și de aceea monahii trebuie să aibă pururea ceva de lucrat... Vieața fără muncă felurită e ucigătoare... Fiecare călugăr e dator să cunoască vreun meșteșug, care să folosiască atât lui, cât și celorlalți frați din mănăstire. Toate străduințele monahilor să ducă mănăstirea la starea aceea, ca ea să aibă cât mai puțină nevoie de ajutorul lumei mirene; și din potrivă, lumea mireană, să găsiască foloase în vieața monahală. Pentru aceea, monahii și călugărițele trebuie să știe a face singuri toate lucrurile de trebuință lor și mănăstirii.

După cum vede lucrurile Părintele arhimandrit Puiu, așa le vedem și noi, cu singura deosebire, că noi dorim ca produsele muncii călugărești să se desfacă și în afară, tot în folosul mănăstirilor. Așa e în Rusia, așa e în țările catolice!

*

Regretatul arhimandrit Nifon, fost stareț al mănăstirii Sinaia a publicat în anul 1909, anul morții, un foarte interesant studiu intitulat: «Mănăstirile din România». În acest studiu ni se spune că până la 1864, data secularizării, existau prin multe mănăstiri de călugări fabrici pentru torsul lânii. Aceste fabrici erau conduse de maestri călugări, având în atelierile lor războaie de lemn, fabricate de monahi, la care lucrau zecimi de călugări tineri. Lâna roșie, țigae, se luă dela oile mănăstirii... Mănăstirile mai posedau ateliere de pictură religioasă și de sculptură în lemn. Și tot călugării lucrau și în atelierile de argintărie, de le-

gătoria cărților în pânză și în lemn. Alți călugări erau rânduți la croitoria mănăstirii, la pantofărie, blănărie și așa mai departe.....

În mănăstirile de femei se practică industria casnică cu toate ramurile ei.

Apoi, după ce arată starea, în care se găsesc astăzi mănăstirile, fie de bărbați, fie de femei, face propuneri cum ar trebui să fie în viitor. Din aceste propuneri amintesc următoarele:

1. Să se înființeze în mănăstirile de călugări ateliere pentru facerea sfintelor icoane după ritul nostru ortodox...

2. Să se înființeze cultura albinilor și extragerea cerii.

3. Ateliere pentru fabricarea lumânărilor de ceară curată.

4. Ateliere pentru fabricarea obiectelor de metal, argint etc., pentru cultul nostru divin ca: evanghelii, cădelnițe, sfeșnice, policandre, cruci etc..

5. Ateliere de sculptură și strungărie în lemn pentru obiectele bisericesti ca tâmpile, tronuri domnești, strane, analoage, iconostase și tot felul de cioplituri mărunte ca: linguri, cruciulițe, metanii etc..

6. Tot așa de bine s'ar putea înlesni materialul necesar pentru fabricarea apei de melisă, mentă, ismă, etc., care este deja un secret monahal.

7. Ateliere pentru croit și cusut costumele seminariștilor și a hainelor preoțești.

8. Ateliere pentru fabricarea culioanelor, potcapiilor și a pălăriilor preoțești.

9. Monahii ar putea fi întrebuințați și pentru alte ocupațiuni felurite ca împletituri de papuri pentru biserici, rogojini, legatul cărților etc..

*

1. Pentru mănăstirile de călugărițe, Cassa Bisericii, să procure războarele și tot felul de aparate pentru urzeala firilor, vopsitoria, ciorăpăria, tricotagiu etc..

2. Tot Cassa Bisericii să procure lâna, bumbacul și tot felul de materiale, dând comande ce anume stofe, să se țese și câtă cantitate. La ridicarea materiei munca depusă de monahi s'ar plăti în bani, pe metru țesut.

3. O altă parte din monahii s'ar putea însărcina cu creșterea gândacilor de mătase pentru producerea borangicului necesar stofelor ce se efectuează în mănăstirea lor, în aceleași condițiuni ca și cele ce muncesc în războaie.

*

Cassa Bisericii ar putea înființa în centrele mai populate ale fiecărui județ, câte un magazin, în care să se desfacă produsul monahilor și monahiilor cu preț fix.... Și astfel prin întrebuințarea timpului liber al monahilor în deosebi, prin organizarea activității și prin ameliorarea stării lor materiale, credem, adăogă arhimandritul Nifon, că moralul lor s'ar putea ridica și astfel monahii ar putea deveni factori de activitate pioasă și de moralitate creștinească, fără a mai fi umiliți ca acum și dezonozați cu tot felul de calificative ca: trântori, paraziți, trândavi etc..

*

Răposatul arhimandrit Nifon a fost un distins stareț al mănăstirii Sinaea, bine văzut și respectat de toată lumea. Mănăstirea condusă de el era model din toate punctele de vedere. Pentru aleele lui însușiri morale a fost și exarh al mănăstirilor din Eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei. În această calitate în deosebi cunoscuse el toate bunurile și lipsurile mănăstirilor noastre. Adesea spunea: Sau se reformează vieța mănăstirilor noastre, sau să se desființeze! Prin urmare tot ce ne spune el, e rezultatul unui amănunțit studiu și al unei experiențe bogate. El era un adevărat călugăr și ne vorbește în interesul călugărismului.

*

Toate măsurile ce se iau pentru îmbunătățirea vieții monahale trebuie să ne bucure și să le sprijinim. Apreciem

importanța măsurilor luate de I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și de P. S. Nifon, Episcopul Dunărei-de-Jos și suntem siguri că de asemenea vederi sunt însuflețiți toți PP. SS. Chiriarhi.

Și dacă se va lucra stăruitor în această direcțiune, în scurtă vreme, vom vedea altă viață în monastirile din țara noastră!

III.

Ca un început pentru punerea în evidență a lucrărilor manuale din monastirile noastre, s'a făcut la Cassa Bisericii expoziția despre care am amintit. Ea s'a inaugurat în ziua de 2 Fevruarie a. c. Cu această ocaziune d. D. Bo-roianu, Administratorul Cassei Bisericii a ținut următoarea cuvântare:

Deschidem azi expoziția produselor industriei casnice de prin mănăstiri. Mănăstirile noastre în totdeauna au fost așezăminte de cultură și înălțare sufletească cum și de muncă, căci prin muncă în cea mai mare parte și-au agonisit traiul toți viețuitorii acestor așezăminte. Depărtați de grijile variate și adesea prea materialiste ale timpurilor. Oamenii devotați chemării monahale se retrăgeau în locuri singuratică spre a putea pe deoparte să se roage mai în liniște Dumnezeului celui viu, iar pe de alta să pună în evidență eficacitatea legii creștine. Și de aceia în mănăstiri găsim oameni superiori cari se ridică până la sfințenie atât prin însușirile înalte sufletești cât și printr'o activitate exemplară, grija lor fiindu-le nu numai mântuirea lor, ci și a lumii pentru care se rugau neîncetat și pe care căutau s'o abată dela pornirile cele rele. Din mănăstiri răsar viteji luptători pentru credință și tot din ele, ies maștri ai activității religioase și naționale cum și îndrumători în cele ale industriei casnice.

În viața mănăstirească găsim cuvioșie și devoțiune intensă și aproape constantă pentru ajungerea idealului creștin. Mănăstirile icoane vieții adevărat creștinești servesc ca pildă de înălțare sufletească și de dezvoltare și

propășire; iar contactul lumii cu viețuitorii de prin mănăstiri ajută celor slabi ca întărire în credință și ca exemplu de practicare a virtuților creștine. Chiar Voevozii țării se oțlesc și săvârșesc fapte mărețe întăriți în credința vie de prin mănăstiri. Așa se și esplică de ce mănăstirile găsesc un sprijin excepțional din partea conducătorilor, cari le încarcă cu donațiuni, iar domnițele se întrec ca și soțiile boerilor mari de a le înzestră cu daruri, cele mai multe făcute prin chiar osteneala mâinilor lor, lucru de mare preț și pe care azi le admirăm și ne mândrim cu ele. Și tot așa ne explicăm Inalta protecțiune pe care a dat-o încă dela început și o acordă și azi mănăstirilor M.M. L.L. Regele și Regina.

Monahismul nostru oriental, diferit de cel apusan nu trebuie a fi înțeles decât după adevărata sa concepție. Căci dacă n'a dat naștere unei dezvoltări variate ca în congregațiunile apusene; dacă a pus mai presus de orice preocupare desăvârșirea sufletească și dacă n'a eșit în lume ca în chiar mijlocul ei trăind, să servească de îndrumător mai mult al preocupărilor zilnice, cum ar voi unii, acestea nu le-a făcut pentru că chiar punctul de plecare al vieții monahale este retragerea din lume. Dar din singurătatea vieții monahale au eșit atâtea bărbați cari au ajutat neamul, în cât azi ne fălim cu vieța și cu rolul binefăcător ce ei au avut în lume. Monahismul nostru n'a fost trântorul de care nu arare ori se vorbește de unii care nu-i cunosc rolul și însemnătatea. Trântorii mănâncă mierea aleasă de albine; monahii nu numai că n'au mâncat ceeace au adunat, dar au sporit darul, trimetând în lume alinarea suferințelor. Și cine știe cât valorează numai o clipă de reculegere și de înălțare sufletească, își poate da seama de binele pe care l-au realizat viețuitorii mănăstirilor. Azi chiar, în timpuri de cultură înaintată tot simțim necesitatea reculegerii sufletești și tot din mănăstirile bine organizate luăm îndemnul înălțării sufletești. Iar dacă azi n'avem rezultatele unei lucrări constante de dezvoltare continuă, găsim totuși urme pe care specialiștii le admiră și și fac o fală din colecționarea lor; iar ceeace se expune aprecierii Domniei Voastre acum, este dovada vie de ceeace se poate face cu o îndrumare bună, chiar cu mijloace restrânse.

Prezentarea acestei activități de prin mănăstiri, se datorește d-lui ministru Arion, căruia 'i aduc respectoase mulțămiri pentru că m'a autorizat să fac această expoziție și pentru că în vizitele d-sale pe la mănăstiri înțelegând rostul adevărat al mănăstirilor, a încurajat pe călugări și pe călugărițe de a stăruî cât mai mult în lucrarea lor, făgăduindu-le tot concursul și recomandându-le de a și face mai întâiu datoria către Dumnezeu prin rugăciune și acte de virtute creștină, iar apoi de a se ocupa de industria casnică care ridică și înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Mulțumesc Preasfințiților Chiriarhi, care cu toată bunăvoință au concurat la înaintarea acestei activități și care ne-au dat posibilitatea de a putea prezenta aprecierii d-voastre aceste lucrări, ce vorbesc mult mai mult prin ele înșile decât aș încerca eu a le pune în evidență.

Vă mulțumesc și d-voastră care ați binevoit a onora cu prezența această serbare și prin aceasta întăriți încrederea modeștilor lucrători în prosperarea lucrării lor.

Termin cu dorința, ca acest început să aibă urmări cât mai utile și ceea ce astăzi este o expoziție de câteva zile, să se poată transforma într'un bazar permanent al tuturor produselor mănăstirilor din țară.

*

A răspuns apoi d. C. C. Arion, Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii și P. S. Nifon, Episcopul Dunărei de Jos.

D nul Ministru, spune între altele că, expoziția aceasta ne dă prilejul să se constate că pe la mănăstiri se lucrează și că în special călugărițele se ocupă serios cu răspândirea industriei naționale. Tot domnia Sa își mai exprimă credința că mai ales doamnele române vor încuraja pe călugărițe, pentru că dorința tuturor este ca mănăstirile noastre să devină pe lângă un centru de cultură și un centru de producțiune.

IV.

Iată și un tablou de mănăstirile care au expus, cum și felul obiectelor expuse.

M-rea Adam	Țesături în bumbac, lână, etc.
» Agafton	Idem.
» Agapia	Covoare; tricotajuri; țesături în bumbac, in, lână, borangic; dantele; dulcețuri.
» Celic-Deré	Țesături; tricotaj și picturi; covor persan.
» Horezu	Țesături.
» Samurcășești	Țesături în bumbac, borangic; stofe bărbătești; covor.
» Suzana	Mohair, prosoape.
» Țigănești	Bluze de mătase, pânză; cămăși de pânză; stofe.
« Văratec	Pânză de in; bluze brodate; covoare; mănuși; șieac; costum național; tricotajuri; broderii.
» Neamțu	Sculpturi în lemn, iconițe îmbrăcate în argint; lumânări de ceară; picturi.
» Secu	Icoane, tablou (schiță)
» Sinaia	Cusături; picturi.

V.

Am văzut lucrările expuse și mi s'a umplut sufletul de bucurie. Văzusem de altfel asemenea lucrări și la origine, însă aici formau un tot variat și plăcut. Dacă se va urmări în calea aceasta, mănăstirile noastre vor forma pilde de urmat, în ceea ce privește industria casnică și lucrurile bisericesti. Va reînvia încetul cu încetul viața mănăstirească de altădată și aceasta trebuie să bucure pe toți bunii români și creștini. Pentru ori și cine din mănăstire trebuie să formeze o adevărată învățătură principiul, că instituțiile fără viață, sunt expuse pieirii.

G...

ACTE OFICIALE

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii cu No. 9738;

Potrivit art. 2 din regulamentul pentru alegerea membrilor în Consistoriul Superior Bisericesc;

Am decretat și decretăm:

Art. I. Colegiul electoral monahal al Eparhiei Moldovei și Sucevei se convoacă pe ziua de 8 Maiu, spre a alege pe reprezentantul său în Consistoriul Superior Bisericesc, în locul Prea Cuviosului Arhimandrit Veniamin Piticariu al cărui mandat a încetat prin demisiunea sa din postul de Superior al Sf. Mânăstiri Râșca din județul Suceava.

Art. II. și ultimul. Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului Decret.

Dat în Castelul Peleş la 17 Aprilie 1912.

CAROL.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii,
ad. Interim

C. C. ARION.

No. 2367.

Ordinul circular către P.P. C.C. Protoierei din Eparhia Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

No. 1455.

Prea Cucernice Părinte Protoiereu,

Ca zidiri anume afierosite spre a sluji de locașuri sfințite cultului, în care să se întrunească oameni de toate vârstele și stările sociale, dar uniți prin legătura tainică a uneia și aceeași credințe, a cugetărilor pioase și simțirilor alese, bisericile își datoresc conform tradițiunii străbune clădirea lor în parte dărnicii generoase a proprietarilor și altor persoane cu dare de mână, iar mai mult ajutoarelor bănești strânse cu condici de milostenie dela toți creștinii în genere.

Dar spre a nu se întâmplă abuzuri cu asemenea colecte publice, Sfântul Sinod în a sa grije mare ca să fie bună rânduală cu strângerea acestor ajutoare, astfel că mult puținul fiecăruia să fie întrebuințat la scopul pios către care s'a îndreptat gândul donatorului când a făcut ofranda, a întocmit un regulament special al condicilor de milostenie în care se arată lămurit formalitățile de îndeplinit pentru a se mijloci dela Chiriarhi autorizarea unor atari condici, cum și îndatoririle care trebuesc să le observe purtătorii în tot timpul cât li s'a dat voie să facă apel la caritatea publică.

Căci la rezolvarea rapoartelor Prea Cucerniciei Voastre privitoare fie pentru eliberarea de noi condici de milostenie, fie pentru prelungirea termenului la cele vechi, am observat că dispozițiile sus zisului regulament nu sunt toate luate în seamă de persoanele autorizate a umblă cu asemenea condici. Așa unii purtători nu se prezintă la Protoieria și Prefectura județului, alții deși fac aceasta când sosesc în vre-o comună rurală nu se duc la primar și la paroh pentru vizare. De asemenea când ies din comună,

chiar de s'au prezentat la Primar și paroh, nu se prezintă din nou la aceștia pentru verificarea sumelor și vizarea condicilor. Tot astfel fac când pleacă din un județ nu se prezintă din nou la Prefectura și Protoeria respectivă, aceea ce este obligatoriu prin Regulamentul Sf. Sinod.

Tot odată în ce privește modelul condicilor aflate acum în întrebuințare în această Eparhie, adică acelea cu chitanțe a souche, Noi nu-l găsim potrivit cu scopul acestor condici a-nume de a se putea trece în ele ajutoarele dimpreună cu numele dăruitorului și cu *pomelnicul viilor și morților*. În adevăr se știe că locuitorii în genere dela orașe și dela țară, mai cu dragă inimă dau mult puținul lor în folosul bisericii decât în cel al altor așezăminte publice. Această dispoziție mai binevoitoare pentru biserică, se bazează prin gândul pios ce-i călăuzește la atari ofrande adică acela, că, atât numele lor cât și al familiilor lor—vii și morți—vor fi pomenite la dumnezeescul Jertfelnic. Prin urmare condicile cu chitanțe a souche, din acest punct de privire, prezintă inconvenientul că nu se pot trece în ele pomelnicul donatorului și nici controlul necesar lor. Nu mai vorbesc că ele nu se pot păstra în bună stare la arhivă, atunci când rămâne numai cu chitanțele dela cotor, osebit că la multe nici nu se taie toate chitanțele și rămân atârinate în neregulă.

În vederea acestora, Vă facem cunoscut tuturor, că noi dispunem următoarele:

I. Toate condicile de milostenie să fie împărțite și liniate după alăturatul formular și care corespunde în totul spiritului Regulamentului Sf. Sinod și dorinței donatorilor ca să poată fi pomeniți la Dumnezeescul Jertfelnic, plus că ele se prezintă mai lesnicios la totalizarea și verificarea sumelor și vor putea fi mai cu ușurință bine păstrate. În această din urmă privință să nu se uite că atari condici pentru viitor sunt destinate a deveni documente ctitoricești însemnate pe cari se vor întemeia preoții când vor întocmi monografia parohiilor etc.

În fine aceste condici vor fi înaintate numerotate și șnuruite având la început transcris întreg regulamentul Sfântului Sinod respectiv. Condicile vor fi împărțite astfel: câteva file la început lăsate albe pentru scris pe ele; a) regulamentul întreg al Sf. Sinod; b) apelul detaliat al Chiri-

arhiei locale, și c) investirea cu forma legală și autorizația Protoiereului și a Prefecturii județene, pentru libera lor circulație și control. Apoi vor urma paginile împărțite pentru subscripție.

II. În rapoartele Preacucerniciei Voastre de mijlociri pentru eliberări de noi condici de milostenie, Veți arăta suma cât costă după deviz lucrarea gata și deci în raport cu aceasta se va menționa de ce sumă începătoare dispune Epitropia sau Comitetul respectiv—donățiuni în numerar și în natură, idem cât mai este de trebuință a se aduna prin colectă publică, ca astfel terminarea cu succes a lucrărilor să fie din vreme asigurată. Cunoscând că condicile de milostenii nu se vor putea elibera decât numai în cazul când s'ar afla în ființă cel puțin a treia parte din costul total al clădirii. De asemenea la mijlociri pentru prelungirea termenului condicilor de milostenii existente și deja autorizate, se vor verifica și totaliza pe pagina ultima scrisă a condicei de Preacucernicia Voastră toate sumele strânse. Cu atari rapoarte se vor înainta încheerile Epitropiei și a consiliului comunal, prin care să se arate motivele pentru care trebuie făcut din nou apel la caritatea publică.

III. După ce respectivele condici vor fi înzestrate și urmate toate formele de mai sus, cu viza Noastră se vor trimite Preacucerniciei Voastre, Vă obligăm ca la încredințarea lor celor în drept să aveți în grije de a le ceti lor toate dispozițiile Regulamentului Sf. Sinod cu apelul etc. cunoscând aceștia că la abaterea lor abuzivă, Noi vom dispune oprirea de a mai circula aceste condici, putând fi abuzivii dați și în judecată. În acest scop prin fiecare paroh veți urmări întru cât ei observă sau nu aceste necesare dispozițiuni și deci nu veți mai face o nouă mijlocire pentru acordarea unui alt termen de prelungire, când în această privință veți observa vre o abatere dela regulament.

Vă invităm în fine a executa întocmai dispozițiunile acestui ordin, comunicându-le tuturor Epitropiilor parohiale spre a le avea în vedere când vor avea nevoie de a mijloci pentru eliberarea condicei lor de milostenie spre a se aduna ajutoare atât în scopul construirilor din nou cât și pentru restaurarea bisericilor vechi.

(ss) † *Mitropolit Primat Konon.*

UN RAPORT INTERESANT

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV, No 12).

CAPITOLUL II.

§ I.—Educația religioasă.

1. *La Protestanți.*

Dacă scopul întregului învățământ este formarea de caractere morale, și dacă învățământul religios are să dea cel mai prețios concurs pentru atingerea acestui scop, atunci dela sine urmează că, în afară de învățământul propriu zis care și el nu este decât educativ, trebuie să mai existe alte mijloace speciale cari, sprijinind acțiunea educativă a învățământului, au să contribuie în mod deosebit la creșterea religioasă-morală a tinerimei.

Și într'adevăr, școala germană, atât la protestanți, cât și la catolici, s'a îngrijit să încorporeze la învățământ oare care acte speciale cari se împlinesc regulat, serios și cu cea mai mare conștiinciozitate. În învățământul protestant am găsit ca mijloace educative: rugăciunea și serviciul religios școlar. Rugăciunea se rostește în toate gradele de învățământ, începând cu cel primar, unde ea trebuie mai întâiu învățată pe de rost. Scopul care trebuie avut în vedere este ca copiii să învețe a se ruga cu credință și evlavie, privind rugăciunea ca o comoară, de care să-și lege întreaga lor viață. Exemplu în această privință are să serviască tot dascălul. Pentru aceasta, atât la protestanți, pe unele locuri și la catolici, rugăciunile—căci se recitează 2 sau 3—se rostesc de dascăl singur sau îm-

preună cu elevii. Ținuta dascălului și tonul rugăciunii poartă pecetea piozității și adevărului, îndemnând în mod direct pe cei de față la rugăciune. Majestatea rugăciunii făcute în școală impune respect și venerațiune chiar străinilor de altă confesiune. Ea se rostește la începutul și sfârșitul lecțiilor de dimineață și de după amiazi, iar în ora de religie înainte și după terminarea lecțiunii. La ocaziuni deosebite, asemenea rugăciuni se prefac în mici servicii divine, cari se fac în comun de toți școlarii, de obicei în aula școlii, ce nu lipsește dela nici o școală secundară în Germania. La asemenea servicii participă întreg corpul profesoral. Asemenea servicii au loc la începutul și sfârșitul săptămânii, la ziua Reformei, înainte de Crăciun, la Sâmbăta morților, la începutul și sfârșitul anului școlar, etc..

Asemenea servicii se încep prin o cântare, executată de toți cei prezenți după care urmează citirea unui capitol din Biblie de către un profesor, de obicei directorul școlii, care se ascultă în picioare de toți cei prezenți. Capitolul citit trebuie să stea în legătură cu viața școlară sau cu sărbătoarea în preziua căreia se face serviciul. Încheerea o formează iarăși o cântare executată în cor și rugăciunea «Tatăl nostru». Negreșit, că orga acompaniază cântarea bisericească, acolo unde școala posedă asemenea instrument.

Am asistat la serviciul divin efectuat la începutul săptămânii în școala de fete din Berlin «Linsen-Schule» și la gimnaziul din Iena «Carolo-Alexandrinum».

În ziua de 7 Aprilie a. c., invitat fiind de directorul școlii, am asistat la serbarea jubileului de 25 ani al liceului real «Schiller» din Charlottenburg. Aci un mic serviciu religios, în felul arătat, a premers cuvântării directorului și producțiunii muzicale și artistice date de elevii școlii. În institutele particulare, ce se susțin din fonduri proprii, li se dă o mai mare extindere acestor servicii religioase comune. Așa, în institutul «Iohannesstift» din Spandau, «Rauhes Haus» din Horn și «Alsterdorfer» din Hamburg, aceste două din urmă având ca director câte un pastor, se află câte o biserică sau o capelă, unde dimineața și seara are loc asemenea servicii divine comune.

În aceste institute am găsit un sistem special de educație cum n'am văzut în nici o școală a Statului și de aceea expunerea lui va forma obiectul unui studiu aparte ce voi da la lumină. Astfel de servicii divine școlare, de la cari dascăli niciodată nu lipsesc, au o influență covârșitoare asupra vieții sufletești a tinerilor. Ele sunt prilejuri vorbitoare despre prețurile ce trebuie să aibă în ochii lor religia și Biserica neamului. Ele formează în ei convingerea că religia și moralitatea sunt temelia Statului și modul lor de a fi în toate manifestările lor posterioare în viața socială îi arată consecvenți acestei convingeri.

2. *La Catolici.*

La catolici mijloacele de educație sunt mai multe și mai cu îngrijire aplicate ca la protestanți.

În afară de rugăciunea obișnuită care se face și la catolici tot cu aceeași piozitate, mai sunt încă spovedania și împărtășirea cum și participarea la serviciul divin liturgic.

Vrednică de luat în seamă este pregătirea specială ce o face școala catolică pentru elevii, cari pentru prima oară se spovedesc și împărtășesc și care pregătire durează mai multe săptămâni. Această pregătire are de scop de a face pe copii atenți că împărtășirea cu Sf. Taină, iese din cadrul obișnuit al unor formalități seci, având un scop înalt și sfânt. Potrivit principiului de credință, prima spovedanie și împărtășanie are loc la etatea de 10 ani împliniți. Cea mai potrivită zi a anului pentru prima împărtășanie este prima Duminică după Paști, numită Duminică albă. Ea se face cu oarecare solemnitate. Așa, toți elevii ce urmează a se împărtăși se adună la școală și de aci, întovărășiți de profesor, precedați de steagurile bisericii și în sunetul clopotelor sunt conduși la biserică. Aci asistă la sf. Liturghie, după care li se ține o cuvântare, amintindu-le importanța împărtășirii. Personal copiii trebuie să citească rugăciunile necesare împărtășirii, după care are loc primirea sf. împărtășiri. Spre amintirea primei împărtășiri, fiecare elev primește ca dar un mic tablou ce reprezintă de obicei «Cina cea de taină», încadrat foarte frumos cu data împărtășirii și cu numele celui împărtășit. După acest timp, spovedania și împărtășania este obligatorie pentru toți elevii și anume de 3 ori în an.

Negreșit, că cea mai mare grijă se dă educațiunii religioase a elevului școlii secundare. Acî profesorii de religie sunt obligați să spovedească și să împărtășească de 3 ori în an pe elevii lor. Tot ei sunt obligați a efectua în fiecare Duminică serviciul liturgic pentru elevii din școlile lor, iar din 2 în 2 săptămâni se ține și predică (Exhorte).

În ziua de 8 Octombrie a. c., am asistat în biserica sf. Pavel din München la împărtășirea elevilor dela «Theresien-gymnasium». Toți elevii, întovărășiți de 2 profesori și corectorul respectiv, au asistat întâiu la Sf. Liturghie, oficiată de profesorul școlii, Siebengarten, după care în cea mai perfectă ordine au primit Sf. Împărtășanie în mod cuviincios și cu cea mai mare seriozitate. Ceiace m'a mișcat mai mult, a fost pregătirea prealabilă a elevilor, urmată în două ore consecutive și la care am ținut să asist când, amintindu-li-se învățătura despre pocăință și cuminecătură, s'a căutat să se arate rolul însemnat ce-l are curățirea conștiinței și împăcarea cu sine însuși și cu Dumnezeu, de care trebuie să ne apropiem cu frică și cu tremur. Convorbirile particulare cu directorul și cu profesorul de religie, duhovnicii școlii, mi-au întărit convingerea că acest obicei e intrat în moravurile școlii și al neamului bavarez.

Spovedirea și împărtășirea elevilor, e reglementată în toate școlile secundare catolice. Cel mai puternic mijloc de educație religioasă este participarea elevilor la serviciul divin liturgic, pentru cuvântul că producerea jertfei cei fără de sânge deșteaptă sentimente pioase în inima copiilor prin amintirea de jertfa împăcării Mântuitorului, a dreptății și milostivirii lui Dumnezeu. Acî învață ei sentimentul stăpânirii de sine, al umilinței cum și adevărul că toți oamenii sunt egali înaintea lui Dumnezeu. Pentru aceasta încă de timpuriu (al III-lea an al școlii primare) elevii sunt conduși de institutori în ordinea cea mai perfectă la serviciul divin liturgic. (Schulmesse) care are loc de obicei pentru elevii școlii primare totdeauna după serviciul divin public, destinat celorlalți credincioși între orele 11 și 12 a. m., iar pentru elevii școlilor secundare înainte de serviciul divin public, de obicei între orele 8—9 a. m.

Pentruca participarea elevilor la serviciul divin public să nu fie pur mecanică, aceiași grije și aici, ca și la sf. Impărtășanie, ca elevi începători să fie prealabil instruiți asupra însemnătății acestui lucru. Prilejuri potrivite pentru aceasta se găsesc la învățământul istoric-biblic unde de multe ori vine vorba despre rugăciune, biserică, teama și respectul de Dumnezeu. Pe lângă aceasta elevii sunt conduși de institutori din când în când în biserică și aci li se arată cum să intre în biserică, care e locul fiecăruia, cum să îngenunche la actele mai importante ale sf. Liturghii și cum să urmărească în cartea de cântări, rugăciunile și cântările ce trebuie să le execute la anumite acte liturgice.

Datorită acestor lămuriri prealabile, participarea elevilor la serviciul divin e conștientă și edificatoare. Convingerea aceasta mi-am format-o, asistând la serviciile divine școlare și anume: în biserica Sf. Pavel și Sf. Ana din München, la cea dintâiu se îmbisericesc elevii școlii primare din Schwanthalerstrasse, iar la cea de adoua elevii liceului real din acelaș oraș. Câțiva profesori însoțeau pe elevi la biserică. Fiecare își avea cartea de cântări, urmărind tot ce se făcea în biserică. Parte din elevi au cântat în cor răspunsurile liturgice.

Și pentruca elevii să nu rămâe lipsiți nici de mângâerea cuvântului divin, profesorii de religie erau obligați ca din 2 în 2 săptămâni să predice elevilor asupra unei teme în legătură cu evanghelia, și cu aplicațiuni la viața morală a elevilor. In cea dintâiu lecțiune de religie, dascălul era ținut să se convingă prin întrebări puse feluritelor elevi, dacă au fost sau nu atenți la predica ținută.

Frecventarea bisericii în Dumineci și sărbători este obligatorie pentru toți elevii școlii catolice. Profesorii de religie în unire cu directorul școlii au a controla împlinirea regulată a acestei obligațiuni.

Din cele arătate rezultă în mod clar grija deosebită ce are statul german de a deprinde pe tineri încă din școală cu dragostea de biserică și cu viața adevărat creștinească. Este în firea germanului să fie religios și să țină la Biserica strămoșească care i-a adus numai bine și acest frumos obicei voește el să-l împlânțeze și în inima urma-

șilor lui. Mijlocul cel mai nimerit pentru aceasta nu este decât școala. Aci, alături cu pregătirea pentru viață, viitorul cetățean are să învețe înainte de toate a fi bun creștin, om de omenie și de caracter. Aceste calități se pot căpăta prin instrucție solidă, dar mai mult prin o îngrijită creștere creștinească. De aci nevoia tuturor acelor acte, încorporate la învățământul religios, al căror rost și însemnătate am arătat-o.

§ II.—Participarea familiei, a Bisericii și a Statului în educația religioasă.

În afară de școală mai contribuie încă și alți factori la educația morală religioasă a tinerimii. Acestea sunt: Familia, Biserica și Statul. Și nici că se poate cugeta lucrul altfel. Una și aceeași persoană, fiind în acelaș timp membrul fiecărei din aceste trei instituțiuni, urmează neaparat ca fiecare din ele să dea contingentul lor de muncă pentru creșterea religioasă morală a membrilor lor. Educația morală începe în sânul familiei cu primile zile ale vieții; pentru acesta mama este cea mai însemnată educatoare a viitorului cetățean. Se înțelege, că spiritul evlaviei, al friciei de Dumnezeu și rușinei de oameni are să transpire din întreg cercul familiar.

Micile rugăciuni la culcare și scolare, însemnarea cu semnul sf. cruci, alături cu explicarea practicelor religioase creștinești dela sărbătorile mari sunt menite să formeze primele reprezentări și sentimente religioase morale. Acestea alcătuiesc temelia sufletească pe care se va clădi toată educația viitoare. Cu creșterea treptată a vârstei, copilul va fi introdus în spiritul credinței creștine ajutat de citirea cărților religioase-morale ce stau la îndemâna familiei. Ceeace contribuie și mai mult la formarea caracterelor creștine sunt exemplele frumoase ce vede la părinții săi, mai ales la mamă, care în multe cazuri e membra a multor societăți de ajutor și binefacere. În această calitate ea trebuie să ajute pe cei săraci, să pregătească odată pe săptămână hrană celor lipsiți, să viziteze pe cei bolnavi, să protejeze pe cei străini și fără sprijin, să contribuie bănește ori în natură pentru susținerea felicităților aziluri.

Iată atâtea lecțiuni frumoase de caritate și milă crești-

nească, cari se imprimă adânc în sufletele tinere încă din primii ani ai vieții.

Educația religioasă familiară este complectată în urmă prin școală. După cum școala nu lasă numai în grija părinților educația fizică și profesională a elevilor ei, ci le îngrijește de aproape, tot astfel îngrijește ea și de educația religioasă morală. Cele ce am arătat mai înainte adevăresc în totul spusele noastre. Alături cu acțiunea binefăcătoare a familiei și a școlii stă și influența celorlalți factori. În special societatea și statul sunt obligați la aceasta, întru cât lipsa de educație morală, sau falsă educație e o primejdie nu numai pentru individ, dar chiar pentru stat. Cerințe sociale și de altă natură cer oamenilor înalte datorii. Cea mai mare dintre toate este sentimentul răspunderii, pe care trebuie să-l cerem la orice cetățean al statului și care obligă pe societate și stat să facă tot posibilul ca fiecare om să fie conștient de însemnătatea chemării lui. De aci nevoia formării de caractere tari și neînfrânte. Familia face începutul în această privință, școala îl continuă fără să-l desăvârșească. Insuși caracterul este o lucrare a vârstei mature; el nu este numai rezultatul educației prin alții, ci și al educației prin sine însuși. De aceea statul trebuie să se gândească la măsuri educative chiar în timpul vârstei mature a cetățeanului spre a complectă formarea morală a acestuia.

Tot aci mai intră în acțiune și Biserica, care alături cu statul, lucrează pentru complectarea și desăvârșirea educației morale-religioase a cetățeanului. —

Biserica protestantă, dar mai cu seamă cea catolică, care și-a revindecat pentru sine titlul de neîntrecută educatoare, lucrează puternic în această direcție.

În vederea acestui scop, legile bisericesti obligă pe preoții protestanți să predea învățământul confirmant și să țină servicii divine, pentru tinerii până la etatea de 14 ani. În aceste servicii divine, la care iau parte copiii, întovărășiți de instructorii lor cari s'au dedicat de bună voie educațiunii acestora, se face examinarea copiilor asupra punctelor de credință creștină. Uneori aceste servicii sunt însoțite de predica educatoare a preotului. Cu chipul acesta acțiunea Bisericii se întâlnește cu acțiunea

școalei, lucrând mână în mână pentru instrucțiunea și educațiunea tinerimii.

Inrâurirea luminată și conștientă a Bisericii e în plină activitate atunci, când lucrează asupra oamenilor maturi, fie prin predici, fie prin vizitarea acestora, fie prin grija ce are ea de toți desmoșteniții soartei: săraci, bolnavi, bătrâni, pierduți, etc.

Societatea alături cu statul ocrotește simțul moral și religios al poporului prin legi drepte și înțelepte, legi cari declară liberul exercițiu al cultului divin și înlesnesc participarea tuturor în zilele de Duminici și sărbători la serviciul bisericesc.

Foarte mult contribuie la desăvârșirea educației religioase: conferințele cu cuprins religios, concertele religioase, date în tot timpul, dar mai ales cu prilejul sărbătorilor Paștilor, reprezentațiuni cu caracter religios, cum sunt cele dela Oberamergau, o literatură frumoasă și îngrijită alături cu bibliotecile și feluritele societăți cu scop cultural și educativ¹⁾.

Iată dar cum cele trei instituțiuni: familia, Biserica și statul lucrează în mod conștient și sistematic la realizarea celui mai frumos scop pământesc: întărirea caracterului religios-moral în popor. Efectele acestei munci se văd de orice străin ce vine în contact cu poporul german.

Concluzie.

Din cele desfășurate până aci rezultă următoarele:

Națiunea germană consideră ca scop al întregului învățământ formarea de caractere morale și ca atare învățământul are să fie așa fel întocmit, în cât să servească acestui scop. Fiecare școală în parte are să realizeze scopul arătat. De aci rezultă în mod necesar că învățământul religios este chemat să dea prin felul materiei

¹⁾ În cursul luni August am vizitat în Iena societatea tinerilor (Jugendbund) întemeiată și condusă de diaconul Ludwig. Scopul acestei societăți eră cultivarea și educația morală a tinerilor meseriași și mici funcționari. Societatea întreține și o revistă lunară pentru educația membrilor. Astfel de societăți sunt răspândite în toată Germania.

sale cel mai mare sprijin pentru realizarea scopului propus. Pentru aceasta, potrivit principiului concentrațiunii, învățământul moral religios va căpăta o situație centrală, în jurul căruia se vor grupă celelalte materii de învățământ.

Legile, regulamentele și programele școlare din diferitele părți ale Germaniei, cer categoric acest lucru. Chiar orașul dă religiunii locul de cinste, fixând ținerea lecțiilor ei pe cât posibil în primile ore de dimineață. Profesorii de toate gradele se silesc să realizeze aceste cerințe ale regulamentelor și programelor școlare. Ei caută să împlănteze învățământul religios cât mai adânc în inima școlărilor, făcând din el un patrimoniu scump, alături cu cunoștințe necesare în viață. De aci, cerința regulamentului prusian ca elevii să fie examinați la religie, atunci când depun examen de absolvire al liceului.

Alături cu învățământul religios, școala germană se îngrijește în mod deosebit și de educația religioasă-morală a tinerimei. Profesorul de religie, mai cu seamă în părțile locuite de catolici, are în mod deosebit grija creșterii și supravegherii moralo-religioasă a elevilor. Pentru aceasta el va stă mereu în contact cu sufletele școlărilor săi, studiindu-le și îndreptându-le pe calea adevărilor creștine. Vizitarea părinților au să informeze pe profesorii de religie asupra purtării copiilor în afară de școală. De toate acestea dascălul-duhovnic va da seama direcțiunii școlare și corpului profesoral pentru îndreptarea lipsurilor observate. De aci rezultă în mod evident rostul și rolul deosebit ce-l are profesorul de religie în orice așezământ de educație.

Instrucția și educația religioasă-morală ce se dă în școlile germane produce efecte minunate pe cari numai un rău voitor ori un indiferent nu le poate lua în seamă. Asemenea efecte sunt multe și felurite și aduc mari servicii neamului german pe diferitele tărâmurii ale vieții sociale.

Cine nu cunoaște seriozitatea, răbdarea, și puterea de muncă a cetățeanului german? Oameni de caracter, iubitori de țară până la sacrificiu, au priceput mai bine decât ori care alt neam principiile mântuitoare ale învățaturii creștine, aplicându-le la viața și nevoile zilnice. Biserica aci, ca și în Anglia, e sufletul națiunii iar preoții

ei trimeși providențiali cari au a îndulci toate mizeriile omenești.

Fiii țării, ieșiți dintr'un mediu religios și cult, ascultă și urmează cuvântul lor. De aci încrederea în Biserică, de aci spiritul de asociație și jertfă pentru binele aproapelui, al neamului. De aci mulțimea de societăți cu scop cultural, educativ, unanitar, toate cu caracter creștinesc, menite să împlinească multe nevoi, colaborând alături cu statul pentru fericirea supușilor lui. Mai toate aceste societăți sunt formate din inițiativa preoției germane. În această direcțiune mult sprijin primește ea din partea societății, mai ales din partea femeii care a învățat că cine servește binelui public se servește pe sine. Nu voiu uita nici odată îngrijirea deosebită, isvorâtă din dragostea creștină a conducătorilor institutului de idioți „*Alsterdorfer*“ din Hamburg, nici devotamentul patriotic și spiritul de jertfă al damelor din Iena față de ființele mici și plăpânde ce se adăpostesc în azilul (Kinderbewahranstalt) din acest mic, dar frumos oraș.

Asemenea așezăminte filantropice se găsesc mai în toate orașele germane și sunt sistematic organizate. Ele au prins rădăcini adânci pentru că sunt ieșite din spiritul învățaturii creștine și au menirea să servească cauzei creștine.

Acestea și încă multe altele sunt efectele minunate ale instrucțiunii și educațiunii germane, în special al instrucțiunii și educațiunii religioase-morale.

Și acum dacă ne întoarcem privirea la țara românească, la modul cum este organizat învățământul religios în felurile noastre școli, ce costatăm? O desconsiderare completă a studiului religiunii. E drept că religia figurează și aci ca și în Germania în fruntea obiectelor din program, dar aceasta este o situație pur externă, fără nici o legătură și fără nici o influență asupra mersului învățământului și al educațiunii școlare. E o imitație pur formală. Alături de pe vremuri ai felurilor programe n'au căutat să pătrundă mai de aproape spiritul și sensul programelor, de unde au făcut acest împrumut, căci de-o făceau, atunci s'ar fi convins de valoarea educativă și rolul însemnat ce-l joacă acest obiect în orice ramură de învățământ din Germania.

Aceiași lipsă de legătură, în care stă religia față cu celelalte obiecte ale învățământului în programa noastră, găsim și între diferitele discipline teologice ale învățământului religios. Ceiace este mai trist este faptul că învățământul religios, în organizația actuală, nu poate să împărtășească elevilor toate cunoștințele necesare viitorului creștin și cetățean. El nu are nici puțința, nici timpul material și poate nici competența sau tragera de inimă a unora din propuitorii lui spre a face aceasta. Felul cum sunt alcătuite programele de religie în învățământul primar și secundar adevăresc acest lucru. Se pare, că alcătuitoarii acestor programe n'au fost călăuziți de aceleași principii. Cu crâmpene de cunoștințe din prea puține discipline religioase, împărtășite școlarilor într'un timp material insuficient, nu se poate face decât foarte puțin, aproape nimic, pe terenul învățământului și educației religioase morale. Nu mai amintesc de faptul straniu că religia nu figurează în programa multor școli din țara noastră, par'că elevii acelor școli n'ar fi creștini și n'ar trebui să cunoască principiile dreptății, ale binelui, cinstei și omeniei.

În ceiace privește educația religioasă școlară, apoi aceasta nu poate fi decât o umbră, căci frecventarea Bisericii în chip mecanic și numai de către elevii claselor primare nu poate fi considerată ca un mijloc efectiv de educație religioasă.

Negreșit, că cu asemenea organizație și desconsiderare a învățământului și educației religioase nu putem să culegem decât roade triste și amare. Lipsind educația religioasă din școală, va lipsi și din familie ai căror membri îi vor forma tinerile generațiuni ce urmează școala. Lipsiți de o bază morală solidă și de o adevărată concepție despre lume și rolul ei mai înalt, tinerii noștri intră în societate, unde întâmpină acelaș mediu rău și ireligios.

Societatea noastră nu contribuie absolut cu nimic la cultivarea și întărirea moralității în popor, iar glasul Bisericii, deși desmorțit pe unele locuri, nu-i auzit de nimeni, pentru că n'a învățat a-l prețui. Și ne mai mirăm de indiferența religioasă, de lipsa de caracter, de necinste, de lipsa rușinei de oameni și a fricei de stăpânire, de înmulțirea furțișagurilor, a delapidărilor și a crimelor!

Toate sunt tristele roade ale modului insuficient în care se face sau nu se face de loc religia în școalele noastre românești!

Dacă aceasta este starea de fapt a spiretelor și a moravurilor din țara noastră ce pune pe gânduri pe orice bun Român, atunci nu mai rămâne îndoială că până mai e vreme o urgentă îndreptare se impune. Pildă în această privință să ne serviască popoare mai vechi în civilizație și mai culte decât noi: Germanii, Englezii și Americanii. Aci religia și cu ea morala e baza educației poporului. Și rezultatul e înmulțirea virtuților civice și creștinești ce împodobesc aceste neamuri. Să urmăm pe calea luminoasă bătătorită de ele de secole, de voim ridicarea morală și materială a noastră, a semenilor noștri, a neamului nostru. Realizarea tuturor idealurilor noastre, apropiate și depărtate, stă ascunsă în cutele unei premeniri morale ce o poate da numai instrucțiunea și educațiunea tinerilor generații în adevărurile credinții noastre strămoșești, de care se leagă atâtea suveniruri, scumpe nouă tuturor.

Vremile și împrejurările în care trăim au nevoie de caractere tari și hotărâte cari să țină piept oricărei eventualități. Asemenea caractere nu ni le poate da decât instrucțiunea și educația școlară, făcută în spiritul și adevărul religiei ortodoxe.

Că aceasta trebuie să fie singurul liman al mântuirii noastre din starea de ticăloșie morală în care zăcem și în acelaș timp datoria de căpetenie a școalei române, a afirmat-o acum 5 ani M. S. Regele Carol, cel mai înțelept cetățean al statului român, când într'o împrejurare solemnă spunea corpului didactic următoarele: „Nu uitați «că mai mult decât talentele, caracterele hotărăsc soarta «popoarelor și că forța morală le poate singură apăra de «înfrângeri și nimiciri».

Asemenea cuvinte profetice, rostite de un Hohenzollern pe pământul românesc și cari definesc în chip lapidar rolul școalei române, îmi amintesc cuvintele unui alt german nu mai puțin înțelept și energic, ale prințului Bismark, rostite în timpul războiului franco-german și pe pământul german. El zicea: «Dacă n'aș crede într'o ordine dumnezească, care să fi merit această națiune germană spre

«ceva bun și înalt, atunci aș părăsi imediat ocupațiunea «diplomatică, sau n'aș fi primit-o de loc. Eu am avut tăria sufletească pe care am arătat-o timp de 10 ani contra absurdităților posibile, sprijinită numai pe credința mea hotărâtă. Luați-mi această credință și-mi luați patria. Dacă n'aș fi fost un înfocat creștin, atunci voi n'ați fi trăit «să aveți un astfel de cancelar al unității Germaniei»¹⁾.

Dacă deci formarea de caractere morale trebuie să fie urmărită prin școală și dacă dorim în mod sincer îndreptarea atâtor rele din țara aceasta, atunci să croim altă soartă învățământului religios, dându-i locul de cinste și rolul de căpetenie între celelalte obiect de învățământ. Ceice vor fi chemați să facă această urgentă reformă, vor avea conștiința împăcată că și-au făcut datoria, contribuind la formarea de caractere energice și hotărâte, întărind astfel forțele neamului și asigurându-i viitorul.

Pr. Popescu-Breasta.

Constatări și învățăminte religioase în catastrofa Transatlanticului „Titanic“.

În încercările grele se poate vedea cât prețuiesc convingerile cuiva, tot așa după cum putem spune că la treabă se poate vedea cât prețuiește și ce înseamnă un om.

Marea nenorocire de pe Atlantic a vaporului «Titanic» a fost una din cele mai grele încercări în care se poate găsi pusă viața unui om.

Ființe care se născuseră și trăiseră în bogăție, stăpînitori de averi imense, care nu avuseseră nevoie să se lupte pentru a-și cuceri drumul în viață; dimpotrivă, care avuseseră toate strălucirile și desfătările pe care această viață le poate da,—s'au găsit deodată într'o clipă grozavă, în care cu persoana lor trebuiau să tacă față amenințării care se ridică grozavă din adîncurile oceanului.

---

¹⁾ Karakterbildung und Schulleben, von Just.

Dar este o clipă cînd omul se arată mare și biruitor peste toată prăpastia, cu mult mai puternică decît el, care vine și-i cere viața. E clipa cînd el își găsește sufletul pe care se întemeiază ca într'o cetate de nebiruit și cînd nu mai face caz de trupul slab care cade fără apărare. Într'adevăr e grav și solemn momentul cînd vezi pe om în fața nenorocirii care nu se poate înlătura, cînd el însă stă neclintit și neturburat, pentru că cu puterea sufletului său stăpînește toată slăbiciunea și nenorocirea unui trup gata să cadă pradă.

Această grea încercare s'a oferit nefericiților călători de pe «Titanic». Am văzut însă pe mulți din ei, și tocmai dintre acei care poate în viața lor nu avuseseră a se lupta atît de mult cu greutățile vieții, primind, totuși, bărbătește sălbateca lovitură, înfruntînd pericolul și sfidînd prăpastia, care li se deschidea în jur, printr'o admirabilă tărie și liniște sufletească.

Mai mare sufletul lor decît nenorocirea!

Omul e setos de viață—cum putu el în acea clipă să-și stăpînească setea și să scoată la iveală puteri mai mari chiar decît această neînfrîntă năzuință a omului? De unde această liniște acolo unde orice trup se zvîrcolește ca să nu moară? Cum se poate ca în vremea noastră de oameni nervoși și copleșiți de o sensibilitate bolnavă, cînd nu mai sîntem capabili să suferim vreo nenorocire și ușor alergăm la sinucidere, cum se poate ca în vremea aceasta să moară cineva cu liniștea și voioșia Maiorului Butt, aghiotantul lui Taft, prezidentul Statelor-Unite ale Americii de nord, cînd numai gîndul că te scobori în prăpastiile nepătrunse dela cîtiva kilometri supt apă te înfioară?

Este o explicație:..... Oamenii aceștia sînt Engleji, și la ei educațiunea religioasă-creștină e foarte puternică. Sfînta Scriptură îi însoțește pretutindenea și formează pentru ei un obiect de citire zilnică. La dînșii simțirea creștină s'a arătat în unele împrejurări ale istoriei atît de puternică, că a învins alte sentimente destul de adînci ale omului. Marea republică din America de nord e înființată de coloniștii engleji care și-au părăsit țara, din pricină că nu erau lăsați să trăiască după credința lor.

Cu oameni al căror suflet e hrănit și educat de Sfînta

Scriptură, se ajunge la mari rezultate. Simțirea religioasă a acestei cărți sfinte răscolește interiorul omului și trezește în el puteri care-l suie la o înălțime amețitoare. Intr'adevăr, naufragiații s'au scoborât în adâncuri, și totuși nouă ne fac impresiunea că s'au suit pe niște pedestale de unde noi nu-i putem privi decît cu admirare.

În legătură cu aceste considerațiuni, găsesc niște idei asemănătoare în *Journal de Genève* (20 Aprilie 1912) pe care le socotesc bune de împărtășit cititorilor de la noi:

«Ce acte de eroism supra-omenesc ne vor descoperi acei care au scăpat din catastrofă: e ușor de închipuit. Și va fi gloria eternă a rasei anglo-saxone că între cei 800 de călători scăpați nu se găsesc decît 79 de bărbați și 68 de oameni din echipagiu, adică minimul din ce era indispensabil pentru conducerea bărcilor de salvare. Bărbații care formează aproape totalitatea celor 1500 de victime, s'au sacrificat cu un sînge rece și un curaj pe care nici un adjectiv omenesc nu e în stare să-l califice. Cum spunea de curînd ministrul englez Asquit, adresînd omagiul său către dispăruții din națiunea engleză: cuvintele lipsesc pentru a arăta cum trebuie sentimentele pe care le încerci în prezența unor astfel de acte.

«Ceia ce e poate mai mișcător în acest dezastru, e tabloul, care în chip firesc ni se înfățișează ochilor, a acestui balaur maritim, ale cărui unsprezece punți stăpîneau suprafața mării, ca o stîncă nebiruită, și care se cufundă încet, în mijlocul ceței, în Oceanul întunecos, în timp ce, la o mică distanță, vreo douăzeci de bărci supra-încărcate cu femei și copii se îndepărtează de locul unde bărbații, părinții și frații lor dispar pentru totdeauna.

«În aceste ceasuri de agonie, toți oamenii, care în ajun aparțineau claselor celor mai diferite ale societății, nu mai fură decît simple ființe omenești, egale în fața morții, egale prin eroism. Colonelul John Jacob Astor, cu toate cele 800 de milioane ale sale, rămase bărbătește pe *Titanic* și se despărți de tînăra lui femeie pe care o luase în căsătorie numai de cîteva luni. Amănunt mișcător: dama de companie a doamnei Astor fu scăpată și ea cu stăpîna sa,—milionarul însă își jertfi viața. Unul din principii ziaristice contemporane, W. T. Stead, care a fost

apostolul tuturor cauzelor nobile, a tuturor devotamentelor, un fel de mistic exaltat, predicînd creștinismul și crezînd totuși în spiritism și în științele oculte, a rămas și el la postul pe care i-l indica fatalitatea, și muri precum trăise, ca un om nobil. Lista milionarilor care au stat neclintiți lîngă căpitanul Smith, comandantul *Titanicului*, și care și-au făcut datoria lor ca și oamenii din echipagiu, e atît de lungă, că prin aceeași lovitură aristocrația financiară a Statelor-Unite își cucerește toate titlurile sale de nobleță?

Trimetem și noi omagiile noastre acelor ce s'au arătat atît de admirabili în fața morții, arătînd lumii încă odată ce însemnează sufletul plin de sămînța religioasă a evangheliei.

Arhim. Scriban.

Cuvîntare la 24 Ianuarie 1912, rostită în biserica «Madona-Dudu» din Craiova, cu privilegiul Te-deumului făcut de «Liga Culturală» și cetățenii Craioveni.

«Poruncă nouă dau vouă ca să vă iubiți unul pe altul; cum v'am iubit eu pe voi și voi să vă iubiți unul pe altul» (Ioan 13, 34).

Iubiți credincioși creștini și frați Români,

În această zi măreață și sfîntă, atît de bogată în urmări binefăcătoare pentru neamul nostru, fără să vreau, gîndul mă duce în urmă cu multe veacuri, către Intemeietorul credinței creștine, în numele căruia ridicarăm aci, în Biserica lui cea sfîntă, rugi de laudă și mulțămird pentru prea mărirea acestei zile și a tuturor sufletelor românești ce au creat această zi de renaștere pentru neamul nostru. Către El, către Mîntuitorul Hristos, trebuie totdeauna, dar mai ales în ocaziuni mari și solemne pentru noi și ai noștri, să ne îndreptăm gîndul și inima, ascultînd cu evlavie dumnezeieștile Lui cuvinte, din cari ca din-

tr'un izvor limpede și nesecat țâșnesc mântuitoarele învățături folositoare nouă tuturor.

În cuvintele scurte cu cari începui vorbirea mea: «Poruncă nouă dau vouă ca să vă iubiți unul pe altul; cum v'am iubit eu și voi să vă iubiți unul pe altul», stă ascuns sâmburile unui mare adevăr care a adus cel mai mare bine individului, popoarelor, omenirii întregi. Auzind aceste cuvinte, cine dintre noi nu înțelege că aici este vorba de virtutea iubirii, pe care Mântuitorul o recomandă urmașilor săi, Apostolilor și tuturor creștinilor, ca o poruncă nouă de care ei au să se călăuziască în toată viața lor. El le arată că, dacă vor fi uniți prin iubire, uniți vor fi și cu Dumnezeu care dragoste este; și astfel uniți între ei și siguri de ajutorul lui, vor săvârși lucruri minunate. Prin aceste cuvinte Mântuitorul le inspiră încredere în sine și siguranță în reușită. Cu încrederea neclintită în sine și în ajutorul lui Dumnezeu, strâns uniți în cugete, în simțiri și în lucrare. Apostolii au trecut din izbândă în izbândă, dovedind lumii prin faptele lor că ei, într'adevăr, sunt una cu Dumnezeu prin iubire și că Dumnezeu prin ei lucrează.

Ce isprăvi minunate și ce rezultate binefăcătoare a dat unirea și armonia isvorâte din iubirea apostolilor, ne-o arată istoria creștinării tuturor popoarelor! Iubirea este coroană virtuților creștine și izvorul întregii fericiri pământești. La flacăra acestei virtuți s'a topit și a dispărut toată ura și toată vrajba ce dăinuiau în sânul familiilor, societăților și al feluritelor neamuri ce s'au creștinat. Ori unde a pătruns învățătura creștină a pătruns și porunca cea nouă a dragostei care a adus după sine pace, bună înțelegere, armonie și unire între oameni. Iar acolo unde domnește armonia, unde zămislește unirea, acolo se naște puterea și cu ea curajul și îndemnul la muncă și progres pe calea culturii și civilizațiunii.

Pildă strălucită în această privință să ne serviască propria istorie a patriei noastre. Cine nu știe în ce ură și în ce dușmănie au trăit multă vreme strămoșii noștri, locuitorii celor două principate românești. Și câtă pagubă nu le-au adus lor și nouă urmașilor cearta și neînțelegerea dintre ei!

A aminti azi asemenea neînțelegeri, ar zice cineva, că ar însemna să întunecăm măreția acestei sfinte și mare zi în care inimile noastre trebuie să tresalte numai de bucurie față cu cele făptuite în 5 și 24 Ianuarie 1859. Dar, iubiți credincioși și frați Români, amintirea acestor neînțelegeri trecute, aducătoare de atâtea pagube neamului nostru trebuie făcută la ocaziuni ca acestea și trebuie făcută nu spre ocara strămoșilor ci spre edificarea noastră. Și trebuie spuse aceste lucruri sus și tare ca să pătrundă în urechile tuturor, mai ales a tinerimei române, nădejdea și mândria noastră, căci ei îi este rezervat realizarea întregului ideal întrevăzut de prăznuirea acestei zile! Și s'o spun pentru că noi cei de astăzi să nu cădem în același vechiu păcat producător de urăciune și pustiire.

Și tot istoria Patriei ne mai arată că atunci când a venit plinirea vremii scrisă în cartea vieții acestui neam de cel Atot-puternic, aprinsu-s'au în piepturile strămoșilor focul dragostei creștine, a iubirii aceluiși sânge ce clocotea în toate vinele românești. Dumnezeu părinților noștri de la care se pogoară tot darul cel bun și toată darea cea desăvârșită și-a plecat urechia la strigătul și la dorința părinților noștri și le-a trimis sprijinul său.

El i-a făcut să înțeleagă că tot lanțul de nenorociri ce se pogoară asupra lor e pricinuit de ura și desbinarea dintre frați, el le-a deschis ochii minții și i-a făcut să priceapă că ura dărâmă popoarele, iar iubirea le întărește și le înalță, că «unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, iar unde's doi puterea crește și dușmanul nu sporește». El le-a luminat mintea și i-a făcut să priceapă că de vreme ce Biserica se roagă zilnic pentru unirea tuturor, apoi dorința lui Dumnezeu este să fie unire și pace între neamuri și mai cu osebire între cei ce mărturisesc o credință și se pogoară dintr'o singură tulpină.

Numai astfel ne putem explica noi cei de azi acel simțământ unanim ce a străbătut ca un fulger mințile și inimile întregii generațiuni dela 1859, făcând să tacă resentimentele, toată ura și vrajba seculară. Sosise plinirea vremii și cel ce împarte darurile sale plăcuților săi a văzut necazurile și suferințele părinților și moșilor noștri, s'a milostivit de ei și le-a trimis de sus mana cea cerească: *Unirea celor două țări surori.*

Aşa dar lui Dumnezeu în primul loc se cuvine azi să-i aducem laudă şi mulţumită pentru mila şi îndurarea ce a arătat-o faţă de părinţii noştri. Pe el să-l rugăm şi să-l rugăm ferbinte şi neîncetat ca să ne dea putere spre a realiza ultimul ideal naţional ce-l mai avem, ideal ce trebuie scris pe lespezile inimii noastre, ideal la care trebuie să ne gândim în culcare şi sculare, şoptind în taină: «Doamne, ajută-ne şi nu ne părăsi până în sfârşit».

În al doilea rând recunoştinţă şi veneraţie se cuvine acelei generaţii uriaşe care a înlăptuit cel mai mare act din viaţa noastră naţională, actul unirii, care a pregătit şi adus după sine: independenţa, regalitatea, cultura şi civilizaţia actuală. Recunoştinţă sinceră şi veneraţie pioasă i se cuvine pentru că a contribuit la readucerea într'un singur tot a unei părţi din neamul nostru, divizat şi răzlaşit din vitrege împrejurări. Şi această recunoştinţă s'o exprimăm totdeauna dar mai ales în această zi, când visul bărbaţilor acelei generaţiuni a devenit realitate.

Şi mai socot că cea mai demnă veneraţiune pentru ei şi de cinste pentru noi e imitarea faptei lor prea măreţe prin complectarea idealului nostru naţional. Neamul nostru dintru început a fost mare şi puternic şi din credinţa ne-strămutată că va veni vremea, pe care împrejurările o arată a nu fi departe, când trâmbiţa cerească va suna a doua oară în urechile noastre, chemându-ne pe toţi să ne strângem într'un tot unitar moştenirea lăsată nouă de divul Traian.

Să stăm bine dar, să stăm cu frică şi să luăm aminte la desfăşurarea evenimentelor! În aşteptarea dar a acelei fericite zile să ne oţelim sufletele la focul credinţei creştine, al dragostei de neam şi al patriotismului luminat al generaţiei a cărei proslăvire se făcù în această sfântă şi mare zi.

Vouă, bărbaţi luminaţi, membrii ai ligii culturale Craiovene şi vouă dascăli ai tinerilor generaţii vă stă datoria a întări sufletele tuturor, bătrâni şi tineri, în credinţa idealului ce nutrim. Ţara românească după poziţia ei geografică se aseamănă unui om care are numai trupul lipsindu-i cele două braţe. Voi, iubiţi şcolari, sunteţi chemaţi prin cuminţenia şi dragostea voastră de acest om să-l com-

plectați dându-i cele două brațe. Până atunci acestui om îi va lipsi întreaga vigoare, îi va lipsi adevărata însuflețire pe care trebuie să i-o dați voi. Fiți cu luare aminte deci la munca ce vă așteaptă și Domnul să fie cu voi.

Iar tu, Doamne al părinților și strămoșilor noștri, care ne-ai păzit până în ora de acum de peire și rușinarea vrăjmașilor, ia aminte la rugăciunea ferbinte ce acest popor îți aduce Ție în această și mare și prea slăvită pentru Tine și aleșii Tăi și fă Doamne ca ultima dorință a sufletului românesc în mare parte dosădit și necăzit să-și găsească în curând ascultare la milostivirea Ta. Dă putere generațiunilor actuale și viitoare ale neamului nostru, ca să realizeze unirea tuturor celor ce tu ai binevoit a se sălășlui dintru început pe aceste frumoase și mănoase plaiuri, spre marea noastră bucurie sufletească și spre slava și cinstea numelui Tău. Amin.

Pr. Gr. Popescu-Breasta.

CUVÂNTARE PANEGIRICĂ LA BUNA VESTIRE.

„Iată serva Domnului fie mie după cuvântul tău“.

Frați creștini,

Inchipuiți-vă priveliștea unui întunec adânc și nemărginit ce învâle întreaga natură. Nori posomorâți se întind și o vijelie îngrozitoare se stârnește dela apus, fulgere și trăsnete încep să spintece negrul văzduh. În ce stare sufletească s'ar găsi oare omul atunci? Negreșit că el tremură și aleargă încoace și încolo și se înspăimântă de fioroasele prăpăstii, ce se deschid înaintea sa. Simțindu-se slab și singur el e mânat de dorul de a află un spriin slăbiciunii sale, de aceea, caută, cercetează, băjbâie realitatea prin negura cea deasă a nopții, dar nu o cunoaște. Zărește în depărtare, un fenomen isbitor, îl iea

drept Dumnezeu, îl adoră, se convinge în urmă de amăgirea lui, îl reneagă și setos de aflarea adevărului nemărginit iar pornește în căutarea lui, dar e de prisos străduința sa. Nu găsește nimic, nu vede nimic ce să-l poată mulțumi. Nenorocirile împresurându-l încep să-l clatine, viforul îl zgudue și el buimăcit, înnoată prin valurile spumegânde ale acelei nenorocite vieți, asemenea luntrașului naufragiat ce în zadar se trudește să ajungă la mal, căci valurile se îngrămădesc și răsturnându-se asupra lui îl înăbușe și bietul om numai cu jumătate de suflet, strigă scăpare, nu vede însă nicăeri pe mântuitorul său și prăpastia desnădejdiei stă gata să-i înghită sufletul.

Dar iată, fraților, că tocmai când pericolul era mai grabnic, când setea aflării unui răscumpărător era mai aprinsă, atunci deodată apare o auroră la răsărit. Pe seninul albastru al cerului urcă acum soarele de aur drumul său falnic și întunerecul se împrăstie de razele lui luminoase ce scaldă firea ca 'ntr'o mare de argint. În întunecata minte a omului pătrunde o rază din această lumină. Atunci fața i se înseninează. Vede limpede tot ce-l înconjoară, și prinde curaj și putere fiindcă cunoaște scăparea la ivirea unui nou pericol. În sfârșit în lumea internă a ființelor cugetătoare se întâmplă o mare prefacere. În locul ignoranței, vine lumina deșteptării, în locul sclaviei, stăpânirea de sine, în locul desnădăjduirii, o dulce speranță în viitor. Se smulge rădăcina înclinărilor rele și în locul lor se răsădește dragostea, din care va odrăslî mai în urmă, milă, dreptate, adevăr, înfrânare etc.

Iată, fraților zugăvirea acestei priveliști. Pe cine credeți că reprezintă tabloul de față? Nu întrezăriți oare aci starea omenirii înainte de Hristos, stările prin care ea a trecut și eforturile uriașe dar zadarnice timp de 5000 de ani pentru aflarea adevărului? Nu vedeți oglindindu-se în acel întunec fără margine, căderea sufletelor, întunecarea minții, rătăcirea inimii și șovăiala pașilor omului precum și sfâșiетоarele dureri ce se prăbușiau asupra-i și-l doborau la pământ? Da, crștinilor, această e trista stare a omenirii după cădere.

Dar în revărsarea zorilor, în aparițiunea acelu soare strălucitor, ce vedem noi decât apariția Mântuitorului pe scena

lumii, ce înțelegem din ivirea acelei aurori luminoase, decât buna veste adusă Sf. Fecioare și a cărei amintire o sărbătorim cu toții astăzi?

Despre taina Bunei Vestiri vă voi vorbi acum, fraților, pentru care rog pe bunul Dumnezeu să dea putere minții și însuflețire rostului gurei mele, ca să arăt însemnătatea faptului minunat, Ce-l sărbătorim astăzi.

Drept măriturilor creștini,

La templul din Ierusalim își închinase Ioachim și Ana, fructul binecuvântat al bătrânețelor lor. Acți se aduse Sf. Fecioară dela vârsta de trei ani. Acți crescù și se luminează. Și care credeți că erà creșterea și instrucțiunea sa la templu? Bănuți oare că spiritul vanității, al luxului și petrecerilor ruinătoare ce înveninează creșterea ficelor noastre de azi, atinsese inima curată a Mariei? Nu, frați creștini. Sf. Fecioară se îndeletnicea cu lucrul de mână, ca probă avem cămașa fiului său pentru care s'a aruncat sorti la răstignire și despre care tradițiunea spune că de mâinile sale a fost lucrată. Restul timpului îl petrecea, rugându-se necontenit lui Dumnezeu. Inima sa se împodobea zilnic cu virtutea credinții, pietății și înfrânării. Sufletul Fecioarei Mariei erà în neîntreruptă convorbire cu Dumnezeu. Mulțumirea și-o găseà numai în întărirea inimii sale, prin cele mai mari lipsuri și suferinți, numai în înțelegerea și practicarea pietății la ușa altarului. Visul aceleea ce aveà să ajungă isvorul mântuirii noastre, erà desăvârșirea în bine, fericirea nu o vedeà în altceva decât în treptata apropiere de Dumnezeire. Prin o astfel de creștere și instrucțiune pătrunsă de Duhul umilinții și al blândeții Sf. Fecioară se pregătea pentru vrednicia de a fi mamă lui Dumnezeu și omenirii.

Erà în al doisprezecilea an al etății sale, când săvârșindu-se plinirea vremurilor, Dumnezeu Tatăl anunță Fecioarei Maria, prin Ingerul Gavriil, înomenirea Fiului său. Și iată că pe când Sf. Maria erà adâncită în rugăciune îi apare înainte ingerul și o salută prin cuvintele: «Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine» și parcă aud ingerul grăind mai departe Sf. Fecioare: «Eu sunt cel ce stau înaintea scaunului celui prea înalt; eu am vestit părinților

tăi Ioachim și Ana zămislirea ta; eu te hrăneam cu pâne- cerească la templu și tot eu și acum sunt trimis să bine- vestesc ție sfatul hotărît de nemărginita milă a lui Dum- nezeu spre folosul de obște al neamului omenesc. Bucu- ră-te ceeace ești oglindă curată a fecioriei, simbolul cură- țeniei și al înfrânării, învederata întrupare a tuturor virtu- ților și darurilor cerești. În tine văd o fecorie mai cu- rată ca crinii câmpului, mai limpede decât mărgăritarul mării, mai luminoasă ca stelele cerului. La tine văd atâta înțe- lepciune și atâta dragoste în cât toate văpăile ce se aprind în sufletele dreptilor și martirilor se arată ca niște scânteii des- prinse din flacăra inimii tale sfinte. Pentru aceasta vei concepe și vei naște fiu. Acesta va deveni mare, va în- tinde hotarele atotputerniciei sale până la marginile lumii, ruinând falșa închinare a idolilor și deșteptând în sufletele înegrite ale oamenilor, înviorătoarea lumină a credinții a- devărate și deși prunc mic, totuși cu o învățătură detu- nătoare va sfărâma îndărătnicia jidovilor, va surpă putreda temelie a păgânismului, va pune sfârșit silniciei, intronând puterea cuvântului și când va deschide comorile puterii sale cerești, atunci va dăruî orbilor lumină, suferinzilor mângâere, bolnavilor sănătate, morților înviere. Un bine- cuvântat fiu ca acesta vei naște Fecioară.

—Iar Sf. Maria, mirată de această negândită veste, în- trebă cu mirare: «Spune-mi, Gavriile, cum va fi cu putință aceasta să stea împreună cu mine Domnul cel fără început și fără sfârșit care veșnic trăește și nimic nu se schimbă; stăpânul lumii să se împreune cu mine, care-s o femeie umilită, un nume gol, o umbră a unui trup care puțin viețuește dar atâtea suferă; și apoi ceea ce-mi turbură mai mult mintea e faptul ce zici că voiu să nasc fecioară. Dar unde s'a văzut rod fără rădăcină, naștere fără de sămânță, rîu fără de izvor, fiu fără de tată, mamă fără de bărbat? Cum va fi acest lucru? Tâlcuește-mi, îngere, taina aceasta.

—Nu încercă, sf. Fecioară, răspunse îngerul, nu încercă a înțelege taina, a pătrunde misterul; ci crede numai că Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea celui prea înalt te va umbrî. La auzul acestor cuvinte, Fecioara Maria se închină și grăi: «Iată serva Domnului, fie mie după cu- vântul tău». Prin aceste dulci cuvinte ca prin un lanț de

aur au pogorît pe Fiul lui Dumnezeu din cer pe pământ.

Iată credință, iată umilință fraților. Umilință din partea lui Dumnezeu, umilință din partea Fecioarei. Dovadă că nu poate fi mântuire pentru sufletul plin de trufie, ci pierdere și înjosire.

Adevărul acesta l-a înțeles Sf. Fecioară și de aceea se pleacă înaintea Aceluia ce avea să-l nască și care trebuia să vindece lumea de boala cea învechită a păcatului strămoșesc. Știă Sf. Maria că mândria adusese pe om în ruina în care se găseă. Mândria gonise pe înger din împărăția cerului. Ea fusese furul ce desbrăcase pe om de toată frumuseța, vântul ce-i stânsese toată vioiciunea și agerimea minții, sabia ce-l rănise adânc și-l dase morții. Mândria a fost, este și va fi, cel mai primejdios păcat dintre toate, fiindcă se opune cu înverșunare remediului și fiindcă mai mult de cât toate relele, respinge cu îndărătnicie căința omului și deci închide ușa îndurării D-zeirei. Căci, altfel, fraților, chiar Adam după cădere, de n'ar fi fost stăpânit de mândrie, lesne se făcea vrednic de milă, lesne se îndreptă; de oarece nu'i nimic mai firesc decât a ne fi milă de un nenorocit supus și smerit. Dar iarăși, ce poate fi mai nedemn de compătimire decât un nenorocit cutezător și intrigant, care unește aroganța cu slăbiciunea, care deși slab, dar dârz, deși neputincios, dar îndrăsneț și încrezător în puterile sale; ce se ispitește a lua voința sa drept lege suverană, rupe frâul poruncilor dumnezeiești și omenеști ce înfrânează libertatea lui cea stricată, nu recunoaște nici o putere mai înaltă deasupra sa și se crede ca un Dumnezeu pe pământ?

Ei bine, trufașe om, micule Dumnezeu, iată că Dumnezeu cel mare se înjosește pentru a te umili, dându-se pe sine pildă de supunere, iată că el primește chip de slugă pentru a rușina pe sluga ce ar voi să fie suverană. Prin umilință Domnul astăzi ne scutură de greutatea păcatului moștenit, ne luminează mintea, ne dă pricepere asupra rostului nostru în lume, ne limpezește ținta, la care să năzuim, măturându-ne inima de orice plăcere trecătoare și îndemnându-ne voia către unicul și supremul bine și adevăr care este Dumnezeu.

Vino, deci, aci o omule, și învață-te a te umili și a te

supune stăpânirii Dumnezești și omenești pentrucă nu-i nimic mai urît, mai nesuferit și mai de plâns pe lume de cât un nenorocit mândru și răsvrătitor.

Voești să cunoști folosul practic al acestei virtuți? Ascultă: Prin umilință și blândeță curată desarmăm furia sălbatecă a nervosului, stângem ura clocotitoare a dușmanilor, îndulcim privirea asupraitorilor. Prin supunere și răbdare, Apostolii au îngenunchiat la picioarele lor pe toți puternicii pământului, și pe ruinele păgânătății au semănat învățătura Mântuitorului nostru. Aceasta e singura armă de apărare ce se îngăduie creștinului, singura putere prin care putem pune o stavilă răului din lume și deci putem cuceri împărăția lui Dumnezeu, singura scară pe care ne putem sui la Dumnezeire.

Vă asigur, fraților, că chiar Sf. Fecioară, cu toată castitatea și sfințenia sa, de n'ar fi fost umilită și de n'ar fi rostit în cuvântarea cu îngerul «iată serva Domnului, fie mie duple cuvântul tău», n'ar fi avut fericirea de a fi mama lui Dumnezeu și omenirii și noi n'am serbă astăzi amintirea Bunei sale vestiri. Dar iată unde rădică credința, unde înalță umilința pe Sf. Fecioară. În timpul vieții i se refuză chiar numele de mamă, astăzi însă e salutată de mamă a celui nemărginit de către toată creștinătatea și prin răsunetul Bisericii universale.

În timpul vieții n'avea pe ce să-și rezeme capul, astăzi vede templuri de marmoră rădicate și închinare numelui său. În viață, nu putea găsi un azil în orașul strămoșilor săi, astăzi însă e sprijinitoarea tuturor țărilor și împărățiilor ce se mândresc cu numele său.

E ceva uimitor și fără asemănare în istoria lumii aceea ce se întâmplă cu Sf. Maria și cu Fiul său. Noi vedem că omul cât trăește aci, e respectat, iubit și slăvit de lingușitorii-săi, după moarte însă, se spulberă orice amintire a vieții sale. Sf. Fecioară însă, cât și Fiul său cresc fără încetare în strălucire. Timpul ce năruie toate, numai mărirea lui Dumnezeu nu o poate slăbi, întunecă; căci iată gloria Sf. Mariei, întemeată pe supunere și umilință crește treptat cu curgerea veacurilor, în timpul ce slava deșartă a lumii se preface în pulbere și cenușă după un moment de yuet ce a făcut. Stăpânirea sa e fără hotar, iar noi

vedem cu ochii cum trece ca umbra, biruința ce ne bucură un moment. De aceea simțindu-ne nimicnicia noastră, în Domnul să ne punem nădejde, la mama sa, să înălțăm mâinele noastre. De ești nenorocit, omule, privește pe Sf. Maria cufundată în cele mai mari nenorociri. De ești ispitit și încercat, întărește-ți inima, văzând tăria sa de voință. De ești în grele suferinți, privește la mama durerii, și te vei ușura. Cei strâmtorați și horopsiți de soartă, desmoșteniții pământului, înălțați-vă privirile la simbolul suferinții și învățați-vă a răbda. Cei prigonți de nedreptatea oamenilor, vedeți cum duioasa mamă cade victimă celor mai crude și mai înfiorătoare răsbunări. Dar, Sf. Fecioară, este un strălucit model pentru creșterea copiilor. De aceea, mamelor aduceți-vă ficele voastre la Biserică, creșteți-le după exemplul creșterii la templu a Maicii Răscumpărătorului nostru, însuflați-le încă din frageda vârstă—până ce vântul bolnăvicios al veacului acestuia n'a ofelit încă inimele lor,—însuflați-le, virtutea umilinții, înfrânării, curățeniei și a datoriilor lor de viitoare mame și soții.

—Iar tu, Prea Sfântă Fecioară, care ne-ai adus la atâta mărire și ne-ai împodobit cu atâta cinste, întoarce-ți ochii tăi plini de îndurare către noi umiliții și ne vrednicii robi, ce-i ce-ți aducem drept jertfă inimile noastre. Străbate-ne inima de milă și compătimire spre a simți ca și tine și a ne înduioșă de suferinzi ce se sbuciumă în dureri. Rădică-ne pe noi din gunoiul fără de legilor, la o viață curată și sfântă, la înăbușirea patimilor și înclinărilor urite, scoate-ne din lanțuri la libertate, din întunec la lumină, din înjosire, la vrednicia sortită nouă. Iată-ne că noi, venim, către tine, limanul mângâerii și al milii, venim—unii desgustați—din marea cea amăgitoare a desmerdărilor lumești, —alții amărați—din întunecata vale a plângerii, venim spre a afla odihnă și liniște sufletelor noastre.

Este adevărat că noi am oțelit, trăsnetele dreptei urgii a Fiului tău, tu însă stinge-le în lacrămile rugăciunilor tale. Noi am scos prin răbdare bunătatea Dumnezeuului nostru prin păcatele săvârșite, tu pleacă-i inima spre îndurare, spre ertare.

Fie dar, Prea Sfântă, ca după cum primăvara înnoește

întreaga natură, tot astfel și amintirea bunei tale vestiri să înnoască inimile noastre cu virtuțile tale, să renască și să învie în sufletele noastre credința și dragostea de jertfă ce te-au împodobit și astfel cu toată vrednicia să-ți cântăm împreună cu îngerul: «Bucură-te Cea plină de dar, Domnul este cu tine». Amin.

C. Pavel.

Copie după raportul No. 1/912, al Spiritualului Consistoriu al Eparhiei Dunărei de Jos, înregistrat la No. 100 din 31 Ianuarie 1912.

Prea Sfințite Stăpâne,

Spre a se putea cunoaște cât mai ușor în orice moment situațiunea judiciară acestui spiritual consistoriu și spre a nu se mai da loc la frământarea arhivei ori de câte ori s'ar simți nevoie a se ști procesele judecate în fiecare an din acest punct de vedere începând cu anul 1911, am întocmit alăturatul tablou din care se vede ca într'o oglindă toate procesele judecate de acest consistoriu în cursul anului 1911; vinele de dare în judecată, ordinile Chiriarhiei în baza cărora s'au trimis în judecată No. și data hotărîrilor, achitarea sau pedeapsa dată.

Astfel în cursul anului expirat 1911 în totul au fost opt procese trimise a se judeca; din care pentru două s'au pronunțat achitare, iar pentru restul de șase, condamnare și din aceste șase, pentru unul s'a dat aspră dojană arhierască aproape cea mai mică pedeapsă în cât de fapt rămân în picioare în cursul anului 1911 numai cinci procese cu următoarele pedepse:

a) Un proces «*oprirea de orice serviciu preoțesc pe cinci luni și suprimarea lefei pe acest timp.*

b) Un proces «*suspendarea lefei pe timp de trei luni de zile.*

c) Un proces «*oprirea de orice serviciu preoțesc pe două luni de zile și suprimarea lefei pe acest timp.*

d) Alt proces «suprimarea lefei pe timp de două luni de zile.

e) Altul desărcinarea din sarcina de paroh.

Deci după cum se vede pedeapsa cea mai mare au fost oprirea de toate serviciile preoțești și suprimarea lefei pe cinci luni de zile și apoi pe trei și două luni și în ultimul desărcinarea unui preot bătrân din sarcina de paroh.

Repartizate aceste procese după vinele care le-au dat naștere se subdivid:

a) Un proces pentru luarea de camătă, sustragere de avere etc.

b) Două procese pentru viciul beției etc.

c) Unu pentru încercare de calomnie etc.

d) Unul pentru neîndeplinirea îndatoririlor de preot paroh.

e) Unul pentru neglijența repetată, lipsă de respect către sf. Taine etc.

f) Două pentru furt, insulte, înșelăciune etc.

Repartizate pe județe avem:

Un proces la județul Covurlui.

Două procese la județul Brăila.

Două procese la județul Tulcea.

Trei procese la județul Constanța.

Prea Sfințite Stăpâne,

După cum am specificat mai sus în cursul anului 1911 s'a judecat de acest Consistoriu în total opt procese din care pentru două s'au pronunțat achitarea și numai pentru șase condamnare. Deci acest număr de șase condamnări în cursul unui an de zile și la o Eparhie atât de mult populată ca a Dunărei de Jos cu patru județe este foarte mic acest număr, căci dacă facem o comparație între prezent și trecut; apoi în prezent numărul proceselor este cât se poate de redus aproape la minimum, de oarece în trecut numărul proceselor judecate de Spiritualul Consistoriu al acestei Eparhii se ridică până la douăzeci, douăzeci și cinci, treizeci și cinci pe an, deci până la maximum de cinci ori mai mult.

Această micșurare foarte simțitoare este un semn foarte

îmbucurător Prea Sfințite Stăpâne, căci deși nu pot cunoaște în mod cert situațiunea judeciară acelor alte consistorii din țară, totuș față de scăderea atât de simțitoare a proceselor din anul expirat 1911, aceasta de Dumnezeu păzită Eparhie în privința stărei morale al clerului și al celuilalt personal bisericesc pare ar fi în fruntea celorlalte Eparhii, de oarece numai cinci procese cuprinde oarecare mici pedepse dela 2 luni oprire de serviciu și suprimare de leafă până la maximum cinci luni.

Prea Sfințite Stăpâne,

Trebue să mărturisesc în cea mai curată conștiință fiindcă e absolut adevărat că scăderea simțitoare a proceselor din această de Dumnezeu păzită Eparhie se datorește în primul loc numai sfaturilor părintești și înțelepte ale Prea Sfinției Voastre, pe care cu orice prilej le-ați semănat din belșug cu cea mai desăvârșită dragoste printre fiii duhovnicești ai Prea Sfinției-Voastre, și ca dovadă că aceste sfaturi au prins rădăcini adânci în sufletele celor ce le-au ascultat, este rodul cel frumos al scăderii într'un mod atât de simțitor al proceselor din anul trecut.

Pe lângă părinteștile sfaturi date direct de Preasfinția Voastră a mai contribuit într'o măsură foarte mare la înălțarea sentimentului religios moral între păstorii și păstorii în această Eparhie și instituirea noului organ bisericesc *Sfatul duhovnicesc* înființat tot din inițiativa Preasfinției Voastre care pentru prima oară s'au pus în practică tot anul trecut și anume în zilele de 4 și 5 August 1911 și chiar la primele ședințe prin acest sfat sau redus câte vâ procese, căci preoții cărui s'au prezentat în instanță au declarat solemn că 'și recunosc greșalele lor le regretă și că pe viitor nu vor mai dà loc a li se mai aduce nici o învinuire.

Din cele mai sus spuse se vede foarte clar Prea Sfințite stăpâne că cea mai bună cale de urmat în privința celor ce greșesc nu este decât calea arătată de Sfânta Scriptură, de îți va greși fratele tău mergi și-l ceartă între tine și el singur și de te va ascultă ai dobândit pe fratele tău, iar de nu te va ascultă, mai ia împreună cu tine doi sau

trei, ca prin gura a două mărturii să stea tot adevărul, iar de nu va ascultă nici de aceștia, spune-l soborului, iar de nu va ascultă nici de sobor, să-ți fie ție ca un păgân, și vameș.

Aceste căi sfinte ați urmat și Prea Sfinția Voastră și rodul ce a răsărit este foarte îmbucurător, căci foarte rar s'a putut vedea ca un Consistoriu Eparhial să aibă înaintea sa într'un an de zile numai opt procese și din care două să fie achitate și numai șase condamnate.

Pe măsuri aspre de multe ori omul se îndărătnicește și perzistă în răutate, iar în fața dragostei creștine sincere și adevărate toți se pleacă, își recunosc greșalele și se întorc din rătăcirea căilor ca fiul cel pierdut din evanghelie.

Aici cred că se pot aplica cuvintele apostolului Pavel: De așa aveți toată știința și credința în cât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt; m'am făcut aramă sunătoare și chimval răsunător.

Trei sunt virtuțile cardinale creștinești, Credința, Speranța și Dragostea care le întrece pe toate prin fructele sale.

Acestea fiind considerentele de care ne-am călăuzit la întocmirea acestui raport cu cel mai profund respect înaintez Prea Sfinției Voastre alăturat de acesta tabloul sus amintit, să binevoiți a dispune ceea ce veți crede de cuviință.

Sunt cu cel mai profund respect, Prea Sfințite Stăpâne, Al Prea Sfinției Voastre, Prea plecat și prea supus serv.

Președinte (ss) *Icon. St. Vârgolici.*

DONAȚIUNI

Se aduc mulțumiri publice următorilor Domni și Doamne: D-lui Căpitan Ioan Softa din Fălticeni; D-lor Propietari Mihail și Constantin Sturza; Firmei Gustav Eichler Gainești; Prea cuviosului Arhimandrit Glicherie din Sf. Mănăstire Neamțu; d-lui Lupu Tărăboanță; Principesei Maria Moruzi; d-lui Ghiorghe Ghițescu. C. Sturza, N. Catargiu, Nicu Ioan și Căpitanul Dumitru Sturza: d-nelor Maria Gh Ghițescu, Adela Filostrat și Săftica Milo; D-șoarelor Elena Ion Softa și Lucia Ionescu; D-lor Gr. Casandrei, Vasile a. Dominicăi și Roșescu pentru că au contribuit la facerea și înzestrarea bisericii cu hramul „Sfinții Voivozi“ din satul Șoimănești parohia Sănești Județul Suceava.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Costică Lăzărescu arendaș, care a dăruit bisoricei din com. Frățești jud. Vlașca de sfintele sărbători ale Invieri, 15 kgr. lumânări de ceară curată.

Se aduc mulțumiri publice, d-lui deputat Constantin Popovici și P. C. Preot Vasile Mihăilescu Parohia Baia Județul Suceava pentru că a donat Societății Clerului „Ocrotirea“ secția Suceava, întâiul 500 lei și al doilea 100 lei.

Se aduc mulțumiri Publice D-lui V. Gh. Grigoruță pentru că a donat bisericii filiale din parohia Pilipăuți jud. Dorohoi, curpân pentru susținerea lumânărilor în fața icoanelor Inpărătești în valoare 100 lei

---

Se aduce mulțumire publică d-nei Eufrosina Maican, domiciliată în Botoșani, pentru că a donat capelei cimitirului „Eternitatea“ din acel oraș un sfânt potir de argint în valoare de 250 lei.

Se exprimă mulțumiri d-nei Ecaterina și d-lui Al Siriteanu din urbea Botoșani, care a avut pioasa bunăvoință de a dăruî bisericii parohiale Sf. Voivozi din zisa urbe, două prapure (steaguri) de paradă în valoare de 52 lei.

Se exprimă mulțumiri persoanelor mai jos notate cari au avut bunăvoință creștinească de a donă obiecte necesarii cultului bisericii paro-

hiale cu hramul Cuviosa Paraschiva, parohia și comuna Dăeni (Tulcea) și anume: d-lui Vasile I. Trandafir un policandru mare în valoare de 320 lei și o candelă mare de argint în val. de 25 lei, d-lui Dună. Ene una candelă mare de argint în val. 20 lei, d-lui Marin Brânză una candelă mare de argint în val. 20 lei, d-lui Marin Pâslaru una candelă mare de argint în val. 20 lei, d-lui Fatu Onocea una candelă mare de argint în val. 20 lei, d-lui Iordache Băluță una candelă mare de argint în val. 20 lei, d-lui Ștefan Voicu una candelă mare de argint în val. 20 lei. Total 465 lei

Se aduce mulțumire publică d-lui Grigore Clamparin și soției sale Maria pentru că a donat bisericii parohiale Dolhasca județul Suceava, o cruce în valoare de 30 lei.

Se aduc mulțumiri publice D-lui Anibal Holban din urbea Dorohoiu, care cu prilejul trecerei din viață a mamei D sale Maria Holban, a donat bisericii Sf. Nicolae din Mihăileni, un rând complet de veșminte preoțești de matasă albă fină în valoare de 500 lei.

Se exprimă mulțumiri următoarelor persoane, cari au avut pioasa bunăvoință de a donă diferite obiecte necesare cultului bisericii parohiale Sf. Dumitru din urbea Huși și anume: D-lui Petre Herghelegiu și Ștefan Tenu cari au oferit o cristelniță de aramă în greutate de 15 kilograme, o masă, un scaun, o față de masă și un șervet, toate în valoare de 120 lei. D-nei Elena Ștefan Flore care a oferit un covor în lungime de 15 metri, în valoare de 50 lei.

Se aduc mulțumiri publice Epitropiei bisericii „Buna-Vestire“ din Galați prin stăruința căreia s'a refăcut pictura numitei biserici, s'a împrejmuit curtea și s'a plantat grădina bisericii cu pomi fructiferi.

Se aduc mulțumiri D-lui Vasile Oprea și soției sale Maria, din comuna Șivița, județul Covurlui, cari au donat bisericii respective un rând complet de veșminte preoțești de stofă cu fir, în valoare de 300 lei.

Se aduc mulțumiri publice următoarelor persoane: Icon Vasile Lupescu, parohul parohiei Pechea din județul Covurlui, preotului ajutător Constantin Buruiană, D-lor Al. D. Sterea și A. Dragomir, prin stăruința cărora s'au făcut lucrări de reparație bisericii din numita parohie, în suma de 16769 lei și 88 bani.

SUPLIMENT

ADMINISTRAȚIUNEA CASSEI BISERICII

L I S T A

De persoanele care au dreptul de vot la alegerea Consistoriului Superior Bisericesc în cursul anului 1912.

Profesorii Facultății de Teologie

1) D-1 Dr. D. G. Boroianu	5) D-1 Dr. N. Dobrescu
2) „ „ Badea Cireșeanu	6) „ „ Ioan Mihălcescu
3) „ „ Ioan Cornoiu	7) Pr. Econ. Const. Nazarie
4) „ „ Drag. Demetrescu	8) Pr. Ioan Popescu Mălăești

Profesorii Seminarului „Central“ București.

1) D-1 Dr. Ioan N. Dianu	9) D-1 D. Teodorescu
2) „ Iuliu D. Valaori	10) D-1 I. Popescu Pasărea
3) „ Dr. P. Gârboviceanu	11) „ G. Moian
4) „ G. Pop	12) „ G. Gorciu
5) „ V. Arion	13) Pr. Econ. C. Popescu
6) Pr. I. Iordăchescu	14) D-1 Al. Vântul
7) D-1 R. Dobrescu	15) „ Șt. Eftimescu
8) „ C. Stătescu	

Seminarul „Veniamin“ din Iași.

1) D-1 G. Gheorghiu	11) D-1 I. Iuga
2) „ C. V. Praja	12) „ I. Popescu Mușata
3) Diac. C. V. Stupcanu	13) „ T. Teodorescu
4) D-1 Em. Bardazarie	14) „ I. Bucovineanu
5) Pr. I. Gotcu	15) „ Lucian Roiu
6) D-1 V. Oiaga	16) „ Mihai Jacotă
7) D-1 N. Mazare	17) „ D. Dimitriu
8) „ N. G. Dosios	18) Ec. D. Iordachescu
9) „ D. M. Cădere	19) „ I. Andreescu
10) „ S. Halița	

Seminarul „Sf. Nicolae“ din R.-Vâlcea

1) D-1 Eliodor Constantinescu	2) D-1 N. Negoescu

Seminarul „Sf. Andrei“ din Galați

1) D-1 C. Cernicanu	3) D-1 Zaharia Ionescu
2) „ I. Constantinescu	

L I S T A

De numele și pronumele Superiorilor de Monastiri din Eparhiile Ungro-Vlahiei, Argeșului, Râm. Noului-Severin și Buzăului, ce vor forma Colegiul Electoral pentru alegerea unui reprezentant în Consistoriul Superior Bisericesc.

1)	P. Cuv.	Visarion Ionescu	Superiorul M-rei	Cernica	
2)	"	"	"	"	Ciolanul
3)	"	"	"	"	Cheia-Teleajen.
4)	"	"	"	"	Ghighiu
5)	"	"	"	"	Stănișoara
6)	"	"	"	"	Turnu
7)	"	"	"	"	Sinaia
8)	"	"	"	"	Predeal

Superiorii din Eparhiile Moldovei și Sucevei, și Dunărei-de-Jos.

1)	P. Cuv.	Valerie Moglan	Superiorul M-rei	Neamțu	
2)	"	"	"	"	Vorona
3)	"	"	"	"	Durău
4)	"	"	"	"	Secu
5)	"	"	"	"	Cetățuia
6)	"	"	"	"	Cocoș

LISTA DEFINITIVĂ

De Preoții și Diaconii din întreaga țară, cari constituiesc Colegiul Electoral pentru
alegerea reprezentanților Clerului mirean în Consistoriul Superior Bisericesc

PE ANUL 1912.

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
Plasa de jos din Capitală			
1	Arhid. Grigore Nicolau	Sf. Mitropolie	
2	Pr. Radu Răsvănescu	Bărbătescu-Nou	
3	" N. Dragomirescu	"	
4	" Gheorghe Zamfirescu	Bărbătescu-Vechi	
5	" Radu Cordeanu	"	
6	" Ioan Constantinescu	Sf. Ilie" (calea Rah.)	
7	" Eftimie Niculescu	" " "	
8	Diac. Nicolae Popescu-Făurei	"	
9	Pr. Marin Popescu	Sf. Nicolae Vlădica	
10	" Hristache Popovici	" "	
11	" Ștefan Iordăchescu	" "	
12	Diac. Ștef. Popescu	" "	
13	Econ. Anastase Protopopescu	Doamna Bălașa	
14	" George Gibescu	" "	
15	Pr. Gheorghe Voicu	" "	
16	Diac. Boșcu Boiu	" "	
17	Pr. Savu Bădescu	Sf. Gheorghe-Vechi	
18	Econ. Mihail Popescu	" "	
19	Pr. Anton Ionescu	" "	
20	" Ioan Nicolescu	Sf. Ioan (gura pieței)	
21	" Iordan Stoenescu	Sfânta Ecaterina	
22	" Nicolae Nicoreanu	Sf. Spiridon-Nou	
23	" Ioan Oprescu	"	
24	Diac. I. Cheorghiu	"	
25	Pr. Teodor Crețescu	Slobozia	
26	" Ilie Opran	"	
27	" Grigore Georgescu	"	
28	" Petre Popescu	Alexe	
29	" Nicolae Boșescu	Flămânda	
30	" Vasile Georgescu	Sf. Nicolae-Broșteni	
31	" Iordache Dumitrescu	Manu-Cavafu	
32	" Dimitrie Popescu	Cărămidarii-de-jos	
33	" Gh. Gheorghiu	Dobroteasa	
34	" Ștefan Georgescu		Apostol
35	" Dimitrie Bălșănescu	Olteni	
36	Diac. Simion Constantinescu	"	
37	Pr. Teodor Georgescu		Sârbii-de-Sus
38	" Petre Rădulescu		Brad-Staicu
39	Econ. Ioan Iordăchescu	Lucaci	
40	Pr. Anastase Mirodof	"	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	FILIALA
41	Pr. Dimitrie Ionescu		Udricani
42	" Gh. Ionescu-Pietrile		Vergu
43	" Ioan Ionescu	Ceauși Radu	
44	" Nicolae Popescu	Crucea de piatră	
45	" Hristea Atanasiu	Foișorul	
46	" Alexandru Lucă	"	
47	" C. Săndulescu	Izvorul-Nou	
48	" Dobre Popescu	"	
49	" Dimitrie Popescu	Hagiu	
50	" Teodor Pârvulescu	"	
51	" Dimitrie Popescu-Roșiori	Popa-Soare	
52	" Ion Cătănescu	Delea-Nouă	
53	" Gh. Popescu-Frățilești	"	
54	" Radu Marinescu	Delea-Veche	
55	" Dumitru Ionescu	"	
56	" Ion Georgescu	Popa-Nân	
57	" Matei Protopopescu	Iancu-Vechiu	
58	" Ioan Stoenescu	Iancu-Nou	
59	" Ilie Zlătescu	"	
60	" Alexandru Popescu	Oboru-Nou	
61	" Gheorghe Crețu	Sf. Gheorghe-Capra	
62	" Gheorghe Pohrib	Sf. Panteleimon	
63	" Constantin Anghelescu	"	
64	" Econ. Ion	Oboru-Vechiu	
65	" Hristea Ionescu	Olari	
66	" Petre Popescu	"	
67	Econ. Ștefan Tănăsescu	Sf. Ștefan (c. Călăr.)	
68	Pr. Dimitrie Zamfirescu	" "	
69	" Vasile Constantinescu	" "	Mântuleasa
70	Econ. Vasile Pop	Sf. Vineri-Herasca	
71	" I. Constantinescu-Lucaci	" "	
72	Pr. Paraschiv Popescu	" "	
73	" Gheorghe Ionescu	" "	parohiei Foișoru
74	" Iordache Popescu	" "	Radu-Vodă
75	" Ioan Florescu-Dâmbovița	" "	"
Plasa de Sus din Capitală			
1	Econ. Gheorghe Rădulescu	Albă (Victoria)	
2	" Marin Tacian	"	
3	Pr. Ștefan Andreiu	Albă-Postovari	
4	Econ. Nicolae Ionescu	"	Antim
5	Pr. Nicolae Sachelarie	"	Schitu-Maicilor
6	Econ. Ilie Teodorescu	Amza	
7	Pr. Paraschiv Georgescu	Brezoianu	
8	" Teodor Iordăchescu	Sf. Treime-Tei	
9	" Ioan Stoenescu	Colentina	
10	" Ștefan Georgescu	"	
11	Econ. Dr. C. Popescu	Colțea	
12	Diac. Vasile Melicescu	"	
13	Econ. I. Popescu-Mălăești	Cotroceni	
14	Pr. George Dumitrescu	"	
15	" Simeon Popescu	"	Capela Azilului
16	Econ. C. Ionescu	Cuibu-cu-Barză	
17	Pr. Teodor Popescu	"	
18	" Mihail Niculescu	"	Sf. Constantin
19	Econ. D. Georgescu	Dușumea	
20	Pr. Ioan Cristescu	"	
21	" Marin Rădulescu	Ieni	
22	Econ. C. Negulescu	"	Batiște

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	FILIALA
23	Pr. D. Protopopescu		Brad-Boteanu
24	" D. Ionescu	Francmazon	
25	" Dobre Enescu		Sf. Elefterie
26	Econ. D. Vasilescu	Ghencea	
27	" C. I. Georgescu		
28	" Atanasie Stoicescu	Sf. Ilie Gorgani	
29	" C. Dumitrescu	Icoana	
30	Pr. Mihail Ionescu	"	
31	Econ. N. Abramescu	Crețulescu	
32	Pr. I. Dobrescu	"	
33	Diac. I. Tomescu	"	
34	Econ. Radu Ilescu	Manea-Brutaru	
35	" Dobre Măldărescu	Mavrogheni	
36	" Mihail Marinescu	"	
37	Pr. Alexandru Ionescu		Capela Spit. Filantr.
38	Econ. Ovidiu Musceleanu	Mihai-Vodă	
39	Pr. Teodor Vasilescu	"	
40	" N. Mihăescu		Sf. Apostoli
41	" Alexandru Ioan		Sf. Spiridon-Vechi
42	" Toma Ionescu	Sf. Ioan-Moși	
43	" Ionescu Ștefan	Albă Postăvari	
44	Econ. Gh. Postăvaru	Oțetari	
45	" Pandelescu		Scaune
46	Pr. C. Florescu		Sfinți
47	Econ. Al. Bocancea	Pitar-Moș	
48	" Antipa Florescu	Precupeți-Noi	
49	Pr. C. Busuioc	"	
50	Econ. N. Popian	Precupeți-Vechi	
51	Pr. D. Alexandrescu		
52	Econ. D. Popescu Moșoaia	Popa Chișu	
53	Pr. Anton Mihăescu		Popa-Rusu
54	Econ. Ioan Ionescu	Popa Tatu	
55	" Ioan Agiu	"	
56	" G. D. Șerban		Schitu-Măgureanu
57	Pr. Teodor Antohie	Șelari	
58	" Ilie Ioneanu	"	
59	Econ. Ioan Petrescu		Sf. Gheorghe-Nou
60	Pr. C. Stănescu		Curtea-Veche
61	Econ. Chiriac Bidoianu	Silvestru	
62	Pr. Radu Radulian	"	
63	" Gheorghe Georgescu	"	
64	Econ. Petre Popescu	Spirea-Nouă	
65	Pr. Petre Petrescu	"	
66	Econ. D. Ioneanu	Spirea-Veche	
67	Pr. Ioan Ionescu	"	
68	Econ. Petre Niculescu	Stejaru	
69	" I. Lăcureanu	Tabacu	
70	" N. I. Rădulescu	Dichiu-Tirchilești	
71	" Radu Negulescu		
72	" Vasile Marian	Sf. Vasile	
73	" Traian Vintilescu	Sf. Vineri-Nouă	
74	" Gh. Popescu	"	
75	Pr. I. B. Referendariu	"	
76	" Mihail Dumitrescu	Sf. Visarion	
77	Econ. V. Pocitan	Sf. Voivozi	
78	" I. Burcă	"	
79	Pr. Radu Cristescu	Zlătari	
80	Econ. C. Nazarie		Stavropoleos
81	Pr. C. Niculescu		Sf. Dumitru
82	" Gheorghe Popescu	Isvoru Tămăduirii	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
JUD. ARGHEȘ			
1	Econ. Stavrof. V. Predeanu	Episcopie Argeș	Curtea-de-Argeș
2	" Stavrof. I. Rizescu	"	"
3	" Stavrof. P. Ciosu	"	"
4	Diacon. C. D. Șendreanu	"	"
5	" N. Oancea	"	"
6	Pr. D. Herăscu	Schitu-Berislăveji	Berislăveji
7	" Florea Rudeanu	Monastirii Văleni	Șuici
8	" N. Vâlcescu	"	"
9	Diacon I. Fl. Rudeanu	"	"
10	Pr. Ștefan I. Dumitrescu	Domnească	Curtea-de-Argeș
11	" Ștefan Schintescu	"	"
12	" Nicolae Pretorian	"	"
13	" Ioan Năstăsescu	"	"
14	" Gavriil Cristescu	Druzești	"
15	" N. Iliescu	Flămânzești	"
16	" Dobre R. Popescu	Sf. Gheorghe	Pitești
17	" N. P. Boerescu	"	"
18	" D. Angelescu	"	"
19	" Rizea Dobrescu	Sf. Ilie	"
20	" Ioan Dragnea	"	"
21	" D. Georgianu	"	"
22	" Gh. Mielcescu	Sf. Ioan	"
23	" Șt. Teodorescu	"	"
24	Econ. Radu Budescu	Maica-Precista	"
25	" Stavrof. I. Panțurescu	"	"
26	Pr. Ioan Sălcescu	Mavrodolu	"
27	" Th. Băjenaru	"	"
28	" I. Becescu	Sf. Vineri	"
29	" Marin Urzică	"	"
30	" N. Ioanițescu	Alba	Olanu
31	" Gh. Dușeanu	Albeștii-Ungureni	Albești
32	" Ștefan Alboteanu	Albota-de-Sus	Albota
33	" Gh. Tomescu	Arefu-de-Sus	Arefu
34	" I. Popescu	Băbana	Groși
35	" N. Mălureanu	Bădiceni	Mălureni
36	" Marin Ionescu	Băiculești	Băiculești
37	" Gh. Popescu	"	"
38	" Gh. Rădulescu	Bărbătești	Richițele-de-Sus
39	" C. Popescu	Băarseștii-Vlădești	Băarsești
40	" Marin Bradu	Băseni	Băseni
41	" Vasile Bărbulescu	Bârlogu	Bârlogu
42	" D. Beștea	Blidari	Blidari
43	" Șt. Diaconescu	Bohari	Mălureni
44	" Mina Zărnescu	"	"
45	" Oprea Popescu	Boișoara	Boișoara
46	" Constantin Chirigescu	"	"
47	" Andrei Bumbuescu	"	"
48	" Marin Dumitrescu	Bradu-de-Sus	Bradurile
49	" Ștefan Ionescu	Bradurile-de-Sus	"
50	" Ioan Brătescu	Brădetu	Brădetu
51	" N. I. Popescu	Brătieni	Brătieni
52	" Toma Minculescu	"	"
53	" Gh. I. Vega	Brătești	Albești
54	" Ștefan Dragomirescu	Broșteni	Broșteni
55	" Marin Popescu	"	"
56	" Gh. C. Corbeanu	Bucșenești	Corbeni
57	" Petre Rozianu	Bucșenești	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
58	Pr. Eustațiu Marinescu	Budești	Budești
59	" C. Cozmescu	Bunești	Bunești
60	" Gh. Diaconescu	Cacaleți	Zărnești
61	" Ioan Stroescu	"	"
62	" M. Petrescu	Cacaleții-de-jos	Gruiu
63	" C. Sălcescu	Cacaleți	Valea-Mărului
64	" Gh. Canini	Câineni	Câineni
65	" Ioan Negoescu	"	"
66	" Florea Velescu	Cepari	Cepari
67	" I. Diaconescu	Cerbu	Cerbu
68	" I. Popescu	Cerbureni	Cerbureni
69	" C. Anastasescu	"	"
70	" Anghel Raiculescu	Cerșanii-de-Sus	Suseni
71	" Roman Ionescu	Ciausești	Oarja
72	" Ioan Valescu	Cicănești	Oești
73	" Badea Bănică	Ciobani	Martalogi
74	" Marin Postelnicescu	Ciocănai	Moșoaia
75	" Florea Popescu	"	"
76	" D. Marinescu	Ciomăgești	Ciomăgești
77	" Stancu Marinescu	"	"
78	" D. Ghețescu	Ciorâca	Uda-de-Jos
79	" Ilie Predescu	Cireșu	Gruiu
80	" Ștefan Gibescu	Ciutești	Ciutești
81	" Ioan Creangă	Cochineștii-de-Jos	Fâlfani
82	" N. St. Popescu	Colțu	Ungheni
83	" Radu Popescu	Corbi	Corbi
84	" D. Ghițulescu	"	"
85	" C. Gheordunescu	"	"
86	" I. Vișinescu	Costești	Costești
87	" Gh. Iliescu	"	Stroești
88	" Ilie Cicănescu	Crâmpotani	Vâlcelele
89	" V. Postelnicescu	Curăturile	Moșoaia
90	" Ilie Mihăilescu	"	"
91	" Ștefan Popescu	Deagu-de-Sus	Deagurile
92	" Paraschiv Scărlătescu	"	"
93	" D. Diaconescu	Dăești	Băbuești
94	" V. I. Arsenescu	Dealul-Mare	Richițelele-de-Jos
95	" Gh. Vasilescu	"	"
99	" D. Diaconescu	Degerații-Pepelești	Săpata-de-Sus
97	" Gh. Țurlescu	Dedulești	Dedulești
98	" D. Petrescu	"	"
99	" D. Gheordunescu	"	"
100	" Gh. S. Popescu	Dobrogostea	Dobrogostea
101	" C. M. Drăgăneanu	Drăganu-Olteni	Drăganu
102	" Oprea Nicolescu	"	"
103	" M. Zamfirescu	Drăguțești	Săpunari
104	" Ilie Marinescu	"	"
105	" I. T. Vasilescu	"	"
106	" C. Ciofrânceanu	Duculești	Ciofrânceni
107	" D. N. Ionescu	"	"
108	" C. Frujină	"	"
109	" Atanasiu Ioan	Fedeleşoiu	Fedeleşoiu
110	" Gh. Minculescu	Galeș	Brătieni
111	" V. Petrescu	Galicea	Galicea
112	" Sima Alexescu	Gălășești	Țițulești
113	" Gh. Dobrescu	Găvana	Găvana
114	" Fl. Balotescu	"	"
115	" Constantin Verdeanu	Giurgiuveni	Giurgiuveni
116	" Barbu Marinescu	Glâmbocu	Bascovu-Flești

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
117	Pr. Zamfir Stănescu	Gliganu	Gliganu
118	" M. Bărăscu	Grajdurile	Bascovele
119	" I. Chiorăscu	"	"
120	" I. Bălășescu	"	"
121	" V. Ghișescu	Groși	Groși
122	" Gh. Măldărescu	Hârșeștii-de-Jos	Hârșești
123	" Const. Ionescu	Humele	Humele
124	" C. B. Popescu	"	"
125	" M. Ionescu	Ioanicești	Poenari
126	" G. Dădulescu	"	"
127	" D. Stănescu	Isbășești	Milcoiu
128	" I. Ciogescu	"	"
129	" I. Bădulescu	Isvorul	Isvorul-de-Sus
130	" G. Necșulescu	Isvoru-de-Jos	Isvorul-de-Jos
131	" N. Rizescu	Jiblea	Jiblea
132	" D. Lăcureanu	Lacurile	Ciofrângeni
133	" Ilie Cuceanu	Lăunele-de-Jos	Lăunele-de-Jos
134	" M. Popescu	Linia-Dănicei	Dănicei
135	" I. Vasilescu	Linia-Hanului	Bălcești
136	" Radu Comănescu	Linia-Mare	Cocu
137	" Ilie Băgescu	"	"
138	" I. Pielescu	Lintești	Bascovele
139	" I. Melcescu	"	"
140	" Sima Predescu	Lunca	Lunca-Corbului
141	" M. N. Popescu	Malu	Urși
142	" Teodor Popescu	Mareș	Mareș
143	" C. Stănescu	"	"
144	" C. Morărescu	Măcăi	Măcăi
145	" Cristea Cristescu	"	"
146	" Gh. Mârțescu	Mârțești	Săpata-de-Jos
147	" M. Mihăilescu	Miercani	Uda-de-Sus
148	" I. Petrulescu	Mihăilești	Dănicei
149	" Anastase Dănescu	Mijlocu	Cremenari
150	" D. Galiceanu	"	"
151	" I. S. Popescu	Mișei	Mozăceni
152	" I. Muzicescu	Mozăcenii-de-Jos	"
153	" Gh. Dobrinescu	Morărești	Dedulești
154	" Gh. Goleșanu	Mușătești	Mușătești
155	" I. Dobrescu	"	"
156	" D. Georgescu	Negroși	Negroși
157	" I. Marian	Nișulești	Bârsoiu
158	" Fl. Bârsan	"	"
159	" I. Georgescu	Oarja	Oarja
160	" N. Silveanu	Pădureți	Pădureți
161	" R. Georgescu	"	"
162	" M. Popescu	Păduroi-din-Vale	Păduroi
163	" I. Fețeanu	Perișani	Perișani
164	" G. Perișanu	"	"
165	" M. Tomescu	Podu	Broșteni
166	" I. Nicolescu	Poinari	Corbeni
167	" I. Dumitrescu	"	"
168	" Ștef. Gherghinoiu	"	"
169	" T. Craioveanu	Pleșoiu	Pleșoiu
170	" P. Beștea	Poenița	Golești
171	" I. Georgescu	"	"
172	" I. Proșescu	Poiana-Lacului	Poiana-Lacului
173	" Ștefan Teodorescu	"	"
174	" Ștefan Deleanu	"	"
175	" Stoica Gheorghe	"	"
176	" N. Fâlfănescu	Popârțești-Corbești	Fâlfani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
177	Pr. M. Vintilescu	Popești	Căteasca
178	" Gh. Stoicescu	Popești-Turcești	Săpata-de-Sus
179	" Tudorache Nicolae	"	"
180	" Gh. Turlescu	Prodănești-Vegești	Bleici
181	" Matei Vega	"	"
182	" G. Dimescu	Racovița	Racovița
183	" Chiril Serafimescu	"	"
184	" I. Nicolescu	Rădăcinești	Dângești
185	" Anastase Popescu	"	"
186	" Pavel Constantinescu	Răscăești	Răscăești
187	" Alex. Crinteanu	Recea-de-jos	Recea
188	" Voicu Dumitrescu	"	"
189	" I. I. Eftimie	Robaia	Mușătești
190	" V. Grigorescu	Rociu	Rociu
191	" R. Poenaru	Ruda	Bercioiu
192	" N. Florescu	"	"
193	" I. Proșescu	Sălătrucelu	Berislăvești
194	" R. Popescu	Sălătrucu-de-Jos	Sălătrucu
195	" Mihail Popescu	Scăueni	Berislăvești
196	" Marin Boncea	Siliștea	Poenari
197	" I. Postelnicescu	Slătioarele	Slătioarele
198	" D. Receanu	Slobozia	Slobozia
199	" V. Zamfirescu	Spirești-Negulești	Groși
200	" I. Stănescu	"	"
201	" G. Popescu	Stănislăvești	Oarja
202	" I. Stănescu	Stoiceni	Pleșoiu
203	" Gh. Marinescu	Stoilești-Popești	Stoilești
204	" I. Filipescu	Stolnici	Stolnici
205	" Soare Boncescu	Strâmbeni	Suseni
206	" N. Stroian	Stroești	Stroești
207	" Ilie Enescu	Surdești	Hințești
208	" D. Mazilescu	"	"
209	" G. Șerbeanu	Șerbănești	Jiblea
210	" Șt. Grigorescu	Șerbănești-de-Jos	Șerbănești
211	" I. Stoicescu	Șerboieni	Șerboieni
212	" I. Șerboianu	"	"
213	" G. Badea	Suici	Suici
214	" I. Mihăilescu	Cărpeniși	"
215	" C. Grigorescu	"	"
216	" G. Podoleanu	Teiu-de-Jos	Teiu
217	" Voicu Popescu	"	"
218	" Badea Neacșu	Tlești	Costești
219	" Gh. Ionescu	Teodorești	Lăunele-de-Sus
220	" Ilie C. Popescu	Tigveni I	Rătești
221	" N. Topologeanu	" II	Tigveni
222	" T. Dimitrescu	"	"
223	" I. Iliescu	Titești	Titești
224	" Paraschiv Radu	"	"
225	" Șt. Costinescu	Tutana	Tutana
226	" Dobre Ghinescu	Ungheni	Ungheni
227	" I. Runceanu	Urluești	Urluești
228	" C. Dinulescu	Valea-Cocu	Cocu
229	" Toma Iliescu	Valea-Danului	Valea-Danului
230	" I. C. Panfurescu	Valea-Enache	Tutana
231	" Sandu Mateescu	"	"
232	" Ștef. Bradu	Valea-Șatului	Samara
233	" P. Sămărăscu	"	"
234	" N. Necșulescu	Vale. Scheiu	Scheiu
235	" R. Popescu	Vâlsănești	Vâlsănești
236	" G. I. Fețeanu	Vernești	Valea-Danului

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
237	Pr. C. Boștinescu	Vitomirești-Costești	Trepteni
238	" Teodor Vișinescu	Vulpești	Cornățelu
239	" M. Pungoci	Zigoneni	Băiculești
240	" M. Crințeanu	Deagu-de-Sus	Deagurile
241	" St. Rudeanu	Rudeni	
JUD. BACĂU			
1	Pr. Gh. Crivăț	Sf. Nicolae	Bacău
2	" Ion Ene	"	"
3	Diac. Alex. Apostol	"	"
4	Pr. P. Bocescu	Sf. Ioan	"
5	" Savel Suțescu	"	"
6	" Teodor Zota	Precista	"
7	" Arghir Goagă	"	Tg.-Ocna
8	" Grig. Goagă	Răducanu	"
9	" Vas. Diaconescu	"	"
10	" Gh. Bânțu	Agăș	Agăș
11	" I. Procopie	Ardeoani	Ardeoani
12	" V. Luncanu	Berbinceni	Secueni
13	" Gh. Dospinescu	Berești	Berești-Tazlău
14	" Alex. Vlădeanu	Berzunț	Berzunț
15	" I. I. Comănescu	Băhnășeni	Băhnășeni
16	" T. Dospinescu	Băsăști	Băsăști
17	" Ioachim Filimon	Blăgești	Blăgești
18	" Alex. Paraschivescu	Bogdănești-Siret	Traian
19	" Andrei Mârza	Bogdănești-Oituz	Bogdănești
20	" C. Pavel	Borzești	Bogdana
21	" I. Ionescu	Boșoteni	Enăchești
22	" V. Juncu	Brătla	Brătla
23	" Gh. Hanganu	Brusturoasa	Brusturoasa
24	" N. Postolache	Buda	Blăgești
25	" Ioan Ciosu	Bucșești	Bucșești
26	" Gh. Popovici	"	"
27	" N. Gervescu	Buhociu	Buhociu
28	" I. Pâslariu	Cașin	Cașin
29	" I. Ionițescu	"	"
30	" Grigore Constantinescu	Căiuț	Căiuț
31	" Gh. Comănescu	Călugăra	Călugăra
32	" I. Hanganu	Câmpeni	Băsăști
33	" Gh. Hoiescu	Ciumași	Ciumași
34	" Gh. Hanganu	Comănești	Comănești
35	" Manase Dumbravă	Dărmănești	Dărmănești
36	" C. Popescu	Dealul-Nou	Letea-Nouă
37	" I. Climescu	Doftana	Doftana
38	" I. Ionescu	Drăgugești	Helegiu
39	" Milea Popescu	"	"
40	" Alex. Tăbăcaru	Fântânelele	Fântânelele
41	" T. Davidescu	Fruntești	Filipeni
42	" Gh. Gruia	Fundu-Răcăciuni	Răcăciuni
43	" I. Gernescu	Gârleni	Gârleni
44	" V. Giuncu	Gropile	Gropile
45	" I. Tudorache	Grozești	Grozești
46	" N. Ponta	Hârja	Hârja
47	" N. Hanganu	Jevreni	Jevreni
48	" Gh. Vartolomeiu	Larga	Doftana
49	" I. Tiron	Lecca	Lecca
50	" V. Arhip	Leontinești	Ardeoani
51	" Ion Vlădeanu	Letea I	Letea-Veche
52	" Alex. Antohi	Lucăcești	Lucăcești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
53	Pr. Gh. Chirilă	Lunca	Filipeni
54	" C. Crivăț	Luncani	Luncani
55	" I. Teodorescu	Măgirești	Măgirești
56	" C. Nourescu	Mărăști	Filipeni
57	" I. Grosulescu	Mărgineni	Mărgineni
58	" Gh. Antohi	Moinești	Moinești
59	" D. Marcu	M-rea Cașin	M-rea Cașin
60	" C. Merica	Nadișa	Nadișa
61	" I. Popovici	Nănești	Părincea
62	" I. Știubeiu	Obârșia	Obârșia
63	" C. Popescu	Odobești	Odobești
64	" N. T. Ionescu	Orășa-Mare	Târgu-Valea-Rea
65	" Gh. Surăianu	Onești	Onești
66	" C. Curpăn	Păncești	Păncești
67	" T. Meleşcanu	Părincea	Părincea
68	" C. Rezolea	Petrești	Horgești
69	" I. Dăscălcu	Petricica	Nadișa
70	" T. Dăscălescu	Podurile	Podurile
71	" I. Crăciun	Poiana	Tg.-Valea-Rea
72	" Gh. Holban	Prăjești	Prăjești
73	" C. Borcea	Racova	Racova
74	" C. C. Pavel	Răcăciuni	Răcăciuni
75	" C. Obreja	Răcățâu	Răcățâu
76	" Gh. Gheoldum	Răcăuți	Onești
77	" N. Tudorache	Rădeana	Bogdana
78	" C. Nalboc	Răcăuți	Onești
79	" D. Popescu	Ruși	Letea-Veche
80	" Gh. Arghir	Săucești	Săucești
81	" V. Iordăchescu	Schinieni	Șerbești
82	" I. Teodorescu	Scorțeni	Scorțeni
83	" D. N. Patrachie	Schitu-Frumoasa	Schitu-Frumoasa
84	" I. Banu	Secueni	Secueni
85	" I. Comănescu	Solonț	Solonț
86	" C. Mârza	Șerbești	Șerbești
87	" C. Arhip	Tazlău	Lucăcești
88	" V. Țăjaru	Tg.-Glodurile	Obârșia
89	" Gh. Lupescu	Tg.-Trotuș	Tg.-Trotuș
90	" D. Cojan	Valea-Arinilor	Lucăcești
91	" Gh. Dospinescu		
92	" D. Grosu	Valea-Seacă	Valea-Seacă
93	" D. Patrachie	Valea-Șasei	Podurile
94	" I. C. Nalboc	Valulele	Valulele
95	" I. Măciucă	Verșești	Berești-Tazlău
JUD. BOTOȘANI			
1	Econ. Alexandru H. Simionescu	Popăuți	Botoșani
2	" Vasile Pavelescu	Uspenia	"
3	Diac. Const. Cernescu	"	"
4	Econ. Const. Sbârnea	Sf. Ilie	"
5	" Const. Vasiliu	Sf. Gheorghe	"
6	" Gh. Rugescu	Roset	"
7	" Hristofor Manoilescu	Sf. Voevozi	"
8	" Grigore Deliu	Sf. Spiridon	"
9	" Gh. Manoilescu	Sf. Ioan	"
10	" Petru Tanasiade	Uspenia	"
11	" Gh. Nepotescu	Trei Ierarhi	"
12	Diac. Ioan Alexandrescu	"	"
13	Pr. Haralamb Muru rașu	Vovidenia	"
14	" Const. Posa	Sf. Nicolai	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
15	Pr. Ioan Gafencu	Duminica Mare	Botoșani
16	" D. Ionescu	Uspenia	"
17	Econ. Const. Constantinescu	Sf. Gheorghe	Hârlău
18	Pr. Ioan Antonescu	Albești	Albești
19	" Gh. Cernescu	Zăbiceni	Bârsănești
20	" Vasile Buțureanu	Bălușani	Bălușani
21	Econ. Const. Cfasniuc	Bâsnoasa	Lunca
22	Pr. Grigore Vasiliu	Bobulești	Românești
23	" Gh. Răileanu	Brăteni	Mihălșeni
24	Econ. Gh. Hârțescu	Brehuești	Vlădeni
25	" Vasile Ionescu	Bucecea sat	Burdujeni
26	Pr. Alexandru Râșcă	Burdujeni sat	"
27	" Ioan Popovici	Burdujeni-Târg	"
28	" Dimitrie Apostiu	Buzeni	Bălușani
29	Econ. M. Lăpușneanu	Cerhejeni	Dracșani
30	" Andronic Cozmovici	Cervicești	Cucorăni
31	Pr. Dimitrie Chițoveanu	Chițoveni	Flămânzi
32	Econ. Alexandru Băncilă	Ciornahal	Călărași
33	" Const. D. Constantinescu	Copălău	Coșula
34	" Ioan Arhip	Costești	Popouți
35	" Constantin Robu	Coșula	Coșula
36	" Gheorghe Groza	Cotărgaci	Leorda
37	Pr. Ioan Gașpar	Cristești	Cristești
38	Diac. Gheorghe Carpăn	"	"
39	Pr. Const. Simniceanu	Curtești	Curtești
40	Econ. Const. Romănescu	Deleni	Deleni
41	Pr. Ioan Grigoraș	Dobârceni	Bârsănești
42	Econ. Andrei Moisiu	Dolina	Leorda
43	Pr. Vasile Soescu	Dracsini	Dracșani
44	" Gheorghe Crudu	Dracșani	"
45	Econ. Constantin Bușilă	Drislea	Viforani
46	Pr. Gheorghe Chipail	Durnești	Bârsănești
47	" D. Moisiu	Epureni	Ungureni
48	" Vasile Huțupașu	Fântânele	Fântânele
49	" Dimitrie Dragan	Flămânzi	Flămânzi
50	" Mihail Lăzărescu	Gorbănești	Vânători
51	" Lazăr Vasiliu	Hlipiceni	Todireni
52	Econ. Anghel Botez	Hulub	Dângeni
53	Pr. Gheorghe Vasiliu	Iacobeni	"
54	" Nicolai Costinescu	Ionășani	Trușești
55	" Dimitrie Ștefănescu	Joldești	Tudura
56	" Alexandru Simionescu	Letinești	Movila Ruptă
57	Econ. Ioan Popovici	Leorda	Leorda
58	Pr. Emanoil Dragan	Maxuț	Deleni
59	" Anania Teodorescu	Mândrești	Vlădeni
60	Sachelarul Gh. Constantinescu	Mihălășani	Mihălășani
61	Econ. D. Arbore	Nicșani	Nicșani
62	Pr. Conachi Manoliu	Orășani	Curtești
63	" Nicolai Gașpar	Ostopceni	Românești
64	" Dimitrie Neagu	Plopeni	Salcea
65	Econ. Vasile Mircea	Poiana-Lungă	Poiana
66	Pr. Gh. Gașpar	Răchiți	Popăuți
67	" Gheorghe Sârghie	Răuseni	Comăndărești
68	" Nicolai Nechita	Rânghilești	Călărași
69	" Gheorghe Bart	Râpiceni	Movila-Ruptă
70	" Ioan Grigoriu	Roșcani	Fântânele
71	" Teodor Maxim	Salcea	Salcea
72	Econ. Grigore Ștefănescu	Sf. Maria	Călărași
73	Pr. Mihail Troteanu	Simnicea-Miclescu	Simnicea
74	Econ. Dimitrie Lucinescu	Starolsița	Vitorani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
75	Pr. Ioan Romănescu	Stănceni	Popouți
76	" Vasile Gașpar	Stânca	Ștefănești
77	Econ. Ioan Sandovici	Stâncești	Stâncești
78	Pr. Const. Anghelescu	Storești	Frumușica
79	" Gheorghe Bergea	Stroești	Lunca
80	" Vasile Mircea	Satul Ștefănești	Ștefănești
81	Econ. Gheorghe Chiriac	Târgu-Sulița	Sulița
82	" Gheorghe Nichiforescu	Todireni	Todireni
83	Pr. Dimitrie Teodorescu	Trușești	Trușești
84	Sachelarul Vasile Crudu	Tudura	Tudora
85	Econ. Ioan Diaconescu	Unțeni	Mănăstireni
86	Pr. Toma Săvescu	Uriceni	Flămânzi
87	Econ. Nicolai Filip	Văratec	Dumbrăveni
88	Pr. Ioan Băncilă	Cornii	Cornii
89	Econ. Vasile Gheorghiu	Dumbrăveni	Dumbrăveni
JUD. BRĂILA			
1	Pr. Avramescu Constantin	Sf. Nicolae	Brăila
2	" Balaban Grigore	Sf. Impărați	"
3	" Balaban Ioan	Cuv. Paraschiva	"
4	" Bărzănescu Mihail	Sf. Apostoli	"
5	" Bărzănescu Ștefan	"	"
6	" Brebenel Radu	Sf. Gheorghe	"
7	" Ciocârlan Titu	"	"
8	" Constantinescu Angel	Cuv. Paraschiva	"
9	" Constantinescu Ioan	"	"
10	" Corbu Marin	Sf. Nicolae	"
11	" Didicescu Ilie	Adorm. M. Domnului	"
12	" Enăchescu Bejan	Sf. Arhangheli	"
13	" Enăceanu Gh.	Sf. Impărați	"
14	" Gheorghe Ghiță	Sf. Spiridon	"
15	" Ionescu Radu	Sf. Ioan Botezătorul	"
16	" Meroșanu Ilie	Sf. Spiridon	"
17	" Mihălcescu Radu	Sf. Ilie	"
18	" Nicolau Ioan	Adorm. M. Domnului	"
19	Diac. I. Perianu	Sf. Nicolae	"
20	Pr. Popescu Filip	Sf. Ioan Botezătorul	"
21	" Popescu Teodor	Sf. Ilie	"
22	" Rădulescu Nicolae	Sf. Gheorghe	"
23	" Antohe Gheorghe	"	Tudor Vladimirescu
24	" Apostol Stan	"	Movila-Miresei
25	" Balaban Gheorghe	"	Slobozia-Cireșu
26	" Balaban Neagu	"	Osmanu
27	" Bărbulescu Ilie	"	Stăncuța
28	" Berdan Gheorghe	"	Rușeju
29	" Berteșteanu Ioan	"	Chiscani
30	" Borcea Gheorghe	Golășeii-Noi	Viziru
31	" Botez Ioan	"	Nazâru
32	" Cerniș Radu	"	Scorțaru-Vechi
33	" Constantinescu Constantin	"	Sușești
34	" Daniilescu Dumitru	Gemenele	Scorțaru-Nou
35	" Dumitrescu Ștefan	"	Dudescu
36	" Enăceanu Vasile	"	Izlaz
37	" Epure Oprea	"	Chichinețu
38	" Epureanu Petre	"	Sușești
39	" Gănescu Constantin	"	Izlaz
40	" Georgescu Mihail	"	Viziru-de-Sus
41	" Ionașcu Ioan	Mihai-Bravu	Victoria
42	" Ionescu Dima	"	Viziru-de-Sus

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
43	Pr. Ioniță Șerban		Slujitorii-Albotești
44	" Matei Nicolae		Urleasca
45	" Mândescu Constantin		Roșiori
46	" Mihalcea Gheorghe		Filiu
47	" Mihălcescu Teodor		Ianca
48	" Nestorescu Dobre		Valea Cânepei
49	" Nestorescu Drăghici		Silistraru
50	" Oprișănescu Matei		Cotu-Lung
51	" Oprișănescu Stroe		Traian
52	" Păun Anastase		Berteștii-de-Jos
53	" Perianu Ioan		Viziru-de-Jos
54	" Popescu Chiriac		Rușeju
55	" Popescu Cosma		Cioara-Radu-Vodă
56	" Popescu Zaharia		Strâmba
57	" Rădulescu Ioan		Gropeni
58	" Rădulescu Ioan		Ciocile
59	" Scarlat Oprea		Latinu
60	" Simionescu Dobre		Cazacu
61	" Stănculeanu Ene		Ceacâru
62	" Ștefănescu Ioan		Jugureanu
63	" Todescu Ioan		Filipești
64	" Trifulescu Vasile		Insurăței
65	" Vasilescu Ioan		Ulmu
66	" Vasilescu Niță		Cioara Doicești
67	" Vișăneanu Matei		Perișoru
68	" Vizireanu Badea		Dedulești
69	" Voiculescu State		Tichilești
70	" Bucur Nicolae		Bordeiu-Verde
71	" Micu Teodor		Mihai-Bravu
72	" Spiridon Borș		Vădeni
73	" Donescu Nicolae	Sf. Ilie	Brăila

JUD. BUZĂU

1	Pr. Mandache Alexandrescu	Sf. Episcopie	
2	" D. Petrovici	"	
3	Diac. Tudosie Popescu	"	
4	" Gh. Ștefănescu	"	
5	Econ. Ioan Theodorescu	Sf. Îngeri	
6	Pr. Alex. Movileanu	"	
7	" Anton Ștefănescu	"	
8	" Nicolae Tănăsescu	Banu	
9	" Teodor Popescu	"	
10	" C. Șeicărescu	"	
11	" Marin Șerbănescu	Negușători	
12	" Elefterie Popescu	"	
13	" Ilie Jugureanu	Sf. Nicolae	
14	" Iordan Popescu	"	
15	" C. Angelescu	Broșteni	
16	" D. Popescu	Adormirea-Mizil	
17	" Gr. Stanciu	"	
18	" Șt. Brățulescu	Albești	
19	" Dragu Stan	"	
20	" Gh. Ionescu	Aldeni	
21	" Anghel Șeicărescu	Amaru	
22	" Ion Elefterescu	"	
23	" Ghiță Ionescu	Bărăști-Cislău	
24	" Gh. Alexandrescu	"	
25	" N. I. Negulescu	Begu-Panătău	
26	" Diamandi Nicolae	Blăjani	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
27	Pr. Ioan Teodorescu	Brădeanu	
28	" Gh. Georgescu	Bălănești	
29	" St. Ionescu	Bozioru	
30	" Gh. Brăișteanu	Brăești	
31	" Grigore Popescu	Baba Ana	
32	" Ioan Neguț	Beceni	
33	" Ion Ionescu	Beciu	
34	" Zaharia Theodorescu	Boldești	
35	" D. Constantinescu	Calvini	
36	" Ion Bănică	"	
37	" Moise D. Popescu	Cașoca-Nehoiși	
38	" Hristache Angelescu	Cătina	
39	" D. Popescu	Cislău	
40	" Gh. Uruc	Corbu-Cătina	
41	" Gh. Moiescu	Muscelu-Colți	
42	" N. Popescu	Cochirleanca	
43	" Constantin Tomoșoiu	Caragele	
44	" Stan Coman	Căldărești	
45	" Vasile Stănescu	Cernătești	
46	" Ion Ionescu I	"	
47	" Ion Ionescu II	"	
48	" Nicolae Negrilă	Cilibia	
49	" Petre V. Popescu	Cioranca	
50	" Vasile Ionescu	"	
51	" Theodor Leonte	Cotu-Ciorii	
52	" Ion Popescu	Costești	
53	" Dobre Marinescu	Cotorca	
54	" Sofir Vasilescu	Cândești	
55	" Ion Neguțu	Cărpiniștea	
56	" Gh. Mărculescu	Clondiru	
57	" Ion Theodor	Chiojd	
58	" Răducan Nicolae	Dara	
59	" N. Ghizdeanu	Fundeni	
60	" C. Georgescu	Fințești	
61	" C. Georgianu	Gura-Teghi	
62	" Theodor Ștefan	Găvănești	
63	" Șt. Comănescu	Gherăseni	
64	" D. Ionescu	"	
65	" Marin Angelescu	Glod-Siliștea	
66	" Gh. Tănăsescu	Glod-Cârlig	
67	" Mantu Popescu	Glod-Sărat	
68	" N. Ionescu	Gura-Aninoasii	
69	" Petre Ionescu	Grăjdana	
70	" Ion Costescu	Gura-Nișcovului	
71	" Ion Ionescu	Gura-Sărății	
72	" Răducanu Georgescu	Greceanca-Breaza	
73	" D. Jugureanu	Gura-Vad.-Tohani	
74	" N. V. Zburan	Haimanale-Zilișt.	
75	" Gh. Jugureanu	Jugureni	
76	" Ion Ionescu	Largu	
77	" Ilie Ionescu	Lipia	
78	" Const. Stănescu	Luciu	
79	" Vasile Ionescu	Mărunțișu	
80	" Ilie Tănăsescu	Măgura	
81	" D. Ștefan	Poloceni-de-Sus	
82	" Dobre Vlădescu	Meteleu	
83	" C. Popescu	"	
84	" Mateiu Stoicescu	Maxenu	
85	" Toma Carapalea	Mărculești-Bălăn.	
86	" C. Ioniță	Mihăilești	

No. Cureet	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
87	Pr. Ion Ionescu	Merei	
88	" Șt. Theodorescu	Monteoru	
89	" Ioan Găzdaru	Mănești	
90	" Șt. Zburlan	Mânzălești	
91	" Ion Angelescu	Nehoiu	
92	" N. Popescu	Năeni	
93	" D. Iliescu		
94	" Ion Ionescu	Odăile	
95	" D. Stoica	Păltineni	
96	" Ion Dragomirescu	Pătârlagete	
97	" Răducanu Iorgu	Padina	
98	" Sava Constantinescu	Pogoanele	
99	" Șt. Sheodorescu		
100	" C. Popescu	Pâclele	
101	" C. Dragomirescu	Pârscov	
102	" Vergu Manolescu	"	
103	" C. Stătescu	"	
104	" D. Popescu	"	
105	" Mihail Stănciulescu	Pleșcoiu	
106	" Moise Ioan	Pietraru	
107	" N. Jingoiu	Policiori	
108	" Alex. Popescu	Plopeasa	
109	" Alex. Nestor	Pietroasa-de-Sus	
110	" Ion Stanciu	Robești	
111	" Chiriac Popescu	Rușavățu	
112	" Toma Popescu	Sibiciu	
113	" Ion Negulescu	"	
114	" N. Dumitrescu	Sibiciu-de-Jos	
115	" N. Efrimescu	Săgeata	
116	" Miron Popescu	"	
117	" Voicu Ionescu	"	
118	" Theodor Niță	Scurtești	
119	" C. Georgescu	Smeenii	
120	" Lucă Lupașcu	"	
121	" Spiridon Popescu	Smârdan	
122	" N. Popescu	Stâlpu	
123	" C. Negulescu	Simileasca	
124	" Gh. Popescu	Șarânga	
125	" C. Stănescu	Șărulești	
126	" Ion Petreo	Tega	
127	" Gh. Tănăsescu	Tăbăraști	
128	" Marin Negoită	"	
129	" Ilie Popescu	Târcov	
130	" Theodor Vasilescu	Trestia	
131	" D. Rădulescu	Trestioara	
132	" Radu Stănilă	"	
133	" Hristea Vlădescu	Tisău	
134	" Pericle Popescu	"	
135	" C. Iliescu	Țintești	
136	" N. Vasilescu	Unguriu	
137	" Grigore Ionescu	V. Mușcelului	
138	" Ion Ionescu	Viperești	
139	" Ion Guriță	Vadu-Pășei	
140	" N. Theodorescu	Vadu-Sorești	
141	" Ion Fotin	"	
142	" Ion Șerbănescu	Valea Botii	
143	" Grigore Ionescu	Vernești	
144	" Șt. Georgescu	Vințilă-Vodă	
145	" C. Popescu	Vispești	
146	" Andrei Zburlan	Zilișteanca	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
147	Pr. Voicu Constantinescu	Zilișteanca	
148	" Șt. Dobrescu	Monastirea Barbu	
149	" C. Stănilă	" Rătești	
150	" N. Jugureanu	Băile Boboci-Tohani	
JUD. CONSTANȚA			
1	Icon. Gheorghe Rădulescu	Sf. Apostoli	Constanța
2	" Ion Grigorescu	"	"
3	Sachelar Vasile Higan	"	"
4	Icon. Toma D. Protopopescu	Adormirea	"
5	" Nicolae V. Paveliu	"	"
6	Diacon Dumitru Popescu	Sf. Apostoli	"
7	Pr. Cristache Georgescu	"	Medgidia
8	" Ion Ciocan	Sf. Împărați	Cerna-Vodă
9	" Vasile Vasilescu	Sf. Nicolae	Hârșova
10	" Ion Claru	"	"
11	" Ion Badașcă	"	Ostrov
12	" Ștefan Popescu	"	"
13	" Gheorghe Preoțescu	Adamclisi	Adamclisi
14	" Paraschiv Popescu	Alimanu	Alimanu
15	" Gheorghe Vasilescu	Almalău	Almalău
16	" Nicolae Iconomof	"	"
17	" Nicolae Provincianu	Anadalchioi	Anadalchioi
18	" Gheorghe Nedelcovici	Asarlai	Enișenlia
19	" Ion Hargalaș	"	"
20	" Dima Petculescu	Azizia	Seimeni
21	" Petre Polifronescu	Beilic	Beilic
22	" Oprișan Popescu	Biulbiul	Biulbiul
23	" Ion Tatulescu	Boascic	Tășpunar
24	" Stan Marinescu	Coceamac	Cobadin
25	" Ion Popescu	Canlia	Canlia
26	" Atanase Mitef	"	"
27	" Nicolae Pufulescu	Caracicula	Caracicula
28	" Ion Tofan	Caranasuf	Caranasuf
29	" Dumitru Dobângescu	Caranlâc	Caranlâc
30	" Radu Bănică	Carol I	Carol I
31	" Anton Popescu	Cartalu	Cartalu
32	" Ion Dumitrescu	Casapchioiu	Casapchioiu
33	" Andrei Popescu	Ciobanu	Ciobanu
34	" Ion Sădeanu	Cerkez	Docuzaci
35	" Marin Mărculescu	Chiorcișmea	Tășpunar
36	" Ștefan Dobrescu	Chioseler	Chioseler
37	" Ion P. Ioachim	Cochirleni	Cochirleni
38	" Ion Constantinescu	Cogealac	Cogealac
39	" Nicolae Ștefănescu	Coslugea	Lipnița
40	" Constantin Vasilescu	Cuzgun	Cuzgun
41	" Constantin Vasilescu	Dobromir	Dobromir
42	" Ștefan Niculescu	Cavaclar	Casapchioiu
43	" Marin Moșoianu	Cazilmurat	Cazilmurat
44	" Gheorghe Dumitrescu	Ceamurli-de-Jos	Ceamurli-de-Jos
45	" Teodor Martinescu	Docuzolu	Chioștelu
46	" Ion Popescu	Dorobanșu	Carol I
47	" Constantin Jipescu	Duingi	Caranasuf
48	" Stancu Georgescu	Dulgheru	Saraiu
49	" Belizare Popescu	Engimahale	Engimahale
50	" Gheorghe Popescu	Eschisek	Satischioi
51	" Constantin Georgian	Esechioiu	Esechioiu
52	" Hristu Ilief	"	"
53	" Nicolae Popescu	Gârliciu	Gârliciu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
54	Pr. Gheorghe Antim	Gârliciu	Gârliciu
55	" Ion Săndulescu	Gherengic	Gherengic
56	" Ion Rădulescu	Ghiuvenlia	Ghiuvenlia
57	" Radu Bălăceanu	Hairanchioi	Hairanchioi
58	" Ion Ștefănescu	"	"
59	" Gheorghe Șaramatescu	Lipnița	Lipnița
60	" Nicolae Popescu	Mârleanu	Mârleanu
61	" Vasile Ilescu	Oltina	Oltina
62	" Gheorghe Popescu	Osmancea	Osmancea
63	" Niță Trandafirescu	Osmanfacă	Osmanfacă
64	" Pavel Rotaru	Peștera	Peștera
65	" Ion Perianu	Potur	Potur
66	" Bănică Roșescu	Rasova	Rasova
67	" Alexe Rădulescu	Saragea	Satischioiu
68	" Constantin Cernescu	Saraiu	Saraiu
69	" Teodor Butuligă	Satischioiu	Satischioiu
70	" Ion Ștefănescu	Satu-Nou	Satu-Nou
71	" Nicolae Vasilescu	Tichilești	Ghizdărești
72	" Gheorghe Oprescu	Topalu	Topalu
73	" Manea Paraschiv	Topraisar	Topraisar
74	" Gheorghe Stănescu	Tortomanu	Tortomanu
75	" Ion Ioanovici	Valală	Chiragi
76	" Ion Roșescu	Cochirleni	Cochirleni
77	" Epaminonda Mihăilescu	"	"
78	" Vasile M. Popescu	Seimenii-Mici	Seimenii-Mici
JUD. COVURLUI			
1	Econ. Gheorghe Popescu	Sf. Nicolae	Galățî
2	" Constantin Caciuc	Sf. Apostoli	"
3	Pr. Nicolae Ursache	"	"
4	Econ. Constantin Perju	Isvorul Maic. Domn.	"
5	Pr. Ioan Caraman	Sf. Dimitrie	"
6	" Grigore Dobroveanu	Nașt. Maic. Domn.	"
7	Econ. Ilie Gherghișan	Sf. Gh. și Modest	"
8	" Gabr. Stănescu	Sf. Haralambie	"
9	Pr. I. B. Mihăilescu	"	"
10	Econ. N. G. Gâdei	Buna-Vestire	"
11	Pr. Alexandru Pipoș	"	"
12	Econ. Mihail Țigău	Sf. Sofia	"
13	Pr. Alexandru Virtosu	Sf. Trei-Ierarhi	"
14	Econ. David Popescu	Sf. Vineri	"
15	" Dimitrie Popescu	"	"
16	" Alexandru Veliche	Precista	"
17	Pr. Alexandru Ștefănescu	"	"
18	" A. Florea	"	"
19	Econ. A. Tihan	Sf. Ioan Botezăt.	"
20	Pr. I. Grigoriu	"	"
21	Econ. I. Ștefănescu	Mavromol	"
22	" G. Costin	Vovidenia	"
23	" V. Rozei	"	"
24	" St. Arșic	Sf. Împărați	"
25	" N. Tărăbușă	"	"
26	" Ilie Babeș	"	"
27	" V. Artimescu	"	"
28	" I. Severin	"	"
29	" Sf. Vârgolici	"	"
30	Pr. I. Corciovei	"	"
31	" C. Sârbu	Braniștea	Braniștea

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
32	Pr. Cristea Goga	Băleni	Băleni
33	" D. Mihăilescu	"	"
34	" Gh. Burghilea	Băneasa	Băneasa
35	" N. Popescu	"	"
36	" Al. Dobre	Bursucani	Tg. Drăgușeni
37	" D. Bejan	Cuca	Ooasele
38	" I. Lungulescu	Cudalbi I	Cudalbi
39	" N. Gâțulescu	"	"
40	" D. Chebac	Cudalbi II	"
41	" T. Istrati	"	"
42	" T. Dobre	Chirilești	Rogojeni
43	" V. Trenchea	Cavadinești I	Cavadinești
44	" I. Popovici	Cabadinești II	Țuțcani
45	" N. Ionescu	Corni	Corni
46	" N. Cazacu	"	"
47	" Dediu Dodu	Filești	Filești
48	" N. Zugravu	Foltești	Foltești
49	" T. Perju	Frumușița	Frumușița
50	" I. S. Gugoasă	Fârjănești	Fârjănești
51	" I. Iorga	Gănești I	Gănești
52	" Gr. Georgescu	"	"
53	" Gh. Gâdei	Gănești II	"
54	" C. Ionescu	Independența	Independența
55	" I. Caluian	"	"
56	" Gh. Savin	Jorăști	Jorăști
57	" C. Beldie	"	"
58	" N. Rașcanu	"	"
59	" P. Istrate	Lupești	Lupești
60	" Gh. Podașcă	Mastacani	Mastacani
61	" V. Popovici	"	"
62	" T. Mărica	"	"
63	" I. Filiiuță	Mălușteni	Mălușteni
64	" I. Bejan	Moscu	Tg. Bujor
65	" P. Muscă	Oasele	Oasele
66	" L. Lăcustă	Odaea Manol.	Vânători
67	" V. Lupescu	Pechea	Pechea
68	" C. Buruiană	"	"
69	" P. Muscă	Pisc	Pisc
70	" G. Lazăr	Puțchioaea	Tg. Bujor
71	" T. Patrice	Prodănești	Slivna
72	" G. Goga	"	"
73	" I. Hagi	Rogojeni	Rogojeni
74	" C. Bujoreanu	"	"
75	" G. Buluc	Slobozia-Conache	Slobozia-Conache
76	" C. Popovici	"	"
77	" Gr. V. Sârbu	Smârdan	Smârdan
78	" I. Talpău	"	"
79	" I. Butunoi	Smulți I	Smulți
80	" Tim. Râpă	"	"
81	" D. Râpă	Smulți II	"
82	" C. Ștefănescu	Stoicani	Foltești
83	" G. Cojocaru	Scânteești	Frumușița
84	" C. Slivneanu	Slivna	Slivna
85	" St. Bogatu	Satu Berești	Tg.-Berești
86	" I. Teodor	"	"
87	" On. Zugravu	Sipeni	Țuțcani
88	" I. Stratulat	Șivița	Șivița
89	" Gh. Chiorpec	"	"
90	" I. Tașcă	Tg.-Drăgușeni	Tg.-Drăgușeni
91	" C. Patriche	Tg. Bujor	Tg.-Bujor

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA
92	Pr. I. Docan	Tg. Bujor
93	" St. Neofit	Tulucești
94	" T. Manoliu	Tg.-Berești
95	" C. Leu	Tușcani
96	" C. Chiorpec	Vlădești
97	" C. I. Popa	Urlești
98	" Gh. Chiorpec	Vlădești
99	" V. G. Vârgolici	Vârlezi I
100	" Tem. Vârgolici	" II
101	" D. Ganea	Oancen
102	" V. Bujeniță	Cavadinești
JUD. DÂMBOVIȚA		
1	Pr. Radu Popescu	Sf. Gheorghe
2	" Telemac Manea	Curtea-Domneasca
3	" Ion Stăncescu	"
4	" Ion Constantinescu	"
5	" Const. Angelescu	Stelea
6	" Ion Popescu-Bărbuleț	"
7	" Ilie Aldescu	"
8	" N. Gr. Aramă	"
9	" N. Popescu	Mitropoln
10	" Scarlat Popescu	"
11	" Ion Popescu	"
12	" Nicolae Pârvu	Sf. Nicolae Măruț
13	" Gr. Petrescu	Sf. Nilon Sărbu
14	" Athanasie Popescu	Sf. Treime
15	" Ion Colfescu	"
16	" Popescu Lazăr	Sf. Ilie
17	" Florea Dinu	"
18	" G. Ionescu	Pătroala
19	" Marin Ștefănescu	Baloteasca
20	" Cristea Constantinescu	Valea-Mare
21	" M. Constantinescu	Crângurle
22	" N. Diaconescu	"
23	" D. Iru Oprescu	"
24	" Stan Popescu	Bădulești
25	" Gheorghe Teodorescu	Glâmbocina
26	" Dumitru Popescu	"
27	" Ștefan Ionescu	Ionești
28	" Gheorghe Popescu	Greci
29	" Ion Marinescu	"
30	" Andrei Cristescu	Petrești
31	" Ilie Stoenescu	Morteni
32	" Petre Gherase	"
33	" Constantin Rădulescu	Broșteni
34	" Gheorghe Popescu	Mănești
35	" Nicolae Popescu	"
36	" Iosif M. Voiculescu	Dragodănești
37	" Ion Săvulescu	Tătăran
38	" N. Anastasescu	"
39	" Ion Cotenescu	Isvoarele
40	" Andrei Marinescu	"
41	" Iosif Popescu	Gheboeni
42	" Ștefan Năgoescu	"
43	" Atanase Nicolescu	Dragomirești
44	" Ion Pantazianu	Cazaci
45	" Ion Popescu-Majoru	Puntea-de-Oreol
46	" Ilie Podurizeanu	Raciu

PRONUMIALE	PAROHIA	COMUNA
	Mircea-Vodă	
	Văcărești	
	Nuceț	
	Perșinari	
	Sperieșeni	
	Bărbuleț	
	Râul-Alb	
	"	
	Pieștari	
	Manga	
	Botești	
	Greci-Botești	
	Gemenea	
	"	
	Schiful-Bunea	
	Cândești	
	"	
	Colibași	
	Valea-Lungă	
	"	
	Vârfurile	
	Vișinești	
	Urseiu	
	Solcet	
	Băltița	
	Gheboia	
	Hodărăști	
	Cojască	
	Șofânga	
	Doicești	
	Vulcana-Pandele	
	Vulcana-de-Jos	
	Brănești	
	"	
	Lăculețe	
	Șerbănești	
	"	
	Podurile-de-Sus	
	"	
	Poiana-de-Sus	
	" Jos	
	Brezoaiele	
	"	
	Podul-Bărbierului	
	Bălteni	
	Ghergani	
	Băldana	
	Potlogi	
	"	
	Găiseni	
	Vlăsceni	
	Văcăreștii-de-Răst.	
	Odobești	
	Crovu	
	Podu-Rizi	
	Bolovanu	
	Slobozia	
	"	
	Cornet	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
92	Pr. I. Docan	Tg. Bujor	Tg. Bujor
93	" St. Neofit	Tulucești	Tulucești
94	" T. Manoliu	Tg.-Berești	Tr.-Berești
95	" C. Leu	Țușcani	Țușcani
96	" C. Chiorpec	Vlădești	Vlădești
97	" C. I. Popa	Urlești	Corni
98	" Gh. Chiorpec	Vlădești	Vlădești
99	" V. G. Vârgolici	Vârlezi I	Vârlezi
100	" Tem. Vârgolici	" II	"
101	" D. Ganea	Oancea	Oancea
102	" V. Bujeniță	Cavadinești	Cavadinești
JUD. DÂMBOVIȚA			
1	Pr. Radu Popescu	Sf. Gheorghe	Târgoviște
2	" Telemac Manea	Curtea-Domneasca	"
3	" Ion Stăncescu	"	"
4	" Ion Constantinescu	"	"
5	" Const. Angelescu	Stelea	"
6	" Ion Popescu-Bărbuleț	"	"
7	" Ilie Aldescu	"	"
8	" N. Gr. Aramă	"	"
9	" N. Popescu	Mitropolia	"
10	" Scarlat Popescu	"	"
11	" Ion Popescu	"	"
12	" Nicolae Pârvu	Sf. Nicolae-Simul.	"
13	" Gr. Petrescu	Sf. Nifon Sârbi	"
14	" Athanasie Popescu	Sf. Treime	Găești
15	" Ion Colfescu	"	"
16	" Popescu Lazăr	Sf. Ilie	"
17	" Florea Dinu	"	"
18	" G. Ionescu	Pătroaia	"
19	" Marin Ștefănescu	Baloteasca	"
20	" Cristea Constantinescu	Valea-Mare	"
21	" M. Constantinescu	Crângurile	"
22	" N. Diaconescu	"	"
23	" D. Iru Oprescu	"	"
24	" Stan Popescu	Bădulești	"
25	" Gheorghe Teodorescu	Glâmbocata	"
26	" Dumitru Popescu	"	"
27	" Ștefan Ionescu	Ionești	"
28	" Gheorghe Popescu	Greci	"
29	" Ion Marinescu	"	"
30	" Andrei Cristescu	Petrești	"
31	" Ilie Stoenescu	Morteni	"
32	" Petre Gherase	"	"
33	" Constantin Rădulescu	Broșteni	"
34	" Gheorghe Popescu	Mănești	"
35	" Nicolae Popescu	"	"
36	" Iosif M. Voiculescu	Dragodănești	"
37	" Ion Săvulescu	Tătărani	"
38	" N. Anastasescu	"	"
39	" Ion Cotenescu	Isvoarele	"
40	" Andrei Marinescu	"	"
41	" Iosif Popescu	Gheboeni	"
42	" Ștefan Năgoescu	"	"
43	" Atanase Nicolescu	Dragomirești	"
44	" Ion Pantazianu	Cazaci	"
45	" Ion Popescu-Majoru	Puntea-de-Greci	"
46	" Ilie Podurizeanu	Raciu	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
47	Pr. Ilie Brătescu	Mircea-Vodă	
48	" Nicolae Mihăilescu	Văcărești	
49	" Nicolae Ionescu	Nucet	
50	" Marin Doicescu	Perșinari	
51	" Marin Popescu	Sperieșeni	
52	" Ioan Iacobescu	Bărbuleț	
53	" Gheorghe Popescu	Râul-Alb	
54	" Ioan Mircescu	"	
55	" Cristea Georgescu	Pietrari	
56	" Constantin Gheorghe	Manga	
57	" Ion Diaconescu	Botești	
58	" Gh. R. Popescu	Greci-Botești	
59	" N. C. Popescu	Gemenea	
60	" D. Iosifescu	"	
61	" Marin Popescu	Schițul-Bunea	
62	" Procopie Popescu	Cândești	
63	" Ion Panaitescu	"	
64	" Stan Popescu	Colibași	
65	" Ion Popescu	Valea-Lungă	
66	" Ion Popescu Cerna	"	
67	" Const. Vârforeanu	Vârfurile	
68	" Gh. Ionescu	Vișinești	
69	" Nicolae Stan	Urseiu	
70	" Popescu C. Ilie	Solcet	
71	" Petre Matache	Băltița	
72	" Toma Popescu	Gheboaia	
73	" Nicolae V. Popescu	Hodărăști	
74	" Florea Georgescu	Cojască	
75	" Negoiaș Dumitrescu	Șotânga	
76	" Ion Constantinescu	Doicești	
77	" Marin Dumitrescu	Vulcana-Pandele	
78	" Vasile Dumitrăchescu	Vulcana-de-Jos	
79	" Moscu Popescu	Brănești	
80	" Ion Popescu	"	
81	" Dumitru Popescu	Lăculețe	
82	" Ion Diaconescu	Șerbănești	
83	" M. G. Șerbănescu	"	
84	" Serghie Constantinescu	Podurile-de-Sus	
85	" Grigore Popescu	"	
86	" Scarlat Popescu	"	
87	" Vasile T. Popescu	Poiana-de-Sus	
88	" D. I. Teodorescu	" Jos	
89	" Șerban Popescu	Brezoaiele	
90	" Ion Brezoianu	"	
91	" Mihail Popescu	Podul-Bărbierului	
92	" M. Pavelescu	Bălteni	
93	" Petre Popescu	Ghergani	
94	" Dumitru Popescu	Băldana	
95	" N. Mihăilescu	Potlogi	
96	" D. Sorescu	"	
97	" Marin Comanescu	Găiseni	
98	" Badea Mihăilescu	Vlăsceni	
99	" Ion Mircescu	Văcăreștii-de-Răst.	
100	" Anghel Nedelescu	Odobești	
101	" Mihail Constantinescu	Crovu	
102	" Bucur Popescu	Podu-Rizi	
103	" N. Ivănceanu	Bolovanu	
104	" Alexandu Popescu	Slobozia	
105	" Andrei Bădulescu	"	
106	" Iosif Popescu	Cornet	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
107	Pr. Stan Popescu	Cornet	
108	" Ion Alexandrescu	Conțești	
109	" Ion Rătescu	Serdanu	
110	" G. Anastasescu	Lunguleț	
111	" Sandu Alexandrescu	Titu-Nou	
112	" Simion Grigorescu	"	
113	" Const. Ionescu	Plopu	
114	" Const. Necșulescu	Braniștea	
115	" Gheorghe Elberg	Costești	
116	" Ilie Negoescu	Tomșani	
117	" Vasile Popescu	Mogoșani	
118	" N. Popescu	Costeștii-din-Deal	
119	" Gh. Mihăescu	Cojocaru	
120	" Ion D. Tomescu	Cobia	
121	" D. Tănăsescu	Frăsinei	
122	" Ștefan Dumitrescu	Șuța	
123	" Ion Minoru	Picior-de-Munte	
124	" Vasile Olteanu	Lucieni	
125	" Radu Petrescu	"	
126	" Gheorghe Cernescu	Mogoșești	
127	" N. Cercel	Ludești	
128	" G. Popescu	"	
129	" Ion Popescu	Scheiu	
130	" Ilie Tomescu	Strâmbu	
131	" Petre Popescu	Butoiu	
132	" Nicolae Popescu	Valea-Caselor	
133	" Ștefan Udrescu	Bogați	
134	" Ștefan Georgescu	"	
135	" G. Rădulescu	Suseni	
136	" N. Popescu	"	
137	" N. Diaconescu	Răzvadu-de-Sus	
138	" D. Popescu	" Jos	
139	" Mihai Georgescu	" "	
140	" G. Manolescu	Aninoasa	
141	" G. Popescu	Gura-Ocniței	
142	" Anghel Scurtescu	Adâncă	
143	" Petre Georgescu	Ocnița	
144	" N. Georgescu	Săcueni	
145	" N. Goglea	Mahalaua	
146	" Const. Mateescu	"	
147	" Ion Săbuneanu	Bucșani	
148	" Ion Georgescu	Gorgoța	
149	" Gheorghe Popescu	Bălenii-Români	
150	" Dumitru Zlăteanu	" Sârbi	
151	" Filip Pârvulescu	Lazuri	
152	" N. Popescu	Comișani	
153	" V. G. Alexe	Hăbeni	
154	" Panait Georgescu	Dobra	
155	" Ion Popescu	Mărcești	
156	" Petre Popescu	Țâța	
157	" Ion Popescu	"	
158	" Gh. G. Popescu	Moroeni	
159	" Gh. Simionescu	Pietroșița	
160	" Gh. Diaconescu	"	
161	" Marin Ionescu	Bezdeadu	
162	" Iacob Popescu	"	
163	" Ion Ionescu	Bela	
164	" Gh. Popescu	Moșăeni	
165	" D. Popescu	"	
166	" Ion Popescu.	Căcuteni	

No. Cntent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
167	Pr. Al. Nicolaescu	Runcu	
168	" I. Iordănescu	Cocoș, fil. Sloboziei	
169	" N. Popescu	Mănăstirea Viforâta	
170	" N. Ilescu	" "	
171	" Al. Popescu	Finta	
172	" Voinea Popescu	Hulubeni	
173	" N. Manolescu	Runcu	
174	" Arsenie Popescu	Valea-Leordei	
175	" Ilie Georgian	Monastioara	
JUD. DOLJ			
1	Pr. Chiriacescu Ion	Bășica	Craiova
2	" Constantineanu M.	Hârșu	"
3	" Coșoveanu Nicolae	Postelnicu Fir	"
4	" Drăghici Paraschiv	Madona Dudu	"
5	" Dumitrescu Marin	Brândușa	"
6	" Dumitrescu Ilie	Mântuleasa	"
7	" Gronea Marin	Sf. Ion Hera	"
8	" Ionescu Constantin	Obedeanu	"
9	" Ionescu Zamfir	Sf. Treime	"
10	" Lungulescu Dumitru	Madona-Dudu	"
11	" Marinescu Ilie	Sf. Nicolae Dorob.	"
12	" Marinescu Marin	Sf. Ilie	"
13	" Mihălcescu Gh.	Madona-Dudu	"
14	" Papinian Ion	Sf. Spiridon	"
15	" Petrescu Alexandru	Sf. Arhangheli	"
16	" Plevianu Ion	Sf. Gheorghe-Vechi	"
17	" Popescu D. Ion	Sf. Ilie	"
18	" Porumb Nicolae	Ungureni	"
19	" Săvulescu Romulus	Hagi-Enuși	"
20	Diac. Vulpescu Marin	Madona-Dudu	"
21	Pr. Zamfirescu Ion	Petri-Bojiu	"
22	" Calafeteanu Petre	Sf. Nicolae	Calafat
23	" Petrescu Marin	Sf. Nicolae	"
24	" Ionescu Ștefan	Adormirea	"
25	" Almăjanu Ion	Sopot	Sopot
26	" Amărăscu Nicolae	Velești	
27	" Amzulescu Mihai	Afumași	
28	" Andreescu Dumitru	Căpreni	
29	" Anghelescu Ion	Dessa	
30	" Băculescu Alexandru	Bărca	
31	" Bădiceanu Nicolae	Izvor	
32	" Băileșteanu Ștefan	Negoiu	
33	" Bărbulescu Ștefan	Seaca-Tânără	
34	" Bârsănescu G. Ion	Gighera	
35	" Bârzeanu Nicolae	Zăval	
36	" Bobeiu Gheorghe	Gogoșu	
37	" Bouleanu Gheorghe	Fraoștița	
38	" Braboveanu Constantin	Brabova	
39	" Braviceanu Marin	Urzica-Mare	
40	" Brădișteanu Gh.	Brădești	
41	" Brănișteanu Petre	Corlatele	
42	" Columbeanu Nicolae	Pleșoiu	
43	" Cioroianu Const.	Cioroiu-Nou	
44	" Combiescu Petre	Vella	
45	" Constantineanu Ion	Ghercești	
46	" Constantinescu Ion	Coșovenii-de-jos	
47	" Danielescu Marin	Giurgița-Curmătura	
48	" Dinescu Ion	Piscu (pl. Poiana)	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
49	Pr. Dobrianu Gh.	Sf. Voivozi	Poiana-Mare
50	„ Drăgușin Dumitru	Palilula	
51	„ Dolcă Radu	Orodelu	
52	„ Dobrotescu Toma	Nedeia	
53	„ Duiculescu Petre	Goicea-Mică	
54	„ Dumitrescu Ilie	Bechet	
55	„ Dumitrescu Nistor	Maglavit	
56	„ Dumitrescu Marin	Mărăcinele	
57	„ Dumitrescu Ion	Mârșani-Ciungi	
58	„ Dumitrescu Ilie	Podari	
59	„ Dumitrescu Ilarion	Smârdan	
60	„ Dușescu Mihai	Florești	
61	„ Elian Ion	Godeni	
62	„ Florescu Gheorghe	Catanele	
63	„ Florescu Ion	Giudent	
64	„ Galicescu Matei	Galicea Mare	
65	„ Georgescu Constantin	Tălpașiu	
66	„ Georgescu Petre	Mierea-Birnici	
67	„ Georgescu Smarand	Milești	
68	„ Găescu Mihai	Găești	
69	„ Grigorian Gh.	Ișalnița	
70	„ Dudeanu I. Haral.	Toiagă	
71	„ Iacobescu Ion	Gogoșița	
72	„ Ilie Ion	Intorsura	
73	„ Iliescu Dumitru	Grindeni	
74	„ Iliescu Ion	Ostoveni	
75	„ Iliescu Pavel	Căciulătești	
76	„ Ionescu Anghel	Verbița	
77	„ Ionescu Constantin	Băilești-Bâlta	
78	„ Ionescu Ștefan	Mntoci	
79	„ Leoveanu Constantin	Glodu	
80	„ Lipoveanu Ion	Lipovul	
81	„ Locusteanu Gh.	Bunești	
82	„ Manolache D. Ion	Șimnicu	
83	„ Marinescu Constantin	Bâlta-Verde	
84	„ Marinescu Marin	Fântâna-Banului	
85	„ Marinescu Pavel	Padea	
86	„ Mihăescu Ion	Păișani	
87	„ Milculescu Dumitru	Crușeț	
88	„ Milculescu Nicolae	Poiana-de-Sus	
89	„ Mirescu Ștefan	Sălcuța	
90	„ Mitrescu Ion	Mischii	
91	„ Mareanu Ion	Hunia	
92	„ Motoceanu Constantin	Balota	
93	„ Moșățeanu Ion	Moșăței	
94	„ Murgășanu Nicolae	Murgăș	
95	„ Neagoe R. Ilie	Mârșani-Popești	
96	„ Nicolăescu Ion	Căciulătești	
97	„ Nicolăescu Nicolae	Gângiova	
98	„ Nițescu Vasile	Horezu-Poenari	
99	„ Oprescu Constantin	Piscu	
100	„ Papazulescu Ion	Basarabi	
101	„ Păuniu Gh.	Filiași	
102	„ Păuniu Gh.	Predești	
103	„ Păunescu Oprea	Vârvorul	
104	„ Penescu Ilie	Cerafu	
105	„ Petculescu Gh.	Ciupercenii-Noi	
106	„ Petrescu Ion	Poiana II	
107	„ Petrescu Petre	Coveiu	
108	„ Pleniceanu Ion	Poiana-Plenița	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
109	Pr. Popescu Nicolae	Tunari	
110	" Popescu Ion	Bulgești	
111	" Popescu Nicolae	Ciorari-Stoina	
112	" Popescu Cosma	Terpezița	
113	" Popescu Cosma	Măceșiu-de-jos	
114	" Popescu Constantin	Almăjel	
115	" Popescu Alexandru	Băilești	
116	" Popescu Mihai	Breasta	
117	" Popescu Gheorghe	Bodăești	
118	" Popescu Filip	Carpenul	
119	" Popescu Mihai	Cernelele	
120	" Popescu Gavril	Cetate	
121	" Popescu Petre	Cioroiăș	
122	" Popescu Atanasie	Ciupercenii-Vechi	
123	" Popescu Ion	Gânciova	
124	" Popescu V. Ștefan	Goicea-Mare	
125	" Popescu Ștefan	Lăcrița	
126	" Popescu Alexe	Perișoru	
127	" Popescu Marin	Sadova	
128	" Popescu I. Anton	Siliștea-Cruci	
129	" Popescu Dumitru	Scoruș	
130	" Popescu Mihai	Soia-Bătrână	
131	" Popescu Șerban	Salcia	
132	" Popilian Const.	Amărăști	
133	" Predescu Anastasie	Ghidiciu	
134	" Predescu Anghel	Teascu	
135	" Predescu Nicolae	Comoșteiu	
136	" Pretorian Constantin	Damian	
137	" Pretorian Ilie	Segarcea	
138	" Pretorian Ion	Giurgița-Cioromela	
139	" Pretorian Ștefan	Răchita	
140	" Pretorian Trandafir	Gebleşti	
141	" Puțoreanu Nicolae	Giorocu-Mare	
142	" Rădulescu Nicolae	Petroaia-Belot	
143	" Risipițeanu Nicolae	Risipiți	
144	" Rudăreanu Ion	Rudari	
145	" Săndulian Gh.	Moșna-Știubeiu	
146	" Săvulescu Gh.	Bradoștița	
147	" Săndulescu M. Ion	Căciulat	
148	" Simionescu Constantin	Radovan	
149	" Simionescu Ștefan	Boureni	
150	" Slăvuțeanu Ion	Slăvuța	
151	" Soare Constantin	Golenț	
152	" Stănescu Grigore	Mârșani-Curadești	
153	" Stănescu Petre	Călăraș	
154	" Stoenescu Mihai	Cârna	
155	" Stoenescu Pavel	Foișoru	
156	" Strechescu Ion	Plenița	
157	" Tacoii Ion	Plenița	
158	" Tănăsoiu Const.	Bucovăț	
159	" Triculescu Alexe	Mănăstirea	Sopot
160	" Turcu Ilie	Rast	
161	" Urziceanu Marin	Bistreț	
162	" Vălcănescu Dumitru	Pielești	
163	" Vladimirescu Constantin	Adâncata	
164	" Voiculescu Dumitru	Galiciuca	
165	" Voinescu Nicolae	Drănic	
166	" Zamfirescu Nicolae	Negoești	
167	" Pretorian Nicolae	Tânțăreni	
168	" Scăeșteanu Ion	Scăești	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
169	Pr. Vladimirescu Sava	Mălăești	
170	" Coveanu Marin	Giubega	
JUD. DOROHOI			
1	Econ. P. I. Grigorescu	Cordăreni	Dumeni
2	" Cosma Petrovici	Grigore Ghica Voev.	Dorohoi
3	" C. Ciocoiu	Vârcolici	"
4	" I. Enescu	Ștefan-Cel-Mare	"
5	Diac. Constantin Sandovici	Grigore Ghica Voev.	"
6	Pr. Neculai Alexandrescu	Mihăileni	Mihăileni
7	" Ion Hadârcă	Herța	Herța
8	" Atanasie Georgescu	Pomârla	Pomârla
9	" Spiridon Vasilescu	"	"
10	" Alexandru Siriteanu	Adâncata	Adâncata
11	" Gh. Dimitriu	Alba	Hudești
12	" Vasile Teodorescu	Avrămeni	Avrămeni
13	Econ. Gh. Mironescu	Brăești	Brăești
14	Pr. Gh. Ionescu	Busuioceni	"
15	" Neculai Teodoriu	Bălinești	Grămești
16	" Gh. Hădârcă	Bagiură	Darabani
17	" Ioan Serghie	Bivol	Cojușca
18	" Grigore Costică	Cristinești	Ibănești
19	" Ilie Filipeanu	Cojușca	Cojușca
20	" Constantin Iftodiu	Conțești	Hudești
21	" Vasile D. Socianu	Cornești	Păltinișu
22	" Gh. Zamfirescu	Crasnaleuca	Mitocu
23	" Ioan P. Teodoru	Tureatca	Tureatca
24	" Ioan Gheorghiu	Dumeni	Dumeni
25	" Ioan Saponariu	Dersca	Dersca
26	" I. Letter	Dobranăuși	Vârful-Câmpului
27	" Gh. T. Cărăușu	Dealul	Zvoriștea
28	" Constantin Costeanu	Darabani	Darabani
29	" Constantin Dărăngă	Drăgușeni	Drăgușeni
30	" Neculai Tomaziu	Grămești	Grămești
31	" I. Ștefănescu	Havârna	Havârna
32	" Gh. Măzăreanu	Hănțești	Hănțești
33	" Neculai Ștefănescu	Hilișeu	Pomârla
34	" Aristotel Popescu	Horodiștea	Horodiștea
35	" Grigore Răileanu	Ibănești	Ibănești
36	" Anton Dubău	Molnița	Lunca
37	" D. Gherasim	Mogoșești	Buda
38	" Neculai Luca	Mileanca	Mileanca
39	" Neculai Tătărașanu	Mitocu	Mitocu
40	" Conache Silveanu	Manoleasa	Manoleasa
41	" Constantin Urzică	Oroftiana	Lunca
42	" Neculai Sandovici	Probotești	Târnauca
43	" C. Enăchescu	Plopeni	Borzești
44	" Teodor Panaitescu	Rădăuși	Rădăuși
45	" Alexandru Dimitriu	Sinihău	Mamornița
46	" Gh. Dimitriu	Suhărau	Suhărau
47	" Constantin Zamfirescu	Săveni	Săveni
48	" Vasile Ștefănescu	Sârbi	Vlăsinești
49	" Octav Isăceanu	Șendric.-Cănanău	Șendriceni
50	Econ. I. Bart	Șendric.-Gherghel	"
51	" Constantin Bălănescu	Șerbănești	Zvoriștea
52	" Adrian Popovici	Ștubieni	Ștubieni
53	" Neculai Sandovici	Trestiana	Broscauși
54	" Dumitru Ștefănescu	Târnauca	Târnauca
55	" I. Axinte	Tătărașeni	Mileanca

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
56	Pr. I. Moga	Văculești	Văculești
57	" Vasile Enache	Vârful-Câmpului	Vârful-Câmpului
58	" Atanase Salust	Fandolica	Vlăsinești
59	" Ioan Ionescu	Vorniceni	Vorniceni
60	" Vasile Măcărescu	Zvoriștea	Zvoriștea
61	" Ioan Măcărescu	Zamostea	Zamostea
62	" Mihail Mândrescu	Lișna	Suharău
63	" Dimitrie Brânzei	Pilipăuți	Lunca
64	" Mihail Gherasim	Buda	Buda
65	" Dimitrie Botez	Hănești	Hănești
66	" Constantin Răileanu	Mamornița	Mamornița
67	" Gheorghe Popescu	Hudeștii-Mari	
JUD. FĂLCIU			
1	Econ. Ieremia Hagiu	Sf. Episcopie	Huși
2	" Const. Isăcescu	"	"
3	" Ion Harnagea	"	"
4	Diac. Vasile Onu	"	"
5	Econ. Neculai Luca	Sf. Neculai	"
6	" Gh. Axinte	"	"
7	Diac. Iordache Mășcă	"	"
8	Econ. Const. Vasiliu	Inălțarea	"
9	Sachelar Petru Hanganu	"	"
10	Diac. Neculai Manoliu	"	"
11	Econ. Vasile Mitrea	"	"
12	" Petru Vasiliu	Sf. Voivozi	"
13	Diac. Neculai Munteanu	"	"
14	Econ. Coman Vasilescu	Sf. Ioan	"
15	" Ioan Toderașcu	Sf. Gheorghe	"
16	Pr. Gh. Codreanu	Sf. Dimitrie	"
17	" Ieremia Radu	Sf. Ioan	"
18	Diac. I. Gheorghiu	"	"
19	" Dumitru Lascar	"	"
20	Econ. Alex. Lefter	Albești	Albești
21	" Sava Ciocârlan	"	"
22	Sachelar Gh. Lupu	Arsura	Arsura
23	Econ. Dim. Ciocârlan	Bogza	Răducăneni
24	Pr. Ștefan Ciocoiu	Bohotin	Bohotin
25	" Const. Cozma	Botești	Botești
26	" Gh. Andriuță	Brădicești	Dolhești
27	Econ. Ioan Nacu	Bunești	Bunești
28	Sachelar Sterian Gușu	Băsești	Băsești
29	Econ. Haralamb. Sârbu	Corni	Albești
30	Pr. Const. Gheorghiu	Covasna	Covasna
31	" Gheorghe Ionescu	Cozia	Cozia
32	" Ioan Popa	Cotu-Ghermănești	Drănceni
33	" Alex. Munteanu	Cozmești	Cozmești
34	" Sava Dimitriu	Crețești-de-sus	Crețești
35	" Neculai Pavlov	Crețești-de-jos	"
36	" Const. Ursăcescu	Curteni	Oltenești
37	" Vasile Cotaea	"	"
38	" Vasile Căzănescu	Crăsnășeni	Tătăreni
39	" Grigore Ionescu	"	"
40	" Ioan Cașu	Cârligați	Cârligați
41	Econ. Teodor Maleș-Arhire	Davidești	"
42	Pr. Dimitrie Mihăilescu	Deleni	Deleni
43	" Vasile Lisievici	Dodești	Dodești
44	" Neculai Obreja	"	"
45	Sachelarul Petru Ionescu	Duda	Duda

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
46	Pr. Petru Panciu	Epureni	Epureni
47	" Vasile Moșat	Fălciu I	Fălciu
48	" Vasile Ionescu	Fălciu II	"
49	" Gh. Croitoriu	Ghermănești	Ghermănești
50	" Ioan Lovin	"	"
51	Econ. Ștefan Focșa	Grumezoaea	Grumezoaea
52	Pr. Gavril Dăscălescu	Gușiței	Hurduci
53	" Vasile Nastasiu	Găgești	Jigălia
54	" Mihai Dumitriu	Hoceni	Hoceni
55	" Ioan Alestar	Hurdugi	Hurdugi
56	" Ștefan Bularda	Jigălia	Jigălia
57	" Vasile Balan	"	"
58	" Ioan Iordăchescu	Lunca	Lunca-Banului
59	Econ. Ștefan Andriescu	Moșna	Moșna
60	" Pavel Profir	"	"
61	Pr. Petru Maleș	Oltenești	Oltenești
62	" Alex. Simionescu	Podolenii-de-sus	Podoleni
63	" Petru Serbu	Pogănești	Stălinești
64	" Gh. Oniță	Pâhnești	Pâhnești
65	" Alex. Chirică	Răsești	"
66	" Gheorghe Antoniu	Roșiești	Roșiești
67	" Const. Artene	"	"
68	" Ioan Cozma	"	"
69	" Const. Râșcanu	Rânceni	Rânceni
70	" Ștef. Graner	Scoposeni	Scoposeni
71	" Anastasie Agape	Sălăgeni	Sălăgeni
72	" Ioan Popescu	Șchiopeni	Șchiopeni
73	" Gavril Racoviță	"	"
74	" Neculai Sevescu	Stroești	Stroești
75	" Const. Maleș	Stălinești	Stălinești
76	" Ioan Paveliu	Șișcani	Hoceni
77	" Const. Guță	Șuletea	"
78	" Gheorghe Nestian	Tupilași	Mălăești-Corbi
79	" Ioan Tigheciu	Tămășeni	Dodești
80	" Teodor Manoliu	Tăbălăești	Averești
81	" Ioan Cejan	Tătăreni	Tătăreni
82	" Mardare Râșcanu	Tifu	Stoeșești
83	" Ioan Filip	Târzii	Târzii
84	" Vasile Lascar	Urlași	Grumezoaea
85	" Pavel Corcioavă	Vetrișoaea	Vetrișoaea
86	" Grigore Stoica	Vicoleni	Berezeni
87	" Gh. Ghitic	Vinețești	Vinețești
88	" Petru Șerban	Viltotești	Băsești
89	" Gh. Harnagea	Vulcani I	Vulcani
90	Econ. Gh. Vartolomeiu	Vulcani II	"
91	Pr. Ioan Revent	Vulcani	"
92	" Gh. Dumitrescu	Isaia	Bohotin
JUD. GORJ			
1	Pr. Albeanu Ioan	Rasova	Bălești
2	" Aposteanu Gh.	Balta	Balta
3	" Băculescu Ioan	Celeiu	Celeiu
4	" Bardan Dumitru	Sf. Voevozi	Târgu-Jiu
5	" Bardan Ioan	Bălcești	Bălcești
6	" Bardan Lazăr	Horezu	Schela
7	" Bădoiu Șerban	Logrești-Birnici	Logrești-Birnici
8	" Bălan Ioan	Stolojani	Stroești
9	" Bălănescu Ioan	Rugu	Rădinești
10	" Bărbulescu Iacob	Găvănești	Cornești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
11	Pr. Bălțeanu Ioan	Bălteni	Bălteni
12	" Berculescu Ioan	Rovinari	Rovinari
13	" Berindei Thimotei	Vârșu	Bălăcești
14	" Beuran Adam	Stegăroi	Budieni
15	" Brâncuș Ioan	Mămoroiu	Brădiceni
16	" Bumbescu Vasile	Bumbeștii-de-Jiu	Bumbeștii-de-Jiu
17	" Bunescu Gh.	Albenii-Birnici	Albeni
18	" Burlănescu Ioan	Bărdenii-de-Pădure	Bărdenii-de-Pădure
19	" Bușe Constantin	Teleștii-Moșteni	Șomănești
20	" Calapereanu Constantin	Bolboasa	Bolboși
21	" Câlniceanu Ioan	Bărbonești	Câlnicu
22	" Ioan Pr. Dumitru	Bâsnogi	Glodeni
23	" Căstoiu Gh.	Peșteana	Peșteana
24	" Cernăianu Const.	Arcani	Arcani
25	" Chirionescu Ioan	Polovragi	Polovragi
26	" Ciocănescu Gh.	Vădeni	Vădeni
27	" Ciocănescu Ilie	Bărcaciu	Musețești
28	" Ciocoiu Dumitru	Corbenii-Bârsești	Bârsești
29	" Comănescu Filimon	Hirisești	Novaci
30	" Constantinescu Nicolae	Pociovaliștea	Pociovaliștea
31	" Curelea Luca	Câineni	
32	" Constantinescu Ioan	Brănești	Brănești
33	" Constantinescu Matei	Pocruia	Pocruia
34	" Constantinescu Petre	Poenari	Poenari
35	" Copăceanu Ioan	Pojogeni	Pojogeni
36	" Cornescu Grigore	Bălești	Bălești
37	" Cruceru Ioan	Urechești	Urechești
38	" Cureleanu Iacob	Sf. Apostoli	Târgu-Jiu
39	" Danilescu Grigore	Sipotu	Sipotu
40	" Davițoiu Ioan	Stroești	Stroești
41	" Davițoiu Ioan	Teișani	Roșia-de-Sus
42	" Davițoiu Vasile	Teleștii-Birnici	Șomănești
43	" Dănu Vasile	Cartiu	Turcinești
44	" Dănciuloiu Const.	Ceplea	Broșteni
45	" Diaconescu Const.	Copăcioasa	Copăcioasa
46	" Diaconescu Nicolae	Petreștii-de-Jos	Petreștii-de-Jos
47	" Diaconescu Radu	Fomețești	Ciuperceni
48	" Dobrescu Ioan	Mischii	Godinești
49	" Dobriceanu Ioan	Bota	Dobrița
50	" Dodescu Gheorghe	Roșia-de-sus	Roșia-de Sus
51	" Drăgănescu Ioan	Scoarța	Scoarța
52	" Făcea Toma	Cartiu	Turcinești
53	" Florescu Dumitru	Turcenii-de-Jos	Turcenii-de-Jos
54	" Frumușanu Const.	Atârnași	Frumușei
55	" Georgescu Dumitru	Colțăști	Colțăști
56	" Georgescu Mihail	Cârșoru	Alimpești
57	" Gheorghe Pr. Ioan	Pociovaliștea	Pociovaliștea
58	" Giurescu Dumitru	Căzănești	Pârâu
59	" Gureanu Teodor	Broșteni	Peștișani
60	" Homescu Ion	Pinoasa	Stejerei
61	" Horhoianu Simion	Vladimiru	Vladimiru
62	" Dumitru Pr. Ioan	Pițicu	Bumbeștii-Pițic
63	" Ionițescu Gh.	Roșia-de-Jos	Rugetu
64	" Ioan Diaconu Constantin	Bâjnegi	Glodeni
65	" Ionescu Florea	Musetzești	Musetzești
66	" Ionescu Gheorghe	Groșerea	Groșerea
67	" Lianu Dumitru	Hotini	Turbași
68	" Magherescu Gh.	Magherești	Magherești
69	" Miron Constantin	Crasna-din-Vale	
70	" Manolescu Iordache	Borăscu	Borăscu

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
71	Pr. Manolescu Lepăd.	Cărpinușu	Crasna
72	" Mălăescu Ioan	Sfinții Voevozi	T.-Jiu
73	" Mărculescu Ioan	Topești	Topești
74	" Mărgineanu Florea	Bibești	Bibești
75	" Mragiu Petre	Peșteana-de-Sus	Peșteana-de-Sus
76	" Negomireanu Toma	Fărcășești Birnici	Fărcășești
77	" Negrescu Iacob	Preajba-Drăgoeni	Petrești-Vărsături
78	" Negrescu Vasile	Măldărești	Românești
79	" Nicolăescu Ștefan	Sfinții Voevozi	T.-Jiu
80	" Nicolăescu Constantin	Ionești	Ionești
81	" Oprîșescu Dumitru	Sâmbotinu	Sâmbotinu
82	" Pănoiu Petre	Preajba-Drăgoeni	Petreștii-Vărsături
83	" Păsăreanu Alex.	Vlădueni	Vlădueni
84	" Pătrășcoiu Iordache	Gornetu	Schela
85	" Pârâianu Petre	Vierșani	Vierșani
86	" Pârvu Ioan	Fometești	Ciuperceni
87	" Perescu Ioan	Pojaru-de-Sus	Pojaru
88	" Petrescu Constantin	Aninișu	Aninișu
89	" Popescu Alexandru	Andreești	Andreești
90	" Popescu Const.	Prigoria	Prigoria
91	" Popescu Costache	Berlești	Scrada
92	" Popescu Pantelemon	Sfinții Impărați	Târgu-Jiu
93	" Popescu Costache	"	"
94	" Popescu N. Gheorghe	Musculești	Musculești
95	" Popescu Grigore	Bofa	Dobrița
96	" Popescu Grigore	Stănești	Stănești
97	" Popescu Ioan	Ciocadia	Ciocadia
98	" Popescu Ioan	Colibașii-Purceleni	Bobu
99	" Popescu Matei	Tismana	Tismana
100	" Popescu Ștefan	Vălari	Vălari
101	" Pompilian Const.	Turcenii-de-Sus	Turcenii-de-Sus
102	" Predescu Ioan	Petreștii-de-Sus	Petreștii-de-Sus
103	" Rădescu Petre	Baia-de-Fier	Baia-de-Fier
104	" Rădoescu Const.	Bâlta	Bâlta
105	" Răducan Nicolae	Caimoni	Cordești
106	" Rădulescu Dumitru	Brătuia	Brătuia
107	" Rosoga Ilie	Valea-Calului	Turburea
108	" Rosoga Grigore	Aninoasa	
109	" Rovența Petre	Hodereasca	Stejerei
110	" Răducanu Constantin	Runcu	Runcu
111	" Sburlea Gheorghe	Bărbătești	Bărbătești
112	" Scrădeanu Petre	Cărbunești	Cărbunești
113	" Săvulescu Vasile	Tismana	Tismana
114	" Sfenescu Ioan	Tăscăi	Bălănești
115	" Smântănescu Crăciun	Românești	Românești
116	" Stănescu Ioan	Capu-Dealului	Brănești
117	" Stoichițoiu Constantin	Ceauru	Ceauru
118	" Sorop Ioan	Stegăroi	Budieni
119	" Tăscău Anghel	Bălănești	Bălănești
120	" Tomescu Ioan	Pârâu	Valea-lui-Câine
121	" Ticleanu Gheorghe	Rășina	Rășina
122	" Udrițoiu Simion	Dănești	Dănești
123	" Vanvu Gheorghe	Săcelu-de-Mijloc	Săcelu
124	" Vișan Grigore	Hurezani-de-Sus	Hurezani
125	" Gheorghe Ștefan	Săcelu-de-Mijloc	Săcelu-de-Mijloc

JUD. IALOMIȚA

1	Pr. Dumitru Dobre	Sf. Nicolae	Călărași
2	" Marin Dumitrescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
3	Pr. Dumitru Drăgan	Sf. Nicolae	Călărași
4	" Vasile Nanculescu	Sf. Impărați	"
5	Econ. N. Alexandrescu	"	"
6	Pr. Ion Popescu	St. Ion	"
7	" Sofie Popescu	"	"
8	" Dimitrie Z. Popescu	"	Mihaiu-Viteazu
9	" Atanasiu Georgescu	"	Vlad Tepeș
10	" Ilarion Fiera	"	Plevna
11	" Marin Vulpescu	"	Lupșani
12	" Gh. Rădulescu	"	Făurei
13	" Teodor Dobrescu	"	Ulmi
14	" Enache Duhovnicu	"	"
15	" Radu Dumitrescu	"	Ciocănești
16	" Dumitru Vișan	"	Găunoși
17	" Voicu Ionescu	"	Rasa
18	" Gh. Marinescu	"	Ceacu
19	" Simion I. Cegăneanu	"	Tonea
20	" Ilie Ionescu	"	Roseți-Clăcași
21	" Ion Dușa	"	Roseți-Volnași
22	" Alexe A. Butu	"	" II
23	" Ion I. Cegăneanu	"	"
24	" Ghiță Constantinescu	"	Dichiseni
25	" Călin Frangu	"	Șocariciu
26	" Gheorghe Frangu	"	"
27	" Neagu Dumitrescu	"	Jegălia
28	" Niță Teodorescu	"	"
29	" Constantin Nițulescu	"	Petroiu
30	" Radu Nicolescu	"	Cocargeaua
31	" Dumitru Vasilescu	"	Dudești
32	" Ion Coustantinescu	"	Fetești
33	" Anghel P. Bălțeanu	"	Stelnica
34	" Gh. Pănculescu	"	Cegani
35	" Ștefan I Popescu	"	Bordușani
36	" Ion Neagu	"	"
37	" Ion Radu	"	Făcăeni
38	" Nicolae Mihăescu	"	Găița
39	" Vaile Popescu	"	Chioara
40	" Dumitru Teodorescu	"	Hagieni
41	" Chirulescu Stan	"	Tândărei
42	" Nicolae Nedelcu	"	Gura-Ialomița
43	" Costache Dumitrescu	"	Piua-Pietri
44	" Ion Dumitrescu	"	"
45	" Ion Rădulescu	"	Bordușelele
46	" Alexandru Vasilescu	"	Marsilieni
47	" Alexandru Negoescu	"	Albești
48	" Manole M. Poenaru	"	Buești
49	" Teodor Stroescu	"	Andrășești
50	" I. M. Popescu	"	Ciochina
51	" Marin Vișan	"	Căzănești
52	" Gh. Stoenescu	"	Meloșești
53	" Iordache Anghelescu	"	Reviga
54	" Andreiu S. Roșu	"	Cocoru
55	" Radu Guzulescu	"	Munteni-Buzeu
56	" Ilie Răducanu	"	Colelia
57	" Alexandru Ștefănescu	"	Poiana
58	" Ion Brăcăcescu	"	(Ion Ghica) Ivănești
59	" Costache Ștefănescu	"	Bora
60	" Neagu Negulescu	"	Amara
61	Econ. Stan Radu	"	Slobozia
62	Pr. Marin Haralambie	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
63	Pr. Ion Bercuș		Slobozia-Nouă
64	" David Davidescu		Sudiții
65	" Andreiu Petru		Iazu
66	" Manea Georgescu		"
67	" Gh. Mateescu		Frățilești
68	" Ion Popescu		Ograda
69	" Gheorghe Ioan		"
70	" Constantin Nicolescu		Pribegi
71	" Constantin Șerbănescu		Smirna
72	" Zamfir Ionescu		Traian
73	" Ioan Teodorescu		Grivița
74	" Micu Mihail		Bucu
75	" Toma Alexandrescu		Gheorghe-Lazăr
76	" Nicolae Enescu		Sărățenii-de-Sus
77	" Petre Popescu		Rași
78	" Marin Georgescu		"
79	" Ion Ștefănescu		Bălăciu-de-Sus
80	" Nicolae Copuzeanu		Copuzu
81	" Constantin I. Popescu		Dor-Mărunt
82	" Anghel Teodorescu		Broștenii-Noui
83	" Iacob Negulescu		Alexeni
84	" Andreiu Buican		"
85	" Nicolae Dobrescu		Manasia
86	" Călin Georgescu		Urziceni
87	" Ion Micșunescu		Jilavele
88	" Voicu Ștănescu		Slatioarele
89	" Gh. Lăzărescu		Rădulești
90	" Gh. Anghelescu		Armășești
91	" Gh. Dinulescu		Gârbovi
92	" Neagu Ianculescu		"
93	" Dumitru Vlădescu		Grindu
94	" Dobre Constantinescu		Grindași
95	" Gh. Popescu		Coșereni
96	" Ștefan Tănăsescu		Bc. ănești
97	" Chirică Chirișescu		Speteni
98	" Ion Panaitescu		Bărcănești
99	" Nicolae Anghelescu		Frumușica
100	" Gh. Mihaiu		Axintele
101	" Barbu Ștefănescu		Lehliu
102	" Petre Buceleanu		Săpunari
103	" Enache Petrescu		Ștefănești
104	" Niță Popescu		Arțari
105	Econ. Const. Ștefănescu		Eliza-Stoenești
JUD. IAȘI			
1	Econ. Agape Gheorghe	40 Sfinți	Iași
2	" Agape Nicolai	Sf. Voevozi	"
3	" Alexandrescu Gheorghe	Toma-Cozma	"
4	" Alexandrescu Ștefan	Sf. Dumitru (Misai)	"
5	" Andreescu Ioan	Banu	"
6	" Andrieș Apolon	Ziua-Crucei	"
7	" Arion Alexandru	Barnovschi	"
8	" Bălan Petru	Frumoasa	"
9	" Borcea Dimitrie	Sf. Sava	"
10	~~Bălanescu Vasile~~	Bărboiu	"
11	" Carp Gheorghe	Sf. Nicolae	"
12	" Constantinescu Necolai	" (Socola)	"
13	" Constantiniu Mihail	Barnovschi	"
14	" Dinescu Constantin	Nicorița	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
15	Econ. Florescu Gheorghe	Golia	Iași
16	~~Goțu Ioan~~	Sf. Spiridon	"
17	Gojan Ioan	Sf. Treime	"
18	Georgescu Const.	Talpalari	"
19	Grigoriu Const.	Sf. Spiridon	"
20	Găucă D. Const.	Sf. Vasile-Tătaraș	"
21	Hanganu Vasile	Frumoasa	"
22	Ionescu Ion	Toma-Cozma	"
23	Ionescu Vasile	Sf. Spiridon	"
24	Ionescu Donstantin	Sf. Nicolai	"
25	Iordăchescu Dimitrie	Banu	"
26	Maxim Gheorghe	Sf. Teodor	"
27	Mitescu Ion	Sf. Nicolai Domnesc	"
28	~~Nițescu Petru~~	Banu	"
29	Popescu Gh.	Sf. Ștefan	"
30	Popescu Ioan	Ziua-Crucii	"
31	Possa Gheorghe	Buna-Vestire	"
32	Popovici Alexandru +	Lozonschi	"
33	Popa Gh. Dimitrie	Sf. Spiridon	"
34	Păun Constantin †	Barnovschi	"
35	Nicolau Chiriac	Sf. Spiridon	"
36	Niculescu Gheorghe	Sf. Nicolai-Ciurchi	"
37	Mitru Constantin +	Sf. Mitropolie	"
38	~~Savin Pavel~~	"	"
39	Serban Alexandru +	Golia	"
40	Stamate Constantin +	Sf. Haralambie	"
41	~~Stubeiu Constantin~~	Bărboiu	"
42	Tincoca P. Ioan +	Sf. Mitropolie	"
43	Tuchel Romul	Sf. Ioan Gură de Aur	"
44	Vereanu Nicolai +	Talpalari	"
45	Vasiliu Alexandru	"	"
46	Vartic Alexandru	Sf. Mitropolie	"
47	Diac. Oprișanu Teodor	Golia	"
48	Arh. D. Marțian Vasile	Sf. Mitropolie	"
49	Diac. Olteanu Vasile	Sf. Nicolai Domnesc	"
50	Buznea Zamfir	40 Sfinți	"
51	Simionescu Dimitrie	Talpalari	"
52	Sevulescu Ștefan	Sf. Mitropolie	"
53	Vărlănescu Pavel	Toma-Cozma	"
54	Sach. Florescu Ioan	Andrieșani	Epureni
55	Pr. Mercușe Ioan	"	"
56	Sach. Vartic Nicolai	Arama	Belcești
57	Pr. Livezeanu Nicolai	"	"
58	Sach. Dăscălescu Maxim	Aroneanu	Copou
59	" Pătrașcu Alexandru	Bârnova	Bârnova
60	Econ. Movilescu Gheorghe	Belcești	Belcești
61	Pr. Popovici Gh. Ioan	"	"
62	Econ. Vrânceanu Gheorghe	Bivolari	Bivolari
63	Sach. Stănescu Dimitrie	Bogdănești	Cucuteni
64	Econ. Popovici Alexandru	Borșa	Vlădeni
65	Pr. Belgian Ion	Bosia	Bosia
66	" Popescu Anton	Buciumi	Buciumi
67	" Bosie Gheorghe	Buhalnița	Ceplenița
68	Econ. Popovici Dimitrie	Buznea	Buznea
69	Pr. Dimitrie Constantin	Cârjoaea	Băiceni
70	Econ. Popovici Nicolai	Ciurea	Ciurea
71	" Oană Constantin	Comarna	Poeni
72	Pr. Maxim Dimitrie	Cucuteni II	Cucuteni II
73	~~Popovici Constantin~~	Cornești	Mirestava
74	" Arbore Alexandru	Cogeașca	Cucuteni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
75	Pr. Țugulea Gheorghe	Costuleni	Costuleni
76	" Popovici Gheorghe	Crucea	Sârca
77	" Bulău Panaite	Cotnari	Cotnari
78	" Dolinescu Ioan	Doroșcani	Popești
79	" Simionescu Ioan	Erbiceni	Bârlești
80	" Ursache Gheorghe	Gropnița	Gropnița
81	" Bernardini Gheorghe	Hermeziu	Hermeziu
82	" Mănjăscu Ioan	Holboca	Holboca
83	" Popescu, Gheorghe	Hoisești	Păușești
84	" Dăscălescu Ioan	Hodora	Cotnari
85	" Rugină Teodor	Iacobeni	Șipotete
86	" Lazăr, Gheorghe	Larga	Movileni
87	" Luceanu Gheorghe	Luceni	Frăsuleni
88	" Romano Gheorghe	Măcărești	Costuleni
89	" Ignaf. Petru	Mănjești	Mogoșești
90	" Bombea Mihail	Mogoșești	"
91	" Corbu Anton	Miroslava	Miroslava
92	" Panaite Arhir	Oprișeni	Tușora
93	" Misirliu Dimitrie	Osoiu	Tomești
94	+ Mihăilescu Mihail	Pogorârea Sf. Duh	Tg.-Frumos
95	" Haralamb Hanganu	Piciorul-Lupului	Ciurea
96	" Gheorghiu Gheorghe	Poeni	Poeni
97	" Lăzărescu Gheorghe	Podul-Iloaei	Podul-Iloaei
98	" Ursu Ioan	Prisăcani	Prisăcani
99	" Pralea Vasile	Păușești	Păușești
100	" Minea Ion	Prigoreni	Brăești
101	" Stoian Hristea	Progota	Țigănași
102	" Teleman Constantin	Mădărjac	Mădărjac
103	~~" Baltag Dimitrie + +~~	Rediu-Tatar	Copou
104	~~" Voicu Ioan~~	Sf. Nicolai	Tg.-Frumos
105	" Dârju Ștefan	Socola	Buciumi
106	" Ionescu Gheorghe	Spineni	Epureni
107	+ " Costăchescu Gheorghe	Sinești	Sinești
108	" Botez Alexandu	Șipotete	Șipotete
109	" Vasilescu Victor	Tabăra	Bivolari
110	" Pătrașcu Nicolai	Tomești	Tomești
111	" Hârțănanu Teodor	Totoești	Bârlești
112	" Botez, Gheorghe	Țigănaș	Țigănași
113	" Moga Ioan	Ulmi	Belcești
114	" Suceveanu Vasile	Zahorna	Rediu-Mitropoliei
115	" Soficu Alexandru	Voinești	Voinești
116	" Bejenariu Ioan	Zaboloteni	Hermeziu
117	" Parfeni Ioan	Brăești	Brăești
118	Diac. Bejan Dimitrie	Cuv. Paraschiva	Tg.-Frumos
119	Pr. Patron Vasile	Frăsuleni	Sculeni
120	" Th. Stupcanu	Sf. Spiridon-Iași	"
121	" Gh. Șerban	"	"
122	~~" Danil Obreja~~	Frumoasa-Iași	"
123	~~" N. Dârângă~~	Cuv. Paraschiva	"
124	" Gh. Gherasimescu	Bădeni	"
125	" Adam Beligan	Golăești	"
126	" I. Ursache	Onești	"
127	" N. Butescu	Popești	"
128	" Gh. Iurașcu	Tomești	"
JUD. ILFOV			
1	Mihail Ionescu	Aprozi	Aprozi
2	C. Georgescu	"	"
3	Const. Ionescu	Atârnași	Bucoveni

37

35

31

13

8

124

52

37. I

35. II

31+13+8

53

125

4

125x10

1250 = x

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
4	Andrei Popescu	Balotești	Balotești
5	N. Tomescu	Bălăceanca	Bobești-Bălăceanca
6	C. Anfonescu	Băneasa	Băneasa-Herăstrău
7	Ioan Nucșoreanu	"	"
8	Const. Popescu	Bălteni	Cocioc
9	Ștefan Popescu Economu	Bolintin-din-Deal	Bolintin-din-Deal
10	Nicolae Ionescu	"	"
11	Nicolae Oprescu	Bolintinu-Moșteni	Bolintinu-din-Vale
12	Marin Anastasescu	"	"
13	Ilie Ionescu	Bragadiru	Bragadiru
14	Pascu Popescu	Brag.-Străinii-Dobr.	Străinii-Dobreni
15	Teodor Drăghicescu	Brănești	Brănești
16	Nicolae Popescu	Brezoaia	Brezoaia
17	Const. Teodorescu	Buciumeni	Bucoveni
18	I. Dumitrescu	"	"
19	Ioan Popescu	Buda	Buda-Cornet
20	N. V. Otopeanu	Budești	Budești
21	Dim. Iorgulescu	Butimanu	Butimanu
22	Gr. Băjenaru	Căciulași	Căciulași
23	N. Păunescu	Călugăru	Tărtășești
24	Const. Popescu	"	"
25	Ioan Niculescu	Cătrunești	Cătunul Măineasca
26	Econom Al. Popescu	Cernica	Cernica-Tânganu
27	Dim. Marcian	Ciocănești	Ciocănești
28	Niculae Popescu	Ciolpani	Țișănești
29	Economu Gh. Angelescu	Ciorogârla	Darvari-Ciorogârla
30	Atanasie Popescu	Chiajna	Chiajna
31	Ilie Petrescu	"	"
32	Moise Bărbătescu	Chirnogi	Chirnogi
33	Florea Ion	"	"
34	Ispas M. Sachelarie	Chiroiu	Chiroiu-Roșiori
35	Niculae Stănescu	"	"
36	Gh. Velicu	Chiselet	Chiselet
37	N. Teodorescu	Clinceni	Slobozia-Clinceni
38	Andrei N. Teodorescu	"	"
39	Econom A. Bujoreanu	Cocioc	Cocioc
40	Teodor Leontescu	Cocani	Monastirea
41	Dobre I. Tocilă	Cueni	Isvoarele
42	Toma Popescu	Colibași	Colibași-Gostinari
43	Gh. Popescu	"	"
44	N. Gr. Sachelarie	Copăceni-de-Sus	Copăceni Mogoșești
45	Radu Dumitrescu	"	"
46	Anghel Popescu	Copăceni Monastire	"
47	Petre Popescu	"	"
48	Ioan Popescu	"	"
49	Marin Popescu	Cosoba-Golescu	Cosoba
50	Badea G. Popescu	Crețulești-Fălcoian	Crețulești
51	Petre Popescu	Crețești	Crețești-Sintești
52	Tănase Marinescu	"	"
53	Niculae Duhovnicu	Crevedia	Crevedia
54	Niculae Enăchescu	"	"
55	Teodor Popescu	Cornetu-din-Vale	Buda-Cornet
56	Niculae Popescu	Crivățu	Crivățu
57	C. Brejbeanu	Curcani	Curcani
58	Marin Popescu	Dărăști	Dărăști
59	Grigore Davidescu	"	"
60	Stelian Popescu	Deleni	Cosoba
61	Petre Marinescu	"	"
62	Dim. Văleanu Sachelarie	Dobreni	Dobreni
63	Niculae Ionescu	Dobroșești	Tâncăbești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
64	Marin Teodorescu	Dobroșești	Lipia-Bojdani
65	Marcu Georgescu	Domnești-de-Sus	Domnești
66	Const. Andreescu	"	"
67	Dim. Rădulescu	Domneștii-de-jos	"
68	Radu Costescu	Dragomirești din D.	Popești-Dragomi.
69	Mihail Popescu	Dridu-Sărindar	Dridu-Sărindar
70	Const. Preoțescu	Dudești	Dudești-Cioplea
71	Alex. Donescu	Fierbinți-de-Sus	Fierbinți
72	Mincu Popescu	Fierbinți-de-Târg	"
73	Atanasie Duhovnicu	Florești	Stoenești-Florești
74	Gh. Rădulescu	Frăsinet	Frăsinet
75	Marin Mihăilescu	Frunzânești	Fundeni-Frunzăn.
76	Ilie Voineag	Fundeni-Gherasi	" Frunzânești
77	Ștefan Popian	Fundoaia	Hotaru
78	Florea T. Sachelarie	Găneasa	Moara-Domnească
79	Grigore Apostolescu	Giulești-Sârbi	Chiajna
80	Panait Nițulescu	Gostilele	Crângu-Fundulea
81	Filimon Voiniceanu	Gostinari-Văcărești	Colibași-Gostinari
82	Const. Bărbulescu	Grădinari-Fălcoian	Grădinari-Fălcoian
83	Petre M. Sachelarie	Grădiștea	Micșunești-Grădișt.
84	Teodor P. Sachelarie	Greci-de-jos	"
85	Ilie Andreescu	Greaca	Greaca
86	Dimitru Ghermășescu	Gruiu	Lipia-Bojdani
87	Econom Al. Velescu	Gurbănești	Gurbănești Preasna
88	I. Cristescu	Herăști	Herăști
89	Niculae Duhovnicu	"	"
90	Dim. Iordăchescu	Hotaru	Hotaru
91	Ioan Izărescu	Ileana-Papadopulo	Ileana
92	Niculae Sachelarie	Jilava	Jilava-Merlari
93	Florea Ionescu	"	"
94	Gh. Marinescu	Joița	Joița
95	Gh. Niculescu	"	"
96	Ioan Popescu	Leșile	Creța-Leșile
97	N. Al. Sachelarie	Lipia-Bojdani	Lipia-Bojdani
98	Barbu Scărlătescu	Maia	Maia
99	Chiriac Georgescu	"	"
100	D. Trandafirescu	Mălu-Sparu	Bolintinul-din-Vale
101	G. Poenaru	Mariușa	Hagiești-Mariușa
102	Panait Duhovnicu	Măgurele-Oteteleș.	Măgurele
103	Radu Dăscălescu	"	"
104	N. Ionescu	Meri-Petchi	Meri-Petchi
105	Const. Vlăsescu	"	"
106	Nechifor Popescu	Micșunești-Mari	Fierbinți
107	Ioan Dumitrescu	Militari	Militari
108	Vasile Găiseanu	"	"
109	Ioan Teodorescu	Mitreni	Mitreni
110	Stoian Dumitrescu	Monastirea	Monastirea
111	Const. Cegăneanu	Nana	Nana
112	Cristache V. Mirodot	Obileștii Noi	Obilești
113	Ioan Negulescu	Obileștii Vechi	"
114	Apostol Duhovnicu	Oltenița Rurală	Oltenița-Rurală
115	Ioan Mihăilescu	"	"
116	Niculae Ionescu	Orăști	Știubeu-Orăști
117	Const. Constantinescu	Otopeni	Otopeni
118	Const. Popescu	Pantelimon	P-telimon Dobroești
119	Marin Dumitrescu	"	"
120	Alex. Popescu	"	"
121	Mihail Ionescu	Piteasca	Piteasca-Pasărea
122	Barbu Teodorescu	Pârlita II	Vasilași-Popești
123	Gh. Păunescu Sachelarie	Popești-Conduratu	Popești-Leordeni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
124	Toma Iacobescu	Pârlita	Pârlita-Sărulești
125	Mihail Plătăreanu	Plătărești	Cucuești-Plătărești
126	Const. Duhovnicu	"	"
127	Cristache I. Sachelari	Plumbuita	Colentina-Fundeni
128	Const. Popescu	Poenari-Enușă	Poenari-Ulmi
129	Ioan Dumitrescu	"	"
130	Ștefan Bunescu	Poenari-Vulpești	Poenari-Vulpești
131	Șerban Bărbulescu	Preasna-Nouă	Gurbănești-Preasna
132	Dim. A. Băleanu	Progresu-Beu	Jilava
133	Barbu Ionescu	Progresu	Sohatu
134	Macarie Mihăilescu	Radovanu	Radovanu
135	Sima P. Ioan	Roșiori	Chiroi-Roșiori
136	Const. P. Bălțeanu	Roșu	Roșu
137	C. Niculescu.	Sărulești	Pârlita-Sărulești
138	Ștefan Ghinescu	Sărindaru-de-Sus	Dritu-Sărindaru
139	Gh. Grecescu	"	"
140	Alex. Anastasiu	Sintești	Crețești-Sintești
141	Gh. Stănescu	Spanțov	Spanțov
142	Dim. Stănescu	Ștefănești	Ștefănești
143	Anastase Bucureșteanu	"	"
144	Marin Moiescu	Stupinele	Chirnogi
145	Gh. Ionescu	"	"
146	Sterie P. Sachelarie	Stoenești	Stoenești-Florești
147	Ioan Corpaciu	Tamași	Corbeanca
148	Gh. Ștefănescu	Tămădău	Tămădău
149	Aureliu Mărculescu	Tăriceni	Tăriceni
150	Marin I. Sachelarie	Tântava	Tântava
151	Miloș P. Clinceanu	Tunari	Tunari
152	Gheorghe Ioan	Turbați	Turbați
153	Toma P. Snagoveanu	"	"
154	Alex. Popescu	Tigăniea	Bolintinu-din-Deal
155	Ioan Furtunescu	Ulmeni-Pământeni	Ulmeni
156	Nicolae Popescu	"	"
157	Vasile Popescu	"	"
158	Toma N. Sachelarie	Urziceanca	Ciocănești
159	Marin Negulescu	Vasilați	Vasilați-Popești
160	Const. Sachelarie	Valea-Dragului	Valea-Dragului
161	Radu Calcan	"	"
162	Ioan Gh. Bucur	Vărăști-de-Sus	Dascălu-Creața
163	Gr. Popescu	Vărăști-Obedeni	Vărăști-Obedeni
164	Mihail Popescu	"	"
165	Dobre Iliescu	"	"
166	Ioan Anastasiu	Vârteju-Nefliu	Vârteju-Nefliu
167	Petre Ionescu	Teiul-Doamnei	"
168	Ștefan Dumitrescu	"	"
169	Ioan S. Ionescu	Oltenița-Ūrbănă	"
170	C. Mihăilescu	"	"
171	Dimitrie Marinescu	"	"
172	Ioan Niculescu	Afumați	"
173	Ioan Constantinescu	Atârnați	"
174	Stan Stoicescu	Bălăceanca	"
175	Alex. Popescu	Bălășoeni	"
176	Dumitru Ionescu	Berceni	"
177	Marin Castriș	Brănești	"
178	M. Fortunescu	Buciumeni	"
179	Anghel Măgureanu	Ciorogârla	"
180	Chiriac Popescu	Colibași	"
181	Radu Duhovnicu	Curătești	"
182	Mih. Alvanopol	Drăgoeștii-din-Deal	"
183	D. Sachelarie	Dridu	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
184	Radu Ionescu	Fierbinți	
185	I. Popescu	Fundulea	
186	Mih. Georgescu	Leordeni	
187	Barbu Vlădescu	Capela Măgurele-O.	
188	C. Dobrescu	Movila	
189	C. Ionescu	Poenari	
190	Gh. Duhovnicu	Radăvana	
191	Em. Datcu	Rădulești-Filitis.	
192	Mih. Popescu	Sărulești	
193	Stan Zamfir	Tămădău	
194	C. Duhovnicu	Vârteju	

JUD. MEHEDINȚI

1	Pr. Șt. Călărășanu	Sf. Ioan Bot. (Grec.)	Turnu-Severin
2	" Gh. Ionescu	"	"
3	" B. Cătuneanu	"	"
4	" V. Gh. Durak	Adormirea	"
5	" Eustafie Armășescu	"	"
6	" D. Teodorescu	"	"
7	" I. N. Raiculescu	Sf. Ioan Bot. (Grec.)	"
8	" M. Cârstea	Cerneșu	
9	" I. Predescu	Baia-de-Aramă.	
10	" I. Papiu	Albulești	Albulești
11	" I. Gomoiu	Almăjelu	Almăjelu
12	" I. Boboiceanu	Bahna	Vârcio ova
13	" I. Lacișeanu	Bălăcița	Bălăcița
14	" I. Popescu	Balta	Balta
15	" N. Pavnutescu	Balta-Verde	Balta-Verde
16	" D. Ionescu	Balotești	Balotești
17	" M. Cioculescu	Bălțații-de-Jos	Bălțații-de-Jos
18	" N. Ciovârname	Bălțații-de-Sus	Bălțații-de-Sus
19	" C. Semenescu	Băsești	Băsești
20	" I. Iorgulescu	Batoși	Batoși
21	" I. Danubianu	Bistrița	Bistrița
22	" Gh. Mihalcea	Băcleșu	Băcleșu
23	" V. Ghindoc	Băltane	Băltane
24	" I. Pârvulescu	Bălvănești	Bălvănești
25	" Gh. Iovișu	Bobaița	Bobaița
26	" Gh. Fortuneanu	Botoșești	Botoșești
27	" Gh. Pușcășeanu	Braniștea	Braniștea
28	" V. Nicolăescu	Brădet	Brădet
29	" D. Paleacu	Broscari	Broscari
30	" C. Posdărăscu	Broșteni	Broșteni
31	" D. Vladimirescu	Bucura	Bucura
32	" I. Burileanu	Burila-Mare	Burila-Mare
33	" C. Scăunășescu	Burila-Mică	Burila-Mică
34	" T. Stoenescu	Busu	Busu
35	" G. Dumitrescu	Butoești	Butoești
36	" Ilie Piciorușescu	Căzănești	Căzănești
37	" I. Cernăianu	Cernaia	Cernaia
38	" Gh. Buteică	Ciarângu	Drincea
39	" R. Popescu	Ciochințu	Strehaia
40	" Pârvu Popescu	Ciovârnameșani	Ciovârnameșani
41	" Gh. Pârvulescu	Cireșu	Cireșu
42	" Gh. Cleanoveanu	Cleanovu	Cleanovu
43	" C. Baloescu	Cloșani	Cloșani
44	" P. Popescu	Cojmănești	Slivilești
45	" N. Orzescu	Comănești	Comănești
46	" C. Brănișteanu	Corlățel	Corlățel

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
47	Pr. N. Cașan	Covrigi	Covrigi
48	" C. Fulescu	Crăguești	Crăguești
49	" I. Giurescu	Crainici	Crainici
50	" V. Ulescu	Crivina	Crivina
51	" Ilie Popescu	Cujmiru	Cujmiru
52	" D. Pârvulescu	Dănceu	Dănceu
53	" M. Florescu	Dedovița	Dedovița
54	" Gh. I. Petrescu	Degerași	Lumnicu
55	" C. Ionescu	Devesel	Devesel
56	" I. Marinchescu	Dâlbocița	Ilovățu
57	" Gh. Isverceanu	Dâlma	Dâlma
58	" Sp. Dănciulescu	Dobra	Dobra
59	" V. Păunescu	Drăghești	Seliște
60	" Gh. Săvoiu	Drăgoteștii-de-Jos	"
61	" D. Grecescu	Fânt.-Domnească	Fânt.-Domnească
62	" I. Robescu	"	"
63	" Gh. Zorilă	Fântânele-Negre	Fântânele-Negre
64	" Gh. Pătuleanu	Flămânda	Flămânda
65	" N. Andreianu	Florești	Florești
66	" M. P. Catichifis	Gârbovățu	Gârbovățu
67	" I. Păunescu	Glogova	Glogova
68	" Gh. Constantinescu	"	"
69	" P. Stăiculescu	Gornenți	Gornenți
70	" N. Bălu	Gavodarva	Gavodarva
71	" I. Mănescu	Greci	Greci
72	" Const. P. Popescu	Gruia	Gruia
73	" T. Ștefănescu	Gura-Motrului	Gura-Motrului
74	" Gh. Măneanu	Gutu	Prunișoru
75	" Petre Mănescu	"	Ghelmegeoaia
76	" Ioan Hinovescu	Hinova	Hinova
77	" Ilie Popescu	"	Cârjei-Hinova
78	" C. Cernăianu	Horăști	Horăști
79	" Șt. Ionescu	Hotărani	Vânjuleț
80	" D. Zăvădescu	"	"
81	" M. Tănăsescu	Husnicioara	Husnicioara
82	" Gh. Blujdescu	Iablanița	Iablanița
83	" I. Croicescu	Igiroasa	Igiroasa
84	" Gh. Popescu	Ilovăț	Ilovăț
85	" R. Popescu	Isverna	Isverna
86	" I. Isvoranu	Isvoarele	Isvoarele
87	" Dumitru Ioan	Isvorălu	Isvorălu
88	" Const. Zmeu	Isvorul-Anești	Isvorul-Anești
89	" Gh. Lăzaroniu	Isvorul-Bârzi	Isvorul-Bârzi
90	" I. Nicolăescu	Izimșa	Izimșa
91	" I. Tăciulescu	Jiana-Mare	Jiana
92	" Vasile Gheorghijescu	Jirovu	Jirovu
93	" I. Istrățoiu	"	Menții din Față
94	" C. Lupoianu	Lupoia	Lupoia
95	" V. Popescu	Lupșa-de-Sus	Lupșa
96	" M. Sfetcu	Malovăț	Malovăț
97	" C. Pârvulescu	Marga	Marga
98	" P. Bunceanu	Mărășești	Mărășești
99	" Petre Mihăilescu	Menții	Menții de dos
100	" I. Milotinescu	Ploștina	Merișu
101	" P. Dobrovicescu	Negoești	Negoești
102	" I. Topeșteanu	Negomir	Negomir
103	" M. Strechescu	Obârșă	Obârșă
104	" V. Drăgănescu	Ohaba	Ohaba
105	" I. Opreșoreanu	Opreșoru	Opreșoru
106	" I. Hotărani	Orevița	Orevița

No. Cureet	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
107	Pr. P. Crăciunescu	Orzești	Orzești
108	" D. Gogoșanu	Ostrovu-Mare	Ostrovu-Mare
109	" D. Mănescu	Padina-Mare	Padina-Mare
110	" V. Vintilescu	Padina-Mică	Padina-Mică
111	" Gh. Ionescu	Pătulele I	Pătule
112	" Ioan Dumitru	Pătulele II	"
113	" Iile Georgescu	"	"
114	" M. Erceanu	Peri	Peri
115	" I. Papinescu	Piria	Piria
116	" I. Bodeanu	Plopi	Plopi
117	" C. Albișoreanu	Ploștina	Ploștina
118	" D. Nicolau	Pluta	Pluta
119	" I. Băltescu	Podeni	Podeni
120	" M. Teodorescu	Ponoare	Ponoare
121	" I. Marghescu	Poroina-Mare	Poroina-Mare
122	" Gh. Enășescu	Prejna	Prejna
123	" I. Corlătescu	Pristoale	Pristoale
124	" B. Popescu	Rătezu	Rătezu-Glogova
125	" F. Mihulescu	Rocșoreni	Rocșoreni
126	" C. Isvoranu	Rogova	Rogova
127	" Gr. Roșiețeanu	Roșița	Roșița-Ploștina
128	" D. Diaconescu	Runcurel	Runcurel-Brădetu
129	" I. G. Băleanu	Ruptura	Ruptura
130	" N. Petrescu	Salcia	Salcia
131	" I. Balica	Samarinești	Samarinești
132	" C. Puicea	Sălătruc	Sălătruc-Băltanele
133	" Gh. Ionescu	Scăpău	Scăpău
134	" Gh. Oprea	Schela-Cladovei	Schela-Cladovei
135	" C. Severineanu	Severinești	Severinești
136	" Gr. Iorgulescu	Smadovița	Smadovița
137	" Gh. Prundeanu	Steicu	Cătunele
138	" C. Bălăurescu	Stignița	Stignița
139	" I. Paulian	Stângăceana-de-Jos	Stângăceana-de-Jos
140	" Al. Strehăescu	Sus	Sus
141	" Al. Băltăceanu	Strehaia	Strehaia
142	" V. Georgescu	"	"
143	" I. Ardeescu	Strâmtu	Strâmtu
144	" Gavriil Mateescu	Secu	Secu
145	" N. Florescu	Șimian	Șimian
146	" C. Ionescu	Șișești	Șișeștii-de-Jos
147	" M. Boboiceanu	Șovarna-de-Sus	Șovarna-de-sus
148	" I. Ștefănescu	Traian	Traian
149	" I. Mifrescu	Țigănași	Țigănași
150	" I. Armășescu	Valea-Boerească	Valea-Boerească
151	" N. Bordescu	Valea-Ursului	Valea-Ursului-Tâm.
152	" I. Dăscălescu	Văgiulești	Văgiulești
153	" Gh. Pitulescu	Vârciorova	Vârciorova
154	" I. Danubianu	Vlădaia	Vlădaia
155	" Gh. Miloteanu	Volaiacu	Volaiacu
156	" M. Ionescu	"	"
157	" C. Căzănescu	Vatra	Vatra
158	" I. M. Presură	Zegaia	Zegaia
159	" D. Ploștineanu	Zegujeni	Zegujeni
160	" C. Covlescu	"	"
JUD. MUSCEL			
1	Ion Lucescu	Apa Sarată	Câmpu-Lung
2	Ion Duhovnicu	Bughea-de-Sus	"
3	I. Ioneanu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
4	Gh. Moiescu	Malu	Câmpu-Lung
5	Ioan Popescu	"	"
6	Econ. P. Dragomirescu	Marina	"
7	I. Christescu	"	"
8	I. Bărbulescu	Domnească	"
9	I. Rizescu	"	"
10	C. Stănciulescu	"	"
11	N. Șain	"	"
12	N. Isbășescu	Negru-Vodă	"
13	N. Georgescu	Albești	Albești
14	Toma Isbășoiu	"	"
15	Ioan P. Ariniș	Alexandria	Corbi
16	Bucur Adrian	Aninoasa	Aninoasa
17	Ioan Gh. Iosifescu	Bădeni-Pământeni	Stoenești
18	Mihai Cotenescu	"	"
19	I. Cornățeanu	Bădenii-Ūngureni	"
20	I. Serafimescu	Bădești	Pietroșani
21	Gh. Isbășescu	Berevoeștii Pământ.	Berevoești
22	Andrei Dumitrescu	"	"
23	Bucur Nica	Berevoeștii-Ungur.	"
24	I. Samoilescu	Băjești	Băjești
25	Daniel Bălilescu	Bălilești	Bălilești
26	C. Nicolaescu	Bârzești	Bârzești
27	C. Crețu	Budișteni	Budișteni
28	I. Purnichescu	Cetățenii-din-Vale	Cetățeni
29	Gh. Corbeanu	Corbi	Corbi
30	I. Lupescu	Corbșori	Corbșori
31	Gh. Bănățeanu	Cotești	Cotești
32	Petre Olteanu	Colibași	Colibași
33	Gh. Ionescu	Coșești	Coșești
34	Manole Dumitrescu	Călinești	Călinești
35	Ioan A. Sumedrea	Ciumești	Ciumești
36	Dima Dragomirescu	Ciulnița-Eustațiade	Ciulnița
37	C. Ionescu	Dărmănești	Dărmănești
38	N. Mușceleanu	"	"
39	I. Moiescu	Domneștii-de-Sus	Domnești
40	N. Ionescu	Domneștii-de-Jos	"
41	Gh. Samoilescu	"	"
42	I. Predoiu	Dragoslavele	Dragoslavele
43	I. Catrinescu	Dragoslave	"
44	Ștefan Georgescu	Drăghiciu	Drăghiciu
45	I. Dumitrăchescu	Dobrești	Dobrești
46	Dimitrie Ioan	"	"
47	C. Godescu	Godenii	Godeni
48	N. Proca	Goleștii-Bratia	Goleștii-Bratia
49	V. Goleșteanu	Goleștii-Podgoria	Golești-Podgoria
50	C. I. Stănescu	Gorganu-de-jos	Gorganu
51	Grigorie N. Popescu	Gorganu-de-Mijloc	"
52	Ioan P. Tomescu	Glâmbocel	Glâmbocel
53	Gh. Negurescu	Hârtiești	Hârtiești
54	Petre Ștefănescu	Jugur	Jugur
55	I. Marinescu	Jupânești	Jupânești
56	I. Bucurescu	Jupânești	"
57	Gh. Cetățeanu	Lăicăi	Lăicăi
58	I. Dragomirescu	Lăzărești	Schitu-Golești
59	I. Scheauc	Lerești	Lerești
60	Iordache Păcescu	Leicești	Leicești
61	I. Adrian	Leordeni	Leordeni
62	Marin Busuiocescu	"	"
63	Gh. Muștescu	Măjău	Măjău

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
64	I. Ionescu	Măjău	Măjău
65	C. Nicolaescu	Micești	Micești
66	Iacob Constantinescu	Mihăești	Mihăești
67	N. Căpățână	Mioreni	Mioreni
68	Marin Șelărescu	Negrești	Beleji
69	Gh. Zgripțescu	"	"
70	T. Arnăuțoiu	Nucșoara	Nucșoara
71	Petre Păcescu	Păcioiu	Coșești
72	I. Petrescu	Pietroșani	Pietroșani
73	N. Negreanu	Piscanii	Piscani
74	C. Predescu	"	"
75	Grigore Poinăreanu	Poinărei	Poinărei
76	D. Nițescu	Poenarii	Poenarii
77	I. Rădulescu	Prislopu	Vlădești
78	Marcu Roșescu	Priboenii-de-jos	Priboeni
79	Radu Popescu	Puchenii	Pucheni
80	Gh. Fuioreșcu	Purcărenii	Purcăreni
81	Gh. Georgescu	Racovița	Racovița
82	I. Bărbulescu	Retevoești	Retevoești
83	Bucur Ionescu	Rădești	Rădești
84	N. Mușetescu	Rucăru-de-Sus	Rucăru
85	Gh. Arnăuțescu	"	"
86	D. Anastasescu	Rucăru-de-Jos	"
87	I. Lungeanu	"	"
88	Mihai Proca	Slănic	Slănic
89	Gh. Crinu	Stănești	Stănești
90	Enache Rădulescu	Stâlpeni	Stâlpeni
91	I. Ofelescu	Ștefănești	Ștefănești
92	Teodor Ștefănescu	Târgu-Dealului	"
93	Mirea Popescu	Topoloveni	Topoloveni
94	I. Iosifescu	Țițești	Țițești
95	Gh. Dumitrescu	Țigănești	Țigănești
96	Gh. Moisescu	Valea-Mare	Nămăiești
97	I. Duțeanu	Văcarea	Valea-Popii
98	Gh. Nicolaescu	Valez-Popii	"
99	C. Diaconescu	Vălenii-Dâmbovița	Vălenii-Dâmbovița
100	N. Limberea	Vălenii II	Vălenii-Podgoria
101	Gh. Georgian	Vlădești	Vlădești
102	N. Alexandrescu	Vișichești	Călinești
103	R. Ionescu	"	"
104	Gh. Negulescu	Voinești	Voinești
105	N. Dragomirescu	"	"
106	N. Stangescu	Vrănești	Vrănești
107	I. Lăzărescu	Vulturești	Vulturești
108	I. Mărgescu	"	"
109	Ștefan Podgoreanu	Zgripțești	Beleji
110	I. Tănase	"	"
111	Al. Dragomirescu	Piscului	"
112	C. Leonte	Punceasa	"
JUD. NEAMȚU			
1	Econ. Gh. Popovici	Sf. Ioan Domnesc	Piatra-Neamțu
2	" Gh. Ghervescu	Măreței	"
3	" C. Gheorghiu	Precista	"
4	" V. Sacerdotescu	"	"
5	" N. Roșescu	Sf. Ioan Domnesc	"
6	Pr. V. Capșa	"	"
7	Diac. D. Irimescu	"	"
8	Pr. Celus Haralambie	Ador. Maicei-Dom.	Târgu-Neamțu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
9	Econ. Gh. Bejan	Adorm. M-cei D-lui	Târgu-Neamț
10	Diac. V. Ionescu	"	"
11	Pr. V. Enăchescu	Sf. Nicolai	"
12	" Ioan Posa	"	"
13	" Haralambie Marcoci	Pometea	"
14	" Ioan Petrescu	Coroiu	Călugăreni
15	Econ. N. Gheorghiu	Agapia	Filioara
16	Sachelar I. Preotescu	Valea-Seacă	Bălfițești
17	Pr. I. Pântescu	Andria	Hângu
18	" I. Bălănescu	"	"
19	" Gh. Podoleanu	Bălcani	Tazlău
20	" Pavel Capșa	Bărcănești	Socea-Cândești
21	Econ. V. Gheorghiu	Bârjoveni	Siliștea
22	Pr. D. Romanescu	"	"
23	Econ. V. Ghernescu	Bicaz	Bicaz
24	Pr. C. Alexandrescu	Bistricioara	Bistricioara
25	Econ. C. Matase	Mănăstirea Bistrița	Doamna
26	Pr. V. Barcan	"	"
27	" Toma Scobai	Blebă	Petricani
28	" Mihai Vasiliu	Baboești	Pipirig
29	" Ion Mareș	Bodeștii-de-Jos	Bodeștii-Precistei
30	Econ. Gh. Bălăoi	Bodeștii-de-Sus	"
31	Sachelar N. Bicleanu	Boiștea	Petricani
32	Pr. I. Nemțeanu	"	"
33	" Gh. Bocescu	"	"
34	" Scarlat Nădejde	Borlești	Borlești
35	" I. Dimitriu	"	"
36	" V. Mircea	Bozieni	Bozieni
37	" V. Rădu	"	"
38	" C. Mironescu	Budeștii-Ghicăi	Budeștii-Ghicăi
39	" Chiril Chirilescu	Buhalnița	Buhalnița
40	" Ion Trifan	Căciulești I	Căciulești
41	" V. Damașcan	Cândești	Socea-Cândești
42	Econ. I. Stăcescu	Cârligi	Cârligi
43	Pr. V. Dimitriu	Costișa	Costișa
44	" I. Stăhiescu	Crăcăoani	Crăcăoani
45	" V. Stahe	Crăcău-Negru	"
46	" Gh. Mironescu	Cut	Vân.-Dumbr.-Roșie
47	Econ. I. Constantinescu	Dănești	Girov
48	Pr. Ilie Costea	Dărmănești	Gârcina
49	Econ. V. V. Darie	Dobreni	Dobreni
50	Pr. Gh. Andreescu	Dochiea	Dochiea
51	" Gh. Săndulescu	Dragomirești	Dragomirești
52	" Ioan Țifescu	Galu	Galu
53	Econ. T. Teofănescu	Gârcina	Gârcina
54	Pr. Gh. Teodorescu	"	"
55	" Sava Verșescu	Ghelăești	Bărgăoani
56	" V. Preda	"	"
57	" Ștefan Mareș	Ghigoești	Șerbești
58	" V. Gheorghiescu	Ghindăoanii-de-Sus	Ghindăoani
59	Econ. Al. Pașmoșeanu	Ghindăoanii-de-Jos	"
60	Pr. C. Trifon	Mărgineni	Mărgineni
61	" Vasile Săbinescu	Grumăzești	Grumăzești
62	" Gh. Crăciun	"	"
63	" V. Iosifescu	Gura-Largului	Călugăreni
64	" C. Gheorghiu	Hangu	Hangu
65	" C. Popescu	Hoisești	Mărgineni
66	Econ. V. Focșa	Humulești	Târgu-Neamțu
67	Pr. V. Alexandrescu	Iapa	Mastacan
68	" I. Teodorescu	Lunca	Vânătorii Neamțului

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
69	Pr. Gh. Gheorghiu	Girov	Girov
70	" Gh. Popovici	Lunca	Vânătorii Neamțului
71	" N. Alexandrescu	Mastacan	Mastacan
72	" D. Calapăr	Negrești	Dobreni
73	" V. Coroamă	Pangarași	Pangarași
74	" I. Vasiliu	Pipirig	Pipirig
75	" I. Alexandrescu	Podoleni	Podoleni
76	" D. Matasă	Răpciunea	Hangu
77	" D. Stamate	Răucești	Răucești
78	Econ. C. Ghervescu	Biserică particulară	Roznov
79	Pr. Gh. Filipescu	Serbești	Serbești
80	" C. Bărsan	Schitu-Hangu	Hangu
81	Sachelar S. Ungureanu	Secu-Buhalnița	Buhalnița
82	Pr. D. Ionescu	Siliștea	Siliștea
83	" N. Ionescu	"	"
84	" T. Lascăr	Socea	Socea-Cândești
85	" N. Stamate	Târpești	Petricani
86	Econ. I. Corijescu	Tașca	Bicaz
87	" Gr. Stupcanu	Tazlău	Tazlău
88	Pr. Al. Corbu	Țibucani	Păstrăveni
89	" Gh. Antițescu	Timișești	Timișești
90	" Ștef. Vărgolici	Totoești	Răsb.-Valea-Albă
91	Sachelar Gh. Popescu	Uricheni	Uricheni
92	Pr. V. Hizan	"	"
93	" Gh. Gherasim	Uscăți	Răsb.-Valea-Albă
94	" Gh. Bălănescu	Vaduri	Vaduri
95	" Gh. Gavrilescu	"	"
96	" I. Marin	Vânătorii Neamțului	Vânătorii Neamțului
97	" N. Pârvu	Zănești	Zănești
98	" T. Ghervescu	"	"
99	Sachelar V. Atanasiu	Păstrăveni	Păstrăveni
100	Pr. Al. Romanescu	Grunțieș	Bistricioara
101	" Teodor Boroș	Talpa	Talpa
102	" P. Bălănescu	Tarcău	"
103	" I. Vasiliu	Mănăstirea Văratec	"
104	" C. Vasiliu	"	"
105	" V. Matasă	"	"
106	" N. Iftimescu	"	"
107	" I. Butescu	"	Agapia
108	" Pantel. Zugrăvescu	"	"
109	" I. Ștefănescu	"	"
110	" Gh. Costăchescu	"	"
111	" V. Tomescu	"	Răsboeni
112	" Gh. Bălă confesor	"	Pangarași
JUD. OLT			
1	Pr. C. A. Păpescu		Slatina
2	" Nicolae Ionescu		"
3	" Gh. Turturescu		"
4	" Nicolae Pretorian		"
5	" Ioan Marinescu		"
6	" Nicolae Bucică		"
7	" C. Milcoveanu		"
8	" Alex. Constantinescu		"
9	" C. Pleșoianu		"
10	" Gh. Roșulescu		"
11	" Gh. Pascal		"
12	" Mihai Vasilescu		"
13	" Const. Albescu		Albești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
14	Pr. N. Teodorescu		Albești
15	" Ioan Varbilian		Alimănești
16	" Voicu Stănescu		"
17	" N. Aluneanu		Alunișu
18	" St. Popescu		"
19	" Gh. Tuineanu		Bacea
20	" Gh. Păunescu		Bălănești
21	" N. Măicăneanu		Bălteni
22	" T. Niculescu		Bălțați
23	" I. Buzescu		"
24	" Ilie Marinescu		"
25	" Anast. Constaninescu		Bărăști-de-Cepturi
26	" Stan Dumitru		"
27	" Radu Popescu		Bărăști-de-Vede
28	" Stan Bărăscu		" "
29	" N. Dumitrescu		" "
30	" M. Popescu		Bărcănești
31	" St. Dumitrescu		"
32	" Petre Popescu		Beciu
33	" I. Teodorian		Beria
34	" N. Bircii		Birci
35	" C. Pârvulescu		Corbu
36	" Al. Mateescu		Brebeni
37	" Ioan Popescu		Buzești
38	" Gh. Rădulescu		"
39	" Anast. Demetrescu		"
40	" Florea Ieronim		"
41	" Calotă Marinescu		"
42	" Ioan Bercan		Casa-Veche
43	" D. Branilescu		Câmpu-Mare
44	" D. Leulescu		Chilia
45	" Zamfir Valmar		Cireășov
46	" Ioan Necșulescu		Colonești
47	" Ștefan Ionescu		"
48	" Ioan Popescu		Comani
49	" D. Mihăilescu		Comănița
50	" Const. Stoicănescu		Constantinești
51	" Marin Gorjan		Albești
52	" D. Cateanu		Coteana
53	" Anast. Ionescu		Crăciunei-de-Jos
54	" Oprea Lăzărescu		Crăciunei-de-Sus
55	" I. Crâmpoianu		Crâmpoia
56	" Ioan Florescu		Crețești-Bârsești
57	" Ioan Popescu		"
58	" Ioan Nișulescu		Cucuești
59	" Alex. Georgescu I		Dăneasa
60	" Alex. Georgescu II		"
61	" N. Petrescu		Dejești
62	" Ioan Marinescu		Dobroteasa
63	" Barbu Ceaușescu		"
64	" Vasile Leulescu		Dienci
65	" Teodor Paladian		Drăgănești-de-Jos
66	" D. Teiușeanu		"
67	" Gh. Niculescu		Drăgoești
68	" Ioan Mihăescu		Dumitrești
69	" D. Tomșan		Isvoru
70	" Gh. Făgețeanu		Făgețelu
71	" I. Stănculescu		Potcoava
72	" Marin Raicu		Floru
73	" I. Cărăcăleanu		Frânzaru

No. Cntent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
74	Pr. Ilie Predescu		Drăgoești
75	" C. Venescu		Bărcănești
76	" Ioan Mateescu		Gura-Boului
77	" Const. Bălan		"
78	" D. Gustavițeanu		Gustavățu
79	" Gh. Constantinescu		Urluiasca
80	" Marin Popescu		Floru
81	" Gr. Coteanu		Coteana
82	" V. Smaragdian		Isvoarele
83	" I. Vergulescu		"
84	" Pavel Constantinescu		Isvoaru
85	" Paraschiv Mateescu		"
86	" I. Zamfirescu		Optași
87	" Păun Iliescu		Maldăru
88	" Ioan Coteanu		Viișoara
89	" Ioan Niculescu		"
90	" D. Profeanu		Profa
91	" D. Brumușescu		Mierlești
92	" I. Bălăceanu		"
93	" Ilie Băldescu		Mihăești-de-Sus
94	" Toma Vițanescu		Milcov
95	" D. Sfârlogeanu		Mircești
96	" I. Bărăscu		"
97	" C. Ceroianu		Mogoșești
98	" D. Popescu		Negreni
99	" Ilie Corilă		"
100	" Alex. Marinescu		Optași
101	" Const. Ioneanu		"
102	" Ioan Florescu		Oțești
103	" Const. Gagiulescu		"
104	" St. Simionescu		Păroși
105	" Ilie Mitrican		Perieți
106	" Ioan Șerbănescu		Pobaru
107	" I. Gârbăceanu		"
108	" V. Sebescu		"
109	" Ștefan Ionescu		Poiana
110	" Matei Popescu		"
111	" Anast. Marinescu		Poicoava
112	" Marin Duhovnicu		"
113	" Marin Pârvulescu		Priseaca
114	" N. Spineanu		Profa
115	" Vasile Profeanu		"
116	" Gh. Onescu		Opărelu
117	" Ioan Preoteșcu		Răjleșu
118	" Const. Moțescu		"
119	" Ioan Predățeanu		Sâmburești
120	" Gh. Căpățâneanu		Scornicești
121	" M. Bădulescu		Seaca
122	" N. Mănescu		Spineni
123	" Const. Ionescu		Stoicănești
124	" Ioan Angelescu		Șerbănești
125	" Al. Nițulescu		"
126	" Ioan Olteanu		Suica
127	" Vasile Constantinescu		Tătulești
128	" I. Tătulescu		"
129	" M. Comănescu		"
130	" Marin Drăghicescu		Tâmpeni
131	" Ioan Ionescu		"
132	" Pavel Efrimescu		Teslui
133	" C. Petrescu		"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
134	Pr. I. Pretorian		Teslui
135	" Ioan Marinescu		Păroși
136	" Ioan Turie		Turia
137	" Badea Marinescu		"
138	" Ioan Stănescu		Urluiasca
139	" Ioan Țoianu		Sinești
140	" D. Popescu Groș		V.-Ungureni
141	" V. Dobrescu		"
142	" Ioan Costăchescu		Vața
143	" D. Săvulescu		"
144	" Vasile Pârvulescu		Văleni
145	" Ioan Ionescu		Dumitrești
146	" Const. Șorărascu		Spineni
147	" Const. Cristescu		Colonești
148	" V. Ionescu		"
149	" Stan Ionescu		Vulturești
150	" Sandu Grigorescu		"

JUD. PRAHOVA

1	Pr. Alexandru Niculescu	Sf. Apostol Filip	Vălenii-de-Munte
2	" Alexandru Popescu	Măgureni	Măgureni
3	" Alexandru Popescu	Ciumași	Ciumași
4	" Alexandru Popescu	Schiulești	Schiulești-Homoric.
5	" Alexandru Popescu	Strejnicu	Strejnicu
6	" Alexe Mateescu	Vadu-Săpat	Vadu-Săpat
7	" Alexe Milicescu	Provița-de-Sus	Provița-de-Sus
8	" Anastase Oprescu	Gura-Văii	Valea-Călugărească
9	" Anastase Stoicescu	Ariceștii-de-Sus	Ariceștii-de-Sus
10	" Anastase Teodorescu	Sipotu	Boldești
11	" Andrei Georgescu	Maica-Precista	Ploești
12	" Andrei Mihăilescu	Vai-de-El	Udrești
13	" Andrei Opriș	Șotriile	Șotriile
14	" Andrei Popescu	Colceag	Colceag
15	" Andrei Stănescu	Cornetu-Cuib	Cornetu-Cuib
16	" Anghel Burada	Sf. Vastle	Ploești
17	" Anlimir Damian	Tomșani	Tomșani
18	" Anton Dumitrescu	Berceni	Berceni
19	" Anton Ionescu	Nedelea	Nedelea
20	" Apostol Măinescu	Poenarii-Rali	Poenarii-Rali
21	" Atanase Georgescu	Sf. Treime	Ploești
22	" Atanase Petrescu	Sf. Ion (Prăjani)	Slănic
23	" Atanase Popescu	Mărginenii-de-jos	Mărginenii-de-jos
24	" Atanase Zamfirescu	Bordenii-Mari	Bordeni
25	" Avram Eufrosin	Valea-Ani	Starchiojd
26	" Avram Ionescu	Târlești	Târlești
27	" Avram Teodorescu	Valea-Plopului	Posești
28	" Badea Predescu	Sf. Filoftea	Ploești
29	" Barbu Popescu	Cocorăști-Colțul	Cocorăști-Colțu
30	" Basiliu Rădulescu	Cornu-de-Jos	Cornu-de-Jos
31	" Chiriac Dobreanu	Sf. Haralambie	Ploești
32	" Chiriță Niculescu	Ghirdovenii	Ghirdoveni
33	" Christea Daniil	Sf. Pantelimon	Ploești
34	" Christea Georgescu	Târgușoru-Nou	Târgușoru-Nou
35	" Constantin Apostolescu	Sf. Ecaterina	Ploești
36	" Constantin Apostolescu	Călugăreni	Călugăreni
37	" Constantin Dumitrescu	Nașt.-Maicei-Dom.	Slănic
38	" Constantin Frânculescu	Mălăești	Mălăești
39	" Constantin Grigorescu	Magula	Tomșani
40	" Constantin Grigorescu	Pietroșani	Pietroșani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
41	Pr. Constantin Ionescu	Sf. Ștefan	Ploești
42	" Constantin Ionescu	Breaza-de-Sus	Breaza-de-Sus II
43	" Const. Popescu	Bătrâni	Bătrâni
44	" Const. Popescu	Coadă-Izvorului	Mănești
45	" Const. Predeleanu	Predealu-Sărari	Predealu-Sărari
46	" Const. Provinceanu	Sf. Voevozi	Câmpina
47	" Const. Vasilescu	Vai-de-El	Udrești
48	" Const. Voicescu	Teișani	Teișani
49	" David Popescu	Breaza-de-Sus I	Breaza-de-Sus
50	" Diamandi Popescu	Haimanale	Haimanale
51	" Dobre Miulescu	Dărmănești	Dărmănești
52	" Dumitru Atanasiu	Azuga	Azuga
53	" Dumitru Baziliu	Ocina	Ocina
54	" Dumitru Bălășoiu	Chiojdeanca	Chiojdeanca
55	" Dumitru Bălțeanu	Mireșu	Singeru-de-Jos
56	" Dumitru Constantinescu	Țintea	Țintea
57	" Dumitru Dumitrescu	Drajna-de-Sus	Drajna-de-Sus
58	" Dumitru Frinculescu	Berteș II	Berteș
59	" Dumitru Grigorescu	Isvoarele	Isvoarele
60	" Dumitru Hristodorescu	Parepa	Parepa
61	" Dumitru Ivănceanu	Sf. Spiridon	Ploești
62	" Dumitru Medianu	Drajna-de-Jos	Drajna-de-Jos
63	" Dumitru Moiescu	Maneciu-Pământeni	Maneciu Pământeni
64	" Dumitru Popescu	Balta-Doamnei	Balta-Doamnei
65	" Dumitru Popescu	Păcureți.	Păcureți
66	" Dumitru Popescu	Rotari	Ceptura
67	" Dumitru Rădulescu	Sf. Dumitru	Ploești
68	" Dumitru Gh. Sachelarie	Gherghița	Gherghița
69	" Dumitru Săvulescu	Buștenari	Telega
70	" Dumitru Ștefănescu	Sf. Nicolae-Vechi	Ploești
71	" Dumitru Ștefănescu	Nucșoara-de-Jos	Râncezi
72	" Dumitru Vintilescu	Moreni	Moreni
73	" Dumitru Zaharescu	Iordăcheanu	Gornetu-Cricov
74	" Emanoil Ionescu	Sf. Vineri	Ploești
75	" Ene Dumitrescu	Sf. Pantelimon	"
76	" Eremia Ionescu	Breaza-de-Jos	Breaza-de-Jos
77	" Filip Marcoviceanu	Maica-Precista	Ploești
78	" Gheorghe Babeș	Tătaru	Tătaru
79	" Gheorghe Brebeanu	Brebu	Brebu
80	" Gheorghe Chiriță	Sf. Ioan	Ploești
81	" Gheorghe Costăchescu	Albești-Muru	Albești-Muru
82	" Gh. Diaconescu	Vlădeni	Vlădeni
83	" Gh. Dumitrescu	Sf. Gheorghe-Vechi	Ploești
84	" Gh. Gherghițeanu	Ceptura	Ceptura
85	" Gh. Grigorescu	Maica-Precista	Ploești
86	" Gh. Ionescu	Kiojdeanca	Kiojdeanca
87	" Gh. Ionescu	Cornu-de-Jos	Cornu-de-Jos
88	" Gh. Ionescu	Gherghița	Gherghița
89	" Gh. Ionescu	Hârșă	Hârșă
90	" Gh. Ionescu	Netoși	Netoși
91	" Gh. Ionescu	Scăeni	Scăeni
92	" Gh. Ioanițescu	Valea-Nicovani	Valea-Călugărească
93	" Gh. Istrățescu	Berteș I	Berteș
94	" Gh. Jalbă	Conduratu	Conduratu
95	" Gh. Lungeanu	Popești I	Negoești
96	" Gh. Marinescu	Scăeni	Scăeni
97	" Gh. Mihail	Băicoiu	Băicoiu
98	" Gh. Negoescu	Scorțeni	Scorțeni
99	" Gh. Niculescu	Sf. Vineri	Ploești
100	" Gh. Popescu	Apostolache	Apostolache

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
101	Pr. Gh. Popescu	Aricești-de-Jos	Aricești-de-Jos
102	" Gh. Popescu	Cioranii-de-Jos	Ciorani
103	" Gh. Popescu	Pucheni-Moșneni	Pucheni-Moșneni
104	" Gh. Popescu-gornet	Sf. Vasile	Ploești
105	" Gh. Popescu	Sf. Voivozi	Urlați
106	" Gh. Rădulescu	Podu-Vadului	Breaza-de-Jos
107	" Gh. Ștefănescu	Bughea-de-Jos	Bughile
108	" Grigore Ionescu	Bărcănești	Bărcănești
109	" Grigore Marinescu	Strâmbenii de Munte	Strâmbeni
110	" Grigore Moiescu	Puchenii-Mari	Pucheni-Crainici
111	" Grigore Popescu	Provița-de-Jos	Provița-de-Jos
112	" Grigore Popescu	Tăriceni	Tăriceni
113	" Grigore Preoțescu	Ciupelnița	Ciupelnița
114	" Grigore Teodorescu	Sinaia	Sinaia
115	" Haralambie Popescu	Starchiojd II	Starchiojd
116	" Ilie Dumitrescu	Nucșoara-de-Jos	Râncezi
117	" Inocențiu Ștefănescu	Sf. Haralambie	Ploești
118	" Ioan Alexandrescu	Șoimari	Șoimari
119	" Ioan Antonescu	Poiana-de-Vărbilău	Poiana-de-Vărbilău
120	" Ioan Bănică	Goruna	Cocărești-Misli
121	" Ioan Buzefeșanu	Secăria	Comarnic
122	" Ioan Chirică	Sf. Treime	Câmpina
123	" Ioan Constantinescu	Puchenii-Mari	Puchenii-Crainici
124	" Ioan Costeanu	Homorâciu	Homorâciu
125	" Ioan Davidescu	Lunca-Mare	Șotriile
126	" Ioan Dumitrescu	Teșila	Teșila
127	" Ioan Dumitrescu	Sf. Voevozi	Ploești
128	" Ioan Georgescu	Florești	Florești
129	" Ioan Georgescu	Răfovul	Răfovul
130	" Ioan Georgescu	Sirna	Varnița
131	" Ioan Grigorescu	Poiana-Câmpina	Poiana
132	" Ioan Ionescu	Trăisteni	Teșila
133	" Ioan Mihai	Cărbunești	Cărbunești
134	" Ioan Mircescu	Gura-Fitioarei	Scăioși
135	" Ioan Moiescu	Maneciu-Ungureni	Maneciu-Ungureni
136	" Ioan Nicolau	Sf. Gheorghe-Nou	Ploești
137	" Ioan Niculescu	Coslegi	Coslegi
138	" Ioan Niculescu	Habudu	Habudu
139	" Ioan Niculescu	Măgureni	Măgureni
140	" Ioan Oprescu	Pietroșani	Pietroșani
141	" Ioan Pietriceanu	Pietriceana	Brebu
142	" Ioan Popp	Brazi	Brazii
143	" Ioan Popescu	Boldești	Boldești
144	" Ioan Popescu	Comarnic	Comarnic
145	" Ioan Popescu-Gorgoț	Sf. Dumitru	Ploești
146	" Ioan Rădulescu	Albești-Paleologu	Albești-Paleologu
147	" Ioan Stănculescu	Livadea	Livadea
148	" Ioan Tănăsescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
149	" Ioan Văleanu	Sf. Vineri	Ploești
150	" Ioan Voiculescu	Bănești	Bănești
151	" Ioan Voiculescu	Comarnic	Comarnic
152	" Iordan Niculescu	Mănăstirea Zamfira	Măgurele
153	" Iosif Georgescu	Sf. Ecaterina	Ploești
154	" Iosif Popescu	Talea	Talea
155	" Isaia Popescu	Valea-Lungă	Valea Lungă
156	" Marin Martinescu	Ad. Maicii-Domn.	Câmpina
157	" Marin Popescu	Goruna	Cocărești-Misli
158	" Martin Ionescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
159	" Mihail Apostoliceanu	Sf. Nicolae-Vechi	Ploești
160	" Mihail Constantinescu	Măgurelele	Măgurelele

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
161	Pr. Mihail Constantinescu	Nașt. Maicii-Dom.	Slănic
162	" Mihail Marinescu	Treimi	Chiojdanca
163	" Mihail Pârvulescu	Sf. Ioan	Ploești
164	" Mihail Popescu	Filipești-de-Pădure	Filipești-de-Pădure
165	" Mihail Popescu	Sf. Ioan	Văleni-de-Munte
166	" Mihail Râpeanu	Starchiojd I	Starchiojd
167	" Mihail Tănăsescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
168	" Mihail Tomescu	Ad. Maici-Domn.	Urlați
169	" Miltiade Tăriceanu	Sf. Spiridon	Ploești
170	" Nicolae Antonescu	Valea-Popi	Valea-Călugărească
171	" Nicolae Dumitrescu	Scurtești	Ștefești
172	" Nicolae Enăchescu	Drajna-de-Jos	Drajna-de-Jos
173	" Nicolae Ionescu	Ceptura	Ceptura
174	" Nicolae Ionescu	Gornetu-Cricov	Gornetu-Cricov
175	" Niculae Niculescu	Fulga-de-Sus	Fulga-de-Sus
176	" Nicolae Popescu	Buda-Palanca	Buda-Palanca
177	" Nicolae Popescu	Crivina	Crivina
178	" Nicolae Popescu	Tomșani	Tomșani
179	" Nicolae Popescu	Țintea	Țintea
180	" Nicolae Preoțescu	Mănești	Mănești
181	" Nicolae Stoicescu	Cioranii-de-Sus	Cioranii-de-Sus
182	" Nicolae Ștefănescu	Inotești	Inotești
183	" Panait Crăciunescu	Ploeștori	Ploeștiori
184	" Panait Stătescu	Paulești	Paulești
185	" Pavel Rădulescu	Gura-Văei	Valea-Călugărească
186	" Petre Georgescu	Sf. Trei-Ierarchi	Slănic
187	" Petre Niculescu	Sălciile	Sălciile
188	" Petre Provianu	Bucovu	Bucovu
189	" Preda Hristescu	Sf. Voevozi	Ploești
190	" Radu Arsenescu	Gorgota	Gorgota
191	" Radu Eufrosin	Posești	Posești
192	" Radu Poenaru	Crivina	Crivina
193	" Rafail Mateescu	Băltești	Podenii-Vechii
194	" Ruse Mateescu	Sf. Gheorghe-Vechi	Ploești
195	" Samson Popescu	Breaza de Sus I	Breaza-de-Sus
196	" Savu Ionescu	Podenii-Vechi	Podenii-Vechi
197	" Spiru Ștefănescu	Fulga-de-Jos	Fulga-de-Jos
198	" Stan Marcu	Șirna	Varnița
199	" Stancu Marinescu	Cosmina-de-Jos	Cosminele
200	" Stelian Popescu	Singeru-de-Jos	Singeru
201	" Ștefan Goruneanu	Dițești	Dițești
202	" Ștefan Iordănescu	Sf. împărați	Ploești
203	" Ștefan Popescu	Isvoarele	Isvoarele
204	" Ștefan Popescu	Telega II	Telega
205	" Ștefan Popescu	Valea-Stâlpului	Olteni
206	" Ștefan Tomescu	Magula	Tomsani
207	" Ștefan Zofu	Sf. Sava	Ploești
208	" Teodor Georgescu	Popești II	Podenii-Noi
209	" Teodor Grigorescu	Sf. Treime	Ploești
210	" Toma Georgescu	Monastirea	Vălenii-de-Munte
211	" Vasile Dumitrescu	Sf. Dumitru	Ploești
212	" Vasile Georgescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
213	" Vasile Iliescu	Cornurile	Cornurile
214	" Vasile Mateescu	Monastirea Zamfira	Măgurele
215	" Vasile Nicolau	Brebu	Brebu
216	" Vasile Niculescu	Adâncata	Adâncata
217	" Vasile Niculescu	Târgușoru-Vechi	Târgușoru-Vechi
218	" Vasile Popescu	Alunișu	Strâmb.-de-Munte
219	" Vasile Popescu	Drăgănești	Drăgănești
220	" Victor Popescu	Vărbilău	Vărbilău

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
221	Pr. Zaharia Popescu	Cotoiu	Baicoiu
222	„ Zaharia Popescu	Edera	Edera
223	„ M. Tănăsescu	Drăgănești	
224	„ N. Georgescu	Scăeni	
225	„ G. Georgescu	Sboru	
226	„ Stan Popescu	Telega	
JUD. PUTNA			
1	Clement Bontea	Nașt. Sf. Ioan Botez.	Focșani
2	Ioan Demetrescu	„	„
3	Alexe Vasilescu	„	„
4	Alex. Ralescu	Sfinții Voevozi	„
5	Nicolae Gherea	Adorm. M-cei D-lui	„
6	Radu Nedelcu	„	„
7	Pantelimon Romanescu	Adormirea (Donia)	„
8	Alex. Plopeanu	„	„
9	Costache Ionescu	Sf. Mina	„
10	Călin Orman	„	„
11	Victor Banu	Nașterea M-cei D-lui	„
12	Gh. Tomescu	„	„
13	Nicolae Atanasiu	Adorm. (Precista)	„
14	Ioan Rădulescu	Cuv. Paraschiva	„
15	Ioan Hărțescu	„	„
16	Toma Petrescu	Sf. Gheorghe	„
17	Stefan Bazgan	Sf. Apostoli	„
18	Stefan Ralescu	„	„
19	Gh. Ralescu	Profetul Samoil	„
20	Mihail Dica	Sf. Cruce	Odobesti
21	Andrei Munteanu	„	„
22	Ioan En. Popa	Nașterea M-cei D-lui	„
23	Spiridon Arhir	„	„
24	Gh. Popescu	Sf. Apostoli	Panciu
Circonscripția I			
25	Gh. Corpaciu	Adjudu-Nou	Adjudu-Nou
26	Petru Nicolau	Adjudu-Vechiu	Adjudu-Vechiu
27	Vacant	Andrieși	Reghiu
28	Dimitrie Popovici	Bâlca	Coșofănești
29	Necoară Enache	Bârsești	Bârsești
30	Vasile Catană	Berești	Berești
31	Dimitrie Vasiliu	Biliești	Biliești
32	Nicolae Agaton	Bolotești	Bolotești
33	Vacant	Borșani	Borșani
34	Petre Dragomirescu	Botești	Pătești
35	Nicolae Costăchescu	Călieni	Călieni
36	Gheorghe Tufoveanu	Căliman	Vidra
37	Ioan Nedelcu	Capatanul	Mera
38	Coman Andronescu	Câmpuri	Câmpuri
Circonscripția II			
39	Const. Diaconescu	Chicerea	Crucea-de-Sus
40	Vasile Ignat	Ciorăni	Pufești
41	Ilie Țuchel	Ciușlea	Ciușlea
42	Mihail Popescu	Clipicești	Clipicești
43	Ioan Băznușă	Colacu	Colacu
44	Andrei Velișcu	Copăcești	Anghelești
45	Ioan Pușcă	Crucea-de-jos	Crucea-de-Jos
46	Ioan Popescu	Cucova	Cucova
47	Dimitrie Șerbănescu	Dealul-Neicului	Crucea-de-Sus

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
48	Ioan Vasiliu	Diocheși	Diocheși
49	Ioan Patrașcu	Domnești	Domnești
50	Ioan Miron	Drăgușani	Drăpușani
51	Ștefan Andronescu	Dumbrăvița	Suraia
52	Costache Florescu	Făurei	Făurei
	Circonscripția III		
53	Const. Burgă	Florești	Pălești
54	Nicolae Moldoveanu	Fitionești I	Fitionești
55	Grigore Mazăre	Fitionești II	Fitionești
56	Vasile Banu	Găgești	Găgești
57	Ioan Grosu	Găuri	Găuri
58	Vacant	Herăstrău	Herestrău
59	Nicolae Postolache	Irești	Irești
60	Nicolae Olăraș	Ireștii-de-Sus	"
61	Ioan Ciorneiu	Ivănești	Bolotești
62	Ștefan Rădvan	Jariștea I	Jariștea
63	Ștoica Hristea	"	"
64	Petru Dumitriu	Jariștea II	"
65	Raicu Mihăescu	Jorăști	Jorăști
66	Gheorghe Apostol	Mărășești I	Mărășești
67	Grigore Nicolau	Mărășești II	"
68	Ioan Ursache	Mândrișca	Mândrișca
	Circonscripția IV		
69	Dimitrie Popescu	Mânăstioara	Mânăstioara
70	Alexandru Mărăscu	Mircești	Mircești
71	Vacant	Mera	Mera
72	Nicolae Diaconescu	Movilița	Movilița
73	Emanoil Popescu	Nămoloasa	Nămoloasa
74	Ioan Tase	Nănești	Nănești
75	Nicolae Mihail	Năruja	Năruja
76	Ștefan Chiciora	"	"
77	Gheorghe Chiciorea	Nereju-Mare	Neruju
78	Teodor Macovei	Nereju-Mic	Nereju
79	Ioan Danșiș	Nistorești	Nistorești
80	Nicolae Șuşu	Palten	Palten
81	Anastase Stoenescu	Parava	Parava
	Circonscripția V		
82	Coman Purdel	Pădureni	Pădureni
83	Nicolae Mircea	Pâncești	Pâncești
84	Dimitrie Marinescu	"	"
85	Vacant	Păulești	Păulești
86	Nicolae Mehedinți	Păunești	Păunești
87	Iordache Ionescu	Păunești-Bou	"
88	Nicolae Manea	"	"
89	Dimitrie Vlădescu	Pânticești	Câmpineanca
90	Pascal Ciofu	Pietroasa	Găgești
91	Vacant	Poiana	Poiana
92	Teodor Nicolau	Pufești	Pufești
93	Crăciun Corbea	Răcoasa	Răcoasa
94	Ioan Șerban	"	"
95	Nicolae Atanasiu	Răpedea	Străoanele-de-Jos
96	Ioan Bălănescu	Răstoaca	Răstoaca
97	Alex. Andoniu	Ruginești	Ruginești
98	Nicolae Mihailescu	Sascuț	Sascuț
99	Gheorghe Popescu	Satu-Nou	Crucea-de-Jos
	Circonscripția VI		
100	Apostol Hornea	Sârbi	Țifești

No. Cntent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
101	Traian Andronescu	Scurta	Scurta
102	Iorgu Arghir	Soveja	Soveja
103	Ioan Gavriloiu	"	"
104	Ioan Danțiș	Spinești	Spinești
105	Vacant	Spulber	Spulber
106	Gheorghe Atanasiu	Străoanele-de-jos	Străoanele-de-Jos
107	Nicolae Atanasiu	Străoanele-de-Sus	Străoanele-de-Sus
108	Ioan Lăzărescu	Suraia	Suraia
109	Ioan Boșoiu	"	"
110	Vasile Tutoveanu	Serbești	Irești
111	Ioan Georgescu	Târgu-Nămoloasa	Nămoloasa
112	Vacant	Tichiriș	Tichiriș
113	Dimitrie Rădulescu	Tufele	Tifești
114	Ioan Macarie	Tulnici	Tulnici
115	En. Horeanga	Tifești	Tifești
Circumscripția VII			
116	Ioan Bânțu	Urechești	Urechești
117	Nicolae Popa	Vadu-Roșca	Vultur
118	Dimitrie Grigoraș	Valea-Babei	Câmpuri
119	Grigore Roman	Valea-Seacă	Valea-Seacă
120	Ioan Curcă	Vărsătura	Vărsătura
121	Gheorghe Solu	"	"
122	Ioan Popescu	Vidra	Vidra
123	Anastase Curcă	Vitânești	Găgești
124	Gh. Gagea	Vizantea	Vizantea
125	Const. Teodosiu	Vultur	Vultur
JUĐ. R.-SĂRAT			
1	Pr. Petru Georgescu	Sf. Nicolae	Râmnicu-Sărat
2	Econ. N. Damian	Cuv. Paraschiva	"
3	" Lazăr Niculescu	Adorm. M-cei D-lui	"
4	Diac. Alexe Tănăsescu	Cuv. Paraschiva	"
5	Econ. C. Paulescu	Adorm. M-cei D-lui	"
6	Sachel. Manea Comănescu	Sfinții Voevozi	"
7	" Ștefan Sburlan	Sfântul Dimitrie	"
8	" Ștefan Dicescu	"	"
9	Pr. G. Țărulescu	"	"
10	" Șerban Popescu	Adorm. M-cei D-lui	"
11	" C. Gibescu	Andriașu	Andriașu
12	" Matei Popescu	Amara	Amara
13	" Radu Stoicescu	Bisoca	Bisoca
14	" Iordache Popescu	Bicești-de-Jos	Dumitrești
15	" Sofronie Popescu	Buda	Buda
16	" Ioan Damian	Dănulești	Dănulești
17	" Ștefan Anghelescu	Băbeni	Băbeni
18	" C. Rădulescu	Golești	Golești
19	" Coman A. Negoescu	Bogza	Bogza
20	" C. I. Popescu	"	"
21	" Panait Rădulescu	Budești	Budești
22	" Vlase Popescu	Blidarele	Cârligele
23	" Panait Mazălu	Broșteni	Broșteni
24	" Ștefan Georgescu	Beciu	Vârteșcoiu
25	" Mihai Dobrescu	"	Beciu
26	" Grigorie Țărulescu	Bălești	Bălești
27	" Neagu Ionescu	Bulboaca	Măicănești
28	" Ioan Negulescu	"	"
29	Econ. D. St. Roșescu	Bălțați	Bălțați
30	Pr. N. Popescu	Boldul	Boldul

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
31	Pr. D. Constantinescu	Balta-Albă	Balta-Albă
32	" N. Dimitrescu	Chiojdeni	Chiojdeni
33	" Mateiu Petrescu	Coșatcu	Jideni
34	" Ioan Georgescu	Costândoiu	Lacul-lui-Baban
35	" Stanciu Gheorghescu	Costești	Costești
36	" Pavel Zamfirescu	Cârligile	Cârligile
37	" Al. Tănăsescu	Ciorăștii	Ciorăști
38	" Ghiță Gavrilescu	"	"
39	" Petru Bordeanu	Corbul	Corbul
40	" N. Iliescu	Costieni-de-Jos	Costieni
41	" Ioan Moiescu	Deduilești	Băbeni
42	Econ. Ilie Marosin	Dălhăușul	Dălhăușul
43	Pr. Cristea Popescu	Domnița	Domnița
44	" G. Țignescu	Drogu	Drogu
45	Econ. G. Nelepcu	Faraoanele	Dălhăușul
46	Pr. V. Iliescu Buzăianu	Grebănul	Grebănul
47	" Mihail Antonescu	Gugești	Plaginești
48	" Iacob Goleanu	Urechești	Urechești
49	" Iordache Tudorache	Gologanu	Gologanu
50	" Petru Ionescu	Guleanța	Guleanța
51	" Petru Georgescu	Grădiștea-de-Sus	Grădiștea
52	" Teodor Dimitrie	"	"
53	" Radu Vasilescu	Galbenul	Galbenul
54	" Ștefan Alexandrescu	Herăști	Grebănul
55	" Ioan Mănescu	Hângulești	Hângulești
56	Econ. Gr. Popescu	Jirlăul	Jirlăul
57	Pr. C. Crăciunescu	Mărgăritești	Mărgăritești
58	" Drăgan Vasilescu	Murgești	Valea-Rea
59	" D. Țolescu	Măndrești	Măndrești
60	" Ioan Chiriță	Mărtinești	Mărtinești
61	" D. Georgescu	"	"
62	" Radu Stoicescu	Măcrina	Măcrina
63	Econ. Voicu Anghelescu	Moșeștii-Vechi	Nisipurile
64	Pr. Pavel Popescu	Neculele	Jitia
65	" Dragu Ionescu	Nicolești	Nicolești
66	" Mihalcea Dișescu	"	"
67	" Stan Popescu	"	"
68	" Mateiu Benescu	Orașia	Jideni
69	" Ioan G. Drugescu	Oneșia	"
70	" G. Stănescu	Obilești	Obilești
71	" Ioan Constantinescu	"	"
72	" G. Drugescu	Pleșești	Dănulești
73	" Șerban Rădulescu	Pardos	Valea-Rașii
74	" G. St. Popescu	Popești	Popești
75	" N. Rădulescu	"	"
76	" Ioan Popescu	Peleticu	Lacul-lui-Baban
77	" D. Ionescu	Puești	Puești
78	" Ștefan Georgescu	Piscu	Domnița
79	" Teodor Popescu	Risipiți	Risipiți
80	" Pantazi Popescu	Râmniceni	Râmniceni
81	" Vasile Grigorescu	Sihlele	Sihlele
82	" Teodor Budescu	Sgârceți	Sgârceți
83	" Dimitrie Ioan	"	"
84	" Dimjtrie Popescu	Slimnicu	Tâmboești
85	" Atanasie Macedon	Slobozia-Ciorăști	Slobozia-Ciorăști
86	" Christea Mihăilescu	Slobozia-Mihălceni	Slobozia-Mihălceni
87	" Marin Ionescu	Știubeiu	Știubeiu
88	" Mihaiu Ionescu	Sălcioara	Sălcioara
89	" Ștefan Nicolae	Socariciu	Socariciu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
90	Pr. Iordache Nicolae	Socariciu	Socariciu
91	„ Miron Popescu	Stăvărăști	Câinemi
92	„ Voicu Ionescu	Slobozia-Galbenu	Slobozia-Galbenu
93	„ D. Alexandrescu	Tâmboești	Tâmboești
94	„ Dimitrie Zaharia	„	„
95	„ Stan B. Nicolau	Târgu-Cucuiui	Plăginești
96	„ P. Manolescu	„	„
97	„ Stefan Drugescu	Obidiți	Obidiți
98	„ Anton Constantinescu	Urechești	Urechești
99	„ Mihalache Grigore	Valea-Sălcii	Valea-Sălcii
100	„ Ioan Moraru	Voetenul	Voetenul
101	„ Panait Plopeanu	Vălcelile	Vălcelile
102	„ Christea Rizescu	Vișanii	Vișanii
103	„ Dimitrie Petrescu	Zoița	Costienii
104	„ Stefan Protonotarie	Grebănul	Grebănul
105	„ Gheorghie Nișă	Racovișeni	Racovișeni
106	„ Petre Stoicescu	„	„
107	„ Ioan Ionescu	Slobozia	Slobozia
108	„ Vasile Ionescu	Vălcăneasa	Broșteni
109	„ Petre Popescu	Racovița	Racovița
110	„ Stan R. Saragea	Monastirea Cotești	„
111	„ Ioan Anghel	„	„

JUD. ROMAN

1	Proroiereul Gh. Manoliu	Sf. Episcopie	Roman
2	Icon. stavrofor Ilie Gavrilescu	„	„
3	Iconom Ioan Grosu	Precișta-Mare	„
4	Preotul Gh. Costea	„	„
5	Icon. stavrofor Th. Teodorescu	Sf. Gheorghe	„
6	Sachel. Gh. Climescu	Intrarea în Biserică	„
7	Sachel. Melhisedec Mârza	Sf. Nicolae	„
8	Sachel. Nicolai Nistor	„	„
9	Protoier. stavr. I. Constantinescu	„	„
10	Icon. Gheorghe Platon	Averești	Averești
11	Sachel. Ioan Andreiu	Bahna	Bahna
12	Pr. Vasile Panțiru	Băcești	Băcești
13	„ Haralambie Pilat	Bâra	Bâra
14	Sachel. Gh. Ghidu	Bătrânești	Spiridonești
15	Pr. Vasile Verșes u	Bârjoveni	Butnărești
16	„ Petru Didilescu	Boghicea	Boghicea
17	Icon. Gavriil Mitru	Bogzești	Butnărești
18	Pr. Ioan Anghel	„	„
19	Sachel. Vasile Cocea	Bozieni	Bozieni
20	Pr. Vasile Pascal	Brătești	Brăteanu
21	„ Ioan Tomescu	Brănișteni	Brănișteni
22	Sachel. Ioan Dim triu	Broșteni	Bahna
23	Icon. Vasile Ionescu	Carol I	Carol
24	Sachel. Ioan Trăistariu	Cârligul	Dulcești
25	„ Ioan Mircea	Cârligi	Cârligi
26	„ Dimitrie Castravete	Ciuturești	Roșiori
27	Icon. Vasile Monariu	Cordun	Simionești
28	Pr. Const. Iorga	Cotu-Vameș	Cotu-Vameș
29	„ Gheorghe Popescu	Crivești	Strunga
30	Sachel. Vasile Savin	Dămieniști	Dămieniști
31	Icon. stavr. Atanasie Vasilescu	Doljești	Doljești
32	Sachel. Ioan Georgescu	Dulcești	Dulcești
33	„ Mihail Popovici	Elisabeta-Doamna	Elisabeta
34	Icon. Ioan Năsturaș	Galbeni	Galbeni
35	Sachel. Gh. Gheorghiescu	„	„

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
36	Sachel. Ioan Ionescu	Gâdinți	Gâdinți
37	Icon. Grigore Simionescu	Gherăești	Gherăești
38	Pr. Ștefan Popa	Giurgeni	Giurgeni
39	" Gavriil Popovici	Heleștieni	Heleștieni
40	Icon. Vasile Chiriac	Hociungi	Porcești
41	Pr. Vasile Manoliu	Icușești	Spiridonești
42	" Dimitrie Procopie	Linsești	Oniceni
43	Icon. Alexandru Laur	Miclăușeni	Miclăușeni
44	Icon. Const. Mihailescu	"	"
45	Pr. Gh. Pascal	Mircăști	Mircăști
46	" Gh. Tebeica	Mogoșești	Mogoșești
47	Sachel. Vasile Drăgănescu	Negri	Negri
48	" V. Gherasimescu	Oboroceni	Heleștieni
49	" Emanoil Zalomir	Oniceni	Oniceni
50	Pr. Gh. Munteanu	"	"
51	" Emanoil Simionescu	Onișcani	Onișcani
52	Sachel. Dimitrie Grigoriu	Pâncești	Pâncești
53	" Gh. Gheorghiescu	"	"
54	" Ioan Filip	"	"
55	" Simion Munteanu	Poienile-de-Jos	Roșiori
56	Icon. Grigore Drăgan	Porcești	Porcești
57	Sachel. Vasile Apostoleanu	Rediu	Doljești
58	Pr. Nicolai Voicu	Roșiori	Roșiori
59	Sachel. Const. Dabija	Sagna	Sagna
60	Icon. Ioan Manoliu	Săcueni	Săcueni
61	Sachel. Nicolai Petrovanu	Sofrăcești	Trifești
62	Pr. Gh. Simionescu	Strunga	Strunga
63	Sachel. Gh. Popovici	Trifești	Trifești
64	Pr. Ioan Focșa	Tupilați	Tupilați
65	Sachel. Ioan Toma	Văleni	Văleni

JUD. ROMANAȚI

1	Pr. Andrei Betulescu	Ador. Maici-Domn.	Caracăl
2	" Toma Popescu	Intrarea în Biserică	"
3	Econ. Marin Stănescu	Sf. Ioan	"
4	Pr. Ioan Betulescu	Sf. Apostoli	"
5	Econ. I. Florescu	Ador. Maici-Domn.	"
6	Pr. Mih. Teodorescu	Sf. Nicolae	"
7	" Em. Mărculescu	Sf. Treime	Corabia
8	" Const. Gheorghiu	Sf. Ioan Botezătoru	"
9	" Florea Ionescu	Amărăștii-de-Jos	Amărăștii-de-Jos
10	" Marin Popescu	"	"
11	" Ilie Nițescu	Amărăștii-de-Sus	Amărăștii-de-Sus
12	" Dimitrie Papazolescu	Apele-Vii	Apele-Vii
13	" Oprea Vasile	"	"
14	" Florea Marinescu	"	"
15	" Ioan Constantinescu	Arcești	Arcești
16	" Ioan Boldovin	Boldovinești	Boldovinești
17	" Dimitrie Caracțeanu	"	"
18	" Grig. Mihăescu	Balș I	Balș
19	" Ștef. Bazilescu	" II	"
20	" Ioan C. Zamfirescu	Băleasa	Băleasa
21	" Mihail Georgescu	Bârza	Bârza
22	" Ilie Atanasescu	"	"
23	" Const. Bechețeanu	Bechet	Bechet
24	" D. Bobicescu	Bobicești	Bobicești
25	" Corvin Vlădoianu	Boșoteni	Boșoteni
26	" Spiridon Ionescu	Brastavăț	Brastavăț
27	" Nicolae Abramescu	Brâncoveni	Brâncoveni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
28	Pr. Mihail Popescu	Cacaleți	Cacaleți
29	" Ilie Georgescu	"	"
30	" Filip Popescu	Căluu	Căluu
31	" Dimitrie Pompiliu	Celariu	Celariu
32	" Ioan Mărculescu	"	"
33	" Ioan Smedescu	Cepari	Cepari
34	" Vasile Constantinescu	"	"
35	" Const. Stoiculescu	Cezieni	Cezieni
36	" Nicolae Popescu	Cilieni	Cilieni
37	" Ștef. Bălănescu	Cioroiu	Cioroiu
38	" Dimitrie Popescu	Colibaș	Colibaș
39	" Ioan Negoescu	Comanca	Devesel
40	" Ștef. Petrulian	Corbeni	Vărtina
41	" Teodor Dumbrăvescu	Crușov	Crușov
42	" Marin Stănescu	"	"
43	" Ioan Mateescu	Dăbuleni I	Dăbuleni
44	" Gheorghe Dăbuleanu	" II	"
45	" Teodor Gr. Popescu	" III	"
46	" Gheorghe Ștefaniu	Dioști	Dioști
47	" Marin Pretorian	"	"
48	" Mihail Popescu	Dobrosloveni	Dobrosloveni
49	" Matei Popescu	"	"
50	" Const. Petrescu	Dobroțești	Dobroțești
51	" Marin Constantinescu	Dranovăț	Dranovăț
52	" Marin Ionescu	Drăghiceni	Drăghiceni
53	" Ilie Popilian	Farcașele-de-Jos	Farcașele
54	" Roman Grigorescu	Frăsinet	Cezieni
55	" Vasile Georgescu	Găneasa	Găneasa
56	" Dimitrie Mărgăritescu	Găvănești	Găvănești
57	" Ioan Agrariu	Ghizdăvești	Ghizdăvești
58	" Dumitru Lupăcescu	"	"
59	" Dimitrie Popescu	Giuvărești	Giuvărești
60	" Simion Marinescu	Gârcov	Gârcov
61	" Ștefan Papiu	Golfinu	Golfinu
62	" Ioan Popescu	Greci	Greci
63	" Hristache Florescu	Grojdibod	Grojdibod
64	" Ștefan Florescu	Gropșani	Gropșani
65	" Const. Marinescu	Gura-Padinii	Gura-Padinii
66	" Dimitrie Fărcășeanu	Hotărani	Hotărani
67	" Const. Marinescu	Hurez	Gropșani
68	" Gh. Pârșcoveanu	Ianca	Ianca
69	" Const. Popescu	Isbiceni	Isbiceni
70	" Ioan Delcescu	Islaz I	Islaz
71	" Pantetimon Procopiescu	Islaz II	"
72	" Vasile Procopiescu	Islaz	"
73	" Mih. Brătuianu	Jieni	Jieni
74	" Const. Papugescu	Leotești	Leotești
75	" Dimitrie Siteșcu	Leu I	Leu
76	" Marcu Popescu	" I	"
77	" Antonie Păunescu	Leu II	"
78	" Dimitrie Stănculescu	" "	"
79	" Ilie Preușeanu	Mămura	Ștrejeștii-de-Jos
80	" Ioan Mazilescu	Morofinu-de-Jos	Morofinu-de-Jos
81	" Const. Marotinescu	Morofinu-de-Sus	Morofinu-de-Sus
82	" Gh. Grecescu	"	"
83	" Vasile Ciuturoianu	Morunești	Morunglav
84	" Roman Popescu	Morunglav	"
85	" Oprea Bușenescu	Obârșia	Obârșia
86	" Const. Orieanu	Orlea	Orlea

No. Curect	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
87	Pr. Andrei Popescu	Osica-de-Sus	Osica-de-Sus
88	" Smarandache Protopopescu	"	"
89	" Dimitrie Iordăchescu	Piatra	Piatra
90	" Petre Cunescu	Pârscoveni	Pârscoveni
91	" Petre Marinescu	Potel	Potel
92	" Ioan Marinescu	Potlogeni	Potlogeni
93	" Popescu I. Dumitru	Preajba	Preajba
94	" Gh. Trișcu	Racovița	Racovița
95	" Ștefan Dumitrescu	Redea-de-Apus	Redea
96	" Ioan Dumitrescu	Redea-de-Răsărit	"
97	" Anastase Popescu	Reșca	Reșca
98	" Ioan Ionescu	Robăneștii-de-Jos	Robănești
99	" Dimitrie Popescu	Rotunda	Rotunda
100	" Ioan Constantinescu	Scărișoara	Scărișoara
101	" Anastase Bădescu	Slătioara	Slătioara
102	" Mihail Lupanescu	Soreni	Soreni
103	" Ioan Voiculescu	Stoenesti	Stoenesti
104	" Const. St. Mihăileanu	Strejeștii-de-Jos	Strejeștii-de-Jos
105	" Dimitrie Bădescu	Strejeștii-de-Sus	Strejești-de-Sus
106	" Vasile Popescu	Studina	Studina
107	" Dimitrie Petrescu	"	"
108	" Alexe Florescu	Șopârlița	Șopârlița
109	" Ioan Predescu	Știrbeiu	Știrbeiu
110	" Ștefan Popescu	"	"
111	" Petre Marinescu	Traian	Traian
112	" Const. Pârvulescu	Târțal	Târțal
113	" Ioan Vădăstreanu	Vădăstra	Vădăstra
114	" Ioan Vădăstreanu	Vădăstrița	Vădăstrița
115	" Ilie Ionescu	Viișor	Viișoara
116	" Nicolae Ricman	Vișina	Vișina
117	" Ilie Fotescu	Vlădila	Vlădila
118	" Const. Herăscu	Vulpeni	Vulpeni
119	" Ioan Popescu	Zănoaga	Zănoaga
120	" Antonie Ionescu	Zvorsca	Zvorsca
121	" Teodor Nișulescu	Amărăștii-de-Jos	Amărești-de-Jos
122	" Mih. Dănescu	Celeiu	
123	" Ar. Popescu	Cioroiu	
124	" M. Dumitrescu	Dobriceni	
125	" I. P. Dumitrescu	Fălcoiu	

JUD. SUCEAVA

1	Vasile Mihăilescu	Baia	Baia
2	Gheorghe Ionescu	Bărăști	Boroaia
3	Teodor Ionescu	Boroaia	"
4	Grigore Lovinescu	Borca	Borca
5	Gheorghe Scobai	Blăgești-Vechi	Pașcani
6	Neculai Zaharescu	Botești	Horodniceni
7	Ivan Mihăilescu	Boureni	Cristești
8	Gheorghe Todicescu	Brădățel	Horodniceni
9	Ioan Grințescu	Broșteni	Broșteni
10	Constant Gheorghiu	Ciumulești	Ciumulești
11	Grigorie Popescu	Ciuhorani	Miroslăvești
12	C. Popescu	"	"
13	Gavril Danielescu	Crăpături	Fărcașa
14	Teodor Petianu	Cristești	Cristești
15	Ștefan Dumitrescu	"	"
16	Teodor Marian	Dolhasca	Dolhasca
17	Gheorghe Teodorescu	Dolhești-Mici	Dolhești
18	Ioan Ootoanu	Dorna	Dorna

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
19	Dimitrie Mălinescu	Drăceni	Găinești
20	Gheorghe Ștefănescu	Drăgănești	Drăgănești
21	Gheorghe Mihăilescu	Drăgușeni	Drăgușeni
22	Neculai Varganici	Fântâna-Mare	Eântâna-Mare
23	Vasile Lupașcu		
24	Gheorghe Ionescu	Gâștești-Topile	Valea-Seacă
25	Gavril Tomovici	Giurgești	Valea-Glodului
26	Gheorghe Bicleanu	Hârtop	Șoldănești
27	Mihai Picnescu	Hârtoape	Lespezi
28	Gheorghe Slătineanu	Heciu	Lespezile
29	Grigore Suceveanu	Ioneasa	Uidești
30	Neculai Iordăchescu	Lămășeni	Rădășeni
31	Dumitru Sofronie	Lespezile	Lespezile
32	Vasile Tit	Liteni	Liteni
33	Nicolai Teodorescu	Lunca	Pașcani
34	Petru Roșescu	Mădeiu	Mădeiu
35	Grigore Niculescu	Mălini	Mălini
36	Vasile Manoliu	Miroslăvești	Miroslăvești
37	V. Popescu Corugeanu	Moșca	Cristești
38	Vasile Marcoci	Neagra-Șarului	Neagra-Șarului
39	Gheorghe Grigoriu	Oniceni	Forăști
40	Ioan-Ionescu	Oprișeni	Oprișeni
41	Alexandru Petrescu	Ortești	Drăgănești
42	Ioan Păltineanu	Ortoaia	Dorna
43	Constantin Florescu	Pașcani	Pașcani
44	Constantin Nicolau	Pietrișurile	Costești
45	Vasile Pleșoianu	Pleșești	Pleșești
46	Constantin Matasă	Preuțești	Preuțești
47	Ioan D. Balan	Preuțești-Huși	
48	Petru Stupeanu	Proboța	Dolhasca
49	Miron Theodoriu	Rădășeni	Rădășeni
50	V. Florescu	Ruginoasa	
51	Ioan Grigorescu	Râșca	Bogdănești
52	Ioan Sofian	Șarul-Dornei	Șarul-Dornei
53	Ioan Cojan	Sasca	Sasca
54	Neculai Zaharescu	Șirețel	Stolniceni-Ghițescu
55	Cimitrie Iordăchescu	Sodomeni	Pașcani
56	Grigore Zaharescu	Șoldănești	Șoldănești
57	Ioan Gavrilescu	Stolniceni-Ghițescu	Stolniceni-Ghițescu
58	Vasile Rusu	Stolniceni-Prăjescu	Stolniceni-Prăjescu
59	Alexandru Iordăchescu		
60	Petru Milieș	Stroești-Lain	Stroești
61	Dumitru Constantinescu	Tătăruș	Tătăruș
62	Ioan Uerșescu	Stroești-Lain	Stroești
63	Mihai Grigoraș	Tolești	Uidești
64	Gheorghe Filipescu	Valea-Glodului	Valea-Glodului
65	Mihai Vulpe	Valea-Seacă	Valea-Seacă
66	Ioan Sălăgeanu	Văleni-Stănișoara	Mălini
67	Vasile Petrovici	Vascani	Vascani
68	Const. Zaharescu	Adormirea	Fălțiceni
69	Vasile Chirilescu	Sf. Prooroc Ilie	"
JUD. TECUCI			
1	Protoiereu Stavrofor I. Andreescu	Sf. Gheorghe	Tecuci
2	Econ. Stavrofor I. Vasilescu	"	"
3	" Stratulat Decusară	"	"
4	Diac. Dimitrie Budescu	"	"
5	Pr. Ioan Diaconescu	Ador. Maici-Domn.	"
6	" Ioan Cristescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
7	Pr. Gheorghe Hozoc	Sf. Voevozi	Tecuciu
8	" Teodor Pohrib	"	"
9	" Gheorghe Balan	"	"
10	" Teodor Panaitescu	Sf. Ioan Botezătoru	"
11	" Gheorghe Arifon	Sf. Apostoli	"
12	" Gr. Cordeanu	Ador. Maici-Domn.	"
13	" Athanasie Nicolau	Barcea	Barcea
14	" Constantin Lepădatu	Bălănești	Vultureni
15	" Ioan Zaharia	Bărboasa	Oncești
16	Sachelar Ioan D. Nazar	Benești	Mohorâți
17	Pr. Teodor Dorin	Boghești	Boghești
18	" Nicolae Vascan	Brăhăsești-de-Jos	Brăhăsești
19	Econ. Constantin Pavel	Bucești	Bucești
20	Sach. Gh. Alexandrescu	"	"
21	Pr. Toma Dimitrescu	Buciumeni	Buciumeni
22	" Ioan Mihăilescu	Buda	Corbița
23	" Gh. Gh. Popescu	"	Buda
24	" Alexandru Motăș	Burdusaci	Burdusaci
25	" Ioan Decuseară	Călimăneasa	Valea Rea
26	" Grigore Dimoftache	Coasta-Lupei	Nicorești
27	" Ioan Neghină	Colonești	Colonești
28	" Vasile Zlatiș	Corbasca	Corbasca
29	" Filip Nicolau	Corni	Corni
30	Sach. Ioan Bordea	Corod I	Corod
31	Econ. Grigorie Tenie	"	Corod
32	" Vasile Botez	Crăești	Mohorâți
33	Pr. Ioan Dămăceanu	Cozmești	Cozmești
34	Econ. Ștefan Lungu	Diecheni	Bucești
35	Pr. Nicolae Teodorescu	Dobrinești	Nicorești
36	" Nicolae Onofreiu	"	"
37	" Gheorghe Popoviciu	Drăgănești	Barcea
38	" Vasile Lambrino	Fântânele	Nicorești
39	Diac. Dimitrie Rău	"	"
40	Pr. Gheorghe Angheluță	Frumușelu	Muncelu
41	" Nicolae Crivăț	Fundeni	Fundeni
42	Sach. Gheorghe Panu	Gherdana	Condrăchești
43	Pr. Spiridon Focșăneanu	Giurgioana	Giurgioana
44	" Dimitrie Nacu	Glăvănești	Glăvănești
45	" Nicolae Gherciu	Godinești	Godinești
46	" Vasile Țuchel	Gohor	Gohor
47	" Ioan Chirvăsuță	"	"
48	" Ioan Nichiță	Grivița	Călmățui
49	" Vasile Udriș	"	"
50	" Stratulat Frunză	Homocea	Homocea
51	" Constantin Panfile	Huruești	Huruești
52	" Ilie Sevastri	Ionăsești	Nicorești
53	Econ. Stavrof. Alex. Cristea	Tg.-Ivești	Ivești
54	Pr. Dimitrie Vlad	Lehacea	Giurgioana
55	Econ. Ștefan Ciuntu	Liești	Liești
56	Pr. Teodor Pohrib	Matca	Matca
57	" Ioan Stoenescu	"	"
58	" Nicolae Munteanu	Movileni	Movileni
59	" Ioan Mândru	Nărtești	Gohor
60	" Ioan Costin	Negrilești	Negrilești
61	" Constantin Eftimie	Nicorești	Nicorești
62	" Vasile Spiridon	Ocheni	Condrăchești
63	" Ioan Huștiu	Onceștii-Noi	Oncești
64	Econ. Petru Mironescu	Oprișești	Burdusaci
65	Sachelar Ioan Telibășa	Podu-Turcului	Podu Turcului
66	Pr. Ioan Briceanu	Poiana	Poiana

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
67	Sachelar Gheorghe Gaffon	Puțeni	Puțeni
68	Pr. Gheorghe Brăescu	Răchitoasa	Răchitoasa
69	" Ioan Blănărescu	"	"
70	" Gheorghe Micu	Scărișoara	Corbasca
71	" Gheorghe Chircă	Siliștea	Umbrărești
72	" Ioan Silvestru	Slobozia de Jos	Stănișești
73	" Toma Ciocârlan	Spirea de Sus	Colonești
74	" Alexandru Gheorghiu	Stănișești	Stănișești
75	" Lazăr Țincoca	Șerbănești	Șerbănești
76	" Ioan Nicolau	"	"
77	Econ. Filip Costea	"	Corbița
78	Sachelar Gheorghe Rarinca	Torcești	Umbrărești
79	Pr. Constantin Negru	Tudor Vladimirescu	
80	" Andreiu Bôghere	Tepoaia	Mohorâți
81	" Gheorghe Doniciu	Țepu	Țepu
82	" Dim. Simionescu	"	"
83	" Const. Pricopescu	Țigăneștii Noi	Munteni
84	" Vasile Hâncu	Umbrărești	Umbrărești
85	" Ioan Iosipescu	Ursa	Burdusaci
86	" Alexandru Barcan	Valea Sălciei	Godinești
87	" Ifrim Dămăceanu	Vizurești	Buciumeni
88	" Ioan Lupașcu	"	"
89	" I. Șendrea	Măldărești	"
JUD. TELEORMAN			
1	Pr. Alexandru Ghelican		Alexandria
2	" Alexandru Mazarini		Roșiori-de-Vede
3	" Alexanxdru Bleescu		"
4	" Anton Popescu		Cervenia
5	" Anghel Bănărescu		Lăceni
6	" Alexandru Miculescu		Licuriciu
7	" Alexandru T. Marinescu		Lisa
8	" Alexandru Popescu		Măgureni
9	" Andrei Stancu		Ologi
10	" Anastase R. Pieleanu		Orbeasca-de-Sus
11	" Anastase Popescu		Piatra
12	" Alexandru Popescu		Scrioastea
13	" Andrei V. Pepescu		Segarcea-din-Deal
14	" Barbu Dimăncescu		Peretu
15	" Constantin Ghinescu		Ciocești-Mândra
16	" Constantin Popescu		Dracea
17	" Constantin Popescu		Flămânda
18	" Constantin Iliescu		Mavrodin
19	" Constantin Sava		Popești
20	" Constantin Bălăceanu		Pulineiu
21	" Constantin Popescu		Storobăneasa
22	" Constantin Mihăescu		Vodă-Carol
23	" Dimitrie Nicolescu	Sf. Haralambie	Turnu-Măgurele
24	" Dimitrie Dimitrescu		Băcălești
25	" Dragne Stănescu		Beiu
26	" Dimitrie Popescu		Ciolănești-din-Deal
27	" Dimitrie Voinescu		Fântânele
28	" Dragne Angelescu		Frumoasa
29	" Dimitrie Brânceanu		Găuriciu
30	" Dimitrie Dimitrescu		Gumești
31	" Dobre Ionescu		Miroși
32	" Dimitrie Săndulescu		Netoși
33	" Dimitrie Bănărescu		Orbeasca-de-Sus
34	" Dimitrie Zamfirescu		Strâmbeni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
35	Pr. Dimitrie Popescu		Vânători
36	" Dimitrie Drăgușenescu		Dobrotești
37	" Dimitrie Georgescu		Zlotești
38	" Eustațiu Popescu		Zambreasca
39	" Emilian Bunescu		Suhaia
40	" Ghiță Georgescu	Sf. Apostoli	Alexandria
41	" Gheorghe Sima	Adormirea	Roșiori-de-Vede
42	" Gheorghe Solzănescu		Căldăraru
43	" Gh. Constantinescu		Coștești
44	" Gheorghe Șerbănescu		Gârdești
45	" Grigore Ungurelu		Merișani
46	" Gheorghe I. Popescu		Necșești
47	" Gheorghe Rizescu		Papa
48	" Grigore Ionescu		Pârlita
49	" Gheorghe Cilianu		Pleașovu
50	" Gheorghe Rădulescu		Purani
51	" Gheorghe Mălușel		Saele
52	" Haralambie Constantinescu	Sf. Haralambie	T.-Măgurele
53	" Ioan Moiescu	Adormirea	Alexandria
54	" Ilie Bădulescu	Sf. Alexandru	"
55	" Ioan Ancu	Sf. Haralambie	T.-Măgurele
56	" Ioan Effimiu	Cuv. Paraschiva	"
57	" Ilie Ionescu		"
58	" Ioan Voiculescu	Sf. Impărați	Zimnicea
59	" Ioan Popescu		Băduleasa
60	" Ioan I. Popescu		Băneasa
61	" Ioan Teodor		Bârla
62	" Ioan Ionescu		"
63	" Ioan Gureanu		Belitori
64	" Ioan Colțeanu		Beuca
65	" Ilie Popescu		Bogdana
66	" Ioan Marin		Bucovu
67	" Ioan Biolon		Caravaneși
68	" Ioan Mareș		Ciocești-Mândra
69	" Ioan Stoiculescu		Crângeni
70	" Ioan Dobre		Drăgănești
71	" Iancu Popescu		Flămânda
72	" Ilie Alexandrescu		Furculești
73	" Ioan Popescu		Gărăgău
74	" Ioan Bărbulescu		Mozăceni
75	" Ioan Popescu		Nanov
76	" Ioan P. Ulmeanu		Ologi
77	" Ilie N. Constantinescu		Pielea
78	" Ioan Mocanu		Râca
79	" Ioan Marinescu		Rădoești
80	" Ioan Nicolae		Săceni
81	" Ioan Popescu		Salcia
82	" Ilie Bănescu		Segarcea-din-Vale
83	" Ioan Voicescu		Slobozia-Trăznifu
84	" Ioan M. Oprescu		Socetu
85	" Ioan Popescu		Spătărei
86	" Ioan Mateescu		Țigănești
87	" Ioan Marin		"
88	" Ioan Popescu		Urlumi
89	" Iordache Călin		Vârtoapele-de-Jos
90	" Ilie Popescu		Vârtoapele-de-Sus
91	" Marin Albulescu	Sf. Impărați	Alexandria
92	" Mihail Popescu	Cuv. Paraschiva	Roșiorii-de-Vede
93	" Mafache Marin	Sf. Apostoli	Zimnicea
94	" Marin Ilescu		Atârnași

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
95	Pr. Mihail Popescu		Bălaci
96	" Marin Bunescu		Băsăști
97	" Mihail Marinescu		Ciolănești-din-Deal
98	" Marin Ionescu		Ciurari
99	" Marin Constantinescu		Dorobanțu
100	" Marin Orbescu		Orbeasca-de-Jos
101	" Marin Georgescu		Ștorobăneasa
102	" Marin Negulescu		Tufeni
103	" Marin Popescu		Uda-Clocociov
104	" Marin Ion Mirodot		Viișoara
105	" Marin D. Popescu		Strâmbeni
106	" Marin Popescu		Voivoda
107	" Nicolae Teodorescu	Sf. Alexandru	Alexandria
108	" Nedelea Georgescu	Sf. Nicolae	"
109	" Nae Bleescu	Sf. Ilie	Roșiorii-de-Vede
110	" Nicolae Ban		Brânceni
111	" Nicolae Angelescu		Măgurele
112	" Petre Codoiu	Sf. Ilie	Roșiorii-de-Vede
113	" Petre Raicu		Bălțați
114	" Păun Ghinescu		Ciocești-Mândra
115	" Paraschiv Rădulescu		Albești
116	" Prisăceanu Teodor		Slobozia-Mândra
117	" Radu Păunescu		Olteni
118	" Ruse Ilescu		Smârdioasa
119	" Stan Miceanu	Sf. Alexandru	Alexandria
120	" Ștefan Marinescu	Cuv. Paraschiva	Turnu-Măgurele
121	" Sandu Nenciulescu	Bucovu	Bucovu
122	" Stan Marinescu		Tecuci-Kalenderu
123	" Tache Ștefcu	Sf. Impărați	Alexandria
124	" Teodor Marinescu		Bragadiru
125	" Teodor Merinescu		Măldăeni
126	" Tănase Stan		Râca
127	" Teodor Popescu		Tecuci-Kalenderu
128	" Vasile Dragne		Bivolița
129	" Vasile Marinescu		Didești
130	" Vasile Urlu.anu		Miroși
131	" Voicu Popescu		Stoborăști
132	" Vasile Nănescu		Tătăraștii-de-Jos
133	" Triandafil Penescu		Râioasa
134	" Zamfir Popescu		Tătăraștii-de-Sus
135	" Zisu Iordănescu		Udupu
136	" Ștefan Rădulescu		Sfințești
137	" Botez Ionescu		Butculești
138	" Dan Tufeanu		Dobrotești
139	" D. Constantinescu		Drăcșănei
140	" M. Diaconescu		Tătăraștii-de-Jos
141	" N. I. Popescu		Tomești
JUD. TULCEA			
1	Pr. Atanasie Popescu	Domnița Marie	Principele Carol
2	" Atanasie Popescu	Topologu	Topologu
3	" Artenise Taischy	Hanciarca	Balabângea
4	" Andrei Onofrei	Câșla	Câșla
5	" Asanache Marinescu	Alibeichioi	Alibeichioi
6	" Bucur Ionescu	Calfa	Calfa
7	" Blagoi Dricoff	Ciamurli de sus	Ciamurli de sus
8	" Costache Palade	Sf. Impărați	Tulcea
9	" Constantin Cristea	Agighiol	Agighiol
10	" Constantin Profirescu	Cucuichioi	Casimcea

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
11	Pr. Constantin Bazgan	Esduhaba	Ciamurli de sus
12	" Constantin Stefanov	Caraorman	Caraorman
13	" Constantin Ghinescu	Măcin	Măcin
14	" Constantin Gherghișan	Măcin	"
15	" Dimitrie Popescu	Bestepe	Bestepe
16	" Dobrea Chiorpec	Babadag	Babadag
17	" Dimitrie Bilinschi	Caramanchioi	Caramanchioi
18	" Emanuil Bogatu	Sf. Impărăși	Tulcea
19	" Eremia Trofimescu	Schimbarea la Fașă	"
20	" Fotie Simionov	Morughiol	Morughiol
21	" Gheorghe Chiorpec	Cerna	Cerna
22	" Dimitrie Dicu	Traian	Traian
23	" Gheorghe Dimitriu	Donoveșul de sus	Morughiol
24	" Gheorghe Poale-Lungi	Ijila	Ijila
25	" Gheorghe Iordăchescu	Medanchioi	Medanchioi
26	" Grigore Gotcu	Mahmudia	Mahmudia
27	" Gheorghe Andreescu	Parcheș	Parcheș
28	" Grigore Savenco	Hagilar	M. Cogălniceanu
29	" Ilie Popescu	Rahman	Rahman
30	" Ioan Brudiu	Văcăreni	Văcăreni
31	" Ioan Gheorghiu	Sulina	Sulina
32	" Ioan Catana	Somova	Somova
33	" Iob Teodoroff	Sarighiol	Beidaud
34	" Ioan Ceico	C. Roseți	C. Roseți
35	" Ioan Teodorescu	Picineaga	Picineaga
36	" Ioan Popovici	Făgăraș	Urumbei
37	" Ioan Manta	Greci	Greci
38	" Ion Popescu	Camena	Ceamurli de Sus
39	" Ioan Ciobanu	Mahmudia	Mahmudia
40	" Lazăr Brânză	Chilia Veche	Chilia Veche
41	" Marin Comănescu	Mircea-Vodă	Mircea-Vodă
42	" Mihail Vasiliu	Dorobanșu	Dorobanșu
43	" Manea Fortună	Râmnicul de Jos	Râmnicul de Jos
44	" Marin Popescu	Congaz	Congaz
45	" Marin Popescu	Telița	Telița
46	" Mihail Tarasov	Letea	C. Roseți
47	" Mihail Gheorghije	Turcoaia	Turcoaia
48	" Mitrofan Titorenco	Pârlita	Beștepe
49	" Neculai Gheorghiu	Tulcea	Tulcea
50	" Neculai Stănescu	Armutlia	Armutlia
51	" Neculai Rasnovanu	Beidaud	Beidaud
52	" Neculai Popescu	Cârjelar	Cârjelar
53	" Neculai Popescu	Pașacâslo	Caulăbuceag
54	" Neculai Avram	Enișala	Enișala
55	" Neculai Dobrea	Pisica	I. C. Brătianu
56	" Neculai Morozov	Tulcea	Tulcea
57	" Neculai Bunescu	Urumbei	Urumbei
58	" Neculai Galescu	Parden	L. Catargiu
59	" Potapie Lebidei	Tulcea	Tulcea
60	" Paul Popescu	Bolobancea	Bolobancea
61	" Petre Ianculescu	Sarighiol	Sarighiol
62	" Petre Ivancenco	Posta	Telița
63	" Petre Arbore	Sarinasuf	Sarinasuf
64	" Petre Crăciunescu	Isacea	Isacea
65	" Radu Ionescu	Baspunar	Slava Rusă
66	" Radu Ionescu	Dăeni	Dăeni
67	" Radu Constantinescu	Luncavița	Luncavița
68	" Ștefan Basnuță	Bașchioi	Bașchioi
69	" Sava Popa	Rachel	Principele Nicolae
70	" Ștefan Constantin	Sabangia	Agighiol

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
71	Pr. Simion Morozov	Zebil	Zebil
72	" Toma Țurcanu	Carmen Silva	Caraorman
73	" Teodor Stănescu	M. Cogălniceanu	M. Cogălniceanu
74	" Vasile Ionescu	Rahman	Rahman
75	" Vasile Oniceanu	Regele Carol	Lascar Catargiu
76	" Vasile Velicico	Ceatalchioi	Lascar Catargiu
77	" Vasile Aftene	Câlniga	Sarighiol
78	" Zaharia Popescu	Tulcea	Tulcea
79	" Zinovie Livovschi	Tulcea	"
80	" Zaharia Popoiu	Casincea	Casincea
81	" Zaharia Dimitriu	Garvanu	Văcăreni
82	" Emilian Savenco	Hagilar	"
83	" C. Bostan	Ostrov	"
84	" Grigore Dosofei	Sulina	"
JUD. TUTOVA			
1	Econ. Ioan Antonovici	Sf. Ilie	Bârlad
2	Sach. Teodor Novac	"	"
3	" Teodor Răseanu	"	"
4	Econ. Dimitrie Blanariu	"	"
5	Sach. Ioan V. Gâdei	Domnească	"
6	Econ. Gh. Patriciu	"	"
7	Diac. Gh. Albu	"	"
8	Econ. Nicolae Enache	"	"
9	Pr. Mihail Igescu	"	"
10	Econ. Gh. Barbu	Sf. Ioan	"
11	" Neculai Iancu	Sf. Nicolae	"
12	Econ. Anton Lazer	"	"
13	" Gh. Palade	"	"
14	" Ioan Arteni	Sf. Spiridon	"
15	Diac. Nicolae Ilie	"	"
16	Sach. Ioan Cosma	Sf. Voevozi	"
17	Econ. Nicolae Dediu	"	"
18	" Ioan Carp	"	"
19	Sach. Nicolae Patriciu	Sf. Gheorghe	"
20	" Sava Alexiu	"	"
21	Diac. Ioan Dediu	"	"
22	Pr. Teodor Pintilie	"	"
23	" Ștefan Manolescu	Adam	Adam
24	Econ. Pavel Taivan	"	"
25	Sach. Grigore Pascal	Avrămești	Avrămești
26	Econ. Enache Talibașa	Banca	Banca
27	Sach. Const. Chirulescu	Blăgești	Blăgești
28	Pr. Haralambie Atanasie	"	"
29	Econ. Gh. Ciorăscu	Bogdana	Bogdana
30	Pr. Const. Savinescu	Bogdănești	Bogdănești
31	" Ioan Vasilescu	Bogdănița	Bogdănița
32	Sach. Teodor Felea	Brădești	Brădești
33	Pr. Petru Kahu	Bârlălești-Epureni	Bârlălești-Epureni
34	Sach. Teodor Bălăban	Bălăbănești	Bălăbănești
35	Pr. Const. Vârgoliciu	"	"
36	" Neculai Stoian	Bălăsești	Bălăsești
37	" Ioan Obrejea	Borodești	Pochidia
38	" Grigore Pavileanu	Bărtăluși-Clăcași	Puești
39	Econ. Gh. Popescu	Căbești	Căbești
40	Pr. Enache Vasiliu	"	"
41	" Dimitrie Drăgănescu	Cărăpcești	Cărăpcești
42	" Petru Bulimar	Cârlomănești	Cârlomănești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
43	Sach. Teodor Totoliciu	Certești	Certești
44	Pr. Alexe Iosif	Chilieni	Chilieni
45	Sach. V. Teodorescu	Ciurești	Ciurești
46	Pr. Ioan C. Dragu	Coroești	Coroești
47	Econ. Const. Dragu	"	"
48	Sach. Ioan Capotă	Cotoroaea	Cotoroaea
49	" V. Panaitiu	Corodești	Corodești
50	Pr. Const. Nacu	Călimănești	Lălești
51	" Dumitru Nistor	Perieni	Pogana
52	Sach. Ioan Dumbavă	Dragomirești	Dragomirești
53	" Neculai Golescu	Epureni	Epureni
54	" Dimitrie Codreanu	"	"
55	Econ. Const. Antonovici	Florești	Florești
56	Pr. Gr. Pogoceanu	Buda	Buda
57	Econ. Const. Tudoranu	Frunțișeni	Frunțișeni
58	Pr. Gh. Vârlan	Fundeanu	Fundeanu
59	" V. Gavrilescu	Fătăciunea	Șendrești
60	" Const. Buiuc	Grivița	Grivița
61	" Pavel Dediu	Ghidiceni	Ghidigeni
62	Econ. Neculai Buța	Hrăniceni	Cârja
63	Pr. Gh. Vasiliu	"	"
64	Econ. Ioan Spiridoneanu	Hălărești	Hălărești
65	" Pavel Strătuțescu	Hănășeni	Murgeni
66	Pr. Zaharia Nasie	"	"
67	" Vasile Gheorghiu	"	"
68	Econ. Gh. Rebegea	Ibănești	Ibănești
69	Pr. Gh. Vasiliu	Ivești	Ivești
70	Sach. Ioan Pichiu	Liești	Liești
71	Pr. Panaite Andronache	Lungești	Bălăbănești
72	Sach. Ioan Apostol	Lălești	Lălești
73	Pr. Gh. Rotariu	Mânzați	Mânzați
74	Sach. Const. Corciovă	Micești	Micești
75	Pr. Pavel Chiricușă	Odaea	Bursucami
76	" Enache Tufă	Orgoești	Orgoești
77	" Nechita Nistor	Obârșeni	Obârșeni
78	Sach. Vasile Felea	Popeni	Popeni
79	" Panaite Corciovă	Punțișeni	Punțișeni
80	Pr. Gh. Teodorescu	"	"
81	" Ștefan Popescu	Plopana	Plopana
82	" Ioan Niță	Polocinul de Jos	Pogonești
83	Econ. Niculai Iacomi	Priponești	Priponești
84	Pr. Grigore Blanariu	Bogești	Pogona
85	" Ilie Petru	Pleșa	Obârșeni
86	" Haralambe Dumbavă	Rânzești	Rânzești
87	" Gavrilă Iacomi	Rădești	Rădești
88	" Gh. Popescu	Ruseni	Plopana
89	" Ilie Popa	"	"
90	" Gh. Popovici	Sârbi	Sârbi
91	Econ. Ioan A. Dumbavă	Sărățeni	Schineni
92	Sach. Neculai Dumbavă	"	"
93	" Vasile Pașcanu	"	"
94	Econ. Gh. Palade	Șendrești	Șendrești
95	Pr. Dumitrie Oprișan	Tăbăcești	Prisecani
96	Econ. Ioan Filip	Puești	Puești
97	Sach. Gheorghe Negrea	Untești	Untești
98	Pr. Ioan Bombariu	Vinderei	Vinderei
99	" Gheorghe Nechitescu	Voinești	Popești
100	Econ. Const. Tenea	Zorleni	Zorleni
101	Sach. Hristodor Rotariu	Monastirea Adam	Adam
102	Econ. Neculai Arghirescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
103	Sach. Mihaiu Bălăban	Monastirea Adam	Adam
104	Diac. Apostol Vlasie	" "	"
JUD. VASLUI			
1	Econ. Const. A. Ulea	Sf. Treime	Vaslui
2	" Ion A. Grigoriu	Sf. Ioan Botezător.	"
3	" Elarion Barbu	"	"
4	Diac. Gh. Chitic	"	"
5	Econ. Nec. Arsene	Adormirea	"
6	Diac. Mihail Calmuschi	"	"
7	Pr. Th. Iordăchescu	Armășoia	Armășoia
8	" Ilie Leuștean	Bahnari	B. Munteni-Jos
9	" Ioan Dimitriu	Băltani	Brodoc
10	" Ioan Blanaru	Benești	Tanacu
11	" Const. Manoilescu	Bereasa	Bereasa
12	" Ion Savastru	Borăști	Borăști
13	" Const. Scanteianu	Boroșăști	Scânteia
14	" Const. Popovici	Brăhășoia	Căntălărești
15	" Șt. Mandrea	Brodoc	Brodoc
16	" Ioan Băluță	Buda	Rataila
17	Econ. Ion Ghiorghiescu	Buhăești	Buhăești
18	Pr. V. Carare	"	"
19	" Gh. Gavriluță	Căzănești	Negrești
20	" Ion Ursăchescu	Chițoc	Lipoveji
21	Econ. Nec. Patrașcu	Codăești	Codăești
22	Pr. Th. Polcovnic	Coropceni	Ciorțești
23	" Pavel Luca	Cosmești	Cosmești
24	" Grigore Timircan	Cosăști	Cosăști
25	" Chiril Nanu	Cursăști	Cursăști
26	" Gh. Cogălniceanu	Dănești	Dănești
27	" Ioan Cehan	Deleni-Sus	Deleni
28	" Gh. Patrichi	Deleni-Jos	"
29	" Dim. Rogojină	Dobroveji-Mold.	Dobroveji
30	" Ion C. Popescu	Doagele	Doagele
31	" Th. Ciobotariu	Drăgușeni	Drăgușeni
32	" Ioan Haulică	Dumbrăveni	Pungești
33	" Gh. Resmeriță	Dumești	Dumești
34	" Mihai Lapteș	Ferești	Ferești
35	" Pavel Manoilescu	Fâstăci	Cosmești
36	" Cost. Doroffi	Gârbești	Țibana
37	" Const. Ștefănescu	Gârceni	Gârceni
38	" N. Bombea	Grațduri	Valea-Satului
39	" Dimit. Galaction	Laza	Laza
40	Econ. Ion Marcu	Lipoveji	Lipoveji
41	Pr. D. Mironescu	Lipova	Lipova
42	" Ion Pandele	Miclești	Miclești
43	" Ion Bogos	Mircești	Tăcuta
44	" Mihai Manole	Mironeasa	Țibana
45	" Gh. Gălușcă	Mânjăști	Mânjăști
46	" Vasile Rotariu	Munteni-de-Sus	Munteni
47	Econ. Gh. Mogoș	Negrești	Negrești
48	Pr. Vasile Mihăilescu	Oprișița	Laza
49	" Ion Topală	Pocreaca	Poiana-Cârnelui
50	" Dim. Comănescu	Poiana	Negrești
51	" Vas. Comănescu	Portari	Zepodeni
52	" Neculai Luca	Poinești	Poinești
53	" Simion Brădian	Pribești	Ciorțești
54	" Vasile Stamate	Pungești	Pungești
55	" Șt. Mihăilescu	Rafaila	Rafaila

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
55	Pr. Const. Ionescu	Rădiu	Brodoc
57	" Șt. Mogulescu	Scânteia	Scânteia
58	" Ion Anghel	Scheia	Scheia
59	" Gh. Chirica	Schitul Ducăi	Poiana-Cârnului
60	" Ioan Mocanu	Suhuleț	Tansa
61	" Ion. Vasilache	Știoboreni	Știoboreni
62	" Gh. Enăchescu	Șoronești	Șoronești
63	" Evd. Dimitriu	Tăcuta	Tăcuta
64	" Ion Mihociu	Tanacu	Tanacu
65	" Ion Sbiera	Tansa	Tansa
66	" Gh. Darie	Tibănești	Tibănești
67	" Gh. Vasiliu	Tufești	Scânteia
68	" Gh. Tânjală	Uncești	Telejna
69	" Panait Toma	Valea-Rea	Valea-Rea
70	" Nec. Moisiu	Zăpodeni	Zăpodeni
JUD. VÂLCEA			
1	Pr. P. Demetrescu	Alunu	Alunu
2	" Ioa Mărgăritescu	Amărăști	Nemoiu
3	" Dimitrie Pietrariu	Bărbătești	Bărbătești
4	" N. Georgescu		
5	" C. Băescu	Băești	Băești
6	" V. Georgescu	Bârsești	Căzănești
7	" N. Popescu	Bodești	Bodești
8	" Ilie Popescu	Broșteni	Broșteni
9	" Gh. Bălțeanu	Bălteni	Copăceni
10	" Gh. Folescu	Căsina	Prundeni
11	" C. Prundeanu	Câineni	Câineni
12	" Gh. Prunescu	Călinești	Călinești
13	" Ion Popescu	Cheia	Cheia
14	" Ion Păunescu	Cacova	Cacova
15	" N. Demetrescu	Ciumagi	Ciumagi
16	" N. Sacerdoțanu	Costești	Costești
17	" D. Nicolăescu	Crețeni	Crețeni
18	" Ion Petroniu	Colțeni	Colțeni
19	" Vasile Popescu	Crăpăturile	Crăpăturile
20	" Ion Ceaușanu	Duculești	Băbeni-de-Olteț
21	" N. Nicolăescu	Dobriceni	Dobriceni
22	" I. Coiculescu	Drăganu	Drăganu
23	" V. Constantinescu	Dozăști	Dozăști
24	" Teodor Popescu	Fișcălia	Fișcălia
25	" N. Iordănescu	Frâncești	Frâncești
26	" Ilie Georgescu	Frășila	Frășila
27	" Gh. Demetrescu	Foltești-de-Sus	Folești
28	" Gh. Nișulescu	Folești-de-Jos	"
29	" Florea Ceaușanu	Făurești	Făurești
30	" Dimitrie Rădulescu	Fometești	Slătioara
31	" Ioachim Nicolăescu	Govora	Govora
32	" Dimitrie Mateescu	Gorunești	Gorunești
33	" Ilie Nicolăescu	Gheroiu	Gheroiu
34	" C. Mărgăritescu	Glăvile	Glăvile
35	" Alex. Marinescu	Gușoeni	Gușoeni
36	" N. Tomescu	Giulești	Giulești
37	" P. Stănescu	Lungești	Lungești
38	" Const. A. Popescu	Lăpușata	Lăpușata
39	" V. Ionescu	Mitrofani	Verdea
40	" I. Mihăileanu	Mănăstireni	Mănăstireni
41	" Ion Băișescu	Mihăești	Mihăești
42	" Ion Predescu	Mădulari	Cernișoara

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
43	Pr. Sandu Marinescu	Mădulari	Beica
44	" Const. Popescu	Modoia	Modoia
45	" I. Andreiescu	Măciuca	Măciuca
46	" I. Mageranu	Mărgineni	Bătășani
47	" V. Codreanu	Mateești	Mateești
48	" Florea Pleșeanu	Malaia	Malaia
49	" N. Marinescu	Muereasca-de-Sus	Muereștile
50	" Gh. Chiciooreanu	Muereasca-de-Jos	"
51	" Gh. Samsonescu	Măldărești	Măldărăști
52	" Anghel Chiceanu	Măldărești-de-Sus	Măldărăști-de-Sus
53	" D. Veruleanu	Nisipi	Nisipi
54	" A. Mărgăritescu	Nemoiu	Nemoiu
55	" C. Ionescu	Olteanca	Glăvile
56	" M. Obislăveanu	Obislav	Grădiștea
57	" M. Constantinescu	Orlești	Orlăști
58	" Gh. Nicolăescu	Pietrarele-de-Sus	Pietrarele
59	" I. Rădulescu	Mărgineni	Bătășani
60	" I. Nedetcu	Nemoiu	Nemoiu
61	" Ștefan Popescu	Pietrarele-de-Jos	Pietrarele
62	" C. Constantinescu	"	"
63	" A. Petrescu	Păușești de Otăsău	Păușești de Otăsău
64	" Ștefan Nicolăescu	Pietroasa	Pietroasa
65	" Ilie Pietroșanu	"	"
66	" Toma Nicolaescu	Peșteana	Peșteana
67	" I. Mihăilescu	Pietreni	Costești
68	" Marin Ursăscu	Pojogi	Cireșiu
69	" Al. Rădulescu	Prundeni	Prundeni
70	" Gh. Diaconescu	Popești	Dăești
71	" Ion Ionescu	Racovița	Racovița
72	" Ioachim Iliescu	Recea	Vaideeni
73	" P. Marghescu	Roșiile	Roșiile
74	" Filimon Angelescu	Râmești	Romani
75	" Mateiu Aureliu	"	"
76	" I. Romcescu	"	"
77	" N. Dăescu	Șirineasa	Șirineasa
78	" N. Constantinescu	Șerbănești-Cernele	Păușești-Otăsău
79	" C. Slobozanu	Șinești	Slăvești
80	" Iacob Nicolăescu	Slătioara	Slătioara
81	" Gh. Iliescu	"	"
82	" I. Slătiooreanu	"	"
83	" Arhip Vasilescu	Scundu	Scndu
84	" Gh. Demetrescu	"	"
85	" T. Bălășel	Ștefănești	Ștefănești
86	" V. Nicolăescu	Știrbești	Știrbești
87	" C. Herăscu	"	"
88	" M. Sacerdoșeanu	Sutești	Sutești
89	" I. Duhovnicu	"	"
90	" I. Bărlăgeanu	Tifireciu	Bunești
91	" Gh. I. Petre	"	"
92	" Const. Roman	Tina	Grădiștea
93	" Coman Mihăilescu	Horezu	Horezu
94	" D. Simionescu	Târgu-Horezu	Târgu-Horezu
95	" Ilie Bogdănescu	Tomșani	Tomșani
96	" N. Căzărescu	Costești	Costești
97	" I. Nițulescu	Ușurei	Șușani
98	" Gh. Constantinescu	Vlădești	Vlădești
99	" N. Dima	Vlăduceni	Vlăduceni
100	" Adam Ștefănescu	Vaideeni I	Vaideeni
101	" Gh. Crăciunescu	Vaideeni	"
102	" Gr. Stănilescu	Urșani II	Urșani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
103	Pr. D. Băescu	Urșani	Urșani
104	" N. Nicolăescu	Văsilăși	Benești
105	" I. Cepăreanu	Voineasa	Voineasa
106	" D. Nisipescu	Vârleni	Vârleni
107	" M. Văleanu	Văleni	Văleni
108	" Florea Popescu	Voicești	Voicești
109	" I. Didicescu	"	"
110	" Gr. Ștefănescu	Zătreani	Zătreani
111	" Toma Tomescu	Zăvideni	Zăvideni
112	" N. Popescu	"	"
113	" Gh. Popescu	Milostea	Greci
114	" Melete Răușu	Toți-Sfinții	Râmnicu-Vâlcea
115	" I. Panaitescu	"	"
116	" Gr. Predescu	Buna-Vestire	"
117	" A. Marinescu	"	"
118	" D. Bănescu	"	"
119	" Const. Ionescu	"	"
120	" Gh. Dumitriu	Toți-Sfinții	"
121	" Ștefan Constantinescu	Trăistari	Ocnele-Marli
122	" M. Teodorescu	"	"
123	" N. Constantinescu	Titireciu	"
124	" M. Nicolaescu	Drăgășani	Drăgășani
125	" Simion Stănescu	"	"
126	" N. Ștefănescu	"	"
127	" Gh. Diculescu	"	"
128	" N. Filip	Episcopie	"
129	" Ion Stănescu	"	"
130	" St. Toma	Băbeni	"
131	" N. Ionescu	Brezoiu	"
132	" Ion Tucu	Bujoreni	"
133	" Ilie Nicolaescu	Ganța	"
134	" Ion Ionescu	Giulești	"
135	" N. Popescu	Ionești-Miracului	"
136	" Chiriță G. Ilie	Isvoru	"
137	" N. Romanescu	Prundeni	"
138	" Ilie Bălașa	Râmești-de-Olt	"
139	" Gr. Marinescu	Slăvești	"
140	" I. Smeureanu	Stoenești	"
141	" D. Ionescu	Stroești	"
142	" I. Tănăsescu	Turcești	"
143	" Barbu Ilie	Urși	"
144	Ec. G. V. Niculescu	Bolnița	R.-Vâlcea
JUD. VLAȘCA			
1	Pr. Popescu Gr.	Adorm. M-pei D-lui	Giurgiu
2	" Radulescu Gh.	"	"
3	" Pantelemon Petre	"	"
4	" Grama-Georgescu Ion	Sf. Gheorghe	"
5	" Pr. Georgescu Teodor	"	"
6	" Popescu Zamfir	"	"
7	" Popescu Marin	Sf. Nicolae	"
8	" Burilescu Ștefan	Sf. Treime	"
9	" Dragne Alexandru	"	"
10	" Popescu Ioan	Adunații-Butești	"
11	" Copăcineanu Teodosie	Adunații-Copăceni	"
12	" Popescu Teodor	Arsache	"
13	" Popescu Nicolae	"	"
14	" Stănescu Const	Babele	"
15	" Popian Dumitru	"	"
16	" Tărășescu Ilie	Baciu-Poșta	Blejești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
17	Pr. Marinescu Nistor	Băbăița	
18	" Duhovnicu Petre	"	
19	" Boșnogeanu Marin	Bălăria	
20	" Popescu I. Nidelea	Băneasa	
21	" Tecucianu Dumitru	Bâscoveni	
22	" Mihăescu Marin	"	Găleteni
23	" Castriș Gh.	Bila	
24	" Niculescu Radu	Blejești	
25	" Anculescu Marin	Braniștea	
26	" Mușățianu Dumitru	Brăniștari	
27	" Georgescu Dumitru	Bucșani	
28	" Popescu Alexandru	Bujor	
29	" Dinulescu Ioan	Bulbucata	
30	" Barbu Radu	"	
31	" Iliescu Chiru	Buteasca-de-jos	
32	" Chirișescu Stan	Cacaleți	
33	" Moldoveanu Marin	Cantemir	Radu-Vodă
34	" Sachelarie Petre	Călugăreni	
35	" Delcea Călin	Călugăru	Flămânda
36	" Teodorescu Nic.	Cămineasca	
37	" Tănăsescu Dumitru	Căscioarele	
38	" Georgescu N. Vasile	Cătunu	
39	" Trandafirescu Marin	Cârtojeni	
40	" Popescu Stancu	Chiriacu	
41	" Bădescu Nic.	Ciolanu-Pangăl.	
42	" Enescu Anastase	Clejani	
43	" Popescu H. Vasile	"	
44	" Militaru Gh.	Comana	
45	" Niculescu Ioan	"	
46	" Ghimpășianu Stan	Copăciu	
47	" Stănescu Nicolae	Corbii Mari	
48	" Cosmescu Andrei	Cosmești	
49	" Stănulescu Ioan	Coșoia	
50	" Măndreanu Dumitru	Crevedia-Mare	
51	" Barbu Stan	Crevenicu-Mare	
52	" Stănulescu Teodor	"	
53	" Dobrescu Const.	Crevenicu Rădulești	
54	" Bonteanu Gh. Ion	Cucuruz	
55	" Georgescu Manea	"	
56	" Stoienescu Dumitru	Dadilov	Mihai-Bravu
57	" Popescu R. Dumitru	Daița	
58	" Minculescu Dumitru	Dărești	
59	" Lăzărescu Marin	Drăcești	Scurtu
60	" Paraschivescu Ioan	Drăgănești	
61	" Paraschivescu Radu	"	
62	" Dumitrescu Teodor	Epurești	
63	" Zabală Teodor	"	
64	" Pleșoianu Dumitru	Ferbinți	
65	" Ionescu Marin	Flămânda	
66	" Popescu Gh.	Frasin	
67	" Cuțur Stan	Frăsinet	
68	" Dumitrescu Ioan	Frătești	
69	" Răicescu Ioan	Gălețent	
70	" Stănculescu Ilie	"	
71	" Petculescu Mincă	"	
72	" Urseanu Mihail	Gâștești	
73	" Pantelemon Ioan	Găujani	
74	" Copăcianu Dumitru	Ghimpași	
75	" Cristescu Badea	Ghizdaru	
76	" Minculescu Nic.	Glavacioc	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
77	Pr. Cristian Stan	Gogoșari	
78	" Popescu Vasile	"	
79	" Stăncescu Marin	"	
80	" Teodoresca Ioan	Gorneni	
81	" Stănculescu Ioan	Gostin	
82	" Popescu Ioan	Gratia-Mare	
83	" Popescu Gh.	Grădiștea	
84	" Popescu Nicolae	"	Comana
85	" Rădulescu Gh.	Grossu	
86	" Hartofilax Badea	Letca-Veche	
87	" Mirodot Radu	Letca-Veche	
88	" Popescu Ilie	Malu	
89	" Georgescu Dragomir	Măgura	
90	" Abăluță Badea	Măgura	Grosu
91	" Mușătescu Andrei	Merenii de Jos	
92	" Simescu Nicolae	Merenii de Sus	
93	" Ionescu Abram	Mihălești	
94	" Georgescu Ioan	Naipu	
95	" Brătescu Stan	Negreni	
96	" Miculescu Ioan	"	
97	" Predescu Ioan	Novaci	
98	" Stănculescu Neacșu	Obedeni	
99	" Vișănescu Ioan	Oinac	Braniștea
100	" Duhovnicu Nica	40 de cruci	Petrești
101	" Popescu Nicolae	Pangălești	
102	" Iordache Stan	"	
103	" Săndulescu Gh.	Pietrile	
104	" Marinescu Const.	Pietrile	
105	" Popescu Gh.	Pietroșani	
106	" Nicolae Marin	"	
107	" Bulăcianu Ioan	Poeni	Preajba
108	" Dragomirescu Dumitru	Popești	
109	" Popescu Petre	Purani	
110	" Colțan R. Dumitru	Putineiu	
111	" Ionescu Florea	"	
112	" Sorescu Radu	Răsucenii de Jos	Răsuceni
113	" Bădescu Ștefan	Răsucenii de Sus	"
114	" Vlădescu Ioan	Sadina	Roata
115	" Constantinescu Ioan	Sârbeni	
116	" Bădescu Ioan	Scurtu-Slăvești	Scurtu
117	" Ionescu Ilie	Singureni	
118	" Stănescu Dumitru	"	
119	" Păunescu Mihai	Slobozia	
120	" Petrescu Stancu	"	
121	" Tămășescu Ioan	Stănești	
122	" Pope cu Vasile	"	
123	" Mireanu Ilie	Stănești-Kirculești	Singureni
124	" Tapalagă Florea	Stoieniști	
125	" Stăncescu Stanciu	"	
126	" Dumitrescu Const.	Strâmba	
127	" Popescu Toma	"	
128	" Sima Stanciu	"	
129	" Marin Axente	Tangâru	
130	" Marinescu Lazăr	Tămășești	
131	" Anghel Radu	"	
132	" Popescu Radu	Târnava de Jos	
133	" Anculescu Ioan	Târnava de Sus	
134	" Adameștianu Ioan	Toporu	
135	" Preofescu Ioan	Trestenieu de Sus	Răsmirești
136	" Constantinescu Ioan	" Tomulești	Trestenicu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
137	Pr. Bălănescu Stoica	Turbatu	Bălănoaia
138	" Bădulescu Dumitru	"	
139	" Răsucianu Ioan	Ungureni	Fundu Părului
140	" Rădulescu Radu	Uzun	Călugăreni
141	" Stănescu Ioan	Vânătorii Mari	
142	" Stănescu Barbu	Vânătorii Mici	
143	" Smarandescu Radu	Vida Cârtojani	
144	" Dobrescu Stan	Vida Furculești	
145	" Popescu Ioan	Vișina	
146	" Stănescu Ene	"	
147	" Dumitrescu Vasile	"	
148	" Anton Popescu	Gurnieni	
149	" Ilie Popescu	Puenii Prund	

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în pie'e și pânză		L	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	<i>Evhologiu.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	1	—	—	60
21	Mineele (un corp).	100	—	160	—	30	—	6	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	» Sf. Paraschiva	—	80	—	—	—	—	—	50
33	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	—	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltueli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
42	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teoflact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangelisti pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrare artistică. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, *cerute sau comandate numai de P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și pro ură cărți de ritua, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Merci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieru Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

154
199

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

~~~~~

CUPRINSUL:

—

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINE
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNELICĂE"
Secția Teologică

COTA: PT-4

- I. P. S. Mitropolit Primat. Cuvântare de deschidere a Consistoriului Superior Bisericesc și programul de activitate pe viitor, al I. P. S. Mitropolit Primat Konon.
- G... Cei trei tineri Arhierii.
- C. E. De dialectul Alexandrin sau limba cărților Sacre.
- Icon. Ilie Teodorescu. Lumea prin păcatele ei supune la noi patimi pe Iisus Hristos.
- M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea
- C. Mănăstirile din Sfântul Munte.
- B. Mangâru. Urmările ireligiozității
- G... O școală privată pentru instrucțiunea și educațiunea fetelor.
- B. Mangâru. Pentru clerul nostru.
- Pr. Const. Dron. Asupra unor imperioase datorii preoțești rezultate dintr'o nouă concepție despre preot.
- T. G. B. Două scrisori.
- Acte Oficiale. Două circulări, una către Stareții mănăstirilor de călugări și călugărițe, iar alta către P. C. Protoerei din Eparhia Mitropoliei Moldovei și Sucevei, privitoare la curățenia și orânduiala bisericilor și cimitirelor.— Numirea membrilor în spiritualele Consistorii Eparhiale.
- Teodor T. Burada. Act de săpare de temelie.

—
BUCUREȘTI

—
TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „*Biserica Ortodoxă Română*” se compune din: P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanul, Directorul Tipografiei și Revistei «*Biserica Ortodoxă Română*», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

— *Istoria Bisericească de Evagrie*, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De acelaș: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evangelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De acelaș: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De acelaș: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangeliiile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De acelaș: «*Din corenspondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

Cuvântare de deschidere a Consistoriului Superior Bisericesc, și programul de activitate pe viitor, al I. P. Sfințitului Mitropolit Primat Konon, pronunțat în sala Deputaților la 1 Maiu 1912.

Domnule Ministru,

*Prea Sfințiților Ierarhi și Arhieriei, cu Prea Cucernicii
Preoți și Prea Cuvioși Egumeni.*

După înspăimântătoarea furtună care în anii din urmă s'a stârnit peste «marea vieții» Sfintei Biserici Române, prin care s'a făcut și trei nenorocite victime, iată-ne în fine, «cu ajutorul lui Dumnezeu» astăzi ajunși la «limanul liniștei», stabilindu se ordinea de toți dorită, și foarte trebuitoare clerului și poporului nostru. Astăzi, toate înaltele căpitenii ale Sfintei noastre Biserici, aflându se la postul lor «vremea a sosit» când, trebuie ca, reculegându-ne, să observăm lipsurile de tot felul, să studiem cu pătrundere vătămările cauzate din greșalele trecutului, și să aflăm mijloacele pentru îndreptarea lor. Să pășim cu încredere pe drumul de prosperitate al celei mai mari, întinsă, și vecinicele Instituțiuni, în adevăr naționale: Biserica Ortodoxă Românească.

Ranele Sfintei noastre Biserici până astăzi, sunt multe, mari, și foarte cu anevoie de tămăduit. Iară toate împreună

sunt o consecință a numeroaselor și marilor greșale numai din trecut. Niminea nu este acuma vinovat de ele, că, vinovații adevărați sunt de multă vreme duși din această vieață. În cea mai mare parte sunt vinovați numai politicienii timpurilor de după secularizarea cea mare. Cu noi, clericii de astăzi, se îndeplinește zicătoarea biblică, cumcă: «Părinții au mâncat agurida și străpezesc dinții filor!...

Din veacuri îndepărtate, bunii și străbunii noștri s'au strădănit cum mai bine să ne apere și să ne păstreze o țară frumoasă, dotând-o cu instituțiuni trainice și folositoare, toate isvorite din pietatea religiunii, predicată de Sfânta Biserică Ortodoxă.

Dovadă ne sunt nenumăratele și monumentalele mănăstiri cu mărețele biserici, în care s'au adăpostit artele frumoase ale Neamului, ca: Arhitectura, Sculptura, Pictura și Muzica; toate fiind predicate prin o «limbă îngerească», și dotate cu mari instituțiuni dependente de ele, precum: aziluri, ospicii, spitale, tipografii, biblioteci și scriitori etc.. Toate fiind roduri sfinte, produse din dragostea către aproapele și către Dumnezeu, conform învățăturilor Sfintei Evanghelii. Care așezăminte, au întărit credința și aspirațiunile neamului, binecuvântat prin aceeași «limbă îngerească» a Bisericii de pretutindenea.

Din nenorocire însă, dela un timp încoace, au năvălit peste țara noastră un fel de «vânt rău», aducând cu el norii groși ai ideilor de necredință, indiferentism de instituțiunile vechi, nepăsare de cele sfinte, și un materialism necunoscut de străbunii noștri. Cărei împrejurări se datorește dorința de îmbogățire a multora «cu orice preț», până și năvălind asupra «depozitului ctitoresc» al trecutului îndepărtat, provocând prin aceasta, «sărăcia Bisericii naționale», cu pierderea așezămintelor religioase, a vazei sale publice, și a influenței morale în popor!, de care cu toții astăzi ne resimțim.

Cu toate acestea, Biserica, cu a sa religie Ortodoxă ne-încetând de a fi «Dumnezeescul și Providențialul Așezământ», care unește strâns și leagă într'un mare mănunchiu pe toți fiii săi de pretutindenea: Noi cu toții, cler și popor, trebuie să ne sârguim la vindecarea ranelor sale vătămătoare.

Drept care ca un început cu «Doamne ajută» Eu cred că deocamdată ar trebui să începem cu următoarele puncte de îmbunătățiri; din care, unele sunt relative la partea materială; iar altele relative la partea morală și spirituală. La care trebuie a conlucra atât Sf. Sinod, cât și Consistoriul Superior Bisericesc, urmând apoi ca însuși Guvernul, depozitarul părților materiale necesare, să ne dea și el concursul său, pentru interesul acestei țări, etc.

Iată acum și punctele la care deocamdată m'am gândit.

1) Măsurile cuvenite pentru complectarea vacanțelor din Consistoriul Superior Bisericesc, în locul membrilor eșiți la sorți pentru sesiunea viitoare, anul curent (Octombrie).

2) Să terminăm cu regulamentul clerului militar, care după planul format și după terminarea aci, să fie înaintat Sfântului Sinod, fiind cu totul necesar.

3) Modificarea regulamentului Consistoriului Superior Bisericesc, punându-l în acord cu noua modificare a legii clerului, relativ de atribuțiile Consistoriale etc.

4) Chestia complectării reformelor propuse și promise la legea clerului, conform votului și lucrărilor Sfântului Sinod din anul trecut, și punerea în acord a diferitelor dispozițiuni oficiale, contrazicătoare cu această lege.

5) Măsurile de luat asupra mijloacelor pentrucă starea materială a preoților și a cântăreților, mai ales dela sate, cu organizația acestora să fie cât mai mult îmbunătățită. Să nu se uite, că, după nedreapta secularizare generală din 1860—64 lăsându-se Biserica în părăsire, sunt acum patruzeci de ani dela 1872, de când mai prin toate mesa-

giile Tronului se pomenește despre «îmbunătățirea soartei clerului,» punct asupra căruia discuțiile în Corpurile Legiuitoare sunt lungi și adeseori aprinse, dar care îmbunătățire niciodată realizată cum se cade și până în prezent.

6) Preoții dela sate (parohii), actualmente au dreptul de folosit «pământurile parohiale», până la 17 pogoane; care dacă eventual vor fi răscumpărate de Stat și luate dela preoți pe baza legii «averilor de mână moartă» va trebui ca să le dea bisericilor respective o indemnizare cel puțin egală cu uzufructul actual dela aceste pământuri; căci salariile preoților fiind de tot mici și veniturile epitrahilului aproape fictive, preoții nu au cu ce trăi, și pentru aceea preoții noi se fac foarte puțini, rămâind satele lipsite de acest preponderent element moral și cultural între săteni.

7) Dacă la Senat am avut norocul să reușesc ca, profesorii de religie la cursul secundar pretutindenea să fie numai «clerici hirotonisiți» grație marei bunăvoințe al eminentului Ministru de Culte și Instrucție, D-nul C. C. Arion, idem Am reușit ceva și în privința terenurilor bisericilor rurale și a vetrelor mănăstirilor, lăsate prin legea din 1864, totuși ne mai rămâne încă mult de făcut pentru cler și Biserică; când mai ales la comunele rurale o mare parte din biserici se află într'o stare amenințătoare cu ruină, casa parohială lipsește mai pretutindenea, și multe parohii sunt rău compuse, etc.

8) Trebuie reînființate toate seminariile eparhiale, pentruca tinerii recrutați dela satele Eparhiei și ieșind din cele interioare să continue studiile la cele centrale și la facultăți; după care să fie nevoiți a reveni iar la căminul părintesc; iar nu ca acuma, zădărnicip cheltuețele statului, iar absolvenții, neatrași la sate ajung cenușeri pe la cancelariile Capitalei și aiurea, etc.

9) Ne trebuie și se impune a se reînființa a doua și vechea Facultate Teologică la Iași, unde au mai fost (1835

—1866), spre emulația binefăcătoare între amândouă. Apoi să se trimită absolvenții eminenți și pe la vechile facultăți Ortodoxe din străinătate, pentruca de acolo bine formați să ajungă în capul instituțiilor noastre școlare și bisericești, de care se va simți și mai multă necesitate pe viitor.

10) Ne trebuie predicatori speciali și ambulanți, ca pentru fiecare Chiriarhie și județ de cel puțin câte unul având și biblioteca sa specială, bine înzestrată, ca predicând ei însuși să supravegheze și să nevoiască pe preoțime a predică și ei, mai regulat ca până acuma, căutând a se îmbogăți și bibliotecile parohiale cu tot materialul predicatorial; prin care acțiune moralo-intelectuală s'ar putea forma un curent de reculegere și moralizare al poporului sătesc cu deosebire, unde recunoaștem o mare necesitate.

11) Trebuie mai bine salariat tot personalul administrativ și judecătoresc bisericesc al tuturilor eparhiilor, ca să numai fie acești demnitari siliți la ocuparea și altor treburi pentru a-și înlesni traiul prea sărăcăcios și ne atrăgător de actualmente.

12) Ne trebuie luate serioase măsuri pentru retipăritul și răspândirea în masele poporului sătean, cât mai multe din vechile și noile cărți bisericești, cu limba lor curat părintească, care odată se împărțea în dar pe la biserici și enoriași. Idem trebuie răspândite icoanele și cărțile de rugăciune necesare sătenilor, pentru a li se da la îndemână cele de cetit și închinat, și a-i scăpa de influența broșurilor înmorale și foarte vătămătoare, răspândite de către dușmanii neamului nostru.

13) Trebuie luate serioase măsuri, pentruca, spre întărirea și respectul familiei române să se pună în acord legile de căsătorie civilă cu cele religioase, aflătoare până astăzi cu totul în desacord; când foarte mulți din căsătoriții divorțați civil nu se mai despart și religios; și recăsătorin-

du-se de a doua și a treia oară, devin bisericeste: bărbații «poligami», iar femeile «poliandre» aceia este foarte rău și degradator familiei române, etc.

14) Toate aceste paragrafe, cugetate de către mine și altele asemenea care vor veni prin propuneri bine cugetate, ținând seamă și de desideratele conferențialilor preoți, trebuie încredințate la comisiunile, care se vor alege pentru studierea și raport detaliat. Iar aceasta pentruca să le putem da necesarul și grabnicul curs dorit, putând conta foarte mult pe concursul eminentului Ministru bisericesc D-nul C. C. Arion și al guvernului întreg, cari, după nefericita experiență trecută s'au convins de pericolul mare provocat prin reaua noastră stare bisericască, provenită din lipsurile de tot felul.

CEI TREI TINERI ARHIEREI

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 1).

III.

2. Părintele Arhimandrit *Vartolomeu Stănescu* a fost hirotonit Arhiereu cu titlul de Bacaoanul, Duminică 8 Aprilie a. c. în catedrala Mitropolitană din Iași. Hirotonia sa a fost făcută de I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, de P. S. Nifon Episcopul Dunărei-de-Jos și de P. S. Teodosie, Episcopul Romanului.

La acest solemn serviciu religios a asistat foarte multă lume, între care s'au remarcat mulți preoți tineri.

După ce s'a terminat serviciul religios, I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei a rostit următoarele, adresându-se noului hirotonit Arhiereu.

P. S. Noule Arhiereu,

Prin organele legiuite ale sfintei noastre Biserici și ale țării, Dumnezeu te-a ridicat la cea mai înaltă treaptă a Ierarhiei noastre bisericesti.

Nădăduesc că, Prea Sfinția Ta îți dai seama așa cum trebuie și atât cât trebuie de toate marile îndatoriri, cu care este împreunată această înălțare, atât după datinele noastre bisericesti, cât și după datinele noastre naționale.

După datinele Sfintei noastre Biserici, P. S. Ta știi, că Arhiereul este purtătorul pe pământ al marei și înălțătoarei sarcini, de a aduce sufletelor din partea lui Dumnezeu *darul mântuirii*, iar lui Dumnezeu din partea oamenilor *meritul pocăinței*. Această sarcină, prin care Cerul se leagă cu pământul după rânduelile dragostei dintre tată și fiu, este purtată de Arhiereu cu dreptul și datoria de întâiu stătător și de mai mare lucrător în Ierarhia lui Hristos; și de aci, bineînțeles, puternica îndatorire a Arhiereului de a fi pururea băgător de seamă cu sine însuși, și ca învățătură, și ca fel de vieță, și ca mod de lucrare în lume.

După datinile noastre naționale, Arhiereul este acel înainte mergător al poporului, care trebue să ajungă în ostenele lui, pentru înălțarea sufletească și desăvârșirea neamului nostru, până la jertfa de sine. El este un fel de pârgă sau ofrandă, pe care poporul i-o aduce lui Dumnezeu din însăși ființa și vieța lui; și prin ale cărui merite, și de înțelepciune, și de pietate, și de izbândă în făptuirea binelui, poporul țintește să-și facă pe Dumnezeu prieten.

Și prietenia lui Dumnezeu, P. S. Ta știi că, poporul român a avut-o până și în zilele noastre, pentrucă prin Dumnezeu am fost scoși din durerile zilei de «ieri» și întăriți întru nădejdele zilei de «mâine». Iar această prietenie dumnezească am avut-o, atât pentru statornicia în *credință* și în *dărnicia evanghelică* a strămoșilor noștri, cât și pentru meritele de adevărați apostoli ale multora dintre Ierarhii noștri de odinioară.

În dorul meu de a te apropia și de a te vedea urmând cu toată râvna trebuitoare pildei marilor noștri Ierarhi naționali, te-am trimis la sfânta mănăstire *Secul*, de unde ne vii acum; și unde ai văzut mormântul unuia din cei mai străluciți strămoși și capi ai Bisericii Moldovenești, adică mormântul marelui Mitropolit Varlaam.

În Varlaam, scumpa noastră Moldovă și-a desvăluit cu multă strălucire bogăția nesecată a puterilor ei sufletești, pentru că prin acest fiu al ei, Moldova i-a cucerit întregii Români norocul și cinstea de a se fi avut în Iași și în anul 1642, un *sfânt Sinod* al întregii Ortodoxii de Răsărit.

Ca fost director, ca fost profesor și ca fost șef administrativ al P. S. Tale, eu îți doresc și îți urez partea de a te vedea asemenea marilor Ierarhi, pe care neamul românesc i-a dat lui Hristos și Țării, și pe cari eu nu-i socotesc întru nimic mai pe jos de Ierarhii, pe care sfânta Biserică creștină cea de a toată lumea i-a declarat sfinți și întocmai cu Apostolii.

Aceasta îmi este dorința pentru P. S. Ta, pe care te-am avut deapururea aproape de sufletul meu; și tot aceasta îmi este și rugăciunea către Dumnezeuul părinților noștri acum, când prin vrerea Lui, Eu, Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei îți predau întru slujirea lui Hristos și apărarea sufletească a poporului nostru, mantia și cărja arhierescă.

Să trăești; și Domnul să fie cu tine întru toate zilele vieții Tale.

*

La această frumoasă și înălțătoare cuvântare a răspuns noul Arhiepiscop, Prea Sfințitul Vartolomeu Bacsoianul în chipul următor.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne și
Prea Sfințiți Stăpâni,*

Cu darul ce Vi s'a dat de sus, cu râvna pentru Sfânta Biserică și Națiunea română, pe care singuri V'ați dat-o și în puterea Decretului de întărire al Majestății Sale *Carol I*, Regele României, m'ați sfințit astăzi,—pe mine, cel ce nu mă pot lăuda decât întru neputințele mele—, garant și slujitor a două moșteniri și două bunuri.

Prima moștenire și primul bun sunt *cele ale Crucii*; și rostul lor este *mântuirea*, adică este cauza cea mai temeinică, cea mai înaltă și cea mai de folos, din câte cauze se mișcă între cer și între pământ.

A doua moștenire și al doilea bun sunt însuși *sufletul Naștii mele*; și rostul lor este *sporirea și întărirea desăvârșirii lumii* cu produsurile, pe care le poate aduce în masa deapururea neînchegată a desăvârșirii universale, acest suflet românesc, acest duh purtat de veacuri peste plaiurile pline de pietate și de înțelepciune ale Patriei române.

* * *

Pentru prima moștenire și primul bun, sufletul îmi este întărit cu platoșa *credinței*, pe care mi-am ținut-o în vieață prin smeritul chip al călugării, adică prin lepădarea de mine însu-mi.

Pentru a doua moștenire și al doilea bun, am ca platoșă *sângele românesc*, prin care mă simt de o potrivă legat, și cu strămoșii noștri cari nu mai sunt, și cu strănepoții noștri cari au să vină.

Și una și alta dintre aceste două platoșe își au tăria lor.

În cele sufletești de pildă, credința este acea putere unică și misterioasă, prin care se strămută chiar și munții după cum zice Mântuitorul, și se desăvârșește în lume opera mântuirii, după cum zice Paul¹⁾.

La rândul lui, în cele vremelnice, sângele este tainicul zăgaz, care ne ține chiar și fără voia noastră lipiți de trunchiul neamului, din care ne-am născut.

* * *

Și totuș, nici credința și nici sângele românesc nu mi dau nici dreptul, nici curajul să primesc cu bărbăția omului, *sigur de sine însuși*, investitura de garant și slujitor al celor două moșteniri și două bunuri.

* * *

Născut din păcat, ca tot omul cu tată și mamă, după

¹⁾ *Romani* cap. I v. 17; *Efeseni* cap. II v. 8; *Ebrei* cap. X v. 38.

cum zice psalmistul David¹⁾, și lucrător al păcatului ca tot omul ce vine în lume, după cum zice Sfântul Evanghelist Ioan²⁾, smerenia mea nu poate să-i aducă moștenire și bunului Crucei credința care mântuește prin merit, ci numai credința, care mântuește prin mila și darul lui Dumnezeu³⁾.

Credința care mântuește prin merit n'a avut-o în lume, decât numai Marele Arhiereu *Iisus Hristos*, care fiind singurul sacerdot «*cuvios, fără de răutate, fără de întinăciune, osebit de cei păcătoși și mai înalt decât cerurile*⁴⁾, a fost, prin *propriile lui merite*, din veac rânduit de Tatăl să reînnoiască eternul legământ al omului cu Dumnezeu.

Moștenirei și bunului Crucei deci, smerenia mea nu le aduce credința de merit, ci numai credința de milostivire divină, *adică credința care-și ia prețul ei, nu din ceiace poate omul pentru Dumnezeu, ci din ceiace face Dumnezeu pentru om.*

Și totuși, și eu am fost sfințit astăzi Arhiereu în chipul lui Hristos; căci și pe umerii mei s'a depus prin chemarea Sfântului Duh sarcina de lucrător al sfințenii, nu numai pentru mine, dar și pentru tot poporul ce stă înaintea.

Și de aci sfiala și marea grije, cu care m'am purtat astăzi chezaș prin juruință al celor ale Crucii.

* * *

Aceeaș sfială și mare grije o am și pentru sufletul românesc, pentru care de asemenea m'am purtat astăzi chezaș prin juruință; pentru că și această moștenire și bun își au poverile lor,—grele pentru smerenia mea—, întru cât ele se apără, nu atât prin sângele românesc, pe care îl am, cât mai ales prin *înțelepciunea dată de veacuri*, pe care n'o am.

* * *

Și totuși, n'am pregetat să mă jur pe mine cu jurământul credinței, că *mă port de astăzi garant și slujitor al acestor moșteniri și bunuri.*

1) *Psalm 50.*

2) *Epistola I, cap. I v. 8, 10.*

3) *Efeseni cap. II v. 8 și 9.*

4) *Ebrei cap. VII, v. 26.*

Iar de am făcut-o, este că, în acest jurământ nu mă sprijinesc nici pe salbele mele puteri, și nici pe orice altă putere ce vine dela om, ci mă sprijinesc pe puterile care vin dela Marele Arhiereu Iisus Hristos, cel ce a biruit prin *sine-și* împărăția simțurilor prin împărăția spiritului, și care a zis celor râvnitori întru numele Lui de aceiaș biruință: «...îndrăsniți, *Eu am biruit lumea*»¹⁾.

Da,—am îndrăsnit în Domnul; pentrucă Paul, căpetenia noastră în Apostolat, Paul ale căruia vieață și cuvânt de mângâere străbat și astăzi prin veacuri cu puteri cu-tropitoare, a zis despre ceice râvnesc în lumea aceasta împărăția spiritului prin înțelepciunea Crucii:

«*Iară noi nu suntem ai îndoelui spre peire ci ai credinței spre câștigarea sufletelor*»²⁾; «... și de se va îndoii cinevâ nu va binevoi sufletul meu întru el»³⁾; «*Nu lepădați dar îndrăsneala voastră,—zice el—care are mare răsplătire*»⁴⁾, pentrucă «*Bărbatul îndoit la suflet,—adaogă din partea lui Sfântul Apostol Iacob—, nestatornic este întru toate căile sale*»⁵⁾.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne și
Prec Sfințiți Stăpâni,*

Atunci, când își simte cinevâ sufletul pornit spre lupta nu care distruge, ci care *edifică*,—oare în care altă trupă de luptători s'ar putea număra mai cu folos un astfel de om, de cât în aceia, care își are la temelie ei nu *ura*, ci *dragostea* până la moarte pentru lume și Hristos?

Unde aiurea va găsi un astfel de om mai mult ideal pentru râvna lui, mai multă știință pentru mintea lui, mai multă întărire pentru voința lui, mai multă pildă de înțelepciune pentru vieața lui, și un mai larg și mai înălțător câmp de străduință pentru punerea la încercare a puterilor lui, în afară de Hristos și de lumea Crucii și a nădejdei Invierei?

¹⁾ *Evangelistul Ioan* cap. XVI, v. 33.

²⁾ *Ebrei* cap. X v. 39.

³⁾ *Ibid.* v. 38.

⁴⁾ *Ibid.* v. 35.

⁵⁾ *Iacob* cap. I, v. 8. —

Nicăeri aiurea;—pentru că nicăeri aiurea nu se întâlnește acea îndrăsneală măreață și înălțătoare, prin care omul — ființă de o zi — se încearcă să devină, una cu Ființa Eternă.

* * *

Creștinul, și mai ales sacerdotul creștin, este singura putere din univers, care se luptă nu atât pentru nevoile zilei de acum, cât mai ales pentru nevoile zilei ce are să vină; care adică nu trăește în timp și în spațiu, decât ca să lupte pentru infinit și veșnicie. «Deci dar,—zice Apostolul Pavel celor împreună cu el creștini și sacerdoți creștini,—să ieșim la Hristos afară din tabără,... Căci nu avem aicea cetate stătătoare ci pe ceiace va să fie o căutăm»¹⁾.

Pentru creștin și mai ales pentru sacerdotul creștin, lumea firei, cu toată bogăția și măreția ei, este totuși neîncăpătoare.

Intr'adevăr, în laturile de jos ale acestei lumi se găsesc neputința, sărăcia, durerea și moartea, care pentru toți cei ce se opresc numai în lumea fierei, își au chipul tristelor ținuturi în care vieța își stinge strălucirea ei.

În lumea lui Hristos dimpotrivă, toate aceste patru micșorări ale vieței se ridică ca adevăratele ținuturi, în care vieța își desăvârșește toată măreția ei.

* * *

În creștinism, neștiința pescarilor de pe lacul Genisaret a biruit înalta învățătură îngrămadită de veacuri în falnica Romă și în înțeleapta Atenă; și aceasta însemnează, că în numele lui Hristos nu mai este neputință.

În creștinism, sărăcia gloatelor desmoștenite, a rușinat bogăția claselor stăpânitoare, căci în rândul claselor sărace s'a putut prinde mai întâiu înțelepciunea Crucii la care au venit în urmă și clasele bogate; și aceasta însemnează că în numele lui Hristos, sărăcia nu mai este, nici spre temere, nici spre necinste.

În creștinism, durerea, a fost sfințită ca mijloc, nu de revoltă, ci de îndulcire sufletească, și ca izvor de înțelep-

¹⁾ *Ebrei* cap. XIII v. 13—14.

ciune; iar *moartea* a fost ridicată la rostul eternei punți de trecere dintre finit și veșnicie. Pentru cei din trupa lui Hristos, moartea nu mai este un sfârșit, ci un început; numai e pogorîrea în marele nimic, ci e pătrunderea în slăvile vecii; ea deci nu mai stinge, ci reaprinde viața și pe cei care o poartă.

* * *

Iată pentruce mă găsesc în trupa lui Hristos; și iată pentruce, la chemarea lui, am îndrășnit să mă leg pe mine cu arhierescul jurământ al credinței, că îi voi fi Lui următor cu râvnă de Cruce, iar neamului meu slujitor cu cuget de înviorare. Pentru lume, și în deosebi pentru sufletele care își caută partea datoriei lor mai presus de cursul vremii și de strâmtetele ținuturi ale vieții pământești, Hristos este singurul nume mare dintre pământ și cer; pentrucă opera lui este singurul luminiș din abisul existenței din care se pot înțelege nu numai destinurile omului, nu numai destinurile omenirii, dar însăși destinurile întregului univers; întru cât, prin opera lui Hristos s'a înfipt în inima veacurilor izbânda *adevărului* asupra *erorii*, izbânda *dreptății și a milei* asupra *forței*, izbânda *binelui* asupra *răului*, adică izbânda *desăvârșirii* asupra *nedesăvârșirii*, care izbândă e legea și ținta cea mai de pe urmă și a omului, și a întregului univers.

* * *

Și simțind din copilăria mea răsunându-mi în inimă și în minte ecoul și tâlcul tuturor acestor rosturi, la a treia și cea mai înaltă chemare din sacerdoțiul lui Hristos, cu care am fost miluit astăzi, m'am făgăduit că-l voi urma după pilda lui Paul, și pe calea Crucii, prin care se măsoară râvna celor chemați, și în lupta de înălțare și de sfințire a neamului meu, cu care se măsoară înțelepciunea celor însărcinați.

Da,—după pilda lui Paul: dar nu ca *putere*, ci ca parte a datoriei; pentrucă lui Paul sunt nevrednic, ca unul ce pentru slabele mele puteri n'am ca el chemare și parte de prieten al lui Hristos, ci numai chemare și parte de slugă.

Da,—după pilda *trudelor* lui Paul, ale căruia graiuri și vieață au devenit lumina veacurilor pentru toți cei ce țin să nu despartă în trudele lor râvna lui Hristos de dorul pentru neamul lor după trup. «*Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos, — zice Paul privitor pe râvna Crucii: necazul, sau strâmtorarea, sau goana, sau foamea, sau lipsa, sau nevoia, sau sabia?... întru toate acestea biruim, pentru cel ce ne-a iubit pe noi. Pentrucă încredințat sunt,—adaogă el,—că nici moartea, nici vieața, nici îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncul, nici altă făptură oarecare nu poate să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, care este întru Iisus Hristos Domnul nostru*»¹⁾).

Râvna lui Paul pentru Hristos vuesește în aceste cuvinte cu glas de tunet; și pe cine altul va putea lumea să-l ia ca pildă de urmat în această râvnă afară de el, care și-a desăvârșit eroismul de Apostol al lui Hristos prin botezarea ginților și moartea de martir.

Și totuș, acelaș Paul, pe care râvna pentru Hristos l-a făcut Apostolul deosebit al ginților păgâne, eră în același timp ars de atâta dor și plin de atâta zel pentru neamul lui de sânge, în cât singur zice la Romani: «*Că aş pofti eu însumi să fiu anatema dela Hristos pentru frații mei, rudele mele după trup*»²⁾).

Iată pentruce smerenia mea am ținut să-mi făgăduesc chemarea în Arhiereu după pilda *trudelor* lui Paul; pentrucă acest Apostol este mai mult, decât oricare altul, modelul de garant și slujitor al celor două moșteniri și bunuri.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne și
Prea Sfinți Stăpâni,*

Servirea acestor două moșteniri și bunuri Vă este cunoscută, căci înși-Vă garanții și slujitorii lor sunteți: și bătrânețele V'au împodobit întru aceste grele și înălțătoare

¹⁾ *Romani* cap. VIII v. 35, 37, 38, 39.

²⁾ *Romani* cap. IX v. 3.

osteneli. Incercați deci în greul și răspunderea lor, ca unii ce le trăiți din copilărie, și le trăiți cu marea cinste la care V'ați înălțat întru purtarea lor, firește că le cunoașteți cu deplină lumină pe amândouă aceste moșteniri și bunuri, și ce sunt ele în ele înșile, și ce trebuesc să fie înaintea lui Dumnezeu și a Istoriei omenirii.

De aci bine înțeles multa grijă și marea chibzuire a Inalt Prea Sfinții și a Prea Sfinților Voastre în alegerea acestora, cărora legile firei, ale Sfintei noastre Biserici și ale Patriei Vă obligă să le treceți precum le-ați primit, și comanda lui Hristos, și tradițiunile Apostolilor, Ierarhilor, Martirilor și Sfinților Bisericii.

Vă înțeleg această grijă. Și Vă o înțeleg mai ales astăzi, când spiritul vremii a săpat între aceste două moșteniri și bunuri o adâncă prăpastie; când adică la greutatea lor, ele au văzut adăugându-se și greutatea *neprieteniei* dintre ele. Astăzi vremurile au făcut, ca lumea lui Hristos să nu se mai înțeleagă cu lumea care vorbește în numele destinului pământesc al neamurilor, decât prin formule *tari*, care apasă greu, și chiar fac câteodată să trosnească sub apăsarea lor *unitatea sufletească* a noroadelor creștine. Prin astfel de formule cu chip de răsboiu, noroadele creștine sunt puse în păgubitoarea nedumerire de a nu ști, de trebuie să mai facă parte din lumea lui Hristos, unde cele mai înalte virtuți sunt *dragostea și sacrificiul*, sau de trebuie să rămână întru totul numai în lumea veacului de acum, unde cele mai răspândite virtuți sunt *ura și dorul de câștig*.

Și de aci bine înțeles lățirea și întărirea neprieteniei dintre patrimoniul Crucii și patrimoniul pământesc al neamurilor.

*
* *

Iar această neprietenie s'a născut așa. În dorul lor de cât mai multă libertate, și în setea lor decât mai multă vieață, *cugetarea și voința modernă* s'au răzvrătit în contra așezământului social cu baza în *resemnare*.

Și prin *Renaștere, Reforma protestantă și Revoluțiunea americano-franceză*, această cugetare și voință modernă a produs, în bătrânul trup al așezământului social de ieri,

trei spărturi, cari l'au dat pradă ruinei. Astăzi, așezământul social cu baza în *resemnare* este răpus peste tot unde s'a început desăvârșirea; și ca bun Român, și mai ales ca bun creștin drept credincios de Răsărit, smerenia mea nu e, și *nu poate să fie*, printre cei cari îl jelesc. Un astfel de așezământ social nu e primit de Sfânta noastră Biserică Ortodoxă de Răsărit; pentrucă el împarte masa noroadelor în puternici prin *dreptul nașterii* și în săraci și umili prin *datoria nașterii*; adecă rupe fraternitatea evanghelică propoveduită de Biserică, și perpetuiază chiar și în lumea lui Hristos așezămintele sociale păgâne, a căror bază eră *forța* sau dreptul pumnului. În locul așezământului social cu baza în *resemnare*, Biserica noastră Ortodoxă de Răsărit primește și lucrează pentru așezământul social cu baza în *solidaritate*; adecă pe acel așezământ, în care oamenii nu sunt puternici sau umili prin *predestinare*, ci numai prin *deosebiriile naturale dintre propriile lor puteri*; și în care fraternitatea evanghelică e asigurată prin *dreptate* și *milă*, adecă prin dragostea și sacrificiile, și ale celor mari pentru cei mici, și ale celor mici pentru cei mari.

Ca Român deci, și mai ales ca bun creștin ortodox de Răsărit, smerenia mea nu jelește în cele ale lumii moartea a aceea ce a trebuit să moară; ci din potrivă, dă slavă lui Dumnezeu, că s'a născut în vremuri, când toată omenirea civilizată și-a luat drept călăuză de viață cuvântul prin care Mântuitorul zice: «*Eu am venit ca lumea vieată să aibă și mai multă să aibă*» adecă să devină liberă și destoinică de a-și pune în valoare toate puterile ei.

* * *

Totuș, dacă nu jelesc ceeace a murit, nu pot însă nici să port triumf **tot** din ceeace trăește. În acest *tot* care trăește să ascunde din păcate o sămânță rea, care încolțește, crește și chiar dă și roade, ori de câte ori o ajută norocul de viață.

E vorba de *spiritul anticreștin*, pe care l-au zămislit în Apus *privilegiile economice, juridice și mai ales politice ale Bisericii papale*; și care spirit, din *neștiință* și din obicei de imitare s'a împământenit și în țara cu boierii și poporul pios și cu clerul mucenic, adică și în scumpa noastră

România, a căreia istorie nu este decât un dar al Provi-denței.

În aceste privilegii ale Bisericii din Apus, cugetarea și voința modernă au văzut trăind însuși așezământul social cu baza în resemnare, pe care ele îl prigoneau; și odată cu el, ele au atacat și Altarul care îl umbreă. În numele *dreptului divin* însă, și al *devoțiunii publice*, Biserica pa-pală s'a opus cu strășnicie acestor atacuri; și atunci, pe lângă *lege*, prin care i-au atacat organizarea juridică, cugetarea și voința modernă au chemat în contra acestei Bi-serici și *știința*, prin care i-au atacat însăși organizația ei sufletească adică *credința sau fundamentul ei dogmatic*.

Așa s'a născut neprietenia dintre moștenirea și bunul Crucii și moștenirea și bunul vremelnice al neamurilor; și așa s'a făcut, ca chiar și acolo unde Biserica n'are nici pri-privilegii, și nici măcar gândul de a le avea, aceste două patrimonii să vadă adăogându-se la greutatea lor, și greu-tatea neprieteniei dintre ele.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne și
Prea Sfințiți Stăpâni,*

Chemat și sfințit astăzi Arhiereu în Sfânta Biserică și în neamul nostru, smerenia mea făgăduiește și se leagă, înaintea lui Dumnezeu și în fața Inalt Prea Sfinției și Prea Sfințiilor Voastre, să lucrez până la respirarea mea cea mai de pe urmă la păstrarea și înavușirea acestor două moșteniri și bunuri; și mai ales la reîmprietenirea lor.

Voiu lucra la înavușirea și împăciuirea lor, pentru că noi cei ai lui Hrtstos, avem nu numai înțelepciunea lumii aceștia, ci și înțelepciunea cea de sus «*Iar înțelepciunea cea de sus—zice Sfântul Apostol Iacob—întâiu este curată, apoi făcătoare de pace, blândă, plecată, plină de milă și de rodire bune, neosânditoare și nefățarnică*»¹⁾, adică este o înțelepciune eșită din cea mai deplină *conștiință a răs-punderii*,—ca a unora care ne ținem neîncetat înaintea lui Dumnezeu celce vede și răsplătește toate—și din cea mai desăvârșită *datorie a dragostei*, ca a unora care tre-

¹⁾ Iacob cap. III v. 17.

bue să-i urmăm lui Hristos întru toate, și mai ales în pilda dragostei și a păcii.

Voiu lucră la înavușirea și la împăciuirea lor, pentrucă Dumnezeu a împreunat așa de strâns aceste două moșteniri și bunuri în vieța oamenilor și a popoarelor, în cât ori de câte ori unul se ridică împotriva celuilalt, sau se încearcă să trăească numai de sineș, tot de atâtea ori se ivesc în vieța oamenilor și a popoarelor cu astfel de porniri, toate tristele semne ale unei stări în desechilibru, ale unei vieți merită tuturor turburările și viciilor celor mai istovitoare, cum s'a întâmplat și cum se întâmplă și azi, cu toate civilizațiile, care și-au tras drumul lor în afară de religii și în contra lui Hristos.

Pentru tot omul,—și în deosebi pentru popoare—religiunea creștină este sarea sufletetelor. Prin pilda sfinților ei, care sunt modeluri de desăvârșire omenească, prin autoritatea vechimei, prin care ea unește sufletele generațiilor ce numai sunt cu ale generațiilor ce au să vină, prin înălțimea idealului ei moral prin care ea împinge și ajută pe om la îndumnezeire, și în fine prin întemeierea pe pământ a «*Impărății lui Dumnezeu*», adică a așezământului social de libertate și de înfrățire universală, religiunea lui Hristos este singura garanție pe care o are lumea în contra barbariilor, și singura pârghie a adevăratei înaintări către desăvârșirea omenească și către înfrățirea universală.

Voiu lucră la înavușirea și împăciuirea acestor două moșteniri și bunuri, pentrucă fiind Arhiereu al Bisericii Ortodoxe de Răsărit și în deosebi Arhiereu român, am la îndămână pentru aceasta, pildele cele mai strălucite de lucrarea arhierescă, prin care Hristos se slăvește cu truda pentru neam, iară neamul se întărește cu truda pentru Hristos.

* * *

Să voesc dovezi pentru aceasta?

Dar cine mai poate cere astfel de dovezi într'o țară în care, când Domnii se retrăgeau din fața năvălitorilor, rămâneau în locul lor spre înfruntarea furtunei și mângâerea poporului, Ierarhii Bisericii, ca un Veniamin Costache, ca un Grigore din Muntenia și ea un Antim Ivireanul,

care chiar a fost martirizat pentru păstoriții lui? Cine mai poate cere astfel de dovezi într'o țară în care Domnii ridicau biserici după fiecare isbândă în contra vrăjmașilor; și unde sfintele mănăstiri au servit rând pe rând și de locașuri de închinare, și de fortărețe de apărare ostășească? Cine mai poate cere astfel de dovezi într'o țară, unde și cei mari și cei mici ai neamului s'au întâlnit *până ieri* în acelaș frățesc sentiment de pietate și de dărnicie creștinească, mulțumită căruia avem astăzi așezămintele de binefacere, și cele mai numeroase, și cele mai bine înzestrate din lumea întreagă?

* * *

Pentru retrăirea acestor dovezi, Inalt Prea Sfinția Voastră, în neasemănata râvnă și în neasemănata trudă ce purtați pentru reînsuflețirea prin Hristos a Neamului nostru, ați binevoit să mă trimiteți, până la Arhierie, în sfânta și bătrâna monastire *Secul*, unde alături de pietatea fraților monahi de azi veghează în contururi mari și nestârșite pietatea marilor monahi de ieri. În această sfântă monastire am întâlnit Inalt Prea Sfințite Stăpâne și Prea Sfințiți Stăpâni, încremenit în pietre scumpe, în odoare nestimate și mai ales în *slove de învățătură* un colț din marele suflet românesc de odinioară. Prin mărețele urme pe cari ni le-a lăsat el și aci ca și aiurea, acest suflet plin de glorie ne-a dat eterna învățătură, că popoarele cu *credința vie și dărnicia lucrătoare* nu sunt spre peire *ori cât de mici ar fi ele*, ci spre nemurire și continuă înălțare.

* * *

Ca o întrupare și ca un trofeu al acestui suflet străbun, am găsit la *Secul* pe marele Mitropolit al Moldovei *Varlaam*, odihnind odihna repaosului lui Hristos la umbra Altarului și în sânul celor mai frumoși munți ai Patriei. În preajma smeritului său mormânt am fost silit să-i retrăiesc cu gândul și cu inima trudele, izbânzile și gloria; pentrucă în pioasele zări ale locașului lui de îngropare, memoria acestui mare Apostol și sfânt al Bisericii și al Neamului nostru se simte înălțându-se în orizonturile României cu aceeași vigoare și trăinicie, cu care se înalță și codrii și munții ce îi străjuesc mormântul.

Da, l-am retrăit cu cugetul și cu inima. Nu l-am retrăit însă și cu fapta; căci mie nu mi-e dat până astăzi să mă laud, decât întru neputințele mele.

* * *

Indrumat însă de Inalt Prea Sfinția Voastră și de Prea Sfințiile Voastre, cari străluciți pe cerul Bisericii și al Patriei române, și ca luminătorii reînvierii noastre bisericesti, și ca propovăduitorii și pilduitorii unei vieți românești plină de energii și de speranțe noi, smerenia mea nădăjduesc, ca lepădarea de sinemi, pe care mi-am țintuit'o în viață prin smeritul chip al călugării, să nu rămână fără de folos pentru Biserică și Neamul meu.

Luăți-mă deci, rogu-Vă, sub aripa de înțelepciune și de pietate a Inalt Prea Sfinției și a Prea Sfințiilor Voastre, sub care Dumnezeu umbrește de astădată nouile destinuri ale Bisericii și Patriei române.

Eu Vă voi urmări cu toată râvna și deplina supunere a noului venit, pe care încă nu l-a desăvârșit, nici vârsta nici învățătura.

Cu această rugăciune și făgăduință îmi termin legământul meu de Arhiepiscop al Bisericii Române Autocefale Ortodoxe de Răsărit, mulțumind cu toată recunoștința și devotamentul Majestății Sale *Carol I*, Regele României care a binevoit să mă confirme, onoratului Său Guvern care a binevoit să mă recomande, Sfântului Sinod care a binevoit să mă aleagă, și Inalt Prea Sfinției și Prea Sfințiilor Voastre, cari, prin chemarea Sfântului Duh asupra-mi, ați binevoit a Vă osteni pentru smerenia mea.

Trăiască Dinastia Română,
Trăiască Ierarhii Sfintei noastre Biserici,
Trăiască Națiunea și Patria Română.

*

Iată acum și câteva date din viața P. S. Vartolomeu.

P. S. Sa s'a născut în anul 1875 în comuna Flămânda, județul Teleorman.

A urmat cursurile Seminariului Central din București, fiind întâiul în toate clasele. În 1897 s'a înscris în faculta-

tea noastră de teologie, pe care a terminat-o, fiind bursier în Internatul teologic. A fost președintele societății studenților în teologie și membru în comitetul național studentesc. A ocupat și locurile de secretar al Internatului teologic, secretar al școalelor societății pentru Invățătura Poporului Român și arhivar în Ministerul Instrucțiunii. A obținut titlul de licență în teologie dela facultatea noastră cu cea mai mare laudă: *magna cum laude*.

Teza sa intitulată: «*Autenticitatea* cărților Noului Testament» e o lucrare de merit. A fost tipărită de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii.

În 1905 a intrat în monahism și a fost hirotonit diacon pe seama Cateđralei sf. Mitropolii din București, de unde a fost detașat la capela română din Paris. Acı a urmat cursurile facultății de drept și de filozofie dela Sorbona.

În 1909 a fost chemat în țară și numit arhimandrit de scaun al Eparhiei Dunărei-de-Jos. După un an a plecat din nou la Paris, obținând concediu dela P. S. Nifon. În 1910 a luat titlul de licențiat în sociologie, iar în 1911 a luat și licența în drept.

P. S. Vartolomeu Stănescu e un bărbat cu o cultură aleasă și cu distinse calități intelectuale. Am convingerea că Biserica noastră va profita mult de pe urma priceperii și muncii P. S. Sale.

G...

De Dialectul Alexandrin sau limba Cărților Sacre.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 12).

c) *Latine*: Ἀσσάμιον, formă deminutivă a zicerei α.: ban, δηνάριον denar, κιντυρίον centuriu, κῆνσος cens, κοδράντης quadrans a patra parte din ας, κόλιονία colonie, κοστωδία custodie, λεγεών legiune, λέντιον lințioliu, μάκελλον măcelărie, iar grecește ὀψοπωλεῖον, μεμβράνα membrană, μίλιον o milă, ξίστης o măsură de lichide (sextarius), πραιτίοριον pretoriu, σιμκίντιον semicinotium încingătoare cu poală, σουδάριον sudariu, basma, σπεκουλάτωρ spiculator, gandarm, Τίτλος, titlu, inscripție, φραγέλλιον, φραγάλειν a flagelă, a bate cu frânghii.—Se întâmpină și fraze latine, ca: συμβούλιον λθεῖν, (Mat. XII, 14) concilium capere, ἱκανόν ποιεῖν τῷ ὄχλῳ (Mar. XV, 15) satisfacere populo, ἐργασίαν δοῦναι (Luc. XII, 58) operam dare, ἔχε μέ παρητημενον (Luc. XIV, 19) habe me excusatum, ἱκανόν λαμβάνειν (Far. XVII, 9) satisfactionem accipere.

2) *Proprietăți gramaticale*. Proprietățile gramaticale se referă la terminațiunile numelor și a verburilor, din care unele sunt cu totul noi, altele neuzitate la unele cuvinte și în fine unele neadmise de scriitorii atici. Afară de aceasta la posteriori dualul este mai rar întrebuintat. In ce privește sintaxa cuvintelor, se află verburi construite cu alt caz de cât mai din vechime; de asemenea conjucțiuni,

ce mai nainte construiau cu conjunctiv și optativ, acum se pun cu indicativ. Apoi, usul. optativului în orațiunea nedreaptă aproape dispăre. v. v. Dar despre acestea mai pe larg la paragraful....

§ 3.

Coloarea Ebreo-aramaică a greșităței Nouului Testament

Altă caracteristică a greșităței Iudaice consistă nu atâta în abundența cuvintelor și locuțiunilor ebraice ori aramaice, pe cât în construcțiunea lor sintactică, urmând structura limbei ebraice ori aramaice. Astfel de ebraisme și aramaisme sunt unele *gramaticale*, altele *lexicale*. De cele dintâiu se va vorbi la § 4; aici înșirăm câteva exemple de ceste din urmă. Și fiindcă ebraismii și Aramaismii aceștia se observă parte în cuvintele și espresiunile noui, iar parte în sensul nou atribuit cuvintelor vechi, de aceea le distribuim în două specii:

a) Exemple de specia întâia sunt: δεκαδύω douăsprezece, ἐγκαίτια, ἐγκαινίζειν (Ioan X, 22) Innoirea; πρόσωπον λαμβάνειν (Luc. XX, 21) a căută la facia; ζητεῖν τὴν ψυχὴν τινος (Mat. II, 20) a căută (persecută) vieața cuivă; ποιεῖν ἔλεος (χάριν) ματὰ τινος (Luc. X, 37) a face milă cu cinevă; πᾶσα σαρξ̄ (XXIV, 22) tot corpul oricine; γεύεσθαι θανάτου (Mat. XVI, 28) aramaic: a muri. Aici încă aparțin unele *rabinisme* adecă formele de grăire întrebuințate de magistrății și interpreții Iudei ai lezei. Așă sunt: σὰρξ̄ καὶ, αἷμα (Mat. XVI, 17) în loc de: omul, ἔρχεσθαι εἰς τὸν κόσμον (Ion I, 9) a se naște.

b) Exemple de specia a doua sunt: ἄνεμος (Mat. XXIV, 31) laturile cerului; ὀφείλημα (Mat. VI, 12) păcat: ξηρὰ (Mat. XXIII, 15) continent; ἀποκρίνεσθαι (Far. III, 12) a începe a grăi; δυνάμεις miracule; ἐξομολογεῖσθαι τῷ Θεῷ (Mat. XI, 25) a lăudă pe Dumnezeu; καρπὸς τῆς ὀσφύος fruct al

coapsei=fiiu; πορεύεσθαι (Fap. IX, 31) a petrece vieața; στηρίζειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (Luc. IX, 51) s'a hotărit a merge; ἐνιστίζεσθαι (Fap. II, 14) a ascultă; ἐξέρχεσθαι ἐξ ὄσφρος τινος a se naște; υἱὸς εἰρήνης fiul păcei=împăciuitoar.

N.B. I. Multe cuvinte se întâmpină în N. Testament, care sunt uzitate și în scriitorii antici; dar trebuie a le consideră ca ebraisme sau aramaisme pentrucă nu este probabil ca scriitorii sacri să le fi învățat și estras din cei profani greci, și pe de altă parte, sunt uzitate în sens corespunzător modului de vorbire ebraic ori aramaic. De ex. σπέρμα semente, în loc de fii, progenitură; ἀνάγκη strâmtorire, apărare; εἰς ἀπάντησιν în întâmpinare; πέρατα γῆς marginile pământului.

N.B. II. Intre ebraisme și Aramaisme trebuie a se enumeră și cuvintele acelea ce propriu sunt chiar Ebraice și aramaice, transcrise numai cu litere grece. De ex.: Ἀββᾶ, ἀμήν, ἀλληλοῦσία, γεέννα, μεσσίας, μαρὰν ἄθᾶ, πάσχᾶ, ρακά, σάββατον, ὠσαυτά, ἀκείδαμά, Γολγοθᾶ, Γαθαθᾶ. v. v.

N.B. III. Grecitatea cărților Noului Testament este mult mai curată și mai superioară de cât cea a versiunii celor șaptezeci, zisa Vechiul Testament. Căci aceasta s'a tradus aproape literal dupre textul Ebraic, pe când acelea sunt scrieri originale. Dar și scriitorii N. Testament, în ce privește puritatea limbei grece, se disting între sine. Așa Lucă are un stil grec mult mai pur decât Mateiu, Marcu și Ioan; iar Apostolul Paul stă în fruntea tuturor celorlalți, esceptând pe Lucă.

§ 4.

Despre calitatea gramaticală a greceții N. Testament.

Grecitatea N. Testament, în ce privește gramatica se referă la Elenismul posterior, mai ales respectiv de flexiunile numelor și a vorbirilor. Pe lângă aceasta, ebraizează.

pe ici colea în construcțiunea discursului și în structura verburilor. Așa iubește mai cu seamă a face uz de prepozițiuni unde Elenii leagă numele de verburi cu simple cazuri fără prepozițiuni. În celelalte puritatea gramaticală a lui Lucă și Paul, precum și a celorlalți scriitori sacri, în genere vorbind, este exactă după legile gramaticii grece. Se află încă în scriptele lor și structuri proprii geniului limbei grece, ca atracțiunile, anticipațiunile și celelalte figuri gramaticale. Se face distincțiune acurată și respectiv de negațiunile οὐ și μή.

1) În ce privește flexiunile numelor și a verburilor, acestea sunt amestecate din diferite dialecte, și cele mai multe noi.

De specia prima avem a) *flexiuni atice*: τιθέασι (pro τιθεῖσι), ἡβουλήθηγ, ἡμελλε cu dublu augment, θούλει, ὄψει (pro θούλη, ὄψη); b) *Dorice*: ἦτω (pro ἔστω), ἀφείονται (ἀφείνται);

c) *Ionice*: γήρει (γήρα), σπείρης (σπείρας), εἶπα (εἶπον).

De specia a doua avem: νοῖ (de la νοῦς, νοός); imperativul κάθου (κάθησο). Forme de perfect ca ἔγνωκαν (ἐγνωκασι); imperfect ἐδολιούσαν (ἐδολίουσιν); aorist II. κατέλιποσαν (κατέλιπον), ἔφυγαν (ἔφυγον).

Tot aici aparțin multe timpuri formate după analogie, din în locul cărora anticii întrebuițau altele. De ex: ἡμάρτισα (ἡμαρτον), ἀύξω (ἀυξάνω), ἦξα de la ἦκω, φάγομαι pro ἔδομαι, v.v. În adevăr, caracteristica greșităii posterioare este multiplicarea formelor timpurilor și a modurilor, și le întrebuiță fără a lua în considerare Eufonia, de care condusă greșităea veche, le evită. Un alt novism este că la multe substantive posterorii le schimbă genurile. Așa τὸ πλοῦτος pro ὁ πλοῦτος, τὸ σκότος (ὁ σκότος), τὸ ἔλεος (ὁ ἔλεος) miia și τὸ ἔλεον.

2) În ce privește construcțiunea cuvintelor, greșităea posterioară diferește mai puțin de cea veche; iar particu-

laritățile ei se referă mai ales la oarecare neglijență în uzul modurilor după particule. Din N. Testament se vede că ὅταν se construe cu imperfectul indicativului, εἰ cu conjunctivul și ἵνα cu prezentul indicativului. De asemenea verbi ca γενεσθαι se construe cu acusativ, προσκυνεῖν și προσφωνεῖν cu dativul persoanei; de însemnat este și uzul particular ἵνα în expresiunile: θέλω ἵνα, ἄξιός ἵνα și în cele simile. Asemenea întrebuințarea excesivă a genetivului infinitivului (τοῦ παεῖν) și uzul conjunctivului în locul optativului după orațiunea istorică a timpurilor trecute. În adevăr, în aceste cărți rar se întrebuințează optativul; iar în greaca modernă a lipsit cu totul.

Și în privirea declinațiunile în greca posterioară se observă oare care anomalii; ca de ex.: εἰς καθείς, ἀνὰ εἰς, εἰς παρ εἰς, ματὰ τοῦ ἐν și alte asemenea. Mai mult se văd oarecare neglijeri în sensul casurilor și al modurilor, așa πὸν se construește cu genetiv, iar ἀπὸ cu acusativ. Și participele aoristului și a prezentului să permită între sine fără vre-o deosebire. În fine dualul substantivelor în genere se înlocuește cu pluralul.

3) Elenismul Iudaic, respectiv de legile gramaticale, rar ebraiză. Fără învoire, norma construirii cuvintelor, duple cum valoră în limba vulgară din acel timp fiind cuprins în puține reguli se învâță ușor de Iudei, cu atâta mai lesnicios, că sintaxa limbei ebraice se deosebete prea mult de cea greacă. Totuși în această privire, scriitorii sacri ai N. Testament sunt mult mai superiori celor LXX de interpreți; și cauza acestei deosebiri s'a spus mai sus. La sintaxa ebraisantă a N. Testament se referă: a) Uzul prepozițiunilor în expresiunile în care grecii pun simple cazuri: κρύπτειν τι ἀπὸ τινος; ἐσθιέειν ἀπὸ τινος, ἀθῶος ἀπὸ τοῦ αἵματος.

b) Construcțiuni de astfel: ὁμολογῶ ἐν τινι; βλέπειν ἀπὸ a se păzi de; προσέθετο πέμψαι; εἰ εἰσελεύσονται dacă vor intră, adică: nu vor intră; în formule de jurământ.

c) O zicere de două ori succesiv pusă spre a indica o distribuțiune: δύο δύο pro ἀνά δύο câte doi.

d) Uzul substantivelor în locul ajectivelor: οἰκονόμος τῆς ἀδικίας pro ἄδικος.

e) Uzul infinitivului cu prepozițiune în discurs narativ: ἐν τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους.

Flexiuni mai rari ale declinației întâia și a doua.

1) Numele proprii ale întâiei declinațiuni în ᾶς masculine se termină la genet. singular în ᾶ; ex.: ἑορρᾶ; κλωπᾶ; Στεφανᾶ, σκευᾶ, Σατανᾶ, Ἐπαφρᾶ. Iar cele fără circumflexii la Nominativ, sunt tot astfel și la genetiv: καϊᾶφα; Ἄρετα, Βαρνάβα, Ἀγρίππα. v.

Astfel de flexiuni se află și la scriitorii atici: Μοσκᾶ, Γωδρόα (Xenofont. Anab. Cyrup.).

Numele proprii, care înainte de terminațiunea ας au o vocală, se termină la genetiv, ca la Atici, în ου. Ex.: Ἄνδρέας, —έου; Ἡλίας —ίου; Ἡσαΐας —ίου.

Multe însă nume proprii de locuri sunt nedeclinabile. Ex.: κανᾶ, Βυθσαϊδά; θηθηφαγή, Γολγοθᾶ, Ράμᾶ.

Nume care la Elenii antici se finesc în αρχος, în greco-tatea N. Testament termină în αρχης. Ex. Πατριάρχης, τετράρχης, ἑκατοντάρχης. v.

2) Forme mai rari de declinațiunea a doua sunt:

a), Ἀπολλῶ acuzativ pentru Ἀπολλών dela Ἀπολλῶς, a cărui genet. regulat este Ἀπολλῶ. Τῆν κῶ pentru τῆν κῶν.

b), Νοῦς, νοός, νοῖ dupre norma declinat. III, și πλοός genet. dela πλοῦς.

c), Vocat. θεέ la Mat. XXVII, 46; în septuaginta însă mai totdeauna Θεός.

d), Ὅστεον=οῶν la plural se întâmpină forme necontrase ca ὀστέα, ὀστέων.

N.B. Cuvinte metaplaste sau care și schimbă geniul se află:

- a) Δεσμός la plur. τὰ δεσμά și οἱ δεσμοί.
 b) Dela Σάββατον, ου, φ, plur. σάββατα se află la dat. pl. σαββάτοις și σάββασι mai ales în septuaginta.
 c), σῖτος plur. σῖτα; forma σῖτον nu eră în uz.
 d), Așă și λιμός și θάτος, se întâmpină când masculine când feminine.

§

Flexiuni mai rari ale declinațiunei a treia.

- 1) La numărul singular se însemnă:
 a) Genet. ἡμίσεως pentru ἡμίσεος dela τὸ ἥμισυ uzitat ca substantiv.
 b) Acuz. ὄγιῃ pentru ὄγιᾶ la atici.
 2) La plural:
 a) Acusat. εἰς la numele în εως: γονεῖς, γραμματεῖς pe când la atici se uzitează și descontractat εας.
 b) Dativul ~~δουοῖ~~ pentru δουῖν mai în uz la Atici. Forma δουο la genitiv ca nedeclinabil: δύο ἐτων.
 c) Se întâmpină fără contractiune genetivii: ὀρέων, χειλέων.
 d) Τὰ ἡμίση, însemnând jumătate parte; forma uzitată esfe ἡμίσηα. πηγῶν pentru πηγέων aticește.
 e) κρέας la plur. face κρέα. contras; dar τέρας și κέρασ în N. Testament la plural fac numai τέρατα, —τιον, κέρατα —των fără contractie.
 N.B. Pentru ὠδῖς—ίνος se află și ὠδῖν; iar la Bizantini și θελφίν. Afară de ὁ πλοῦτος în N. Testam. se află și τὸ πλοῦτος. Tot așa variază și: ὁ ἔλεος și τὸ ἔλεος.

C. E.

(V a urmă).

Lumea prin păcatele ei supune la noui patimi pe Iisus Hristos.

Biserica întristată de relele și de adaosurile lor din lume, chiamă pe fiii săi la poalele Calvarului. Ea îi duce pe urmele Mântuitorului și le narează istoria patimilor sale. Îi duce în grădina martoră a atâtor scene duiioase și instructive. În această grădină numită a Maslinilor a primit sărutarea lui Iuda și a fost arestat ca cel mai din urmă făcător de rele. Și de aci ridicat sub escortă, a fost insultat, palmuit, strivit de lovituri, sfâșiat de nuele, osândit la moarte; iar poporul a cerut liberarea lui Varavă și sângele celui drept.

Pe muntele Calvarului a fost adus și mistuit sacrificiul răscumpărării oamenilor, Mielul lui Dumnezeu care pe umerii săi purtă păcatele lumii, a fost jertfit.

Pare că vedem crucea greă cu care se împovărase umerii Mântuitorului, spinii cu cari 'l încoronase și cuiele cu cari mâinile și picioarele lui au fost străpunse. Pare că vedem pe însuși Mielul de jertfă cu corpul însângerat, cu membrele zdrobite, cu capul pe care moartea i l-a aplecat pe piept, cu ochii stinși, cu gura întredeschisă, cu coasta care sângerează încă... Iată-l... iată toate acestea... Priviți-l și vă recunoașteți opera... Voi l-ați răstignit.

Biserica are dreptate, ca în Vinerea sfântă, în această zi de doliu, să ne vorbească astfel; și noi nu vom fi drepti de nu vom reflecta cu toată seriozitatea asupra acestui

mod de a vorbi. El e poate sever, dar ne va fi de sigur foarte folositor, dacă ne gândim la el cum se cuvine. Pentru a medita cu folos să ne amintim adevărurile următoare: Iisus Hristos, mort sub mâna Evreilor omorători de Dumnezeu, lumea creștină o afirmă de 19 sute de ani, stă viu și glorios la dreapta lui Dumnezeu, Tatăl său. Deși el a suferit moartea temporală, n'a încetat de a fi viața, viața supremă, viața pe care el a adus-o pe pământ ca să o comunice oamenilor. «*Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă*»¹⁾. Iisus Hristos viața supremă se împărtășește nouă în mai multe chipuri. În primul loc prin Biserica, căria i a spus: «*Eu sunt cu tine până la sfârșitul veacurilor*» și iarăși «*Cel ce te ascultă pre tine pe mine mă ascultă și cel ce te desprețuește pe tine, pe mine mă desprețuește*». În al doilea loc prin Evharistie: «*Tot cel ce mănâncă corpul meu și bea sângele meu va rămâne întru mine și eu întru el*» și iarăși «*Acela care mănâncă trupul meu și bea sângele meu are viață vecinică și eu îl voi învia pre el în ziua cea de apoi*». Și în al treilea loc prin Grație. «*De mă iubiți pre mine, poruncile mele păziți*» și iarăși «*Cel ce are poruncile mele și le păzește, acela este carele mă iubește și cel ce mă iubește, iubise-va de Tatăl meu și eu îl voi iubi pre el... și la el vom veni și sălaş la el vom face*»²⁾.

Să reluăm acum aceste trei împărtășiri ale vieții lui Dumnezeu în noi prin Biserica, prin Evharistie și prin Grație. Acestea sunt un mănunchi luminos, un far care luminează viu cugetarea care face obiectul acestui studiu, anume, că dacă Domnul nostru Iisus Hristos în sfintele sale patimi ispășește păcatele lumii, lumea prin crimele sale și creștinul prin slăbiciunile sale, în toate zilele și în curs de a-

¹⁾ Ioan X. 10.

²⁾ Ioan XIV. 23.

proape 19 veacuri, supune la noui patimi pe Iisus Hristos.

Iisus Hristos este viu în Biserică și încă așa de viu că Biserica este, spre a ne exprima așa, continuarea lui Iisus Hristos. Dacă această expresie se pare că nu e potrivită, apoi să ne aducem aminte de ceea ce zicea Sf. Apostol Pavel primilor credincioși: «*Au nu știți că corpurile voastre sunt membrele lui Iisus Hristos?*»¹⁾. Și în altă parte cu aceste uimitoare cuvinte: «*Acum mă bucur întru patimile mele pentru voi și împlinesc lipsa necazurilor lui Hristos în trupul meu pentru trupul lui, care este Biserica*»²⁾. Iisus Hristos deci nu și-a ispășit suferința: după ce a suferit în corpul său muritor, el suferă în corpul său mistic, Biserica. Mucenia lui nu s'a isprăvit. E răstignit încă în discipolii săi, cari sunt supuși la tot felul de patimi, când cu trupul și când cu sufletul. Și când Biserica suferă se știe că Iisus însuși suferă. Când ea e persecutată, el e prigonit. «*Pentru ce mă prigonești?*»³⁾ întreabă Iisus Hristos pe Savlu pe drumul Damascului, pe Savlu care înțelegea bine că nu prigonește decât pe membrii Bisericii născânde; iar nici decum pre divinul ei întemeietor. Când Biserica e răstignită deci în membrele sale, însuși Iisus Hristos e răstignit. Și toate acestea sunt așa de adevărate că, înainte de a și începe patima, Domnul nostru Iisus Hristos anunțase Apostolilor și urmașilor că ei o vor continua după el. Discipolul nu e mai presus de învățătorul său, le spune el, ei m'au persecutat și pre voi vă vor persecuta. Fiul omului va fi osândit la moarte, batjocorit, biciuit, răstignit.... și voi veți bea paharul meu. Și adresându-se lui Petru i-a zis, când erai mai tânăr îți puneai încingătoarea tu însuși și te duceai unde-ți plăcea, dar când vei îmbătrâni, îți vei întinde mâinile și altul te va încinge spre a te duce acolo unde tu nu vei voi.

¹⁾ I Cor. VI. 15.

²⁾ Colos I. 24.

Intr'adevăr cu treizeci și trei de ani mai târziu, o prigonire violentă pornindu-se contra Bisericii, Sfinții Apostoli încearcă să scape cu fuga, dar în acel moment de crudă încercare, Iisus împovărat cu o cruce în spate îi întâmpină. Ei atunci îl întreabă: «Doamne unde te duci?» Și divinul Mântuitor răspunde: «Mă duc înaintea prigonitorilor ca să fiu răstignit din nou». Sfinții Apostoli au înțeles și se întoarseră la mucenie. Apariția divinului Mântuitor, le arătase nu numai că ceasul sosise, dar încă că patima lui va continua în persoana lor: «*mă duc înaintea prigonitorilor ca să fiu răstignit a doua oară*».

Ceeace zicem de Sfinții Apostoli și de primii mucenici trebuie să spunem și de cei mai mulți dintre urmașii lor, aproape toți martirizați sau prigoșiți. Ceeace zicem de ei, trebuie să spunem de episcopi, de preoți, de credincioșii cari au trăit în prigonire și cari au murit pentru adevăr și pentru dreptate. E patima lui Iisus Hristos continuată de membrele sale dealungul tuturor veacurilor și peste toată întinderea globului. Iisus Hristos deci suferă în martiri. Osândită să fie dată pradă fiarelor o tânără creștină, care era în stare de însărcinare înaintată, suferi chiar în închisoare durerile nașterii. Temnicerul auzind o gemând îi spuse: «Te plângi acum, dar ce vei face când vei fi sfârșită de fiare?» «Acum, răspunse ea, eu sufer, dar atunci va fi un altul care va suferi în mine, în vreme ce eu voi suferi pentru el».

Prigonitorii din toate țările și din toate epocile au întrebat pe martirii Bisericii persecutate: Sunteți creștini? Adică faceți parte din societatea care recunoaște pe Hristos ca întemeietor și stăpân? Aparțineți voi corpului lui Iisus Hristos?—Noi suntem creștini, membre vii ale corpului lui Iisus Hristos.—Renunțați la credința voastră? Nu, niciodată. Ei bine, veți fi condamnați la moarte. Preferim

moartea. Această moarte se numește rând pe rând, spânzurătoare, sabie, foc, colțul fiarelor sălbatice, sărăcia, foamea, setea, închisoarea, surghiunul. Și această moarte își plimbă doliul și gloria sa în tot universul, din oraș în oraș și dela un popor la altul. Dar, o știm cu toții, câți creștini uciși pentru Iisus Hristos, atâtea martiri și câți martiri atâtea rânduri în cari Iisus a fost răstignit. Deci e foarte adevărat că vrăjmașii lui Iisus Hristos reînnoiesc patimile sale în membrii Bisericii.

* * *

Aceste reînnoite patimi ale Mântuitorului de cari am vorbit mai sus, patimi vizibile și sângeroase, nu sunt singurele lui suferințe, mai e o alta, nevăzută, nesângeroasă și totuși cea mai dureroasă din patimile sale. Ea se îndeplinește în suflete, pe lângă care corpul este puțin lucru; ea se mistue în numele prieteniei, al prieteniei trădate. Evocămintirea discipolului care a trădat pe Fiul omului printr'o sărutare și sub numele de Iuda înțeleg pe toți aceia cari au fost sau vor fi în rândul imitatorilor săi. Iisus, Fiul lui Dumnezeu, viu printre oameni, ascuns astăzi sub pânzele de d'asupra sfântului disc și a sfântului potir în cari se află real, e adesea vândut de preinșii prieteni ai lui și prin trădare predat puterii întunericurilor. Citesc sfânta Evanghelie și văd acea ceată de oameni cu figura prevestitoare de nenorocire, înaintând pe un drum ocolit. în mijlocul întunerecului nopței; și sunt armați cu sabie și conduși de discipolul trădării. Voi vreți să puneți mâna pe Stăpânul meu, zisese el Iudeilor, dați-mi 30 de arginți și eu îl voi da pre el vouă. Urmați-mă, acela pe care-l voi sărută e el, arestați-l. «*Și cel ce l-a vândut pre el le-a fost dat lor semn, zicând pre carele voi sărută acela este, prindeți-l și-l duceți fără frică*»¹⁾. Intreb acum, oare

¹⁾ M. rcu XIV. 44.

sărutarea din grădina Ghetsimani nu se repetă uneori și în bisericile noastre, aceste grădini scumpe ale Creștinismului? Eu văd înaintând în noapte, vreau să zic în întunerecul unei conștiințe vinovate și al unei inimi care n'a voit să se curețe, văd suindu-se până la sfântul jertfelnic creștini perfizi cari au făcut o învoială cu patimile lor rușinoase spre a le predă prin trădare pe Iisus Hristos. Nu voesc ca să renunț la răul și la păcatele cari mă țin prizonier, dar voesc totuși ca să iau parte, adesea stând în frunte, la ospățul Stăpânului, alături de ceilalți. Avă Rabbi! Te salut Stăpâne! Corpul meu îngenunche și pare că te adoră, dar în realitate el te insultă. Eu viu către tine, caut buzele tale spre a le sărută; sunt chemat, împins chiar, nu de iubirea curată pe care sunt dator ca să ți-o port, ci de lăcomia, de respectul omenesc, de trădarea care 'mi înfierbântă tot corpul meu înfrigurat de patimi. Te primesc cu o sfială prefăcută și te depun pe inima mea, care te respinge. Eu te strâng la inima mea și tu ești răstignit. Sunt unii ne spune Sf. Apostol Pavel, *cari au căzut în această greșală, a doua oară răstignind lorși pe Fiul lui Dumnezeu și batjocorindu-l*»¹⁾.

În suflet deci, ce de torturi și ce răstignire crudă? Când fugi de împărtășire, cazi în păcat de moarte și când te apropii de ea nepocăit și plin de păcate *ai căzut răstignind a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu*. «Și e foarte mic numărul acelora cari au știut să reziste ispitelor celor mai rele și să nu cadă în păcatul care dă moartea. Conștiința noastră este tribunalul înaintea căruia cauza lui Iisus Hristos e adusă în fiecare zi. Pe de o parte patimile noastre nesățioase, puternice, zgomotoase ca un popor rătăcit care cere și care amenință, pe de alta virtutea tăcută, moderată, nevinovată.

¹⁾ Evrei VI. 6.

În conștiința noastră, înaintea acestui tribunal strigăte de răzvrătire se aud: Ni se aduce Iisus Hristos, Iisus care predică adevărul, iubirea și sfințenia; Iisus a cărui moarte au pus-o la cale patimile noastre cele rele, moarte, a cărei sentință ne este în întregime rezervată ca și lui Pilat. Și ca Pilat, prima noastră mișcare e pentru dreptate. Acuzatori retrageți-vă. Acela pe cari-l aduceți la judecata mea e nevinovat. Eu nu găsesc vină într'însul. Să trăiască și să împărătească.

Dar patimile noastre revoltate nu voesc ca el să împărătească; ele cer o plăcere de gustat, o răzbunare de urmărit, o nedreptate de consumat, o operă de întuneric. Ele nu vor ca el să trăiască, ci într'una strigă zgomotos: ia-l, ia-l, răstignește-l; ele vor moartea lui. Și conștiința noastră îngrijată ne spune că nu trebuie să șovăim, căci noi vom vedea, că trebuie să ne păzim de a ne muiă mâinile în sângele celui drept, că păcatul e un rău nemăsurat, că a consimți la păcat e a libera pre Varavă și a răstigni pe Iisus. Ei bine, răstigniți-l! Iată ultimul cuvânt al patimilor noastre aprinse. Atunci orbiți, târiți ca și Pilat, uitând făgăduelile noastre, trădând datoriile noastre, noi dăm pe cel drept ca să fie răstignit. Și acum, o păcăto-sule, o Pilate, spală-ți mâinile. Spune-ți ție însuși că tu ai voi să nu consimți la rău, să nu dai pre cel drept, dar că patimile tale sunt vii, aprinse, neînfrânate, mai puternice decât voința ta. Această scuză e rea, de neprimut și tu nu rămâi mai puțin vinovat înaintea lui Dumnezeu pentru că pe nedrept ai osândit la moarte pe propriul și unicul său Fiu. Îți rămâne să-l răstignești; desăvârșește-ți deci opera omoritoare de Dumnezeu. Ia aceste cuie, ia acest ciocan, lovește; victima ea însăși s'a întins pe lemnul jertfii. Tu nu vrei ca Mântuitorul lumii, Mântuitorul tău, Iisus să te urmărească cu iubirea sa; prezența sa te supără, muștrările sale te obolesc, tu ai voi să isprăvești cu el, ei

bine, înfige în picioarele lui cuiele Calvarului. Dacă vederea sângelui îți face rău, întoarce capul sau mai de grabă privește: Iisus legat cu lanț de fier de picioare îți deschide amândouă brațele îndurării sale și te roagă să vii la el, fiindcă tu nu mai vrei ca el să vie la tine. Nu, călău, lovește încă, lovește aceste două mâini care se deschid ca să te ierte și să te binecuvinteze... Iată-le pironite. Totuși victima ta n'a spus ultimul cuvânt al îndurării sale; lui Iisus răstignit de tine, *îi e sete* de mântuirea sufletului tău. Du-te deci de caută oțet și fiere, du-te până la buzele lui uscate și murinde, buze cu care a rostit în fața ta ultimele lui cuvinte cari sunt o rugăciune pentru tine. Du-te de caută o lance și sfâșie-i inima pe care tu nu o iubești, această inimă divină care te-a iubit până la cea din urmă bătae a sa. Sau mai degrabă ca acei omorîtori de Dumnezeu cari după moartea lui Iisus se coborîră de pe Golgota lovindu-și pieptul, și cerându-și iertare Fiului lui Dumnezeu Spune-i cu tărie și încredere: O Dumnezeule, Dumnezeule pe care voesc să te iubesc din nou, fă-mă credincios jurământului meu. M'am hotărît și jur, nu te voi mai încoronă cu spini, nu-ți voi mai străpunge picioarele, nu-ți voi mai pironi mâinile, nu-ți voi mai răni inima, nu voi mai trece peste legea ta, voi păzi judecățile dreptății tale. «*Mărturisi-mă-voiu fie întru îndreptarea inimii ca să mă învăț judecățile dreptății tale*»¹⁾.

Dar, o Dumnezeul meu, în numele a tot ce ai mai scump în cer și pe pământ, în numele Maicei tale din care tu ai făcut maică nouă a tuturor, zmulge-mă păcatului, ascunde-mă în ranele tale. Tu care ai venit să mântuești lumea, mântuește-mă și pe mine păcătosul și nevrednicul. Mântuește-mă cu toată necurăția mea, cu toate opunerile mele și la nevoie chiar fără voia mea.

¹⁾ Ps. 118. 7.

Doamne Iisuse Hristoase prin meritele suferințelor tale și ale morței tale pe cruce, fă să cadă câteva picături din sângele tău răscumpărător peste ochii noștri, peste buzele noastre, peste inimile noastre, ca să putem fi următori Sfinților tăi Apostoli, cari numai pe tine te vedeau, numai de tine vorbeau și numai pe tine te iubeau. «*Că nu am judecată a ști ceva întru voi, fără numai pe Iisus Hristos și pre acesta răstignit*»¹⁾. Vreau să spun, pătrunde așa de bine sufletele noastre de virtutea ranelor tale pentruca de acum înainte să punem cea mai plăcută bucurie a noastră gândindu-ne la tine, trăind lângă tine, suferind după pilda ta, murind de o moarte prețioasă și așa de legată de moartea ta că ajunși în ultimele momente să merităm a auzi de pe buzele tale acest cuvânt mângâetor pe care l-ai spus unui mare vinovat: «*Astăzi tu vei fi cu mine în raiu*»²⁾.

Iconom Ilie Teodorescu.

1) I Cor. II. 2.

2) Luca XXIII. 43.

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 1).

Acum în ce privește a doua mare învinuire adusă creștinilor, cultul imoral și barbar, apologeții acestui veac combat părerile dușmanilor în două feluri. Doi dintre dâșii, Tertullian și Minuciu Felix, întrebuițează retorsiunea, adică fiecare învinuire o întorc împotriva păgânilor, arătând că nu creștinii, ci tocmai păgânii sunt cei vinovați de crima ce li se impută creștinilor, iar ceilalți apologeți întrebuițează mai cu drag exemplificarea, descriind castitatea vieții creștinești și frumusețea principiilor etice ale moralei creștine, și prin acestea pun în contrast cele două religii din discuție, și fac să apară sublimitatea învățăturilor lui Hristos și absoluta lor superioritate ca adevăr vecinic asupra preceptelor și cultului păgân. Iar unul dintre ei, filozoful Iustin, îndrăsnește să ridice împotriva păgânilor o armă foarte periculoasă, nu atât pentru păgâni cât pentru însăși creștinii, o armă pe care nimeni până la el și nici dela el îcoace n'a mai îndrăsnit să o întrebuițeze—sau cel puțin nu cu atâta îndrăsneală pe față—și anume: misterile religiei creștine. Negreșit acest lucru i se poate imputa ca neprecauțiune și temeritate, precum într'adevăr a și fost, pentrucă alt apologet sau învățător al Bisericii ar fi stat îngrozit de spaimă dacă i s'ar fi cerut să facă lucru pe care Iustin a avut cutezanța să-i facă.

El a desvelit păgânilor toată disciplina cea ascunsă a cultului creștin, a arătat și a explicat tainele religiei noastre și «aruncând mărgăritare în mâncarea porcilor» a introdus pe dușmani în sanctuarul celor mai intime credințe ale Creștinismului. Fiindcă acei ce îndrăsneau să scrie și să dea pe față misteriiile vre unui cult păgân erau pedepsiți cu moarte ca trădători ai dumnezeirii (Herodot în istoria lui se ferește în mai multe locuri de a vorbi de misterii, și zice: Eu bine le știu, și le-aș putea spune, dar nu îndrăsnesc), de aceea pe Iustin îl învinuiau creștinii timpului său că le-ar fi trădat supremele taine.

Lucrul însă într'adevăr n'a fost nici o trădare, neexistând elementele ce constituie o trădare, ci dimpotrivă fiind o faptă curată, pornită din cel mai curat și mai laudabil zel, trebuie privită ca o glorie a lui Iustin, așa cum este, deși, firește, câștigată printr'o temeritate care putea să-i fie fatală.

Invinuirile, pe câte puteau pe atunci păgânii să le aducă cultului creștin se reduceau la aceste patru: adorarea crucii și a unui cap de măgar, uciderea și sugerea sângelui unui copil mic în misterii, incestul și adorarea membrilor virile ale marelui preot, și în urmă lipsa de temple și de altare. Răspunsul și retorsiunile lui Tertullian la aceste acuzații se găsesc în Apologeticul său, mai ales în cap. IX, iar ale lui Minuciu Felix în Apologia lui Octavian în cap. XXVIII apoi în cap. XXX—XXXII.

Și unul și altul susțin teoria demonismului, și încearcă să dovedească astfel că demonii sunt inventatorii și alimentatorii minciunilor păgânești contra creștinilor¹⁾. Doctrina despre demoni formă într'adevăr pe atunci o diferență principală între cultul creștin și cel păgân. «Lupta religioasă —spirituală care s'a aprins deodată cu ivirea Creștinismului,

¹⁾ Vezi teoria demonismului la Minuciu Felix Cap. 26, 27 și mai ales 28, iar la Tertullian De anima c. 1.

și a împărțit omenirea în două tabere dușmane, a început să arate, în măsura în care omul prin Creștinism se ridică spre demnitatea sa ideală, prin cunoștința lui Dumnezeu și prin moralitate, că păgânismul nu e altceva decât religia perversității, un fruct copt al păcatului primordial și o încercare a demonilor de a stăpâni lumea. Istoria nu se poate contraface, și nu se pot nega toate acele fenomene cari stau în legătură cu introducerea Creștinismului, și pe cari le afirmă toți apologeții creștini. Toți adică spun și într'aceasta sunt de acord cu Minuciu Felix, că «aceste spirite necurate, demonii, se ascund sub statuetele și chipurile consacrate ale zeilor.. și inspiră pe proroci, în timp ce stau prin temple, conduc sortii, dau oracole, amestecând puținele adevăruri cu multele minciuni, căci sunt și înșelați și înșeală, ca unii ce nu știu adevărul curat, și chiar pe acela puțin ce-l știu, nu-l mărturisesc spre pierzarea lor. Astfel ei atârnă de cer și de Dumnezeu cel adevărat și lucrează în jos asupra materiei, turbură viața, neliniștesc toate, se introduc pe furiș în trupuri ca spirite fine, pricinuesc boale, înspăimântă minți, schimonosesc membre, pentruca astfel să constrângă lumea la cultul lor, și așa săturați de mirosul altarelor și cărnurile arse ale animalelor, să pară că ei vindică membrele bolnave ale omului, lăsând libere acele membre pe cari însăși ei le-au fost legat»¹⁾).

De aici apoi urmează, dela demoni, toate acele atacuri de nebunie, de epilepsie, de furie, pe cari le provoacă demonii intenționat, ca prin daruri și jertfe, să se îmblânzească. Faptul convingător pentru apologeți că există demoni este împrejurarea că demonii sunt siliți de creștini prin rugăciunile acestora să dea seamă de faptele lor și că ies din trupuri siliți de exorcisme. Evangheliile sunt pline de cazuri de acestea, iar Hristos le vindecă alungând demonii. Efectul exorcis-

¹⁾ Apologia lui Octaviu Cap. 27.

mului (a simplei invocări a numelui lui Dumnezeu ori al lui Iisus punerea sau cetirea Evanghelii peste cel posedat etc.) eră momentan și câte odată complect: «o înșelare nu eră cu puțință pentrucă aceste vindecări s'au întâmplat în vederea tuturor chiar la cererea păgânilor în felurite locuri și timpuri, și au fost mărturisite în public chiar de învățați, și astfel ele nu se pot pune fără absurditate în socoteala unei închipuiri bolnave». Și continuând zice Minuciu: «Cea mai mare parte dintre voi păgânii știe, că însuși demonii mărturisesc că toate acestea provin dela ei ori de câte ori sunt scoși de noi creștinii din trupuri prin tortura evocării și prin căldura rugăciunii... și oricare dintre acești demoni, pe cari îi venerați, învinși de durere spun ceeace ei sunt.... îndată ce jurați pe Dumnezeul cel adevărat, nenorociții de demoni, de sila rugăciunii, se înfioară în trupuri și ori ies din ele numai decât, ori le părăsesc încetul cu încetul.... *Astfel fug cât mai mult de creștini, pe cari apoi îi atacă prin gurile voastre. De aceea, demonii vârâți în mințile neștiutorilor, seamănă ură împotriva creștinilor pe ascuns, din cauza fricei de noi. Căci e lucru natural să urăști pe acela de care te temi, și să ataci dacă poți, pe acela pe care-l urăști. Astfel demonii ocupă sufletele, închid inimile, pentruca oamenii să înceapă să se urască înainte de a se cunoaște.....»*

În frazele din urmă e concentrată teoria demonismului așa cum o formulau apologeții acelei vremi¹⁾).

Așa dar Tertulian și Minuciu Felix resping acuzațiile ce le aduc păgânii împotriva creștinilor ca pe niște minciuni pe cari demonii le șoptesc păgânilor, din cauza urei că a-

¹⁾ Învățații păgâni recunoșteau demonismul, dar într'alt înțeles după teoria lui Socrate și Plato, iar acei cari admiteau teoria așa cum o formulă apologeții, susțineau că însăși creștinii lucrează prin demoni împotriva demonilor. Acest lucru i s'a spus și lui Hristos, la care el a dat răspunsul că nu se poate să crezi că demonii pot lucra contra lor însăși, căci orice putere ce se împarte, pierde.

ceștia nu-i lasă liberi să-și facă trebile și-i alungă din trupuri. Tot prin demoni își explică creștinii primelor veacuri toată ura contra creștinilor, pe care ei nu și-o puteau explica altfel; prin înrâurirea demonilor își explicau prigo-nirile împăraților, schismele și ereziile și toate turburările în Biserică și încercările de a zguduî unitatea ei.

Acum retorsiunea pe care o face Minuciu Felix în ce privește venerarea capului de măgar este aceasta: «Astfel nici nu au astâmpăr demonii, căci din partea lor se răspândește și se favorizează șvonul fals; din partea lor este aceea ce tu spui că ai auzit că adecă la noi e considerat ca divin un cap de asin. Dar cine e așa de nebun ca să venereze capul unui asin? Cine e acela și mai nebun care să creadă că e venerat însăși asinul?» Și acum aruncă învinuirea pe păgâni: «Noi venerăm aceasta? Nu, ci voi! Voi sunteți cari și consfințiți atâtea asini în staule cu Vesta și cu Epona, și pe aceiași asini îi împodobiți în mod religios cu Isis. De asemenea voi sacrificați și venerați capete de boi și de berbeci, consacrați zei și cari sunt jumătate oameni și jumătate capre (e vorba de Pan) și zei cari au fața de leu și de câine. Oare nu adorați și nu pașteți împreună cu Egiptenii pe boul Apis? Nu osândiți nici sacrificiile acestora, nici ceremoniile lor pentru șerpi, pentru crocodili și pentru celelalte dobitoace, dintre cari dacă ar ucide cineva pe vre un zeu, e pedepsit chiar cu moartea». Continuarea retorsiunii aceștia, precum și răspunsul la învinuirea că creștinii venerază membrele virile ale preoților sunt de o drasticitate amară. Noi ne abținem aici de a reproduce. Cetitorul le poate găsi în Apologia lui Octaviu cap. 27¹⁾.

Cu acuzația că creștiniiucid copiii și le beau sângele, se ocupă Minuciu Felix în cap. 30. Dupăce respinge a-

¹⁾ Apologia lui Octaviu e tradusă în românește, cu un studiu critico-introductiv de dl. N. Dobrescu profesor la facultatea de teologie.

cuzăția că o crimă absolut cu neputință la oameni cari se feresc de orice jertfă cu sânge, și cari au un cult atât de moral, el întoarce acuzația: «Apoi pe voi vă văd uneori că expuneți fiarelor și pasărilor pe copiii abia născuți, că alte ori îi sugrumați, ucizându-i printr'acest nenorocit fel de moarte. Sunt unele femei cari bând doctorii, ucid chiar în pânțece sămânța omului ce eră să se nască, și fac omucidere înainte de a se naște. Și aceasta derivă negreșit din doctrina zeilor voștri.

Căci Saturn nu și-a expus pe fiii săi ci i-a mâncat și pe drept i-se jertfeau lui copiii de către părinți în unele părți ale Africei, înăbușind plângerea lor cu desmerdări și sărutări, ca să nu fie sacrificată o jertfă care plânge..... și Galii jertfeau lui Mercur victime omenești; Romanii pe Grec și Grecoaică, pe Gal și Gală, fiind în viață, îi zdrobeau pentru sacrificiu; și azi chiar Jupiter e venerat de către Satiari prin sacrificii omenești și e ospătat cu sânge de om rău și vinovat..... Nu se deosebesc de el acei cari devoră fiarele din arenă, care sunt pline de sânge omenească, sau chiar îngrășate cu carne și cu măruntae de Gladiatori. Nouă nu ne este permis nici să vedem, nici să auzim de ucidere de om, și atât de mult ne ferim de sângele omenească, încât nu gustăm în mâncările noastre nici chiar sângele animalelor de mâncat».

Acestea le spune Minuciu Felix. Tot cu aceleași exemple răspunde și Tertulian la acuzația aceasta, însă cu mult mai drastic și mai bajocoritor. «Ca să pot respinge mai cu efect învinuirile voastre, voi arătă că aceste lucruri le faceți tocmai voi, parte în public, parte pe ascuns, ceea ce vă dă, precum se vede, motiv de a le aruncă asupra noastră. Multă vreme în Africa voi ați sacrificat lui Saturn copii de țată în public, iar pe ascuns acest obicei se practică și astăzi; lui Mercur îi jertfeți în Galia oameni bătrâni, iar în cetatea evlavioșilor Eneizi (Roma) e venerat un Jupiter, pe care-l împăcați cu sânge omenească. Pe câți

nu-i pot numi, cari își ucid proprii copii, expunându-i gerului, foamei sau câinilor! Da, mulți îi omoară chiar înainte de a fi născuți. Și unde mai pui pe aceia cari beau sângele cald al celor uciși în arenă, și cari mănâncă apoi carnea animalelor ucise acolo? Și apoi ghiftuit, omul varsă carne îngrășată cu carne de om!»

La învinuirea că creștinii fac ospete nocturne, bărbați și femei, și că apoi stingând deodată lumânările se împreună toți de-avalma, care cu cine îi cade în mână mai întâiu, sau că toate femeile sunt comune tuturor bărbaților și deci Creștinismul este un cult al incestului, la aceasta răspunde Minuciu Felix în cap. 31 astfel: «Cu privire la incestul ce s'ar comite la ospetele noastre adunarea demonilor a fabricat această mare fabulă în contra noastră, pentru ca să mânjească gloria castității cu pata rușinei desonorătoare, pentru ca să întoarcă dela noi pe oameni înainte de a cerceta adevărul, prin oroarea ce o inspiră o opiniune grozavă ce o ai de cineva. La Perși e permis a se împreună cu mamele, la Egipteni și Atenieni căsătoria cu surorile e legitimă; operele voastre istorice și tragediile glorifică incestul, despre care voi și cetiți și ascultați cu plăcere. Asemenea venerați și pe zeii care s'au împreunat cu mame, fiica ori sora. Cu drept cuvânt așa dar, incestul adesea e surprins la voi și în totdeauna admis. Chiar neștiind, nenorociților, voi puteți să cădeți în lucruri neperinise, când faceți împreunări de-a valma: când semănați încoace și încolo copii, când expuneți adesea milei străine chiar pe cei născuți în casă, e necesar să dați navală asupra surorilor și să păcătuiți în contra ficelor. Astfel voi născociți fabula incestului, chiar când nu aveți intenție. Iar noi arătăm pudoare, nu cu fața ci cu mintea ne legăm cu plăcere prin lanțul a unei singure căsătorii, din dorința de a naște, luăm în căsătorie una singură, sau nu ne căsătorim..... Atât de mult în fine lipsește dorința de incest, în cât unora le e rușine chiar de legătura castă».

Tot așa răspunde și Tertulian: «Cine poate practica această crimă mai mult decât acei ce o învață dela Jupiter al lor, care a făcut, cum spune mitologia voastră, nesfârșite adulterii și incesturi cu fiicele și surorile sale? Toți scriitorii afirmă asemenea monstruoziții la Persani și la Macedoneni. Pretutindeni vouă, păgânilor, vi se dă ocaziune să practicați crima, și apoi ne-o imputați nouă. Dar, firește, orbia este de două feluri, așa că cei ce nu văd ceea ce este, lor li se pare că văd cele ce nu sunt. Noi zi cu zi și ceas cu ceas suntem spionați, ceas cu ceas suntem trădați, și cu toate acestea unde ați surprins și când vre-o crimă de felul acesta la noi? E cu puțință ca voi, care toate le vedeți, să nu vedeți vre-odată și un flagrant de felul acesta? Cine dintre voi a observat la nevestele noastre măcar urme de desfrânare, măcar indicii că ar putea fi în ascuns o stricată?..... Dar însăși natura se revoltă împotriva unei atari monstruoziții. Apoi voi știți că credința noastră ne promite o viață vecinică. Dar puteți voi crede că ne-o promite pentru atari crime? Ce logică la voi! Cei cuminte dintre voi se înfiorează la gândul acestei crime. Bine, dar atunci noi am fi nebuni? Nu sunt și printre noi oameni cu minte? Avem noi poate altă natură? Alți dinți, alți nervi? Și tu ești om ca orice creștin, iar dacă tu n'ai vreă să comiți atari crime, atunci de ce presupui că noi le-am vreă? Și creștinul e om ca și tine».

M. P.

Mănăstirile din Sfântul Munte,

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No 1).

Asupra istoricului fiecăria din cele 20 de mănăstiri ale Sf. Munte al Atonului, cum și asupra modului de viață al monahilor și al administrațiunii generale și a fiecăria din ele în parte, descrierile cele mai noi, făcute de oameni cunoscători ai trecutului bisericesc și cari au mers și le-au studiat acolo în localitate, după date certe și documente existente și cari au făcut studii îndestul de dezvoltate și amplificate asupra lor¹⁾, sunt lucrările D-lor Ghedem și

I. Mănăstirea *Lavrei*, pronumită *Lavra cea Mare*, s'a zidit în an. 961 dela Hristos de către cuviosul Atanasie, al cărui nume se prăznuește în ziua de 5 Ianuarie. Se află situată la un sfert de oră, dela malul mării, pe înălțimile, cari domină apa, în depărtare ca patru ore dela mănăstirea Caracalu. La început după datele istorice a avut 80 monahi. În veacul X, numărul lor s'a ridicat la 120. În veac. XI a fost cea mai populată, având ca la 700 monahi. În veac. XVII și anume la anul 1623, dimisionând patriarhul de Constantinopol, Antim II și venind să-și petreacă restul vieții sale în această mănăstire, nu a aflat în ea decât 5—6 monahi, în extremul mizeriei și sărăciei. În timpul acestuia s'a adunat monahii împrăștiați și sub Carolide, din cari extragem următoarele:

¹⁾ Comp. Emanuil I. Ghedeon, marele schevofilax al Patriarhiei din Constantinopol scrierea sa intitulată „*Atos*“. Constantinopol 1885. P. Carolide. Starea actuală în Sf. Munte. Atena 1866 și altele.

povățuirea sa, au zidit *Lavra cea Nouă*, care a adus de îndată mare turburare între monahi din Lavra cea Veche, către cei din Lavra cea Nouă și împăcarea nu s'a făcut, de cât în anul 1628, când a fost distrusă Lavra cea Nouă și au rămas cu toții în mănăstirea cuviosului Atanașie.

În veac. XVIII, zidirile Lavrei cuprindeau 400 de chilii, iar despre turnurile acestei mănăstiri, unul se crede a fi zidit de împăratul Ioan Simischè, unul de Nil Notara în veac. XIV; al treilea la 1628 de Antim al II, Patriarh de Constantinopol; iar cel de al patrulea, în care se află și paraclisul Sf. Voivozi a fost zidit de Patriarhul Dionisie III, în an. 1665, carele a plătit toate datoriile Lavrei, reparând și înfrumusețând și biserica.

Egumenii Lavrei, cari ocupă și stăpânește cel mai mare teritoriu din toate mănăstirile Sf. Munte, erau în mare cinste totdeauna. În timpurile Bizantinilor ei se hirotoniseau de însuși Patriarhul și în această mănăstire și-au petrecut ultimile zile și s'au înmormântat patriarhii Antim al II, Dionisie al III și Irimia al III, al căror portrete se păstrează până astăzi acolo.

De asemenea mulți Episcopi, Mitropoliți și bărbați distinși după vremuri și-au petrecut aci ultimile lor zile, ca Neofit Mitropolitul Artei, Constandie al Cretei, Iosif al Târnovei, Nil și alții.

În veac. XVIII Lavra avea o tipografie, care în anul 1760 se crede, că a fost înființată de Arhimandritul Cozma, unde s'au tipărit multe cărți, proschinitare, acatiste, icoane, până la începutul veac. XIX. când a încetat.

Mănăstirea Lavra, chiar dela înființarea ei a primit multe daruri și ajutorare și a fost înzestrată cu proprietăți. Biografii Cuviosului Atanasie, fondatorul acestei mănăstiri, ne spun, că fiind încă în viață Cuviosul Atanasie, împăratul Foca, a dăruit acestei mănăstiri de veci o mănăstire din Tesalonic, cu toate averile ei. Următorul lui Nichifor Foca 'i a dăruit insula Sf. Efstratie de lângă Lemnos.

În veac. XI au primit posesiuni în insula Schiros. La 1367 Patriarhul Filoteiu i-a dat, ca metoh, biserica Izvorul Tămăduirei din Constantinopol.

La 1407 despotul Serbiei, Ștefan Lazarovici, i-a dăruit moșii întinse și sume de bani însemnate. În an. 1533, Radu, Domnul Țării Românești, i-a dăruit zece mii de galbeni. La 1579 Petru, Domnul Moldovei, șase mii. La 1598 Ieremia, Domnul Moldovei, de asemenea șase mii. Tot atâți la 1717 Gavriil Movilă.

Dela anul 1658, monahii acestei mănăstiri, au avut voie dela Țarul Rusiei, Alexie Mihalovici, să meargă în Rusia și pretutindeni să fie liberi a cere ajutoare. Călătoriile acestea le făceau monahii Lavrei la fiecare patru ani, având ca centru Moscva.

Pe teritoriul acestei mănăstiri se află mai multe schituri, chilii și colibe. Ea are metohuri și în afară în insula Tasu în Halchida, Sere, Adrianopol, Smirna și în alte părți.

Tot pe teritoriul acestei mănăstiri se află și Schitul nostru Prodrom, despre care, iată ce ne istorisește D-nul Carolide în scrierea sa mai sus amintită.

«Între cele patru schituri ale Sfintei mănăstiri Lavra, cel mai însemnat este fără îndoială schitul chinovial Românesc al Prodromului. Acest schit, sunt mai multezeciimi de ani, de când el a devenit schit dintr'o simplă chilie¹⁾, prin stăruința Domnului Țării Românești și a Mi-

¹⁾ D-nul Ghedeon în Istoricul Muntelui Atos, despre schitul acesta, raportează următoarele:

„Schitul cinstitului *Prodrom*, este pentru întâia oară amintit de către Macarie Trigone, în veac. 18-lea ca un schit mic, locuit de asceți virtoși, renumiți pentru pietatea și iubirea lor de streini. În mare parte asceții aceștia erau din insula Hio. Prima bisericuță a schitului a fost zidită la anul 1754, întemeerea însă a schitului s'a făcut în anul 1820. După aceea schitul acesta a fost cedat unor călugări din Moldova, numindu-se schit Moldovinesc, apoi în urma multor discuțiuni s'a numit schit Moldo-Român și în fine, prin sigiliul fericitului Patriarh, Ioachim II, a fost numit *schit Românesc* (Ghedeon scrierea mai sus amintită, pag. 166).

tropolitului Ungro-Vlachiei. El este singura mănăstire națională Românească în sfântul Munte, în care locuiesc părinți români sub conducerea unui dichiu, superior cum îl numesc Românii. Astăzi el se numește Ghedeon ¹⁾ și petrec în pace și bună armonie creștinească, cu toți monahii din Sfântul Munte Greci și Slavi.

Dupăce s'a rezolvit toate neînțelegerile cu Lavra, astăzi petrec în cea mai desăvârșită iubire și supunere fiască, bucurându-se din partea Lavrei de toată cinstea și protecțiunea, precum m'a încredințat însuși Ghedeon, dichitul Schitului.

Monahii Prodromului duc o viață chinovială, iar orânduiala bisericească și monahicească, dela început și în totdeauna a fost aceeași, care s'a păstrat și în mănăstirile grecești. Inșă-și muzica bisericească este aceeași, ca și în mănăstirile grecești, numai că limba este românească.

Șchitul acesta românesc nu are nici o proprietate, ci toate mijloacele sale de existență le are din România, unde are și metoace. Părinții români ai acestui schit sunt pacinici și nu se vede la ei tendința de a face prozeliți în Sf. Munte. Mai mult chiar. Deși în Muntele Atonului se află multe chilii, ba chiar și un schit (pe teritoriul mănăstirii Sf. Pavel), toate locuite de părinți români, totuși între ei nu se observă nici o legătură națională, adică raporturi reciproce, ca ei să conlucreze pentru a face prozeliți. Pe toți acești monahi ai diferitelor chilii și a schiturilor românești nu-i unește, decât limba și naționalitatea română. Ei au cu toți și mai ales cei din schitul Prodromul sentimentul național și iubirea de neam, pe care o socotesc mai presus de toate ca cel mai prețios lucru, în interesul schiturilor și a chiliilor, în cari locuiesc, dar atât și nimic mai mult. In cele din urmă zile s'a ob-

¹⁾ D-nul Carolide scrie în an. 1896.

servat și la ei dorința de a avea o mănăstire independentă, așa cum au Rușii și Bulgarii, dar dorința lor aceasta încă nu s'a realizat. În tot cazul, în Sf. Munte nu este nici un pericol, pentru elinism și interesele sale din partea Românilor»¹⁾).

Afară de acest schit, mănăstirea Lavra are și alte schituri mai însemnate, între cari se poate număra schitul Sf. Ana, schitul Capsocalivi și Provata. Are 46 de chilii, dintre cari trei locuite de Ruși; două de Români, iar restul de Greci.

Numărul monahilor Lavrei actualminte se ridică la aproape 200. Iar al tuturor monahilor, cari sunt pe teritoriul Lavrei, împreună cu schiturile, chiliile, colibe și cu cei ce se află trimiși în ascultare pe le diferitele metoace se urcă la 700.

Mănăstirea Lavra este, se poate zice cea mai însemnată prin vechimea ei în Sf. Munte, cea mai de frunte, cu trecut istoric și aceia care cuprinde cel mai mare teritoriu în Muntele Atos.

II. *Mănăstirea Vatopedului cu hramul Buna-Vestire a Maicii Domnului.*

Este una dintre cele mai vechi și s'a zidit aproape în acelaș timp cu Lavra. Tradițiunea este, că a fost ridicată din temelie de trei creștini pioși din Adrianopol: Atanasie, Nicolae și Antonie pe locul, unde le-a arătat lor cuviosul Atanasie, care zidise mănăstirea Lavra. Biserica și mănăstirea au fost înfrumusețate în timpurile posterioare de împărații Emanuil Comneanul, Andronic Paleologul și Ioan Cantacuzin, carele și-a petrecut ultimele zile aci ca monah, sub numele de Ioasaf.

În Proschinitarul lui Comneanu se arată, că avea cinci turnuri mari și patru mai mici. La an. 1678, cu cheltuiala

¹⁾ Carolide. Scrierea mai sus amintită pag. 67—68.

Mitropolitului Grigorie al Laodichei, s'a zugrăvit din nou; iar la an. 1780, cu cheltuiala Mitropolitului Gherasim de la Drama, s'a ridicat din temelie biserica cea mică a Sf. Andreiu.

În veacul al 18-lea, cu cheltuiala Ieromonahului Meletie, a fost ridicată din temelii Școala Atoniană, care se află în depărtare o jumătate oră dela această mănăstire, împreună cu bisericuța profetului Ilie.

Din istorie se știe, că această mănăstire a fost chinoviu monahicesc din an. 1557. Între ctitorii, cari au înzestrat această mănăstire cu averi și moșii sunt: Domnița Ana Golia, care i-a dăruit biserica Adormirei din Iași, cu toate averile ei. Darul acesta a fost întărit de Domnul Moldovei, Ieremia Movilă, în an. 1606. Astăzi această mănăstire se întreține cu veniturile ei din Rusia, primind două din cinci părți a veniturilor moșiilor, dăruite de Țarii Teodor Ioanovici (1588), Mihail Teodorovici (1626) și Ivan al V lea. Aceste venituri se urcă astăzi la suma de șease mii lire otomane. Vatopedul astăzi, cu cele două schituri a Sf. Dumitru și a Sf. Andrei. are ca la 200 monahi.

III. *Mănăstirea Ivirului sau a Ivirilor, cu hramul Adormirea Maicei Domnului.*

Este ceva mai nouă ca Lavra. A fost zidită de ilustrul Iberian, Ioan Tornic, care a venit aci cu un nepot al său și cu o sinodie de monahi, atras de renumele cuviosului Atanasie, fondatorul mănăstirei Lavra și a zidit această mănăstire pe la an. 1030, pe locul chiliilor sihistrului Climent.

În afară de proprietățile, cu care a înzestrat această mănăstire împărații Bizantini, în veacul al 17-lea, Țarul Rusiei Alexe Mihailovici, i-a dăruit metocul Sf. Nicolae din Moscva cu toate veniturile sale și până astăzi Iberiani contribuiesc, ca și în toate timpurile, pentru întreținerea și prosperitatea acestei mănăstiri, care astăzi, împreună cu

cele două schituri ale sale și cu cele 17 chilii, numără aproape 500 monah., între cari foarte mulți Ruși și Iberiani.

IV. *Mănăstirea Hilindarului, cu hramul Intrarea în Biserică a Maicei Domnului.*

A fost zidită în 1197 de Domnul Serbiei Ștefan, care în cele din urmă lăsând domnia, s'a retras la această mănăstire și a petrecut zilele sale ca monah sub numele Simeon, unde a și murit în ziua de 13 Februarie an. 1200, îngropându-se în această mănăstire.

Tot aci și-a petrecut ultimele zile și fiul acestuia Ștefan, care a primit schima monahicească și a fost hirotonisit preot de către Episcopul Nicolae al Ierisului, devenind mai pe urmă arhiepiscop al Serbiei.

Împăratul Andronic Paleologu a dăruit, în an. 1319, trei mari proprietăți din Constantinopol acestei mănăstiri și a întărit donațiunile făcute de împărații de mai înainte.

În an. 1534 Domnul Valachiei, Vintilă Vodă, a dăruit acestei mănăstiri zece mii de galbeni, iar la 1589 Mihnea, Domnul Valachiei cinci-sprezece mii.

Dela an. 1568, Țarul Rusiei, Teodor Ioanovici a îngăduit monahilor acestei mănăstiri, ca să meargă în Rusia să adune ofrande. Aceiași permisiune a întărit-o și Țarul Alexie Mihailovici.

Astăzi mănăstirea Hilindarului este ocupată de Bulgari, al căror număr se ridică la 100.

V. *Mănăstirea Dionisiu, cu hramul Nașterea Sf. Ioan Botezătorul.*

Această mănăstire poartă numele fondatorului, un oarecare monahul Dionisie, de origină din Corisul Castoriei și frate cu Teodosie Mitropolit al Trapezundei. El a zidit această mănăstire în timpul împăratului Alexie Comneanul, între anii 1380—1385. În urmă mănăstirea a fost înfrumusețată și prevăzută cu turnuri, de către Neagoe

Basarab, Domnul Țării Românești. Apoi Petru Vodă și fiica sa Ruxandra, soția lui Aloxandru-Vodă, a făcut multe daruri acestei mănăstiri în moșii și metoace. Astăzi mănăstirea Dionisiului are ca la una sută monahi, și duc o vieață chinovială, șase chilii în Carea, dintre cari cinci locuite de monahi Greci și una de Români, mai multe colibe și metoace.

VI. *Mănăstirea Cutlomușului, cu hramul Schimbarea la Față a Domnului*

A fost zidită de asemenea tot în timpurile Impăratului Alexie Comneanul. Mai întâiu ca o mănăstire mică și neînsemnată, iar apoi rezidită și înfrumusețată de Domnii țării Românești Mircea, Neagu, Radu și Vintilă Vodă, precum arată istoriografii Chetrinos, Comneanul și alții.

În veacul al 18-lea, între ceice și au petrecut aci vieața este și Patriarhul Alexandriei Mateiu, de origină din insula Andru. La an. 1625, Alexandru, Domnul țării Românești, i a dăruit mănăstirea cu satul Clococioc. Cutlomușul este cea mai apropiată mănăstire de orașul Carea, la depărtare numai de zece minute. Aci are vre-o cinsprezece chilii, apoi un schit al Sf. Pantelimon, metoace în afară de Sf. Munte și multe proprietăți în Rusia. Are ca la 160 de monahi, cari duc o vieață chinovială.

VII. *Mănăstirea Pandocratorului, tot cu hramul Schimbarea la față a Domnului*

S'a zidit în veacul al 14-lea, puțin înainte de an. 1363 și a fost rezidită și înfrumusețată în urmă de doi mari boieri din țara Românească Barbu și Gavriil.

Această mănăstire nu are decât 40—50 monahi, în schimb însă în schiturile ei, în deosebi în schitul proorocului Ilie, sunt aproape 400 monahi Ruși. De asemenea în cele 40 și mai bine de colibe ale ei, 34 sunt ocupate de Ruși. Dintre chilii 10 sunt locuite de monahi Greci și

una de Bulgari. Este una din mănăstirile Sf. Munte, amenințată a fi cotropită de Ruși.

VIII. *Mănăstirea Xiropotamului, cu hramul Sf. Patruzeci de Mucenici.*

Este una din cele mai vechi mănăstiri ale Sf. Munte și se crede a fi zidită c'am deodată cu Lavra cea Mare.

La începutul veac. XI-lea a fost pustiită și apoi în veacul XVI-lea, rezidită din temelii de către Domnul Țării Românești Alexandru-Vodă. Aci și-au petrecut zilele sale în veac, XVIII-lea cunoscutul marele cronicar grec, Chesarie Daponte. Este una din mănăstirile, care a avut foarte multe proprietăți și metoace în Țara Românească, precum înseamnă Daponte.

Neculae Mavrocordat, Domnul Moldovei la 1713, i-a închinat monastirea Dancului din Iași, cu toate proprietățile ei. De asemenea, donațiuni însemnate i-a făcut și Scarlat Ghică la 1760.

În această monastire locuiesc ca la 80 de monahi, cari duc o viață chinovială. Are multe chilii, între cari una este locuită de Bulgari și una de Români. Are metoace însemnate în Rusia, după urma cărora se și întreține mănăstirea Xiropotamului.

IX. *Mănăstirea Zografului cu hramul Sf. Gheorghe:*

Este mănăstire locuită de monahi Bulgari, în mare parte Macedoneni. Tot tipicul și orânduiala bisericească se face în limba slavonă.

Prima ei biserică se crede, că s'a zidit în veac. XIII-lea dar istoriograful Comren spune, că mănăstirea Zografului a fost zidită din temelii la an. 1502 de către Ștefan cel Mare Domnul Moldovei, și apoi Alexandru-Vodă, Vasile Lupu și Antioh Cantemir a înzestrat-o cu daruri bogate și moșii însemnate în Moldova și Basarabia. Din proprietățile sale din Rusia se întreține și astăzi cei 200 și mai.

bine de monahi, cari duc aci o vieață chinovială. Are de asemenea multe chilii, între cari două însemnate în Carea, schituri și colibe.

În Sf. Munte mănăstirea Zografului, stăpânește mare întindere de pământ, dar proprietățile ei însemnate sunt în Rusia.

X. Mănăstirea Dohiarului, cu hramul Sf. Voivozi Mihail și Gavriil.

Este mănăstire idioritmică, în care se află mai bine de 80 monahi greci. S'a zidit în veac. XI lea, de ascetul Eftimie care se crede că a fost tovarăș al cuviosului Atanasie, cel ce a zidit Lavra. Această mănăstire a fost zidită mai întâiu d'asupra portului Dafnei și devastată fiind de pirați, s'a zidit în urmă pe locul, unde se află astăzi și a fost înzestrată de Alexandru, Domnul Moldovei și soția sa Ruxandra prin stăruința Mitropolitului Moldovei Teofan, carele a și sfințit-o, petrecându-și ultimile zile aci ca monah, până la anul 1598, când a și murit.

Nu are în periferia ei nici o chilie sau schit, ci numai metocuri în afară și oarecari proprietăți în Rusia, cu care se și întreține, cum și cu veniturile unor proprietăți din Carea.

XI. Mănăstirea Caracal, cu hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel.

Zidită tot în veacul XI-lea și pustiindu-se a fost rezidită din temelii de Petru, Domnul Moldovei și prospătarul său, tot cu acelaș nume. Vieața chinovială a fost introdusă, în timpul Patriarhului Chiril. Are 17 chilii și este locuită de 80 monahi.

XII. Mănăstirea Filoteiu, cu hramul Buna-Vestire a Maicei Domnului.

Este de asemenea una din mănăstirile cele mai vechi. Se crede a fi contemporană cu Lavra cea Mare, care nu

a rare ori, mai ales în veac. XVI-lea a avut certuri pentru proprietăți. Vlad al V-lea, Domnul Țării Românești și Țarul Mihail Teodorof i-a făcut donațiuni mari chiar și astăzi se întreține cu venituri din Rusia cei 50—60 monahi, cari o locuiesc. Are 12 chilii, din cari mai mult de jumătate sunt locuite de Ruși, cari amenință să pue stăpânire și pe mănăstire.

XIII. *Mănăstirea Simon Petru, cu hramul Botezul Domnului.*

A fost zidită de Cuviosul Simon, în veac. XIV-lea, cu ajutorul dat de Despotul Serbiei Ioan. Distrusă fiind de foc, în veac. XVI-lea, s'a rezidit din nou prin ajutoare din Serbia și Țara Românească. Are ca 70 monahi, cari duc o vieață chinovială. Are 7 chilii, dintre cari 4 în periferia mănăstirei, iar trei la Carea. Una din aceste din urmă este locuită de monahi Ruși.

XIV. *Mănăstirea Sf. Pavel cu hramul Intâmpinarea Domnului.*

S'a zidit înainte de veacul al XI-lea, căci în aceste timpuri se face mențiune, despre această mănăstire a Sf. Pavel, care depindea de Xiropotam. A fost rezidită în veac. XV-lea de Despotul Serbiei Gherasim, iar la 1700, Constantin Basarab, Domnul Țării Românești, a rezidit-o din temelii, împodobindu-o cu turnuri și chilii și făcându-i donațiuni, cari a scăpat pe monahi de toate nevoile. Astăzi este locuită de vre-o 80 monahi. Are și două schituri. Schitul Nou, locuit ca de 100 monahi greci și Schitul Lacurilor, locuit de monahi Români, aproape 100 la număr, așa în cât în periferia acestei mănăstiri cu schiturile și chiliile sale, se află mai bine ca 300 monahi și duc o vieață chinovială.

XV. *Mănăstirea Stavronichita cu hramul Sf. Nicolae.*

Când a fost zidită nu se știe cu siguranță. În veac. al 16-lea a fost rezidită prin stăruința Patriarhului Ieremia,

sub privegherea cuviosului monah Grigorie. In ea locuiesc ca 50 monahi. Are și patru chilii, dintre cari două sunt locuite de Ruși.

XVI. *Mănăstirea Xenofont, cu hramul Sf. Gheorghe.*

S'a zidit în veac. al 11-lea și s'a reînnoit în veacul al 16-lea de frații boeri Români Duca Vornicul și Radu fraatele său. In veac. al 18-lea erà ca și pustjită, nu aveà de cât vre-o 10 monahi. Mult a contribuit la sfârșitul acelu veac, pentru prosperitatea monastirei, Ieromonahul Paisie și Gavriil Patriarhul, în urma darurilor, cu care a înzestrat o Scarlat și Grigorie Ghica și Alexandru Ipsilante Domnul României. Astăzi este locuită de peste 120 monahi, cari duc o viață chinovială.

XVII. *Mănăstirea lui Grigorie, cu hramul Sf. Nicolae.*

S'a zidit în veac. XIV-lea și s'a rezidit din nou din temelii în anul 1497 de Alexandru Basarab, Domnul Țării Românești. Astăzi este locuită de aproape 100 monahi; are în periferia sa cinci chilii și una la Carea.

XVIII. *Mănăstirea Esfigmenului, cu hramul Înălțarea Domnului.*

S'a zidit la începutul veac. XI-lea. In veacurile următoare a suferit mult, din cauza năvălirilor și a ars la anul 1533. La 1634 s'a rezidit din temelii. A fost înzestrată, apoi de Țarul Rusiei Alexie Mihailovici, la 1655, iar la 1812 i s'a dat proprietăți în Moldova, împreună cu satul Florești. Are ca la 80 de monahi, cari duc o viață chinovială.

XIX. *Mănăstirea Sf. Pantelimon.* Numită Rusicul, adică Rusească căci este locuită astăzi numai de Ruși, al căror număr nimeni nu l poate ști exact. Se crede a fi de mai multe mii, împreună cu ceice locuiesc în mijlocurile acestei mănăstiri, este fără îndoială cea mai bogată, cea mai însemnată astăzi, dintre toate mănăstirile Sf. Munte. Este una din cele mai vechi mănăstiri, căci în veac. XII-lea

există. Au contribuit la întreținerea și înfrumusețarea ei mulți Domni Români. În an 1487, Vlad al V a dăruit-o cu șase mii de galbeni. La 1496, Radul, cu alte trei mii și peste șase ani cu alte patru mii. Apoi Mihail Racoviță, Domnul Moldovei, i-a dăruit moșia Doamna. După aceea diferite Donațiuni a primit dela Grigore Ghica, Ioan Mavrocordat, Ioan Calimah și Scarlat Calimah. Ea a căzut în stăpânirea Rușilor abea acum în a doua jumătate a veac. XIX-lea. În fine

XX. *Mănăstire este Castamonitul, cu hramul Sf. Arhidiacon Ștefan.*

Este iarăș una din cele mai vechi mănăstiri. S'a zidit în veac. XI-lea, și a fost îmbunătățită de Mihail Paleologul. La an. 1493, Petru Domnul Moldovei, i-a făcut donațiune cinci mii de galbeni. Astăzi este locuită de 50 monahi, cari duc o viață chinovială. Este una din mănăstirile cele mai strâmtorate materialicește, mai ales în urma pagubei, ce a suferit o scădere a unor acțiuni grecești și turcești, în cari mănăstirea își plasase tot avutul ei.

Acestea sunt cele 20 mănăstiri mari chiriarhice și împărătești cum se numesc, cari dispun de întreaga peninsulă Halchidică, cunoscută sub numele de Muntele Atos sau Sf. Munte.

Ele au stăpânire asupra tuturor schiturilor, chiliilor și colibelor și fiecare din ele are câte un reprezentant la Carea, unde aceștia cu toții compun marele consiliu dirigiuitor, care rezolvă toate chestiunile de interes comun, toate diferențele și neînțelegerile ivite între diferitele mănăstiri.

C.

URMARILE IRELIGIOSITAȚII

Din când în când, în timpul verii, ziarele ne aduc vestea vreunei încercări de sinucidere, întrecându-se în enumerarea detaliilor și a cauzelor cari au însoțit sau provocat ori îndemnat la un astfel de nenorocit și demn de disprețuit act; pe unele redându-le așa cum s'au petrecut pe altele *complectându-le* cu tot ce poate scorni o imaginațiune doritoare de a produce efect, de a face senzație. În acest anotimp aceste nenorocite *accidente* sunt mai rari ori *mai puțin reușite*; cu apropierea primăverii, însă, și cu deosebire în toiuul verii, sinuciderile se înmulțesc din ce în ce mai mult, iar felul execuțiunii lor devine tot mai curios, urcând culmea variațiunii. La fiecare din ele, *reporterul* se silește a afla motivul imediat și pe acesta, îmbrăcându-l în culorile cele mai vii, îl dă publicului ca hrană sufletească, numindu-o «*pâinea noastră cea de toate zilele*»; iar când cauza n'a putut fi bănuită, măcar cât pe de departe, atunci, desigur că mizeria ori vre-o dragoste au fost la mijloc. Astea sunt lucruri în curs la un gazetar și nu de puține ori foarfeca face și dânsa serviciul ei la a patra putere în stat, dând o introducere și o concluzie dela un alt fapt de acest fel, petrecut acum câteva luni sau chiar câți-vă ani, dar care are asemănare. Așa se petrec lucrurile, iar tineretul nostru soarbe cu mult nesățiu

această producțiune literară, care-i va servi, mai curând s'au mai târziu, la îmbogățirea cunoștințelor istorice și care pot formă un bogat tezaur pentru istorisirile dela serate, din saloane și din așa numitele alese și distinse cercuri.

Pentru anumite cazuri de felul acesta, care prin chipul lor de a fi prin modul de execuție și prin natura împrejurărilor în care s'au petrecut, prezintă o altă față, ne mai auzită sau greu de închipuit, sunt puși la contribuție și oamenii de înaltă știință, savanții spre a-și dă cuvântul lor autoritar și a lumina ceea ce altfel nu se putea pricepe, nu se putea deslegă. Pentru acest scop sunt chemați doctorii, filosofi, sociologii, etc. etc., ca să pună umărul la găsirea motivelor și, ca urmare, și a leacurilor. Bine înțeles că părerile unora nu se aseamănă cu ale celorlalți, și prea rare ori se întâmplă să găsim doi sau trei, fie chiar de aceeași carieră sau din aceeași ramură științifică, care să fie de acord sau să se îngăduie în felul de a stabili motivele. De aci lesne putem pricepe gradul de lumină, ce se revarsă asupra marei mulțimi de cititori și modul de stabilire al convingerilor. Cât privește chipul, cum se vor aplică leacurile, numai pomenim, fiindcă la acesta nu prea e vreme de gândit, nici de pierdut. Și ca dovadă că leacuri nu se caută și nu se aplică în mod serios, stă faptul că aceste oribile crime, în loc de a se împușină, cum cere logica elementară a aplicării bunelor medicamente, ele se sporesc tot mai mult; iar felul de săvârșire devine tot mai straniu și tot mai curios.

Ne aflăm însă sub puternica și penibila impresiune, pe care ne-au produs-o zguduitorile crime-sinucideri, ce s'au săvârșit zilele acestea în capitala regatului nostru și chipul cum s'au petrecut și cum s'au săvârșit este încă departe de a fi măcar ghicit de savanții noștri, cari și-au spus cuvântul lor în specie.

În adevăr, o tânără fată, cu suflet artistic, căci ni se istorisește a fi avut o îndemânatecă măestrie în conduce-

rea clavirului, se hotărăște să-și curme șirul *amărilor* ei zile, să-și rupă singură firul scump al vieții și să treacă în negrul și întunecimea pământului. Spre acest sfârșit, însă, nu i e de ajuns singurătatea unei camere sau ascunzătoarea vreunui *boschet*, nu; îi trebuie un fast pentru *această mare sărbătoare*: vreă prezența *iubitelor* ei prietene.

În acest scop, face invitații, fixează ziua, și când se pareă că veselie cea mai desăvârșită stăpânește sufletele invitaților, care fac cor cu al gazdei, formând cortegiul cel mai reușit și plăcut al unei zile frumoase, deodată, atunci când degetele sburau și atacau cu mai mult foc și cu mai multă căldură clapele pianului, pentru a scoate note dulci, ce fac deliciul unei vieți fericite și dorită a fi cât mai îndelung trăită și prelungită, un pahar cu otravă, dinainte pregătit, în urma unei puternice premeditări, este chemat să potolească setea, zice-se, acelei ce se credeă în culmea fericirii, dar a cărei destinațiune tristă și criminală eră cu totul alta, nebănuită de nici unul din cei dimprejur și preparat de însăși patroana. Vedeți! e un mod de a imagină în *arta* sinuciderii și, cred că, cu cât vă veți pune judecata la muncă, nu veți puteă isbuti să ghiciți felul de a fi gândit al sinucigașei.

Dar s'a petrecut celalt fapt îngrozitor, din strada Popa-Rusu, fapt nemai auzit și necitit nici în cele mai imaginative romane: sinuciderea unei familii în grupă. Acî, după cum s'a petrecut crima, nu știi dacă vina trebuie s'o pui întreagă pe capul unuia, sau trebuie s'o împarți. Dacă cei ce s'au dus n'ar fi lăsat nimic în urmăle, este drept că ar fi stat și până azi bănuiala că la mijloc a fost nu sinucidere, ci omucidere. Felul, însă, cum planul monstruos a fost pus în execuție, cum s'a petrecut sugestiunea, cum s'a putut ca zece suflete, dela etatea cea mai înaintată până la cea mai fragedă, să ia și să menție cu satornicie aceeaș hotărîre, nu mi-am putut încă până azi ex-

plică procesul psihologic, ce s'a desbătut în sufletele istovite, seci și uscate ale acestor nenorociți. Iată faptul gol: O familie numeroasă își duce viața, cum poate, într'unul din satele din Moldova. Când mai mult, când mai puțin îndestulată, ea își trece zilele și e, uneori, mai puțin mulțumită decât avuții, dar mai satisfăcută de multe ori decât alți lipsiți de multe din cele neapărat trebuincioase. Capul casii, cu mult puținul ce-l are, se îngrijește și de instrucțiunea copiilor și nu de puține ori a avut prilejul să guste din acele plăceri, pe care le încearcă părinții, când primesc vești dela sau despre copiii lor că merg bine cu școala, că profesorii îi încarcă cu laude și că pe părinții lor îi trec în rândul celor fericiți, în`rândul puținora ce și-au înțeles menirea în *educațiunea* și creșterea acelora ce au să le moștenească și să le poarte numele, pentru a-l înălța și a-l duce mai departe din ce înce mai cinstit și mai glorios. Dar iată că tocmai unul din acei copii, care se părea că va fi destinat să ridice cât mai sus numele familiei, care se distingea la învățătură printre camarazii săi, făcându-se simpatizat și atrăgându-și chiar stima lor, părăsește deodată tărâmul vieții reale, tărâm pe care se putea distinge în mod onorabil, căci pe calea meșteșugului cât nu poți înainta și cât nu poți produce, și trece pe tărâmul imaginației, pe acel domeniu unde totul e sterp, unde se zidesc palate cu totul și cu totul de aur în aer, unde nimic nu poate avea ființă. Vrea să devie bogat cu orice chip, să se culce seara, de s'ar putea, sărac și să se scoale a doua zi miliardar. Nici loteriile cele mai fabuloase nu l-ar mulțumi, chiar dacă ar avea norocul să le câștige într'o bună zi. Nu i ar fi de ajuns, că să-și pună în lucrare *giganticul* său plan. Alte mijloace, alte drumuri găsește, că trebuiesc încercate și puse în execuție, după dânsul, cu o precizie matematică, pentru ca să poată ajunge la țintă.

Spre acest sfârșit, smulge familia din tihna ei, după ce avusese grija să-i vâre în suflet acel vierme amăgitor, după ce detresese pe surorile sale dela munca onestă, care le asigură orișicând o existență mulțumitoare, punându-le înaintea un viitor din povești, care nu le mai îngăduia munca, ci le îndemna numai la dresuri și fandoșeală; și o aduce în Capitala țării, nu ca s'o mulțumească, nu ca să-i înlesnească traiul, să-i ușureze sarcinile bătrâneții pentru unii, îndrumarea către un ideal cinstit și ajunsibil pentru alții; ci pentruca s'o întrebuințeze ca un mijloc înjositor de speculă, numai și numai pentru nebunele lui bolnăvii morale. Se împrumută cu cât poate și înșală în toate părțile, pentruca să-și ia o locuință mare, s'o mobileze tot pe datorie, și încă cât se poate de somptuos, face din fiecare ai familiei câte un manechin, pe care are grija să-l instruiască și să-l deprindă exact cu rolul fals, pe care are să-l joace la fiecăr moment și le dă ordin să pară totdeauna a ce nu sunt.

Rând pe rând introduce în biroul său, unde este întâlnit bătrânul tată, în calitate de casier, diferite persoane care au bani de *plasat*, în vederea unui câștig mai bun de cât 4 sau 5⁰/₁₀. Îl forțează să mintă, surorile se prezintă în haine ce nu sunt plătite, ca să pară, să seducă. Se încasează ceva; pe mâna bătrânului n'a rămas decât o oarecare cocleală din arginți sau memoria formelor bancnotelor, pe care *tânărul* a avut grija să le ia imediat, pentruca să și ajungă scopul, care va face, azi sau mâine, fericirea unui *ingenios* și *deștept* român; iar familia, săraca familie, se va culcă în multe seri nemâncată, pentruca să se scoale a doua zi cu grija de a-și peteci ciorapii, rufăria și chiar acele rochii, în care trebuie să-și joace rolul, pentru care au fost chemate aci la București.

Ca orice lucru, și acesta trebuie să aibă un isprăvit: înșelătoriile ajungeau de sfârșitul lor și, în conformitate:

cu bătrâna maximă românească, care ne spune că ulciorul nu merge de multe ori la apă, lumea trebuie să bage odată de seamă că tot ce se făcea, tot ce se simula și se jucă nu era decât o comedie, al cărui sfârșit trebuie să se apropie. De aci începe partea tragică, partea care ne interesează și pentru al cărei desnodământ vom căuta noi să-i aflăm cauzele, cu sau fără aprobarea savanților de care am vorbit mai sus.

Datoriile se cer, polițele ajung la scadență, nu se mai prelungesc, nu se mai îngăduie fiindcă farsa a fost prinsă, a început să fie descoperită. Secfestrele curg și bogata mobilă are să fie scoasă în stradă, unde dărăbana va chema pe tot felul de perciunați și speculanți, ca în auzul aceloră ce se răsăteau în ele, să se strige: odată, de două ori etc. etc. Ce-i mai rămâne *eroului*? Să sugestioneze familia, s'o convingă că el n'are nici o vină, că în toată această dramă puternicul și vinovatul motiv este societatea care nu l-a înțeles, sunt creditorii cari n'au mai avut *puțină* răbdare. Și ca urmare, *trebuie* ca ei, cei zece să se ridice în podul casii, dupăce, poate, chiar criminalele lor mâini îngrijiseră astuparea tuturor găurelor pe unde ar fi putut să se mai strecoare omorîtorul fum, și acolo, dupăce vor da foc mangalelor, să-și ia noapte bună dela această lume, care n'a știut să prețuească pe al lor deștept geniu, cu buna credință *că el și complicele său frate se vor omorî în grădina «Cișmigiu»*.

De n'ar fi fost lăsate aceste din urmă cuvinte, poate că controversa ar fi mai fost posibilă, poate că circumstanțele ușurătoare și-ar mai fi putut avea locul; dar acum orice de felul acesta este și trebuie să fie înlăturat. În sfârșit crima s'a consumat, cele zece cadavre au fost târite la morgă în odorogeața lugubră a căruțelor mortuare; iar cei doi nu s'au dus la Cișmigiu, așa cum au spus, și

din acest punct de vedere întrucât ne privește, bine au făcut că nu și-au ridicat singuri vieața, fiindcă nu aveau dreptul, ci s'au dus la Focșani, să aștepte zguduitorul deznodământ, pe care îl puseseră singuri la cale. După ce l-au aflat, după ce au auzit că sunt urmăriți, s'au făcut cavaleri și au șters-o peste graniță. Și unde și-au căutat azilul, mântuirea?

Intr'o mânăstire. Și acum să începem partea noastră!

Separați, desigur, în păreri de mării noștri savanți, după cum am mai spus-o că chiar ei sunt de păreri diferite, ne vom spune cuvântul nostru pe tărâmul moral, pe care noi îl credem superior, și-i dăm întâetate.

Cu această ocaziune, puțină teorie și o mică constatare socotesc că nu strică.

În timpul de față, două doctrini sunt domnitoare în societatea noastră: una care tinde să unească pe oameni, și alta care lucrează cu multă stăruință ca să-i separe; cea dintâiu dorește conservarea indivizilor, raportându-i la societate, iar a doua vrea distrugerea societății, reducând totul la individ. Aceste două doctrini sunt: Religiunea și filozofia materialistă. Și una și alta au urmărit altă dată aflarea adevărului; azi, însă, filozofia a părăsit acest drum și numai este decît în căutarea mijloacelor, prin care individul își poate procura cât mai mult și cât mai lesne cele materiale. Imbibat cu asemenea teorii și stăpînit de această arzătoare dorință, individul, fiind centrul tuturor lucrurilor, se iubește numai pe dînsul și odată ajuns aci, egoismul își începe nefasta sa acțiune. Acest egoism, care în totdeauna este împins la extrem, rupe orice legături sociale. O vie dorință de glorie și de avuții îl cuprinde, și când rînd pe rînd le-a ajuns, orgoliul își ajunge și el culmea. Dar barîm dacă și această mulțumire, chiar așa cum se prezintă, ar fi de o durată mai lungă! Cu totul din contră. Ca orice lucru trecător și me-

nit a aveà un sfârșit, trece și se isprăvește, și încă foarte repede, și această oarbă și înșelătoare mulțumire. Altă dorință și cu totul în altă direcțiune ià naștere și aceasta are păcatul de a numai procurà așa zisele mulțumiri; ci de a creà numai neastâmpăr și grave decepțiuni.

În această ordine de idei, istoricul ne povestește că împăratul Sever, după ce a ajuns la cel mai înalt grad al militariei, către care ambiționă, s'a suit, în sfârșit, și pe tronul Cezarilor, dar când ajunge și acest ultim țel, unde credeà că va găsi câmpul cu florile și cântecul desmerdător al veșnicei fericiri, el exclamă: «*Am fost totul, și am văzut că totul nu servă la nimic*».

Tot așa găsim lucrul, dacă l căutăm, și în alte ramuri de ocupațiune. De multe ori, ce e drept, se observă răul; dar par'că e un făcut ca orgoliul să domnească pretutindeni. Toți se silesc, din toate puterile, ca să fie admirați, dacă se poate de alții, iar de nu, se mulțumesc a se admirà chiar ei înșiși. Orice înălțare a altuia îi roade sufletul și pentru dărâmare nu alege armele. Clevetirea, întinderea curselor, trădarea, minciuna, ba de s'ar puteà și otrava l-ar satisface și i-ar umple sufletul de o nespūsă bucurie, dacă, întrebuintându-le, l-ar puteà ajuta să-și ajungă infernalul său scop. N'are nici un remors și nu-și dă nici socoteala că o casă de copii îl aud, îl văd și că grație acestei mizerabile purtări, toți vor deveni la fel, toți se vor nenoroci.

Uneori se întâmplă că omul obosește tot încercând atâtăa căi, fără a puteà obține un rezultat definitiv, și, observând că și-a greșit drumul, se decepționează și cade în cel mai crud scepticism. De aci înainte, își disprețuește inteligența, care l-a servit rău, și regretă că natura n'a făcut ca în locul rațiunii să poseadă instinctul animalelor. Incepe a-i face imputări că în totdeauna i-a dat promisiuni mincinoase, l-a îndemnat la lucru în direcțiuni greșite și,

ca răzbunare, nu mai ascultă spiritul său, numai vrea să știe că are un suflet și caută fericirea independent de dânsul, dându-se la cel mai degradator materialism și desfrâu după cum ne-o spune în mod admirabil Sf. Apostol Pavel: *«Intunecați fiind în gândul lor, înstrăinați de viața lui Dumnezeu prin neștiința ce este într'înșii, prin învârtoșarea inimii lor, ca unii cari lipsiți fiind de simțire, s'au dat pe sine însiși desfrânării, spre lucru de orice necurăție, în pornire la orice fel de înavuțire»*¹⁾.

Afară de aceasta, filozofii materialști, cari nu admit în om decât ce se poate atribui materiei, au o mare averșiune către castitate. *«Fă totul ce-ți poate produce plăcere!»*

Iată axioma lor! Dar singur acest principiu de ar fi și este indestulător, ca să probeze falșitatea teoriei lor, chiar dacă am consideră rezultatele numai în raport cu viața prezentă, așa după cum o propovăduesc numiții filozofi. În adevăr, înainte de a fi o datorie morală, castitatea a fost și este o lege de conservare, pe care natura a impus-o spre binele lor, tuturor animalelor. Dar dacă castitatea este o lege pentru animalele lipsite de inteligență, dela care nu se pot abate, ea devine o datorie pentru om. De el atârnă împlinirea sau călcarea ei. Afară de un scurt timp, destinat reproducției, animalele sunt caste prin instinct. Fără acest instinct, orice speță ar fi pierit de mult și pentru multă vreme.

Prin urmare, departe de a pune ca ultim scop plăcerea, natura a permis-o numai ca mijloc, iar nu ca scop. De altfel s'au văzut și rezultatele la care au ajuns și cei care urmăresc ca ultim țel numai materia. Mereu îmboldiți de noi dorinți, care, cu cât se satisfac, cu atât se înmulțesc și fac să se schimbe tablourile. În acești oameni totul merge spre distrugere: memoria se stinge încetul cu încetul, în-

¹⁾ Efeseni IV; 18, 19.

treaga ființă se enervează și inima se pustiește. Numai știe și nici numai poate iubi, nici compătimi pe nenorociți. Fața prezintă o expresiune respingătoare. Ai putea crede chiar că din asemenea oameni, viața a plecat de mult. Și această părere n'ar fi departe de adevăr, pentru că organele, uzându-se prin plăceri, slăbiciunile și boalele nu-și întârzie sosirea. De aci încolo suferințele iau locul plăcerilor și ființa omenească începe să prezinte un aspect dezgustător: fruntea posomorită, fața galbenă și desfigurată, privirea tristă, corpul slab, tremurând și curbat sub greutatea viciilor, secăt de viață, de orice gândire și dragoste, abia mai respirând, se târăște din loc în loc, pentru a-și micșora suferințele, dar care se înmulțesc și se măresc pe fiecare minut. Alt moment, altă complicație. Totul îți prezintă un ce dezgustător și tabloul e cât se poate de trist și înfiorător. Vezi par'că pe cioclul, care se prezintă spre a-și lua cadavrul. Acesta este rezultatul la care se ajunge pe tărâmul fizic, urmând principiile materialiste! Cât privește pe cel moral, el este și mai îngrozitor.

Fiecare stăpân pe rațiunea, pe inima și acțiunile sale, nu cunoaște ca lege de conducere decât voința sa, ca regulă numai dorințele sale și ca frâu numai forța. Dar din momentul ce forța se întinde, lupta începe îndată. Tot ceea ce există este atacat și întreaga societate este luată în discuțiune. Și oare de ce am dosi adevărul, de ce am mai ocoli și n'am spune d'a dreptul că azi ne găsim într'o groaznică decădere morală? De ce n'am mărturisi că altă dată se știa cel puțin ce este răul și ce este binele și că astăzi nu se mai știe? Trăim într'o stare de îndoială generală. Altă dată crimele se săvârșiau de cei mai perversi și se comiteau asasinate din răzbunare; azi se comit de toți—de unii pe tărâm moral, de alții pe cel fizic—și nu numai din răzbunare, dar chiar din dorință. Ce e mai mult, asasinatul e proclamat ca sistem, și unele guverne, pe aiu-

rea, în loc de a-l pedepsi cu ultima severitate, îl încurajază, ba chiar îl ordonă. Altădată și dacă se violau oarecare drepturi, aceasta se întâmplă numai în anumite cazuri izolate și între câțiva indivizi, cari, cunoscând răul, umblau în ascuns și tribunalele aveau destulă putere și forță morală ca să apere statul și pe fiecare din membrii săi de acești denaturați.

Astăzi toate legăturile societății sunt rupte, omul este singur, credința a dispărut, spiritele, ele înșiși izolate, nu știu unde se găsesc și se văd înnotând în hasard într'o mie de direcțiuni cu totul contrarii. De aci o dezordine universală, o înspăimântătoare nestabilitate în opiniuni ca și în instituțiuni. Ce se ridică azi, se dărâmă mâine. Omul, indiferent de greșală ca și de adevăr, le înlătură pe amândouă. Câte odată se vede un nedescris interes pentru materie; alte ori un nețărmit dezgust de viață și nesațiu pentru distrugere. Aceste vederi le observăm manifestându-se în mii de chipuri și în toate clasele sociale. Bogați și săraci, toți se precipită către un viitor necunoscut. Se merge orbește. Nu se visează de nimeni decât revoluțiuni totale în fiecare stat, și în lume o exterminare a tot ce există, fără a gândi măcar la ceea ce ar trebui să înlocuiască trecutul. Iată și un palid tablou al stării morale, la care ne împinge materialismul.

Dar care să fie cauza și care să fie leacul? Vom răspunde scurt și ne vom documenta convingerea: Cauza unei astfel de rușinoase stări este ireligiozitatea sau indiferentismul religios, iar leacul este credința vie în religiune.

Ireligiozitatea ne aduce crimele de tot felul și de toate soiurile ce ne năpădesc zilnic. Ireliigositatea a împins pe eroina din Str. Lucaci, ca să-și pregătească acea urâtă sărbătoare și tot ea a hotărât pe denaturații din Str. Popa-Rusu să-și pună în execuție criminalul lor plan, pentruca în urmă să fugă, ca culme, într'o mănăstire, unde să-și scrie memoriul de desvinovățire.

Omul lipsit de religie, este lipsit de floarea, din care mai târziu are să se nască fructul, este lipsit de sentiment, de flacăra care încălzește sufletul și-i comunică atâta ardore pentru acțiunea morală—nobilă și misiune.

Oare s'ar petrece lucrul tot astfel dacă omul ar fi religios? Nici decum și iată de ce:

B. Mangâru.

(Va urma).

O școală privată pentru instrucțiunea și educațiunea fetelor.

În luna Aprilie a. c. s'a pus temelia unei aripi nouă la localul cumpărat de Societatea Ortodoxă a femeilor române, în str. Principatele-unite din București. Serviciul sfințirii apei s'a făcut de către însuși I. P. S. Mitropolit Primat Konon, însoțit de P. S. Teodosie, episcopul Romanului și de P. S. Arhieriu Valerian, Vicarul sf. Mitropolii. A asistat lume foarte multă: bărbați și femei, tineri și bătrâni.

După iscălirea actului de fundație, care s'a așezat la temelie a vorbit foarte frumos I. P. S. Mitropolit și apoi Dl. profesor universitar S. Mehedinți.

Publicăm aici cuvântarea D-lui Mehedinți, importantă din toate punctele de vedere.

*

Ne-am adunat cu toții spre a pune temelia unui nou institut de cultură.

S'au întrebat și se întreabă mulți: aveam oare nevoie încă de o școală, pe lângă cele ce mai sunt în ființă?

Răspundem fără nici o șovăire: nici o țară nu se poate lăuda că are destule școli. Alături de cele întemeiate de guverne, sunt totdeauna binevenite și cele fondate prin străduința particularilor. Ba într'o privire sunt chiar mai de laudă.

Odinioară se zicea: *statul sunt eu*—suveranul. Azi, într'o eră de cultură mai răspândită și de conștiință mai vie a legăturii dintre membrii unei națiuni, ori-care dintre cetățeni poate zice: *și eu sunt* o parte a statului. Grija de educația tineretului n'are s'o poarte numai câțiva miniștri ai cultului și ai instrucției, căci viața noastră și a copiilor noștri nu e un ceasornic pe care un singur om de stat sau un partid să o dea după voe înainte sau îndărăt, ci e o neîntreruptă desfășurare și se leagă cu însăși viața întregului neam. Prin urmare, *noi* înșine, *noi toți* suntem statul; *noi* trebuie să îngrijim de pregătirea generațiilor tinere, după cum îngrijim de propria noastră familie.—Aceasta e frumoasa idee a solidarității moderne.

Și din acest punct de vedere, îndrăznesc să afirm că institutul de față e superior tuturor școlilor publice ale statului.

Acelea s'au născut rând pe rând din prisosul bugetelor; acesta se naște din prisosul inimei și din conștiința clară a legăturii de veacuri și pentru veacuri a sufletelor noastre.

Lăudată fie deci inițiativa de azi, și fie cât de mare numărul celor ce o vor urmă.—Dupăce multă vreme am tot împrumutat de peste graniță mai mult forme fără cuprins real; dupăce am risipit copilărește agonisirea noastră pentru podoabe trupești, veșnic schimbătoare și veșnic deșarte, vedem cu mulțămire că începem a răsădi în pământul nostru și sâmburele culturii adevărate, după cum dovedește această instituție de solidaritate națională.

*

Ea este nu numai un omagiu adus culturii serioase, ci și o bună faptă creștinească.

Părinții și strămoșii noștri, așa cum fuseseră crescuți sub privigherea Bisericii, aveau mare aplecare spre milostenie.—

«Las urmașilor mei cu limba de moarte, să îngrijească de fântâna ori podul cutare, sau de spitalul cutare, zidit de mine, smerit robul lui Dumnezeu...»

Ce oameni și ce suflete! Eră plină țara de semnele milosteniei. In unele sate durează încă și azi obiceiul să se așeze vase cu apă proaspătă în marginea drumului, spre folosul călătorilor.

Bună eră, se înțelege, și ajutorarea celor ce sufăr tru-pește. Însă binele care se face trupului piere împreună cu el; pe când binele făcut sufletului e nemuritor, ca toate operile ce se leagă de ființa tainică, dar trainică a sufletului nostru.

Așa ați judecat de bună seamă și Dv. iar din acest cuget a eșit instituția aceasta nu numai românească, ci și creștină, menită să izbăvească pe cei ce se ridică acum sub ochii noștri de șovăirile semiculturii care a bântuit a-nii copilăriei noastre.

Câți spini n'au îngrămădit atunci în căile educației noastre grădinarii nătângi, cari socoteau că sufletul omenesc poate fi îndreptat cu foarfeca, după închipuirea ori și cui! Câte rătăcirii și ce sălbătăcire a conștiințelor după urma negațiunii prostănace a unor semidocti, care vedeau în om mai întâiu de toate animalitatea—sau chiar numai animalitatea! După cum evul mediu cunoscuse un verbalism metafizic, sufletele mediocre dela începutul renașterii noastre, sub pretext de știință exactă, s'au oprit la un om verbalism (științific după vocabular), dar în realitate tot așa de metafizic. Atomul devenise zeu. Jargonul din laborator eră luat drept sâmburele științei. Fereastra prin care generația trecută privise spre înfinit, fusese osândită a fi astupată cu zid.—O încercare tot așa de absurdă, ca și cum un dascăl surd sau un mut ar fi cerut învățăceilor săi, să amuțească ori să asurzească cu toții spre a avea despre lume aceleași impresii ca și el...

Cei ce sunteți aci, ați simțit însă că sentimentul infinitului nu se poate suprima; că dacă el e foarte mărginit la oamenii apropiați de animalitate, e din potrivă cu atât mai dezvoltat la sufletele superioare, și că prin urmare educația trebuie neapărat să aibă și o latură religioasă. Adevărul științei e din ce în ce mai bogat, nu mai poate fi cuprins de orice minte; adevărul suferinței e însă obștesc și e numai decât necesar să-l priceapă cum se cade ori și cine, pentruca în clipele supreme ale vieții cugetul să nu fie împovărat și înecat de noroiul vieții materiale, ci să fie susținut de concepția superioară a energiei sufletului. Cel mai mare bine pe care îl puteți face lumii în care trăiți eră prin urmare, să-i dați oameni care, în momentele cele grele ale vieții, să ridice ochii în sus cu neclin-

părțind pe fiică de mamă, pe soție de soț, pe cei vii de datoriile de pietate către cei morți. Pe temeiul trecutului nostru românesc, noi vrem să clădim un viitor care să fie nu al altora, ci al nostru, întreg al nostru și pentru totdeauna al nostru.

Bine ați cugetat deci, când v'ați gândit mai întâiu la educația celor ce vor fi soții și mame. «Cugetările cele mai bune vin din inimă»; sufletele cele mai alese cresc în preajma sentimentului fin al femeilor alese. Istoria e martoră: dela biografiile lui Plutarh și până la cei mai de seamă dintre contemporanii noștri. Așezați mâine în fiecare casă o mamă care să pătrundă cu fiorul iubirei sale inima copiilor; să mustre de timpuriu cu lacrima mută a ochiului ei greșelile lor, și fiți siguri, poimâne vom avea între hotarele țării noastre o lume nouă, cu totul nouă și neasemanat superioară celei de azi.

E o vorbă înțeleaptă:

Când inima se'ntreabă, tot inima răspunde...

Când mama întreabă fiii, întregul lor suflet răspunde.— Mame deci și soții alese înainte de ori și ce, și viitorul unui stat e pe deplin asigurat.

* * *

Fie deci într'un ceas bun frumosul început de astăzi și găsească deapururi această operă și admiratori și sprijinitori.

Preoțimea care e aci de față și tinerii elevi ai seminariilor se leagă să ajute cu râvnă această binefăcătoare instituție.

Profesorimea se leagă de asemenea, să dea tot ce are mai destoinic, pentruca în mijlocul României să se ridice un institut de cultură de aceeași nivel cu cele mai bune din orice altă țară.

Exprim însă și o altă nădejde: slăbiciunile care desbină pe cei ce trăesc între hotarele țării, să înceteze măcar aci în fața templului culturei. Sper că toți vom fi una spre a pregăti viitorul. Căci dacă furtuni grele se vor abate asupra-ne, urmașii nu vor erta pe nimeni dintre cei ce au avut urechi să audă și totuși n'au auzit.

G...

PENTRU CLERUL NOSTRU

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 1).

Justiția civilă întrebuițează bătăi, schingiuri și mai știu eu câte alte mijloace de tortură, ca să poată afla adevărul dela vinovat, și cu toate astea de câteori nu suntem în nesiguranță și în îndoială dacă s'a reușit, ori ba. Se înființează noi corpuri de armată, care reclamă cheltueli întinse, li se ordonă de a umblă prin câmpii, prin pădurile cele mai nestrăbătute, pentruca să poată descoperi și prinde pe făptuitorii de rele. Reușește ori nu reușește, armata își face datoria... ea face cheltueli și *umblă*.

De multe ori poliția și organele de resort, ca să nu zică că stau de geaba, pun mâna pe câte un nevinovat, îi înscenează martori și îl forțează să mărturisească nu numai ce n'a văzut, dar chiar ceeace nici prin gând nu i-a trecut vreodată. Dar când se întâmplă să prindă pe vinovat? O! atunci lucrurile sunt grave de tot. Il leagă bine în lanțuri, îl ferecă cu lacăte și, în zornăitul lor, îl mână sau îl târâște la tribunale. Jandarmii privesc surâzând a victorie, lumea se adună în cale și privește cu dispreț, iar în sufletele celor mânați ca vitele se înlanțuește un lung șir de răsbunări și abia așteaptă ziua când se va împlini pedeapsa, ca să-și poată pune în practică, cât mai bine și cât mai reușit, planul pe care și l-au perfecționat în teorie, cu

cele ce au auzit dela cei cu cari au hălăduit în vieța de pușcărie.

Biserica, din contră, caută să-și ajungă scopul numai prin blânde sfaturi, având grija continuă de a îndemna pe oameni numai la supunere, adevăr; la tot ce este bun și folositor sieși și aproapelui. Arată urmările triste ale faptelor rele. Nu bate, nu schingiuește; ci sfătuește și mângâie. Cu toate acestea, vinovatul, pătruns de cele auzite în biserică, abiă așteaptă timpul hotărît ca, neforțat de nimeni, să se ducă singur, nu cu jandarmul, la piatra bisericii și aci să-și descarce conștiința, promițând duhovnicului că nu va mai păcătui.

Afară de aceasta, statul se împrumută și se îngroapă în datorii, pentru ca să înalțe palate de justiție, și cu cât le înmulțește, cu atât se laudă mai mult. E nevoie de câte trei și patru secțiuni la acelaș tribunal, și cu cât un oraș e mai bogat în acestea, cu atât i se ridică importanța mai mult, cu atât se crede că civilizația a înaintat cu pași giganti și repezi. Frumoasă civilizație, când în statul tău ai înmulțirea pricinilor și a neînțelegerilor dintre concetățeni, înmulțirea pușcăriilor, populațiunea acestora și pustiirea bisericilor! Ici vedem o biserică cutrupită de burueni, dincolo un tribunal, strălucindu-i scumpetele la razele soarelui. Ce e mai mult, se dărâmă bisericile, pentru a se înălța în locul lor închisori, în cari, cei ce vor intră să poată învăța, ascultând, diferite metode de hoție și de crimă; iar ceice au intrat nevinovați, cum prea adesea s'a întâmplat, să iasă desăvârșiți în instrucțiunea artei de a prădă. Și nu e numai atât, dar avem mănăstiri în care se găesc scaune și locuințe domnitoare după vremuri, iar în aceste sfinte și înalte locașuri, hălăduesc azi hoți de toate gradele. Ce-or fi voit îndrumătorii spre acest scop al acestor monumente cu adevărat monumente demne de respect și venerațiune, nu știm; sau mai bine zis nu vrem să

spunem ce știm și ce gândim. În tot cazul lăsăm cititorului sarcina d'a judecă și a trage concluzii despre moralitatea cazului și de starea psihologico-religioasă a celor ce au făcut în vremuri, în acest chip.

Ca o mică explicație: A fost odată un seminar la Văcărești, azi este o obișnuită închisoare. Seminariul avea menirea să dea preoți, care să predice moralitatea mulțimei, poporului; azi se închid acolo criminalii până la un timp oarecare, în sfârșit tot soiul de infracționari și imorali. Și ca culme, acestor pușcăriași, după ce și-au făcut pedeapsa li se dă numele de seminariști.

Niciodată n'am văzut aplicat mai bine principiul sau zicătoarea latină: «*Extrema unguent*».

Din aceste scurte observațiuni, se poate vedea clar câtă importanță poate avea misterul penitenței, dacă preotul este la înălțimea chemării sale, dacă prin conduita lui este modelul demn de imitat.

*
* * *

Dar să lăsăm cestiunile cu preotul dela sat, și să ne ocupăm puțin și cu păstorul sufletelor al celor dela oraș. Să vedem dacă câmpul de activitate al acestuia nu e tot atât de întins și nu are tot atâta importanță și răspundere. Menținând în totul observațiunile făcute cu privire la taina pocăinței și pentru preotul dela oraș, vom mai adăoga alte câteva, care intră direct în atribuțiunile mai ales ale preotului urban.

Dacă din unele puncte de vedere, rolul acestuia ar părea mai lesne de îndeplinit, întrucât elementele, cu care are de lucru, sunt mai culte și prin urmare mai lesne de convins, pentru îndrumarea pe căile bune, nu rămâne îndoială că cerințele culturale ale preotului de oraș sunt mai pretențioase și mai complicate. Se cere, prin urmare, ca el să poseadă o cultură vastă și, de e cu puțință să

tindă către o cultură enciclopedică, fiindcă elementele cu care are a face sunt de diferite ramuri de activitate și se știe nivelul religios, la care se găsesc mulți și din multe părți ale țării de activitate intelectuală. Omul cult și stăpân pe un capital de cunoștințe solide se impune imediat prin felul de a discuta, prin modul de a prezenta cunoștințele pe care le posedă și prin chipul cum știe să intereseze persoanele cu care se află în discuție. Este admirabil, când de sub haina modestă și felul plin de blândețe al preotului, se vedește o comoară bogată de cunoștințe în mai multe direcțiuni. Aceasta subjugă întotdeauna și adversarul, care se socotește cel mai redutabil și era convins de deplinul său succes, este nevoit să se retragă sau să termine prin a recunoaște temeinicia și veșnicia adevărurilor religioase.

Să nu se uite că nu e bine și nu e practic ca într'o societate, preotul să vorbească numai de cele religioase; interesează foarte mult când face dovadă că este în curent cu evenimentele istorice, cu progresele științifice și în general cu chestiunile importante la ordinea zilei. Printr'o fină abilitate, el poate face trecerea ușor și la discuțiunea acestora, tocmai prin legătura cu celelalte evenimente, de care pomenirăm și poate înlănțui și încătușa atențiunea, care va deveni din ce în ce mai încordată, cu cât preotul va ști și va putea să prezinte tot lucruri noi și interesante. Enervările și disprețul în discuțiune, cum foarte dese ori am observat, departe de a aduce vre'un folos, ele aduc numai scăzământ și pierdere și pentru triumful cauzei și pentru persoana păstorului sufletesc. Nu trebuie să pleci în discuție, vrând să pari autoritar, ci din contră trebuie să pleci cu smerenie și umilință, ca pe urmă să te tot poți înălța, dominând și câștigând. Autoritatea trebuie să ți se dea, să ți se recunoască; nu s'o impui. Am observat că mulți caută să aplice un principiu, care

după mine, este cu totul greșit și dăunător: mulți cred că preotul trebuie să trăiască retras de societate, retras de lume. Este un mod de a vedea cu totul contrar scopului ce se urmărește.

Convingerea mea este cu totul alta: cred că misiunea adevăratului apostolat este tocmai ca preotul să fie cât se poate mai mult în mijlocul păstoriților săi, pentru a fi pus în măsură să cunoască lipsurile sau scăzămintele, ca, la ocaziune să se încerce a vindeca rănilor sociale și a-și îndruma păstoriții pe calea cea bună și dreaptă. Este bine înțeles că vorbesc de cercurile și societățile, unde este la înălțimea demnității preotului ca să fie; pentru cercuri vicioase și altele de acest chip, păstorul sufletesc are toată obligațiunea să le evite, dar, separat, vizitând casa, cu ocazia botezului, sau când întâmplător întâlnește pe cineva de acest fel, să-l sfătuiască, să-l dojenească și să-i arate, cu toată blândețea, sfârșitul la care îl duc dezordinile și neorânduile din viața, pe care o trăește.

Preotul este ținut să cunoască perfect pe fiecare din enoriașii săi, să le cerceteze chiar trecutul, să le studieze temperamentul, să aibă un așa zis cazier și să-și noteze tot ce crede că trebuie laudat și tot ce crede că trebuie muștrat. În așa fel, sarcina muncii sale se ușurează mult și scopul se ajunge mult mai ușor.

Păstorul sufletesc trebuie să știe multe, multe de tot; dar să le știe numai el, nu să le ducă din casă încasă și să-și facă o plăcere de ale istorisi, însoțindu-le cu diferite comentarii, pe care omul serios le ascaltă de silă și cu dispreț. Mi-aduc aminte, cu multă tristețe, de un caz tipic: Un oarecare bătrân căzuse victima unei curse, a unei înscenări, pe care numai preotul o aflase; a doua zi, însă, în toată mahalaua nu se vorbea decât de această întâmplare și fiecare, întrebat fiind de unde știe, răspundea: «*Mi-a spus popa*». Vă puteți închipui ce prestigiu a mai

putut aveà acel preot în mijlocul enoriaşilor săi și de ce încredere s'a mai putut bucurà acel duhovnic! Cu adevărat, grea este menirea păstorului sufletesc; dar câtă noblețe, câtă finețe nu are într'însa și cât de mare este satisfacțiunea, pe care o ai în dobândirea rezultatelor pe care le urmărești! Și să se noteze că la noi, adică la ortodoxi, greutatea acestei sarcini pierde întrucâtva din puterea ei, prin faptul că situațiunea preotului nostru este cu totul alta decât celui romano-catolic. Preotul nostru este social, are aceleași legături familiare ca și toți enoriașii săi, este scos de sub bănuiala, la care sunt puși, cu drept cuvânt, ceilalți. El are legături de rudenie, unde mai lesne poate observà și muștrà, are posibilitatea de a aflà mai ușor și de a vindecà mai ușor. Cu toate astea rezultatele sunt cu totul nesatisfăcătoare.

Dar eu aș fi mers și mai departe și în această ordine de idei și în această linie de activitate, nu m'aș fi dat la o parte de a-mi luà ca auxiliar și un fel de mică poliție, al cărui ajutor în cercetare, nu l-aș fi cerut decât în anumite cazuri. Care este preotul ce se interesează și nu poate să afle și să știe cam care este conduita fiecăruia din enoriașii săi? Ei bine, aci stă toată puterea și toată finețea păstorului sufletesc, de a-și strecurà observațiunile și de a aplicà leacurile. Aceasta ca chestie de observație.

Pe altă cale, se știe că în lumea aceasta trecătoare sunt mai multe suferințe și amărăciuni, decât dulcetuiri și fericiri, că pe pământ e mai mult valea plângerii, decât încântătorul Eden; ei bine, aceste lacrimi ale celor cari plâng, pe văzute și pe ascuns, cine le poate ști mai bine și cine le poate alinà mai lesnicios, decât păstorul cel bun, care 'și pune și sufletul pentru turma sa? Cu câtă ușurință nu poate să îndemne pe cel bogat, de a veni în ajutorul celui desmoștenit de soartă! Și cât nu poate folosi sfatul său, spre încurajarea celui obijduit!

De modul cum trebuie făcut serviciul în biserică, numai vorbesc și aci, fiindcă, în trecut, am amintit și în altă parte. Dar ar mai fi și altele, pe care le-aș putea schița aci; cum, însă, clerul nostru a luat o sănătoasă îndrumare culturală, socotesc că e destul să fie interesat, să fie stimulat, pentruca singur să meargă mai departe, pe calea cercetărilor și descoperirilor în acest înțeles.

Această datorie, am avut de scop să mi-o împlinesc, când m'am hotărât să scriu rândurile de față, așteptând cu plăcere să văd alte constatări și alte leacuri, cât mai valoroase și cât mai remediabile.

Badea Mangâru.

Asupra unor imperioase datorii preoțești rezultate dintr'o nouă concepție despre preot¹⁾.

Onorabili Părinți,

Sunt însărcinat de I. P. S. Mitropolit spre a veni în mijlocul Dv. cu prilejul conferințelor pastorale și a ține o conferință «model». Nu știu cuvântarea pe care voiu avea onoarea s'o desvolt înaintea Dv., va fi în adevăr model; ceea ce pot să spun cu siguranță este că faptul prezenței mele în mijlocul Dv., îmi produce multă bucurie, întrucât pot fi legătura de unire dintre preoții a două județe, cari adunați în conferință se străduiesc a afla mijloacele cele mai nimerite cu ajutorul cărora să promoveze ridicarea prestigiului Bisericii și îndrumarea cărărilor indicate de idealul evanghelic.

De aceia înainte de a intra în tratarea subiectului, permiteți-mi a vă transmite salutul preoților Botoșăneni cari

¹⁾ Părerii exprimate în conferințele pastorale dela P. Neamț. în legătură cu subiectele date de I. P. S. Mitropolit Pimen, spre discuție.

prin mine vă doresc cel mai desăvârșit succes, atât în ce privește discuțiunea teoretică a mijloacelor, cât și în ce privește aplicarea lor practică, în cercul unde soarta va trimis să fiți apostoli de propoveduire.

Subiectele date de I. P. S. Mitropolit pentru a se discuta anul acesta în conferințele păstorale, sunt trei din cele mai importante datorii pe care preotul le are de îndeplinit în societate. Și sunt cu atât mai importante aceste datorii, cu cât va fi să privim pe preot nu din punctul de vedere strâmt al concepției care face din el aplicatorul exclusivist al tipicului sau teoreticianul celor mai subtile definiții din lumi transcendente, ci din acel al înaltelor sale datorii sociale care fac din el un apostol entuziast, din a cărui inimă să răsară ca dintr'un izvor limpede și pururea nesecat, avântul și năzuințele spre ideal.

Căci preot ideal nu este aceia care se mărginește în aplicarea riguroasă a tipicului, ci acel care pe lângă aceasta este accesibil noilor cerinți, care înțelege rostul meca.nismului social și soluțiunile ce impun împrejurările, care și pleacă urechia *cu hotărîre* multiplelor nevoi și probleme ce răsar și strigă cu insistență deslegare și care desbrăcat de egoismul comun celorlalți muritori, pășește cu crucea în mână și în numele ei, peste orice piedici eventuale, pentru realizarea apostolatului său.

A te mărgini în tipic, a te ocupa exclusiv cu studiul cărților sfinte, a aprofundă controversese dogmatice, este partea teoretică a misiunii preoțești, este a-ți împlini pe jumătate chemarea. Cărturarii și Fariseii făceau și ei doar asta, iar Mântuitorul i-a muștrat amarnic pentru desertarea lor dela datorii vieții, numindu-i «*povățuitori orbi cari strecură țânțarul și înghit cămila*».

Și aplicându-le profeția lui Isaia: «Se apropie de mine poporul acesta cu gura lui și cu buzele mă cinstește; iar inima lui stă departe de mine. Și în zadar mă cinstește învățând învățături poronci omenești».

Dar mai este ceva.

Ce-a fost preotul în antichitatea depărtată a vremilor de mult apuse? A fost elementul cult, cel mai cult, căruia îi încumbă datoria de a se ocupa, pe deoparte cu proble-

mele cele mai înalte ale gândirii; iar pe de altă parte, cu datoria de a fi pentru mulțimea mare, care n'are putință să atingă aceste culmi, doctorul sufletesc și trupesc al ei. Așa eră în antichitate preotul: filozof și doctor. Bine înțeles că vorbesc de antichitatea vremilor celor mai depărtate din Istorie, nu de antichitatea greacă sau romană nici despre aceia a păgânismului idolatric.

De altfel eră natural să fie așa. Ocupațiunile științifice și culturale erau esclusive ale lui și aceste ocupațiuni îi dădeau putința să fie pentru societate elementul de cultură merit de a se îngriji de buna ei orânduire.

Lucrul nu s'a menținut totdeauna așa. În loc de a căuta să rămână la înălțimea acestor îndatoriri, preoții antichității au căutat să-și creeze privilegii. Aceste privilegii dobândite de pe urma poziției lor respectate în societate, nu i-au susținut, ci i-au dărâmat; căci societatea nu avea nevoie de privilegiați ci de doctori harnici și iscușiți cu tămăduirea boalelor ei sufletești și trupești. Astfel s'a prefăcut preoția dintr'o îndatorire socială, într'o ocupație exclusiv ceremonială; iar ocupațiile înalte, știința și medicina, au trecut în patrimoniul de îndeletnicire al altora. Preoții—popii au rămas simpli aducători de jertfe sângeroase, mâncători ai cărnurilor aduse la altar.

Creștinismul redă preoției rolul ei social. Mântuitorul trimițând Apostolii la propoveduire le spune: «Mergând învățați toate neamurile». Și în altă parte: «pre cei bolnavi vindecați, pre cei leproși curățiți, pre cei morți învieați, demonii scoateți, în dar a-ți luat, în dar să dați».

Va să zică preotul numai este de aici înainte un simplu aducător de jertfe—un popă—ci e un factor social de seamă, care intervine în vieța de toate zilele a omului, îi îndreaptă pașii prin învățături spre înțelegerea înaltului scop al vieții și-l ferește de greutățile provenite din greșelile și neajunsurile firii lui.

Aceasta este concepția cea nouă despre preot, concepție creștină, adevărată, bună; el nu trebuie să stea numai la altar, ci să intervie în vieța și să orânduiască această vieța conform cu idealul propoveduit de Mântuitor în Evanghelie.

Nu există împrejurare în vieța omului, nu există act pe

care l face omul, nu există nici un colț în tot felul de a fi și de a se manifesta omul, asupra căruia preotul să nu aibă datoria de a interveni și a da direcția cerută de idealul apostolatului său.

Și având această concepție despre preot, mă gândesc la cât de ușor se poate răspunde chestiunelor puse de I. P. S. Mitropolit.

Voiu înucepe cu cele două din urmă asupra cărora voiu trece ceva mai repede, oprindu-mă mai mult asupra celei dintâiu care mi se pare de o importanță capitală în privința căreia nu s'a făcut nimic până azi și pentru care trebuie cu orice preț să se croiască drumul cel nou.

Datoria preotului de a fi povățuitor al poporului pentru păstrarea sănătății și paza de boale molipsitoare, reiese destul de clar din citatul evanghelic de mai sus. Când Mântuitorul a zis ca să tămăduim bolnavii, să curățim leproșii, să înviem morții și să scoatem dracii, însemnează că după fiecare Duminică și sărbătoare ne ducem pregătiți cu cea mai desăvârșită curățenie sufletească spre a face Sfânta Slujbă, cu aceiași desăvârșită încredere în puterile noastre, cu același entusiasm al datoriei, trebuie să ne ducem la fiecare caz nenorocit de boală ce se întâmplă în poporul nostru.

Datoria de a ne îngriji de bolnavii din parohia noastră, este tot așa de sfântă ca și aceia de a oficia Sf. Liturghie. La Sf. Liturghie sunt suflete cari vin să se pătrundă de sfințenie prin ascultarea rugăciunelor și participarea lor la Sf. jertfă a celui crucificat pentru om, suflete pe care noi trebuie să le înălțăm în sferile seninătății dumnezeiești, în cazuri de boală sunt suflete amenințate a trece pragul veșniciei, pline de toate păcatele vieții, pe care duhul cel rău le-a încătușat în frigurile boalei ca și paianjenul musca în rețeaua vicleșugului său. Și unii și alții trebuie cercetați. Dacă unii sunt în staul, ce-i ce lipsesc trebuie aduși cu prețul oricărui sacrificiu.

Ce este în bună parte cuprinsul Vechiului Testament, dacă nu o sumă de precepte de igienă și medicină populară, având de bază sancțiunea divină? Și în ce constă în bună parte activitatea Mântuitorului și a Apostolilor săi,

dacă nu în tămăduire de bolnavi pe lângă învieri de morți?

Nu intru în amănuntele cum fiecare preot ar putea fi povățuitorul poporului său pentru păstrarea sănătății și paza de boale molipsitoare.

Aceasta depinde de bunavoința pe care o are fiecare dintre noi, și, când este bună voință este—putem zice—totul.

Două lucruri însă țin să se constate. Pe de o parte sătenii noștri sunt foarte înapoiți, din acest punct de vedere, ei n'au nici o cunoștință de marea primejdie a bolilor molipsitoare și nici o regulă în păstrarea sănătății lor; iar pe de altă parte noi preoții—a căror contact cu ei e foarte des, avem foarte puține cunoștințe în ale medicinei, deși vorbind din punct de vedere al idealului preoțesc, orice preot ar trebui să fie un doctor în satul său.

Nu putem administra cu siguranță deplină nici măcar un praf de chinină, necum să ne ispitim a încerca lucruri mai grele.

Vă să zică, pe de o parte epidemii de boli infecțioase și lipsă totală de cunoștinți igienice în popor; iar pe de altă parte lipsa unui element competent în a tămădui acest neajuns atât de multe ori fatal populațiunii noastre rurale. Făcând această constatare—și o fac cu cel mai adânc regret, nu pot în același timp să nu observ că pricina nu suntem noi, ci faptul că școala în care învățăm, ne dă foarte puține cunoștințe în această privință și acelea câte ne dă, ni le dă în mod cu totul teoretic, fără nici o aplicație practică.

Și dacă la săteni starea lor de incultură le poate scuza întru cât-vă acest neajuns, pentru noi nu există această scuză; de aceia ar fi binevenită o mișcare în acest senz. Aceasta în vederea unor alte vremi în viitor; iar pentru prezent remediul ar fi să ne ocupăm singuri pe cât ni-i posibil, câștigând cunoștințele de cari avem nevoie în scopul de mai sus. De altfel starea mizerabilă în care se găsește poporul nostru ar trebui să ne hotărască cu orice preț în această direcție. Nu atât sfatul cât intervenirea directă va da rezultate foarte bune. Noi suntem în totdeauna în contact cu țăranul.

Profitând de toate aceste împrejurări, am putea după

oarecare stăruință îndărătnică, să reușim a schimba în cele din urmă felul lui de trai. Și să avem cea mai mare mulțămire sufletească când vom vedea o cât de mică schimbare.

Altfel numai am putea fi și noi cu drept cuvânt numiți «doctori fără de arginți», care am luat în dar și dăm în dar... Rezultate bune ar da organizarea de trimetere la spitalele mari pentru consult a bolnavilor din parohie sub conducerea preotului.

Dar inițiator și sprijitor a diferite așezăminte de cultură națională și binefacere, trebuie să fie preotul?

Am zis mai înainte, ca în antichitate preotul era elementul cel mai cult al societății; în el se intrupa cultura veacului și țării sale, după cum se întrupează astăzi în academiile științifice ca și în feluritele așezăminte de cultură superioură și mai ales în Universități.

Astăzi nu mai este așa. Au fost nu-i vorbă timpuri când Creștinismul a reprezentat prin anumiți factori, cel mai înalt punct de știință și cultură, când prin urmare cultura avea ca sprijin temeinic și îndrumător—Creștinismul.

Astăzi nu mai e aceea stare de lucruri.

Așezămintele de cultură existente astăzi își au altă origină decât cea creștină și alt ideal decât cel evanghelic.

De aceea preotul nu numai poate, dar chiar trebuie să fie inițiatorul și sprijinitorul așezămintelor de cultură națională, sprijinind și apropiindu-și această cultură în cel mai înalt grad posibil. Dintre toate instituțiile unui neam, Biserica are cea dintâi datoria de a se îngriji de cultura lui, cultură, care să-l ridice dela ignoranță la înțelegerea desăvârșită a vieții în toată complexitatea ei.

Insă cum să fie preotul inițiator și sprijinitor de așezăminte culturale?

Școala este cea dintâi instituție culturală a unui neam, pe care preotul trebuie să o aibă în vedere, școala de toate gradele începând cu cea primară și terminând cu Universitățile. În satul său evident că va trebui să se intereseze de școala primară pe care copiii țăranilor n'o frecventează decât cu foarte mare greutate, fie din cauze morale, fie din cauze materiale.

Cauzele materiale le va înlătura luând inițiativa strân-

gerii de fonduri pentru cei săraci și lipsiți de mijloace, pe cele morale le va distruge prin predici și îndemnuri la toate ocaziile, când vine în contact cu poporul și chiar *căutând* să aibă prilej de vorbă cu ei în această privință.

Școala primară actuală suferă din punctul de vedere al faptului că se ocupă prea mult cu instrucția și prea puțin cu educația, totuși preotul privindu-o numai ca element de instrucțiune pentru copii, are datoria de a-i da tot concursul său în limita puterilor de care dispune.

Afară de școală, preotul e dator să ia inițiativa și să sprijinească înființarea de biblioteci rurale, pe lângă parohia sa, fie la școală, fie chiar aparte «biblioteca satului». Să strângă fonduri organizându-se serbări, apelând la persoanele cu dare de mână și chiar cerând sprijinul material al statului, care cele de mai multe ori nu se dă în lături, când are putința să aducă un bine pe această cale.

Cei dela orașe ar putea și trebuie să ia inițiativa înființării de societăți culturale, cu biblioteci publice și organizări de conferințe, cum se și face prin unele orașe.

Să nu să lese lăsați în umbră de alți factori cari iau aceste inițiative cu alte scopuri și alte mijloace, mai ales că cea mai mare parte a preoților din comunele urbane sunt licențiați în teologie, deci elemente în măsură a țineă piept ori cărei concurențe pe terenul cultural.

O instituție care trebuie sprijinită cu orice preț este «Liga Culturală».

Scopul Ligei Culturale este foarte înalt: răspândirea culturii românești la toți Românii, ca din această cultură unică să iasă o conștiință românească unică-solidă și vie. Această ligă culturală a luat de cât-va timp un avânt foarte puternic, înființându-se filiale și secții până și prin comunele rurale. Evident că aceasta este un simptom foarte îmbucurător. Noi preoții trebuie să ne strădănuim ca acolo unde nu este o secție a ligei, să se înființeze; înființându-se să căutăm a-i da direcția cerută de menirea ei, prin strângerea fondurilor necesare, înființare de biblioteci și case de citire, în care să i se lămurească scopul și unde lumea venind, să citească, să asculte și să se pătrundă de datoriile pe care fiecare le are față de neamul său, încredințându-se, fie din spusa noastră, fie din cititul cărților

cu cuprins specific scopului ligei și intereselor de neam, despre rostul pe care orice popor îl are între celelalte popoare lăsate de Dumnezeu pe pământ, cum și de mijloacele cu ajutorul cărora un popor să poată ține la înălțime și între care mijloace desigur Biserica-i cea dintâiu, care prin propoveduirea moralității, contribuie la întărirea conștiinței unui popor.

Insă în ce legătură stă oare scopul ligei culturale cu misiunea noastră de preot?

Intr'o legătură foarte strânsă.

Noi nu suntem ca preoții catolici, instrumentele unor anumite ambiții vinovate, în virtutea cărora Papa ne poate trimite dintr'o margine la alta a pământului; ci suntem fii de țărani plugari legați de pământul pe care-l moștenim *cu atâtea jertfe*, în cât astăzi ar fi o crimă ca noi cari prin cultură am ajuns să înțelegem ce însemnează un neam de oameni și care poate fi rostul lui pe pământ, să neglijăm a această datorie pentru cine știe ce postulate de morală rău înțeleasă.

Un neam *trebuie* să trăească ca și un individ; ca să trăească are nevoie de anumite condițiuni, care fac viața posibilă și-i condiționează mersul. Nu putem renunța la promovarea acestor condițiuni, fără să nu periclitam viața acelu neam.

Și de oarece un neam se afirmă prin cultură, prin aceeași cultură,—indiferent de hotare care de obicei își au obârșii foarte imorale—de aceia noi preoții avem datoria sfântă de a ne ajuta neamul prin răspândirea culturii naționale, românești, în straturile lui cele mai adânci ca și cele mai depărtate.

Nu hotarele naturale ci cele culturale despart națiunile.

Sprijinind Liga, sprijinim această mare idee, mântuitoare pentru un neam.

Și nu există vis mai frumos pentru un preot creștin de cât a și vede nația întreagă în hotarul întreg al cărmuirii sale naționale, mânăta de acelaș ideal și prosperând pe toate terenurile.

În cât privește societățile de bine-facere, acestea sunt o datorie aproape indiscutabilă a preotului.

Creștinismul este prin excelență religiunea binefacerii.

Pilda Samarineanului milos trebuie să o avem pururea înainte și nici odată să nu întâlnim un om «căzut în tâlhari» din împrejurările economice actuale, fără să nu-i legăm ranele turnând unt-de-lemn și vin».

Este atâta de făcut pe acest teren, că ne-ar trebui puteri înzecite ca să putem alina măcar în parte mizeria și durerea care există pe pământ și mai ales în țara noastră, bântuită de atâtea rele.

De altfel avem un frumos exemplu în Biserica trecutului nostru.

Toate instituțiile de binefacere care dănuiesc asăzi sunt făcute din inițiativa și sprijinul Bisericii.

Spitalele și ospiciile de tot soiul, societățile de binefacere și ajutor ca și acele de protecțiune, s'au făcut sau direct de Biserica sau de oamenii cu dragoste de Biserică și deci prin înrîurirea binefăcătoare a Bisericii.

Astăzi sunt foarte multe societăți de binefacere, prin orașele mari capitale de județe; toate trebuie sprijinite cu munca și autoritatea noastră păstorală. Acolo unde nu sunt, să ia preoții inițiativa înființării; căci astfel se alinază multe suferinți, ale văduvelor și orfanelor, ale oamenilor săraci, lipsiți de mijloace, ale bătrânilor și infirmelor în neputință de a-și câștiga hrana de toate zilele.

Cu aceasta Biserica contiribue într'o măsură foarte mare la alinarea acelor suferințe omenești provenite fie din cauza nedreptăților sociale, fie din acea a nenorocirilor întâmplătoare care pot lovi pe om.

Am trecut cam repede asupra acestor două chestiuni, întrucât mi se pare mie, fie cărui preot nu-i trebuie decât o mică doză de bunăvoință pe lângă foarte mult entuziasm pentru împlinirea datoriilor—pentru a face foarte mult pe ambele aceste terenuri. Pe lângă aceasta discutarea lor în amănunțimi s'a făcut destul de bine de Dv., mie nerămându-mi decât să adaugă că, cu cât ne vom strădăni mai mult pe acest teren, cu atât ne vom ușura drumul misiunii noastre în celelalte multe și mari datorii pe care le avem de îndeplinit în poporul nostru.

Preot. Const. Dron.

(Va urmă)

DOUĂ SCRISORI.

Răsfoind printr'un vraf de manuscrise ale Academiei Române, din întâmplare—ele însuși fiind asvârlite la voiă împrejurărilor—am dat peste aceste două scrisori, provenind din partea a doi ierarhi ruși. Ele prezintă însemnătate întru cât ni arată modul de primire și repartizare a primilor bursieri seminariști în duhovniceștile școli rusești. În Apus, se trimisese încă de pe vremea Mitropolitului Dionisie Lupu, o serie de tineri în frunte cu Eufrosin Poteca. În Răsăritul ortodox însă, credem că acești opt bursieri au fost cei dintâi din Muntenia, cari au mers să se cultive în școalele pravoslavnicei Rusii. Numele lor, în lipsă de alte acte le aflăm, dintr'o scrisoare pornind de la cei din St. Petersburg către fostul lor director la Seminarul din București, Dionisie Romano. Din această epistolă zic, aflăm pe cei cari se aflau în capitala Rusiei. Aceștia erau: Petru Romanescu, Gheorghe Ionescu, Ioan Ghermănescu și Nicolae Komanescu¹⁾.

Înainte de a face cunoștință cu însăși esența învățăturilor rusești, ei fuseseră așezați în mod prealabil, spre pregătire în Seminarul din «Kișinev». Mitropolit al Țării era Neofit, fost Episcop al Râmnicului dela 1824—când se retrage, silit, Galaction—până la 1840, iar cel care fusese însărcinat a conduce școlari la academiile rusești, era Dionisie Romano, director Seminariului de curând înființat în București. Prima dintre scrisori are mai mult, sau

¹⁾ Aceștia, se poate, să fie din a doua serie de bursieri.

mai puțin, caracterul greoi oficial, iar cea care provine din partea Mitropolitului Moscovei ne arată o mai mare largheță de suflet și onorabile tindețe de ideal bisericesc. Ea ne conturează blânda figură a unui cleric distins. Le dăm loc aci.

T. G. B.

I.

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Milostive Arhipăstorule!*

Directorul Seminării din București, Arhimandritul Dionisie, care a adus în S. Petresburg patru ucenici dintre fii de preoți din Valahia, spre a fi așezați spre cea desăvârșit învățătura în cel de aici duhovnicesc seminar, 'mi-au dat priincioasă scrisoare a Inalt Prea Sfinții Voastre din 23 Iulie a acestui an cu No. 2290 prin care îmi arătați ținta cea înaltă și folositoare de a se învăța acești tineri în duhovniceștile așezămături de științe din Rosia, cereți a mea pentru dânșii îngrijire și sprijoană cât se atinge de bunele narăvuri și înaintări.

Mă aflu coprins de cea mai plăcută îndatorire, a încredință pe Inalt Prea Sfinția Voastră, că eu cu cea mai desăvârșită bucurie sufletească sînt gata a primi asupra'mi însărcinarea ca tinerii din Valahia după ce a desăvârșit învățătura în Seminarul S. Petresburgului, să poată în cele de pe urmă a fi folositori învățători pentru compatrioții lor și să îmbunătățeze cu aceasta înaltele nădejdi întru aceasta a Inait Prea Sfinții Voastre.

Am cinste a fi cu cea mai adevărată cinstire și în Hristos frățescă dragoste.

Al Inalt Prea Sfinției Voastre plecată slugă
*Antonie Mitropolitul Novgorodului
și Sant Pitresburgului.*

S. Petresburg
7 Octombrie 1847

*Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Ungro-Vlahiei
D. D. Neofit.*

No. 431.

II.

*Prea Sfințite Stăpâne,
Milostivule Arhipăstor,*

Scrisoarea Prea Sf. Voastre dela 23 Iulie a curgătorului
an am primit.

Cu cât îmi pare bine a intră în relație cu Prea Sfinția
Voastră, cu atât îmi pare rău a privi în zilele noastre,
după împărțirea noroadelor, la despărțita stare a chiriar-
hilor unia și aceleiași biserici pravoslavnice catolicești a
răsăritului, nepotrivită cu relațiile cele statornice din vre-
mile vechi, cu stinsa comunicație a chiriarhilor.

Din dragoste către pravoslavnică Biserică, obșteasca
muma noastră, cu mângâere mă uit la îngrijirea Prea Sf.
Voastre pentru înălțarea luminării clerului supus Prea Sf.
Voastre, și mă rog lui Dumnezeu ca să o binecuvinteze
cu dorita ispravă. Intru aceasta stă binele duhovnicesc al
turmelor și sprijinirea împotriva isbirilor nepravoslavnici.

Tinerii trimiși de Prea Sfinția Voastră la școlile noastre,
i am văzut, și s'au primit trei dintînși în seminarul din
Moscova.

Avem grije pentru nedesăvârșita a lor pregătire pentru
cariera noastră, iar mai ales pentru unul slab examinat în
Kisinev. Dar vom puue silință de a nu îi depărtă cu îm-
pedicarea, ci să-i încurajăm cu înaintarea și cu sfârșiturile
ei cele bune.

Recomanduindu-mă la molitvele Prea Sfinției Voastre
rămâiu cu adevărata cinstire și întru Domn dragoste,

Al Prea Sfinției Voastre smerit slugă
Filaret M. al Moscovi.

No. 434.
14 Sept. 1847
Moscova.

Prea Sfinției Sale Mitropolitului Ungro-Vlahiei Neofit..

ACTE OFICIALE

I. *Circulara No. 1694 din 11 Aprilie 1912 către stareții mănăstirilor de călugări și călugărițe din Eparhia Mitropoliei Moldovei și Sucevei privitoare la ordine și curățenie.*

Dacă în orice timp al anului se cere ca ordinea și curățenia să fie foarte de aproape observate pe la monastiri și schituri apoi în timpul verei, când de obicei închinătorii și vizitatorii vin pe la monastiri și schituri, se cuvine ca orânduiala vieții și curățenia monastirilor să fie foarte de aproape observată.

Și pentrucă cu prilejul călătoriilor Noastre canonice pe la monastiri și schituri, cu cea mai mare părere de rău am văzut lipsa de orânduială, în ce privește purtarea multor călugări și călugărițe ca și o neîngrijire completă în privința curățeniei, a bisericilor, a curții monastirei, a chiliilor, sau locuințele călugărilor, sau a călugărițelor, a cimitirelor, a grajdurilor și grădinelor monastirei și în sfârșit a întregii gospodării monastirești, am hotărât a da acest ordin tuturor superiorilor și superioarelor monastirelor și schiturilor pentru a lua următoarele măsuri:

a), Va pune în vederea marelui eclesiarh, sau eclesiarhă și paraclisierilor, ca bisericile și paraclisele să fie scuturate de praf, geamurile și dușumelile spălate, policandrele și candelile frecate, în fine biserica cu toate ale ei pozoabe să fie în cea mai desăvârșită curățenie și pe propria răspundere a eclesiarhului, sau eclesiarhei mari.

b), Cârtea bisericeii, cimitirul, piața monastirei și împrejuririle ei, precum și drumurile, potecile din interiorul monastirei, grajdurile, magaziiile și șetrele toate acestea cad în sarcina economului și mai ales a ajutorului său. Holdele, grădinele și depositele de fân cad în sarcina directă a economului monastirei. Curățenia arhondaricului, a caselor de oaspeți cade în sarcina arhondarului, sau a arhondăresei și a personalului pus sub ascultarea sa.

c) Curățenia chiliilor înăuntru și afară precum: văruiatul, spălatul ferestrelor și a podinei, precum și a podinei, precum și a cămărilor cade de drept în sarcina celui ce locuște în ele, fără a fi scuzat sub motiv de sărăcie, sau alte împrejurări. În cazul când s'ar dovedi rea voință, sau neglijență, atunci starețul împreună cu economul va lua măsuri de curățenie, iar banii cheltuiți se va opri din subvenția ce se dă de către stat pentru îmbrăcăminte, constatându-se aceasta printr'un proces-verbal.

Călugărul, sau călugărița, care s'ar opune, va fi raportat Sf. Mitropolii, care va hotărî gonirea pentru totdeauna din monastire a murdarului și neascultătorului.

În cazul când mai multe chilio sunt lipite una de alta și formează o cetate, sau un perete atunci văruiatul peretelui din afară se va face de către stăreție, ca astfel curățirea să fie aceeași, iar cheltuiala se va face din veniturile și economiile monastirei.

Răspunderea curățeniei pereților pe din afară o are cel ce locuște în chilie, iar observarea cade asupra economului de ogradă.

Arhondaricul înăuntru și în afară în ce privește curățenia pereților, a ferestrelor, a paturilor și a întregului mobilier privește direct pe arhondar și ajutoarele lui; iar cheltuiala se va face de către monastire în comțul venitului dela arhondarie, prezentându-se acte doveditoare pentru suma cheltuită.

Cultivarea grădinelor de zarzavat și îngrijirea lor, lucrarea holdelor și îngrijirea lor, cositul și strânsul fânețelor și a holdelor privește direct pe marele econom, ajutat de întregul consiliu economic. Răspunderea cade asupra tuturor și despăgubirea monastirei de pagubele pricinuite de neglijența lor se va face din subvențiunea, ce aceștia pri-

mesc dela Stat, dacă în adevăr este o nepăsare din parte-le.

Dreptul și îndatorirea de supraveghere și de control asupra tuturor lucrărilor și însărcinărilor pomenite mai sus o are starețul, sau stareța, ca ceice reprezintă monastirea sau schitul în totalitate.

Starțul, sau stareța e obligată de a controla necontenit modul, cum se aduc la îndeplinire dispozițiunile acestui ordin al Sf. Mitropolii și are dreptul și îndatorirea de a lua măsuri de îndreptare și de executare.

Când măsurile starețului, sau stareței nu sunt ascultate și executate de cei în drept, va raporta imediat Sf. Mitropolii, care va pedepsi fără nici o cruțare pe cei neascultători, nesupuși și vinovați.

Ordinul de față se va ceti în biserică, în mai multe zile, pentruca să fie cunoscut tuturor, celor ce trăesc în monastire, sau în schit, ca așa nimeni să nu aibă cuvânt de îndreptare.

PIMEN, Mitropolit.

Director, *Parvu.*

2. *Circulara No. 1725 din 12 Aprilie către P. C. Protoerei din Eparhia Mitropolii Moldovei și Sucevei privitoare la curățenie și orânduiala bisericilor și cimitirelor.*

Din constatările făcute de noi cu prilejul călătoriilor canonice și din observațiile notate de p. c. voastră în foile de inspecție, cu părere de rău am văzut că multe biserici din orașe și din sate sunt neîngrijite și ruinate atât pe dinăuntru cât și în afară. Curțile multor biserici precum și cimitirile de asemenea sunt într'o stare cu desăvârșire rea și pe unele locuri sunt prefăcute în ceaire de pășune pentru dobitoacele satului și în deosebi ale preoților.

În loc ca în curtea bisericii și în cimitir să se găsească o plantație de duzi după cum deja am îndemnat pe preoți, sau de flori mirositoare, mai peste tot se găsesc bozii, urzici, ciulini și alte burueni, prezentând astfel înfățișarea unor locuri părăsite și pustii.

E de mirare, că epitropiile bisericesti și mai ales preoții au așa de puțin respect pentru biserică, unde se săvârșesc sf. slujbe și pentru cimitir, unde se odihnesc pentru vecie trupurile creștinilor, adormiți în Domnul. Orice om care își dă seama despre însemnătatea bisericii și a cimitirului e cuprins de o profundă indignare văzându-le în paragină, provenită din vădita nepăsare a preoților.

Am fi în tot dreptul de a vă face pe p. c. voastră răspunzători de această rea stare a bisericilor și cimitirelor din orașele și satele acelu județ, dacă nu mi-aș aduce aminte, că din discuțiunile urmate pe această chestiune în conferințele protopopești, s'a adevărit, că vina cade și asupra preoților și epitropiilor bisericesti, dar mai ales asupra enoriașilor sau sătenilor, căci nu vor să contribue pentru ținerea în stare bună a bisericilor și cimitirelor lor, așteptând ca alți oameni streini din alte sate să contribue pentru biserică și cimitirul satului lor.

Faptul acesta dovedește, că preoții din aceste sate n'au avut acea înrâurire asupra păstoriților lor în cât prin poze și sfaturi pastorale să-i facă a înțelege, că îngrijirea de biserică și cimitire privește pe orice sătean bogat sau sărac, căci fiecare se îmbisericeste la biserica satului lui, și fiecare are părinți și rude, morți și înmormântați în cimitirul satului.

Știut e, că într'un sat de oameni vrednici, totdeauna va fi o biserică mare și bine întreținută, iar într'un sat cu oameni leneși și pătimași, va fi o biserică mică și rău întreținută.

Așa fiind, credem de a Noastră datorie, ca acum la începutul primăverii, când se deschid lucrările de noi zidiri, de reparații și de tot felul de îmbunătățiri să se atragă atenția ca imediat să puneți în vedere tuturor preoților din orașele și satele acelu județ spre a stăruî din răspuneri, împreună cu epitropiile respective pentru facerea diferitelor îmbunătățiri de care se simte nevoie la biserica și cimitirul enoriei sau al satului lor.

Dacă în viitor se va arăta acea nepăsare, fie din partea preoților, fie din partea epitropilor, fie din partea enoriașilor sau sătenilor, atunci vom fi nevoiți de a închide biserica, iar pe preot a-l lua din acel sat și a-l trimite

din oficiu la alt sat, unde sătenii se îngrijesc de bună starea bisericeii și a cimitirului. Odată ce se va lua această măsură, nu se vor mai trimite preot în sat, până când sătenii nu se va îngriji de buna stare a bisericeii lor, ori cât de mult ar cere preot.

Această dispoziție am luat o ca măsură generală pentru obligația ce au creștinii de a-și întreține în bună stare biserica lor.

În deosebi însă, pentru preoți ca obligații ale lor personale, le veți pune în vedere, că în viitor să aibă cea mai desăvârșită băgare de seamă pentru îndeplinirea datoriilor lor față de buna stare a bisericilor și a cimitirelor. Vor obliga pe slujbașii bisericii și preotul însuși va arăta felul cum trebuie să țină în cea mai mare curățenie biserica înăuntru.

Înăuntru bisericeii: pereții, tâmpla, plicandreele și sfeșnicile vor fi cât de des scuturate de praf și paianjeni, ferestrele și pardoseala spălate și curățite, iar pereții din afară împreună cu clopotnița vor fi peste tot spoși cu var alb. Curtea bisericeii ca și cimitirul vor fi împrejmuite și îmbogățite cu plantații de duzi și flori, ca astfel prin aceste măsuri să se dea toată cinstea și tot respectul ce se cuvine acestor sfinte așezăminte ale credinței noastre strămoșești.

Ordinul de față îl veți comunica în copie tuturor preoților de orașe și de sate atrăgându-le atenția de a se conforma, cunoscând că Vicarul Nostru Mitropolitan precum și Revizorul eclesiastic vor face inspecții amănunțite bisericilor și cimitirelor din județul p. c. voastre și personal veți fi răspunzător de toate lipsurile ce se vor constata.

Nădăjduim că cu ajutorul lui Dumnezeu Noi înșiși-Ne vom face călătorii pastorale în satele aceluia județ de care trebuie cu toții să ne interesăm foarte de aproape pentru buna îndrumare a poporului nostru pe calea vieții cu toate ale ei cerinți.

PIMEN, Mitropolit.

p. Director, *Pr. Const. Roșescu.*

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat ad interim la departamentul cultelor și instrucțiunii sub No. 9.291,

Potrivit art. 20 din legea asupra clerului Mirean și seminariilor;

Văzând mijlocirea II. P.P. S.S. Mitropoliți și P.P. S.S. Episcopi Eparhioți;

Am decretat și decretăm:

Art. I. Se numesc pe ziua de 1 Aprilie 1912, pe un period de trei ani, 1912—1915, membrii în spiritualele Consistorii Eparhiale următoarele persoane:

A) Pentru Eparhia Sf. Mitropolii a Uugro-Vlahici

Prea Cucernicul Iconom Ștefan Călinescu, licențiat în litere și filozofie;

Prea Cucernicul Icon. Ioan Iordăchescu, licențiat în teologie, parohul bisericii Lucaci;

Prea Cucernicul Iconom Constantin Dumitrescu, absolvent al seminarului de gradul II, parohul bisericii Icoana;

Prea Cucernicul Iconom Gheorghe Șerban, licențiat în teologie, supranumerar la biserica Schitu-Măgureanu;

Prea Cucernicul Iconom Vasile Pocitan, licențiat în teologie, paroh la biserica Sf. Voevozi.

*B) Pentru Eparhia Sf. Mitropolii a Moldovii
și Sucevei*

Prea Cucernicul Iconom Ioan Gotcu, licențiat în teologie, preot la biserica Sf. Spiridon, Iași;

Prea Cucernicul Iconom N. Vereanu, paroh al bisericii Tălpălari, Iași;

Prea Cucernicul Iconom Al. Șerbăn, licențiat în teologie, paroh al bisericii Golia, Iași;

Prea Cucernicul Iconom Gh. Niculescu, licențiat în teologie; paroh al bisericii Sf. Nicolae-Ciurchi, Iași;

Prea Cucernicul Iconom Haralambie Murărașu, doctor în teologie, paroh al bisericii Vovidenia, Botoșani.

C) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Râmnicului
Noul-Severin.*

Prea Cucernicul Iconom Ioan Mălăescu, licențiat în teologie, paroh al bisericii Sf. Voivozi, din Târgu-Jiu;

Prea Cucernicul Iconom Meletie Răuț, parohul bisericii Toți Sfinții, din Râmnicul Vâlcei;

Prea Cucernicul Iconom Vasile Gh. Durak, licențiat în teologie, parohul bisericii Adormirea din Turnu-Severin;

Cucernicul preot Ioan Mateescu, licențiat în teologie, paroh al bisericii Sf. Apostoli, din Craiova;

Cucernicul preot Ioan V. Procopiescu, licențiat în teologie preot ajutător la biserica Sf. Apostoli, din Caracal.

D) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Romanului*

Cucernicul preot Ștefan Bazgan, licențiat în teologie, parohul bisericii Sf. Apostoli din Focșani;

Cucernicul preot Ioan Tănăsescu-Dobrotă, licențiat în teologie, parohul bisericii Sf. Voivozi, din Roman;

Cucernicul preot Ioan Vasiliu, parohul parohiei Diocheți, din jud. Patna.

Cucernicul preot Constantin I. Pavel, Parohul parohiei Bucești, din jud. Tecuciu, licențiat în teologie;

Cucernicul preot Bălănescu, parohul parohiei Răstoaca din județul Putna.

E) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Argeșului.*

Prea Cucernicul Iconom P. Rizeșcu, preot la biserica Sf. Episcopii;

Prea Cucernicul Iconom Marin D. Preoțescu licențiat în teologie, preot ajutător la biserica Sf. Gheorghe, Pitești;

Cucernicul preot Lazăr Nicolescu licențiat în teologie paroh. Podeni, Argeș;

Cucernicul Sachelar I. Popescu-Albota, licențiat în teologie, paroh. Rotulești, Argeș.

F) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Dunării-de-Jos.*

Prea Cucernicul Iconom Ștefan Vârgolici, profesor secundar în Galați;

Prea Cucernicul Iconom Ludovic Cosma, licențiat în teologie, paroh la biserica Sf. Impărați, Galați;

Prea Cucernicul Iconom Anghel Constantinescu, licențiat în teologie, paroh al bisericii Cuvioasa Paraschiva, Brăila;

Cucernicul Sachelar Boris Nedu, licențiat în teologie și drept, paroh al bisericii Sf. Spiridon, din Galați.

Cucernicul Sachelar Vasile Silvneanu, licențiat în teologie, preot ajutător la biserica Sf. Gheorghe, din Galați.

G) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Hușilor.*

Prea Cucernicul Iconom Ioan Antonovici, licențiat în teologie, profesor la liceul din Bârlad;

Prea Cucernicul Iconom Nicolae Iancu, licențiat în teologie, paroh la biserica Sf. Nicolae Tuchilă din Bârlad.

Prea Cucernicul Icon. Constantin C. Vasiliu, licențiat în teologie, paroh la biserica Înălțarea, din Huși.

Prea Cucernicul Iconom Constantin C. Vasiliu, licențiat în teologie, paroh la biserica Domnească din Bârlad;

Cucernicul preot Constantin Gheorghiu, licențiat în teologie, paroh la parohia rurală Covasna, din jud. Fălciu.

H) *Pentru Eparhia Sf. Episcopii a Buzăului.*

Prea Cucernicul Sachelar C. D. Anghelescu, parohul bisericii Adormirea din Buzău;

Prea Cucernicul Sachelar Dimitrie Petrovici, licențiat în teologie, preot la biserica Sf. Episcopii;

Prea Cucernicul preot Mihail Preoteșcu, parohul bisericii Sf. Ioan, din Mizil;

Prea Cucernicul Iconom Teodor Popescu, preot la biserica Banu, din Buzău.

Art. II. Ministrul Nostru secretar de Stat ad. interim la departamentul cultelor și instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului decret.

Dat în Castelul Peleş, la 17 Aprilie 1912.

CAROL.

Ministrul cultelor și
instrucțiunii ad interim,

C. C. ARION

No. 2329.

ACT DE SĂPARE DE TEMELIE

In numele Tatălui și al Fiului și-al Sfântului Duh. Amin.

Iată robul lui Dumnezeu Teodor T. Burada, Președinte «Comitetului pentru zidirea unei biserici ortodoxe române în Ierusalim», înființat în anul 1906, cu inima sfâșiată de durere și mâhnit până'n adâncul sufletului, cunoscut vă fac vouă românilor din România, precum și vouă românilor ce locuiți în țări străine, despărțiți de tulpina românească, purtând greul jug al străinismului, că românii n'au avut niciodată aici în Sfânta Cetate Ierusalim o biserică a lor, în care să audă sfintele rugăciuni în limba neamului lor, și nici o casă de adăpost pentru cei ce vin din evlavie spre închinare la locurile Sfinte din Palestina, și mai ales la Sfântul Mormânt al Mântuitorului lumii Iisus Hristos.

Astăzi însă cu ajutorul lui Dumnezeu, prin osârdia și zelul cel mare a membrilor Comitetului, cari cu multă trudă și mari osteneți ce au întâmpinat și întâmpină întru adunare de bani cu condici de milă, avem și noi românii închiriată aici în Ierusalim o casă de adăpost, de mai mulți ani acuma, începând din anul 1908, în care vin închinătorii, fiind în acea casă și un Paraclis unde se fac rugăciuni în limba românească.

Tot acumă vă mai fac cunoscut vouă, că tot cu banii adunați de membrii Comitetului s'a cumpărat aici în Ierusalim o bucată de pământ pe care nu va trece mult și se va zidi o biserică ortodoxă română, și iată că astăzi 21 Martie 1912, săpând însemnat-am locul unde se va pune temelia ei, și fi-va acea biserică cea întâi a românilor ce se va înălța aici în Ierusalim, întru slava lui Dumnezeu și fala întregului neam românesc, și așa va fi, și va aveà hramul Sfântului întâiu Mucenic și Arhidiacon. Ștefan.

Drept aceea către tine ne îndreptăm Doamne și strigăm, ia aminte glasul rugăciunei noastre și ne luminează, și ne ajută, și ne întărește ca să lucrăm și de astăzi înainte tot cu acea râvnă și dragoste, ca să putem eși cât mai curând la limanul dorit.

Bine cuvântat fie numele Tău Doamne, Dumnezeule a Totputernic, cel ce ai zidit ceriul și pământul din nimic.

Scrisus'-au aceste toate știut să fie.

Teodor T. Burada.

Ierusalim, 1912 Mart 21.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhierat	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Brou (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Înzătăuri) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	<i>Evhologii.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evangelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea Organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturgia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	1	—	—	60
21	Minee (un corp).	100	—	60	—	30	—	6	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Paraclisă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	Sf. Paraschiva	—	80	—	—	—	—	—	50
33	Predicator (fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	—	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltueli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
42	Sasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	<i>Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)</i>	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangeliiști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta**.

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cur. Parascheva*, format mare și mic, lucrare artistică. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii, — lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieriu Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

ANUL XXXVI

No. 3

IUNIE 1912.

BISERICA

ORTODOXA ROMANA

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILGAE"
Secția Teologică

COTA: PT-4

Acte Oficiale. Consistoriul Superior Bisericesc.—Uu raport.

Arh. Teofil Ploeșteanu. Meditațiuni.

G... Cei trei tineri Arhieri.

C. E. De dialectul Alexandrin sau limba cărților Sacre.

M P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea

B. Mangăru Urmările ireligiozității .

Pr. Const. Dron. Asupra unor imperioase datorii preoțești rezultate dintr'o nouă concepție despre preot.

Oficiu.e. Rugăciune citită de I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei la sfințirea monumentului lui Cuza Vodă.—Cuvântarea I. P. S Mitropolit Pimen al Moldovei Președintele comitetului desvelirii monumentului lui Cuza Vodă.—Comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățământ religios a Sf. Sinod.—Inștiințare.—Donațiuni.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiereu Teofil Ploșteanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanul, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele- Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De acelaș: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De acelaș: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De acelaș: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangeliiile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diculescu. 3 lei.

De acelaș: «*Din corespondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu Prețul 7 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

CONSISTORIUL SUPERIOR BISERICESC

Ședința din 22 Octombrie 1911.

Ședința se deschide la ora 10 dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Prezenți 23 P.P. S.S. și P.P. C.C. Membri, în concediu 11. Este de față și D-nul Ministru al Cultelor și instrucțiunii și D-nul Administrator al Cassei Bisericii.

Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Suplica P. C. Iconom I. Antonovici, prin care roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 22 Octombrie a. c.

P. C. Iconom N. Gheorghiu, comunică că și P. C. Iconom C. Nazarie roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 22 Oct. c.

Se acordă concediul cerut.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu, citește raportul comisiunii de parohii, privitor la cererea locuitorilor din mahalaua Siliștioara din comuna urbană Corabia jud. Romanați, de a se înființa o nouă parohie în acel oraș, formată din mahalalele Dașova și Siliștioara. În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte P. S. Episcop al Râmnicului și a lămuririlor date de către P. S. Raportor, se aprobă propunerea I. P. S. Președinte, de a se recomanda cererea

Onor. Minister al Cultelor — Adm. Cassei Bisericii — spre a regulă cele ce va crede de cuviință.

Acelaș P. S. Raportor citește raportul privitor la cererea obștei locuitorilor din comuna Orlești, jud. Vâlcea, de a se înființa o nouă parohie în acea comună, cu biserica parohială Adormirea Maicei Domnului. În urma lămuririlor date de către P. S. Raportor și de P. S. Episcop al Râmnicului, se aprobă a se recomanda cererea Onor. Minister al Cultelor — Administrația Cassei Bisericii — spre a dispune cele ce va crede de cuviință.

P. C. Iconom Cosma Petrovici, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la cererea preotului N. Andronache, fost paroh la parohia Muncel. comuna Străoani de Sus, jud. Putna, de a fi reintegrat în locul de paroh și a i se acordă salariul cuvenit.

Se aprobă concluziunea raportului care este de trecere la ordinea zilei, în vedere că comisiunea este informată că Onor. Minister i-a acordat salariul numitului preot și reintegrarea în postul de paroh.

P. C. Icon. Ilie Teodorescu, citește o propunere semnată de 20 P.P. C.C. Membri, de a se interveni către D-nul Ministru de culte, cu rugăminte ca D-sa să pună în vedere Primăriilor de a aplica art. 43 din legea clerului, astfel ca să se acorde gradație preoților și diaconilor după zece ani de serviciu; iar în caz că unele Primării nu vor satisface acest drept prevăzut de lege preoților și diaconilor, Onor. Minister să uzeze de dispozițiunile cuprinse în alin. 5 dela art. 50 din aceeaș lege, care prevede că în cazul când comuna urbană sau epitropia ar refuza înscrierea sumei, Ministerul o va înscrie din oficiu în buget și urmări conform legii respective.

În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte d-nul Ministru, P. S. Arh. Calist Botoșeneanu, P. C. Iconom I. Gotcu și P. C. Iconom Ilie Teodorescu, se aprobă a se înainta această propunere D-lui Ministru cu rugăminte de a dispune D-sa cele de cuviință.

P. C. Iconom N. Gheorghiu zice, că în penticostarele, ediția Sf. Sinod, din 1895, la Duminica a șaptea a Sf. Părinți, s'a omis a se spune, că la Sinodul I ecumenic din Niceia, pe lângă 232 de Arhieri au luat parte la Si-

nod și 86 de preoți, diaconi și monahi, cum se spune în Penticostarele vechi, ediția dela Sf. Mănăstire Neamțu și în cele de București din 1820 și 1856, precum și în Penticostarele grecești și slavonești. P. C. Sa roagă a se dispune să se facă cuvenita rectificare.

Domnul Ministru, citește Mesagiul Regal de închiderea sesiunii. Ședința se ridică la ora 12 din zi.

Președinte † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar. *Icon. Ioan Mălăescu.*

SESIUNEA DE PRIMAVARĂ.

Ședința din 1 Maiu 1912.

Sesiunea de Primăvară a Consistoriului Superior Bisericesc s'a deschis în ziua de 1 Mai anul curent, cu solemnitatea obicinuită, oficiindu se sfințirea apei în sala de ședință a Adunării Deputaților la ora 10 dimineața, la care au asistat PP. SS. și PP. CC. Membri ai Consistoriului. După terminarea serviciului religios, D-nul Ministru C. C. Arion adinterim la Culte și Instrucțiune, citește Mesagiul Regal de deschiderea sesiunii.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte D. D. Konon: Pe temeiul Inaltului Decret Regal, care s'a citit de către d. Ministru, declară deschisă sesiunea de primăvară a Consistoriului Superior Bisericesc. Inalt Prea Sfinția Sa, în prescurtare zice: Sfânta Biserică Română a trecut prin împrejurări grele de neliniște, dar acum cu ajutorul lui Dumnezeu, buna ordine și pacea au revenit iarăși în Sfânta Noastră Biserică și avem speranța în Dumnezeu că prin conlucrarea împreună, însuflețiți cu toții de binele Sfintei noastre Biserici și al țării, vom putea avea roadele așteptate. Este adevărat că cu toții avem mult de lucrat. Din aceste lucrări propun înaintea venerabilului Consistoriu Superior următoarele: Astfel avem să ne ocupăm cu proiectul de regulament privitor la preoții de armată; cu chestia preoților bătrâni, mai ales rurali, cărora se cuvine a li se acordă un ajutor ca să aibă cu ce trăi; cu modificarea re-

gulamentului interior care urmează a fi pus în concordanță cu legea modificată a Consistoriului; cu chestia organizării corpului cântăreților bisericești, cari sunt atât de necesari serviciului bisericesc; asemenea este chestia privitoare la pământurile bisericilor rurale, în schimbul cărora se cuvine a se da preoților ca adăogire la salariu cel puțin atât cât ar echivala venitul pământurilor, căci se știe că veniturile epitrahilului sunt o ficțiune pentru preoții de la sate, dar prin munca pământului ei se ajutau mult și se cuvine ca gospodăria preotului să servească de model tuturor celorlalți săteni, de aceea trebuie a li se da în schimb mijloacele necesare de existență. Reînființarea seminariilor la toate Eparhiile, așa după cum au fost până la 1893, este iarăși o necesitate simțită, de oarece absolvenții seminariilor actuale și ai facultății de teologie, nu se duc să se facă preoți prin satele din Eparhii, care au lipsă de preoți și cei mai mulți voesc se rămână în Capitală sau îmbrățișază alte carieri, pe când dacă vor fi seminarii la toate Eparhiile, vor veni să învețe acolo tineri din localitățile respective și se vor preoți în locurile devenite vacante de preoți, care și astăzi sunt multe pe la toate Eparhiile, pentru că seminariștii și licențiații în teologie nu vin să se preoțească în satele unde se află vacanțe, fiind străini de localitate. Să nu se zică că e o cheltuială prea mare, pentru că trebuie a se face această cheltuială. Țin asemenea să se reînființeze facultatea de teologie la Iași, pentru că e folositoare și necesară atât din punct de vedere bisericesc cât și național. Încă o necesitate simțită este înființarea de predicatori speciali nu numai la Sfintele Mitropolii și Sfintele Episcopii, ci chiar în fiecare Capitală de județ, fiind însărcinați să umble în tot județul și să țină predici în toate localitățile pe unde se duc, sau unde vor fi trimiși de Chiriarhie sau de Protoerie, dându-li-se și biblioteca necesară. Din multele lucrări, referitoare la bunul mers al Sfintei noastre Biserici, am schițat pe scurt cu această ocaziune numai pe acelea a căror rezolvare este de mai neapărată și imediată trebuință. Și în speranță că suntem cu toții însuflețiți de dragostea de a lucra în via Domnului, pentru binele Sfintei noastre Biserici și al țării, să începem lucrările noastre cu Dumnezeu înainte.

D-nul Ministru. Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat, președintele acestui Inalt Corp Bisericesc a dezvoltat în cuvântarea Inalt Prea Sfinției Sale un întreg program de activitate bisericească. Din parte-mi îi mulțămesc, pentru că Inalt Prea Sfinția Sa ca Președinte al Sfântului Sinod și al Consistoriului Superior Bisericesc și ca Mitropolit Primat aduce toate chestiunile bisericești în discuția Consistoriului Superior, care este adunarea bisericească chemată a se interesa de toate nevoile bisericești ale clerului și ale poporului credincios. Ca Ministru vă pun în cunoștință, că prin modificarea făcută legii sinodale și a Consistoriului Superior, n'am avut altceva în vedere decât a întări și mai mult această instituție înaltă bisericească, dela care se așteaptă mult bine pentru Biserica noastră. S'au scos acele dispozițiuni care nu puteau fi aplicate și care au fost cauza care a dat naștere la o mare turburare în Biserică. Chestiile controversate nu e bine să fie în Biserică, pentru că se turbură conștiința credincioșilor. Cu' deplină încredere în forțele Consistoriului Superior declar că orice credeți că e bine a se face pentru binele Bisericii, al clerului și al poporului să o spuneți cu deplină convingere, pentru că Consistoriul Superior Bisericesc este organul prin care poporul credincios poate să vorbească de nevoile sale și orice cerere dreaptă va găsi sprijin în Guvern, oricare va fi el. Alegerile de Mitropolit, Episcop și Arhierei n'au avut nici favoriți nici susținuți. În marea criză prin care am trecut cu toții—Sfântul Sinod și Guvernul—n'am avut în vedere interese politice ci numai binele și liniștea Bisericii și a țării, pentru că Biserica trebuie să fie pe deasupra sferelor politice; ea trebuie să ne înalțe sufletul și cugetul nostru. Am voit și cu ajutorul Sfântului Sinod am reușit să gonim zavistia din sânul ei. Sunt fericit că în cele din urmă pacea a fost întronată. Azi este pace în Biserică, pace pe care a adus-o necesitatea imperioasă și suntem datori să facem totul pentru ca ea să se mențină.

În ceea ce privește programul dezvoltat de I. P. S. Mitropolit Primat, președintele acestui Inalt corp bisericesc, îl voi sprijini și de sigur că va fi sprijinit de oricare Ministru de Culte, pentru că oricare Ministru își iubește Țara și Biserica. Preoții dela sate s'au plâns că li se iau pă-

mânturile, vă declar însă că nu li se vor lua acele pământuri, fără a li se da o echitabilă despăgubire. Aceasta am susținut-o și în Senat atunci când a venit această chestie și I. P. S. Miiropolit Primat cu Banca Prelaților a susținut împreună cu mine dreptatea preoților dela sate și am căutat să împăcăm lucrurile.

Am stabilit definitiv ca învățământul religios în școale să se predea numai de preoți. În ce privește însă învățământul universitar teologic, trebuie a se studia chestia mai de aproape. În legătură cu aceasta este și înființarea unei Facultăți de Teologie la Iași. În principiu nu sunt în contra acestei dorințe, dar deocamdată nu avem oameni speciali pregătiți ca să fie profesori buni, pentru că ne trebuie nu numai elevi, ci și profesori bine pregătiți, pe care sperăm că ni-i va da facultatea noastră de aici, fie cea dela Cernăuți, care ne-a dat până acuma atâția prelați distinși. Până atunci așa dar aceasta rămâne ca un «pium desiderium». Chestia cea mare însă este îmbunătățirea stărei materiale a preoților. Mijloacele noastre sunt foarte restrânse; am cerut mult dar ni s'a dat puțin. Totuși în limite foarte restrânse am reușit a se da ceva și pentru Biserică. Sper că în bugetul viitor voi putea obține mai mult pentru biserică și pentru școale. Vă urez deci din tot sufletul spor la muncă în avantajul Bisericii și al Țării.

P. C. Icon. I. Mălăescu, secretar, citește apelul neminal. Prezenți 31, în concediu 5.

P. C. Icon. C. Nazarie, roagă a se acordă P. C. Icon. Ilie Teodorescu concediu pentru astăzi fiind ocupat în calitate de procurist la un proces pe care-l are biserică la care P. C. Sa servește ca preot. Se acordă concediul cerut.

Urmând conform regulamentului interior a se procede la alegerea secretarilor biuroului. P. Cuv. Arhimandrit Dionisie Simionescu propune a se realège prin aclamațiune aceiași secretari și membri în comisiuni, cari au fost și în sesiunea trecută. Se primește.

I. P. S. Președinte, proclamă aleși Secretari pe PP. CC. Iconomi I. Mălăescu, M. Iliescu, Cosma Petrovici și N. Jingoiu.

P. C. Icon. I. Mălăescu, secretar, citește sumarul ședinței precedente, care punându-se la vot se aprobă.

P. C. Icon. C. Nazarie crede, că comisiunile urmează să se aleagă după ce se va revedea regulamentul.

I. P. S. Președinte și I. P. S. Mitropolit al Moldovei dă lămuriri, că comisiunile trebuie a fi alese după regulamentul în ființă, de oarece până se va revedea regulamentul vechiu, comisiunile trebuie să lucreze. În ce privește că nu s'a ales un alt membru în locul P. Cuv. Arhimandrit Veniamin Piticariu, aceasta nu împiedică alegerea comisiunilor, întru cât se poate alege un alt membru și demersurile necesare pentru alegerea unui alt membru în locul P. Cuv. Arhimandrit Veniamin Piticariu s'au făcut și alegerea este fixată pentru ziua de 8 Mai la Iași.

Se proclamă membrii aleși prin aclamațiune în Comisiunea de petițiuni: P. S. Arh. Valerian Râmniceanu și P. C.C. Iconomii N. Iancu și Cosma Petrovici. În Comisiunea pentru Așezămintele clericale, programele de studii ale acestora, precu și ale acelorlalte școale în ceiace privește învățământul religios pe P. S. Episcop Nicodim al Hușilor și P.P. Iconomi C. Nazarie și Pavel Savin. În comisiunea pentru parohii, în urma discuțiunei urmate la care au luat parte I. P. S. Mitropolit al Moldovei, P. S. Episcop al Argesului și I. P. S. Președinte, și în urma propunerii P. S. Episcop al Romanului, se alege în locul P. S. Calist Episcop al Argeșului, membru în această comisiune, P. S. Arh. Antim Botoșeneanu.

I. P. S. Președinte, proclamă aleși membrii în comisiunea pentru parohii pe P. S. Arhiepiscop Antim Botoșeneanu și P.P. C.C. Iconomi Dobre Ghinescu și C. Ionescu.

Idem în Comisiunea pentru monastiri pe P. S. Episcop al Dunărei de Jos, P. C. Arhimandrit Dionisie Simionescu și în locul P. C. Arhimandrit Veniamin Piticariu se alege prin aclamațiune, după propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu.

În Comisiunea pentru construiți și zugrăviri de biserici și recompensarea preoților meritoși se proclamă aleși P.P. C.C. Iconomi: Ioan Severin, Ioan Antonovici și N. Gheorghiu.

Idem în comisiunea de judecată a preoților și diaconilor, P.P. C.C. Iconomi: I. Antonovici, N. Gheorghiu și M. Iliescu.

În Comisiunea pentru cântările bisericești, P. P. C. C. Iconomi D. Lungulescu, P. Procopiescu și N. Jingoiu.

În comisiunea de cercetarea cărților didactice pentru învățământul religiei în școale, în urma discuțiunii urmate la care au luat parte I. P. S. Președinte și P. C. Iconomi C. Ionescu, se proclamă aleși P. P. C. C. Iconomi I. Antonovici, I. Gotcu și I. Mălăescu.

Idem în comisiunea pentru privigherea imprimării, cercetării și îndreptării cărților bisericești de ritual, se proclamă aleși P. P. C. C. Iconomi C. Nazarie, C. Ionescu și Ilie Teodorescu.

P. C. Iconom I. Mălăescu, Secretar citește următoarele comunicări:

Telegrama P. S. Episcop al Râmnicului Noul-Severin, prin care roagă ai se acordă concediu două zile dela lucrările Consistoriului Superior Bisericesc fiind ocupat în Eparhie.

Idem, a P. S. Arh. Meletie Constanțeanul prin care roagă a se acordă concediu pentru ședința dela 1 Mai cor. fiind reținut de servicii. Se acordă concediile cerute.

Adresa Ministerului Cultelor Administrația Cassei Bisericii—prin care comunică ca răspuns la adresa Consistoriului Superior Bisericesc No. 161/911, că relativ la înființarea nouăi parohii în satul Sărbătoarea, pendinte actualmente de parohia Palilula, comuna Orlești jud. Vâlcea, lucrările sunt împlinite, afară de o cercetare pe care este însărcinat a o face defensorul eclesiastic respectiv.

Intru cât privește parohia urbană din Corabia, atât Primăria orașului cât și Chiriaria respectivă, au revenit în sensul de a nu se mai face parohie.

Se ia act.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu care înaintează raportul Prea Cucernicilor Președinți ai conferințelor generale pastorale ținute în luna Noembrie 1911, spre a fi supus deliberării Consistoriului Superior Bisericesc.

Idem a Sf. Episcopii a Râmnicului Noul-Severin prin care comunică desideratele exprimate de preoți în conferințele ținute în anul 1909 și 1910.

Idem a aceleiași Sf. Episcopii prin care comunică subiectele conferințelor preoțești, ținute în anul 1910, în cuprinsul acelei Eparhii.

Suplica preotului paroh P. Ionescu din com. Gulianca jud. R.-Sărat prin care roagă a se mijloci să i se acorde îndemnizare de chirie pentru casă de locuință și pentru transporturile ce este nevoit a face zilnic pe o distanță de 8—10 kilometri.

Idem a preotului Ilie N. Popescu dela Schitul Șerbăneștii Morunglavul din jud. Vâlcea prin care roagă a se mijloci să se dea pentru personalul aceluși Schit 30 hectare din Moșia Schitului și sporul de 30⁰/₀ la salar, prevăzut de lege, neavând enorie.

Idem a d-lui Marin Teodorescu din com. Bodișteni, jud. Doljiu, prin care roagă a i se da voe să zugrăvească biserici la țară.

Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem a d-lui N. Dobrescu profesor la Facultatea de Teologie, cu care înaintează un manuscris de: «Istoria Bisericii Române» în două exemplare, pentru clasa VI secundară, aprobat de Onor. Minister, spre a fi supus cercetării și aprobării Consistoriului Superior Bisericesc și Sf. Sinod.

Idem a P. C. Icon. C. Ionescu, profesor în București cu care înaintează un manuscris în două exemplare intitulat: «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II-a secundară, aprobat de Onor. Minister, și roagă a se cercetă și aprobă și de Consistoriul Superior Bisericesc și Sf. Sinod.

Acestea se trimit la Comisiunea de cercetarea cărților didactice pentru învățământul religiei în școale.

Adresa Ministerului Cultelor—Direcția învățământului secundar și superior, cu care înaintează spre cercetare broșura intitulată: «Coruri» de d. Ioan Bohociu, maestru de muzică la liceul din Galați.

Suplica P. C. Diacon T. V. Stupcanu, cu care înaintează un manuscris intitulat «doxologii practice» și roagă a se cercetă și aprobă.

Idem a d-lui Mihail D. Rădescu, maestru de muzică la Gimnaziul din Caracal, cântăreț I și diriginte de cor al Catedralei din acel oraș, cu care înaintează un memoriu privitor la muzica orientală bisericească și două manuscrise de psaltichie și armonie proprie muzicei orientale bisericești și roagă a se cercetă și aprobă.

Acestea se trimit la Comisiunea pentru cântări bisericești.

Idem a obștiei locuitorilor din com. Turia, alcătuită din 8 sate pe o întindere de 9 km. jum. prin care cer înființarea unei noi parohii în satul Turia, la care să se alipească și satele Recea și Zorleasca care au 265 capi de familie și două biserici.

Se trimite la comisiunea pentru parohii.

Terminându-se comunicările, *P. S. Episcop al Argeșului* arată că în una din comunicările citite dela biuro, se zice că relativ la înființarea unei parohii lucrările sunt îndeplinite, afară de o cercetare pe care este însărcinat a o face defensorul eclesiastic respectiv. *P. S.* Sa roagă a se lămuri, dacă lucrările pe care le face comisiunea însărcinată de Consistoriul Superior Bisericesc, relative la înființări sau modificări de parohii au vre-o valoare, întrucât lucrările acelei comisiuni sunt supuse cercetărilor pe care le face un defensor al Cassei Bisericii și înființarea unei parohii nu se poate face decât în urma avizului pe care-l dă un defensor.

Comisiunea aleasă de Consistoriul Superior Bisericesc își face datoria, adună informațiuni trebuitoare fie dela Cassa Bisericii, fie dela P.P. S.S. Kiriarihi respectivi, fie dela fața locului, și în deplină cunoștință de starea lucrurilor își face referatul său, care se cuvine a fi ținut în seamă.

Domnul Ministru arată că este necesar a se face cercetare și de defensorul eclesiastic, pentrucă înființarea unei parohii depinde de Minister și Ministerul trimite pe reprezentantul său ca să-i refere. Aceasta însă nu jignește cercetarea făcută de Comisiunea însărcinată de Consistoriul Superior Bisericesc, al cărei referat se ia în considerație spre a se vedea dacă cererea este dreaptă sau nu.

P. S. Episcop al Argeșului, crede că este bine ca defensorul eclesiastic să meargă împreună cu Comisiunea Consistoriului Superior Bisericesc spre a face cercetarea la fața locului.

Domnul Ministru zice că aceasta se poate.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, roagă a se da comisiunei de petițiuni o cameră în care să poată a-și face lucrările care i se trimit de Consistoriul Superior.

Domnul Ministru aprobă a se da Comisiunei o cameră în care să-și facă lucrările sale.

P. S. Episcop al Argeşului, P. S. Arh. Antim Botoşeanu, P. C. Icon. Savin şi P. C. Icon. Gotcu, roagă a li se acordă concediu pentru ziua de Vineri 4 Mai cor.

Se aprobă concediul cerut.

Şedinţa se ridică la ora 12 jum. şi se decide şedinţa viitoare pentru Vineri 4 Mai la ora 9 dim.

Preşedinte † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Iconom Marin Iliescu.*

Şedinţa din 4 Mai 1912.

Şedinţa se deschide la ora 9 dimineaţa, sub preşedinţia I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

P. C. Icon. M. Iliescu, secretar, citeşte apelul nominal. Prezenţi 29, în concediu 7. Este de faţă şi D-nul Administrator al Casei Bisericii.

Se citeşte sumarul şedinţei precedente şi se aprobă cu lămuririle date de către I. P. S. Preşedinte, cu privire la pământurile bisericilor rurale şi vetrele mănăstirilor, care vor rămâne ale bisericilor şi mănăstirilor, după cum a făgăduit Onor. Guvern în Senat cu ocazia discuţiunii şi votării legii privitoare la bunurile aşă zise de mână moartă, dar când nu s'a lămurit prin lege cum stă cu pământurile bisericilor filiale, aceea ce ne interesează.

Se citesc următoarele comunicări:

Telegrama P. S. Episcop Nicodim al Huşilor, prin care roagă a i-se acordă concediu pentru zilele de 4 şi 5 Mai curent, fiind reţinut de serviciu în Eparhie.

Idem a P. C. Iconom Dobre Ghinescu, prin care roagă a i-se acordă concediu pentru zilele de 4 şi 5 Mai, fiind reţinut de serviciu în parohie.

Suplica P. C. Iconom N. Jingoiu prin care roagă a i-se acordă concediu pentru ziua de 4 Mai, fiind reţinut de trebuinţe familiare. Se acordă concediile cerute.

Suplica D-lui I. Mihălcescu, profesor la Facultatea de Teologie, care înaintează un manuscris în două exemplare, aprobat de Onor. Minister, intitulat: «Dogmele religiunii creştine ortodoxe», pentru clasa IV-a secundară, elaborat

de D-sa, împreună cu P. C. Iconom I. V. Raiculescu, Protoiereul județului Mehedinți, și roagă a se cercetă și aprobă.

Idem a P. C. Iconom I. Mălăescu, profesor secundar, cu care înaintează două manuscrise în câte două exemplare, aprobate de Onor. Minister, intitulate: «Istoria Vechiului și Noului Testament, pentru clasa I secundară și «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II-a secundară, și roagă a se cercetă și aprobă. Se trimit la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios.

Idem a P. C. Iconom D. Lungulescu, cu care înaintează un manual de tipic, pentru școlile de cântăreți bisericești, constând dintr'un text imprimat și două manuscrise, și roagă a se cercetă și aprobă. Se trimite la comisiunea de cântări bisericești.

Idem a D-lui Teodor P. Păcescu, profesor suplinitor de limba Germană la Seminariul din Galați, licențiat în Teologie din București, doctor în Filozofie și Pedagogie dela Universitatea din Lipsca, prin care roagă a se interveni la Onor. Minister, ca să poată fi numiți la seminarii, profesori de limba Germană, dintre licențiații facultății de Teologie, între care este și D-sa, în urma unui concurs. Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Se citesc dela birou și următoarele propuneri, semnate de I. P. S. Mitropolit Primat:

Propunerea privitoare la pământurile parohiilor și bisericilor filiale rurale, semnată de Inalt Prea Sfințitii Mitropoliți, PP. SS. Episcopi al Râmnicului și al Romanului, P. S. Arhiepiscop Valerian Râmnicianu și PP. CC. Iconomi I. Severin, I. Mălăescu, I. Antonovici, M. Iliescu, C. Nazarie, N. Gheorghiu, P. Procopiescu și N. Iancu. În urma discuțiunii urmată la care au luat parte I. P. Sfințitii Mitropoliți, PP. SS. Episcopi al Râmnicului și al Dunărei de Jos, se trimite la comisiunea de petițiuni pentru studiere și raport.

Idem alta relativă la locurile de membri în Consistoriul Superior Bisericesc, declarate vacante prin tragere la sorți, în conformitate cu legea. În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte P. S. Episcop al Râmnicului, PP. CC. Iconomi I. Severin, N. Iancu, Cosma Petrovici, D. Lungulescu și C. Nazarie și a lămuririlor date de către I. P. Sfințitii Mitropoliți, se trimite la aceeași comisiune.

I. P. S. Mitropolit Moldovei, obsevă că propunerile de regulă vin din partea membrilor adunării și se depun pe biurou, iar nu pleacă dela biurou la adunare cum e în cazul de față. Pe lângă aceasta *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* observă, că în conformitate cu regulamentul orice propunere trebuie semnată de 5 membri, iar nu numai de unul.

I. P. S. Preșdinte, declară că aceste propuneri nu le face ca dela biurou, ci pe toate le face ca un singur membru, urmând a fi subscribe, după cum se și vede de către cei mai mulți dintre membrii acestui Onorat Consistoriu. *I. P. S.* Sa declară că nu oprește pe nimenea dar mai ales poștește pe toți ceilalți membri, ca să vie cu asemenea propuneri drepte, relative la multele interese ale Bisericii și clerului. *I. P. S.* Sa a luat inițiativa datorită și va fi fericit când va vedea că alții vin cu propuneri și mai însemnate, pe care le va semnă și susține cu drag.

Ședința se suspendă pentru cinci minute.

La redeschiderea ședinței se citește propunerea relativă la modificarea regulamentului interior al Consistoriului Superior, semnată de *I. P. S. Mitropolit Primat* și de *PP. CC. Iconomi Ilie Teodorescu, I. Antonovici, N. Gheorghiu și I. Severin*. Se trimite la aceeași comisiune, care a fost alcătuit proiectul de regulament interior al Consistoriului în anul 1909.

Idem alta relativă la îmbunătățirea salariului funcționarilor administrativi bisericesti, semnată de *I. P. S. Mitropolit Primat* și *PP. CC. Iconomi C. Ionescu, N. Iancu, N. Gheorghiu, Th. Teodorescu, M. Ilescu și I. Mălăescu*. Se trimite la comisiunea pentru așezămintele clericale etc.

Idem alta relativă la complectarea numărului Seminariilor Eparhiale și revizuirea programelor prea laicizate, semnată de *I. P. S. Mitropolit Primat* și *PP. CC. Iconomi C. Ionescu, N. Gherghiu, N. Filip, Th. Teodorescu și I. Mălăescu*. În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte *I. P. Sfințiții Mitropoliți* și *Prea Cucernicii Iconomi C. Ionescu și I. Antonovici*, se trimite la comisiunea pentru Așezămintele Clericale etc. care o va rezolvî în legătură cu o propunere anterioară făcută de *P. C. Iconom C. Ionescu* în una din sesiunile trecute, cu privire la marea

lipsă ce se simte de preoți la satele eparhiilor fără seminarii.

Idem alta făcută de P. C. Iconom I. Antonovici relativă la îmbunătățirea cărțicei intitulată «Pâine spre ființă», semnată de PP. CC. Ionomi I. Antonovici, I. Severin, N. Gheorghiu, N. Filip, Ilie Teodorescu și C. Ionescu. Se trimite la comisiunea pentru cărțile de ritual.

Idem alta relativă la reînființarea vechei facultăți de Teologie la Iași, semnată de I. P. S. Mitropolit Primat și PP. CC. Ionomi N. Iancu, C. Ionescu, N. Gheorghiu, N. Filip și M. Iliescu.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei luând cuvântul zice: Cel dintâi care trebuie a se bucura de această propunere cu drept sunt eu. I. P. S. Mitropolit Primat dovedește prin această propunere interesul ce poartă pentru instituțiunile noastre de înaltă cultură bisericească. Și eu sunt preocupat de această însemnată chestiune. Ca Mitropolit al Moldovei am deplină conștiință a nevoilor de orice fel ar fi în îndeplinirea datoriilor ce are scaunul Mitropoliei Moldovei pentru interesele Bisericii, puse în serviciul țării. Ca chestie de atenție și politeță întreb, e bine venită această propunere? În unire cu D-nul Ministru răspund că nu. Nu e timpul să ne ocupăm acum de această chestiune. La înființarea unei facultăți se cer profesori bine pregătiți, ca astfel facultatea să-și dea roadele sale binefăcătoare. D-nul Ministru a zis în ședința precedentă că această chestiune, ridicată de I. P. S. Președinte, o consideră ca un «pium desiderium», va să zică nu e timpul de a ne ocupa de ea. Aștept să ne formăm profesori destoinici și atunci singur voi cere înființarea facultății de Teologie. Din fericire avem acum doi PP. SS. Arhieri, cari s'au așezat la Iași, și mai sunt câțiva preoți tineri din partea locului, trimiși în străinătate, care când se vor întoarce în țară și împreună cu cei doi PP. SS. Arhieri, vom putea avea un bun personal de profesori. Cât despre steagul facultății de Teologie dela Iași, despre care zilele trecute vorbea I. P. S. Președinte, cu drept cuvânt e socotit ca un avut prețios al Mitropoliei Moldovei și Sucevei. Acest steag va fi păstrat cu scumpătate de cei chemați a se îngriji de el și la timp, când vor fi oameni cât mai

bine pregătiți pentru a fi chemați la profesoratul acelei Facultăți, precum am mai zis, atunci, prin grija scaunului Mitropoliei Moldovei, steagul va fi din nou desfășurat asupra Facultății Teologice Iașane. Fie ori cine sigur, că scaunul Mitropoliei Moldovei, precum totdeauna, așa și de aci înainte, va fi pătruns și conștient de drepturile și datoriile lui, pe care nu le va lăsa niciodată în grija altora. Am zis.

I. P. S. Președinte: Am luat cuvântul ca să dau lămuriri cu privire la această chestiune, neavând intențiunea de a jigni pe nimeni. Se știe că la Iași a existat o facultate de Teologie încă din anul 1835 în Academia Mihăileană, repetată la Universitate dela 1860—1866 și confirmată prin legea dela 1864; și probabil că până astăzi se păstrează vechile insignii ale ei ca: Diplomele, Acte, sigiliul, Drapelul etc. Am făcut această propunere mai întâi în Senat cu ocazia recenteii discuții a legii în care este prevăzută din nou această facultate, pentru că e în legătură cu chestia complectării și educațiunei bisericesti ce trebuie a se da viitorilor noștri preoți. Am motiv la aceasta de marea lipsă de titrați în Eparhia Moldovei, unde la Huși țineam locul vacant de protoereu de un an de zile, lipsind un asemenea titrat cerut de lege și care cu greu s'a putut complecta pentru Consistorii. O facultate de Teologie la Iași e necesară și folositoare deci și din punct de vedere bisericesc și național. Chiar Domnul Ministru a declarat aci în ședința trecută, *că în principiu admite propunerea mea*. Eu nu cer a se înființa imediat acum, ci când se va putea, dar nu prea târziu și cred că în acest sens luată propunerea, la care ar fi avut dreptul orice membru dintre noi, a o face, spre complectarea școalelor bisericesti nu va fi în contra nici I. P. S. Mitropolit al Moldovei, în bunățate și solitudinea ce arată că are pentru binele și prosperitatea sfintei noastre biserici, susține tot ce este necesar și de folos pentru Sfânta noastră biserică. Cât privește pe profesorii necesari eu cred că chiar acuma dacă s'ar înființa, avem destui clerici bine titrați cu care să se înceapă, și pentru catedrele viitoare vor avea loc și cei așteptați de peste hotar. Noi trebuie să punem din vreme temeliile instituțiunilor culturale, cărora le trebuie un timp

mai îndelungat de acțiune, pentru a produce rezultatele aşteptate. Şi dacă m'am grăbit cu această propunere, este că mai întâiu completează sistemul vederilor mele pentru educația clerului viitor și al doilea pentru că păstrez încă simpatiile Universității de Iași, al căreia am fost odată student regulat. Mențin deci propunerea și o recomand Onor. Consistoriu Superior, poftind a o lua în considerare și a se pronunța.

Se decide a se trimite la Comisiunea pentru Așezămintele clericale etc.

P. C. Icon. I. Antonovici, citește raportul Comisiunii pentru modificarea regulamentului interior al Consistoriului.

P. C. Icon. C. Nazarie, crede că este bine a se tipări modificările propuse de comisiune, împreună cu regulamentul în ființă și a se distribui fiecărui membru, spre a le studia mai de aproape și apoi a se pune la ordinea zilei. Se admite a se tipări de urgență paralel cu regulamentul în ființă și în ședința viitoare a se distribui P.P. S.S. și P.P. C.C. Membri.

Se citește propunerea relativă la divorțurile căsătoriilor civile, neurmând și despărțirea religioasă pentru alte recăsătorii, din care cauză la repetarea căsătoriilor cad în poligamia neadmisă de biserică, semnată de I. P. S. Mitropolit Primat și de P.P. C.C. Iconomi C. Ionescu, Th. Teodorescu, D. Popescu, N. Iancu și N. Gheorghiu.

În urma discuțiunii urmată la care au luat parte P.P. C.C. Iconomi C. Ionescu și C. Nazarie și în urma lămuririlor date de către I. P. S. Președinte, se decide a se trimite la o comisiune specială.

Ședința se suspendă pentru cinci minute.

La redeschiderea ședinței se aleg prin aclamațiune, membri în comisiunea specială la care se trimite această propunere: P. S. Arh. Vartolomeu Bacaoanu și P.P. C.C. Iconomi C. Nazarie, C. Ionescu, Ilie Teodorescu și I. Antonovici.

Se citește altă propunere relativă la răspândirea de cărți religioase și icoane în popor, dacă se poate gratuit, semnată de I. P. S. Mitropolit Primat și de P. P. C. C. Iconomi C. Ionescu, Th. Teodorescu, N. Gheorghiu, N. Iancu și I. Mălăescu. Se trimite la Comisiunea pentru cărți de ritual.

Idem alta relativă la îmbunătățirea soartei preoților și cântăreților rurali, semnată de I. P. S. Mitropolit și P.P. C.C. Iconomi N. Iancu, N. Filip, D. Popescu, I. Mălăescu C. Nazarie și M. Iliescu. Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Idem, alta relativă la predicatorii necesari și bibliotecile necesare cel puțin la Chiriarhii, semnată de I. P. S. Mitropolit Primat și P.P. C.C. Iconomi N. Iancu, C. Ionescu, Th. Teodorescu, N. Gheorghiu și I. Mălăescu.

În urma discuțiunii urmate la care au luat parte I. P. Sfințiții Mitropoliți și P.P. C.C. Iconomi P. Procopiescu și C. Ionescu, se trimite la comisiunea pentru cărțile de ritual.

P. S. Episcop al Râmnicului roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 7 Mai. Se acordă concediul cerut.

P. C. Icon. C. Ionescu, roagă a se pune la ordinea zilei în ședința viitoare și proiectul de regulament pentru preoții de armată.

I. P. S. Președinte, anunță că pentru ședința viitoare se vor pune la ordinea zilei pe lângă rapoarte ale comisiunii de petițiuni și proiectele pentru modificarea regulamentului interior al Consistoriului și acela pentru preoții de armată etc.

Ședința se ridică la orele 12 și se decide ședința viitoare pentru Luni 7 Mai curent, la ora 9 dim.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Icon. Marin Iliescu.*

Ședința din 7 Mai 1912.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal al PP. SS. și PP. CC. Membri. Prezenți 31, în concediu 5. Este de față și D-nul Administrator al Cassei Bisericii.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu rectificările cerute de PP. CC. Iconomi C. Ionescu și I. Antonovici.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, declară că în ședința precedentă I. P. S. Sa n'a zis că nu împărtășește propunerea făcută de către I. P. S. Președinte relativă la îmbunătățirea salariilor personalului administrativ bisericesc. Din contra, I. P. S. Sa se asociază la această propunere, pentru că în totdeauna a fost și va fi pentru îmbunătățirea stărei materiale a clerului și a personalului administrativ, dar poate că a fost de părere, că propunerea fiind de natură bugetară ar fi bine să se discute aceasta chestie când va fi de față la ședință și D-nul Ministru. De altfel mulțumește I. P. S. Președinte că a adus această propunere în Consistoriul Superior Bisericesc.

I. P. S. Președinte dă lămuriri că și I. P. S. Sa crede, că este bine a se discuta asupra acestei propuneri, care este în legătură cu bugetul când va fi de față la ședință și D-nul Ministru, întru cât noi nu ne putem rosti în asemenea chestiuni fără știrea și consimțământul D-lui Ministru, care dispune de buget.

P. S. Episcop al Argeșului, zice că în ședința precedentă s'a făcut între alte propuneri și aceea relativă la necesitatea de a se armoniza legile civile cu cele bisericești în privința căsătoriilor, a divorțurilor și a altor chestiuni însemnate. În legătură cu această propunere și în vedere că în fiecare an trec la ortodoxism în sfânta noastră Biserică Română sute de persoane de alte religii și confesiuni, dar de aceasta nu se ia act în actele stărei civile, deși li se liberează acte de botez de către Chiriariile respective. Pentru aceasta crede, că este necesar a se legifera ca asemenea cazuri să se comunice și oficiilor stărei civile cu îndatorirea ca noul nume al celor botezați în Ortodoxism să se noteze în registrele stărei civile, pentru ca să se știe cărei religii sau confesiuni aparține noul convertit și care e numele pe care-l are în urma primirii în Biserica noastră Ortodoxă, considerându-se anulat cel vechiu. Această propunere semnată de P. S. Episcop al Argeșului și de PP. CC. Iconomi N. Iancu, I. Antonovici, D. Ghinescu, I. Severin, C. Ionescu, N. Gheorghiu și I. Mălăescu, se trimite la comisiunea respectivă aleasă în ședința precedentă.

Se citesc următoarele comunicări:

Suplica P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu, prin care roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 7 Mai curent, fiind ocupat la un serviciu religios. Se acordă concediu cerut.

Idem a Preotului I. Mircescu din comuna Gura Vitioarei, județul Prahova, prin care roagă a se interveni la Onor. Guvern, ca în cazul când s'ar luă pământurile bisericilor rurale, preoții să fie despăgubiți de îmbunătățirile ce au făcut pe ele.

Idem a preotului Ioan Rudăreanu, parohul comunei Rudari, județul Doljiu, prin care roagă a se interveni la Onor. Minister—Cassa Bisericii—să i se dea pământul bisericii din cătunul numit «Domnul Tudor» care depinde de comuna Rudari. Se trimit la comisiunea pentru Așezămintele clericale etc.

Idem a preotului N. Popa, parohul parohiei Vadu-Roșca din comuna Vulturul județul Putna, cu care înaintează un memoriu relativ la reparațiunea făcută la biserica Boțârlău, pendinte de sus zisa parohie, împreună cu două copii după procesele-verbale ale Epitropiei No. 15/1910 și 3/1911 și cere a se pune în desbaterea Consistoriu'ui Superior Bisericesc.

Idem a mai multor enoriași ai bisericii cu hramul Sf. Gheorghe Nou din Craiova, prin care roagă a se interveni la Onor. Guvern ca să dispozeze reparațiunea radicală a sus zisei biserici, având fondurile necesare. Se trimit la comisiunea pentru construiți de biserici etc.

Idem a D-lui Dumitru Stănescu, profesor secundar, cu care înaintează un manuscris în două exemplare, aprobat de Onor. Minister, intitulat: «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa a doua secundară, și roagă a se cerceta și aproba. Se trimite la comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățământ religios.

P. S. Episcop al Argeșului, roagă a se acordă concediu P. S. Arh. Meletie Constănțeanul pentru ziua de 7 Mai curent, fiind ocupat la un serviciu religios.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanul, roagă a se acordă concediu P. C. Icon. D. Popescu, pentru ziua de 7 Mai cor.

P. C. Icon. Marin Iliescu, roagă a se acordă concediu pentru ziua de 7 Mai curent, P. C. Iconom C. Nazarie având un caz de boală în familie.

P. Cuv. Arhim. Dionisie Simionescu, roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 9 Mai cor.

Se acordă concediile cerute.

P. C. Icon. Dobre Ghinescu, citește o propunere semnată de mai mulți P.P. C.C. Membrii relativă la cununia religioasă în grade de rudenie oprite de Sfânta noastră Biserică. În urma lămuririlor date de I. P. S. Președinte, că această chestiune ridicată de I. P. S. Sa, se află trimisă la comisiunea anumită, trebuie trimisă și aceasta la aceeași Comisiune.

Acelaș *P. C. Iconom*, citește raportul comisiunii de parohii relativ la cererea de a se înființa o a doua parohie în com. Strâmbeni, jud. Teleorman. Se aprobă concluziunile raportului și se va înainta P. S. Kiriark respectiv.

P. S. Arh. Valerian Râmnicianu, citește următoarele rapoarte ale comisiunii de petițiuni:

Raportul privitor la cererea preotului Ilie N. Popescu dela schitul Șerbănești-Morunglavu, com. Șefănești județul Vâlcea, prin care cere a i se da cel puțin 10 hectare pământ din moșia schitului, pentru personalul bisericii precum și sporul prevăzut de lege de 30⁰/₀, neavând enorie.

Se aprobă concluziunile raportului, care sunt de a se face mijlocirea cuvenită spre satisfacerea modestelor cereri ale numitului preot.

Idem privitor la cererea Domnului Marin Teodorescu, zugrav din com. Bodești, jud. Doljiu de a i se acordă învoire să zugrăvească biserici pe la țară. Se aprobă concluziunile raportului care sunt de a se recomanda petiția numitului zugrav, P. S. Episcop Eparhiot, care convingându-se că petiționarul are cunoștințele trebuitoare și competență în această artă, să-i acorde autorizarea cuvenită conform dispozițiilor regulamentare în această privință.

Idem privitor la adresa P. S. Episcop al Râmnicului Noul Severin prin care comunică subiectele tratate în conferințele pastorale generale ale preoților din acea Eparhie în decursul anului 1910. În urma lămuririlor date de I. P. Președinte, se aprobă concluziunile raportului comisiunii de a se lua act de această comunicare, întru cât nu atinge dispozițiunile regulamentului respectiv.

Idem, privitor la cererea preotului P. Ionescu din com.

Gulianca jud. R. Sărat de a i se da un ajutor de 400 lei anual, ca să-și poată ține o trăsură pentru transport. Se aprobă concluziunile raportului comisiunei, de a se admite cererea numitului preot și a se recomanda P. S. Episcop eparhiot să facă cunoscut locuitorilor acelei parohii să înlesnească pe preot la cererea făcută, știind că la caz contrar preotul va avea învoire a se strămuta la altă parohie din care sunt vacante mai multe și unde va fi mai bine retribuit.

Idem privitor la adresele Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei și a Sf. Episcopii a Râmnicului Nou-Șerban, cu care s'au comunicat desideratele exprimate de preoți în conferințele pastorale generale.

P. C. Icon. C. Ionescu, zice că din raportul comisiunei se văd două lucruri foarte importante. Mai întâiu e foarte nimerită și foarte bună propunerea Comisiunei, ca toate desideratele conferințelor pastorale să fie trimise unei comisiuni speciale, care să le studieze de aproape, pentru că desideratele sunt variate și preoții doresc să se facă ceva cu desideratele exprimate de ei în conferințe. Al doilea în ceea ce privește pe preoții văduvi, ei știu că au un stăpân în Kiriarhul lor și este Sfântul Sinod care se cuvine să ia dispozițiunile ce va crede în înțelepciunea sa și față de împrejurările în care ne găsim.

P. C. Icon. D. Lungulescu, zice: Se știe că în una din sesiunile trecute, s'a discutat chestiunea desideratelor. Declară că împărtășește părerea P. C. Icon. C. Ionescu de a se trimite toate desideratele conferințelor preoților la o comisiune specială, care să le studieze și să aducă înaintea Consistoriului Superior rezultatul și părerile sale asupra acelor deziderate și mai ales asupra celor mai importante. P. C. Sa crede că ar fi bine să se lărgască cercul de activitate al acestei comisiuni.

P. C. Icon. P. Procopiescu zice, că se unește și P. C. Sa cu părerea P. C. Icon. C. Ionescu de a se alege o comisiune specială care să se ocupe și să studieze de aproape desideratele exprimate de preoți în conferințele generale.

În ceea ce privește pe preoții văduvi recunoaște că această chestiune trebuie rezolvată de întreaga Biserică ortodoxă.

I. P. S. Președinie, dă lămuriri asupra discuției urmate și declară, că găsește bună părerea de a se alege o comisiune specială, care să se ocupe cu studierea dezideratele preoților, exprimate în conferințele generale și propunerile pe care Comisiunea le va găsi bune și întemeiate să le aducă înaintea Consistoriului Superior. Dar în ceea ce privește pe preoții văduvi, chestia aceasta a fost adusă și înaintea Sf. Sinod mai anii trecuți, cerându-ne părerea însăși Patriarhia de Constantinopol din motivele atunci arătate, când Sfântul Sinod și-a spus cuvântul său momentan, recunoscându-se că această chestiune care constituie un punct cardinal de despărțire între clerul apusean și cel răsăritean, nu se poate rezolvi definitiv decât prin consensul întregii Biserici Ortodoxe. Astfel fiind, I. P. S. Sa găsește că rău a fost adusă prin conferințe această chestie înaintea Consistoriului Superior, nefiind de atribuțiunile lui, ci a Sf. Sinod. Preoții văduvi trebuie să știe, că după Sf. Scriptură, Sf. Canoane și credința generală sunt dator să trăiască în înfrânare, pază și desăvârșită curăție, spre a servi de pildă bună și morală tuturor credincioșilor enoriași. De altfel Sf. Canoane, precum canonul 3 al Sinodului I Ecumenic, 5 al Sinod. VI Ecumenic, 88 al Sf. Vasile cel Mare etc. prevăd ce trebuie să facă preoții văduvi ca să nu fie compromițători apostolatului pe care-l profesază și sunt dator să-l păzească cu sfințenie. Tot Sf. Canoane poruncesc desbrăcarea de darul preoției a aceluia ce nu o mai respectă cu sfințenia și curăția datorită, dorind a duce o viață cu totul lumească și contrară Sf. Taine a Preoției. Se aprobă concluziunile raportului și a se alege o comisiune specială, care să se ocupe pe viitor cu dezideratele exprimate de preoți în conferințele generale.

P. C. Icon. P. Procopiescu, citește raportul Comisiunii de cântări bisericesti privitor la manualul de tipic pentru școlile de cântăreți bisericesti, înaintat de P. C. Iconom D. Lungulescu.

P. C. Icon. I. Antonovici, zice că după regula urmată până acum, lucrările acestea pentru cărți trebuie a se discuta și vota în ședință, la care să ia parte numai membrii aleși, pentrucă vin apoi la Sf. Sinod spre rectificare.

P. C. Icon. Ilie Teodorescu, zice că i se pare greșită părerea P. C. Icon. I. Antonovici, de oarece în urma mo-

dificărei legii, Consistoriul Superior nu decide ci dă numai păreri, așa că n'au să mai fie ședințe la care să ia parte numai membrii aleși, ci la toate ședințele iau parte toți membrii, pentru care și D-nul Ministru a făcut declarația că dorește ca Consistoriul Superior să fie totdeauna în plenul său.

P. C. Icon. C. Ionescu, zice că chestia e controversată, totuși *P. C.* Sa pe baza art. 18 și 21 din lege, pe care le citește, crede că trebuie să fie ședințe la care să ia parte numai membrii aleși, căci acest articol zice, că unele din lucrările Consistoriului Superior, ca să devină executorii trebuie a fi aprobate de Consiliul de Miniștri, iar altele de Sf. Sinod.

P. C. Icon. P. Procopiescu, zice că prin modificarea făcută legii, art. 21 e desființat și ca atare se unește cu părerea păr. Ilie Teodorescu.

P. C. Icon. C. Ionescu zice, că în tot cazul până la modificarea regulamentului interior, Consistoriul Superior lucrează după vechiul regulament.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos zice: Față de modificarea legii, trebuiă în prima linie să procedăm la modificarea regulamentului interior și cred că e bine să nu ne mai ocupăm cu alte lucrări până nu se modifică regulamentul. *P. S.* Sa declară că împărtășește părerea Păr. Ilie Teodorescu, căci ar fi și o anomalie cu ședințe plene și neplene, de oarece Consistoriul Superior e un Corp Bisericesc constituit, în care iau parte reprezentanții clerului și Ierarhii țării, spre a se consfătuși asupra chestiunilor de ordine morală și materială privitoare la Biserica noastră și la clerul ei.

Punându-se la vot propunerea *P. S. Episcop al Dunărei de Jos*, se primește în unanimitate.

Se procede la modificarea regulamentului interior.

P. C. Iconom I. Antonovici, raportor, citește modificările făcute de comisiune. Art. 1—6 rămân nemodificate. art. 6 se votează modificat astfel: «Membrii Consistoriului Superior Bisericesc primesc o îndemnizare de câte 20 lei pe zi pe tot timpul sesiunii, câte un bilet permanent pe căile ferate române, precum și revista «Biserica Ortodoxă Română» și «Monitorul Oficial». Art. 7—11 rămân nemodificate. Se citește art. 11 cu modificarea propusă de co-

misiune. Primul aliniat rămâne nemodificat, Al. II-lea se votează modificat astfel: «Consistoriul Superior Bisericesc va avea doi stenografi». Art. 12—17 rămân nemodificate. Se citește art. 17 cu modificările propuse de comisiune.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos propune a se da altă redactare modificării propusă de comisiune.

Se suspendă ședința pentru cinci minute.

La redeschiderea ședinței *P. S. Episcop al Dunărei de Jos* zice: Socotesc că cu toată graba ce comportă acest regulament, este bine a se amâna până va fi și D-nul Ministru de față la ședință; cred că e bine să avem ședința viitoare Miercuri și să rugăm pe D-nul Ministru ca să vină și Domnia sa.

I. P. S. Președinte împărtășește propunerea făcută de către *P. S. Episcop al Dunărei de Jos*, pe care punând-o la vot se primește în unanimitate.

I. P. S. Președinte arată, că a fost pus la ordinea zilei pentru astăzi și proiectul de regulament privitor la preoții de armată. *I. P. S.* Sa dea lămuriri că acest proiect de regulament înainte de a fi discutat și votat de Consistoriul Superior, trebuie a fi trimis și Onor. Minister de Răsboi, cuprinzând chestiuni de natură cu totul bugetară și ordine militară, spre a-și face observațiunile sale și numai după ce se va înapoi de la Ministerul de Răsboi cu adaosurile ce va avea de făcut, să se discute și voteze de Consistoriul Superior Bisericesc, după care va trece la Sf. Sinod și Onor. Minister de Culte, pentru decretul de sancționarea cuvenită.

În urma discuțiunii urmată pro și contra, la care au luat parte PP. CC. Iconomi C. Ionescu, P. Procopiescu, Ilie Teodorescu, D. Lungulescu, N. Gheorghiu, I. Antonovici și *P. S. Episcop al Argeșului* și în urma lămuririlor date de *I. P. S. Președinte* se amână de o cam dată discutarea și votarea acestui proiect de regulament pentru definitivă dispoziție, în urma înțelegerii cu Onor. Minister al Cultelor.

Ședința se ridică la orele 12 și se decide ședința viitoare pentru Miercuri 9 Mai la orele 9 dimineața.

Președinte † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar. *Iconomul Marin Iliescu.*

Ședința din 9 Mai 1912.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal al PP. SS. și PP. CC. Membri. Prezenți 31, în concediu 5. Este de față și D-nul Administrator al Cassei Bisericii.

Se citește sumarul ședinței precedente. care punându-se la vot, se aprobă cu rectificările cerute de P. C. Iconom C. Ionescu.

I. P. S. Președinte comunică că I. P. S. Mitropolit al Moldovei a cerut concediu pentru astăzi, fiind ocupat la o solemnitate la Fundația Universitară a M. S. Regelui. Tot odată comunică că și I. P. S. Sa va fi ocupat astăzi, urmând a se duce la solemnitatea și serviciul religios pentru punerea pietrei fundamentale la azilul surorilor de caritate «Regina Elisabeta», de aceea roagă a se accelera lucrările, neputând a prezida ședința decât până la ora 10.

P. C. Iconom N. Iancu comunică că P. C. Iconom Cosma Petrovici fiind chemat în familie pentru caz de boală, roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 9 Mai.

P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu comunică că P. S. Arhiereu Sofronie Craioveanu roagă a i se acordă concediu pentru astăzi, iar P. S. Sale pentru Vineri, fiind ocupat la un serviciu religios. Se acordă concediile cerute.

Se citește următoarele comuicări: Suplica P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu, prin care roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 9 Mai, fiind ocupat la un serviciu religios. Se acordă concediul cerut.

Idem a obștei locuitorilor din comuna Cezieni, cătunul Frăsinet, jud. Romanați, prin care roagă a se modifica parohiile Cezieni și Frăsinet, spre a se putea îngriji bine cu cele religioase de către parohii respectivi.

Idem a preotului ajutător Oprea Ștefănescu dcla parohia Vișina cătunul Vișina Nouă, jud. Romanați, prin care roagă a se interveni către D-nul Ministru al Cultelor ca să nu se mai facă plata salariilor preoților ajutători de către comune, ci să fie obiigate comunele a vărsa sumele respective la Stat—Administrațiunea Cassei Bisericii—care să le ordonanteze salariile.

Idem a epitropiei bisericii parohiale Flămânda din Bu-

curești prin care aduce la cunoștință că preoții nu se conformează dispozițiunii luată de Cassa Bisericii și Sfânta Mitropolie de a da $\frac{1}{4}$ din veniturile ce intră pe ușa bisericii și cântăreților, diaconului și paracliserului și roagă a se da o soluțiune, care să fie obligatoare pentru toți preoții. Acestea se trimit la comisiunea de parohii.

Terminându-se comunicările I. P. S. Președinte luând cuvântul arată că la ordinea zilei ședinței de astăzi este continuarea modificării regulamentului interior, care s'a amânat pentru această ședință, spre a fi de față și Domnul Ministru, dar D-sa neputând să vină astăzi la ședință din cauză că în acest timp este ocupat cu luarea și darea de seamă la Institutul Universitar «Carol I», aflându-se acolo, urmează să amânăm această discuție pentru ședința viitoare.

P. C. Iconom C. Nazarie citește raportul comisiunei pentru cărțile de ritual relativ la manuscrisele de predici înaintate de *P. C. Iconom I. Mălăescu* din Târgu-Jiului.

În urma lămuririlor date de I. P. S. Președinte, că autorii de predici și de alte lucrări privitoare la religie trebuie să păstreze limba noastră străbună sfântă și curată; care se află în cărțile vechi bisericești; să păstreze și acei termeni bisericești, care prin seculara lor întrebuințare în biserică s'au consfințit precum, slavă, axion heruvic, botez taină, utrenie, vecernie etc. Numai la nevoie când nu găsim un cuvânt vechiu bisericesc să întrebuințăm un cuvânt din cele mai noi, dar când avem cuvinte vechi cunoscute în cărțile noastre bisericești, trebuie să preferim pe cel vechiu celui mai nou, de pildă cuvântul «Dumnezeesc», în loc de «Divin», «Predanie» în loc de «tradiție», «taină» în loc de «mister» și altele. I. P. S. Sa atrage luarea aminte comisiunilor să observe bine manuscrisele, atât în privința cuprinsului cât și a limbei curat bisericești, căci este bine să păstrăm limba curat românească, care se găsește în cărțile vechi bisericești. Se admite concluziunea raportului comisiunei, care este de a se aproba spre imprimare, predicile înaintate de *P. C. Icon. I. Mălăescu*.

P. C. Iconom I. Mălăescu citește raportul comisiunei pentru cercetarea manualelor de învățământ religios relativ la manuscrisul înaintat de *P. C. Icon. C. Ionescu* profesor secundar în București, intitulat: «Explicarea evangheliilor» pentru cl. II secundară, aprobat de Onor. Mi-

nister al Cultelor și Instrucțiunii. Se admite concluzia raportului care este de a se aprobă menționatul manuscris.

Acelaș P. C. Raportor citește raportul aceleiași comisiuni relativ la manuscrisul înaintat de D-nul N. Dobrescu profesor la facultatea de Teologie, intitulat Istoria Bisericii Române pentru clasa VI-a secundară, aprobat de Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunii. Se admite concluziunea raportului, care este de a se aprobă numitul manuscris.

P. C. Icon. C. Ionescu, citește raportul comisiunii pentru cărțile de ritual relativ la manuscrisul înaintat de P. C. Arhimanurit Gherasim Miron, profesor și confesor Penitenciarului Central din Iași, intitulat «Carte de rugăciune pentru deținuți prin închisori și pentru toți cei ce sunt în necazuri și supărări.

P. S. ~~S. S.~~ *Episcop al Dunărei de Jos*, zice că mulți doresc a se face autori, dorința e legitimă, dar nu toți cei cari au această dorință, au chemarea de a putea corespunde dorinței lor. Așă văzurăm că este cazul în raportul care ni s'a citit acum. În legătură cu aceasta, P. S. Sa arată că P.P. SS. Episcopi, P.P. S.S. Arhieriei și preoții întâmpină la unele servicii oarecare lipsuri. Așă la desvelirea unei statui, la inaugurarea unui tunel, a unui pod, la punerea în circulație a unui bastiment, n'avem rugăciuni speciale, pe care să le citim la asemenea ocaziuni pe lângă serviciul religios care se face, adecă sfințirea apei. P. S. Sa este de părere, că ar fi bine să se facă astfel de rugăciuni necesare, fără ca prin aceasta să depășim dela regulile stabilite ale ritualului bisericii noastre naționale Ortodoxe Române. Aduce laudă P. C. Icon. I. Antonovici, membru al Consistoriului Superior Bisericesc, care a alcătuit frumoase rugăciuni trebuitoare la sfințirea steagurilor și altele pe care le-a rostit chiar P. S. Sa acum de curând în ziua de Sf. Gheorghe la Brăila cu ocazia sfințirii unui steag și la inaugurarea tunelului dela Berești. Astfel de rugăciuni sunt necesare și prin ele aducem laudă lui Dumnezeu care a luminat mintea omului ca să se folosească pe puterea aburului și i-a pus la îndemână lemnul, ferul, piatra și celelalte materialuri trebuitoare și de folos. E bine a se face o carte cu astfel de rugăciuni acomodată.

ocaziunilor, după cum a făcut și răposatul de vecinică și fericită pomenire episcopul Melchisedec al Romanului. Pentru aceasta roagă pe Onor. Consistoriul Superior Bisericesc să primească a se alege o comisiune care să alcătuiască astfel de rugăciuni trebuitoare la diferite ocaziuni pentrucare n'avem rugăciuni anume în cărțile noastre de ritual. P. S. Sa propune a se alege în această comisiune P. C. Icon. I. Antonovici, P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu și alți membri pe care Onor. Consistoriu va voi să-i aleagă, putând de altminteri și alți preoți să se îndeletnicească ca se alcătuiască astfel de rugăciuni, înaintând lucrările lor Consistoriului Superior spre a le cercetă și pe care le va găsi bune, fie alcătuite de comisiune, fie venite dela alți preoți se vor înaintă la Sf. Sinod spre cercetare și aprobare.

I. P. S. Președinte, dă lămuriri că deși în ~~o~~ noastre de ritual se găsesc rugăciuni aproape pentru toate trebuințele vieții religioase, care au fost până acum acomodate și la cazuri neprevăzute și pe care le putem vedea în Evhologiu și colecțiunea răposatului episcop Melchisedec; totuși sunt ocaziuni, pe care le-a amintit P. S. Episcop al Dunărei de Jos, cum este inaugurarea unui pod, unui bastiment, unui tunel etc. pentru care nu se găsesc rugăciuni special făcute, nici în Evhologiu nici în acea carte a răposatului episcop Melchisedec și care sunt trebuitoare. O parte din această lipsă a încercat a o îndeplini Prea Cucernicul Icon. I. Antonovici atunci când foarte bine a compus slujba sfințirii steagurilor, aprobată și imprimată de Sf. Sinod. Idem rugăciunea pentru deschiderea tunelului de mai sus arătat, pe care cu multă plăcere a citit-o în manuscris. Pentru aceia I. P. S. Sa aprobă părerea P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos, s'a primit în unanimitate.

Se suspendă ședința pentru cinci minute spre a se consfătuî P.P. S.S. și P.P. C.C. Membri asupra persoanelor care să fie alese în comisiunea propusă de P. S. Episcop al Dunărei de Jos.

La redeschiderea ședinței.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, propune a se alege în această Comisiune și P. S. Episcop al Hușilor.

P. C. Icon. N. Gheoaghiu, crede că ar fi bine să se aleagă P.P. S.S. Episcopi al Dunărei de Jos și al Hușilor, P. S. Arh. Vartolomeu Bacaoanul și P.P. C.C. Iconomi I. Antonovici și C. Nazarie.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, propune a fi aleși pe lângă cei doi membri pe care i-a propus mai înainte și membrii cari fac parte din comisiunea pentru cărțile de ritual. Punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de Jos, s'a primit în unanimitate.

Se aprobă concluzia raportului citit de respingerea manuscrisului înaintat de P. Cuv. Arhimandrit Gherasim Miron, pentru motivele arătate în raport.

P. C. Icon. I. Antonovici, citește raportul privitor la manuscrisul înaintat de P. C. Icon. I. Mălăescu, profesor secundar în Târgu-Jiului, intitulat: «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II-a secundară, aprobat de Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunii publice. Se aprobă concluziunea raportului comisiunii, care este de a se aprobă menționatul manuscript. Acelaș P. C. Raportor citește raportul privitor la manuscrisul înaintat de acelaș autor, intitulat: «Istoria Sfântă a Vechiului și Noului Testament» pentru clasa I-a secundară, aprobat de Onor Minister al Cultelor și Instrucțiunii.

I. P. S. Președinte, roagă comisiunile să nu recomande pentru aprobare cărți care nu întrunesc toate condițiunile spre a putea fi bune din toate punctele de vedere, sau care ar avea oarecare lipsuri, pentru că numai așa vom putea ajunge ca să avem în școale cărți bune pentru învățământul religios. Prima condiție este (atât după un vot anumit al Sf. Sinod cât și după dispoziția Ministerului Școalelor) 1) Ca conținutul să fie corect cu învățăturile Sf. Biserici; 2) corectitudinea limbei, cât se poate mai mult ferită de cuvinte noi, și al 3-lea fiecare autor să prezinte lucrarea în două exemplare, nu imprimate ci manuscrite bine scrise, dintre care manuscrite, pe unul se fac corectările în roșiu, iar pe al doilea se copiază acestea întocmai și un exemplar din acestea rămâne în arhiva Sf. Sinod pentru controlul necesar la edițiunile următoare a căror autori adese ori folosindu-se de numele aprobării fac schimbări ce nu mai seamănă cu ediția I-a. S'au întâm-

plat în trecut că unii autori n'au introdus de fel modificările care li s'au semnalat de Comisiune; alții au făcut mari modificări în alte ediții pe care le-au mai scos fără aprobare; ceiace a provocat retragerea aprobării unei asemenea cărți, imprimate fără corectările cerute. De aceea Sfântul Sinod a hotărât, precum am zis, să se înainteze manuscriptele în două exemplare, pentruca un exemplar cu toate corectările făcute de Comisiune să se trimită autorului, iar cellalt iarăși cu toate corectările să se oprească la arhivă, pentru viitorul control necesar.

P. C. Iconom I. Antonovici zice: Comisiunea semnalează autorilor aceia ce trebuie să modifice sau să îndrepteze și Consistoriul Superior aprobă lucrarea cu rezerva ca autorii să se conformeze în totul și numai după ce se vor conforma, să aprobă și de Sfântul Sinod, făcând toate îndreptările cu cerneală roșie în manuscris.

P. S. Episcop al Râmnicului zice: Să se oblige autorii mai întâi să facă toate îndreptările și după aceia să se aprobe lucrările. *P. S.* Sa spune că a fost profesor secundar și știe că unele lucrări aprobate în prima ediție, precum a arătat și *I. P. Președinte*, în celelalte nu se mai potriveau, făcându-li-se mari modificări, din cauză că nu mai erau supuse din nou aprobării.

P. C. Iconom C. Ionescu zice: că dorința *I. P. S. Președinte* se poate realiza foarte bine, pentrucă vin la Sf. Sinod, iar Sf. Sinod nu le va aproba până când autorii nu vor face modificările cerute în manuscrise cu cerneală roșie.

În urma discuțiunii urmată, punându-se la vot concluziunea raportului, de a se aproba manuscrisul menționat, prezentat în două exemplare, se admite cu condițiunea ca autorul să introducă în el toate îndreptările și complectările arătate în raportul comisiunii, după care se va înainta la Sf. Sinod pentru definitiva aprobare.

P. C. Icon. P. Procopiescu citește următoarele rapoarte ale comisiunii pentru cercetarea manualelor de cântări bisericești.

Raportul privitor la manuscrisele înaintate de Cucernicul Diacon *T. V. Stupcan*, maestru de cântări bisericești la Seminarul Veuiamin din Iași, întitulate: «Doxologii practice». «Heruvice și Axioane Duminicale». Se admite con-

concluziunea raportului, care este de a se aproba menționatele manuscrise.

Idem relativ la manualul imprimat, înaintat de Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunii—Direcțiunea Invățământului Secundar și Superior—întitulat: «Coruri, voci mixte», de D-nul Ioan Bohociu, maestru de muzică la liceul din Galați. Se admite concluziunea raportului, care este de a se aproba menționata lucrare.

Idem la lucrarea înaintată de P. C. Iconom D. Lungulescu din Craiova întitulată: «Tipic pentru școalele de cântăreți bisericești».

I. P. S. Președinte luând cuvântul zice: Biserica noastră are tipicele slujbelor dumnezeiești stabilite din vechime. Sf. Sinod a tipărit și publicat un tipic recunoscut ca ediție a Sf. Sinod tot după cele vechi. Apoi mai avem în Minee, liturgier, Triod, Penticostar, Evhologiu, Arhieraticonul pentru slujbele arhieriești și în celelalte cărți de ritual precum e Octoihul și altele bune povățuiri de tipic, locale, deosebit că pentru Sf. Mănăstiri este tipicul cel mare mănăstiresc al Sf. Sava. Astfel fiind cred de prisos a se mai face alte cărți de tipic. Acestea nu pot fi decât compilări sau reproduceri după cele recunoscute din vechime în Sfânta noastră Biserică. De aceste prelucrări de tipice s'au înaintat și altă dată Sf. Sinod, dar totdeauna au fost respinse ca neavenite. Cred că s'ar putea aproba aceasta numai ca carte de citit pentru amatori, dar nu obligatoare pentru biserică.

P. C. Iconom P. Procopiescu zice că nici autorul nu cere a se aproba decât pentru școalele de cântăreți. Cu aceste lămuriri se aproba concluziunea raportului, care este de a se admite lucrarea menționată spre a servi la școalele de cântăreți, iar nu pentru biserică.

P. C. Iconom C. Ionescu citește raportul privitor la manuscrisul înaintat de Preotul Ec. V. Catană, parohul comunei Samova, jud. Tulcea întitulat «Monografia parohiei și comunei Samova» din jud. Tulcea.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, luând cuvântul zice: că'l surprinde aceasta că a fost înaintată la Consistoriul Superior Bisericesc, lucrarea despre care tratează raportul comisiunii, pentru că una din temele cari s'au dat preoți-

lor din Eparhia Dunărei de Jos pentru conferințele generale este ca să facă fiecare monografia bisericii și comunei unde se află, în scopul că toate aceste monografii vor fi cercetate și pe cele mai bune le va publica însuși cu spesele P. S. Sale într'un volum. Totodată P. S. Sa mai adaogă că la 1914, împlinindu-se 50 ani dela înființarea Eparhiei Dunărei de Jos, în interesul observării și constatărei progresului făcut de acea eparhie, a luat dispozițiuni să se facă până atunci monografiile tuturor bisericilor și comunelor din acea de Dumnezeu păzită Eparhie, spre a se publica o lucrare complectă și care să fie folositoare din toate punctele de vedere. P. S. Sa deci este de părere a se respinge lucrarea și a se înapoiă preotului care s'a prea grăbit cu înaintarea ei. Se aprobă propunerea P. S. Episcop al Dunărei de Jos, de a se respinge și a se înapoiă autorului.

P. C. Iconom N. Jingoii citește raportul comisiunii pentru cercetarea lucrărilor de cântări bisericești privitor la manuscrisul înaintat de D-nul Nicolae I. Barcan, profesor la școala de cântăreți bisericești din jud. Neamțu și cântăreț la bisarica catedrală din orașul Piatra Neamțu intitulat «Micul Anastasimatar», pe psaltichie. Se admite concluziunea raportului care este de a se da aprobare să-l tipărească.

I. P. S. Președinte pofteste pe P.P. S.S. și P.P. C.C, Membri ai Consistoriului Superior să vină mâine 10 Mai la solemnitătea care va avea loc la Sf. Mitropolie, fiind aceasta anume dorită de cele mai înalte autorități ale Statului.

Ședința se ridică la ora 10¹/₂ și se decide ședința viitoare pentru Vineri 11 Mai la ora 9 dimineață.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Icon. N. Jingoii.*

UN RAPORT.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

În ședința de la 24 Iunie 1911, Sfântul Sinod în urma desbaterilor pertractate cu ocaziunea procesului intentat P. S. Gherasim Safirin Episcop de Roman, dat judecăței pentru răsvrătire contra Sf. Sinod și contra ordinii în Stat, l-a pedepsit cu unanimitatea membrilor săi la depunere din scaunul Episcopiei, pe baza canoanelor bisericești, a practicei din Biserica ortodoxă și datinilor țării mijlocind la Inaltul Guvern de a aduce la îndeplinire acea hotărîre, ceea ce s'a și făcut.

De atunci și până în prezent P. S. Arhiereu Gherasim Safirin stabilindu-se aici în Capitală, în loc să se ducă la o mănăstire, după cum îi poruncesc canoanele și regulele bisericești, n'a încetat cătuși de puțin de a arunca tot felul de invective și calomnii la adresa Membrilor Sf. Sinod, fie prin gazete, fie prin diferite broșuri, și a declară că hotărîrea Sf. Sinod este nedreaptă, că este nulă și de nul efect, pentrucă odată cu depunerea sa din Episcopat n'a fost și caterisit.

În ziua de 4 Februarie anul prezent, Marele Colegiu electoral fiind convocat spre a alege un Episcop la scaunul Eparhiei Romanului, devenit vacant prin depunerea P. S. Gherasim Safirin, a ales pe noul Episcop, care în ziua de 12 a aceleiași luni a și fost investit de Majestatea Sa Regele cu ceremonialul obicinuit.

Faptul acesta ar fi fost de ajuns ca să convingă pe ori

ce om de simț, că a mai avea pretențiuni asupra unui lucru ce nu-i mai aparține, este ridicol, și totuși P. S. Gherasim Safirin nu s'a sfiit de a scrie și după aceea prin gazete, că dânsul «este și rămâne Episcop al Romanului», sfidând pe față pe Sf. Sinod, pe Guvernul țării, pe Marele Colegiu electoral care este reprezentarea țării întregi, și chiar pe însuși capul Statului, Majestatea Sa Regele, care cu toții, după părerea P. S. Sale, au procedat rău, alegând un nou Episcop la Roman unde dânsul «este și rămâne Episcop».

Atitudinea aceasta vrăjmășească și necuviincioasă contra Sfântului Sinod, contra Marelui Colegiu electoral, contra țării întregi și chiar contra Majestății Sale Regelui țării, este ne mai pomenită și nimeni nu s'ar fi putut aștepta ca un Ierarh al Bisericii Române să facă, ceea ce spre cinstea sfintei noastre Biserici și a țării, e de dorit să nu se mai întâmple niciodată.

Alegațiunea P. S. S. Arhiereului Gherasim Safirin că depunerea sa din tronul eparhial, fără a fi caterisit este necanonică și că nu s'a petrecut în Biserica creștină un caz analog în trecerea timpului, este neadevărată, căci cercetând cu amănunțime prin canoanele bisericești și diferitele explicațiuni și comentarii date de cei mai de seamă canoniști, se pot găsi multe cazuri identice cu cazul P. S. Sale.

Așa de pildă *Socrate*, marele istoric al Bisericii creștine ne spune în cap. IX, cartea I a istoriei sale, de ceea ce a hotărât I-ul Sinod din Niceea dela 325 în chestiunea lui Arie și a adeptilor săi, între care a fost prenumărat și Meletie, Episcopul Licopolei din Tebaida, învinovățit de erezie. Pe acest Episcop Sf. Sinod nu l-a caterisit, *ci i-a permis numai să locuiască în orașul Licopolei, reședința Eparhiei, fără însă să hirotonisească sau să aibă vot la alegeri, nici să se poată duce în alt oraș pentru acest sfârșit, și cu restricțiunea că el își va păstra numai cinstea rangului său.* Mai departe același istoriograf adaugă: «*S'a crezut de cuviință de a se hotărî astfel cu Meletie din cauza îndărătniciei, a neascultărcii și a violențelor la care este supus din firea sa, de teamă ca nu cumva redându-i-se autoritatea, să abuzeze de ea spre a provoca noi turburări*». Aceasta o

certifică și Sozomen în istoria sa bisericească, cum și tâlcuirea dela canon. 8 dela Sinod. I Ecumenic ca și îndemnarea No. 1 pag. 86 la acelaș canon din Pidalion.

Iată dar că chiar la Sinodul I Ecumenic s'a petrecut un caz indentic cu al P. S. Gherasim, când Sf. Sinod acordând circumstanțe atenuante lui Meletie, Episcopul Licolpolei, l-a depus din scaun fără a-l caterisi.

Sinodul al III-lea ecumenic întrunit în Efes, în anul 431 chiar prin canonul I hotărăște că *«dacă vr'un Mitropolit de Eparhie, apostasindu-se sau despărțindu-se de Sfântul și Ecumenicul Sinod va trece către adunarea apostasiei, sau după aceasta s'ar unì cu dânsa sau ale lui Celestin a cugetat sau va cugeta, acesta nicidecum poate lucra împotriva Episcopului Eparhiei, fiindcă este nelucrător și scos de către Sinod de acum înainte, dela toată bisericeasca împărtășire»*. (Vezi și tâlcul acestui canon, cum și însemnarea dela No. 1).

Așa dar în acest canon vedem că chiar pe un mitropolit cu oarecare prerogative canonice mai mari decât Episcopul său sufragane, Sf. Sinod din Efes îl lipsește de prerogativele de Mitropolit, adică de dreptul de privighere asupra Episcopilor din jurisdicția sa, dacă s'ar dovedi că a trecut de partea eresului lui Nestorie sau a lui Celestin, fără însă a fi și caterisit din treapta de Arhiepiscop *«rămânând nelucrător și scos de către Sinod dela toată bisericeasca împărtășire»* zice canonul.

Un caz de depunerea Episcopului din scaun fără a fi caterisit se găsește și în canonul 40 al Sinodului din Cartagena, prin care se hotărăște că *«Episcopul care ar câștigat țarini în timpul Episcopiei, fie din dăruire, fie din moștenirea de pre la rudenii, aibă-le în stăpânirea sa, însă dacă ar voi a le întoarce înapoi după ce le-a dat episcopiei, ca un netrebnic se va judeca și nevrednic de cinstea bisericească»*.

Iată și aici hotărăște Sinodul de a fi depus un asemenea Episcop fără însă a-l caterisi sau degradă din treapta de Arhiepiscop, ci îl consideră numai ca nevrednic de treapta de Episcop.

Trecând acum dela canoanele bisericești la datinile țării noastre, găsim că până prin secolul al 17-lea în Bise-

rica din Moldova și Valachia depunerea Episcopilor și a Mitropoliților eră însoțită de surghiun la una din Monastirile țării, iar nici decum de caterisire.

Așa de pildă Mitropolitul Nifon a fost depărtat din scaunul Mitropoliei de Radu cel Mare în anul 1508 fără a fi caterisit, *«pentru că viața și traiul și învățăturile sale, zice porunca Domnului, «noi nu le putem răbdă căci strică obiceiurile noastre».*

În Moldova spune cronicarul N. Costin, că Constantin Vodă Mavrocordat, a surghiunit pe Sava II Mitropolitul Moldovei, găsindu-i vina că n'a voit să meargă la marginea țării muntenești, iar alții spun că n'a voit să deslege văcăritul.

Tot în Muntenia Grigore Ghica la 1668 a detronat pe Mitropolitul Teodosie, presupus că lucră contra Domnului în unire cu Cantacuziniștii, rudele sale, fără însă a fi caterisit după cum spune Dionisie Fotino.

Tot așa a fost depus din scaun fără a fi caterisit și Varlaam al Ungro-Vlahiei de către adunarea boierilor împreună cu Episcopii și Arhierii, care a hotărât ca Varlaam să fie depărtat din tronul Mitropoliei Ungro-vlahiei și de veniturile ei, și să rămâe în pace și liniște.

Tot așa a fost depus și Dositeiu Mitropolitul Ungro-Vlahiei la anul 1809 fără să fie caterisit.

Dar chiar în timpul nostru găsim un caz de depunere din tron fără caterisire. Mitropolitul Moldovei Sofronie Miclescu a fost depus din scaun de Vodă Cuza în anul 1859 și surghiunit la Monastirea Slatina până la finea vieții sale.

Din toate aceste rezultă în mod cert că depunerea din tronul Episcopiei Romanului a P. S. Gherasim Safirin, fără să fie caterisit este canonică în concordanță cu practica din Biserică, și cu datinile țării noastre, și deci trebuie ca imediat după pronunțarea hotărârii de către Sf. Sinod dată cu unanimitatea membrilor săi, să se resemneze și retragă la una din Monastiri, spre a se liniști.

Însă din nenorocire n'a făcut așa, ci stând aici în Capitală închis în casă și nici măcar dându-și seama că este călugăr și ca atare este ținut de regulile călugărești de a se duce la biserică, Preasfinția Sa își petrece timpul

scriind pamflete și libeluri la adresa membrilor Sf. Sinod, dela care apoi și cere dreptatea ce zice că o are.

Așa de pildă prin suplicile sale dela 27 Februarie și 12 Martie după ce contestă legalitatea și canonicitatea hotărîrii Sf. Sinod dela 24 Iunie 1911, se roagă de a se cercetă din nou cazul pentru care a fost condamnat pe nedreptul zice P. S. Sa.

Tot aceasta o cere și prin suplica dela 14 Mai curent, prin care din nou se roagă de a i se revizui procesul și a i se redă drepturile ce crede că le are.

Câte trele aceste suplici înregistrate la No. 73, 74 și 75, Înalt Preasfinția Voastră le-ați trimis Comisiunei de petițiuni a Sf. Sinod, spre a-și da părerea.

Următori acestei rezoluțiuni, întrunindu-ne, am luat în cercetare cele cuprinse în acele petițiuni și

Comisiunea de Petițiuni

Având în vedere că hotărîrea dată de Sf. Sinod în ședința dela 24 Iunie 1911 este pronunțată de unanimitatea Membrilor Sf. Sinod și potrivit can. 16 de Antiohia, care zice: «*Dacă vr'un episcop pentru oarecare vinovății s'ar fi părît, și s'ar judecă de toți Episcopii ce sunt în acea Eparhie și toți într'o unire o hotărîre ar dà împotriva lui, acesta de alții să nu se mai judece, ci să rămână adevărată hotărîrea cea conglăsuită a Episcopilor Eparhiei*», Sfântul Sinod nu poate reveni asupra hotărîrii;

Având în vedere că principiul revizuirii unei judecăți este admis și de legile civile, însă numai atunci când după pronunțarea sentinței se pot descoperi noi elemente, de care nu s'a știut sau nu s'a ținut seamă la pronunțarea sentinței, ceea ce nu se întâmplă în cazul P. S. Gherasim; căci P. S. Sa și de astădată reeditează aceleași pe care le-a aruncat asupra Sfântului Sinod timp de trei ani de zile și nu indică nimic nou în susținerea cererii sale;

Având în vedere că după orice logică omenească condamnatul care cere revizuirea se adresează judecătorilor săi firești cu umilință și cu bună cuviință, așteptându-și în liniște reabilitarea, iar nu cu calomnii asvârlite pe hârtie contra judecătorilor—cari potrivit zicerei Sf. Scripturi reprezintă pe Dumnezeu când judecă și pronunță hotărîrea—fapt care se vede în toate suplicile numitului;

Având în vedere că și în sesiunea de toamnă din anul 1911, Sfântul Sinod cu unanimitatea membrilor săi a respins cererea de revizuire făcută de P. S. Gherasim ca nefondată;

Având în vedere că chiar dela pronunțarea hotărîrii Sf. Sinod, P. S. Gherasim Safirin deși a fost depus din scaunul Episcopal, prin diferite articole publicate prin gazete și diferite broșuri nu s'a sfiit de a semna cu titlul de Episcop al Romanului, ceiace este dovadă de cea mai mare abatere dela regulele bisericești și dela ordinea și disciplina dintr'un stat bine organizat;

Având în vedere că ca urmare a sentinței Sfântului Sinod, Marele Colegiu Electoral, potrivit legii organice a Sf. Sinod în ședința din 4 Februarie anul curent a ales Episcop la Eparhia Romanului, în locul vacant, iar Majestatea Sa Regele l'a investit pe noul Episcop conform regulelor bisericești și datinilor țării așa că cererea Arhiepiscopului Gherasim Safirin de a fi reintegrat în drepturile de Episcop este o nesocotință gravă adusă Marelui colegiu Electoral și Majestății Sale Regelui, ca și cum n'ar fi știut s'au nu și-ar fi dat seama de importanța faptului;

Considerând că dacă numai singur faptul că Marele Colegiu Electoral a ales un nou Episcop la Roman, în locul vacant este legal și canonic, de oarece țara întreagă l-a ales, dar încă când s'a avut în vedere și hotărîrea dată de Sfântul Sinod în ședința dela 24 Iunie 1911?

Având în vedere că dacă prin acea hotărîre P. S. Gherasim a fost pedepsit numai cu depunerea din scaunul episcopal, fără să fie caterisit, totuși o asemenea sentință este în deplin acord cu canoanele, cu practica Bisericii și cu datinile țării și prin urmare nu poate fi considerată de nelegală și necanonică, dupre cum susține Prea Sfinția Sa;

Având în vedere că prin atitudinea sa, P. S. Arhiepiscopul Gherasim Safirin se încearcă a întreține mai departe agitația în biserică, sperând că prin aceasta Sf. Sinod se va vedeà silit de a revizui procesul său;

Considerând că sfânta noastră Biserică otodoxă a trecut printr'o grea încercare, prin procesul intentat P. S. Arh. Gherasim Safirin, și că acum dupăce a reintrat în-

tr'o perioadă de pace și liniște, care-i sunt absolut necesare este ferm decisă de a nu mai îngădui noi agitații, dăunătoare credinței poporului Român și ordinei de stat;

În vederea tuturor acestora și ca o ultimă încercare, comisiunea Sf. Sinod opinează, ca pe deoparte Sf. Sinod să treacă la ordinea zilei (iară pe de alta prin I. P. S. Președinte, să mijlocească la Guvern, de a se lua cuvenitele măsuri ca P. S. Arh. Gherasim Safirin să se ducă la una din Monastirile din țară spre a se stabili, fiindu-i interzis de a mai stă în Capitală).

Această opinie a comisiunei, subsemnatul raportor, cu cel mai profund respect o supune deliberării și aprobării Sfântului Sinod.

Raportor (ss) † *Teodosie al Romanului.*

Membrii { (ss) † *Nicodim al Hușilor.*

MEDITAȚIUNI¹⁾.

În sfânta Evanghelie a lui Matei la cap. 22, v. 15—22, se vorbește despre sfatul ce au făcut Fariseii, ca să-l vâneze pe Iisus în cuvânt; cum l-au întrebat de se cade a da dajdie Kesarului sau nu, și răspunsul minunat al Mântuitorului prin cuvintele: *dați Kesarului cele ce sunt ale Kesarului, și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu,* prin cari se arată așa de bine în principiu, datoriile ce le are creștinul, atât către Dumnezeu, cât și către autoritatea lumească.

*

Nu este ceva rar de văzut în lume, ca unii oameni să întindă curse altora, pentru scopuri mai mult sau mai puțin necinstite și rele. Mai periculoase însă sunt acele curse,

¹⁾ Prelucrare.

În cari pe nesimțite se amestecă spiritul cel rău, spre a prinde în cuvinte prin organele sale pe oamenii de bine. Uneori îi angajază să aprobe răul prin o falsă bunăvoință. Alte ori inspirându-le o falsă râvnă și libertate rău înțeleasă, îi mână să ațâțe inutil pe acei ce pot vătăma adevărul sau pot să turbure pe oameni în bunele lor lucrări. Oricine este continuu expus la această dublă ispitire; fiindcă cu nimic nu este mai obicinuit spiritul cel rău, decât să tot trimită organe, cari ispitindu-ne, să ne pue în pericolul, sau de a ofensă pe Dumnezeu, sau a ne face obiectul prigonirii ominești. Primejdia aceasta este cu atât mai mare, că pe când Mântuitorul cunoștea răutatea Fariseilor, noi nu cunoaștem la timp artificii spiritului cel rău. De aceea este de nevoie a recurge în deosebi la Iisus Hristos, cerându-i izbăvirea de ispiti și pătrunderea necesară, spre a evita cursele cele rele.

Răutatea Fariseilor constă în dorința satanică de a-l face pe Iisus Hristos odios, sau regelor sau poporului. Mîinunatul său răspuns însă evită și pe una și pe cealaltă cursă. Aceasta arată că e o parte a prudenței creștine, de a evita ciocnirea cu lumea și cu acei ce au auctoritatea asupra ei. Generositatea creștinească nu este nici trufașă, nici imprudentă. Ea nu caută să se semnaleze prin o libertate indiscretă, și se păzește de afaceri și lucruri nepotrivite. Intr'un cuvânt ea unește simplitatea porumbului cu prudența șarpelui, după sfatul Mântuitorului¹⁾.

Când un om are inima coruptă, toate adevărurile pe cari el le cunoaște devin instrumentele patimilor sale, și departe de a le folosi la facerea binelui, ele îi servesc numai a colora răul ce-l face și a-i facilita executarea relelor sale planuri. Fariseii știau cari erau însușirile unui învățător al adevărului și a unui prooroc trimis de Dumnezeu.

¹⁾ Mat. 10, 16.

Știeau că el trebuie să fie dispus a mărturisi adevărul, fără să caute în fața oamenilor, și mai ales când i se cerea aceasta. Acest adevăr însă de care ei trebuie să facă o bună întrebuințare, nu le servește lor decât să întindă o cursă lui Iisus Hristos.

Aceasta arată clar, cât de important și necesar este omului să-și purifice inima sa, în timpul când se instruește. Căci dacă ea rămâne necurată și rea, toate cunoștințele cari s'ar putea dobândi, cât de veritabile să fie ele, nu-i vor servi decât a face răul cu mai multă adresă. Mulți se bucură de progresul ce copiii lor fac în școli, prin înmulțirea cunoștințelor; dar acele cunoștințe le vor fi inutile, dacă nu vor avea grija la timp de a le purifica și cultiva și inima;—ba vor avea neplăcerea și chiar durerea de a constata, că acele cunoștințe devin primejdioase, servindu-le ca instrumente ale celor mai rele pasiuni.

Fariseii nu meritau ca Iisus Hristos să le răspundă la întrebarea lor: *dacă trebuie a plăti dajdie Kesarului sau nu*; fiindcă ei îi făceau această întrebare, numai ca să-l surprindă și să-l compromită. Adevărul însă merită să nu fie tăgăduit. Dacă suntem obligați a grăi, apoi trebuie a grăi în conformitate cu adevărul. Iși poate moderă cineva cuvintele sale și a le face mai puțin jignitoare decât pot să fie, dar trebuie să fie veritabile.

Greu este cu drept cuvânt, a se găsi acel temperament stăpânit; fiindcă mai totdeauna pasiunile se amestecă în vorbele noastre. Astfel că cea mai mare parte dintre oamenii cari au obligațiunea de a vorbi, sunt într'un pericol apropiat de a face greșeli, de oarece patimile dominându-le, le împedecă mai adeseori de a păzi cumpătarea în cuvinte. Numai privirile la Dumnezeu, la folosul apropiat și năzuința de a înlătura pasiunile, pot ajuta în asemenea cazuri.

Nu e nimic mai vrednic de admirare, decât măsurile pe

cari Iisus Hristos le păzește în răspunsul său. În adevăr, el nu trebuie să spue celor ce erau din partidul lui Irod, că nu trebuie să se plătească tribut Kesarului, fiindcă atunci ei l-ar fi arătat ca pe un revoluționar. Nu trebuie apoi să spue poporului că nu era obligat să plătească acel tribut, căci s'ar fi luat aceasta drept o injurie ce se făcea poporului lui Dumnezeu. Mântuitorul mulțamește așa dar pe partizanii lui Irod, când le zice ca să dea Kesarului cele ce sunt ale Kesarului; și nu nemulțamește pe iudoi, fiindcă nu le spune expres, dacă acest tribut era datorit Kesarului sau nu; ci zice numai, ca să se dea ce este al lui. Nimeni deci, nu avea motiv să se plângă, și nici putea să-l învinovățească de ceva. Iisus Hristos dezarmează astfel prin răspunsul său toată răutatea celor ce-l ispiteau, reducându-i la tăcere. Iar prin a doua parte a răspunsului, de a da lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu, le dădă Fariseilor o lumină îndestulătoare, ca să-i facă să-și descopere toate lipsurile vieții lor. Căci oamenii nu păcătuiesc decât nedând lui Dumnezeu cele ce i se cuvin și trebuie să i se dea.

Întrebarea ce le face Iisus Hristos acestor oameni după cererea banului de dajdie, ca să-i spună al cui este chipul și scriptura cea de pe el, era o învățatură tacită ce o dădea poporului, despre datoriile către domnitori, în ce privește toate lucrurile vremelnice. Căci acel chip fiind al Kesarului, însemna că Kesarul avea oarecare stăpânire asupra acestor fel de lucruri, și prin urmare că ar fi a se opune rânduiei lui Dumnezeu de a refuza acel tribut, când domnitorul îl cerea dela supușii jurisdicțiunii sale.

Dar această ascultare a supușilor este mărginită la lucrurile vremelnice, cari sunt de jurisdicțiunea Kesarului, și ea nu cuprinde nici pe una din acele ce sunt ale lui Dumnezeu. Mântuitorul prin cuvintele: *dați cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu*, ne învață a nu jigni niciodată:

Legile lui Dumnezeu, ca să ascultăm de alții, oricine ar fi. Trebuie să ascultăm pe domnitori în tot ceea ce nu este contrar lui Dumnezeu, și nu-i contrar lui Dumnezeu de a-i ascultăm în lucruri temporale. Dar dacă este vorba de lucruri oprite prin legile lui Dumnezeu, atunci domnitorii numai trebuie să se aștepte la ascultare din partea supușilor, așa după cum și ei n'ar voi ca miniștrii lor să fie ascultați în contra lor înși-le. Nimic nu stabilește mai cu tărie liniștea publică, ca învățătura lui Iisus Hristos, care oprește de a se opune domnitorilor în cele vremelnice, și prin urmare care obligă de a suporta și suferi chiar tot felul de atingeri, cari privesc lucrurile și bunurile exterioare; precum nimic n'ar fi mai în stare de a face pe popoare fericite, dacă domnitorii ar urmări preceptele și sfaturile Evangheliei; fiindcă ele obligă pe domnitori, să-și aducă aminte în toate hotărârile și orânduiele ce le dau oamenilor, de ceea ce ei datoresc lui Dumnezeu, care le poruncește să nu facă decât ce este drept.

Când Iisus Hristos ne zice să dăm Kesarului ce este al Kesarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, ne propune o regulă care cuprinde oarecum toată Evanghelia; căci înainte de toate, lui Dumnezeu trebuie să-i dăm totul. Și cum noi nu am putea să-i raportăm acțiunile noastre decât iubindu-l, iubirea de Dumnezeu trebuie să fie principiul tuturor acțiunilor noastre. Așa că acest precept de a da lui Dumnezeu tot ce-i aparține, este același lucru ca și marele precept al iubirii de Dumnezeu, care cuprinde legea și proorocii. Aceasta se potrivește și cu toate pasajele Sf. Apostol Pavel, care ne obligă de *a face toate spre slava lui Dumnezeu*¹⁾. Ele conțin același principiu. Și fiindcă tot ce facem trebuie să raportăm la Dumnezeu, urmează că nu i se poate sustrage nimic, fără să comitem o nedreptate față de dânsul.

¹⁾ 1 Cor. 20, 31,

Oricât de drept este acest precept de a da totul lui Dumnezeu, fiindcă totul lui i se datorește, totuși el este cel mai puțin observat, și se poate zice cel mai violat prin toate păcatele ce le săvârșesc oamenii. Căci toate aceste păcate consistă în abuzul a ceva ce aparține lui Dumnezeu, și care i se sustrage cu nedreptate. Se pare că cealaltă parte, prin care zice Mântuitorul, că trebuie a da Kesarului cele ce sunt ale Kesarului, ar fi mult mai bine observată. Căci ce nu se face pentru acei ce sunt stăpânitorii lucrurilor vremelnice?.. Sunt serviți cu primejdia vieții, simțindu-se onorați cei ce se expun pentru dânșii. Puțini sunt cei ce calcă poruncile lor. Și pe când Dumnezeu prin făgăduința bunurilor vecinice, și prin amenințarea cu chinurile cari nu se vor sfârși niciodată, reține puțini oameni la datoria lor,—domnitorii țin mai pe toată lumea în ascultare, fie și formală, prin frica de pedepsele temporale și prin speranța bunurilor acestei vieți.

Se poate zice cu toate acestea, că sunt multe lipsuri și în ascultarea care se dă domnitorilor,—și că tot ce se face de obicei pentru dânșii, arată într'adevăr că ei sunt ascultați, dar nu se arată de loc că ei sunt iubiți. Iși expune cineva viața pentru dânșii, se va zice, și o consumă în serviciul lor. Dar la întrebarea dacă acel cineva o face aceasta pentru domnitori sau pentru sine, răspunsul este, că domnitorii nu găsesc mai pe nimeni, cari să voească a-și hazarda averea, poate și viața, pentru a le spune adevărul, ci își iubesc mai mult averea decât pe aceia. E lămurit dar, că atunci când își hazardază cineva viața, nu face acest lucru pentru domnitori, ci pentru averea sa proprie. Cine este oare, care să se îngreueze în a linguși pre cei mari, adică de a-i înșelà, de a-i vătămà, și de a-i împinge pe nesimțite la pierderea lor?.. Nimeni însă nu-i lingușește, decât pentru sine însuși, și pentru a obține de la dânșii oarecare avantagii la cari râvnește. Astfel dom-

nitorii găsesc mulți servitori interesați, dar puțini,—ca și Dumnezeu,—de acei cari să le dea ceea ce le datorește, adică, cari să-i servească cu un motiv de dreptate și de conștiință. Dumnezeu și domnitorii vremelnici sunt de o potrivă tratați de lumea comună, prin aceea că cea mai mare parte din cei ce-i servesc, caută de ordinar mai mult propriile lor interese, decât pe acelea ale adevărului și ale dreptății.

Apoi adeseori cei mari ai lumii nici nu pot să discearnă dacă zelul ce se arată de cătră unii în serviciul lor, provine dintr'o adevărată afecțiune pentru ei, sau dintr'o ambițiune care nu are drept țintă decât interesele proprii.

Iubirea de sine a celor mari înlesnește lingușitorilor mijlocul de a-i înșelă. Dumnezeu însă, niciodată nu poate fi înșelat. Nu ar putea să-i fie plăcut aceea ce nu tinde la dânsul și care are o altă țintă. Nimeni nu trebuie să aibă pretențiunea de a plăcea lui Dumnezeu, prin lucrări cari au drept principiu iubirea de sine. El îi va trata de răi servitori pe toți acei cari nu-i vor fi dat ceea ce ei îi datoresc, și prin urmare pe toți acei cari nu-l vor fi iubit mai mult decât toate lucrurile.

*

Ispititorii l-au admirat pe Iisus Hristos, și au simțit bine că nu puteau cu acest minunat răspuns să-l acuze, nici înaintea guvernatorului roman, nici înaintea poporului. Dar se convertesc ei? Incetează de a căuta să-l piarză?.. Din contră, cu cât sunt mai convinși, cu atât i se opun mai cu furie. În aparență ei fac pe zeloșii pentru liberarea poporului lui Dumnezeu și contra împărăției păgâne, fiind că îndrăznesc chiar să ceară avizul asupra dajdiei ce se cuvine împăratului. Dar aceia chiar cari arătau acel falș zel, preste câtvă timp aveau să strige lui Pilat: *de vei slobozi pe acest om nu ești prietin Kesarului*¹⁾.

¹⁾ Ioan 19, 12.

Să ne adâncim mai mult în inima omenească, și să învățăm a cunoaște nedreptatea. Oamenii nu găsesc drepte decât pasiunile lor; totul este bun pentru a le satisface. Se caută a se aduce în serviciul lor până și puterea publică, care este stabilită pentru a le reprimă. Este vorba de a linguși poporul?. Kesarul nu e și nu poate nimic. E vorba de a ucide dușmanii?. Kesarul poate totul.

Rare ori s'a văzut un răspuns dat la timp mai potrivit ca acel al lui Iisus Hristos. Nici o învățătură nu fu mai necesară poporului jidovesc în situațiunea în care el se află atunci. Acest popor se întreține într'un spirit de revoltă, care sbucni curând după aceea și-i pricinui ruina. Fariseii și falșii zeloși fomentau în taină aceste rele dispozițiuni. Dar Iisus Hristos, totdeauna plin de har și de adevăr, n'a voit să plece din lume, fără să dea drepte învățături, despre cele ce ei datorau domnitorilor, și fără a preveni rebeliunea, în care întreaga națiune trebuie să peară.

Iisus știe de asemenea, că ucenicii săi trebuie să fie prizoniți de Kesari, a căror autoritate și nume aveă să intervie după câteva zile în supliciul ce i se pregăteă. Iisus nu ignoră acestea, căci însuș le prezisese; și unul din lucrurile pe care-l însemnase prezicând supliciul său, este acela că va fi dat neamurilor. *Fiul omului, zice el, se va da neamurilor, ca să-l batjocorească, și să-l bată și să-l răstignească*¹⁾.... Dar, deși știe toate aceste lucruri, el se poartă cu dreptate față de domnitori. Le menține autoritatea, cu care trebuie să fie asuprit el și Biserica sa; și învață în acelaș timp pe ucenicii săi, să steă ca și dânsul fără de amărăciune și cu toată supunerea față de autorități.

Să nu ne plângem așa dar, nici de cârmuire când ni se pare că suntem nedreptățiți, fără a ne cercetă bine pe noi

¹⁾ Mat. 20, 18—19.

înșine,—nici de oameni chiar când ei ne întind curse, ne ponegresc și ne batjocoresc; ci să imităm pe Mântuitorul în toate, aducându-ne pururea aminte mai ales de smerenia și jertfa lui. Și păstrând lui Dumnezeu ceea ce este al lui, adică curăția conștiinței noastre, să dăm din inimă tuturor, până și celor mai mari dușmani, tot ce este al lor, tot ce li se cuvine ca oameni.

† Teofil M. Ploeșteanu.

CEI TREI TINERI ARHIEREI

(Urmare.. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 2)

IV.

În ziua de 23 Aprilie a. c. s'a făcut în Catedrala sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei hirotonia de arhiepiscop cu titlul de Botoșeneanu și prin urmare și de Vicar al Eparhiei Mitropoliei, a părintelui *Antim Petrescu*. Au luat parte la sfințire și la serviciul religios I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. S. Teodosie, Episcopul Romanului și P. S. Nicodim, Episcopul Hușului. În ziua aceasta servindu-se și patronul Sf. Mitropolii au asistat la serviciul religios foarte mulți credincioși; încă la ora 8 dimineața catedrala era plină. Erau de față și toți stareții, egumenii și starețele sf. mănăstiri din întreaga Eparhie.

Au asistat și p. C. Nazarie, directorul internatului teologic, p. Arhim. Iuliu Scriban, directorul Seminariului Central, D-nul D. Boroianu, administratorul Cassei Bisericii etc., etc..

La sfârșitul sf. Leturghii I. P. S. Mitropolit Pimen oferind noului hirotonit Arhiepiscop mantia arhiepiscopască și cărja, l-a felicitat din toată inima și i-a arătat, că cea dintâi este semnul harului Dumnezeuesc cu care s'a îmbrăcat prin sf.

hirotonie în Arhiereu și sarcina de propoveditor neobosit al adevăratei doctrine ortodoxe creștine la care au fost trimiși sf. Apostoli de Domnul nostru Iisus Hristos; iar a doua (cârja) e toiagul bunului păstor după modelul Domnului Hristos, care adună în jurul său pe toți cei umiliți și zdrobiți la inimă¹⁾.

După aceea P. S. Antim Botoșeneanu, noul Arhiereu, de pe treptele scaunului arhieresc a rostit în rezumat următoarele.

*Înalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiți Părinți,
Iubiții mei frați întru Domnul,*

Când am fost hirotonit preot, adică atunci când am fost ridicat la a doua treaptă a rânduielei ierarhice și am vorbit despre însemnătatea misiunii preoțești, am rostit, pe cât mi-aduc aminte, aceste cuvinte: În totdeauna m'am gândit cu maturitate la înalta chemare a demnității preoțești; mai ales de când am luat de bună-voe acest sf. jug al lui Hristos, mintea mea a fost neconținut preocupată de această aleasă cinste cu care Dumnezeu învrednicește pe unii oameni aleși prin darul preoției; dar în acelaș timp nu arare ori mă cutremur de marea răspundere pe care o au înaintea lui Dumnezeu acei ce sunt destinați a fi păstori ai oilor cuvântătoare.

Și dacă m'am pronunțat astfel atunci, ce voiu zice acum când pe neașteptate am fost ridicat prin voința lui Dumnezeu la cea mai înaltă treaptă ierarhică a Bisericii noastre, acum când prin dragostea și osteneala Prea Sfințiilor Voastre am primit de sus marea vrednicie a arhierescului dar?

Intr'adevăr, iubiților, mare este această demnitate a Arhieriei! Ea cuprinde în sine plenitudinea tuturor darurilor din cele trei trepte ale ierarhiei noastre bisericesti. Ea este *darul cel desăvârșit*, care ca *toată darea cea bună, este pogorât de sus dela Părintele luminilor*. Și ca să mă servesc de cuvintele Apostolului, pot zice chiar, că *taina aceasta mare este*, căci ea este întemeată de Hristos în Bi-

¹⁾ Vezi «Ortodoxul» anul III No. 2 pag. 42.

serica sa, ca astfel cei investiți cu ea, să conducă pe credincioși pe calea mântuirii și a fericirii vecinice. Căci Mântuitorul *Hristos a iubit Biserica sa* și s'a jertfit pentru dânsa ca să o sfințească, ca să o facă măreață, ca ea să fie *sfântă și fără prihană*¹⁾. Și nu găsesc cuvinte în deajuns prin care să-mi arăt uimirea ce o simte sufletul meu, în fața acestei înalte și sfinte vrednicii, precum și față de marile îndatoriri ce zac asupra celui ce este investit cu cereșul dar al Arhieriei. Ființa mea se simte neputincioasă, sufletul meu este umilit, inima mea se simte zdrobită, umerii mei sunt prea slabi spre a luă asupra-mi această grea povară, acest jug al lui Hristos. Știu că dulcele și blândul Iisus ne îndeamnă ca să luăm asupra-ne *jugul său și sarcina sa*, spunându-ne că sunt ușoare, dar în acelaș timp cunosc, câte îndatoriri grele are cel ce ia asupra-și sarcina Arhieriei!

Și dacă mă întreb cu îngrijorare, cine mă va întări pe mine care nu mă laud decât întru neputințe, ca să port cu vrednicie această grea însărcinare, nu găsesc alt răspuns decât că «*Darul lui Dumnezeu cel ce pe cele slabe le întărește și pe cele neputincioase le vindecă*».

Intr'adevăr, Darul lui Dumnezeu a fost acela care a făcut din pescari apostoli, din vameși evangheliști și din păgâni mucenici, și tot Darul lui Dumnezeu chiamă pe cei smeriți cu duhul și i înalță în sfinte trepte spre lauda lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor—«*Și nimeni singur*»—zice Sf. Apostol Pavel—«*nu-și ia lui-și cinste, ci cel chemat de Dumnezeu*»²⁾. Oare Aaron se așteptă că Dumnezeu o să-l cheme la înalta treaptă a arhieriei? Sau Moisi că o să conducă pe poporul Ebreu, ori Saul și David că o să fie unși ca regi ai lui Israil? Când cineva nu rîvnește lucruri înalte, când nu se semețește în cugetările sale, atunci pronia cerească îi hărăzește o chemare înaltă, căci *Dumnezeu celor smeriți le dă dar*.

Eu lucram în liniște și fără preget în ogorul duhovnicesc al bisericeii, al garnizoanei și al școalei ce mi se încredințase, și pe când nu mă așteptam și nu mă gândeam, am

¹⁾ Efes. V. 25—27.

²⁾ Ebrei V. 4.

fost chemat de Dumnezeu prin glasul aleșilor săi la o sarcină mai înaltă. Și știu că a fi cineva Arhiereu, nu însemnează a se bucura de odihnă și a dormi numai pe flori, ci însemnează a fi urmașul lui Hristos și a duce pe umerii săi crucea suferințelor și a patimilor Lui. «*Pentru că tot Arhiereul dintre oameni luându-se, pentru oameni se pune spre cele ce sunt către Dumnezeu..... care să poată pătimi împreună cu cei ce nu știu și se rătăcesc, de vreme ce și el este cuprins de neputințe*»¹⁾. Arhiereul pământesc este chipul Arhiereului celui mare care a străbătut cerurile și care trăind pe pământ s'a smerit până la moarte ca să mântuiască lumea. Și a fi urmaș al lui Hristos mai însemnează a se expune în lume la tot felul de neazuri și chiar prigoniri, după cum El însuși a spus: «*In lume neazuri veți avea.... De vă urăște pre voi lumea, știți că pre mine mai înainte de cât pe voi m'a urât*»²⁾. Dar tot Mântuitorul îmbărbătează pre cei ce se ostenesc în lume întru numele său: «*Indrăsniți, eu am biruit lumea!*»

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiți Părinți,
Iubiți frați întru Domnul,*

În îndeplinirea înaltului meu oficiu voi avea necontentit ca pildă pe însuși marele Arhiereu care s'a adus pe sine jertfă pentru oameni; pe sfinții Apostoli care fără preget au propovedit cuvântul Evanghelic și și-au vărsat sângele pentru adevăr și dreptate; pe sfinții Părinți cari cu multă înțelepciune au chibzuit cele de folos în Biserică. În tot deauna voi ține minte cuvintele pe care Sf. Apostol Pavel le adresează lui Timoteiu, în privința însușirilor pe care trebuie să le aibă un îngrijitor de suflete: «*Se cade episcopului să fie fără de prihană, treaz, întreg la minte, cucernic, iubitor de streini, învățător, nebețiv; negrabnic a bate, neagonisitor de dobândă urâtă, ci blând, nesfadnic și neîngâmfat*»³⁾.

Și pe lângă cele ce am spus în mărturisirea mea de credință, mai adaog, că în toată vremea mă voi silii ca să

¹⁾ Ebrei V, 1—2.

²⁾ Ev. Ioan XV, 18.

³⁾ I. Timot. III, 2—3.

nu defaime nimeni tinerețele mele, și mă voiu face pildă credincioșilor cu cuvântul, cu petrecerea, cu dragostea, cu credința și cu curăția. Cu deosebire voiu fi pătruns de duhul păcii pe care o voiu căută și o voiu urmă, de dragostea creștină și împreună cu cele felurite roduri ale ei, adică răbdarea, milostivirea, mărinimia, umilința, cuviincioșia, desinteresarea, blândețea, nevinovăția și sinceritatea. Imi voiu dà osteneala pe cât voiu putea ca să păstrez neclintit depozitul sacru al sfintei noastre Biserici și chiar cu prețul vieții mele să apăr adevărurile credinței, ca astfel să zic și eu la timpul cuvenit, ca și odinioară Apostolul neamurilor «*lupta cea bună m'am luptat, credința am păzit, calea am săvârșit*» și să aud dela Mai marele păstorilor, mântuitoarele cuvinte: «*bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pusă, peste multe te voiu pune; intră întru bucuria Domnului tău!*»

Mulțumesc din tot sufletul meu M. S. Regelui, înaltului guvern și Sf. Sinod pentru că m'au ales și m'au întărit în această înaltă demnitate. Mulțumesc cu recunoștință și I. P. S. Voastre și P.P. S.S. Voastre, pentru că cu multă dragoste v'ați ostenit și m'ați ridicat prin hirotonie la înalta treaptă a Arhieriei. Mulțumesc cu drag și tuturor binecredincioșilor creștini cari au venit și au asistat la această pioasă solemnitate. Nu uit încă a mulțumi și bunilor și iubiților mei Craioveni cari mi-au dat atâtea dovezi de dragoste și considerație.

Sf. Marele Mucenic Gheorghe pe care îl prăsnuim astăzi să fie cu ajutor tuturor spre tot binele. Amin.

* * *

Iată și câteva date din viața și activitatea P. S. Antim. P. S. Sa s'a născut în Decembrie 1875 în comuna Păușești Maglași din județul Vâlcea. Cursurile primare le-a făcut în comuna natală și în orașul Râmnicul-Vâlcei. Cursul inferior seminarial l'a făcut în Seminariul din Râmnicul-Vâlcei (1889—1893), iar cursul superior în Seminarul Central din București (1893—1897). În 1898 a fost hirotonit diacon pe seama bisericii mănăstirii dintr'un-lemn din Vâlcea și numit și funcționar în cancelaria sf. Episcopii.

În Octombrie 1898 s'a înscris la facultatea de teologie din București și în Iunie 1902 a obținut diploma de licențiat cu mențiunea «magna cum laude».

În Februarie 1903 a fost hirotonit preot pe seama bisericeii Sf. Arhangheli din Craiova. A fost numit apoi rând pe rând Confesor al garnizoanei din Craiova, președinte al Consistoriului apelativ eparhial, profesor la gimnaziul militar din Craiova...

În urma alegerii de către Sf. Sinod printre candidații de arhieru și a confirmării P. S. Sale de către Guvern a fost tuns în 23 Martie 1912 în monahism, în sf. Mănăstire Neamțu. La 29 aceeași lună a fost ridicat la rangul de arhimandrit....

P. S. Antim, cât timp a fost preot a publicat mai multe lucrări cu cuprins religios și moral, cum și diferite articole religioase prin reviste bisericești. Amintesc următoarele:

1. Epistola către Diognet. Studiu patristic.
2. Fericitul Augustin.
3. Din isprăvile Papistășismului. Inchiziția.
4. Dorință împlinită. O istorisire din zilele Mântuirii lumii.
5. Coșulețul cu flori. Istorie morală.
6. Iosafat. O istorisire din timpurile de glorie ale Creștinismului,
7. Cu Iisus pe drumul către Golgota.
8. Istorisire despre nașterea lui Iisus Hristos.
9. Cum și ce trebuie să cugetăm despre Iisus Hristos? Schiță apologetică.
10. Crucea de lemn. Istorisire morală.
11. Cel mai mare bun din lume. Reflexiuni asupra dragostei creștine.

Pentru răspândirea unor asemenea lucrări folositoare P. S. Sa a adresat cucernicilor preoți, zeloșilor educatori ai tinerimii și tuturilor iubitorilor de hrană sufletească următoarele cuvinte frumoase: «În dorința nestrămutată ce am

avut și am încă de a contribui după puterile mele la dezvoltarea sentimentului religios și la edificarea sufletească a păstoriților mei și a credincioșilor în genere, am elaborat până acum și am publicat mai multe scrieri cu conținut moral, după cum s'a văzut mai sus.

Față cu puhoiul de cărți tendențioase, antireligioase și imorale ce au ieșit în ultimul timp, ca ciupercile după ploae, aceste scrieri cași altele în genul acesta vor fi ca un antidot bine venit și deci 'mi permit a ruga călduros pe cucernicii frați de apostolat și pe toți iubitorii de hrană sănătoasă a sufletului, să le recomande și să le răspândească cât mai mult în cercul cunoștințelor lor.

Scopul pentru care fac acest apel nu este nici material nici de reclamă, ci acela de a face ca asemenea cărți să fie citite de cât mai mulți. Cred că adevărații români și bunii creștini nu vor privi cu nepăsare, cum cei streini de neam și de credință caută prin publicațiuni rele de tot soiul să submineze credința strămoșească și sentimentul național și să pervertească sufletele multor tineri, ci vor da concursul lor să înlăture asemenea otrăvuri și să recomande pentru lectură scrieri care înalță și edifică sufletul.

*
* * *

Am reprodus aceste cuvinte ale P. S. Antim pentru ca pe de o parte, să se vadă frumoasele sentimente ale P. S. Sale și pe de altă parte să accentuăm și noi că în această direcțiune mai cu seamă să se îndrepteze privirile bărbaților conducători de suflete. Trebuie făcută educațiunea sufletească a creștinilor. Trebuie să li se dea hrană sufletească sănătoasă. Dacă nu vom lua măsuri serioase în această privință și dacă nu vom fi pândari neadormiți, vom avea un dezastru moral.

P. S. Antim va fi acum în stare să continue lucrarea aceasta cu mai mult succes și cu mai multă râvnă. Locul ce ocupă 'i dă întreaga autoritate și 'i va spori și energia trebuincioasă.

Așa să dea Dumnezeu!

G...

De Dialectul Alexandrin sau limba Cărtilor Sacre.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 2).

De declinațiunea numelor proprii Ebraice, și de cele nedeclinabile.

1 Unele nume proprii Ebraice în septuaginta și N. Testament se termină așa că Genet. Dat. și Vocativul au numai o singură formă, iar la Acuzativ se adaugă sufixul *v*. Ex. Ἰησοῦς, *ογ. θ. și υ.* Ἰησοῦ, acus. Ἰησοῦν. Λεῦίς ac. Λεῦίν. Ἰωσής gen. Ἰωσή. Iar Μανασσής acus. Μανασσή.— Μωϋσῆς, Μωϋσέος, —σει și σῆ, —σεά și σῆν(α)—Iar Σολομών gen.—μῶνος, —νι—να.

2) Multe nume ebraice, care ar putea fi declinate pe a treia declinațiune, în Septuaginta și N. Testament se uzitează ca nedeclinabile. Ex: Ἀαρών, Συμεών, Σαλμών, Ἰεριχώ, Πασχα, σικέρα, Βαβίλ, Ἰσραήλ, Σιών.—Ἱερουσαλήμ la singular și Ἱεροσόλημα la plural. Formă Ebraică plurală de gen neutru este, Χερουβίμ unde se subînțelege πνεύματα=spirite heruvimice. c) In loc de Μωϋσῆς se află la Bizantini și Μωσῆς.

N.B. In Apocalips se citește nedeclinată această formulă: ἀπὸ ὁ ὄν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος (cap. I, 4). dela celce este și a fost și carele vine.

§.

De flexiunile unor adiective și de oarecare forme ale gradului Comparativ în N. Testament.

1) Adiective de trei terminațiuni, finite mai ales în *ιος*, *μιος*, *ειος*, *αιος* se uzitează și ca de două terminațiuni. Ex: στρατιά οὐράνιος, ἴρις ὅμοιος, ὁσίους χεῖρας; iar altele de

două terminațiuni se uzitează în grecoitatea posteroară ca de trei terminațiuni: γαστέρες, ἀργαί. Tot așa și αἰώνιος, βέβαιος, ἔρημος.

2) În grecoitatea posteroară s'a inovat nu puține forme noi de comparativ. Așa în N. Testament această împestrare a limbei se caracteriză de greci cu numirea de: *limba mai nouă și posteroară*, în raport cu cealaltă numită: *mai veche și anteroară*.

§ 2 Acea limbă greacă, care, după Alexandru, prin amestecarea dialectelor variind duple diferitele regiuni, c'a întrebuințată, în vieța comună, deveni fundamentul grecoității cărților sacre. Cu alte cuvinte mulți scriitori greci dintre Iudei, cari în acel timp au scris în Egipt și Palestina, nu mai puțin, ca și Apostolii lui Ii. Christos, n'au învățat limba greacă din lectura cărților, ci mai mult din deprinderea vieței familiare cu ceice vorbeiau grecește. În cât nu este lucru de mirare, dacă ei în scriere n'au întrebuințat o limbă mai elegantă, zisă stil cult de carte, ci au făcut uz de vorbirea comună.

3) Grecoitatea populară din acel timp ce fel a fost, deși nu se știe deplin și perfect totuși, se poate cunoaște din oarecare monumente a literaturii grece. Iar acestea sunt de trei specii.

a) Aici se cuprind toți scriitorii după Alexandru, între cari primul este Aristotel, întru cât a introdus în scrierile lor cuvinte noi din uzul vulgar, ori înseamnări noi la unele cuvinte, deși de altfel se serveau de dialectul atic.

b) La această specie se numără scriitorii, cari s'au ocupat expres cu cunoașterea limbei posteroare sau mai noi. Așa fel sunt gramaticii sau Aticiștii, ca Frinichiu, Moeris, Erodianu, Toma Magistru și alții, cari în cărțile lor au opus expresiunilor din grecoitatea posteroară, formule, și nume de eleganță Atică. Tot aici se numeră și comentatorii vechilor scriitori și Lexicografii Esichiu, Suida, Zonara, Foțiu, Favorin, carii au interpretat multe ziceri atice prin altele luate din uzul vulgar.

c) În fine la specia cea mai importantă se numeră scrip-tele ce sunt scrise în însăși limba comună. Așa sunt: Ver-siunea Alexandrină a V. Testament, și câte alte versiuni grece de felul acesta mai există¹⁾; N. Testament; Apo-crifele, Părinții Apostolici la cari se pot adăogi tot ce s'a conservat în inscripțiuni, monete, decrete ale magistraților și în fragmentele comicilor posteriori.

§ 4) Proprietățile greșităței posterioare se reduc la două feluri: ori sunt *lexicale*, adică privitoare la ziceri singulare ori sunt *gramaticale*.

1) Proprietățile lexicale:

a) Greșitatea aceea cuprindeă cuvinte împrumutate din toate dialectele: Ionice, d. ex: Ἐκτρομα (I cor. XV, 8) în loc de atic: ἐξάμβλωμα abort. Γόγγυζειν (In. VII, 32 și Mat. XX, 11), γογγυσμός în loc de atic τονθορούζειν și τονθορούζειν a murmură. Așa și ῥησσω, προηγής, σκορπίζειν, ἄρσην μ. μ.—Dorice: d. ex. πιάζειν (Fapt. III, 7) în loc de atic πιέζειν (Luc. VI 38) a apăra; καμύβειν (Fap. XXVII, 27) în loc de atic καταμύβειν a adormi; așa κλίβανος în loc

c) În locul flexiunei la persoana a 3-a plurală a timpurilor istorice în ον, se află flexiunea οσαν: εἶχουσαν pentru εἶχον; ἐδίδουσαν p. ἐδίδων; παρελάβουσαν, ἐδολιοῦσαν. Această flexiune aparține mai ales Septuagintei și Bizantinilor.

3) Respectiv de verburile contrase se observă: a) Dela Ἐκχέων se află futurul: ἐκχεῶ, după norma verburilor licide, în loc de ἐκλεύσω.

b) Verburile διψάω, πειναῶ, care la Atici contractează în η: διψῆν, πεινῆν în N. Testament se află: πεινᾶν διψᾶν, πεινᾶ, διψᾶ. Tot așa și la celelalte timpuri: πεινάω, ἐπεινάσα, care forme sunt ale greșităței posterioare.

c) Dintre verbele în εω care conservă pe ε la celelalte

¹⁾ Ca a lui Teodoțion din Sinope, secul. al doilea post Christ, a lui Aquila și Simac ebionitul, ambii din acelaș secul al I-lea.

timpuri se află numai καλέσω, ἐκάλασα, ταλέσω, ἐτέλεσα, φορέσω, ἐφόρεσα; dar la Luca și εὐφόρησα.

§.

Flexiuni mai rari ale verburilor în μι și ale celor neregulate.

1) La verburile în μι se întâmpină următoarele flexiuni:

a) Plus ca perfect: ἐστήκεσαν forma atică.

b) Indicativul prezent pers. 3-a: ριθέασι, διδέασι formă ionică.

c) Imperfectul persoana a 3-a pl.: ἐδίδοον pentru ἐδίδοσαν.

d) Infinitivul perf. activ. ἐστάγει forma atică.

e) Flexiunile ἰστώμεν și συνιστώντες sunt a se deriva dela ἰστάω; tot așa: ἐμπιπλών, ἐμπιπρῶν, dela ἐμπιπλάω μ. μ.

f) Forma aorist. optativ: δῶη și ἀποδῶη, este a grecității posteroare.

g) Dela θαίνω se uzitează două terminațiuni la imperativ: ἀνάβα, κατάβα, dar și μετάβηθι, κατάβηθι. Idem: ἀνάστα și ἀνάστηθι.

h) Dela ἴστιμι ambele forme la participiul perfect: ἐστηκῶς, ἐστηκότες și ἐστῶς, ἐστωτας.

2) Verbul εἶμι: Imperativul la persoana 2 are formele: ἴσθι și ἴτω p. ἔστω, care este formă dorică. Persoana I a imperfectului: ἴμην pentru ἴην și ἴμεθα p. ἴμεν sunt forme ale grecității posteroare. Se află și forma scurtată ἐνι: σὸκ ἐνι ἐν ὁμῖν, la Paul.

3) Dela ἀφίμι se uzitează la persoana 3 perfect. pasiv forma: ἀφέωνται pentru ἀφείνται, care se consideră ca dorică.

Forma ἴφιε a imperfectului se derivă dela tema ἀφίω de unde present. indicativului per. I pl. ἀφίμεν. La aoristul I pasiv se află ἀφέθησαν pentru ἀφείθησαν, fără augment.

N.B. Forma συνιοῦσι, συνιεῖν derivă dela συνιέω, iar participiul συνιών dela tema συνίω.

4) Dela verbul κάθημαι formele κάθου la imperativ și

κάθη, persoana 2 indicativ în loc de καθησαι, sunt ale gre-
cităței posteroare.

§.

De terminațiuni mai rari la verburile defective.

În Noul Testament se află la mai multe verburile de-
fective astfel de forme, care sau nu se întâmpină la nici
un scriitor Elin, sau numai la cei posteriori și mai noi;
pentru care aceste forme, în mare parte se desabrobează
de gramaticii vechi, ca Toma Magister și Moeris.

Urmează aici formele desaproabate ale mai multor ver-
buri defective care se află în cărțile sacre și aparțin gre-
cităței posteroare. Ἀγγάλλω. Dela acest verb se află ao-
rist. 2 pasiv(ἀνηγγέλη, κατηγγέλη. Ἄγγυμι. futur κατέαξω,
aor. κατέαξα. Ἄγω. Aorist I. ἤξα.

Αίρέω. Futur. ἐλῶ, ἀφελῶ în loc de αἰρήσω; dar forma ἐλῶ
se uzitează și de atici.

Ἀκοῶ. Futur activ face ἀκούσω în loc de ἀκούσομαι

Ἀμαρτάνω, ἀμαρτέω. Futur. ἀμαρτήσω, aor. ἤμαρτησα
pentru ἀμαρτήσομαι, ἤμαρτον.

Ἀνοίω. Aorist. ἤνοιξα, pas, 2 aorist. ἤνοιγην pentru ἀνε-
φῆα, ἀνεφῆθη.

Ἀποκτείνω. Aorist I. pasiv ἀπεκτάνθη, ἀποκτανθηῖναι, care
se află numai la poeți și la scriitorii posteriori.

Ἀπόλλυμι. Futur. ἀπολέσω pentru ἀπολῶ.

Ἀρπάζω. Aorist II ἤρπάγην pentru ἤρπασθην.

Αὔξάνω, delat poeticul αὔξω. Se află futur: αὔξω pentru
αὔξήσω.

Βαρέω. Perfect βεβαρηως, βεβαρημένος. Present; βαρού-
μενος, βαρείσθω, aort. ἐβαρήθην. Alte timpuri delat tema
βαρόνω.

Βιάω. Aorist. βιῶσαι în loc de βιῶναι aort, II finitiv.

Βλαστάνω. Aorist. ἐβλάστησα pentru ἔβλαστον la antici.

Γελάω. Futur γελάσω pentru γελάσομαι.

Γίγνομαι, γίνομαι. În loc de ἐγενόμην mai întrebuintată

este forma ἐγενήθηγ, ce aparține dialectei dorice. Εἶδω dela care derivă οἶδα. La plural οἶδαμεν, οἶδατω, οἶδασι pentru ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι. Persoana 2-a sing. οἶδας pentru οἶσθα scii.

Εἰπεῖν. Se află forme cu sufixele aoristului I: εἶπα, εἶπας, εἶπαμεν, εἶπατε, εἶπαν în loc de εἶπον antic. Iar în loc de εἶπὲ se află εἶπόν la imperativ pers. 2.

Ἐκχέω. Futur ἐκχεῶ pentru ἐκχεύσω. Se află și ἐκχύνω.

Εύρίσκω. Aorist. I. εὐράμηγ, forma alexandrină pentru εὐρόμηγ. Iar formele: εὐρήσης, εὐρήσῃσι sunt conjunctive de aorist; căci la posteriori sunt urme de aorist εὐρησα.

Ζάω. Fut. ζήσω ζήσομαι, aort. ἔζησα forme posterioare în locul cărora cei vechi întrebuițau timpurile dela θοίω.

Ἴκω. Cei vechi usitau dela această temă numai prezentul, imperfectul și futurul. Dar la posteriori se află și aorist ἦξα, perfect ἦκα.

Ἰστημι. Formele ἰστάνω, συνιστάνειν, μεμιστάνειν, συνιστάνων, aparține greșității posterioare.

Κατακαίω. Futur κατακαήσομαι, aorist κατεκάτηγ pentru κατακαυσομαι, κατεκαύθηγ.

Κεράννυμι. Perfectul κεκέρασμα și συγκεκερασμένος pentru κέκραμαι.

Κερδαίνω. Aorist. ἐκέρδησα, κερδήσω, κερδήσαι forme ionice pentru ἐκέρδανα.

Κλαίω. Futur κλαύσω pentru κλαύσομαι.

Κράζω. Futur κράξω, aorist ἔκραξα pentru κεκράξομαι, ἔκραγον.

Κρύπτω. Aorist 2. ἔκρυδον pentru ἔκρυψα.

Κύω. Futur κυήσω, aort. ἐκύησα. Dar tema primitivă la cei vechi eră κυέω, de unde se și derivă unele forme: ἀποκυεῖ și ἀποκύει.

Νίπτω. În loc de νίζω la cei vechi.

Οἰκτείρω. Futur οἰκτειρήσω pentru οἰκτερώ.

Ὀλλομι. Particip ἀπολλύων ca nume propriu în loc de ἀπολλύς.

Ὀμνύω în loc de Ὀμνυμι mai usitat.

Ὠράω, Imperfect ὠρόμην. προσωρόμην pentru ἐωρόμην.

Παίζω. Aorist ἐνέπαιξα pentru ἔπαισα.

Πίνω. dela futurul mediu πίνομαι persoana 2-a se află πίεσαι=vei beà.

Πίπτω. Aorist I ἔπεσα pentru ἔπεσον.

Ρέω. Futur ρέυσω pentru ρέυσομαι.

Σαλπίζω. Futur σαλπίσω pentru σαλπίξω.

Σκέπτομαι. In locul presentului și imperfectului Aticii întrebuițau σκοπῶ, σκοποῦμαι.

Σπουδάζω. Futur σπουδάσω pentru σπουδάσομαι.

Τυγγάνω. Perfect. τέτυχε pentru τετύχηκε.

Φαγεῖν. Dela futurul φάγομαι (în locul căruia Aticii zic ἔδομαι) se află φάγεσαι=vei mânca.

Φαίνω. Aorist ἐπιφᾶναι pentru ἐπιφῆναι.

Φαύσκω=luminează, futur ἐπιφάυσω în Septuaginta și N. Testament.

Φθάνω. Aorist ἔφθασα pentru ἔφθην mai usitat la Atici.

Φύω. Aorist 2 al partic. pasiv se află φυεῖς pentru φύς.

Χαίρω. Futur χαιρήσομαι pentru χαιρήσω.

ᾠθέω. Aorist mediu ἀπόσατο pentru ἐωσάμην cu augment silabic.

ᾠνέομαι. Aorist I ἰωνησάμηνι pentru εἰωνησάμηνι. Dar în locul acestui aorist Aticii întrebuițau mai mult ἐπριάμην, πρίασθαι=cumpăr.

N.B. In N. Testament întâmpinăm și forme vechi, ca futurul πίνομαι (dela πίνω) în loc de πινοῦμαι formă posterioară, începând dela Aristotel. Aflăm încă și futururi medii φερέσομαι, θαυμάσομαι în locul activelor φερέξω, θαυμάσω, cari aparțin greșit greșitei posteroare.

C. E.

(Va urmà).

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 2).

Ultima învinuire adusă creștinilor, că n'au temple și altare o respinge și o clarifică Minuciu Felix în cap. 32 astfel:

«Credeți oare că noi tănuim aceea ce venerăm dacă nu avem temple și altare? Căci cum să-mi închipui imaginea lui Dumnezeu, când dacă aș judecă bine însuși omul e imaginea lui Dumnezeu? Ce templu să-i ridic lui, când toată această lume, făcută prin lucrarea sa nu poate să-l încapă? Și când eu un om ocup loc mult cu locuința, cum să închid puterea unei majestați așa de mare într'un mic templu. Oare nu e mai bine a-i face templu în mintea noastră, a-l consacra în inima noastră? Se dau jertfe și sacrificii lui Dumnezeu, acele lucruri pe care el le-a făcut spre folosul meu? Aceasta ar fi o nerecunoștință, când o jertfă ce se poate da ar fi sufletul bun, mintea curată și conștiința sinceră. Așa dar, celce respectă inocența se roagă lui Dumnezeu, celce respectă dreptatea aduce sacrificiu lui Dumnezeu, celce se abține dela înșelătorie se împacă cu Dumnezeu, cine scapă pe un om dela vre-un pericol, jertfește lui Dumnezeu cea mai bună victimă. Acestea sunt sacrificiile noastre, acestea sunt ceremoniile noastre: astfel la

noi acela e mai religios, care e mai drept. Apoi pe Dumnezeu îl adorăm, nu-l arătăm, nici nu-l vedem. Mai cu seamă pentru aceasta credem în Dumnezeu, că putem să-l simțim, dar nu putem să-l vedem; căci în operele lui și în toate mișcările lumii vedem întotdeauna puterea lui de față, când tună, când fulgeră, când trăsnește, când e senin. Și să nu te miri dacă nu vezi pe Dumnezeu; prin vânt și prin adieri toate sunt mânate, vibrează, se agită și totuși nici vântul nici adierea nu ne cade sub ochi. În soare chiar, care tuturora este cauza vederei, nu putem să privim căutătura este înlăturată de raze, vederea se tocește la cei ce se uită, și, dacă privește mai mult timp toată vederea se stinge. Și cum ai putea să privești pe însuși făcătorul soarelui pe acel izvor de lumină, când tu te întorci dela fulgerile lui și te ascunzi de trăsnete? Vrei să vezi pe Dumnezeu cu ochii cei corporali, când pe însuși sufletul tău prin care trăești și vorbești, nu poți nici să-l vezi nici să-l pipăi. Mai zici apoi că Dumnezeu nu cunoaște acțiunile omului și tronând în cer nu poate nici să fie la toate, nici să cunoască pe fiecare în parte. Greșești omule și te înșeli. Căci de ce loc e Dumnezeu departe, când toate cele cerești și pământești și toate câte sunt afară de această provincie a pământului, sunt pline de Dumnezeu întemeetorul? Pe ori și unde nu numai că e aproape de noi, ba chiar în noi. Indreaptă-ți atenția din nou iarăși la soare: deși fixat pe cer, dar e deopotrivă revărsat peste tot pământul, e ori și unde prezent și se amestecă în toate, nicăeri nu e vătămată strălucirea sa. Cu atât mai mult e Dumnezeu autorul și privitorul tuturora, de la care nimic nu se poate ascunde, care e de față în întunec, e de față în cugetările noastre».

IV.

A treia mare acuzație ce se aducea Creștinismului eră inferioritatea lor, a creștinilor, din toate punctele de ve-

dere. Din punct de vedere al culturii, păgânii ziceau că sunt un popor ignorant care din cauza întunecimii în care stau, sunt absolut nefolositori societății. Din punct de vedere social, ca o urmare a inferiorității lor în cultură, ei sunt de asemeni nefolositori societății, fiindcă sunt nepRACTICI în viață, și deci un balast al celorlalți, întru cât trăesc într'o sobrietate dăunătoare oricărui fel de activitate producătoare a industriei și comerțului, și de aici urmează că sunt și răi cetățeni. Iar ca o ultimă consecință, sunt dușmani ai statului, răsvrățiți contra ordinii legale, contra autorității publice și chiar desprețuitori ai împăratului. Deci acuzația eră de natură culturală, socială și politică. Acuzația aceasta, care se poate cuprinde într'un singur cuvânt: obscurantism, a dăinuit toate cele dintr'au veacuri ale Creștinismului, și apologeții tuturor timpurilor au avut de luptat contra ei. De altfel nu e de mirare, căci acuzația și-a pierdut numai din felul cum e redactată, dar nu și din tăria și calitatea ei, și dăinuește și astăzi tot cu aceeași răutate ca și atunci, căci tot așa și acum se învinuește Biserica de obscurantism, că e dușmană a științei și o propagatoare a superstițiilor și a tot felul de idei ruginite, căutând să țină în întuneric poporul, în folosul celor ce o conduc.

Dintre acești patru apologeți de care vorbim, doi nu se ocupă de loc cu învinuirea aceasta, fiindcă nu le intră în intenția lor să se ocupe cu ea.

Minuciu Felix și sf. Iustin se ocupă aproape numai în treacăt cu această acuzație. Cel ce o combate însă cu multe argumente și pe aceasta chiar în special, e Tertullian în cartea sa *Apologeticus* (sau cu numele întreg: *Liber christianae religionis apologeticus*) pe care o scrisese pe când încă nu căzuse în erezie. Cartea sa, în chip de scrisoare deschisă, e îndreptată către fruntașii imperiului roman, probabil deci către guvernatorii proconsuli ai

provinciilor, cari, fie din neglijență și presiune, fie din capriciu și răutate, lăsați pe creștini pradă furiei poporului, fără ca să aibă ordine hotărâte din partea împăraților și fără ca să poată fi trași la vre-o răspundere, pentru că legile vechi, care asupra Creștinismului nu erau încă, pe vremea lui Tertullian, abrogate și așa proconsulii puteau să le urmeze ori nu după bunul lor plac.

De aceea Tertullian și-a adresat scrierea către aceștia, cu scopul de a-i clarifica și de a le arăta nebunia ureii contra creștinilor și nedreptatea ce o fac tribunalele în cauza acestora.

În cuvântul întroducător el se adresează proconsulilor și judecătorilor și le zice: «Dacă adevărului îi este închis ori și ce drum ca să se apere, lăsați atunci ca cel puțin să se apropie de urechile voastre prin această scriere a mea. El nu se roagă de milă, în afacerea sa, și nici nu se miră de soarta ce o are. El știe bine că, neavând patrie pe acest pământ, lesne va găsi dușmani printre streini; dar că are neamul său, speranța sa, locuința, norocul și vrednicia sa în cer. Numai acea dorință o nutrește adevărul câte odată, că nu va fi osândit neascultat. Ce faceți voi împotriva legilor dacă îl ascultați?»

Atât Tertullian cât și Iustin încep apologia lor cu dovedirea cât e de nesocotită fapta că se pedepsesc creștinii cu moarte, numai din cauza numelui lor. Pentru că din simplul nume al cuiva nu se poate dovedi nimic. Sf. Iustin își continuă argumentarea astfel: «Dacă sunt într'adevăr între creștini răufăcători și criminali, aceștia trebuie pedepsiți, dar nu pentru aceea că sunt creștini, ci pentru că sunt criminali. Dar de altă parte nu trebuie să presupuneți un rău făcător în fiecare creștin, numai fiindcă este creștin ca și când creștin și criminal ar fi identic. Iustin se străduiește deci să răstoarne această greșită credință, și să arate că de noțiunea «creștin» nu trebuie legată cri-

ma, ci dimpotrivă virtutea, așa că ori și cui să-i fie noțiunile «virtuos» și «creștin» noțiuni identice».

Acum, pentru acuzația că creștinii ar fi un popor incult, o adunătură de oameni ignoranți, lipsiți de orice pricepere în trebile politice și sociale și absolut agramați ai științei, apologeții răspund cu oarecare nepăsare și cu bătae de joc. La observarea păgânului Ceciliu, care vorbește în numele politeismului roman și cu o batjocură foarte trufașă, numind pe creștini o «națiune scufundată în întuneric și care fuge de lumină» și totodată neagă creștinilor orice putință de a se ocupa cu lucruri mai superioare, la această observare Octaviu creștinul, din apologia lui Minuciu, aproape nici nu vrea să-i răspundă. Tot așa nici Iustin nici Tertullian nu răspund într' anumit loc acestei acuzații, însă pretutindeni scrierile lor răspund, prin însăși tendința lor, acestor atacuri, așa că respingerea acuzației de obscurantism zace în chiar dispoziția tuturor apologiilor. Intregul duh în care sunt scrise, tinde să arate tocmai din potrivă păgânismul ca un sistem complicat și zăpăcit, care se târăște în întunecime, temându-se de lumină și de cercetări, și care sfidează și batjocorește mintea umană. Pe când claritatea, seninătatea, căldura și mai ales frumusețea internă a Creștinismului strălucește cu uimitoare tărie pe fiecare pagină a apologiilor.

Dar, precum e de înțeles, această acuzație de obscurantism nu le era primejdioasă creștinilor; ea îi putea arunca numai disprețului public și bajocurei; iar ei puteau s'o rabde în liniște, ori resemnați, ori nepăsându-le de ea și răsând de urgia celor ce o credeau. Era însă primejdioasă acuzația care îi puneă față în față cu puterea statului. Deci, mai întâiu acuzația de a făptui cea mai rău pedepsită crimă în imperiul roman: disprețul pentru majestatea împăratului. De această crimă se apără și Minuciu

și Iustin, însă foarte pe larg Tertullian în partea a doua a apologiei. Pe scurt dovezile sale sunt următoarele: Creștinii nu pot fi acuzați de les-majestate, fiindcă refuză să dea împăratului acea venerațiune divino-păgână, care în definitiv mai mult îl desonorează decât îl onorează. Apoi, creștinii, prin însăși felul religiei lor, sunt îndatorați în conștiință să se roage pentru bună starea monarhului. Au, în această privință, porunci limpezi (d. e. la Paul: orice stăpânire este dela Dumnezeu etc. etc.).

Voi, zice Tertullian, cinstiți pe împăratul mai mult decât pe zei, numai dintr'o mișească frică, și deveniți, de dragul împăratului, ireligioși și atei, și așteptați mântuirea lui din mâinele de plumb ale zeilor voștri cei fără de vieață. Noi dimpotrivă chemăm pentru bună starea împăratului pe Impăratul cel vecinic, adevărat și deapururi viu, dela care vine și vieața și stăpânirea însuși împăratului vostru. Să încerce împăratul să bată cu oști cerul, să ducă drept triumf cerul ca prizonier de războiu; să impue biruri cerului: nu poate! Și tocmai de aceea e așa de mare pentru voi, fiind că e mai slab decât cerul!

Spre cerul acesta privesc creștinii, și l roagă cu mâinele înălțate și capetele descoperite ca să le dea tuturor împăraților vieață lungă, domnie sigură, pace în casă, putere tare de oști, popor credincios, și tot ceea ce însuși Cesarul își dorește. Da, cărțile sfinte ale creștinilor le poruncesc chiar să facă așa, iar învățătura lor le spune că puterea împărătească e o emanare a puterii divine.

Dar dușmani ai împăratului sunt de căutat tocmai între păgâni, cari după mărturiile istoriei sau răsvrătit de ne-numărate ori împotriva autorității, pe când creștinii nu s'au ridicat împotriva nimănui, cel puțin nu împotriva împăratului, care prin voința lui Dumnezeu e suprema autoritate. Așa se închină creștinii împăratului, și așa se roagă lui Dumnezeu pentru el. Și acum, voi buni judecători, hai-

deți! scoateți sufletul din cei ce se roagă pentru împăratul».

La acuzația că creștinii sunt dușmani ai statului și că vreau o schimbare de imperiu, sf. Iustin răspunde așa: «Mai întâiu, creștinii nu vorbesc de o împărăție lumească, precum li se pare păgânilor, ci de una cerească. Deci e o acuzație falsă, că zilnic creștinii cer de nenumărate ori în rugăciunea lor o împărăție străină, pe care o așteaptă¹⁾».

«Dacă ne auziți vorbind de o împărăție, voi o credeți numai decât lumească; dar aceasta se contrazice prin însuși următorul fapt: că noi ori de câte ori ne întrebați dacă suntem creștini, afirmăm că suntem. Acum, dacă am așteptă noi vre-o împărăție lumească, atunci ar trebui să căutăm să ascundem acest lucru, ca să trăim²⁾ și să ne ducem viața până la sosirea aceluia împărăției; dar tocmai fiindcă nu așteptăm imperiu lumesc, nu ne pasă dacă voi ne ucideți.

«Al doilea, însăși creștinii contribue în cea mai mare parte ca statul să propășască, și deci ei sunt promotori unei pașnice și bune vieți de stat, prin faptul că ei propovăduesc învățătura că nici o crimă nu poate rămâne ascunsă lui Dumnezeu și nepedepsită de el. Cei ce se tem numai de puterea statului, pot face mai lesne crime; nu le pot însă face acei ce se tem de Dumnezeu, care nu poate scăpa din vedere crima, cum o poate scăpa statul. Dar atunci ce vreau principii? De ce prigonesc pe cei virtuoși, pe creștini? S'ar părea că puterea statului se teme ca nu cumva să vie o vreme în care toți să fie virtuoși și buni, iar că atunci n'ar mai avea pe cine să pedepsească. Asta însă ar fi un principiu de laudat la un calău, dar nu la domnitorii buni. Principii facă deci ce vor, dar ar trebui

¹⁾ E vorba de Tatăl nostru și de cererea: Vie împărăția ta, pe pe care păgânii o explică astfel.

²⁾ Adecă să nu ne arătăm creștini și să ne expunem a fi uciși de voi.

odată să se convingă, că acei domnitori cari dau întâietate aparenții, și nu virtuții, aceea nu pot să facă mai mult decât hoții de drumul mare adecă nu pot făptui nimic, decât numai prin volnicie. Iar dacă e vorba de supunere la legi, cine poate acuză serios pe creștini? Birurile ei le plătesc, apoi, cu mai mult zel decât păgânii, de oarece Hristos a poruncit anume că trebuie să dăm Cesarului ce este al Cesarului».

M. P.

URMARILE IRELIGIOSITAȚII

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 2).

Religiunea, morala, societatea sunt fapte și legi generale, independente de ideile și părerile individuale, ca și legile echilibrului universal. Religiunea începe prin a ne prezenta mai întâiu eternitatea, arătându-ne că din această mare veșnicie timpul, viața aceasta pământească, nu este decât un fel de intrare, un fel de tindă. În aceste profunziuni, ne face să defilăm pe dinaintea multor și variatelor grade, prin care trebuie să treacă inteligența noastră, lucrând într'una cu singurul gând și scop de a se apropia de adevărul etern, izvorul tuturor adevărilor și al tuturor bunurilor.

Religiunea este nutrimentul prin excelență al vieții omenești, fiindcă prin credință speranță și dragoste ea singură posedă adevărul în toată întregimea lui. Numai prin aceste mari virtuți, omul își cumpănește și-și ordonează activitatea sa. Legea care ne poruncește să credem în Dumnezeu, în adevărul infinit, ne spune că numai în chipul acesta putem să ne facem părtași divinității în astă lume. Numai prin credință putem chiar să ne apropiem cât mai mult de cunoștința aceluia mare adevăr, după care aleargă atâți filosofi și tot pe atât de multe drumuri. Dar dacă sufletește e constatat că numai prin religione putem ajunge un scop înalt, de oarece numai într'însa găsim sentimente de noblețe, sancțiune și în sfârșit ne putem țărături și îndreptă gândul către un frumos ideal, care nu e nici umbră nici himeră, ci realitate; să ne pogorîm nițel din această sferă înaltă și senină și să vedem dacă la cele materiale ne poate ajuta ceva religiunea.

Montesquieu, ocupându-se și cu cestiunile religioase, vorbește într'un loc în chipul următor. «Este de mirat că religiunea creștină, care pare a nu avea alt obiect decât fericirea din cealaltă lume, a stabilit foarte bine și fericirea din această lume». Și toată lumea știe că Montesquieu vorbea de cele materiale, fiindcă în sentimentele sale pentru biserică și religiune, el a fost suspect.

Dar să admitem și noi că fericirea unei societăți stă în bogăție, ale cărei isvoare sunt natura, capitalul și munca. Această muncă, însă, fie că se consideră în forma sa cea mai simplă, care este lucru manual, fie că se observă în manifestațiunea cea mai nobilă, consistând în studiul naturii cu scop de a cunoaște forțele și a le întrebuința pentru ușurarea traiului, fie într'o formă sau alta, mărturisim că munca nici odată n'a fost mai mult încurajată, decât atunci când a străbătut religiunea creștină. Chiar astăzi se observă un indiferentism și dispreț pentru muncă prin toate locurile prin cari sau pe unde nu și-a făcut loc lumina binefăcătoare a bisericii creștine. Lucrătorul, care este hrănit cu sentimente de dragoste, câștigate, nutrite și încălzite cu învățăturile evaugeliului, știe că el e privit ca egal de toată lumea cu mintea luminată și disciplinată, și că lucrul său manual poate stă tot așa de bine și de frumos în cinste câ și alte opere de știință și de înaltă artă. La Greci, acestui modest lucrător i se refuză și numele de cetățean și eră trecut în rândul sclavilor. La Romani, situațiunea nu are multe fețe fericite.

O astfel de stare de lucruri începe să dispară, când pe vastul corp social suflă inspirațiunea bisericii creștine. Dela prima dată, munca a fost ridicată la demnitatea ce i se cuveneà. Insuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu întârzie să nu dea pildă: El muncește lângă Tatăl său. Apostolii îl imitară și părinții bisericii: Ambrosie, Augustin, Chrisostom și alții duc încurajarea mai departe. Sf. Hriso-

stom predică că munca sau lucrul nu i-a fost dat omului numai pentru spălarea păcatului original, dar și pentru a desvoltă și a ridică natura sa morală. Dacă lucrul, dar, este isvorul bogăției, și dacă bogăția publică este o probă de civilizațiune din punct de vedere al bunurilor fizice și materiale prin care omul perfecționează starea sa naturală, apoi nu se pot pune la îndoială drepturile pe care biserica le are la respectul societății, și care drepturi s'ar putea fixa chiar în mod istoric.

De aceea trebuie să afirmăm că o luptă întreprinsă în contra Bisericii, în numele și interesul civilizațiunii, ar fi fost tot atât de nedreaptă ca și de nerațională. Biserica nu are numai netăgăduitul merit de a fi înobilat și sfințit munca, nici numai gloria de a fi condus societatea pe adevăratul drum al civilizațiunii. Nu. Biserica a și modulat întrebuințarea folosului muncii. A arătat scopul pentru care să muncească omul și felul cum trebuie să se folosească de produsul muncii sale.

Economiștii noștri moderni, îmbibați de necredință, au considerat munca sau lucrul ca scop suprem al omului; iar pe acesta ca pe o mașină mai mult sau mai puțin de stimat, după cum aptitudinile sale sunt mai mult sau mai puțin capabile de producțiune. Din acest principiu nesănătos, luă naștere enormul și întristătorul abuz ce să făcù cu cei săraci, exploatându-i fiecare puternic în folosul său. În timpul de tristă amintire al sclavagiului roman, se făceau constatări înfricoșate în această privință, și poetul Juvenal nu se sfiște să afirme că: «*Umanitatea nu trăește decât se amuzeze sau să distreze pe câțiva oameni*».

Am afirmat că Biserica îndeamnă la muncă și arată drumul cel drept și sănătos pentru folosirea produsului. Faptul este pe d'antregul adevărat, și pentru ajungerea scopului, Biserica n'a pierdut grija d'aș alege și mijloacele.

În adevăr, sunt zile de muncă și zile de sărbătoare; dar

zilele de sărbătoare, zilele de repaos nu sunt numai pentru odihna corpului,—ele au un scop cu mult mai înalt, cu mult mai nobil:—ele sunt pentru refacerea omului, pentru întărirea morală și pentru îndemnul la munca de a doua zi. După cum într'o lungă călătorie făcută în mijlocul deșertului, sub arșița soarelui, călătorul întâlnește cu o bucurie, care nu se poate descri, oaze unde câțiva arbori îi oferă umbra răcoritoare și în loc de așternutul moale din palatul bogatului îi oferă iarba cea verde și plăcută cu acel parfum ce nu se prepară în laboratorul orașelor, ci în marele și misteriosul laborator al încântătoarei naturi, tot așa lucrătorul creștin se bucură în aceste zile de sărbătoare, care i-au duc repaus pentru corp și mângâeri pentru suflet. În acest timp modestul lucrător, scuturându-și praful de pe spate, pe care îl adunase din câmp, se îmbracă în haine de sărbătoare, respiră un aer mai bun și simte dulceața vieții, aducându-și aminte că Dumnezeu nu l'a creat să fie supus numai cărnii și materiei, ci că i-a dat o zi în care, lăsând grijele la o parte, și exercită puterea sa de stăpân, dreptul său de mic suveran. Vede că pentru el e acel soare care-i trimite razele sale de libertate, pentru el sunt colinele, pentru el livezile cele miroitoare, care în această zi de repaus, îl poștește ca împreună cu soția și scumpii săi copilași să meargă și să petreacă, pentru el în sfârșit este făcută întreaga creațiune, care atunci îi pare mai dulce și mai încântătoare.

Intrând în biserică unde-l chiamă glasul clopotului, muncitorul găsește aci mângâerile și satisfacțiunile, pe care nu le poate întâlni cu nici un chip în altă parte. Armonia cântărilor va satisface auzul său, întâlnirea prietenilor îi va înălța sentimentul și-i va inobilă inima. Cuvintele clare și răsunătoare ale evangheliei îi vor arăta scopul și destinațiunea sa. Ii vor aduce aminte de mântuirea sa, de datoriile sale și de speranțele sale nemuritoare; în această zi,

muncitorul, cu femeea sa alături și înconjurat de copii săi exercitează suveranitatea sa cea mai nobilă și cea mai dulce. El cunoaște pe supușii săi, pe cei ce-l respectă, care sunt și compun partea cea mai mare și cea mai scumpă a inimii sale; el este cunoscut de supușii săi și, văzându-i împrejurul său, își dă o socoteală exactă de trebuințele lor. Acum mișcat până în adâncul sufletului, de aceea care-l înconjoară cu o dragoste nemărginită și de copilașii săi care-l distrează și-l mulțumesc cu jocurile lor nevinovate, dragostea de muncă crește într'însul și abia așteaptă ziua viitoare, pentru a-și relua lucrul.

Așa dar, repausul din timpul sărbătorilor reface pe muncitor din două puncte de vedere: fizic și moral. «Poporul n'are trebuință de timp numai pentru a câștiga pâinea, dar el are trebuniță de acest timp și pentru a o mânca cu satisfacțiune». Aceste mari cuvinte au ieșit și din înțelepciunea omenească.

Și acum, după ce am schițat în scurt partea teoretică a cestiunei, după ce am meditat asupra problemelor vieții, să ne înapoem puțin la punctul de unde am pornit, sau mai bine la faptul care ne-a îndemnat să desbatem această problemă.

Răspunsul, pe care trebuie să-l scoatem din cele ce preced, este faptul dacă *eroii* noștri, despre care am vorbit mai sus, ar fi fost capabili să se facă vinovați de crimele pe care le-au săvârșit, în cazul când ar fi avut un suflet religios, o inimă cucernică?

Fără îndoială că nu trebuie stat în loc mult, pentru a afirmă cu toată convingerea că acești indivizi, departe de a fi făptuit vre-o dată în chipul monstruos din strada Popa-Rusu, ei nu s'ar fi încumetat nici barem să gândească la așa ceva, și ar fi desaprobat și disprețuit faptele văzute sau auzite, ce s'ar fi făptuit de alții.

În sufletul lor religios, acel vierme ispititor al parveni-

rei, al orgoliului, al măririi și îmbogățirii pe orice cale n'ar fi avut ce căuta, căci ar fi întâlnit frumoasa modestie, care se mulțumește cu puțin, și din care cel ce o posedă își pletește o coroană de virtuți și-și prepară o armă puternică și fără greș contra mândriei, isvorul tuturor relelor. Ar fi întâlnit acea pace și liniște sufletească, acea mulțumire de ce e numai al său, și n'ar fi privit cu ochi de gelozie pe cei ce-și înalță palate pământești, pe cei ce au la îndemână belșugul celor materiale, pentru a-și procura tot ce mintea omenească inventează pentru cucerirea aerului și pentru *învingerea* naturii. Și o, Doamne, câte reflecțiuni nu poate face un suflet religios, privind chiar la tristele desnodăminte, ce zilnic se aud, sau se petrec în fața noastră?

Dar e dureros să insistăm asupra lor, e mai bine să lăsăm pe cititori să cugete la ce ne poate duce de multe ori belșugul celor materiale, când folosul lor nu este aplicat cum trebuie.

Prin urmare, fără a filosofa, fără a cerceta multele și variatele opere savante ale sociologilor, putem conchide și afirma că motivul care a sfătuit și sfătuește, a împins și împinge la săvârșirea neomenoaselor fapte, care zilnic se petrec sub ochii noștri, a fost, este și va fi **ireligiositatea**. Acți trebuie să ne îndreptăm atențiunea, acți trebuie să depunem toată munca, și pentru îndreptarea acestei nenorocite stări trebuie să căutăm toate leacurile, care, cu cât sunt de simple și de eftine, pe atât sunt de grele în aplicarea lor, din cauza nenorocitului curent, care suflă de la un amar de vreme, peste această țărișoară, purtând prin înșelătorie numele falș de civilizațiune, de progres și cultură occidentală.

Badea Mangâru.

Asupra unor imperioase datorii preoțești rezultate dintr'o nouă concepție despre preot.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No 2).

II.

Vin acum la cea dintâiu chestiune pusă spre discuțiune și care mi se pare de un interes capital pentru viitorul omenirii.

Datoria preotului de a se îngriji de educația religioasă morală a copiilor și tineretului din parohia sau din satul său.

Cred că orice preot care-și dă seama de însemnătatea misiunii al cărei apostol este, trebuie să se bucure că o asemenea chestiune—fundamentală pentru idealul de prefacere al omenirii—a fost pusă în discuțiune.

Probabil că mai marii noștri dându-și seama de marea însemnătate a chestiunii, au pus-o spre discuție în conferințele pastorale din acest an.

Când zicem «*educație*», zicem cea mai mare vorbă ce se poate spune despre om; căci în definitiv ceea ce deosebește pe om de celelalte viețuitoare nu sunt însușirile lui fizice sau fiziologice, ci modul cum aceste însușiri pot manifesta pe om în afară.

Dar omul nu e numai un complex de însușiri fizice sau fiziologice.

Asemenea mărgăritarului aruncat în tină, în om lucește sufletul, scânteia divină—care poate da manifestărilor lui

acel farmec deosebit ce face pe om ființă perfectibilă, apropiindu-o de creatorul ei etern și atotputernic. Cu cât această scântee va fi scoasă la lumină, cu cât vom îndepărta mediul brutal de noroi și tină, cu atât mărgăritarul va străluci mai în întregimea însușirilor lui ideale.

Aplicând acestea la om, va trebui să spunem că el va fi mai bun, sau mai rău, mai pregătit pentru chemarea sa în lume, sau mai condamnat peirei veșnice; manifestat ca orice viețuitoare fără scop moral, sau cu scopul înalt al năzuinței spre desăvârșirea dumnezeiască, după cum îl va face acel meșter iscusit care se chiamă: «*educație*».

Să ne înțelegem mai întâiu asupra sensului acestui cuvânt.

Ce însemnează educație ?

Pedagogii nu sunt deplin înțeleși asupra rostului acestui cuvânt.

Unii înțeleg prin educație, arta de a pregăti copilul pentru viață; alții referindu-se mai mult la educația morală văd în ea «mijlocul de a dezvoltă și disciplină forțele înăscute care mână pe om în spre activitate, pentru cel mai mare bine al lui și al societății»¹⁾.

Alții văd în educație mijlocul de a imprimă generațiilor tinere, un anumit fel de gândire, simțire și voință²⁾.

În sfârșit un păstor german dă educației următoarea definiție care mi se pare cea mai dreaptă și cea mai conformă cu idealul omenesc.

«Numim educație—zice el—drumul care conduce la formarea conștiinței»³⁾.

Mă voiu opri asupra acestei definiții, spre a scoate din cuprinsul ei, învățătura care ne trebuie nouă preoților.

În adevăr, ce credeți Dv. că lipsește omului spre a fi ceea ce l'a merit creatorul său ?

Li lipsește acel îndreptar integru, acel judecător intern care judecă fără circumstanțe ușurătoare» acel «sințământ rezultat în mod reflexiv și nemijlocit despre valoarea unui scop»⁴⁾: care este conștiința.

¹⁾ Bernard Perez: L'education morale.

²⁾ Găvănescu Ist. Pedag. I 5.

³⁾ Fr. Stendel: Der religiöse Jugendenterricht II 225.

⁴⁾ Steudel op. citat II 225.

Omul de astăzi nu are conștiință. Acțiunile lui oscilează între slabele imperative ce licăresc în fundul conștiinței și multitudinea ispitelor puternice care determină hotărîtor fapta. Binele și răul sunt judecate de om în mod relativ nu absolut; nu din punctul de vedere al interesului general sau al raportului în care individul se găsește cu lumea în-cunjurătoare și cu scopul vieții lui pământești; ci din acel al interesului personal imediat, al plăcerii momentane.

Aceasta-i greșala cea mare în care a căzut omul și din care nu vreă să-l scoată nimeni; acesta-i păcatul strămoșesc pentru care Christos s'a înălțat pe cruce.

Căci, aruncați-vă puțin privirea asupra celor ce se petrec în lume; luați aminte la priveliștea ce ne-o oferă societatea omenească așa cum se manifestă ea astăzi cu feluritele-i feluri de neajunsuri și jertfe, nemulțumiri, abuzuri, revindecări și fără de legi.

Oamenii sau încleștat într'o furibundă luptă de exterminare. După 20 de secole de când se propoveduește dragostea de aproapele, omul în loc să se facă mai bun, s'a făcut mai pervers și vechea maximă—homo—homini lupus—a rămas și rămâne mereu în picioare.

Popoarele se ridică unele contra altora; indivizii se viclenesc și-și dau pe ascuns lovituri de moarte; dreptul și datoria nu se respectă; cel tare răpește dreptul celui slab și cel slab se coboară în tina fără de legilor murdare; în sfârșit pământul pare un noian de elemente complexe, amestecate fără nici o rânduială și fără nici un senz înalt de pare că ar fi haosul primordial peste care nu vreă să mai sufle duhul lui Dumnezeu.

Dacă această priveliște este tristă, în acelaș timp noi preoții avem—mai mult decât oricare alții datoria de a strigă: aceasta nu se poate; omul trebuie îndreptat pe drumul cel bătut pe cărarea cea dreaptă și plină de priveliști încântătoare a idealului.

Educația este cel dintâiu și cel mai eficace mijloc de a prefăce pe om, este aceia ce meșterul iscusit face pentru mașina sa, pe care construindu-o conform scopului și menirii sale, cu cea mai mare exactitate și cu cea mai desăvârșită luare aminte, ajunge să-și vadă opera nu aruncată după foarte puțin timp de întrebuințare, sub gardul

indiferenței unde o acopăr rugina și bălăriile, ci pururea în uz pentru prosperarea binelui general.

Noi preoții trebuie să fim acei meșteri iscuțiți. Trebuie să luăm acel mărgăritar care este sufletul din glod, a-l curăți de tot ceea ce l'a atins și întunecat veacurile anterioare prin lipsa lor de interes, a învinge moștenirea rea a antecedentilor și a-l face să lucească în toată splendoarea însușirilor sale.

Trebuie să facem pe om mai bun, mai îngăduitor, mai puțin aplicat fără de legilor, mai desfăcut de legăturile lui cu realitatea brutală, mai încrezător în sine însuși, mai protivnic ispitelor, în sfârșit mai stăruitor în tendința de a se forța să evite răul «favorizând tendințele recunoscute ca utile de elita oamenilor luminați și practici» și «reducând pe cele contrare la minimul lor de energie—dacă nu se pot chiar suprima»¹⁾).

Căci cum zice Iules Payot: «cauza mai tuturor neisbânzilor noastre, aproape a tuturor nenorocirilor noastre este numai una și aceasta-i slăbiciunea voinței noastre, e groaza noastră pentru efort și în deosebi pentru efort durabilă»²⁾).

Prin educație, această efort poate căpăta un anumit grad de intensitate, hotărând într'o anumită direcție bună, toate acțiunile individului.

Aceasta ar fi scopul și importanța educației în general. Zicem educație și nu instrucție, pentru că dacă cu cea de adouă se ocupă școala, cu cea dintâi trebuie să ne ocupăm noi.

Și iată de ce:

Civilizația actuală și-a pus și ea problema care ne-o punem noi aci, și nu numai că și-a pus-o, dar a și încercat s-o rezolve. Școli de toate gradele s'au înființat pe suprafața pământului; programe din ce în ce mai modificate și mai îmbunătățite; profesori și educatori cu duiumul, manuale cu fel de fel de indicații, o întreagă biurocrație școlară care inspectează și controlează și care leagă centru cu periferia; trepte formale, material didactic și mai

¹⁾ Bernard Perzi: L'education morale op. cit.

²⁾ Iules Payot: Educațiunea Voinței.

știu eu ce!... Problema educației a luat un avânt colosal din acest punct de vedere și orice țară din lume are un ministru care e numai al instrucțiunii publice!

Unde mai punem gratuirea învățământului și monopolul pe care-l are statul, această putere uriașă în răspândirea culturii!.....

Dar ce oameni au eșit de sub acest imperiu? Sunt ei mai buni? Din potrivă. Modul cum civilizația a vrut să rezolve problema socială, care e o problemă morală a dus la un adevărat dezastru. În loc de oameni ea a creat postulanți de slujbe cerșetori ai condeiului, declasați și trântori care urăsc munca, uneltind la umbra steagului roș, distrugerea societății care i a produs.

Acelas Iules Payot îi descrie admirabil când spune reproducând pe Maneuvrier: «ceeace doresc ei sunt posturi de funcționari, posturi rău plătite, puțin stimate, fără viitor, fără orizontari în care omul îmbătrânește pe un fotoliu de piele și în care el privește pe fiecare zi în pustiul unei ocupații aproape sterpe, la decăderea și toropirea treptată a facultăților lui, dar în care pe de altă parte găsește bucuria negrăită de a fi scutit de a gândi, de a voi, de a lucra»¹⁾).

Și de ce?

Pentru că școala pune cel mai mare preț pe instrucție nu pe educație, ceeace e o mare greșală și o cauză izvoarătoare de multe rele în societatea omenească. Într'adevăr toată știința din lume nu ajunge să garanteze împotriva viciului și nici chiar să prezerveze de o crimă, pe când cu mai puține cunoștințe dar cu lumina inteligenței naturale și cu ajutorul conștiinței, omul se poate face onest și chiar virtuos. Tinerimea de azi este națiunea de mâine care va fi așa cum o v'om face-o noi.

Această tinerime pe lângă știința scrisului și cetitului cum și pe lângă necesitatea de a căpăta cât mai multe cunoștinți, are nevoie mai ales de cultivarea inimii și a caracterului, de imboldul pentru virtute și practica binelui. Montesquieu zice cu drept cuvânt că ne trebuie «capete bine făcute, nu bine umplute», adică capete care prin propor-

¹⁾ Iules Payot: Educ. Voinței p. 17.

ționale și dreapta lor construcțiune să întărească în individ judecata adevărată asupra celor ce se petrec în jur.

Căci viața modernă implică și cere omului mai ales, foarte multă judecată proprie. Instituțiile democratice care sporesc din an în an, sunt un continuu exercițiu de judecată, făcând ca soarta unui neam să nu mai atârne de câți-vă, ci de poporul întreg, de fiecare individ în parte, care ca cetățean are partea lui de influență și responsabilitate în sânul națiunii.

Prin urmare dacă acești cetățeni vor avea o judecată dreaptă în aprecierea oamenilor, lucrurilor și împrejurărilor, poporul întreg se va cârmui de minune, virtutea va fi pusă în cinstea lor, munca va fi recunoscută; iar plata se va da lucrătorului celui vrednic. Dacă nu, instituțiile democratice nu vor avea nici un senz.

Fără conștiință, fără o dreaptă judecată, omul alunecă pe făgașul nedreptăților, a minciunii și ticăloșiei, lucruri care pregătesc peirea unui neam și care pentru omenire în general, nu sunt de natură a o ridica la un mai mare grad de perfectibilitate, ci din potrivă o depărtează. De fapt aceasta și este cauza pentru care instituțiile democratice au cam dat faliment în multe țări.

Aceste instituții își au rostul lor numai sub presupunerea că omul își dă seama de ce este el, că are conștiința înaltei sale chemări în lume și că numai sub imboldul idealului moral—care face parte integrantă din ființa lui sufletească—rolul lui de cetățean e bine și cu folos îndeplinit.

Altfel totul e o mare și grosolană minciună, o casă zidită pe nisip, pe care «a căzut ploaie și au venit râurile și au suflat vânturile și a lovit casa aceea și a căzut.

.....«Și eră căderea ei mare».....

Școala deci nu dă educație ci mai mult instrucție.

Ea umple capetele, dar nu le formează. Nu vreă ză știe nici măcar despre acea educație bazată pe morala liberă, despre care vorbesc cu enfază liber cugetătorii.

Nedând educație, această școală e mai mult o pepinieră de funcționari bugetivori, decât de oameni în sensul moral al cuvântului.

De altfel de acest păcat nu suferă numai școala românească. Pretutindeni se aud plângeri și revolte în contra

școalei de azi, care e un produs al civilizației fără ideal, al concepțiilor materialiste despre lume și care se ocupă prea mult de instrucție și prea puțin de educație.

Un pedagog german din Zürich Dr. Fr. W. Forster ocupându-se de această problemă într'o scriere apărută de curând și care în lumea pedagogică a făcut mult șgomot, spune că după studii îndelungate psihologice și de educație practică a ajuns la convingerea deplină că e o absolută imposibilitate educația tinerimei în afară de religie¹⁾.

Și în altă scriere a sa²⁾ cere ca adâncirea morală să fie nu numai obiect special ci la toate studiile și în toate școlile să se ia în vedere senzul moral al chestiunelor. (Eine ethische Durchdringung). Până astăzi însă școala românească nu face acest lucru. Tinerimea care iese de pe băncile școalei e fără nici un ideal moral și fără nici un avânt în suflet pentru cauzele mari și mai ales pentru respectul datoriei, pe care le are de îndeplinit în viață.

Scepticismul și indiferența cuprind și condiționează tot mai mult activitatea generațiilor tinere, împrejurare din care rezultă o tot mai scăzută forță morală, o tot mai șubredă temelie pentru stat și națiune.

Aceasta este nota caracteristică a vremilor de azi.

Nu insist asupra cauzelor care pot fi foarte complexe și foarte adânci; constat numai, și constat pentru a stăruii mai mult asupra efectelor.

Ce impresie vă face Dr. Franța, acea soră a țării noastre unde «clopotele bisericilor închise se topesc pentru a face statui distrugătorilor, armata e acoperită de ocări, patria luată în batjocură, iar șeful statului privit cu indiferență nerespectuoasă ca orice cetățean»³⁾.

Vă face impresia unui popor care urcă culmile progresului? sau, care se prăvălește în prăpastia peirei veșnice?...

Și știți de ce vă face această impresie funestă?

Pentru că în această țară nu există educație; pentru că aici școala a înlocuit pe Dumnezeu până și în exemplele

¹⁾ Vez: Aurel Popovicii Naționalism sau Democrație, 251.

²⁾ Idem 248.

³⁾ Iorga Neamul Românesc, 1911 p. 1811.

din gramatici; iar tineretul lipsit de educație se întrece în făptuirea celor mai urâte lucruri.

Dacă există ceva și dacă această țară nu pierde încă cu desăvârșire, aceasta se datorește bieților preoți cari alungați și închiși, bătuți și huiduiți de lume, abia mai pot înfruntă furia diabolică a necredinței.

Și nu e numai Franța căzută în acest păcat. Răul se întinde din ce în ce mai mult și va face ravagii tot mai mari, dacă nu se va produce o reacțiune, dacă nu se vor lua măsuri de îndreptare. Exemplul Franței nu trebuie numai să ne înspăimânte, ci să ne și dea imbold de lucru.

Trbuie cu orice preț promovată educația religioasă morală a tinerimei, a acelei tinerimi pe care n'a cuprins'o încă vraja necredinței și care va fi țara și omenirea de mâine.

Din cele spuse până aci, rezultă destul de lămurit cred, necesitatea de a se interveni ca preot spre a promova o sănătoasă operă educativă.

Căci dacă omenirea stă atât de rău din punctul de vedere, dacă această stare de lucruri constituie o foarte grea primejdie pentru viitorul omenirii, dacă factorul cultural numit școală nu intervine pentru a opera o schimbare de direcție și dacă pe de altă parte rolul preotului are în vedere tocmai sufletul omenesc care trebuie prefăcut și ridicat spre alte culmi, nu rezultă imperios din această argumentare datoria noastră de a interveni în opera educativă a omenirii?

De sigur că da.

Educația trebuie să fie una dintre cele mai de căpetenie îndatoriri a preoților; o îndatorire care trebuie înscrisă în activitatea pastorală preoțească și asupra căreia trebuie să fim foarte atenți.

Căci în activitatea noastră pastorală de până acum noi avem în vedere pe om așa cum ni l-au dat împrejurările și veacurile anterioare cu multitudinea scăderilor inerente firii sale. Și să nu ne închipuim că dacă ținem predici sau dăm sfaturi facem educație propriu zisă. Nu.

Pe lângă o activitate pastorală pentru oamenii adulți și formați cărora trebuie să le predicăm și să le însuflăm practica virtuților și faptelor bune, avem pentru copii și tineri.

și mai ales pentru aceștia o datorie educativă, o datorie sfântă în virtutea căria să putem visă alte vremi pentru omenire.

Trebue să ne adresăm direct tinerimei; copiilor, elementelor nepângărite, a căror suflet primește cu nevinovăție îngerească lumina cea adevărată, îndrumându-se pe drumul vieții încălzite de idealul moral.

Tot ceea ce am spus până aci este partea teoretică a chestiunii. Să vedem acum ce ar fi de realizat din punct de vedere practic, adică din acel punct de vedere, care dă unei intențiuni valoarea efectivă și care preface gândul ideal în fapta văzută, transformând în realitate, ceea ce judecata prin combinare de raporturi întrezărește numai.

Iată chestiunea asupra căria ne-a mai rămas să insistăm.

Un sentiment care a existat la toate popoarele și în toate timpurile este sentimentul religios. Fie că înțelegem prin el acea «stare sufletească a omului în care el e conștient de dependența sa de o putere, a cărei esență adevărată și întreagă el n'o poate percepe cu mărginitele sale mijloace de cunoștință»¹⁾, fie că înțelegem «acel curent mistic constatat de când există oameni care gândesc sau mai bine, care visează și care sunt neliniștea cauzată de misterul lucrurilor, de infinit, de moarte»²⁾. Universalitatea lui a fost și este recunoscută chiar de acele spirite care numai religioase nu pot fi numite, sentiment care există—sub forme deosebite numai atât la copilul care întreabă pe mama sa misterios, cine a făcut luna cât și la filozoful albit de bătrânețe în cercetări cu privire la sensul lucrurilor.

Ce puternică înrîurire poate avea acest sentiment asupra vieții, să n'o spunem noi, care am putea fi bănuți de părtinire, ci s'o spue Jules Payot, un scriitor francez de valoare, a cărui idei numai religioase nu pot fi numite.

Iată ce zice el: «Emoțiunile religioase, în epocile sau în societățile cu credință adâncă, alcătuesc o masă de o energie extremă, de oarece sunt compuse din sentimente elementare, ele înșile deja foarte puternice și unite într'un

1) Steudel op. cit. p. II 1.

2) Jean Richipio.

mănunchiu bine strâns. Teama de opinia publică, respectul autorității persoanelor înveșmântate cu un caracter sacru, amintirile îngrămădite ale educației, teama de pedeapsa cea veșnică, speranța împărăției cerului, groaza de un Dumnezeu răzbunător pretutindeni de față și care vede și aude totul și pătrunde și gândirile cele mai tainice, toate aceste sunt ca topite împreună într'o stare efectivă peste măsură de complexă, dar care conștiinței îi pare simplă. La flacăra arzătoare a acestui sentiment așa de viguros se fac contopiri definitive între idei și acte: *în chipul acesta insulta nu poate provoca mânia la naturile religioase superioare atât de repede și sincere-i la ele resemnarea. Nici chiar castitatea nu pricinuește atâta luptă; așa de complect sunt purificate, sfințite, înăbușite atățările sensuale, care înferbântă creerul altor ființe inferioare ca moral. Frumoasa pildă de izbândă câștigată împotriva unor tendinți așa de puternice numai prin sprijinul sentimentelor superioare.*

Iar Renan—celebrul necredincios Renan—zice: «Simt că viața mea este mereu călăuzită de o credință ce n'o mai am: *credința are particularitatea aceasta că lucrează chiar după ce a dispărut*».

Va să zică iată un necredincios mărturisind că în el lucrează încă credința pe care a avut'o cândva.

Pe cât de universal și general e sentimentul acesta pe atât e și de educabil ca și toate celelalte facultăți ale spiritului omenesc. Prin anumite mijloace se poate ajunge la clarificarea și statornicirea lui definitivă în suflet, dându-i se direcția cerută de idealul moral al vieții omenești.

«Stă în natura oricărui organism—zice un scriitor de pedagogie—ca el să aibă în sine germenele dezvoltării; această dezvoltare însă abia atunci începe și se continuă când au loc anumite condițiuni externe; lipsind aceste, germenele organic tânjește sau chiar piere. Această lege generală își are valoarea sa și în ce privește organismul omenesc.

Predispozițiile naturale alese, cu care copilul vine în lume, trebuie cu orice preț să tânjască dacă înrîuriri prielnice externe nu vin în ajutor. Puterile lăuntrice adormite se deșteaptă dacă sunt trezite din afară; activitatea lor se dezvoltă din motive externe și cresc cu aceste»¹⁾.

¹⁾ Dr. Iosef. Mich: Allgemeine Erziehungslehre 1.

Va să zică profitând de sentimentul religios înăscut, a cărui valoare pentru viață ne-a arătat-o așa de frumos Payot, putem—înriurind prin anumite mijloace externe—să-l trezim și să facem din el o forță cu ajutorul căreia toate acțiunile omului să fie îndreptate într'un anumit sens. Astfel fiecare copil va ajunge un om, un adevărat om, a cărui conștiință formată în lumina idealului religios și moral nu va mai oscilă în toate părțile sub ispita puterilor protivnice, ci va păși demnă și sigură pe cărarea plină de farmec a idealului moral, a credinței în mai bine, a practicii virtuții și faptelor bune și a unei vieți privită din cel mai înalt punct de vedere al senzului ei.

Dar cum ?

Evident că ținta noastră cea dintâiu ar trebui să fie școala. Actualmente școala primară tinde să elimineze din ce în ce mai mult studiile religioase morale; această tendință se poate urmări și mai departe în liceu și Universitate. Legea dă drept preotului de a predă religia. De ce nu predăm ? Legea dă drept, dar nu dau voie oamenii.

Chestiunea s'a pus lămurit în discuție nu de mult dar n'a eșit nici un rezultat efectiv pentru rezolvirea chestiunii.

Să stăruim a se face ceva în această direcție, și să sperăm că vom birui. Ba.... să nu ne lăsăm până nu vom birui.

Dar dacă n'am birui ?

Să înființăm școlile catihetice zic unii.

Cred și sunt foarte convins de aceasta,—că în împrejurările în care se găsește biserica noastră, foarte cu greu ar reuși școlile catihetice. Și chiar dacă ar reuși, nu știu dacă ar dà roadele ce așteptăm dela ele. Aceasta pentru motivul că eu văd foarte puțin entuziasm religios pretutindenea și că până nu vom provoca o mișcare în suflete din preajma altarului nu ne putem gândi la școlile catihetice, decât ca la un vis foarte departe de realitate.

Să sperăm totuși că societatea preotească ale căror interese le-ați discutat aci, va putea fi de un real folos bisericei din acest punct de vedere. Ajutată de buna voință noastră, fondurile ei vor crește mereu și se va ajunge cred la posibilitatea de a se ocupa ea însăși de problema educației.

Mai bine decât școlile catihetice, eu doresc ca și Forster o școală unde adâncirea morală, punctul de vedere religios-moral să nu fie nici odată perdut din vedere, lucru care nu se face și nu se poate face în școala de azi, dar care să stăruim să se facă.

Trebue altă școală. Această altă școală însă nu va răsări din stăruința altora, ci din stăruința noastră.

Și am credința că această școală nouă va răsări....

Al doilea element asupra căruia putem lucra din punct de vedere educativ—și cu mult mai mult succes decât în școală—este familia.

Școala nu e direct sub înrîurirea noastră, în familie însă nimeni nu ne poate opri de a înfige steagul în numele căruia și pentru care luptăm.

Vom merge deci în aceste familii și vom căuta să convingem pe părinți că fără o creștere a copiilor în frica lui Dumnezeu care e începutul înțelepciunii nu vor avea parte de urmași vrednici. Părinții înșiși trebue făcuți să înțeleagă că viața lor trebue să fie cea mai frumoasă pildă de oameni virtuoși pentruca copiii să vadă în ei totdeauna o icoană imitabilă. Căci dintre toate influențele mediului în care se dezvoltă omul, influența familiei este cea mai puternică și mai covârșitoare prin prioritatea, continuitatea și durata ei, prin exemplele zilnice ce le poate oferi prin afecțiunea cea mare ca și prin autoritatea părintească. Familia formează primul fond, peste care celelalte influențe depun succesiv diferite pături.

Să convingem pe părinți că copiilor trebue să li se dea o educație desinteresată care să crească copilul pentru el însuși, pentru patrie și pentru omenirea întreagă, infiltrându-se în sufletul lor principiile de morală și virtutute cu atâta putere în cât o viață întreagă aceste principii să le fie călăuză.

Afară de părinți noi trebue să ne adresăm și copiilor direct. Înainte însă de a începe orice operă educativă cu ei, cel dintâi lucru, pe care trebue să-l câștigăm este *dragostea lor*. Fără această dragoste nu vom putea câștiga nimic, dar avându-o, avem totul.

Trebue ca toți copiii din satul unde avem datoria de

a ne ocupă de educație să privească pe preot cu aceeași dragoste și respect cu care privesc pe părinții lor.

Având dragostea lor, avem fondul pe care putem să-mănă mai departe principiile religioase morale.

Hristos a zis: «Lăsați copiii să vină la mine, căci unora ca acestora este împărăția cerurilor,» ceea ce însemnează că *aceștia* trebuie cu orice preț pregătiți pentru un alt ideal de viață.

E de prisos să schițăm toate amănuntele în care această activitate ar fi cu folos desfășurată. Depinde mult—ca să nu zic totul—de tragerea de inimă și bunavoința cu care am porni în realizarea acestei mari operă de prefacere socială prin transformarea și îndrumarea sufletelor pe cărarea idealurilor înalte și mai ales de puterea de stăruință și de răbdare cu care trebuie să lucrăm ca să dobândim *rezultate pozitive*—ținta tuturor strădănuințelor noastre.

Am terminat expunerea. N'am fost desigur nici destul de complet, nici destul de deslușit. Două lucruri însă țin să fie afirmate cu tărie, ca concluzie a celor spuse până aci.

Nu frazele meșteșugit scrise și rostite dau valoare unei idei exprimate ci strădănuința care o coboară în lumea faptelor. De aceea ceea ce trebuie să nu uităm este că e-sind din această sală pentru a ne răspândi în unghiurile țării, avem obligații mult mai mari decât acele ce le-am avut, când am intrat aci, sezizați de ordinul unei autorități superioare.

Mai mult decât respectul datorit ordinelor de sus, avem obligația *hotărâtă* de a pune în practică toate concluziunile ce s'au discutat și coordonat prin strădănuința Dv. aci.

Al doilea lucru pe care mă simt obligat a-l aminti, este următorul:

Când Mântuitorul a trimis pe Apostoli la propoveduire, le-a spus între altele: «In calea păgânilor să nu mergeți și în cetatea Samarinenilor să nu intrați; ci mai vârtos mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israil».

Activitatea noastră pe toate tărâmurile trebuie să aibă în vedere *mai ales și mai întâi neamul acesta românesc* din

punctul de vedere al idealurilor lui de popor respectat între celelalte neamuri.

Avându-l în neștrămutata noastră pază, să facem acest neam deplin conștient și de datoriile lui morale și de datoriile lui naționale.

Aceasta-i mi se pare cea mai sfântă dintre datorii.

Preot. Const. Dron.

RUGĂCIUNE

Citită de I. P. S. Mitropolit PIMEN al Moldovei la sfințirea monumentului lui CUZA-VODĂ

Doamne Dumnezeul nostru, Imparatul Imparaților și Domnul Domnilor, Cea ce cu puterea Ta ai făcut pe om, din care ai întemeiat neamul omenesc și cu înțelepciunea Ta conduci popoarele prin aleșii Tăi spre a face voia Ta pentru fericirea lor. Auzi-ne pra noi, cei ce ne-am adunat azi în jurul chipului acesta, care s'a ridicat de poporul român pentru pomenirea fostului Domnitor Alexandru Ioan Cuza, *deasupra capului căruia Tu ai împletit cununa Unirei de veci a acelor două țări surori de o credință și de un neam, în o Românie cu nume mare.* Și precum în vremea veche ai poruncit să se așeze semn de piatră spre aducerea aminte pentru faptele săvârșite întru numele Tău de conducătorii poporului ales, așa și acum bine-voește rugămu-ne Ție, a întări chipul acesta, ca să stea neclintit și să fie veșnică pomenire pentru Voevodul Unirei și a faptelor lui, care le-a săvârșit prin pronia Ta spre folosul țării și spre slava Ta în veci amin.

Cuvântarea I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei

Președintele comitetului desvălirei monumentului
lui Cuza-Vodă.

*Sire,
Altețe Regale,
Domnilor și Doamnelor.*

Recunoștința este expresiunea simțimântului datoriei.

Acest simțimânt se ridică uneori până la virtute.

Un popor, ca și un om, cu cât e mai pătruns de simțimântul recunoștinței față de conducătorii și binefăcătorii lui, cu atât are sorti a deveni un popor cu nume mare,— un popor puternic.

În deosebi, recunoștința către acei oameni, căroră Dumnezeu le-a dat sarcina de stăpânitori și în Persoana căroră se întrupează ființa și aspirațiile unui neam, devine cu atât mai mare, cu cât grja și vieța acestora, sunt consacrate pentru atingerea idealului sfânt al poporului ce-L conduc.

De acest simțimânt lumea a fost pretutindenea și totdeauna pătrunsă și manifestarea recunoștinței s'a arătat și s'a înfășoșat prin diferite forme.

Și noi ne-am adunat aci să sărbătorim manifestarea simțimântului de recunoștință, de datorie și de mulțumire pentru fostul Domnitor Alexandru Ioan Cuza.

Sire,

Sărbătoarea de azi, e cu atâta mai măreață, manifestarea simțimântului de recunoștință cătră fostul Domnitor e cu

atât mai covârșitoare, cu cât Majestatea Voastră—iubitul nostru Suveran—ați binevoit a veni la Iași și a fi în fruntea noastră, însoțit de A. A. L. L. Regale Principele Ferdinand, moștinitorul Tronului și Principele Carol al României, ca împreună să salutăm chipul lui Cuza-Vodă turnat în această bucată de bronz.

Prinosul acesta adus lui Cuza-Vodă se cuvine; căci el a fost sufletul faptelor mari săvârșite în timpul domniei lui, care au fost ca o pregătire pentru noua organizare a statului român, făptuită prin înțeleapta conducere și probata vitejie a Majestății-Voastre.

D-l Grigore Ghica-Deleni, unul dintre fruntașii țării a luat inițiativa de a se ridica acest monument.

Domniei-Sale deci, i se cuvine de drept marea cinste de a fi cel dintâi vorbitor la această sărbătoare.

Domnul Ghica Deleni are cuvântul:

Iași 27 Mai 1912

Comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățământ religios a Sfântului Sinod.

Inalt Prea Sfînțite Stăpâne,

Economul Ioan Mălăescu și-a dat îndemnul să prezinte Sf. Sinod lucrarea Prea Cucerniciei sale intitulată: «Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament pentru clasa I-a secundară».

La această lucrare comisiunea pentru cercetarea manualelor didactice de cuprins religios pe lângă multe părți bune a găsit însă și trei soiuri de scăderi și anume: 1) Părți necomplete, 2) Lucruri neadevărate și al 3) Lipsa reliefului trebuitor pentru părțile esențiale din planul divin al mântuirii omului.

Așa de pildă în ce privește părțile necomplete, defi-

niția pe care o dă P. C. Sa rugăciunii este neîndestulătoare pentru că în această definițiune rugăciunea nu e privită decât ca o nevoie sufletească a omului și nu și ca un *comandament divin*, pe care trebuie să-l îndeplinim nu numai pentru că ne place sau ne este de un folos imediat, ci pentru că *obligați* să o facem.

Părerea comisiunii deci este că toate practicile religioase între care intră și rugăciunea își au temeiul lor nu numai în nevoile omului, ci și în poruncile lui Dumnezeu, că adică ele nu sunt numai trebuințe, pe care le putem îndeplini sau nu, ci sunt mai ales obligațiuni dela care nu ne putem abate fără a cădea sub o răspundere sancționată. Numai așa se poate justifica dreptul Bisericii de a da pedepse credincioșilor, cari se abat dela îndatoririle lor religioase.

Tot în această categorie de scăderi intră și îndreptările, pe care le-a cerut prin referatul ei asupra acestei lucrări Onorata comisiune a Consistoriului Superior Bisericesc și pe care și actuala comisiune le găsește întemeiate.

În grupul al doilea de scăderi intră trei afirmațiuni, pe care comisiunea le crede neadevărate.

Așa de pildă la pag. 7 autorul zice, că «Numai el (Avraam) singur se închină adevăratului Dumnezeu» și pentru aceasta Dumnezeu i s'a aratat și l-a făcut părintele poporului ales. Ori, după Sf. Scriptură nu e adevărat, nici că Avraam ar fi fost singurul, care se închină adevăratului Dumnezeu, pentru că odată cu Avraam noi îl întâlnim închinându-se adevăratului Dumnezeu, și pe Melhisedec regele Salimului, căruia Avraam i-a dat chiar zeciuială, și nici măcar, că înainte de chemarea lui de Dumnezeu, Avraam ar fi fost dejă monoteist. Din contră, atât din capitolul XI și XII al Facerei unde se vorbește de neamurile lui Avraam și de chemarea lui în Hanaan cât și din cap. XXXI, unde se vorbește de Terafimul de idoli, furat de Rebeca din casa părinților ei dela Haran de unde eșise și Avraam, străbunul Rebecii, când .. fost chemat de Dumnezeu, cât în fine și de discursul lui Iosua către poporul Iudeu, în care îi spune după intrarea și cucerirea Palestinei, că «Străbunii acestui popor Tara tatăl lui Avraam și al lui Nachor locuiau la început de cealaltă parte.

a Râului (Iordan) și se închinau la alți Dumnezei (Iosua cap. XXIV, v. 2), din toate aceste locuri ale Sf. Scripturi —zicem—reese lămurit, că Avraam a fost înainte de chemarea lui în Palestina de către Dumnezeu nu *monoteist și spiritualist*, ci din contră *politeist și idolatru*.

Dumnezeu deci l-a ales și chemat nu pentru curățenia credinței lui, ci pentru puterea lui sufletească de a avea o asemenea credință cum de alt fel s'a întâmplat și cu marele nostru Paul.

La pag. 14, autorul afirmă, că Iudeii «erau un popor fără legi» și de aceea le-a dat Dumnezeu legea de pe muntele Sinai. Popor fără legi omenești și mai ales divine n'a găsit însă, după cum se știe, nici Plutarh de Cheronia, care s'a ocupat de societățile omenești și de universalitatea religiunii încă din secolul I după Hristos și nici Darwin și De Quatrefages, care s'a ocupat de aceeași chestiune acum în vremile noastre și nu ca teologi, ci ca materialisti adică ca oameni mai pozitivi și feriți de bănuiala părtinirii.

Nu,—Iudeii aveau legi, dar nu le aveau pe cele bune, prin care să fi putut deveni poporul ales dintre neamurile pământului pentru nașterea Mântuitorului lumii. Și în cazul acesta legea de pe Sinai s'a dat Iudeilor nu spre împlinirea unui gol, ci pentru înlocuirea unei legislațiuni inferioare cu una superioară.

La pag. 21, autorul ne spune că, după moartea lui Solomon, ei (Iudeii) începură să se închine la idoli, și că de aceea Dumnezeu i-a pedepsit cu despărțirea statului lor în două regate.

Sf. Scriptură ne spune din contră, că idolatria a fost o excepție deapururea rău văzută în regatul lui Iuda, și că n'a putut nici chiar în timpul de clasică impietate a Regelui Ahav și al soției sale Isabela să pună stăpânire pe celalt regat numit al lui Israel. Din contră în acest din urmă regat, pe care Ieroboam primul lui rege a căutat cu deadinsul să-l facă politeist și idololatru, ca astfel să-l poată desface sufletește de Ierusalim și de casa lui David, în acest regat al lui Israel—zicem—au apărut profeti ai lui Iehova de talia lui Ilie Tesviteanul și a lui Elișeu, care chiar a înființat o școală de profeti, adică un fel de a-

cademie teologică, în apropiere de Iordan (Vezi II Regi. cap. VI v. 1—3).

Cât privește relieful șters, cu care sunt date, atât nevoia omului de mântuire după căderea în păcat a primilor noștri părinți cât și nevoia alegerii unui popor pentru nașterea din el a Mântuitorului făgăduit, comisiunea crede, că autorul trebuie să revadă aceste părți, încercându-se să lămurească mai cu pătrundere de cum a făcut-o:

1) Pentruce omul, căzut în păcat nu s'a mai putut împacă cu Dumnezeu decât prin Iisus Hristos și 2) Ce l-a făcut pe om să se afunde în politeism și idolatrie cu atât mai mult cu cât secolele se așterneau tot mai numeroase peste viața lui.

Noi, credem, că faptele Test. Vechiu și Nou, prin care ni se pune sub ochi planul divin al mântuirii omului, trebuiesc să instruiască pe cei ce le citesc nu numai ca pe elevi, care n'au decât o lecție de spus și o notă de căpătat, ci mai ales ca pe creștinii, care trebuiesc să-și înțeleagă credința, pe care o mărturisesc spre întărirea lor sufletească și spre mântuire.

Cu aceste multe îndreptări, comisiunea crede, că Sf. Sinod poate să aprobe lucrarea P. C. Iconom I. Mălăescu.

Membrii comisiunei	†	<i>Teofil M. Ploeșteanu</i>
	†	<i>Vartolomeu S. Bacaoranul.</i>

Inalt Prea Sfințite Stăpâne.

Comisiunea pentru cercetarea manualelor didactice de cuprins religios are deosebitul respect să supună la cunoștința Sf. Sinod, că lucrarea P. C. Iconom Ioan Mălăescu intitulată «Explicarea Evangeliilor pentru clasa II secundară» întrunește cu greu condițiunile trebuitoare aprobării ei.

În tot cuprinsul acestei lucrări autorul e întâlnit, ferindu-se cu multă scumpătate de două lucruri și anume de precizarea ideilor și de legarea între ele a cestiunilor spre a le prezenta după cum o cere și mintea elevilor și natura materiei tratate într'un tot organic.

Ca model de neprecizie a ideilor putem citi fraza: «Ajungând la vârsta de 30 ani, Iisus intră în serviciul de

învățător universal». Dacă autorul ar fi avut grija precizării ideilor, atunci în loc de «Iisus intră în serviciul de învățător universal» ar fi zis «Iisus își începu misiunea sa de învățător etc.» expresiune, care îl arată pe Mântuitorul nu numai ca îndeplinitor al operii mântuirii, ci și ca autor al ei.

Alt exemplu: «Ca împărat—zice autorul—(Iisus) a întemeiat în lume împărăția cerească din care fac parte toți oamenii». Aci ideia e și neprecisă și neîntreagă și neadevărată. E neprecisă pentru că în loc de cauza pentru care Iisus e recunoscut ca împărat și care este atot puternicia lui, autorul ia în considerare numai efectul acestei cauze, care este întemeierea în lume a împărăției lui Dumnezeu.

Pentru că vede lucrurile așa, ideia a ieșit și neîntreagă pentru că Iisus este împărat, și pentru că a întemeiat în lume împărăția lui Dumnezeu, dar și pentru că a făcut minuni adică acte de atot puternicie și de care a împărțit și pe unii dintre necredincioși, adică dintre cei ce nu erau destoinici să facă parte din împărăția întemeiată de el.

Marele păcat al acestei idei însă este, că ea nu e adevărată, pentru că din împărăția lui Dumnezeu întemeiată de Mântuitorul nu fac parte toți oamenii, cum zice autorul, ci numai aceia cari ascultă și îndeplinesc prin țruda lor poruncile lui Dumnezeu.

Pe lângă aceste scăderi P. C. Sa mai are și pe aceea a restâlmăcirii doctrinei Bisericii.

La pagina 2 autorul zice, că Mântuitorul «poruncește lăpădarea de sine care, după dragoste, este cea mai mare poruncă». Doctrina sfintei noastre Biserici însă e că lepădarea de sine, nu intră între porunci, ci între sfaturi și că ea deși e una din cele mai strălucite și mai prețioase virtuți, este totuși o virtute nu de drept comun, adică la care să fie obligați toți creștinii, ci e o virtute excepțională rezervată numai oamenilor cu o vocațiune deosebită.

La pag. 19 zice, că Mântuitorul vorbia lumii în pilde, nu și din cauza simplității auditorilor, cum e doctrina noastră, ci numai din cauza necredinței lor ceea ce nu e adevărat.

Cam de felul acestora sunt scăderile, care fac lucrarea

P. C. Sale să întrunească cu greu condițiunile aprobării ei.

Totuș Comisiunea, ținând seamă, că lucrarea în cestiune poate să aducă mai mult folos decât vătămare, crede, că Sf. Sinod ar putea să'i dea cuvenita aprobare, după ce bine înțeles autorul o va revedea cel puțin în părțile semnalate în acest referat și în sensul îndrumărilor generale arătate aci.

Membrii Comisiunei { † *Teofil M. Ploșteanu*
 { † *Vartolomei S. Bacaoanul*

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Părintele Iconom Ioan V. Raiculescu și D-nul Ioan Mihălcescu au prezentat Sf. Sinod spre aprobare o lucrare alcătuită în comun și intitulată «Dogmele religiunii creștine ortodoxe și noțiuni de liturgică pentru clasa IV secundară». Comisiunea pentru cercetarea manualelor didactice de cuprins religios, are deosebitul respect să supună la cunoștința Sf. Sinod, că lucrarea aceasta se deosebește printr'o expunere lămurită, scurtă și îndestulătoare, ca întindere a tuturor punctelor de credință și a tuturor rânduelilor de practică ritualistică, așezate de Sfânta noastră Biserică de Răsărit.

Totuși comisiunea s'a văzut silită să îndrepteze pe ici pe colo înțelesul unor anumite chestiuni, când înlocuind în textul lucrării termenii întrebuițați de autori cu alții noi, când atrăgând atențiunea autorilor asupra îndreptărilor de făcut, și care îndreptări nu se puteau dobândi numai prin schimbare de termeni.

Așa de pildă la pag. 1 a avut loc o schimbare de termeni și iată pentru ce și cum. Autorii zic la această pagină, că «religiunea se chiamă legătura liberă și conștientă dintre Dumnezeu și om».

Cuvântul *liberă* din această definițiune i s'a părut comisiunei că știrbește adevăratul înțeles și adevărata însemnătate, pe care o are religiunea. Căci dacă religiunea este o legătură liberă, atunci ruperea acestei legături din partea omului n'ar fi supusă nici unei pedepse întru cât a fi liber însemnează nu numai a face ce ne place, ci și a

fi fără răspundere în ceea ce facem. Ori, Sfânta noastră Biserică ne învață, că omul, care își rupe legătura lui religioasă cu Dumnezeu, este vinovat și în nici un caz nu va putea să scape de pedeapsa lui Dumnezeu. Dacă omul ar fi liber, atunci ruperea acestei legături nu i-ar atrage nici o pedeapsă, cum nu-i atrage omului fără stăpân nici o pedeapsă faptul, că se scoală mai târziu în loc să se scoale mai de dimineață, sau că stă, în loc să lucreze. Legătura omului cu Dumnezeu, din contra, din cauza răspunderii cu care este împreunată, are pentru om un caracter de constrângere, care îl face să se simtă nu liber, ci ținut de obligațiuni. Pentru aceste considerațiuni comisiunea a înlocuit cuvântul *liberă* cu cuvântul *obligatoare*.

Religiunea deci este după noi o legătură între Dumnezeu și om, nu liberă, ci, obligatoare, adică o legătură de a cărei rupere omul se face vinovat, așa cum se face el vinovat și când rupe el legăturile dintre el și Statul al cărui cetățean este, sau când nu îndeplinește condițiunile ce și-a impus printr'un contract de care el este conștient. Deci, cu tot respectul pe care-l avem pentru definițiunile, consacrate, prin uz,—cum e și cazul definițiunii religiunii, care dela Cicerone și Ieronim, primii ei definatori s'a păstrat și până astăzi tot în aceeași formulă, pe care o folosesc și autorii lucrării în chestiune,—comisiunea, spre a legitimă dreptul Bisericii și al lui Dumnezeu de a pedepsi, pe cei în ruptură cu religiunea, a îndrăsnit să schimbe cum s'a arătat definițiunea religiunii.

Tot la pag. 1, în fraza în care autorii zic, că «religiunea este dată de Dumnezeu cu scopul ca prin ea omul să ajungă la *cunoașterea lui Dumnezeu*, comisiunea a înlocuit cuvintele *cunoașterea lui Dumnezeu* prin cuvintele *asemănarea cu Dumnezeu*. Și a făcut-o pentru că Dumnezeu nu se cunoaște numai prin religiune, adică prin revelație și credință eșită din ea, ci se cunoaște și prin știință, adică prin inteligența naturală a omului și prin cunoștința lui despre univers. Dacă omul n'ar cunoaște pe Dumnezeu decât prin religiune, atunci Apostolul Pavel n'ar fi avut dreptul să-i învinuiască pe păgâni în Epistola lui către Romani, cum că cunoscând pe Dumnezeu nu ca pe Dumnezeu l-au adorat, pentru că păgânii n'avuseseră pen-

tru cunoașterea lui Dumnezeu nici revelația și nici credința isvorită din ea, ci numai înțelegerea lor naturală și cunoștința armoniei universului. (Rom. capitolul I. v. 18—24). Aceasta înseamnă, că în ochii Marelui Apostol nu cunoașterea lui Dumnezeu este din religie, ci religia din cunoașterea lui Dumnezeu. Ceea ce nu se poate însă dobândi fără religie este asemănarea omului cu Dumnezeu, fiindcă ființa lui Dumnezeu, fiindu-ne ascunsă, adică neputându-se vedea prin om și în univers, care sunt opere în curs de desăvârșire este nevoie de o descoperire dumnezeiască, de o eșire a lui Dumnezeu din sine însuși spre a-l lămurii pe om asupra ființei și a tuturor atributelor lui. Ori, o astfel de eșire a lui Dumnezeu din sine însuși se află în religiunile revelate, în care Dumnezeu se dă oamenilor ca model de imitat. Scopul religiunilor revelate deci este nu numai cunoașterea lui Dumnezeu, care este mai mult un mijloc decât un scop al religiei și care le revine, ca scop mai ales, religiunilor naturaliste, ci este asemănarea omului cu Dumnezeu, care i revine în deosebi religiei creștine de a cărei dogmatică se ocupă autorii lucrării în cestiune.

De aci înainte e vorba numai de îndreptările pe care le-am găsit cu cale să fie făcute.

La pag. 2 autorii zic: «Dintre religiunile monoteiste au o importanță deosebită religia Patriarhilor, religia mozaică și Creștinismul». Această importanță deosebită însă autorii n'o explică decât către finele capitolului și anume numai prin rezultatele superioare date de Creștinism adică numai prin unul din cele trei caractere prin care aceste religii se deosebesc de cele naturaliste și filozofice. După socotința noastră importanța deosebită de care e vorba trebuie explicată nu numai prin rezultatele date de Creștinism, ci și prin origina și conținutul acestei religii, întru cât prin origina lui Creștinismul nu e o religie inventată de oameni ca Mahomedanismul, ci descoperită de Dumnezeu; iar prin conținutul ei religia aceasta nu e o religie sectară, tiranică sau utilitaristă ci e o religie de dragoste, de mângâeri și de jertfe, adică o religie

umanitară și idealistă. Toate aceste trei caractere din care ese importanta deosebită a religiunilor revelate și în deosebi a Creștinismului, și de care ne vorbesc autorii, adecă și origina și conținutul și rezultatele date de Creștinism trebuiesc numite la olaltă chiar și în cele mai simple tratate dogmatice; pentrucă fiind părțile unui întreg, ele se leagă și se explică între ele, dându-i cu chipul acesta cititorului putința de a-și înțelege bine religiunea lui și de a avea și toată certitudinea superiorității ei.

La pag. 5 se zice, că «dogmele rămân deapururea neschimbate, pe când canoanele se pot schimba dacă nevoia o cere, însă aceasta o poate face numai un sinod ecumenic etc.». Aci suntem în plin *augustinism* adecă în socotința lui Augustin cum că sinodul ecumenic are dreptul să desfacă ceea ce a făcut odată. Noi credem însă, că nici un sinod ecumenic n'ar putea să schimbe canoanele cu conținut dogmatic. De altfel D-nul Mihălcescu a pus socotința aceasta într'o mică notiță jos. Aceasta însă nu e de ajuns. Ceea ce trebuie să se facă este suprimarea textului încriminat și înlocuirea lui cu notița în cestiune.

La pag. 7 se face confuzie între credință și nădejde. Spre a înlesni priceperea credinței, autorii citează o sumă de exemple de felul următor: Plugarul, negustorul, militarul, școlarul etc. zic ei n'ar munci dacă n'ar avea credința în isbânda lor. Noi credem din contră, că în toate aceste cazuri nu poate fi vorba de credință, ci de nădejde.

Credința e o *certitudine*; ea se sprijine pe anumite semne deja reedificate și se leagă ca atare cu trecutul și cel mult cu prezentul. Nădejdea din contra conține foarte puțină certitudine și foarte multă *probabilitate*; ea se sprijine mai mult pe tendințele sau dorințele omenești adecă pe calcule verificate numai în parte și se leagă ca atare numai cu viitorul, care cel puțin în anumite părți își are încă secretele lui. Ori, atunci când plugarul își așteaptă recolta, negustorul câștigul, militarul isbânda etc. starea sufletească în care se află toți acești ostenitori, noi credem că nu este o stare de credință, ci o stare de nădejde, pentrucă ei își așteaptă rezultatul dorit nu cu certitudine ca în cazul credinței, ci numai cu probabilitate ca în cazul nădejdei.

La pag. 26 se zice, că «cei după Hristos s'au mântuit și se mântuesc prin credința, că Hristos a fost adevăratul Mesia etc.» Acî dacă autorii n'ar fi avut grija să fie ortodoxi la pag. 6, unde au arătat că mântuirea se dobîndește în Creștinism atît prin credință cît și prin fapte bune, ar fi fost de sigur protestanți.

În cazul de față însă nu poate să fie vorba decît de o scăpare din vedere, care în tot cazul trebuie îndreptată.

Cu aceste schimbări și adaosuri, comisiunea roagă pe Sfântul Sinod să binevoiască a aprobă lucrarea Păr. Icon. Ioan V. Raiculescu și D-lui Ioan Mihălcescu.

Membrii comisiunei { † *Teofil M. Ploeșteanu.*
† *Vartolomeu S. Bacăoanu.*

Înalt Prea Sfîntite Stăpîne,

Comisiunea pentru cercetarea manualelor didactice de cuprins religios, are deosebitul respect să supună la cunoștința Sf. Sinod, că lucrarea d-lui Niculaie Dobrescu intitulată «Istoria Bisericii Române pentru clasa VI secundară» îi face cinste autorului și îi va fi învățămîntului religios de la noi spre cel mai desăvârșit folos.

Totuși comisiunea a găsit cu cale, că lucrarea aceasta ar mai avea nevoie de anumite adausuri și câteva îndreptări.

Așa de pildă, la pag. 13 și 14, unde d-l N. Dobrescu, numără motivele și căile prin care ne-a venit în Biserica Munteană limba slavonă. Comisiunea crede, că una din aceste căi a fost totuși uitată de autor și anume *bogomilismul*. Erezia cu acest nume, care a apărut în Bulgaria, a fost după cum se știe condamnată la Bizant și prigonită de toată lumea ortodoxă a Peninsulei Balcanice. Mulți dintre credincioșii ei însă s'au refugiat în Muntenia unde mai ales ca monahi și clerici ar fi avut o influență atît de puternică asupra noastră, în cît lor li s'ar datoră, după părerea multor bărbați de seamă atît scrierile religioase de popularizare ca: Epistola Maicei Domnului, Visul

Maicei Domnului etc. cât și autoritatea în moravuri a săteanului nostru de până ieri.

Cestiunea bogomilismului la Români deci își are însemnătatea ei, pe care un elev din clasa șasea secundară e ținut să o cunoască și pe care un autor de istorie a Bisericii Române e dator să nu o treacă cu vederea mai ales când face numărătoarea motivelor și căilor prin care ne-a venit în Biserica Munteană limba slavonă.

La pag. 25 ni se spune, că Marele Mitropolit al Moldovei Teoctist I a fost sfințit de Nicodim al Ohridei din Bulgaria și că atât Teoctist I cât și urmașul său Teoctist II-a au fost împământenitorii în Moldova ai limbei slavone.

Legăturile canonice și sufletești însă dintre aceste două Biserici autorul le lasă neexplicate, atât ca motive sau cauze cât și ca legalitate.

Comisiunea crede, că D-sa trebuie să ne explice aci sub ce jurisdicțiune duhovnicească se găseă în vremea aceea Biserica Moldovei; dacă era sub cea a Bisericii Bulgare, din ce cauze eșise ea de sub cea a Patriarhiei de Constantinopole sub care fusese până atunci? Lămurirea aceasta își are însemnătatea ei pentru un elev de clasa șasea secundară, care trebuie să cunoască bine cauzele pentru care limba neamului lui a suferit la anumite epoci invazia limbei slavone.

La pag. 152 ni se vorbește de «Confesiunile și sectele religioase din România».

Comisiunea crede, că titlul trebuie complectat, adăogându-se pe lângă Confesiuni și secte și religiunile streine, pe care le avem la noi, cum sunt de pildă Mozaismul și Mahomedanismul, pe care de altfel însuș autorul le pomeneste în textul capitolului.

În acelaș timp Comisiunea obligă pe autor să explice bine deosebiriile care trebuiesc făcute între religiuni, confesiuni și secte și pe care deosebiri noi le formulăm în următoarele definițiuni:

Religiunile sunt credințele și practicile religioase care își au o origină, un conținut, o lume de mărturisitori și un gen de urmări aparte de restul celorlalte credințe și practice religioase din omenire. Confesiunile sunt diferitele

moduri de a înțelege și practică una și aceeași religie și care sunt recunoscute de convențiile statelor în care sunt practicate, iar sectele sunt diferitele moduri de a înțelege și practică nu numai una și aceeași religie, ci și sentimentul sau nevoia religioasă în întregul ei și care nu sunt recunoscute prin constituțiile statelor, ci sunt numai tolerate de legea civilă în virtutea dreptului natural și public al libertății de conștiință.

Cu ajutorul acestor definițiuni, Comisiunea nădăjduște, că autorul se va lăsa mai de grabă convins să adauge la confesiuni și secte și religiunile din România, pe care le-a lăsat deoparte cu titlul capitolului în cestiune.

Totdeodată, Comisiunea e de părere, că ar trebui să se facă în acest capitol și o cât de sumară enumerare a deosebirilor dintre religie noastră și religiunile și confesiunile streine de la noi, mai ales pentru motivul, că autorul deja face o astfel de enumerare pentru Biserica Armeană, și pentru sectele religioase de la noi.

Fără o astfel de complectare procederea Domniei Sale ar vădi o preferință neexplicabilă pentru Comisiune.

Cu aceste adaosuri și îndreptări, Comisiunea roagă pe Sf. Sinod să binevoiască a aproba lucrarea D-lui Nicolae Dobrescu.

Membrii comisiunei { † *Theofil M. Ploșteanu*
† *Vartolomeu S. Bacsoanul.*

INȘTIINȚARE.

În ziua de 1 August a. c. se va face alegerea a 10 membri în Consistoriul Superior Bisericesc, în locul celor ieșiți la sorți. Colegiile electorale ale preoților de mir din Eparhia Mitropoliei Moldovei și Sucevei și a Episcopiiilor Râmnicului-Noului-Severin, Argeșului, Dunărea-de-Jos și Hușilor, cum și a colegiului monahal din Eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei, s'au convocat cu Decretul Regal No. 3218 din a. c. Alegerile se vor face în localul liceelor și gimnaziilor respective.

DONAȚIUNI

Se aduc mulțămiri publice persoanelor notate mai jos, care au dăruit bisericii „Adormirea Maicei Domnului din com. Târgul Bujor, jud. Covurlui, obiecte sacre și sumele arătate în dreptul fiecăruia și anume: d-na Esmaralda I. Ventura un rând complet de veșminte preoțești în val. de 280 lei; d-na Ema G. Ventura un potir și un disc de argint suflate cu aur, în val. de 240 lei; d-nul Demostene Dropol pentru poliarea cu aur a Sf. Potir în val. de 40 lei; următoarele persoane au contribuit pentru a se cumpără un rând de veșminte preoțești în val. de 340 lei; Niță Filipescu 40 lei; Petrache Sârbu, Constantin Trandaf, Cristache Damaschin și Gheorghe Ciuhureanu câte 30 lei.

Se aduc mulțămiri doamei Eugenia Băicoianu care a binevoit a donă bis. Popa-Tatu din Capitală una candelă de argint în val. de 50 lei.

Se aduc mulțumiri d-lui Gheorghe Constantin Popa, din com. Secu-
enii jud. Bacău care au binevoit a donă bis. Filiale Sfinții Voivozi din
parohia Berbinceni, cărți, Mineele pe Ianuarie, Iunie, Iulie, August, Sep-
tembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie, toate în val. de 120 lei.

Se aduc mulțămiri d-nei Ecaterina Gheorghe Const. Popa din comuna
Secu- enii jud. Bacău, care a binevoit a donă bisericii filiale Sfinții Vo-
ivozi din parohia Berbinceni, cărți și anume: un Apostol, Catavasier,
Aghismatar, Ohtoih Mare, Orologiu Mare, Psaltire și Panahidă, în val.
de 86 lei. De asemenea un rând vestminte bisericesti, compus din Sti-
har, Felon, Narachite, Cingătoare și Procovețe în val. de 181 lei.

Se aduc mulțumiri d-rei Maria Th. Apostol, care a dăruit bisericei
din com. Gurgueți jud. Brăila, două policandre de metal unul cu 18
lumini iar altul cu 12 lumini, 3 sfeșnice, unul cu o singură lumină
iar două cu câte 3 lumini, un rând de vestminte preotești, una dveră,
o față de așternut pe Sf. Masă, toate acestea făcute din pânză de in,
pentru care obiecte a dat suma de 2500 lei.

Se aduc mulțumiri publice d-lui I. Nicolescu, primarul urbei Galați
pentru împrumuirea localului școalei de cântăreți bisericesti din Galați
și a bisericii Sf. Gheorghe, unde elevii numitei școale fac practică.

Se aduc mulțumiri locuitorului Mitu Dealu din parohia Cerna, jud.
Tulcea, care a donat pentru biblioteca și cultul acelei parohii un nu-
măr de 20 cărți, în val. de 42 lei și 80 bani.

Se aduc mulțumiri publice persoanelor mai jos notate, cari au dăruit
bisericii din parohia Islaz, jud. Brăila, obiectele și sumele de bani ară-
tate în dreptul fiecăruia și anume: d-lui Teodor Simionescu, pentru u-
șile format dublu, dela intrarea bisericii, cele din afară de fier și cele
din năuntru de lemn cu geamuri, în val. de 300 lei; d-lui Tănase Gh.
Țigănuș, pentru 300 lei donați pentru catapeteasmă; d-lui Ivan Slavi
din Brăila, care a dăruit piatra de marmoră pe Sf. Masă și îmbrăcă-
mintea ei, cum și punerea dușumelei din Sf. Altar, toate în valoare
de 450 lei.

Se aduc mulțumiri publice d-nei Paraschiva R. Petcu, arendașa mo-
șiei Țolica din com. Măstăcani, jud. Covurlui, care a donat bisericii res-
pective, suma de 400 lei.

Se aduc mulțumiri publice persoanelor de mai jos cari au făcut parte
din comitetul pentru ridicarea din nou a bisericii din parohia Măstă-
cani jud. Covurlui, și anume: Icon. Gh. Vodașcă Președinte, iar membri:
preotul V. Popovici, preotul Th. Mărica, Ioan A. Grigoraș, Andronie
Vieru, Ioan Emanoil, Gh. Druică și Hristache Neaga.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Gheorghe D. Ionescu, proprietarul moșiei Clejani, care prin act autentificat de Onor. Tribunal a binevoit a dăruia de veci bisericii parohiale din Clejani, locul din prejurul acelei biserici în întindere de 4500 m. p. spre a-i servi de curte.

Se aduc mulțumiri d-lui I. Cantacuzino-Pășcanu, proprietarul moșiei Frătești, care a donat 300 lei pentru legatul cu fier a bisericii din com. Frătești Vlașca,

Se aduc mulțumiri publice d-lui Lupu I. Apoteker, cu domiciliul în București, devenit proprietarul moșiei Slobozia de Jos, com. Stănești jud. Tecuci care cu ocazia venirii sale la moșie, a distribuit prin subsemnatul suma de 40 lei la oameni nevoiași și anume: lui Gheorghe Comănescu 20 lei, lui Vasile D. Buțoae 10 lei și văduvei Elisabeta V. Poenaru 10 lei.

Se aduc mulțumiri publice enoriașilor bis. Isvorul Maicii Domnului din urbea Galați pentru obiectele ce au donat și anume: d-lui Neculai Melisaratu, două rânduri de îmbrăcăminte pentru doi anaghoști de pluș culoare albastră, cu șiret alb, două epitrahire unul de pluș albastru și altul de stofă prețioasă. A legat și îmbrăcat St. Evanghelie cu pluș albastru, era evangheliștei cu argint, a donat și una piatră de marmoră postată în mijlocul bisericii, cu inscripțiunea lui și un cîas pendulă, toate aceste obiecte în val. de 240 lei. Ștefan Cosmiade vătaf de căruțași împreună cu căruțașii săi, un prapur de mătase albastră pictat pe ambele părți în val. de 150 lei. Frații Costică și Vanea Aureanu și frații Hristache și Petrache Bogus cu Ioan Helber și Ion Vasile Ștefan, au plătit de au nichelat două policandre, unul cu 24 lumini și altul cu 16 lumini val. 138 l. Jaconi Graiter un rând de veșminte de adamască cu toate accesoriile lor în val. de 100 lei. Maria Găleanu un rând de veșminte de adamască culoare albă cu flori albastre, un stihar de satin de culoare roșie în val. de 100 lei. Costachi Butuman un rând de veșminte de adamască brodată culoare mov cu toate accesoriile lor în val. de 70 lei. Ioan Tarabută Epitropul bisericii, a îmbrăcat cu argint icoana mică a lui Sf. Ioan Botezătorul a argintat una candelă tot la această sf. icoană în val. de 32 lei. Neculai Carp, un covor de pluș, cu mai multe colori postat pe Sf. Masă în val. de 25 lei. D-na Vasilica Grigorie a argintat icoana mică a Maicii Domnului și una candelă în val. de 10 lei. Vasile Saghin a argintat trei candelă 15 lei. Neculai Vranichi una candelă argintată 5 lei. Aristița Gh. Cadan una candelă argintată 5 lei. Neculai Cozma una candelă argintată 5 lei. Ilie Mihăilescu una candelă 5 lei. Ion Neagu una candelă argintată 5 lei. Pavel Bugui una candelă argintată 5 lei. Gberghina V. Auneanu două candelă argintate 10 lei și Maria C. Auneanu două candelă argintate 10 l.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în pie'le și pânză		L	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	<i>Evhologiu.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
21	Minee (un corp).	100	—	160	—	130	—	3	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	» Sf. Paraschiva	—	80	—	—	—	—	—	50
33	Predicator (fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	—	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
42	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	<i>Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)</i>	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangelisti pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Trăime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrata artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, *cerute sau comandate numai de P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuti a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din străinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhiercu Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

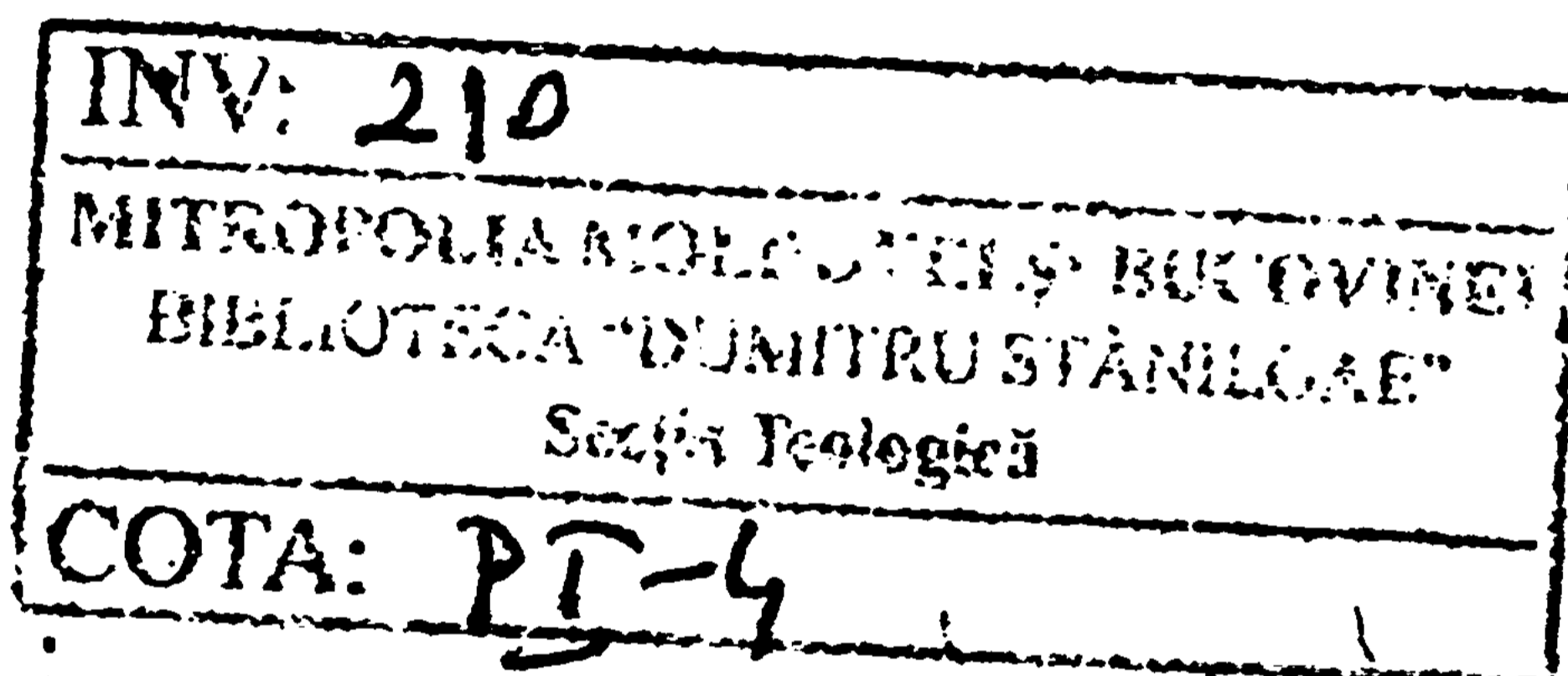
201

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SPÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

Acte Oficiale. Sumarele ședințelor Sf. Sinod.
 M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea.
 Arh. Teofil Ploșteanu. Moniște.
 C. E. De dialectul Alexandrin sau limba cărților Sacre.
 G... Catholicismul și Românismul.
 Badea Mangăru. Un articol important.
 I. P. S. Pimen Mitropolit al Moldovei. Discurs ținut în Mitropolia din Iași la înmormântarea Locotenentului Gh. Caranda.
 Oficiale. Donațiuni.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

S P R E Ș T I I N Ț Ă

Comitetul redactor al Revistei „*Biserica Ortodoxă Română*” se compune din: P. S. Arhiereu Teofil Ploșteanu (suplinitorul d-lui Dr. D. G. Boroianu), D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei «*Biserica Ortodoxă Română*», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărților Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De acelaș: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «*Culegeră de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De acelaș: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De acelaș: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangheliile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De acelaș: «*Din corenspondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

SUMARELE ȘEDINȚFLOR SFÂNTULUI SINOD

SESIUNE EXTRA-ORDINARĂ.

Ședința din 12 Martie 1912.

Sesiunea extraordinară a Sfântului Sinod convocată prin Înaltul Decret Regal No. 1489 pentru ziua de 12 Martie 1912, spre a se comunica candidații aleși de Guvern, pentru împlinirea locurilor de Arhieriei vacante, s'a deschis cu solemnitatea obicinuită. La ora 10 dimineața s'a oficiat cuvenitul Te-Deum în Catedrala Sfintei Mitropolii; iar la ora 10¹/₂ s'a făcut sfințirea apei în sala de ședință a Sf. Sinod, după care D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii, d. C. C. Arion a cetit Mesagiul Regal No. 1542 de deschiderea sesiunii.

1. P. S. Mitropolit Primat, Președinte D. D. Konon, declară deschisă sesiunea, extraordinară, în temeiul Mesagiului Regal cetit de D nul Ministru.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos D.D. Nifon. Secretar, citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 13. Este de față și d-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

Acelaș P. S. Secretar citește sumarul ultimei ședințe din sesiunea extraordinară care s'a ținut dela 27 Februarie până la 1 Martie a. c. Punându-se la vot sumarul cetit se aprobă fără nici o rectificare.

P. S. Episcop al Argeşului D.D. Callist Secretar, citeşte în întregime adresa D lui Ministru al Cultelor şi Instrucţiunii prin care se comunică Sfântului Sinod, că prin Inaltul Decret Regal No. 1299, Prea Cuviosul Arhimandrit Teofil Mihăilescu a fost întărit a fi hirotonit Arhiereu cu titlul de Ploeşteanu şi adresa aceluiasi domn Ministru prin care se comunică că, cu Inaltul Decret No. 1541, Majestatea Sa Regele a întărit spre a fi hirotoniţi Arhieriei, cu titlul de Botoşeneanu pe Prea Cucernicul Iconom Alex. Petrescu şi cu titlul de Bacaşanul pe Prea Cuviosul Arhimandrit Bartolomeu Stănescu.

Domnul Ministru luând cuvântul zice: Prin numirile care s'au făcut în persoana Prea Cuviosului Arhimandrit Teofil Mihăilescu pentru locul de Arhiereu cu titlul de Ploeşteanu, P. C. Iconom Alex. Petrescu, pentru locul de Arhiereu cu titlu de Botoşeneanu şi P. Cuv. Arhimandrit Bartolomeu Stănescu pentru locul de Arhiereu cu titlul de Bacaşanul, se desăvârşeşte în mod complet şi definitiv marea operă pe care Sf. Sinod a fost chemat a o săvârşi pentru deplina liniştire a spiritelor şi pentru asigurarea păcei în Biserica noastră. Sentinţa dată de Sf. Sinod în urma judecăţii făcută în sesiunea de primăvară a anului trecut, urmată de demisiunea I. P. S. Mitropolit Primat Atanasie; apoi modificarea legii sinodale făcută în bună înţelegere cu Sf. Sinod, a ridicat vrajba şi nimeni nu mai poate găsi pretext de a turbura pacea şi linişte Bisericii şi a Ţării. Asemenea prin alegerea de Mitropolit Primat şi de Episcopi în scaunele vacante de Roman, Argeş şi Huşi, s'a dat Bisericii conducătorii ei ierarhici, pentruca buna ordine să fie pe deplin asigurată şi Biserica noastră să se bucure de respectul convenit ei de întreagă suflare românească. Iată pentruce, zice D-nul Ministru, felicit din tot sufletul pe Sf. Sinod astăzi când s'a adus deplina linişte şi pace în Biserică şi în poporul român prin opera săvârşită de către Sf. Sinod în bună înţelegere şi conlucrare cu Guvernul.

I. P. S. Preşedinte luând cuvântul zice: Suntem datori să mulţămim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ajungem aci, adecă la readucerea liniştei şi a păcei atât de necesară în Biserică. Să mulţămim lui Dumnezeu că ne-a dat un Ministru ca D-nul Arion, care are cele mai înalte, bune

și creștinești intențiuni pentru Sfânta noastră Biserică și pentru clerul ei; care a lucrat cu mult zel și cu multă înțelepciune în împrejurări așa de grele, pentruca să se asigure pacea și buna ordine în Biserică. I. P. S. Sa arată că a primit foarte multe scrisori și telegrame atât din țară cât și din străinătate dela oameni distinși, prin care se aprobă atitudinea Guvernului și a Sf. Sinod. Aceasta, zice I. P. S. Președinte, 'mi dă și mai mare însuflețire și mă întărește ca să lucrez cu ajutorul lui Dumnezeu, al PP. SS. Voastre, Prea Sfințiți Părinți și frați, și al tuturor bunilor creștini români pentru binele și folosul Sfintei noastre Biserici și al întregului neam românesc. De acum nu ne rămâne decât să ne facem datoria în frica lui Dumnezeu și cu toată buna conștiință. Să ne facem pildă bună și înălțătoare întregului cler, pentruca întreaga preoțime să fie devotată și să lucreze cu toată râvna pentru îndeplinirea apostolatului său, pentru întărirea credinței și sporirea în fapte bune a tuturor credincioșilor fi duhovnicești ai Sfintei noastre Biserici. Seminariile și Facultatea de Teologie dorim să ne dea totdeauna tineri bine formați în spiritul Bisericii, al abnegațiunii și al devotamentului necesar întru purtarea nobilei și înaltei misiuni pentru care se instruesc și se cresc cu mari cheltueli în aceste școale bisericești.—Acum când am ajuns prin buna înțelegere a tuturor oamenilor de bine, cu ajutorul lui Dumnezeu, și prin concursul prețios dat de Onor. Guvern, reprezentat aici prin eminentul Ministru de Culte D-nul C. C. Arion, care a dovedit că are cele mai bune intențiuni pentru Biserică, ajutându-ne în totdeauna cu sfaturile și știința D-sale de distins jurisconsult, aceasta ne bucură și ne întărește în purtarea sarcinei de Ierarhi ai Bisericii, pe care ne-a încredințat-o Dumnezeu, Biserica și Țara. Dacă s'ar fi căutat și de altădată ca între Onor. Minister de Culte și între tot Sfântul Sinod să fie o mai de aproape înțelegere asupra chestiunilor mai importante, am fi mai progresat în multe privinți și nu s'ar fi dat loc la grave neînțelegeri ca aceia de care abiă acuma și cu anevoe ne credem scăpați. Dar acum începutul fiind bun prin consultarea Sfântului Sinod, singurul chemat a se ocupa cu pricepere de toate interesele Bisericii, noi pe astă cale să

mergem înainte cu »Doamne ajută». Asemenea mă bucură foarte mult aderările de pretutindeni și chiar presa vedem că a început să aibă o atitudine mai potrivită și mai patriotică față de Biserica Țării. Toate acestea contribuiesc la asigurarea bunei ordini, care trebuie să domnească în Țară și în Biserică. Nădăjduim că de acum înainte va fi pace și liniște în Biserică prin conlucrarea tuturor și a clerului și a bunilor creștini, pentruca cu toții să putem a ne face datoria către Dumnezeu, către Biserică și către Țară; cu toții să urmărim pilda vrednicilor noștri Ierarhi din trecut, și să continuăm a păstra aceia ce ei ne-au lăsat; să ne inspirăm din frumoasele lor fapte și din întreaga lor viață pe care și-au închinat-o lui Dumnezeu, Bisericii și Țării; să avem dragoste între noi după cum ne poruncește Domnul și învățătorul nostru Iisus Hristos zicându-ne »Pace și dragoste să aveți între voi, căci după aceasta vă va cunoaște lumea că sunteți ucenici ai mei». I. P. S. Presedinte încheie mulțămind D-lui Ministru, reprezentantul Înaltului Guvern al Țării în Sfântul Sinod, pentru atitudinea înțeleaptă a Domniei Sale față de Biserică. Multumeste asemenea tuturor PP. SS. Membri ai Sf. Sinod pentru dragostea ce au arătat dela început și pentru râvna mare pe care o au în conducerea Sfintei noastre Biserici, Dumnezeu binecuvântând ostenelele noastre pentru folosul Bisericii și al neamului nostru românesc.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos zice: Ziua de astăzi trebuie să fie considerată ca o zi de bucurie și de mulțumire sufletească pentru noi. Dela începutul lunii Mai a anului trecut, până acum, a fost un timp de neliniște. Ziua de astăzi însemnează o eră nouă pentru Biserica noastră. Printr-o grea încercare a trecut Sfânta noastră Biserică; poporul nostru a fost atins în ceea ce el are mai scump, în credința sa. Multămită D-lui Ministru, care este un bun creștin și un eminent jurisconsult și care, cu liniște și răbdare a ascultat tot și a condus lucrurile cu multă înțelepciune, azi se poate zice că s'a adus liniștea în Biserică. Noi membrii Sfântului Sinod am desemnat pe cel mai bătrân dintre noi pentru ca să ocupe locul de Primat și Presedinte al Sfântului Sinod. Bucurându-se de iubirea noastră, cu toții vom da cel mai sincer și caldăros sprijin

Mulțumim D-lui Ministru că a lucrat cu multă înțelepciune și pentru ocuparea locurilor în Episcopat. Noi iubim de o potrivă și pe cei cari au fost aleși pentru împlinirea locurilor vacante în Episcopat și la Arhierie cum și pe cei cari n'au fost de astădată aleși. Ca preoți și buni creștini trebuie să ne înclinăm fruntea înaintea lui Dumnezeu, ale căruia taine sunt nepătrunse de mintea omenească și să zicem: așa a fost voința lui Dumnezeu, manifestată prin glasul reprezentanților Bisericii și ai Națiunii, cari n'au avut alt gând și altă dorință, decât a se pune vâslașii pe care El 'i alege pentru conducerea corabiei mântuirii oamenilor la limanul cel lin, potolind furia valurilor și singur îndreptând-o și apărând-o până la sfârșitul veacurilor. Dumnezeu mult milostivul să facă ca Sfânta noastră Biserică să fie scutită pe viitor de încercări ca acelea prin care am trecut; iar Domnului Ministru 'i mulțumim pentru buna voință și înțelepciunea cu care a lucrat în împrejurări așa de grele. Dumnezeu să-i răsplătească bunele servicii aduse Țării și Bisericii și să-l țină deplin sănătos până la adânci bătrânețe.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. In urma cuvântărilor ținute cu atâta inimă de d. Ministru, de I. P. S. Mitropolit Primat Președinte și de P. S. Episcop al Dunărei de Jos, mi se ușurează sarcina de a spune cuvântul meu de mulțumire Guvernului, care împreună cu Sfântul Sinod a condus cu înțelepciune chestia bisericească. Să nădăjduim că vom începe o eră nouă mai bună pentru Biserică. Eu sunt cel dintâi care simt bucuria de pacea Bisericii. Dumnezeu să fie binecuvântat. Cu credință și cu nădejde în Dumnezeu intrăm într'o nouă fază de viață bisericească pentru binele sufletesc al poporului nostru. Prin întărirea regală a celor trei candidați de Arhierie se împlinesc vacanțele ce erau. Două din aceste vacanțe sunt în legătură canonică cu Sfânta Mitropolie a Moldovei și Sucevei. Candidatul întărit pentru locul de Arhiereu cu titlul de Botoșeneanul, fiind preot de mir, potrivit canoanelor trebuie să fie introdus în călugărie. Așa fiind voi dispune trimiterea lui la Monastirea Neamțu, unde după ce va face noviciatul va fi hirotonit Arhiereu în Sfânta Mitropolie a Moldovei după toată rânduiala. Celalt candidat întărit pen-

tru locul de Bacaoanul, fiind dejă călugăr cu rangul de Arhimandrit, îndeplinește condițiunile, însă cred că e bine ca și el să meargă pentru un scurt timp la o mănăstire, știut fiind că lipsește de mult din țară, fiind dus la Paris pentru studiu. Amândouă hirotoniile se vor face după Sfințele Paști.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, consultă pe Sf. Sinod dacă candidatul de Arhiepiscop P. C. Icon. Alex. Petrescu, ales de Sf. Sinod și de Onor. Guvern și care are și întărirea prin Inalt Decret Regal pentru locul vacant de Arhiepiscop cu titlul de Botoșeneanul trebuie să ceară dela Sf. Sinod încuviințarea spre a fi tuns în schima monahală sau încuviințarea aceasta este implicit cuprinsă în votul dat de Sf. Sinod când l-a ales candidat de Arhiepiscop?

P. S. Episcop al Argeșului, zice: Și eu când am fost ales Arhiepiscop, eram preot de mir și am întrebat atunci pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei Iosif Naniescu decedat într-o fericire, dacă trebuie să fac o cerere la Sf. Sinod pentru călugărie și mi-a zis: Întru cât Sf. Sinod te-a ales Arhiepiscop și Arhiepiscop e mai mare decât călugăria, să faci cerere numai la Mitropolitul care are să te hirotonească, și așa am făcut, iar nu la Sfântul Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului, zice: Ca complectare la cele zise de către P. S. Episcop al Argeșului comunică aceia ce s'a întâmplat cu mine. Și eu eram preot de mir când am fost ales Arhiepiscop, eram preot superior la capela română din Paris. Venind în țară ca să primesc hirotonia de Arhiepiscop, I. P. S. Mitropolit al Moldovei Partenie la început hotărîse să mă duc la Mănăstirea Neamțu, dar în urmă m'a călugărit în vechea Mitropolie cu hramul Sf. Gheorghe, fiind însărcinat să mă călugărească Arhimandritul Ierofteiu Maximescu. Cred că tot astfel s'ar putea face și acum.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, zice: Voesc să dau o lamurire. Se știe că preoții de mir când rămân văduvi și doresc să intre în călugărie fac cerere pentru aceasta. Se știe că la tunderea în schima monahală se fac mai multe întrebări la care răspunde acela care primește tunderea, precum: Că se leapădă de toate cele lumești, că și închină toată viața lui Hristos și altele. Aceste fă-

găduințe de care și leagă întreaga lui viață în viitor își au însemnătatea lor mare, pentru care el este răspunzător înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Iată pentru ce eu cred că e bine să se urmeze și pe viitor tot astfel. Este adevărat că tot clerul e în serviciul Bisericii și pentru aceea tinerii candidați sunt obligați ca în momentul începerii hirotoniei lor să facă o declarațiune solemnă în mijlocul bisericii și înaintea Ierarhului hirotonisitor despre felul vieții duhovnicești pe care vor duce-o în cuprinsul păstoriei ce li se încredințează, dar cu aceasta se leagă numai către chiriarhul Eparhiei în care primesc hirotonia lor. Dar prin făgăduințele pe care trebuie să le facă cineva la călugărire se leagă mai mult și cu mai mare răspundere de acest mare apostolat, ce va avea o întindere mai mare la Arhieria viitoare decât la o simplă parohie ca fost preot. Asemenea este adevărat că Mitropoliile și Episcopiile sunt ele însăși cele dintâiu Mănăstiri, de aceea și serviciul Dumnezeesc se face ca la Monastiri. Chiar eu, zice I. P. S. Președinte, am călugărit în Sf. Episcopie de Roman pe actualul Arhimandrit Kesarie Ștefano, superiorul capelei române dela Paris. Prin urmare se poate a se călugări și la Mitropolii și Episcopii, dar părerea mea este, că mai bine să meargă la Monastire, unde cu smerenie să-și depună metania sa, că va servi numai interesele Bisericii pe viitor.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, zice: Cu tot respectul ce datorez Sfântului Sinod, declar că împărtășesc părerea I. P. S. nostru președinte adică ca pe viitor candidații de Arhiereu cari vor fi preoți de mir să meargă la Monastire spre a fi tunși în schima monahală. Și eu am fost preot de mir la biserica Albă din Calea Victoriei și înainte de a fi hirotonit Arhiereu am fost trimis la Monastirea Cernica, unde am slujit o săptămână de zile la masă, adică am făcut ca frate slujbă de ascultare, cerută pentru ispitierea canonică monahicească. Este bine ca Arhiereul să cunoască prin practica lui însuși slujba și viața de Monastire, pentru ca să știe cum se trăește și cum se slujește la Monastire. Declar așa dar că mă unesc cu părerea Înalt Prea Sfinților Mitropoliți, ca P. C. Icon. Alex. Petrescu ales și confirmat Arhiereu cu titlul de Botoșeneanu, să

meargă la Monastire, și pe viitor să păstrăm această regulă pentru toți.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, zice: Am ascultat tot ce s'a vorbit. S'a zis că e bine ca păr. Petrescu să se ducă la Monastire spre a fi călugărit înainte de a fi hirotonit Arhiepiscop. S'a zis că se poate călugări și la Sf. Mitropolie. Da, și aceea se poate, căci s'a mai făcut, totuși eu cred că e bine să meargă la Monastire. Monastirea e locul pentru călugărie. La o Monastire trebuie să-și aibă călugărul metania sa. Așa s'a urmat la noi în vechime și așa se urmează și în alte părți. Voi cită un caz la frații noștri Bucovineni. Nu de mult veneratul profesor de Universitate Constantin Popovici fost rector al Universității Cernăuțului, rămânând văduv, a fost călugărit la Monastirea Dragomirna. Acolo a făcut noviciatul și cu toată buna cuviință a plinit ascultările noviciatului călugăresc cu toată rigoarea, dând prin aceasta o frumoasă pildă călugărilor; deși la vreme va fi ridicat la cea mai înaltă demnitate ierarhică bisericească în Bucovina. Pilda trebuie să plece de sus. Așa să facem și noi cu păr. Petrescu. Va trebui să meargă la Monastirea Neamțu spre a fi călugărit. Va fi o cinste și pentru Monastire și pentru Cucernicia Sa. Acolo la Monastire va găsi urmele celor mai mari Ierarhi ai Moldovei, cari prin viața și munca lor și-au asigurat nemurirea în mintea noastră, căci au fost niște podoabe ale Bisericii și ale neamului.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, zice: Fără a prejudeca hotărîrea care s'a luat de I.I. P.P. S.S. Mitropoliți, comunic și eu că acum 32 de ani în urmă am fost călugărit în Sf. Episcopie de Roman. Fiind preot văduv de mai mulți ani, stam la Episcopie și Episcopul mi-a zis: Nu ești aici la Monastire? Și m'a călugărit acolo. Declar că împărtășesc părerea că este bine să meargă la Mănăstire.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, zice: Și eu am fost diacon la Mitropolia din București. Răposatul întru fericire Mitropolit Calinic mi-a zis să-mi aleg o Mănăstire unde să primesc călugăria și mi-am ales Monastirea Căldărușani, căci la Căldărușani a trăit marele mitropolit Grigorie al Ungro-Vlahiei și acolo se odihnesc pentru vecie osemintele lui. Dela umbra acestor figuri mari, ale căror mor-

mente sunt prin Monastiri trebuie să ne inspirăm noi, ca să aducem servicii Țării și neamului cum au adus ei.

În urma acestor cuvântări, Sfântul Sinod ia act de adresele Domnului Ministru, prin care se comunică confirmarea prin Înalt Decret Regal a candidaților de Arhieriei, P. C. Arhim. Teofil Mihăilescu cu titlul de Ploeșteanu, P. C. Icon. Al. Petrescu cu titlul de Botoșeneanu și P. C. Arhim. Bartolomeu Stănescu cu titlul de Bacaoanul și hotărăște hirotonia în Arhieriu a P. C. Arhim. Teofil Mihăilescu de către I. P. S. Mitropolit Primat; iar a P. C. Icon. Alex. Petrescu și P. C. Arhim. Bartolomeu Stănescu de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei. După efectuarea hirotoniei se va comunica Sf. Sinod despre aceasta.

Domnul Ministru, Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți. Ați rostit niște cuvinte foarte măgulitoare la adresa mea, pentru care Vă aduc mulțumirile mele. Vă declar că și ca creștin și ca ministru sunt un fiu devotat al Bisericii Ortodoxe Române și sunt totdeauna gata s'o servesc. Eu n'am spirit de partid în chestiunile privitoare la Biserică. Cred că am dovedit aceasta. Am voit să gonesc spiritul de anarhie din Biserică. Nu vreau anarhie în Biserică nici biserică unită. Dupre cum am făcut eu cred că vor urmâ pe viitor toți miniștrii de Culte ca să nu facă nimic pentru Biserică fără a consulta pe Sf. Sinod. Acest respect îl datorim Bisericii pentru că Biserica reprezintă cea mai frumoasă, cea mai veche și cea mai națională tradiție a Țării noastre. Am avut cu toți amărăciuni în timpul judecăței din anul trecut. Să le uităm ca pe un vis urît. Vă mulțumesc încă odată pentru atitudinea ce ați avut pentru aducerea păcei și a liniștei în Biserică.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. În numele preoțimei, Vă aducem mulțumiri, Domnule Ministru, pentru că în Senat ați declarat solemn că pământurile bisericilor date prin legea dela 1864 precum și vetrele Mânăstirilor sunt și rămân ale Bisericii.

Domnul Ministru, citește apoi Mesagiul Regal de închiderea sesiunei extra-ordinare.

Ședința se ridică la ora 12 din zi.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*.

Secretar, *Callist Episcop al Argeșului*.

Ședința din 15 Mai 1912.

Sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod s'a deschis în ziua de 15 Mai cu solemnitătea obicinuită, făcându-se Te-Deum în Catedrala Sfintei Mitropolii la ora 10 dimineața ; în acest timp săvârșindu-se și sfințirea apei în sala de ședință, după care PP. SS. Membri și D-nul Ministru de Interne și ad-interim la Culte și Instrucțiune D-nul C. C. Arion, trec în sala de ședință a Adunării Deputaților.

D-nul Ministru citește Mesagiul Regal de deschiderea sesiunii,

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte D. D. Konon declară în temeiul Mesagiului Regal pe care l-a citit D-nul Ministru, deschisă sesiunea și rostește cuvântarea de deschidere, prin care pe scurt zice: Ne bucurăm cu toți că din mila lui Dumnezeu și prin buna voință și conlucrarea înțeleaptă a tuturor oamenilor de biue, a Onor. Guvern și a PP. SS. Membri ai Sf. Sinod pacea, liniștea și buna ordine sunt restabilite definitiv în Sfânta noastră Biserică română și de aci înainte vom putea să lucrăm cu toții pentru buna propășire a Sfintei noastre Biserici. Ne bucurăm că acum toate locurile sunt ocupate cu titularii lor atât în Ierarhia Sfintei noastre Biserici cât și ca membri ai Sf. Sinod. Avem în mijlocul nostru trei PP. SS. membri, noi Arhieri hirotoniți cu titlurile de Ploeșteanu, Bacoanul și Botoșeneanu, cu toții înzestrați de bune cunoștințe, și fiind animați de spiritul de pace și buna ordine, care sunt atât de necesare și folositoare tuturor. Prea Sfințiilor Lor noii Arhieri, care astăzi pentru prima oară intră ca membri în Sf. Sinod al Sfintei noastre Biserici Autocefală Ortodoxă Română, le dorim cu toată dragostea și sinceritatea rodnică activitate în viea Domnului la lucru la care Dumnezeu i-a chemat, bucurându-se de iubirea și încrederea tuturor PP. SS. Membri ai Sf. Sinod care i-au ales și au fost întăriți de Onor. Guvern și de Majestatea Sa, iubitul și înțeleptul, piosul și gloriosul nostru Rege, pentru carele rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l țină deplin sănătos întru mulți ani pe tronul scumpei noastre Țări, pentru fericirea neamului românesc și prosperitatea Sfintei noastre Biserici.

Cu ajutorul lui Dumnezeu și luminarea Sfântului și de viață făcătorului Duh ne vom ocupa în această sesiune a Sf. Sinod, mai întâi de lucrările pe care le avem de rezolvit, dintre care unele sunt rămase din sesiunile trecute, iar altele sunt venite acum privitoare la diferite cereri și chestiuni bisericești, la cercetări și aprobări de manuale didactice pentru învățământul religiei în școale, la cercetări și aprobări a mai multor lucrări de cântări bisericești, care au fost mai întâi cercetate și aprobate de Consistoriul Superior Bisericesc, precum și cu alte chestiuni privitoare la buna stare a sfintei noastre Biserici și a slujitorilor ei, cât și la folosul moral și duhovnicesc al poporului credincios. Pe unele din aceste chestiuni, care stau în legătură și cu Guvernul, ori bugetul, le vom rezolvi în bună înțelegere și cu D-nul Ministru C. C. Arion, care întotdeauna ne-a ajutat cu cea mai mare bună voință și ne-a dat tot concursul în grelele împrejurări prin care a trecut Sfânta noastră Biserică, carele ca bun creștin și patriot, distins jurisconsult și bărbat de Stat a lucrat, ajutându-ne cu foarte multă înțelepciune și energie pentru restabilirea păcii și bunei ordine în Biserică. Pentru toate acestea se cuvine să-i aducem călduroasele noastre mulțumiri și să-l rugăm ca și de acum înainte să fie în mijlocul nostru și să lucrăm împreună pentru binele și pacea Bisericii și pentru folosul tuturor credincioșilor fii noștri duhovnicești.

D-nul Ministru luând cuvântul zice: Mulțumesc din adâncul sufletului meu I. P. S. Mitropolit Primat Președintele Sfântului Sinod, pentru înălțătoarele cuvinte pe care le-a rostit fiind pornite dintr'o sinceritate adevărată. Îi mulțumesc pentru simțimintele înalte și frumoase pe care și cu această ocaziune a arătat că le are pentru Biserică și interesele superioare ale ei, precum și pentru mine, care ca Ministru al Țării, nu mi-am făcut decât datoria de creștin și român, care și iubește Țara și Biserica. În grelele împrejurări prin care am trecut pentru ca pacea și liniștea să se restabilească în Biserică, am căutat să mă desbrac de orice patimă, pentru ca să văd numai interesul cel mare al dreptății. Sunt mulțumit în conștiința mea, că mi-am făcut datoria, așa duple cum am înțeles că trebuie să mi-o fac și acum când pacea și buna ordine sunt res-

tabilite, să lucrăm pentru ca să rămână pentru totdeauna în Biserică. Sfântul Sinod are înalta chemare de a lucra pentru menținerea păcii și pentru binele sufletesc al credincioșilor. El are răspunderea sufletească în țara noastră. De aceea prinosul meu de recunoștință îl aduc Înălților Ierarhi care mai mult decât mine au contribuit să aducă pacea în Biserică. Doresc ca de aci înainte să nu mai fie ură, nici ambițiuni personale, sau o conduită care n'ar fi spre binele Bisericii. Exemplul trecutului să fie înaintea tuturor ca o lecție tristă pentru a ști să asigurăm viitorul. Sentimentele de pace și de înălțare sufletească să ne călăuzească pe toți și cu toții să lucrăm pentru asigurarea liniștei și a bunei ordine.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, Secretar, citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 12, în concediu 4.

P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu roagă a se acordă concediu pentru astăzi *P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu*.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, roagă de asemenea a se acordă concediu pentru astăzi și *PP. SS. Episcopi al Dunării de Jos și al Buzăului*.

Se acordă concediile cerute.

Se citește sumarul ședinței sesiunii extraordinare dela 12 Martie a. c. și punându-se la vot se aprobă în unanimitate.

Se citește următoarele comunicări:

Scrisoarea Sanctității Sale Patriarh al Antiohiei D. D. Grigorie, prin care trimite Sf. Sinod al Regatului de Dumnezeu păzit al României, salutările și urările Sanctității Sale cu ocazia serbătorilor Invierii Domnului, înălțând rugăciuni ca să păzească Venerata Ierarhie Ortodoxă a Regatului de Dumnezeu păzit al României, în sănătate și îmbelșugare de bunătăți, spre fericirea și înaintarea turmei ei blagocestive și spre slava Intemeetorului credinței noastre.

Adresa I. P. S. Mitropolit Primat prin care face cunoscut, că în ziua de 1 Aprilie a. c., Prea Cuviosul Arhimandrit Teofil Mihăilescu ales de Sfântul Sinod pentru înalta treaptă a Arhieriei și confirmat cu Înaltul Decret Regal No. 1299/912 cu titlul de Ploeșteanu, a fost hirotonit în Arhiepiscop în Sfânta Mitropolie a Ungro-Vlahiei.

Idem a I. P. S. Mitropolit al Moldovei prin care comu-

nică că Prea Cuviosul Arhimandrit Bartolomeu Stănescu a fost hirotonit după toate regulele canonice Arhieru cu titlul de Bacaoanul în ziua de 8 Aprilie a. c. în Catedrala Mitropolitană din Iași de către I. P. S. Sa și PP. SS. Episcopi al Romanului și al Dunărei de Jos.

Idem a I. P. S. Mitropolit al Moldovei prin care comunică, că Prea Cucernicul Econom Alexandru Petrescu a fost tuns în călugărie în Sf. Mănăstire Neamtu în ziua de 23 Martie, dându-i-se numele *Antim*, în ziua de 30 Martie i s'a dat rangul de Arhimandrit în Catedrala Mitropolitană și în ziua de 23 Aprilie va fi hirotonit Arhieru cu titlul de Botoșeneanu.

Idem a I. P. S. Mitropolit al Moldovei prin care comunică că Prea Cuviosul Arhimandrit Antim Petrescu a fost hirotonit după toate regulele canonice Arhieru cu titlul de Botoșeneanu în ziua de 23 Aprilie a. c. în Catedrala Mitropolitană de către I. P. S. Sa și PP. SS. Episcopi al Romanului și al Hușilor.

Idem a Ministerului Cultelor—Administrația Casei Bisericii—cu care înaintează un exemplar din Albumul «Odoarele Sfințelor Mănăstiri Neamtu și Secu», pentru biblioteca Sf. Sinod.

Idem a Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei prin care comunică spre știință, că, cu Inaltul Decret Regal No. 3454 a. c. s'a aprobat înființarea parohiei Baltița, jud. Dâmbovița cu biserica parohială Sf. Nicolae, prin deslipirea ei dela parohia Frasinu, cu biserica parohială Sf. Haralambie.

Tot cu acest Decret s'a aprobat desființarea parohiei Cătunul din acest județ; iar biserica acesteia Sf. Nicolae și biserica Intrarea în Biserică din cătunul Butimanu se alipesc ca filiale la parohia Hodărăști.

Idem a Sfintei Mitropolii a Moldovei și Sucevei, prin care comunică că prin Inalt Decret Regal No. 3748 din 25 Noemvrie a. c. s'a aprobat modificarea parohiilor Galata și Bogdănești; desființarea parohiilor Cucuteni, Mirolava și Cornești, și înființarea în locul lor a parohiilor: Lungani, Voronești și Curbești, toate din jud. Iași, în modul următor:

1) Parohia Lungani, comuna Voinești, cu biserica parohială Sf. Nicolae, compusă din Lungani, Horlești, Slo-

bozia cu biserica Sf. Apostoli și schitul Stavnic cu filiala Intrarea în Biserică.

2). Parohia Vorovești, comuna Uricani, cu biserica parohială Sf. Gheorghe, compusă din Vorovești, Brătuleni și Uricani cu filiala Adormirea.

3) Parohia Ciurbești, comuna Miroslava, cu biserica parohială Sf. Nicolae, compusă din Ciurbești, Proselnici, Cornești cu biserica filială Sf. Nicolae, Ezerani, Horpaz, Hlincea cu biserica filială Sf. Gheorghe, Lunca Cetățuei cu biserica filială Adormirea și Gara Ciurea.

4). Parohia Galata, comuna Galata cu biserica parohială Înălțarea Domnului, compusă din Galata, Valea Adâncă, Miroslava cu biserica filială Nașterea Maicei Domnului, Valea Lupului, Găureni și Balciu cu biserica filială Sfinții Voevozi.

5). Parohia Bogdănești, comuna Cucuteni, cu biserica parohială Adormirea, compusă din Bogdănești, Dârjeni, Cucuteni cu biserica filială Schimbarea la față și Scoposeni.

Idem, a aceleiași Sfinte Mitropolii prin care comunică că cu Inaltul Decret Regal No. 2469 s'a înființat parohia 1) *Borlești de Sus* cu biserica parohială Sfântul Spiridon prin deslipire dela parohia Borlești jud. Neamțu. De această parohie va depinde satul Puriceniei de Sus.

II) *Bogata* com. Baia, cu biserica parohială Sf. Voivozi prin deslipire dela parohia Baia, jud. Suceava.

Idem a Sf. Episcopii a Buzăului prin care comunică, că cu Decretul Regal No. 2468 s'au înființat în județul Buzău:

1) Parohia Proasca, com. Năeni, cu bis. parohială Sf. Treime, prin deslipire dela parohia Năeni.

2) Parohia Beilicu cu bis. parohială Sf. Nicolae.

a) Seineasca prin deslipire dela parohia Săgeata.

Telegrama D-lui Decan al Facultății de Teologie din Cernăuți prin care exprimă doleanțele cele mai adânci simțite pentru pierderea de tot mare pe care Biserica Română a suferit o prin moartea vrednicului Episcop Dr. *Gherasim Timuș*.

Idem, a Sf. Episcopii a Argeșului, prin care comunică că prin Inalt Decret Regal s'a aprobat modificarea parohiilor Șuici și Suici de peste Topolog din jud. Argeș astfel:

1) Parohia Șuici, cu biserica parohială Intrarea în Biserică, având ca filiale biserica Sf. Nicolae, fostă parohială a parohiei Șuici de peste Topolog.

2) Numele parohiei Șuici de peste Topolog, se schimbă în Cărpiniș cu biserica parohială Sf. Nicolae din satul Cărpiniș, având ca filială biserica Sf. Gheorghe din satul Morăști.

Idem, a Sf. Episcopii a Hușilor prin care comunică, că prin Decretul Regal No. 386 a. c. s'a aprobat deslippingea cătunului Schitul Crăsnița dela parohia Coropceni, județul Vaslui și alipirea lui la parohia Ciorțești.

Idem a Ministerului Cultelor—Adm. Căseii Bisericii—prin care comunică că preoții caterisiți St. Păunescu, fost paroh în com. Didești jud. Teleorman și C. Vasilescu, fost paroh în comuna Surani, jud. Prahova s'au desbrăcat de hainele preoțești, după cum 'i face cunoscut Ministerul de Interne Direcția Poliției și Siguranței Generale prin adresa No. 29688/911.

Telegrama d-lui Vasile Zografi delegatul Coloniei Albaneze din Capitală prin care mulțumește în numele Coloniei Albaneze, Sf. Sinod, pentru că a cedat numitei Colonii biserica Sf. Nicolae dintr'o zi din Capitală, ca să și poată face slujba bisericească într'insa. De acestea se ia act.

Adresa Decanatului Facultății de Teologie din București cu care înaintează 17 exemplare din orariul cursurilor acelei Facultăți pe anul școlar 1911/912 dintre care 16 exemplare pentru P.P. S.S. Membri, iar un exemplar pentru Arhiva Sf. Sinod.

Suplica P. S. Arhieru Sofronie Craioveanu cu care înaintează 13 exemplare din lucrarea P. S. Sale «Noul Testament prescurtat» spre a fi supus aprecierii Sf. Sinod, rugând a se distribuî exemplarele înaintate P. P. S. S. Membri.—Se ia act și se vor distribuî.

Telegrama P. S. Episcop al Romanului prin care comunică că interese Eparhiale împiedicându-l de a luă parte la lucrările Sf. Sinod până în ziua de 22 curent, roagă a i se acordă concediu până la ziua menționată.

Se acordă concediul cerut.

Adresa Ministerului Cultelor—Adm. Cassei Bisericii—prin care comunică, că legea sinodală fiind modificată,

Idem relativ la manuscrisul intitulat: «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II secundară, de D-nul D. Stănescu profesor secundar în Capitală.

Idem relativ la manuscrisul «Dogmele religiunii creștine-ortodoxe» de D-nul I. Mihălcescu și P. C. Econom I. V. Raiculescu.

Idem relativ la manuscrisul intitulat: «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II secundară de P. C. Econom C. Ionescu profesor, spre cercetare și aprobare.

Idem al comisiunii Consistoriului Superior Bisericesc pentru Așezămintele clericale, relativ la cartea intitulată: «Ce să lucrezi și cum să trăiești» a P. S. Episcop Nicolai al Hușilor.

Idem a comisiunii Consistoriului Superior Bisericesc pentru cărțile de ritual, relativ la manuscrisele de predici, înaintate de P. C. Econom I. Mălăescu din Târgu-Jiul.

Acestea se trimit la comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățământ religios.

Idem al comisiunii Consistoriului Superior Bisericesc pentru cercetarea lucrărilor de cântări bisericești, relativ la manuscrisul «Micul Anastasimatar pe psaltichie» de N. I. Barcan profesor la școala de muzică bisericească din județul Neamțu.

Idem relativ la manualul intitulat «Coruri pentru voci mixte», de D-nul Ioan Bohociu, profesor de muzică la liceul din Galați.

Idem relativ la manualul de tipic pentru școalele de cântăreți bisericești, de P. C. Econom D. Lungulescu din Craiova.

Idem relativ la manuscrisul intitulat «Doxologii practice și Heruvice și Axioane duminicale» de Diac. T. V. Stupcanu, profesor de muzică bisericească la seminarul Veniamin din Iași. Acestea se trimit la comisiunea pentru cercetarea lucrărilor de cântări bisericești.

Suplica D-lui Dr. Ștefan Dinulescu prin care roagă a i se da un post de redactor la «Biserica Ortodoxă Română».

Se trimite la Comisiunea pentru Revistă și Tipografie.

Idem a D-lui Petre Diaconescu împreună cu mai mulți locuitori din com. Hurezani de Sus prin care reclamă în contra preotului Grigore Vișan, paroh în com. Hurezani de Sus, satul Pegeni, jud. Gorjiu.

Idem a d lui Petre Constantin Popa Stancu din Roșiori de Vede, jud. Teleorman prin care reclamă în contra protului Gheorghe N. Sima dela bis. Adormirea din aceea comună, pentru afaceri bănești.

Se trimite la P. S. Kiriarh respectiv.

Idem, a P. S. Callistrat Bârlădeanu prin care supune la cunoștința Sfântului Sinod, că: spre a se dà satisfacțiune d-lui prof. Dr. Dragomir Demetrescu și a fi reintegrat redactor la revința «Biserica Ortodoxă Română» cu cel mai profund respect aduce la cunoștință că P. S. Sa demisionează dela 1 Iunie 1912, în favoarea D-Sale, rugând respectuos pe toți PP. SS. Membri ai Sf. Sinod să consimtă la această înlocuire, pentru care alătură pe lângă aceasta și petițiunea D lui Profesor Dragomir Demetrescu.

I. P. S. Președinte. Findcă Domnul Dragomir Demetrescu a mai fost redactor și-l cunoaștem cu toții că este un bun scriitor fiind și un bun teolog ortodox, sunt de părere să-l numească Sf. Sinod din nou redactor la revista «Biserica Ortodoxă Română» în locul P. S. Arhieru Callistrat Bârlădeanu carele prin petițiunea de față se declară cu totul demisionat, pe ziua de 1 Iunie a. c.

I. P. S. Mitropolit al Moldavei. După rânduiala care se urmează în Sfântul Sinod, știm că orice hârtie trebuie trimisă la o comisiune și după ce comisiunea își prezintă raportul său, atunci Sf. Sinod se rostește; sunt deci de părere a se trimite și aceasta la o comisiune.

I. P. S. Președinte zice că de oarece chestiunea d-lui Dr. Dragomir Demetrescu a mai fost discutată și în sesiunile trecute și toți au recunoscut că se cuvine să fie reintegrat când va fi un loc vacant, cred că acuma chestiunea sa nu mai e nevoie de mers iarăș la comisiune.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, declară că se unește cu părerea P. S. Mitropolit Primat Președinte. Punându-se la vot propunerea I. P. S. Mitropolit Primat Președinte la care s'a asociat și P. S. Episcop al Argeșului, de a se primi demisiunea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu din însărcinarea de redactor la Revista «Biserica Ortodoxă Română» pe ziua de 1 Iunie a. c. și se numește în locul P. S. Sale, d. Dr. Dragomir Demetrescu, profesor la Facultatea de Teologie, care a mai fost redactor la această revistă.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, declară la fine că și *I. P. S.* Sa consimte pentru numirea d-lui Drag. Demetrescu ca redactor la revistă, dar regretă demisiunea *P. S. Arhiepiscopului Calistrat*.

Se procede la alegerea *PP. SS. Secretari* ai biroului. Se aleg prin aclamațiune aceiași *PP. SS. Secretari* cari au fost și în sesiunea trecută.

I. P. S. Președinte, proclamă aleși *Secretari* ai biuroului pe *PP. SS. Episcopi Nifon al Dunărei de Jos și Callist al Argeșului*.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, mulțumește *Sf. Sinod* de încrederea pe care o are în *PP. SS. Lor*, alegându-i ca *secretari* ai biroului.

Se procede la alegerea *Comisiunilor*. Se aleg prin aclamațiune în comisiunea de petițiuni aceiași *PP. SS. Membri* cari au fost și în sesiunea trecută.

Idem în comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățământ religios, se aleg prin aclamațiune, după propunerea *P. S. Episcop Callist al Argeșului*, *PP. SS. Arhiepiscopului Teofil Ploșteanu, Bartolomei Bacaoanul și Antim Botoșeneanu*.

Idem în comisiunea pentru cercetarea lucrărilor de cântări bisericești se aleg aceiași *PP. SS. Membri* cari au fost și în sesiunea trecută: *PP. SS. Episcopi Dionisie al Buzăului și Nifon al Dunărei de Jos și P. S. Arh. Evghenie Pițeșteanu*.

Idem în comisiunea pentru revizuirea cărților de ritual și pentru revistă și Tipografie se aleg tot aceiași *Membri* cari au fost și în sesiunea trecută: *PP. SS. Arhiepiscopului Valerian Râmnicianu, Meletie Constanțeanu și Sofronie Craioveanu*.

P. S. Arh. Teofil Ploșteanu mulțumește *Sf. Sinod* în numele *P. S. Sale* și al celorlalți doi *PP. SS. Arhiepiscopului*, *nouii Membri* ai *Sf. Sinod*: *Bartolomeu Bacaoanul și Antim Botoșeneanu*, pentru că i-au ales și *Inaltului Guvern și M. S. Regelui* pentru că i-au întărit ca să fie ridicați la înalta treaptă *Arhiepiscopului*. Astăzi intrând în *Sf. Sinod* pentru prima oară în calitate de membri ai săi, declară că aduc prinosul de recunoștință datorit întregului *Sf. Sinod* și intră în acest sfânt și înalt corp al *Sf. noastre Biserici* cu cu-

gete curate și cu inimi deschise, promițând că vor lucra cu toată dragostea și cu tot devotamentul, punând interesele Sf. Noastre Biserici și interesele mari naționale mai presus de orice alte interese, și urmând cuvintelor Sf. Apostol care ne învață a păzi unirea duhului întru legătura păcei». Cu aceste cugete și simțiminte, zice P. S. Sa, ne înfățișem și ne recomandăm dragostei PP. SS. Voastre.

I. P. S. Președinte. Luăm act de frumoasele declarațiuni pe care le-ați făcut și avem nădejdea că vom lucra cu toții spre binele Sfintei Noastre Biserici și spre folosul duhovnicesc al neamului nostru românesc.

Ședința se ridică la orele 12 jum. și se decide ședința viitoare pentru Vineri 18 Mai la orele 9 dim.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Nifon Episcopul Dunărei de Jos.*

Ședința din 18 Mai 1912.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D.D. Konon.

Se citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 13, în concediu 3.

Se citește sumarul ședinței precedente care punându-se la vot, se aprobă în unanimitate, cu lămurirea dată de I. P. S. Președinte, relativă la adresa Ministerului de Culte — Administrația Cassei Bisericii—privitoare la culegerea regulamentelor și a altor hotărâri luate de Sfântul Sinod dela anul 1872 până astăzi, de unde se vede că chestia aceasta nu este nouă, de oarece I. P. S. Sa arată că a făcut în una din sesiunile anilor trecuți o detaliată propunere în acest sens, care s'a admis și s'a ales atunci o comisiune, care împreună cu Directorul Cancelariei Sf. Sinod să îndeplinească această lucrare, ce este absolut necesară atât pentru orientarea PP. SS. Chiriarhi în lucrările de cancelarie etc. cât și pentru orientarea noilor membri ai Sf. Sinod, întru cât edițiunile vechi, care s'au făcut mai de demult s'au sfârșit și afară de aceasta sunt multe hotărâri și regulamente care timp de 10 — 15 ani s'au

făcut dela publicarea vechilor edițiuni încoace. Acum dar este absolută nevoie de a se publica o edițiune completă, care să cuprindă atât materialul din vechile edițiuni, cât și toate regulamentele și deciziunile de mai pe urmă, pentru a se putea avea o colecțiune completă de toate legile, regulamentele, voturile și hotărârile luate de Sf. Sinod dela înființarea sa în anul 1872 până în prezent.

Se citesc următoarele comunicări: Telegrama P. S. Episcop Nicodim al Hușilor, prin care roagă a-i acordă concediu pentru ziua de 18 Mai curent. Se acordă concediul cerut.

Adresa Ministerului Cultelor—Administrația Cassei Bisericii—cu care înaintează spre cercetare un manuscript intitulat: «Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur», pe notațiunea liniară, de d-nul Liviu Tempea.—Se trimite la comisiunea respectivă.

Idem a Sfințel Episcopii a Argeșului prin care comunică, că prin Inaltul Decret Regal No. 2463 a. c. s'a aprobat înființarea parohiei Teișu, com. Șuica, jud. Olt, compusă din satele: Teiușul și Rusciorii cu biserica parohială «Adormirea Maicei Domnului» din Teiuș, având ca filială biserica «Cuvioasa Paraschiva» din Rusciori. Prin înființarea acestei parohii, parohia Șuica, dela care s'a deslipit cea dintâi a rămas numai cu satele: Șuica de Jos și Șuica de Sus, având biserica parohială biserica «Cuvioasa Parascheva» din Șuica de Sus, iar filială biserica «Intrarea în Biserică» din Șuica de Jos.

Se ia act spre știință.

Suplica D-lor Dumitrescu Stecedum și Dumitrescu Adrian publiciști și advocați, cu care înaintează un manuscris intitulat: «Credința» poezie religioasă și roagă 1) a li se da binecuvântarea și aprobarea Sf. Sinod; 2) Să se tipărească în Tipografia Cărților Bisericești și a se răspândi pe la preoți și la Seminarii și 3) Recomandarea lucrării menționate către d. Ministru al Cultelor prin Cassa Bisericii pentru răspândirea ei la toate școalele publice. Produsul vânzării să se împartă între Tipografie și între autori. Se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios.

Idem a P. S. Gherasimu fost Episcop al Romanului

prin care protestează împotriva celor săvârșite la 24 Iunie 1911 și 4 Februarie 1912 și cere ca să se repare nedreptatea ce s'a săvârșit asupra persoanei P. S. Sale, ca Episcop al Eparhiei Romanului.

Idem a aceluiaș prin care cere a-i face dreptate acum când prin modificările ce s'au adus legei Sinodale din 1909, s'au recunoscut și legalmente dreptatea susținerilor P. S. Sale. Inaintează și 25 exemplare din «Apărarea P. S. Sale în procesul sinodal din vara anului 1911», spre a se distribui PP. SS. Membri și Bibliotecei.

Se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem a d-lui C. Cernăianu, licențiat în Teologie, prin care cere a se judecă de Sf. Sinod PP. SS. Episcopi Callist al Argeșului, Teodosie al Romanului și Nicodim al Hușilor, pentru pârile pe care numitul le aduce, declarând că primește să fie pedepsit conform canoanelor de nu va putea dovedi pârile ce le aduce.

P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu, luând cuvântul relativ la ultima comunicare, arată că acest domn Cernăianu, care din nenorocire este licențiat al facultății noastre de teologie, este cunoscut din activitatea sa de până acum, că a lucrat la mai multe pamflete, care n'au avut alt scop decât lovirea și ponegrirea Înălților noștri Ierarhi, urmărind discreditarea lor, sdruncinarea credinței poporului, scandalul și turburarea în Țară și în Sfânta Noastră Biserică. În compania altor cunoscuți agenți propagandiști și pe care el îi dă pe față în o broșură a sa, după ce a calomniat și a insultat aproape pe toți Kiriarii bisericii noastre, după ce au nenorocit pe cei doi preoți pe care i-au atras în banda neagră și cu mijloace a căror origină este un secret, rând pe rând au scos diferite pamflete sub forma de reviste și broșuri necorect intitulându le cu titluri bisericesti. După ce au văzut că prin pamflete nu mai pot face nimic, căci toată lumea s'a convins de neadevărurile debitate de ei prin acele pamflete; după ce în sfârșit s'a restabilit liniștea în Biserică, vine acum acest individ, pe care Sf. Sinod nu l'a admis anul trecut nici măcar ca martor la judecată, cu toate că a fost propus cu multă stăruință de către fostul episcop Gherasimu Safirinu, vine acum acest pamfletar, care se află în solda vrăjmașilor Bisericii Noa-

stre și are marea și surprinzătoarea cutezanță de a cere Sf. Sinod să-l primească pe el ca pârâși în contra a trei PP. SS. Episcopi, pe care Sf. Sinod și reprezentanții Națiunii, întruniți în Marele Colegiu electoral, i-a ales și i-a consfințit la înalta demnitate de Episcopi ai Eparhiilor Argeșului, Romanului și Hușilor. Oameni osârdnici și cu activitate rodnică pastorală încă dela intrarea lor în slujba Bisericeii, cărora li s'au adus laude cu prilejul investirei și instalării PP. SS. Lor în scaunele Episcopale. Ar fi o contradicție vădită dacă plecând urechea s'ar da atenție acestor scorniri. Ele au fost debitate și acum un an de fostul Episcop al Romanului. Istoria aceasta se repetă acum. Ei bine! ca și atunci Sf. Sinod de astă dată trebuie să o așeze acolo unde i se cade «în întunerecul cel mai din afară» și pentru totdeauna. Cum și a putut închipui acest duh turburător și neastâmpărat, gata a bravă și a sfida înalta noastră ierarhie? Cum și-a putut închipui acest deschilibrat posibilitatea să cheme în judecata Sf. Sinod pe trei PP. SS. Episcopi, cu scorniri puse pe chestie de moralitate, când el n'a fost primit nici măcar ca martor de Sf. Sinod în judecata care a avut loc din nenorocire în anul trecut? Acest fiu rătăcit cu mintea desechilibrată, organ al bandei negre, care precum se vede nu încetează de a lovi în Biserica Noastră și în Ierarhii ei, din vizuina unde se făuresc astfel de planuri diabolice, care lucrează cu mijloace a căror sursă nu se mărturisește; acest duh turburător al liniștei și buneii ordine atât de necesară Țării și Bisericii, a îndrăsnit să ceară acum Sf. Sinod, ca pe temeiul bârfelilor lui să se lovească în demnitatea a 3 vrednici Episcopi pe care Țara și Biserica nu de mult i-a ales și le-a încredințat conducerea și păstoria duhovnicească a 3 Eparhiilor. Această mare și ne mai pomenită cutezanță, dovedește scopurile bandei negre și mijloacele de care se servește pentru realizarea lor. Dovedește că banda neagră nu încetează cu urzirea scandalurilor și turburarea buneii ordini, pe care le încearcă când pe o cale când pe alta, urmărind cu tenacitate planul lor, de a ponegri și discredită Biserica noastră Ortodoxă și pe Ierarhii ei, pentru ca oficina ascunsă să tragă foloase din nesfârșitele încercări de turburare și scandal ale renegeților plătiți pentru acea-

stă infamă și criminală tentativă de a săpă la temelie Bisericii noastre. Dacă Sf. Sinod ar da atenție acum acestui individ, care nu are nimic de pierdut, aceasta ar fi o încurajare a bandeii negre, care mâine, poimâine va urzi alte scandaluri și nu va conțeni de a bârfi neîncetat pe Ierarhii Bisericii noastre, știut fiind că și până acum aproape toți membrii Sf. Sinod au fost rând pe rând bârfiți cu tot felul de batjocoriri nedemne. Pentru aceste considerațiuni și motive P. S. Sa propune și roagă pe Sf. Sinod să binevoiască pur și simplu să treacă la ordinea zilei asupra acestei hârtii, care nici n'ar fi trebuit să fie înregistrată ca insultătoare și necuviincioasă.

Punându-se la vot propunerea P. S. Arh. Evghenie Pițeșteanu de trecere la ordinea zilei, se admite în unanimitate.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu, citește următoarele rapoarte ale comisiunii de petițiuni:

Raportul relativ la Adresa Ministerului Cultelor—Adm. Cassei Bisericii—prin care arată că Ministerul luând hotărârea a strânge și face să se imprime într'un volum toate legile și regulamentele privitoare la Biserică, cu începere dela 1872, mijlocește a se dispune să i se trimită de către Sf. Sinod colecțiunea tuturor legilor și regulamentelor care se află în arhiva sa.

În urma lămuririlor date de către I. P. S. Președinte, că deși Arhiva Sfântului Sinod a fost distrusă prin focul întâmplat la localul în care se află în anul 1909, totuși s'a mai putut găsi în urmă câteva resturi din dosare care s'au strâns și rânduit de către Directorul Cancelariei și lucrarea făcută mai înainte în scopul de a se culege din dosare toate regulamentele și hotărârile Sf. Sinod în urma unei propuneri pe care I. P. S. Sa a făcut-o și pentru care a fost însărcinată o comisiune, aceea ce s'a făcut până când s'a întâmplat focul, se află în ființă și poate să servească la lucrarea pe care voește acum Ministerul ca să o facă. Este necesar a se face această lucrare, care se poate completa atât din Monitorul Oficial și din debaterile Sfântului Sinod publicate în revista «Biserica Ortodoxă Română», cât și din lucrarea făcută înainte de foc și din rămășițele adunate și rânduite. Directorul Cancelariei Sfân-

tului Sinod poate fi însărcinat de noi a continua și completa în timpul vacanței lucrarea aceasta și cât se va putea mai curând se va comunica Ministerului spre a se imprimă într'un volum complet toate legile, regulamentele și deciziunile privitoare la Biserică.

P. S. Arhiereu Meletie Constanteanu zice, că se poate admite concluziunea raportului cu adăogirea de a se completa lucrarea și cu ceea ce se va mai putea găsi în arhiva Sfântului Sinod.

Se admite concluziunea raportului cu lămuririle date și observarea *P. S. Arhiereu Meletie*, că Onor. Minister—Administrația Cassei Bisericii—poate să culeagă legile și regulamentele privitoare la Biserică din Monitorul Oficial, spre a le publică într'un volum, completându-se lucrarea anterioară și cu ce se va mai putea găsi în Arhiva Sfântului Sinod. Colecțiunea Monitorului Oficial ne mai fiind completă la Sfântul Sinod, tot din cauza focului, ar fi de dorit ca Onor. Minister să o procure completă pentru biblioteca Sfântului Sinod, precum și codicele de legi, colecțiunea Hamangiu, fiind foarte necesare Cancelariei Sfântului Sinod.

Acelaș *P. S. Raportor* citește rapoartele privitoare la cererea de tundere în monahism a surorilor: Stana Florea Avram și Ioana Stana Dichiu din M-rea Horezul; Maria N. Gh. Dumitrașcu, Fănița Popescu, Ioana Gr. Georgescu și Ioana Ene Popescu din M-rea Văleni, jud. Argeș și recunoașterea călugăriei săvârșită pentru caz de boală a fraților: Constantin Popovici din M-rea Voronă; Grigore T. al Ilincăi din M-rea Secu; și a surorilor Eliza Străjescu și Angela Macri din M-rea Agapia. Se admite concluziunea rapoartelor, care este de a se aprobă cererea de tundere în monahism și recunoașterea călugăriei săvârșită pentru caz de boală a numiților frați și surori.

P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu citește raportul comisiunii pentru cercetarea lucrărilor de cântări bisericesti relativ la manuscrisele intitulate: Anastasimatar și cântări liturgice cu podobiile celor opt glasuri înaintate de Cucernicul Diacon Vasile Stupcanu, profesor de Muzica Bisericească la Seminarul Veniamin din Iași.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei zice: Dacă lucrarea are

defecte cred că nu trebuie a se aproba și a nu se zice, că se aproba numai pentru Seminarul Veniamin din Iași. Ori este bună și se aproba, ori este rea și se respinge.

P. S. Raportor zice: De vreme ce Sfântul Sinod a luat o hotărâre de a se tipări lucrările de cântări bisericești ale cunoscuților maestri Anton Pană, Macarie, Dumitriță Suceveanu și Ștefănache Popescu, cred că este bine a se îndeplini această hotărâre bună și folositoare pentru a se pune o stavilă multelor lucrări care vin neîncetat la Sfântul Sinod pentru cercetare și aprobare și care nu sunt lucrări originale, ci prelucrări sau compilațiuni. Manuscrisele Diaconului Stupcanu au mai multe defecte ca ortografie, tact etc.

P. S. *Episcop al Dunărei de Jos* zice: Eu am făcut în una din sesiunile trecute propunerea de a se institui o comisiune, care să avizeze la mijloacele cele mai lesnicioase de a se putea retipări operele cunoscuților dascăli de cântări bisericești. Aceasta am făcut-o pentru grija ce trebuie să avem noi, ca să nu se înstrăineze depozitul sacru al cântărilor noastre bisericești, care ca și cărțile de ritual formează un depozit al Sfintei noastre Biserici și duple cum cărțile de ritual nu se pot revizui și tipări decât de Sfântul Sinod, tot asemenea este și trebuie să fie și cu lucrările de cântări bisericești ale cunoscuților maestri: Ștefănache, Macarie, Anton Pan și Suceveanu. Cărțile acestea de cântări primite și recunoscute de Sfânta noastră Biserică, fac parte din cărțile de ritual, pentru că ele cuprind nu numai melodiile cântărilor noastre bisericești, dar în textul acestor cântări se cuprind idei dogmatice, și de aceea Sf. Sinod, strejarul cel neadormit al Sfintei noastre Biserici, în grija sa de a păstra acest depozit sacru, a hotărât ca atât cărțile de ritual cât și cele de cântări ale vechilor maestri să se retipărească sub îngrijirea sa, declarând astfel că și unele și altele sunt de drept proprietate a sa. Lucrările care vin la Sf. Sinod neîncetat dela cei cari voesc să se facă autori de cântări, nu sunt originale, duple cum foarte bine a zis și P. S. Raportor. Numai prin păstrarea în Biserică a operilor de cântări ale marilor dascăli recunoscuți și declararea lor de proprietate a Sfântului Sinod, vom putea împedea înlocuirea lor prin compilațiuni

portului de a se recomanda și D-nul Dinulescu ca redactor la revistă, dar sunt contra părerei de a se împărți suma, pentru că cred că nu e drept de a se lua din drepturile altora. Sunt deci de părere să-l recomandăm D-lui Ministru care poate să-l plătească de unde va bine voi.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului. Pe lângă celezise de către PP. SS. care au vorbit mai înainte, eu vreau să știu, dacă se va admite recomandarea d-lui Dinulescu, Ministerul neavând suma necesară pentru a plăti mai mult decât cinci redactori, câți prevede regulamentul, nu cumva se va lovi în drepturile câștigate ale redactorilor actuali?

Dacă suma pentru plata redactorilor e fixată prin buget, cred că nu se poate face în cursul anului nici o intervenire pentru o nouă numire peste numărul redactorilor prevăzuți, pentru că aceasta ar fi în defavoarea actualilor redactori, cari sunt cunoscuți pentru competența, zelul și modul cum își îndeplinesc această însărcinare. Cred dar, că Sf. Sinod poate să ia act de concluzia raportului Comisiunii, dar nu e drept să se lovească în drepturile câștigate ale actualilor redactori. Să-l recomandăm și pe d-nul Dinulescu Onor. Minister ca să-l aibă în vedere la bugetul viitor.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, zice: Revista Sf. Sinod ca și Tipografia Cărților Bisericești își are fiecare bugetul său votat de Cameră și bugetul în cursul unui an nu poate suferi nici o schimbare. Cunosc pe d-nul Dinulescu și voesc să-l ajut, dar să-l recomandăm pentru bugetul viitor, căci Ministerul n'are dreptul să schimbe bugetul votat de Cameră. Sunt de părere, să admitem propunerea P. S. Episcop al Râmnicului, de al primi și recomandă Ministerului ca să-l aibă în vedere pentru bugetul viitor.

P. S. Raportor, zice că se unește și P. S. Sa cu părerea de a fi recomandat Ministerului, care va face ce va voi, pentru că Sf. Sinod nu se amestecă în partea materială.

În urma discuțiunii urmată și a lămuririlor date de către I. P. S. Președinte că este drept să ținem socoteală de acest om, care a muncit pe terenul literaturii teologice, Sf. Sinod deliberând, admite a se recomanda D-nul Dinulescu ca redactor la revistă, lăsând la chibzuința și voința D-lui:

Ministru de unde să fie plătit, întru cât Sf. Sinod nu se amestecă în aceea ce privește partea materială.

P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu, citește raportul Comisiunii relativ la Prohodul Domnului nostru Iisus Hristos, Irmologhion, Catavasier, Noul Anastasimatar și Curs elementar de muzică orientală tipărite deja pe psaltichie, înaintate de d. N. Severeanu, profesor de muzică la liceul din Buzău. Se aprobă concluziunea raportului ca să se aducă la îndeplinire votul dat de Sf. Sinod de a se recupera lucrările vechilor maeștri de cântări bisericești, iar lucrările venite dela diferiți autori să li se înapoeze spre a se aștepta până ce Sf. Sinod va aduce la îndeplinire votul menționat.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, citește raportul relativ la manuscrisul intitulat: Tipic pentru rânduiala bisericească privitor pe preot și cântăreț, întocmit și înaintat de Cucernicul Diacon T. V. Stupcanu, profesor de muzică bisericească la Seminarul Veniamin din Iași.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, luând cuvântul zice: Atât învățătura dogmatică cât și unitatea serviciului în Biserica Noastră Autocefală Ortodoxă Română cade sub autoritatea Sf. Sinod și astfel fiind Sf. Sinod a avut grija să se ocupe de uniformizarea tipiculului bisericesc, pe care domnii profesori sunt datori să-l execute în școalele de cântăreți și în seminarii. Conchide că este de părere ca toate tipicile care vin la Sf. Sinod dela diferiți autori să se pună la dosar.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu. Este surprinzător că dela un timp vin la Sf. Sinod spre aprobare manuale de tipic, făcute de diferiți autori, aceia ce dovedește tendința ce se urmărește, ca fiecare să-și facă manualul său. Noi avem tipicul recunoscut de biserică, iar pentru școală profesorii respectivi pot să-și facă extrase. P. S. Sa declară că se unește cu părerea P. S. Episcop Callist al Argeșului.

Punându-se la vot, se admite trecerea la ordinea zilei.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos, roagă a se acordă concediu pentru astăzi P. S. Arh. Bartolomei Bacaoanul, care a anunțat că este bolnăv și nu poate lua parte la ședință.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei roagă a i se acordă concediu cinci zile, fiind ocupat cu luarea dispozițiunilor tre-

buitoare pentru serbările care vor avea loc la Iași cu ocazia desvelirii statuei lui Cuza Vodă.

Se acordă concediile cerute.

Ședința se ridică la ora 12 și se decide ședința viitoare! Miercuri 23 Mai cor., la ora 9. dim.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Callist Episcop al Argeșului.*

—
Ședința din 23 Mai 1912.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D.D. Konon.

Se citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 13, în concediu 3.

Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Suplica P. S. Arhiereu Callistrat Bârlădeanu prin care roagă a i se acordă concediu 4 zile fiind bolnav. Se acordă concediul cerut.

Idem a D-lui Teodor T. Burada, Președintele comitetului pentru zidirea unei Biserici Ortodoxe Române în Sf. cetate Ierusalim, prin care supune la cunoștința Sfântului Sinod cum a cumpărat locul pentru zidirea unei biserici Ortodoxe Române în Ierusalim, și ce s'ar putea face pentru a se putea zidi o biserică română monumentală în Ierusalim.

Idem a D-lui I. Mihălcescu, profesor la Facultatea de Teologie, prin care supune la cunoștință, că este adânc recunoscător Sfântului Sinod că a intervenit la Onor. Minister ca să-i dea posibilitatea de a publica în traducere operile Sfinților Părinți sub numirea de «Biblioteca Patristică» Onor. Minister însă prin Administrația Cassei Bisericii i-a comunicat că nu poate dispune să se publice la Tipografia Cărților Bisericești. Roagă acum pe Sfântul Sinod să-i admită ca să se aboneze la această publicațiune toate bibliotecile parohiale, cum sunt abonate și la revista «Biserica Ortodoxă Română».

Idem a D-lui I. Popescu Pasărea cu care înaintează un memoriu al cântăreților bisericești din România și 22 exemplare din revista «Cultura» anul I, No. 2 și roagă a se decide de Sf. Sinod asupra desideratelor exprimate de cântăreții bisericești la Congresul General ținut în București luna Octombrie 1911.

Idem a D-lui Vladimir Mironescu, pictor bisericesc, absolvent al academiei de arte din Viena cu care înaintează două icoane a Mântuitorului și a Maicei Domnului» în câte două exemplare și roagă a fi autorizat să le introducă prin Cassa Bisericii între credincioșii Bisericii Ortodoxe române.

Idem a preotului B. Cristescu paroh în com. Gubancea, jud. Dolju, cu care înaintează un memoriu privitor la costumul clerului și roagă a fi supus cercetării Sfântului Sinod.

Idem a aceluiaș preot cu care înaintează un manuscris intitulat: «Părintească sfătuire» și roagă a se cerceta și a i se acorda înalta binecuvântare de a-l tipări și a-l împărți în dar credincioșilor.

Idem a d-lui Eugeniu G. Vincler, avocat din Buzău, prin care roagă a se lua dispozițiuni pentru a se unifica zilele de sărbători pe care trebuie să le respecte toate autoritățile din țară.

Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Adresa Ministerului Cultelor—Adm. Cassei Bisericii—prin care comunică că conform art. 83 din legea pentru organizarea Ministerului Cultelor și instrucțiunii, și art. 6 din legea specială pentru organizarea Cassei Bisericii «Modelul icoanelor se va fixa de către Sf. Sinod». În baza acestei dispoziții a legii și art. 444 din tariful vamal, deși s'a ajuns a se înlătura în parte intrarea în țară a icoanelor streine, totuși nu s'a putut înlătura cu desăvârșire. Așa în localul Camerei de Comerț există un magazin cu firma «Desfacerea produselor rusești», în care se desfac icoane cromolitografiate imprimare pe lemn sau pe tablă și icoane pictate rusești cu inscripții în limba slavonă sau rusă.

Și întru cât Sf. Sinod are competența sa de a fixa modelul cum trebuie reprezentate figurile sfinților, și cum

prin introducerea unor asemenea icoane nu s'ar mai putea menține unitatea în ce privește modul de reprezentare, rămâne ca Sf. Sinod să decidă dacă este necesar să se intervină către Onor. Minister de Finanțe pentru a se prohibi cu desăvârșirea introducerea (în țară) a oricărui fel de icoane și către Ministerul de Interne pentru a lua măsurile pe care le va crede necesare pentru a împiedică comerțul unor asemenea icoane, care numai prin fraudă se pot introduce în țară.

Idem a aceluiaș Minister, cu care înaintează în original, cu patru anexe, raportul D-lui Gh. Protopopescu, Inspector al Seminariilor, cu privire la vânzarea icoanelor de către Librăria Națională din București, și roagă a fi supus Sf. Sinod spre chibzuire asupra cestiunei.

Se trimite la comisiunea pentru Revistă și Tipografie.

Suplica P. C. Icon. Ioan A. Grigoriu, revizor bisericesc al Eparhiei Hușilor, cu care înaintează o broșură intitulată «Invățământul religios la noi» și roagă a se interveni către d. Ministru de Culte și Instrucțiune de a se da învățământului religios în școale însemnătatea cuvenită.

Se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios.

Raportul P. S. Director al Tipografiei Cărților Bisericești, prin care supune la cunoștința Sf. Sinod. că din cărțile de ritual: Psaltirea mică, Tipic bisericesc, Paraclisul și Acatistul Maicei noastre Parascheva ne mai având în depozitul Tipografiei decât un mic număr de exemplare, roagă a se aproba retipărirea unor noi edițiuni din aceste cărți și anume: Psaltirea mică în 3000 exemplare; tipic bisericesc în 2000 exemplare și Paraclisul și Acatistul Maicei noastre Parascheva în 1000 exemplare.

Se aproba retipărirea menționatei cărți într'o nouă edițiune și în numărul de exemplare cerut.

Idem al aceluiași cu care înaintează câte 17 exemplare din Sf. Evanghelie edit. IV; Prohodul Domnului edit. III și pâinea spre ființă ediția IV pentru a se distribuî P. S. Membri; iar câte un exemplar pentru biblioteca Sf. Sinod. Se ia act și se vor distribuî PP. SS. Membri și bibliotecii.

P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu citește următoarea propunere:

Subsemnații membri ai Sfântului Sinod, având în vedere că revista Sf. Sinod «Biserica Ortodoxă Română» are 36 ani de când este înființată și în tot acest timp a servit ca organ oficial al Sf. noastre Biserici;

Având în vedere că acum de curând au fost recomandați de Sf. Sinod pe lângă redactorii actuali și alți redactori pe care Sf. Sinod i-a crezut vrednici de această însărcinare;

Având în vedere că mai sunt și alte persoane, cari au dovedit prin activitatea lor literară bisericească, că sunt buni scriitori și buni teologi ortodoxi.

Propunem și rugăm pe Sf. Sinod, să binevoiască a primi ca să fie recomandat redactor la revista «Biserica Ortodoxă Română» și D-nul Dr. Dimitrie Boroianu, profesor și Decan al Facultății de Teologie, care a scris mai multe opere de o mare importanță pentru literatura noastră bisericească.

† Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu; † Ghenadie Episcop al Râmnicului; † Teodosie al Romanului; † Nicodim al Hușilor; † Dionisie al Buzăului; † Callist al Argeșului; † Sofronie Craioveanu; † Teofil Ploeșteanu; † Vartolomeiu Bacaoanul; † Evghenie Piteșteanu.

P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu zice: Față cu propunerea citită de P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu eu n'am nimic de obiectat pentru că am iscălit-o, dar rog, că dacă Sf. Sinod va mijloci la Minister pentru D-nul Dr. Boroianu, să se aibă în vedere discuțiunea din ședința precedentă de a nu se știrbi drepturile câștigate. Că dela întemeierea revistei și până la demisionarea P. S. Arhiepiscopului Callistrat Bârlădeanu, căruia trebuie să-i aducem mulțumirile noastre pentru activitatea rodnică a P. S. Sale la această revistă, a fost totdeauna un Arhiepiscop în comitetul de redacție și rog pentru demnitatea și prestigiul ce se cuvine să aibă această revistă, să fie și de acum înainte un membru al Sf. Sinod acolo și P. S. Sa propune să fie ales și numit P. S. Arhiepiscopul Sofronie Craioveanu.

P. S. Episcopul Dunărei de Jos zice: E adevărat că revista Sf. Sinod e în prosperitate, deși nu e scrisă tocmai cum ar trebui să fie. N'am nimic de zis în contra persoanelor care sunt redactori la această revistă, dar cred

că ar fi bine să fie și clerici, nu numai laici. Cunoaștem cu toți pe actualii redactori, toți sunt oameni buni, cu cultură înaltă, dar în deplin acord cu propunerea P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu mă unesc ca în locul P. S. Arhiepiscop Callistrat Bârlădeanu, Sf. Sinod să aibă reprezentantul său acolo, și recomand și eu pe P. S. Arhiepiscop Sofronie Craioveanu, care s'a îndeletnicit și se îndeletnicește cu scrieri teologice, posedă bine limba Franceză, Greacă și Latină. Ar fi bine ca treptat, treptat să se traducă din operele Sfinților Părinți. Avem un arsenal întreg de opere frumoase. Ași vrea să văd revista altfel. Mai bine decât articole de istorie bisericească să se publice în românește din scrierile sfinților Părinți, ca astfel cu timpul să se îmbogățească literatura noastră bisericească, cu scrierile Sf. Părinți, cum a făcut fratele nostru P. S. Episcop Teodosie al Romanului, care a tradus din grecește și a publicat comentariile Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistolele Sf. Apostol Pavel. Noi nu trebuie să ne gândim ca din revista Sf. Sinod să creem venituri Statului, ci să ne îngrijim ca ea să fie bine scrisă; de aceea cred că este bine și mă unesc cu propunerea ca în comitetul de redacție al revistei să fie și doi, trei Arhiepiscopi, cari pot foarte bine să îmbogățească revista cu scrieri bisericești folositoare, mai ales că PP. SS. Arhiepiscopi n'au mijloace ca să poată să trăiască după cum se cuvine unui înalt demnitar bisericesc; nimeni nu-i întreabă cu ce-și plătesc chiria casei unde locuiesc, cu ce-și fac vestminte și celelalte necesare unui Ierarh al Bisericii. Iată pentrucă rog respectuos pe Sfântul Sinod ca să admită ca redactori la revistă nu numai pe P. S. Arhiepiscop Sofronie Craioveanu ci și pe PP. SS. Arhiepiscopi Meletie, Teofil și Vartolomei. Cu cât vor fi mai mulți redactori, cu atât revista se va îmbunătăți și se va putea scoate în mai multe coale, după cum vedem că neîncetat se îmbunătățesc celelalte reviste.

I. P. S. Președinte declară că împărtășește propunerea P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu susținută și complexată de către P. S. Episcop Nifon al Dunării de Jos. După cum au mai fost și altă dată până la zece redactori, așa se poate să fie și de acum înainte, pentrucă revista să prospereze, să aibă materialul variat, să fie mai atrăgătoare

la c'etit și mai folositoare. In care scop a și admis trecerea peste actualul număr de cinci prin admiterea D-lui Dr. Dinulescu.

Punându-se la vot 1) Propunerea cetită de P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu, se admite. 2) Asemenea se admite în unanimitate propunerea P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu, susținută și complectată de P. S. Episcop Nifon al Dunărei de jos ca să fie numiți redactori la revistă și PP. SS. Arhiepiscop Sofronie Craioveanu, Teofil Ploeșteanu și Vartolomeu Bacaoanul.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului luând cuvântul zice: că Sf. Sinod i-a făcut onoarea de a-l alege în comisiunea de petițiuni, dar fiindcă s'a trimis la această comisiune protestul fostului Episcop al Romanului, crede că pozițiunea P. S. Sale este delicată în această chestie întru cât P. S. Sa a fost unul din acuzatorii fostului Episcop Gherasim când a fost judecat anul trecut de Sf. Sinod și tot deodată pentru că prin voința lui Dumnezeu și a Țării, exprimată prin Marele Colegiu electoral, P. S. Sa a fost ales Episcop al Eparhiei Romanului, P. S. Sa roagă pe Sf. Sinod să aleagă o comisiune specială, care să se ocupe cu protestul fostului Episcop, sau cel puțin să-l considere pe P. S. Sa demisionat din comisiune numai în ce privește protestul fostului Episcop al Romanului.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu declară că se unește cu propunerea P. S. Episcop Teodosie al Romanului de a se alege o comisiune specială la care să se trimită protestul fostului episcop Gherasim Safirin.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului zice: Să mă ierte P. S. Episcop al Romanului, că nu pot să împărtășesc propunerea P. S. Sale, pentru că dacă am admite această propunere, ar urmă ca și noi care l-am judecat, pe P. S. Gherasim, să nu putem fi aleși în Comisiune. Cred dar că P. S. Episcop Teodosie poate foarte bine să rămână în comisiune și să și dea cu toată competența părerea P. S. Sale în această chestie.

I. P. S. Președinte zice: Mă unesc și eu ca ideea aceasta ca P. S. Episcop să rămână în comisiune, să se ocupe de chestie cu toată atențiunea și prin urmare nu este nevoie de a se alege o comisiune specială! Comisiunea de

petițiuni la care a fost trimis protestul fostului Episcop are toată competența de ași da părerea sa și Sf. Sinod va hotărî în înțelepciunea sa cum va crede de cuviință.

P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu, zice: Mi se pare că se dă o prea mare importanță acestei chestiuni. După ce s'a declarat că e pace în Biserică, se aduce din nou această chestie care are să fie neîncetat adusă în Sf. Sinod de către fostul Episcop Gherasim Safirin, care a declarat și prin ziare că are să protesteze mereu la Sf. Sinod. Eu cred, zice P. S. Sa, că nici n'ar fi trebuit primită această hârtie de către înaltul biurou, de oarece astfel de hârtii prin care se caută neîncetat a se turbura liniștea Bisericii și a Țării trebuiesc observate ca să se vadă cine scrie și ce scrie, cine reclamă și contra cui reclamă. Rog dar pe Sf. Sinod să hotărască asupra acestui protest trecerea la ordinea zilei.

I. P. S. Președinte, dă lămuriri asupra propunerii făcute de P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu, de a se trece la ordinea zilei asupra protestului înaintat de către fostul Episcop al Romanului și arată că dreptul de petițiune avându-l ori ș care român, biuroul a procedat bine că a dispus înregistrarea acestei hârtii, pe care Sf. Sinod la comunicare a admis să se trimită la Comisiunea de petițiuni, care studiindu-o în deaproape să vină cu concluziunile necesare.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului, zice: că după părerea P. S. Sale, din capul locului, dela 12 Oct. 1909, când pentru prima oară P. S. Safirin a venit cu amenințarea de anatema în Sf. Sinod, de atunci ar fi fost bine se se ia măsurile convenite ca să se curme scandalul. Dacă să proceda mai riguros nu s'ar fi dat loc prelungirii scandalului pe care l-a provocat în Biserica noastră fostul Episcop al Romanului, abuzând de indulgența Sf. Sinod. Crede că acum comisiunea și va face raportul său, așa ca să se pună odată capăt acestui scandal.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului zice: Țin să declar că nu pot să împărtășesc părerea P. S. Episcop al Romanului în ce privește atitudinea și procedarea pe care a avut-o Sf. Sinod în trecut față de această chestie. Sf. Sinod a procedat cu toată înțelepciunea și buna chibzuință.

dictată de împrejurări. Sf. Sinod în înțelepciunea sa a lăsat fostului Episcop vreme ca să vadă și să se convingă că ceea ce face nu este bine și că este dator să nu lucreze pentru a turbura pacea Bisericii. Cred dar că n'ar trebui a se aduce Sf. Sinod nici o imputare, și mențin părerea pe care am exprimat-o mai înainte, ca comisiunea de petițiuni să studieze chestia și să aducă raportul său înaintea Sf. Sinod, care va hotărî cum va găsi de cuviință.

I. P. S. Președinte, declară incidentul închis.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, citește raportul comisiunei pentru revizuirea cărților de ritual privitor la revizuirea Penticostarului, Evangheliei, Prohodul Domnului și parte din Liturghie, înaintând 17 procese verbale și state de diurnele PP. SS. Membri ai comisiunei.

Se aprobă concluziunea raportului de a se înainta la Minister—Adm. Cassei Bisericii—statele de diurne cu mijlocirea de a se încuviința plata acelor diurne.

Acelaș *P. S. Raportor* citește raportul comisiunei pentru revizuirea textului Bibliei, în care se arată lucrările făcute dela 11 Noembrie 1911 până la 19 Aprilie 1912. Se ia act și se va mijloci la onor Minister pentru plata diurnilor convenite, duple cum s'a urmat și în trecut.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu, citește raportul comisiunei de petițiuni relativ la cererea de tündere în monahism a fraților Gheorghe V. Andonie, Dumitru V. Bădic, Gheorghe Sava și Ioan Gh. Catrina din Sfânta M-re Secu; Florea Luca Buligă, Anghel Aldea, Simion Gh. Popescu și Victor Condratie Rusu din Sf. M-re Neamțu; și a surorilor: Maria V. Creangă, Catrina I. V. Obreja, Ecaterina Spiridon Palașanu și Ioana Gavriil a Bălănească din Sf. M-re Agapia; Ana Iacov, Elisabeta I. C. Abaza, Profira N. Melinte, Marghioala V. Anghel, Ruxandra Gh. Grigoruț, Ioana Ghiată, Lucreția I. Joimir, Ana Gh. Zugrăvescu, Profira Vasiliu, Natalia St. Mancaș, Ana Burghel, Ecaterina V. Dascălu Ilie și Agurița V. T. Socea din Sf. M-re Văratecu.

Se aprobă concluziunea raportului care este de a se admite tunderea în monahism a numiților frați și surori.

P. S. Arh. Bartolomeiu Bacaoanu, citește raportul comisiunei pentru cercetarea manualelor de învățământ re-

ligios privitor la manuscrisul intitulat «Explicarea Evangheliilor», pentru clasa II secundară înaintat de P. C. Ionom C. Ionescu, profesor secundar, aprobat de Onor. Minister și de Consistoriul Superior Bisericesc.

Se admite concluziunea raportului care este de a se aproba menționatul manual cu condițiunea ca autorul să se conformeze observațiunilor făcute de comisiune.

Idem relativ la manuscriptul intitulat «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II secundară, înaintat de d. Dumitru Stănescu, profesor secundar, aprobat de Onor. Minister și de Consistoriul Superior Bisericesc.

Se admite concluziunea raportului care este de a se aproba menționatul manual, cu condițiune de a se conforma observațiunilor făcute de comisiune.

Ședința se ridică la ora 11 jum. și se decide ședința viitoare pentru Vineri 25 Mai curent la ora 9 dim.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Nifon Episcopul Dunărei de Jos.*

Ședința din 25 Mai 1912.

Ședința se deschide la ora 9 $\frac{1}{2}$ dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D.D. Konon.

Se citește apelul nominal al P.P. SS. Membri. Prezenți 13, în concediu 3.

Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Telegrama P. S. Arhiepiscop Antim Botoșeneanu prin care roagă a i se acorda concediu până la finele sesiunii, fiind reținut la Iași.

P. S. Nifon al Dunărei de Jos, Secretar, roagă a i se acorda concediu pentru astăzi și P. S. Episcop al Buzăului. Se acorda concediile cerute.

Adresa P. S. Episcop Nicodem al Hușilor, prin care comunică, că prin Decretul Regal No. 1950 din a. c. s'a înființat o nouă parohie în orașul Huși cu numele și cu biserica parohială «Sfântul Apostol Toma». Se ia act.

Suplica D-lui I. Popescu-Pasărea, profesor de Muzica bisericească la seminariile din Capitală prin care supune la cunoștință, că se oferă D-sa să supravegheze corecturile la retipărirea cărților de cântări bisericești ale marilor maestri: Ieromonahul Macarie, Anton Pan, Dumitriță Suceveanu și Ștefanăche Popescu, care vor forma «biblioteca muzicală clasică» a Bisericii Române.

P. S. Nifon Episcop al Dunării de jos zice: Sfântul Sinod a numit o comisiune care să adune operele marilor maestri de Muzică și să le retipărească; comisiunea numită de Sf. Sinod are de sigur și însărcinarea de a supraveghea tipărirea acelor opere, care se va face cu toată acuratețea. În comisiune avem pe P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu care cunoaște foarte bine tot ce privește arta și tehnica Muzicii Bisericești Orientale. Dorința D-lui Popescu-Pasărea nu este rea, d-sa este profesor de Muzica Bisericească, nu-i contestă nimeni meritul și aptitudinea D-sale, dar fiind mult ocupat ca profesor la amândouă seminariile și la școala de cântăreți bisericești, precum și cu alte afaceri privitoare la societățile de cântăreți, credem că lucrarea pentru care se oferă se poate face foarte bine de membri comisiunii și în special de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu.

Se primește propunerea P. S. Episcop al Dunării de Jos, ca să fie însărcinat P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu și ceilalți membri ai comisiunii respective să supravegheze corectura la tipărirea operilor marilor maestri de cântări bisericești recunoscuți.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului: Ca completare a celor zise de P. S. Episcop Nifon al Dunării de Jos, propune a fi ales P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu ca inspector al școalelor de cântăreți bisericești.

P. S. Episcop Nifon al Dunării de jos zice: Mulțumesc cu recunoștință fratelui în Hristos Episcop al Râmnicului, pentru că m'a complectat foarte bine, aceasta e și o dorință a mea ca să alegem un inspector pentru școalele de cântăreți bisericești din sânul Sfântului Sinod și mă unesc cu P. S. Episcop al Râmnicului ca să alegem pentru această însărcinare pe P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu și să-l rugăm ca deocamdată, până când aceste școale vor

fi trecute în buget, să îndeplinească gratuit această însărcinare. Se primește propunerea făcută de către P. S. Episcop al Râmnicului, împărtășită și de P. S. Episcop al Dunărei de Jos, de a fi ales P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu inspector al școalelor de cântăreți bisericești.

P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu mulțumește PP. SS. Episcopi al Râmnicului și al Dunărei de Jos și întreg Sf. Sinod pentru încrederea ce au în Prea Sfinția Sa, onorându-l cu această însărcinare pe care o primește cu tot respectul ce datorește Sfântului Sinod și făgăduiește că-și va da toată silința ca să corespundă încrederei și așteptărilor Sf. Sinod.

Se ia act de declarațiunea P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu.

P. S. Arhiepiscop Teofil Ploeșteanu citește următoarea propunere: «subsemnații membri ai Sf. Sinod au respectul să propună la aprecierea Prea Sfințiilor Voastre următoarele măsuri, pe care propunătorii le cred absolut trebuincioase pentru bunul mers al lucrărilor privitoare pe cărțile didactice de cuprins religios, care vin în cercetarea Sf. Sinod. Aceste măsuri sunt trei și anume:

1) Să se comunice copii întregi după referatele comisiunii, tuturor autorilor de manuale didactice asupra cărora s'a pronunțat comisiunea și Sf. Sinod.

2) Să se comunice prin Monitorul Oficial «că orice autor de manuale didactice de cuprins religios este obligat când se adresează Sfântului Sinod, să-și înainteze manuscrisul în dublu exemplar, un exemplar trebuind să rămână la arhiva Sf. Sinod.

3) Să se dea fiecărui membru al Consistoriului Superior Bisericesc câte un exemplar imprimat din partea autorului pentru asigurarea controlului. (ss): † Teodosie al Romanului, † Nicodim al Hușilor, † Meletie Constănțeanu, † Sofronie Craioveanu, † Evghenie Piteșteanu, † Teofil M. Ploeșteanu, † Bartolomeiu S. Bacaoanu.

În urma lămuririlor date de către P. S. Episcop Callist al Argeșului secretar, și de către I. P. S. Președinte, că și până acum, conform votului Sf. Sinod autorii de cărți didactice religioase au fost obligați să prezinte lucrările spre cercetare în manuscript, anume în 2 exemplare, și

după imprimare să înainteze Sf. Sinod câte 17 exemplare pentru control, dar mulți nu s'au conformat, de aceea unuia i s'a retras aprobarea pentru că n'a ținut seamă de corectările făcute de comisiune pe manuscriptul lui.

Se decide a se menține voturile date mai dinainte de Sf. Sinod și comunicate prin Monitorul Oficial: 1) Ca toți autorii de cărți didactice religioase să înainteze lucrările spre cercetare în manuscript în două exemplare. 2) Că comisiunea pentru cercetarea acestor lucrări să facă corectările în ambele manuscripte cu roșiu, din care unul să rămână la arhivă. 3) Ca autorii să înainteze după imprimare câte 17 exemplare la Sf. Sinod pentru control și 4) Aceia cari nu se vor conforma observațiilor făcute de comisiune, constatându-se abaterea să li se retragă aprobarea Sf. Sinod.

P. S. Arhiereu Valerian Râmniccanu citește raportul comisiunii relativ la adresele Onor. Minister de Culte—Administrația Cassei Bisericii—privitoare la icoanele străine și acele care se vând de către «Librăria Națională din București». Se aprobă concluziunea raportului care este: Pentru motivele arătate în raport, a se rezilia contractul, întru cât Librăria nu s'a ținut în drepturile ce i s'a acordat prin contract și a se lăsa vânzarea icoanelor precum și împodobitul lor în rame pe contul Tipografiei cărților Bisericești, precum a mai fost și care va putea acorda vânzarea icoanelor prin comunele rurale, de către societățile de preoți ce s'ar înjgheba pentru acest scop, în profitul văduvelor și a orfanilor clerului, sub controlul autorităților în drept.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului zice: Profit de această ocaziune ca să rog pe Sf. Sinod să binevoiască a primi să se facă o intervenire către D-nul Ministru să acorde o indemnizare P. S. Director al Tipografiei cărților Bisericești pentru osteneala ce își dă ca director nu numai al Tipografiei ci și al revistei «Biserica Ortodoxă Română», pentru care acum nu i-se dă nimic, fiind plătit numai pentru însărcinarea de Director al Tipografiei cărților Bisericești. Sf. Sinod apreciind activitatea P. S. Director al Tipografiei și în ceea ce privește Revista, cred că va găsi dreaptă această propunere de a i se acorda P. S.

Director al Tipografiei o indemnizare pentru osteneala ce-și dă și pentru Revistă, fiindu-ne cunoscut zelul cu care P. S. Sa lucrează atât în ceea ce privește Tipografia cât și Revista «Biserica Ortodoxă Română».

Punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Râmnicului, se primește în unanimitate.

P. S. Arhiepiscop Sofronie Craioveanu citește rapoarte ale comisiunii de petițiuni privitoare la cererea de tundere în monahism a fratelui Dumitru Ilie din Sf. Schit Brazii jud. Putna, și recunoașterea tunderii în monahism pentru caz de boală a fratelui Iacob Săbășanu din Sf. M-re Neamțu.

Se admite concluziunea rapoartelor comisiunii, care este de a se aproba tunderea în monahism și recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a numiților frați.

Idem relativ la cererea de grațiere făcută de preoții caterisiți Ioan Brătescu și Preda Ionescu din comuna Uliești, jud. Dâmbovița.

I. P. S. Președinte zice: Odată o caterisire aprobată, cred că trebuie să fie menținută. Se poate reveni cum prevăd sfintele canoane cu învoirea Chiriarhilor de a se îngădui să poarte haine preoțești, dar să nu mai poată a lucra cele ale preoției. Mie-mi e groază de caterisiri, dar odată pronunțate și rămase definitiv, e greu de a se reveni.

P. S. Episcop Callist al Argeșului. Ne unim cu dreptele observațiuni ale I. P. S. Președinte, însă concluziunile raportului sunt mai mult mângâitoare, căci ei nu mai pot să fie parohi nici preoți ajutători. În cazul de față, caterisirea acestor doi preoți este pentru că ei s'au amestecat în afaceri urite, pentru care și-au luat pedeapsa prevăzută de lege. În ceea ce privește poziția lor ca clerici, rămâne la clemența I. P. S. Chiriarh, care dacă va binevoi poate a le da voie să slujească. P. S. Sa conchide că este pentru concluziunea raportului de a fi lăsați la buna voință și clemență a I. P. S. Chiriarh, având în vedere că pedeapsa lor este pentru lucruri de ordine publică, iar nu bisericască.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos spune că și P. S. Sa a fost raportor în sesiunile trecute când acești nenorociți preoți au mai cerut Sf. Sinod să-i grațieze și se crede dator să dea lămuriri cu privire la această chestiune.

Acești doi preoți au fost acuzați acum 18 ani că au tăinuit pe un cumnat al lor care făcea în asociație cu niște străini bancnote false. Ei au aflat despre aceasta prin copiii lor, care se aflau în gazdă la acel cumnat, care era învățaror într'o comună din jud. Vlașca dar nu l-au denunțat. Pentru aceasta ei au fost condamnați la un an închisoare și apoi caterisiți. Toți îi compătimesc. Au făcut cereri la Sf. Sinod cu rugămintea de a-i grația. Sf. Sinod i-a lăsat la clemența I. P. S. Chiriarh de a le permite să umble îmbrăcați preotește și de a fi cântăreți. Cum a zis și P. S. Episcop Callist al Argeșului, caterisirea lor nu este pentru fapte sau vini bisericesti. Sf. Sinod este suveran. Dacă poate să deslege caterisirea unui Mitropolit sau Episcop, cum n'ar putea să deslege caterisirea unor preoți, cari se bucură de stima concetățenilor lor. P. S. Sa crede că li s'ar putea da voie să servească ca preoți unde vor fi chemați, dar afară de Sf. Liturghie. Fapta lor după legile civile este în adevăr grea, dar și 17 ani de pocăință, de chin și de amar va servi și lor și altora de a se mai amesteca în astfel de fapte. Sf. Sinod va hotărî cum îl va lumina Duhul Sfânt.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului zice: Fapta pentru care au fost pedepsiți acești preoți este foarte gravă. La Romani li se tăia mâinile pentru o astfel de faptă. Și la noi se pedepsește aspru. Preoții aceștia n'au falsificat ei direct bani, dar au tăinuit, de aceia și judecata atât civilă cât și bisericască i-a pedepsit. Acum după 17 ani de pocăință când pedeapsa lor servește de pildă și altora, căci se știe că pedeapsa se dă nu numai pentru pedepsirea vinei ci și pentru a servi de pildă altora, cred că I. P. S. Chiriarh având milă de ei, ar putea să le dea voie să facă și ei din micile ierurgii bisericesti, dar nu și Sf. Liturghie.

P. S. Arhiereu Teofil Ploșteanu zice: Ceeace a spus P. S. Episcop al Romanului că ei sunt vinovați, este drept, dar timp de 17 ani e deajuns pentru ei, cari numai au tăinuit, având credința în sufletul lor că fac o faptă creștinească. Noi avem cuvintele Mântuitorului: «Milă voesc, iar nu jertfă». P. S. Sa este de părere a fi recomandați la înalta clemență a I. P. S. Chiriarh, care poate să le în-

dulcească suferințele, căci după cum M. S. Regele are dreptul de grațiere asupra osândiților, tot așa în cele bisericești pot să uzeze de acest drept și PP. SS. Chiriarhi.

P. S. Arhiepiscopul Vartolomeu Băcoianul zice; În cazul acesta suntem în fața unei vini, a unei pedepse și a unei legi. De ce categorie e vina? Vina este de natură civilă, este un delict civil, deci și pedeapsa, după natura vinei în caracterul ei dominant este cea civilă, iar pedeapsa bisericească este ca o consecință a celei civile. Ei au aici o circumstanță atenuantă, nu pentru că au voit să tăinuiască din vre-un interes oarecare, ci din sentimentul de milă care este de ordine morală. Natural că Biserica nu putea să nu le dea o pedeapsă, dar pedeapsa a fost prea grea și ei o ispășesc de 17 ani, ar putea să fie iertați, pentru că iertarea e lucru creștinesc. Dar și iertarea își are limitele ei, adică să nu fie reintegrați în toate drepturile. În ceea ce privește partea duhovnicească S-tul Sinod are toată puterea ca să le dea dreptul de a servi cele bisericești și chiar Sf. Liturghie în anumite condițiuni.

P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu zice: Am ascultat cu multă atențiune pe toți PP. SS. cari au vorbit asupra acestei chestiuni. Mai ales P. S. Episcop al Dunării de Jos, care a fost mult timp Vicar al Sfintei Mitropolii, a dat lămuririle necesare. Acești preoți și-au primit pedeapsa, deși n'au fost ei direct vinovați, acum după atâția ani de suferință crede și P. S. Sa, că Sf. Sinod ar putea să-i ierte, după cum su fost de această părere și ceilalți Prea Sfinți cari au vorbit mai înainte.

P. S. Episcopul Ghenadie al Râmnicului, zice: Mi se pare că se cuvine să ținem socoteală de autoritatea lucrului judecat. Ei s'au judecat și s'au pedepsit. Noi nu putem decât să rugăm pe I. P. S. Mitropolitul Primat, Kiriarhul respectiv, ca să uzeze, dacă va binevoi de înalta clemență Kiriarhală.

I. P. S. Președintele zice: Din cele discutate și din convingerea mea, cred că acești preoți cari au stat în rând cu criminalii nu mai pot să facă Sf. Liturghie, dar li s'ar putea acorda să poarte haine preoțești și să facă celelalte servicii preoțești, afară de Sf. Liturghie cu celelalte șase taine (adică 7 în total). Aceasta e părerea mea.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu raportor, citește încă odată concluziunea raportului.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos zice: Chestia de drept cum a pus-o *P. S. Arh. Bartolomeiu Bacoanul*, care este titrat și în drept mi se pare că e foarte bine. Ei au fost pedepsiți pentru o vină civilă, care însă le-a atras și pedeapsa bisericască. Prin pedeapsa civilă ei au pierdut drepturile civile și politice, nu mai pot fi parohi sau ajutoari și nici chiar cântăreți salariați de Stat sau comună, nu mai au dreptul de alegători, nu pot fi decorați etc. Dar preoția se dă de Arh. deci Sf. Sinod în a sa înțelepciune și milostivire poate să le redea preoția. *P. S.* Sa spună că acum câțiva ani un preot Ioan Popescu din com. Bezdeadu jud. Dâmbovița, fiind bănuit că a omorât pe socrul lui un preot bătrân, pentru interese materiale, a fost judecat și pedepsit de Curtea cu Juri la pedeapsa prevăzută de lege, pentru care a fost decăzut, ras, pus în lanțuri și băgat în temniță. Acolo el se ruga lui Dumnezeu neîncetat să descopere pe adevărații vinovați. Se plângea Directorului temniței că suferă pe nedrept pedeapsa, pentru că nu este vinovat! Din temniță face o plângere la Inalta Curte de Casație pentru revizuirea procesului. Răposatul Paladi, care a fost și Ministru de Finanțe, ca avocat al preotului găsește că unul din cei 12 jurați n'avea censu de patentar de cl. I ci de a II-a și pe baza acestui motiv a reușit să ceară sentința și s'a trimis să se judece din nou la Curtea cu Juri din Ilfov. În acest timp se face un supliment de anchetă; se dovedește că preotul bătrân care fusese omorât, a avut în serviciu un om cu femeea lui de origină din Transilvania. Acești doi servitori au plâns pe preot, i-au făcut pomenirile și apoi s'au dus în Transilvania în satul lor, unde și-au cumpărat vite, pământ și și-au făcut casă. Fiind urmăriți și aduși la București și întrebați de aproape cu ce bani și-au făcut casa și au cumpărat vite și pământ, au mărturisit că ei au omorât pe preot știind că are bani pe care i-au și luat după ce l'au omorât. Atunci s'a văzut că Preotul Ioan Popescu n'a fost vinovat. Curtea ia ridicat sentința și Consistoriul asemenea i-a ridicat pedeapsa și astăzi el e preot paroh în com. Bezdeadu. *P. S.* Sa con-

chide că este de părere a se dà de Sf. Sinod voie acestor doi preoți, ca să slujească la vre-un cătun, dar fără leafă.

I. P. S. Președinte zice: că din importantele discuțiuni urmate s'a lămurit bine chestiunea așa că nu mai este nevoie de a se mai discută.

Punând la vot concluziunea raportului, care este de a se face mijlocire către I. P. S. Mitropolit Primat, sub a căruia jurisdicțiune canonică cad, să se milostivească a face uz de înalta sa clemență, ertându i de canonul caterisirii și dându-le înalta învoire întru a figură ca preoți ex-officio —adecă afară din catalogul preoților, cu dreptul de a sluji unde vor fi chemați și a se putea comunica cu Sf. Taine după rânduiala preoțească.

Se aprobă în unanimitate.

Acelaș P. S. Raportor, citește raportul privitor la cererea de grațiere a preotului caterisit Const. Gașpar din com. Ștefănești jud. Botoșani.

Se aprobă concluziunea raportului, care este de a se face mijlocire și a se ruga Înalta Chiriarhie a Moldovei să se milostivească a face uz de clemența sa și a dà din nou învoire preotului C. Gașpar să slujească cele preoțești ca preot supranumerar sau a fi trimes, după cum însuși cere, la una din monastirile Gorovei sau Verona pentru liniștea și adăpostirea sa, de vreme ce nu are unde a-și plecà capul.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului, citește raportul privitor la suplica Domnului Teodor T. Burada, Președintele Comitetului pentru zidirea unei biserici Ortodoxe Române în Sf. Cetate Ierusalim, prin care supune la cunoștință că a cumpărat un loc în Ierusalim pentru zidirea bisericii și ce s'ar putea face pentru a se adună mijloacele necesare ca să se poată zidi o biserică monumentală română la Ierusalim.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, zice: Să mă credeți că eu ca și în trecut am avut urechea ațintită acolo, în Ierusalim, căci voesc să văd cu ochii mei cum merg lucrurile acestea, fără să mă leg de moralitatea persoanelor. Ni se spune că nu s'a putut cumpără locul pe numele Sf. Sinod, căci după legile din Imperiul Otoman nu se

poate cumpără un loc pe numele nici a unui român, și din această pricină au fost nevoiți să-l cumpere pe numele unui arab, care să-l transmită pe numele comitetului. Dar eu întreb de ce să nu-l transmită pe numele Sf. Sinod, dând asigurare acel arab, că tot neamul lui nu va pretinde vre-un drept asupra locului. Anul trecut eu am cerut acte prin care să se justifice întrebuițarea banilor ridicați. Nu văd nici un act, nici planul locului. De aceea și acum cer să ni se prezinte actele de cumpărătoare și actul din partea arabului că renunță la dreptul lui de cumpărător. După ce ni se va prezintă planul locului și actele necesare, ne vom ocupa de chestia mijloacelor cu care să se zidească biserica. Cu pantahuzele se fac abuzuri. Trebuie să li se fixeze tuturor aceluia cari umblă cu pantahuza o remiză de cel puțin 10⁰/₀ pentruca să nu mai aibă voie să ia ei din ceiace strâng, cât voesc. Oricât de milostiv ar fi cinevâ, dar îi trebuie haine, încălțăminte și mâncare. Nu voesc prin aceasta să le aduc nici o jignire, nu ridic nici un cuvânt pentru moralitatea lor, îi consider cei mai cinstiți oameni, le datorez chiar respect pentru munca ce au depus în scopul de a se putea face o biserică română la Ierusalim, dar să prezinte acte, să ia cunoștință Sf. Sinod de ele și apoi să regulăm și chesia pantahuzei.

P. S. Episcop al Romanului, raportor, zice, că P. S. Sa a fost la Ierusalim și mulțumește lui Dumnezeu că și-a putut îndeplini această dorință și poate să dea lămuriri că Românii cari se duc la Ierusalim n'au o casă acolo unde să tragă, sunt nevoiți să stea pe la hanuri, să se ducă să asculte slujba dumnezeiască la bisericile grecești sau rusești sau bulgărești, pentrucă noi românii n'avem nici biserică, nici o casă, unde să se adăpostească cei ce au dorința de a se duce acolo. Când Sfântul Sinod a dat înalta sa binecuvântare pentru strângerea de mijloace în scopul zidirii unei biserici române la Ierusalim a făcut o faptă foarte bună. Cu banii cari s'au strâns s'a cumpărat un loc. Am cerut actele, dar D-nul Burada mi-a spus că le duce la Minister. Raportul este făcut pe baza arătărilor din suplica prezentată Sfântului Sinod. În raport n'a zis că Sf. Sinod să aprobe pantahuza ci să binecuvinteze fapta aceasta de

a strânge bani pentru zidirea bisericii, căci banii se pot strânge și cu liste de subscripție la fiecare parohie.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos zice: Știu că în sesiunea de toamnă a anului trecut, Sfântul Sinod a luat hotărîrea ca să cumpere locul pentru facerea unei Biserici române la Ierusalim pe numele Sfântului Sinod. Cunososc, zice Prea Sfinția Sa, pe D-na Boldur din Iași, care face parte din Comitetul pentru strângerea mijloacelor cu care să se zidească o biserică română la Ierusalim. Acum cred că ar fi bine să cerem prin Ministerul de Externe să ni se dea și nouă o copie de pe actele de cumpărătura locului, căci altfel n'avem cu ce să ne prezentăm pentru redeșteptarea carității publice.

P. S. Episcop Callist al Argeșului zice: După cum a declarat Prea Sfințitul Episcop al Dunărei de Jos, Sf. Sinod în sesiunea de toamnă, de acord cu D-nul Ministru, a convenit să se cumpere locul pe numele Sfântului Sinod. Banii au fost depuși la Sfântul Sinod și Sf. Sinod i-a liberat Comitetului. Acum se zice că n'au putut să cumpere pe numele Sf. Sinod. Trebuie să comunice Sf. Sinod că nu se poate cumpăra pe numele Sfântului Sinod, dar Comitetul n'a făcut așa, a cumpărat pe numele unui arab, care se zice că transmite dreptul lui de proprietar pe numele D-lui Burada și al celorlalți din Comitet. Cum a pus acolo numele D-lui Burada și al celorlalți, de ce n'ar fi pus numele Sfântului Sinod? Căci aici e chestia dreptului de moștenire; eu admit că D-lor sunt de bună credință, dar moștenitorii se vor scula să și ceară dreptul lor de moștenire.

Punându-se la vot concluziunea raportului se admite trecerea la ordinea zilei.

Acelaș *P. S. Raportor*, citește raportul privitor la suplica D-lui Vladimir Mironescu, pictor și arhitect, cu care a înaintat două icoane, una a Mântuitorului și una a Maicei Domnului, în câte două exemplare. Se aprobă concluziunea raportului care este: că comisiunea observând aceste icoane și găsindu-le pictate în spiritul Bisericii Ortodoxe; este de părere a se da numitului cuvenita aprobare, dacă Sfântul Sinod va găsi cu cale.

Acelaș *P. S. Raportor* citește raportul privitor la suplica D lui I. Mihălcescu, profesor la Facultatea de Teologie,

prin care roagă a se aviză de Sf. Sinod la luarea măsurilor necesare ca să se poată tipări în românește operele Sfinților Părinți.

P. S. *Episcop Callist al Argeșului* zice: E frumoasă propunerea D-lui profesor Mihălcescu, de a se traduce în limba română operele Sfinților Părinți, dintre care multe s'au tradus și publicat mai de mult, dar crede că trebuie să se chibzuiască bine cum s'ar putea face această însemnată lucrare, adică cu ce mijloace s'ar putea aduce la îndeplinire.

P. S. *Raportor* dă lămuriri și roagă a se hotărî asupra acestei chestiuni cum va crede mai bine Sf. Sinod.

P. S. *Arhiepiscop Meletie Constanteanu* zice: Mă unesc cu cele zise de P. S. *Raportor*. Chestia aceasta fiind foarte importantă, cred că ar fi bine să o amânăm pentru altă ședință. Se admite a se amâna pentru ședințele viitoare.

Ședința se ridică la ora 12 și se decide ședința viitoare pentru Mercuri 30 curent, ora 9 dimineața.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*.

Secretar, *Nifon al Dunărei de Jos*.

Sedința din 30 Mai 1912.

Ședința se decide la ora 9 dim. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 15, în concediu 1.

Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. *Președinte*, dă lămuriri și roagă a se hotărî votul Sf. Sinod cu privire la cererea de grădire a acelor doi preoți Ioan Brătescu și Preda Ionescu din com. Uliești jud. Dâmbovița, I. P. S. Sa roagă a se prezenta Sf. Sinod, căci din discuțiunile urmate în ședința precedentă s-a vădit că unii dintre PP. SS. Membrii au fost de părere să li se ridice caterisirea de Sf. Sinod, care poate să facă aceasta, iar alții au fost de părere să fie recomandați la clemența Kiriarhului. Eu vă rog să se pronunțe Sf. Sinod dacă-i grațiază sau nu, pentrucă Inalt Prea Sfin. Sale ca Kiriarh 'i este

greu să-și ia asupra-și ridicarea caterisirii lor, pentrucă, după cum a declarat și în ședința precedentă, Inalt Prea Sfinția Sa este de părerea aceasta: că asupra unei caterisiri rămasă definitivă este greu de a se mai reveni. Sf. Sinod însă poate să hotărască cum va găsi cu cale.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu zice că P. S. Sa și a exprimat părerea și în ședința precedentă că este bine să se pronunțe Sf. Sinod, dacă găsește de cuviință să le ridice caterisirea acelor preoți. Această părere o are și acum și roagă pe Sf. Sinod să hotărască a li se ridica caterisirea, în vederea motivelor arătate în raportul comisiunii și a deliberării urmată în ședința trecută.

P. S. Episcop Ghenație al Râmnicului și P. S. Episcop Teodosie al Romanului zic, că Sf. Sinod și-a dat voal său în ședința precedentă asupra acestei chestiuni.

P. S. Arh. Valerian Râmnicianu zice: În procesul verbal al ședinței trecute s'a trecut discuția și vot, care s'a dat. Propunerea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat se poate considera ca ceva nou.

P. S. Arh. Bartolomeiu Bacăoanul zice: În ședința trecută când s'a adus în discuție ridicarea caterisirii celor doi preoți s'a lăsat de o parte chestiunea dreptului autorității supreme bisericesti de a ridica caterisirea, cum și arătarea autorității care e în drept să ridice caterisirea.

Se știe, că autoritatea supremă bisericească se exercită de Episcop și dela el trece la Sf. Sinod care centralizează și personifică autoritatea episcopală în întreaga țară.

Aceste două organe au între atribuțiunile lor și pe cele juridice pe care le exercită ca judecători și ca suverani.

Ca judecători ele judecă după lege, constituite în tribunal. Ca suverane ele judecă după inimă, fără să se constituie în tribunal.

Judecarea după lege, ele o îndeplinesc ca o datorie, dela care nu se pot sustrage și să se scutur de sentințe. Judecarea după inimă, ele o îndeplinesc întrucât ca un drept, pe care îl pot folosi sau nu, și acordă grație.

În cazul celor doi preoți, când Episcopul sau Sf. Sinod atribuțiuni adecă de ca să exercită dreptul de a grația. Se naște însă întrebare, cine trebuie să facă grațierea. Inalt Prea

Sfințitul Mitropolit Primat nu voește să exercite acest drept în cazul de față, considerând răspunderea acestui fapt ca prea grea pentru un singur Chiriarh. În cazul acesta Sf. Sinod ar putea să-și ia răspunderea grațierei, care deja s'a stabilit eri, ca fiind autoritatea supremă care concentrează și personifică autoritatea episcopală din întreaga țară.

Punându-se la vot sumarul se aprobă.

P. S. *Episcop Nifon al Dunărei de Jos*, citește următoarele comunicări:

Adresa I. P. S. Mitropolit Primat prin care face cunoscut, că prin Decretul Regal No. 2466 din 21 Aprilie anul curent s'a aprobat înființarea următoarele parohii:

1) Parohia Sf. Elefterie prin deslipire dela parohia Sf. Gheorghe (Fracmazoni).

2) Parohia Vergu cu biserica parohială Sf. Dumitru, prin deslipire dela parohia Lucaci.

3) Parohia Schitu Măgureanu cu biserica parohială Sf. Visarion prin deslipire dela parohia Popa-Tatu.

4) Parohia Sârbi cu biserica parohială Sf. Nicolae prin deslipire dela parohia Olteni;—câte-și patru în București.

5) Parohia Nicuț cu biserica parohială Sf. Nicolae, prin deslipire dela parohia Domneasca din Câmpulung.

Idem a aceleiași Sf. Mitropolii prin care face cunoscut că s'a aprobat înființarea pe ziua de 1 Aprilie a. c., a următoarelor parohii:

În jud. Dâmbovița: parohia Drăgănești-Ungureni, cu biserica parohială Sf. Voivozi prin deslipire dela parohia Gheboeni.

În județul Vlașca, parohia Asan-Aga cu biserica parohială «Cuvioasa Parascheva» prin deslipire dela parohia Prunaru; și parohia Crângurile cu biserica parohială Sf. Ioan Botezătorul, prin deslipire dela parohia Strâmba de Jos.

În jud. Prahova parohia Liliști (com. Țintea) cu biserica parohială Sf. Nicolae, prin deslipire dela parohia Țintea).

De acestea se ia act spre știință.

Suplica semnată de mai mulți preoți din județul Bacău prin care roagă pe Sf. Sinod să intervină către D-nul Ministru al Cultelor, ca să nu se ia pământurile bisericilor, de oarece acesta este singurul mijloc prin care preoțimea a putut resistă și face față nevoilor sale casnice și a corespunde greutății misiunii în cursul timpului.

Se trimite la comisiunea respectivă.

Idem a D lui Ilie Stoenescu, pensionar din R.-Vâlcea prin care declară că pornește pâra contra P. S. Arhiereu Gherasim Safirim pentru vătămarea ce 'i-a adus pe nedrept prin publicarea unei epistole confidentiale. Se trimite la comisiunea de petițiuni.

P. S. *Arhiereu Callistrat Bârlădeanu* citește propunerea următoare:

«Subsemnații roagă cu respect, atât pe Inalți Prea Sfințiții Mitropoliți, cât și pe Prea Sfințiții Membri ai Sf. Sinod, ca printr'un vot să ridice pedeapsa de caterisire a preoților: Ioan Brătescu, Preda Ionescu, Constantin Gașpar, Constantin Vasilescu, Stancu Păunescu și Diaconul Calinic Pop. Șerboianu, având în vedere ca aceste pedepse au fost prea aspre și-i crede vrednici de iertare, reintegrându-i în drepturile lor.—30 Mai 1912,

† Arh. Callistrat Bârlădeanu. † Sofronie Craioveanu. † Evghenie Piteșteanu. † Meletie Constanțeanu și † Dionisie Episcop al Buzăului.

P. S. *Arhiereu Valerian Râmnicianu* zice: Propunerile de natura această regulamentul prescrie să se citească în trei ședințe consecutive.

P. S. *Arhiereu Callistrat Bârlădeanu* zice: Ceeace spune P. S. Arhiereu Valerian Râmnicianu este pentru propunerile privitoare la modificarea unui regulament. Nu înțeleg atâta severitate când este vorba de iertarea unor preoți. Cred că este în interesul liniștei pe care cu toți o voim în Sf. noastră Biserică, ca să iertăm pe acești preoți.

Se trimite la comisiunea de petițiuni.

P. S. *Episcop Teodosie al Romanului* citește raportul comisiunei de petițiuni privitor la suplica D-lui I. Popescu Paserea, profesor de muzică bisericească la Seminariile din Capitală și președinte al primului congres al cântăreților bisericești din țară, ținut în București în anul 1911, prin care arată doleanțele exprimate de cântăreți la acel congres și pentru care se roagă de Sfântul Sinod să mijlocească la Onor. Guvern de a aduce la îndeplinire dorințele lor prin sporirea salariilor și a dreptului de gradățiune, acordarea dreptului de pensiune etc. Se aprobă concluziunea raportului, care este, că comisiunea găsiind drepte

toate dezideratele exprimate de D-nul I. Popescu Paserea în numele cântăreților, opinează de a se mijloci la Onor. Guvern ca să binevoiască a satisface dreptele cereri ale cântăreților bisericești în ceea ce privește îmbunătățirea salariilor, reducerea termenului de armată la un an, înscrierea lor ca alegători direcți în colegiul al III-lea, dreptul de a fi aleși în consiliile comunale, dreptul de a fi secretari la băncile populare, la cooperative, agenți sanitari, agenți la percepție etc. spre a li se da puțința de un trai mai bun, la care au dreptul de a aspira ca fiecare cetățean român. Cât privește pentru împărțirea veniturilor și ofrandelor dinăuntru bisericii, comisiunea este de părere ca PP. SS. Chiriarhi ai Eparhiilor să ia cuvenitele măsuri ca art. 325 al. B. din Regulamentul legii clerului mirean, să se aplice de preoți întocmai, și a nu se mai da motive de plângeri din partea cântăreților.

P. S. *Arhiereu Bartolomeu Bacăoanu* citește raportul comisiunei pentru cercetarea manualelor de învățământ religios, privitor la manuscrisul «Istoria Bisericii Române» pentru clasa VI-a secundară, prezentat de D-nul N. Dobrescu, profesor la Facultatea de Teologie.

P. S. *Episcop Callist al Argeșului* zice: Nu știu cum se face ca autorii nu țin de loc socoteală de observațiunile care se fac de comisiune și pentru ca pe viitor să n'aibă cuvânt și noi să fim puși în cunoștință dacă autorii au introdus corectările semnalate de comisiune, cred că este bine ca rapoartele comisiunei privitoare la cărțile didactice de învățământ religios să se publice în revista «Biserica Ortodoxă Română».

Se aprobă concluziunea raportului care este de a se aproba menționatul manuscris cu adăogirile și îndreptările semnalate de comisiune în raport și cu aceste lămuriri: 1) A se înainta raportul comisiunei în copie la Onor. Minister împreună cu un exemplar din manuscrisul menționat pentru a fi obligat autorul să introducă toate observațiunile făcute de comisiune, și să înainteze după imprimarea lui, 17 exemplare la Sf. Sinod pentru control. În caz că autorul nu va fi introdus modificările semnalate în raportul comisiunei, Sfântul Sinod 'i va retrage aprobarea. Cellalt exemplar de manuscris se va opri la arhivă.

pentru control. Raportul comisiunii se va publica în revista «Biserica Ortodoxă Română».

Idem relativ la manuscrisul «Istoria Sfântă a Vechiului și Noului Testament» pentru clasa I secundară, înaintat de P. C. Econom I. Mălăescu, profesor secundar în T.-Jiului. În urma discuțiunii urmată se aprobă concluziunea raportului care este: «Cu aceste multe îndreptări, comisiunea crede că Sf. Sinod poate să aprobe lucrarea menționată și cu lămuririle arătate în raportul precedent».

Idem relativ la manuscrisul intitulat «Explicarea Evangheliilor» pentru clasa II secundară, prezentat de același P. C. Econom I. Mălăescu.—Se aprobă concluziunea raportului, care este: «că lucrarea menționată are multe scăderi, care fac ca să întrunească cu greu condițiunile aprobării. Totuși comisiunea ținând seamă că lucrarea în cestiune poate să aducă mai mult folos decât vătămare, crede că Sf. Sinod ar putea să-i dea cuvenita aprobare, după ce bineînțeles autorul o va revedea cel puțin în părțile semnalate în raport și în sensul îndrumărilor generale arătate tot în raport și cu lămuririle indicate la raportul privitor la «Istoria Bisericii Române» de D-nul N. Dobrescu.

Idem privitor la manuscrisul prezentat de P. C. Econom Ioan V. Raiculescu și D-nul Ioan Mihălcescu, intitulat: «Dogmele religiunii creștine Ortodoxe și noțiuni de liturgică» pentru clasa IV secundară. Se aprobă, în urma discuțiunii urmată, concluziunea raportului, care este: «Cu schimbările și adaosurile arătate în raport, Comisiunea roagă pe Sf. Sinod să binevoiască să aprobe lucrarea menționată și lămuririle indicate la raportul precedent, privitor la manuscrisul intitulat: «Istoria Bisericii Române» de D-nul profesor N. Dobrescu.

P. S. *Episcop Nicodim al Hușilor* citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la adresa Ministerului Cultelor—Adm. Cassei Bisericii—cu care s'a înaintat o copie de pe petițiunea absolvenților Facultății de Teologie din Capitală, carii solicită ca absolvența Facultății de Teologie să se echivaleze cu absolvența seminariului complet.

În urma discuției urmate la care au luat parte I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, P. S. Episcop al Râmnicului, al Dunărei de Jos, P. S. Episcop al Hușilor raportor și

P.P. SS. Arh. Sofronie Craioveanu, Meletie Constanțeanu și Antim Botoșeneanu, se aprobă concluziunea raportului, care este: «ca Sf. Sinod să echivaleze certificatele de absolvență ale Facultății de Teologie cu diploma de absolvent al seminariului complet, în sensul de a se da absolvenților Facultății de Teologie dreptul de a putea fi hirotoniți preoți la parohiile rurale.

Acelaș P. S. Raportor citește raportul privitor la adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii—Direcțiunea învățământului secundar și superior,—cu care s'a trimis în copie cererea Preotului Popescu Breasta, profesor la liceul, gimnaziul și școala secundară de fete din Craiova, prin care cere permisiunea de a întrebuiți la cursurile sale colecția de tablouri «Anul bisericesc în tablouri» (Das Katholische Kirchenjahr in Bildern von Dr. Ulrich Schmidt).

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu zice: Nu sunt contra cererii preotului Popescu Breasta, dar noi n'am văzut acele tablouri, pentru că nu s'au înaintat de Minister la Sf. Sinod. Ca membru al comisiunii împărtășesc concluziunea raportului, pe care l-am iscălit, dar cred că ar fi bine ca Onor. Minister să înalteze Sf. Sinod o colecție din acele tablouri să le vedem și noi și să ne putem pronunța în cunoștință de lucru.

P. S. Episcop al Râmnicului zice: Împărtășesc concluziunea raportului, dar cred că ar fi bine să se generalizeze pentru toate școlile secundare unde se predă învățământul religiei.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, zice: Cred că este bine să rugăm pe Onor. Minister să ne trimită și nouă o colecție de acele tablouri, pentru ca să le observăm și noi ca să putem a ne rosti dacă sunt bune să fie folosite de profesorii de religie în școale.

P. S. Arh. Antim Botoșeneanu zice: Se știe că s'au prohibit introducerea icoanelor streine în țară și cum acum să le dăm voie să fie introduse?

P. S. Raportor zice: Cărți ilustrate și albume nu sunt interzise. Acestea sunt tablouri religioase, nu icoane. Aici este vorba de un album, care cuprinde tablouri religioase.

I. P. Mitropolit Primat, Președinte zice: Noi trebuie să protejăm monografia noastră. Sf. Sinod s'a pronunțat

că icoanele streine trebuie interzise, pentru că streinii fac altfel, așa de pildă icoana care reprezintă Botezul Domnului, o fac arătând pe Sf. Ioan Botezătorul că toarnă apă pe capul Mântuitorului. Noi avem icoanele noastre în stilul ortodox, pe când acelea sunt desigur catolice. Crede că este bine să aprobăm numai icoanele care sunt făcute după modelul stabilit în Biserica Ortodoxă din timpuri vechi.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu, zice: Sunt de părere să se trimită acele icoane sau tablouri religioase la P. S. Episcop respectiv, care dacă le va găsi bune și conforme cu învățătura Bisericii noastre ortodoxe le va aproba, dacă nu le va găsi astfel le va respinge.

P. S. Episcop Ghenadie al Râmnicului zice: Din moment ce chestia a fost adusă la Sf. Sinod, cum pot să-mi asum această răspundere. Declar, că mă unesc cu propunerea făcută de P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos, ca să rugăm pe Onor. Minister să trimită Sf. Sinod o colecție de acele tablouri religioase, pentru ca văzându-le să hotărască cele ce va găsi de cuviință.

Se aprobă propunerea făcută pe P. S. Episcop al Dunărei de Jos, împărtășită și de P. S. Episcop al Râmnicului.

Același P. S. Raportor citește raportul privitor la replica preotului Florea Drăghici, prin care numitul p. desminte unele afirmațiuni făcute de Ierodiaconul Calinic I. Pop. Șerboianu, într'o petițiune adresată Sf. Sinod luna Mai anul trecut.

Se aprobă concluziunea raportului, care este: Că deoarece Sf. Sinod a respins petiția aceea a Ierodiaconului Calinic I. Pop. Șerboianu, se ia act de declarațiile p. Florea Drăghici și asupra petițiunii sale să treacă în ordinea zilei.

P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu citește următoarele poarte ale comisiunii pentru cercetarea manualelor de muzică bisericească.

Raportul privitor la manuscritele intitulate: «Doxa practice» și «Heruvice și Axioane Duminicale» înainta Cucernicul Diacon T. V. Stupcanu, profesor de muzică bisericească la seminariul din Iași. Se aprobă con-

nea raportului, care este de a se lăsa pe seama prelucrătorului numitele manuscrise și a i se înapoiă.

Idem privitor la lucrarea D-lui Ioan Bohociu, maestru de muzică la liceul din Galați, trimisă de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii—Direcțiunea învățământului secundar și superior.—Lucrarea este imprimată și intitulată: «Coruri pe voci mixte».

Se aprobă concluziunea raportului, care este de a se înapoiă autorului, de oarece nu prezintă nici un interes prin modul întocmirii ei.

Idem relativ la manuscriptul intitulat: «Cântări bisericesti corale pe motive bisericesti românești», pe note liniare în patru voci, alcătuite de d. Teodor Teodorescu, maestru de muzică în Iași.

Se aprobă concluziunea raportului, care este: a se înapoiă manuscriptul muzical d-lui T. Teodorescu, cu observațiunea de a se pune în cunoștință D-sa, cu punctele de diferență între ambele muzici în ce privește tonurile, accidenții, tactul și măsura; studiu tratat cu desăvârșită competență de către P. S. Episcop al Dunărei de Jos, în cartea sa de cântări bisericesti pag. 229—238 și în urmăluând cunoștință de glasurile care se pot armoniza și ținând cont de indicațiunile date ar putea trimite spre cercetare din nou manuscriptul său.

Idem relativ la manualul de tipic pentru școalele de cântăreți bisericesti, alcătuit de P. C. Icon. Dimitrie Lungulescu din Craiova.

Se aprobă concluziunea raportului care este de a se înapoiă manualul menționat părintelui Lungulescu, întru cât Sf. Sinod a avut grija să se ocupe cu tipicul bisericesc pe care-l și posedă și cu care d-nii profesori sunt dator să se servească în școalele de cântăreți și în seminarii.

Idem relativ la manuscriptele intitulate: «Anastasimatar prescurtat» și prohodul mirenilor», așezate pe psaltichie de d. Nicolae Barcan profesor de muzică bisericască și cântăreț vechiu bisericesc în Piatra Neamțului.

Se aprobă concluziunea raportului care este: cu privire la Anastasimatarul prescurtat, comisiunea rămâne la hotărârea luată de Sf. Sinod în scopul de a se pune în ser-

viciul bisericii la sfintele slujbe Anastasimatarul tip și uniform, iar în ce privește «Prohodul Mirenilor», considerând că până în prezent nu există întocmit pe psaltichie și că lucrarea d-lui Barcan întrunește cu deplinătate toate condițiunile cerute, Comisiunea este de părere a se da învoire întocmitorului spre a-și tipări această lucrare.

Idem relativ la manuscrisul intitulat: «Muzica bisericească orientală» precedat de teoria Muzicei, exerciții, utrenia și cântări liturgice», înaintat de d. Mihail Rădeșcu profesor de muzică și cântăreț în Caracal.

Se aprobă concluziunea raportului, care este: de a se pune în vedere autorului că pentru predarea teoriei muzicii bisericești să urmeze și să se țină strict de cartea de muzică bisericească a P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos și de gramatica muzicală a d-lui profesor I. Popescu-Pasărea, maeștrii desăvârșiți, cari au întocmit lucrarea lor conform bazului-teoreticon după Anton Pan cu adnotațiuni și explicațiuni și care sunt și trebuie să rămână normă întru predarea teoriei psaltichiei.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de Jos zice: Sf. Sinod în a sa înțelepciune a găsit de cuviință să pue frâu diferitelor manuscrise cu prelucrări de cântări bisericești, venite dela diferiți autori și aceasta pentru că cărțile acestea cuprind idei dogmatice și a decis a se tipări de Sf. Sinod operile marilor maeștri de cântări bisericești. Această măsură ași dori să se întindă și asupra cântărilor corale. Fiecare dirijor de cor are ambiția de a scri ceva și astfel înlătură bucățile de muzică făcute de oameni competenți și le pune pe ale lui. Rog pe Sf. Sinod, ca comisiunea care este însărcinată să supravegheze tipărirea operilor vechilor maeștri de cântări, să aleagă din repertoriile de cântări corale pe acele care le va găsi mai bune și să le aducă la Sf. Sinod în sesiunea viitoare, și acelea pe care le va aproba Sf. Sinod să fie cântate în toate bisericile. Se știe că vechii maeștri acomodau melodia după cuvinte, iar nu cuvintele după melodie. Până când vom avea compozitori de opere noi, de valoare, să păstrăm pe cele mai bune alese din compozițiile cunoscuților compozitori ca Muzicescu, Bănulescu, Bunescu, Cart și alții.

Se aprobă în unanimitate propunerea făcută de P. S. Episcop al Dunărei de Jos.

P. S. Arhiereu Sofronie Craioveanu citește din documentele ctitoricești ale Sf. Mănăstiri Colțea din Capitală, din care se dovedește că în actul ctitoricesc a fost prevăzut un Arhiereu la această Sf. Monastire, care slujea duminicile și sărbătorile acolo și avea locuința înăuntru în monastire, în locașul hotărît pentru Arhiereu și era dator să slujească în fiecare an un parastas în această biserică pentru pomenirea ctitorilor. Arhiereului i se da plata sa anuală de către epitropie, având cuvenita cinste a feței sale și petrecând cu Arhierească evlavie, întru părinteasca dragoste către toți și în Dumnezeiasca râvnă. Ctitorul Sf. Monastiri Colțea a fost vel-spătarul Mihail Cantacuzino, născut la anul 1650, nepot al lui Radu Șerban Basarab, ginerile lui Mihai Viteazu. Aceste orânduri ctitoricești se găsesc în tomosul prea fericitului Gavriil, Patriarhul Constantinopolului din 1702 Octombrie 18 și acela al lui Samuel, Patriarhul Alexandriei din anul 1715 Iunie 15 întărit și de Hrisant Patriarhul Ierusalimului și a toată Palestina. Ele se află publicate în lucrarea D-lui Al. G. Galeșescu intitulată «Eforia Spitalelor Civile din București», pag. 17—46. Din documente se vede că această monastire Colțea a avut în totdeauna Arhiereu titular al ei până în anul 1877, când se află aci Arhiereul Teodorit, român, iar de la anul 1878 până în prezent postul de Arhiereu al M-rei s'a redus din bugetul Eforiei Spitalelor.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președintele zice: Imi pare bine că chestia Arhiereilor titulari, necesitatea și existența lor în România se dovedește în mod istoric. Eu sunt partizanul cel mai fervent al existenței Arhiereilor titulari în Biserica noastră, pentru că'i consider ca adevărată răsadniță sau pepinieră din care să se recruteze viitorii P.P. S.S. Episcopi și Mitropoliți ai țării. Existența Arhiereilor titulari a fost foarte discutată în timpul proiectelor legii sinodale și consistoriale din 1909. Aproape singurul am fost care am apărat continuitatea lor pe motivele necesității zilnice, tradițiile trecute și datele istorice mai din vechime. Cunoșteam până acum ca Arhierei titulari încă din secolii trecuți (români curați iar nu greci precum se

ziceà) mai întâi pe învățatul Anfiochie Hotiniu, carele pe la finele secolului al 18-lea trăia în nordul Basarabiei, și dela care avem trei foarte importante imprimare românești precum: Gramatica teologică, Geografia obștească (generală) și Aritmetica populară. Pe al doilea Arhiereu titular, tot român, Lavrentie Tripoleos, l-am descoperit în corespondența însemnatului scriitor bisericesc Nicodim Aghioritul, carele pe la 1802—3 scrie și recomandă nemuritorului Mitropolit Veniamin al Moldovei, ca să-l întrebuițeze la traducerea Pidalionului în românește, făcută atunci, și care mai târziu (1844) s'au tipărit la Sf. Marea Monastire a Neamțului. Corespondența aceasta a lui Nicodim se păstrează originală scrisă la începutul exemplarului grecesc pe care Nicodim din Muntele Athos îl trimite Mitropolitului Moldovei spre traducere și care original prin antiquari a ajuns în biblioteca mea. Deosebit de aceștia au mai fost și alții în Iași, precum: Arhiereul Meletie Burdujeanu, care după eteria grecească dela 1821 a fost pus locotenent Episcop de Roman și a murit în Iași către 1835; Chesarie Rasmirița (Arhiereu Sinadon) fost (după Sofronie) 1869 de pe timpul Unirei, locotenent al Mitropoliei Moldovei și dela carele avem însemnata colecțiune a slujbelor pentru sfințirea bisericilor, admisă și de Sf. Sinod etc. și către cari Arhieri titulari vechi, români, trebuie pronumerat și acest descoperit acum din actele și documentele vechei monastiri Colțea, al căror șir în Iași și în București s'a continuat până aproape de zilele noastre, dintre care ultimul ținut minte de bătrânii încă în viață este Arhiereul Teodorit, servitor acolo (Colțea) pe la 1877. etc.

Tot cu această ocaziune mă simt dator să amitesc Sf. Sinod și o altă chestiune, adică: Trebuința de mult simțită ca să avem o colecțiune complectă și oficială a tuturor lucrărilor Sf. Sinod, pentru care avem deja luată o veche dispozițiune cu un anumit vot dat de către Sf. Sinod, față fiind și D-nul Ministru al Cultelor încă dela 14. Mai 1908, ca adică toate *lucrările proprii* ale Sf. Sinod, precum regulamentele, deciziunile, hotărârile și diferite voturi luate în urma legii constitutive a Sf. Sinod, începând dela 1872 și până în prezent să se adune și cu îngrijire.

Apologetii creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 3).

Creștinii, cum am arătat în numărul trecut, erau pedepsiți cu moarte numai din cauza numelui lor. Sf. Iustin și Tertullian le iau apărarea. Dovezile aduse de Sf. Iustin le am văzut, trecem acum să vedem pe ale lui Tertullian.

Dacă într'adevăr creștinii ar fi dușmani ai statului, zice apologistul, așa după cum susțin păgânii, atunci ei ar putea face mari încurcături în stat, fiindcă mijloacele nu le lipsesc și au în mâinele lor o covârșitoare putere. «Noi suntem numai de ieri, și iată că noi am umplut toate ale voastre: cetățile, ostroavele, castelele, taberile, palaturile, senatul, forul; singure numai templele zeilor le am lăsat să fie ale voastre. Pentru care războiu n'am fi noi destul de tari, destul de înarmați, ba chiar neasemănat mai puternici decât voi în ce privește puterile de luptă, noi, aceștia cari desprețuim moartea și suferim de bună voie să fim uciși: dacă religiunea noastră nu ne ar învăța că e mai bine să mori, decât să ucizi!

«Da, noi n'avem nevoie nici măcar de arme și de răzvrătiri. Noi v'am putea birui numai printr'o desbinare de către voi, prin îndărătnicia unei deslipiri și ruperi.

Inchipuiți-vă că noi am fi plecat din mijlocul vostru, în masă, și ne-am fi retras undeva, într'un ținut departe: negreșit, voi ați fi tremurat de spaima pustiirii din jurul vostru, de oprirea pe loc a oricărui comerț, de groaza golulului ce s'ar fi întins peste fața pământului celui cu aparență de a fi fără vieață. Atunci voi ați fi putut mult și bine să căutați supuși pentru stăpânirea voastră! Atunci v'ar fi rămas mai mulți dușmani decât cetățeni.»

Astfel Tertullian dovedește că religia creștină are cu totul alte tendințe și scopuri și nu se amestecă și nici nu se poate amesteca vre-o dată cu interesele politice, ca să se identifice cu ele; că întrunirile creștinilor, despre care păgânii își fac atâtea idei bănuitoare, n'au de a face nimic cu politica statului și cu interesele lui, și că așa crezutele adunări tainuite ale lor sunt de natură religioasă și privesc numai disciplina creștină, organizația și partea morală a vieții lor.

Deci e absurd să se creadă despre creștini că ar tinde să formeze facțiuni primejdioase statului. Căci conștiința lor îi oprește să se gândească la desbinare și rău și, tocmai fiindcă au atâta putere și sunt așa de mulți, le șade cu atât mai bine să nu se folosească de putința ce o au de a face aceeace păgânii negreșit ar face-o, dacă ei ar avea putință. Nu, căci creștinii sunt o comunitate prin credința în bine, legați unii de alții prin iubire, rugăciune și practice de ordin curat etic. Ei nu se adună ca să facă ospețe, nici nu organizează conventicole primejdioase, ci se întrunesc pentru scopuri filantropice, pentru ajutorarea văduvelor, a orfanilor, a săracilor, a celor neputincioși.

Iar aici Tertullian face o puternică retorsiune, aruncând acuzația de pe capul creștinilor în capul păgânilor: «dimpotrivă însă, zice el, facțiuni primejdioase faceți voi, cari strigați necontenit *Christianos. ad leones*, care ne dați fiarelor și credeți că împăcați pe zeii voștri, ucizând cu miile

creștinii, de îndată ce Tibrul se umflă primăvara până la zid, de îndată ce Nilul iese din maluri, sau cerul închide ploaia norilor, sau se întâmplă vre-un cutremur, sau dă vre-o foamete ori vre-o ciumă, ca și când creștinii ar fi vinovați de toate acestea calamități, și ca și când atari nefericiri nu s'ar fi întâmplat tot așa de des și înainte de venirea lui Hristos. Noi, cei ce ducem vieață onestă și curată, cei ce ne mistuim trupul cu post și rugăciune, cei ce ne îmbrăcăm în sac și cenușă, noi cei sobrii în mâncare și băutură, și cari ne ferim de orice viciu și crimă, noi suntem vinovați de toate grozăviile ce le trimete Dumnezeu, pe care voi îl urgisiți bajocorindu-l, în vreme ce onorați pe Jupiter!»

Dar tot atât de absurdă este cealaltă învinuire că anume creștinii ar fi oameni nepractici, și mai ales cetățeni nefolositori statului. Cum pot să fie nefolositori cetățenii aceia cari își împlinesc datoriile civice ale lor cu cea mai mare dragostă și supunere, cari plătesc birurile și și dau tributul lor de sânge, cari se supun necondiționat legilor—întru cât acestea nu sunt într'un evident conflict cu principiile lor religioase—și care țin ordinea și buna rânduală, ascultând de legile polițienești cu mai multă rigurozitate decât toți păgânii la un loc?

Invățăturile creștine nu conțin nici o prescripțiune demnă de ocară, nimic condamabil, nimic ce ar fi contra societății așa cum e constituită; iar dacă unele dintre ele totuș par a fi atari, aceasta e numai o părere, fiindcă filozofia păgână a secolelor nu le-a respins niciodată și nici nu le-a osândit. Deci pentru ce să fie persecutați pentru ele?

De altfel, prin persecuțiile acestea ale păgânilor, creștinii nu pierd nimic, de aceea nici nu se tem de ele, fără însă ca pentru această să le dorească ori să le provoace.

Noi, zice Tertullian mai departe, «întrebuințăm împreună cu voi forul, băile publice, măcelăriile, atelierile in-

dustriale, ospătăriile, târgurile și toate celelalte. Nu contribuim și noi cu banii noștrii la toate acestea; nu ne dăm partea la progresul comerțului și a industriei și a tuturor artelor folositoare? Noi mergem împreună cu voi pe mare, mergem în războiu, cultivăm împreună cu voi pământul, facem negustorie, practicăm tot felul de arte, și produsul activității noastre industriale vi l punem la îndemână pentru întrebuințare și pentru folosul comun al vostru și al nostru. Da, suntem și nefolositori, dar numai pentru derbedeii societății, pentru ucigași, pentru vrăjitori și șarlatani!». Curatele noastre moravuri n'au numai izvor omenesc, ci au izvor mai adânc în revelațiunea divină, care oprește chiar și numai a gândi ce e rău. Noi suntem nevinovați din respect către Dumnezeu, căci pentru noi e lege: «De Dumnezeu să ai frică, nu de proconsul»¹⁾. Iar dacă e vorba de criminali, ei toți sunt de ai voștrii. «De voi geme totdeauna temnița, de voi suspină totdeauna lanțurile, de voi se îngrașă fiarele pădurii în locurile de execuțiune. Niciodată n'ai să găsești acolo vre-un creștin, niciodată; iar dacă găsești pe vre-unul, acela într'adevăr nu e creștin. Deci e așa de învederată neghiobia, și e așa de evidentă nenorocirea pentru un stat a persecută atâtea cetățeni de omenie și ai ucide ca pe criminali!»

Continuând, Tertullian combate apoi acuzația că întreg Creștinismul n'ar fi decât o oarecare sectă filozofică și că nimic nu este nou în ea. Apologistul se apără aproape cu furie împotriva acestei înjosiri ce se face Creștinismului. Pentrucă, zice el, creștinii nici în învățătura lor, nici în felul de a-și regulamentă viața n'au nimic cu nici o sectă filozofică, și asta o dovedește cu paralele. În filozofia păgână domnește o șovăire jalnică și căreia nu-i poți da de

¹⁾ Dicton obicinuit în primele veacuri ale creștinilor «Deum, non proconsulem timentes».

căpătâi în ceea ce privește existența și ființa lui Dumnezeu; iar în Creștinism e claritate deplină. Acolo imoralitatea revoltătoare, chiar și la cei mai vestiți bărbați, dincoace neprihănită castitate. Acolo virtuți deabia numai bănuite, frumos concepute dar numai pe jumătate puse în practică, așa ca la Plato; dincoace deplină echitate, nobilă și omnilaterală, nu ca acolo intolerantă și părtinitoare. «Prin urmare, zice Tertullian, ce este asemenea între filozof și creștin, între discipolul grecei și discipolul cerului, între negustorul de reclamă și negustorul de mântuire a sufletelor, între făcătorul de vorbe și cel de fapte, între distrugătorul lucrărilor și edificatorul lor, între cel ce face scamatorii cu erorile și cel ce întregește adevărurile, între cel ce fură adevărul și cel ce-l păzește?».

Chiar și lucrurile bune, cari se găsesc ici coala în învățăturile filozofilor și în viața lor, toate sunt împrumutate din sfânta scriptură. Ce au poezii voștrii, ce au sofistii bune să nu fie luat din fântâna prorocilor?¹⁾ Filozofi n'au făcut altceva decât să desfigureze învățătura prorocilor. Și e de mirare că ei cu fabulele lor au găsit crezare; pe când religia creștină cu adevărurile ei, e hulită și persecutată. Căci nu e într'adevăr lucru de neînțeles, că religia creștină, chiar admitând faptul că e numai o sectă filozofică, precum ziceți voi păgânii, este urgisită și disprețuită, pe când secta filozofică e laudată? Dacă creștinii sunt niște simpli adepți ai unei secte filozofice, de ce sunt uciși, iar filozofi răsplătiți cu daruri bogate? De ce

¹⁾ Această presupunere era pe atunci privită ca un adevăr absolut. Firește că n'are nici o bază, sau dacă are una, ea e cu totul alta decât aceea pe care Tertullian vrea să o aibă. Poezii și filozofi n'au luat nimic din proroci și probabil n'aveau nici măcar cunoștință de existența lor, și chiar să fi avut, îi desprețueau ca și pe întreg poporul iudeu. Dar negreșit aceleași idei se găsesc și la unii și la alții, întrucât marile adevăruri morale, au fost totdeauna eceleași; deci coincidența dintre filozofi și prorocii iudeilor pe care pe colo, își are altă explicație nu împrumutul.

filozofii aceia sunt înțelepți, iar noi nebuni? De ce ei 'au onoarea, iar noi bajocura; ba chiar pedeapsa cea mai amară, deși, cum ziceți voi, suntem aceiași sectă?

Cel din urmă punct al polemicei lui Tertullian nu privește atât vre-o acuzație principială adusă creștinilor, ci una care jignește bunul simț al lor și le înjosește credințele intime. Aceasta este încercarea păgânilor de a pune pe eroii păgâni alături cu martirii creștini. Din punctul lor de vedere creștinii trebuiau să respingă această tentativă; însă felul în care discuta Tertullian nu ni se pare tocmai drept. Cel puțin așa se vede din exemplele date de el. Pentru că-și bate joc de eroi martiri ai științei ori ai iubirii de patrie, iar aceștia, după concepțiile tuturor veacurilor, nu merită disprețul și sunt tot atât de demni de respect ca și acei ce au murit pentru oricare alt adevăr moral, deci, în cazul acesta, ca și martirii creștini cari au murit pentru biruința unui adevăr de natură religioasă și morală înaltă. «La voi gloria este motorul acestor fapte. Muciu Scaevola și-a lăsat dreapta sa pe altar: o, sublimitate a tăriei de suflet! Empedocles a căzut în craterul Etnei: o, sublimitate a inteligenței! Fundatoarea Cartaginei a adus ca jertfă pe rug a doua căsătorie a ei: o, sublimitate a castității¹⁾. Anaxarhus a strigat, pe când îl omorau în bățai:

¹⁾ Tertullian nu e drept, băgând între exemple de fapte istorice, un fapt de natură mitică și o invețiune a poetului Virgil. Dar și așa faptul e înalt moral: Dido, ca să rămâie credincioasă soțului ei mort, preferă să moară pe rug, decât să se mărite a doua oară, sau să devie concubina lui Eneas. Și, admițând că e demn de ironie, dar ce caută acest fapt romantic alături de Empedocles care cade în craterul Etnei, pe când în studiile sale asupra originii focului vulcanic, s'a apropiat prea mult de crater și astfel devine un martir al științei. Alături cu Scaevola, care printr'un fapt de înalt eroism își scapă patria de o invazie streină, și alături cu Anaxarh, care a suferit întocmai ca un martir creștin, și n'a răspuns altfel de cât exact ce răspundeà fiecare martir: „bate-mă o-moară-mă, că omori numai trupul meu dar nu pe Hristos din mine“, oare pentru păgâni nu eră acelaș lucru?

MONISTE.

Teoreticianii monismului nu lasă nici o ocaziune pentru a speculă în favoarea ideilor lor orice fenomen, orice întâmplare din lume, fie că se nimerește sau nu.

Așa de pildă o dată cu nenorocita întâmplare a scufundării vaporului «*Titanic*», monistul W. Ostwald, profesor la universitatea din Lipsca, găsește și întru aceasta un prilej de a arunca liniștitei și binefăcătoarei credințe o săgeată otrăvită, și într'un articol din predicile sale moniste—zise duminicale—intitulat: «*Dumnezeu și scufundarea vaporului Titanic*», arătând primejdiile în cari trăește omul modern, așterne între altele și următoarea perlă de cugetare: «Vrednic de luat în seamă în această tragică întâmplare, zice el, mai este apoi și faptul, că vce puțin rol a avut în cazul nostru aplicarea credințelor religioase obișnuite. În toată presa n'am văzut nici o singură remarcare, care să fi vorbit ceva despre cei 1500 de oameni, ce au intrat pe calea *Nimicului* fără ultimile mângâieri ale religiei; fără împărtășanie, fără prezența vre unui preot. Nici asupra soartei lor pe lumea cealaltă, sau asupra chestiei cum a putut Dumnezeu,—căruia după credința bisericească îi aparține condițiunile vieții de dincolo,—să lase să se întâmple aceste lucruri. Aceasta probează că *de fapt*, credința religioasă asupra morții și vieții vecinice pe lumea

cealaltă, și-a pierdut aproape cu totul eficacitatea practică. *De fapt*, se dovedește și în această împrejurare că, precum ne învață monismul, odată cu moartea înecaților, s'a sfârșit complet și fără resturi și orice viață a lor»... Ne oprim aci, și deodată răspundem scurt: *De fapt* este necuviincios monismul, *de fapt* minte monismul, și *tot de fapt* rău învață, ce învață monismul. Este necuviincios, când își face socotințe copilărești despre Dumnezeu; minte, pentru că e falsă afirmarea cum că credința religioasă asupra morții și vieții vecinice și-ar fi pierdut aproape cu totul eficacitatea practică; și tot atât de fals și rău învață, când zice că odată cu moartea trupească se sfârșește totul pentru om.

După cum se vede, aceasta este o variantă a materialismului modern, pe care îl jenează grozav ideea unui Dumnezeu, creator, cărmuitor al lumii și răsplătitor.

Pentru cei ce se gândesc numai la ceea ce pot vedea cu ochii trupești aci, în această vremelnică viață, e firesc lucru ca să aibă întunecată proporțional cealaltă vedere,— vederea spirituală,—singura prin care omul are privilegiul între toate celelalte făpturi, de a se înălța mai presus de cele pământești, de cele josnice și trecătoare, și prin urmare în neputință desăvârșită de a străbate în lumea nemuririi și veșniciei. Pentru acești oameni, totul mărginindu-se aci în viața aceasta,—în care își pun toată nădejdea, și în care își pot permite orice, dacă se pot furișă printre oameni și legile omenești,—de sigur nu le convine nici ideea de Dumnezeu și providența dumnezească, nici de viața viitoare; fiindcă de aceste idei este strâns legată ideea responsabilității faptelor omenești, cu sancțiunea lor morală, cu răsplata lor definitivă.

Multe întâmplări nenorocite, dezastre și cataclisme au avut loc în lume, și istoria le-a înregistrat parte din ele la diferite epoci, aproape de când există omenirea. Și copiii

de școală știu că a fost un potop, o ardere a Sodomei și Gomorei, războaie cumplite, epidemii și plăgi, distrugerii de cetăți și risipiri de popoare. În timpurile mai noi cutremure înfricoșate, urmate de dărâmări și scufundări, de uragane și inundațiuni,—irupțiuni vulcanice, incendii distrugătoare; iar în vremurile noastre catastrofe de căi ferate, maritime și aeriene, numărând sute și mii de victime. Și pare că într'un chip fatal, cu cât omenirea progresează pe calea științei și a descoperirilor, paralel și proporțional îi urmează și nenorocirile.

Nu se știe dacă nu eră lucru firesc, ca în împrejurările ce au prezidat la scufundarea «*Titanicului*», să se facă comentarii de o amară filozofie asupra ursitei și să se proclame falimentul științei omenești față de natură, ale cărei forțe oarbe se arată mai înfricoșate în măsura creșterii cutezanței omului, pe care îl strivește tocmai când se crede a fi pus stăpânire pe dânsule. Așa că cu drept cuvânt o astfel de nenorocire s'ar putea numi o răzbunare a naturii și o desfidere aruncată îngâmfariei omului.

Deosebit de aceasta se știe că omul pururea a fost nemulțămător și îndărătnic nu numai cu Dumnezeu și lumea, ci și cu firea și cu sine însuși. Cât de împotrivor legilor și fizice și morale, cât de neascultător poruncilor, cât de cârtitor a fost omul chiar dela început, și cât de credincios a fost Dumnezeu în povățuirea popoarelor și mai cu seamă a poporului ales, ni se dă o idee destul de lămurită în psalmi: «Voiu deschide în pilde gura mea,—zice psalmistul în psalmul 78,—voiu descoperi cele tănuite din vremile trecute... Cele ce am aflat și părinții noștri ni-au istorisit... despre lauda, puterea și minunile lui Dumnezeu, care a așezat mântuire și a pus lege în Israil, poruncind părinților noștri, ca să spună fiilor lor,—generațiunilor viitoare,—să puie în Dumnezeu nădejdea lor, să nu uite faptele lui, și poruncile lui să le păzească; să nu ajungă ca părinții

lor neascultători și răsculători, cu inima nepregătită și cu spiritul necredincios către Dumnezeu»....

Ce a făcut Dumnezeu pentru poporul său, și cum a răspuns acest popor la poruncile și sfaturile ce i s'a dat, ne arată psalmistul mai departe în acelaș psalm: «L-a scos din robia egipteană, a despiciat marea ca să treacă, făcând să stea apele ca o grămadă; i-a condus pe fiii lui Israil ziua între nor și noaptea întru lumină de foc,—a scos din stâncă râuri, adăpându-i ca din adâncuri mari. Dar ei tot urmară a păcătui. S'au răsculat și au ispitit pe Dumnezeu în inima lor, cerând mâncare după pofta lor zicând: Putea-va oare Dumnezeu să pregătească masă în pustie, și să-i dea carne poporului său?... Și deși nu s'au încrezut în ajutorul lui,—totuși plouă preste dânsii mană, carne ca pulberea și paseri aripate ca năsipul mării, pe cari le-au făcut să cadă în mijlocul taberii, în jurul locuințelor lor. Dar ei încă cu mâncarea în gură fiind, nu continiră a mâniă pe Dumnezeu. De aceea și Dumnezeu adeseori le-a trimis pedepse. În vremile de ucidere, de nevoi, de strâmtorări și de spaimă, își aduceau aminte ei că Dumnezeu este stânca lor, se întorceau și-l căutau; dar și atuncea ei îl îmblânzeau numai cu gura, îl mințeau cu limba, căci inima nu li eră statornică și nu erau credincioși legământului său. Cu toate acestea îndurător fiind, pedepsindu-i nu-i perdeă».... Anume am citat acestea, fiindcă lucrurile, faptele și fenomenele se repetă, și o legătură tainică și în acelaș timp caracteristică pare a fi în mersul general al vieții genului omenesc. Multe aparițiuni înregistrate la diferite epoce ne dă această convingere.

Urmași ai caracterelor celor de demult n'au încetat și nu vor încetă niciodată să existe pe pământ în mijlocul popoarelor. Acest lucru se dovedește zilnic. Unde este vre-o pornire spre bine, să nu se semnaleze și o contra mișcare? Unde se întemeiază un stat, fără să nu se iviască

într'insul elemente de desorganizare? Când se suie un Moisi în munte să grăiască cu Creatorul și să-i primească legea, fără să găsească la întoarcere un vițel turnat, un idol? Când și-a revărsat Dumnezeu mila și îndurarea sa asupra oamenilor, fără să se găsească între dânșii nemulțămitori și răi, cari să murmure și să se răscoale în contră-i? Când a trimis vreodată oamenilor sfătuitori și luminători spre bine, fără să-i prigonească până la moarte? Când a trimis un mântuitor, fără să-l răstignească?..

De se întâmplă însă,—drept pedeapsă pentru multele și marile greșeli ale oamenilor,—ca Dumnezeu să îngăduie o nenorocire, fie mare sau mică, fie în cei ce le comit sau în alții, fie în urmașii lor,—și mai ales când acele pedepse se dau sub formă de nenorociri și pierderi materiale ireparabile,—atunci deodată izbucnesc strigăte de indignare și cârtiri răsunătoare, atunci unii ca și copiii capricioși se plâng aruncând blasfeme, iar alții cu mințile rătăcite strigă că ori Dumnezeu este nedrept, ori că nici nu există!...

Astfel ni se prezintă și cazul cu scufundarea *Titanicului*. Moniștii au și ajuns repede la încheierea, cum că și în acest caz s'ar fi dovedind—zic ei—puțina eficacitate a credinții religioase asupra morții și vieții veșnice. Mai mult încă; au alunecat până la acea cugetare copilărească, că Dumnezeu n'ar fi trebuit să lase să se întâmple aceste lucruri.

Dar, gânditu-s'au moniștii și la partea ce o are omul în diferitele sale acțiuni din viața sa și a lumii? Cântărit-au ei bine fondul moral al victimilor și înaintașilor lor, cum și celebra îngâmfare de a învinge toate dificultățile naturale, înainte de a arunca urmările nefaste ale imprudenței omenești în sarcina tăinuită a răspunderii dumnezeiești?—Cât de ușor este de a acuză! Dar și mai ușor este de a vorbi fără judecată! Și aceasta se dovedește prin faptul, că singuri moniștii arată, cum că în nenorocita întâmplare

a scufundării *Titaniului*, cel mai mare lux al vieții de azi, frumuseța și bucuria, bogăția și strălucirea, au venit în atingere cu negrul revers al existenței noastre, și că cea mai mare plăcere de viață și fiorul morții s'au urmat unul pe altul nedespărțit!...

Nu sunt fraze sforăitoare ori bombastice, nici șterpe cuvintele oamenilor de credință, ci mai sigure, mai evidente și mai pline de miez roditor decât ale moniștilor, de oare ce sunt scoase și din experiență ca și din adâncă convingere. Nu în zadar a zis psalmistul¹⁾. *Când Dumnezeu pune fără de legile noastre înaintea sa, și cele ascunse ale noastre înaintea luminii feței sale, atunci zilele noastre per. Când zice el: fiii oamenilor reînturnați-vă, ca un șivoi îi risipește și în țărână îi preface; căci ca un vis sunt ei, ca iarba care dimineata odrăsește și crește, iar seara se vestește și seacă.*

Cine oare poate să întoarcă legea sau hotărârea dumnezească definitivă? Numai moniștilor se vede că le este dat să cugete și să simțească altfel. Mai mult încă, ei cred că pot răsturna lucrurile și chiar rânduiala lumii. Ceeace îi împedecă însă, este Dumnezeu și legea sa eternă, de cari lovindu-se se zdrobesc și se prefac în pulberă, căzând în întuneric și moarte vecinică, pe cari le-a dorit și pentru cari au lucrat cu cuvântul și cu fapta cât au fost în viață.

Precum nimeni în antichitate n'a putut înlătură cataclismul universal al deluviului și alte catastrofe, pe cari le-a înregistrat istoria sau nu, știute și neștiute, și precum atunci nimeni nu le-a putut repară decât tot numai mâna dumnezească; așa în timpurile mai nouă, atâtea nenorociri neașteptate, atâtea dezastre, ca: revoluțiuni cari au înecat și dreptatea în sânge, focuri mistuitoare, focuri ni-

¹⁾ Psalm 90.

micitoare, inundațiuni, cutremure năprasnice, deschizătoare de morminte...—lăsând la o parte ravagiile epidemiilor și ale războaelor,—nu se petrec nici una din acestea fără știrea și îngăduirea lui Dumnezeu, precum și pe acestea tot numai mâna lui Dumnezeu le poate repara.

Când se vorbește de catastrofe, fie din Europa, America sau alt continent, de pe pământ sau de pe mare,—iar astăzi și în văzduh,—neapărat că pe fiecare îl cuprinde un sentiment de groază, care devine cu atât mai puternic cu cât în astfel de nenorociri sunt prinse și ființe cu totul nevinovate. Știe Domnul pre cei ce sunt ai lui. Căci nu se poate decât foarte rar ca focul în furie să ocolească ceea ce nu trebuie să ardă și să mistue. Și apa inundând se știe că nu e cruțătoare florilor. Asemenea întâmplări nu se pot trage la răspundere nici judecă. Mai mult încă în majoritatea cazurilor s'a constatat, că și în vremurile noastre ca și în cele de demult, tot păcate grele au premers tuturor nenorocirilor.

Cine nu-și aduce aminte de comuna din Paris, de sângele vărsat, în care s'a înecat și atâtea vieți, pre cât de prețioase, pre atât și de nevinovate? Iar în vremurile mai nouă ni s'a dat să fim martori ai luptei pentru izgonirea desăvârșită a religiei și reprezentanților ei din viața statelor. Ne aducem aminte și de locuitorii din Mesina, cari cu câțva timp mai înainte de catastrofă atârnavu placarde pe ulițele orașului, cu inscripțiuni de escludere a numelui lui Dumnezeu, și cu îndemnul ca nici să nu mai fie pronunțat de către nimeni, ceea ce a făcut pe arhiepiscopul locului să-i escomunice. Numai moniștii pot să zică, că oamenilor totul li este permis, și că Dumnezeu nu trebuie să le ceară nici o socoteală de faptele lor.

*

Dar moniștii s'au nu-și dau seama sau uită, că se întâmplă în lume și nenorociri cu totul neexplicabile, și cari prin împrejurările în cari se produc și victimile ce le fac, sunt

cu desăvârșire nefavorabile ideilor lor materialiste. Unul din acele teribile dezastre a fost arderea bazarului de caritate din Paris, în care și-au găsit un foarte tragic sfârșit multe ființe nevinovate; un dezastru în fața căruia, orice minte rămâne uimită, orice gură amuțește. De accia și dau loc câtorva sublimе idei exprimate de către unii cuvântători funerari cu prilejul acelei triste și înfricoșate întâmplări, și prin care se arată pentruce durerea și moartea lovesc adesea ori pe cei mai curați pe cei mai sfinți:

«Dumnezeule, privirea ta așa de pătrunzătoare nu se va fi înșelat? Dreptatea ta supremă nu va fi alunecat?»

Caută Doamne și vezi cui ai făcut astfel (Plâng: Ierem: 2, 21). Iată întunecata, dureroasa, teribila problemă. David o formulase deja cu o uimitoare îndrăsneală: *Doamne, până când va arde ca focul mânia ta?... Varsă acest foc asupra celor ce nu te cunosc și cari nu chiamă numele tău. Dar noi, nu suntem poporul tău și oile pășunii tale?* (Psalm 79).

După David și Ieremia îndrăsnesc și eu să întreb pe supremul arbitru al destinelor noastre: Doamne, voi zice, aceste femei, acești oameni de bine, nu se întrunise să blasfeme numele tău, să dea răsboi Bisericii, să edicteze contra ei legi nedrepte și asupritoare sau să corupă pe semenii lor prin priveriști și cântece urite. Toți și toate erau servii și sêrvele tale, prietenii tăi.

În momentul chiar în care i-ai lovit ei lucrau pentru tine, căci lucrau pentru cei suferinzi. Încă odată Doamne, caută și vezi aceste ființe curate, bune, devotate, preste cari a căzut de odată cu atâta greutate brațul tău.

O declar sus și tare, acest mister este neexplicabil rațiunei omenești, lăsată propriei sale puteri.... Pentru noi creștinii însă, luminați de o înțelepciune mai bună, care adaoge luminile sale la acelea ale rațiunii naturale, putem suferi, și suferim mult în fața unei atari calamități, dar nu ne perdem cumpătul. În mijlocul chiar al acestei înfrico-

șate furtuni de sânge și de lacrimi, credința și nădejdea noastră rămân neclătite... De unde vine aceasta? În această încercare, văd o aplicațiune,—teribilă este adevărat, dar foarte onorabilă pentru cei jertfiți și în chip deosebit mângâitoare pentru cei rămași în viață,—a legii fundamentale a răscumpărării genului omenesc. Întrebarea lui Ieremia: Doamne, vezi pe cine ai lovit astfel? să nu se creadă că n'a izbucnit din inimile mișcate ale câtorvâ credincioși ucenici, când auziră o mulțime îmbătată de patimă și de furie crudă, cerând Guvernatorului roman să libereze pe tâlharul și omorătorul Baraba, iar pe Iisus să-l răstignească. Apoi când osânditul își ducea greaua sa cruce căzând de mai multe ori sub această povară și udând cu sângele său lespezile căii dureroase; în fine când loviturile ciocanului înfigeau cuiele în picioarele și mâinele sale, și în timpul celor trei ceasuri de agonie, oare Maria cu sfințele femei și ceilalți ucenici nu repetau printre suspine: *Doamne caută și vezi pe cine lovești astfel?*

Domnul îi auzeă negreșit și deja le dăduse răspuns prin gura lui Isaia acest cuvânt, care este toată cheia misterului: *Dumnezeu a pus asupra acestui nevinovat nedreptatea noastră a tuturor.* (Isaia 53, 6).

Da, acesta e fondul ideii răscumpărătoare, și prin urmare principiul fundamental al creștinismului. Cu și după Fiul său, Dumnezeu pe multe creaturi bune, generoase, devotate, le face imensa cinste de a le asocia la opera mântuirii, săvârșită de Iisus Hristos cu prețul jertfei sale¹⁾.

«Dumnezeule,—zice un alt cuvântător,—nu la chemarea unei sărbători lumești și vătămătoare alergase această mulțime. Strigătul săracilor îi atrăsese, strigătul aceloră despre care tu ai zis: Ceiace veți face acestor ai mei mai mici, mie îmi veți face....»

¹⁾ Din discursul pronunțat de cardinalul Perraud la serviciul funebru săvârșit la Roma, pentru victimele incendiului dela Bazarul de caritate din Paris. Mai 1897.

O, adâncă și dureroasă taină! Impietatea se folosește de acest prilej, spre a bârfi contra providenței și a videă în supliciul atâtor inocenți o înaltă lecție de ateism. Înțelepciunea omenească rătăcește cu mintea. Credința creștinilor slabi se simte clătită. Dar eu și voi cu mine frații mei, adorăm într'un sfânt cutremur pe Stăpânul suprem al vieților omenești, pururea înțelept, pururea drept, pururea bun chiar în cele mai neexplicabile ale sale asprimi.

Dacă ispita de a învinovăți ne-ar mușcă de inimă, de grabă am aruncă ochii spre dumnezeescul răstignit și i-am zice: Mare dreptule, desăvârșitul nevinovat, Fiule prea-sfânt al Tatălui cereșc! În chinurile crudei tale agonii ai scos un strigăt de durere: «*Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit?*» Și Dumnezeu tăcut îți arată omenirea păcătoasă. Și Maica Ta, buna Ta Maică, stând lângă cruce, cu ochii în lacrimi și cu inima sfâșiată de ale tale mari dureri, nu răspundeă la loviturile dreptății care te jertfeă, decât printr'un smerit și eroic *fi!*... Ea văzuse strălucind în sân-geroasa jertfă o rază a infinitei bunătăți care salvă genul omnesc.

Nu Dumnezeule, tu nu eși un Dumnezeu crud, și raza bunătății tale strălucște în răsplata ce pregătești nevinovatelor tale jertfe. Erau acolo suflete drepte de mult purificate și perfecționate prin toate virtuțile cari împodobesc viața ceștinească; suflete nobile de mult obicinuite a preferă plăcerilor sgomotoase ale vieții lumești, sfintele bucurii ale făcerii de bine; suflete iubitoare și zeloase, profund mișcate de nenorocirea săracilor și cu sfințenie împătimate pentru operele generoase.

Fiecare din aceste suflete, fără îndoială, a răspuns chemării tale cu acest strigăt eroic: O Dumnezeule, pe care am voit să te slujesc, slujind pe nenorociți, îmi ceri viața, într'un act de dragoste, ia-o pentru toți acei pe cari îi iubesc.

Erau acolo suflete cu totul tinere, cari încă nu cunoscuse din viață decât bucuriile nevinovate și cari veneau să învețe la școala veteranilor carității, cum trebuie să iubească cineva pe Iisus Hristos în săracii săi. O soțule cast al sufletelor virginale, ai poftit candida lor frumuseță și le-ai surprins prin moarte, numai ca să le schimbi într'un vestmânt de slavă haina inocenței lor.

Erau acolo și suflete cari nu putu-se să treacă prin lume, fără a strângere acel praf subtil și nesănătos, despre care se zice că pângărește chiar și inimile sfințite. Sunt convins însă, că cuprinse de flăcări aceste suflete chinuite s'au întors către tine Dumnezeule, cu o mișcare de iubire atât de puternică și desăvârșită, în cât le-ai răspuns cu un sărut de iertare.

Scumpe și glorioase jertfe, eu nu vă mai văd în înfricoșata văpae, care v'a mistuit carnea și v'a prefăcut oasele în var. Inima-mi duiosă vă caută în împărăția luminii și a păcii, pe care Hristos a făgăduit-o prietinelor celor mai mici ai săi, și cred a vă auzi cântând cu Apostolul: repede momentul înfricoșatului nostru chin ne-au adus pentru totdeauna o slavă negrăită; și cu Psalmistul: Dumnezeule, noi am trecut prin foc și tu ne-ai condus într'un loc, în care ne răcorește vecinic suflarea bunătății tale¹⁾.

Se vede o mare deosebire între împrejurările cari au prezidat la scufundarea *Titanicului*,—unde, cum s'a zis, cea mai mare plăcere de viața cu fiorul morții s'au urmat nedespărțit,—și între acelea dela incendiul bazarului de caritate din Paris, în care au fost jertfite atâtea ființe generoase. Este o gradațiune în toate lucrurile din lumea a-

¹⁾ Din discursul pronunțat la Paris de către R. P. Monsabré, la un serviciu funebru tot pentru victimele incendiului dela Bazarul de caritate, Mai 1897.

ceaasta. În gândirea omenească ca și în fapt se înfățișază precum o culme a fericirii, tot așa și a unei extreme nenorociri.

Tocmai acest fapt am voit a-l raporta, pentru că deosebit de scurtimea vieții asemenea întâmplări nefaste ne arată destul de clar, cum că omul nu are ce spera aci pe pământ; și sunt de mii de ori nenorociți acei ce cred, că s'a sfârșit totul cu ei, când se întâmplă ca o soartă vitrigă și monstruoasă—cum zic moniștii—să pună capăt carierii și vieții lor. Aceasta se potrivește minunat și cu cele zise de Sfântul Apostol Pavel, că cei ce nădăduesc numai în viața aceasta, sunt mai ticăloși de cât toți oamenii.

Filozofia realistă în asemenea împrejurări, pe lângă că nu ajută cu nimic și este absolut nefolositoare, dar apoi este și primejdioasă cu totul vieții sociale, aruncând în sufletele naive sămânța desnădejdei omoritoare.

E ceva tainic în natură. În ea se petrec lucruri, cari,—orice ar zice, ori cât s'ar sbate moniștii—trec în domeniul supranaturalului. Vedem cu ochii adeseori revendicări și răsplătiri temporale, și e firesc lucru ca unde lipsesc acestea, să ne așteptăm la cele vecinice. N'am fost de loc uimit, când un director de jurnal, ateu declarat,—de sigur într'un moment de luciditate,—vorbea prin ziarul său, cu prilejul războiului Turco-Italian, despre o *răzbunare a lucrurilor*.

Avem cazuri nenorocite de actualitate, ca dezastre automobiliste și de aviație din toată lumea și din țara noastră, și cari ne arată prin chipul cum se petrec, că sunt dedesubturi în natură. Coincidențele ciudate, apoi diferitele semne premergătoare și prevestitoare dezastrelor pe cari le-au înregistrat și ziarele¹⁾ ne dovedesc lucrul acesta.

Moniștii sunt în contradicere cu ei înșiși,—dacă nu or-

¹⁾ Vezi ziarul Universul dela 23 Iunie și altele.

biți cu totul spiritualmente,—când cred că prin ideile lor aduc vre un bine omenirii. Căci în adevăr pare că ei nu văd, că îi răpesc omenirii în loc să-i dea ceva. Ei dovedesc prin ideile și propagandele lor, că sunt oameni cari n'au suferit; și se știe că cei ce nu au suferit, nu au autoritate să vorbească în numele umanității, incapabili fiind de adevărata generozitate. Iar dacă țin și ei că sunt generoși, atunci tocmai iutâmplări de acestea nenorocite ar trebui să le deștepte conștiința religioasă adormită, să-i dispună a lăsa lumina credinții să le străbată sufletele, și să-și deschidă porțile inimii pătimase adevăratelor sentimente umanitare, în loc de a ataca providența, imaterialitatea sufletului și pe Dumnezeu...

† Teofil M. Ploșteanu.

De Dialectul Alexandrin sau limba Cărilor Sacre.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 8).

De modul formării cuvintelor.

Sunt în grecoitatea N. Testament cuvinte, *derivate* și *compuse*, nu puține formate din nou de însuși scriitorii sacri, mai ales de Paul, sau de acelea, care ne aflându-se în grecoitatea cărilor, erau numai în uzul vieții comune. De care s'a mai zis ceva, când am tratat de calitatea grecoității N. Testament, iar aici chestiunea se va espune mai pe larg.

1) De cuvintele derivate.

A) De verburile derivate. 1) Cele mai multe derivate din nume (denominative) se termină ω și $\zeta\omega$:

a) Cele terminate în ω ocupă locul celor în $\epsilon\omega$ sau $\zeta\omega$ din limba veche: $\delta\epsilon\kappa\alpha\tau\acute{\omega} = \delta\epsilon\kappa\alpha\tau\epsilon\acute{\upsilon}\omega$; $\acute{\alpha}\nu\alpha\kappa\alpha\iota\nu\acute{\omega} = \acute{\alpha}\nu\alpha\kappa\alpha\iota\nu\acute{\iota}\zeta\omega$. Dupre analogie sunt formate $\kappa\rho\alpha\tau\alpha\iota\acute{\omega}$ dela $\kappa\rho\alpha\tau\acute{\upsilon}\nu\omega$, $\sigma\tau\epsilon\nu\acute{\omega}$ dela $\sigma\tau\epsilon\nu\acute{\epsilon}\omega$, $\chi\alpha\rho\iota\tau\acute{\omega}$ dela $\chi\acute{\alpha}\rho\iota\varsigma$.

b) Cele în $\zeta\omega$ sunt derivate din diverse rădăcini: $\delta\omicron\rho\theta\rho\acute{\iota}\zeta\omega$ dela $\delta\omicron\rho\theta\rho\varsigma$; $\acute{\alpha}\iota\chi\mu\alpha\lambda\acute{\omega}\tau\acute{\iota}\zeta\omega$ dela $\acute{\alpha}\iota\chi\mu\acute{\alpha}\lambda\omega\tau\omicron\varsigma$, $\delta\epsilon\iota\gamma\mu\alpha\tau\acute{\iota}\zeta\omega$ dela $\delta\epsilon\iota\gamma\mu\alpha$; $\pi\epsilon\lambda\epsilon\kappa\acute{\iota}\zeta\omega$ dela $\pi\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\kappa\upsilon\varsigma$. Analoge sunt: $\sigma\mu\upsilon\rho\nu\acute{\iota}\zeta\omega$, $\acute{\alpha}\nu\epsilon\mu\acute{\iota}\zeta\omega$, $\acute{\iota}\mu\alpha\tau\acute{\iota}\zeta\omega$, $\acute{\alpha}\nu\alpha\theta\epsilon\mu\alpha\tau\acute{\iota}\zeta\omega$, $\theta\epsilon\alpha\tau\rho\acute{\iota}\zeta\omega$, $\sigma\kappa\omicron\rho\pi\acute{\iota}\zeta\omega$, $\text{I}\omega\delta\alpha\acute{\iota}\zeta\omega$. V.

2) Se află verbe derivate în $\alpha\zeta\omega$, care aiurea, ori de loc nu se întâmpină, ori prea rar: $\nu\eta\pi\acute{\alpha}\zeta\omega$, $\sigma\iota\nu\acute{\alpha}\zeta\omega$; altele în $\epsilon\omega$: $\mu\epsilon\sigma\iota\tau\epsilon\acute{\upsilon}\omega$, $\mu\alpha\gamma\epsilon\acute{\upsilon}\omega$, $\acute{\epsilon}\gamma\kappa\rho\alpha\tau\epsilon\acute{\upsilon}\omicron\mu\alpha\iota$, $\pi\alpha\gamma\iota\delta\epsilon\acute{\upsilon}\omega$.

Verbe derivate în $\upsilon\kappa\omega$ și $\epsilon\omega$, a căror noțiune este de a efectua ceea ce înseamnă radicalul lor: $\sigma\kappa\lambda\eta\rho\acute{\upsilon}\nu\omega$ dela $\sigma\kappa\lambda\eta\rho\acute{\omicron}\varsigma$; $\acute{\epsilon}\pi\iota\sigma\kappa\omicron\pi\epsilon\acute{\iota}\nu$ dela $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}\sigma\kappa\omicron\pi\omicron\varsigma$ a fi episcop. Analoge în formațiune sunt: $\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omicron\gamma\epsilon\acute{\iota}\nu$.

Verbe terminate în $\sigma\kappa\omega$ afară de $\acute{\epsilon}\upsilon\rho\acute{\iota}\sigma\kappa\omega$, $\delta\iota\delta\acute{\alpha}\sigma\kappa\omega$ se întâmpină $\gamma\eta\rho\acute{\alpha}\sigma\kappa\omega$ îmbătrânit, $\mu\acute{\iota}\sigma\theta\acute{\omicron}\sigma\kappa\omega$ transitiv, încă și $\gamma\alpha\mu\acute{\iota}\sigma\kappa\omega$ și $\gamma\alpha\mu\acute{\iota}\zeta\omega$ cu însemnarea lui $\gamma\alpha\mu\acute{\epsilon}\omega$, mă însor în loc de mă mărit.

B). De substantivele derivate.

Din verburi: a) cu terminațiunea în $\mu\omicron\varsigma$ dela temele în $\acute{\alpha}\xi\omicron$: $\acute{\alpha}\gamma\iota\alpha\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\pi\epsilon\iota\rho\alpha\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\acute{\epsilon}\nu\tau\alpha\phi\iota\alpha\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$; dar și dela temele în $\acute{\iota}\xi\omega$: $\mu\alpha\kappa\alpha\rho\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$, $\delta\omicron\nu\epsilon\acute{\iota}\delta\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\theta\alpha\sigma\alpha\nu\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\rho\acute{\alpha}\nu\tau\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\sigma\alpha\beta\theta\alpha\tau\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\sigma\omega\phi\rho\nu\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$. V. V.

b) Cu terminațiunea în $\mu\alpha$ sunt cele mai multe, aparținând la grecoitatea N. Testament: $\beta\acute{\alpha}\pi\tau\iota\sigma\mu\alpha$, $\rho\acute{\alpha}\pi\iota\sigma\mu\alpha$, $\acute{\iota}\epsilon\rho\acute{\alpha}\tau\epsilon\upsilon\mu\alpha$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\lambda\omicron\mu\alpha$, $\acute{\alpha}\sigma\theta\acute{\epsilon}\nu\eta\mu\alpha$, $\acute{\alpha}\pi\alpha\acute{\upsilon}\gamma\alpha\sigma\mu\alpha$, $\kappa\alpha\tau\acute{\omicron}\rho\theta\omega\mu\alpha$, $\sigma\tau\epsilon\rho\acute{\epsilon}\omega\mu\alpha$. V. V.

c) Terminate în $\sigma\iota\varsigma$ verbale abstracte, puțin cunoscute celor vechi, multe în N. Testament și mai ales în epistola către Ebrei: $\sigma\upsilon\nu\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\sigma\iota\varsigma$, $\acute{\epsilon}\iota\sigma\acute{\iota}\alpha\sigma\iota\varsigma$, $\lambda\acute{\upsilon}\tau\rho\omega\sigma\iota\varsigma$.

d) Nume concrete terminate în *της* dela verburile în *αξω, ιξω υξω*: *διαστής, βαπτιστής, μεριστής, ευαγγελιστής, έλληνηστής, γογγύστής*. Analogic este *κολυβιστής=zaraf*:

e) Termine în *της* dela verburile contrase: *τελειωτής, ζηλωτής, λυτρωτής, προσκυνητής*: analogice: *διώκτης, έπενδύτης*.

2) *Dela Adiective.*

a) Aici se referă unele substantive abstracte, terminate în *της* și *ότης*: *αγιότης, αγνότης, αδελφότης, αδρότης, ικανότης, τιμιότης, ματαιότης, μεγαλειότης, κριότης, αιοχρότης*. Altele în *σύνη*: *έλεημόσύνη, σωφροσύνη, άυχημοσύνη, άγιωσύνη, άγαθωσύνη, ίέρωσύνη, μεγαλωσύνη*; care toate aparțin greutăței posterioare.

b) Cele terminate în *ια* derivate dela adiectivele în *ος, ρος*: *έλαφρία, εϋδαιμονία, παραφρονία*.

c) Neutrelle adiectivelor *ιος-ιον*, nu puține fură întrebuintate ca substantive: *όποζύγιον, μεθόριον, σφάγιον, προσφάγιον*. v. v.

3) *Dela alte substantive*: ca *ειδώλειον* dela *είδωλον*; *έλαιών* dela *έλαία*; *μόλον* dela *μόλος*, *βασίλισσα* dela *βασιλεύς*, *άφεδρών* dela *έδρα*.

Συροφοίνισσα sau *Συροφοινίκισσα* dela *Συρα—φοινίκη—φοίνιξ*.

4) Cuvinte formate dupre norma zicerilor latine sunt: *ήρωδιανός, χριστιανός, καισαριανός*. Sufixul *ανος* aparține greutăței posterioare, și se formează cu dânsul nume gentilice.

5) Dela diminutive sunt de însemnat: *ειβλαρίδιον* dela *ειβλάριον*, iar cei vechi ziceau: *βιβλίδιον* și *βιβλιδάριον*.

Tot așa: *ίματιδάριον, γυναικάριον, ώτάριον, κλινάριον, ψυχίον=sfărămăturică*:

N.B. Substantivele în *ήριον* sunt propriu vorbind adiective neutre și aparțin greutăței posterioare și Bizantinilor. Ex.: *ίλαστήριον, θυματήριον, φυλακτήριον, άνακαλυπτήριον, δεήτήριον*. v. v. Idem *σωτήριον* dela *σωτήριος*, de unde *σωτηρία*.

c) *De adiectivele derivate.*

1) Dela verburi: a) terminate în *ος*, ca *πειθός*, *φανός*, *φειδός*.

b) Terminate în *τος*, care uneori corespunde finalei participiale latine în *tus*; ca *γνωστός*, *σιτευτός*, *ἀπαιδευτός*, *θεόπνευστος*, altă dată finalei iudiectivale, în *bilis*: *ἀόρατος*, *δυσδιάστακτος ἀκατάσχετος*, v. Uneori cu sens activ: *ἄπταιστος* negreșitor; Iar *ἀπείραστος* are și sens activ și pasiv însemnând: neispititor și neispitit. *Παθητός*=pătimitor. *Προσήλυτος*=advenit, convertit.

2) Dela alte adiective. De notat este *πιστικός* dela *πίστος*. Cei vechi ziceau *πειστικός* capabil a înduplică. In grecoitatea posterioară *πιστικός* înseamnă credincios, fidel; Dar la Marc. XIV, 3 și Ion XII, 3, *πιστικός* înseamnă: *curat*, *neamestecat*: *Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου*, Maria luând o litră de mir de nard curat de mult preț. (Evtimiu și Teofilactu). *Ἐπιούσιος* dela *οὐσία* înseamnă: *substanțial*; s'a format după analogia lui *περιούσιος*, *ἐξούσιος*.

3) Dela substantive.

a) Aici se referă *σάρκινος* și *σαρκικός* dela *σάρξ*, însemnând: *carnal*, *dedat carnei*.

b) Adiectivele terminate în *ινός* înseamnă timp: *καθημερινός*, *ὀρθρινός*, *πρωϊνός*; altele termină în *εἰνος* *εἰσκότεινός*, *φωτεινός*.

N.B. Dela *φυλή* se derivă: *δωδεκάφυλος*, *τετράφυλος*.

b) *De cuvintele compuse.*

1) Se întâmplă în N. Testament multe cuvinte compuse (substantive și adiective), a căror întâia parte este nume. Multe din aceste nu se află la autorii anteriori; sunt formate însă după analogia limbii antice. Ex.: *δικαιοκρισία*, *ταπεινόφρων* (*εὐσεβόφρων*, *κραταιόφρων* la Const. Porfirog., *Ἰουδαιόφρων*, *Ἑλληνόφρων* la Cedren), *ματαιόφσόνη*, *σκληροκαρδία*, *σκληροστράχηλος*, *ἀκροβυστία*, *ἀκρογωνιαίος*, *ἀλλο-*

τιεπίσκοπος, ανθρωπάρεσκος, καρδιογνώστης, σιτόβρωτος, ὀφθαλμοδουλεία, εἰδωλολάτρης, εἰδωλόθυτον, δεσμοφύλαξ, ὀρκωμοσία, πατροπαράδοτος, ἰσάγγελος, εὐπερίστατος, αἰμαρεκχυσία, χρεωφειλέτης.

N.B. Αὐθάδης derivă dela αὐτός—ἀνδάνω. Aici se referă: δευτερόπρωτος, διυτεροδεκάτη. Mai rar se întâmplă ca prima parte să fie verb; ex.: ἐθελοθρησκεία, ἐθαλοδουλία.

La unele adiective partea primă este privativul ἄ: ἀμετανόητος, ἀνξερεινητος, ἀνεξιχνίαστος, ἀνέλεος.

† Se află și ἄ intensiv în: ἀτενής, ἀτενίζειν a aținti.

2) Când partea posterioară a cuvântului compus este verb, tema verbului nu se modifică, dacă se compune cu una din cele 18 prepozițiuni (ἀμφί, ἀνά, ἀντί, ἀπό, διά, ἐν, εἰς ἐκ, (ἐξ) ἐπί κατά, μετά, παρά, πρό, πρὸς, σύν, ὑπέρ, ὑπό; dacă însă este alt cuvânt, atunci se modifică puțin: ἀδυνατεῖν, ὁμολογεῖσθαι, νουθετεῖν, εὐεργετεῖν, τροποφορεῖν, ὀρθοτομεῖν, ἀγάθουργεῖν, v. v. Radicalul acestor verbe este un adiectiv compus ca ἀδύνατος. v.

Compuse ale greșităței posterioare se consideră cuvintele: προσωποληπτεῖν (προσωπολήπτης, προσωποληψία, ἀπροσωπολήπτως) Astfel de compuse în care partea întâia denotă obiectul, iar a doua verbul activ sunt mai multe în N.: Testament, necunoscute Elinilor vechi; ca δεξιολάβος, δεξιολαβεῖν a țineă dreapta. Din acestea se derivă: a) *substantive abstracte*; ca σκηνοπηγία dela σκηνοπηγός formator de corturi, κλινοπηγία și altele; b) *verburi*, ca: λιθοβολεῖν, θηροβολεῖν, v. v.

4) Se întâmpină în greșitatea biblică verburi compuse și recompuse, care la scriitorii profani nu se află. Multe din aceste verburi, erau uzitate de cei vechi ca simple, căroră greșitatea biblică le-a prefixat prepozițiuni, spre a supune oarecum acțiunea sub ochi: ca καταλιθάζειν, ucide de tot cu pietre, ἐξορκίζειν a conjură, exorciseză, ἐκγαμίζειν a mărită numai de cât. Analoage acestora sunt: ἀπε-

κδέχασθαι, συναντιλαμβάνεσθαι, παραδιατριβαί, παρακαταθήκη.
Se află și adverbe compuse și re-compuse spre a precisă
mai mult sensul: ἐπάνω, κατενώπιον, κατέναντι, κατεπάνω!

5) Nume proprii de persoane, mai cu seamă compuse
adesea se întâmpină în N. Testament, sub forma contrasă
și scurtată care desigur s'a luat din vorba comună a tim-
pului. Ex.: Ἀρτιμάς pentru Ἀρτέμιδωρος; Νουφᾶς p. Νου-
μόδωρος; Ζηνᾶς p. Ζηνόδωρος; Παρμενάς p. Παρμενίδης,
Δημᾶς, p. Δημήτριος ori Δήμαρχος; Ἐπαφρᾶς p. Ἐπαφρό-
διτος, Ἑρμᾶς p. Ἑρμογένης; Θεοδᾶς p. Θεόδωρος sau Θεό-
δωρος, Λουκᾶς p. Lucanus, Ἀντίπας p. Ἀντιπατρος, Σίλας
p. Silvanus, Σώπρατρος p. Σωσίπατρος. Ziceau și Elinii Ἀλε-
ξᾶς p. Ἀλέξανδρος, Μηνᾶς p. Μηνόδωρος.

Din contră nume terminate în λαός compuse, pre care
Elinii le întrebuițau contrare, ori schimbate în εως, ex.:
Νικόλεως, Ἀρχελαῶς, în N. Testament se uzitează necon-
trase: Νικόλαος, Ἀρχέλαος.

N.B. Cuvintele latine, admise în N. Testament, în ce
privește forma gramaticală se conformează analogiei limbei
grece. Astfel de cuvinte sunt mai ales substantive prin
care se denumesc instituțiuni și magistrături Române ju-
dețiare, monete, vestminte v. v. de care s'a spus mai sus

Cu acest rest se termină notele ce am avut asupra dia-
lectului Alexandrin.

... (d) ...

(4) Se întâmpină în evangheliile și în scrierile apocrife
si re-compuse, care la scrierile proprii au și alte
din aceste verbi, cum vizitate de cei cari
catorci greutatea biblica le-a puzat
sub oarecare actiune sub oareca
de tot cu pietre. ἐσθρέειν a conjuca
... Analoze ...

CATOLICISMUL ȘI ROMÂNISMUL

I.

Românii din Ardeal și Ungaria au primit zilele acestea o grea și ireparabilă lovitură. Papa dela Roma a încuviințat printr'o anumită bulă (decret) înființarea unei noi episcopii greco-catolică sau unită însă ungurească, cu credincioși în cea mai mare parte luați din eparhiile româno-unite din Blaj, Gherla și Oradea Mare. Se răpesc din aceste eparhii 80 parohii cu credincioși numai Români. Numărul credincioșilor Români răpiți din sânul bisericii lor naționale se ridică la zeci de mii.

II.

Să arătăm acum mai deaproape cum s'au petrecut lucrurile. În părțile de Nord Vest, Nord și Nord Est ale Transilvaniei și Ungariei, comunele românești au fost an cu an influențate de curentul maghiarizării. Sunt comune românești cu totul maghiarizate, iar altele aproape și pe cale de a fi maghiarizate. Cine mai amintează acestor creștini că sunt Români eră numai biserica. În biserică mai auzeau ei graiul românesc; aici li se mai spunea din când în când, ce datorii au ei și ca fii ai neamului românesc.

Ungurii nu puteau însă să vadă aceasta cu ochi buni. Ei considerau pe acești creștini ca adevărați și buni Unguri. De aceea voiau cu orice preț să-i scoată de sub jurisdicțiunea bisericii românești; să-i scape de orice influență românească. În scopul acesta de aproape 50 de ani au tot intervenit pe lângă Papa să aprobe înființarea unei Eparhii

greco-catolice pentru Români și Rutenii, cari și-au pierdut limba și cari mai sunt pe cale de a și-o pierde cu totul. Trebuie știut că Unguri greco-catolici sau uniți nu se găsesc. Ungurii sunt sau Romano-catolici sau Calvinii. Papa n'a îndrăsnit să dea o asemenea lovitură Românismului atât de greu încurcat în părțile acelea. În timpul din urmă însă guvernul unguresc a întrebuințat toate mijloacele și a hotărât pe Papa să le satisfacă dorința de maghiarizare. Acum două luni se vorbea numai despre aceasta. Români au protestat prin întruniri publice: a protestat preoțimea și episcopatul. S'a trimis chiar P. S. Radu Episcopul dela Oradea Mare la Roma, ca să arate răul cel mare ce se face bisericii unite românești, cum și Românismului. Se vorbea pe tăcute cum că Papa n'are să satisfacă cererea guvernului unguresc. Un bun prieten al meu de origină de peste Carpați, mi-a spus acum o lună și jumătate că are informații pozitive cum că, nu se va înființa o eparhie greco-catolică ungurescă, fiindcă Papa nu vrea să indispuie pe Români. Și dacă se va întâmpla contrariul, Români vor deveni cei mai mari dușmani ai Papismului. S'a văzut acum în ce fel lucrează Papa dela Roma. Sprijină pe cei puternici pe socoteala celor slabi. Sprijină pe Unguri în defavorul Românilor.

*

Iată partea din bula papală, care ne interesează:

«Se ridică la demnitatea de reședință episcopală a noii dieceze limitate (cum s'a spus mai sus) orașul Hajdu-Dorogh. Episcopul va locui în casele oferite de oraș și cari se vor repara și acomoda de guvernul Ungar; plata lui va fi pe an 40.000 coroane, iar pentru oficiile diecezane va avea alte 12.000 coroane, toate plătite an cu an. Capitolul cu șase canonici, înființarea seminarului, plata profesorilor, susținerea clericilor, toate se vor suportă de guvern. Poruncim de asemenea ca vechile «mensae episco-

pești» de ritul românesc, să-și rețină ca mai înainte beneficiile posedate până acum și fundațiunile pioase făcute în favoarea dieceziilor române, așa că în nici un chip să nu poată și să nu fie cu putință a se separa de ele și a se alătura nouii dieceze din Hajdu-Dorogh.

Ce privește limba liturgică a acestei noi înființate dieceze poruncim să fie greaca veche, cea vernaculă, însă să se tolereze numai în funcțiunile extra liturgice în acelaș chip cum este permis conform decretelor sfântului scaun a se folosi de ea în bisericile de ritul latin».

În trei ani preoții au să învețe greaca veche, până atunci întrebuințează limba de acum. Este însă cu totul oprit limba ungurească, care nefiind liturgică niciodată nu este a se întrebuia în sacra Liturghie.

Majestatea Sa (Regele) va avea dreptul precum în celelalte dieceze, să prezinte Papei, pe cine ar dori să fie pus episcop. Dieceza de Hajdu-Dorogh devine sufragana Primatului Ungariei. Cu aducerea la îndeplinire a bulei prezente se însărcinează Nunțiul din Viena.

Am reprodus partea aceasta din bulă de pe «Românul» din Arad.

III.

E ușor de înțeles că Ungurii au primit această dispoziție papală cu cel mai cald entusiasm. Toate ziarele maghiare cântă ditirambic acest mare succes al neamului maghiar. Comunicatul Guvernului spune că «de acum înainte se pune stavilă romanizării populațiunii maghiare din Transilvania». Oficiosul Guvernamental «Budapesti Hirlap» afirmă în articol de fond că, bula papală însemnează izbânda unei lupte de cinzeci de ani din partea Maghiarilor, cari de acum înainte vor avea în sfârșit o autoritate bisericască firească și națională. Presa obiectivă din Austria vede în crearea acestei episcopii maghiare o tendință violentă de maghiarizare și prevede și urmările. Așa bună-

oară «Grösse Ostereich» cunoscutul ziar din Viena spune că, o dovadă despre tendința politică meschină a episcopiei o găsește foarte clară în împrejurarea că, din cei doi bărbați de stat, cari vor să traducă în faptă Episcopia greco-catolică, unul Tisa e calvin, celălalt Lucacs, armean-francmazon. Deviza: «Los von Rom» (să ne despărțim de Roma, adică de biserica catolică) le va arăta Românilor calea, pe care vor avea să plece de acum și biserica romano-catolică din Ungaria va afla prea târziu că încăpută pe mâinile francmazonilor și jidanilor își sapă singură groapa. Ziarul «L'Italie» care apare în limba franceză în Roma și care e adesea inspirat de cercurile înalte clericale, nemulțumite de politica oficială a Vaticanului spune cu privire la această chestiune următoarele: «ziarele maghiare s'au grăbit să aclame cu entusiasm publicarea bulei, prin care se înființează noua dieceză de rit grec în Ungaria. Cei mai zeloși în aplause la adresa curiei romane sunt calvinii din regatul apostolic al Sfântului Ștefan.

Ace stă ardoare exuberantă este cel puțin suspectă și ar trebui să invite curia romană să facă reflexii serioase, căci ultimul cuvânt n'a fost încă zis în privința promulgării acestui document pontifical...

Rămâne de știut apoi în ce condiții se va face înființarea noii dieceze greco-maghiare și dacă parohiile desemnate în bulă ca fiind supuse jurisdicțiunii noului episcop, vor voi să abdice toate la naționalitatea lor și să se preteze la jocul maghiarilor. *Prin crearea acestui nou episcopat ungureșc, sf. Scaun a deschis în mod larg porțile la o viitoare schismă.*

Viitorul va dovedi că noi avem dreptate și că încă odată s'a lucrat *motu proprio*, dar fără *certa scientia*, cei în drept lăsându-se atrași de câteva promisiuni înșelătoare. Și totuși acei cari au semnat în grabă bula ar trebui să-și amintească de Banfy, ale cărui afaceri postume le fac acum».

*

Românii greco-catolici sau uniți de peste carpați au rămas consternați în urma publicării bulei. Nu se așteptau la atâta vitregie din partea scaunului papal. Nu e preot român unit; nu e român, care să nu fie copleșit de durere. Mai mult: în durerea lor ne fac și nouă aspre imputări că nu i-am ajutat în această gravă chestiune....

Reproducem aici partea finală dintr'un articol publicat în «Românul» organul autorizat al partidului național român din Transilvania și Ungaria. Iată ce se spune aici: «Dar dacă Dumnezeu nu i-a lovit pe cei din România cu orbire totală, dacă își vor da seama acum, în supremul moment, ce factor distructiv în viața neamului nostru sunt iezuiții Papei, cari au provocat în Regat criza religioasă din anul trecut, cari au uneltit cu hegemonii noștri împotriva noastră, o, atunci România ar trebui să-i adune din toate unghiurile țării pe toți popii și iezuiții romano-catolici, să-i îmbarce pe un vapor și să-i ducă peșcheș la Roma, cum au făcut odinioară Portughezii și Spaniolii. Acestea să fie represaliile pentru episcopia greco-catolică maghiară! Vom vorbi prin București ca să se audă la Roma!».

Desigur că ni se umple inima de durere la auzul unor asemenea cuvinte. Și nu e Român conștient care să nu-și dea seama de pericolul ce amenință pe frații noștri greco-catolici de peste Carpați. Ungurii nu se vor mărgini aci, ci vor căuta să maghiarizeze treptat, treptat și pe toate căile și prin toate mijloacele. Le rămăsese Românilor biserica ca aproape singurul refugiu pentru păstrarea și apărarea naționalității și limbii poporului român. Acum a pus-o și pe aceasta în serviciul maghiarismului, Papa dela Roma. Ce amară și dureroasă decepțiune! Vom vedea ce vor spune în Revista lor, catolicii și uniții din Regatul român despre această purtare față de Româanism a scaunului papal. Ce vor spune Românii noștri din Regat, cari sprijinesc interesele catolicismului, cu toate că au ochi și nu vor să vadă,

și urechi și nu vor să audă, că cele mai sfinte interese ale neamului nostru sunt amenințate și lovite. Dar despre aceasta altădată, amănunțit și cu dovezi!

*

D-nul N. Iorga vorbește și D-sa în «Neamul Românesc» despre întemeierea acestei Episcopii maghiare. Reproduc următoarele: «Episcopie maghiară va fi deci. Dumnezeu va vorbi ungurește cu Românii, cari numai în biserică mai auzeau limba ce fusese sute de ani a înaintașilor lor. Plângerile Românilor au fost zadarnice. O prevăzusem. Ne întoarcem la argumentul adus atunci: Papalitatea putere de pe această lume, întărește. Și mai greu decât bieteale noastre opinci a tras cisma cu pinteni a statului unguresc. Cu ce drept i s'ar fi cerut Prea Sfântului Părinte să-și jertfească interesele pentru cei puțini, slabi și fără organizare?

Cei cari își uitaseră limba vor zice și «Tatăl nostru» în limba stăpânitorilor. Câtva timp se vor mai numi pe sine Români și apoi vor părăsi și acest obicei, ajuns acum primejdios. Așa moare o conștiință națională».

*

Așa este! Cu pierderea limbii, se pierde și conștiința națională! Și dacă s'a pierdut conștiința națională? Atunci nu ne mai leagă nimic de cele zeci de mii de Români, dați pradă maghiarismului de Papa dela Roma. Nu va mai exista nici o legătură sufletească între noi și ei. S'a pus cruce neamului nostru în acele părți.

(Va urma).

G...

UN ARTICOL IMPORTANT.

Ne aflăm încă în plin indiferentism religios, curent format de vântul ce-a suflat spre țara noastră din Occident. Coloanele acestei reviste au stat gardă neadormită și au pus piept cât au putut acestui nenorocit curent, și nu de puține ori dreptatea, celor ce întvedeau prăpastia către care eram împinși cu putere, a fost recunoscută chiar de adversarii cei mai declarați.

Astăzi, deși târziu, totuși avem satisfacția să constatăm, din însăși învățămintele nenorocirilor acelu Occident, că drumul mers de noi a fost și este bunul și adevăratul drum și că, dacă am fi fost ascultați la vreme, am fi putut fi scutiți de multe din neajunsurile și nenorocirile ce ne-au venit peste cap.

Nu de mult, cancelarul, Lloyd George a pronunțat, la Cardiff, un important discurs, asupra rolului Bisericii în marea chestiune socială; discurs care pune în plină lumină însemnătatea pe care o are Biserica în mecanismul marelui și greului car social. El a fost tradus și reprodus de o mulțime de reviste, străine și atât pentru acest fapt, cât și pentru motivul de a evidenția odată mai mult adevărul, susținut continuu în coloanele acestei reviste; îi dăm loc în întregime, mai la vale. Iată-l:

«N'am venit aci să apăr interesele nici unui partid. Nu

voesc să susțin nici fățiș nici pe departe vre un program politic. Voesc numai să stârnesc o pornire, care să silească pe toate partidele să se apuce, să cerceteze mizeriile sociale, și mi se pare că sfera înrâuririi Bisericii ar fi nu să sprijine partidele, nu să propună reforme anumite, ci să stârnească o astfel de pornire, în cât să fie cu neputință oricui de a stă la cârma regatului, fără a ține seamă de întâmpinarea și leacul acestor nevoi.

Politica noastră în afară este mai presus de înrâuririle partidelor, pentru că este în joc cinstea țării. Așa ar trebui să fie și când e vorba de colibe și tot astfel când este vorba despre cărciumi. La urma urmei este o pată murdară pentru steagul țării, când ocrotește în cutele lui copii cari zac în noroi, cari mór de foame, bărbați și femei rău plătiți, rău hrăniți, rău adăpostiți, o scârbă atât de vădită, ca și cum ar adia un vânt peste un câmp de bătae, unde am fi suferit o înfrângere. Prima datorie, pe care am avea-o de îndeplinit, ar fi să creem o mentalitate, o pornire sufletească, care să silească pe bărbații politici din toate partidele să se îngrijească de aproape și să ieă măsuri corespunzătoare pentru întâmpinarea nevoilor de care este vorba, oricare ar fi guvernul în vreme. Sărăcia nu ne-a venit prin vina Providenței, care dă cu belșug tot ce avem spre trebuință. Sărăcia, mizeria, lipsa nu sunt în țara asta, din cauză că pământul ar fi sterp și nu ar produce destul pentru toți. În țara asta, care e cea mai bogată din lume, sunt milioane de bărbați, femei și copii cari bat drumurile fără vină, apăsați de nevoi și desnădejde. Sărăcia își întinde pustiirea nu din vina celor cari o îndură.

Dar iată ce mai susțin eu: Sunt o mulțime de ființe cari duc un traiu plin de nevoi, de lipsă, de desnădejde, parte din vina lor, dăr cea mai mare parte din vina lumii în mijlocul căreia trăesc. Și să nu credeți că veți pune capăt acestei mizerii, să nu credeți că ați dezlegat

problema, alergând la pomana celor milostivi. Acest mijloc e lipsit de puteri. Ce ar fi, dacă am ține armata și marina prin subscripții de bună voie! Dacă, pentru apărarea țărmurilor, v'ați bizui pe cuvântări mișcătoare de patriotism, n'ați putea clădi și întreține nici o flotă de luntrii chinezești. Tot astfel vă va fi cu neputință să scăpați de mizerie și de sărăcie cu ajutorul strigătelor de felul acesta. Comunitatea, atât cât există, trebuie să chibzuiască asupra acestora cu toată puterea. Ei i se cade să afle toate mijloacele cu putință, să sece mlaștina și să o schimbe în câmp verde și roditor.

Dar care ar fi răspunderea Bisericii în această privință? Răspunderea ei ar fi aceasta: Biserica lui Christos călăuzește, cercetează și însuflă conștiința; ea statornicește cumpana morală, cu care se îndrumează poporul spre ideal; ea pune la cale treburile nu numai în Senat și în Camera de consiliu, dar și în prăvălioare și în uzine și trebile de toate zilele. Impotrivirii hotărâte a Bisericii nu poate stă față nici un interes, ori cât de puternic ar fi. Mare îi este puterea, mare îi este răspunderea! Nu mă unesc cu cei cari cred și susțin că Biserica trebuie să se mărginească numai la cele sufletești. Cei cari susțin asemenea păreri seamănă neîncredere în învățăturile Mântuitorului. Aceștia se leapădă de învățăturile și faptele Celui mai mare învățător.

Mizeria, astăzi, la noi, e mai vădită ca oricând. Robia, cu privire la muncă, e mai aspră ca altă dată; continuitatea și siguranța muncii nu au garanții ca în veacurile trecute.

Acum, care să fie sarcina Bisericii în fața mizeriilor sociale? Sarcina Bisericii nu ar fi să se coboare în câmpul partidelor, nici să arate vre-o măsură anumită. Sarcina Bisericii ar fi să lățească o stare sufletească, să creeze o atmosferă, așa încât guvernul țării noastre, legislatorii ori

chiar municipalitățile să aibă posibilitatea nu numai de a aduce cu înlesnire îndreptarea relelor, dar nici să n'aibă încotro, dacă n'ar aduce această îndreptare.

Mai întâiu Biserica trebuie să deștepte conștiința națională și să-i desvăluie existența nedreptăților; mai trebuie să trezească sentimentul răspunderii, ca să ajungă să curme nedreptățile. Apoi Biserica trebuie să sădească în toți un îndemn la sacrificiul personal, fără decare este absolut cu neputință unei țări, să deslege probleme de o însemnătate atât de mare. Biserica trebuie să stăruie ca să se cunoască și să se spună adevărul cu privire la toate nedreptățile. În țara Galilor, partea aceasta este desigur una din cele mai fericite după pământ; totuși, în unele județe, se află locuințe omenești, care sunt o rușine pentru civilizațiunea noastră. Mă cutremur, când mă gândesc ce ar ajunge moravurile acolo, dacă nu s'ar găsi în acele văi unele biserici și paraclise a căror înrâurire să îmblânzească și să curețe starea sufletească a mulțimei!

Datoria noastră, însă, nu se mărginește aci. Suntem datori de a lua răspunderea grea, ca să desființăm pricina răului.

„Ce face oare Biserica?” Ea ar trebui să se îndrepteze ca un far spre toate colibe, făcându-le să cunoască, să îmboldească și să împingă autoritățile la lucru. La țară și la orașe sunt locuințe clădite în condițiuni rele, nu din lipsă de loc, nici din grămădirea populațiunei. Cu toate acestea, în clima cea mai sănătoasă de pe pământ sunt lăcașuri unde s'a încuibat tuberculoza, umezeala, întunericul, groaza și istovirea; un biciu groaznic seceră bărbați, femei și copii chiar în vârsta când s'ar cuveni să fie toți plini de viață, de putere, folositori și buni de muncă.

E grozav să te gândești că, în unele părți ale țării, niște femei sunt osândite la moarte, pentru crima că sunt prea strâns legate de bărbații lor, și copiii micșori sunt urșiți

la moarte din pricina ticăloasei alcătuirii a locuințelor. Biserica are și ea, desigur, partea ei de răspundere aci.

Ce înseamnă vorba «sărăcie»? Nu înseamnă că unii oameni sunt lipsiți de bun traiu. Sărăcie înseamnă că n'au oameni cu ce să-și facă cele de trebuință pentru ei și copiii lor. După D. Rowntree, un sfert din populațiunea noastră trăește în sărăcie, chiar în timpuri de belșug. Să fie aceasta oare, că țara nu-i poate ține sau că pământul ar fi sărac? Nici una, nici alta. Dacă vom analiza ultima statistică, vom vedea că modul de repartiție al produsului acestei țări e pricina și ne vom convinge că sărăcia de azi nu e urmarea lipsei de belșug.....

Datoria celor pe care i-a binecuvântat Providența este de a face jertfe pentru alții. S'ar zice că vorbesc ca socialiștii și întărit clasele unele contra altora. Să lăsăm la o parte vorbele astea de papagal, pe care oamenii nechibzuiți și care nu pun măsură gândului și cugetării le-au auzit dela alții scurți la minte și la vedere și ei le spun pretutindeni. Să ne îndreptăm spre fapte adevărate, îngrozitoare, spre ființe omenești, cari se sbat și sufer în prăpastie. Să lăsăm la o parte vorbele de pristos, care acoper ca o pătură prăpastia lipsei, și, cu ajutorul dragostei celor cari ne pot ajuta, să arătăm și dăm la iveală modul cum se sbat unii în ghiarele morții.

Să spunem în gura mare că este datoria Bisericii să aducă cu stăruință aceste fapte la cunoștință, pentru ca tot omul să-și simtă răspunderea și să înțeleagă că trebuie să dea ajutor prin jertfă.

N'ar avea nici un rost să încercăm a pune capăt acestei probleme, fără jertfe din partea clasei înlesnite. Aceasta este învățătura de căpetenie a Creștinismului: Cei căzuți nu se pot răscumpăra fără jertfa celor de sus.

Nu este cu putință să te atingi de vreun rău și să nu afli că de el sunt legate interese mari, cărora le priește

și se desvoltă la umbra acestui rău. Lovind în rău, îți sfarâmi popularitatea, îți pierzi trecerea și ai să înfrunți furtuni de sudălmii și de clevetiri. Ajutați pe cei ce luptă!

Nu credeți că dau a se înțelege ceva despre mine.

Nu, eu sunt un vâslaș prea bătut de furtuni, ca să mai știu seamă de lovituri; dar cunosc oameni de inimă, răpuși de mușcături veninoase, tocmai când apucaseră pe calea binelui.

Nici un ucenic de ai lui Iisus Nazarineanul n'are dreptul să lase singur pe cel care dă ajutor omenirii. Să aibă Dumnezeu milă de dânsul, de va fi nevoie! Sarcina e mare, e nemăsurat de mare. Este sarcina pentru care a venit Mântuitorul, adică să ridice pe cel mic din pulbere, pe cel sărac din noroiu. Numai Biserica creștină poate îndeplini datoria aceasta. Dacă jumătate din sumele, pe care le dăm în fiecare an pentru pregătiri de războiu, s'ar hotărî pentru desființarea mizeriei, care om de stat n'ar face minuni? Biserica să nu stea nepăsătoare și cu brațele încrucișate, când milioane de ființe omenești sunt prada des-nădejdei! Biserica nu poate zice: «Au sunt eu păzitorul fratelui meu»? Mă întreb: ce ar fi fost la sărbătorile Crăciunului, dacă cei așezați în larg și belșug la masă ar fi văzut, în mijlocul petrecerii lor, o mână nevăzută dând zidul la o parte și arătându-le, într-un alt locaș, bărbați, femei și copii, ca și ei, sau poate mai buni la suflet, rebeși și tremurând de frig în cocioabe săracăcioase? Să spun tot eu: Bucuria le-ar fi încremenit în inimă. Conștiința națională le-ar fi fost sguduită mai mult ca totdeauna. S'ar fi strigat din toate colțurile țării cărmuitorilor să se apuce de lucru, ca să ne scape de bicele și scorpioanele mizeriei.

Ei bine, e datoria Bisericii să dea la o parte zidul și să ne țină ochii deșchiși, până când priveliștea lipsei, a ne-

norocirei și a desnădejdei, se va schimba în priveliște de bucurie și nădejde!»¹⁾).

Acestea sunt cuvintele pronunțate de un Lloyd George, cari, bineînțeles, n'au «greutatea» epigonilor noștri, dar au importanța și greutatea capului chibzuit și adânc gândit. Să sperăm că, cu timpul, această adiere a vântului răcoros și plin de sănătate se va abate și generaliză tot mai mult și asupra țării noastre, iar cei rătăciți se vor întoarce la calea cea adevărată!

Badea Mangâru.

Discursul I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei²⁾.

*Scumpi ofițeri,
Falnică adunare,*

Avem în fața noastră o jertfă.

Tânărul ofițer Caranda, plecat pe neașteptate dintre noi e jertfă a dragostei sale pentru cariera militară, în care a slujit cu credință și devotament până în ceasul morței. Prin zbor, voind a cuceri văzduhul, el a căutat a înălța tot mai mult gloria vitejei noastre armate, făcându-i un nume falnic în rândul armatelor mari ale altor popoare.

Aceasta i-a fost nobila năzuință care l-a însuflețit. Ea'l face a ne fi cu atât mai scump, cu cât pentru îndeplinirea ei nu s'a dat la o parte din calea primejdiei, mergând până la jertfă.

Jertfa lui nu e mai mică decât a celor ce au căzut

¹⁾ Le Christianisme Social XX, 2.

²⁾ Ținut în Mitropolia din Iași la înmormântarea Locotenentului Gh. Caranda, mort în exercițiul aviațiunii militare.

luptând împinși de datoria militară către țară. Căci el s'a luptat din dragoste și devotament, în timp de pace, pentru buna reputație a armatei al cărei devotat oștean era. Prin aceasta el a devenit un adevărat viteaz. Înaintașii lui au luptat prin văi, câmpii, șanțuri și redute sub conducerea marilor Voevozi, lăsându-și nume de viteji. El, a năzuit a stăpâni puterile văzduhului pe care plutind, să lupte când va fi nevoie, pentru apărarea țării și păstrarea numelui cel bun al armatei noastre.

Cu drept cuvânt: Locotenentul Gh. Caranda e un viteaz între vitejii noștri dela Rahova, Războeni, Călugăreni și Plevna.

Așa fiind, voi jalnici și îndurerați părinți, mângâeți-vă în aceste momente de tristeță pentru țară, căci fiul vostru iubit s'a făcut și fiu scump al patriei.

Voi camarazii lui de arme, fiți mândri, că din rândurile voastre s'a înălțat Caranda, căzut jertfă a luptei pentru stăpânirea văzduhului.

Mândrii să fim și noi ieșenii, căci orașului nostru i-a fost dată dureroasă cinste, să dea cea dintâi jertfă pentru succesul aviațiunei române, ca nou mijloc de luptă pentru apărarea țării. De altfel, știut e, că Iașul a dat multe jertfe pentru ideile mari, care au contribuit la mărirea și înălțarea patriei.

Voi jalnici părinți! ve-ți ridică fiului vostru o cruce la mormânt. Patria însă, îi va păstra pururea amintirea-i neștearsă a marei lui jertfe. Chipul lui Caranda, ca o pozoabă aleasă trebuie să fie în casele tuturor camarazilor și oștenilor români, drept pildă vie și îndemn la jertfire.

Mergi în pace suflet de viteaz!

In cer tu te vei întâlni cu sufletele vitejilor lui Ștefan, Mihai și ai marelui Căpitan dela Plevna, a căror oseminte ne sunt scumpe ori unde se gădesc. De acolo—din cer, de unde Dumnezeu v'a așezat, voi suflete de viteji! toate

la un loc, veți privi cu mândrie la vitejiile săvârșite de urmașii voștri, cari la vreme ca și voi, vor ști să lupte vitejește pentru țară, lege și neam

Binecuvântarea Domnului să te însoțească de veci; iar țara fie-ți recunoscătoare pentru jertfa ce singur tu te-ai adus, spre a ei cinste.

Veșnică să-ți fie pomenirea.

DONAȚIUNI.

Epitropia parohiei Zlătari aduce mulțămiri D-lui Mircea (proprietar Caru cu Bere), care iubind podoaba Casei Domnului, în ziua de 23 Martie a. c. a binevoit a dărui bisericii Zlătari lumânări pentru policandre cu ocaziunea Invierei Domnului nostru Iisus Hristos, în valoare de 73 lei 50 bani. De asemenea epitropia Bisericii Zlătari, aduce mulțămiri D-lui Cănuță, mare proprietar, care a binevoit a dărui bisericii filiale Sf. Dumitru o perdeă de mătase brodată cu fir bun, pentru ușile împărătești și o poală tot de mătasă și brodată cu fir bun, ca îmbrăcăminte la iconostas.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Ioan C. Filitti, care în luna expirată Iunie a. c. a dăruit bisericii filiale Sf. Dumitru, din parohia Zlătari din București, o sfântă Evanghelie, ediția Sf. Sinod din an. 1911, îmbrăcată în argint pentru pomenirea la sfintele slujbe a familiei Domniei Sale.

Se aduc mulțămiri publice, persoanelor din Craiova, cari au donat bisericii din parohia Ghercești județul Doljiu, trei chilograme lumânări pentru sfeșnicele împărătești și policandru; D-lui Administrator al Casei Bisericii, care a donat bisericii filiaale din zisa parohie, o evanghelie, ediția Sf. Sinod, pe care a legat-o în piele de marochin, Preotul I. Constantineanu și locuitorul Ilie Iliuță.

Se aduc mulțămiri publice, Onor. Adm. a Domeniului Coroanei, care a făcut donațiuni bisericii din satul Lișteava, pendinte de parohia Grindeni jud. Doljiu, și anume: 2000 lei ajutor pentru construirea bisericii. 500 lei pentru un clopot cu inscripția „dăruit de M. S. Regele Carol I

și Regina Elisabeta pentru biserica din satul Lișteava la anul 1885". Două rânduri complete de sfinte odoare. Un rând complet de cărți de ritual litere vechi. Cinci candelă și una candeluță. Opt sfeșnice de lemn și una cruce pentru sf. prestol. 12 volume cărți pentru bibliotecă. A împrejmuit biserica și cimitirul cu toate cheltuelile care sau ridicat la suma de lei 2000. A plantat curtea cu peste 200 pomi roditori. A adus în curtea bisericii tot materialul necesar construirii clopotniței care se va face în curând. De curând a trimis un rând de vestminte preoțești, A scutit pe preoți și cântăreți de taxa erbăritului a 2 vite mari 10 oi și 2 rămători de fiecare persoană în parte. A construit în acest sat un local de școală care a costat peste 30000 lei.

Se aduc mulțumiri enoriașilor bisericii din parohia Căndești (Neamțu) și anume: D-nei Maria și D-lui Ioan Tăzlăcanul, inginer Căile Ferate Române din Adjud; D-nei Maria și D-lui Iacob Tăzlăoanul, proprietar din Bacău; D-nei Gabriela și Dimitrie Tăzlăoanul, magistrat din Capitală; D-nei Elena și D-lui Dimitrie Rafailă, proprietari, cari au binevoit să contribuiască cu suma de 200 lei pentru cumpărarea cărților bisericesti necesare acelei biserici, anume, cele 12 Minee, un Apostol, un Octoih mare, o Panahidă și slujba Invierei.

D-na Elena Șt. Vasilescu și D-nul Gheorghe C. Dobrescu cu soția sa Teodora din Ploești, proprietarii moșiei Gherăseni, binevoind a înfrumuseța cu pictură biserica parohială din comuna Gherăseni, jud. Buzău, pe spese proprii, li se exprimă mulțumiri publice.

Se aduc mulțumiri D-lui Aristotel Cotimani din parohia Plosca, jud. Teleorman, care a dăruit bisericii respective un disc, o steluță, o linguriță, o oopie și un miruitor de metal alb.

Se aduc mulțumiri publice d. Alexandru Vasiliu care a dăruit bisericii din parohia Broșteni jud. Dâmbovița, un epitrahil în valoare de 40 lei.

Se aduc mulțumiri d-lui M. Bădulescu, proprietar în orașul Giurgiu, care a binevoit a dăruia bisericii catedrale din acel oraș un rând de odăjdii diaconești, în val. de 200 lei.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICESTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	Evhologiu.	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
21	Minee (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	> Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	> Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	> Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
33	Prohodul Domnului	1	—	—	—	—	—	—	50
34	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
35	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
36	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
37	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
38	Slujba Sfântirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfântirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
40	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
41	Sasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
42	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
43	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
44	Triod	18	—	25	—	21	—	—	1 30
45	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
46	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	—	1 30
47	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
48	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Evangheliști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maică Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrute artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa *P. S. Director al Tipografiei*, costul cărților, *fără cheltueli de transport.*

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieriu Meletie Constanțianul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

S P R E Ș T I I N Ț Ă

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiepiscop Teofil Ploșteanu (suplinitorul d-lui Dr. D. G. Boroianu), D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangăru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiepiscop Meletie Constănteanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiepiscop Meletie Constănteanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrate, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De același: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «Culegere de cântări bisericești». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De același: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De același: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De același: «Din corespondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incercări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiepiscop Meletie Constănteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

Copie după ordinul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei
cu No. 1219 din 14 Aprilie 1912.

Prea Sfințite,

Având în vedere că muzica Sfintei Biserici orientale care este bogată în variațiuni frumoase, cu care s'au deprins bunii și străbunii noștri și din ale căreia multe faceri și floricele muzicale au străbătut până și în cântecele poporului de rând, dela o vreme încoace este mult ocărită de către unii și alții cum că este urâcioasă, scrisă cu cârlige, se cântă pe nas, este cu totul arhaică, mai urâtă ca muzica vocală și altele. Noi observând necuviincioasele epitete și învinuiri ce i se aduc cu nedreptul și numai pentru că acei chemați să o cânte nu-și cunosc bine cântările pentru care sunt angajați, astfel că din cauza ignoranței așa porecliților cântăreți nasali se batjocorește frumoasa și străvechea instituțiune a cântărilor bisericesti române.

Având în vedere că vechiul sistem de cântări bisericesti cu care suntem obicinuiți; pe lângă aceea că dacă se execută bine frumoasele și melodioasele cântări, dar mai au și avantajul că ele îmbrățișează și satisface întregul ciclu al sărbătorilor bisericesti de peste tot anul, putându-ne ajuta și cu mai puține persoane la strane, pe când cântările corale nu prezintă aceste avantaje; de oarece, acest din urmă sistem nu poate avea cântările peste tot anul complete ci numai a unor anumite ocaziuni, ușor de nu-

mărat și mult costisitor fiind un cor compus din un mare număr de persoane necesare partidelor respective, putând astfel fi întrebuințate în biserică numai ca un lux scump plătit, pe când cântările orientale prezintă avantajul de a fi și iconomice și îndestulătoare tuturor serviciilor anuale.

Pentru aceste motive Noi, în dorința de a vedea prosperând vechiul, iconomicul și îndestulătorul nostru sistem de cântări bisericesti alătura de muzica vocală, merit mai mult pentru ceremonii mari, Ne-am gândit atât la organizarea mai de aproape a școlii de cântăreți bisericesti, cât și la necesitatea ce se simte ca cântăreții bisericesti să fie mai bine aleși, ca astfel cântarea în biserică să inspire adevărata evlavie și să înalțe mintea credincioșilor, dispunem ca pentru fiecare *loc vacant* de cântăreț în Capitală, să se țină *concurs între titrați speciali*, urmând a fi examinați din toate cântările bisericesti după note, și din orânduelile tipicului bisericesc necesar lor. Deci am rânduit *o comisiune* examinatoare permanentă pentru candidații titrați, care se va compune din cei 2 protoierei ai Capitalei, amândoi psalții Catedralei Sf. Mitropolii, dimpreună cu profesorii școlii de cântăreți de aici; sub onorifica prezidenție a Prea Sfinției Voastre.

Candidații concurenți vor face diferite servicii bisericesti complete, de rând și de sărbători, la catedrala Sf. Mitropolii în azistența comisiunei, care îi va *adnota imediat*, iar despre teorii vor fi examinați toți în vestmântăria Catedralei. Prea Sfinția Voastră veți binevoi a avea grija ca comisia să alcătuiască un tablou sinoptic în care să fie trecute mai întâi titlurile (de școală) a candidaților, *al II-lea notele obținute la cetirea curentă, cântare și tipic* și al III-lea actele ce vor posedă candidații. Apoi veți face un raport detailat cu tabloul *anexat*, pe baza cărora se vor da celor reușiți decretele cuvenite.

Notațiunea se va face cu cifre: 1—10, șase fiind cea mai mică notă admisibilă.

Primiți etc.

(ss) *Mitropolit Primat Konon.*

Director (ss) *D. Sireteanu.*

Copie după adresa Sfintei Mitropolii a Ungro-Vla-chiei către P. S. Arhiereu Evghenie H. Piteșteanu, cu No. 2829 din 19 Iunie 1912.

Prea Sfințite Părinte Evghenie,

Cunoscută fiind de toată lumea reaua stare a cântăreților bisericești și marea ignoranță a multora din aceștia în meșteșugul cântărilor pe cari sunt chemați a le profesă: Noi în dorința de a putea îndrepta această regretabilă stare de lucruri la stranele bisericilor, Ne am îngrijit de multă vreme înainte atât pentru a încerca îmbunătățirile posibile, cât și pentru ridicarea nivelului acestui ram de cultură prin anumita școală de cântăreți bisericești. Pentru aceasta deodată cu venirea Noastră în capul acestei de Dumnezeu păzite Eparhii, gândindu-ne la cele mai posibile de făcut acum, între altele am luat serioase măsuri pentru curățirea de mediocrități și înălțarea nivelului de specialiști aleși în corpul cântăreților dela Bisericile Capitalei; pentru înlesnirea acestui scop am instituit o anumită comisiune permanentă spre examinarea tuturor noilor aspiranți la ocuparea unor asemenea posturi când devin vacante în Capitală, și mai ales pentru acei ce n'au cursuri speciale de cântăreți bisericești; numind în comisiunea respectivă tot ce am crezut că ar fi mai propriu pentru bunul scop urmărit: Precum 2 profesori dela școala de cântăreți a Sfintei Mitropolii; 2 psalți ai catedralei, cei 2 protoierei ai Capitalei, cântăreți fiind ei singuri, de împreună cu un profesor pentru aceste cântări dela Seminariile din Capitală.

Spiritul cel rău însă se vede cum că fatalmente caută să-și vâre coada la orice întreprindere bună și folositoare, căci, și în cazul de față Noi preferind ca președinte al comisiei permanente pe acel profesor de Seminarii, ca crezut mai în general specialist în amândouă felurile de cântări bisericești, anume pe D-nul Popescu I. Pasărea. Acesta însă după ce primise această frumoasă însărcinare și convocase comisiunea ca Președinte, și fixase ziua concursului pe care o așteptă un număr de vre-o 14 candidați

pentru concurs, inspirat cred de un spirit rău voitor și vrând să pună piedici lucrului prin el început deja, să prezintă în ziua de 12 Iunie a. c. cu o cerere subscrisă de un număr dintre cântăreții locali, fără a fi luat parte acolo și vre unul dintre cei concurenți, cerând sub pretexte neadmisibile revocarea din comisiune a unuia chiar dintre psalții catedralei; pretenție ce neputându-se admite, el ca Președinte al zisei comisiuni provoacă pe cântăreții din câteva județe (fără a avea dreptul la aceasta), ca să trimită telegrame ce aderă la ideea lui provocatoare. După care a doua zi la 13 c. D-sa părăsind sala concursului unde erau cu toții adunați (comisie și concurenți) fără de nici o cauză binecuvântată și fără de nici un drept special suspendă concursul început, ridică actele după birou și ni-le aduce cu o necuviincioasă dimisie; când la dreptele observări făcute credem că au rămas cu totul dezarmat. Noi deci dezaprobandu-i această manoperă neașteptată de natură a împiedeca cursul buneilucrări și a zădărnici munca candidaților în concurs i-am primit demisiunea, mănținem comisiunea bine instituită dorind a vedea rezultatele ce ni le propusesem.

Toate acestea de necesitate, punându-le înaintea Prea Sfinției Voastre spre orientare ca cântăreț special, avem onoare de a Vă face poftirea să binevoiți a primi însuși prezența acestei comisiuni, înaintându-vă tot de odată și o copie după ordinul de constituirea acesteia și poftindu-vă a lua inițiativa convocând pe membri și pe candidați să începeți examinarea ca să nu se întrerupă acest concurs și să nu se mai șicaneze prin amânări nevinovații candidați.

Vă poftim totdeodată ca candidații prezentați la concurs atât cei de acum cât și cei ce vor mai fi în viitor să fie examinați întâiu la cântare din: Anastasimatar, Utrenier cu polileu, Irmologhion, Idiomelar, Cântările dela Liturghie cu Heruvice, Axioane și Kinonice, în fine și din alte bucăți meștesugite; iar al II-lea din tipicul bisericesc al zilelor de rând și sărbătorilor.

Pentru acestea ei vor face diferite servicii bisericești complete *de rând și de sărbători* la catedrala Sfintei Mitropolii în azistența comisiunii care-i va *adnota imediat* și

și
e-
de
lo
e-
re
ca
n
i-
ă
e
o
-
e
-
i

va semnală pe cei cu citire curentă și frumoasă, iar despre teorie vor fi examinați toți în veșmântăria catedralei sau în alt loc mai potrivit.

Prea Sfinția Voastră veți binevoi a avea grija ca din vreme să se alcătuiască un tablou (catalog), *sinoptic* după formularul alăturat, în care să fie trecut: a) Numele și pronumele candidaților; b) Titlurile dela școala de cântăreți ori alte titluri de școală; c) Notele obținute la cântare din toate ramurile de cântări bisericești, la tipicul zilelor de rând și sărbători precum și la citire frumoasă; d) Calitatea voci. Notațiunea se va face cu cifre 1—10, șase fiind cea mai mică notă admisibilă.

Aceste dispozițiuni se vor păzi regulat, pentru fiecare serie de candidați ce se vor mai prezenta la concurs pentru bisericile din Capitală.

Rezultatul concursului, Ni-l veți comunica prin un raport detaliat cu tabloul (catalogul) anexat, pe baza căruia se vor da celor reușiți decretele cuvenite.

Tot de odată Vi se trimite și unsprezece anexe privitoare la candidații prezentați acum la concurs, cari însă la timp Ni le veți înapoiă.

Primiți, vă rugăm, Prea Sfințite Părinte ale noastre întru Hristos frățești îmbrățișeri.

(ss) *Konon Mitropolit Primat.*

Director (ss) *D. Sireteanu.*

Copie după raportul depus de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu Președintele Comisiunii pentru examinarea cântăreților bisericești din Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Prin ordinul cu No. 2829 din luna curentă, Inalt Prea Sfinția Voastră ați binevoit a dispune să fiu numit Președintele comisiunii permanente ce s'a înființat pe lângă Sfânta Mitropolie a Ungro-Vlahiei, pentru examinarea can-

didatilor de cântăreți bisericești la posturile ce vor fi vacante.

Comisiunea la început fusese pusă sub președenția d-lui Ioan P. Pasărea profesor de cântări bisericești la Seminarele din Capitală, care pentru următoarele motive, ce voi avea onoare a le infirmă, s'a lipsit de cinstea ce i se făcuse.

D-nul Protopsalt al Sfintei Mitropolii figurează în comisiune numit de Inalt Prea Sfinția Voastră.

S'a invocat a) că D-sa nu posedă diploma de cântăreț bisericesc; b) că este grec și c) că a fost anchetat și dedituit din calitatea de profesor dela școala de psaltichie a Sfintei Mitropolii, deci nu poate fi membru în comisiune.

Subsemnatul are onoare a supune la cunoștința Inalt Prea Sfinției Voastre cele ce urmează în descărcare și spre luminarea tuturor.

I.

După secularizare școlile de cântăreți de pe lângă Mitropolii și Episcopii desființându-se, psaltichia a rămas a se predă numai prin seminarii candidaților de preoție cari ajunși preoți nu pot face și pe cântărețul decât la momente libere de slujba lor.

De aci înainte au rămas cântăreții să învețe singuri unul dela altul muzica bisericească.

Față de această dăunătoare stare de lucruri PP. SS. Chiriarhi ai Sfintei noastre Biserici au solicitat guvernelor Țării și prin mari stăruințe au reușit să reînființeze școli de cântăreți bisericești pe lângă Mitropolii și Episcopii. Inainte de reînființarea acestora au existat însă în particular școli de psaltichie pe unele locuri sub conducerea unor maeștri distinși, de unde ieșiau cântăreți pentru nevoile zilnice ale stranei. Unii dascăli predau psaltichia deosebi în casă din dorul de a fi păstrată, celor ce aveau talent. Acest lucru l-am îndeplinit și eu gratuit multor tineri cari au ieșit buni cântăreți.

Se înțelege că în asemenea împrejurări predarea muzicii neavând caracterul oficialității nu se puteau acorda diplome absolvitoare elevilor și nici că se pot pretinde celor ce au învățat psaltichia în acest răstimp.

Școala de musichie de pe lângă Sfânta Mitropolie s'a reînființat în anul 1897—98 și în primii ani ai ființării ei n'a eliberat încă diplome de absolvire.

Aceasta s'a stabilit acum în urmă cu câțiva ani.

Drept că și celor ce au învățat musichia aici între anii 1897—1900 li s'au acordat mai apoi diplome dar în urma unui nou examen.

A rămas dar ca adevărate diplome pentru cei cari au învățat în particular musichia însăși cunoștințele, talentul și priceperea lor.

În asemenea condițiuni ne găsim chiar noi toți membrii comisiunii ce ați înființat, căci nota dobândită la psaltichie în cataloagele seminariilor nu constituie o specialitate și diploma dobândită într'un seminarium dă dreptul candidatului către preoție, nu la o catedră.

Și tot în niște astfel de condițiuni se găsesc mulți cântăreți buni, apreciați de PP. SS. Chiriarhi, cum bună oară este Domnul Nae Gheorghiu profesor de musichie și cântăreț la Sfânta Episcopie din Galați, care este elevul meu —fără diplomă—având însă *decretul* Prea Sfințitului Episcop cu aprecieri bine meritate.

D-nul Protopsalt al Sfintei Mitropolii face parte din rândul celor cari au învățat psaltichia particular în Galați de la niște buni măestri și diploma sa de care s'a făcut caz este aprecierea noastră a tuturor ca adânc cunoscător al musichiei orientale posedând și diploma de absolvire a Conservatorului din București.

Acestea avându-le în vedere răposatul Mitropolit Iosif Gheorghian care eră între altele și un mare psalt, l'a numit și întărit prin decret Mitropolitan în postul de prim cântăreț al Sfintei Mitropolii încă din anul 1903.

Înalt Prea Sfinția Voastră de așisderea înțelegând destoinicia sa în ale musichiei l'ați menținut ca și predecesorii Înalt Prea Sfinției Voastre în acest post dându-i și însărcinări la vreme cu privire de cântarea bisericească. Și bine ați făcut. De altfel, în treacăt fiind zis, nu o diplomă face pe adevăratul măestru. Exemple avem îndeajuns.

II.

S'a protestat zicându-se că nu e român de naționalitate. Ei bine, în principiu arta este internațională. Dar Protopsaltul Sfintei Mitropolii are mamă româncă, fiica preotului Bujoreanu din Covurlui, căsătorită după un grec. Câți preoți cunosc eu chiar aici în Capitală cari din interese mai presus de voia lor și-au căsătorit ficele după tineri de origine greacă!

Câți străini aici la noi nu au adus în această ospitalieră țară obolul osârdiei și al devotamentului lor!

La «Seminarul Nifon» au fost doi mari profesori Francudi și Demarat, de origine greacă, neîntrecuți prin râvnă lor pentru neamul românesc (1882—1900).

Răposatul Zotu fost Director al Cancelariei Sfintei Mitropolii și profesor a dat cel mai prețios concurs Mitropolitului Calinic Miclescu în chestia Autocefaliei Bisericii noastre. Și el eră de origine greacă!

Ași putea înmulți numărul dovezilor de felul celor arătate, dar le socotesc de prisos.

O ilustrațiune de actualitate: răposatul Caragiale eră de origine greacă. Tatăl său Costoke, venise în țară din Turcia. Fiii săi s'au naturalizat aici și în scurt timp luară parte la viața noastră intelectuală, pe terenul teatrului. (Vezi Flacăra, revistă literară, artistică, an. I. No. 35, 16 Iunie 1912).

A doua ilustrație: însuși răposatul psaltichist Ștefanache Popescu eră de origine bulgară din Cazanlâc, venit în România la 1835 și nimeni n'a pus în joc printr'un patriotism îngust, pozițiunea acestui măestru când s'au avut în vedere meritele și devotamentul său. Iar bulgari mai avem noi în slujbele bisericesti prin multe părți.

Deci D-nul Protopsalt al Sfintei Mitropolii este născut din tată grec și mamă româncă în țară la Galați; *a satisfăcut legea recrutării*, este diplomat al Conservatorului, iubindu-și în mod natural patria în care a văzut lumina și nu-i rămâne decât prin prețiosul și înăltul sprijin din partea Înalt Prea Sfinției Voastre să-și dobândească încetățenirea pe care a neglijat-o, și din a cărei lipsă i se fac neajunsuri.

III.

S'a obiectat cum că a fost anchetat și destituit din postul ce ocupă ca profesor la școala de psaltichie din Capitală.

A fost o agitațiune pusă la cale, în timpul conflictului greco-român din anii trecuți.

Oameni cuminte cârmuiți de un patriotism luminat cari nu'și pun mintea cu persoane inofensive au dat loc atunci mâniei.

Istoria se repetă, și atâta tot.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Revenind acum asupra celorlalte articole din ordinul Inalt Prea Sfinției Voastre cu privire de examinarea candidaților de cântăreți, subsemnatul în calitate de Președinte, mai întâi aduce mulțămire Inalt Prea Sfinției Voastre, pentru faptul că ați dispus a figură într'o comisiune, unde se găsesc patru preoți (2 protoierei și 2 ierei), un Președinte dintre membrii Sfântului Sinod și nicidecum un laic.

În ce privește candidații pentru posturile de cântăreți, potrivit îndrumărilor date prin ordinul menționat cu smerenie supun la cunoștința Inalt Prea Sfinției Voastre următoarele:

a) În zilele de 15, 16 și 18 curent, întrunindu-ne toți membrii comisiunii examinatoare în Sfânta Mitropolie, am procedat la verificarea actelor mai întâi în urmarea căreia s'au admis deocamdată numai șase candidați, rămânând pentru o altă dată cei cari n'au prezentat și actele trebuitoare.

b) Apoi s'a început examinarea candidaților în parte, după ordinea următoare: cântări din Anastasimatar, Utrenier cu polieleu, Irmologhion, Ideomelar, Cântări liturgice, heruvice, axioane, chinonice și alte bucăți meșteșugite.

c) S'a făcut probe dovéditoare de cunoștința tipicului, citirei și cântărei practice; după care rezultatul a fost consemnat în alăturatul proces-verbal și expus într'un tablou catalog, pe care de asemeni îl anexez odată cu aceasta.

Comisiunea în unanimitate recomandă Inalt Prea Sfinției Voastre pe șase concurenți și anume: Nicolae Minghiatu,

va înainta Inaltei Kiriarii, dimpreună cu toate actele și tabloul cerut, conform dispoziției ordinului mai sus menționat, cu rugămintea a decide cele ce va crede de cuviință.

Președintele comisiunii (ss) † *Evghenie*.

Membrii	}	(ss) <i>Icon. M. Popescu.</i>
		(ss) <i>Icon. A. Protopopescu.</i>
		(ss) <i>D. E. Cutavas.</i>
		(ss) <i>Ioan Ionescu.</i>
		(ss) <i>Icon. Ion. Georgescu.</i>
		(ss) <i>Icon. Tr. Vintilescu.</i>

MEDITAȚIUNI

SPIRITUL TÎMPULUI ¹⁾

Pre cât de departe suntem de veacul apostolic, pre atât de departe este și vieața de astăzi de cea apostolică. Ce sublimă ni se înfățișează acea vieață, și ce povară, ce piatră ni se pune pe suflete, când privim la vieața de acum. Credința curată și dragostea nefățarnică, îngăduirea și generozitatea, arată pretutindeni suflarea duhului dumnezeesc în apostoli și în primii creștini. Astăzi domnia *duhuriilor răutății celei de sub cer* ²⁾, pare că a ajuns în toată puterea ei. Spiritul veacului nostru s'ar putea zice că e mai mult spiritul egoismului, al interesului, al reclamei și al lipsei tot mai pronunțată de buna credință.

Sunt oameni cari concep caritatea ca un principiu sterp, care poate să stea ascuns, chiar înăbușit în inimă, fără să se mai arate în fapte și în conduita vieții. Așa unii obsedați de geniul demoniac al personalității proprii, caută a se pune în evidență prin reclame de tot felul în pa-

¹⁾ Prelucrare.

²⁾ Efes. 6, 12.

ta-
at,
guba altora. Alții luptă cu înverșunare, fie pentru satisfacerea ambițiilor, fie pentru atingerea unor scopuri. E regretabil însă că mai toți nu aleg mijloacele, și se fac blamabili atât prin graiul cât și prin portul lor. Faptele acestea nu sunt nici creștinești nici umane. Liberi sunt oricarii să-și facă reclame, liberi sunt să-și ajungă scopurile dacă pot; dar nu lovind în alții ca speculatorii josnici, cari ajung până acolo ca să-și arunce epitete și cele mai urâte vorbe, în scop de a-și atrage clienți,—nu scormonindu-le defecte ori ponegrindu-i, nu năzuind cu o ascunsă, perseverantă și satanică răutate spre a-i distruge, făcându-se astfel omorâtori morali. Din cauza necunoașterii de sine și a lipsei de bun simț, oamenii aceștia prea îngăduitori cu ei, sunt de o nemiloasă și chiar crudă asprime cu alții. De aceea ei își găsesc repede părtași și sprijinitori în caractere asemănătoare, adică de o croială firească tot așa de bizară ca și a lor, cari sunt în stare să răstălmăcească toate și să înfrunte orice, chiar și pudoarea, mai ales când e vorba de satisfacerea unor ambițiuni pătimășe.

Contra caracterelor unor astfel de oameni se ridică sf. Apostol Pavel când scrie Galatenilor: «*Fraților, de trăim cu duhul cu duhul să și umblăm. Să nu fim măreți în deșert, unul pre altul întărâtând, unul altuia pizmuind*»¹⁾.

*

Un duh este care dă viață și acesta este duhul lui Dumnezeu. Nimeni nu trăește cu adevărat dacă nu are acest duh de viață făcător, precum nimeni nu este vrednic de dânsul, dacă nu-și conformează viața cu el, adică dacă nu duce o viață duhovnicească. Această viață duhovnicească și duhul lui Dumnezeu sunt în foarte strânsă legătură, dacă nu inseparabile chiar. Deci dacă nu sunt motive și năzuințe mai înalte în acțiunile noastre, dacă

¹⁾ Galat. 5, 25—26.

unul ca acela cu duhul blândetelor, păzindu-te pre tine, ca să nu cazi și tu în ispită»¹⁾.

Următor învățaturii Mântuitorului, dumnezeescul apostol al neamurilor voește să arăte tuturor, că atunci chiar când cineva este în stare de a învăța și a îndreptă pe aproapele care cade în astfel de greșeli, nu trebuie să creadă că îi este îngăduit a face aceasta cu amărăciune și asprime. Corecțiunea este o acțiune delicată. Trebuie să iea cineva bine seama, de a nu înăspri lucrurile în loc de ale lumina și îndreptă, de a nu face mai mult rău decât bine.

Este foarte ușor de a strică în loc de a drege, prin neluare aminte și mai ales prin amestecul motivelor cu totul ominești. Căci fondul răutății ce avem în noi găsind mijlocul de a se produce cu prilejul unei corecțiuni, încearcă totdeauna a-și vărsa o parte a amărăciunii și veninului său. Vanitatea năzuește să-și strecoare ascendentul și aerele sale. Mânia se descarcă repede când este mișcată, și atunci nu e nici o patimă care să nu poată intra prin vre-un loc. Aceste lucruri a voit Apostolul Pavel să le înlăture, obligând de a învăța și îndreptă pe alții cu duhul blândetii. Căci când prescrie de a face acestea duhovnicește, adică cu duhul lui Dumnezeu, el exclude toate motivele omenești. Și când adaoge cuvântul de blândetă, exclude și motivele unui zel ferbinte, care poate fi bun numai la alte lucruri și în alte împrejurări.

Apostolul aduce un motiv general, ca să arate, că această purtare ce o prescrie el, nu este numai o datorie de caritate, dar și de dreptate. De aceea zice mai departe: «*Purtați sarcinile unul altuia, și așa veți plini legea lui Hristos*»²⁾ Dar pentru a înțelege datoria aceasta, trebuie să ne amintim cum că toți creștinii formează între dânsii o sfântă societate, în care ei se susțin mutual prin ajuto-

¹⁾ Galat. 6, 1.

²⁾ Galat 6, 2

rurile ce și le dau unii altora. Nu sunt numai rugăciunile noastre cari ne obțin continuarea pogoririi darurilor lui Dumnezeu, ci și rugăciunile întregului corp, și în particular ale acelor pe cari îi angajăm să se roage pentru noi. Ar cădeà cinevã în tot momentul, și poate că nu s'ar mai sculã din căderile sale, dacã n'ar fi ajutat de caritatea generalã a Bisericii și în special de aceia cari se aplicã a ne ajuta. Din neputința aceasta de a ne lipsi de alții se naște o obligațiune indispensabilã de a da altora ceea ce primim dela ei, și de a contribui la trebuințele generale ale societãții creștinești. Altfel am meritã să fim înlãturați dela ajutorarile ce primim din partea acestei societãți. Cine nu se roagã de loc pentru alții, nu meritã să aibã parte de rugăciunile lor. Cine nu compătimizește cu nenorocirile aproapelui nu meritã ca să aibã alții compătimize pentru ale sale. Cine trateazã aspru pe aproapele în greșelile lui, acela meritã să fie tratat aspru în ale sale. Cine este nerãbdãtor și neîngãduitor cu slãbiunile altuia, meritã să nu fie suportat în propriile sale slãbiciuni. Dumnezeu prin pro-nia sa face adeseori astfel, ca noi să fim tratați de către oameni în același chip cum îi tratãm și noi. Nu este așã dar un mijloc mai bun pentru a obțineã ca sarcinile noastre, adicã propriile noastre slãbiciuni și păcate, să fie ușurate prin caritatea altora, decât a contribui din parte-ne la ușurarea lor, purtând slãbiciunile și păcatele lor, făcând tot ce ne este cu putință spre a-i scoate din ele. Astfel având nevoie de a fi îndreptați în greșelile noastre, suntem datori a practicã față de alții caritatea îndreptãrii. Având nevoie ca să se facã uz față de noi de condescendență și de blãndețã, datorãm a face asemenea aproapelui nostru. Altminteri Dumnezeu va îngãdui, sau ca nimeni să nu ne ajute în a ne recunoaște greșelele, sau că ni se va face aceasta într'un chip desproporționat cu trebuința noastră, vătãmându-ne în loc de a ne servi.

nezeu, cum se înșală cinevã pe sine, cu alte cuvinte a-l necinsti. De aceea Apostolul Pavel le zice unor astfel de oameni: «*Nu vã amãgiți, Dumnezeu nu se batjocorește*»¹⁾. Și cu toate acestea, astfel de lucruri fac și le plac să facă cei mai mari păcătoși ai lumii, cari sunt imitatorii lui Lucifer, trufașii iubitori de sine, cari ar fi în stare să acopere și să înăbușe orice luminã, dacã lumina nu ar pătrunde forțat cu razele sale prin întunecimile lor. Ei pot să o disimuleze pentru dânșii, ca să-și măgulească pasiunile, dar nu pot să nu o zãrească, nici ca să-i oprească de tot pătrunzãtoarea sa strălucire în vãdirea lucrurilor.

Cei ce vor să se înșele, toți sunt lipsiți de pietate, iar cei nepioși în sfânta Scripturã se numesc batjocoritori. Dumnezeu însã niciodatã nu se batjocorește. El descoase fãrã nici o greutate toate firile, descopere toate rafinãriile iubirii de sine. El cunoaște adevãratul principiu, adevãratul mobil al acțiunilor noastre, cum și aceea dacã noi lucrãm pentru sine, pentru lume sau pentru Dumnezeu. Faptele noastre sunt semințe, cari produc roduri potrivit cu ele. Iubirea de sine și a lumii prãduce roduri de stricãciune, adicã cari pãteazã sufletul, cari îl desfigureazã, îl înjosește și l face nenorocit; fiindcã aceastã iubire este esențialmente o corupțiune a sufletului, care pãrãsind bunul cel mai înalt, se alipește de bunurile josnice și trecãtoare. Iar caritatea, cea dupre duhul lui Dumnezeu, produce nestricãciunea; fiindcã ea unește sufletul cu Dumnezeu, care îi face curãția, frumuseța și fericirea sa.

*

Unul din cele mai mari rele cari se observã în lume este de a considerã și a prețui prea mult lucrurile vremelnice. Pricina este cã noi obicinuim a ne prinde și închide, numai în vârtejul unei părți de timp, fãrã a întinde

¹⁾ Galat. 6, 7,

privirea noastră mai departe. Acesta este izvorul falșelor judecăți ce ne facem despre noi și despre lume. Și singurul mijloc de a ne desamăgi este de a ne schimba privirea și a ne cercetă în acelaș timp pre noi înșine cum suntem în adevăr și înaintea lui Dumnezeu.

Dacă am cercetă vieța noastră pământească în acest spațiu nemărginit, nu ne va apărea decât ca o licărire imperceptibilă. Dar nu numai oamenii apar înaintea lui Dumnezeu ca o nimica, ci și toate bunurile lumii pământești, luate împreună, nu sunt decât ca un atom în infinit. E ciudat lucru cum oamenii cu mare greutate se conving despre nimicul lumii, măcar că toate lucrurile îl arată. Ce este altceva istoria tuturor popoarelor și a tuturor oamenilor, decât o continuă învățătură cum că lucrurile vremelnice nu sunt nimic?... Istoria descriindu-le ceeace au fost ne arată în acelaș timp că ele nu mai sunt; că toată mărirea și podoaba, cari au uimit pe oameni din timp în timp, toți domnitorii, biruatorii, toate geniile au intrat pentru noi în noapte; toți și toate ca aburii s'au risipit, ca nălucirile au dispărut. Ce mai putem afla apoi din lume decât dovezi ale aceluiași adevăr? Nu vedem în tot ceasul dispărând și cei ce au strălucit mai mult și-au făcut mai mult sgomot în vremea vieții lor, fără să rămâie despre dânșii altceva decât doar o slabă amintire?... Nu vedem noi că toate lucrurile alunecă în trecut ca într'un abiz, că vieța aceasta ni se duce, că ceeace a trecut, ceeace s'a scurs nu mai este nimic în ochii noștri chiar, și că timpul a luat cu el toate bunurile și toate relele, toate plăcerile și toate necazurile ce am suferit, fără să rămâie din ele alte urme, decât ceeace rămâne dintr'un vis?

Ce este oare lauda omenească care face atâta impresiune asupra unor spirite, și ce are ea real și solid naintea lui Dumnezeu? Ea consistă în judecățile favorabile, pe care noi s'au alții le fac despre noi. Aceste judecăți însă ni sunt cu totul inutile. Ele nu adaugă nimic nici sufle-

derile lor și găsească-și aci mântuirea lor, dacă cred că o pot găsi. Nu tăgăduim însă că am dori reîntoarcerea lor la biserica de care s'au despărțit și ne rugăm chiar în serviciul divin pentru unirea tuturor. Aceasta, pe lângă că e poruncă dumnezească, mai poate contribui temeinic la apărarea și răspândirea creștinismului. Mai mărturisim că suntem înduioșați de cele ce pătimizește biserica catolică în Franța, Portugalia, Spania și aiurea. Descreștinarea indivizilor și statelor, va fi un mare rău pentru omenire. De aceea durerea creștinilor catolici a fost și este și a noastră.

V.

Odată cu aceste afirmări, spun însă cu toată convingerea că, unirea religioasă a multor Români de peste Carpați cu Biserica catolică n'a fost o faptă bună și românească. Cunoaștem suferințele aproape insuportabile ale Românilor din acele vremuri, cu toate acestea nu trebuie să se facă spărtură în cetatea Românismului, căci numai streinii au profitat. Spărtura aceasta ne-a costat scump, după cum s'a văzut acum în urmă și după cum se va mai vede încă. A intrat lupul în staulul Românismului și numai cu anevoință și cu multe jertfe va fi scos afară.

Să revenim asupra actului Unirii spre a-l judeca și a-i cunoaște mai bine urmările. Cunoaștem foarte bine starea de jale, în care se găsea neamul românesc de peste Carpați până în veacul al XVIII-lea, adică până la primele încercări de unire. Țăranii Români erau robii pământului și ai proprietarului. Preoții Români aveau aproape aceeași situație materială și din punct de vedere cultural nu se ridicau mult deasupra păstoritorilor. Pactul celor trei neamuri ale Ardealului (Ungurii, Sașii și Săcuii) era, ca numai aceste neamuri să aibă cuvânt hotărâtor în cele politicești și ca numai ele să poată să se desvolte pe teren cultural și material. Poporul român cu prelații lui să

fie ținut în stare de robie materială și în profundă ignoranță. Proprietarii celor trei neamuri aveau dreptul și de vieață asupra bieților Români, iar preoții români nu puteau să se miște în afară de voia și de hotărârile superintendenților Calvinii, sprijiniți puternic de stăpânitorii și ocârmuitorii Ardealului.

Au căutat calvinii Unguri prin toate mijloacele să atragă la legea lor și pe români și pe preoții lor. Le-au întocmit scrieri religioase în spirit calvinesc și le-au tipărit în graiul românesc. Le-au promis îmbunătățiri materiale și culturale. Nobilii români în cea mai mare parte au trecut în rândurile lor, secol cu secol. Acolo unde Ungurii calvinii nu puteau cu binele întrebuița intriga, calomnia și în cele din urmă chiar forța. Suferințele Românilor și ale preoților se țin lanț și ajung aproape insuportabile.

*

Nici catolicii nu stăteau în nemișcare, când era vorba să atragă pe Români în rândurile lor. În deosebi ordinul Iezuiților era în plină activitate. Spre sfârșitul veacului al XVII-lea Casa de Austria devine stăpânitoare și a Ardealului. De acum înainte, stăpânitorul fiind catolic, și activitatea Iezuiților devine mai energică și îndrăsneala mai mare. Iezuiții voiau cu orice chip trecerea Românilor la catolicism sau cel puțin unirea în anume condițiuni cu Papa dela Roma. Și pentru realizarea unui asemenea însemnat act religios și politic, Iezuiți erau ajutați de căpeteniile militare și administrative și de însuși împăratul Austriei.

VI.

Incă din August 1692 Împăratul hotărâse că «popeii greci (ortodoxi) ce se vor uni cu Biserica română (catolică) vor fi priviți ca având drept la aceeași situație ca și preoții ca-

În schimb el primește ca Mitropolit al său pe Cardinalul primat al Ungariei, iar ca Patriarh pe Papa dela Roma. Domnul Țării Românești, protectorul și sprijinitorul de până acum, cum și Mitropolitul Țării Românești, Primatul său, sunt amândoi de acum înainte *schismatici și eretici și cu nici unul din ei nu va mai păstră prieteșug*. (Iată în ce situație se pune prin Unire unitatea neamului românesc!). Numai catolici sau drept uniți se vor mai vedea la curtea lui din Bălgrad. Va tipări catehism nou și cărți neatrinse de erezie. Va primi lângă el ca *sfătuitor și supraveghetor* pe un teolog catolic (pe Baranyi sau alt Iezuit). Și fiindcă el se simte «în multe neînvățat, nemuncit și necercat» teologul catolic va avea chiar dreptul să-l *mustre* și el datoria de a primi «dojeneala». Ba chiar sfătuitorul va putea să orânduiască *îmbunări* și altele și altele. (Vai de bietul mitropolit român unit, pus la o astfel de episcopie)!

D-nul N. Iorga în Istoria Bisericii românești vol. II-lea pag. 28—29, analizând această faimoasă declarație spune între altele: «Va recunoaște oricine, după cetirea acestui act autentic, în care se oglindește sufletul josnic al unui om fără demnitate și fără rușine, al unui arhieru uitător de toate datoriile și jurămintele sale, ale unui Român fără simț de neamul său, că, între deosebitele forme de unire cu biserica Romei, pe cari le-au întrebuințat neamurile ajunse în stăpânirea Austriei, nici una n'a fost așa de rușinoasă și de brutală. Oricâte foloase culturale... ar fi adus Unirea... declarația lui *Atanasie* din April 1701 e de sigur cel mai înjositor act public, săvârșit până atunci de vre-un Vlădică românesc».

Și tot D-nul N. Iorga descriind mai departe chipul pompos al instalării lui *Atanasie* în biserica lui Mihaiu Viteazul din Bălgrad, în ziua de 25 Iunie 1701, încheie astfel: «Numai câțiva inițiați știau și înțelegeau că această zgo-

motoasă petrecere se serbează pe ruina unei vechi organizări bisericești și pe rămășițele sfâșiate ale trupului Bisericii românești unice, întinse fără întrerupere până la hotarele neamului».

Așa crede ori și care istoric obiectiv. Așa crede ori și care bun Român.

G...

(Va urmă).

Epistola întâia a Apostolului Pavel către Timoteiu.

Παύλου του Ἀποστόλου
Ἰ΄ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολή πρώτη.

Κεφάλαιον ἁ.

1. Παύλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγήν Θεοῦ σωτήρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν.

2. Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3. Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν, Ἐφέσω, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγέλης τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν.

4. Μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκοδομίαν Θεοῦ τήν ἐν πίστει.

Epistola întâia a Apostolului
Pavel către Timoteiu.

Capitolul I-iu

1. Pavel Apostolul lui Iisus Hristos, după porunca lui Dumnezeu Mântuitorul nostru, și a Domnului Iisus Hristos, a nădejdei noastre.

2. Lui Timoteiu adevăratului fiu întru credință pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Iisus Hristos Domnul nostru.

3. Precum te-am rugat ca să rămâi în Efes, când mergeam în Mecedonia, ca să poruncești unora să nu învețe într'alt chip.

4. Nici să ia aminte la basne și la numire de neamuri nefârșite, cari produc întrebări mai vîrtos, decât economia lui Dumnezeu cea întru credință.

5. Τὸ δὲ θέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη, ἐκ καθαρῶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου.

6. Ὡν τινες ἀστοχίσαντες ἐξεστράπησαν εἰς ματαιολογίαν.

7. Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἅ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

8. Οἶδαμεν ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάντις αὐτῷ νομίμως χηρῆται.

9. Εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίω νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ θεβήλοισι, πατραλώαις καὶ μητραλώαις, ἀδροφόνοις.

10. Πόρνοις, ἄρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις καὶ εἰ τι ἕτερον τῆ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντικεῖται.

11. Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐτέθη ἐγὼ.

12. Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντι με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίου ημῶν, ὅτι πιστόν με ἠγγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν.

13. Τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβριστιν, ἀλλ' ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ.

5. Iar scopul porunței este dragostea din inimă curată și din conștiință bună și din credință nefățarnică.

6. Dela care unii rătăcind, s'au întors spre cuvinte deșarte.

7. Vrând a fi învățători de lege, neînțelegând nici cele ce grăesc, nici pentru cele ce se întăresc.

8. Știm că legea este bună, de o ține cinevâ cum se cuvine.

9. Știind aceasta, că dreptului, lege nu este pusă, ci celor fără de lege și nesupuși, necredincioșilor și păcătoșilor, nedreptilor și spurcaților, ucigătorilor de tată și ucigătorilor de mumă, ucigătorilor de oameni.

10. Curvarilor, sodomnienilor, tâlharilor, minciunoșilor, celor ce jură strâmb și orice alt ce se împotrivese învățătorei cei sănătoase.

11. Dupre Evanghelia mării a fericitului Dumnezeu care mi s'a încredințat mie.

12. Și mulțamesc celui ce m'a întărit pre mine lui Hristos Iisus Domnului nostru, căci credincios m'a socotit punându-mă întru slujbă.

13. Pre mine cel ce eram mai 'nainte hulitor și gonitor și ocăritor, ci am fost mântuit, că neștiind am făcut întru necredință.

14. Ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15. Πιστός ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτος εἰμὶ ἐγὼ.

16. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεηθην, ἵνα ἐν ἐμοί πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστός τήν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς υποτύπωσεν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

17. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθαρτῷ, ἀσράτῳ, μόνῳ σοφῷ, Θεῷ τιμῇ καὶ δόξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

18. Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαι σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγοῦσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλήν στρατείαν.

19. Ἔχων πίστην καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀποσάμενοι περὶ τὴν πίστην ἐναυάγησον.

20. ὧν ἐστὶν ὕμεναίος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρεδῶκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

14. Și a prisosit darul Domnului nostru cu credința și dragostea cea întru Hristos Iisus.

15. Credincios este cuvântul, și de toată primirea vrednic, că Hristos Iisus a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși dintre care cel dintâiu sunt eu.

16. Ci pentru aceasta am fost miluit ca întru mine întâiu să arate Iisus Hristos toată îndelunga răbdare, spre pilda celor ce vor să creadă întru dânsul spre viața cea de veci.

17. Iar Impăratului veacurilor celui nestricăcios, celui nevăzut, unuia prea înțeleptului Dumnezeu, cinste și mărire în veci. Amin.

18. Această poruncă îți încredințez ție, Fiiule Timotei, după proorociile ce s'au făcut mai înainte spre tine ca să te răsboești înt'însele cu bună oștire.

19. Având credință și bună știință, pe care unii lepădându-o, din credință au căzut.

20. Dintre cari este Imeneu și Alexandru, pe carii i-am dat Sataniei ca să se învețe a nu hulii.

Interpretări de cuvinte.

v. 1. Κατ' ἐπιταγὴν în sens de κατὰ προσταγὴν, după poruncă, Κατ' ἐντολήν, după ordin, (par ordre). Lexicograficul Isihie zice: ἐπέταξεν egal cu ἐνετείλατος.

V. 2. Γνησίω τέκνω ἐν πίστει, adevăratului fiu întru credință, în Epistola către Tit, îl numește pe Tit: Τέκνω κατὰ κοινήν πίστην, lui Tit prea iubitului fiu după credința cea de obște. Cuvântul τέκνον fiu, este luat în sens metaforic numind fiu pe ucenicul sau în religie, pe care 'l învață. principiile creștinismului. De altfel până astăzi profesorii și educatorii se numesc părinți în sens spiritual, față de ucenicii ori discipolii lor, de aceea și sf. Apostol Pavel îl numește pe Timoteiu fiu, nu că doar el îl născuse, ci el îl renăscuse prin învățătura sa în religia creștină. Timoteiu era după tată elin, iar după mamă iudeu. Epitetul de γνησίω=sincer, adevărat, ne fals, arată că Timoteiu era bine considerat de sf. Apostol Pavel și aprecia purtarea lui ca bun creștin. Sf. Apostol Pavel întrebuițează adesea la începutul și la sfârșitul epistolilor lui cuvântul χάρις câte odată singur, altădată urmat de ἔλεος și εἰρήνη și care cuvânt se interpretează de unii cu dar (benefice, grace), buna voință familiaritate (bien veillance, faveur), iar de alții l'a luat în sensul obiceiului prescris în epistolile grecești, χαίρειν sau εὖ πράττειν=salutare, fii sănătos. Iar Isihie zice că χαρὰ, δωρεὰ, χάρις înseamnă răsplată pentru o binefacere. În sens de bucurie a întrebuițat cuvântul și Apost. Pavel în frasa ἵνα δευτέραν χάρις ἔχητε (către Timot. I-a Cap. I. v. 15. idem Zonarà Lex. pag. 1843). Ἐλεος egal cu οἰκτιρμοῦ milă (misericordie) după Isihie. Εἰρήνη--pace, este obicinuita salutare la orientali. La Evrei Şalom și la Arabi Selam. Pentru acest cuvânt se găsește adesea această expresie în Evanghelii și în cei 70. Εἰρήνη σοι, pace ție, εἰρήνη ὑμῖν--pace vouă, care expresie are analogie cu ceea ce se zice și la noi «*bună ziua*» sau «*mergi în pace or cu bine*». Asemenea cu Valde la Romani, și εὖ πράττειν la grecii vechi.

V. 3. Καθὼς παρεκάλισά σε, aicea particula καθὼς fiindcă n'are corespondența sa ὡς s'a interpretat frasa ca

eliptică de unii, iar de alții ca o îndeplinire mai mare sau mai mică. Socot însă că lipsa nu este aicea, ci la infinitivul următor *προσμεῖναι*. Adică, după cum te-am rugat (altă dată, te rog și acuma) mergând în Macedonia etc. De asemenea a interpretat și vechiul interpretator. Infinitivul *προσμεῖναι* să scrie în texte diferit, se găsește *πρόσμενον* și *περίμενον*. Ἐν Ἐφεσῶ la Efes. Oraș renumit în Asia mică, pentru însemnatul templu al Artemidei, eră un oraș dintre cele 12 colonii ionice. Locul unde a existat odinioară se numește de către Turci, Aghia Suluc, nume corupt pe care unii îl explică prin ἅγιος Θεολόγος, pentru că după tradiție acolo a trăit St. Apostol Ioan. Εἰς Μακεδονίαν în Macedonia. Țara Macedoniei se întindea dela Egeu până la Marea Adriatică, între Tracia, Epir, Tesalia și Iliric. Tισὶ unora, din cei ce se află în Efes și pe care îi cunoștea Timoteiu, de aceea nu-i numește. (Vezi Fapt. Apost, c. 19 st. 9—16). Aceștia erau Iudeii, cari nu numai că păzeau, și după ce se converteau la creștinism, unele din obiceiurile vechi iudaice, cum circumcisiunea, spălările dese, etc., dar încă și învățau pe alții și i nevoiau ca să se iudaizeze. Ἐτεροδιδασκαλίαν--a învățà altele, streine de doctrina dreaptă creștină, prin urmare obiceiuri rele. In însemnarea rea a fost întrebuințată această vorbă ἕτερος eufimic și de alți Elini ca Sofoclu: παθεῖν μὲν εὖ, παθεῖν δὲ θάτερα¹⁾. St. 4. Μύθοις, mituri, basmuri, mai jos (versul 7 cap. 4) le numește γραῶδεις μύθους=basme băbești (Fit. cap. I, v. 14). iar aiurea basme jidovești, pentru că Iudeii pe cei de curând convertiți dintre păgâni îi atingeau jidovii cei falși creștini și pe cei dintre Efeseni, carii rămăsese încă idolatri, cum se constată din răsvrătirea contra lui Pavel. când eră încă petrecător în Efes, pe care i-a răsvrătit Dimitrie argintarul, pentru că nu putea să-și vândă mai

¹⁾ Filatet. 503 idem Isocrat însem. pag. 279 și 280).

multe din figurile lui de argint ce reprezentau statua Artemidei. Vezi pentru aceasta capitolul 19 din Faptele Apostolilor spre a se pricepe mai bine această pericopă. Unul dintre basmele Efesiane a fost, că statua era cu două aripi sburătoare, adică pogorâtă din ceriu, cum spune Euripid (Eurip. Efig. Tav. 88). Dela această statuă și dela templul ei luau așâ numitele Ἀφιδρόματα, adică iconițe ori reprezentau orașele, care voiau să-și clădească temple pentru zeița Artemida ¹⁾. Tot dela Efes s'au numit și scrisorile efesiane, adică niște cânturi magice, pe care le purtau ca amulete, luându-le din coroana și dela brâul or picioarele statuei Artemidei ²⁾.

Din Menandru cunoaștem ca înșelătorii omenirei înfrumusețau pe căsătorinzi cu scrisori efesiane. Isihie ne spune că erau șase la număr, apoi s'au mai înmulțit. Lumei ordinare i-a plăcut pururea a fi speculată pe terenul religios și cu plăcere s'a dat la superstiții, din care unele exist până astăzi. Γενεαλογίαις ἀπεράντοις--genealogii nesfârșite or neterminate. Vorbește sf. Apost. Pavel despre aceste genealogii și în Epistola către Tit (cap. 3 vers. 9). Aicea le numește ἀπεράντους, derivațiune din ἀπεράνω, pe care cuvânt Ecumenic l'a interpretat astfel: ἀπεράντοις οἷον τοῖς μή ἔχουσι πέρας τι χρηστόν ἢ τοῖς λέγουσι ἢ τοῖς ἀκούουσι. «Adică, nesfârșite precum celor ce nu au vre-un sfârșit bun sau celor ce spun sau celor ce ascultă». Iar Theofilact astfel: ἢ ταῖς εἰς τοὺς χρόνους ἀναβαινούσαις ἢ ταῖς πέρας οὐδὲν ἐχούσαις χριστιανισμόν ἢ εὐσύννοπον, ἀλλὰ δυσπερικληπτοῖς καὶ πολυτρόποις. Adică, sau la celege se ridică la ani îndepărtați sau la celege nu au nici un sfârșit bun, sau concis, ci sunt grele de priceput și foarte variate» ³⁾. Cu acest înțeles numeau cei vechi ἀπέραντος νόκτα--noapte nesfârșită, mai ales pe timpul iernei (Aristot. Νεφ 2). Alții derivă acest cuvânt din πε-

¹⁾ Vezi Strabon. geograf. 4 pag. 179.

²⁾ Vezi Eust. Odissea. pag. 1864.

³⁾ (Vezi Suicer Thesamus Ecclesiast. tom. I. pag. 431).

ράω, înțelegând localitatea ce nu are ieșire, (impasse). Ori cum ar fi ambele însemnări reprezintă pe ἀπέραντος sinonim și înrudit cu τό ἄπορος, după cum se vede din cele ce urmează: "Αιτινες ζήτησεις παρεχούσι, care aduc discuții pentru că se zice indiferent, ἄπορος ζήτησις și ἀπέραντος ζήτησις,, ceeace-i greu de a rezolvi ori deslegă. Prin urmare ἀπεραντοι γενεαλογίαι-genealogiile nesfârșite sunt grele de deslegat și pentru interpretator de explicat. Dar ce genealogii înțelege Sf. Apostol Pavel? Aceasta s'a explicat diferit, cea mai probabilă explicare este a celor ce zic, că Apostolul are în scop a combate mania și îngâmfarea Iudeilor, cari și după ce s'au convertit la Hristos pretindeau însă, disprețuind *egalitatea* învățată de Hristos, că ei erau mai nobili decât etnicii (Grecii și Romanii), pentru că se trăgeau din Avraam, pentru că au fost numiți *poporul ales de Dumnezeu*, separat de celelalte popoare. Pentru aceasta se făleau mai ales învățătorii legii (νομοδιδάσκαλοι) și Fariseii. Dintre acești falosi erau unii carii ziceau (fiind încă sclaviți sub jugul Romanilor) față de creștinism: «Noi suntem sămânța lui Avraam și n'am slujit nimănui altuia. Părintele nostru Avraam este», cărora li răspunseră Hristos: «Dacă ați fi fost fii lui Avraam, ați fi făcut faptele lui Avraam,... iar voi aveți de părinte pe diavolul...¹⁾. Că aicea-i vorba despre îngâmfarea Iudeilor, ce pretindeau că se derivă după genealogie din Avraam și că astfel au înțeles părinții trăitori pe timpul apostolic ne mărturisește și Ignatie purtătorul de Dumnezeu, care în epistola sa către Magnesiani, parafrazând acest loc din Sf. Apostol Pavel zice: «Nu vă înșelați de ceice învață altele, nici fiți atenți la mituri (basmе), și la genealogii nesfârșite și la fâlirile jidovești, pentru că cele vechi au trecut și iată acum toate sunt noi»²⁾. Dacă această fâlire a Iudeilor s'a

¹⁾ Ioan cap. 8. v. 33, 39 și 44.

²⁾ Ignatie Theoforul către Magnesieni pag. 229.

condamnat ca streini de egalitatea creștină, nu mă înțeleg cu ce obraz (față) îndrăsnesc acești noi Iudei să se mai numească creștini, aceea adică care se separă de frații lor creștini, fălindu-se nebunește cu serii lungi de strămoși nobili. Cu cât sunt mai îndepărtați strămoșii, cu atât devine lucrul mai nesfârșit de încurcat, și cu atât mai dubios de nu s'au aflat între acei mulți strămoși ai lor și tâlhari și criminali și tirani sau nu s'au rupt șirul din strămoși prin o femeie coruptă. Ζητήσεις-întrebări, scurtări, cercerări, discuțiuni, pe care în alt loc Sf. Apostol Pavel le numește *μωρὰς ζητήσεις*-discuții nebunești. *Οικοδομίαν*, zidire, edificare. Unele texte au cuvântul *οικονομίαν*-economie, cu atât mai probabil, cu cât acest cuvânt *οικονομίαν* numai în acest loc al Noului Testament se află, pe când în alte locuri se găsește *οικοδομή* și nu *οικοδομία*. În amândouă însă aceste însemnări cuvântul se ia în sensul de fabricare de casă s'au zidire, din *οἶκος* și *δευω* compus; iar metaforic (în dialectul scripturistic și eclesiastic cu excepții zidire (*οικοδομή*) se zice folosința produsă aproape din învățătura și exemplul învățătorului, după cum se zice în alt loc: «Deci cele ce sunt ale păcii să le urmăm și cele ce sunt spre zidire (*οικοδομῆς* unuia către altul»¹⁾). Această metaforică însemnare religioasă au acceptat-o și Francezii la cuvântul *οικοδομή*, interpretându-l literar prin edification.

C. E.

(Va urmă).

¹⁾ Epist. către Rom. cap. 14 v. 19

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Pomână» Anul XXXVI No. 4).

V.

În expunerea de până acum am arătat numai partea negativă a acestor apologeți ai Creștinismului, adică numai poziția ce au luat-o ei ca apărători ai Creștinismului împotriva păgânilor, încrucișând arme cu ei și înlăturând învinuirile ce le scorneau dușmanii legii lui Hristos. Dar scrierile lor cuprind și o parte pozitivă, precum e lesne de înțeles, căci o luptă purtată împotriva rătăcirii cere negreșit și o stabilire a adevărilor din partea adversă. Nu e deajuns într'o polemică să dovedești că asta nu este așa, și că nu este așa nici cealaltă și astfel să stârnești numai negând acuzațiile și dovedindu-le false, sau numai arătând relele cultului păgân, fără ca să pui în paralelă părțile bune ale Creștinismului, nu atât pentru a scoate prin contrast adevărul, ci spre a edifica și pe păgâni și pe creștini în ce privește temelia pe care se rezimă biserica lui Hristos și cauzele care-i justifică existența. Astfel, în apologeți, partea negativă e tabloul pe care ni se desfășoară zugrăvită lupta între două taberi, iar cadrele

tabloului sunt idei positive, învățături clare formulate și multe dogme spuse aproape în formulele definitive. Și așa apologeții deoparte răstoarnă la pământ șubredele clădiri ale minciunilor păgânești, iar alături clădesc impunător dumnezeescul edificiu al adevărilor creștine.

Găsim învățături limpezi despre Dumnezeu, despre ființa și existența Lui, despre atributele divine, despre Trinitatea Dumnezeirei—căreia Teofil din Antiochia îi da chiar de pe atunci numele *τριάς*—despre pronia atot cărmuitoare a lui Dumnezeu, despre răsplata binelui și a răului, despre libera voință și răspunderea omului pentru faptele sale, despre învierea morților și viața viitoare. Găsim apoi sistematizate învățăturile de taină ale religiei creștine, despre botez, ungerea cu sf. mir și mai ales cu foarte multă convingere tratată taina euharistiei. Cea mai adânc tratată chestiune este însă învățătura despre Hristos, ca om și Dumnezeu, ca Mesia, ca biruitor al morții prin înviere, ca întemeietor al Impărăției lui Dumnezeu și judecător al judecății de apoi. Sunt multe învățături și despre Duhul Sfânt, însă într'acestea domnește încă o nesiguranță în spirite, multe lucruri le erau nelămurite.

Cu partea aceasta a ideilor pozitive în apologeți, nu ne putem ocupa aici, și pentru că ea ne-ar cere o prea mare întindere a expunerii lor, cum și pentru că intenția noastră n'a fost aceasta dela început. Afară de aceasta, rezultatele cercetărilor lor sunt cunoscute cititorilor noștri, căci ele sunt clarificate și încheigate în dogmele și învățăturile Bisericii actuale, și ceea ce ar interesa pe cititor ar fi numai felul în care se exprimă apologeții și modul de expunere al ideilor. Vom vorbi însă mai pe larg aici de o singură învățătură a apologeților, care a evoluat foarte mult până s'a stabilit în precepte universale și neschimbate ale Bisericii; o învățătură care le formează oarecum substratul tuturor cercetărilor și este o *conditio sine qua*

non a rezultatelor strălucite la care au ajuns apologeții. Aceasta este învățătura despre demoni, sau cu termenul ei științific teoria demonismului.

La apologeții Greci, și mai ales la sf. Iustin, aceste două învățături, despre Hristos și despre demoni, umplu cea mai mare parte a apologiilor, și astfel fac ca scrierile lor să aibă un caracter cu mult mai pozitiv decât scrierile apologeților latini, care, aproape, numai în treacăt se ocupă cu demonismul. E caracteristic faptul că sf. Iustin se întoarce mereu și mereu la învățătura despre demoni, și în scrierile sale e ca un fir roșu conducător idea că înșiși demonii au corupt scriptura Iudeilor și tot ei corup și învățătura creștină, care lor le era cunoscută numai fragmentar pe ici și pe colo din sfintele scripturi.

E un fapt istoric, necontestat—oricare ar fi explicațiile moderne ale cauzelor ce le-au provocat—că pe timpul ivirii creștinismului domnea o generală epidemie de ceea ce numesc astăzi oamenii «moral insanity», sau ceva analog cu aceasta, epidemie fie a nervilor ruinați, fie a minții suggestionate spre boală, fie oarecare formă a vreunei isterii, sau a unei melancolii isvorite din felul de viață și de gândire a vremii, un fel de «spleen» cum se observă neconținut între Englezi, fie o neurastenie provocată de neliniștea traiului în vremi turburate; orice ar fi fost, faptul e atestat de toți scriitorii de pe atunci, că domnea o epidemie morală, și lumea era un spital de nevropați. Nu numai în Palestina, ci și într'alte țări. Evangeliile sunt pline de cazuri cu oameni bolnavi de epilepsie, de nebunie, de alienație mentală furioasă, de nevropați cari trăiesc printre morminte, de oameni «săriți», de posedați de demoni furioși și de tot felul de isterici. E de sine înțeles că oamenii cugetători ai vremii aceleia își băteau capul să cunoască și să afle cauzele acestui fenomen general, pe care și îl explicau într'un fel și într'altul. Creștinii credeau

și cu drept cuvânt, că întreagă cauza acestei epidemii ar fi demonii, spiritele rele, care intră în oameni și-i chinuesc. Dar cine sunt acești demonii? De unde și ce motive ar avea să chinuiască oamenii? Nici Iudeii, după biblia lor, n'au putut explica existența demonilor, nici Grecii și Romanii, după mitologia lor. Creștinii însă arătau că ei sunt îngeri căzuți, cari acum dușmani ai lui Dumnezeu, poartă războiu cu El. Au purtat războiul totdeauna, dela căderea lor, și ei sunt cauza că lumea s'a îndepărtat de adevărul Dumnezeu și a căzut în idolatrie, că și-a creiat zei și a ajuns la cultul păgân cel plin de crime. Aceasta era credința creștinilor. Dar de ce acești demoni intră cu atâta furie în trupuri și de ce turbează în opera lor mai mult acum decât altădată? Pentru că acum—răspundeau creștinii—ei își văd sfârșitul puterilor, acum când a venit Hristos și i-a alungat din oameni în porci, și'n stânci, și'n mare, acum ei lucrează cu înmîită furie, adunându-și toate puterile ca să-și recucerească domnia, sau s'o mai susție câtă le-a rămas. Explicarea însă nu era mulțămitoare. Dacă este așa, răspundeau păgânii, atunci e de neînțeles de ce ei distrug cu atâta furie pe proprii lor credincioși, pe păgâni, și numai cu ei au de lucru; natural ar fi să intre în creștini, pe aceștia să-i chinuească deci, ca să-i sperie și să-i facă să se lepede de Hristos, pe aceștia să-i turmenteze ca pe dușmani. Inșă în creștini demonii nu intrau¹⁾.

Astfel, acest fapt că creștinii erauocoliți de demoni, și celalt fapt că demonii erau siliți de creștini să dea răspuns când aceștia îi întrebau, și că trebueau să plece din trupuri când îi provocau creștinii, aceste fapte convingeau

¹⁾ Nu intrau, adecă creștinii erau feriți de asemenea boale, din cauza felului lor de viață sobră, liniștită, din cauza raporturilor sociale și a reglementării tuturor felurilor de activitate, nelacomii de averi și deci feriți de goana ucigătoare a banului, nelacomii de femei și deci apărați de excesele sexuale, deprinși să-și stăpânească mânia, trufia, invidia și alte de aceste patimi, cari duc spre nebu-

în deajuns că demonii sunt îngeri căzuți, și că creștinii au într'adevăr putere dela Dumnezeu asupra dușmanilor Lui. Mijlocul de a scoate demonii erà foarte simplu: chemarea Dumnezeului celui adevărat, sau chiar numai pomenirea numelui Iisus Hristos, sau punerea evangheliei pe capul celui posedat, iar vindecarea erà momentană și, după împrejurări, definitivă și totală. O înșelare nu erà cu putință, căci aceste vindecări se făceau în public, în fața tuturor, și adese ori la rugarea păgânilor. Am vorbit într'alt loc despre aceasta, și spuneam cum însiși învățații păgânilor recunoșteau puterea creștinilor de a alungă demonii cu puterea altor demoni, precum de altfel și lui Hristos i s'a făcut învinuirea aceasta, și i se știe răspunsul.

Minuciu Felix scrie despre acest lucru: «Toate acestea le știe cea mai mare parte dintre voi, anume că însiși demonii de bună voie declară cine sunt, ori de câte ori îi gonesc creștinii din corpuri prin chemarea cuvântului, sau prin fierbințeala rugăciunii. Chiar și Saturn, Serapis, Jupiter, și ceilalți cum îi chiamă, pe carii voi îi venerați ca zei spun, constrânși de durere, ce sunt; și doar ei nu vor fi spunând minciuni în detrimentul vostru, mai ales când sunteți și voi de față. Căci îndată ce îi conjurăm pe Dumnezeul cel viu și unic, ei tremură de spaimă fără de voie cu presimțământul durerilor, și ori sar numai decât din trup și fug, ori dispar cu încetul, după cum ajută credința celui ce suferă, sau gradul de grație al celui ce se vindecă». Așa dar, aceste minuni sunt dovedite și atestate, cum am

nie și tot felul de boale; având învățăruri înălțătoare, pacinice, senine, principii sănătoase morale și un cult liniștit și cu minte. La păgâni erau toate întors, pretutindeni goană și exces, beții și adulterii, patimi deslănțuite, și pe deasupra un cult împreunat cu extazuri (răniri cu cuțitele, omoruri religioase, castrarea membrilor virile în furia fanatismului religios, jocuri religioase cu învârtituri până la leșin și chiar până la moarte) cu nespuse spaime ale misteriiilor, cu extasierile oracolelor și cu alte asemenea ceremonii cari înspăimântau fantazia și tulburau mințile.

spus, de toți scriitorii acelei vremi, ori cât au fost de batjocorite evangeliile pentru atâtea cazuri de vindecări miraculoase și oricât au fost învinuiți evangeliștii, că au scornit acele cazuri, fie în naivitatea lor credulă, fie cu intenția de a minți. Dar cazurile acestea n'au încetat, ci au continuat și veacurile viitoare. Acestei activități a demonilor și înrîuririi lor le-au atribuit toată vremea părinții bisericii de atunci și ura păgânilor contra creștinilor, și persecuțiile lor; tot demonilor le-au atribuit și zguduirile interne ale bisericii prin schismă și erezie. Dar vom vedea pe rând, în articolul viitor, cum și ce crede fiecare apologet în parte despre demoni.

M. P.

«ANIMALELE NECURATE»

Moisi și mai în urmă ebreii au împărțit animalele în patru mari categorii: patrupèdele, pasările, târâtoarele și peștii. Chiar dintre autorii profani se găsesc cari mențin această clasificățiune. Cicerone o pomenește și o menține. In Tusculane și De natura Deorum găsim această diviziune. Sf. Scriptură vorbește în mai multe locuri de animale în genere, dar în mod special, pentru ceea ce ne interesează în studiul de față, are ca texte fundamentale capitolul XI din Levitic și cap. XIV, 1—21 din Deuteronom. In urmă se amintește legea împărțirii animalelor în curate și necurate tot în Deuteronom XX, 24—26. Principiul fundamental care conduce pe Israeliți în alegerea și diviziunea animalelor în curate și necurate, este hrana. Acelea, a căror carne se poate utiliză ca nutriment, sunt curate, și dimpotrivă. Totuși, această deosebire nu împiedică pe Ebrei de a da aceeași considerațiune tuturor viețuitoarelor. Faptul că un animal a fost trecut în rândul celor necurate nu împiedică pe Israelit de a-l iubi, de a găsi întrînsul calități, ba chiar virtuți. Așa de pildă vulturul, leul, calul, etc., sunt trecute în rândul celor necurate, cu toate acestea Sfânta Scriptură le laudă în foarte multe locuri și le dă ca exemple și simboale de virtuți morale. Ebreii respectau aceste animale și pentru importantele servicii pe care le a-

duceau. Este destul să cităm cămila și măgarul, care sunt foarte cunoscute și comune Israelitilor, pe care le țin pe lângă casă, le îngrijesc deaproape și le iubesc, dar pe care, când e vorba de carnea lor, nimic nu-i împiedică să aibă cel mai mare desgust și dispreț. În acest caz animalul este necurat, murdar, desgustător, chiar oribil. Leviticul, în cap. XI, 5, 8, 10, 12, 23, etc., le clasifică și califică. Acî ne vorbește de cele cu unghia despîcată și rumegătoare, de cele cu unghia despîcată și nerumegătoare; de cele cari sunt în apă și au aripi și solzi și de cele cari n'au aripi și solzi. Pe pasări le numește și în capul listei celor necurate stă vulturul; iar dintre târătoare pe cele aripate, care umblă pe patru picioare, le oprește și recomandă Israelitilor să le fie urîciune.

Și nu trebuie să vedem o contradicțiune la Ebrei în faptul că deși au respect și dragoste de unele animale când e vorba de serviciile lor; totuși au cel mai mare dispreț când e vorba de carnea lor. Lucrul se petrece la fel și azi la noi: care dintre animale sunt mai apropiate și mai de folos omului ca câinele și calul, pentru care fapt sunt atât de iubite, și cu toate acestea cât desgust și dispreț nu ne inspiră carnea lor.

* * *

Origina istorică a acestei legi o găsim înainte de deluviu. În capitolul VII al Genezei găsim următoarele: «Din toate animalele curate ia cu tine câte șapte... și din animalele necurate câte două». Acelaș lucru îl găsim și în versetul opt. În acest capitol întâlnim pentru prima dată această caracterizare a animalelor cu epitetul de curate și necurate. Și este ceva curios și aproape neexplicat pentru noi că Geneza împarte animalele astfel; din contră am avea motiv să credem că prin natura lui nici un animal și nici o viețuitoare nu este necurat. La capitolul I, tot al Genezei, se găsesc:

cuvintele: «Și Dumnezeu zise: Să producă apele mulțime de animale viețuitoare și pasări să zboare pe deasupra pământului sub întinsul cerului. Și Dumnezeu creă chiții cei mari și toate animalele viețuitoare ce se mișcă, pe care apele le-au produs din belșug după felul lor, și toate pasările înaripate după felul lor, și văzî Dumnezeu că aceasta este bine. Și Dumnezeu le binecuvîntă.... Și Dumnezeu zise: Să producă pământul animale viețuitoare după felul lor, vite și târătoare și fiare pe pământ după felul lor și se făcî așa. Și Dumnezeu făcî fiarele după pământ după felul lor și vitele după felul lor și toate târătoarele după pământ după felul lor, și văzî Dumnezeu că aceasta este bine». Prin urmare, Dumnezeu a făcut tot bun. De această idee a fost condus mai târziu de tot, Jean Jaques Rousseau ca să susțină că totul a eșit bun din mâna lui Dumnezeu și că totul a degenerat în mâna omului. Diferiții comentatori au emis și susținut teoria că se poate ca un animal să fie perfect, să fie bun sub unele raporturi și rău sub altele, ba ce e mai mult se poate să fie bun sub toate raporturile și totuși carnea lui să nu fie bună de mâncat, să fie vătămătoare, în acest caz animalul este necurat. Această denumire provine, prin urmare, din aprecierea oamenilor, care apreciere, la rândul său, este scoasă din observațiunea făcută asupra obiceiurilor acestor animale. Omul, observând la unele animale oarecare deprinderi urite, sau văzând că se nutresc cu alimente desgustătoare, până și cu cadavre, cu siguranță că pe un astfel de animal l-a socotit impropriu pentru nutrimentul său și, ca consecință, l-a declarat necurat.

Pe de altă parte, alte considerațiuni, fie de ordin fizic, moral sau religios, au putut să influențeze în aceeași măsură la caracterizarea și clasificarea animalelor în sensul arătat. Așa de pildă: aducerea aminte de ispitirea și înșelarea primului om de către șarpe a fost un motiv puternic

să hotărască declararea ca necurată a întregii clase a reptilelor.

Asupra acestui lucru, părerile se împart și sunt foarte multe. N'au lipsit nici din aceia cari să creadă că însuși Dumnezeu i-ar fi spus lui Moisi pe care din animale să le socotească curate și pe care necurate. Ca să ajungă la această concluzie, s'au sprijinit pe faptul că Moisi vorbește de acest lucru chiar la începutul Genezei și că însuși Creatorul recomandă lui Noe să ia din animalele cele curate și cele necurate.

Că această părere este lipsită de orice fundament solid nu mai încapă nici o îndoială. Marele comentator Pererius, în importantul său studiu: «In Genesim» susține că, dacă Dumnezeu n'a voit să scape din cele necurate decât foarte puține, a făcut-o pentru simplul motiv că acestea nu erau de atâta folos omului, nici prin serviciile lor, nici prin carnea lor și nici măcar nu puteau fi întrebuințate la sacrificii.

Trebue observat, însă, că din punct de vedere al nutrimentului, înainte de Moisi, carnea animalelor necurate nu era oprită printr'o lege pozitivă. Aceasta o putem deduce din faptul că însuși Dumnezeu permite lui Noe de a mânca din carnea tuturor viețuitoarelor. «Tot ce se mișcă și viează va fi vouă de mâncare, ca pre legumele verzi le-am dat vouă toate»¹⁾... In Noul Testament găsim: S'a suit Petru în casa de sus să se roage, pe la ora a șasea. Și foarte flămânzind voiă să guste; și pregătind aceea a căzut într'o uimire. Și a văzut cerul deschis și pogorându-se peste el un vas ca o pânză mare, legat de patru colțuri și lăsându-se jos pre pământ. *In care erau toate patrupedele pământului, și fiarele și târâtoarele și pasările cerului. Și a venit voce către el: Scoală-te, Petre, înjunghie și mănâncă!*»²⁾.

¹⁾ Geneza IX, 3.

²⁾ Fapt. X. 12, 13.

După potop, deosebirea animalelor în curate și necurate se accentuează tot mai mult și se răspândește continuu. Această împărțire o găsim la Egipteni din timpurile cele mai depărtate și o întâlnim chiar în vremea când era Iosif guvernatorul Egiptului. Faptul se vede clar în Geneză cap. XLIII vers 32; în XLVI, 34 și în Exod VIII, 26. Aci se vede că Egiptenii refuză nu numai din mâncările pe care le aveau fiii lui Iacob, dar chiar nu-i primește cu dânșii la masă, din care cauză Iosif a trebuit să poruncească ca să se așeze mai multe mese. Egiptenii se abțineau de a mânca carnea unor animale din diferite motive: fie că pe unele le considerau sacre, fiindcă le slujă pentru sacrificii, după cum erau boul, oaea și capra, fiecă pe altele le considerau necurate, după cum erau vaca, turturica și diferiți pești. Aceasta ne-o spune Porfirius în *Ἐπεὶ ἀποχῆς* (despre abținere). Istorisiri la fel cu cele din Geneză găsim și în legile lui Manu. Și aci este oprită carnea diferitelor animale, pasări și pești. Pauthier, în studiul pe care-l face asupra cărților sacre ale Orientului, găsește că *Vedile* o presc de a se mânca carnea pasărilor carnivore fără excepțiune, a pasărilor care trăesc prin orașe, a vrăbiilor, a papagalilor, a pasărilor care lovesc cu ciocul, a palmipedelor, a corbului, a amfibiilor care mănâncă pește și în sfârșit a cărnii de porc. În acest studiu găsim o lungă listă a animalelor oprite.

Și Arabii cunoșteau deosebirea animalelor în curate și necurate. Tot Pauthier ne spune că vechii Arabi nu mâncau niciodată carne de porc. De altfel chiar Mahomed are destule locuri în Coran, unde se interzice carnea unor animale cari trăesc prin unele părți ale Arabiei.

Plutarch, în scrierea sa «*Συμπόσιον*», ne spune, că Sirienii și Grecii nu mâncau de loc pește. Cesar istorisește că vechii Bretoni nu mâncau carne de epure, de pui de găină și de gâscă. Pe toate acestea le considerau ca necurate. De bello galico V, 12.

* * *

Ce a avut în gând Moisi sau chiar Creatorul, când a făcut această diferențiere a animalelor, în ceea ce privește nutrimentul omului? Marele număr de opinii, ce s'au emis în timp de savanți asupra acestui punct, stă ca probă puternică de importanța cestiunii. Dar nu e mai puțin adevărat că și lămurirea ei a fost foarte dificilă. Ne vom mărgini să cităm câteva păreri.

Unii autori sunt de părere că această deosebire a animalelor își are începutul sau isvorul într'o concepțiune dualistă sau maniheică a creațiunii. Această explicațiune, însă, este inadmisibilă, fiindcă chiar Moisi recunoaște în Geneză că tot ce a creat Dumnezeu a creat bun și cu deosebire animalele.

Alții susțin că carnea unor oarecare viețuitoare pângărește sufletul în mod spontan și direct și de aceea le-a interzis Moisi. Spencer, în *De legibus Hebraeorum ritibus*, atribue această părere diferiților autori Israiliți. Alții pretind că sunt unele animale a căror carne pângăresc și degradează sufletul în mod indirect, adică dezvoltând în corp oarecare dispozițiuni bolnăvicioase, care dau naștere la oarecare viții și prin urmare la oarecare păcate. Așa de pildă, carnea unui animal *voluptos* va da naștere în om la instincte prea sensuale; carnea unui animal răsbunător va desvoltă în om instinctul mâniei.

Iată pentruce, spun dânșii, a oprit Moisi ca să se mănânce carnea unor astfel de animale. Michaelis combate această teorie. Fără îndoială, nutrimentul poate să aibă o oarecare influență generală asupra organismului și temperamentului fizic și prin urmare și asupra celui moral, dar, după cum a probat-o experiența, această influență nu poate avea atâta putere, ca să meargă așa de departe în cât să comunice sau să treacă omului și vițiile animalului

din carnea căruia s'a nutrit. Dacă Arabii au o deosebită predispoziție și înclinare spre răsbunare, aceasta nu provine din faptul că ei se hrănesc cu carne de cămilă, animal de altfel în deobște cunoscut ca vindicativ, ci mai mult din tradiționala lor mândrie și fire cavalierească în înțelesul medieval.

Popoarele din sudul Europei sunt foarte răsbunătoare și cu toate astea nu mănâncă carne de animale cunoscute ca stăpânite de acest vițiu.

Noi mănâcăm din carnea multor animale oprite Israiliților și cu toate astea nu vedem întru cât acest fapt ar contribui cu ceva la trecerea sau desvoltarea vițiilor sau defectelor morale ale acestor animale.

După Origen, scopul lui Moisi a fost de a îndepărta pe Israiliți dela idolatrie, declarând ca necurate animalele pe care Egiptenii le întrebuițau la un fel de proorocie și deci le țineau ca sacre. Imitația n'ar fi fost grea, dată fiind marea înclinare pe care Ebreii au avut-o pentru idolatrie. Curiositatea cestiunii, însă, apare în faptul că Egiptenii au avut și alte animale mult mai venerate și pe care, cu toate acestea, Moisi nu le-a trecut în rândul celor necurate, așa că teoria origenistă este isbită de îndoeli.

Teodoret adoptă și desvoltă părerea lui Origen. După dânsul, Dumnezeu, prevăzând urîta și detestabila idolatrie în care aveau să cadă Israiliții, mergând așa de departe în cât să adore și animalele, a voit să oprească sau să împedice pe Ebrei de a căde în acest nemărginit păcat și de aceea le-a permis să mănânce carnea unei întregi serii și spețe de animale, socotind că niciodată omul nu va putea să adore un animal pe care-l omăară, pentru că să-i mănânce carnea. Pe de altă parte, pe altele le-a declarat necurate, cu scopul ca Ebreii să prindă un fel de desgust și dispreț pentru ele și să-i împedice dela sentimentul adorațiunii. Oricât ar părea de ingenioasă această

teorie, și oricât ar cuprinde într'însa o parte din adevăr, ea nu poate să ne prezinte adevărul în toată întregimea lui, mai cu seamă că se găsesc trecute în lista animalelor necurate și din acelea pe cari niciodată nu le-au adorat Egiptenii, nici n'au făcut vreodată obiect de venerațiune la alte popoare.

Mai mulți autori spun că, prin această deosebire de alimente, Moisi a voit să modereze pe Israiliți, cari întotdeauna erau gata să murmure și să se revolte și să le dea ocaziuni cât mai dese pentru supunere și înfrânare. Dar această explicațiune păcătuiește prin faptul că este cu totul opusă spiritului legii de care ne ocupăm și chiar spiritului oricărei legislațiuni judaice. Intr'un cuvânt, ea voește să explice tot și nu explică nimic.

Un foarte mare număr de autori eclesiastici și ah iar unii din părinții bisericești dau acestei legi a lui Moisi o interpretare simbolică. Animalele, interzise prin legea de care e vorba, reprezentând diferite viții, Moisi voește să apere și să previe pe Israiliți de a se hrăni cu carnea lor. Așa de exemplu: porcul reprezintă necurăție; lebăda, orgoliul; pasările răpitoare, hoția și prada etc. Aceasta este explicațiunea sau deslușirea pe care marele preot Eliazar o dă trimișilor lui Ptolomeu Filadelful, după cum ne spune Eusebiu în *Preparatio Evangelica*. Aceeași explicațiune se vede dată și de Barnaba în *Opera Patrum apostolicorum*. În *De cibis judaicis*, Novațian intră în amănunte și arată fiecare vițiu de care este stăpânit orice animal în parte.

De altfel toată lumea bisericească, care cunoaște cât de puțin drumul cărții, știe în ce mare trecere se află explicațiunea simbolică în primele veacuri ale Creștinismului, și aceasta mai cu seamă în școala Iudaico-Alexandrină.

Interpretarea simbolică, însă, în faptele istorice, nu înlătură explicațiunea literară a unei legi. Moisi a putut să aibă ca scop, în legile sale asupra animalelor curate și

necurate, ca să împedice sau mai bine să suferească poporul său de oarecare viții; dar naște întrebarea: de ce, tinzând spre atingerea acestui scop, a ales ca mijloc o procedare simbolică? Și de ce din toate procedurile simbolice a ales tocmai pe cel de care e vorba, adică deosebirea animalelor în curate și necurate? Iată ce nu putem pricepe îndeajuns.

După părerea majorității interpreților, părere mai apropiată de înțelesul general și mai potrivită și adaptabilă și de primit, avându-se în vedere toate împrejurările istorice, Moisi, deosebind animalele în două categorii în ceea ce privește nutrimentul, a urmărit un îndoit scop. Mai întâi el a voit să izoleze în mod complet pe poporul său de viciul idololatriei în mijlocul căreia trebuia să trăiască și cu chipul acesta să-i imprime oarecum un caracter de sfințenie, care să-l înalțe tot mai mult, și astfel să aibă satisfacțiunea de a-l vedea crescând tot mai mult, chiar în timpul vieții sale.

Scopul principal al legislațiunii mosaice a fost întotdeauna să conserve în poporul Israil cultul adevăratului Dumnezeu și prin urmare să-l depărteze cât mai mult dela cultul idolilor.

Mijlocul, pe care Moisi l-a crezut mai nemerit pentru atingerea acestui scop a fost de a ține cât mai departe sau de a izola cât mai mult poporul său de popoarele idololatre, care locuiau în toate împrejurimile. Trebuie observat că însuși Dumnezeu, urmărind acelaș scop, a separat fizicește sau în ceea ce privește teritorul poporul său de toate popoarele din apropiere, închizându-l într'o țărișoară înconjurată de toate părțile fie de mare, fie de râuri, fie de munți sau deșerturi. Această separațiune fizică, însă, oricât de eficace ar fi fost, nu putea să fie îndestulătoare pentru desăvârșita atingere a scopului; fie pentru faptul că atât Israiliții sau vecinii lor puteau să rupă aceste bariere,

fie că chiar în mijlocul poporului Israil trăiau oameni stăpâniți de viciul idololatriei, sau că popoare de acest fel se găseau într'o foarte apropiată vecinătate.

A trebuit prin urmare, în afară de separațiune fizică, și alta morală. Și un mijloc de felul acesta, pe lângă multe altele, este și legea care ne preocupă. Pentruca să înlesnească mai mult atingerea scopului său, Moisi se silăște să facă cât mai grele, cât mai rare și cât se poate de mai puțin strânse sau intime legăturile sau chiar raporturile între poporul său și popoarele idololatre care se aflau în apropiere. În acest scop, el oprește pe Israiliți de a mânca multe din animalele, pe care le mâncau aceste popoare, și le declară de necurate, de spurcate și nu vrea ca și Ebreii să-și întineze sufletul și corpul lor cu astfel de cărnuri. *«Nu vă necurați sufletele voastre prin târătoare ce se târăsc și nu vă întinați sufletele voastre printr'însele, făcându-vă necurați prin ele».*

Dar această idee de separațiune și prin urmare de sfințenie apare chiar ca o lege pusă de însuși Dumnezeu poporului ales.

«Deci despărțiți vitele curate de cele necurate și pasările necurate de cele curate, și să nu vă faceți urâte sufletele voastre, mâncând vite sau pasări sau alte târătoare, ce se târăsc pe pământ, pe care eu vi le-am despărțit, ca să vă fie necurate. Și voi să fiți mie sfinți, căci eu Iehova sfânt sunt, și v'am despărțit pe voi de alte popoare, ca să fiți ai mei¹⁾—«Urâciune să nu mâncați.....»²⁾.

Unii autori găsesc straniu mijlocul de a separa un popor de cele care-l înconjură. Da, se prea poate ca acest mijloc să fie privit ca atare, când se raționează avându-se ca elemente de judecată obiceiurile actuale, care nu pun alte limite, alte bariere libertății noastre de a mânca din

¹⁾ Lev. XX, 25, 26.

²⁾ Deut. XIV; 3.

orice fel de carne, decât acelea pe care ni le prescrie igiena și instinctele naturale; dar când ne transportăm în timpurile și locurile în care trăiau Israiliții, acest mijloc ne pare cu totul natural, fiindcă el eră, după cum am mai spus-o, în ideile și gusturile popoarelor înconjurătoare și chiar în tradițiunile poporului ebru.

Intru cât privește eficacitatea morală a acestui mijloc de izolare, ea este desăvârșită și afară de orice îndoială. Este constatat, că relațiunile de prietenie se formează, se dezvoltă și să mențin mai ales la masă. Când locuitorii unei țări, în urma prescripțiunilor alimentare de care sunt conduși și de care trebuie să ție socoteală, nu pot nici să primească la masa lor pe alți locuitori din alte părți, nici să primească ca să se ducă la masa acestora, intimitatea devine aproape imposibilă între ei. Se prea poate ca să existe între popoare rapoarte reciproce de industrie și de comerț, rapoarte pe care le impune situația naturală sau chiar ocaziunea, dar totul se va mărgini aci și nimic mai mult. Nu va exista nici cea mai mică influență morală, și fiecare din cele două popoare își va păstra cu sfințenie tradițiunea, deprinderile și obiceiurile. Aceste constatări n'au nevoie de o lungă documentare, experiența fiind cel mai puternic martor. Scopul, pe care și l-a propus Moisi, a fost atins, ba putem spune că a fost ajuns chiar cu prisosință. Israiliții întotdeauna au rămas separați de popoarele păgâne din apropierea lor, și n'au avut cu ele nici chiar raporturile strict necesare; ei spuneau pe față și în gura mare că le este oprit de a face comerț cu străinii, de a mânca cu ei, etc., etc. «*Voi știți cum că nu este iertat unui bărbat iudeu să se lipească sau să se apropie către un străin*»¹⁾. «*Și suindu-se Petru la Ierusalim, se certau cu el cei circumciși zicând: tu ai intrat la bărbați necircum-*

¹⁾ Fapt. X. 28,

ciși și ai mâncat cu ei.»¹⁾). Insuși Mântuitorul, care mănca câteodată cu vameșii și cu cei de alt neam, n'a putut scăpa de apostrofarea și blamul Iudeilor. «Iar Cărturarii și Fariseii, văzându-l că mănâncă cu vameșii și cu păcătoșii, ziceau discipolilor lui: Pentru ce cu vameșii și cu păcătoșii mănâncă și be à? »²⁾. «Și murmurau Fariseii și Cărturarii zicând: Acesta primește pe păcătoși și mănâncă cu dânșii»³⁾).

Mai mult încă, ca culme a exagerării, Israiliții au mers așa de departe, încât au privit ca spurcate nu numai alimentele cu care se nutresc străinii, dar și a privit ca necurați chiar pe aceștia. Acesta este motivul pentru care Ebreii refuză de a intra în pretoriul lui Pilat, în ziua morții Mântuitorului. Le era frică să nu se spurce. «Atunci aduseră pe Iisus dela Caiafa în pretoriu și era dimineată; dar ei nu intrară în pretoriu, ca să nu se spurce, fiindcă aveau să mănânce paștele»⁴⁾).

Prin urmare Iudeii au exagerat interpretarea spiritului și literii legii lui Moisi, dar aceasta n'a putut să aducă decât folos scopului urmărit de dânsul. Acest scop al lui Moisi, urmărit prin legea de care ne ocupăm, este expus foarte pe larg și foarte bine de *Michaelis*, în importantul său studiu *Mosaisches Recht*.

* * *

Al doilea scop principal, urmărit de Moisi prin prescripțiunile sale, asupra animalelor curate și necurate, este igiena. S'a pretins de mulți că Moisi, prin prescripțiunile legii de care ne ocupăm, n'a ținut nici o socoteală de regulile igienice și că a sacrificat pur și simplu sănătatea po-

¹⁾ Fapt. XI, 2—3.

²⁾ Marc II, 16.

³⁾ Lucă XV, 2.

⁴⁾ Ioan XVIII; 28.

porului Israil unui deșert și nefolositor symbolism. Adevărul, însă, este cu totul din contră. Oamenii cei mai încercați în știința medicală sunt de acord în a recunoaște că nu numai nici una din prescripțiunile legii lui Moisi nu se opune regulelor igenice, dar, din contră, că toate, dar absolut toate favorizează foarte mult sănătatea publică, și sunt foarte bune pentru prevenirea maladiilor, care puteau să fie atât de dese în părțile Orientului locuite de Ebrei.

Iată ce ne spune, cu privire la acest fapt, doctorul *Guéneau de Mussy*. «Moisi, departe de a înlătură bazele igienii sociale, a intrat în amănuntele cele mai intime, care ne face să admirăm sagacitatea observațiilor și înțelepciunea preceptelor sale. Pentru nutriment, el indică cu multă grijă animalele de a căror carne se pot folosi Ebreii. Această idee a boalelor parazitare și infecțioase, care ocupă un mare loc în patologia modernă, pare să-l fi preocupat pe Moisi foarte deaproape, se poate spune chiar că ea domină toate prescripțiunile sale igenice. El înlătură cu totul din regimul de nutrițiune al ebreului animalele care sunt atinse de parazite și cu deosebire porcul. Boalele infecțioase circulă în sângele animalelor și prin urmare bine este să ne abținem de a mânca carnea unor astfel de viețuitoare».

Aceste observațiuni sunt întărite și de Dr. Isamberti: «In Orient mai ales, regulele de igenă au fost formulate din timpurile cele mai vechi de legislatorii religioși ca Moisi și Mahomet. Curățirea personală, abținerea dela vin și dela oarecare cărnuri, formulate în precepte religioase, sunt regule de igenă, a căror putere și valoare azi nu mai poate fi contestată. Modul de nutrițiune reclamă măsuri și precauțiuni foarte riguroase. A bea vin mult, a mânca carne forte și grasă, în timpul căldurilor, însemnează a te expune la o stare de apatie, de lăncezeală, de dispepsie și de congestiune, al căror rol este de a provoca mai târziu

accidente foarte grave: digestiunile se vor face foarte cu anevoință și în mod defectuos, diariile și boalele de ficat, precum și artrita nu-și vor întârziă sosirea. A mânca foarte ușor în timpul dimineții: ouă, carne albă; a nu bea decât apă s'au puțin vin amestecat cu apă sunt reguli de care nu trebuie să se despartă orice călător în Orient, în timpurile calde. Intru cât privește cărnurile grase, carnea de porc și băuturile alcoolice propriu zise, socotesc că abținerea cu desăvârșire dela dânsese, în aceste timpuri, este cel mai bun lucru».

În definitiv lucrurile acestea sunt pe deplin probate și de îndelungata experiență, ba putem spune că regulile de igienă ale lui Moisi azi stau ca ultima gândire a științei medicale actuale. Și dacă Israeliții nu formează de cât o mică parte din marele tot, cari aplică aceste reguli, sunt Arabii sau Sirienii care formează mulțimea. Ce fac Arabii sau cum procedează ei cu nutrimentul? Ei urmează aproape în totul aceleași reguli, pe care le-a prescris Moisi poporului său. Hrana lor se compune mai ales din vegetale. Ei nu mănâncă barem nici animalele pe care le mâncau Israeliții în timpul lui Mosi și al Judecătorilor, adică capra, berbecul, boul, etc. și se feresc cu deosebire de a mânca din carnea animalelor, pe care Moisi le trecuse în lista celor necurate. Acesta este regimul, pe care o experiență de aproape 40 de secole l'a găsit propriu pentru hrana locuitorilor din Siria.

Prin urmare, este destul de vădit că Moisi a ținut mare socoteală de regulile igienice în prescripțiunile sale și că acest adevăr a fost recunoscut și afirmat încă de mult de cei mai buni autori, care au spus că prescripțiunile alimentare ale lui Moisi sunt în cea mai perfectă armonie cu regulile lor igienice. Rațiunea împedecării de a mânca asemenea cărnuri s'a observat mai cu seamă cu carnea de porc. Cei mai buni medici susțin că carnea de porc este foarte ne-

să
T
u
fa
Si
d
ar
ez
ce
nă
te

m
și
a
ac

at
to
în
va
di
să
ne
să
cu

dc

în

sănătoasă în Orient și cu deosebire în Siria și Palestina. Toți rabinii au declarat în primul rând ca principală cauză a boalelor carnea de porc. Ei spun că această carne favorizează și răspândește lepra, care este endemică în Siria, sau constituie o piedică aproape de neînvins în vindecarea ei; de aci, la dâșii, s'a născut zicătoarea, care are puterea de axiomă: «Cine mănâncă carne de porc se expune a avea aproape cu siguranță lepră». Din această cauză, cea mai mare parte din popoarele orientale nu mănâncă carnea acestui animal. Intru cât privește pe Egipteni, avem ca mărturie pe Herodot.

* * *

Am spus că legea asupra animalelor necurate se referă mai cu seamă la nutriment; dar în mod incidental ea viză și apropierea sau mai bine zis. ferirea cât mai mult de a se apropiă de cadavrul acestor animale. Iată rezumatul acestor împedicări sau opriri.

1) Pentru patrupedele necurate, porunca, de a se feri de atingerea cu cadavrul lor, se găsește în cuvintele: «*Așa toate animalele patrupede, care au unghii și nu au picioare înfurcate nici nu rumegă, necurate să fie vouă; cel ce se va atinge de dâșele, necurat va fi. Și tot ce umblă pe labe din toate animalele câte umblă pe patru picioare, necurate să fie vouă, oricine se va atinge de mortăciunea lor, necurat va fi până seara. Și cel ce va purta mortăciunea lor să-și spele vestmintele sale și să fie necurat până seara; necurate să fie vouă acestea*»¹⁾.

2) Pentru pești și paseri, legislatorul nu spune decât două cuvinte: «*Urâciune să fie vouă.*»²⁾.

3) Pentru insectele înaripate, despre care Moisi vorbește în Levitic cap. XI; 20—23, legislatorul se întinde mai mult

¹⁾ Lev. XI; 26, 28.

²⁾ Lev. XI; 11, 13.

și are aceleași prescripțiuni ca și pentru patrupede, cu deosebirea gravității între acelea pe care le atinge numai și acelea pe care le poartă. «... Dar toate celelalte târâtoare cu patru picioare și cu aripi urâciune să fie vouă. Și printr'însele vă veți face necurați. Tot acela, care se va atinge de mortăciunea lor, necurat să fie până seara. Și tot acela care va purta mortăciunea acestora să-și spele veșmintele...».

4) Moisi insistă cu deosebire asupra reptilelor și arată că atingerea de cadavrul acestora spurcă nu numai persoanele, în înțelesul arătat mai sus, dar și obiectele și chiar enumără parte din ele. «...*Necurate să fie vouă acestea dintre toate târâtoarele, tot celce se va atinge de dânsese dupăce va fi murit, acela necurat să fie până seara. Și tot aceea, pe care va cădea ceva din aceste, dupăce vor fi murit, necurat va fi: fie vase de lemn, sau vestminte, sau piele, sau sac; orice vas, carele servește la o trebuință, să se pună în apă și necurat să fie până seara; după aceea curat va fi și totuș vasul de lut, în care va cădea ceva din acestea, tot ce va fi într'însul necurat să fie și să-l stricați. Toată mâncarea, care se mănâncă, peste care ar cădea asemenea apă, necurat să fie, și toată băutura, care se bea din asemenea vas, necurată să fie. Și tot lucrul peste care va cădea din mortăciunile acestora, necurat sa fie; fie cuptor sau vatră, să se dărâme, căci necurate sunt, și necurate să fie vouă. Dar izvoarele și fântânele care sunt adunături de apă, curate vor fi. Și celce se va atinge de mortăciunea acestora, necurat să fie. Și dacă din mortăciunea acestora va cădea pe vre-o sămânță, care este a se semăna, aceea curată va fi, iar de se va turna apă peste sămânță și va cădea din mortăciune peste dânsa, aceea necurată să fie vouă»¹⁾.*

După cum se poate vedeà din cele de mai sus, se gă-

¹⁾ Lev. XI; 31—38.

sesc aci, fără a înlătură scopul moral urmărit de Moisi, prescripțiuni igienice și de curăție de o importanță capitală. Toți interpreții au admirat înțelepciunea și prevederea legislatorului ebru, care a ferit în mod admirabil de atâtea boale pe poporul iudeu și a procurat într'un chip atât de meșteșugit conservarea și desvoltarea sănătății publice.

Intru cât privește sancțiunea tuturor acestor prescripțiuni cu privire la animalele necurate, din punct de vedere al nutrimentului și al contactului, Moisi n'are măsură specială; trebuiă prin urmare să se aplice regulele generale. «*O lege să fie pentru oricine, care va fi păcătuit din greșală, fie moștean dintre fiii lui Israil, sau străin ce petrece între dânsii*»¹⁾.

* * *

Legea asupra animalelor necurate a avut un caracter de sfințenie, fiindcă scopul său fiind în parte de a separă poporul iudeu de celelalte care-l înconjura, trebuie să se prezinte ca o poruncă divină. Prin urmare tot ca poruncă divină se prezentau și prescripțiunile privitoare la ceremonii și la sacrificii. Acest drept ceremonial, după cele mai autorizate păreri, a fost abrogat nu la moartea, nici la înălțarea Mântuitorului la cer; ci în ziua cincizecimii, când legea cea nouă a fost promulgată în mod solemn, sau când s'au pus bazele Bisericii creștine. Dar acest drept ceremonial sau mai bine zis aceste regule privitoare la dreptul ceremonial n'au putut fi abrogate deodată. De altfel eră și natural, fiindcă ele erau prea înrădăcinate în firea și deprinderile poporului israelit, ca să poată fi înlăturate deodată. Ele au încetat încetul cu încetul, în măsura în care se accentuau și lățeau prescripțiunile noiei legi, prin stăruința Apostolilor. De aceea să nu ne mire, dacă mai târziu vedem chiar pe Apostoli permițând nouilor creștini de

¹⁾ Num. XV; 29.

a merge să-și facă rugăciunile tot în sinagogă, lăsându-i să mai practice unele din vechile lor obiceiuri, și de care se sileau să-i desbare încetul cu încetul.

Apostolii știau că, atât timp cât se vor găsi apropiați de timpurile iudaismului, deși legea murise, totuși cauza acestor obiceiuri există, fiindcă dintre iudeii trecuți la creștinism erau și *zeleși*, care nu puteau renunța cu una cu două la trecutul lor religios și prin urmare la regulile ceremoniale, învățate în casa părintească. Vom adăoga și câteva cuvinte asupra acestor prescripțiuni, care se resimt în Noul Testament.

* * *

Xp

Apostolul Pavel o spune pe față că aceste prescripțiuni nu sunt obligatorii. «*Știu și sunt încredințat în Domnul Iisus că nimic nu este spurcat prin sine...*»¹⁾ «Pentru mâncare nu strică lucrul lui Dumnezeu, *toate sunt curate*»²⁾. «Deci nimenea să nu vă condamne pentru mâncare sau băutură..... sau în privința sărbătorii sau a luni noi sau a sâmbetelor, care sunt umbră celor viitoare.... Deci, de ați murit împreună cu Christos, în privința elementelor lumii, de ce primiți ordine ca cum ați trăi încă în lume?»³⁾. «Iar Spiritul vorbește rostit că în timpul de apoi se vor abate unii dela credință, luând aminte la spiritile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor; ale celor ce cu fățărnicie vorbesc minciuni, oprind a se însurà și ordonând a se reține de bucatele, pe care Dumnezeu le-a făcut spre gustare cu mulțumită de către cei ce cred și cunosc adevărul. Căci toată făptura lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepădat, care se ia cu mulțumită»⁴⁾.

Tot acest înțeles îl are și un vis al Apostolului Petru,

¹⁾ Rom XIV. 14.

²⁾ Rom. XIV, 20.

³⁾ Colos. II. 16. 20, 21.

⁴⁾ I Timot. IV; 1—5.

care este istorisit în capitulul X al Faptelor, versetul 9 și următoarele, și pe care l-am citat, în parte, mai sus. Dacă unii exegeți i-au dat și o interpretare simbolică sau l-au tâlmăcit într'un sens mai larg, aceasta nu ne împiedică de a-i da explicațiunea literară, în care se vede că Dumnezeu declară solemn că legea privitoare la animalele necurate trebuie să înceteze.

La această regulă generală, însă, Apostolul Paul pune două excepții: una în cazul unei conștiințe slabe și rău formate sau prea riguroasă, care mai priviâ încă vechea lege ca obligatorie. «*Căci unul crede că poate mânca toate, iar cel slab mănâncă legume. Celce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă; și celce uu mănâncă să nu judece pre celce mănâncă; căci Dumnezeu l-a primit*¹⁾).

A doua excepțiune este în caz de scandal sau mai bine zis de scandalizare. Creștinii adevărați, creștinii conștii și luminați, știeau că vechea lege numai există și prin urmare aveau toată libertatea să n'o mai păzească, dar dacă prin neobservarea ei s'ar fi întâmplat să scandalizeze pe frații lor, atunci Apostolul Paul poruncește ca legea să fie observată. «Iar de te superi pe fratele tău pentru bucate, iacă nu umbli după iubire. Nu pierde cu bucatele tale pe acela pentru care Christos a murit. Să nu se vorbească de rău lucrul vostru cel bun. Căci împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Spiritul Sfânt. Căci celce într'acestea servește lui Christos este bine plăcut lui Dumnezeu și primit de oameni..... Pentru mâncare nu strică lucrul lui Dumnezeu. Toate sunt curate, dar este un rău pentru omul celce mănâncă spre scandal. Bine este a nu mânca carne, nici a beà vin, nici aceea prin care fratele tău se jignește sau se scandalizează sau suferă. Ai tu credință? In tine însuți să o aibi înaintea

¹⁾ Rom. XIV: 2—4.

lui Dumnezeu. Fericit este cel ce nu se condamnă în ceea ce primește. Iar cel ce se îndoiește, când mănâncă, se condamnă, pentru că nu mănâncă în credință; căci tot ce nu este din credință este păcat» ¹⁾).

Aceste două excepțiuni sunt evidente și fundate pe dreptul natural. În sfârșit chiar sfântul Apostol Paul observă câte odată prescripțiunile legii vechi, dar el o face din motive morale cu mult mai înalte. Altul era sublimul său scop: «Iudeilor m'am făcut ca un Iudeu, ca să dobândesc pre Iudei; celor de sub lege ca unul de sub lege, ca să dobândesc pre cei de sub lege. Celor fără lege ca un fărădelege, ca să dobândesc pe cei fără de lege (nefiind fără lege lui Dumnezeu, ci sub lege în Christos). Celor slabi m'am făcut ca un slab, ca să dobândesc pe cei slabi; *tuturor toate m'am făcut ca cel puțin pe unii să dobândesc și să măntui.* Și aceasta fac pentru evanghelie, ca să fiu părtaș ei» ²⁾).

Incheind acest studiu, adaug că nu am găsit necesar și interesant de a cită în întregime locurile din Sf. Scriptură, unde se vorbește de clasificarea animalelor în curate și necurate, nici a da lista întreagă a unora și altora, și aceasta pentru simplul motiv că nu ne-ar fi de nici un folos. Ceeace am voit să scot la iveală a fost mai mult cele două puncte pe care le-am dezvoltat în urmă: moral și igienic. De altfel, doritorul de a află cât mai pe larg aceste lucruri, le poate vedea în Levitic și Deuteronom, cu deosebire în capitolul XI al celei dintâiu cărți și capitolul XIV al celei de a doua.

B. Mangâru.

¹⁾ Rom. XIV; 16—23.

²⁾ I Corint. IX; 20—23.

OBSERVĂRI LITURGICE.

Câte lucruri nu sunt de observat asupra modului cum unii preoți și în genere servitorii sf. Altar săvârșesc sfintele slujbe bisericești. Bine înțeles însă că toate aceste observațiuni ca să fie drepte și adevărate, nu se pot face decât numai de aceia cari cunosc ființa, fondul și rostul bisericesc și teologic al tuturilor celor ce se săvârșesc în Biserică.

Știut este că toate sfintele slujbe bisericești se săvârșesc după o anumită rânduială bisericească, cari arată și explică lămurit în toate amănunțimile sale modul cum trebuie a se face fiecare din aceste slujbe. Dar cu toate acestea, cel ce cunoaște rânduiala bisericească, cel ce știe și își dă seamă de tot ce se săvârșeste în Biserică și este profund cunoscător al lucrurilor, câte lucruri nu observă? Câte deosebiri și nepotriviri nu vede? Câte lucruri chiar neertate nu vede că se fac de unii slujitori ai sfântului Altar când liturghisesc, sau chiar în genere când săvârșesc sfintele slujbe în Biserică sau în casele particulare ale credincioșilor?

Deschidem aci o rubrică pentru aceste observări. Vom adnotă însă pe acelea despre cari mulți preoți nu'și dau seamă, dar cari aduc o atingere mare sensului și înțeleșului ce au sfintele slujbe în anumite momente. Este vorba de unele greșeli atribuite uzului, greșeli însă cari trebuiesc cu orice preț înlăturate și îndreptate.

Iată un exemplu:

Aproape de sfârșitul sfintei liturghii, după ce se termină în sfântul Altar cu împărtășirea, preotul iese cu sf. potir (sfintele daruri) în Ușile Impărătești, și chemând poporul la împărtășire, strigă cu glas mare și zice: » *Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați* ».

În acest moment, când el stă în ușile Impărătești și face această chemare, unii din preoți țin sfântul Potir cu amândouă mâinile, alții îl țin cu mâna stângă, iar alții cu mâna dreaptă. Alții iarăși îl țin cu mâna stângă, iar cu dreapta țin partea de jos a sfântului Potir. Pentru ce atâtea deosebiri? Dar nu despre aceasta voim a ne ocupa.

După ce a terminat strigarea, și nu are pe nimeni de împărtășit, dacă a ținut sfântul Potir cu amândouă mâinile, îl lasă în mâna stângă. Tot astfel fac și aceia cari țin cu mâna dreaptă partea de jos a sfântului Potir; iar cei ce l'au ținut cu mâna dreaptă, îl trec în mâna stângă și pronunță cuvintele: » *Mântuește Dumnezeule poporul tău și binecuvintează moștenirea ta* ». În timpul când pronunță aceste cuvinte, unii din preoți, binecuvintează poporul, cu mâna dreaptă însemnând semnul crucei; alții, iarăși binecuvântând poporul, înseamnă semnul crucei în josul sfântului Potir; iar alții *fac semnul crucei deasupra sfântului Potir, ca și cum ar binecuvânta Potirul*.

Toate aceste mișcări și acțiuni sunt nepotrivite cu însemnătatea și sfințenia momentului. Și toți cei ce le săvârșesc în modul mai sus arătat, dovedesc sau că urmează în mod inconștient un us care se practică și s'a ereditat fără a fi controlat de este drept și logic a se urmă, sau că nu judecă ceeace s'ar cuveni să facă și ce anume trebuie să facă în acel moment când se roagă lui Dumnezeu, ca El, să mântuiască și să binecuvinteze moștenirea sa,— poporul.

Mă explic.

În acel moment sfintele Daruri s'au sfințit deja; iar în

sfântul Potir se află Insuși Trupul și Sângele Domnului. Preotul ține în mâinile sale pre Insuși Iisus Christos Dumnezeu nostru, pe care prin invocarea mai sus amintită îl roagă să mântuiască și să binecuvinteze poporul ce stă înaintea, carele este moștenirea sa.

Atunci dacă așa este. Dacă preotul știe, și trebuie să știe, că Dumnezeu Insuși este de față, și pe El îl roagă să mântuiască și să binecuvinteze poporul, cum îndrăznește el (preotul) a-l binecuvânta?

Dar ce să zicem despre aceia cari binecuvintează în acele momente sfântul Potir? Iși dau oare ei seamă că în acel moment, sfintele Daruri fiind deja sfințite, ei își permit să binecuvinteze pre Insuși Dumnezeu, pe care îl țin în mâinile lor?

Noi credem că în acele supreme momente, cel mult, și singura mișcare ce o pot face potrivită cu înțelesul cuvintelor ce evocă și cu însemnătatea momentului este ca să ridice puțin în sus sfântul Potir, însemnând cu El semnul crucei, în semn de binecuvântare deia Dumnezeu Insuși, cel ce este de față.

Iată o observațiune de care cred că ar trebui să se țină seamă de toți cei ce fac altfel, pentrucă numai astfel urmând dovedesc că cunosc și își dau seamă de însemnătatea momentului, și corespund prin mișcările ce fac că înțeleg sensul cuvintelor ce evocă și corespund astfel sensului lor, arătând că roagă pre Dumnezeu să mântuiască poporul, moștenirea sa, și că Insuși Dumnezeu, îi binecuvintează.

Drag. Demetrescu.

SENTIMENTUL PATRIOTIC, — CONFERINȚĂ¹⁾. —

În viața poporului Român au fost momente de înaltă virtute cetățenească, au fost timpuri de eroism și de bine-meritată cinstire.

Istoria ne este martoră și doveditoare a acelor acte mari prin cari strămoșii noștri își sacrificau averea și viața pentru religie și neam. Referatele istoriei cu privire la acest fel de sacrificiu sunt dovada cea mai luminoasă a patriotismului care încălzează sufletele părinților și moșilor noștri.

Patria pentru dânșii a fost tezaur scump și de aceea îi vedem închinându-se ei cu atâta devotament și iubire. Ei erau pătrunși de simțământul patriotic care se naște tocmai din iubirea către Patrie și din devotamentul sfânt și necondiționat către dânsa.

Datoria noastră, ca urmași ai lor, e de a pași pe urmele lor fără șovăire și cu entuziasm, spre a ne arăta vrednici de scumpul nume de Român pe care ni l-au lăsat moștenire patriotismul lor. În dorința deci de a deșteptă în noi simțul datoriei către iubirea de Patrie, mi-am propus ca azi să vorbesc în fața D-voastră despre *sentimentul patriotic*.

¹⁾ Desvoltată în congresul Asociației pentru înaintarea și răspândirea științei — secția cultului — ținut anul trecut în orașul Târgoviște.

* * *

Sentimentul patriotic, e drept, a suferit în decursul veacurilor multe și diferite schimbări. Nu-i voi face istoricul, dar voiu aminti numai de dezordinea aceloră cari'l practică sub forma șovinismului și a cosmopolitismului mai ales. E nevoie ca să stabilim prin câteva cuvinte bazele ideii de patrie și să punem în paralelă această idee pe de o parte cu ceea ce se numește șovinism și pe de alta cu ceea ce se numește cosmopolitism.

Sunt oameni cari cred că ideia de patrie este o idee strimptă destinată ca să dispară pe măsură cu întinderea cercului de activitate omenească și cu dezvoltarea progresului.

Asemenea doctrine n'au puterea de a pune altceva în locul sentimentului nobil ce vor să dărâme și nici nu pot dezvoltă în noi flacăra dragostei și a devotamentului neșarmurit, pentru binele colțului de pământ pe care ne-am născut și pe care trăim în liniște și ocrotire. Contra acestora, o acțiune a patrioților se impune; se cere totuși pentruca succesul să fie desăvârșit, ca să nu exagereze cu nimic în susținerea și propoveduirea ideii despre sentimentul patriotic. Căci e știut că din pricina patimilor și a exagerațiilor, patriotul cu multe pretențiuni mai mult strică patriotismului, pe care, fără să vrea, îl deservește prin chipul său de a-l susține.

Patrioții de acest fel trec peste ce este important și necesar, exagerează prin actele lor patriotice și fac ca numele și natura sentimentului patriotic, să se schimbe și să devie *șovinism*.

Aceștia împing iubirea pământului natal până la nebunie, întru cât ajung să creadă că această iubire nu va fi curată, dacă nu va fi clădită pe ură și dacă nu va fi susținută prin atacuri dușmănoase contra a tot ce este străin. Pornirea acestora este la fel cu aceea a unor ignoranți eterodoxi și necreștini, cari trec pe lângă bisericile și preoții ortodoxi, făcând diferite acte reprobabile. În patriotism, o fraternitate superioară luptelor, se impune și de ideile profesate de religiunea creștină. Creștinismul este o patrie mare, iar religia sa este legătura morală cea mai puternică

și ca atare foarte departe de ura nutrită prin șovinism. Și apoi pentru demnitatea națională, ostilitatea unui popor față de altul ca și fanatismul religios, nu mai poate avea loc ca un act de dreptate, după cum susține șovinismul. Patriotismul îngust lipit de o bucată de pământ se oprește la munți și fluvii cu cari voește ca să închidă orizontul gândirilor și ca să sfărâme pornirea sufletului. În fața acestei stări de lucruri, s'ar părea că noi nu suntem chemați la aceeași conviețuire, ca să ne ajutăm unii pe alții și ca să lucrăm pentru o operă comună și de progres obștesc.

Tot omul este un de aproape al nostru, iar fraternitatea tuturor oamenilor, este consfințită în sfânta Evanghelie. Predica de pe munte, frumoasa carte a fraternității, este urmată în sfânta Evanghelie de o lungă serie de fapte, toate inspirate de caritatea cea mai universală și printre cari se găsește descrierea binefacerilor pe cari Domnul nostru Iisus Hristos le-a împărțit cu atâta bunăvoință inamicilor poporului său. Străinul, inamicul, Samarineanul, cu cu un cuvânt, tot ce era urit și disprețuit de Iudei ca cel din urmă dintre oameni, era ales de Mântuitorul lumii ca tip al învățăturilor sale cuprinse în sfânta Evanghelie. «Iubiți-vă, zicea el, iubiți-vă unii pe alții, după cum v'am iubit eu. E o poruncă nouă pe care o dau vouă; e porunca mea, prin aceasta se va cunoaște că voi sunteți discipolii mei. Dacă mă iubiți, păziți această poruncă».

Iată pentru ce religiunea nu poate să vorbească în altfel. Ea este revelată de Dumnezeu, ca inspirată din gândirile lui și ca să îndeplinească pe cât este cu putință opera lui. În învățătura sa întregă apoi nu vom găsi un singur indiciu care să motiveze pentru oameni ura. De ce dar să urim pe oamenii cari nu sunt din neamul nostru? Religiunea nu admite ca patriotismul să fie clădit pe ură, neîncredere și indiferență trufașe pentru străini. Spiritul Fondatorului ei se opune la aceasta, după cum se opune dreptatea de a fi pentru fiecare în particular. Dar ce vom zice de constituirea Bisericii noastre? Ea este ortodoxă, universală, cuprinde în sine omenirea întregă. Nu cunoaște bariere și nici nu face deosebire de naționalitate sau de rasă. Toți și toate pentru dânsa sunt ieșite dela Dumne-

zeu, au aceeași chemare și însărcinare de a lucra la realizarea unui progres general în pace și prin iubire. Biserica noastră dar prin constituția sa reunește omenirea întreagă într'o societate de frați și răspândește în sufletul fiecăruia lumină, căldură și viață, bunuri pe cari și ea le-a primit dela acela care a zis: «*Eu sunt viața lumii*».

Nu trebuie deci să așteptăm ca șovinismul să fie binecuvântat de religione. Ea poate cel mult să-l scuze, nici odată însă să-l binecuvinteze.

Cel mai frumos patriotism este acela, care este cel mai deschis și cel mai mărinimos. De altfel bărbații de valoare ai neamului nostru au înțeles aceasta. Au știut să profite de farul luminei, de destoinicia la lucru și de spiritul de libertate din Occidentul înaintat și ne-au dat puțința ca să ne formăm și să fim aceea ce suntem. Asemenea bărbați și tot cu aceeași hotărîre ca în localizarea la noi a ce este bun din afară, s'au ridicat la timpul convenit contra inamicului amenințător și cu arma în mână în fruntea vitejilor Români, au repurtat victorii strălucite pe câmpul de luptă, unde erau împinși de dragostea de țară. Istoria neamului nostru este deschisă și se poate vedea cu înlesnire dintr'însa, cât de rășboinic a fost Românul și cât sânge și-a vărsat el pentru apărarea moșiei scumpe, ori de câte ori a fost nevoie.

Este dulce amintirea aceasta, dar și formarea noastră prin călăuzirea de lumina străinătății, nu ne este mai puțin dulce.

Șovinismul deci precum am văzut, nu este decât o religie îngustă, legată de un colț de pământ, pe care nici spiritul nostru național, nici spiritul filozofic, care stabilește solidaritatea tuturor oamenilor și nici spiritul creștin, care ne impune numai dragostea, nu ne îngăduie să o admitem.

Un asemenea rău și încă în mai mare măsură, dacă'i socotim urmările, aduce patriotismului curat și sfânt, *cosmopolitismul*.

El este o doctrină falsă a patriotismului. Prin el la unii încolțește spiritul ascuns de castă, se formează o coaliție internațională de pofte și se desvoltă un pact de ură între persoane și popoare.

La alții stăpânește sub scutul lui, spiritul cetățeanului,

nu al universului. Pe aceștia îi interesează și îi preocupă liniștea lor și nu a umanității.

Urăsc războiul din plictiseală și pentru că sgomotul gloanțelor ar putea să le facă neplăcere. Nu devotamentul către străini îi indispuce, ci numai grija de ei. Nu voesc să se întindă, ci să se izoleze; nu voesc să dea mai mult, dar voesc ca să păstreze totul pentru ei. În acest chip, două lucruri cari par contrare, cosmopolitismul și egoismul, se confundă. Aparența măreției celei dintâiu nefind decât masca, mai mult sau mai puțin inconștientă, a celui de al doilea.

Din această pricină, noi trebuie să respingem un atare spirit și să-l combatem chiar, cu toată energia. Niciodată să nu-l confundăm cu adevăratul patriotism, ci să-l privim așa cum este. Dacă îl considerăm ca o pornire, la început pare că are ceva distinct în el, mare și frățesc, dar dacă îl examinezi cu atențiune fondul, îl găsești în cele mai multe cazuri, că este un ferment de dizoluție socială, în loc ca să fie un principiu de unire și de asociațiune a sforțărilor.

Dar, să lăsăm aceste defecte ale patriotismului și să vedem cum trebuie înțeles adevăratul sentiment patriotic.

Ideia de patrie își are temeiul în iubire. Și este cunoscut că în iubire sunt unele trepte; e o ierarhie a iubirii care fixează în viața omenească aceste lupte. Inima omului găsește în inima soției sale prima din aceste trepte, pe a doua o găsește în familie, care este pentru el casa sa. Cea mai înaltă treaptă însă în care rezidă inima omului este patria, fără de care nu poate fi în adevăratul înțeles al cuvântului nici familie și nici casă. Patria este casa noastră, după cum libertatea este umanitate.

Să nu răsturnăm dar ordinea lucrurilor și să înțelegem odată că patria este prima necesitate a omului. Patria este condiția dezvoltării individuale, este ocrotirea vieții sociale, e vasul care împiedică risipirea lichidului prețios; e pentru lume în condițiile ei actuale digul solid, dar absolut indispensabil în contra anarhiei.

Anarhia, nu'i vorbă, este un vis. La rigoare poți să vi-sezi ori și ce, dar ca oamenii să fie izolați și să nu formeze între ei nici o legătură, nici de timp, nici de spațiu; ca ei să nu aibă interese comune, nici organizație cu care să

apere aceste interese; această muncă și acest ideal este o concepție ne la locul ei.

Ce argumente mai trebuie spre a proba de pildă că familia mea n'ar fi străină de mine, că eu nu pot să o reneg fără a desființa principiul și fără a răsturna condițiunile leagănelui său. Timpul copilăriei, al adolescenței mele și cu el părinții, prietenii și neamurile îmi trec pe dinaintea ochilor ca o vedenie scumpă; casa mea apoi, averea mea, sunt bogăția mea; iar ținutul meu, țara mea, scumpa și iubită mea patrie.

Cei ce n'au bucuriile acestea isvorite din dragostea cea mai desăvârșită pentru pământul în care și-au legănat viața dela nașterea lor, sunt la fel cu animalele ce nu văd mai departe de traista cu grăunțe.

Mai mult, viața pentru adevăratul patriot nu începe exclusiv la nașterea sa și nici nu se termină la moartea sa. În trecut noi am avut părinții și strămoșii noștri, în viitor vom avea copiii noștri și fiii copiilor noștri. Să aprofundăm această idee și vom vedea ieșind din ea unul după altul toate acele înalte și sfinte sentimente din cari se compune ideea de patrie.

Patriotismul realizează mari bunuri în viața popoarelor. El întemeiază fraternitatea între fiii aceluiaș neam și dezvoltă acea dragoste filială cu privire la organizația socială, capabilă de a apăra integritatea solului și perpetuitatea neamului. Și apoi dacă la acestea vom uni ideea valorii materiale, estetice, intelectuale și morale a patriei constituite; dacă îi vom adăoga amintirea istoriei sale, cultul tradițiunilor sale și sentimentul idealului, atunci vom avea în patriotism nu dorul instictiv al conservării proprii, ci iubirea de bine și de folos sub una din formele sale vii, voința de a conserva și de a face să crească o moștenire prețioasă omenirii; o unire de gând și de inimă cu ajutorul providenței care a ajutat strămoșilor noștri ca să tragă această brazdă pe ogorul nostru scump, în care datori suntem și noi a purta mai departe plugul până la sfârșit.

În fața acestora trebuie să recunoaștem deci, că patriotul face un act bine cugetat când se lipește de pământul patriei, de tradiția și de istoria ei. A te lipi astfel, nu înseamnă că te restrângi, ci că te dezvolti după legea firii dată nouă de Dumnezeu.

Dar, ce vom face când va fi vorba să judecăm nu patriotismul în general, ci patriotismul nostru al românilor în particular și când în loc de a vorbi de patrie vom vorbi de România?

* * *

România este ținta tuturor doririlor noastre. Iubim pământul ei lăsat nouă moștenire de strămoșii noștri, o iubim numai pe ea cu ardoare și cu admirație profundă. Iubim pe această mamă cu sânul solului său fertil, cu privirea limpede și cu inima arzândă. Noi iubim acest pământ și toți fiii săi ne iubim între noi ca frați deapurarea uniți într'o comunitate trainică de tradițiuni, de instincte, de gândiri și de aspirațiuni.

S'a zis de unii, că noi Românii suntem ușori, de alții că suntem lipsiți de inițiativă, nu mai vorbesc de aceia cari se silesc pe toate căile ca să tăgăduiască și să înjosească totul. Aceștia cu toți n'au nici pic de dreptate și în totdeauna lecția faptelor i-a desmințit. E drept, că România n'a fost scutită în trecut de multe și mari mizerii, dar în schimb câte glorii, câte victorii și câte alte acte mărețe n'a dobândit ea atât în timp de pace cât și în timpuri de restriște.

Cât de frumoase și de înălțătoare erau luptele părinților noștri contra păgânilor asupritori pentru dreptate și pentru credință, pentru apărarea pământului scump al Patriei și pentru libertate.

Ce erupțiuni triumfale în istorie și ce mari succese s'a dobândit apoi prin patriotismul și tăria de voință a popoului nostru. Desființarea sclaviei, înflorirea justiției sociale, autocefalia bisericeii, științele, artele, literatura și limba, dulcea și frumoasa limbă românească, toate acestea la un loc constituiesc o mare forță cuceritoare, care strălucește ca soarele cel luminos pe firmamentul României scumpe care acopere pământul ei, acest prețios și sfânt odor pentru tot Românul.

În fața atâtor motive de a iubi România, se înțelege mai bine durerea, suferința nemărginită a acelor buni patrioți, când văd azi indiferența unora dintre noi pentru tot ce este al nostru, când văd că suntem amenințați din

această pricină cu oflirea acelui entusiast și lăudabil patriotism, care umplea inima părinților noștri.

Partidele politice sunt așa de exaltate, revendicările ce-și fac unele altora așa de aspre, discuțiile așa de înăsprite, că sentimentul frățesc care este o forță, riscă a se nimici sub valul injuriilor și al criticelor neîngăduite și afară de cercul ordinii și al buneii cuviințe.

Fii ai aceleiași patrii, moștenitori ai aceluiași tradițiuni, reprezentând aceiași gândire a națiunii și aceiaș voință a lui Dumnezeu, însărcinați să realizăm acelaș ideal printr'o sfortare comună și mărinimoasă, adesea ne vedem împinși la lupte nefolositoare, sterile și umilitoare pentru oarecari interese mai mult sau mai puțin egoiste.

Acesta e un pericol național pentru noi, cu atât mai mult, cu cât soarta patriei numai în mâinile noastre stă.

Este la modă totuși și mă mir cum de îngădue aceasta presa serioasă, ca cel întâi venit cunoscător sau nu al lucrului, să trateze chestiuni mari și totdeauna în așa chip ca să scoată în relief slăbiciunea noastră față chiar de unele state vecine cu mult în urma noastră. Cu o astfel de purtare nu câștigăm nimic pentru binele țării, dar de pierdut pierdem destul.

Mai mult sunt printre noi unii cari au pretențiunea de a fi profeți și filosofi și conlucră astfel, cu prezicerile lor într'un viitor trist și posomorît, la slăbirea noastră în fața celor ce au interes ca să ne vadă descurajați în năuntru și ponegriți în afară.

România însă prin voința lui Dumnezeu și prin destoinicia și zelul fiilor săi, buni patrioți, din zi în zi tot mai mult se înalță în fața popoarelor civilizate. La noi, este drept, vieața publică, precum am zis, este sgomotoasă, politica tinzând la dezunire între frați; tot așa fața vieței noastre sociale este puțin atrăgătoare, nu stă însă totul în aceasta. Țara noastră este o țară vie cu adevărat. Are instituțiuni naționale, râvnite de multe popoare vecine. Are armata pe care orice Român o onorează pentru bărbăția ei și o iubește ca pe un os din oasele poporului ce este. Sunt universitățile noastre, academia, corpul nostru de savanți, o pleiadă de artiști și de scriitori, pe cari streinii îi admiră și i invidiază. Are clerul său care formează vieața

morală în mijlocul poporului, prin creșterea națională și prin instrucția ce primește în școale și care îl face apt de a discuta și deslega atâtea chestiuni grele. Are familia română încă trainică și demnă de respectat. Are poporul care muncește și economisește și din mijlocul său adesea se ridică valori cari apără patriotismul național contra acelor crize cari se manifestă din când în când și cari par îngrijitoare. Pe lângă toate acestea se mai cere ca să avem credința tare în Dumnezeu și să rămânem până în veacul veacurilor creștini ortodoxi, așa cum au fost moșii și strămoșii noștri.

Noi Români în particular și toată lumea în general, are nevoie de credința religioasă, pentru că societatea luată după felul creșterii și dezvoltării sale este ca o plantă care are nevoie de cer, tot atât de mult ca și de pământ. Țara noastră apoi, care s'a născut din creștinism, a trăit cu el, prin el și în el, nu va putea să se despărtească de spiritul său, fără a se condamna pre sine însăși. Experiența ne dovedește cu prisosință, că o ființă vie, n'ar putea să se îndepărteze de condițiunile pe care i le-a impus nașterea sa, fără ca să piară. Peștele nu trăește afară din apă, după cum pasărea nu trăește fără aer, fiindcă au fost adaptate la aceste medii de natură.

Tot așa și noi suntem adaptați prin nașterea și întregul organism al dezvoltării noastre la viața creștină în forma mărturisită de ortodoxism, singura și adevărata credință, așa cum a fost dată de Domnul nostru Iisus Hristos, predicată de Sf. Apostoli și păstrată în Sf. Scriptură și Tradițiune. Suntem născuți în credință prin binecuvântarea Sfintei noastre Biserici și nu putem să ne tăgăduim origina noastră, sau să modificăm cursul istoriei noastre naționale, fără a ne condamna la peire, care va fi pedeapsa ingraturii noastre pentru abaterea dela credința ortodoxă, care ne-a dat atâtea mari și nenumărate bunuri. O spun aceasta cu tot focul dragostei mele pentru progresul României și cu dorința neclintită de a convinge pe toți frații români că trebuie să-și înflăcăreze zelul în folosul religiunii părinților noștri.

România va fi creștină ortodoxă, sau va pierde orice acțiune mai însemnată.

Iată cuvântul prezentului, iată adevăratul pericol care se ridică amenințător în fața noastră și pe care România prin voința noastră de a fi mereu ceeace suntem, *creștini ortodoxi*, poate imediat să-l treacă.

Noi trebuie să lucrăm în direcțiunea aceasta printre frați spre a-i feri din vreme de vre-o nenorocire ori cât de mică. Și putem face aceasta, mai întâiu întrupându-ne credința creștină ortodoxă care face parte din viața României și apoi grupându-ne în jurul acelora cari încep să priceapă unde ne duce tăgăduirea credinței și spiritul de dărâmare religioasă. Să credem și să lucrăm. Să fim cu ochii deschiși la uneltirile din afară ale vrăjmașilor credinței cari sunt și vrăjmașii patriei Române ortodoxe dela întemeerea ei și să le combatem cu tot focul dragostei de neam.

Să avem credință în ajutorul lui Dumnezeu și în ajutorul matern pe care ni-l ține la îndemână Biserica noastră națională în isvoarele încă intacte ale sufletului român și ale pământului român.

România merită să fie apărată, ea merită de asemenea să fie iubită cu inimă și stăruință pentru rolul ce are de îndeplinit și pentru memoria scumpă a strămoșilor noștri, demni și glorioși copii ai săi.

Să nu iubim numai cuvintele, ci și operile, să nu fim patrioți numai de convingere, ci și de acțiune.

* * *

Am zis întemeiat pe datoria ce avem de a ne iubi țara și o repet, că patriotismul de acțiune ni se impune. Că-lăuziți de acest îndemn, cu toții, mic și mare, tânăr și bătrân, avem îndatorirea de a conlucra armonic pentru ca *România să aibă cetățeni, să aibă legi bune și în fine să aibă pacea frățească.*

Să dăm României cetățeni. Ce fel de cetățeni însă? Ea are nevoie de oameni de stat, are nevoie de cetățeni muncitori. De unde'i vom lua, dacă ne vor lipsi Românii?

Cauze reale și extrem de grele, unele chiar cu neputință de vindecat, mă îngrijesc. Sarcinile impuse unei cariere, condițiunile noi de muncă, introducerea femeii în ateliere, în fabrici și în Ministere, părăsirea muncii gospodărești, nestabilirea crescândă a averilor, nesiguranța vii-

torului și alte multe cauze, aparținând mai cu seamă legislațiunii și economiei politice, le trec sub tăcere neavând competența cerută.

Voiu vorbi totuși ca preot și ca Român, ca reprezentant al religiunii părinților noștri și ca fiu al patriei mele.

Incep cu viața Românilor, cu viața creștinilor ortodoksi și socotesc că mă veți găsi competent. Se va vedea îndată aceasta.

Nunta își are legile sale și dator este omul ca să se supune lor. Cât despre celibat, eu găsesc după învățătura Sf. Apostol Pavel, că este sau sublim sau josnic. E sublim când se supune unei gândiri cu totul superioară, unei datorii imperioase și e josnic când cedează cu ușurință unor cerințe ale naturei omenești.

Se găsesc oameni cari din devotament pentru familia lor, sau pentru persoane scumpe, cari nu pot să se lipsescă de ajutorul lor, își sacrifică dorința de a trece pragul căsniciei. Ei dau în acest chip un frumos exemplu printr'un mare devotament. Tot așa știința, războiul, dragostea de aproapele său, pregătirea pentru ierarhia superioară, pot impune celibatul și cu mult succes pentru patrie.

Repet dar, că sunt unii cari prin grația unei vocațiuni imperioase, n'au soție decât ideea și posteritate decât operele lor; înaintea acestora datori suntem a ne plecă și a-i respecta cu toată buna cuviință.

Dar, din potrivă, sunt alții cari n'au nimic ales într'înșii și caută totuși a se izola și ași oprî cursul acestei vieți prin stăvilare. Acestora urmează să le spunem: Luați seama să nu huliți pe Dumnezeu. El singur a creiat universul, dar pe oameni i-a creiat cu ajutorul omului. «*Creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul*» a zis Domnul Dumnezeu și în altă parte asemenea: «*Nu aici pe pământ este locuința voastră cea stătătoare, ci în cer*».

Dar unii ca aceștia strigă în gura mare: Pentru ce să dai viață nenorociților? Pentru ce să-ți aduci griji neliniștitoare? Și pentru ce viața casnică, când lumea este liberă și făcută pentru petrecut?

Aceste socotințe însă sunt păgânești și nu creștinești.

Pe noi Dumnezeu să ne aibă sub scumpa sa pază și să ne ferească de atari păcate dăunătoare în primul rând puterii de desvoltare a vieții poporului.

Fără vieața casnică, țara se despopulează și la un moment dat se poate să fim învinși, și nu de un adversar curajos, ci învinși de rușinea și de propria noastră inconștientă și nepăsare.

Noi voim bogăție și nu ne gândim că vieața sterilă nu are ce face cu bogăția, voim ca țara noastră să fie puternică, ca garanție a siguranței și gloriei sale și nu socotim incompatibilitatea în care stă sterilitatea cu forța. Dacă nu mai voim copii, apoi de unde să luăm soldați cari să ne apere Patria? Știu că este greu și că creșterea copiilor impune sfortări, sacrificii și lacrimi și că natura n'a găsit ceva mai crud pentru om ca aceasta. Dar cu ce, vă rog, să facem om, dacă nu cu sacrificii? Cu ce se face o patrie, dacă nu cu sacrificii, mai multe la un loc? Nu se cuvine deci, ca să dezertăm din câmpul de luptă al vieții. Și apoi în mijlocul familiei, între copilașii săi, omul găsește veselia și mulțămirea cea adevărată și nu în calculele egoiste și adesea cu rezultate nemulțămitoare. Dacă într'o casă se află mai mulți copii, se va împărți în acea fami'ie pâinea în bucăți mai mici și să fim singuri că nu se va mânca cu mai puțină bucurie.

A limită vieața dar pentru înlesnirea unei îndestulări de pofte, nu este bine. Prin aceasta, pe deoparte, s'ar înjosi omul creiat de Dumnezeu ca un împărat peste celelalte făpturi; iar pe de alta s'ar trădă o cauză care interesează de o potrivă cerul și pământul.

Despopularea este provocată de egoism și egoismul nu se potrivește cu firea Românului ospitalier și adesea prea risipitor. Despopularea este suicid și această lașitate nu poate stă în caracterul nostru. Despopularea este rușinea căminurilor stinse, a leagănurilor goale, a inimilor înghețate și a plăcerilor josnice, care nu convin spiritului poporului nostru.

La acestea mai adaug, că nu este de ajuns ca să dăm numai fi acestei țări, fără a le da în urmă și o educațiune solidă. Educațiunea este prima și cea mai însemnată putere de mișcare a unei națiuni.

Să dăm României fi luminați, generoși, devotați, patrioți și dacă voim să fie cu adevărat folositori și demni, să-i adăpăm cu apa cea vie și minunată a credinței creștine ortodoxe.

Stăpânii să nu se mulțamească numai a plăti la timp simbria slugilor, ci mai trebuie ca să se ocupe de dânșii și să-i ajute ca să fie și oameni de treabă. Să caute a-i face cetățeni și buni creștini, ca nu rămâind în ignoranță și simțindu-se că sunt lăsați la o parte, să răspundă indiferenței noastre prin ostilitate și să devină astfel pe nesimțite un pericol social.

Patronii fabricelor să nu folosească numai munca lucrătorilor, tratându-i ca pe niște mașine de produs, ci să-i cinstească și să-i ocrotească ca și pe copiii lor.

Intre ei și lucrători să nu fie numai aritmetică ci și simpatie, prin care aceștia se fac mai buni în folosul țării.

Ofițerii au sub comanda lor pe soldați, pe cei mai voi-nici din fiii patriei, gata la tot momentul a-și oferi sângele lor pentru apărarea patriei scumpe. E de datoria ofițerilor ca pe acești tineri, pe lângă exercițiul militar să i învețe și școala unei bune gospodării, de care se vor folosi când se vor întoarce pe la căminele lor.

Tinerii militari aduc la cazarmă primăvara vieții lor și cu ea primăvara României. Ofițerul conștient cu sine și cu rolul său poate deci foarte bine ca să învețe pe soldat datoria în acelaș timp cu disciplina, onoarea odată cu corecțiunea și în acelaș timp cu dreptatea exterioară, devotamentul, respectul de sine însuși, patriotismul luminat și fidelitatea credințelor sale. Ofițerul dar, care învață pe soldați acestea, chiar prin pildele sale, prin ținuta sa și prin sfaturile morale ce le dă, lucrează în adevăr pentru patrie. Pe când acela care ordonă, pedepsește și înjură și care nu știe ce va să zică simpatia reciprocă dintre superior și inferior, lucrează în opunere cu binele patriei.

Patriotismul o cere și pe cât mi-a fost cu putință am dovedit că tot Românul, în care bate o inimă care s... românește are îndatorirea de a conlucra la înmulțirea fiilor patriei și la formarea cetățenilor spre a fi cu adevărat buni români.

Dar, România mai are nevoie de legi bune, spre a fi bine guvernată. Și noi știm cine guvernează într'o țară ca a noastră: poporul prin reprezentanții săi aleși în Cameră și Senat. De datoria patriotului este deci, ca să nu-și ascundă părerea, ci să o pună înainte, să nu tacă, ci să vor-

bească. Noi ne-am dat din vanitate, sau din dragoste pentru ideal, o constituție extrem de largă, constituție pe care adesea n'o folosim destul de bine. Adesea lăsăm să se ridice la suprafață și să se agite unele din elementele ce compun poporul și anume cele mai puțin sănătoase, cele mai puțin luminate și cele mai puțin devotate. Celelalte se abțin și prin abținere sunt condamnate să sufere urmările unor legi pripite și nechibzuite.

Este aici un mare neajuns și de aceia adevărații patrioți ar trebui să se ridice cu indignare contra părăsirii de sine însuși a acelor elemente din popor, cari prin luminile lor ar putea să servească statul. Mai este și aceia că noi nu ne cam potrivim în gândiri. Adesea combatem tocmai partea pe care ar urmă s'o lăudăm și primim iarăși multe din acelea pe care ar urmă să le combatem și să le respingem. Evident, această atitudine este nelalocul ei și produce o mare neorânduială în spirite; ea pune obstacol oricărui progres și ne îndrumază astfel greșit, îngroșind tot mai mult întunerecul din jurul nostru.

A ne sforță deci ca să vedem limpede, fără complexitate și părtinire pentru nimeni, nici chiar pentru noi și a ne înconjura de toate garanțiile pe care oamenii luminați și autoritățile competente pot să ni le ofere este cea mai de căpetenie din datoriele noastre cetățenești.

Nu cu impunere, dar cu convingere și curaj se cuvine bunilor patrioți ca să semene adevărul și să pornească acțiunile. Ca creștini mai ales, suntem înlesniți întru aceasta și prin aceea că avem învățătura cea sfântă a credinței de care călăuzindu-ne, n'am putea greși, când va fi vorba ca să alegem. Trebuie în fine și Dumnezeu cunoaște importanța acestei observațiuni, trebuie a votă și a face pe cei îndărătnici ca să voteze.

Votul este puterea cea mare căci prin el se exprimă opinia poporului, care guvernează țara. Deci, de ce să lăsăm această putere a votului numai în grija acelor ce nu-și dau bine seama de ea și să nu o folosim noi pentru binele patriei, care așteaptă dela noi reprezentanți demni ca inteligență și devotament, pentru binele obștesc.

Nu abținere, nu uitare și nici egoism în împlinirea datoriei noastre de alegători și nici amortire în împlinirea

altor datorii pentru binele comun. Un alegător care se abține fără cauză, este un trândav, după cum un alegător egoist e un conrupt.

Să votăm dar și să contribuim astfel la înzestrarea patriei cu legi bune.

Ne mai rămâne acum ca să stăruim puțin și asupra îndatoririi ce avem de a păstra și nutri pacea frățească, după care voiu termina.

Păstrați spiritul de fraternitate e cuvântul de prim ordin, e porunca cea mai de căpetenie care se impune tuturor cetățenilor de patriotism și înaintea căreia toți suntem datori a ne supune. Dragostea reciprocă sau frățietatea este bine social absolut. Fraternitatea este cimentul de care se leagă om de om spre a se construi un popor. După cum coesiunea grăunțelor de nisip formează stânca, după cum iubirea fondează familia, tot așa fraternitatea crește și dezvoltă poporul.

Din acestea se vede cât de grav este răul și cât de mare este nebunia acelora, cari sub pretext de a îndrepta o lege sau de a schimba un regim, se silesc a ridica furtunile și a sgândări urile.

Nu este bine niciodată ca să sacrificăm principalul lucrului de a doua mână și nici absolut necesarul pentru satisfacerea unei dorințe sau pentru dobândirea unui folos personal și trecător. Și cu toate acestea cum se face nu știu, dar noi Românii în relațiunile noastre familiare și sociale mai mult în vrajbă trăim.

E peste putință ca nedreptatea să atârne numai de o parte; dar chiar așa de ar fi, rămâne să știm, cui se cuvine ca să înceapă la restabilirea fraternității. Toți sunt obligați la aceasta, dar mai ales aceia, cari au fericirea de a înțelege valoarea fraternității, aceia cărora Sf. Evanghelie le vorbește lămurit, aceia cari au credința mântuitoare predicată de Biserica creștină. «*Vi s'a spus altă dată: să nu ucizi, iar eu vă zic: Tot cel ce se mânie contra fratelui său să se pedepsească*». Acestea sunt cuvintele Mântuitorului pline de bunătate și din ele cu ușurință putem scoate regula de urmat în viață în general și față de chestiunea noastră în particular. Este într'însele lecția cea mai măiastră, este expresiunea dragostei prin excelență,

predicată de Domnul nostru Iisus Hristos. Și în altă parte se zice: «*Iubiți pre cei ce vă urăsc pre voi; binecuvântați pre cei ce vă blesteamă; rugați-vă pentru cei ce vă persecută și vă defaimă, pentru ca să fiți fiii Părintelui vostru cel din ceruri, care răsare soarele său peste cei buni și peste cei răi, peste cei dreپți și peste cei păcătoși*». Iată expresiunea voinței divine formulată în preceptele evanghelice; iată sublimitatea învățaturii mântuitoare despre pace și restabilirea ei prin iubirea frățească, toți oamenii fiind fi ai aceluiași Părinte —Dumnezeu. Noi suntem frați și cu toate acestea vrăjmași unul pe altul, trăgându-ne pe jurubița încurcată a vieții publice și căutând mereu și tot mai mult a ne încurcă. Nu ținem socoteală de lumina revărsată de creștinism, care ne stă la îndemână pentru îndreptarea noastră și nici unul dintre noi nu încearcă ca să desnoade firul cel atât de încurcat al vieții sociale și să restabilească cu blândețe pacea.

Ba din potrivă, mai la fiecare pas întâmpini împunșeri și opuneri, chiar când nutrești cele mai laudabile sentimente frățești. Intre acestea, sunt unele opuneri vătămătoare, cari provoacă contradicțiuni chiar față de oamenii dreپți și sinceri și prin aceasta abat opinia, încurcă cestiunile, irită pasiunile și grăbesc răsbunările. Și de ce toate acestea? Când știut este de toți, că orice cauză susținută prin ură este perdată și succesul ei se micșorează în proporție cu desvoltarea urei. Să ne unim, eu nu cer mai mult, pentru binele patriei. Știu că trebuie luptă și sacrificii, știu că adversarul ca să fie învins ai mult de lucru cu el și știu că un frate fals care înșeală mulțimea trebuie demascat. Susțin însă, că adevărații patrioți cari doresc binele patriei și vor să conlucreze cu tot dinadinsul la restabilirea fraternității sunt datori să țină contra celor ră-tăciți, înșelați, inconștienți și slabi un răsboiu de lumină și de fraternitate și nu de atac.

În loc de tonul veninos și colțos cu care ziarele susțin unele lucruri, suntem datori a le face să ia tonul—de sigur nu al blândeței neplăcute și al păcei fricoase—dar al convingerei calde, devotate și simpatice, care nu rănește în trecere nici o opinie onorabilă, nici o conștiință și nici un frate de bună credință.

Ce putere de muncă și ce vervă admirabilă se cheltuiește în unele ziare, ce spirit și ce talent, bogății cari se risipesc în vânt. Câte lumini și câte forțe ar putea să iasă din toate acestea! Și la urma urmelor care este rezultatul? Ură și iar ură; despărțiri și iar despărțiri, toate provocațiuni de răsbunare.

Intr'o astfel de stare găsindu-ne, se înțelege cât de mare nevoie avem de un mântuitor. Mântuitorul însă, nu e acela pe care-l chiamă nerăbdarea noastră, nu este regim, nu este om; orice regim și orice om ar fi neputincios dacă n'ar fi călăuzit și însoțit de dragoste. Adevăratul mântuitor în Sfânta Evanghelie trebuie căutat dar. Ea ni-l arată deslușit în dragostea bine înțeleasă, în fraternitatea pe care o predică la toate neamurile. Mântuirea noastră stă în avântul eroic al poporului pentru o cauză dreaptă și cu răbdare, fructe ale dragostei creștine.

Trebuie totuși în dobândirea mântuirii noastre timp, sfortări, devotamente și acțiuni.

Intr'o pădure foile mor și putrezesc sub ploaie și zăpădă, dar îngrașă pământul, nutresc arborii și 'i fac să crească. Arborii sunt popoarele. Foile cari mor sunt indivizii și operele lor. Să ne înțelegem deci rolul și să dăm patriei și lui Dumnezeu abnegațiunea ce ni se cere.

Să nu încetăm de a lucra și spera, chiar dacă speranțele noastre ar fi înșelate de 7 ori și de 70 de ori câte 7, cum zice Sf. Evanghelie. Să credem mai întâiu în Dumnezeu și apoi în noi.

Patriotul muncește nu atâta pentru el, cât muncește pentru țară și deci la o parte cu nerăbdarea și cu pornirile egoiste, dacă ne iubim cu adevărat patria.

Căci, dacă e ceva mare pe pământ, apoi este omul care luptă eroic în viață cu mângâerea pe care i-o dă răbdarea. E omul care zice: Eu nu voiu vedeà bunurile cuceririi pentru care viața mi se roade. Eu sunt o picătură de apă în oceanul poporului meu, un grăunte de nisip pe calea patriei mele. Pentru ea deci viața mea, inima mea, forțele mele.

Datoria noastră este a arunca sămânța, iar recolta semănăturii—cel mai lăudabil patriotism—poate să o adune.

viitorii. Această datorie din parte-ne este tot ce poate fi mai frumos, mai mare și mai de cinste.

Toată ambiția mea deci, prin cele ce v'am vorbit, stă în silința de a face să se înțeleagă valoarea dragostei de frați și toată nădejdea mea se concentrează în iubirea de patrie, pe care o recomand călduros la toată suflarea românească, ca pe singurul mântuitor din orice nevoie.

Iconom Ilie Teodorescu.

GENEALOGIA MÂNTUITORULUI HRISTOS

(DUPĂ EVANGHELIȘTII MATEIU ȘI LUCA):

EXEGEZA N. TESTAMENT

de

C. V. DĂNAU

subt îngrijirea d-lui profesor d-tor Ioan Cornoiu.

Chestiunea așa cum ni s'a pus. de a cercetă adică punctele de asemănare și deosebire între cele ce spune evangelisul Luca în cap. III. 23 secuentes și între cele referite de evangelistul Mateiu în cap. I. 1—17, mi s'a părut că nu s'ar putea lămurii mai bine și mai potrivit însemnătății ce comportă această chestiune, decât numai pe calea exercițiului de Seminar. Aceasta și din următoarele motive:

Dacă criticii moderni—nu mai vorbesc de cei din secolele prime ale creștinismului ca Cels, Porfiriu, Iulian Apostatul etc., căci aceștia s'au isbit de neîntrecutul talent, scăpărătoarea inteligență și extraordinara putere de a zdrobi minciuna, a Părinților bisericesti cari în serviciul Bisericii și-au pus toată energia și toată vigoarea ce o deține cre-

dinicosul cult în lupta ce o duce pentru triumfarea adevărului, mai întâiu simțit—dacă criticii moderni, zic, începând cu Deistii și Naturaliștii englezi, materialiștii și ateistii francezi din secolul XVIII și continuând până aproape în timpurile noastre, se întrec care mai de care să declare evangheliile sau ca «istorisiri născocite» în care faptele supranaturale nu sunt decât 'aparente și trebuesc înlăturate printr'o exegeză naturală (Paul de Heildelberg 1851), sau că Evangheliile sunt simple mituri, pe cari nu martori oculari le-au scris, ci alții, mult mai târziu, când istorisirile despre Iisus ajunseseră cu adevărat un mit (David Strauss 1830) sau că prin ideile în afară de ordinea naturală a lucrurilor ce cuprind nu se poate găsi în ele nici urmă de adevăr, ci numai amăgire—deși susținătorul acestei teorii—Renan— a fost nevoit în cele din urmă să recunoască în Iisus un bărbat bun, pios și genial.

Dacă sprijinul principal pe care acești necredincioși, reprezentanți ai Ateismului, se rezimă când caută să pună în umbră adevărul creștin mai ales atacând sursele în care și din care acest adevăr ar putea izvorî prin urreapta înțelegere a lucrurilor, în toată deplinătatea lui, rezidă tocmai în contrazicerile aparente ce se găsesc în textul evanghelic privitoare la aceleași fapte și lucruri. Dacă critica mai ales a răutăcioșilor în loc să explice printr'o înțelegere sănătoasă aceste contradicții și astfel să aducă lumină în spiritul nostru, din contră vreă de cele mai multe ori să transfigureze credința noastră și să ne arate și cel mai evident adevăr al credinții ca un mit în care acest adevăr pe motivul că este expus diferit de Evangheliști sau să nu mai fie sau că-i născocire.

Dacă noi atât ca sârguincioși lucrători în ogorul științei teologice cât mai ales ca neadormiți și voitori păstrători în cea mai desăvârșită întregime a adevărului creștin, avem pe lângă multe alte îndatoriri frumoasa misiune de a

apără totodată acest adevăr, apoi doresc să nu fiu înțeles altfel dacă relevez și aici, curățenia intențiunii care a inspirat propunerea acestei cumpănite și gândite chestiuni și cu atât mai mult aceasta, cu cât numai acestei intențiunii curate urmându-i și eu, am putut cercetă cu răbdarea cuvenită, chestiunea pusă în toate amănunțimele ei și deci motivul studiului de față.

Prin ceea ce voiu stabili sau mai bine prin ceea ce mă voiu încercă a stabili privitor la genealogia lui Iisus expusă de Mateiu și Luca, cu ajutorul exegeților recunoscuți fără să am pretenția desăvârșirii concluziunilor la care voiu rămâne și prin aceasta să dau loc la controverse, mă voiu trudi să risipesc, prin înlăturarea părutelor contradicții, neliniștea ce acestea o lasă în suflete, și negreșit în sufletele dreptcredincioșilor, căci aceștia mai ales *au nevoie și vor să-și verifice legătura dintre credința lor și realitățile* ce cuprind și trebuie să cuprindă Sf. Scriptură.

În consecință voiu privi genealogia lui Iisus din trei puncte de vedere: a) al locului ce ocupă la fiecare evanghelist, b) al formei și c) al deosebiriilor de nume, justificându-le pe cât voiu putea¹⁾, pe fiecare în parte.

Primul din evangheliștii sinoptici, Mateiu își începe, după cum se poate vedea, scrierea sa, printr'o genealogie transportându-ne cu felul acesta poate fără să vrem într'un centru iudaic căci prin cuvintele Βίβλος γενέσεως, ne amintim imediat de סֵפֶר הַלְלוֹת din Geneză V, 1., ceea ce ne dovedește că cititorii lui trebuiau să fie Ebreii. Cu atât mai mult aceasta, cu cât contrar decât la Lucă această genealogie este așezată la început.

Chiar din primul verset citim «Cartea neamului lui Ii-

¹⁾ La motivarea locului și a formii ce fiecare Evanghelist dă genealogiei lui Iisus am utilizat cele mai autorizate Introd. în N. T.; la explicarea numerelor, mai multe comentarii, indicate aproape la orice loc consultat.

sus Hristos» deci din primul vers e vorba de un Iisus Hristos ca persoană principală, în jurul căruia se va grupă totul din scrierea sa.

Și ca să introducă mai adânc în sufletul auditorilor vederea sa, că adică e vorba de Iisus, מְשִׁיחַ cel prezis de profeți, imediat adaugă cuvintele υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ, căci lui David regele, i se făgăduise ridicarea regatului său (II Samuel 7, 13); iar lui Avraam care fusese și protopărinte al întregii omeniri, pe când nu eră circumcis, i s'a dat făgăduința acestui Mesia (Gen. XXII. 18).

La Evanghelistul Luca din contră. Inceputul evangheliei lui ne transportă într'un mediu cu totul diferit. Nu numai că scrie în cel mai clasic stil grec dar prin introducere ne reamintește vechile forme de o clasică «captatio benevolentiae» al istoricilor greci.

Foarte modest chiar din primele cuvinte ale vers. 1, nu este cum rău cred unii, îndrăsneț ca Pavel ci din contră simte o necesitate de a-și scuză îndrăsneala întreprinderii sale, amintind alte încercări analoage.

Nu-și permite de a lucra pe terenul evanghelic decât numai dupăce «urmând toate cu deamănuntul» s'a convins de rolul important ce comportă sarcina lui.

Ce vedem în primele versuri e o dedicație prin care Luca inițiază pe cititorul său Teofil, despre gândul, metoda și scopul lucrării sale. Numirea de κράτιστε Θεόφιλε¹⁾. nu înseamnă numai o dedicație unui persona-

¹⁾ Teofil după Godet ar fi unul dintre acei cărora li se adresează evanghelia. Epifaniu, având în vedere sensul cuv. Θεόφιλος = amic al lui Dumnezeu, crede că înseamnă un fictiv reprezentant al comunității creștine în general. Renan, o ficțiune, un pseudonim al vreunuia din adepții puternici ai bisericii din Roma (Les Evangiles p. 256).

Cuvântul κράτιστε, determinând pe Θεόφιλε, arată că acest nume reprezintă o realitate iar nu o ficțiune cum crede Renan. Nösgen crede că ar fi fost tezaurierul lui Agripa II. Grotius, un magistrat

giu sus pus, prin care să i se deschidă autorului drumul spre publicitate, deci nu numai un «*patronus libri*» cât mai ales un personagiu interpret, prin care Luca se adresează bisericii grecești și deopotrivă bisericii întregi. Numai așa, prin diversitatea cititorilor, se explică deosebirea între felul cum începe Luca și felul cum începe Mateiu.

Deși scopul amândorora e de a clădi, de a forma credința și prin urmare obiectul lor nu putea fi altul decât de a povesti într'o formă ușoară aceea ce văzuseră sau auziseră dela cei ce fuseseră cu Iisus (Ioan XV, 27; F. Ap. I 21—22), totuși faptele de care vorbesc și unul și altul nu se puteau înțelege fără a presupune multe idei aperceptive în mintea cititorilor.

Ca faptele așa de mari și extraordinare, ce le găsim în relatările lor să fie pline de realitate, nu puteau fi povestite fără o anumită preparație. Și într'adevăr această preparație a cititorilor o vedem și la unul și la celalt, cu nuanțe deosebite după cum diferiți erau și cititorii unuia de ai celuilalt, nuanțe dela care depindea locul ce trebuia să aibă genealogiile lui Iisus în Evanghelii.

Iisus, despre care scriu amândoi pe care Marcu chiar din vers. 1 al cap. I îl arată ca «Fiu al lui Dumnezeu», nu putea, nici pentru Evreii cărora le scria Mateiu, nici pentru Grecii sau păgânii cărora le scria Luca, să apară deodată începându-și activitatea publică, la vârsta de 30 de ani.

După cum botanistul nu se mulțumește numai să admire ca orice om de rând o floare nouă, ne mai văzută până aci, ci se trudește să desteleneze terenul ca să-i exa-

în Ahaia. Hug, Ewald și alții după ultimul cap. din F. A. unde se pomenesc mai multe localități din Italia, cred că trebuie să fi locuit în Roma. E mai probabil a crede că era unul din bogații Antiohiei căruia în numele tuturor celorlalți creștini i s'a adresat evanghelistul. (Clement X 71: *ista ut domus suae ingentem basilicam ecclesiae nomine consecraret.* c. Godet 449 și 469).

ce anunță o nouă eră pentru întreaga lume trebuiă să arunce și o ultimă privire asupra generațiunii îmbătrânite ceeace n'ar fi putut îndeplini mai demn, mai mângâietor pentru omenimea păcătoasă și mai potrivit divinului Mântuitor decât de a pune în legătură imaginea lui Dumnezeu transfigurată de Adam imperfectă prin păcat și repetată în fiecare din noi, cu imaginea lui Dumnezeu perfect realizată în Hristos (Luca IV 1—15).

Pentru Greci, cărora le scriă Luca, interesă mult mai puțin strămoșii Mântuitorului decât persoana lui Iisus, de a ști adică cine eră El, al cui eră El. De aceea locul genealogiei la Luca e tocmai în cap. III, 23 și începe cu Iisus iar nu cu strămoși cum e la Mateiu.

Mai mult, ca să imprime scrierii sale caracterul universal, lucru ce nu găsim la Mateiu, Luca începe genealogia sa dela Iisus și o duce până la Adam, iar nu până la Avraam ca la Mateiu, punând totodată și baza universalismului răscumpărării prin Christos, scopul oricărui om, tipul reînvierii cei adevărate și mântuirea tuturor credincioșilor.

Diferența de formă între cele două genealogii, la Mateiu dela strămoși la Iisus ca fiu, iar la Luca dela Iisus, fiul la strămoși, în ultima linie, Adam, unii o atribue foarte cu-minte scopului ce-l aveă fiecare.

Mateiu scriind Ebreilor, Iudeo-creștinilor, a ținut seamă mai mult de spiritul sintetic al acestor neamuri la care mai adăogându-se și credința în crevelație, ușor își pot însuși judecăți, plecând dela cauză la efect (Godet).

Grecul, din contră, neconsiderând altcevă decât realitatea, de un spirit mai mult analitic nu poate procedă decât contrar, dela efect la cauză¹⁾.

¹⁾ Ewald. Geschichte des Volkes Israel; Godet, Rose, Batifol: Commentaria etc.

Alții cu mai puțină dreptate atribue această diferență de formă documentelor cercetate despre care se uită că nu pot fi dect în ordine coborâtoare dela tată la fiu, aceasta fiind și cea oficială, căci ordinea suitoare departe de a fi cea naturală, e redactată anume în vederea persoanei ce servă ca punct de despărțire în genealogie.

Nu documentele cercetate au determinat prin urmare forma genealogiilor, descendentă sau ascendentă, cât mai ales spiritul cititorilor pentru cari scriau evangheliile lor și Luca și Mateiu și în aceiași măsură scopul ce urmăreă fiecare.

În vers. 17 dela Mateiu citim: «Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβείδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαβείδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Ἡριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες». Această împărțire nu o găsim specific spusă de Evangh. Luca nicăeri. Dacă însă ținem seamă de hotărele puse de Mateiu am vedeă ori contradicții, ori greșeli, dacă ne-am mulțumî numai cu atât.

Dela Iisus până la captivitate, la Luca sunt 21 neamuri sau numai 19 dacă se crede ipoteza lui African; la Mateiu din contră numai 14. Dela captivitate până la David la Luca avem numărate 20 neamuri, la Mateiu numai 14, lucru care se explică prin omiterea a 4 generații la Mateiu după cum ne spune V. T. II Cron. 261.

(Va urmă).

mineze frumusețea corolei, tot astfel printre credincioși cititori ai ambelor Evanghelii și mai ales la Greci se vor fi găsit spirite care să nu se mulțumească numai cu expunerile făcute de Evanghelistul Marcu, ci să simtă trebuință de a căuta complectarea celor ce lipseau privitoare la Iisus, ca Fiu al lui Dumnezeu.

Istoria deci, deșteptată chiar de credință, trebuie să împrăștie întunerecul ce înconjură ieșirea deodată în public a unei Ființe așa de excepționale ca aceea a lui Iisus «Fiu al lui Dumnezeu» (Marcu I, 1).

Și cu atât mai mult istoria trebuie să intervină, la credincioșii greci sau păgâni, cărora scria Luca, spre cimentarea celor spuse de evanghelistul Marcu, cu cât avântul credinței era înlocuit prin mai greu de mulțumita reflexie și mai mult pretențioasa cercetare a lucrurilor în amănunțimele lor.

Această nemulțumire a pretențiosului credincios grec, cât mai mult posibil o îndeplinește Luca, în cele dintâu două capitole ale evangheliei sale unde dă relațiuni cât mai autorizate privitoare la vestirea nașterii predecesorului său Ioan (I 5—25), vestirea nașterii lui Iisus însuși (I 26—38), Vizita Mariei la Elisabeta (I 39—56); apoi îndeplinirea pe rând a celor spuse (I 57—80 și II 1—20), ducerea la templu II 21—40 cum și prima călătorie la Ierusalim II 41—52.

Aceiași trebuință și aceiași nemulțumire ca și Grecii trebuie să fi simțit și Ebreii cărora le scria Mateiu, numai că altul era principiul dela care plecau.

Nu chestiunea de a ști istoria aceluia ce era Iisus, Fiul lui Dumnezeu, îi intrigă și-i interesă pe ei mai întâu, ci de a convinge temeinic că acest Iisus chiar ca Fiu al lui Dumnezeu nu este altul decât מְשִׁיחַ cel prezis de profeți. De aceea Mateiu începe evanghelia sa, precum am spus, prin a dovedi cititorilor că Iisus e מְשִׁיחַ cel prezis lui

Avraam și prin care se va ridica tronul lui David în Israil, arătând mai întâiu genealogia lui; în urmă spre complectarea celor spuse să vorbească de nașterea lui, de botezul lui, de ispita lui, etc.

Prin urmare aceiași trebuință, aceiași nemulțumire și la greci și la Ebrei, amândoi Evangheliștii o îndeplinesc în mod diferit căci diferite erau și cauzele ce îi determinau: una pur istorică, la Lucă, alta numai mesianică, la Mateiu¹⁾.

Nu toți însă se mulțumesc numai cu această explicare, ci caută și alte răspunsuri la întrebarea: de ce Luca tocmai în cap. III 23 începe genealogia lui Iisus și nu mai înainte sau mai târziu?

Răspunsul lui Holtzmaun că adică până aci n'avusese momentul potrivit pentru expunerea acestei genealogii e tot așa de slab cât de neputincioasă e părerea lui în privința acordului sinopticilor. De aceia ca să nu mai alergăm la părerile altora care rare ori ar putea să ne dea sensul cel adevărat, să vedem ce ne răspunde textul în această privință. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριακοντα, ὄν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἰλαὶ (Luca III, 23).

Prin cuv. αὐτός cu care începe fraza, prin adăogirea numelui Iisus și mai ales prin verbul ἦν care le desparte și prin aceasta le accentuiază mai mult, Luca ne arată momentul în care Iisus își începe misiunea Sa, lucrarea Sa.

Prin botez și mai ales prin cuv. «Tu ești Fiul meu cel iubit» (v. 22) se împrăstie orice întunec ce ar mai fi putut rămâne în jurul persoanei lui și în public apare ca așteptarea atâtor generații, al căror ideal se realizează în el. De aceia și cu drept cuvânt Evanghelistul Lucă după

¹⁾ Mateiu, qui avait eu vue le droit de Jésus au trône israélite: avait placé le document correspondant en tête de tout son récit, Luc, qui est plus tôt préoccupé *dela nouvelle creation spirituelle* que Jésus va opérer dans l'humanité, rattache le document généalogique à l'acte du batême, fondement de ce renouvellement (Godet-L'introduction au Nouveau Test. pag. 483).

Ordinul circular al Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei sub No. 3703, 10 August 1912, relativ la tezele ce se vor trata de preoți în conferințele generale pe județe și cercuri pastorale.

Prea Cucernice Părinte,

Vă facem cunoscut că în conferința Prea Cucernicilor Protoierei și Revizor ecclesiastic ce au avut loc sub președenția Noastră Luni 23 Iulie a. c. s'a hotărît în de comun acord următoarele:

I) *In conferințele generale se vor trata:*

a) *Teza teoretică: Datoria clerului (și metoada aleasă) de a predica: atât în biserică cât și prin familii dreapta credință, poruncile Sfintei Scripturi și ale Bisericii, cele șapte sfinte taine ale Bisericii ortodoxe și combaterea superstițiilor vătămătoare.*

b) *Teza practică. Datoria preoților de a combate documentat căsătoriile între rudeni, prevenind mai dinainte pe tineri. Idem rușinoasele concubinajuri atât de vătămătoare cinstei familiare și curatelor moravuri ale străbunilor neamului nostru, atrăgând atențiunea asupra relelor consecințe.*

II) *In cercurile pastorale se vor trata.*

a) *Teza teoretică. Despre taina pocăinței: Mărturisirea păcatelor, însemnătatea acesteia în viața creștină, modul cum trebuie făcută de către duhovnic, prudența duhovnicului, avându-se în vedere etatea și sexul, însemnătatea pentru cel ce se mărturisește și primește deslegare; și*

prin care mijloace s'ar putea mai bine aduce la îndeplinire această sfântă taină, pentru toți enoriașii unei parohii.

b) *Teza practică.* Cum ar putea preotul cu ocaziunea *vizitelor pastorale* prin familie, să insufle tuturor membrilor cunoștințele exacte: despre *numărul tainelor* Bisericii ortodoxe, *numărul poruncilor* Bisericii; *decalogul biblic*, *păcatele mortale* de care trebuie a se feri tot omul și *cum s'ar putea* ca membrii familiei să învețe toate acestea pe de rost (în mod enumerativ) căutând a se conforma cu ele.

III) Data ținerei conferințelor generale s'au stabilit astfel: *prima serie* în zilele de 5 și 6 Noembrie pentru toată Eparhia; *iar a doua serie* în zilele de 12 și 13 de asemenea pentru toată Eparhia.

IV) Fiecare teză din cele teoretice bine tratate să nu fie mai mare decât încăpătoare pe două sau cel mult trei coale, scrisă cu îngrijire pentru ușurința la examinat.

În ce privește persoana care ca delegat al Nostru să prezideze conferințele generale pe județe, Noi având în vedere pe de o parte că nu avem la îndemână atâtea persoane gratuite care să facă acest împovărat serviciu, iar pe de alta că conferințele sunt fixate pe serie a se ține în una și aceeași zi, de unde nu pot lipsi Prea Cucernicii Protoierei fiecare în Județul său respectiv, Vă facem cunoscut, că vă delegăm pe Prea Cucernicia Voastră să prezidați zisele conferințe și de rezultatul cărora Ne veți înainta la timp lucrările respective cu un raport deslușitor.

Mitropolit Primat, Konon.

Director *D. Sireteanu.*

Douăzeci de ani dela moartea P. S. Melchisedek.

La 16 Mai a. c. s'au împlinit 20 ani dela moartea P. S. Melchisedek, fost episcop de Roman, Această aniversare, ca și în toți anii și anul acesta s'a comemorat prin oficierea Sf. Liturghii și cuvenitul parastas.

Sfânta Liturghie. ca și serviciul parastasului s'au oficiat de către P. S. Episcop Teodosie, înconjurat de tot clerul Catedralei. La serviciul divin au asistat în afară de public, epitropii succesori: Arhimandritul Isidor Bușilă și Icon. I. Constantinescu, epitropii activi: P. S, Valerian cu subsemnatul, sora răposatului nonagenara Maica Susana și D-nul Milone Lugomirescu, un vechiu prieten al răposatului.

După serviciul divin P. S. Episcop și Clerul în ornate împreună cu credincioșii au mers la mormântul fericitului episcop, mormânt acoperit cu totul de verdeață și belșugul florilor lunei Mai. Aici s'a făcut cuvenitul Trisaghiu cu veșnica pomenire, cântată de copilașii școalei de copii, întreținută cu fondurile lăsate de P. S. Melchisedek. Această cântare, ca și imnul școlar executat tot de copilași a stors lacrimi din ochii publicului. P. S, Episcop în câteva cuvinte, bine simțite, îndeamnă pe copii să-și amintească pururea de marele Melchisedek binefăcătorul lor și apoi, laudă pe D-na Maria Bărgăoanu, directoara școalei pentru sirguinta ei.

Așa s'a sărbătorit a douăzecea aniversare dela moartea P. S. Melchisedek, modest, în mod simplu, dar cu multă dragoste și venerațiune, căci toți cei din jurul mormântului său am avut în el pe binefăcătorul și protectorul: n'a fost

nimic silit, nimic oficial, ci totul natural și curat ca și firea înconjurătoare, care par'că înadins eră gătită ca să sporească măreția sărbătoririi.

Profit de această ocaziune, ca să dau, *deocamdată*, câteva notițe asupra vieții private a P. S. Melchisedek, bine înțales în măsura științei căpătată de mine, între anii 1885 și 1891, când, în calitate de seminarist și student, întreținut și pot zice crescut de P. S. Sa am avut fericirea să viu în contact zilnic cu P. S. Melchisedek.

Cu cât împrejurările, prin care trece Biserica noastră sunt mai triste și cu cât figurile mărețe se răresc pe orizontul nostru bisericesc, cu atât figurile mărețe ale trecutului nostru, de pe acelaș orizont, ies mai în relief. Una dintre aceste figuri este fără îndoială și episcopul Melchisedek, a cărui figură vremea în loc s'o întunece ne-o prezintă într'o lumină și proporții din ce în ce mai mari.

Vieața intimă a episcopului Melchisedek se poate caracteriza prin două trăsături distincte: ordine aspră în ocupațiune și simplitate patriarhală în felul de a se îmbrăca, vorbi, mânca și a se raportă în societate și acasă.

Ziua eră împărțită în ore pentru afacerile eparhiale, pentru scris, pentru cetit cărți, reviste, jurnale, pentru preumblare, mâncare, odihnă, vizite etc. Se culcă și se sculă la oră fixă. Toate lucrurile acestea se petreceau și se repetau cu regularitate aproape matematică.

După înfățișare, după trăsurile aspre și groase ale feței, umbrite de niște sprincene stufoase șiacompaniate de o căutătură pururea preocupată și serioasă, cinevă ar fi putut crede, că episcopul Melchisedek eră un om supărăcios, tăcut, morocănos și aspru, deși acel cinevă s'ar fi înșelat, căci la el seriozitatea eră seriozitatea omului cult și instruit, deci însoțită de blândeță, bunătate și apropiere,

Simplitatea în vieață începea cu îmbrăcămintea, care eră cu totul străină de lux. De multe ori purtă un antereu până ce camardinerul se indignă și-i zicea: «Prea Sfințite, nu mai merge cu antereul aista, doară ești Melchisedek, episcopul de Roman» și episcopul se execută și își făcea alt antereu. Cine a cunoscut pe Melchisedek n'ar putea crede, că el ar fi tolerat lucruri de asemenea natură din partea camardinerului său, ori a celor cari îl înconjurau,

și totuși faptul este strict adevărat; ba ascultă și de multe ori făcea ceeace i se indică cu un fel de mulțămire sufletească, văzând în acestea un semn de dragoste deosebită din partea subalternilor săi și o râvnă sinceră din parte-le pentru stăpânul lor iubit.

În această ordine de idei mi-aduc aminte, că odată răposatul V. Mandișescu—omul său de absolută încredere—mă cam descrisese episcopului Melchisedec în culori nu tocmai plăcute, fiindcă începusem și eu să-i fiu îndămănos și să stau, aproape ziua întreagă, pe lângă P. S. Sa. Lovitura cam reușise, căci, după căutătură vedeam, că P. S. Melchisedek nu mă mai privea cu aceiaș bunăvoință. Iritat de acest lucru, într'una din zile, îmi luai inima în dinți și începui, nici mai mult, nici mai puțin, să-i cer un fel de socoteală, cam mânioasă, pentru acest fapt; ba, să-i arăt, că oamenii ce-l încunjură nu sunt așa sfinți cum îi crede P. S. Sa și că, adeseaori îl orbesc. A ascultat, fără să mă întrerupă, tot ce am avut de spus și la urmă, pe un ton serios a zis: «Poți crede despre mine orice vrei, prost însă nu-ți dau voie să mă crezi; văd și știu ce fel sunt oamenii mei, dar cu ei m-am ajutat, își au și ei meritele lor și alții mai buni nu găsesc; aștept să termini tu Academia și atunci să te văd la treabă. În urma acestei explicațiuni am avut iarăși în el pe bunul părinte și dascăl.

Și fiindcă fu vorba de îmbrăcăminte adaug: li plăcea foarte mult să ne vadă, pe noi băeții, îmbrăcați curat, barbieriți și bine pieptănați; ne ținea de rău, când purtam barbă. Într'una din zile văzând pe fratele său, arhimandritul Ieronim—un fel de om cu multe părți originale—cu barba și mustățile în neregulă îi zise: «Mai așază-ți și tu barba și mustățile», iar arhimandritul răspunse: «Apoi dă, Prea Sfințite, dacă Dumnezeu mi le-a lăsat așa, ce să fac? Dumnezeu, îi ripostă episcopul, a lăsat și chelbe și rapăn și alte jivini, strânge-le la tine». După acest răspuns părintele Ieronim n'a mai zis un cuvânt.

La masă stă cu tot personalul clerical, trăitor în Episcopie, plus, câte cu 2, 3, 4 și chiar 5 tineri, trimiși la studii de P. S. Sa. Masa eră abondentă, iar bucatele numai în gust românesc. Timpul mesei eră nu numai vreme de masă, ci, adeseaori, un curs de erudițiune, sau de obser-

vațiuni și discuțiuni cu adevărat înălțătoare. Băuturi străine nu întrebuiță, ci în timpul mesei luă o litră de vin de Odobești, ori de Nicorești și atât. În tot restul zilei nu bea decât apă, sau ceai și foarte rar un pahar cu bere. Cât am trăit în casa P. S. Sale numai o singură dată am pomenit să ceară, după masă, să i se dea încă o sticlă de vin și aceasta, fiindcă îi venise niște oaspeți, pe cari a dorit să-i cinstească cu câte un pahar de Cotnari. În casa P. S. Sale n'am văzut șampanie.

Melchisedek ducea o viață de adevărat monah sub toate raporturile; avea însă și unele bucăți proprii ale sale, bucăți dictate de înalta lui cultură și de felul serios de ocupațiune. În adevăr, deși de o seriozitate patriarhală, deși om riguros cu alții și-n primul loc cu sine, totuși, deseori, porunceă să i se aducă orhestră la masă. Sub farmecul accentelor cântecelor naționale și nu i se cântau decât bucăți naționale, par'că citeai pe fața lui de istoric fazele diferite, prin care a trecut chinuitul și necăjitul nostru popor. Se cântau și cântece cu cuvinte, cum se cântă în popor, și totuși, nici un gând urât nu se iscă în mintea noastră, a celor ce ascultam, ci ni se părea, că azistăm la un fel de ceremonie măreață și instructivă. Se știa în oraș, că în ziua cutare orchestra maestrului cutare a cântat la dejun P. S. Melchisedek și n'am auzit un singur cuvânt de mirare, de murmur, de desaprobară, căci toți știeau, că nu din pofta de a gădili simțurile, nu din dorința de a aprinde patimile, puneă să i se cânte, ci din trebuința de a desfătă sufletul, de a da putere de lucru minței și avânt imaginațiunii lui scrutătoare de adevăr și lucruri folositoare, din dorința de a se bucură și a simți cum simțește poporul. Moralitatea lui deci, eră așa de înaltă în ochii filor săi duhovnicești, încât aceștia nici nu puteau gândi, că arhipăstorul lor ar fi în stare să facă ceva rău, ori vrednic de criticat. Atât iubeă muzica, încât serbarea ce făceau cetățenii și lumea oficială la ziua onomastică a P. S. Sale—și făceau serbare, cum n'am mai văzut până azi—zic, atât iubeă muzica, încât serbarea, după cererea P. S. Sale se încheiă cu doina, pe care, de câte ori o auzeă, de atâtea ori o ascultă cu lacrămile în ochi.

Obicinuit vieța P. S. Melchisedek curgeă liniștit în mij

locul multiplelor sale ocupațiuni și avea puțin timp pentru distracții, mai ales iarna. Vara cea mai plăcută distracție a P. S. Sale era preumblarea prin grădina Episcopiei. Cu această ocazie se oprea și admira înțelepciunea Creatorului în delicatețea și varietatea culorilor florilor, în majestatea arborilor, în îmbelșugarea fructelor, în ciripitul și cântecul drăgălaș al paserilor, în sburdălnicia fluturilor, în hărnicia albinelor și a furnicelor, etc. P. S. Sa era mare iubitor al naturii și de aceea se interesa foarte de aproape de cultura pomilor, a florilor; de multe ori urmărea, zi cu zi, dezvoltarea unei flori favorite, sau a unui pom pus sub ochii săi. Apoi, una din distracțiile sale favorite era de a asista la repetițiile corului episcopiei, sau de a se duce la Seminar să asiste la lecții, sau simplu să stea de vorbă cu elevii, întrebându-i de trai, învățatură și alte lucruri, cari știa că le-ar folosi. Convorbirea se încheia mai totdeauna cu un dar, ce consista din un cărucior cu mere, o ladă de portocale, sau alte fructe de sezon. Iubea mult pe seminariști și când aceștia cântau Duminicile și sărbătorile în Biserică, o bucurie nespusă se citea pe fața lui. Cu această ocazie și cu ocazia vizitelor la Seminar, P. S. Sa își ochea pe viitorii preoți, protoierei, slujbași și tineri de trimis la studii mai înalte.

O adevărată plăcere era pentru P. S. Sa întâlnirea cu un copil, căci îi iubea foarte mult, și de aceea a și lăsat să se facă în casele sale o grădină de copii, care există și astăzi.

Primirea și întoarcerea de vizite, de asemenea, era una din distracțiile și ocaziunile de a da sfaturi înțelepte tuturor. Duminică și sărbătorile aproape toți notabilii orașului, veniți la Biserică, toți profesorii, institutorii și demnitarii ai Statului și comunei se abăteau pe la P. S. Sa, cu soții și copii, plus preoții deservenți, unde stăteau de vorbă un ceas, un ceas și jumătate. Vastul salon plin cu mosafiri atât de variați, ca vârstă și situații, se părea o cameră mare în care lângă bunicul bătrân s'au adunat strănepoți, nepoți și alte rude. Tratația era ca a bătrânilor noștri, dulceată și cafea. Ceeace încânta și atrăgea vizitatori în fiecare Duminică și sărbătoare era amabilitatea, bucuria și dragostea, cu care P. S. Sa vorbea cu toți cei de față,

interesându-se de afacerile fiecăruia și de nevoile lor. Pe dame le felicită pentru cozonaci și dulceața ce-i trimisese și la rându-i puneă să li se deă câte o floare aleasă, le felicită pentru grija de copii, de gospodării și alte lucruri bune, care ajungeau la urechea P. S. Sale. Nu-l vizitau numai ortodoxii, ci și armenii și israeliții. De altfel casa P. S. Melchisedek, mai ales vara, eră o adevărată casă de oaspeți; veneă Ioan Ghica, plecà Cogălniceanu, plecà Ioan Ghica, veneă Alexandri și a. m. d. Toți bărbații noștri mai de seamă în trecerea lor spre Iași, s'au în străinătate se abăteau și pe la P. S. Sa, pe la Roman.

Foarte curios se raportă episcopul Melchisedek cu banii. Mai întâi la P. S. Sa nu purtă decât 20 sau 30 de lei, iar restul banilor și hârtiile de valoare se aflau în păstrarea omului său de încredere—Mandinescu. Acesta îi încasă ce aveă de încasat și tot el plăteă ceea ce eră de plătit. Episcopul Melchisedek în chestii de cumpărături eră de o naivitate nespūsă: așa el nu înțelegeă să se tocmească când cumpără un lucru, ci dă cât i se cereă și dacă i se ziceă că a p'ătit prea scump acel lucru, răspundeă: «dacă n'o câștigă dela mine câșivă franci, dela cine să câștige?» Mi-aduc aminte că într'o zi i-am cerut bani pentru bărbierit și P. S. Sa imediat m'a întrebat: «Ți-ajung trei franci?» Nu-mi trebuesc decât 50 bani, îi răspund eu. «Foarte bine, dar tu, să dai un franc, căci bărbierul știe că tu ești la mine și nu voesc să se zică, că eu ți-aș da numai atât; nu șade bine pentru un episcop să aibă pe lângă sine oameni, cari să se bucure de munca altuia, că greu lucru este să bărbierești, să speli pe oricine îți vine în prăvălie». De altfel între P. S. Sa și omul său de încredere, adesea ori erau discuțiuni violente, fiindcă, dacă de exemplu eu îi ceream 10 franci P. S. Sa porunceă să mi se deă 20, închipuindu-și, că nu ceream niciodată atât cât îmi trebuia. În relațiile sale cu oamenii casei eră de o bunătate rară; trebuia să i se întâmple cine știe ce poznă ca să facă vre-o observație. Eră foarte crezător slăbiciunilor omenești și greșelei. Adesea asistă la prășit, la cosit, la desfăcut păpușoiul și alte ocupațiuni ale oamenilor de casă și totdeauna căută să le ușureze munca cu o vorbă bună, cu o glumă, iar seara cu vin, cu o mâncare în plus, sau cu un bacșiș.

O deosebită grijă purtă de cei bolnavi. Intr'un an însumi fiind bolnav a chemat doi doctori să mă caute.

Din ceeace producea grădina Episcopiei lăsa să se împărtășească toți ai casei și săracii. Mi-aduc aminte că într'o vară fratele P. S. Sale ni-a spus nouă băeților să nu mai dăm pe la struguri, că ne împușcă (vorbă să fie). Unul drept răspuns, într'o noapte, a luat și pușca paznicului, aruncându-o în buruene, împreună cu luleaua din gură, căci paznicul dormea. A doua zi, la dejun, P. S. Melchisedek auzind de întâmplare a răs cu o poftă nespusă. «Va să zică P. S. Ta le dai nas să umble prin vie?», zise fratele său. »Da, eu, căci strugurii sunt pentru mâncat și muncitorul, atunci se bucură, când din munca lui poate îndulci și pe alții.

Icon. Const. Nazarie.

Revoluțiunea și misiunile creștine în China.

Misiunile atât protestante cât și catolice au primit în general cu o vie satisfacție revoluțiunea chineză.

Din mai multe motive se explică acest simțimânt al lor.

Pe lângă faptul că nimeni nu putea să regrete regimul de corupțiune ce eră gata să cuprinză totul, misiunile—în ce le privește, mai sperau să obțină de pe urma noiei stări de lucruri un mai bun «modus vivendi».

Această speranță se întemeia și pe promisiunile ce li se făcuse de oamenii «situațiunei», de oamenii «cei noi» adică, și se întemeia încă pe influența ce ele gândeau să dobândească grație marelui bloc de glasuri creștine, cu drepturi electorale puternice.

La sud, în deosebi pentru toate aceste motive, noul guvern, fusese primit cu *entusiasm* de către misiuni. Se pare însă că de atunci a mai scăzut dintr'însul. Un misionar din sudul chinei care tocmai poposește în Franța adresează

în această privință o interesantă scrisoare ziarului «*Le Temps*».

După ce spune că liniștea eră aproape restabilită în Canton, adaugă:

«Inșă în afara cetății este anarhie și teroare. Creștinii, «ca de obicei, au fost cele dintâiu victime ale acestei «stări de lucruri. Mai multe misiuni catolice din Kouang-«Toung au fost jefuite de sus până jos. La Swatow o «bandă înarmată, s'a instalat într'o biserică din care și-a «tăcut quartirul general.

«Totuși revoluțiunea n'a avut partizani mai înflăcărați ca «pe creștinii chinezi. Protestanți ori catolici, (deopotrivă), «s'au pus în serviciul noului guvern, gândind că în tot ca-«zul ei nu vor fi mai rău tratați de Republică de cum au «fost de către dinastia manciură.

«Noul regim a făgăduit de a suprima nenumăratele re-«stricțiuni impuse de către vechiul regim ori și cărui așe-«zământ religios.

«Youan Chi Kai i-a afirmat în chip solemn către Mgr. «Tardin, episcop de Peking, ceea ce Sun Yat Sen «Părin-«tele Republicei» déjà promisese Episcopului de Canton, «că adică noul regim ar asigura creștinilor libertatea cea «mai mare.

«Astfel se și explică că majoritatea misionarilor este pe «față favorabilă guvernului actual, în așa măsură în cât la «11 Maiu un *tedeum* solemn fu săvârșit la catedrala catolică «din Canton în prezența Doctorului Sun Yat Sen și în o-«noarea operei sale.

«Dar dacă viitorul îndepărtat—presupunând că Repu-«blica triumfă definitiv în China—poate să apară încura-«jator (surârzător) pentru misionari, momentul de față nu «este de loc.

«Căci dacă intențiunile autorităților nu lasă nici o în-«doială, în ce privește libertatea religioasă, trebuie să ne «dăm seama în acelaș timp despre absoluta neputință de «a isgoni din țară anarhia sângeroasă, în care se află mo-«mentan cufundată.

«Cât timp va mai dăinui această stare de lucruri?

«Aceia cari urmăresc deaproape ceea ce se petrece, sunt «de acord a afirma că greutățile de abia au început.

«Practica înainte de toate, populațiile agricole dela Sud, «cari au fost susținătoarele entusiaste ale republicei, văzând nesiguranța aceasta mai mare încă decât sub vechea dinastie, se întreabă singure ce s'a câștigat cu schimbarea guvernului.

«Azista-vom oare îndată la un nou reviriment în opinia publică? Acesta n'ar fi deloc pentru potolirea situațiunei.

«Pe de altă parte se spune cu ușurință în popor că revoluția a fost făcută de Protestanți și de Catolici, împotriva Budiștilor. De aci până acolo în cât să fie făcuți răspunzători de anarchya actuală și de dureroasele ei urmări, nu este decât un pas.

«Dacă după cum se spune pe față, în China, națiunile străine pun ca preț, — față de un anumit concurs financiar — concedări augmentate de terenuri, (fără a mai vorbi de instalațiunea rusească în Mongolia și de o acaparare și mai complectă a Japonezului asupra Manciei), apoi se știe că peste tot unde nu poate să intervină forța europeană, populația tabără cu furie asupra creștinilor (în astfel de cazuri)».

P...

DONAȚIUNI.

Inalt Prea Sfințitul* Athanasie Mironescu, fost Mitropolit Primat al României, binevoind cu prilejul târnosirei bisericii cu hramul „Buna Vestire» și a inaugurării noiei școale în comuna Vârfurile, jud. Dâmbovița a donat în folosul acestei biserici și școalei suma de 1000 lei, Administrația Cassei Bisericii exprimă prin aceasta viile sale mulțămiri Inalt Prea Sfințitului donator.

Se exprimă mulțămiri D-nei Ecaterina Ioan Lungu din urbea Roman, care a binevoit să dăruiască bisericii parohiale locale Precista Mică, cu hramul Intrarea în Biserică, un policadru în valoare de 75 lei.

D-nul Mihail Marghiloman, deputat și mare proprietar, binevoind a dărui suma de 200 lei pentru reparația bisericii parohiale Sf. Ioan Botezătorul din parohia și comuna Policiori, județul Buzău, i se exprimă mulțămiri, pentru pioasa sa ofrandă.

Se exprimă mulțămiri D-lui Albert Ghica, mare proprietar din județul Iași, care a binevoit să dăruiască un policandru în bronz de mare valoare bisericii parohiale Sf. Nicolae din parohia și comuna Ciurea, acelaș județ.

D-iii Gh. N. Jitaru și Costache Gh. Crăciun, enoriașii parohiei Dolhești-Mici, comuna Dolhești, jud. Suceava, binevoind a donă bisericii din acea parohie două rânduri de veșminte preoțești complete, de lână, și acopereminte, toate în valoare de 250 lei, li se exprimă mulțămiri publice.

D-nii G. S. Becheanu, Ioan Luca Nicolescu și Petru Luca Nicolescu diu București, binevoind a face cu propria D-lor cheltuială reparațiuni radicale bisericii parohiale din parohia Dragomirești, jud. Dâmbovița, li se exprimă mulțămiri publice.

Epitropia bisericii din parohia comunei Orbeni, jud. Prahova, binevoind a înzestră bisericile filiale cu hramurile Sf. Nicolae (De-Sus) și Sf. Nicolae (De-Jos) cu mai multe cărți bisericesti, i se exprimă mulțămiri publice.

D-nul Dimitrie Bahrin, proprietar în comuna Buciumi, jud. Iași, binevoind a donă bisericii parohiale din acea comună un stihar diaconesc cu mânicile și orar de adamasc albastru și mătasă cusut cu fir, în valoare de 210 lei, i se exprimă mulțămiri publice.

D-na Ana I. Geblescu din Craiova, binevoind a donă bisericii parohiale Sf. Nicolae (Ungureni) din Craiova, două sfeșnice mari masive de alamă, precum și un disc de argint cu copie și stea, toate în valoare de 1500 lei, i se exprimă mulțămiri publice.

Se exprimă mulțămiri D-lui Gheorghe Ianoliu din urbea Iași; despărțirea a IV-a, care a binevoit să dăruiască bisericii parohiale Sf. Nicolae (Șoseaua Socolei) două sfeșnice în valoare de 76 lei 50 bani precum și un Curpăn (sfeșnic curb) pentru fațada catapeteasmei, în valoare de 120 lei.

Se exprimă mulțămiri tuturor mai jos notatelor persoane cari au binevoit a donă bisericii parohiale „Adormirea” din parohia Hârșova

judetul Vaslui, diferite obiecte bisericesti și anume: locuitorii Ștefan V. Boca, Ioan Trofin, Ioan Pricop, Vasile Matei Chirica, Ioan P. Luca, Constantin Gh. Popescu, Alexandru Popescu și Vasile Gh. Brânză, un sf. Potir în valoare de 80 lei, o pereche cununii 45 lei, o cruce cu postament 38 lei, o candelă 30 lei, o cădelniță 30 lei, un sf. Disc 30 lei, o cruce cu postament 30 lei și o cruce de Botez 25 lei.

D-nul Gr. Gheorghiu, fost profesor de muzică bisericească la Seminariul „Veniamin“ din Iași, binevoind a donă pentru biblioteca acestui Seminarium un număr de 121 cărți cu coprins diferit, i se exprimă mulțămiri.

Se exprimă mulțămiri tutulor mai jos notatelor persoane cari au binevoit a contribui cu bani pentru clădirea bisericii „Pogorârea Sf. Duh“ din parohia com. Grumezoaia, jud. Eălcium și anume: D-nul Gheorghe Porojnicu, cu suma de 1000 lei, D-na Frăsina Alecu Palade cu 800 lei, D-nul Mihai C. Otparlic cu 650 lei, D-na Marghioala I. Penișoară cu 630 lei și D-nul Gh. Enache cu 200 lei.

D-nul Nicolae Amira, împreună cu soția sa Cleopatra Amira, proprietarii moșiei Frunzânești, comuna Fundeni, jud. Ilfov, binevoind a donă bisericii parohiale Sf. Andrei din satul Frunzânești o serie completă de Sf. Vase de argint, Sf. Potir, Discos, Steluță, linguriță și copie în valoare de 385 lei, un rând veșminte preoțești complete stofă matase cu fir în valoare de 375 lei, procovețe pentru acoperirea sfințelor Vase de 15 lei, a reparat și sf. cruce de argint după sf. masă cu 18 lei și a donat sf. Biserici în cursul anului, 25 jum. kilograme lumânări de ceară curată pentru policandru. Pentru aceste fapte pioase li se exprimă mulțămiri publice.

D-nul Andrei Stanisici, arhitect din Slatina, pătruns de starea rea materială a locuitorilor din com. Celeiu, jud. Romanați și din marini-mia sufletului său binevoind a renunța la plata sumei de 1400 lei, datorită de locuitori acelei comune pentru clădirea unei biserici în localitate precum și la suma de 800 lei, valoare lucrărilor sale suplimentare la acea biserică. Pentru aceste fapte pioase și demne de imitat i se exprimă mulțămiri publice.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	Evhologiu.	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
21	Mineele (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericile din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	> Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	> Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	> Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
33	Prohodul Domnului	1	—	—	—	—	—	—	50
34	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
35	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
36	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
37	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
38	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
40	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
41	Sasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
42	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
43	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
44	Triod	18	—	25	—	21	—	—	1 30
45	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
46	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	—	1 30
47	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
48	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Evangelisti pe satiu	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta**.

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrute artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieru Meletie Constantinul, Directorul, Tipografeii Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILGAE"
Secția Teologică

COTA: 17-4

CUPRINSUL:

Arh. Teofil Ploșteanu. Moniste.

C. Erbiceanu. Interpretări de cuvinte.

G... Catolicismul și Românismul.

M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea.

G. V. Dănău. Genealogia Mântuitorului Hristos.

Pr. D. N. Ștefănescu. Progres sau regres.

Badea Mangăru. Caracterul general al poeziei și forma versului la Ebrei.

Acte Oficiale Regulamentul interior al Consistoriului Superior Bisericesc modificat.

I. P. S. Mitropolit Pimen. al Moldovei. Cuvântare pronunțată în Catedrala metropolitană din Iași.

G... Bibliografie.

Oficiale. Donațiuni.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

S P R E Ț I I N Ț Ă

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiereu Teofil Ploșteanu (suplinitorul d-lui Dr. D. G. Boroianu), D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De același: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De același: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De același: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Noul Testament prescurtat, de P. S. Sofronie. Prețul 3 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De același: «*Din corenspondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incercări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

MONISTE

II.

Câteva cuvinte despre providență și nemurire¹⁾.

De oarece profesorul V. Ostwald din Lipsca în predica sa monistă: «Dumnezeu și scufundarea vaporului Titanic», găsește în acea nenorocită întâmplare un prilej de a ataca providența dumnezească și nemurirea, și de oarece vânturaticii adepți ai monismului s'au grăbit a-i transporta ideile în mult ospitaliera noastră țară, ca niște fii vitregi ai ei, lucrând astfel la otrăvirea sufletească cât mai timpurie a poporului românesc,—pre lângă cele zise mai înainte,—socotim ca o sfântă datorie, de a întimpină asemenea năzuinți nefaste cu mici și modeste răspunsuri, făcute după ideile sănătoase și edificatoare ale cugetătorilor serioși și cu dreaptă judecată.

«Ceriurile spun mărirea lui Dumnezeu, și facerea mânilor lui o veștește tăria»,—zice psalmistul²⁾... Acest Dumnezeu este stăpânul absolut al cerului și al pământului, căci el este ziditorul lumii nevăzute și celei văzute, iar lumea este făptura sa. El aude suspinul celui smerit, după aceleași legi judecă pe toți muritorii, și din înălțimea tro-

¹⁾ Prelucrare.

²⁾ Psalm. 19 v. 2.

nului său chiamă la răspundere pe domnitori¹⁾. De acolo el privește cu milă spre cei ce se înfurie și cugetă cele deșerte, spre cei ce se răscoală și se sfătuesc asupra lui,— și râde de toți cari zic: să rupem legăturile și să lepădăm jugul²⁾).

Dumnezeu este nu numai ziditorul, dar și păstrătorul lumii, pe care o cârmuește prin o acțiune permanentă și cu aceeași înțelepciune cu care i-a orânduit planul și-l execută. Această acțiune providențială, care menține legile universului fizic, se întinde și la lumea morală. Un plan tot așa de înțelept conceput se arată și aci și se desfășoară în cursul veacurilor. Evenimentele nu sunt lăsate la întâmplare sau la capriciile voinței omenești. Dumnezeu le vede și le face să contribuiască, să conlucreze la îndeplinirea scopurilor sale. Dacă el guvernează genul omenesc și societățile prin legi generale, apoi tot el prezidează și la destinele indivizilor. Pronia sa nu îmbrățișază numai armonia universală, ci se pogoară și la viața omenească. El este de față la toate acțiunile, și cunoaște toate gândirile oamenilor. Nu este indiferent la binele și la răul ce le fac creaturile sale libere, cari trebuiesc să recunoască în el pe legiuitorul și stăpânul, căruia aceste legi îi sunt însăși voința sa. El este de asemenea judecătorul suprem al faptelor omenești, care trebuie să răsplătească meritele și să pedepsească greșelile, punând la cale o justă împărțire a bunurilor și relelor, și restabilind într'o lume viitoare echilibrul vremelnic rupt în viața actuală între virtute și fericire. Astfel sunt ideile principale cari cuprind noțiunea de *providență* în toată filozofia conform credinței luminate a genului omenesc³⁾).

¹⁾ Racine, *Esther*.

²⁾ Psalm. 2, 1—4.

³⁾ C. Bénard.

*

Cât de înalt să fie ceriul, omul se poate sui acolo. El are două aripi: *gândirea și sentimentul*, cari îi permit să sboare și să plutească în infinit ¹⁾. Nemărginita bunătate a lui Dumnezeu apoi cere ca el să asculte precum imnurile de cinstire și de laudă, așa și strigătele din nevoi și suferințe ale fapturilor sale. Nu se poate admite ca Dumnezeu, după ce a creat o ființă, căreia i-a dat o inteligență pentru a-l cunoaște și o inimă capabilă de a-l iubi, să se retragă în adâncimile ceriului, fără să se mai preocupe de inima care îl roagă și de inteligența care îl caută. Omenirea niciodată n'a primit această ipoteză, ci a crezut în totdeauna în realitatea raporturilor între Dumnezeu și om. Dovada acestei credințe indestructibile, tot atât de veche ca și lumea, este *universalitatea rugăciunii*. Pretutindeni și totdeauna omenirea a rădicat temple și a înălțat spre cer rugăciuni amestecate cu nori de tămâie. Negreșit, sunt și oameni cari nu se roagă, după cum sunt oameni surzi și orbi. Dar pentru aceasta nu se poate zice că întreaga omenire nu aude și nu vede. Când un om alunecă, când o mâhnire adâncă îi cuprinde sufletul, când soarta îi aruncă un vâl posomorit preste viața sa, când greul și suferințele vieții îl doboară ca pe o pasere care, traversând mările, cade obosită și se sbate în valuri, el scoate un strigăt de spaimă, și atunci rugăciunea se și ivește pe buzele sale.

Dumnezeu este în relațiune constantă cu fapăturile sale prin conservare și cărmuire. Intru aceasta consistă *Providența*. Conservarea ființelor în existență prin o acțiune continuă a lui Dumnezeu, este un adevăr filozofic evident pentru oricine își dă socoteală de condițiunea necesară a fapturilor. Momentele cari măsoară existența ființelor se

¹⁾ V. Maumus.

succed, dar nu se nasc unul pe altul. De altă parte făptura nu are în sine însăși principiul și rațiunea sau scopul existenței sale. E vădit lucru dar, că continuarea existenței făptura o are dela Acela care, după ce a scos-o din nimic, o conservă în existență prin un act care se poate consideră ca continuare a actului creator. Ceeace ne împedecă de a ne precipită în nimic, este voința lui Dumnezeu care ne oprește la marginea prăpastiei.

Imaginațiunea, care este facultatea stăpânitoare a artiștilor și poezilor, este pentru filozof o sfătuitoare periculoasă. Intre rațiunea riguroasă și realitate, ea pune impresiuni și imagini cari acoper cu un vâl lumina adevărului curat. Mulți simțindu-se plini de putere și de vieață, vor să se țină în convingerea, că deși nu și au dat existența singuri, totuși pentruca să trăiască nu au nevoie de nimeni, nici chiar de Dumnezeu. Iată cum imaginația face pe unii să devieze. Și între aceștia primul loc îl ocupă moniștii. Dacă facem apel însă la rațiunea desbrăcată de toată iluziunea amăgitoare, atunci oricine este nevoit să recunoască, că o faptură care nu are în ea însăși rațiunea de a fi din primul moment al existenței sale, trebuie să fie totdeauna și în tot momentul sub dependența aceluia care a scos-o din nimic. Energia și întinderea vieții nu scade întru nimic necesitatea acțiunii permanente a lui Dumnezeu. Ni se pare așa de natural și simplu a fi luminați de soare, în cât nici nu ne prea gândim la aceasta, nici nu ne preocupă așa de mult fenomenul vederii, cu toate că dacă soarele ar dispărea am fi cufundați în noapte. De asemenea noi trăim fără să ne întrebăm, cari sunt, din punctul de vedere filozofic, condițiunile cerute pentru continuarea existenței noastre, cari dacă ar da greș, această existență a noastră ar înceta imediat.

Dumnezeu nu numai conservă lumea, ci o și *cârmuește*. Toată cârmuirea presupune două lucruri: o idee dirigui-

toare către un scop, și mijloace puse în joc pentru a realiza planul conceput mai înainte. Primul element se rapoartă la inteligență, al doilea este de domeniul voinții. Cărmuirea dumnezească, prin care se manifestă acțiunea providenții lui Dumnezeu, cuprinde așa dar ideia diriguitoare și executarea planului de realizat. Ideia diriguitoare se întinde la toate fapăturile imediat, în timp ce execuțiunea se face prin intermediarul cauzelor secundare și legilor generale. Prin ideia diriguitoare, Dumnezeu veghiează asupra tuturor fapăturilor, cum și asupra a tot ce se rapoartă la condițiunile existenții lor. Din acest punct de vedere trebuie a lua cuvintele Mântuitorului: «*Priviți crinii câmpului, cum cresc; nu se ostenesc, nici torc. Iar grăesc vouă, că nici Solomon întru toată slava sa nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia*»¹⁾. În puterea acțiunii sale diriguitoare, a pus Dumnezeu în inimile mamelor nețârmurita dragoste, care mai bine încă decât leagănul odihnește și păzește pe copil,—a dat animalelor instinctul conservării. Ideia diriguitoare înconjoară ființele cu o sollicitudine de tot momentul, le pune într'un mediu favorabil desvoltării lor, le procură aerul și lumina, căldura zilelor și roua nopților. Dumnezeu însă a încredințat cauzelor secundare și legilor generale executarea planului conceput prin ideia diriguitoare. El ar fi putut să cărmuiască toate lucrurile imediat, dar n'a voit astfel; ci a asociat unile fapături, rădicându-le la demnitatea de cooperatoare, și printre ele cea mai privilegiată este aceia, căreia i-a acordat partea cea mai bună. Dumnezeu cărmuește lumea materială prin legile cărora firea se supune în mod fatal, iar omului i-a lăsat facultatea să se cărmuiască liber. Fără îndoială omul este supus la oarecari legi pe cari nu le poate călcă, cum sunt de pildă: necesitatea de a mânca pentru a trăi, necesitatea de a se

¹⁾ 6, 28—29.

servi de imagini sensibile în operațiunile intelectuale, necesitatea de a primi primele principii, deosebirea între bine și rău etc.,—dar cârmuirea vieții sale îi aparține, și poate înrâuri în o mare măsură asupra evenimentelor în cari își desfășoară activitatea sa.

Această învățătură este de mare însemnătate, căci prea adeseori suntem ispitiți de a atribui Providenței fapte de cari noi suntem personal răspunzători. Dumnezeu nu intervine pentru a paraliza subit activitatea cauzelor secundare, și ar fi o mare greșală a se crede că el trebuie să schimbe mersul evenimentelor nenorocite, pe cari noi le-am pricinuit sau le-am pregătit prin imprudență. Efectele se deduc logic din principiile ce noi le-am pus. Proverbul popular: *ajută-te și Dumnezeu te va ajuta*, este perfect filozofic. Nu merită cineva să fie ajutat de Dumnezeu, când acel cineva lasă în seama lui Dumnezeu până și datoria de a munci. Dacă am fi bine convinși despre acest adevăr, nu am învinovăți așa de adese ori Providența, imputându-i nenorociri de cari suntem noi înșine responsabili prin slăbiciunea, imprudența și neglijența noastră... Ce bine ar face moniștii să cugete mai serios asupra unor astfel de lucruri!..

*

Ordinea care domnește în lume este dovada că o voință supremă cârmuește totul. Legile mișcării, gruparea moleculară, evoluțiunea embrionară a vegetalelor și animalelor, permanența acestor legi în cursul veacurilor, toate demonstrează cu evidență că universul nu e lăsat la capriciul întâmplării. Cauzele secundare pot câte odată să fie defectuoase prin faptul că sunt create, și atunci se produc desordine parțiale, dar e sigur că în general efectele se produc regulat după legi constante. Dacă o voință a tot puternică n'ar fi hotărît fiecărei ființe calea ce trebuie să urmeze, confuziunea ar fi universală și lumea nu ar fi de-

cât un încâlcit haos. Dar armonia se menține, fiindcă Dumnezeu voește, și fiindcă el nu abrogă legile ce le-a așezat.

Greutatea relelor cari apasă asupra lumii ar fi mult ușurată, și suma lor foarte scăzută, dacă s'ar înlătură nenorocirile al căror izvor sunt patimile desordonate. Un om care și-a uzat viața nu are dreptul să impute Providenței necazurile cari îl sfășie și boala care-l ucide. El nu trebuie să caute în afară pe autorul răului, acest autor fiind el însuși¹⁾. Cel ce risipește averile sale și leneșul care nu vrea să muncească, nu au dreptul să se plângă de sărăcia lor. Dumnezeu care a zis: *să nu ucizi*, nu este răspunzător de războaie cari în toate epocelē au însângerat istoria. De asemenea Dumnezeu nu este răspunzător de relele urmări ale unei organizațiuni sociale defectuoase, căci el n'a făcut nici tirani, nici sclavi, nici avari, nici asasini, nici desordonați, nici ipocriți, nici sperjuri²⁾... La aceste rele mulți își adaogă, sau mai bine zis, își fac singuri nenorociri imaginare. Așa de pildă unii jelesc, ba câteodată sunt nemângâiați, că nu și-au putut ajunge un scop, sau n'au primit o distincțiune onorifică, sau nu și-au putut satisface o ambițiune, sau în fine n'au dobândit un lucru pe care cu o vanitate copilărească puneau un mare preț....

Dumnezeu știă fără îndoială că mulți vor abuză de libertatea dată omului odată cu creațiunea lui, dar știă de asemenea că alții se vor servi cu onoare de ea, și n'a voit să ne priveze de această glorie. Nu vom impută lui Dumnezeu de a ne fi acordat un dar, care ne permite să fim făuritorii responsabili ai onoarei și vredniciei vieții noastre. Numai un suflet laș găsește prea grea sarcina responsabilității, dar o inimă generoasă preferă luptele vieții și roditoare ale libertății, odihnei fără onoare a sclavului.

¹⁾ J. J. Rousseau.

²⁾ Jules Simon.

Libertatea triumfătoare a primit un nume binecuvântat, pe care nu-l pronunțăm niciodată fără să simțim o profundă venerațiune și care se chiamă *virtute*. Fie că strălucește pe fruntea tânărului sau sub încrețiturile feții bătrânului, virtutea este în ochii popoarelor cari au văzut-o expresiunea măririi. Ceeace stă mai presus în istorie, pentru onoarea omului și pilda viitorului, este imaginea puternică și sfântă a virtuții¹⁾. Să fie lăsate dar inimile mari să mulțamească Providenții de puterea ce ea le-a dat asupra direcțiunii și perfecționării vieții lor. Libertatea este instrumentul cu ajutorul căruia realizăm în noi idealul frumuseții morale, și dacă se găsesc adeseori și artiști mediocri sau depravați, apoi pentru aceasta nu trebuie să sfărâmăm sau să ardem penelul unui Rafael.

Prosperitatea celor răi și nenorocirile cari doboară câte odată pe omul drept sunt trecătoare, și noi trebuie să privim cu răbdare orice amestec confuz al lucrurilor omenești. Trebuie să lăsăm pre Dumnezeu să lucreze după legile eternității, în a cărei întindere să năzuim a intra, în loc de a încerca să o reducem la măsura noastră²⁾. Căci planurile Providenții nu se desfășoară numai în timp, ele primesc complecta lor realizare în veșnicie. Se poate răspunde dar muritorilor, nerăbdători, că Dumnezeu nu le datorește răsplata înaintea meritului și nu este obligat ale plăti înainte virtutea lor. Să fim buni mai întâi, și apoi vom fi fericiți. Să nu cerem premiul înaintea victoriei, nici plata înaintea muncii. Nu în arene se încoronează luptătorii, ci după alergări³⁾. Dumnezeu, care este stăpânul timpului și al veșniciei, nu se grăbește în executarea planurilor sale. Grăbirea este proprie omului, a cărui putere nu se întinde preste ziua care trece.

1) Lacordaire.

2) Bossuet.

3) Plutarc.

Noi nu înțelegem nici răbdarea lui Dumnezeu față de cei răi, nici indiferența sa aparentă către cei buni. Ar fi o încercare nebunească din partea omului de a impune Providenței o regulă de purtare, el care nu știe scopurile nici sfaturile profundei înțelepciuni a lui Dumnezeu. De altfel bunurile și relele, oricum ar fi împărțite, aci pe pământ nu sunt absolute. Dacă Dumnezeu ar pedepsi aci toate crimele și ar răsplăti toate virtuțile, oricine ar fi ispitit să creadă că dreptatea sa se sfârșește în viața aceasta. Cum că trebuie să privim mai departe preste orizonturile strâmte ale acestei lumi, este faptul că Dumnezeu nu lasă pe cel drept singur în luptă cu adversitatea, ci îi dă forța necesară de a suportă încercarea, îl face să guste bucuria riguroasei datorii, așa că chiar în mijlocul chinurilor conștiința omului drept este ca o pavăză în care se sting toate săgețile și toate loviturile celor mai aspre nenorociri. Sufletul se retrage într'un sanctuar în care nu pătrunde securea calăului, o lumină din Thabor cade asupra celor mai sângeroase calvare, iar Providența se pleacă asupra celor răstigniți!... *Nemurirea* este complimentul necesar al tezei despre Providență, căci numai în viața nemuritoare planurile dumnezeiești vor fi realizate deplin.

*

Mormântul este un sfârșit iremediabil sau pragul unei vieți nouă?.. În toate timpurile cugetătorii au căutat să pătrundă înfricoșata taină de dincolo de mormânt și să risipiască umbrele cari învăluiesc ultimile momente ale omului aci pe pământ. Aici e secretul fricei de moarte și a respectului ce avem pentru acei ce ea i-a însemnat cu pecetea sa. Acei ochi se închid pentru totdeauna, sau sunt deja luminați de o lumină mai vie? Nu mai este din cel ce este dus la ultima locuință decât un cadavru rece, sau ceva dintr'însul și-a luat sborul spre regiuni necunoscute?

Soarta noastră este ca să isprăvim în nimic, sau după cum cere și dreapta judecată continuăm a trăi în nemurire?.. Această îngrozitoare problemă se impune cu atât mai mult meditațiilor noastre cu cât noi suntem direct interesați, căci soluțiunea ei are o înrâurire hotărătoare asupra cârmuirii vieții noastre. Dacă moartea este capătul, sfârșitul a toate, atunci trecem prin această lume cu ochii fixați la pământ, ca o turmă a cărei existență fără scop nu și-ar avea nici un înțeles. Dar dacă moartea este primul nostru pas în nemurire, atunci alte griji și alte preocupări prezidează în diriguirea vieții noastre.

Credința în nemurire este, ca și rugăciunea, ca și credința în existența lui Dumnezeu, un fapt universal și permanent. Avem bună nădejde că va fi după moarte o soartă mai bună pentru cei buni decât pentru cei răi ¹⁾. Această credință universală care se regăsește în toate epocile și sub toate climatele, este dovada unui sentiment natural și indestruetibil. Când, în adevăr, cu toate schimbările profunde cari modifică ideile, moravurile, instituțiunile popoarelor; când, în bogata varietate de sisteme și de păreri; când, atât în epocile de barbarie ca și în vremile civilizațiilor celor mai rafinate, o idee continuă să se afirme din veac în veac prin glasul tuturor generațiilor, este imposibil de a nu vedea întru aceasta expresiunea unui adevăr firesc, sigur, sprijinit pe neclătita mărturie a conștiinței genului omenesc. Conștiința afirmă nemurirea. Avem o groază instinctivă de nimic, voim să trăim mereu, o forță irezistibilă ne împinge să dorim o viață fără de sfârșit. Această nădejde comună tuturor oamenilor, nu este opera lor, ci o înclinare înăscută firii omenești ²⁾. Autorul naturii a pus așa dar în inimile noastre dorul ne-

1) Platon, Phaedon.

2) Jules Simon.

muririi. Nemurirea ține de firile cele mai intime ale sufletului nostru, așa că fără ea, viața noastră ar fi o problemă fără soluțiune și o durere fără nădejde. Este un adevăr care precizează limpede scopul vieții omenești: *voim să fim fericiți*. Această propozițiune nu are trebuință de a fi demonstrată. Voim să fim fericiți și nu suntem, fiind că fericirea presupune posesiunea unui bine infinit, perfect și veșnic,—ceea ce nu găsim în această viață. Dacă mormântul este o prăpastie în care toate aspirațiunile sufletului vor fi înghițite pentru totdeauna, omenirea ar fi atunci jocul unui delir nebun, care ar permite a conchide la nebunia universală. *Sufletul* însă cu toate puterile sale respinge aceasta.

*

Când cineva voește să cunoască natura intimă a unei ființe, trebuie să i studieze manifestările exterioare. Esența lucrurilor ni este ascunsă, nu putem să-i surprindem secretul decât prin fapte sensibile, al căror studiu ne descopere natura obiectului despre care voim să avem știință... Toate ființele și tot ce ne înconjoară înfățișază două clase de fenomene absolut ireductibile. Unile inerte și imobile, cari stau în totdeauna unde sunt și cum sunt, atât cât o cauză exterioară nu vine să le miște sau să le modifice; nu cresc, nu îmbătrânesc, nu se hrănesc, nu mor. Altele, din contra, au proprietatea de a se mișcă în virtutea unui principiu care le este inerent, își schimbă nu numai locul dar chiar felul de a fi; cresc, se hrănesc, se reproduc, îmbătrânesc și mor. Este în aceștea o forță care a fost refuzată celorlalte. Este în animalul care se mișcă și se schimbă ceva care nu este în blocul de piatră sau de marmoră, care nu se mișcă, nici se schimbă. Suntem deprinși a zice, după vorbirea comună, că unile trăiesc, iar altele nu; cu alte cuvinte că unile au un *suflet*, altele nu. A a-

avea un suflet este dar propriul ființelor viețuitoare, el este primul principiu al vieții, este ceva care întrece sau depășește forțele materiei,—căci dacă ar fi material, atunci toate corpurile ar fi viețuitoare, ceea ce este evident fals.

Între ființele viețuitoare nu este numai omul, ci și planta și animalul. Principiul de viață al omului însă este cu mult mai ales și mai înalt decât al celorlalte. Cu alte cuvinte că sufletul omenesc nu este numai o forță care depășește energiile materiei, dar este într'însul un principiu deosebit, care îl face cu mult superior sufletelor vegetative și sensitive. *Actele intelectuale și morale sunt cele mai evidente și mai strălucite manifestări ale sufletului nostru.*

În inteligență nu este nimic corporal. Elementul corporal în inteligență ar împedea orice cunoștință. Multiplacitatea și varietatea actelor intelectuale dovedesc că inteligența nu este corporală. Noi avem idei generale, idei cari într'un singur concept conțin mulțimea obiectelor ce le corespunde: ideile de om, de arbor, de munte, de fluviu, de piatră etc. Mai toate ideile noastre sunt idei generale și universale. Ideile universale se formează prin abstracțiunea condițiunilor materiale în cari obiectele sunt înlănțuite. Ideia universală de arbor de pildă, nu este ideia cutărui arbor cu o formă particulară și plantat într'un loc,—ea este ideia generală a unui obiect care are rădăcini, un trunchiu, ramuri și frunze. Cu alte cuvinte nu sunt în realitate decât indivizi. Ideia generală este rezultatul energiei intelectuale care a degajat individul de condițiunile particulare și materiale în care se găsește. Noțiunile universale sunt așa dar abstrageri ale materiei și prin urmare inteligența care le formează este spirituală. Elaborarea ideilor generale ne autoriză să conchidem la spiritualitatea inteligenței și prin urmare a sufletului, căruia inteligența îi este manifestarea.

Filozofia spiritualistă închide materialismul într'o dilemă care îl înfundă în absurd. Dacă inteligența este materială, adică dacă ea are un corp, din două lucruri unul: acest corp este infinit sau finit. El însă nu poate fi infinit, căci tot corpul are o suprafață, prin urmare limite. Dar nici finit nu este, căci puterea intelectuală trece peste limitele lui, și noi putem continuu să înaintăm în infinit în cuprinderea numerilor și proporțiilor. Cât de mare să fie un număr eu pot, adăogând o unitate, să concep unul mai mare, fără ca vreodată gândirea mea să se lovească de o limită. În același fel și cu același procedeu eu pot adăogi la infinit măsurile și proporțiile. Cât de mare să fie un corp, un munte de pildă, eu pot să-mi închipuesc unul și mai mare. Facultatea care îmi permite aceste operațiuni intelectuale este inzeștrată cu o putere, care pășește peste margini înaintând în infinit. Dacă în starea actuală corpul este luat în exercițiul facultăților intelectuale, aceasta este pentru prepararea elementelor de cari inteligența se servește în emisiunea actului său. Organile simțurilor elaborează imaginea și o prezintă inteligenței care extrage ideia, și această ultimă operațiune este actul intelectual propriu zis,—activitatea sufletului omenesc.

*

Sufletul omenesc, substanță spirituală, este simplu și indivizibil. Punctul matematic, ultimul termen al cantității, este de asemenea indivizibil, dar el ocupă un loc în conținut, pe câtă vreme indivizibilitatea substanței spirituale este cu totul în afară de cantitate. Astfel înțelegem simplitatea și indivizibilitatea sufletului. Oricine nu admite simplitatea sufletului, trebuie să renunțe la explicarea oricărui fenomen intelectual. Eu pot percepe sau strânge într'un singur act și într'o singură idee toate părțile unui compus; văd în o singură gândire și în o singură imagine in-

teligibilă rădăcinele, trunchiul, ramurile, frunzele și florile unui arbor. Dacă sufletul nu ar fi simplu, acest fapt intelectual ar fi neexplicabil.

Concluziunea acestei analize psihologice este *nemurirea sufletului*. Tot ce există nu poate să fie nimicît decît prin acțiunea unui agent care îl distruge, precum sunt timpul și accidentele cari distrug și prefac organismele. Dar este o substanță pe care agenții exteriori nu numai că nu o pot nimicî, dar încă îi și dă vieții sale o forță și o energie nouă. Această substanță este sufletul omenesc. Toată acțiunea asupra sufletului,—care este substanță spirituală,—este primită de el într'un chip spiritual și inteligibil. Și tocmai întru aceasta consistă hrana sufletului. Aceasta și explică pentruce acțiunile exterioare distrugătoare organismelor, nu au nici o putere asupra sufletului, iar încercările de anihilare (prin răutate, dureri, suferințe etc.), îi dă și mai multă tărie, îi întreține vitalitatea sa. Pe măsură ce sufletul primește impresiunile dinafară, impresiuni ce el le transformă în hrană intelectuală, forța îi crește, orizontul i se lărgeste, vieța sa devine mai întinsă. El este ca un foc care alimentat mereu nu se stinge niciodată. Aceasta explică la oamenii înțelepți pasiunea lucrului și bucuriile studiului. Ei au conștiința vieții care fermentează în sufletul lor, când, solitari și necunoscuți, se dedau la cercetarea și la contemplarea adevărului. Ei simțesc deșteptându-se într'înșii puteri noi, se silesc a parcurge imensul câmp al științii, despică toate probemele și privirea lor este lacomă de toate luminile. Dacă înțelepța lor nu ar fi obligată să ieâ în seamă slăbirile organice ale simțurilor, cari reclamă prea adeseori un timp de oprire și de odihnă, vieța lor ar fi ca aceea a îngerilor, o contemplare neîncetată a unei plăceri înfinite; fiindcă adevărul este fără limite și vitalitatea sufletului ne slăbită. Sufletul este așa dar nemuritor, afară numai dacă Dumnezeu nu-l nimiceste. Dar bu-

nătatea lui Dumnezeu, care a creat sufletul omenesc și i-a inspirat dorul nemuririi, cere îndeplinirea și realizarea acestor vii aspirațiuni ale firii omenești; iar dreptatea sa cere de a se da fiecăruia răsplată după faptele sale într'o altă vieață, și de a se repară acolo în vecinicie nedreptățile din această lume.

Nu-i fericesc pre moniști, pentru premeditatele lupte și ura ce hrănesc împotriva adevărurilor religioase. Patimile se știe că aduc orbire spirituală. Și de povârnișul acesta s'au apropiat ei, după cum se vede din năzuințele și propoveduirile lor. Iar din niște publicațiuni recente, pe cari le-au reprodus unii dela noi,—cari s'au ilustrat mai mult prin reproduceri de monisme, în loc să facă altceva mai bun,—se vede clar, că moniștii luptând în contra credinței religioase, cad în cea mai crasă superstiție. Căci se arată mari admiratori ai naturii cu frumusețile ei, ai mărilor... universului... infinitului... etc. (ca niște teologi), crezând că fac mari isprăvi și că prin aceasta reușesc să zăpăcească lumea; dar uită, dacă nu negliază intenționat *principiul existenței*, cum și întrebarea scrisă cu litere neșterse despre însuși *infinitul* și despre *rostul vieții*. Oameni de aceștia, se știe că au existat mai în toate timpurile; nu sunt ceva nou în istoria omenirii. Despre asemenea oameni vorbește și Sf. Apostol Pavel, arătând că sunt unii «*cari mută adevărul lui Dumnezeu întru minciună, și cinstesc și slujesc făpturii mai mult decât Făcătorului*»¹⁾.

Cu tot necazul moniștilor pe credință și religione, dar mai ales pentru faptul că propoveduirea lor nu prea este luată în seamă, ideile nu progresază, iar numărul prozelitelor nu se mărește,—noi le vom spune întotdeauna, că adevărul nu se poate acoperi, și ce este nemuritor nu se poate omori. Cuvintele Sf. Scripturi sunt adevăruri veci-

¹⁾ Rom. 1, 25.

nice: *Fericit este celce își pune nădejdea în Dumnezeu, care a făcut ceriul și pământul, care păstrează adevărul în veac, și face dreptate celor apăsați*¹⁾. Iar într'alt loc: «*Toate pre tine te așteaptă, ca să le dai hrana la vremea lor. Le dai, ele adună; deschizi mâna ta, ele se satură de bunuri. Ascunzi fața ta, ele se neliniștesc. Iei suflarea lor, ele per, și în pulbere se reîntorc. Trimiți duhul tău, ele din nou se fac. Și așa tu înnoești fața pământului*»²⁾....

† Teofil M. Ploșteanu.

INTERPRETĂRI DE CUVINTE.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 5).

V. 5. Τέλος τῆς παραγγελίας—Scopul porunței sau a faptei, înseamnă aicea cuvântul Τέλος, cătră care se referă toată acțiunea. Sf. Apostol Petru așa a numit mântuirea sufletelor. Τέλος τῆς πίστεως—scopul credinței (I Petru cap. I. v. 9). Astfel se exprimau și Stoicii: Τέλος ἐστὶ τὸ ἕπεσθαι Θεῶς=scopul este de a imita zeei. (Arian. diatrib. Epictet. 1. 20. 15). Καθαρῶς καρδιάς—din inima curată, cu inimă curată. Teofilact interpretă, din inimă neipocrită: «Cere iubirea sinceră, nu până la cuvinte numai, ci și din inimă și aceasta curată și nu acoperită cu ipocrisie, ci pornită din dispoziție de compătimire»³⁾. Συνειδήσεως ἀγαθῆς—din conștiință bună. Unii s'au îndoit că cuvântul συνείδησις—conștiință nu ar avea aicea cunoscuta însemnare, adică a judecăței interne respectiv de acțiuni, ci că ar fi identic cu cuvântul νοῦς—minte. Dar nu-i nevoie de o astfel de

¹⁾ Psalm. 146.

²⁾ Psalm. 104

³⁾ Suicer. Thesaur. Ecclesiast. Tom. II, pag. 7.

interpretare. Iubire din conștiință adevărată înțelege Apostolul astfel de iubire, care să fie atestată ei de conștiință. (Căci să întâmplă adese să iubească cineva pe aproapele, ba să i facă și bine și să l ajute la nevoile lui și cu toate acestea să nu simțā acea plăcere internă a dragostei. Ne-simțirea unei astfel de iubire probează că iubirea aceluia nu-i urmată de dreptate, cum se exprimă unul dintre autorii vechi. Despre o astfel de plăcere zice Sf. Ioan Hrisostom: «Conștiința.... o așa plăcere produce înlăuntrul nostru, încât nici un cuvânt nu-i de ajuns de a reprezenta acțiunea»¹⁾).

V. 6. ὧν... ἀστοχίσαντες—dela care îndepărtându-se unii. Pronumele ὧν se referă la virtuțile zise mai înainte, inimă curată, conștiință și credință. Ἀστοχίσαντες înseamnă a greși, a nu reuși, cuvântul este luat metaforic, dela trăgătorul ori chitaciul neabil ce n'a tras glonte la țel, așa îl interpretă Theodoret, «ἀστοχεῖν se zice despre chitacii fără artă»²⁾; iar Isihie zice: ἀστοχί, ἀποτυγχάνει, ἀμαρτάνει. In limba franceză se zice echoer forte exact din sensul Ἰξेत्रάπησαν—înșelându-se, franțuzește se detourner, adică s'a înșelat dela drumul cel adevărat. Frasa este eliptică, frecventă în grecoitate, lipsește genitivul τῆς ὁδοῦ—dela drum; pentruca verbul ἐκτροπομαι înseamnă cu deosebire trec dela o cale la alta, ori schimb drumul și metaforic mă retrag, mă depărtez dela o persoană ori lucru. ἕως ματαιολογίαν—la deșărtăciuni, greșind calea s'au dedat la cuvinte deșarte ori fapte. Mai jos numește aceste deșărtăciuni κενοφωνίας, adică strigăte deșarte, fără nici un folos.

V. 7. Νομοδιδάσκαλοι—învățătorii legii pe cari în alte părți ale Noului Testament îi numește νομικοὶ și γραμματεῖς,

¹⁾ Hrisost. Omil. 53 în Matei

²⁾ Suicer Thesaurus ecclesiast. tom. I, pag. 561.

adică interpreți ai legii, jurisconșulți, cum le zice Epictet «nici n'au luat cândvã vreun legist... care sã interpreteze legal». ¹⁾ Διαβεβαιου̅νται—a întãri, a afirmã, a susțineã, prepoziția διã estinde sensul verbului și atunci înseamnã a susțineã opinia sa ca necombãtutã.

V. 8. Νομος... νομίμως—lege—dupã lege. Aicea sub νόμος se înțelege legea mosaicã, care erã bunã înainte de Hristos și trebuitoare Iudeilor; dar mulți din aceștia cu deosebire învățatorii legii și dupã ce au ajuns la desființãtorul legii mozaice Hristos, nu numai cã păstrau legea, dar încă obligau și pe cei veniți din alte popoare la Creștinism sã o conserve. Invãțau prin urmare o lege bunã, dar nu legalã, pentrucã încetasã de a mai fi bunã, adicã aptã de a mântui pe om, progresãnd spre mai bunã lege, legea Evangeliului. În alt loc interpretã mai lãmurit Sf. Apostol Pavel aceastã dogmã: «Legea s'a fãcut pedagogul nostru spre Hristos, ca prin credințã sã ne îndreptãm. Venind credințã nu suntem mai mult sub pedagog» ²⁾ de unde urmeazã în mod natural.

V. 9. Δικαίω νόμος ὅυ κείται, celui drept nu se pune lege. Prin urmare legea iudaicã nu obligã mai mult pe Creștini, pe cari i-a rãscumpãrat Hristos din blestemul legii ³⁾ și pe care i-a îndreptat nu prin multele și variatele ceremonii ale legii impuse Iudeilor, ci numai prin douã porunci: Iubirea cãtre Dumnezeu și iubirea cãtre aproapele. «In aceste douã porunci se resumã (spãnzurã) toatã legea și profeții». Mat. c. 22 v. 40). ἀνόμοις δὲ... iar celor fãrã de lege. Asupra fãptuitorilor de asemenea vicii (cãte se enumãrã în acest vers și urmãtorul) s'au pus legile, pentrucã toate ies din nedreptate și cuprind toate rãutãțile, dupre cum dreptatea toate virtuțile, de aceea a pus mai

¹⁾ Arian diatrib. Epictet II. 13, § 6, pag. 105.

²⁾ Epist. II cãtrã Corinteni, cap. 3 vers. 7, 11 și 13.

³⁾ Idem. c. 3. v. 13.

Întâiu pe cei fărădelege, de aceia s'ar putea interpreta nedrepti, cum se compară și aiurea dreptatea cu fără de legea ori nedreptatea ¹⁾. *αυτοπάκτοις*—nesupuși sau după Tit (c. I vers. 16) neconvinși, *βεβήλοις* celor spurcați, *βεβηλος* se numește locul necurat și călcat de toți se derivă din *βῶ*, *βίωω*, *βηλος* și cu duplicare *βέβηλος*, este în sens invers a cuvântului *ἄδουτος*, loc unde nu poate intra nimeni. Se zice: Om spurcat, necurat, mânjit, celce nu poate stă cu vrednicie în locuri sfințite. *Μητραλώαις*, *Πατρολώαις*, cuvinte formate din *Πατήρ* sau *μήτηρ* și verbul *ἀλώω*—a îmblăcui, a bate cu imbaciugul la arie, grâu, porumb, fasole etc. spre a separa semințele de hlujani. În acest sens se întâlnește și mai jos (1. Timot. c. 5. v. 18). Mai înseamnă și lovesc, bat (*battre*, *frapper*). După Isihie se numesc *Patticizi* și *Matricizi* și toți acei ce insultă ori necinstesc pe părinții lor prin insulte și fapte rele, iar nu numai ucigătorii de mamă și Tată, căci în decalog se zice: «Cinstește pre tatăl tău și pre muma ta». Și chiar între păgâni se condamnă acest fapt ca contra naturei, ucigându-i imediat; iar tradiția păgână ni spune: că pentru asemenea crimă erau condamnați după moarte și aruncați în râul spurcat numit *βόρβορα*, format din toate scurgerile murdare²⁾. Legea iudaică numai pe insultătorul părintelui sau mumei îi pedepseă cu moartea. (Lev. c. 20 v. 9). *Ἀνδροφόνους*—ucigașii, așa numeau cei vechi pe ucigătorii de oameni și până astăzi și sunt numiți ucigași.

V. 10. *Πόρνοις*—curvari. Aici nu se înțeleg curvarii cu femeile corupte, ci pe cei ce sunt pasivi, suferind rușinos ca bărbați pe care aiurea-i numește *μαλακούς*³⁾. Astăzi s'a format un nou cuvânt spre a arăta această urită faptă ho-

¹⁾ Mat. cap. 23 și către Rom. c. 7 v. 19.

²⁾ Heriod. *ἔργα και ἡμέρα* 185—188, și 331—334, idem Aristot. *βατραχ* 145—150.

³⁾ 1 către Corint. cap. 7. v. 9.

mosexuali. Isihie îi numește câini nerușinați, iar Fotie, desfrânați, afemeiați câini fără rușine. Legile lui Solon îi privă de toate drepturile politice, iar canoanele nu-i primește în cler. Ἀρσενικοί ταις—sodoniții pe carii legile mozaice 'i condamnă la moarte pe amândouă părțile. După legile lui Solon nu se îngăduia spurcatului a vorbi în public (Eschin contra lui Timarh. p. 3. Demost. contra lui Andration pag. 602).

Ἀνδροποδισταῖς—tâlharilor se numiau astfel ceice sclaveau oamenii liberi ș'apoi îi vindeau; făceau un fel de negoț rușinos cu vinderea sclavilor ceea ce decurând a dispărut, grație ideilor binefăcătoare cuprinse în creștinism. Astăzi abeâ la popoarele barbare cu totul, abeâ se mai aude de acest înjosit comerț antiuman. Ψεύσταις, ἐπιόρκους—minciunoșilor și sperjurilor—qui mentire solet, perjerare consuevit (Cicero pro Rosc. com. § 16). Ὑγιαίνουσα διδασκαλία învățatură sănătoasă, ca și cum s'ar zice despre corp, că-i sănătos în totul, tot astfel se înțelege și despre suflet, când primește și se conduce de principii înalte și adevărate cum sunt cele conținute în Sf. Evanghelie. Invățătură sănătoasă se înțelege metaforic credința internă ce o posedă credinciosul conform învățăturei creștine.

V. 11. Εὐαγγέλιον τῆς δόξης—Evangheliul mărirei, ori Evangheliul prea mărit, prea reputat, prea respectat. Μακαρίου—a fericitului Dumnezeu, care singur are fericirea nețărmurită și pe deplin perfectă, iar nu relativă ca a oamenilor. Și oamenii pot fi fericiți după moarte, pentru aceea s'a format la greci și cuvântul μακαρίτης, despre situația de după moarte a oamenilor. Tot de acolo provine și fraza «Dumnezeu să-l ferească sau să-l enumere în ceata dreptilor». Pentru acest cuvânt au loc și rugăciunile și pomenirile pomenite și milele ce se distribuiesc la morți în creștinism. Este reclamă interioară a omului, ca major după moarte reposatul să se învrednicească de acea stare

de fericire, pe care a cugetat-o nu numai ca idee în viața prezentă. Ὁ ἐπιτεύθηγ ἔγω—pe care mi-a încredințat-o mie Dumnezeu. Această expresie este egală cu ὁ ἐπιτεύθηγ ἔμοι—ce mi s'a încredințat. Aiurea se zice: πτοχοὶ εὐαγγελίζονται în sens egal cu πτοχοῖς εὐαγγελίζεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ—săracilor se vestește cuvântul lui Dumnezeu. Ambele aceste construcții sunt vechi în elinism. În limba medievală greacă s'a adus și propoziția ἐν=ἐνπιστεύω (confier) și ἐνπιστεύομαι (etre confié), adică în formă pasivă și activă, ca sens activ în totdeauna.

V. 12. Χάριν ἔχω—mulțumesc—gratiam ago. Mai obișnuit este χάριν οἶδα. Se zice cu deosebire spre a exprima o recunoștință către binefăcător. Ἐνδυναμώσᾳτι—celui ce m'a împuternicit, m'a încurajat. Θέμενος εἰς διακονίαν—punându-mă în serviciu. Adică Sf. Apostol Pavel mulțumește lui Dumnezeu care l'a împuternicit, i-a dat putere și curaj de a deveni servitor or predicator al Evangeliului lui, l'a făcut Apostol. În alt loc numește diaconi ai N. Testament pe Apostoli. (2 Corint. c. 3 v. 6). Cuvântul διακονος și διακονία, s'a numit în vechime orice serviciu de cult public, și s'a luat metaforic dela însemnarea literară dată cuvântului. Pentru că în vechea clasică greacă se numeau diaconi servitorii la mese—chelnerii de astăzi,—ba se mai numeau și turnători de vin la mese or ospetele regale. Teodoret, zice că se numeau diaconii servitori la predică, iar Sf. Ioan Hrisostom se exprimă pozitiv: Καθολικῶς πᾶν ἔργον πνευματικόν διακονιᾶν νοησεις—în general tot lucrul (serviciul) spiritul vei înțelege diaconie¹⁾.

V. 13. Βλασφημον—blesfemator—celce insultă pe Dumnezeu prin cuvânt ori faptă. Acest cuvânt arată starea Sf. Apostol Pavel înainte de convertirea sa extra-ordinară la creștinism, pe când eră Fariseu și duceà în închisori fe-

¹⁾ Vezi Suicer Thesaurus Ecclesiast. tom. I p. 862.

mei, copii și bărbați pentru credința lor în Hristos ¹⁾). Ἐν ἀπιστίᾳ—în necredință—pe când adică nu eră inițiat în ale Creștinismului, ci mergând la Damasc cu decretul de persecuție în sîn, pentru a închide pe creștinii din Damasc, căci se răspândise și pe acolo credința în Hristos. S'a convertit în mod miraculos cum ni spune singur în Faptele Apostolilor. Prepoziția ἐν arată aicea starea anterioară a Sf. Apost. Pavel.

V. 14- Ἰπερῆπλεονασε—s'a prea înmulțit—literal a suprabondat harul lui Dumnezeu—suprabondavit zice Itala. Harul lui Dumnezeu suprabondând asupra Sf. Apostol Pavel, care înainte eră persecutătorul Bisericii lui Hristos, după chemarea la apostolat prin revelația divină nu numai că i s'a iertat greșalele anterioare, dar încă a fost chemat la serviciul apostolatului, în care scriere a întrecut pe mulți prin zelul său și prin neîntrerupta sa ocupație spre răspândirea Evangheliei la popoarele ne iudaice. Aceasta înseamnă a suprabondâ harul lui Dumnezeu. Câte societăți creștine n'a înființat Sf. Apostol Pavel, câte Biserici n'a organizat între păgâni, or unde se află găseâ ocazie binevenită de a predică pe Hristos cel răstignit, care eră ocară la Iudei și respins de păgâni, și cu toate acestea el a reușit propagând și răspândind Religia nouă în toate locurile pe unde a umblat ca Apostol. Unde este convingere și devoțiune, acolo nu este osteneală și descurajare față de greutățile ce se întâmpină la realizarea unei idei or fapte.

V. 15. Πιστός ὁ λόγος—credincios este cuvântul. Sub cuvânt se înțelege aicea învățătura lui Hristos, a Evangeliului lui, mai jos se zice «Cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă (către Timot. c. II v. 9). Aiurea'l numește «Cuvântul adevărului Evangheliei (Colosen. c. I v. 5). Ἀποδοχῆς

¹⁾ Vezi Faptele Apost. c. 8 v. 3. 22 v. 4.

ἄξιος—vrednic de primirea or demn de admis și de crezut de oricine. Mai jos numește prin un singur cuvânt această locuțiune ἀποδεκτὸν=ἀποδοχῆς ἄξιος, ἐπαινετὸν zice Isihie. Ἄμαρτωλός—păcătoși. Suida explică: ἄμαρτιολοί οἱ παρανομία συζῆν προαιρουμένοι καὶ εἶον διεφθαρμένον ἀσπαζόμενοι. Ἄμαρτωλός se derivă din ἄμαρτάνειν, cuvânt de pe timpul căderii elinismului și înseamnă cu deosebire a nu reuși la țel, iar metaforic înseamnă rău. Căci scopul și țelul ultim al animalului logic este de a fi fericit, care lucru nu se câștigă fără virtute, de bună seamă dar celce nu reușește a abține scopul este om nenorocit, nefericit. Ὡν πρῶτος εἶμαι ἐγώ—dintre cari întâiu sunt eu. Aceasta din marea sa modestie o zice Apostolul Pavel, și nu că doară în realitate eră astfel. Probabil că din această declarație de modestie s'a născut prin abuz în evul mediu cuvântul de păcătos, când și ipocriții se numesc astfel. Dumnezeu îi va răsplăti pentru ipocrizia lor, că înșală lumea.

V. 16. Πρώτῳ se găsește în texte și scrierea πρῶτον sensul este acelaș. Ἐνδείξεται să se arate, să se vadă. Πρὸς ὑποτύπωσιν—spre pildă. Icumenie interpretă: «spre pildă, spre dovadă, spre rugarea». (Suicer. thes. ecl. tom. I. p. 142). Inseamnă exemplu—exemplum și forma; de asemenea înseamnă tip, model, sensul este: D-zeu m'a miluit prin harul său atât de mult, în cât din persecutător m'a așezat predicator al Evangeliului spre dovada or exemplul celor ce vor a crede în el. Mila lui Dumnezeu, zice proverbul, n'are margini. Βασιλεῖ τῶν αἰώνων—Impăratului veacurilor. Cuvântul αἰών are multe însemnări în N. Testament. Impărat se numește al veacurilor ca cuprinzând tot veacul ce este și diviziunile timpului a fost, este și va fi după explicarea lui Pahimer (Suicer thes. Eccl. tom. I. p. 142). Ἀοράτῳ—nevăzut, se înțelege aicea de către făpturile sale văzut. «Căci cele nevăzute ale sale dela facerea lumii, în făpturi se văd înțelegându-se (către Romani c. I v. 20).

Aceeași dovadă o întrebuițează și Socrat¹⁾. Νόμος σοφῶ θεῶ—în multe texte lipsește cuvântul σοφῶ—singurului Dumnezeu, Unuia Dumnezeu, Τιμὴ καὶ δόξα.—cinste și mărire (se înțelege fie! care lipsește). Mai jos zice: Cinste și putere în veacurile veacurilor. Acesta-i un ebraism frecvent în cei 70 de traducători, și nu înseamnă nimic mai mult decât în toate veacurile ori în eternitate. Proorocul David se exprimă în singular: «Lăuda-voi numele tău din veac și până în veacul veacului. Ἀμήν». Un adjectiv ebraic ce înseamnă: adevărat, de crezut, așa să fie. (Apocalips c. 3. v. 14). După aceea cu timpul a căzut în sensul de adverb: de crezut cu adevărat, ca: «Amin zic vouă». (Mat. c. 16, v. 28). Ultim are și sensul de învoacțiune —fie! fie! fie! Părinții bisericești îl interpretă mai ales cu da, fie²⁾.

V. 18. Κατὰ τὰς προαγουσας ἕως σε προφητείας—după proorociile care s'au făcut mai înainte despre tine. Cuvântul proorociă s'a explicat de unii în sens de învățătură sens ce'l are și în alte locuri în N. Testament. Așa și cei vechi numeau profet pe cei ce explicau legile la Iudei.

V. 19. Πιστην καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν—credință și bună conștiință. Aceasta a zis și mai sus (Cap. I. v. 5). Conștiință adevărată și credință nefățarnică (cap. 3 v. 9). În conștiință curată. O astfel de conștiință numai aceia o posed în adevăr carii pot zice cu Socrat: «pe nimenea n'am nedreptățit niciodată, nici i-am cășunat ceva mai rău»³⁾. Apoi plăcerea din o astfel de situație internă, întrece cu mult toate plăcerile (idem pag. 79—80. Pretutindinea este tradus în N. și V. Testament în limba Română συνεινδησις cu simplu cuvânt știința, ceea ce nu-i exact, căci altceva-i știința și cu totul altceva conștiința. Este adevărat că poporul nu poate face această distincție și pentru a fi textul înțeles de toți

¹⁾ Vezi Xenofont. memorab. IV. 3 § 7—13. pag. 124.

²⁾ Suicer Thes. Eccles. tom. I. p. 227.

³⁾ Xenof. apolog. Socrat § 50. 79—80.

s'a tradus cu știință numai, ar trebui corectat textul și explicat poporului care-i deosebirea între știință și conștiință, ἀπωσάμενοι... ἐνανυάγησαν—a aruncă, a respinge... au naufragiat, iar după traducerea noastră au căzut. Cuvântul ἀπωσάμενοι este luat în sens metaforic, a disprețui, a lepădă ca netrebnic ceva; aicea-i vorba de religia lui Hristos pe carii unii o au lepădat. De asemenea și cuvântul ἐνανυάγησαν din ναυαγῶ este luat tot metaforic, luat dela ideea când un vapor sau corabie se cufundă cu plutitorii se zice a naufragiat. De asemenea și ceice acceptase credința creștină și pe care în urmă o au lepădat, devenind renegați, s'au cufundat în abisul idolatriei, adică au naufragiat pierzându-se cu totul sufletul. S'ar putea zice mai clar, ceice au lepădat credința primită odată, au un sfârșit nenorocit pentru ei, căci orice speranță de mântuire nu mai are loc pentru că s'au afundat.

V. 20. Ἰμεναίος καὶ Ἀλεξάνδρος—Imeneu și Alexandru ¹⁾.

Ὅς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ—pe carii i-am dat Satani. Satan este cuvânt ebraic și însemnează protivnic, contrariu în tot ce-i bine. Prin urmare înseamnă că Sf. Apostol Pavel i-a separat pe Imeneu și pe Alexandru din numărul creștinilor, sau i-a aforisit or esclus. Dupre cum oaia cea separată de turmă este expusă a fi sfâșiată de lupi, tot așa și cel rupt din turma Creștinilor. Frasele întâlnite în unele aforisenii mai ales de donațiuni ca să nu aibă nădejde de mântuire, să se deschidă pământul și să-i înghiță de vii ca pe Datan și Aviron, să fie aruncați în focul de veci etc. etc. toate aceste expresii sunt hotărîri tiranice, și pedepse capitale contra făcătorilor de rele, criminalilor, ucigașilor, abuzivilor etc. ele nu sunt conform cu ideile creștinismului umanitar. ἵνα παιδεύῃσι μὴ ἐλασθῆναι—ca

¹⁾ Consultă a II-a Epistolă către Timoteiu c. II. v. 17, idem. c. IV. v. 14.

să se învețe să nu blasfeme. Παιδέω în loc de διδάσκω — a învăța a prinde la minte. Βλασφημείν din βλάπτω, înseamnă a defăimă renumele bun a cuiva (diffamer). În acest sens îl întrebuințează apostolul și în alte locuri¹⁾. Când este vorba despre Dumnezeire ca aicea βλασφημία înseamnă blasfemie, insultă asupra divinității (blasphemer). De felul acesta erau Imeneu și Alexandru. Aicea se enumeră și acei ce prin insulte înjură divinitatea și lucrurile religioase și carii se fac, prin nebăgare de seamă și nerațional atât de grav sufletește. Și cu toate acestea am văzut și am auzit copii carii n'au etatea majoră insultând în tot chipul în cât te spăimânți ce auzi eșind din gura lor. Aceasta-i probă evidentă de lipsa de educație în familie și de puțină energie a preoților din popor. Trebuie să li se arate unde duc aceste insulte, la tot felul de fapte rele, la jaturi, ucideri și tirănie. Niște asemenea individe se numesc blasfematori și carii fac rușinea familiilor lor și a societății din care fac parte.

C. Erbiceanu.

¹⁾ Către Tit. cap. 3. v. 2. Idem către Timoteiu cap. 6. v. 4.

CATOLICISMUL ȘI ROMÂNISMUL.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No. 5)

VIII.

Unirea desăvârșită a unei părți însemnate de Români de peste Carpați cu Biserica Romei s'a făcut prin urmare în anul 1701, fiind Mitropolit Atanasie.

*

Să vedem acum, dacă unirea aceasta n'a produs protestări în chiar mijlocul Românilor de peste Carpați și ce ținută au avut Românii din Țara românească, adică, domnii și biserica. Și mai departe, dacă Românii au dobândit prin unire foloasele la care erau în drept să se aștepte, sau nu.

Dela început, de când Atanasie intră triumfător în prezența a mii de Români și a autorităților în biserica catedrală a lui Mihaiu Viteazul din Belgrad, de atunci se ridicară voci de protestare. S'au găsit Români laici și preoți cari strigau la ușa Bisericii, că nu pot permite ca biserica lui Mihaiu Viteazul să fie închinată altei legi. Un nobil român anume *Gabriel Nagyszégy* a făcut plângere formală, că dacă se face silă Românilor cu trecerea la altă lege,

atunci ei pot să priviască și către alți stăpâni, sau să părăsiască țara căci nu e «înconjurată cu zid de piatră»¹⁾.

Acest îndrăsneț nobil român a fost aruncat în închisoare fără însă să poată fi oprit curentul protestărilor și al nemulțămirilor. Iezuitul Baranyi și alții, cari conduceau de fapt noua Biserică unită și toate interesele ei, au fost siliți să dea voie unor protopopi din Inidoara și ținut să trăiască ca și până acum «după obiceiul pravilii grecești și românești» cu singura condiție să asculte de Vlădică și să nu hulească legea Impăratului și cele patru puncte «de care nu sunt datori să se ție».

Românii din Sibiu și Brașov țineau tare la legea lor ortodoxă și cei din Brașov declarau că primirea celor patru puncte «iaste adevărat papistaș a fi» și că pentru aceasta ei n'au nici cea mai mică aplecare. În Bihor, Românii s'au resculat chiar pentru a aduce la Vechea credință ortodoxă pe cei slabi și nehotărîți.

Spre sfârșitul jumătății veacului al XVIII-lea trecu prin Ardeal cu intenția de a merge la Ierusalim un călugăr sârb anume *Visarion Sihastrul*. Pe unde trecea prin ținuturi curat românești, el vorbiă cu suflet și cu putere contra legii papistășești cea pierzătoare de suflete. El spune pretutindeni că Maica Domnului i se arătă spre a-i da învățături și a face prorocii. Românii îl priviau ca pe un sfânt și adevărat Mântuitor al lor și-l însoțeau cu sutele și miile. El cerea dela toți cari țin la mântuirea sufletului lor să se lase de legea papistășească și să se ferească de ea. Cei de legea letină sau letinii sunt vrăjmașii mântuirii sufletului.

Autoritățile civile și Iezuiții începură să se neliniștească. Și cea dintâiu măsură ce luară fu prinderea lui Visarion și aruncarea lui la închisoare.

¹⁾ N. Iorga: Istoria Bisericii românești Tom. II p. 29—30.

În diferite părți ale Ardealului României se opuneau Uniunii. Când Românii din părțile Bistriței erau siliți la unire, ei preferau mai bine să pribegască prin Moldova. Tot așa cei din jurul Sibiului și dela hotarul Țării românești pribegiau în această din urmă țară. Erau speriați de gândul numai, că vor face cauză comună cu papistașii sau letinii.

Pe la 1851 după plecarea Episcopului român unit la Roma, circulă printre Români o scrisoare neiscălită, însă alcătuită de Episcopul sârb din Carloviț, prin care se spune Românilor să declare Guvernatorului, că nu mai vor episcop unit și se mai spune Românilor, că cine se face unit se face și neamț și că e bine să ceară episcop ortodox dela Carloviț.

Câțiva ani mai târziu apărură iarăși doui mari protivnici ai Unirii și propoveduitori ai ortodoxiei. Cel dintâiu fu preotul *Ioan Molnar*, care predică prin bâlciuri în vierșuri contra Unirii. Cel d'al doilea fu preotul *Sofronie*, care îmbrăcat țărănește cutreeră Ardealul, având cu el o strajă de 12 țărani înarmați și însoțit și de mulți alți săteni. El aveă cu el o carte împărătească falsă cu sigiliu prin care se dă voie «să se gonească popii uniți». El eră ascultat de popor ca și altă dată Visarion.

În fața unor asemenea manifestări primejdioase pentru uniți și pentru ordinea Țării, Guvernul din Viena trimise în 1761 pe Generalul Buccov cu doi consilieri cu ordinul expres să facă ordine și să pună hotare între legea veche ortodoxă și între cea unită.

Cum sosi Buccov în Ardeal, i se prezintă o delegație de Români, dușmani ai Unirii și 'i prezintă o plângere, prin care spuneau și următoarele: «Ne rugăm cu lacrimi să fim ascultați cu bunătate». «Noi nu ocărâm Unirea, nici o surpăm, ci numai nu o voim, căci n'o înțelegem ce este. Preoții uniți s'o ție, căci noi niciodată n'am știut că am

fi uniți». «Vrem un Vlădică cu binecuvântarea și voia părintelui din Carloviț». «Cerem să se dea drumul oamenilor, pe cari i-am trimis noi în delegație la Prea milostiva Crăiasă pentru credința noastră.... Căci ei n'au mai multă vină decât noi orice alți Români din Ardeal. Noi i-am înduplecat pe dânșii ca să meargă pentru credința noastră». «Să ne rămână bisericile cu averile lor, căci cu multă sudoare le-am înălțat și moșiile și pământurile cu banii noștri le-am cumpărat». «Și bisericile nouă nu le-au făcut uniții, ci noi din banii noștri... iar bisericile ce sunt mai vechi au fost clădite de străbunii noștri și de cine le-au urmat, fii și nepoți, pe vremea când în Ardeal nu se știa nimic de Unire.» Să se dea poruncă celor în drept «a nu mai închide și a nu mai supără pentru lege», «căci numai putem suferi la urmă atâtea chinuri ale închisorilor». Ce mult trebuie să fi suferit acei Români, cari cutezau să-și apere legea creștină Ortodoxă! Mai cer să dea înapoi gloabele pentru credință. «Căci pe mulți dintre Români noștri ele i-au adus în cea mai mare lipsă». Mai reproduc partea ultimă din acest interesant document: «Noi Români din toată țara, mari și mici, ne rugăm pentru un popă anume Sofronie, ca să poată merge prin toată această țară și să învețe pe popii noștri neuniți, de rit grecesc, până ce ne va trimite Prea milostiva Crăiasă (Maria Tereza) un episcop, căci 'l vom apăra de toată țara după cum putem și mărturisim; căci cu toate că dumnealor dregătorii precum și preoții uniți, îl învinuesc că s'a ridicat cu ostași, ca să înlăture pacea țării, totuși acestea toate nu sunt adevărate, ci numai, noi, Români am făcut strajă la el, căci dregătorii căutase a-l închide, iar protopopii a-l ucide cu pușca, precum—el poate află aceasta—au făcut cu unii în satul Pogâceana, căci Popa Sofronie nu desprețuește Unirea, nu o ocărăște, și noi, toată țara, n'o desprețuim, numai cât, celui ce vreă s'o ție, îi e slobod; dar noi Ro-

mâinii din Ardeal rugăm pe toți să nu avem nici o silă pentru aceasta, căci numai putem să rămânem uniți; și pentru învățătorul nostru Sofronie, noi toți Românii din Ardeal vrem mai bucuros să perim sau să ieșim din țară decât ca el să sufere prigonire. Căci noi, după porunca Prea Milostivei Crăiese fără voia lui, l-am trezit și l-am înduplecat să ne învețe și să ne deprindă după credința noastră neunită». Și în sfârșit mai cerem iarăși un episcop «căci la noi e mare lipsă și n'au învățătorii noștri unde să se hirotonisească și nu capătă dela magnați pasuri pentru a se putea hirotonisi în alte părți», căci cei ce trec munții sunt închiși și prigoniți. Cer deci «pasuri ca să poată merge în străinătate pentru hirotonisire ca preoți, până ce Prea Puternica Crăiasă cu mila-i îndurătoare ne va privi și ne va trimite episcop de rit grecesc neunit»¹⁾.

Generalul Buccov și Comisia împărătească i-a ascultat și în urmă au pus pe Sofronie să iscăliască un fel de proclamație către tot poporul român neunit din Ardeal, în care se arată tot ce se poate dobândi de neuniți pentru liniștirea lucrurilor. Generalul însă și comisiunea ori unde puteau sprijiniau pe Uniți. Și cum s'ar fi putut altfel, când Austria urmărește catolicizarea Românilor din Ardeal? Cum ar fi putut lucra altfel dregătorii guvernului, catolici devotați și sub autoritatea morală a Iezuiților?....

După sbuciumări și mari suferințe, Românii neuniți din Ardeal capătă în 1761 un episcop ortodox în persoana lui *Dionisie Novacovici* Budeanul sau al Budei, sârb de origină și instalat în 11 Iunie acelaș an în biserica Sf. Nicolae din Șcheiul Brașovului, de Buccov.

¹⁾ N. Iorga. Sate și Preoți din Ardeal, p. 255—258.

IX.

Între Români de peste Carpați și între cei din Țările române dela Dunăre au existat cele mai strânse legături din punct de vedere religios. Mitropoliții Bălgradului se hirotoniseau în București de Mitropolitul Țării românești. Domnitorii Țării românești și ai Moldovei ajutau biserici, trimiteau daruri de tot felul, înființau chiar biserici. Mitropolia Bălgradului a fost înființată de Mihaiu Viteazul. Unii dintre episcopii Românilor de peste Carpați fusese mai întâi egumeni sau stareți de mănăstiri în țările Române. Când s'au întemeiat tipografii în aceste țări, multe din tipărituri și în deosebi cele de ritual se trimiteau peste Carpați. Plină de duioase amintiri ne rămâne pentru toate vremurile titulatura Mitropolitului Țării Românești de Mitropolit al Ungro-Vlahiei. Cu un cuvânt, religiunea creștină ortodoxă eră oarecum congenitală cu rasa noastră.

*

Când Teofil face primele încercări de Unire cu Biserica Romei, se pare că, în Țara românească nu se știă aproape nimic. Altfel nu se poate înțelege cum a mai fost hirotonit urmașul său Atanasie de Mitropolitul Teodosie și cum Domnitorul Brâncoveanu mai întăria daniile Mitropoliei din Bălgrad și ajută și în alt chip. Cum s'a aflat însă despre trădarea lui Atanasie față de Biserica Ortodoxă străbună, Mitropolitul Țării Românești Teodosie (marele Teodosie) a trimis scrisoare lui Atanasie, în care vorbește despre «faptele lui care cu rușine și vor află sfârșit»... «Te-ai înșelat de cinstea lumii, pentru care aruncând cu piciorul sfânta maică Biserica răsăriteană, mai presus de dânsa și ai căpătat consacrarea» «care e o adevărată batjocură»... Ești unit și ai mare legătură cu aceia cari sunt protivnici dogmelor noastre, ce sunt temeliile Bisericii noastre răsări-

tene.... Ți-am văzut jurământul, care ni s'a adus.... Faceți voi o tipografie, falsificați cărți cum voiți, și'ți vedeà cum veți arde cândvã în Iad....¹⁾

Tot prin acel trimis Atanasie primiã scrisorile de afurisenie din partea Patriarhilor și Mitropoliților răsăriteni. S'a păstrat a Patriarhului Calinic de Constantinopol, prin care despoae pe Atanasie de demnitatea arhierescã, adicã îl caterisește și-l numește pentru păcatele lui *Satanasie*.

Românii din Ardeal sunt înștiințați sã *numai sãrute* mâna unui asemenea arhieru, cãci ar fi tot una «a sãruta mâna»²⁾ unui Mirean, sau a unui cadiu, sau a unui calvin»²⁾.

A intervenit și Brâncoveanu la Viena în aceastã privință, însã s'a rãspuns cã chestiunile religioase privesc pe stãpãnitor, adicã pe Impãrat, dupã cum chestiile religioase din Țara Româneascã privesc pe Domn. Arhiepiscopul Ungariei Kollonics a rãspuns și el Mitropolitului Țării Românești în ton foarte necuviincios, numindu-l chiar *așã zis arhiepiscop*.

De sigur cã Brâncoveanu și urmașii sãi pe scaunul Domnesc nu puteau sã ducã lucrurile mai departe. Tot așã și Mitropoliții și Episcopii. Existã însã o legãturã între cei de peste Carpați și între cei de dincoace de Carpați, pe care nu o puteã rupe nimeni. Ce greu erã de pãzit hotarul! Românii dela hotare se sfãtuiau, se ajutau și se încuragiau. De aceea Românii ardeleni dela hotare au opus și cele mai strașnice rezistențe la încercãrile de unire. Amintesc numai pe Românii din Brașov și Sibiu și din ținuturile respective. Pe cei mai mulți Apostoli ai Ortodoxiei 'i dãdeau mănãstirile de cãlugãri dela hotare, fie din Ardeal și în deosebi cele din Țãrile Române. Acești cãlugãri colindau Ardealul în lung și 'n lat și îndemneau pe

¹⁾ N. Iorga. Istoria Bisericii Românești, vol. II, pag. 33—34.

²⁾ N. Iorga l. c.

oameni să țină la legea lor străbună și să fugă de papiști. Sus în Maramureș păstorea un episcop român anume Dosofteiu, hirotonit în Moldova și stă tare în credința Ortodoxă. Cu trecerea Olteniei sub Austria, Brașovenii nu voeau să știe de nici o unire, ci numai de autoritatea Episcopului Ortodox din Râmnicul-Vâlcei. Și chiar mai târziu, când Oltenia se rîstîtuî Țării românești, relațiile acestea nu se încheiase. Grigorie, Episcopul Râmnicului în 1761 scria lui Dionisie, noul numit episcop al Românilor neuniți, prin care 'i vorbește de datoria cea frățească și unirea credinței și a dragostei asupra neamului românesc neunit¹).

Când Români ardeleni mai îndrăsneți erau persecutați, ei găseau adăpost frățesc în Țările Române. Și Români de aici nu uitau pe cei de peste Carpați, ci 'i ajutau într'un fel sau altul. Hotarele nu erau destul de puternice spre a împiedica în deosebi legăturile sufletești.

G...

(Va urmà).

¹) N. Iorga l. c. p. 136.

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 5).

Sf. Iustin se ocupă cu teoria demonismului în partea a doua a celei dintâiu apologii. După ce în partea întâiu respinge acuzațiile păgânilor că creștinii sunt atei, că sunt dușmani ai statului, și că ar comite crime în adunări secrete, ajunge la concluziunea pe care o fac păgânii la toate aceste apărări ale creștinilor: «Dacă într'adevăr creștinii nu sunt vinovați de nici una din aceste acuzații, atunci e de neînțeles de ce umblă cu alte învățături și cu alt cult, și nu rămân la religia tradițională a imperiului roman?» Și Sf. Iustin răspunde: Creștinii trebuie să respingă cultul zeilor, pentru că acest cult derivă dela demoni, sau dela spiritele rele. Dar cine sunt acești demoni? Sunt îngerii aceia cari au lăcomit la femeile oamenilor și s'au împreunat cu ele, înspăimântând pe oameni cu fel de fel de lăudăroșii, și dându-se în fața lor drept zei, și de aceea acești demoni au persecutat pe toți aceia cari nu voiau să-i recunoască, cum a fost d. e. și Socrate, și au stăruit prin puterea lor ca atari oameni să fie declarați atei, și să fie uciși. Tot acei demoni încearcă acum să persecute pe creștini și scornesc tot felul de minciuni și calomnii împotriva lor, căutând să stăpânească creștinismul, care nu voește să-i recunoască și să-i adore ca zei.

Deci, cum vedem, și Iustin susține teoria că zeii cultului păgân—toți zeii feluritelor religii politeiste— n'ar fi decât îngerii căzuți. Curioasă teorie; dar și mai curios e motivul căderii acestor îngeri; lăcomia lor de a se împreună cu femeile oamenilor muritori! Motivul e inexplicabil, dacă se susține dogma emanațiunii imediate a îngerilor din Dumnezeu, pentru că n'au putut să iasă din perfecțiunea divină decât ca creaturi perfecte—răspundeau păgânii—și perfecțiunea nu putea cuprinde în sineși păcatul; și acești îngeri n'au putut găsi alt motiv de a se deslipi de Creatorul lor, decât cel mai ridicol dintre motive: pofta de a se împreună cu femeile muritoare. De unde le-a venit această poftă? Eră înăscută în ei? Aceasta contrazice ori emanațiunea lor directă din perfecțiunea divină, ori însăși perfecțiunea chiar a lui Dumnezeu, care i-a emanat imperfecti. Sau a venit ea mai târziu? dar cum și de unde? Din liberul arbitru, răspunde Sf. Iustin. Dumnezeu le-a dat voință liberă, să aleagă ce vreau, binele sau răul, și ei l-au ales pe acest din urmă. Dar, răspund păgânii, aceasta e tot cu emanațiunea imperfectă din Dumnezeu, căci dacă în liberul arbitriu există și o voință spre rău, însăși această posibilitate de a voi și răul e o imperfecțiune a ființei, fiindcă e condițiune de neînlăturat ca perfecțiunea să nu cuprindă în ea această posibilitate, sau spus mai simplu: Dumnezeu un singur lucru nu-l poate face: să voiască răul.

Dar pentru păgâni, în polemicele cu creștinii, motivarea căderii îngerilor, prin lăcomia de femei muritoare, eră fără valoare, cu toate că acest motiv le părea creștinilor foarte puternică dovadă contra zeilor păgâni. Intr'adevăr, apologeții mereu învinuesc zeii păgâni, mai ales pe Jupiter de nesfârșite adulterii cu femei muritoare, lucru pe care-l fac la fel și demonii. Negreșit, acești îngeri căzuți sau demonii sunt tot aceleași persoane ca zeii păgânilor.

La sfârșitul apologiei sf. Iustin revine la demoni cu mult

mai multe argumente. Aici el vorbește de persecuțiunile creștinilor, pe care le vede ca o strălucită dovadă a divinității religiei creștine. Tema e: Creștinismul e de origine divină fiindcă e persecutat. Acesta eră un silogism, care celor vechi le părea că ar fi o neclintită dovadă și o întrebunțau mereu. Firește, e adevăr vecinic că Creștinismul e de origine divină, dar nu fiindcă e persecutat. Pentru că atunci putem întoarce premisa și să susținem că tot ce e persecutat e de origine divină. Ceeace ar fi absurd. Precum nu e adevăr, că numai adevărul e persecutat, căci și minciuna și răul pot fi persecutate; tot așa nu e adevăr că *tot* ce e adevăr e supus persecuțiunii, căci multe adevăruri pot să nu fie persecutate.

Cu privire la Creștinism sf. Iustin argumentează astfel:

- 1) Invățăturile și vieța creștinilor sunt astfel în cât și păgânii privindu-le din punctul lor de vedere, n'au nimic de zis împotriva, fiindcă și învățăturile sunt sfinte și adevărate, cum și vieța lor e curată.
- 2) Cu toate acestea creștinii sunt persecutați. Deci cauza persecuțiunii nu trebuie căutată în învățăturile și vieța creștinilor, ci alt undeva.
- 3) Anume în ură. Iar ura păgânilor e cauzată numai de credința creștinilor în Dumnezeu și în Iisus Hristos. Deci păgânii urăsc pe creștini, fiindcă urăsc adevărul divin.
- 4) Iar adevărul divin nu-l pot urî oamenii cari sunt buni creați, ci numai îngerii căzuți¹⁾ sau demonii cari se opun voinei lui Dumnezeu, și poartă răsboiu cu El. Deci toată persecuțiunea Creștinismului e opera îngerilor căzuți sau, ceeace e tot una, a zeilor păgâni. Aceștia îndeamnă pe

¹⁾ „Dar și aceștia au fost creați buni! Și încă cu mult mai buni decât oamenii și mai aproape de El. Și dacă în însăși îngerii cari sunt o culme a întregii creațiuni, e dată putința de a greși, de ce o negi oamenilor. De ce n'ar putea fi rău omul prin sineși el, fără înrâurirea demonilor cum au fost aceștia răi prin ei însiși?“. (Răspuns al lui Celsus).

cei ce le sunt credincioși să chinuiască și să omoare pe toți aceia de cari se cred desprețuiți prin faptul că se închină adevăratului Dumnezeu. Ei pornesc pe judecători să dea pedepse cu moarte creștinilor, ca să-i sperie pe aceștia și să renege credința în Hristos; pe Greci îi fac să nu vreă să cetească testamentul vechiu și mai ales profeții ca nu cumvâ cetindu-i să aibă o călăuză spre adevăr. În vreme ce demonii umplu de spaimă și scârbă pe păgâni, ca să steă departe de creștini, caută să le insufle și dispreț și îi învață să născocească tot felul de crime, pe care le aruncă în spinarea creștinilor, crime care niciodată nu se pot dovedi. Iar dovadă că toate persecuțiunile creștinilor pornesc numai dela demoni, este faptul de toți cunoscut și curios, că persecuțiunile sunt îndreptate pretutindeni numai și numai împotriva drept credincioșilor și niciodată împotriva celor ce măcar că se numesc creștini, dar cari prin intrigile demonilor au falsificat învățătura cea adevărată și hulesc pe Dumnezeu, cum d. ex. este Simon Magul, Marcion și alții ale căror secte sunt lăsate în pace de păgâni, adecă de demoni, din cauza credințelor eronate ce le profesează. Acum dacă persecuția și moartea amenință *nu* pe ceice se tăvălesc în noroiul lumii, și *nu* pe ceice zac scufundați în întunerecul idolatriei, și nici pe acei ce hulesc pe unul singur Dumnezeu adevărat, ci numai pe acei ce se închină acestui Dumnezeu, de aceea persecuțiunea creștinilor însemnează o luptă fățișă împotriva adevărului, iar această este cea mai strălucită justificare a religiei creștine, și deci nu creștinii au să se rușineze de persecuțiunea lor, ci tocmai prigonitorii lor și a dreptății. De aceea prigonitorii creștinilor n'au nici o scuză; și, ca instrumente benevole și docile ale lui satan împotriva virtuții, vor aveă de răbdat odată tot aceleași pedepse ca și acesta.

La întrebarea păgânilor de ce deci Dumnezeu a lăsat

pe demoni să existe, și de ce 'i lasă acum să facă atâtea rele și nu-i nimicește odată. Sf. Iustin răspunde pe larg într'adoua apologie a sa, acolo unde încearcă să răstoarne învinuirile păgânilor: «E de neexplicat de ce Dumnezeu creștinilor, dacă este așa de puternic, stă nepăsător și lasă neputincioși pe adoratorii săi să piară în mâinele dușmanilor Lui și ai lor?». Înainte de a răspunde acestei întrebări, sf. Iustin mai repetază odată părerea sa despre demoni, cam în felul următor: Dumnezeu, ca un bun și perfect ce este, a creiat într' început totul bun în univers. Dar unii dintre îngeri au căzut și au devenit demoni, cari apoi au dat naștere în lume idolatriei și cultului păgân, cel plin de absurdități și de crime, astfel că ei au pus stăpânire peste tot pământul. Deci ca să le strivească puterea și să elibereze pe oameni din lanțurile lor, a venit întrupat ca om fiul lui Dumnezeu, Hristos. Iar aceasta este lucru evident și în deobște cunoscut și nici un păgân nu o poate nega, pentru că creștinii pot prin rugăciunile lor, precum știm cu toții, să alunge spiritele rele și demonii cari până acum se împotriveau tuturor vracilor și descântătorilor. Acest fapt dovedește că puterea lui Dumnezeu e mai mare decât a demonilor și a dușmanilor săi.

Cu toate acestea zice sf. Iustin, Dumnezeu nu face uz de puterea sa și nu nimicește pe demoni. Pentru că anume întârzie cu judecata și, fiindcă e bun, așteaptă ca cei răi, cari se mai pot îndreptă, să se îndrepteze. Prin urmare, dacă Dumnezeu întârzie să distrugă universul întreg și să nimicească de veci și pe îngeri și pe demoni și pe oameni, cauza este seminția creștinilor. Numai pentru credința lor mai susține Dumnezeu lumea. «Dacă n'ar fi așa, atunci nici voi n'ați mai aveă puterea să vă purtați cu noi astfel, nici demonii puterea să vă poarte de nas, ci de mult ar fi scorbrit foc din cer, ca odinioară potopul, ca să nimicească toate».

Iar dacă Dumnezeu a mai lăsat pe demoni să facă rele, și pe oameni să mai asculte de demoni, cauza stă în marele dar ce-l dă Dumnezeu tuturor fapturilor sale: libera voință. Această voință liberă El nu voește s'o influențeze întru nimic, și lasă și pe rău și pe bun să se conducă de capul său, și să aleagă ce-i place—pentru că un păzitor i s'a dat fiecăruia, care să-i arate ce e mai corect să aleagă, și acest păzitor e conștiința și apoi, după faptele sale, fiecare își va lua plata. Deci El lasă și demonilor voința liberă de a face ce voesc ¹⁾. Așa dar câtă vreme vom crede în libertatea voinții, nu se poate aduce lui Dumnezeu nici o învinuire că suferă pe demoni; iar în libertatea voinții trebuie să credem, dacă nu voim să nimicim orice adevărată noțiune despre Dumnezeu, și să răsturnăm orice temelie a vieții morale și a ordinei legale.

M. P.

¹⁾ Răspunsul nu pare mulțumitor. Oamenilor le poate îngădui existența, căci liberul lor arbitriu cuprinde și binele și răul, și deci se pot îndrepta. Dar liberul arbitriu al demonilor cuprinde numai rău, deci ei pot alege numai ce fel de rău să facă, însă n'au puțința de a face bine sau rău. Sau pot și demonii face binele? Se pot și ei pocăi și îndrepta? Și ce se va întâmpla cu cei îndreptați și pocăiți? Vor deveni iarăși îngeri? Dacă pentru ei îndreptarea este însă exclusă, e natural că le este exclusă orice faptuire a binelui, care ar putea să le aducă îndreptare, și deci le e nimicit orice liber arbitriu, căci chiar când vreau să facă binele nu-l pot. Neavând puțință, n'au voință spre bine și dimpotrivă.

GENEALOGIA MÂNTUITORULUI HRISTOS

(DUPĂ EVANGHELIȘTII MATEIU ȘI LUCA).

EXEGEZA N. TESTAMENT

de

C. V. DĂNAU

sub îngrijirea d-lui profesor d-tor Ioan Cornoiu.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 5).

Dela David până la Avraam genealogiile în nume corespund între ele și cu V. T. Impărțirea neamurilor în 3 părți de câte 14 la Mateiu, nu trebuie s'o socotim ca fiind făcută la întâmplare, sau ca o scăpare din vedere a câtorvâ generații, căci dacă ar fi așa, apoi nu se mai aminteà nimic de ea în vers. 17.

După unii numărul 14 e luat ca reprezentând cuvântul $717=4+6+4=14$ ceea ce nu se poate admite fără multă greutate, căci persoana principală aici e Iisus, nu David¹⁾. După alții e un multiplu al numărului 7 care la toate popoarele vechi și mai ales la Iudei erà considerat ca sfânt, fiind format din $3+4$. Numărul 3 este simbolul Dumnezeirii, iar 4 semnul universului. Numărul 7 exprimă dar, simbolul

¹⁾ H. Meyer—Kritisch exegetisches Handbuch über das Evangelium des Matthäus pag. 54.

unirii lui Dumnezeu cu lumea, al iertării și al sfințeniei. De aceea ziua VII-a și anul VII se bucurau de multă cinste la Ebrei ca niște momente sfinte¹⁾. $3 \times 14 = 6 \times 7$, prin urmare de 6 ori numărul cel sfânt care are următorul înțeles: Cu Christos se termină a VI șeptime și începe a VII șeptime despre care vorbește Daniil IX, v. 25.

Motivul pentru care Mateiu ia pe 14 de 3 ori iar nu pe 7 de 6 ori e tot pentru scopul de a arăta că Iisus este משיח, căci dela Avraam și până la Christos, istoria poporului ebreu se poate împărți în 3 perioade bine deosebite.

I) Teocrația adevărată dela Avraam până la David. II) Monarhia propriu zisă dela David până la ducerea în Babilon. III) Ierarhia dela ducerea în Babilon și până la Christos (Ewald, Geschichte des volkes Israel).

Lipsa împărțirii găsite în vers. 17 la Mateiu nu o găsim la Luca, din cauza universalismului ce îmbrățișează scrierea sa; găsim însă conform aceluiaș scop, dela vers. 34—38, alte neamuri amintite în genealogie, proprii lui Luca. Acest pomelnic genealogic dela Luca (34—38), consună perfect de bine cu cele relatate de V. T., însă nu după textul original,—căci în Gen. X₂₄ și XI₁₂ și I Ct. I₂₄ lipsește Καϊνὰμ, din vers. 36,—ci desigur după Septuaginta unde se găsește acest nume (Gen. XI₁₁)²⁾.

Pentru ca să rămânem pe un teren comun de interpretare și astfel să se înțeleagă mai bine greșala ce o săvârșesc acei cari fie intenționat, fie din nesocotință cred că pe baza unor părute contradicții pot să atace până și adevărurile cele mai sfinte, voi înzistă puțin asupra acestei ultime părți ce nu o găsim la Mateiu și anume asupra cuv. τοῦ Θεοῦ (38), celelalte neprezentând nimic deosebit.

¹⁾ A. Bisping. Erklärung des Evangeliums nach Matthäus. pag. 49. Ewald etc.

²⁾ Bertheau la I Cron. p. 6 cit. după Meyer.

Genetivul τοῦ Θεοῦ nu este în înțelesul celor de mai nainte căci el arată nu numai că Adam e creat după trup și suflet de Dumnezeu, dar că tot el, Adam, mai e și începutul real al umanității întregi, după cum spune Sf. Apostol Pavel «neam al lui Dumnezeu suntem». Cuv. τοῦ Θεοῦ mai arată că crearea neamului omenesc e prototipul lucrării mai înalte în mântuire și în strânsă legătură cu începutul, căci fără chipul lui Dumnezeu imprimat omului, întruparea lui Iisus ar fi fost imposibilă. Τοῦ Θεοῦ ne spune lămurit că al II Adam, Iisus, s'a născut numai prin înrîurirea lui Dumnezeu în natură și deci natura omenească și-o trage el din Sf. Fecioară, nu din pulberea pământului. Τοῦ Θεοῦ, ne mai arată că natura omenească așa de ipostatic s'a unit cu natura dumnezeiască în Mântuitorul Hristos, al doilea Adam, încât s'a îndumnezeit; că, deci, El, Mântuitorul, deși om adevărat, i se cuvine adorare dumnezeiască în întregimea ființei Sale; că Sfânta Fecioară Maria e întradevăr Născătoare de Dumnezeu și că, în sfârșit, cu privire la planul Evanghelistului Luca, ne arată că al doilea Adam este divina persoană, despre care vorbește în vers. 22: «Tu ești Fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit»,—știut fiind că prima parte a acestui verset se referă la Mântuitorul ca Fiu al lui Dumnezeu; iar a doua parte, la omenirea reprezentată și mântuită prin El¹⁾.

Suntem după aceste zise, în fața câtorvâ versete 1—16 la Mateiu, 23—34 la Luca, asupra cărora cu cât vom stăru-i mai mult, cu atât vom fi mai luminați, cu cât vom în-tinde mai mult răbdarea noastră în munca ce presupune exegeza adevărată a oricărui pasagiu din Sf. Scriptură, cu atât luminele ce le aduce în totdeauna munca stăruitoare vor lepădă mai repede vălul îndoelii ce încă par că'l mai mențin deasupra adevărului, ipotezele veșnic insuficiente și

¹⁾ Olariu. Evang. după Mateiu, și Luca pag. 458: V. Rose. E-vangile selon s. Luc; Godet, Les évangiles.

slăbănogite ale necredincioșilor și falșilor cugetători moderni.

Ca și până aci expunerea va fi tot paralelă, cu o nuanță deosebită, acea adică de a explica acele părți care prin forma lor, diferă dela un evanghelist la altul, stăruindu-se mai mult asupra acelor ce prin importanța lor, înțeleasă greșit, ar putea să dea un caracter cu totul deosebit de cât cel adevărat, genealogiilor lui Iisus, pe care după cum vom vedea și Mateiu și Luca o descriu—negreșit fiecare în, și din punctul său de vedere.

În versul 2 la Mateiu avem:.... *Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ*; la Luca... *τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακώβ*». Pe Luca nu-l mai interesează frații lui Iuda și nu-i crede atât de importanți ca să mai fie știuți de cititorii lui. Mateiu din contră, accentuează acest lucru și cu drept cuvânt, căci nu putea căpăta mai bine bunavoința cititorilor în cea mai mare parte ebrei și nici să-i predisună mai cu succes, dar și demn în acelaș timp, decât de a mai adăoga la marele adevăr că din Iuda se va naște Christos (Gen. XI.IX₁₀; Ebrei VII, 14) și pe acela, că ei, Ebreii, nu sunt departe de acest Christos, căci dacă el se trage din Iuda, apoi și ei își au origina lor în cei 11 fi ai lui Iacob și frați ai lui Iuda¹⁾.

În vers. 3 la Mateiu stă scris: *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρῆς καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ*; la Luca: *τοῦ Φαρῆς, τοῦ Ἰούδα*». Lipsește deci la Luca nu numai un fiu *Ζαρά* de care vorbește Mateiu, dar și mamele acestor doi fi dela Mateiu, *Θάμαρ*.

Pentruce evanghelistul Luca nu întrebuițează femeii în genealogia pe care o expune el și pentruce Mateiu le pune în tabloul lui genealogic se va vedea după ce mai întâiu voiu explica lipsa lui *Ζαρά* din genealogia lui Luca.

Dacă după Geneză 38₂₇. Fares și Zara, sunt fi gemeni

¹⁾ Meyer, citând pe Bengel zice și pentrucă «promisiones fuere familia Israelis pag. 47.

ai lui Tamar, și dacă după obiceiul iudaic, primul născut are dreptul la moștenire, e necesar să se știe între fiii lui Tamar, *care din doi* trebuie să aibă prerogativa de a fi primul născut, deci și strămoșul Mântuitorului Christos.

Moașa, după Geneză XXXVIII,²⁸ declară întâiu născut pe Zara iar după v. 29 Fares a ieșit cel dintâiu; deci în realitate, Fares e prim născut.

Mateiu ca să nu dea loc la discuții în această privință îi pune pe amândoi ca având aceleași drepturi fără a neglija să pună întâiu pe Fares. Luca e mai hotărât și în acelaș timp mai critic cercetător al lucrurilor. Nu expune «tale quale» ceea ce găsește, ci, după ce reflectează puțin sau «*cercetează cu deamănuntul*» și descoperă ceva precis, în ceea ce până aci fusese o umbră mai slabă sau mai întunecoasă de îndoială, elimină ceea ce nu trebuie sau completează cu alte cunoștințe bine cercetate și din surșinți autorizate, ceea ce lipseă. De altfel acest spirit intranșigent al lui Luca domină întreaga lui scriere și explică în parte părutele deosebiri dintre el și ceilalți.

În Luca trebuie să ne obișnuim a vedea nu numai un credincios istoric al celor petrecute cu privire la Mântuitorul Christos, cât mai ales un sârguincios și harnic informator al tradițiunii evanghelice, mai întâiu cercetată de el. De aceea la evanghelistul Luca avem numai pe Fares ca fiu al lui Iuda căci numai acesta eră într'adevăr prim născut; de aceea vor fi cum vom vedea toate relatările lui, dacă aș putea zice, mai temeinice, mai pline de preciziune, decât a celorlalți evangheliști, fără ca prin aceasta să se răpească ceva din întregimea aceluiaș adevăr expus și de ceilalți.

La Mateiu nu numai în vers. 3 avem amintită o femeie, dar mai avem în vers. 5: *Σαλωμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Παράθ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ*

și în vers. 6: Δαβείδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου¹⁾).

Evangelistul Luca nu amintește nici o femeie, nici chiar pe Fecioara Maria, ci trece imediat dela Iisus la tatăl Sf. Fecioare, la Eli. Această lipsă se explică în parte prin obiceiul foarte mult respectat la păgâni mai mult decât la Ebrei, de a numi adică după moartea tatălui pe nepot ca fiu al unchiului și niciodată de a se numi fiul după mamă căci «Genus matris non vocatur genus» (Baba Batra 110).

În totul omiterea lor e justificată, după cum justificată e și menționarea lor la Evanghelistul Mateiu.

Se știe, după Geneză XXXVIII 16—30 cine eră Tamar și că născuse cu Iuda, socrul său, în chip nelegiuit cei doi copii; totuși amintirea ei se explică prin economia lui Dumnezeu, care, în urmarea planului său pentru mântuirea lumii, nu poate fi oprit de păcatele omenești.

Evangelistul Luca, fără să mai amintească de Tamar, arată lucrul acesta când pune între strămoșii Mântuitorului pe un Cainam care a ucis pe fratele său Abel, și mai mult pe Adam prin care a intrat păcatul în lume. Deci unul prin amintirea unei femei a cărei nelegiuire o știau Ebreii, altul potrivit cunoștințelor cititorilor lui, prin Adam care, ca protopărinte al omenirii săvârșind păcatul, a adus în lume moartea, descriu sub forme diferite acelaș lucru: scopul venirii sau mai clar al întrupării lui Iisus (Mat. I 21 IX, 12).

Chiar părinții bisericești în decomun acord cred că e-

¹⁾ Nu e numită Betseba pentru că unirea ei cu David eră nelegală și deci necinstită (II Sam. XII 24). Alții cu mai puțină dreptate cred că eră prea cunoscută femeia din care se născuse Solomon și de aceea n'a crezut Evangelistul cu cale s'o mai numească. Iată ce cetim la Meyer: τῆς τοῦ Οὐρίου, solche Ausdrucks weisen durch blossen Genitiv setzen das betreffende Angehörige Ketsverhältniss als *bekannt*, wie hier das der Gattin (Comp. Hectoris Andromache Luthers Katharina etc. Kühner II p. 285 Winer p. 178).

evanghelistul Mateiu prin pomenirea lui Tamar a vrut îndins să releveze scopul Mântuitorului ca să întărească astfel mai mult speranțele celor ce aveau să creadă în El.

Cât privește pe Rahav, amintită numai de Mateiu, s'ar putea spune că prin această mențiune se accentuează odată mai mult caracterul aproape exclusivist al Ev. cu privire la Mântuitorul. Il interesă pe Evanghelist mai întâiu mântuirea poporului către care scria și apoi a celorlalți. De aceea o femeie ca Rahav, care deși săvârșise păcatul de a fi trădat țara sa și pe ai săi, după cum spune Iosua II 4—8, totuși pentru că prin această faptă nepermisă a a ajutat considerabil la câștigarea pământului făgăduit, la realizarea făgăduinței lui Iahve, deci la întărirea poporului Israel, a meritat în ochii evanghelistului Mateiu cinstea de a trece între neamurile Mântuitorului Hristos.

După cum în v. 1 Iisus e mai întâiu fiu al lui David, regele căruia pentru faptele sale cele bune i s'a dat făgăduința ridicării tronului său în Israil (Ps. II 2 și 6); și apoi e fiu al lui Avraam care înainte de a fi circumcis, deci înainte de a fi protopărinte al poporului ebreu, pe când eră protopărinte al omenirii întregi, a primit făgăduința: «Prin tine se vor binecuvânta toate semințiile pământului» (Galat. III 16), tot astfel și acum în v. 5. Iisus mântuește întâiu pe cei cari au lucrat la înflorirea lui Israil. Iar ca să nu se pară că restrânge prea mult înțelesul lui Iisus ca mântuitor, imediat și face aplicarea celui de-al II-lea termen al principiului general din v. 1 «οἰοῦ Ἀβραάμ.» și spune în v. 5: «Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ρούθ». Prin aceasta ne arată că și Rut deși moabiteancă (Rut. I. 4), păgână, totuși pentru că a rămas credincioasă soacrei sale (I 16—19) și prin credință numai, ca și oarecând Abraam, a stăruit să rămână în religiunea pe care n'o cunoștea a bărbatului ei; pentru că grație acestei virtuți s'a putut continua neamul strămoșilor lui David (IV

13—20), e numită și demnă de a figură printre rudele Mântuitorului Christos, mai ales când ea poate servi drept pildă vie acelor pe cari deși natura i-a făcut păgâni, totuși credința tare și statornică în Mântuitorul îi poate pune în rândul sfinților, al creștinilor, al celor ce pot să primească mântuirea¹⁾.

La Evanghelistul Luca nu găsim amănuntele acestea, fără ca prin aceasta să fim obligați a nu găsi nici fondul acelaș. Ba cevâ mai mult caracterul universal al răscumpărării e mai pronunțat la Luca decât la Mateiu, căci acolo dacă lipsește Tamar sau Rut, apoi nu lipsește Cainam și Adam ca fiu al lui Dumnezeu, pus în legătură cu al II-lea Adam, Iisus Christos, însuși Răscumpărătorul. Deci numele femeilor care lipsesc la Luca, sunt covârșitor înlocuite aci cu forma suitoare până la Adam și Dumnezeu, de sub care strălucește acelaș conținut, acelaș divin scop al Mântuitorului în lume, de a mântui adică pe cei păcătoși, fie păgâni, fie Ebrei.

Vers. 6 dela Mateiu sună: *Δαβείδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα...* la Luca: *τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαβείδ* (31). La unul, fiu al lui David e Solomon, la celalt, Natan. După I Cron. III (1—10) și Solomon și Natan sunt fii ai lui David. De ce însă unul a pus pe Solomon iar celalt pe Natan ne-o spune caracterul deosebit al filiațiunii lui Iisus, pe care unul, Mateiu

¹⁾ Meyer, Bisping, Godet, Rose, Batifol etc. explică numirea femeilor păcătoase în genealogia lui Iisus, în vederea scopului suprem al Mântuitorului.

Luther și Väter: weil sich Christus der Sünder angenommen; ferner Lange: Um auf die gerechtigkeit, welche nicht aus äusserer Heiligkeit, sondern aus dem glauben Kommt, hinzuwesen.

Delitzch (in Rudelb. und Quericke Zeitschrift 1850 pag. 575—) weil durch Sünde hindurch die sündlose geburt Maria vorbereitet sei Paulus, de Wette, Ebrard, Grotius: dass die genannten Frauen *auf ausserordentliche Weise* in den Beruf, die Geschlechtsreihe auf den künftigen Messias fortzuführen, eingetreten waren und dadurch dem genealogen und dem Evangelisten als *typi Mariae* erschienen.

o arată din punct de vedere pur mesianic, oficial, coborîndu-l din David regele, pe când celalt, filiațiunea naturală prin St. Fecioară Maria.

La Mateiu după manuscrisele bizantine, avem vers. 6: *Δαβείδ δὲ ὁ Βασιλεύς*¹⁾... ceeace trădează mai mult gândul evanghelistul nostru. La evanghelistul Luca n'avem decât *τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαβείδ*, un David mai mult ca om decât ca rege. Pentru evanghelistul Mateiu, cine putea fi adevăratul fiu al lui David regele, decât celce i-a urmat pe tron, Solomon? (II Samuel II 12). Pentru David, omul, așa cum îl arată Luca cine putea fi un fiu mai demn decât Natan, al cărui neam după Zaharia XII 12 era însemnat și după întoarcerea din captivitate. Dela această deosebire între cei doi evangheliști depinde și șirul de nume diferite la unul de ale celuilalt, căci deosebiți erau cei ce guvernau, regii dela Mateiu, de condușii, supușii, deși din aceiaș familie, dela Luca. Prin Solomon de o parte, prin Natan de alta, genealogiile cari până aci merseră mână în mână aproape, se deosibesc mai mult, se depărtează din ce în ce mai tare ca deodată să se întâlnească în persoana lui Salatiel și Zorobabel iar de aci să se despartă iarăș ca să nu se mai întâlnească de cât în persoana Mântuitorului Hristos. Prin aceste două nume diferite, însă fiecare la locul lor, se accentuează și se hotărăște din ce în ce mai deplin, caracterul permanent al fiecărei genealogii, stabi-

1) Ceeace este în aceste manuscrise se găsește și în cele alexandrine în acelaș vers și imediat înainte: *Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαβείδ, τὸν βασιλέα*... De notat e că articolul dinaintea lui David nu are aceiași însemnătate ca până aci; e pus anume ca să arate vădit pe David, cel din vers. 1 (De Wette... um David als den schon v. 1 Ausgezeichneten demonstrativisch zū bezeichnen).

Afară de apozitia cu articol din vers. 6, mai e și cea din vers. 16 *Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας*. Apozitia articulată *τὸν ἄνδρα Μαρίας* servă de a determina bine, deosebita însemnătate a raportului părintesc dintre Iosif ca tată adoptiv și ultim vlăstar al familiei lui David, și Iisus fiul Mariei (Kühner II p. 520).

lindu-se definitiv motivele pentru care părerea celor ce susțin că ambele genealogii se reduc la una singură, nu mai poate rămâne un moment.

Numele consignate la Mateiu, dela v. 6-12 le putem controla cu *I Regi XI 43, XIV 31 și XV 8*, întrucât aceste persoane au fost regi în Israil. Ne isbește însă nepotrivirea ce există între cele relatate de *I. Cron. III₁₀* și cele spuse de Mateiu I, 8: Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Οζίαν.

Ioram, după locul indicat a născut nu pe Ozia ci pe Ochozia, acesta pe Ioăș, acesta pe Amazia și abia acesta pe Ozia. Sunt sărite, sau intenționat sau greșit, 3 neamuri.

Obiceiul de a nesocoti rândul neamurilor în genealogie, după cum ne confirmă vădit *I Cron. VIII₁, Geneza XLVI₂₁*, nu eră în Israil¹⁾. Mateiu totuși are 3 generații.

Ieronim spune că aceasta a făcut-o intenționat ca să-iasă numărul de 14, de care vorbește în v. 17.

Meyer și Ewald cred că Ohozia și Ozia e cam acelaș lucru, fără să se observe că prin aceasta tot s'au neglijat Ioăș și Amazia²⁾. Deci o altă explicație mai temeinică e merită să risipească îndoiala, ce ne inspiră nepotrivirea între Mateiu și V. T. După cum cred mai mulți părinți bisericești și alți interpreți mai noi să nesocotesce cele trei generațiuni în genealogia aceasta din cauza Ataliei, fiica lui Ahab și Izabelii, soția lui Ioram, prin care moștenindu se religiunile părinților ei din *I Regi XXI₂₋₁₆*, se mo-

¹⁾ Despre păstrarea ordinei în numărarea neamurilor genealogice, vorbește și în Koran (Surenh. καταλλ. p. 97; Light foot Hor. p. 181, cit, după Meyer pag. 48); cartea lui Enoh (Ewald).

²⁾ Meyer ținându-se strict de însemnarea lui ἐγέννησεν, greșește când zice: Die Auslassungen (der Königen) sind überhaupt nicht als bewusst zū betrachten widrigenfalls sie mit v. 17 (πᾶσαι) streiten und auf eine Fälschung hinauskommen würden (Dr. Meyer id. op. p. 49). De asemenea Ewald (cit. după Bisping: Das Evangelium nach Mathäus p. 40, Wahrscheinlich waltet aber auch hier wieder ein mystischer Grund vor, căci ἐγέννησεν nu trebuie luat stricto verbi sensu.

steneà si blestemul cu toate urmările lui din *I Regi XXI₂₁₋₂₄*. Blestemul acesta aveà putere până la a IV-a generație și numai dela a IV-a generație încolo ceice mai rămăseseră din fiii păcatului se considerau liberi și scăpați de păcat¹⁾.

Mateiu desigur a avut cunoștință și de nelegiuirile lui Ahab și Isabelii moștenite de Atalia și de cele cuprinse în *I. Regi XXI₂₁₋₂₄* și de aceea a lăsat la oparte pe cei blestemați²⁾, iar dacă Osia se numește fiu al lui Ioram, aceasta nu trebuie să ne mire căci nu numai odată se întâlnește în V. T. nepotul ca fiu al unchiului, fără ca prin aceasta să înțeleagă cineva că nepotul e născut de unchiu.

O altă nepotrivire mai mare de cât aceasta o găsim în vers. 11 la acelaș evangelist Mateiu: Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ....

Mai întâiu Iehonia, după *I. Cron. III₁₅*, nu e fiul lui Iosia și apoi el, Iehonia, n'a avut decât un frate pe Ṭedechia (*I. Cron. III₁₆*). Cum se explică această nepotrivire cum cred unii, a Evangelistului Mateiu?

Se știe din *I. Cron. III₁₅* că Iosia a avut 4 fi: Iohanã sau Ioahas, Eleachim sau Ioiachim, Ṭedechia și Selum. Se știe că evangelistul Mateiu urmăreà genealogia lui Iisus ca descendent al Familiei regale, deci trebuie să meargă din rege în rege. Apoi după Iosia a urmat la tron Iohanã sau Ioahas, fiul cel mai în vârstă, (*II Regi XXIII₂₉₋₃₀*), care n'avu norocul să domnească decât trei luni, după

¹⁾ Matthäus habe die drei Könige deshalb weglassen, weil Ioram wegen seiner Verheiratung mit der Tochter der Isabel und wegen seines Wandels die Vertilgung seiner Nachkommenschaft bis in's vierte Glied verdient hatte. (Ebrard și Riggenbach cit. după Meyer).

²⁾ Acelaș lucru cred și criticii competenți: die Nachkommen der Heidin Isabel sind unwürdig der theokratischen Thronfolge, bis in's vierte Glied (Maldonat, Spanh. Ligh foot. cit. după Meyer și Bleck).

care timp fu dus în robie de Faraoanul Egiptului Neco, unde și muri (*II Regi XXIII*₃₃₋₃₄). În locul lui pe tronul lui David e pus al II fiu al lui Iosia, Ioiachim sau Eliachim; acesta guvernă 11 ani și fu omorât de regele Babilonului, Nebucadnețar. În locul lui nu e pus al III fiu al lui Iosia, ci fiul lui Ioiachim, Iehonia (*II Regi 23, 36 și 24*₁₈). Acesta, după 3 luni (*II Regi XXIV*₁₂₋₁₇), e dus în robie la Babilon, iar în locul lui rămâne Matania, fratele tatălui său al cărui nume îl schimbă regele Babilonului în Țedechia. Deci și Iehonia fiind rege e adevărat că Mateiu urmărește genealogia lui Iisus din rege în rege, dar de unde până aci o făcuse la rând sau din motive puternice sărit ca în vers. 8, deodată în vers. 11 trece peste atâția regi și, pare a mai spune că Iehonia a avut mai mulți frați, cu toate că din istorie n'a avut decât unul singur, pe Țedechia. Acest verset a format obiectul de discuție al mai multor exegeți¹⁾.

Unii ca Ștefanus și Colinăeus iar în timpurile mai noi, Kink, cred că din textul pe care-l avem azi e omis Ioiachim al II fiu al lui Iosia și deci trebuie îndreptat astfel: Ἰωσία δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς... Prin aceasta însă Iehonia are mai mulți frați și aceasta e contra celor spuse la I Cron. III 16^a).

Maldonat și alții, după asemănarea ce o văd între יְהוֹנָיִם și יְהוֹנָיִם în privința formii, cred că Iehonia din

¹⁾ Vezi mai pe larg Bisping—Das Evangelium nach Matthäus. Meyer—Evangelium des Matthäus Bleck—Einleitung in das neue Testament. Godet—Introduction au nouveau Testament. Rose—Evangile selon s. Matheiu. Batifol—L'enseignant de Jesu. Olariu—Introducere în c. N. T. Evangheliile.

²⁾ Părerea lui Bertheu, p. 430 că adică textul așa interpretat ar fi în legătură cu cele relatate de II Cron. XXXVI₁₀ cade din cauza plur. τοὺς ἀδελφοὺς care nu se poate raporta decât la I. Cron. III₁₆. De asemenea și aceea a lui Kuinoel și Fritzche (despre aceștia din urmă vezi Meyer. Ev. d. Math. p. 50).

vers. 11 e altul decât cel din vers. 12, adică e tatăl ace-
stuia din urmă Ioiachim sau Eliachim.

Cu toate că în privința formii יְהוֹיָכִים și יְכַנְיָהּ ar putea să se pună unul în locul celuilalt și deci ar putea să însemne sau Iehonia sau Ioiachim, totuși pe lângă posibilitatea contrarie, și istoria ne oprește de a afirma că Iehonia din vers. 11 e tatăl celuilalt Iehonie din vers. 12.

Mai ales sfârșitul vers. 11.... ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος¹⁾ ne oprește de a primi părerea acestor exegeți, căci după cum reese din II Regi XXXIII₃₆ Iosia a născut cu mult înainte de captivitate pe Ioiachim iar nici de cum în timpul captivității babilonice cum se zice că reese dela Mateiu. Rămâne deci o altă explicație a lui Ewald și care pare mai plină de adevăr²⁾.

Din cauza asemănării dintre nume a lui Eliachim cu Iehonia desigur vreun copist a crezut că aduce vre-un serviciu dacă înlătură pe unul din ele; aci s'a întâmplat să înlătore pe cel dintâiu. Textul cum a fost și cum trebuia să fi fost, ca să corespundă cu istoria pe care Mateiu o spune aci, ar fi astfel: Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωακείμ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰωακείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰερονίαν ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Numai așa îndreptat, vers. 11 corespunde cu II Regi XXIII și XXIV și se numesc cu numele lor regii cari în această epocă au fost însemnați prin ceva în Israil, socotindu-se și ceilalți prin apela-

¹⁾ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, contrar de cele susținute de Bernhordy p. 246. Kühner 11 p. 430 și Meyer se traduce prin: *în spre timpul captivității* (ducerii=שְׁבוּת II Cron. XXXVI₁₋₃ II Regi XXIV₁₅₋₁₆) *în Babilon* cum crede și Luther, iar nu *în timpul captivității*, adică în timpul cât era în Babilon cum ziceau cei dintâiu). Aceasta și pentru motivul că genitivul Βαβυλῶνος e în loc de εἰς Βαβυλῶνα ca și Genitiv, ἐθνῶν de pe lângă ὁδὸς din Mat. X₆ (Bisping. Meyer. Winer etc) sau πατρώας νοστος (Eurip. Ifig. T. 1073).

²⁾ Vezi Bisping id. op. pag. 40. Meyer id. op. 49 nota.

tivul τὸς ἀδελφοὺς, numai e în consonanță vers. 11 și cu I Cronici III, 16 după care Iehonia e fiul lui Eliachim iar Țedechia îi e singurul frate ¹⁾).

La evanghelistul Luca dela v. 27—31 cât cuprinde timpul dela David și până la ducerea în captivitate sunt nume cu totul diferite decât la Mateiu, despre existența cărora găsim atestațiuni în V. Testament. Intru cât diferența constă numai în nume iar nici decum în fapte care să se contrazică nu pot formă obiectul unei discuții mai întinse. Ceeace însă adaugă la motivele care întăresc pe ceice cred că genealogiile se pot reduce la una, sau că se contrazic, sunt relatările din vers. 12 la Mateiu și v. 27 la Luca.

La Mateiu, tată al lui Salatiel e Iehonia; La Luca altă persoană, Neri, de aci imediat presupunerea că sau sunt persoane deosebite sau evangeliștii se contrazic.

Wiesler²⁾ crede că Salatiel și Zorobabel ar fi la Luca niște personagii mai puțin cunoscute, născute, prin moșul lor Natan, din David, deci diferite de cele de la Mateiu. Dar după I Cron. III₁₇, Ezdra III₂, Ag. I₁ aparțin familiei regale³⁾ și au jucat un rol însemnat în Israil, ceeace admite și Bleck mai ales pentru motivul că aceste persoane, și de Mateiu și de Luca, sunt raportate cam în acelaș timp, întoarcerea din captivitate.

Admițându-se identitatea acestor nume să vedem cum

¹⁾ Numai așa, îndreptat vers. 11, corespund neamurile din genealogie cu cele referite de vers. 17 ibid. Bisping: Bei dieser Lesart erhalten wir zugleich für diese abtheilung 14 glieder von David an). Pentru dreptatea celor confirmate aci de Bisping a se vedea Meyer Ev. d. Math p. 53—56.

²⁾ De aceeași părere cu Wesler e și Paulus, Olshausen, Oslander etc. fără ca să justifice, numai prin afirmare, cum se face că aceste două personagii diferite să fie și la Mateiu și la Luca aproape cu aceleași atribuții și cam pentru aceeași epocă.

³⁾ Meyer Ev. d. Math. Beachte noch, dass auch nach I Cron. III beide Männer der Salomonische Linie angehören (p. 50).

și de ce, la unul Salatiel are tată pe Iehonia¹⁾ și la celalt pe Neri.

Dacă sunt adevărate cele spuse în *II Regi XXIV*₁₂, că adică Iehonia n'a avut nici un copil, când a fost dus în captivitate, și aproape de adevăr că nici acolo în robie, unde a stat 38 de ani, n'a făcut, apoi au nevoie de interpretare cele relatate de Mateiu 12 și de *I. Cron. III*₁₇.

Această nepotrivire ce se pare c'ar există între datele Cronicei și faptele istorice din Regi, unii au explicat și cu drept cuvânt că e numit Salatiel ca fiu al lui Iehonia pentru ca prin el să se transmită mai departe speranța înfloririi tronului lui David²⁾. cu o dreptate egală ca să explice și nepotrivirea ce în acest caz se stabilește nu numai între Mateiu v. 12 și Luca, ci și între *I Cron. III*₁₇ și Luca v. 27, cred că Iehonia nu avea nici un copil când a fost dus în captivitate (*II Regi XXIV*₁₅) o rudă a sa, Neri, care prin Natan se trăgea din David, ca să nu se stingă prin lipsa de partea bărbătescă—moștenirea familiei lui David regele, se recăsătorește cu o femeie a lui Iehonia, rămasă văduvă prin ducerea bărbatului ei în Babilon. Din această căsătorie se naște Salatiel care, după trup eră fiu al lui Neri, iar legal după Deuter. XXV, 6 al lui Iehonia din captivitate care eră ca și mort³⁾.

¹⁾ Acei ce cred că Iehonia nu poate fi tată a lui Salatiel, bazându-se numai pe Ieremia XXII₃₀, unde Iehonia e numit עֲרִירִי, se înșală. Profetul prin עֲרִירִי, vrea să spună că nici unul dintre urmașii regelui n'are să se mai sue pe tronul lui David, ceea ce s'a și întâmplat după cum ne spune Ist. V. T. (vezi Paulus și Hitzig com. la Ieremia I₁).

²⁾ Bertheau (als genauerer Bericht).

³⁾ Hug și Ebrard susțin această părere. De asemenea și ipoteza lui I. Africanus ne-ar duce la aceeași concluzie cu toate că altele sunt premisele. După această ipoteză o femeie a născut cu Melhi pe Neri. După moartea lui Neri aceiaș femeie cu Ioachim fratele lui Melhi, naște pe Iehonia. Neri și Iehonia sunt frați după mamă. Prin moartea unuia fără parte bărbătească, soția acestuia devine soția celui din viață și amândouă nasc pe Salatiel. Iată-l pe Salatiel fiu al amândorora.

Pentru Mateiu care urmăreă filiațiunea din punct de vedere mesianic oficial Salatiel nu putea fi decât fiu al lui Iehonia; din contră, la Luca unde realitatea aveă mai multă trecere decât legalismul, Salatiel nu poate fi decât al lui Neri.

La Mateiu în vers. 12 și la Luca în 27 avem ca fiu al lui Salatiel pe Zorobabel. După I Cronica III₁₈₋₁₉ Zorobabel ar fi al lui Pedaia.

Această relatare nu trebuie s'o înțelegem decât tot printr'o căsătorie de levirat, după care Zorobabel ar fi și al lui Salatiel și al lui Pedaia. Această explicație consună și cu Ezdra III₂, V₂ unde Zorobabel e fiu al lui Salatiel și cu I Cron. III₁₉ unde e fiu al lui Pedaia, fratele lui Salatiel.

În versul 13 dela Mateiu avem: *Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Αβιοὺδ*; la Luca 27: *τοῦ Πησᾶ τοῦ Ζοροβάβελ*. Dar nu ar fi așa de gravă această nepotrivire dacă ar fi numai la Evangheliști, căci s'ar explică poate ca și diferența dintre fiii lui David, la unul Solomon, la cellalt Natan; această nepotrivire însă se accentuează mai mult prin compararea evang. cu I. Cron. III₁₉ unde fii ai lui Zorobabel sunt Mesullam și Hanania. Dela această nepotrivire pleacă mai ales, Bleck când afirmă că genealogiile nu sunt formate de evangheliști potrivit scopului lor ci sunt copii fidele ale documentelor cercetate, căci dacă ar fi fost astfel ar fi trebuit să găsim la ei consignate numele din V. T. iar nu altele, ca aci¹⁾. Această nepotrivire este însă prea neputincioasă ca singură să ne ducă la concluzia lui Bleck, mai de grabă a-și fi gata să cred că exilul prin toate neorânduile lui, trebuie să fi adus o mare turburare și în tabloul și tradițiile genealogice, explicându-se astfel nu numai această nepotrivire, dar și toate diferențele ce se găsesc mai ales în Cronice.

¹⁾ Black—Einleitung in das neue Testament. Godet—Les évangiles.

După toate aceste cercetări cât se poate de amănunțite, am ajuns la punctul culminant către care tindeau și tind ambele genealogii, am ajuns la Iisus Christos.

S'a spus mai sus, că Mateiu urmărește genealogia sau filiațiunea lui Iisus din punct de vedere mesianic, oficial civil ca fiu al lui David, regele, iar Luca după ce prevestise pe cititorii săi și povestise cu mai multă măreție concepția virginală a lui Iisus, nașterea lui supra naturală din Sf. Fecioară (I₃₁₋₃₆; II₁₋₁₅), totuși pentru că acest Mântuitor, pe care în cap. III v. 22 îl arată vădit ca fiu al lui Dumnezeu, avea să șteargă păcatele întregii omeniri, și, ca să fie înțeles, trebuia înfățișat ca atare păgânilor, de aceea Luca îl arată în capitolul III₂₃₋₃₈ ca fiu al Mariei, ca om în chip supranatural născut din Fecioara Maria¹⁾.

La aceste concluziuni ne-a dus și trebuia să ne ducă interpretarea adevărată a locurilor respective din Mateiu și Luca. Dar toate eforturile de până aici sunt amenințate să fie risipite fără multă greutate, dacă ne am oprî aci și n'am deslegă și enigma ce o dă vers. 16 Mateiu, în care tată al lui Iosif e Iacob, și vers. 23 Luca, unde tată al celeiaș persoane, e Eli.

¹⁾ Bisping, Meyer, Epifaniu, Luther, Rosenmann, Paulus, Gratz, Hoffmann, Olshansen, Ebrard, Lange Arnoldi, Auberlen, Rose, Godet, Olariu.

PROGRES SAU RĚGRES ?

În univers există o lege imutabilă, în virtutea căreia până la un anumit punct, toate merg spre o creștere, o dezvoltare continuă și aceasta e legea progresului.

Potrivit acestei legi, universul întreg cu toate formele și acțiunile sale a avut, sau va avea o epocă în care ar trebui să atingă acest țel, această splendoare culminantă. Fiindcă însă acest univers nu e decât o totalitate, un tot care implică ideea unei sub împărțiri în fracțiuni, pe cale deductivă conchidem, că și acele unități mai mici în care licărește o viață, vor avea acelaș scop.

Dacă ținem seamă de clasificarea zoologică a progresului organic, viețuitoarele între care și omul ș'au pierdut apogeul; probă ne sunt acele fosile uriașe găsite în coaja pământului. Când concepem această viețuitoare numită «om» -ca o dublă ființă compusă din corp și suflet, chiar dacă în ce privește partea trupească am fi convinși că e în perigen rămâne totuși de discutat, dacă spiritualmente stă tot așa. Vom face însă dela început observația atribuind spiritului uman două forțe: a) forța inventivă sau creatoare și b) forța morală.

Fiind de probat ipoteza unui progres spiritual al genului omenesc, desigur că constatarea noastră se va opri asupra acestor două ramificațiuni a puterii sufletului.

a) Este indubitabil, de sigur, în ce privește forța inventivă sau creatrice că omenirea a mers totdeauna și va merge încă pe calea progresului. Procesul acesta, de o crescândă evoluare a științei omenești ne probează în deajuns, și mai mult ca oricând, dezvoltarea, avântul geniului său inventiv.

Având baze primitive, după cum primitiv eră omul, zi cu zi ea a adăogit la clădirea edificiului său, sporind în mod uriaș, uneori, după cât de propice i-au fost împrejurările, și ajungând la forma sa de azi, fără îndoială neterminată.

Trăim în secolul invențiunilor, a supremei zvârcoliri a crierului uman, și ne-au fost dat să fim martori unei epoci de continuă înflorire a științei omenești. Problemele ce preocupă craniul omenirii dela ivirea sa pe glob, se rezumă în însăși omenirea; și pe cât ele se complică din zi în zi, pe atât rezolvirea lor devine mai extrardinară. O asociație tacită, formată din îndemnul către acel «excelsior» al regretatului Hașdeu, face ca orice zi, orice craniu, să depue fructul ostenelei sale în această academie complexă a universului, ca o dovadă plauzibilă, a existenței sale. O zi pierdută în omenirea științifică, e aceia care n'a contribuit cu nimic la sporirea bibliotecii sale. Frământarea crierilor culte, dizolvarea atâtor energii în căutarea acestui elixir vital, dovedesc cu prisosință că ne mișcăm într'o atmosferă a căreia denzitate sporește pe zi ce mergem, încărcată de tumultul covârșitor a sute și mii de născociri. Că acest sdruncin e numai pentru puțini dintre muritori, nu ne îndoim; după cum suntem convinși că cealaltă parte—și cea mai numeroasă—stă pasivă în neștire, ori cel mult compătimentește pe un biet cutezător ce-și adună resturile unui aeroplan sfărâmat la prima-i ascenziune.

Mai departe, uzinele nu conțin zi și noapte, cu prepararea felurilor explozibile, care de care mai excelente

mai eficace(!)... singurul mijloc de împuținare a cetelor de desmoșteniți. Astronomii sucesc fel și chip luneta și telescopu, doar or găsi o lume mai despopulată, căreia să i se poată ofertă pentru coloniști de pe globul nostru. Ici, câți-va se frământă cu mintea să aducă vre-o perfecțiune automobilismului, colo, alții croiesc piese pentru un «perpetum mobile», par'că și însăși natura grăbește pasu-i chibzuit....

Și oare autorul tuturor acestora e secolul nostru? Pătrunși de adevăr, lipsiți de egoism, vom spune desigur că nu; ci lui se datorește achiziția, întrunchiparea tuturor forțelor risipite, coordonarea materialului adunat de veacuri, căci nu ne îndoim, că dela epoca cea mai îndepărtată—vrâsta pietrei—și până azi, omenirea a înscris continue progrese, continue evoluții în toate ramurile. Și dacă dela popoarele preistorice plecăm croindu-ne drum prin Memphis, Theba, Tyr, Sydon, Atena, Sparta și mai departe la Roma, până în zilele noastre, istoria ne arată că toate națiunile care s'au succedat pe globul terestru, au înscris cu traiul lor o curbă la ale căror extermități găsim obârșia și dispariția, iar mijlocul a fost totdeauna ocupat de perioada gloriei. Unind deci, pe toți acești ganglioni ai splendorii culminante a popoarelor, observăm acea legătură indisolubilă care constitue calea progresului de veacuri, și la care secolul nostru ar fi ultima și cea mai prețioasă verigă.

Ei bine, propășirea aceasta culminantă a epocii noastre ne dovedește deci ordinea crescândă în care omenirea a înaintat pe calea progresului.

II.

Dupăce am probat acum ordinea crescândă a progresului material în omenire, rămâne de studiat dacă și în ce privește forța morală, sufletul uman a progresat ori nu. Sub numele de forță morală, înțelegem acea dispoziție

spontană—inerentă sufletului omenesc—de a făptui binele.

«Virtutea deșteaptă admirațiunea noastră în ochii altora; și mulțămirea noastră de noi înșine. Ne plac acțiunile frumoase ale altora, ne bucurăm când putem și noi să facem bine. Asemenea răul deșteaptă aversiunea noastră; simțim oroare și dispreț pentru crimele comise de alții; reprobăm răul, ne căim, simțim remușcare chiar când l'am comis noi înșine. Aceste sentimente, unite cu ideea de bine, cu ideea de datorie, constituiesc ceia ce se chiamă: conștiința morală» [C-tin I. Lupu—Curs. elem. de Psihologie, Eocșani 1898].

Când a fost vorba de progresul material inventiv, s'a zis, că fiecare popor ș'a avut vârsta sa, în care potrivit cu trebuințele timpului, forța creatrice a fost condusă la diferite născociri trebuitoare. Astfel dela primul topor de piatră a omului preistoric și până la arma «Manlicher» sau tunul «Krupp», există o distanță, o deosebire colosală, dar și o asemănare uimitoare: ambele sunt unelte de apărare.

Tot așa și în ce privește forța morală; noțiunea conștiinței morale despre bine, adevăr, frumos, a evoluat cu vremea, și chiar dela popor la popor în acelaș timp.

Astfel, pe când noi credem că dovedim o simpatie omenescă mai sinceră, mai delicată, atunci când manifestăm sentimente de milă și dăm îngrijire celor slabi, bolnavi ori infirmi, în Noua Caledonie, în Sumatra, Cafreria și în alte părți, seucid bolnavii și bătrânii. Misionarul englez «Hundt» zice că ar fi asistat la o asemenea scenă: niște fii pioși duceau de vie la mormânt pe mama lor bolnavă, nu de silă, ci de bună voie. Și mai departe spune, că după un ospăț funerar—în care viitorul mort are ocazia să-și mănânce singur din pomană—urmează scenele patetice de despărțire, care se sfârșesc cu o cordială strângere de gât, plină de iubire și devotament din partea fi-

lor. Și pe când aceste două moduri diferite de a înțelege principiul moral al binelui ca formă se deosebesc atât de mult, în fond totuși sunt conduse de același criteriu moral. Iată dar și pe această cale, un progres enorm a popoarelor asupra altor popoare, și desigur a timpurilor, asupra altor timpuri.

E deci greșită părerea lui E. Renan, care în tratatul său «Questions contemporaines» zice: «Morală nu propășește». Dar desființarea aproape totală a robiei, îndulcirea dreptului de cucerire, învoiala beligeranților de a cruța pe răniți, ce's acestea toate, decât un șir de progrese morale? Popoarele vechi barbare, aveau obiceiul ca în războaie să omoare pe prizonieri, să le bea sângele; le sfărâmau capetele, și din cutia craniană își durau cupe bune de băut. Multă deosebire față de cele de azi, când popoarele se învoiesc asupra acestor prizonieri, predându-i patriei neatinși. În majoritatea cazurilor așa se întâmplă, și nu ne va contrazice faptul recent al ororilor petrecute în războiul Turco-Arabo-Italian. Prin urmare, la câtă înălțime morală ne-am rădicat noi cești de azi, față de cei vechi, și cât de mult pare-se că ne-am apropiat de acel «summum bonum» având în față chiar minoritatea cazurilor, în care nu se procedează tocmai așa.

Dacă totuși până și la cele mai înapoiate popoare găsim azi sentimente și noțiuni despre bine și adevăr, dacă la «Pieile roșii» se găsește așa zisul «arborele probității» unde se depun toate obiectele pierdute și găsite când nu se știe cui aparțin, vom mai putea oare zice că morală, —forța lăuntrică care atrage pe om spre bine—n'a progresat? De sigur că nu. Am avea poate de zis că ea progresează prea încet, și în această privință judecăm—fără îndoială—după un criteriu stabilit. Să vedem care este deci această normă.

III.

Apelând la un proces psihologic și căutând să aflăm geneza sentimentului moral, felul adică cum trebuie să fi luat el loc în sufletul omului, vom vedea că dintru început el s'a dezvoltat alături de ideea unei divinități. Prin urmare, totdeauna—sau cel mult în majoritatea cazurilor—ideea de bine, adevăr, frumos, a fost împreunată cu ideea de o ființă supranaturală, deci religia a fost dacă nu geneza—în adevăratul înțeles—în tot cazul pricina dezvoltării germenului moral, a trezirei lui în sufletul omenesc. Să luăm un exemplu.

Primul om, după expresia Sf. Scripturi—Adam—a păcătuit; fără îndoială, el nu ș'a dat seama în momentul comiterii faptului, de gravitatea lui. Când însă Dumnezeu îl strigă pe nume «Adame unde ești», el se ascunde, fuge dela fața Creatorului; prin urmare iată prima trezire a unui sentiment moral, iată—de sigur—primul moment de muștrare de cuget și căință. După ce Adam vede în sfârșit fața lui Dumnezeu, începe să-și ceară scuze, prinde a arunca vina asupra șarpelui și a femeii. Din experiențele chiar a savanților de azi, reiese clar, că sentimentul moral, se naște, se vedește la o laltă cu sentimentul religios; și că ce e mai mult—se dezvoltă, crește, sub influența acestuia din urmă. Așa dar, din respectul, din teama de o ființă supremă divină, s'au născut cele dintâiu indicii, cele dintâiu norme și noțiuni de bine și rău în omenire. Cei primitivi se închinau la arbori și pietre, adorau soarele și alte planete, și de sigur aveau stabilit un cult pentru toate acestea, la care se practicau cele ce se credeau în raport cu noțiunea de de bine și adevăr. Când America a fost descoperită, cercetările au dovedit, că și în acest continent care trăise separat de restul lumii—cu toate supozițiile ce face Geologia, că odată trebuie să fi fost unită peninsula Alaska cu Kamciatka prin insulele Aleutine:

indigenii au toată forma sălbatecă de trai, aveau totuși o formă distinctă de cult. Nu se poate admite dar, ca acest cult să nu fi admis o idee de bine, adevăr și frumos, în chip cât de rudimentar. Când vorbim despre conștiința—ideia—morală a unei epoci, implicit vorbim deci și despre credințele religioase ale aceluși timp, prin urmare, fiecă epocă ș'a avut obiceiurile, născocirile și credința sa.

Au progresat așa dar și credințele și religiunile chiar, după timpuri; și cercetările ne arată, că numai ceia ce a fost «morală solidă» ca să zic așa, s'a transmis și altei epoci. Astfel într'o «carte a morților» ce se puneă alături de fiecare mumie egipteană, găsim scrise următoarele: «A dat pâine celor flămânzi, apă celui însetat, barcă celui ce se opreă în călătoria sa... etc». Și zice d-nul Ioan Găvănescu: «Niți una din aceste laude nu s'a schimbat în acuzațiuni sau insulte» [Etica—București—1893].

Un prostigiu mai ridicat capătă sentimentul moral în creștinism, care fiind de origină divină întrece cu mult toate credințele și încercările omenești. Religia aceasta a ridicat noțiunile de bine, adevăr și frumos până la cea mai splendidă percepțiune, dând cele mai sublime norme de conducere și disciplină adeptilor ei. Lumina ar birui oare întunerecul dacă i-ar lipsi acele vibrațiuni eterice? Creștinismul n'ar fi triumfat asupra Politeismului și a celorlalte basme, dacă n'ar fi sădit în inimi adevărate concepțiuni morale la care sufletele s'au aliat ușor, fiindcă numai Dumnezeu care cunoștea creaturile sale a putut să le îndrumeze mai bine. Conchidem din cele zise mai sus, că procesul de dezvoltare a sentimentului—forței—morale, e aliat dela început cu procesul progresiv al credințelor de pe vremuri, până la creștinism, care întrunchipează sub formele și principiile cele mai sublime, religiunea desăvârșită. Deci până la creștinism, religiunile au progresat în

diferite chipuri, unele prefăcându-se, altele încetând cu desăvârșire, pentru a dà loc unui sentiment moral mai înalt. Ce se va întâmpla oare și cu această religiune, care și ea însăși a progresat, nu ca chestie de principii, ci lățindu-se neconținut, și fiind adoptată de o mare parte a omenirii. Chiar dacă azi progresează, va mai progresa oare și pe viitor? Aceasta să discutăm.

IV.

Când vrem să vorbim despre progresul creștinismului—după cum mai înainte s'a zis—credem a vorbi nu despre evoluarea principiilor sale ca fond de credință, ci despre roadele ce acest arbore divin le aduce, prin acțiunile acelor credincioși, în sufletele cărora a fost plantat. Prin urmare, este să discutăm faptele mari ce au fost determinate de această credință, și să vedem întru cât ea produce efecte conforme cu principiile sale, căci rodirile unei religiuni au fost totdeauna barometrul aceluia cult.

Nu putem tăgădui că religia creștină a fost, este și va fi binefăcătoarea omenirii, pe care a trecut-o din lanțurile unei detestabile sclavii la o înfrățire generală, stabilind acea armonie fraternă în inimile ginților. Singur faptul că ea a trăit în legături indisolubile cu statul mai în toate părțile, ne arată că această credință a fost conducătoarea sufletelor și îndemnul către mai toate actele solemne din viața omenirii. Nici o regulă fără exeptii, acolo unde creștinismul n'a avut absolută paritate, amestecat cu eresuri și infame schizme, fără îndoială, au decurs răle, bunăoară inchiziția și altele. Nu mă voiu mărgini la poporul român, ci cercetând istoria tuturor popoarelor creștine—în genere—vom avea o deslușită idee despre ce a putut să facă această credință divină spre binele națiunilor și spre a omenirii în general. Nu insist nici asupra trecutului mult, căci îl cunoaștem destul de bine; și de s'ar îndoii cinevâ,

acela mergând prin sate și orașe, se va izbi de atâtea monumente sfinte, patrimoniul martore acestei influențe binefăcătoare a credinței noastre asupra sufletelor înaintașilor. Pe acela îl vor converti actele solemne din viața strămoșilor plămădite la lumina soarelui creștin...

Voi trece la prezent, și dintru început voi aminti zisele Sf. Grigorie Theologul, care într'o epistolă adresată lui Nectarie patriarhul Constantinopolei, se exprimă astfel: «Se pare cum că cu totul au părăsit pe viața aceasta de acum, pronia lui Dumnezeu ceea ce în anii cei mai înainte de noi păziă bisericile».

Mie îmi par aceste zise ale Sfântului părinte cu mult mai potrivite timpului nostru, căci dacă atunci tulburau Biserica sectele eretice, dacă Arianii, Pnevmatomahii, Evnomianii, Apollinari întreșeau atunci pe unele locuri Biserica lui Hristos, astăzi aceștia transformați, mai mult ca ori când întunecă orizontul creștin cu miasmele lor otrăvitoare de suflet. Dacă pe acea vreme se iviau aceste cete pângărite, străluceau aștri luminoși pe cerul creștin, cari încărcau de raze de lumină sufletele credincioșilor și orbeau ochii celor ce se aținteau cu dușmănie împotriva lor.

Dacă e să constatăm rece faptele, viața creștină nu e încă părăsită azi de spiritul creștin, dar față de vălmășagul luptei pentru existență, față de înăsprirea mijloacelor de trai, maiestatea ei se simte oarecum atinsă, și suntem de acord a crede, că adevăratele și mântuitoarele-i precepte sunt adesea neglijate. Este de sigur acesta adevărul trist, pe care unii îl au în suflet, iar alții—foarte mulți—îl și vădese în diferite chipuri. Dar niciodată omul nu cade într'un păcat mare, de nu vor face la acesta cale, altele mai mici, zic dumnezești dascalii. Că pricina acestor abateri ar fi poate interesele sociale, ori greutățile timpului, aceasta ne dovedește tocmai slăbirea forței morale, căci ele trebuie să fie în armonie cu toate fazele societății.

Dar oarecând a fost omenirea mai la adăpost de mizerii și greutăți? Sclavia, lipsurile, exilul și persecuțiunile n'au fost ele oare mai strașnice ca oricare din greutățile vremilor de astăzi? Și cu toate acestea, când au înflorit mai mult virtuțile creștine?

Ei bine, reiesă din cele zise până aici, că în vremea aceasta se întâmplă un fapt curios cu ființa omenească. Această făptură ingrată, vreă progresul cu orice chip, în orice fel. Ba încă pe cât se pare, acest Lucifer modern vreă să-și creieze opera și acolo unde orânduiala și harul Dumnezeuesc a vindecat pe cele neputincioase și pe cele cu lipsă le-a împlinit. Iar zăpăceala sufletească în care au căzut, i-au condus la acte dezechilibrate. Pe vremea marelui revoluții franceze, nechibzuința omenească a mers până acolo, că deprinși să strige «jos regalitatea», au strigat în fine: «afară Dumnezeu», și o proclamație a republicanilor, vesteă poporului din Paris că se va închină de aci înainte: «rațiunei pure». Ca să simbolizeze această din urmă aberație a spiritului omenesc, au îmbrăcat în alb o actriță de la teatru și într'o caretă luxoasă trasă de cai albi, o plimbau pe străzile orașului. De câte ineptii e capabil crierul uman! Astăzi tot Franța mintoasă ne a dat exemplul unei mai sistematice lipse de credință și totuși nu-i departe vremea când în locul irezistibilei marsilieze va sună refrenul Romei: «Franța, Franța nu mai este». Inbătați de faima științei lor, oamenii cred nu numai că l'au apucat pe Dumnezeu de picior, ba după lauda unora, ei zic că va trebui să-l scobeare pe pământ spre a-și satisface curiozitatea și a-l cunoaște mai bine. Iată dar, cum pe neștiute, oamenii aceștia părăsesc ochii minței pentru ochii trupului... este acesta un progres? Toți imbecilii, toți semidoctii știu azi să-ți spuie ceva, și pretind a spune chiar ultimul cuvânt în materie religioasă... iată pentru cine zice Scriptura: «Cele mai presus de tine, nu le cercetă». Și dacă fiecare se pre-

·tinde învățat, fiecare își închipue câte o religie, o credință
·oarecare, este cu neputință ca din amalgamul atâtor criere,
·să țâșnească alt ceva, decât tot atâtea căi perzătoare care
·duc către surparea societății.

Filozoful Kant, formulase astfel imperativul categoric:
·«Lucrează așa fel, ca principiul acțiunii tale să poată de-
·«veni principiul unei activități universale». Se conduc oare
·acești domni cari-l aplaudă pe Kant, conform cu acest
·principiu solemn?

Pe lângă toți paraponisiții veacului, unii pretinși oameni
·de știință, nu fac azi altceva decât caută să-și creeze o
·glorie din combaterea fățișă a acelor sublime principii, care
·ne-au creiat o lume nouă din dărămăturile vechiului edi-
·ficiu etnic, o lume debarasată de corupția și desfrâul antici-
·tății, un popor universal, coordonat prin temelia iubirei
·creștine.

In treacăt să cercetăm, dacă omul de știință, omul mo-
·dern, în fața descoperirilor și a invențiilor uimitoare de
·astăzi, trebuie să fie ostil creștinismului, sau din contră,
·dacă trebuie să simtă o dragoste sufletească către Dum-
·nezeu care-i oferă în natura mare câmpul activității; o dra-
·goste, către acele principii de credință ale religiei creștine,
·cari nu-l împedică, ci îi dau norma dezlegării tuturor pro-
·blemelor minții sale.

V.

Religiunea creștină, este religiunea principiilor morale
·celor mai sublime; într'un chip sentențios, ea ne dă în
·vieată adevărate norme, care ne conduc la fericire. Au
·scris părinții bisericești, a recunoscut o omenire întreagă,
·au înțeles toți oamenii cu adevărată cultură în toate vea-
·curile. Chateaubriand, stabilind o paralelă între princi-
·piile lui Crist și a lui Omer, scrie în cartea sa «Genie du
·Christianisme»: «Simplicitatea Scripturei, este aceea a u-

«nui preot antic, care fiind desăvârșit în științele divine și umane, dictează din fundul sanctuarului, oracole precise de înțelepciune. Simplitatea poetului din Kios, este aceea a unui bătrân călător, care poveștește la vatra ospelui său, ce a învățat în cursul unei vieți îndelungate și pline de zbucium». Și fiind vorba de Omer, vom spune, că a fi cult, om de știință, modern, însemnează astăzi a crede orbește tot ce spun scriitorii păgâni, chiar dacă acele snoave inventate de ei, s'au petrecut cu sute și mii de ani înainte.

Omenirea cultă,—și din fericire o mică parte din ea—pune azi mai multă bază pe toate sofizmele Epicurienilor care se încercau să propage un cult adresat plăcerilor și pântecelui, decât pe aceia ce au auzit, au văzut și ne povestesc într'un mod simplu oamenii sfinți ai lui Dumnezeu. Dar pilda rea, exemplul detestabil, are aproape totdeauna următori; cele mai curioase și mai murdare înjghebări omenesti, au avut totdeauna adepți; și astăzi aceste exemple reprobabile au imitatori, ba uneori apostoli fanatici, cari fac loc înainte și largesc canalul infamiei. Domnul președinte al congresului de științe ținut la Târgoviște în România—notați bine—zicea adresându-se celor câțiva preoți ce se aflau în sală: «Va veni vremea, când oamenii de știință vor fi preoții omenirii». Ernest Renan nu zicea doară: «Științei trebuie să-i ridicăm altare; ei trebuie să-i aducem toate jertfele ori cât ar fi de costisitoare, pe ai ei apostoli trebuie să-i venerăm ori cât de cruzi ni s'ar înfățișa, pentrucă știința, singură va rezolvi toate enigmele, și va duce omenirea la o fericire desăvârșită. Și ca să contrabalansăm acest rol magnific al științei, vom pune pe acești preoți ai ei să le vorbească savantul istoric profesor A. D. Xenopol.

«Omul va ajunge să stăpânească multe din fenomenele naturei; multe altele însă i se vor împotrivi și-l vor stă-

«pâni pe el». Mai departe, vorbind despre problema înțelegerii lumii, atribue două forme ale raportului vieții cu universul: cea animală, pentru care problema nici nu e pusă, și cea omenească, pentru care ea există fără putința dezlegării, rămâind numai cu chinul unei zadarnice șfârșiri. Și continuă: «Dacă e sens în lume, atunci trebuie să fie și o a treia formă, care să aibă nu numai năzuința, ci și putința pătrunderii tainei lucrurilor. Această a treia formă, e Dumnezeu». [A. D. Xenopol—Rășnovul de lângă Brașov—Vieața Rom. 5—6 912]. Mai slăbiți deci cu osanale știința, lăsați preoții lui Crist și jertfele, și nu-i goniti încă. Vă loviți de imposibil, și tot nu «dați cele ce sunt ale Cesarului Cesarului, și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu».

Diș cele de mai nainte se vede cu câtă ușurință pilda rea își face adepți; Apostolii lui Hristos au întâmpinat greutăți, asprimea vremii, barbariile timpului, numai pentru a răspândi în omenire «Vestea bună a Mântuitorului. Cesti de azi stau numai și debitează ineptiile lor, pe care par'că un vânt favorabil le aruncă în cele patru colțuri ale lumii.

Iată pentruce par a se potrivi așa de bine azi cuvintele Sf. Grigorie Theologul, când zice că se pare că ne-a părăsit cu totul azi pronia divină. Peste tot par'că s'a lățit această cangrenă a vremilor moderne, care prin insinuări scandaloase și uneori sub adăpostul forței civice caută să-și facă loc până și în sufletele celor mici și slabi. Vrea să ne spulbere orice speranță de regenerare a omenirii viitoare, inoculează baccilul său otrăvitor de timpuriu, sau numai pregătesc terenul, pentru aceste neputincioase visuri. «Preceptele cuvioase, lămurirea virtuților creștine, desvoltarea cestiunilor de morală practică, ocupă spiritul cu o ordine de idei superioară interesului personal», zice d-nul I. Găvănescu în prefață la Etica sa. Acestea trebuiesc sădite în sufletul tinerimei, iar nu injuriile ce debitează

D-rul Thiron în pamfletele sale, și care sunt o rușine pentru noi și pentru instituțiile noastre de înaltă cultură.

«Sugestiunile primite din ideile unei cărți bine scrise «cu conținut moral, devin forțe impulsive, împingând direct la acte morale sau forțe inhibitorii față cu pornirile anti-sociale» zice tot d-nul Găvănescu.

Observăm deci, că pe lângă atâția dușmani vădiți ai creștinismului au mai fost totuși mulți alții, cari n'au încetat a dovedi că această religie e totalitatea unor dogme și principii de un cuprins moral sublim. Iar această dovedire o facem tot cu oameni de știință pentru a nu aduce dovezi de origină divină, căroră acești moderniști moniști, materialști, liberi-cugetători etc, le atribue o sancțiune dubioasă. D-nul Christu Negoiescu, zice într'o conferință: «Virtuților dictate de religie se datorește toată «educația primită de părinții și străbunii noștrii, după cum «lipsei acestei educații religioase, se datorește reaua stare «de lucruri existentă, criza morală și degenerarea fizică pe «care cultura modernă n'a știut nici s'o preîntâmpine, nici s'o combată». Intr'adevăr ne întrebăm ce a făcut oare modernismul, ce îndrumări a dat el omenirii către un progres moral? Afară de unele servicii, aduse științei, cu ce au sporit morala socială, Darwin, Haechel, Lamarck, Büchner și alții... ejusdem farinae? Cu nimic; ba ce e mai mult, se pare că adepții acestor noi soiuri de filosofii, nu știu ei însuși ce vor. Alfred de Musset, se exprimă în poezia sa «Speranța în Dumnezeu» cam așa: «Mă «turbură fără să vreau infinitul, nu mă pot gândi la el, «mintea mi se înspăimântă de a nu-l putea cuprinde și totuși de a-l vedea». Alții fac în momente lucide, mărturisiri solemne: J. J. Rousseau fiind întrebat ce trebuie să cugetăm despre problemele eterne, a zis: «Nu știu». Iar Voltaire, fiind întrebat de un amic dacă e convins de falșitatea religiei, a răspuns: «Tu ești fericit (fiindcă crezi) dar eu... eu nu».

În timpurile mai noi, celebrul materialist Gustave Le Bou într'o conferință tratând despre nașterea și perderea materiei ținută la Ostenda în August 1907, încheie astfel:

«Inceputul și sfârșitul lucrurilor, face parte din marile taine ale universului, și asupra cărora știința nu ne poate da decât slabe licăriri într'această noapte adâncă».

Prin urmare, chiar singuri susținătorii acestor aberațiuni, sunt învăluiți de o ceață nepătrunsă, când e vorba de problema aceluia infinit, pe care noi sub o altă formă îl numim Dumnezeu. Și dacă știința a inventat sau va mai inventa, ea totuși în chestie spirituală de credință nu numai că nu va născoci, dar nimic nu ne va zdruncina: «au nu pre înțelepciunea veacului acestuia Dumnezeu a numit-o nebunie»? Cel mult, pe baza acestor sublime principii creștine, ar putea să-și clădească o etică modernă, care fiind o compilație va trăda-o originalul; iar pe de altă parte fiind lipsită de sancțiunea divină va pierde o și pe cea morală, și atunci—de sigur—frica, argumentul compact va fi imboldul, călăuza sentimentului moral. Dar... «nu de frică ci de datorie trebuie să se ferească cineva de rău» zice Democrit.

După aceste cercetări, vedem cam ce se petrece în omenirea așa zisă cultă, vedem câtă desorientare domnește în lagărul acelor ce se pretind inimicii lui Dumnezeu.

Și dacă acestea se întâmplă, dacă zvârcolirile crierului lor sunt atâta de infructuoase, oare acest «fiu risipitor»—modernismul— nu vede că n'are ce mânca în depărtarea spre care s'a avântat? Mai e oare mult până își va veni în fire și se va porni din nou spre patria sa?

VI.

Celebrul La Fontaine a scris o fabulă intitulată: «Căruțașul înămolit», al căreia erou blestemă, invoacă zeii, dar căruța tot nu se urnește; deodată însă, aude o voce stri-

gându-i astfel: «la șcama de unde vine piedica ce te reține. la mai întâi de pe fiecare roată nomolul acesta blestemat ce până la osie o acopere. la târnăcopul și dă la o parte pietrele, și vezi de astupă făgașul».

Până aici, noi n'am făcut altcevă, decât cași acel căruțaș, am văzut că nu progresăm, dar trebuie să vedem de unde vine piedica care ne reține, să dăm mocirla într'o parte, și să procedăm la astupatul făgașului.

Credința, este o formă, ori o reprezentare a voinței noastre, un act volițional; este în puterea voinței noastre de a crede ori nu existența unei ființe superioare, sau justeța unei manifestări religioase: «Quod volumus, facile credimus». Ființa umană—în parte—a alterat această voință, făcând din ea adeseori ecoul ambițiilor, mai ales în chestiunea acelei «sete după necunoscut». Pe de altă parte, câte exemple de asemenea denaturare nu vedem noi astăzi, în urmărirea diferitelor credințe politice! Voința denaturată azi, este o cauză a decăderii noastre morale. Dar ca să poată preface cinevă un obiect sp. ex., trebuie să fie stăpân pe dânsul, trebuie să aibă toată libertatea de a o face. «O, omule; pus'am înaintea ta foc și apă, către care vei voi, vei tinde mâna ta» zice Domnul. Prin urmare omul e liber, stăpân pe voința sa, și o auzim aceasta din chiar gura ziditorului fără să ne-o mai demonstreze «culții» de azi. Aceasta s'a numit mai pe urmă voință liberă, liber arbitru etc., de unde derivă apoi libertatea gândirii și libertatea acțiunii. Fiindcă în imperiul teocratic, voința lui Dumnezeu a fost superioară totdeauna celei omenești, de aceea noi credem de fapt într'o liberă voință, determinată totuși de elementul supranatural. A fost deajuns ca voința umană liberă, să iasă de sub scutul celei divine, pentruca momentan să se întâmple «înnomolirea». Această eșire, această eliberare absolută de sub atracțiunea forței divine, a făcut din ființa omenească o ființă cu de-

săvârşire speculativă, care neavând în cele din urmă o bună călăuză, am văzut la câtă rătăcire a ajuns. Când însă spiritul uman ş'a definit el însuşi această libertate a voinţei, când s'a convins că «a voi este a putea», n'a mai cunoscut margini acţiunilor sale. A fost deajuns un succes aparent, ca el să fie înconjurat cu o beţie de cuvinte mari şi sonore, iar în cele din urmă să fie decretat, închipuindu-şi că a fost deja şi impus. Deşi nimic n'a fost creat —căci nimic nou sub soare—ci numai s'a afirmat în chip omenesc existenţa unor drepturi sau libertăţi oarecare, s'a trâmbiţat, s'a făcut atâta zgomot şi atâta paradă de bâlcu împrejurul lor, că mulţimea curioşilor a fost atrasă şi asurzită cu un torent de vorbe. Şi aşă după cele trei principii; «libertate, egalitate, fraternitate», s'au proclamat pe rând, libertatea gândirei, a conştiinţei şi a presei. Dar unde au fost ele încătuşate? Imi face aceasta impresia unui şcolar leneş, care după ce i s'a dat din graţie o notă, se plânge fiecăruia că a fost persecutat... Şi nu e de mirare că aceşti... mari sociologi, moralişti ai omenirii au decretat şi vor mai decretă încă, ci e o deriziune modul cum vreau să înfăptuiască aceste principii. Astfel ziarul român «Viitorul» publică în No. 919 din 14 Iunie 1910 un foileton intitulat: «Morală viitorului». Intre altele, autorul conchide: «Ideia creştină nu e lipsită de defecte; şi prin «predilecţia ce are pentru ascetism—prin ura pentru frumuseţea fizică—constitue chiar un pericol grav(!) pentru «dezvoltarea artei pornografice». Va să zică acesta este idealul? Ruşine secolului în care trăim, de trei ori ruşine aceluia crier omenesc, care târăşte fiinţa umană în locaşul corupţiei şi al desfrâului! De aceea a zis bine Voltaire, că «chiar dacă Dumnezeu n'ar exista, ar trebui să l inventăm noi», căci El a făcut pe om bun dintru început; şi dacă a devenit rău, aceasta s'a întâmplat numai din cauza acelor instituţiuni pretinse civilizatoare, care l-au pervetit,

turburând în sufletul lui echilibrul și armonia primitivă pe care o stabilise creatorul. Ce sunt însă aceste instituțiuni detestabile ale modernismului, decât produsul unor neînfrânate libertăți de conștiință, de gândire și de tipar?!

Să vedem deci mai departe, ce e de făcut cu această îngăduință, această rău înțeleasă libertate în genere, care produce dezordine morală în omenire.

VII.

S'a zis mai înainte, că Dumnezeu a înzestrat pe om cu libertate și rațiune, dar nu i-a permis să abuzeze, ci i-a pus ca o condiție sine qua non să iubească pe ziditor—adică principiile mântuitoare—și să trăiască așa fel, ca să-și asigure viața de veci. Biserica, credința noastră, a fost întemeiată în scopul fericirii umane; ea nu atentează la libertatea cugetării ori a acțiunii, ci din contra, învățând că nu suntem slobozi a călca principiile divine, ne ferește de a abuză de libertate. Răul, nu există în lume ca noțiune separată; el e totdeauna abuzul binelui. Diferitele medicamente ce se iau spre folosul sănătății în doze anumit prescrise, ori ar avea o urmare funestă luate dintr'odată în mare cantitate. Dar «toate îmi sunt date spre folosință, ci nu toate îmi sunt de folos» zice sf. Apostol. Noi avem înțelepciune, pentruca să știm a distinge binele de rău; să utilizăm binele, adevărul, frumosul, și să încunjurăm răul. Suntem liberi, dar să vedem până unde, căci toate au o margină. Negreșit, toate acestea se cer unei minți sănătoase și întregi; când însă integritatea acestor facultăți a fost atinsă, de sigur nu ne putem aștepta de cât la aberațiuni, și știm că legile omenești au avut grijă să creieze anumite aziluri pentru aceste conștiințe deplasate... Creștinismul este religia milei și a îndurării; de aceea și noi față de această decadentă morală ne pătrundem de îngrijorare și de milă totodată. De îngrijorare pentru vii-

torul omenirii, de milă pentru acești rătăciți. Ci totuși trebuie luate măsuri față de acest curent nenorocit, ale căruia pricini ar fi trei, după cum trei sunt libertățile atinse.

a) *Conștiința*, adică percepțiunea internă a tuturor actelor psihice ale vieții noastre. Totalitatea acestor stări sufletești formează ceea ce se chiamă fondul intern al fiecăruia, convingerea intimă a individului. Când vrem să vorbim despre o libertate a conștiinței, înțelegem așa dar, că fiecare poate avea ideile sale, convingerea «crezul» său propriu. La cea mai mare parte dintre adepții filozofiei necreștine, această convingere intimă—poate—fiind față cu noi alterată din cauza premiselor ei eronate, lesne de înțeles, că crezul lor lipsit de sancțiune divină, nu poate satisface cerințele sociale sufletești ale omenirii.

b) *Actul gândirii*, constă în perceperea diferenței dintre impresiuni, adică în unificarea impresiilor identice și separarea celor diverse. Facultatea crierului omenesc de a stabili raporturi între impresiuni, ori idei, însemnează a judeca. Ori, judecățile noastre, aceste raporturi între idei, numai atunci există pentru alții, când le manifestăm prin actul vorbirii. Libertatea de exprimare a judecăților noastre, constituie ceea ce se chiamă «libertatea gândirii». Câtă vreme această libertate o manifestăm stabilind raporturi juste între idei, ea e bine înțeleasă; din moment ce alunecă pe panta fanteziei omenești, e detestabilă.

c) *Presa*, ar însemna totalitatea fixării judecăților omenești înscris. Dela invenția tiparului, aceasta a devenit prin lățirea ei și un mijloc de manifestare a opiniei publice, dar și manifestarea urei și a patimelor omenești; mai mult încă, s'a zis că presa este o forță însemnată, în stat. După realitatea judecăților ce cuprinde și a ideilor ce propagă, presa se divide în două: moderată, când expune lucruri reale și folositoare societății, și la din contra, e detestabilă, rea. Acum, ori câtă libertate ar avea un om teafăr,

în deplinătatea facultăților, de sigur el nu va comite acțiuni reprobabile; pe când din contra, deschideți porțile ospiciilor și ale temnițelor, și veți vedea...

Am ținut să facem aceste constatări, pentruca stabilind legătura de fapt între acestea și cele zise mai înainte, să vedem cât de mult s'a denaturat adevărul prin această filozofie a minței omenești. S'a dovedit în nenumărate cazuri, că tocmai acei ce propagă aceste nesfârșite libertăți, fac din ele un mijloc de a parveni, și odată ajunși, comit cele mai scandaloase atentate la libertatea altora și răul se propagă.

VIII.

Filozofia nesinceră a minței omenești, a denaturat adevărul în orice direcție, iar cei ce propagă aceste libertăți rău înțelese sunt de o patentă rea credință. Se emit teorii de acele imposibile de realizat, care adeseori învârtesc capul mulțimei inconștiente, și care duc la sfârșit funest societatea, probă teoriile socialismului, comunismului, monismul și neomalthusianismul modern. Această filozofie, cu pretinsa-i ideie de regenerare a omenirii pe baze libere de orice precepte de credință religioasă, acest infam «mixtum compositum», nu poate nici într'un caz să dea omenirii pe acel «modus vivendi» necesar ei.

Și la aceste insinuări scandaloase ale unor criere desechilibrate, societatea ce face? Oamenii de știință debitează tot felul de precepte, văd pieirea societății aci în normala îngreurare a mijloacelor de trai, aci în deținătorii marilor proprietăți. Marii economiști politici au vedenii și mai grave, pronunțând discursuri cu idei tendențioase, iar din acest amalgam de soluții, societatea naivă care preferă totdeauna spoiala frumoasă unui fond cât de serios, alege ceea ce o desfătează la prima vedere. De aici încep osanale, imnuri și triumfuri auguste, pentru autorii acestor orândueli mincinoase, iar d-lor le convine aceasta lucru mare. Peste câtă-

vă vreme alții iau locul anteriorilor, și așa zgomotul, parada, fastul se ține lanț. Am putea face o mică asemănare din cele ce se petrec într'o anumită parte a omenirii astăzi, cu acei saltimbanci de bâlcu, cari răcnesc, se bat cu pumnii în piept, trag sfori pe nas de le scot pe gură, și câte și mai câte, pentru a asurzi lumea și a o atrage spre dâșii. După ce te-ai convins de șarlatanismul lor, treci mai departe și alții te iau în primire, iar la urmă vezi că te-ai ales cu o pierdere de vreme. Peste tot locul se vede azi numai interesul, setea de glorie, goana după laurii nemuririi, pe cari acești abili moderniști le pun drept țintă străduințelor lor amăgitoare. Iată pentru ce ziceam că libertatea pe care creiatorul a lăsat-o neatinsă în om, este impietată de acești corupători ai conștiinței publice și târâtă după bunul lor plac. Este aceasta o întrebuintare în bine a libertății cu care suntem înzestrați? Au făcut aceste spirite măcar ceva spre progresul sufletesc al omenirii de care zic că-i doare inima?

Și dacă sfânta noastră credință propagă atâtea virtuți sublime, dacă prin ea se respectă bunurile și agonisita fiecăruia, dacă singură ea are tendința să ridice genul uman la adevărata fericire, luminându-l pe om despre adevărata concepție a chemării sale, nu e oare o pierdere de timp a mai stă de vorbă cu niște conștiinți deplasate?

În definitiv, încetarea acestor libertăți rău înțelese, ar fi salvarea omenirii, îndrumarea pe o cale morală superioară, și totodată, cea mai sigură călăuză către idealul societății creștine. Este timpul, ca omenirea să înțeleagă, că în zadar se va trâmbița cuvântul civilizație, dacă aceasta nu se va clădi pe temeiul obiceiurilor sănătoase și morale.

E prea timp, ca societatea secolului al douăzecilea să aleagă între sublimitatea credinței creștine strămoșești și relativitatea—ori mai bine zis—Între falzitatea concepțiilor umane. Tertium non datur.

Pr. Dim. N. Ștefănescu.
Călugăreni—Botoșani.

Caracterul general al poeziei și forma versului la Ebrei.

Poezia, reflectând mai mult sau mai puțin sentimentele de care este sau a fost inspirat un popor, rezultă dela sine că felul acelor sentimente imprimă poeziei caracterul prin care se distinge de cele al altor popoare, precum și forma în care ea se enunță.

Așa stând lucrul, mai înainte de a preciza caracterul general și forma poeziei la Ebrei, să facem o privire repede asupra sorgintei și naturii sentimentelor de care poporul ebru a fost animat, până în momentul când s'au adunat și codificat cărțile sf. Scripturi ale V. Testament.

Un fapt, întemeiat pe cercetări în toate direcțiunile și cernut prin sita celei mai agere minți, este că însemnătatea poporului ebru, în istoria lumii, se găsește exclusiv numai pe tărâmul religios.

Religiunea a fost pentru acest popor baza statului și puterea care însuflețește viața lui comună. Cu toate acestea, considerat în dezvoltarea aptitudinilor inerente ființei lui, adică în exercițiul facultăților lui naturale, poporul ebru prezintă, pe lângă calități eminamente spirituale cu care a fost dotat, și multe slăbiciuni, adesea chiar grave rătăcirii. Dar, aflându-se sub conducerea divină și pătruns fiind de puterea religiunii, transformează aceste părți obscure în virtuți, pe care le formulează în manifestațiuni etice.

Astfel sensualitatea și lubricitatea, proprii ebreului ca oricărui oriental, se transformă în sentimente curate și în meditațiuni religioase.

Cerbricia și sfidarea se văd unite cu acel zel ardinte inflexibil și triumfător în credința în Dumnezeu și legea dată de El. Timiditatea și descurajarea se prefac pe deoparte în umilință și într'o profundă căință înaintea lui Dumnezeu (sentimente cu totul străine celorlalte popoare din antichitate); iar pe de alta într'un dor arzător și într'un neastâmpăr ce nu-și găsesc liniștea decât în D-zeu.

Toate aptitudinile și dispozițiunile naturale ale poporului ebru se dezvoltă și își ating punctul măririi lor numai la soarele religiunii; toată activitatea lui intelectuală se concentrează și se manifestă numai pe acest teren.

Pe un astfel de câmp, udat de roua religiunii, a răsărit poezia ebraică și numai sub influența ei binefăcătoare a prosperat, a înflorit și-a ajuns la plenitudine.

Legea mozaică, cerând un devotament necondiționat către Dumnezeu, o viață continuă în preceptele și revelațiunile lui, a avut de efect de a pătrunde sufletul teocratului, supuindu-l sieși; dar totdeodată de a deșteptă în el condițiuni etice, idei sublime, cari au trebuit să caute și să-și găsească o formă corespunzătoare.

Forma cea mai potrivită, care să redea expresiunea adevărată a unui suflet în dispozițiunea entusiasmului, este poezia religioasă. Și într'adevăr, în poezia ebraică se reflectă viața intelectuală a poporului ca și a fiecărui teocrat în parte, în ea se exprimă cele mai profunde emoțiuni și cele mai înalte cugetări.

Istoria ne arată și la alte popoare vechi ale Orientului, cu deosebire la Inzi, la Perși și la altele, că între religiune și poezie a fost o unire, la început, o armonie primitivă. Vedem, însă, imediat că poezia a pierdut foarte de timpuriu caracterul religios, înstrăinându-se și devenind pro-

fană. Din cuprinsul și forma primitivă a ei, la aceste popoare, n'au mai rămas decât niște urme izolate, niște sfărâmături împrăștiate.

Așa este cazul, de exemplu la vechii Arabi, înaintea epocii mahometane. Tot astfel s'a întâmplat la vechii Greci; ba ce este mai mult, legătura primitivă între religie și poezie s'a sfâșiat, creindu-se o stare ostilă, în care au intrat foarte de timpuriu preoții cu poezii la Elini.

Așa ceva nu s'a întâmplat la Ebrei. Poezia acestui popor, menținându-se cu multă perzistență pe terenul religioasă, a conservat în același timp caracterul primitivității, care la alte popoare a dispărut lesne și iute. Cu alte cuvinte a fost continuu în plenitatea tinereții și vioiciunii. Poezia sfântă, formând puterea care înlătură tot ce se abate de la manifestările etice, deși s'a menținut într-o pozițiune oarecum exclusivă, totuși ea se dezvoltă liber atât pe terenul liric, cât și pe cel didactic.

O poezie profană, n'a putut răsări și prospera pe terenul israilit. Citarea Cântărei Cântărilor și a psalmului 45, din care s'ar proba existența unei poezii profane, atribuite lui Solomon, se bazează pe o înțelegere greșită. Cu deosebire din Amos, unde se zice: «Vai acelor cari cântă frivolități după melodia nabliului inventându-și instrumente ca David», nu probează altceva, decât că poezia davidică servea de model și că necredincioșii făceau cântece profane după acest tip.

Dar chiar, dacă poezia ar fi luat o astfel de direcțiune blamabilă și pernicioasă, apoi se vede în același timp și fenomenul singular, că ea tinde a se alătura de poezia sfântă, căutându-și aci un punct de reazăm. Un caz de felul acesta prezintă și scrierile apocrife, cari nu sunt decât o imitațiune nereușită, dacă nu o desfigurare completă a cărților canonice.

Opiniunea că poezia la Ebrei și-ar avea origina în îm-

prejurări externe, cu deosebire în evenimente războinice și că la început ar fi avut un caracter eminentemente războinic, găsește o combatere desăvârșită în natura poporului ebru, și nu poate fi considerată decât ca o încercare nenemerită, pentru a explica originea poeziei ebraice.

Afară de aceasta, nu există o epocă așa de eroică, în care să găsim origina poeziei la Ebrei. Epoca judecătorilor n'a putut da naștere unui entusiasm, care să fi cântat victoriile poporului în măsura versului. Nu epocele războinice, ci cele religioase au fost cele mai productive la Ebrei în dezvoltarea și cultivarea poeziei.

Religiunea la Ebrei, raportându-se către poezie ca și cauza către efect, este învederat că dezvoltarea istorică a acestia a trebuit să stea în cea mai strânsă legătură și să meargă mână în mână cu mersul istoric al teocrației. Aceasta fiind determinat și dirijat prin faptele desăvârșite în mijlocul poporului, lirica sfântă a trebuit să fie și ea condiționată, dependentă de revelațiunile divine; cu alte cuvinte ea trebuie considerată ca un ecou fidel al acestora eșit din piepturile pioșilor.

Cu cuprinsul real al poeziei ebraice corespunde și forma ei originală și cu totul singulară, formă ce poartă caracterul primitivității.

Ea cere o formă determinată, în care poate avea loc cea mai mare varietate conform cu naturelul poporului și obiectul ei.

Ca expresiune a entusiasmului, poezia părăsește tonul măsurat al unei cuvântări simple și line. Limba devine dela sine expresivă, agitată, abondentă și curentă. Cu cât pieptul se animează și simțirea este mai vie, cu atât dispozițiunea, dobândind noi puteri, se manifestă printr'o schimbare perceptibilă a vocii și printr'o accentuare particulară a vorbelor. Însăși vorbirea primește un curs regulat, dependentă de diferitele situațiuni ale sentimentului.

Și acest fenomen există chiar în natura limbii de care se servă simțirea aprinsă, sentimentul intraripat.

În genere forma poeziei trebuie să fie corespunzătoare cuprinsului ei.

Cu toate acestea, aruncând o privire comparativă asupra poeziei la diferite popoare, vedem că raportul formei către cuprinsul ei real variază foarte mult.

Mai întâiu ritmul, în care își găsește poezia expresiunea necesară, poate fi mai mult productul curat al unui dar al naturii, sau mai mult creațiunea unei arte. Pe care din aceste două căi apucă și merge poezia unui popor, depinde mai mult de individualitatea lui primitivă, de deosibita lui dispozițiune naturală, de cât de desvoltarea lui istorică.

În poezia tuturor popoarelor, cari se găsesc încă pe întâia treaptă a desvoltării intelectuale, forma nu corespunde întru toate cuprinsului, lăsând mult de dorit și rămânând departe în urma acestuia.

Abondența ideilor, pe cari le isvorăște inima adânc mișcată a unui poet dotat, este naturalmente prea mare, prea puternică, pentruca să poată găsi imediat adevărata expresiune în forma perfectă ritmică; afară de aceasta, cu cât poezia e de o putere mai primitivă și originală, cu atât nu suferă de a fi înghesuită în forma riguroasă a ritmului, ci tinde a-și creea o formă nouă corespunzătoare cu geniul limbii, care formă, deși creiată în momentul unui entusiasm, nu ajunge cu toate acestea în primele încercări la o armonie perfectă a limbii ritmice.

Când poezia progresează liniștit, perfecțiunea formei nu întârziază de a se ivi; dar numai după multe și succesive încercări reușește pe deplin. În genere ea atinge punctul culminațiunii numai când și-a găsit simetria ritmică pentru expresiunea simțirii și prin aceasta pentru sentiment.

Din contră, vedem că decadența poeziei începe pretu-

tindeni unde s'a cultivat forma în prejudețiul ideilor. Națiunea ebreă, chemată a fi depozitară revelațiilor divine și prin această chemare destinată a desvoltă pe deplin adevărurile religioase, s'a mulțumit cu forme simple în poezie, fiindcă pentru spiritul ebraic forma are o semnificațiune secundară în raport cu ideile; cu alte cuvinte plenitudinea și sublimitatea cugetărei predomină forma în expunerea lor.

Orice poezie exprimă formal natura ei originală în ritmul versului, adică în așezarea măsurată a vorbelor și propozițiilor, în combinarea varietății ideilor și imaginilor, formând o unitate armonică. Acest ritm poate consistă mai mult în idei, sau mai mult în combinarea armonică a vorbelor. Poezia ebraică s'a ținut numai de ritmul ideilor, numit paralelismul membrilor și prin aceasta s'a conservat caracterul primitivității; căci ideile fiind totdeauna cel dintâiu element predominant și ritmul lor este cel dintâiu care se manifestă.

Paralelismul membrilor consistă în genere în aceea că ideea nu-și găsește expresiunea completă numai într'o propozițiune, ci se desfășură în mai multe membre simetrice, cari corespund unele altora, stau față în față unele cu altele, astfel că dacă vorbirea este ascendentă într'unul, ea devine descendentă în cellalt.

Din punct de vedere al fondului real, paralelismul membrilor poate consistă sau în asemănare și conformitate de idei, sau în opozițiune, ori, în fine într'o legătură progresivă; cu alte vorbe paralelismul poate fi sinonimic, antite-tic sau sintetic.

În ceea ce privește forma, adică îmbrăcămintea ideilor, părțile versului pot constitui un paralelism perfect, cum se prezintă cazul când membrele paralele se compun dintr'un număr egal de vorbe (Prov. 10 1, 5, 7); și invers ele pot da naștere unui paralelism incomplet, la care numărul vorbelor nu este egal.

De ordinar însă membrele paralele au aceeași lungime și numai rare ori se întâmplă ca unul să fie scurt, ceea ce aduce cu sine nu numai o schimbare plăcută, dar chiar produce și un efect energetic, mai ales când ideea este profundă.

Cuprinsul și caracterul poemei determină lungimea și scurtimea membrilor. Lungimea medie a unei linii în poezie, de ordinar dela 7—10 silabe, nu poate deschide însă mai jos de patru sau trei silabe, nici trece peste 12—15 silabe, în care caz ele se găsesc împărțite prin o cezură în două părți egale.

Numărul membrilor cari ocupau versul variază. Ritmul, consistând în arsis și tesis, versul reclamă cel puțin două membre corespunzând unul altuia, care, unite prin paralelism, formează tot.

De aceea distihul este forma primitivă a versului în poezia ebraică.

În această formă, care consistă din două rânduri ritmice ce se raportă unul către altul, găsim expresiunea cea mai simplă a paralelismului membrilor.

Versuri distihe găsim cu deosebire în cartea lui Iov și în părțile vechi ale proverbiilor.

Distihul poate fi la rândul său sinonim, antitetic ori sintetic.

Astfel în cele două membre ale paralelismului sau că se repetă aceeași idee, dar numai cu alte vorbe și în acest caz tot versul nu spune decât același lucru, ex: Ada și Tzila ascultați vocea mea, voi, femeile lui Lameh, înțelegeți cuvântul meu (Gen. 4. 23).

Sau că ideea se enunță pozitiv și negativ, dobândind prin aceasta mai multă tărie ex: «Către tine au strigat părinții noștri și au fost mântuiți.

În tine s'au crezut și n'au fost rușinați.

Ideia adesea se bifurcă în două părți cari exprimă un tot sau numai pozitiv, cum de ex:

«Se vor umplea grânarele tale cu abundență,
Și teascurile tale vor revărsa mustul.

Zi către zi spune cuvântul,
Noapte către noapte dă știința».

Sau pozitiv și negativ, exemplu:

«Păzește, fiule, preceptele tatălui tău,
Dar nu părăsi învățătura mumei tale».

În fine cuprinsul versului se poate împărți astfel ca un membru să cuprindă o idee mai mult decât cellalt. Ex:

«Impărățiile pământului cântați lui Dumnezeu,
Cântați laudă Domnului nostru».

Sau cel de al doilea membru să amplifice și să definească mai bine ideea din celdintâiu. Ex.

«În tine s'au încrezut părinții noștri,
S'au încrezut și tu i-ai mântuit».

În distihul antitetice cel de al doilea membru enunță contrariul ce se zice în celdintâiu. Ex:

«Răspunsul blând înlătură furia,
Dar cuvântul aspru crește mânia».

Câte odată teza și antiteza se găsesc în amândouă membrele Ex:

«Ei strigă, dar nu e nici un mântuitor,
Către Domnul dar nu-i aude pre ei».

Paralelismul cel mai variat este cel sintetic. Acî cel de al doilea membru se continuă și completează ideea celui dintâiu Ex:

«În mâna ta pun sufletul meu,
Tu mă vei mântui, Doamne, Dumnezeu al adevărului».

Sau că motivează prima idee printr'o comparațiune de ex:

«Nu te depărtă de mine căci strâmtoarea e aproape,
căci nu e cine să mă ajute».

Sau în fine ilustrează prima idee printr'o comparațiune. Ex:

«Precum dorește cerbul de isvoare,
Așâ dorește sufletul meu de tine, O, Dumnezeu!»

Paralelismul membrilor nu se mărginește numai la distih; găsim și monostih, adesea tristihe, tetristihe și pentastihe.

Un monostih nu poate forma un vers pentru sine, dar alături cu altele, și de ordin aritmic poate sta foarte bine. Astfel se găsește la începutul cântului, când mișcarea abia ia un avânt Ex:

«Iubite-voiu, Doamne, virtutea mea».

Arare-ori la sfârșitul cântului, când mișcarea își diminuează viteza, când se pierde Ex:

«Domnul va împărăți în veac și în totdeauna.»

Câteodată găsim monostihul în mijlocul cântului Ex:

«Glasul Domnului brăzdează flăcări de foc.»

Versuri de trei și mai multe membre se formează prin amplificarea membrilor, sau prin compozițiuni. Tristihul iarăși poate fi sinonimic, antitetic și sintetic Ex:

«Atunci urmărească vrăjmașul sufletul meu să-l ajungă;
Să calce la pământ viața mea,
Cinstea mea în pulbere s'o arunce!».

Antitetic.

«Dumnezeu aduce iar în familie pe cei răspândiți,
Scoate pe captivi la libertate,
Dar cei abătuți locuiesc în pământ pustiu.»

Membrele paralele într'un tristih pot fi despărțite de unul care se intercalează între ele, Ex:

«Jertfe și prinosuri nu binevoești,
—Urechi mi-ai săpat mie.

Arderi de tot și sacrificii de expiațiune nu le ceri.»

Distribuindu-se ideea asupra a două membre, paralelismul devine un tetrastih, care este sau sinonim sau sintetic. Ex:

In gura lor nu e adevăr.

In inima lor e răutate,
Un mormânt deschis gâtlejul lor,
Limba lor se ascute spre rele.»

In regulă generală tetrastihul se compune sau din două distihuri, sau dintr'un monostih și un tristih; sau, în fine, dintr'un distih și două monostihuri. Cea mai frumoasă formă a lui, însă, este când se compune din două stihuri.

Construcțiunea sa este foarte variată, se poate realiza, combinând sinonime:

a) Distihe antitetice sau sintetice, opunându-se unele altora;

b) Distihe sinonime sau sintetice.

In fine, grupând sintetic.

c) Distihe sinonime ori antitetice, sau sinonime și antitetice,

Combinând,

a) Un distih cu un tristih,

b) Sau două distihuri cu un monostih dobândim un paralelism de cinci membre sau un pentastih care poate varia sub diferite forme.

In scurt vorbind, aceasta e în genere forma versului în limba ebraică, diversele sale combinațiuni, varietatea și frumuseței lui.

Badea Mrașoru.

ACTE OFICIALE

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate :

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat ad interim la departamentul Cultelor și Instrucțiunii,

Potrivit votului Consistoriului Superior Bisericesc din ședințele sale dela 7 și 11 Maiu 1912.

Am decretat și decretăm :

REGULAMENTUL INTERIOR

al

Consistoriului Superior Bisericesc, modificat precum urmează :

CAPITOLUL I.

Sesiunile Consistoriului Superior Bisericesc.

Art. 1. Deschiderea sesiunilor Consistoriului Superior Bisericesc se va face printr'un serviciu religios, la care vor asistă membrii și reprezentantul Guvernului.

Art. 2. După slujba religioasă, membrii trec în sala de ședințe unde D. ministru al Cultelor și Instrucțiunii, sau înlocuitorul său legal, va da citire decretului regal pentru deschiderea sesiunii.

Apoi Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat, ocupând fotoliul preșidențial, în calitate de președinte, printr'o cuvântare de deschidere, va arăta chestiunile cu care are a se ocupa Consistoriul Superior Bisericesc.

Art. 3. Consistoriul Superior Bisericesc se convoacă de două ori pe an: primăvara și toamna și durata unei sesiuni va depinde de numărul și felul lucrărilor ce va avea de rezolvat.

Art. 4. Ședințele Consistoriului Superior Bisericesc nu sunt publice.

Art. 5. Orice discuțiuni cari ar atinge dogmele Bisericii creștine Ortodoxe sunt oprite.

Art. 6. Membrii Consistoriului Superior Bisericesc primesc o indemnizare de câte 20 lei pe zi, pe tot timpul sesiunii, câte un bilet permanent pe căile ferate române, precum și revista «Biserica Ortodoxă Română» și «Monitorul Oficial».

CAPITOLUL II.

Despre biuro.

Art. 7. Consistoriul Superior Bisericesc este prezidat de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat, în lipsă de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Moldovei și Sucevei, iar în lipsa amândorora de către Prea Sfințitul Episcop, cel mai vechi în hirotonie.

Arh. 8. Atribuțiunile Inalt Prea Sfințitului Președinte sunt: de a păstra ordinea în ședințe, de a priveghea stricta observare a regulamentului și a păstra rândul membrilor cari au cerut cuvântul.

Inalt Prea Sfințitul Președinte are dreptul a interveni în debateri, spre a chema la ordine pe vorbitorul care s'ar abate dela regulament, sau ar face chestiuni personale, ori ar lipsi dela buna cuviință.

Art. 9. La începutul fiecărei sesiuni, Consistoriul Superior Bisericesc alege prin vot secret sau prin aclamare 4 secretari.

Art. 10. Indatoririle secretarilor sunt: a face apelul nominal în ordinea erarhică, a priveghea și redacta, sub supravegherea Inalt Prea Sfințitului Președinte, sumarele de

ședințe, a da citire actelor depuse la biuro, a însemna voturile și în genere a îndeplini toate lucrările de cancelarie în ședințe.

Art. 11. Lucrările de cancelarie ale Consistoriului Superior Bisericesc se vor îndeplini de către directorul și celalt personal al cancelariei Sf. Sinod, care va fi mărit și remunerat potrivit cu sporul lucrărilor.

Consistoriul Superior Bisericesc va avea doi stenografi.

Art. 12. Indatoririle directorului vor fi: revizuirea și corectarea notelor stenografice, a sumarelor și a discuțiilor ce se vor trimite spre tipărire, păstrarea și orânduirea arhivei și bibliotecii Consistoriului Superior Bisericesc, precum și îndeplinirea tuturor lucrărilor de cancelarie.

CAPITOLUL III.

Despre ședințe.

Art. 13. După deschiderea ședinței, se va face apelul nominal de către unul din secretari.

În fiecare ședință, Consistoriul Superior Bisericesc apreciază motivele invocate de membrii absenți și hotărăște asupra cererilor de concedii. Hotărârea se va comunica celui în drept de către Înalt Prea Sfințitul Președinte.

Art. 14. Ministrul Cultelor și Instrucțiunii asistă la deliberările Consistoriului Superior Bisericesc cu vot consultativ.

Administratorul Cassei Bisericii poate asista la dezbaterile Consistoriului Bisericesc.

Art. 15. Ședințele Consistoriului Superior Bisericesc se țin în zilele și orele indicate de Înalt Prea Sfințitul Președinte cu asentimentul membrilor.

Art. 16. Consistoriul Superior Bisericesc ține ședințe în toate zilele de lucru, afară de Duminici și sărbători.

Art. 17. Consistoriul Superior Bisericesc lucrează cu majoritatea membrilor în exercițiu.

Art. 18. După apelul nominal se citește sumarul ședinței precedente.

Discuțiile Consistoriului Superior Bisericesc se vor publica în «Monitorul Oficial» și revista «Biserica Ortodoxă Română».

Art. 19. Fiecare membru este în drept să ceară modificarea redactării sumarului. Votul Consistoriului decide.

Art. 20. După cetirea sumarului ședinței Consistoriului Superior Bisericesc, își începe lucrările conform cu ordinea de zi.

Ordinea de zi se fixează și se comunică de președinte la începutul fiecărei ședințe, ținându-se seamă de lucrările curente și de toate propunerile făcute.

Art. 21. Nici un membru nu poate vorbi decât după ce a cerut și a obținut cuvântul dela Inalt Prea Sfințitul Președinte. Fiecare membru poate schimba rândul cu un alt vorbitor.

Art. 22. Nici un membru nu poate vorbi decât de două ori în aceeaș chestie afară de cazul când Consistoriul va hotărî altfel.

Art. 23. Fiecare membru este liber a vorbi pentru păzirea regulamentului, pentru chestiunea personală, sau pentru a explica înțelesul cuvintelor sale, în asemenea cazuri, asemenea chestiuni au întâietate și nu se poate lua cuvântul decât odată.

Membrul vorbitor, se adresează către I. P. S. Președinte, membrii ierarhi și membri, în chipul următor: Inalt Prea Sfințite Stăpâne.

Art. 24. Raportorii comisiunilor pot vorbi ori când va trebui să dea lămuriri asupra chestiunilor în discuție.

Art. 25. Numai I. P. S. Președinte poate întrerupe pe vorbitor, și aceasta numai pentru păzirea regulamentului și chemarea la chestiune.

Art. 26. Inalt Prea Sfințitul Președinte, cu aprobarea Consistoriului Superior Bisericesc, poate opri pe un orator de a mai vorbi în aceeaș chestiune și în aceeaș ședință, când a fost chemat la ordine de două ori.

Art. 27. Reclamațiunile ce se vor ivi cu privire la ordinea de zi, precum și chestiunile prealabile, au preferință înaintea chestiunilor fixate în ordinea de zi.

Art. 28. Chestiunile prealabile cele referitoare la primirea sau înapoierea proiectului sau propunerii în discuție, chestiunile de amânare și amendamente, se pun la vot înaintea propunerii principale.

Art. 29. Cinci membri cerând închiderea discuțiunii,

I. P. S. Președinte consultă Consistoriul Superior Bisericesc, dacă trebuie sau nu să se închidă discuțiunea.

CAPITOLUL IV.

Despre comisiuni și voturi.

Art. 30. Orice chestiune sau propunere ar veni înaintea Consistoriului Superior Bisericesc, ori se rezolvă imediat, sau se trimite comisiunilor respective.

Art. 31. Pentru studiul chestiunilor prevăzute în lege, se aleg următoarele comisiuni:

- a) Comisiunea de petițiuni;
- b) Comisiunea pentru parohii și schimbări în Statul clericului parohial;
- c) Comisiunea pentru programele de studiu și regulamente, de ordine și disciplină ale seminariilor clericale, facultății de teologie și internatului teologic, precum și relativ la programele învățământului religios din celelalte școli;
- d) Comisiunea pentru întreținerea bisericilor, monastirelor și clerului, precum și pentru alcătuirea regulamentelor privitoare la buna funcționare a bisericilor și monastirilor;
- e) Comisiunea pentru zugrăviri și construcții de biserici și recomandarea preoților meritoși;
- f) Comisiunea pentru cântările bisericești;
- g) Comisiunea pentru cercetarea cărților didactice pentru învățământul religiei în școale;
- h) Comisiunea pentru imprimarea, cercetarea și îndreptarea cărților de ritual.

După propunerea a 7 membri se pot institui comisiuni cu caracter prelungit, pentru studierea a anumite chestiuni.

Art. 32. Pentru chestiunile neprevăzute și cari s'ar mai ivi înaintea Consistoriului Superior Bisericesc și ar necesita un studiu deosebit, se vor institui comisiuni adhoc.

Art. 33. Comisiunile dela litera *b*, *c*, *d*, *g* și *h* sunt permanente.

Permanența se înțelege dela o sesiune la alta.

Inalt Prea Sfințitul Președinte, va trimite comisiunilor permanente lucrările venite în sesiuni spre a fi cercetate și a se referi asupra lor la deschiderea sesiunii ordinare.

Art. 34. Toate comisiunile se vor compune din câte trei membri.

Art. 35. Membrilor din comisiunile permanente li se vor acorda o indemnizare, socotita dupa zilele de lucru.

Art. 36. D-nul Ministru al Cultelor si Instructiunii, face comunicari si propuneri Consistoriului Superior Bisericesc. Ele se vor rezolva potrivit legii si regulamentului.

Art. 37. Fiecare membru este in drept, in limitele legii, a face propuneri privitoare la disciplina si administratia preoteasca.

Asemenea propuneri spre a putea fi puse in discutie de catre biurou trebuie sa fie sustinute de cinci membri.

Art. 38. Petitiunile venite la Consistoriul Superior Bisericesc, se trimit la comisiunile respective. Opinia comisiunii se supune cu osebit referat Consistoriului spre aprobare.

Petitiunilor sau altor hartii ce ar veni la Consistoriu si ar cuprinde expresiuni necuviincioase nu li se vor da curs.

Art. 39. Comisiunile au dreptul de a cere prin biurou orice acte, informatiuni si stiinte relative la lucrarile lor dela autoritatile respective.

Art. 40. Comisiunile permanente sunt obligate a depune raport asupra tuturor lucrarilor ce li s'a incredintat la sesiunea ordinară imediat urmatoare; iar celelalte comisiuni isi vor depune raportul in termen de trei zile libere.

Art. 41. Voturile Consistoriului Superior Bisericesc sunt secrete sau pe fata.

Ele se vor face cu bile, iar votul pe fata prin apelul nominal sau prin sculare si sedere.

Art. 42. Votarea secretă se va face atunci când o va cere membrii.

Art. 43. Inalt Pea Sfantitul Preşedinte si secretarii votează întotdeauna pe urmă.

In caz de paritate de voturi, I. P. S. Preşedinte decide majoritatea, de aceia I. P. S. Preşedinte votează pe fata si biuroul insemnează cum s'a expediat acest vot, pentru sau contra, spre a se putea face uz de dansul in cazul mentionat pentru deteriorarea majoritatii.

In caz de paritate de voturi si in cazul când I. P. S. Preşedinte s'ar abtine dela vot, paritatea de voturi insemnează căderea propunerii.

Art. 44. Oricând 10 membrii vor socoti că este trebu-

ință a se introduce vre-o modificare în regulamentul Consistoriului Superior Bisericesc, vor face pentru aceasta o propunere subscrisă de dânsii.

Această propunere se va ceti în trei ședințe succesive, după aceste trei cetiri, dacă Consistoriul cu majoritate de $\frac{2}{3}$ va luă propunerea în considerație, o va trimite la o comisiune specială spre a face modificările cerute.

Ministrul Nostru Secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului decret.

Dat în Castelul Peleş, la 22 August 1912.

CAROL.

Ministru cultelor și
instrucțiunii ad interim,
C. C. ARION

No. 3.776.

CUVÂNTAREA

I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei PIMEN, pronunțată în ziua de 21 August a. c. în biserica catedrală metropolitană, cu prilejul deschiderei congresului general al cântăreților bisericești.

Cu deosebită mulțumire sufletească întâmpin pe cântăreții bisericești de sate și orașe din țară, adunați aici în strălucita catedrală a Mitropoliei Moldovei și Sucevei, al cărui fericit ctitor este vrednicul de amintire mitropolit Veniamin Costache.

Această întâmpinare e cu atât mai scumpă, cu cât mie mi-a fost dat să prezidez în această biserică adunarea tuturor cântăreților bisericești ai Bisericii Ortodoxe Române cari s'au întrunit pentru întâiași dată în Iași.

Serbarea aceasta este mare pentru noi toți, fiind strâns

legată cu înșăși vieața noastră națională, căci sub cupolele acestei biserici se află în clipa de față, reprezentanții Bisericii noastre, acei cari au chemarea de a cânta poporului nostru, înălțându-i sufletul, atât în momentele mari ale vieții de prăsnuire și bucurie, cât și în momentele triste de durere și nenorocire.

Cântărețul bisericesc este un slujbaş de mare însemnătate în vieața noastră bisericească și chiar națională, căci lui i-a fost dat din timpurile cele mai vechi, a fi conducătorul luminei și credinței în satele noastre.

Sunteți urmași vechilor dascăli bisericești și luminătorilor poporului român. Căci înainte de a fi o școală și un învățător în satele de pe plaiurile românești, a fost cetirea și cântarea bisericii noastre, întâiul imbold de înălțare a sufletului, iar preotul și dascălul satului primii conducători.

Până azi încă stă în mintea poporului român, marele servicii, pe care dascălii de biserică le-au adus poporului sătesc pe vremuri.

Iară denumirea de dascăl, dată modeștilor slujbași ai bisericii, cuprinde în sine ideia de lumină și conducere sufletească.

De aci a și plecat rolul lor, căci vechii cântăreți bisericești, au fost cu adevărat și dascăli neobosiți ai poporului, cari prin cântarea și cetirea lor, au învățat pe strămoșii noștri rugăciunile către Dumnezeu însuflându-le prin aceasta și dragostea neclintită de lege și moșie.

Acum vremurile s'au schimbat, sarcinile s'au împărțit. Azi în fiecare sat avem un învățător sătesc. Dar cu aceasta nu a încetat și nu va înceta frumoasa chemare a cântăreților bisericești.

Dacă în trecut dascălii bisericești erau adevărații luminători ai poporului, întărindu-l în credință și mângâindu-l prin cântările și cetitul lor, atât în zilele bune cât și în cele grele, azi ei pot fi în mijlocul aceluiaș popor, însemnați factori de propășire.

Căci păstrând cu sfințenie bunele noastre tradiții creștine și naționale, fiind totdeauna pilde vii de viață curată în ochii semenilor lor, răspândind pururea bunele moravuri și mai ales diferite meșteșuguri în popor, cu aceasta vor contribui în mare măsură la îmbunătățirea vieții morale și materiale a poporului nostru sătesc.

Aceasta e desigur frumoasa chemare a cântăreților bisericești, pe care ei trebuie să o îndeplinească spre cinstea lor și binele țării.

Recunosc nu numai eu, ci și Sf. Sinod, așezământul cel mai înalt al Bisericii și țării noastre naționale și guvernele țării, ca și oamenii de bine, că este o datorie ce se impune pentru demnitatea țării și a Bisericii noastre, ca să se îmbunătățească starea D-voastră. Sunt sigur, că această dreaptă cerere a voastră va găsi ascultarea așteptată. Dar aceasta nu e destul.

«Nu numai cu pâine va trăi omul ci și cu tot cuvântul lui Dumnezeu.»

Se cuvine adică să lucrăm cu mai multă muncă și dragoste pentru poporul nostru. Trebuie să lucrăm, căci suntem între cei dintâi chemați la această lucrare de înălțare a poporului sătesc, din rândurile căruia aproape toți facem parte. El însuși cere aceasta dela noi, așteptând să-l slujim cu dragoste.

Și când preoții ca și cântăreții bisericești vor fi sprijiniți cu toată puterea mișcătoare de rădicare a poporului românesc, înlesnindu-i luminarea și înălțarea sufletului lui, vor fi câștigați pentru totdeauna stima și iubirea sa recunoscătoare.

Ați venit la Iași în foarte mare număr.

În numele Ieșenilor vă zic *bine ați venit* și doresc, ca petrecerea voastră în acest oraș, bogat în monumente și tradiții istorice, să vă fie cât mai plăcută și folositoare, ca să puteți astfel păstră, reîntorși în satele voastre, foarte frumcase amintiri.

Noi suntem fericiți, că vă putem afla în mijlocul nostru în așa mare număr.

De aceea nu am cuvinte să laud îndeajuns pe inițiatorii acestui congres bisericesc. Și lauda e desigur, nu numai a mea, ci a tuturor acelor ce văd în această adunare o înfrățire a tuturor românilor adunați din toate unghiurile țării, cari și-au întins bucuros azi mâna unul altuia, stabilind trainice legături frățești și colegiale.

Urez dar, ca această adunare însuflețită de duhul dragostei și al înțelepciunii să aibă urmările dorite.

Fiind cuprins de aceste sentimente și gânduri, vă binecuvintez pe toți ca și pe familiile voastre, și rog pe Dumnezeu să trimită asupra țării noastre toate îmbelșugările, ce-i sunt de nevoie, dăruind și scumpului nostru Suveran sănătate și viață lungă; iar nouă duhul păcii și al dragostei unul către altul spre a fi astfel vrednici urmași ai străviților noștri strămoși.

BIBLIOGRAFIE.

1. *Cinci cuvântări rostite de Episcopul Nifon al Dunărei de Jos la Senat și în Catedrala din Constanța. București 1912.*

În Senat P. S. Nifon a ținut patru cuvântări, toate în sesiunea 1911—1912. P. S. Sa a vorbit despre îmbunătățirea soartei materiale a clerului român, despre noua catedrală din Brăila, despre pământurile bisericilor și ale monastirilor, despre legea învățământului superior și facultatea de Teologie. În catedrala din Constanța P. S. Sa a vorbit în ziua de 21 Maiu 1912 în prezența M. S. Regelui și a Principilor moștenitori. Toate cuvântările sunt interesante și de actualitate. Din ele se vede în deosebi grija P. S. Nifon pentru îmbunătățirea stării materiale și morale a slujitorilor Bisericii Române.

Broșura coprinzând aceste cuvântări se împarte în dar,

fiind tipărită cu cheltuiala D-lui *Iorgu Dumitrescu*, comerciant în comuna Podul Bârbierului din Dâmbovița și care a mai tipărit și alte scrieri după îndemnul P. S. Nifon.

2. *Dare de seamă asupra cursului școalei de cântăreți bisericești din Galați pe anii 1909/910, 1910/911 și 1911/912, întocmită de Episcopul Nifon al Dunărei de Jos. București 1912.*

În darea aceasta de seamă se oglindește întreaga stare materială și morală a școalei de cântăreți pentru Eparhia Dunărei de Jos. P. S. Nifon fiind și un cântăreț bisericesc de prima mână, s'a interesat de aproape și cu toată râvna de această școală. De altfel P. S. Sa lucrează aici, potrivit celor ce afirmă în această dare de seamă: «Muzica bisericească orientală fiind singura muzică cu care Biserica noastră Ortodoxă Română a străbătut veacurile străbune până în timpul de față, este de mare importanță atât pentru cultul dumnezeesc cât și pentru viața religioasă morală a creștinilor și prezintă un viu interes pentru tot Românul creștin Ortodox»,

3. *Credința și Știința, conferință ținută în Ateneul din Giurgiu... de Doctorul Constantin N. Michăilescu, licențiat în științe dela Universitatea din Paris. București 1912.*

Conferința aceasta a fost tipărită cu cheltuiala P. S. Nifon și trebuie să-i fim recunoscători. D-nul Dr. Michăilescu ca un adevărat bărbat de știință a pus în evidență că adevărata știință nu îndepărtează, ci apropie pe om de Dumnezeu. Numai ignoranții, superficialii și pătimișii mai pot fi aderenții materialismului, cari tăgăduesc existența lui Dumnezeu.

D-nul Doctor publică și un întreg catalog de numele celor mai mari bărbați de știință, gloriile și creatorii științei, cari au admis și proclamat existența lui Dumnezeu.

D-nul Doctor termină, spunând că, astăzi o mișcare de reacție în contra călcărilor materialismului asupra domeniului științei începe să se producă în Franța și mai ales în Germania. Adăogăm noi că aceasta se produce și în Anglita și în America.

Conferința merită să fie cetită.

4. *N. Iorga: Mănăstirea Neamțului. Vieață călugărească și muncă pentru cultură. Vălenii de Munte, 1912.*

Intr'o broșură de 89 pagini D-nul Iorga ne dă prețioase informațiuni din trecutul acestei vechi ctitorii domnești din Moldova și care a jucat cel mai însemnat rol cultural. Ne arată pe ctitorii ei și relațiunile dintre această mănăstire și dintre Bistrița, altă ctitorie domnească. Ne descrie câteva din cele mai însemnate manuscrise și din odoarele aflate aci. Ne arată starea ei de decădere și apoi epoca de re-înviere culturală, artistică și morală, creată prin marea reformă a lui *Paisie*, călugăr malorus de peste Nistru, din Pultava. Ne mai vorbește apoi despre urmașii lui *Paisie* și iarăși despre decăderea ei și de certurile dintre mănăstire și dintre Guvernele din trecut.

D-nul Iorga definește scopul ce urmărește prin această broșură astfel: «Intâiu să dea călugărilor din Neamț și de aiurea o icoană a vieții monahale celei cu mai vechi și strălucite începuturi și cu roade mai bogate de gospodărie și cultură, în timpurile cele bune, să le amintească deci folosul ce au adus Bisericii, neamului, țării, înaintașii lor harnici și plini de râvna lucrurilor curate și înalte, cum sunt curate și înalte cerurile spre care se îndreaptă, în avântul ei sigur, credința. Al doilea. să-i ajute pe părinții nemțeni ca și pe cercetătorii cei înțelegători, cuviincioși și însuflețiți de sentimente religioase..... a cunoaște bogățiile de artă și venerabilele amintiri istorice ce cuprinde (mănăstirea), dându-le cetirea ori traducerea în românește a inscripțiilor de pe odoare».

O recomandăm cu tot dinadinsul cetitorilor, căci numai foloase pot avea din cetirea ei.

Costă numai un leu exemplarul.

G...

DONAȚIUNI.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Dr. Drag. Demetrescu, profesor Universitar, care a donat sfintei M-ri Cozia-Vâlcea, obiectele mai jos notate și anume: O cruce sculptată și îmbrăcată în argint cu inscripția: Alexandru și Sabina. O jumătate garnitură mobilă și anume: două paturi de lemn, unul de nuc și unul de brad, 1 garderob, 2 canapele, 2 tablouri, 6 scaune, 2 mese, la paturi două saltele de pae, o perdea de catifea, broda'ă cu o cruce și o poezie dedicată eroilor Mircea și Mihaiu. Jos cu inscripția: p. A. M. Mircea —București; două perdele de borangic la icoanele împărătești; o sobă tuciu cu 8 burlane pentru biserica Bolnița; o potnoze la strana regală; două sfeșnice nouă lucrate în strung pentru vohod.

Se aduc mulțămiri publice Onor. Epitropii a spitalului „Caritatea din Iași“ pentru că a donat bisericii din parohia Ruginoasa județul Suceava, un sfânt Epitaf în valoare de 500 lei.

Se aduc mulțămiri publice Onor. Administrațiunii a Domeniului Coroanei, pentru că a dăruit bisericii din parohia Vălenii Stănișiora din jud. Suceava 12 cărți de ritual bisericesc ediția Sf. Sinod, un rând veșminte preoțești și un baptizier, toate în valoare de 350 lei.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor mai jos notate pentru că au donat bisericii din parohia Săvești jud. Suceava, diferite obiecte și anume: D-nul Vasile Ichim și soția sa un sfeșnic de alamă cu 15 lumânări în valoare de 250 lei și D-nii I. Popovici, Constantin Popescu, Gavrilă Popescu și Ilie Pintilii 5 candelă în valoare de 50 lei.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor notate mai jos, cari au contribuit la construirea și înzestrarea bisericii filiale din satul Bo-

Marcovici 150 lei idem și D-na Natalia Vârnăv 12 minee legate în pânză a 130 lei pentru biserica filială din Spătărești.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor mai jos arătate, care au făcut diferite donațiuni bisericilor din parohia Buzeni, jud. Botoșani, și anume: D-lui avocat S. Marcovici pentru un rând de veșminte în valoare de 200 lei. Preotului D. Apostiu și enoriașilor: M. Bălăucă, V. Ienescu. Smaranda Verdeanu, N. Ponici, C. Ștefănescu, I. Pompaș, D. V. Iacob și alții cari au contribuit la cumpărarea unui rând de veșminte cu suma de 187 lei. D-lui P. Viziteu pentru un analog și o perdeă în valoare de 50 lei. Iliei Ioan și V. Rație câte un acoperemânt pe sf. masă de câte 10 lei. T. Siminiceanu și C. Balan 2 sfeșnice de metal a 20 lei

Se aduc mulțămiri publice enoriașului Ianai Cojocariu din parohia Brăești, județul Iași, pentru că a donat bisericii filiale Cristești o sf. cruce mare a răstignirii în valoare de 50 lei.

Se aduc mulțămiri publice D lui Constantin A. Vetra, arendaș în parohia Talpa-Bâscoveni, jud. Vlașca, care a binevoit a donă bisericii respective un rând complet de veșminte preotești în valoare de 300 lei și o cruce de argint pentru sf. masă în valoare de 50 lei.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor aci notate cari au binevoit a dăruî bisericii din parohia Broșteni jud. Dâmbovița diferite obiecte și anume: D-nu Iancu Teodorescu și soția sa Ioana a dăruit bisericii Sf. Nicolae, Broșteni-Dâmbovița două sfeșnice, două candelile și cărți pentru slujbă în valoare de 150 lei. D-nu Alexandru Vasiliu a dăruit un epitrahil în valoare de 35 lei. D-na Irina I. Bâba a dăruit o sveră la ușile Impărătești în valoare de 20 lei. Preotul Costache Rădulescu o Icoană (Nașterea Domnului) în valoare de 18 lei de care se simțeà trebuință.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Ștefan M. Bădulescu, proprietarul moșiei Conțești jud. Teleorman, care a dăruit bisericii respective 2 icoane Domnul Iisus Hristos și Maica Domnului și o pereche cununii, toate aceste obiecte frumoase și de valoare.

Se aduc mulțămiri d-nei Profira Șt. Opreanu din parohia Poiana de Vărbilău, jud. Prahova, care a dăruit bisericii Sf. Dumitru și Sf. Ștefan din numita comună, o cuvertură de catifea garnisită cu galon și ciucuri pentru iconostas.

Se aduc mulțămiri enoriașilor parohiei Slobozia jud. Vlașca, cari au donat suma de 500 lei în scopul zugrăvirei bisericii parohiale respective. iar D-nul D. N. Lăzărescu, administratorul moșiei, a cumpărat un rând veștminte preoțești în valoare de 400 l.

Se aduc mulțămiri publice D-lui C. Disescu și soției sale Aris-tița, proprietari ai moșiei din Grădiștea, jud. Vlașca, cari au dăruit bisericii respective trei clopote și o toacă de fier în valoare de 2500 lei.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor notate mai jos cari au făcut donațiuni bisericii filiale „Lemnul“ parohia Mitropoliei din Târgoviște, și anume: D-ra Gabriela Al. Stematiu (azi D-na Lt. Sănătescu) din Târgoviște, a dăruit o față de masă de mătase rip-sată, garnisită cu galon aurit și franzuri în valoare de 100 lei, pentru sf. Preastol. D-na Ecaterina Căpitan C. Comănescu din Bu-curești, o poală de atlas de mătase roz, pictată și garnisită cu ga-lon argintat, în valoare de 100 lei, pentru tctrapod și o față de masă roșie, de pluș cu ciucuri de lână, în valoare de 50 lei. D-na Maria I. Brânduș din Târgoviște, o poală pentru sf. Preastol și alta pentru sf. Proscomidie, ambele de postav roșu, garnisită cu galon aurit, în valoare de 100 lei. D-na Maria N. Dimitriu din Târgoviște, o perdea la ușile împărătești, de atlas de mătase roz, brodată, în valoare de 100 lei. D-ra Gregorina I. Luculescu din Târgoviște, o față de masă de etamină brodată în valoare de 30 lei. D-na Calipso P. I. Diaconescu din Boțești (Dâmbovița) o față de mătase pentru masă, țesută, cu alesături naționale în valoare de 50 lei. D-nul Toma Câmpeanu din Târgoviște, lumânări pen-tru serbarea sf. Invieri în anii 1910, 1911 și 1912 în valoare de 300 lei. Dl. Stelian Angelescu din Târgoviște, împrejmuirea cu u-luci a curții bisericii în valoare de 300 lei. Dl. Constantin Căpi-tănescu din Târgoviște, o candelă de argint în valoare de 100 l. Dl. I. Irimescu din Căndești (Dâmbovița) un sfeșnic de alamă în valoare de 100 lei.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICESTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol.	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invătățuri) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
14	<i>Evhologiu.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
18	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
19	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
20	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
21	Mineele (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
22	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
23	Monastirile și Bisericile din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
24	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
25	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
26	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
27	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
28	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
29	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
30	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
32	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
33	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50
34	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
35	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
36	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
37	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
38	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
40	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
41	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
42	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
43	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
44	Triod	18	—	25	—	21	—	—	1 30
45	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
46	<i>Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)</i>	6	—	—	—	—	—	—	1 30
47	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
48	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Evangeliiști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta**.

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrute artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, *cerute sau comandate numai de P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu.

Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhiereu Meletie Conștanțianul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

Nº 375

ANUL XXXVI.

No. 7.

OCTOMBRIE 1912.

8-4

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SPÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILGAE"

Secția Teologică

COTA: PT-4

CUPRINSUL:

Arh. Tecfil Ploeșteanu. Meditațiuni.

C. Erbiceanu. Două chestiuni relativ la ierarhia ortodoxă.

G... Catolicismul și Româanismul.

M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea.

Badea Mangâru. Gnosticismul.

Pr. P. Partenie. Note și impresiuni de călătorie.

Drag. Demetrescu. Din ale protestantismului în zilele noastre.

Acte Oficiale Regulamentul pentru zugrăvirea bisericilor.

C. V. Dănău. Genealogia Mântuitorului Hristos.

G... O serbare frumoasă.

G...

P. S. Arh. Evg. Piteșteanu. { Bibliografie.

Oficiale. Mișcarea în personalul clerical din Țară.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiepiscop Teofil Ploșteanu (suplinitorul d-lui Dr. D. G. Boroianu), D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangăru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulate, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrate, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safrinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De același: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Viața și învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De același: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De același: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Noul Testament prescurtat, de P. S. Sofronie. Prețul 3 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De același: «*Din corespondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

MEDITAȚIUNI

Ruina Ierusalimului și sfârșitul lumii ¹⁾.

«Invățătorule, vezi ce fel de pietre și ce fel de zidiri!...»²⁾

Astfel îi grăi unul din ucenicii Mântuitorului într'o zi după ieșirea din templu, arătându-i cuprins de admirare frumoasa lui clădire. Prin aceste puține cuvinte ni se zugrăvește un întreg tablou, care ne înfățișază pe Iisus Hristos împreună cu Apostolii privind mărețul templu din Ierusalim. *Ce fel de pietre*, de ce frumuseță, de ce enormă mărime! *Ce fel de zidire*, ce soliditate, ce regularitate și armonie în toate părțile sale! Ce podoabe³⁾! Nu erà așa dar nimic mai solid, mai bogat și mai frumos ca acest templu; și cu toate acestea el trebuia să peară, trebuia ca atâtea bogății, o așa de frumoasă clădire, toate să se prefacă în cenușă. *«Vezi aceste zidiri mari? Nu va rămâneà acì peatră pe peatră, care să nu se risipească»⁴⁾*, îi răspunde Mântuitorul ucenicului. Vă fâliți cu clădirile voastre muritorilor, ziceți că ați făcut o operă nemuritoare, și că numele vostru nu va perì niciodată. Irod credeà a se fi imortalizat refăcând din temelie un așa de admirabil

¹⁾ Prelucrare.

²⁾ Marcu 13, 1.

³⁾ Luca 21, 5.

⁴⁾ Marcu 13, 2.

porul va perî o parte de sabie și de foamete, iar restul va fi împrăștiat printre celelalte națiuni; că cetatea și templul vor fi distruse, și că nu va rămâneă peatră pre peatră, după cum s'a și întâmplat; că în fine acel neam nu aveà să treacă până ce se vor fi împlinit cele zise, și că acei ce trăiau atunci le vor vedeà¹⁾.

Ceiace va fi deosebit în ziua cea de apoi,—adică în ultima zi a universului,—se arată prin cuvintele: că soarele se va întunecà, luna nu-și va dâ lumina sa, stelele vor cădeà din cer, și puterile ceriurilor se vor clătî; că se va arătà semnul Fiului omului în cer, că el va venî pre nori cu putere și cu slavă multă; că îngerii săi vor adunà pre cei aleși din cele patru părți ale pământului, dela marginile ceriurilor până la sfârșiturile lor; că în fine de ziua aceea și ciasul nimeni nu știe, nici îngerii din ceriuri, fără numai Tatăl cel ceresc singur²⁾.

De aici rezultă marea deosebire între aceste două evenimente asupra cărora Mântuitorul atrage în deosebi luarea aminte. In ce privește Ierusalimul el dă un semn sigur: «*Când veți vedeà, zice, Ierusalimul încunjurat de oști... să știți că aproape este peirea,... fugiți, mântuiți-vă. Dar pentru celalalt, care privește sfârșitul lumii, cum acest eveniment nu va fi ca în căderea Ierusalimului un rău particular, ce o clătire, o ruină universală și inevitabilă, Iisus nu zise ca să fugă, ci ca să se pregătească oricine pentru întimpinarea celor prezise.*

Ceeace va fi comun și unuia și celuilalt eveniment, va fi spiritul de amăgire, falșii profeți și învățători, prigonirea credincioșilor, războaiele generale, epidemii și o turburare a popoarelor, cu o așteptare teribilă a celor ce vor să fie.

Considerând semnele deosebitoare ale celor două eve-

¹⁾ Mat. 24. Marcu 13. Luca 21.

²⁾ Mat. 24, 36.

nimente, cari ne sunt date în sfânta Evanghelie, ne va fi ușor de a aranja urmarea lor, mai întâi în ruina Ierusalimului, și apoi în aceea a lumii¹⁾).

*

Urâciunea pustiirii, după graiul Sfintei Scripturi, înseamnă idoli, atât din cauza întristării ce aspectul lor o producea poporului lui Dumnezeu, cât și din cauza prevestirii ultimei pustiiri prin aparițiunea lor. Se știe că armatele romane purtau în steaguri idoli zeilor lor, și pe aceia ai împăraților, cari erau considerați în numărul zeilor. Astfel a se încunjură Ierusalimul de armata romană și a aduce steagurile împrejurul acestei cetăți, înseamnă a aduce idoli în în Iudea țara sfântă, lângă Ierusalim cetatea sfântă, lângă templu care se numea prin eselență locul cel sfânt. Prima prezicere a pustiirii Ierusalimului era așa dar de a fi încunjurat de idoli. Căci mai înainte, după cum raportează Iosif Flaviu, când vre-o armată romană trebuie să treacă prin Iudea, Iudeii obțineau favoarea dela domnitori, ca armata să nu treacă cu idoli sau cu stindardele desfășurate, pentruca să nu se spurce pământul lor sfânt. Dar de data aceasta armata romană infuriată, a adus și a desvălit idoli, nevoind a mai menaja nici pe Iudei, nici pământul lor sfânt. Aceasta fu împlinirea prezicerii despre ultima vrăjmășie contra Ierusalimului, cum și începutul căderii și distrugerii sale.

¹⁾ Deosebirea pare destul de lămurită în Sf. Luca. Ceeace privește în particular Ierusalimul, începe la cap. 21 v. 20, și se continuă până la v. 25; și ceeace privește ziua cea de apoi a universului, începe la v. 25 și se termină la v. 31. Același lucru aproape se arată în Sf. Matei cap. 24 v. 15 la aceste cuvinte: „*Când veți vedea urâciunea pustiirii*“,.. de unde se continuă povestirea relelor Ierusalimului până la v. 27, unde începe a se vorbi de venirea Fiului omului, și se continuă în deosebi dela v. 29 până la v. 34. Același lucru apoi se vede și în Sf. Marcu cap. 13 v. 14, începând cu urâciunea pustiirii și continuând cu ruina Ierusalimului până la v. 24, de unde începe prezicerea ultimii catastrofe a universului până la v. 30.

Dacă la prima aparițiune a armatei romane, cu stindardele și cu idolii săi împrejurul Ierusalimului, nimeni dintre Iudei nu tuge la munți, dacă nu iă cu sine tot ce va putea și dela câmp și din cetate, dacă nu iese în grabă din această cetate osândită, sau dacă cei ce sunt prin sate vor cuteză să intre, *vor cădea de ascuțitul sabiei, și se vor duce robi în toate neamurile*¹⁾. Foametea va fi așa de teribilă, că mamele nenorocite își vor videă pruncii murind în brațele lor.

Iisus Hristos a mai prezis încă odată aceeași calamitate când mergea la răstignire: «*Fiițele Ierusalimului, nu mă plângeți pre mine, ci pre voi vă plângeți, și pre fiii voștri. Că iată vin zile, în cari vor zice: fericite sunt cele sterpe, și pântecele care n'a născut, și țigetele cari n'au aplecat*²⁾. Și pentru a arată grozăvia acestei nenorociri, sfârșește cu aceste cuvinte: «*Atunci vor începe a zice munților: cădeți preste noi; și dealurilor: acoperiți-ne. Că de fac acestea în lemnul cel verde (dreptății, sfințeniei, lui Iisus Hristos însuși), dar în cel uscat ce va fi*³⁾ care nu mai este bun decât pentru foc (păcătoșii lipsiți de tot sentimentul pietății, cari nu mai au de așteptat decât ultima lovitură)?...»

*Pui de viperă, cine v'a arătat vouă să fugiți de mânia ce va să fie*⁴⁾? Acestea le zicea Sf. Ioan Botezătorul Iudeilor. Iisus Hristos le zice și mai mult în ajunul morții sale, moarte care a trebuit să aducă toate relele asupra acelui popor ingrât. El le-a arătat atâta iubire, le anunță misiunea sa pe care o confirmă prin minuni, le denunță încă și teribila pedeapsă de care aveau să se teamă, le prezice această pedeapsă cu lacrimi și într'un chip destul de lămurit, când s'a apropiat de cetate și a plâns de dânsa

¹⁾ Luca 21, 24..

²⁾ Luca, 23, 28—29.

³⁾ Ibid. 23, 30—31.

⁴⁾ Mat. și Lucă 3, 7.

zicând: «*De ai fi cunoscut și tu, măcar în ziua aceasta a ta, cele ce sunt către pacea ta! Iar acum s'au ascuns de ochii tăi. Că vor veni zile asupra ta, și vor pune iudjmașii tăi șanț împrejurul tău, și te vor încunjură și te vor împulzi de toate părțile. Și te vor face întocmai cu pământul, pre tine și pre feciorii tăi întru tine, și nu vor lăsa întru tine peatră pe peatră, pentrucă n'ai cunoscut vremea cercetării tale*»¹⁾. Iudeii însă rămân nesimțitori. Trebuie dar să vie asupra Ierusalimului focul și distrugerea, trebuie să cadă asupra locuitorilor lui cele trei plăgi: sabia, foametea și robia.

*

Luând dela început cuvintele profetice ale Mântuitorului, vom găsi lucrurile cari trebuiau să fie comune ambelor evenimente: ruina Ierusalimului și sfârșitul lumii. Mai întâi și unul și altul trebuie să fie precedate de mari mișcări, de o mare prigonire, de o mare amăgire. Ucenicii îl întrebară în taină: «*Spune nouă, când vor fi acestea, și care este semnul venirii tale și al sfârșitului veacului?*» Și Iisus le răspunde: «*Căutați să nu vă amăgească cinevă pre voi*»²⁾. Trebuie iarăși să ne amintim, că ei întrebându-l unesc cele două lucruri: căderea Ierusalimului și ziua cea de apoi, ca trebuind să se întâmple în același timp. Fără a-i scoate din această socotință mai întâi,—fiindcă aceasta nu era necesar,—Iisus Hristos le explică aceea ce trebuie să fie comun acestor două evenimente.

Îi făceau o întrebare curioasă: *când vor fi acestea?* El le dă un sfat folositor: *Căutați să nu vă amăgească cinevă.* Că și acum le-ar fi zis: puțin vă importă pe voi să știți când vor fi acestea; dar ceea ce trebuie să știți, este că aceste evenimente vor fi precedate de o periculoasă și grea ispită, pentru a vă amăgi. Căci vor veni mulți cu numele

¹⁾ Lucă 19, 41—44.

²⁾ Mat. 24, 3—4.

lui Hristos, și pre mulți vor înșelă. Ceeace s'a întâmplat înaintea pustiirii Ierusalimului și în apropierea acelor timpuri, și se va întâmplă încă la sfârșitul veacului, după cum însuși a zis: «*Eu am venit întru numele tatălui meu, și nu mă primiți pre mine, de va veni altul întru numele său pre acela veți primi*»¹⁾).

Cel viclean își va desfășura toată răutatea în zilele cele de apoi. Ispita va fi așa de puternică, că însuși Iisus Hristos zice, că ea va merge până a duce în rătăcire chiar și pe cei aleși. Cursele ce Dumnezeu îngăduie să le fie întinse de spiritul amăgirii, vor fi așa de delicate așa de fine, că și sfinții vor fi în pericol de a cădea în ele.

Marile mișcări în lume: războaie, vești de războaie, foamete, ciumi și turburări³⁾, vor fi tristele înainte mergătoare ale celor două evenimente; după cum au și fost cu puțin ceva înaintea războiului din Iudea, și în ultimul an al lui Neron,—și se vor arăta încă într'un chip mai înfricoșat la apropierea sfârșitului lumii. *Veți auzi de războaie și de vești de războaie...* adică vești de mișcări noi. Se va părea că spiritul războinic, urile, pizmele, că natura însăși va vrea să nască ceva funest marilor state: Se va remarcă în lume o zguduire generală. În mijlocul acestor agitațiuni, *să nu vă spăimântați, că se cuvine să fie acestea; dar încă nu va fi sfârșitul*³⁾.... *ci începătură a durerilor*⁴⁾. Dureri mari ca de naștere, dureri de acelea cari fac să se scoată strigăte puternice ce merg crescând, și despre cari s'ar crede că sunt spre sfârșit, pe când ele sunt încă la început.

*

O altă anțemergătoare necazului ultimilor zile va fi persecuțiunea. Ea are aceste teribile circumstanțe: o ură ne-

¹⁾ Ioan 5, 43.

²⁾ Marcu 13, 7—8.

³⁾ Marcu 13, 7.

⁴⁾ Mat. 24, 8.

Împăcată contra bisericii; furie în afară, trădare înlăuntru; se vor da unii pre alții: frați pre frați și părinte pe fiu, iar fiii se vor scula asupra părinților lor; familiile se vor împărți, și scandalurile vor fi înspăimântătoare, din pricina căderilor frecvente ale celor ce se credeau cei mai tari. În mijlocul tuturor acestor sminte, seducțiunea se va îndoi, și falșii învățători vor câștiga pre aceia pe cari violența nu i-au putut doborî, și atunci cruzimea cu amăgirea vor merge împreună până la ultimul grad. Acestea s'a întâmplat bisericii în formarea ei, începând cu puțin înainte de războiul Iudeu, către sfârșitul domniei lui Neron. Acestea se vor întâmpla într'un chip mai îngrozitor la sfârșitul veacului ¹⁾.

Nimeni nu-și ar fi putut închipui, că lumea care lăsa în pace toate religiunile, până și sectele cele mai nepioase, ca aceia a epicurienilor,—lucruri cari se observă și astăzi,—nu va putea suferi creștinismul. Iisus Hristos însă prevăzându-le, a voit să-i avertizeze pe credincioșii săi despre niște lucruri așa de ciudate și neuzite până atunci. El unește, ca de obicei, mângâerea cu relele: «*Veți fi urîți de toți pentru numele meu,.... dar niciun păr din capul vostru nu va perî; întru răbdarea voastră ve-ți dobândi sufletele voastre* ²⁾); adică nu atâta luptând pre cât suferind. Veți fi duși la tribunale ca niște criminali, dar aceasta se va întâmpla vouă întru mărturisire ³⁾. Vă veți înfățișa ca martori ai adevărului, ca învățători ai neamului omenesc; iar eu vă voi da o gură pe care nici o îndrăzneală, nici o violență nu o va putea închide; vă voi da o înțelepciune și o forță, contra cărora nimic nu va putea stă împotriva ⁴⁾. Să nu premeditați ce veți răspunde,

¹⁾ Mat. 24. Marcu 13. Luca 21.

²⁾ Luca 21, 17—19.

³⁾ Luca 21, 13.

⁴⁾ Ibid. 21, 15.

căci duhul sfânt va grăi prin gura voastră ¹⁾).

Dar ce va fi mai deplorabil atunci, că *pentru înmulțirea fărădelegii, va răci dragostea multora*²⁾. Ceea ce i s'a întâmplat Sfântului Pavel, când zicea: *la apărarea mea cea dintâiu nimeni n'a mers cu mine, ci toți m'au părăsit; să nu li se socotească lor*³⁾. Dar această răcire a dragostei în frații săi, nu i-a schimbat de loc inima dumnezeescului apostol față de dânșii. Această răcire a dragostei se va arăta mult mai întinsă, mult mai nefastă la sfârșitul lumii. Căci zice Mântuitorul: *Când va veni Fiul omului, oare afla-vă credința pre pământ?*⁴⁾ La această năvălire a rălelor nu e decât un remediu, pe care tot Iisus Hristos îl dă: *Cel ce va răbdă până în sfârșit, acela se va mântui*⁵⁾. Trebuie a însemna bine acest cuvânt *până la sfârșit*. Un timp de zece, douăzeci, treizeci... cincizeci de ani, nu e nimic, trebuie a merge până la sfârșit; căci ceace se va culege la seceriș, va fi pentru vecinicie. *Se va propovedui mai întâi evanghelia în toată lumea, întru mărturie neamurilor*⁶⁾, căreia prigonirile nu-i vor putea opri cursul. Pavel era legat dar nu era legat și cuvântul lui Dumnezeu⁷⁾, care își urmă cursul și vestea lui răsună în tot pământul. Credința era anunțată Romanilor, cuvântul evangheliei până la Colose, și pretutindeni dădea roade și creștea întru toată lumea⁸⁾. Astfel prezicerea Mântuitorului s'a îndeplinit în oarecare chip înaintea risipirii Iudeilor. Dar desăvârșita împlinire a acestei preziceri este rezervată la sfârșitul veacului, așa că propoveduirea evangheliei va străbate prin toată lumea, înainte ca ea să se sfârșască.

¹⁾ Marcu 13, 19.

²⁾ Mat. 24, 12.

³⁾ II Timot. 4, 16.

⁴⁾ Luca 18, 8.

⁵⁾ Mat. 24, 13.

⁶⁾ Ibid. 24, 14.

⁷⁾ II Timot. 2, 9.

⁸⁾ Colos. 1, 6.

În vremile durerilor va fi nevoie de zile libere, de anotimpuri mai puțin grele, cum și de toată libertatea de mișcare, pentru a nu împiedeca fuga prin pustii și în munți. Acesta este înțelesul cuvintelor: *Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sâmbăta*¹⁾. Și aceasta pentru că necazul acelor zile va fi așa de mare, cum n'a fost dela începutul lumii, nici va fi; și nu s'ar mântui nici un trup, dacă Dumnezeu n'ar fi scurtat zilele acelea pentru cei aleși, prin ale căror rugăciuni se temperează mânia divină, și cari sunt ca sarea pământului răspândită în toate părțile, spre a împiedeca totala corupțiune a lumii. Dumnezeu a scurtat vremile suferințelor, pentru ca cei aleși să nu fie ispitiți preste puterile lor, și să fie și ei doborâți. Ei nu sunt aleși de un altul, ci de el însuși. Iubirea care l-a făcut să-i aleagă, îl obligă să facă totul pentru ei, și să economisească o lume întreagă în considerațiunea lor. De aceea sfinții au mari merite, și lumea le datorește totul; pentru că Dumnezeu se îmblânzește văzându-i, și face întocmai ca un părinte, care zărind pe copiii săi umblând și trăind printre dușmani, își retrage mâna izbânditoare.

Ce este adevărat într'un oarecare înțeles în privința ludeilor, este încă și mai adevărat în ce privește întregul univers, în apropierea zilei celei de apoi. După ce răbdarea aleșilor săi va fi ajuns până la ultimul grad, el va pune capăt vremii încercărilor, spre a da loc răsplătirilor. Dacă ar fi fost zece drepti în Sodoma, Dumnezeu ar fi iertat cetatea pentru dânsil²⁾. Căci el atât de mult iubește pre ai săi, că nu numai pe dânsii îi economisește, ci și pre alții pentru ei.

*

În ultimile timpuri, când Iudeii obosiți de atâta așteptare, și după ce vor fi adeseori înșelați în privința Mesiei,

¹⁾ Mat. 24, 20.

²⁾ Fac. 18, 26...

vor grăi între dânșii, și vor da și altora vești nouă ca în taină zicând: a venit, dar se ascunde; este în pustie, într'o cămară.... etc., *să nu credeți*¹⁾, spune Mântuitorul. Numai este, nici nu va mai fi timpul ca el să vie în felul acesta, dintr'o cămară, dintr'o casă particulară, dintr'un oraș obscur, dintr'o pustie; când pe ascuns, când pe față; ci *precum iese fulgerul dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului*²⁾. O aparițiune subită și o strălucire extraordinară, care într'un moment se va vedeà dela o extremitate a lumii până la cealaltă, va fi primul semn al aceluia mare eveniment, asămănător fulgerului. O a doua figură întrebuițată de Mântuitorul este aceea a cadavrului la care se adună vulturii. Fiul lui Dumnezeu se compară cu un trup mort din cauză că cei aleși se vor adună prin taina morții sale, și că prin aceasta ei vor aveà parte de învierea sa. Ambele aceste figuri privesc în mod vizibil ultima aparițiune și ziua cea de apoi a lui Iisus Hristos, care va fi și ziua înfricoșatei sale judecări.

Din tot ce am văzut, erau două feluri de instrucțiuni particulare de primit. În ruina Ierusalimului sfatul erà de a se mântui prin fugă: *Atunci, zice, cei ce sunt în Iudea să fugă la munți*³⁾. Ceeace și făcură creștinii, cari au fugit într'adevăr în părțile muntoase la cetatea Pela, cum arată istoria. Cât despre calamitățile cari vor veni la sfârșitul lumii, nici nu trebuie să se mai gândească cinevã ca să scape de dânsele, fiindcă ele sunt universale și inevitabile, ci să se pregătească; și această pregătire ni-o recomandă Mântuitorul, și ni-o explică chiar prin multe pilde. Ea consistă în a priveghià, a fi atentivi, a ne țineà în totdeauna gata, întovărășind atențiunea și diligența cu neîncetate rugăciuni. *Păziți-vă, priveghiați și vă rugați*, zice Mântuitorul, *că nu*

¹⁾ Mat. 24, 26.

²⁾ Mat. 24, 27.

³⁾ Mat. 24, 16.

*știți când va veni vremea aceea*¹⁾. Din aceste cuvinte se vede marea deosebire între cele două evenimente. Când s'a zis că generațiunea sau neamul acesta nu va trece până se vor împlini toate, s'a arătat clar că căderea Ierusalimului eră aproape, și că biserica trebuie să o știe. Dar pentru ziua aceea în care tot universul va fi zguduit, și în care Fiul omului va veni, nu se știe nimic; nu se știe nici dacă este departe, nici dacă este aproape; secretul rămâne nepătruns și de Biserică și de îngeri chiar, precum s'a zis: *iar de ziua aceea și de ceasul acela, nimeni nu știe, nici îngerii cari sunt în cer, nici Fiul, fără numai Tatăl*²⁾. Aici prin lucrurile pe cari Fiul nu le știe, trebuie a înțelege pe acelea pe cari nu le știe pentru Biserică și în Biserică sa, și pe care nu trebuie să le descopere, conform cuvintelor sale: *V'am arătat vouă tot ce am auzit dela Părintele meu*³⁾, adică, tot ce am auzit pentru voi, tot ce eră cuprins în instrucțiunile mele. Iar în alt loc: *Cuvintele cari ai dat mie le-am dat lor*⁴⁾. Și când le zice ucenicilor: *Iată mai înainte am spus vouă toate*⁵⁾, este ca și cum le-ar fi zis: V'am spus tot ce trebuie; restul îl știu foarte bine prin strânsa unire ce este între mine și Tatăl meu; dar nu-l știu în raport cu voi, cu omenirea mea și cu misiunea ce am venit să îndeplinesc în lume. În această profundă și tainică rezervă se vede o sfântă bunătate și blândă atențiune dată libertății omului, și în aceste margini a binevoit Iisus Hristos să închidă luminile Bisericii sale.

*

Dacă omenirea a fost, și pare că a început să fie iarăși în împrejurări bănuitoare, prin aceia că la intervale și în

1) Marcu 13, 33.

2) Marcu 13, 32.

3) Ioan 15, 15.

4) Ioan 17, 8 și 14.

5) Marcu 13, 23.

chip sporadic apar felurite zguduiri pe fața pământului, războaie și vești de războaie, cutremure și boli, schimbări de vremi, focuri și înnecuri, iar pe alocurea și foamete. Dacă se văd turburări între popoare și mișcări sociale frecvente, unile sângeroase. Dacă a început a se simți slăbirea, ba și pierderea credinței în unii oameni abruțiți printr'un materialism egoistic și fără de ideal, cum și o îngrozitoare răcire a dragostei prea multora. Dacă uriciunea pustiirii din nou începe a se arăta. Dacă reaua credință năzuește a-și întinde domnia în lume. Dacă în fine falșii învățători au reapărut, pornind cu mai multă putere întru propoveduirea amăgirilor. Atunci de sigur omenirea pășește pe calea depărtării, grăbind *arătarea omului păcatului, a fiului peirii*¹⁾, a lui antechrist, premergătorul zilei celei de apoi. Iar ziua cea de apoi, adică sfârșitul lumii nici știința astăzi nu o poate nega. Este deosebire numai în privința observațiilor; de unde și diferite păreri: sau că soarele se va stinge și pământul se va răci, sau că ruperea echilibrului planetar va da naștere la potop, ardere, sfărâmare și nimicire. Pentru noi toate aceste păreri ale învățaților,—am putea zice nedeplin învățați,—sunt și rămân indiferente, pe câtă vreme ținem în mână sf. Scriptură, care ne spune lămurit că la sfârșitul lumii se va arăta: *semne în soare, în lună și în stele, și pe pământ mâhnire limbilor cu nedumerire, sunet făcând marea și valurile, mai murind oamenii de frică, și de așteptarea celor ce vor să vie în lume; că puterile cerurilor se vor clăti*²⁾. Și mai departe iarăși spune: *atunci se va arăta semnul Fiului omului în cer,—adică crucea—și atunci vor plânge toate semințiile pământului, și vor vedea pre Fiul omului venind pre norii cerului cu putere și cu slavă multă. Și va trimite pe îngerii săi cu glas mare de trâmbiță și vor aduna pre cei aleși ai lui din cele pa-*

¹⁾ II Tesal. 2. 3.

²⁾ Luca 21, 25—26.

*tru vânturi, dela marginile ceriurilor până la sfârșiturile lor*¹⁾)

Să cântărească învățații aceste lucruri dar mai cu seamă semiculții împioși și să vadă cât de fermă este speranța creștinului, și cât este mai presus de toate turburările și chiar de întreaga lume, pacea și liniștea lui lăuntrică. Când toate acestea vor veni, când firea întreagă zguduită ne va amenința cu peirea, *căutați în sus*, ne zice Mântuitorul, *și vă ridicați capetele voastre*, mai presus de valuri și de furtuni, *că se apropie răscumpărarea voastră*²⁾). Aici tot muritorul trebuie să se smerească și să recunoască adâncă și nepătrunsa înțelepciune a lui Dumnezeu, care pe deoparte cu mâna-i atotputernică împinge spre sfârșit natura întreagă, cu toate astrele, cu pământ și mări; iar pe de altă parte, în această răsturnare universală cu aceiași mână ridică în așa chip curajul aleșilor săi, că ei nu numai nu cad în această ciocnire generală, dar încă se ridică mai presus de ruine.

Intocmai ca omul care rădică capul în mijlocul valurilor; ca acel ce rămâne ferm în mijlocul unei case care se prăbușește; ca acel care privește cu ochi liniștiți din căruța în care se găsește la caii aprinși, cari sfărâmând zăbalele și lepădând frâul, se încing la fugă în neștire; astfel credinciosul stă neclătit în mijlocul firii turburate, fiindcă Dumnezeu îl ține de mână. El își amintește de un mareț tablou luat cândva de pe mare, și se silește a preîntimpina o blândă dojană: *te temi Petre, în mijlocul valurilor, și nu cunoști pe cel ce te ține! Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?*³⁾.

Pomenind de zguduirea universală, când toți oamenii vor fi cuprinși de o spaimă mare, mai înurind de așteptarea

¹⁾ Mat. 24, 30—31.

²⁾ Luca 21, 28.

³⁾ Mat. 14, 31.

celor ce vor să vie în lume, Mântuitorul, prin cuvintele: *Atunci rădicați capetele voastre, că se apropie răscumpărarea voastră*¹⁾, arată ultimul grad al asigurării și al odihnei, pe care putea să-l dea aleșilor săi. Eu nu vin să vă osândesc pre voi, ci să vă caut și să vă iau cu mine. Judecata și osânda este numai pentru lume și pentru materialistii cari iubesc lumea. Căci *cela ce ascultă cuvintele mele, și crede celui ce m'a trimis pre mine, are viață vecinică, și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte la viață*²⁾. Pentru cei ce nu se închină materiei, și cari iubesc cu adevărat pre Iisus Hristos, nimic nu le este mai scump decât ultimile sale cuvinte de despărțire: *Merg să vă gătesc loc; și iarăși voi veni, și vă voi lua pre voi la mine, ca unde sunt eu, și voi să fiți*³⁾. Mare este acest cuvânt, cuvânt de mângăere și de iubire, prin care Mântuitorul ne arată, că el nu vrea să fie fără de noi. În chip nevăzut el ne cercetează în toate zilele, înaintea zilei celei de apoi; iar prin boli și suferințe, ne bate la ușă ca să fim pregătiți. De aceea, departe de a ne inspăimânta, noi trebuie să urmăm *calea* arătată de dânsul; așa ca să fim în stare de a rădica capetele, și gata de a porni, când vine ceasul, să mergem acolo unde este el, în împărăția sa, lângă tronul său.

+ Teofil M. Ploșteanu.

1) Luca 21, 26—28.

2) Ioan 5, 24

3) Ibid. 14, 3.

Două cestiuni relative la ierarhia ortodoxă și care s'au ventilat și prin țările noastre.

1) Căsătoria a doua a preoților de mir. 2) Candi-
dații la Arhierie dintre preoții ce au fost căsătoriți,
ce anume hotărăsc canoanele Ortodoxe.

Canonul I. (Neocesaria din Pont). După Σύσταγμα τῶν
θείων καὶ ἱερῶν κανόνων.

«Prezviterul dacă se căsătorește cade din treapta sa; iar
dacă curvește sau preacurvește se exclude acela cu totul
și se aduce la pocăință».

Zonarà. Dacă presviterul contractează nunta legală pen-
tru el să se schimbe din gradul lui, în loc de să se dea
afară din preoție, căci se caterisește. Iar dacă va curvi sau
preacurvi să se dea afară cu totul din Biserică și să se ducă
în locul celor ce se pocăesc, încât să fie cu cei ce plâng
și cu cei ce ascultă și să îndeplinească celelalte. Iar Marele
Vasilie în canonul 32 zice pe față acestea: Cei ce păcătuiesc
păcat spre moarte clericiei cad din grad, dar nu se exclud
dintre laici; căci nu vei pedepsi de două ori pentru ace-
laș lucru. Tot aceleași cu Marele Vasilie ordonă și sinodul
din Cartagena în canon. 26. Să se caute cele zise acolo.
Socot că și a Marelui Vasilie și a Sinodului din Cartagena

este mai cu putere aceasta, ca mai posterioară și în conformitate cu canonul Apostolic, care pe cei sfințiți prinși în curvie zice să se caterisească și nu să se aforisească.

Balsamon. Canonul 26 Apostolic pe cei ce contractează după hirotonie căsătorie după lege cu femeie, ordonă să se caterisească. Și prezentul canon de asemenea același hotărăște. Adaugă însă, că dacă cineva dintre ei curvește sau precurvește, nu numai se va caterisi, dar se va da afară și din societatea credincioșilor, și se va obliga să treacă prin cele patru (grade) locuri de penitență, și așa să se comunice cu sfintele dumnezești. Cele despre aceasta s'au abrogat de canonul 26 al sinodului din Cartagena și de canonul 32 a Marelui Vasile ce zice: Cei ce păcătuiesc păcat de moarte clerici să cadă din treaptă, iar din societatea laicilor nu se exclud, căci nu vei pedepsi de două ori pentru același fapt.

Aristen. Presviterul căsătorindu-se, să cadă din grad, iar precurvind să se excludă sau curvind să se aducă la pocăință. Presviterul ce-și ia femeie să cadă din sfințenie, dar de onoare și de cinste să participe, iar cel ce curvește ori preacurvește să se excludă cu totul și să se aducă la pocăință.

Canonul 28. (Sinodul din Trula).

«Femeia celui ce să chieamă la președenția Episcopiei (la scaunul Episcopiei) despărțindu-se după înțelegerea comună cu propriul ei bărbat, după hirotonia lui de Episcop, să între în monastire, situată departe de locuința Episcopului și să se bucure de îngrijirea dela Episcop; iar de se va arăta și vrednică, să se înainteze și la treapta de diaconasă».

Zonară. 1) Nu fără voia femeii voește canonul s'o despărță de bărbatul ei, când este chemat la Episcopie, ci de consenz. Și despărțindu-se să nu trăiască cu el și nici aproape de locuința lui să trăiască, ci în monastire de-

parte situată, căci își vor aminti ei de sigur adese văzându-se și de petrecerea și de viața lor de mai înainte și se vor aprinde ei de dragoste. Iar fiind departe, ordonă (canonul) să se bucure de îngrijirea Episcopului, iar aceasta să se înțeleagă așa: când acea dela sine nu poate nu-și poate procura cele de nevoie spre traiu. Căci dacă Episcopului nu-i este îngăduit mai mult decât cele de nevoie a cheltui din veniturile Episcopiei, iar aceasta când el nu poate să-și procure cele necesare, cum mai ales va fi oprit să ajute pe acea cu care a trăit mai înainte cu ceva din cele ale Bisericii neputând să-și procure de aiurea cele pentru chivernisirea ei. Deci când și aceea este lipsită, că nu are, îi va procura din cele ale episcopiei. Iar dacă viața ei ar fi serioasă și vrednică de gradul de diaconasă, să se înainteze și la acesta.

Balsamon, 2) Sfinții Apostoli în canonul 5 hotărăsc: Episcopul, Presviterul și diaconul pe femeia sa să nu o lase sub pretext de evlavie (piositate) au învoit Episcopilor ca și după hirotonie să-și aibă femeile lor. Iar Sfinții părinți a acestui sinod în canonul 12 au dispus cele ce sau și hotărât: Acum ordonă ca cel votat (ales) pentru Episcop să se despartă de femeia ce o a avut, după înțelegere comună și după hirotonie femeia să intre în monastire, care să fie departe de Episcopie. Căci văzându-se adese unul cu altul își vor aminti de sigur ei petrecerea și traiul lor de mai înainte și se vor aprinde de dragoste. Deci aceasta așa făcându-se să se bucure femeia de îngrijirea trupească dela Episcop, când este lipsită. Iar dacă-i bogată, nimic să nu i se dea de Episcop, căci nici el, când este bogat, poate să cheltuiască ceva pentru sine din veniturile Episcopiei. Dacă însă viața femeii este cuviincioasă, și vrednică de gradul de Diaconasă și la acest grad se va ridică. Hotărând acestea canonul, va întreba cineva, că Nuvela 127 a lui Iustinian, citată adesea în cartea aceasta.

interzice de a se desface căsătoriile prin consentimentul însoșiților, cum dar canonul de față hotărăște să se despartă de femeie cu învoirea bărbatului ales? Deslegare: Căsătoria nu se desface prin consentiment. Iar din cauză binecuvântată se desface. După cum când unul din însoșiți se tunde în călugăr, zicem că se face desfacerea, cu bun har, așa și când bărbatul este ales Episcop, se va dezlega căsătoria după hirotonie, și nu se pare că prin consenz se desface, neprimut fiind de legi. Înainte de hirotonie nu se desface, căci este posibil ca ea să nu se întâmple, pentru oarecare cauze ivite. Dar ce se întâmplă, când femeia nu-i place să se priveze de soțul ei ales, se va împedica hirotonia? Deslegare: Mie mi se pare că alegerea n'are putere, dacă femeia bărbatului reclamă conviețuirea. Pentru aceea a zis canonul: după învoirea și a ei să se facă desfacerea, ca neputând să se săvârșască, dacă ea nu renunță la desfacere. Iar dacă cineva ar zice: Că în adevăr tunderea, și când o parte nu voește dintre însoșiți, să face cu siguranță, răspunde aceluia, că respectiv de tundere, cel rămas poate să treacă la o altă căsătorie și nu se nedreptățește atâta; iar respectiv de hirotonie, nu poate contracta altă căsătorie partea rămasă, pentru că femeia celui hirotonit se tunde în călugărie, și că este mult nedreptățită din astă cauză, să se asculte când ea nu voește să se despartă. Despre aceea de a nu se constrânge femeia celui ce să hirotonește de a se tunde și a se călugări, s'a vorbit în fața împăratului Domnului sfânt Isaciu Angel în luna lui Septemvrie în Indictionul al 5, când erau de față trei Patriarhi, al Constantinopolului, al Antiohiei și al Ierusalimului și Mitropoliți ca la 40, și s'a decis ca să se tundă, ca ceva indispensabil femeia celui ce se hirotonisește. Caută o asemenea notificare depusă la Hartofilax. Încă ar mai întrebă cineva, pentrue, când canonul zice: că nimeni să nu se îmbrace fără voie în vieața monahală,

femeia celui ce are a se hirotoni nefiind întru nimica vinovată, să se închidă în monastire? Dezlegare: Unii zic: că fiindcă canonul nu hotărăște precis ca ea să se tundă, să se închidă însă în monastire, dar nu se constrânge să se tundă, dupre cum femeile desfrânate (curve) sau decăzute altfel de curând, și mai ales când ea și cătră treapta de diaconesă poate fi înaintată, ceeace s'a hărăzit oare când și femeilor laice. Mie mi se pare că cu sila ea trebuie să se tundă. Căci i-a fost posibil ei înainte de hirotonie, cum s'a spus, să nu se despartă da propriul ei bărbat, când putea ca și hirotonia să nu aibă loc și nici tunderea. Fiindcă pentru hirotonie a preferat desfacerea, se va silî prin tundere să termine căsătoria și să nu se joace cu ceeace nu-i de jucat. Căci a fi ea în monastire în haine lumești, este faptă de osândit și nu de lăudat; ceeace spre cinstea hirotoniei contribue nu puțin. De aceea nici nu se consideră tunderea ca silită, ci ca o virtute. Că femeile laice numai să se învrednicească numai de treapta Diaconeselor, nu este adevărat, căci și călugărițele pot să se învrednicească de aceasta. De altfel de s'ar permite în haine lumești să fie în Monastire femeia celui hirotonisit, s'ar cere cu cuvânt ca să trăiască și în afară de ea, apoi poate și a se căsători cu alt bărbat sau să trăiască împreună cu cel hirotonisit, ar fi lucru nu la locul său și neînvoit de canoane dumnezești. Deci notează toate acestea pentru cei ce ar pretinde ca să contracteze adouă căsătorie femeile preoților. Căci socot că după canonul prezent nu li se permite a trece la adouă căsătorie. Dar fiind că în multe nomocanoane să află Nuvela Impăratului Iustinian, care hotărăște ca să nu se ridice la demnitatea de episcop celce are femeie sau copii și că cel ce să va hirotonisi contra acestora se va caterisi. (Se află această Nuvelă în cartea a III a Basilicalilor Tit. a. cap. 6, care s'a pus și de noi în cap. 23. Titlul I a Sintagmei presente

și s'a vorbit despre ea adese) spuneam că cele cuprinse în această Nuvelă nu se practică, deși s'au pus în Basilicale și sunt de valoare cele cuprinse în canonul present. Și Nuvela a II-a a împăratului Domn Leon Filozoful, pe care o și citește, care hotărăște spre sfârșit și prefața aceasta. Deci împărăția noastră cea dela Dumnezeu înțelegând aceasta să urmeze poruncilor dumnezeesti mai armonios, conform acelor se aduse legea: Și după cum lor li se pare să se aducă spre consacrare cel demn de onoare, deși ar fi neamuri prea onorate, astfel hotărând: că cel ce să împrotivește sfărâmând adică legea, după aceea în tot timpul să suporte dauna îndrăznelei.

Aristen. 3) Ca despărțită de cel ce are a primii Episcopia, după hirotonie să între în Monastire, prea îndepărtată de Episcopie, și să se bucure de îngrijirea Episcopului.

Pentru ca să nu fie de scandal și de împedicare celor laici, se cuvine după conțințalegerea comună să se despartă de bărbatul ei, celce să aduce la președenția Episcopiei și să între în monastire, după hirotonia lui, situată departe de locuința sa; iar toată îngrijirea ei să se facă de către Episcop.

Despre tunderea femeilor candidaților la Arhierie.

Femeilor celor ce candidează la Arhierie, dat la luna Septemvrie în 20. (Acest decret să amintește în Balsamon la can. 48 din Sinodul din Trula. Tom. II pag. 420 și 421).

«Hotărârea legală a Impăratului nu este fără primejdie celor ce calcă legile. Căci dupre cum praful din strade și fumul este vătămător ochilor, tot asemenea și călcarea legilor celor ce o săvârșesc. Spre ce-mi folosește preacuvântarea cuvântului? Preasfințitul Metropolit al Chizicului aflând astăzi pe Impărăția mea ocupându-se de legiferări, fiind prezent la mine și Preasfințitul meu Stăpân și Patriarh Ecumenic și alți preasfințiți Patriarhi a păzitei de Dum-

nezeu cetăți a Antiohiei și a Ierusalimului, nelipsind nici Arhieriei ce întâmplător sunt în marea cetate, despre cari se va spune anume la sfârșit. Că unii din cei ce se votează ca să se hirotonisească Mitropoliți sau Arhiepiscopi, și cari au femei înainte de hirotonie (în Arhieriei) aceștia nu se refuză de a se învrednici de darul Arhieriei; iar soțiile acestora se îmbracă cu aceleași veșminte (haine) ba și mai luxoase și fără sfială trăesc în casele în care trăiau și mai înainte, și n'au intrat nici în monastiri de femei, și nici nu s'au sfințit lui Dumnezeu și să îmbrățoseze viața călugărească. Pe când sfintele și dumnezeeeștele canoane expres poruncesc aceasta: Ca cei ce au a se hirotonisi Arhieriei cu ori ce preț să se îndepărteze de femeile lor legiuite de a avea relații conjugale. Că nu din poruncă ci de bună voia lor aceste persoane votate în Biserică s'au deprins sau cu abținerea și abstenență de căsătorie, pentru demnitatea arhieriască sau de contact neîntinat pentru că au preferat onoarea în locul căsătoriei. Și spunând aceste au amintit și diferite canoane, dintre care unul este cel al 48 din Sinodul al 6 din Trula, care verbal cuprinde acestea: Femeia celui ce se aduce la președenția de Episcop, după învoire comună să se despartă de propriul ei bărbat după hirotonia lui de Episcop și să intre într'o monastire departe situată de locuința episcopală și să se bucure de îngrijirea Episcopului. Iar de să arată și vrednică, să se rădice la treapta de diaconasă..

Citindu-se deci și cele privitoare la acest canon, Impărăția mea cunoscând darurile Dumnezești ca cele mai mari venite de sus între oameni ca umane, și cel al Impărăției și cel al preoției, ca haruri și demnități date de Dumnezeu, care se derivă din același nesfârșit izvor amândouă și care înfrumusează și înobilează viața omenească, și care n'are nimica mai important ca reverențiositatea preoților cari impunându-și mâinile asupra împăratului, treapta

cea mai înaltă și Dumnezească, se roagă pentru toată plinirea cea de Dumnezeu iubitoare și ca niște sfințite ancore sprijinesc autoritatea împărăției. De aceea și studiază să înțeleagă canoanele și să le pătrundă pentru buna legislație a stăpânirii noastre și aceasta, dupre cum încă și cei ce nu se desfac de femeile lor când să hirotonisesc Arhieriei, ba încă îi sufăr să conviețuiască cu femeile lor, ceeace nu-i un mic rău sufletesc. De aceea și împărăția mea prevăzând împreună cu iubitorul de Dumnezeu Hartofilax aceasta ca ceva oribil și displăcut, curând a hotărât acestea, îndemnându-ne la aceasta și Preasfințitii Patriarhi ca să se introducă în Monastiri numai decât femeile cu care au contact înainte de hirotonie ale celor ce au a se hirotoni Arhieriei, departe situate de locuința Arhierieilor și să se tundă aceste, și canonic și singure să trăiască fiecare din ele, în monastirea în care s'a tuns. Sau, nevoind femeile de bună voie să primească călugăria, să fie cei ce să uneau cu ele înainte de hirotonie desbrăcați de scaunul Arhieresc și de demnitate și să se voteze alții în locul lor în locurile vacante. Iar de acum nu în alt chip să se hirotonisească cel ce are soție legitimă înainte de hirotonie, decât să se despartă ambele părți, după comună învoeală înscrisă și conînțălegere și plăcere și femeia să îmbrătoșeze viața călugărească, și astfel să se procedă la hirotonie conform sfintelor și Dumnezeștelor canoane, ca să nu fie sminteală și împedicare și pată la tot ce privește situațiunea sfințită. Au fost prezenți la împărăția mea Arhieriei.

Al Cesariei, al Efesului, al Chizicului și alții nu puțin, etc. etc.

C. E.

CATOLICISMUL ȘI ROMÂNISMUL.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No. 6)

X.

E drept că Românii din Ardeal și Ungaria suferiau cumplit. Ei erau aproape robii pământului și prin urmare ai proprietarului și ai stăpânirii. Ei erau considerați un fel de paria de către celelalte neamuri. Toată puterea politică și toate bunurile morale și materiale erau în stăpânirea celor trei neamuri: Ungurii, Săcuii și Sașii. Aceste nații erau factotum în aceste ținuturi. Românii duceau viața în greu sub povara istovitoare a sărăciei intelectuale și materiale.

*

Ce au folosit însă Românii, cari s'au unit bisericește cu Papa dela Roma? Li s'a îmbunătățit lor starea culturală, politică și materială? S'au îndeplinit promisiunile ce le făceau Iezuiții și cercurile Curții din Viena, că toate bunătățile se vor pogori asupra lor, dacă se vor uni cu Biserica catolică? Să vedem toate acestea, fiindcă nici un alt motiv n'a intervenit în chestia acestei Uniri decât îmbunătățirea stării materiale și politice. Partea de credință n'a

jucat nici un rol, fiindcă la urmă urmelor nici nu-și prea dădeau seama conducătorii Bisericii Române despre așa ceva.

*

Încă din 1692, fiind Mitropolit Teofil, Împăratul a hotărât, după cum am văzut că «popii greci ce se vor uni cu Biserica Romană vor fi priviți ca având drept la aceeași situație ca și preoții catolici». Numai la auzul unei asemenea promisiuni împărătești, îmi închipuesc că unii preoți români trăind în cumplită mizerie au tresăltat de bucurie. Cu toate acestea au trecut câțiva ani și nu s'a făcut nici o îmbunătățire. Ungurii calvini - stăpânitori de fapt ai Ardealului se împotriveau și au zădărnicit chiar realizarea promisiunilor imperiale.

În 1699, de îndată ce Împăratul devine stăpânitorul Ardealului, în urma biruinței asupra Turcilor, reînnoește promisiunile și asigură pe preoții cari vor trece la Unire și pe popor, că vor avea aceeași situație ca și catolicii.

Toate iluziile, toate speranțele încep să se risipiască rând pe rând și Românii constată la urmă că Unirea nu numai că n'a dat rezultatele visate, dar a adus numai rău neamului românesc.

*

În 1713 moare Atanasie, desăvârșitorul Unirii. La înmormântarea lui s'au ținut cuvântări în limba latină și limba ungurească. Nici o vorbă însă înțelegătoare pentru poporul său Valah. După încercări de a fi ales ca episcop pentru Românii uniți un Ungur sau un German e ales în cele din urmă și confirmat în 1715 *Ioan Patachi*, român de origine, însă crescut în școală iezuită. Cel dintâi lucru ce au făcut catolicii în timpul acestui episcop a fost desființarea mitropoliei române cu reședința în Belgrad (Alba Iulia); reducerea ei la rangul de episcopie și mutarea re-

ședinței în Făgăraș. Va să zică aceasta înseamnă una din grelele lovituri ce se da trecutului ramânismului de peste Carpați. Pe de altă parte aci se așeză reședința unui episcop curat catolic, care arată îndeajuns, ce ar fi dorit guvernul și iezuiții catolici. În fosta reședință a Principilor Ardealului nu trebuiă să locuiască un mitropolit sau episcop al Românilor, fie ei chiar uniți cu Biserica Romei, ci un Episcop curat catolic.

În 1727 moare Patachi, fără să fi făcut vreun pas înainte pentru îmbunătățirea stării poporului român prin Biserica lui unită. Din contra: poporul român în cea mai mare parte eră în continuă zbuciumare pentru apărarea vechii legi strămoșești.

*

După moartea lui Patachi în anul 1727, Episcopia Românilor e condusă câtvă timp de Iezuiți catolici, până ce în anul 1732 e confirmat și instalat ca Episcop al Românilor uniți *Inochentie Klein sau Micu*. Amintesc cele petrecute în timpul acestui Episcop pentru ca să se vadă cât mai lămurit, că toată chestiunea Unirii nu se reduce în ultima analiză decât la o manoperă politică-catolică, fără folos național românesc.

Inochentie Micul se duse la Viena și căută să pună în cunoștință pe cei în drept despre starea Bisericii unite a Românilor și despre starea poporului român în general, cel mai vechiu pe pământul Ardealului. El arată cum preoții români plătesc dări cași mai înainte de Unire; cum poporul român nu și-a schimbat situația întru nimic. Cum autoritatea lui episcopală e foarte scăzută și aceasta spre paguba Bisericii unite. El cerea Împăratului ținerea promisiunilor făcute Uniților. Ce e drept, lui Inochentie i se dăduse titlul de baron cu dreptul de a face parte din Dieta Ardealului ca și Episcopul catolic, toate acestea nu valorau

însă nimic, pentru că stăpânitorii de fapt ai Ardealului din Dieta, nici nu voiau să audă de drepturi pentru Români.

Impăratul dăduse ordin ca Dieta Ardealului să numiască o comisiune care să studieze plângerile clerului român unit. Dieta pentru ca să zădărnicească orice satisfacere a cererilor Românilor a hotărît, că e nevoie mai întâiu «să se facă o cercetare a stării de lucruri, a numărului, averii, moralității și sincerității de credință a preoților români»¹⁾. Inochentie stăruie să se ia odată hotărîre, căci situația e intolerabilă. Toate stăruințele lui rămân zadarnice. Inochentie se vede silit să meargă din nou la Viena și să stăruiască în sensul vederilor sale. Se dă ordin pentru numirea unei a doua comisiuni de către Dieta Ardealului. Comisiunea a cercetat cererile făcute de Vlădica Românilor uniți, însă le-a respins aproape pe toate. Inochentie Micu primî știre despre aceasta în Viena, cum și de protestul Sașilor ca nu cumvâ să se satisfacă dorințele Românilor în ceea ce privește darea de pământ din *fundus regius*—pământul regal. Inochentie supărat peste măsură ceru celor din Viena să recunoască și pe Români prin diplomă împărătească ca a *patra nație a Țării* cu aceleași drepturi de amestec în guvern cași celelalte trei, mai lipsite de credință, și mai ales căzute în erezia luterană, calvină și unitară. Dieta Ardealului întreagă se ridică contra unor asemenea pretenții, în două rânduri și în 1736 și în 1737 protestând în potriua obrăzniciei fără margini, a cutezanței neîngăduite din partea Valahilor și a Vlădicăilor²⁾. Nu se putu câștiga aproape nimic pentru Românii uniți, cu toate că Inochentie spune Impăratului că poporul român îi e credincios, că e sprijinitor puternic al Catholicismului, că poporul român nu e mai prejos de celelalte po-

¹⁾ N. Iorga: Sate și Preoți pag. 222.

²⁾ N. Iorga: Istoria Bisericii românești vol. II pag. 124.

poare, «nici prin virtute, nici prin știință, nici prin pricepere în afaceri».

În 1749 moare împăratul și acum pe tronul Ungariei se află ca regină Maria Terezia, care se sprijină aproape numai pe concursul Ungurilor. Situația lui Inochentie devine din ce în ce mai grea. Când voi să se mai plângă și se dăde să înțeleagă, că ar fi mai bine să-și vadă de episcopie care avea, acum reședința în Blaj, unde trebuia să facă o tipografie și o școală. Dieta Ardealului respinse cererile legitime ale Românilor, iar Inochentie Micu e acuzat chiar prin oamenii Ungurilor, că el ar întreține mișcarea contra Unirii din partea Românilor rămași credincioși vechii legi strămoșești și e chemat la Viena pentru lămuriri. În 1744, înainte de a pleca la Viena, Inochentie ținut un Sobor, în care vorbi despre toate: despre neținerea promisiunilor făcute cu prilejul Unirii; despre vestitul teolog iezuit, dat ca persoană de încredere a catolicismului, pe lângă episcopul unit; despre răzbunarea din urmă, care ar fi reîntoarcerea la Vechea credință strămoșească.

Când ajunse la Viena se numi o comisiune de cercetare a părilor aduse contra lui. El bănuie că nu e lucru curat și de aceea simulă un pelerinaj la Roma. Acți închipuea el că va găsi dreptate pentru biserică și poporul lui necăjit. Zadarnică presupunere! Cum ar fi putut Papa să ajute pe un biet Episcop român unit contra puternicilor stăpânitori și în contra iezuiților Unguri și Nemți? Bietul Inochentie e silit în cele din urmă în 1751, sleit fiind de putere, să renunțe la scaunul episcopal. S'a luptat acest bun român să facă ceva pentru bietul popor român, însă totul a fost în zadar.

XI.

Așa au mers lucrurile și mai departe cu toate intervențiile din când în când ale conducătorilor Bisericii unite a

Românilor. Atunci cari sunt foloasele reale pe care le-au câștigat Românii prin renegarea vechii legi strămoșești? Voiu cită aici din spusele chiar ale unor români uniți, culți și cu dragoste de neam. Citez după *A. Papiu Ilariu*¹⁾, ce spune marele *G. Șincai*, -unit, care și-a făcut studiile în institutul «de propaganda fide» din Roma, despre unire. Nimeni nu știă mai bine și nimeni mai mult decât dânsul n'avu curajul de a arătă fraudă, trădarea și violența prin care se făcuse această unire spune *A. Papiu Ilariu*. El ca și *Klein* arată că scopul eră de a înmulți prin Uniți, în folosul Ungurilor, numărul scăzut al catolicilor și a *desbină* și a *aruncă pre Români, sub pretest de religiune în noua servitute ungurească*. El arată cum în sinodul din 1701, în care se subscrise acea fatală unire «mulțimea cea mare a preoților români ca niște berbeci negri, unii mergeau înainte, alții pe delături, alții din dărăpt; mulți mergeau plângând și unii dintre dânșii ziceau: acum seceră orzul, dar după orz vor seceră și grâul». Mai departe cum împăratul deoparte publică protexte că liber este românilor a trece la oricari religiune, iar de alta scriă în secret să nu gândească cu patenta, ci din toată puterea să se nevoiască a lăți Unirea; cum se trimeteau catane nemțești asupra celor ce rămâneau credincioși bisericii străbune (*Chronica* a 1700); cum la început preoții români după promisiunile ce le dăduse, se înșelaseră a crede că ei prin Unire, fără de știrea lor, toți s'au boerit; ci după ce scăzuseră cu timpul, că tot întru acelaș stat rămaseră începuse oamenii a se lepădă de unire și a pofti preoți nemți cari să le servească «pentru care apoi multe baiuri și nevoi au avut, pentrucă acelora nici pruncii li se boteză, nici morții li se îngropă». (*Chronica* 1698). Arată în fine goanele, întemnițările și toate suferințele credincioșilor

¹⁾ «Vieța, operele și ideile lui *G. Șincai* din Șinca».

cari nici episcop aveau (Chronica 1702 etc.). Se întreabă Șincai nu odată, ce folos au avut Românii din această unire, la care iată cum răspunde: «Latinii prea mult s'au ajutat prin Uniți, pentrucă proporția lor (a catolicilor unguri) numărând și pre Uniți, cu mult mai mare erà, numai de le-ar fi mulțămit Uniților, sau de le-ar mulțămi timpul de acum Ci noi Românii de vom luà afară clerul cel unit carele încă mai numai atâta se socotește cât a cincea roată la car, ce folos am avut sau avem din toate acestea. De vrei a înțelege și mai apreciat lucrurile acestea, citește pe *Cserei*». Care *Cserei* iată cum vorbește la Șincai (Chronica 1701) despre Vlădica Atanasie, care făcuse Unirea, că «mergând la Viena de cardinalul Colonic cu foarte mare cinste i-au primit și i-au aruncat un lanț de aur în grumazi. Aceasta i-au fost toată mergerea înainte, ca tocmai precum lucrà dracul, de caută voia Domnului, până ce-i aduce la păcat, apoi 'l poartă pe unde vreà așa, au făcut și cu Vlădicul, până când l'a apucat în cursă; pentrucă papistașii cu toată sfiela îl cinsteau până atunci, iar după aceea i-au luat toată ocârmuirea din mână și este un ezuit lângă dânsul pururea, fără de a căruia știre și voe nici o carte (scrisoare) nu poate scrie cuivà. Bucuros s'ar lăsà de o unire ca aceasta, dar nu-l lasă. De au mâncat sărat să beà acum, că adevărat i-or umpleà paharul». La care Șincai adaogă: «Ce scrie aci *Cserei* numai despre Iezuiți trebuie înțeles măcar că și acum se află nebuni ca aceia, cari gândesc că greco-catolicii pentrucă se numesc uniți, trebuie să fie supuși Romano-catolicilor; ci înțelepciunea arată că a fi unit cuivà atâta însemnează, cât a fi lui asemenea și nu supus. Barem de s'ar arătà și cu fapta, ce arată înțelepciunea».

La anul 1721 din Cronica, Șincai arată cum Românii unindu-se cu Roma, pierdură dreptul de Mitropolie ce aveau mai înainte. El spune că Episcopul Patachi «care și

latin se făcuse, își băgase în cap încă de tânăr, că nu poate fi vre-o episcopie adevărată pe lume, de nu va fi întărită de patriarhul Romei». Că acest Patachi ceru canonizarea episcopiei Făgărașului dela Papa dela Roma. Inșă «biserica Românilor din Ardeal al cărei arhiepiscop S. Teofil au șezut în soborul cel dintâiu a toată lumea și dintâiu dela Nicea, unul fiind din Sf. Părinți, ce lipsă au avut de întărirea patriarhului Romei? Au nu pentru aceea s'a făcut episcopia Făgărașului, ca să îngroape mitropolia Belgradului? Dar pentru ce să se îngroape mitropolia? Au nu pentru aceea ca Români să fie supuși neamurilor acelorora pe care ei le-au întors la creștinătate?». Vorbind apoi despre bulla Papii Clemente XI, prin care se întărește episcopia Făgărașului cu hramul Sf. Nicolae,—bullă în care se vorbește de Greci, Ruteni, Români, Rosciani și alții. Șincăi constată înainte de toate că Români ținând hramul cel vechiu al Arhieriei sale, hramul P. S. Treimi, n'au primit bulla patriarhului Clemente. Zice apoi despre această bullă: «multe bulle patriarhicești am citit în vieța mea, dar bullă încâlcită și fără de înțeles ca aceasta n'am citit; doară Dumnezeu au turburat mintea celui ce o au scris pentrucă n'au fost spre binele și folosul, ci spre răul și stricarea Românilor din Ardeal». Și după ce dă conținutul ei zice: «despre bulla aceasta cu adevărat mai multe aș putea grăi căci ce Greci, ce Ruteni, ce Rosciani sau Sârbi au fost pe vremea aceasta în Ardeal care să se fi unit? Au nu și-au arătat Curtea Romei prin numirea neamurilor ce nici nu au locuit în Ardeal, necum să se fi unit cu miile, toată neștiința și necunoștința neamurilor, pe care vreă să le pască? Zisei că aș putea mai mult cuvânta dar mă tem de limbile cele clevetitoare și de creerii cei goi, cari lesne ar putea stărui despre mine ce nici gândesc când scriu acestea. O întrebare totuși îndrăsnesc a face, care este aceasta: dintre doi Arhieriei români din Ardeal, adică Ioan

Bobu (unit) și Vasile Moga (neunit), care și astăzi în ziua de Sf. Maria Mare din anul 1811 trăesc, care s'ar putea zice cel adevărat următor al Sf. Teofil? Șincăi găsește de prisos a răspunde că Moga»¹⁾.

Vorbind apoi despre acest Teofil, Șincăi zice: «Fiindcă Teofil se iscălește pre sine numai al Mitropoliei Goției, mare întrebare este, a căreia cetăți mitropolit a fost? Mie mi se vede că ar fi fost al Belgradului din Ardeal, pentrucă începutul mitropoliei celei românești din Belgrad aiurilea nu-l aflū; târziu sfârșitul ei s'au făcut în anul 1721, când s'a milostivit Inocentie papa dela Roma (mai întâiu Clemente) a ne dărui cu episcopia Făgărașului în locul mitropoliei Belgradului pentru aceea, pentrucă ne-am unit cu Biserica Romei».

Iată și următoarele cuvinte ale lui Șincăi despre unire: «Unirea n'a stat nici stă din alta, fără numai să nu clevetim pre cei ce țin de Biserica Romei, pentru obiceiurile lor, iar noi Români să ținem obiceiurile Bisericii Răsăritului și Latinii încă să nu ne clevetiască pe noi, căci cele patru puncturi care sunt între Uniți și Neuniți (cu iertare să fie zis de mine) necum să le știe Români cei proști și neînvățați, dar dintre cărturarii Români însă mulți nu le înțeleg, ci numai pleave vorbesc, neînțelegând unul pre altul. *Unirea aceasta mai pe urmă numai popilor a folosit*, că aceștia au dobândit puțină scutiță cam anevoie, dar nobilii au rămas și rămân cu buzele drâmboiate până astăzi, căci Latinilor destul le este că, înșelând pe Români în partea lor au putut învinge cu numărul pre Calvinii,

¹⁾ Compară Cronica a 1721 cu anul 1697 unde zice „Dintru aceasta poți culege cât s'au nevoit dușmanii spre stricarea neamului românesc. Iezuiții însă așa lucrau pentru folosul Românilor, ca ei apoi să oblăduescă peste Români. Drept aceea n'au și numit Pater Baranyi pre Teofil mitropolitul, cum eră, ci numai episcop.

cari în sine erau cei mai tari în timpul acela». (Cronica a. 1514).

După ce A. Papiniu Ilariu citează spusele lui Șincai a-daogă dela sine, că el ar mai fi spus multe despre Unire «dacă mergea cu Cronica mai înainte de anul 1739, chiar de unde Istoria Unirii devenia mai interesantă».

Și știm aceasta foarte bine. În anul 1744, când Inocențiu a ținut sobor, înainte de a pleca la Viena a spus, că dacă nu se vor realiza promisiunile făcute cu prilejul Unirii, e cu putință să se reîntoarcă la vechea lege strămoșiască. După spusa lui G. Bariț (unit), nobilimea, clerul și poporul au dat înscris chiar Episcopului lor că, vor renunța la Unire, dacă nu li se acordă toate câte ceruse. Ba încă partea mare din popor a declarat că, ori li se vor împlini ori nu cele promise, ei tot se vor abate dela Unire.

G...

(Va urmà).

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 6).

Părerea sa despre îngeri și demoni și-o spune lămurit sf. Iustin în multe locuri. În dialogul cu iudeul Trophobius susține că îngerii sunt ființe personale, înzestrate cu liberă voință și cu nemurire. Ei sunt puși de Dumnezeu ca superiori ale singuratecilor părți ale universului ca să le conducă pe acestea după voința Creatorului. Acei ce au rămas credincioși serviciului încredințat lor și pozițiunii lor în ierarhia îngerească, aceia sunt venerați.* Dar o parte din îngeri, însărcinați cu conducerea lumii—probabil acei ce au venit în contact cu oamenii, deci au fost conducători ai lucrurilor pământești—au fost răpiți de frumusețea ficelor pământului, s'au împreunat cu ele în plăceri, și astfel s'au deslipit de Dumnezeu, și din amestecul lor cu fetele pământului s'au născut demonii și zeii păgânilor¹⁾. Acești îngeri răi au băgat apoi frică în oameni și au făcut pe cei fricoși să creadă că ei sunt Zei. Oamenii i au numit pe fiecare așa cum însuși el s'a numit: Zeos, Apolo, Osiris, Mitra etc. Astfel s'a născut idololatria.

Mulți înțelepți însă au recunoscut pe demoni că sunt șarlatani și dușmani ai virtuții, așa i-a văzut Socrate, He-

¹⁾ Într'alte locuri crede că demonii și zeii sunt înșiși îngerii căzuți. nu fiii lor ce li s'au născut din fetele oamenilor.

raclit și alții, și i-au demascat; de aceea demonii au căutat mijloace să piardă pe acești înțelepți care au cunoscut «logosul» și l-au iubit. Demonii deci, care urau «logosul», au adus lucrurile până acolo că Atenienii au condamnat la moarte pe Socrate ca ateu, și așa s'au scăpat demonii de el. Acum e lucru explicabil, de ce demonii urăsc pe creștini cu mult mai mult decât pe acei înțelepți, pentru că aceștia, și mai ales Socrate, cunoșteau numai puțin din logos schînteii singuratice și aschii din înțelepciunea dumnezească, pe când creștinii posed desăvârșitul logos și întrec cu viața lor morală pe toți acei înțelepți vechi. Ceeace au făcut demonii cu Socrate, încearcă să facă acum cu creștinii. Dar nu vor putea isprăvi nimic. Înainte de venirea lui Hristos, demonii nu știau ce soartă îi așteaptă, și nu aveau siguranța că vor fi condamnați pentru vecie; aceasta însă o știură numai după moartea lui Hristos, care le-a prezis și lor și oamenilor care se iau după ei o nesfârșită pedeapsă în focul vecinic al Iadului.

Tatian Asirianul, discipol al sf. Iustin, în apologia sa *Προς Έλληνας* (Disertație contra Grecilor) urmează în genere părerile părinților de pe atunci, întru cât nu e gnostic, dar—ceeeace pare curios—de multe ori contrazice pe învățătorul său Iustin. El învață că Dumnezeu n'a putut creia nimic rău, deci dintru început și îngerii și oamenii creiați direct de El—Adam și Eva—au fost perfecți buni. Pune foarte mult preț pe libertatea voinții și zice că răul a venit în lume tocmai prin libertatea aceasta, anume prin abuzarea ei. Ca gnostic, mai târziu, susține părerea că nu îngerii căzuți au devenit demoni, ci că Satan este însuși spiritul materiei și o radiațiune a ei, și deci el este un efect care trebuie necesar să se producă din cauza coruptibilității materiei. Dar nu poate explica de unde vine această coruptibilitate a materiei chiar dela începutul creării ei, căci dacă materia a creat-o Dumnezeu, cum spune dogma, El a creat dintru început ceva ce e coruptibil și deci

n'a creat perfect. Dar această părere despre Satan și-a refăcut-o, așa ca să fie aceeași cu a ortodoxismului. Așa dar, cauza răului în lume sunt îngerii căzuți, însă răspunderea nu e numai a lor, ci a oamenilor cari s'au lăsat prinși în lațul lor. Iar efectul imediat al ascultării oamenilor de demoni a fost pierderea ideii morale prin falșii și sceleratii zei, pe care demonii i-au scos la iveală. Dar Tatian e dispus să dea absoluțiune demonilor, și să încarce toată vina numai pe oameni, iar la această concluziune îl duce felul în care combate fatalitatea. Nu e deajuns, zice el, că prin mitologie, prin poezie, prin retorică se face mereu apologia crimei, numai cu intenție de a ucide în oameni încolțirea oricărui sentiment nobil, acum oamenii au inventat fatalitatea, căreia i se supun zeii și oamenii, ca prin ea să-și poată scuza crimele, numai ca să poată fi recidivist în rele, și să taie drumul ori cărei păreri de rău. «Am făcut răul acesta, zic ei, dar ce sunt eu de vină, dacă fatal a fost să-l fac, căci așa mi-a fost scris». Tatian nu recunoaște nici un fel de fatalitate și duce până la ultima consecuență părerea filozofilor stoici. «Această nebunie și contradicție n'o cunoaște creștinul. Omul e absolut liber în acțiunile sale, și nici o fatalitate nu-l constrânge să facă rele. Eu nu voesc să stăpânesc, nu vreau să mă îmbogățesc; nu-mi trebuie nici un oficiu; nu vreau să călătoresc pe mări dintr'o nepotolită poftă de câștig, îmi biruesc cu răbdare boalele, și supărarea nu roade inima mea..... De ce urmând fatalității, tu nu dormi noaptea de gânduri pornite din lăcomia de câștiguri? Lasă câștigurile, și fatalitatea nu va mai exista». Căci nu fatalitatea face pe om, ci omul își face fatalitățile. Dumnezeu n'a creat nimic rău, și noi oamenii am creat răutatea. Deci noi care am creat-o, o putem și distruge.

Urmând această argumentare desigur că Tatian trebuie să ajungă la concluziunea că demonii sunt niște nevoiași cari nu pot să strice mult omului. Despre ei crede de

altfel că fiind lipsiți de trup pământesc, nu au putința să moară, și vor suferi vecinic în Iad, începând dela învierea morților, pentrucă și el ca Sf. Iustin, lasă să înceapă numai dela învierea morților atât starea fericită a dreptilor cât și cea nefericită a răilor, iar până atunci stau cu toții în suspensiune. Crede apoi despre demoni că n'ar avea o natură numai spirituală ci una amestecată, un anumit trup în chip de nălucă, format din aer sau din foc, ceeace le dă putința să-și împlinească și poftele sensuale, să beâ, să mănânce, să doarmă cu femei; credințe care au trecut apoi prin manicheism în toată Europa și au perseverat prin evul mediu ca stafii, incubi, sucubi și d. e. la noi Români până azi ca sburătorul ce intră noaptea pe coș și chinuește femeile.

Frumoasă e învățătura lui despre îngrămădirea păcatelor ce le fac demonii. Ei nu pot să moară ca omul, însă mor spiritualicește ori de câte ori îndeamnă pe oameni la păcat, și astfel îngrămădese rău peste rău, și până la învierea morților vor fi îngrămădite atâtea de multe în cât va fi infinită măsura pedepsei lor în vecinicie, pe când omului prin moartea sa i se taie putința de a păcătui în infinit, deci măsura păcatelor și pedepsei nu poate ajunge până la gradul la care ajung demonii. Inșă, fiindcă pedeapsa e vecinică și pentru oamenii răi ca și pentru demoni, nu s'ar putea face diferențiere între pedeapsa unora și a altora, căci infinitul veciniciei e acelaș, însă va fi diferențiere în gradul de chinuire al pedepsei, al oamenilor va fi mai mic, al demonilor infinit de amar.

Învățătura lui Atenagora despre demoni nu se deosebește mult de a Sf. Iustin. O găsim în apologia sa *προσβειν περι χριστιανων*. Respingând învinuirea că creștinii n'au nici un Dumnezeu, el prinde ocaziunea să vorbească de îngeri și de demoni. «Dar învățătura noastră în ce privește pe Dumnezeu nu se mărginește numai la atâta, ci noi învățăm că există o mulțime de îngeri și de spirite care-i servesc Lui, și pe care Creatorul și susținătorul lumii

îi împărtășește prin al său cuvânt (logos) și îi face conducători peste elemente, peste ceruri, peste lume și tot ce este în ea». Această conducere trebuie înțeleasă ca fiind parțială, așa că Dumnezeu își ține absoluta și generala cărmuire a universului, dar lucrurile singuratice le lasă în grija îngerilor. Aceștia au ca și oamenii voința liberă; dar întrebuințarea ce au făcut-o cu ea, a fost felurită. Unul dintre îngeri și-a trândăvit oficiul său; alții, cari erau ocupați cu materia, au poftit la frumoasele fice ale oamenilor, iar fructul acestei detestabile împreunări au fost uriașii aceia pe cari îi pomenește biblia. Din cauza aceasta au fost goșiți din cer și din slujba lor; iar acum ei cutreieră pământul, dușmănind pe Dumnezeu, provoacă fel de fel de nenorociri și de accidente, înșală pe oameni prin nălucirile fantasiei și prin superstiție și-i duc spre idololatrie, dându-se ca zei cu nume de ale oamenilor, și cer jertfe sângeroase și amăgesc oamenii să făptuiască crime contra naturii. Dacă omul cel dintâiu n'ar fi căzut în păcat, demonii n'ar fi avut nici o înrâurire asupra lui; însă Adam prin căderea în păcat și-a pierdut nobleța sufletului său, partea curat spirituală, căci mai nainte de cădere, sufletul îi era unit cu spiritul lui Dumnezeu, după cădere însă sufletul pierzând—dacă nu tot, dar în mare parte—acel spirit s'a unit cu spiritul materii¹⁾, care-l trage tot spre lucruri pământești și așa a făcut o portiță deapururi deschisă înrâurilor demonice, rămânând firește sufletul tot nemuritor ca și înainte²⁾, de cădere în păcat. Acest suflet, și așa ciuntit, are rațiune, e cuprins uneori de dor de a se înălța spre dumnezeire, bănuște lucruri peste firea omenească prevede lucruri viitoare și nemerește de multe ori adevăruri eterne, prin activitatea spiritului său. De aceea fără să

¹⁾ Sf. Părinți ai veacului acestuia învățau să sufletul e deosebit de spirit, deci omul are: trup, suflet și spirit.

²⁾ Însă unii învățau că sufletul moare cu trupul—și singur spiritul dumnezeirii trăește—și apoi va învia și el cu trupul deodată și va fi viu până în vecinicie.

știe ce caută, mulți poeți și filosofi ai grecilor au încercat, în acord cu îndemnurile interne ale spiritului dumnezeesc, să caute urmele adevărului vecinic, prin ipoteze și presupuneri întunecate, așa că uneori au și găsit într'adevăr unele învățături morale, au văzut oa printr'o ceață pe adevăratul Dumnezeu și au bănuit pe Hristos¹⁾. Dar acești poeți și filosofi au greșit drumul, fiindcă au pornit dela falsa părere că omul poate găsi prin sine însuși adevărul, și că despre Dumnezeu nu e nevoie să i se dea directe cunoștințe prin însuși Dumnezeu, adecă prin revelațiune.

De altfel această concesiune făcută păgânilor, că și ei au găsit adevăruri prin filozofii lor, au făcut-o în interesul său, spre a-și întări combătuta afirmare că profeții Iudeilor ar fi fost inspirați și ar fi văzut ceva adevăruri despre Hristos. Marea intenție a sa a fost să dovedească adevărul absolut al revelațiunii lui Hristos, prin adevărurile profeților judei; iar Grecii se îndoeau foarte mult că Iudeii ar fi putut prevedea adevăruri divine. Atenagora le face concesiunea și zice: le-au văzut și mulți dintre ai voștri, și le-au văzut și profeții; decât aceștia în mai mare măsură, și gura lor a sunat ca o trâmbiță, căci prin voi vorbea numai omul, dar printr'înșii Dumnezeu.

Și Teofil din Antiohia face păgânilor această concesiune, însă nu cu aceeași bunăvoință, și nici cu aceeași intenție. El o face silit.

M. P.

¹⁾ Alusiuni la cercetările lui Plato și Socrate, la adevărurile morale din Homer și Virgil. Pe acest din urmă poet și atunci și mai târziu, până în evul nou, lumea l-a crezut profet, pentru fantaziile ce le spune în Ecloga IV unde vorbește de reîntoarcerea unui veac de aur, a unui născut din fecioară, pe al cărui timp lupul va trăi alături cu mielul în bună frăție, și toate acestea i le-au considerat alusiuni la Hristos care avea să vie.

GNOSTICISMUL

GENERALITĂȚI.

Chreștinismul, respingând principiile constitutive ale lumii păgâne și lovind în prejudețiile iudaismului degenerat, a trebuit neapărat să intre în luptă crâncenă dela început cu lumea de până aci. Persecuțiunile, pe care le-a îndurat dela ivirea sa și până ce a căzut arma din mâna ucigătorilor, sunt manifestațiunile naturale ale acestei lupte crâncene. Armele, cu cari s'au apărat creștinii, în cele dintâiu două secole contra violenței brutale, au fost blândețea și răbdarea tacită a indignațiunii. Martirismul, un amestec de credință eroică și de resignațiune sublimă, se poate considera cu drept cuvânt ca afrontul sfânt al sufletului expus forței brutale.

Lupta aceasta, care a prezentat scene de oroare pe arenă și pe rug, a fost trecută și în domeniul cugetării. Păgânismul a atacat Chreștinismul pe toate căile și prin toate mijloacele: prin strigătele sălbaticе ale mulțimei, prin calomniile de răspântii, prin sarcasmele unor răutăcioși juri ca Lucian, și prin erudițiunea filosofică a lui Celsus și Porfirius.

Afară de aceasta, păgânismul a formulat sisteme religioase noi, care să poată egală cu succes Chreștinismul.

Apologia chreștină a școalei din Alexandria, a Africei de

Nord și a școalei greco-occidentale a răspuns cu energie și cu deplin succes la multele și diferitele agresioni.

Mai periculoase, însă, și mai perfide de cât toate au fost atacurile eresiei.

Denumirea eresie, în înțelesul cel mai larg al cuvântului, însemnează alegerea de bună voie a unei învățături sau a unei păreri, iar în sens restrâns însemnează abaterea dela o doctrină oarecare.

Iudeii au numit la început religiunea creștină eresie, numire cu care denotau diversele partide sau direcțiuni politico-religioase ale lor. Apostolii au dat aceeaș numire la tendințele, care, fie din punct de vedere iudaic, fie din acela al filosofiei păgâne, micșorau simțitor credința adevărată în Iisus Christos.

Părinții Bisericii au dat acelaș înțeles cuvântului eresie. În genere aci prin cuvântul erezie se înțelege învățătura care stă în contradicțiune flagrantă cu Creștinismul primitiv în privința unui punct capital.

În secolul al doilea și al treilea, eresia este o reacțiune continuă, fie în direcțiune iudaică, fie în sens păgân. Reacțiunea păgână a fost mai cutezătoare, mai importantă; cea iudaică timidă și fără însemnătate. De aceea istoria dogmelor se ocupă în prima linie cu eresia în sens păgân.

Mișcarea puternică a spiritului, care a dat naștere la atâtea pericole pentru Biserică, este gnosticismul.

În scrierile apostolice cuvântul $\gamma\omega\sigma\iota\varsigma$ însemnează cunoștința adevărată a verității creștine. În epistola lui Barnaba $\gamma\omega\sigma\iota\varsigma$ însemnează o interpretare alegorică a Vechiului Testament, trecând peste înțelesul literar. De aci și până la interpretarea îndrăsneată, care dispune textele după bunul plac, nu este decât un pas. Tendința continuă a gnosticismului este de a face ca elementul științific să predomine pe cel al vieții morale, adică transformarea religiunii în teosofie. Prin urmare, Creștinismul devine pentru gnostic

obiectul științei, și anume al unei științe cu câțiva inițiați.

Gnosticismul părăsește terenul spiritualismului creștin, și se întoarce la dualism, care neagă libertatea umană. Preponderanța elementului științific și filosofic în gnosticism nu dă dreptul ca el să fie considerat ca o școală filosofică și este deci o greșeală când cineva vede în gnosticism o filosofie a religiunii.

Premergătorul cel mare al gnosticismului este iudeul Filone. El a supus Iudaismul la o operațiune intelectuală asemenea cu aceea care a fost indispensabilă spre a traduce Evanghelia în teosofie orientală. Gnosticismul lui iudaic se găsește în substanță în toate variațiunile gnosisii.

Deosebind diversele afluențe, care s'au amestecat în gnosisă, se pot observa trei direcțiuni mari ale epocii: Elinismul, Orientalismul și Creștinismul.

Mai întâiu de toate două caractere generale sunt comune la toate sistemele gnostice. 1) Ele înclină către dochetism adică tind ca realitatea să se transforme încetul cu încetul într'o aparență. Dochetismul este consecința naturală a principiilor dualiste. Admițând răul ca un ce inerent materiei, dochetismul nu înțelege cum Răscumpărătorul ar putea să aibă vre-un contact cu materia, deci dacă el a apărut între oameni, aparițiunea lui nu e reală, ci numai o umbră, o formă fantastică; de aceea nu admite cu seriozitate nici încarnațiunea, nici răstignirea.

Dar nu numai materia este opusă binelui absolut, ci tot ce este finit, limitat și tranzitoriu. Realitățile contingente n'au nici-o existență, numai ideia, gnosisa este ceva. Istoria este o expresiune mobilă și fugitivă.

2) Toate sistemele gnostice desprețuesc istoria, care ar fi un fel de parabolă sau mitologie, destinată a traduce în simboale lumea ideală. De aci cuvântul pentruce gnosticismul este atât de bogat în simbole. Urmând eclectismului din acel timp, gnosticismul primea fără nici o rezervă sim-

boale și alegorii de oriunde, și luă materia atât din sorginte păgână, cât și din cărțile sacre ale Iudeilor și ale Creștinilor.

Tema fundamentală a tuturor sistemelor gnostice este creațiunea existenței finite și contingente pe cale de emanațiune, adică prin amestecarea principiului divin cu materia.

Intre divin și materie se întinde regiunea puterilor intermediare, care servă ca verigile unui lanț între cele două lumi. Simboalele principale, cari acoper fondul universal al gnosisii, se pot reduce la câteva timpuri predominante. Religiiunile naturale.

Mituri siderale: Gnosticismul consideră stelele ca zei inferiori, cari dirigează lumea fenomenelor și a materiei. Numărul e principiul de ordine și de materie în viața naturii, el dăinuește măsura și chiar și cugetarea. Plecând dela aceste vederi, păgânismul oriental a fost împins la calcule complicate ale astrologiei, din care credeau că poate deduce regula destinului. Gnosticii au dezvoltat foarte mult mitologia numerilor. Ogdoadele, Ebdomadele și toate combinațiunile numerice ocupă un loc însemnat în sistemele lor.

3) Antroporfismul este cel mai natural din toate simboalele, de aceea a și figurat în prima linie în mare parte din religii idololatre, mult mai înainte de a fi fost supus la transformațiunea umanismului grec.

Naturalismul panteist, încunjurat oarecum de un vis voluptos, gravitează în jurul plăcerii materiale, reprezentându-și această plăcere prin cele mai grosolane simboale. Transmutând raportul sexurilor în sfera divină, naturalismul panteist nu poate înțelege divinitățile de cât ca perechi sau zizigii.

Gnosticii creștini au aceeași preocupațiune, ei pun în regiunile goale ale absolutului relațiunile sexuale cari au

despodobit toate mitologiile vechi. Din Iudaism, gnosticismul împrumută: scara luminoasă pe care se suie și se pogoară îngerii și aceasta în scopul de a construi în spațiul imens treptele emanațiunii care se pogoară în șir dela abisul taciturn până la existența multiplă și difuză a materiei. Împrumută ideea despre Dumnezeu care creează lumina vizibilă și toate ființele după dânsa.

Din Evanghelie împrumută ideea despre răscumpărarea din păcat, bine înțeles că într'o formă desfigurată ca și aceea despre creațiune. Istoria despre Iisus este cel mai amplificat, cel mai avut și cel mai alterat simbol al gnosisii.

Sorgintele principale ale gnosticismului sunt prin urmare, astrologia, combinațiunile numerice, antropomorfismul și istoria religiunilor.

Limba vorbită în școalele lor este simbolică. În acelaș timp școalele lor sunt sanctuare și simboalele realității, iar nu metafore.

Clasificarea sistemelor gnostice.

De mai multe ori s'a încercat de a se face o clasificare riguroasă a diverselor sisteme gnostice. Așa unii au căutat principiul diviziunii în originea lor istorică și națională. Dar într'un timp de sincretism religios universal, când toate frontierele stau deschise, diferența de naționalitate nu e de ajuns spre a stabili o diferență în discuțiuni, mai ales că gnosticismul a luat naștere în țările supuse influenței orientale.

Alții, identificând gnosticismul cu filosofia religiunii, au împărțit sistemele gnostice în trei școale principale, după înclinarea fiecărui dintre ele către una din cele trei forme religioase ale trecutului: parsism, iudaism, elinism. Alții iarăși, recunoscând oarecare legitimitate cultelor vechi, și admitând o evoluțiune gradată a conștiinței religioase, împart sistemele gnostice în gnosticismul lui Basilide și Va-

lentin și în gnosticismul Clementinelor. Clasa din urmă o formează clasa Ofiților și gnosticismul lui Marcione, pentru care adevărul începe cu Christos și tot ce a precedat nu este decât eroare monstruoasă. Clasificarea această are inconvenientul că privește gnosticismul mai mult ca o mișcare filosofică, iar nu ca o fuziune de religii și filosofie.

Alții, în fine împart sistemele gnostice după pozițiunea pe care o iau ele față cu Dumnezeu în V. Testament. Cu modul acesta se ține seamă de revelațiunile și instituțiunile V. Testament și de caracterul mai mult sau mai puțin al dualismului.

Considerând pe Dumnezeul V. Testament ca creatorul universului, lumii, care este creațiunea sa, nu poate fi isbită de un blestem absolut, și istoria înainte de Christos nu e cu desăvârșire înlăturată. Pe când, dacă Dumnezeu creatorul este un Dumnezeu rău și opus ființei supreme, creațiunea lui este un blestem și existența lui o evoluțiune a răului.

După gnosticismul elin, sistema gnostică a lui Basilide și Valentin, lumea nu este produsul unui principiu din eternitate, opus ființei absolute. Fiind închisă în sânul abisului primordial, lumea nu s'a putut naște decât printr'un șir de emnațiuni. În orice caz ființa ei nu este rea, după cum susține gnosticismul oriental, sau gnosticismul parsist, care face ca lumea să iasă dintr'un principiu din eternitate, opus divinității superioare. În fine, ideea despre un Dumnezeu creator sau demiurg formează linia demarcativă între aceste două clase de sisteme gnostice, cu toate că și unele și altele, neadmițând o creațiune liberă, nu se pot distinge radical între dânsule.

Gnosticismul lui Basilide și Isidor.

Cu Basilide încep sistemele gnostice propriu zise, adică sistemele expuse după regulile dialecticei și având o direcțiune bine determinată.

Basilide, născut în Alexandria la începutul secolului al doilea, își făcuse studiile în școalele înalte ale Egiptului. Din sistemele filosofice pare că ar fi adoptat principiile școlii lui Aristotel, combinate cu ideea fundamentală a stoicismului despre identitatea primordială a spiritului cu materia. Basilide a desfășurat o aptitudine rară ca metafizic subtil, complăcându-se în sterile abstracțiuni, fără a se rătăci cu toate acestea în ele. Sistemul său e însuflețit de un spirit sau suflare morală și de aceea trebuie bine distins de transformările la care a fost supus mai în urmă. Mult timp numai transformările acestea au fost cunoscute, pentru că Bazilianii lui Irineu și Epifaniu nu țin de doctrina lui primitivă care s'a conservat numai până la Isidor, fiul și discipolul credincios al învățătorului său. Basilide s'a arătat totdeauna plin de respect către Dumnezeuul creatorul universului, care este în același timp pentru dânsul Iehova al Iudeilor. N'a blamat nici creațiunea nici pe creator, și în revelațiunea istorică a Bibliei nu vede decât treapta de jos a unei vaste construcțiuni metafizice, care se pierde în infinit. El pretindea că învățătura sa a luat-o din Evanghelia apostolului Mateiu, cunoscut numai de el.

Principiul pus de Basilide este tot ce poate fi mai abstract: trebuie căutat mai afară din lume și mai presus de orice loc și timp (*ἤν ὅσσην σὺδὲν*). Nici nu se poate zice că este, pentru că a fi trebuie să aibă un atribut, o calificare apreciabilă. Acest principiu este ca și când n'ar fi. Prin manifestarea voinții sale creează din sine însuși un haos. În acest gol imens se aude un cuvânt. Dar de unde vine și cine-l pronunță? Nimeni nu știe și nu va ști niciodată.

După cum în Biblie o vorbă face să fie lumină, așa și aci un cuvânt, fără cauză, face să apară germenul tuturor lucrurilor. În acest germen se află ascuns universul cu toate frumusețile și armoniile sale.

După Bazilide, dar, nu există nici emanațiune, nici organizațiune a materiei eterne, ci un fel de creațiune, și anume, o creațiune fără creator.

Spiritul nu precede materia, ci iese cu dânsa din acelaș haos. Va să zică Basilide nu face în această prisosință nimic alt decât să reproducă teoria filosofilor stoici despre amestecul primitiv și universal.

Plecând dela o asemenea idee, creațiunea nu poate fi decât o organizațiune a existenței ce se află în fierbere și confusiune; și organizațiunea aceasta consistă în separarea diverselor elemente închise în germenul primitiv.

Despre acest principiu de separare, care pune capăt ori cărei confusiuni, o icărui amestec, vorbește Clemente Alexandrinul într'un text ce n'a putut fi înțeles, din cauză că eră cu totul izolat. Basilide, ca să explice cum s'a făcut separațiunea diverselor elemente închise în germenul primitiv, recurge la una din cele mai originale și frumoase concepțiuni din sistema lui Aristotel, și anume aceea ce reduce mișcarea universală la o aspirațiune misterioasă a tot ce este imperfect, către ceea ce este perfect și absolut. Lumea, zice Aristotel, este mișcată de atracțiunea pe care o exercitează asupra ei cugetarea eternă, energia senină a inteligenței divine. Basilide vede și dânsul principiul mișcării sau al separațiunii în atracțiunea pe care absolutul, perfectul o exercită asupra imperfecțiunii. Tot ce este jos tinde către ceea ce este sus, ce este inferior către ce este superior. De aci înainte începe simbolismul fantastic care nu trebuie se lipsească din nici o sistemă gnostică.

B. Mangâru.

(Va urmà)

NOTE ȘI IMPRESIUNI DE CĂLĂTORIE IN ARDEAL.

*
* *

1911, 25 April, Luni.

O dorință de mult timp stăpânită să înfăptue în sfârșit! Merg să văd Ardealul nostru, unde stau sub domnie străină frați pe care legătura aceluiaș sânge, ni-i apropie și azi și mâne și pururea, cu tot străinismul neamului turanic al Maghiarilor, cari caută zadarnic, de atâtea veacuri să ni-i cotopească.

In trenul care mă poartă, prin valea bătrânului Olt, spre graniță, mai sunt și alți tovarăși de drum, pe care năbușala căldurei îi mână către aerul tare și răcoros al muntelui.

Pare că și mașina care pufăe greu vreă să scape cât mai repede de zăduful unei zile cu arșiță de cuptor, și să se ascundă prin umbra muncelor ce se zăresc în depărtare.

Trece: Râmnicul, Jiblea. Dealurile cari adăpostesc Călimăneștii sunt aci, aproape. Ele dau o priveliște de ade-

vărată măreție rustică acestui colțișor unde se îmbie a veni pe tot timpul verei târgoveții doritori de aer sănătos și de apa minerală a Căciulatei. Se ivește bisericuța bolniței Cozia în cadrul verde al cuprinsului, apoi mănăstirea însăși. Apele Oltului se isbesc de zidul acesteia, depănându-i povești din vremi apuse când figura măreață a lui Mircea, rătăcea pe malul fugarului șuvoiu, chitind casă de slavă lui Dumnezeu și clipe de vitejie pentru neamul românesc. Și acum ca și altă dată:

«Ale turnurilor umbre peste ape stau culcate»

iar acestea

«Zidul vechiu al mănăstirei în cadență îl isbesc», spre a răscolii par'că și în această zidire mută o deșteptare pentru vremurile de mândrie ce fuseră. Chinga de dealuri se strânge tot mai mult, coprinzând de aproape albia râului. Dealurile devin tot mai stâncoase, perzându-se sus, în lespezi de stei amenințător. Tufa a izbutit să prinză și aci rădăcini, înfrățindu-se cu azurul; ici colo soarele d'aurește sprânceana de steiu cu tivituri de o măestrie divină.

Peste tot muntele te întâmpină cu mantia-i verde-întunecată, peste care numai dimineața se așterne ca un lînțoliu al păcei fumul ușor de ciază ce se risipește la cele dintâiu abureli ale dimineții.

Pe coamă-i albesc din când în când mesteacănii, ori plopi drepti ca lumânările, presărați printre stejăriș sau făget. Apele Oltului aci alunecă într'o revărsare ușoară, aci se iuțesc răvășindu-se în valuri cu spumegări sgomotoase, aiurând par'că o poveste de jale, ori sbucnind într'un strigăt de chemare, de alarmă. E mulcom și mânios în același timp ca și neamul românesc ale cărui bucurii și dureri le cântă de veacuri.

Jos la poalele muntelui drumeacul, pustiu aproape în luna lui Prier—dar pe care pufăe de zor automobilele pe timpul băilor—străbate pe lângă Olt, cotind după câte o

ieșitură de stâncă, după câte un deal cu ocoluri. Numai trenul își face ici colo drum drept pe sub blocul pietros care astupă deodată calea și pe care meșteșugul omenesc l'a îmburghiat așa de bine. Fumul locomotivei te înăbușe câteva clipe și ai un simțimânt de frică nelămurit când te gândești că colosul de piatră ar putea strivi dintr'odată, la cea mai mică prăbușire și tren și oameni. Dar mașina se strecoară repede—pufăind un răsuflet de ușurare. Halta Turnu e aci, desvelind la mâna dreaptă într'un bogat ram de arbori și verdeață mănăstirea cu același nume.

Alte tuneluri se răsbat. In verdele răcoros al muntelui e o varietate cinematografică ce-ți cuprinde ființa într'o plăcută poezie. De aceea aproape nu simți când ai ajuns la Căineni—vama românească—dupăce ai lăsat în urmă Lotrul cu puternicile lui rosturi în exploatarea lemnului. Trecem vama; la stânga drumului ferat,—cum mergem—se înșirue satul, cu căsuțele-i simple, coperite cu șindrilă, cu rosturi sărăcăcioase. Dela Rîul Vadului înainte privirea întâlnește turnul de zid ros de vreme prin ale cărui ochiuri sborșite ne cercetează par'că un întreg trecut când pe aci își duraseră drum străbunii noștri Romani, lăsând și nume scumpe legate de aceste locuri, ca acela al lui Traian¹⁾.

Până la această bătrână reliquă, eră mai înainte hotarul românesc. Hotarul însă propriu zis, dinspre învecinații frați, începe dela Turnu-Roșu, cetățue (care își zice astfel, după roșul isbitor de cărămidă ce o alcătuește) și de care mulți leagă numele împărătesei Maria Tereza, într'un amestec de misterioase pagini erotice, ai căror eroi isprăveau aci cu vieața, în împrejurări tot așa de tainice.

Defileul se lărgeste. Deajurile se resfrâng de lături. Spinarea stearpă a muntelui înalt dinspre dreapta apucă spre

¹⁾ «Masa lui Traian», lângă Turnu.

țara Făgărașului; acolo zăpada stăruie pe culmi ca niște năzdrăvane urme de ghiare pe un fond întunecos.

După satul Boița (românesc), căruia ungurii în șovina luptă de maghiarizare i-au zis *Boicza*—fenomen de altminterea peste tot urmărit și întrebuițat de a schimba scumpele numiri românești—vine *Verestorony* (Porcești) sat mare unde amestecul cu străinii se arată tot mai simțit. Forfoteală în gară de lume, unde numai cei din țară amestecă româneasca, printre dese convorbiri, într'o limbă aspră, răstită parecă ce este limba maghiară. Finanții se uită cercetători, bănuelnici, în toate părțile. Rar de-ți răspund o vorbă în românește. Te întâmpină cu *Nem to do* numai decăt, deși știi și înțeleg bine limba noastră.

Șelimbergul, unde Mihai Viteazul și-a purtat oastea în timpuri de vremelnică întruchipare a Daciei române este stația cea mai apropiată până la *Sibiul*, poreclit ungurește (Nagy-Seben), după ce ai trecut câteva alte stațioare mici, cu nume, de nou puse, tot așa de întortochiate.

Șelimbergul nu este sat curat românesc. Ca în multe părți din ținutul Ardealului, Sașii au puternice alcătuiuri aci. Sistemul de înșiruire regulată a caselor, unele după altele, prea îndeșite este al lor. De asemenea găcești că și arăturile din jur, așa de îngrijite, imitate și de ai noștri, sunt în parte săsești. Românii trebuie să fie statorniciți mai mult la sud, unde se vede, stând pe o clină ca într'o înfățișare de veghe miticuța biserică românească.

A. *Sibiul*. Pogrâm în acest oraș, în care ungurismul caută să înlocuiască vechea amintire a timpurilor în care așezările trebuie să fi fost numai românești, sau acelea de mai târziu în care stăpâniră Sașii cari cu Bruckental al lor își risipiră până și luxul cel mai fin în acest ținut ce, după Gavril Batory, (nesocotitul prinț care își plăti setea de încălcare a acestor locuri cu sfârșitul atât de trist în care îl aduse năvala Turcilor)—căzù în mâna Austriacilor.

Aceștia îl prefăcură după calapodul lor, întărindu-l cu oști și imense căzărmi. Vremurile acestea de mărire și oblăduire se duseră și ele și elementul maghiar își însuși pe încetul un colț de viață, care nu este străin nici biruștelor române de pe timpul când un Petru Rareș, izbiă trufia ungară.

Ilustrul nostru istoric, D-nul Nicolae Iorga, descrie cu amănunte de minunată întruchipare fazele acestea prin care trecu Sibiul de azi, în care noutatea de clădiri, de oameni cu alte gânduri și aspirațiuni de prefacere, se împistrițează așa de ciudat cu spiritul de antichitate al zidurilor mari, dure, cu ganguri, cu adevărat misterioase, ce amintesc de altă lume și alte timpuri.

Acest colț al pământului ardelenesc, se înstreină apoi atât de mult pentru Români, că după vremile de trecere la Uniație pe care le provocă Metropolitul Atanasie în 1700, ei nu-și putură găsi aci un loc de închiegare a unei biserici de rit ortodox.

În zadar fusese cerut Sibiului un loc pentru o cât de simplă biserică, cu toate că cu aproape un viac înainte, Vlădicul sârb Ghenadie al Belgradului al cărui nume se citește în cimitirul din quartierul lui Iosif II—pe o piatră, care poartă inscripția cu văleatul 1631¹⁾—trebuie să și fi avut la Sibiu o biserică prăbușită cu timpul.

Revoluția lui Horia dela sfârșitul viacului XVIII, obținu un loc de Episcopie ortodoxă, dar acesta nu fu Sibiul, ci Rășinari—satul poetului Goga—unde păstoriră Episcopii sârbi Dionisie Novacovici și Ghedeon Nichitici, înmormântați chiar acolo în sat, în interiorul vechei biserici.

După ce ai putut vedeà, din mersul autobuzului marea clostră catolică, cu ziduri sure, înalte, pe care le susțin

¹⁾ Vezi N. Iorga: Neamul românesc în Ardeal și Țara ungurească, pag. 154 și sq.

contraforturi puternice, și ai dat cu ochii de Biserica tot catolică din piață, unde se află ridicată în bronz statua Sf. Ioan (Nepomuc)—biserica ce amintește de timpurile de prozelitism ale Iezuiților—dorința vie te stăpânește să vezi catedrala românească, care este, aci aproape în cartierul—cu mult amestec de români—pe strada Măcelarilor, unde se află de altminterea și parte din celelalte așezăminte românești: *Seminarul*, Localul *Librăriei arhiepiscopale*, *Palatul de iarnă al Metropolitului* și *Banca Albina*.

*

Merg să cercetez *biserica*, cu turnurile ei destul de mari. Interiorul ei este de sigur cel mai interesant. Fără îndoială că desăvârșita execuțiune picturală neîntrecută în felul său, care caracterizează (deosebește) podoaba pantocratorului este ceva care trebuie văzut de aproape, spre a se putea pricepe și simți finețea de expresiune și colorit a figurilor cu adevărat dumnezeiești, care cuprind într'un cadru de cea mai aleasă măreție, chipul Mântuitorului cum numai în tablourile unui Murillo și Raphael și-ar fi găsit atâta negrăită măestrie.

Smiegelski fericitul pictor inspirat și-a nemurit în tabloul acesta, de sigur, puterea sa de înțelegere și concepțiune. Totul este lucrat în templul așa de vast după orânduirea și priceperea sa.

Tâmpla însăși se reliefează în același ansamblu de strălucire, inegală însă față de podoaba pantocratorului, unde a muncit singur doi ani de zile. Zugrăveala însă nu este nici pe departe terminată și motivele și chenarele acelea românești care sunt risipite cu un belșug caracteristic pe pereți din lăuntru sunt numai deseneuri provizorii (intâmplătoare) pe care spiritul de jertfă al Românilor din aceste ținuturi le vor înlocui la cel dintâi prilej bine-venit.

Biserica imitează în proporții scăzute, Biserica de mi-

lenară amintire, pe care la Sofia, a ridicat-o marele Constantin Imperatorul. Stilul Bizantin de o arhitectonică neîntrecută în toată clădirea lăuntrică n'a fost deci trecut cu vederea. De aceea impresia totului va fi și aci tot așa de bine susținută de mândrețea colonadelor de granit peste care se așează cu un deosebit simț artistic capitellurile ionice, deasupra cărora bolțile se completează simetric.

Servind cineva în această cuprinzătoare catedrală unde într'adevăr ai sentimentul necuprinsului, fără îndoială că își simte sufletul mai înălțat și mai pătruns de taina divină. Arhidieceasa a avut cea mai părintească sollicitudine față de această instituție ale cărei lucrări le-a supravegheat înșasi actualul Metropolit I. P. S. I. Metianu, care să și gândește să desăvârșească acest monument ridicat cu atâtea jertfe, pentru care numai colecta individuală a putut strânge câteva sute de mii de lei, și care costă peste 2 milioane de coroane.

În această zi trebuiă să văz pe I. P. S. S. Metropolitul Mețianu, care foarte familiar, m'a și primit îndată. Este o venerabilă figură de bătrân dintre cele mai simpatice. La respectabila vârstă de 83 ani știe a întreține convorbiri de o vioiciune și logică puțin obicinuită. Indelung experient, dupăce a trecut prin toate treptele, dela simplu preot mirean, apoi protopop. Episcop și în fine Metropolit al Ardealului, păstrează despre toate lucrurile o tenace memorie pe care o traduce minunat într'o limbă neaoș românească. Mă introduce în rosturile administrative ale Bisericii de peste munți. Vorbește cald despre jertfele românești în susținerea cauzei naționale, despre împrejurările din urmă în chestia congruei. Are cuvinte de înconjur față de acțiunea de încriminare a ultraiștilor (Oncu etc.). Spune că toți ridică în slăvi măreția figurei nemu-

ritorului Șaguna¹⁾, dar puțini îi urmează politica. Gazetele se împart în curente adesea protivnice și ar trebui totuși să găsească formula de împăciuire și de edificare întreolaltă.

Cunoaște de aproape chestia bisericească dela noi și sistemul social, cu slabe baze economice a regimului de proprietate. Spune că românii de peste munți sunt mai bine prevăzuți cu regimul lor de proprietate dela 32 de iughere de loc (pogoane) însăși având fiecare în măsura quotei de posesiune cuvenite întindere de imașuri și păduri. La noi actul împrumutării dela 64 pe lângă că a fost incomplet este legat și de secularizare, care deși bună în sine, a făcut nesocotita greșală de a nu se creă un fond al Bisericii.

Ca chestie economică și casnică găsește, și cu drept cuvânt, că frații noștri de dincolo au înjghebări mai bune, unde exemplul săsesc a fost de aproape urmat prin aceste părți.

Chestia bisericească își are și aci neajunsurile sale, între altele se simte nevoie de preoțime în foarte multe părți, parte și din pricina satelor foarte sărace ale căror venituri nu pot susține pe candidatul maturit al Seminarului, căci ajutorul statului chiar la preoți care au qualificația cerută²⁾, nu se extinde până la suma de 800 fiorini, dacă antecesorii nu s'au bucurat de această favoare.

A doua zi fiind învitat la masă de I. P. S. S. orându-esc să văz pe această zi următoare o parte din celelalte instituții românești.

În restul zilei acesteia gălesc nimerit să mă preumblu mai în voe prin orașul care se întinde spre extremitatea vestică. În această parte este vestita promenadă Bretter.

¹⁾ Care a creat toată organizația actuală, de aci, școlară și bis. care rezidă în statutul organic dela 69.

²⁾ Adică primirea numai cu bacalaureatul în Seminarul Teologic (recte Facultate).

Clădirea din colț cu care se învecinează marele palat al «Asociațiunei», adăpostește restaurantul lui Brotte, unde cinează o parte din inteligența profesionistă română, profesori îndeosebi.

Casele mari cu un aspect ceva mai modern, cu suita de brazi, de verdeață agățătoare, se ridică falnice în această parte ce duce la vestita grădină din josul Sibiului. Aci întâlnești lumea cea mai împetrișată dela soldații cu uniformă felurită, cari își plimbă la braț nestinghiriți consoartele ori prietenile; românce cu fața înviorată, cu port orășenit; ori sășoaice cu fața pestrue, cu nedespărțita pălăriuță de pae peste testimel negru. Aci auzi vorbindu-se nemțește, săsește, ungurește, românește, după grupurile cari se strecoară într'o multiplă mare de capete.

Muzica deoparte cântă; se aud la fiecare sfârșit aplauzele iar zgomotul și vieța umple acest bunget, plin de alei, prin care teii și salcâmi își amestecă respirarea într'o plăcută mireasmă. Incepe o bureală de ploae, umbrele se mișcă în aerul plin de păclă, și valurile de mulțime dau fuga, ticsind tramvaele ori dând fuga prin catenele, cofetării, berării, ce se întrec în reclamă pe această stradă a orașului unde este nervul neguțătoresc, și dealungul căriea se încrucișează, ca pe pânză cinematografică atâtea nații felurite.

26 April. Marți.

Peste noapte un nou sfor de ploae a răcorit aerul. Te trezeși în zgomote de autobuze. Hotelierii se grăbesc să-și aducă clienții dela gară sau să conducă pe cei cari pleacă. Dau o raită prin piața unde forfotește lumea să cumpere legumi și lapte dela sășoaicele ce mișună în toate părțile; le cunoști după pălăriuțele de pae, cu bordurile plecate în jos. Cărucioare mici cu cofele de lapte, hurducăesc de zor. Românce cu port stricat seliștenesc, te

îmbie să cumperi flori. Planul fiind făcut ca până la ora mesei să vizitez Rășinari (sat vecin), ca să câștig după amiază numai pentru celelalte instituții sibiene, mă îndrept spre acest sat care se întinde către miazăzi-apus.

Spre Reșinari. Devale de promenadă pe lângă cazarma dinaintea căreia se află «Bioscopul»—la care mai ales în sărbători se îngrămădește năvalnic servitorimea ca la un alt soi de muzeu Braun—calea (lăsând alt șir de cazărmi se înfundă tot mai mult în pădure, iar în cale-ți ici colo se ridică cu miros de floare salcâmul. Drumul nu ține mai mult ca trei sferturi de ceas cu trăsura. Isprăvind pădurea începe drumul mai slobod prefăcându-se în adevărată alee apărată de plopii înalți și frumos rânduiți. Satul este așezat pe cele două brațe de râu (Râul caselor și Steaza, care se unesc de vale spre răsărit).

Casele de zid sau de lemn, au aspect bătrânesc, cu acoperișul țuguiat, de țiglă, cu ulucărie puternică și porți pe ai căror stâlpi se văd sculpturi primitive. O coroană de deal apără satul către cele două biserici din sus, spre care mă poartă călăuzul meu¹⁾.

Vizităm *vechea biserică* de piatră de prin 1785 cu zugrăveală și la exterior, asemănătoare cu a bisericilor din aceiaș vreme dela noi, meșterii pictori fiindu-ne adesea comuni pe atunci. Firidele și ocnitele care la noi vorbesc de timpuri mult mai vechi, sunt despărțite de brâu oculitor, ca și la Seliște.

În naos, ni se arată, jos, locul de repaus al osemintelor celor doi vechi episcopi *Dionisie Novacovici și Ghe-deon Nichitici*, cari au locuit aci în Rășinari, și au servit la această biserică ce se crede a fi înlocuit o alta mai

¹⁾ D-nul Vidrichin, student al Seminarului din Sibiu, rășinărean din naștere, care datorită amabilității părintelui Roșca, Directorul Seminariului, este învoit să meargă a-mi tâlmăci acest colț fericit și pacinic.

veche de pe la începutul sec. XV. Amvonul este din 1795. Candelamburu cu frunzișoare daurite este dăruit de *Ion Popazu* răposatul Episcop al Caransebeșului, care fusese hirotonisit în cuprinsul acestei biserici. Un scaun episcopal de lemn înegrit trebuie să fie destul de vechiu. Șaguna încă a lăsat bisericii o Evanghelie și o cruce, care se păstrează cu sfințenie ca un lucru de mare preț. Tâmpla bisericii cu registre scobite, peste care cad brăușoarele ce le capitonează, are un aspect foarte plăcut.

Sunt condus a vedeà însăși *Casa Episcopilor*. Ea dăinuște nu departe de aci, într'o ogradă a unui sătean. Iți face însă milă din halul ei de țarc, unde ernează oile și se cuibăresc pe fân găinele, în hogeacurile de sus, cu pomdile de bârne pe care se află câteva inscripțiuni pe sârbește, discifrate, pe cât mi se spune de d. Iorga. Ar trebui liberată și răscumpărată această casă de sat. Păcat însă că «birăul» care nu vede cu ochi buni mișcări de înălțare, de cultură și de mărire a statului, se gândește la alte celea decât la asemenea îngrijiri.

Cealaltă biserică este pe partea cea mai ridicată a satului, unde duce calea cu numele Metropolitului Șaguna. Cimitirul, aci, este resfrânt, din pricina tăeturei de drum, în cele două grădini, din dreapta și stânga. *Mormântul regeneratorului bisericii ardelenne*, este lângă biserică, de pus în cripta, streită jur împrejur de brazi verzi,—simbol viu al unui mare suflet, a căruia adevărată faimă (și vieață) a început, după descătușarea de trupul prefăcut în țărână. Inscripția spune mai puțin de cât faptele-i neperitoare:

Arhiepiscopului și Metropolitului
Marelui Andreiu
Născut 20 Decembrie 1808
Mort în 16 Iunie 1873.
Arhidieceza în etern recunoscătoare.
M.D.CCCLXX.

Atât! Dealminterea un epitaf poate spune oricât de puțin într'o țară, unde parcă n'am avea dreptul nici morții să-i cinstim, după vrednicie; pelerinul român, însă, care se abate aci ca să depue o lacrimă caldă pe un mormânt sfânt va înțelege că și fără risipa inscripțiilor, sufletul nostru se pătrunde tot așa de adânc de figurile eroilor, care în acea limbă tainică zguduitoare a întregii ființi, ne vorbesc ele însăși din mormântul lor de pace. Înăuntru pe grilajul simplu sufletele pioase îngrămădesc an de an coroane cu ghirlande.

Pătrundem în *biserica nouă*, zidită prin 1814, luminoasă și încăpătoare, fără pictură murală, ca foarte multe din bisericile acestor ținuturi. Această lipsă este în schimb împlinită în unele părți cu steaguri pictate și tablouri.

În acest sat catolicii încă se înnumără ca la vre-o patru sute de suflete, avându-și biserică proprie.

Rășinărenii au trei preoți, cari servesc la cele două biserici. Vizităm pe Părintele Lungu. E un bun exemplu de îngrijire casnică sălașul său. Ne arată registrele parohiei și arhiva, ținute într'o mare regulă. Un lucru caracteristic pe aici—și care se observă în mai toate diecesele peste munți—este fără îndoială și *chipul în care se alege preoții de către parohieni*.

Se deschide un concurs anume între candidați prezidat de Protoereu, și oamenii își desează singuri pe păstorul lor sufletesc. Acest sistem ori cât de ideal ar fi în sine, întru cât preotul trebuie să fie expresiunea unei simpatii deobște, mi s'a părut totuși desmățat, odată ce am auzit povestindu-mi-se atâtea cazuri, când băeți buni¹⁾ au fost

¹⁾ Un fiu al Părintelui Damian din Brad îmi mărturisiă singur cum deși teolog dela Cernăuți a căzut de câteva ori în asemenea alegeri, iar câțiva cunoscuți de ici și colo nu se fereau a vorbi pe față împotriva unor moravuri simoniace, urite de tot în cari s'ar ispită și pe acolo a cade o parte din administrația învechită și fără ideal.

înlăturați dela niște posturi ce pe tot dreptul li s'ar fi cuvenit. Ei rămâneau adesea bătuți în alegeri de băeți din cei ușurei, cari știu să ploconească și să se ploconească în toate părțile, alergând la X pentru sprijin, târguind nu arareori însurătoarea în schimbul unei biete parohii. Alții pentru a place vulgului prin multe părți atâta de demoralizat suportă risipa meselor cu tărăboiu mare și cu lăutari;—atâtea lucruri cari nu se împacă de loc cu vremea cea nouă.

Altcum, locuitorii sunt oameni de treabă. Cei din Rășinari frecventează biserica, cu toate ocupațiunile lor de neguțători de oi, ori de traficanți de păduri, din cari pricină stau duși de acasă cu săptămânile. Cei din sat au deschis și crâșme, unde berea «se consumă» mai abitir ca la oraș. Un țăran de aici nu ne îmbie cu «poșircă de rachiu» sau cu «vin ars» ci cu bere.

Locuitorii acestui sat de veche răzășie românească, pentru care au hrisoave vechi de întărire, se crede a fi fost, mai înainte de războiul vamal, singurii exportatori de porci, cumpărați din județele Olteniei și Munteniei noastre. Carnea afumată, slămina și săul de porc, ce se prefirau dealungul țării trancarpentine până către Buda, erau renumite pe timpurile de demult. Deci «*iconomia*» este la ei ceva care a intrat în tradiție.

Nu putem părăsi satul acesta fără a vedea școala confesională, unde harnicul Diriginte Moise Frățilă ne conduce prin sălile de clasă, de lucru manual, etc. Ba ne face osebită cinste de a lua parte la o prelegere de Istorie. Ne minunează mult puterea de vioiciune a unui moț, care vorbește tot așa de bine și de respirat ungara ca și româna.

Sunt opt învățători cari conduc școala aceasta, cu șase clase mixte.

Ni se vorbește de mișcarea culturală¹⁾ a satului, căruia

¹⁾ Dirigintele îmi oferă niște anuare ce scoate regulat și de unde se pot aprecia de aproape astfel de manifestări la sat.

i se pregătesc din când în când cercuri, cu conferințe, cu teatru chiar. Poetul Goga este foarte iubit de Rășinarieni; copiii îi știu pe dinafară multe din poeziile de avânt patriotic.

Pe un tablou ce reprezintă pe mai mulți țărani cari au putut fi pregătiți a jucă ei înșiși pe scenă—scenă la înfăptuirea căreia D-nul Widrichin își are partea cea mai însemnată de muncă—citesc aceste versuri

«In inima noastră unde'n umbră
Plâng doinele și râde hora
Va străluci odată vremii
Norocul nostru-al tuturor.»

Iarăși *Sibiul*. La ceasul mesei fiind reîntorși, mă pot înfăptuși la Excelența sa Metropolitul, unde între alții sunt încă invitați Părintele Lazăr Triteanu, asesor consistorial și prietenul Onisifor Ghibu (Dr.), Inspectorul Școalelor române din Ardeal.

Masa am luat-o împreună. I. P. S. Sa a știut și aci, pe îndelete, cu spiritul ce-l caracteriză să ridice o mulțime de cestiuni interesante bisericesti și școlare, presărând adesea epizoade glumețe de o rară vioiciune.

Amicul Ghibu pentru toată această după amiază s'a oferit a mă purtă să mai văd câte ceva.

Vizităm *Seminarul*. Casele sunt improprii pentru a adăposti școala aceasta, care conține (ca și la Caransebeș și Arad), sub aceeași directivă și cursuri preparandiale (normale), fiind condusă de Părintele Protosincol Eusebiu Roșca. Se plănuște reclădirea acestei instituțiuni, fie pe un loc mai în afara orașului (unde are arhidieceza posesiune), fie pe același loc unde se află azi, aceasta fiind dorința Metropolitului, dealtminterea criticată în unele cercuri. Un loc foarte priincios, în acest scop ar fi fost la Avrig, rămas dela Bruckenthal, dar unde acum s'a instalat

un Sanatoriu, căci nu l'au rescumpărat archidieceza la vreme.

Sofrageria, infirmeria,.. ocupă loc spre fundul curții, iar parterul cu dormitoarele este pe un teren mai afund. Observ că elevii au o sală unde citesc gazete și diferite Reviste românești. Ei sunt primiți la seminar numai cu bacalaureatul, fac trei ani de teologie și apoi capătă «absolutoriu». Mai înainte se primeau aci și cu mai puține clase liceale. Cum însă guvernul trecut a obținut legi nouă, ridicând lefurile, a cerut și o observare mai strictă de titluri, căci acum cum se zice la dâșii, e numai decât nevoe de «*qualificație*», pentruca preoțimea sau învățătorimea să fie plătită mai bine.

În realitate și aci este tot tendința lor ascunsă de a zdrobi încetul pe încetul confesionalismul școalelor noastre, adică aparatul lor de directivă bisericească și de a promovă pentru stat un amestec mai fățiș în treburile școlare. Și se pare că izbutesc câteodată, căci sunt sate sărace, care plăteau cum dă Dumnezeu pe preot sau pe învățător, dar în sfârșit îl plăteau. De asemenea cu umilele lor spese întrețineau după puteri localurile de școale. Guvernul a pipăit la vreme și a zis: Nu, nu vă dau voe să aveți locale proaste de școală și nici a plăti cum vreți voi pe învățător și preot, ci să vă conformați legii: așa și așa să vă faceți localurile de școală, și iată atât să plătiți celor doi factori sătești....

• A! Nu puteți? Atuncia să vă ajut eu.... Firește că aici e buba... și statul se înțelege că s'a amestecat și se amestecă făcând convenitele sporuri de leafă Preotului și Învățătorului, care trebuie însă acuma să fie așa de legați de mâni și picioare, căci altminterea li se taie sporurile până la măsura celor 1600 coroane.

Își poate oricine închipui lupta pe care o întreține acuma Sino lul Consistorial pentru a infiltra dorința de a nu ab-

zice satele dela drepturile lor, de a-și avea școala și de a o întreține, căci acolo unde ungurii simțesc șovăire, numai decât trântesc o școală de a lor la sate. Iar omul sărac este lentat a zice: eu nu vreau să mai contribuesc cu nimic căci se îngrijește statul.

Din fericire s'au găsit români filotimi cari au lăsat școlilor fonduri de milioane de coroane, din care se susțin multe din școalele confesionale în greutățile zilei.

Astfel ezte Goszdu, fericitul răposat care o vieață întreagă a trecut de renegat, fiindcă fusese fișpan (prefect) în solda maghiară și multora li se părea că prea coche-tează cu nobilii arpadini spre paguba noastră. A fost însă o adevărată revelație când la moarte pretinsul trădător a lăsat colosala lui agonisită pentru cauza românească. A-tât el cât și marele mecenat Vasile Stroescu sunt icoana vie a jertfei românești peste Carpați.

Seminarul are și o secțiune preparandială sub aceeași directivă a Păr. Roșca. Elevii sunt mulți foarte săraci, și nu li s'a impus și greutatea unei uniforme.

Pr. P. Partenie.

(Va urmà).

Din ale Protestantismului din zilele noastre.

La începutul veacului al XVI, în lumea creștină din părțile Apusului, s'a produs o mare turburare, care, în cele din urmă, a sfârșit prin despărțirea multor biserici și popoare de Biserica Romei, care le păstorea.

Roma a fost prevenită de mult, în diferite chipuri, de acest mare dezastru. Foarte mulți credincioși, cunoscători convinși și consumați întru ale credinței creștine, s'au ridicat cu îndrăzneală și cu toată puterea lor în potrive Marelui Pontifice, arătând relele și abuzurile ce erau în Biserică. Ei cereau o îndreptare a lucrurilor; o reformă în viață, moravuri și conducerea Bisericii; o revenire la adevăr și dreptate.

Nemulțumirile erau vechi și se ridicau din ce în ce mai mult din toate părțile. Roma însă prin organele supuse și devotate, de care dispunea, le sufocă, necruțând nici un mijloc. Ea întrebuintă, amenințarea, excomunicarea, torturi de tot felul și chiar pedeapsa cu moartea, numai să scape de protivnici și să poată păstori în pace și liniște.

În veacul al XIV și al XV, aceste nemulțumiri, iau un caracter oficial. Mulți vin pe față, cu riscul, nu numai al pozițiunii lor, dar chiar al vieții. Ei se ridică contra celor ce

se petreceau în Biserică cu îngăduința, ba chiar din porunca Episcopului cel mare și atot puternic al Romei. Toți aceștia semnaleză relele și cer o neapărată îndreptare.

* * *

În veacul al XIV, pe la 1360, Ioan Viclef, profesor de teologie la Oxford, se ridică public contra Papii. El combate atotputernicia bisericească și lumească ce'și o însușia Papa. Combate abuzul clericilor; dar alături cu acestea, atacă tradițiunea bisericească, din cauză, zicea el, că, în numele ei, clericii, dela Papă, până la cel din urmă Franciscan și Dominican, fac toate fără de legile și săvârșesc toate abuzurile. El atacă sfintele taine ale credinței și susține că Biserica Romei s'a depărtat dela izvorul credinței, care este sf. Scriptură și că trebuie a se reîntoarce la ea. Pentru aceasta el o traduce în limba engleză, spre a o cunoaște poporul.

Viclef este persecutat de Papă (Grigoriu al XI), condamnat de un sinod al Episcopilor adunați la Londra, (1384) și înlăturat din demnitatea sa de profesor. El se apără, își expune ideile sale în scrierea intitulată *Trialogus*; mulți le primesc și le propagă cu multă căldură și entuziasm; toți însă sunt persecutați cu cruzime. Iar Sinodul din Constanța, ținut la 1414—1418, condamnând învățătura sa, a ordonat să se desgroape oăsele sale și să fie aruncate, spre a nu aveă trupul odihna mormântului!

* * *

Ideile lui Viclef au trecut însă marea și le-au îmbrățișat mulți din Germania și Boemia.

Ioan Hus și Ieronim din Praga, au fost, în aceste părți, cei mai devotați discipoli și propagatori ai ideilor lui Viclef. Ei au plătit însă cu viața îndrăzneala lor. Amândoi

au fost proscriși de Papa, excomunicați, persecutați cu cruzime. Au fost supuși la tot felul de cercetări și torturi, spre a se lepăda de ideile lor. Au fost aduși înaintea sinoadelor, spre ași da îndreptările lor. Dar cei ce conduceau Biserica Romei, văzând că nici amenințările, nici torturile, nici excomunicările nu folosesc nimic, socotindu-i de eretici periculoși, i-a condamnat la moarte. Și astfel Hus a fost ars în ziua de 6 Iulie 1415, iar Ieronim în ziua de 30 Mai 1416!

Ideile lor însă au prins rădăcini adânci în multe părți. Foarte mulți îi considerau ca martiri ai credinței și le urmăreau părerile.

* * *

Dar pe când acești înainte mergători ai marelui reforme ce se preconiză, combăteau cu atâta îndrăzneală și convingere abuzurile Bisericii Romane, în paralel cu ei, și într-o altă ordine de idei, curmarea relelor ce se observă în mersul afacerilor bisericesti, eră cerută cu insistență, chiar de sinoade, ba încă de sinoade convocate de însuși Marele Pontifex, și pretinse a fi socotite ca sinoade ecumenice. Acestea sunt sinoadele ținute la Piza (1409), la Constanța (1414—1418) și la Basilia (1431), fie că unul din ele, cel din Constanța, a condamnat parte din învățătura lui Viclef, a ordonat desgroparea osemintelor sale, și a condamnat la ardere pe Hus și Ieronim!

* * *

N'au putut dar aduce nici o îndreptare, nici glasul îndrăzneților premergători, cari au plătit cu moartea pe rug îndrăznealilor, de a turbura liniștea Romei, nici dorința sinoadelor, mai sus amintite, cari cereau o reformă de sus până jos în toate (*reformatio in capite et in membris*). Roma le-a sufocat pre toate. N'a voit a ascultă de nimeni

și de nimic. Ea și-a continuat în liniște vechea cale pe care mergea, desprețuind tot, bravând totul.

Lucrurile însă mergeau din ce în ce mai rău și dezastrul nu era departe; căci foarte mulți erau cei ce vedeau luminos, că totul mergea din ce în ce mai rău.

* * *

Astfel era starea de lucruri la începutul veacului al XVI, aproape pretutindeni în lumea creștină din părțile apusene ale Europei, unde păstoriă Roma, atunci când a început dezastrul cel mare, turburarea cea înfricoșată, luptele între creștini, cari au adus separarea ce a avut loc în Biserica Romei.

Ea se produce în împrejurările următoare:

În orașul Vittemberg, Martin Luter, preot și profesor de teologie și filozofie, scandalizat de modul cum se trafică iertarea păcatelor, prin vânzarea indulgențelor de către monahi, în fruntea cărora, acolo la iarmaroc, se află monahul dominican Tetzl, le-a răsturnat mesele cu indulgențele ce le vindeau și a invitat poporul să citească cele 95 de propozițiuni, pe cari le lipise pe zidul bisericii catedrale din acel oraș. Prin aceste propozițiuni Luter arată că nu este cu putință iertarea păcatelor, fără ca cei ce le-au săvârșit să se căiască și să facă penitență. El contestă acest drept și chiar Bisericii, nu numai Papei. În propozițiunile sale, se ocupă și de alte cestiuni; combătea în prima linie formele externe ale cultului.

* * *

La început lucrurile nu păreau așa de serioase. Contra propozițiunilor lui Luter, au scris: Silvestru Pieriu, Tetzl și Eciu, și fiindcă aceștia informaseră în mod pătimăș pre Papa, i-a scris și Luter. El a fost chemat la Roma să-și

deà îndreptările sale, dar nu s'a dus, ci s'a mărginit a-i scri epistola întitulată: *A Papa male informato, ad melius informandum*. Toate acestea au avut loc în anii 1517 și 1518.

În anul 1519 a avut loc în Lipsca faimoasa discuțiune între Luter și amicul său Carlstat, de oparte, și Eciu de alta. Cestiunile de căpetenie au fost *despre puterea Papei* și despre purgatoriu. Domnul Saxoniei, care a asistat la discuțiune, a dat dreptate lui Eciu și d'atunci s'a declarat vrăjmaș al lui Luter.

Din acest moment Luter a rupt orice legătură cu Roma și s'a declarat pe față vrăjmașul Papei și al Bisericei condusă și păstorită de el.

Luter începe a scri poporului, Principilor germani, și chiar Împăratului Carol V. El-îi îndeamnă călduros și îi roagă să apere *adevărul și dreptatea* în cestiunile religioase contra Papei. El cere convocarea unui sinod ecumenic. Ideile sale sunt bine primite pretutindeni. Foarte mulți, dacă nu îi iau apărarea pe față, în forul conștiinței lor, îi dau dreptate.

Papa văzând turburarea ce o produce în spirite ideile lui Luter, îl chiamă din nou la Roma, amenințându-l cu excomunicarea, de nu va sosi acolo în timp de 60 zile. El însă față de această nouă amenințare, răspunde prin scrierile: *De captivitate babilonica ecclesiae* și *Adversus bullam Antichristi* și prin o epistolă fulgerătoare, plină de toată îndrăsneala, pe care o trimite personal Papei. Iar când Papa îl escomunică, el nu numai că nu se intimidează, dar arde public dreptul canonic al Bisericei Romane și scrierile lui Eciu, adversarul său și apărătorul Papei.

* * *

Lupta erà dejà aprigă. Ideile lui Luter se răspândeau pretutindeni cu iuțeala fulgerului, și dobândeau, nu numai

adepti și următori devotați, dar chiar apărători zeloși, între cari se pot număra cei întâiu conlucrători ai săi, Carlstat și Melanhton.

Ideile pe cari Luter, împreună cu aceștia le răspândeau, erau foarte apropiate de ale lui Viclef, Hus, Ieronim de Praga și altor înainte mergători ai protestantismului.

Ele se pot rezuma în următoarele puncte: «Singurul
«isvor și regulă sau dreptar, după care trebuie să se ju-
«dece învățătura cea dreaptă a credinței creștine, este Sf.
«Scriptură. Pentru aceasta ea trebuie tradusă în limba po-
«porului și pusă în mâinile tuturor, ca toți să o cunoască.
«Tradițiunea, sub vâlul căreia se ascund toți clericii Bise-
«ricii Romane, spre a-și justifica abuzurile bisericesti, pe
«cari le săvârșesc, trebuie cu desăvârșire respinsă. De ea
«se poate ține seamă, cel mult, numai atunci când con-
«sună cu Sf. Scriptură. Omul se îndreaptă înaintea lui
«Dumnezeu prin credință; iar nu prin fapte externe, prin
«postiri, rugăciuni, asceză, pelerinagii etc. Misterele sunt
«numai două: Botezul și Evharistia. Toate celelalte cere-
«monii religioase trebuiesc lepădate; iar la Evharistie nu
«trebuie să credem prefacerea pâinei și a vinului în trupul
«și sângele Domnului, nici ideea de sacrificiu. Nu trebuie
«să credem că există un sacerdoțiu, adică misterul, prin
«care unii, anume aleși, se consfințesc pentru a lucra în
«Biserică, ci toți creștinii trebuiesc a se socoti ca preoți,
«căci toți sunt neamul cel ales și împărăție sacră. Evha-
«ristia, ca cină a Domnului, trebuie a se da credincioșilor
«sub amândouă formele. Cultul nu trebuie a se face în
«limba latină, ci în limba locului care este înțeleasă de
«popor; iar predica trebuie să fie centrul și partea sa cea
«mai esențială.

«Ierarhia Bisericii Romane a subjugat Biserica lui Iisus
«Christos, iar Papa este Antichrist. Celibatul clerului a
«pângărit Biserica și credința creștină. Toți păstorii bise-

«ricești trebuie să fie căsătoriți și să fie socotiți ca mi-
«niștrii, adică servitori ai comunității, unde se află, care
«ea singură are dreptul a îi alege și a îi investi cu toată
«puterea a o servi. Ei n'au o putere proprie a lor, ci nu-
«mai pe aceea pe care le-o dă comunitatea, și când acea-
«sta le o detrage, încetează și servirea lor».

«Impreună cu tradițiunea, Luter și următorii săi au fă-
«cut tablă rasă din toate sfintele slujbe religioase și din
«însăși liturgie. Ei au lepădat venerațiunea sfinților, a icoa-
«nelor și a sf. moaște. S'au lepădat de tot ce este act
«bisericesc și aparține Bisericii. Au desbrăcat Biserica de
«caracterul și origina divină»

Toate aceste idei, pe care s'a bazat toată mișcarea pro-
testantă, au fost expuse sistematic pentru întâia oară în
scrierea: *Loci theologici communes*, făcută, se crede, de Me-
lanhton. În reeditarea acestei scrieri, i s'au făcut mai multe
îndreptări.

Tot pe baza acestor idei, Melanhton a compus în 1530
Augustana, (*Confessio Augustana*), în care se expunea pe
larg noua învățătură a protestanților și se combătea foarte
multe din învățăturile bisericii Romane. Augustana a fost
subscrisă de toți principii germani și de Domnul Saxo-
niei, cari au primit-o drept adevărată învățătură a Biseri-
cei creștine.

* * *

Pe baza ideilor expuse în scrierea *Loci theologici commu-
nes* și în *Confesiunea Augustană*, învățătura protestanți-
lor s'a răspândit pretutindeni în lumea germană, deși cu
multă greutate. În acelaș timp s'a introdus în Elveția prin
Zwingli și Calvin, în Franța, în Anglia, prin regele Enric
al VIII, în Țările de jos și a pătruns până în părțile Po-
loniei, Ungariei, Suediei, Norvegiei și Danemarcei.

Au fost multe frământări, mari turburări și înfricoșate

răsboaie civile, mai ales în Germania și Franța, pentru introducerea acestor idei și separarea bisericească de Roma; dar în fine protestantismul a prins rădăcini pretutindeni în aceste Țări și popoare. El a trecut și în alte continente și astăzi numără peste una sută douăzeci de milioane de credincioși.

* * *

Acî nu am intențiunea de a face istoricul introducerii protestantismului în lumea creștină supusă Bisericii Romane. Deasemenea, nu ne-am propus a arăta organizațiunea și disciplina bisericilor, ce s'au constituit în diferite părți, Țări și neamuri, în decursul timpului, pe baza ideilor luterane și protestante. Nu ne ocupăm nici de starea lor doctrinală și latreutică, cum nici de discuțiunile aprige și zgomotoase ce au provocat între ele și față de Biserica Romei, pe această temă, discuțiuni pe cari le provoacă în tot felul și chipul până în ziua de astăzi. Nu ne ocupăm nici de starea culturai bisericești și teologice, ca să arătăm modul ciudat cum le-au conceput protestanții dela început și cum le-au dezvoltat în decursul veacurilor, până în ziua de astăzi.

Acea ce voiu arăta aci este starea de fapt actuală bisericească, unde au ajuns Protestanții astăzi cu bisericile lor, laicizând tot ce este bisericesc și neavând nici un dreptar în judecățile și hotărârile lor față de Biserică, ca astfel să știe și să cunoască ceea ce este posibil și se cuvine și ceea ce nu se poate admite. Acî voim pur și simplu a arăta unde i-a adus ideile și socotințele lor libere și laice despre Biserică, pe care, considerându-o ca pe orice așezământ social, s'au crezut că pot fi liberi ca să o discute, s'o organizeze și să o modifice, după a lor socotință, fiecare unde s'a aflat, desbrăcând-o astfel cu desăvârșire de caracterul ei propriu, de așezământ dumnezeesc pre pământ.

* * *

Liberalitatea lor față de tot ce aparține religiunii și bisericeii, cum și lipsa de orice scrupul și de un dreptar de orientare, în socotințele și judecățile lor, i-au făcut pre toți, dar pre toți fără deosebire, ca să înțeleagă religiunea adică credința, biserica și teologia, așa cum fiecare a voit și cum i-a convenit, fără a lipsi patima, interesul, egoismul și câte altele de acestea în judecățile și hotărârile lor.

Din această cauză haosul și babilonia ce s'a produs la ei în toate și în tot ce privește credința și teologia, dar mai ales în Biserică, care are misiunea de a le întrupa și reprezenta, a ajuns așa de mare, încât din cauza deosebirilor, mai nu se mai cunosc unii pe alții. Se deosebesc prin toate, nu numai în sânul bisericilor și școalelor teologice ale aceluiaș neam și țări, dar chiar în acelaș oraș, școală și Biserică, se văd păstori și profesori de teologie protestanți, cu idei diferite între dânșii și chiar opuse. Iar cauza tuturilor acestora nu este alta, decât spiritul laic de care sunt stăpâniți în ideile și judecățile lor față de religiune, Biserică și învățătura de credință.

* * *

Un exemplu care ilustrează în modul cel mai evident adevărul acestor afirmațiuni, ne oferă cazul pastorului von Greyerz-Wintezthur din Elveția.

Acest preot, nu de mult, a adresat un apel prin toate jurnalele către poporul elvețian, prin cari roagă pe toată lumea *ca să-i trimită fiecare opiniunea sa asupra îndreptărilor ce crede că trebuiesc a se introduce în Biserică Elveției!* El a primit 214 răspunsuri, dela profesori, preoți, profesioniști și oameni cari aparțin tuturor treptelor și stărilor sociale din Elveția. Apoi toate aceste răspunsuri le-a publicat, cu diferite observațiuni, și pe multe din ele pre-

scurtate, prin ziarul din Zurich intitulat: «Volkstag für kirchliche Arbeit».

Apelul lui Greyerz-Wintezthur, coprinsul răspunsurilor ce a primit, observațiunile sale asupra lor, și nevoia mai ales ce a simțit, ca pe multe să le publice în prescurtare, ne dau imaginea fidelă a stărei bisericilor protestante din Elveția. Ele ne arată în acelaș timp starea sufletească a credincioșilor și credința lor despre Biserică și religiune. Ne arată mai ales concepțiunea ce o au despre Biserică, acei cari o conduc și acei ce reprezintă cultura și știința teologică. Ne arată și modul cum aceștia represint în sânul poporului, prin vieța și faptele lor credința și religiunea.

Dar câte lucruri nu se pot ceti în fapta pastorului Wintezthur? Ea ne arată starea, ca să nu zic, halul în care se află Bisericile protestante, cu tot progresul ce l'au făcut în unele și cu toate foloasele pe care protestantismul, în deosebi anglican, l'a adus creștinismului, prin unele vederi ale sale moderate întru ale religiunei, prin misiunea sa creștină, în sânul popoarelor necreștine, și prin traducerea sf. Scripturi în mai toate limbele pământului. Fapta pastorului Elvețian învederează tutulor celor ce voesc a observă și a studiă lucrurile, *spiritul laic ce stăpânește pe Protestanți*, când este vorba a se rostî despre Biserică și despre tot ce'i aparține. Gestul său ne arată că aceștia consideră Biserica pur și simplu ca așezământ omenesc, și așa se și explică pentru ce Wintezthur se adresează poporului, ca să se inspire dela el cum să fie și din ce să consteă Biserica! Dar acest fapt nu este de cât rezultatul fatal la cari ajung toți cei ce uită că Biserica creștină, este Biserica lui Iisus Christos, întemeiată pe dumnezeasca învățatură, pe care el a descoperit'o oamenilor, învățatură, care s'a predicat prin Apostoli și următorii lor și s'a arătat pretutindenea binefăcătoare oamenilor, prin darul dumnezeesc care este și lucrează printr'însa.

* * *

Ne-am ocupat aci de fapta păstorului elvețian, însoțind'o la toate aceste introduceri și reflexiuni, pentru a se vedea lipsa de orice busolă și orientare, ce este la Protestanți. Și fiindcă multe din răspunsurile ce a primit Wintezthur la apelul său, spun multe lucruri despre starea bisericii lor, reproducem aci câteva din cele mai însemnate, cari vorbesc dela sine despre multe.

Iatăle:

«Poporul nu înțelege pentrue preotul trebuie să studieze «atâtea ani prin școli și universități, ca în urmă, să'l învețe un lucru care este așa de simplu și, în acelaș timp, cu desăvârșire fără nici o legătură cu studiile sale».

«Celor mai mulți preoți le lipsește adevărata vocațiune internă pentru sacerdotiu. Demnitatea sau vrednicia preoțească, pentru cei mai mulți, nu este decât un mijloc spre a'și agonisi cele necesarii pentru existență; iar pentru alți un mijloc de câștig și nimic mai mult».

«Astăzi foarte mulți preoți cred, că numai pentrucă sunt preoți, trebuie să fie oameni buni, probi și cu vieață curată și neprihănită, pe când, din contra, ar trebui ca cei buni, probi și cu vieață nepătată, aceia să se facă preoți».

«Studiile teologice nu dezvoltă vocațiunea internă a preotului. Preotul trebuie să se amestece în toate și să cunoască poporul în care este chemat să lucreze».

«Foarte rar vieața preotului este conformă cu cele ce el predică. Mă duc foarte mulțumit să ascult predicile preoților, pe cari nu-i cunosc, și caut cu dinadinsul să nu cunosc personal pe preoții a căror predici le ascult cu plăcere; căci sunt sigur, că dacă iaș cunoaște personal, nu aș avea decât cea mai mare decepție despre ei și ceeace predică».

«Aș fi dorit ca preoții să nu predice continuu în aceiaș

«Biserică, căci cu modul acesta auditorii încep foarte de grabă a se plictisi. Schimbarea predicatorilor, este foarte necesară; căci atunci fiecare se așteaptă la ceva nou, sau cel puțin la ceva necunoscut. E cel puțin curios să vadă ce va mai spune și acesta».

«Observ că între preoți există o mare ură și invidie. Ba chiar pot zice că acesta este cel mai mare păcat al lor; căci nu cunosc ca să existe între membrii vreunei alte profesii ura și invidia așa de dezvoltate, ca între preoți».

«Incetați cu certurile și discuțiunile religioase, căci poporul este sătul urmând aceste discuții despre deosebitele mărturisiri de credință, la cari au dat naștere clericii».

«Bisericile noastre trebuie să stea totdeauna deschise, iar nu numai Duminica, și atunci numai cât ține predica cu serviciul divin. Ea este singurul loc liniștit, unde omul poate să găsească liniștea sa sufletească; fie chiar și numai pentru câteva momente».

«Bisericile noastre au ajuns să fie foarte simple.. Infrumusețarea lor internă ar contribui foarte mult la înălțarea și cultivarea sentimentului religios».

«Locurile de prin biserici, nu trebuie să se închirieze. Este o rușine ca să se afe și în Biserică distincțiuni sociale».

«Predica și rugăciunea au ajuns în biserici să fie simple vorbe, care se repetă așa instinctiv, fără nici un rost și sens, ci numai așa de obicinuință».

«Nu ne trebuiesc rugăciuni lungi, ci rugăciuni reale și adevărate, cu sens, fie chiar că ar fi compuse în mod nemăestrit».

«Cei mai mulți din preoți au transformat amvoanele bisericilor în catedre de școală, de unde își pronunță conferințele lor».

«Spirite mediocre și mărginite, cum și predicatori mărginiți, mediocri și inculți, nici odată nu trebuie să predice, căci fac mai mult rău religiei; ei o depreciază și fac pe credincioși să părăsească bisericile din cauza predicilor lor».

«Suntem sătui de predica despre penitență și grație. Nu sunt destule alte subiecte despre cari să vorbească predicatorii?».

«Când predicatorul nu simte el însuși și nu e convins de ceea ce predică, atunci face mai bine să nu predice».

«Dacă bisericile sunt goale, cauza nu este atât necredința sau indiferența poporului despre religie și credință, ci mai mult din cauza preoților».

«Imnele noastre eclesiastice, cari se cântă în Biserică, sunt așa de fade și fără sens și cuprins bisericesc, în cât ori te face indiferent de religie, ori te dispun la moțeli și somn; ele nu-ți mișcă sufletul».

«Dacă am rămas numai cu botezul, cred că este nevoie să-i dăm mai multă însemnătate. Pentru aceea sunt de părere ca să se facă în biserică în fața tuturor celor ce compun comunitatea».

«Obiceiul și datoria nașilor s'a schimbat cu desăvârșire, Ei cred astăzi că n'au altă obligațiune, decât de a oferi daruri celui ce se botează».

«Evharistia și în genere serviciile divine, trebuie să țină mai puțin. Toate trebuiesc cu desăvârșire prescurtate».

«Este timpul ca să înceteze aceea ce stereotip se aude în fiecare predică și se repetă neîncetat, că adică *suntem păcătoși, că nu facem decât păcate, și că suntem cei mai mari păcătoși*».

«La ceremonia nuntei, nu trebuie a se accentua supunerea femeii către bărbat. Aceasta înjosește demnitatea femeii și este în contradicțiune cu spiritul creștinismului».

«Inmormântările noastre sunt cu desăvârșire simple și

«se săvârșesc în mod mecanic. Le lipsește cu desăvârșire
«caracterul religios și bisericesc».

«Laudele banale și trâmbițarea virtuților care se obici-
«nuește stereotip în discursurile funebre ale preoților pen-
«tru cei morți, trebuie să înceteze. Ele falsifică realitatea
«și îți fac impresiunea, că toți cei ce mor sunt oameni
«sfinți».

«Bărbații și femeile, atunci trebuie să fie primiți de Bi-
«serică, când ei vor avea cel puțin vârsta de 20 ani și
«vor declara că voesc să facă parte dintre credincioși ca
«să aparțină cu credința lor Bisericeii».

«In Biserica noastră Evangelică, aceea adică care poartă
«cu mândrie acest nume și se pretinde *a fi evangelică,*
«*astăzi toate sunt contrare Evangheliei*».

Singur acest din urmă răspuns pe care Wintezthur mărturisește că'l publică prescurtat, vorbește îndestul despre starea bisericilor evangelice, cari se pretind a excela prin toate în sânul bisericilor protestante și reformute.

Drag. Demetrescu.

ACTE OFICIALE

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate :

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat ad interim la departamentul cultelor și instrucțiunii sub No. 25.942;

Având în vedere votul Sf. Sinod, din ședința sa dela 18 Maiu 1898,

Am decretat și decretăm:

REGULAMENTUL pentru zugrăvirea bisericilor.

CAP. I.

Prescripțiuni generale.

Art. 1. La zugrăvirea oricărei biserici și la reînnoirea picturii învechite și șterse din Bisericile cele vechi, este admis numai stilul bizantin, întrebuintat în Biserica Ortodoxă și cu deosebire în Muntele Athos.

Art. 2. Icoanele sculptate în relief, în orice materie, fiind contra uzului ortodox din vechime, nu sunt admise în biserici.

Art. 3. Nu sunt primite în biserici tablouri sau icoane care la vedere ar înfățișa pe Sfinți în mărimi nenaturale sau cu figuri diforme.

Art. 4. Tablourile și icoanele care ar înfățișa pe sfințele martire sau cuvioase în costumul și în ținute moderne lumești, în chipuri cari n'ar inspira respect, nu se admit în biserici.

Costumul trebuie a fi pe cât posibil al timpului și al țării în care a viețuit sfântul.

Art. 5. Icoana aceluiaș sfânt în expresiunea fizionomiei în trăsurile caracteristice trebuie să fie identică în toate bisericile țării. Icoana Domnului Iisus Hristos, a Maicei Domnului, icoanele Sfinților în orice mărime, în orice loc, în orice biserică, trebuie să fie desăvârșit uniforme spre a fi cunoscute de toată lumea ortodoxă, chiar și când n'ar avea inscripțiune.

Art. 6. Nu este permis sub nici un cuvânt, a zugrăvi pe evangheliști fără simbolul respectiv, cu atât mai puțin nu este permis, a zugrăvi simbolul singur, fără icoana evanghelistului.

Art. 7. Cultul ortodox având semnificație determinată și precisă și răspunzând la scop bine știut, icoanele și tablourile de pictură în biserici, trebuie să ocupe locul anumit, spre a fi în armonie cu ideea specială, avută la întocmirea cultului și la alcătuirea planului pentru clădirea bisericilor.

Art. 8. Tablourile de pictură și icoanele zugrăvite pe pereți și pe bolți trebuie să fie executate lămurit, spre a se da predicatorului putința ca la serbarea respectivă a praznicului, să întoarcă privirea ascultătorilor la cele în-

fățișate și despre care vorbește în panegiricul sau discursul său.

CAP. II.

Locul destinat fiecărei icoane.

A) In Altar:

Art. 9. In Altar pe boltă și pe pereți se zugrăvesc icoane care înfățișează ce se săvârșește aci.

a) Pe bolta altarului se poate înfățișa Sf. Treime sau Maica Domnului;

b) Pe pereții altarului se zugrăvesc Sf. Ierarhi, ale căror liturghii se săvârșesc, având împreună pe Arhidiaconul și întâiul mucenic Ștefan și pe Arhidiaconul Luarențiu și alții;

c) Dacă locul este spațios, se poate zugrăvi și icoanele altor Ierarhi ca: Atanasie cel Mare, Grigorie de Nazianz, Sf. Spiridon al Trimitundeii și alții;

d) La proscomidie se zugrăvește peștera dela Betleem cu închinarea Magilor, iar deasupra ei pogorârea de pe Cruce de către Iosif și Nicodim.

Art. 10. Pe catapeteazmă sau tâmplă se zugrăvesc icoane ce se raportă la mântuirea lumii prin Iisus Hristos.

a) Deasupra catapeteazmei, stă Sf. Cruce cu răstignirea având deoparte pe Maica Domnului și de alta pe Evangelistul Ioan.

b) In rândul întâiu, sub Cruce, se pun icoanele Profeților, Sf. Fecioară stând în mijloc cu pruncul, iar Profeții deadreapta și deastânga, ținând în mână profeția sau simbolul lor și arătând spre Iisus Hristos;

c) In al doilea rând se așează icoanele Apostolilor sau icoana Mântuitorului, în mijloc;

d) In al treilea rând, icoanele praznicilor împărătești cu învierea Domnului în mijloc, sau Cina cea de Taină, sau Sf. Mahramă;

e) În rândul de jos se așează icoanele împărătești: a Mântuitorului la dreapta, a Maicei Domnului la stânga și icoana hramului la dreapta, iar la stânga icoana Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Ierarh Nicolae sau și altele, după cum va permite spațiul.

Sub acestea, se vor zugrăvi tablouri corespunzătoare icoanei de deasupra;

f) Pe ușile împărătești se zugrăvește Buna-Vestire, iar pe cele laterale Arhanghelii Mihail și Gavriil;

g) Când spațiul rezervat catapeteasmei va fi mic, atunci Chiriarhul va chibzui care icoană să se pună și câte anume.

Art. 11. Pe bolta turnului din mijocul bisericii, se zugrăvește Mântuitorul, revărsând raze în toate părțile, ca Luminător al lumii.

Pe pereții din jos ai turnului se zugrăvesc Sf. Apostoli sau liturghia îngerească, sau și una și alta.

Pe unghiurile de jos ale turnului se zugrăvesc Evangheliștii, cu simbolurile lor și anume: Evanghelistul Mateiu având alături un înger; Evanghelistul Marcu un leu, Evangheliștul Lucă un bou și Evanghelistul Ioan un vultur.

Art. 12. Pe bolta turnului al doilea, dacă este, se zugrăvește Dumnezeu Tatăl sau Maica Domnului.

Art. 13. Pe partea dreaptă a bisericii, dela catapeteasmă spre ușă, se zugrăvește Mântuitorul ca Arhiereu pe tron, având la dreapta pe Maica Domnului și la stânga pe Sf. Ioan Botezătorul.

Pe partea stângă a bisericii, dela catapeteasmă spre ușă, Sf. Impărați Constantin și Elena.

Pe ambele părți apoi Sf. Marii Mucenici Gheorghe, Dumitru și ceilalți, după cum spațiul și mijloacele permit.

Art. 14. Pe bolte deasupra ferestrelor în dreapta: Nașterea Domnului, în stânga: Invierea.

Art. 15. În bisericile unde se află mcaștele unui sfânt

și acolo unde un sfânt este cu deosebire venerat de popor, se pun tablouri din viața sfântului respectiv.

Art. 16. Pe amvon se zugrăvesc Evangheliștii cu simbolurile lor: Evanghelistul Matei având alături un înger; Evanghelistul Marcu un leu; Evanghelistul Lucă un bou; Evanghelistul Ioan un vultur, iar pe peretele de lângă amvon deasupra predicatorului, Sf. Ioan Gură de Aur.

Art. 17. Pe frontispiciul oricărei biserici se zugrăvește icoana hramului.

Art. 18. În atriu (pridvor) la intrarea în biserică se zugrăvește de o parte învierea cea deobște, iar de altă parte judecata de apoi.

Art. 19. În nartică, în locurile rămase libere și unde pot avea loc și alte icoane, se pot zugrăvi pe zid, pe coloane sau în lemn icoanele, Sfinților a căror venerațiune este mai răspândită, ca: mucenici și mucenice, cuvioși și cuvioase.

CAP. III.

Facerea zugrăvelii și primirea lucrării îndeplinite.

Art. 20. Până la stabilirea și complectarea tipurilor iconografice, zugrăvirea unei biserici se poate da unui pictor, după ce a prezentat Chiriarhului eparhiot modele de pictură bizantină.

Lucrarea se poate încredința spre executare după ce icoanele modele au fost admise, altfel nici un contract nu poate interveni pentru zugrăvire.

Art. 21. Zugrăvirea fiind terminată, se numește o comisiune din partea autorităților bisericești spre a examina dacă lucrarea e făcută în conformitate cu prevederile acestui regulament.

Art. 22. Comisiunea în examinare trebuie să fie călăuzită nu numai de principiile și legile artei, ci și de prin-

cipiile și legile Bisericii și de cele stabilite în regulamentul de față.

Comisiunea va raporta Chiriarhului dacă lucrarea îndeplinește toate condițiunile cerute sau dacă este ceva de îndreptat.

CAP. IV.

Dispozițiuni diverse.

Art. 23. Nu se poate de acum înainte a se mai clădi biserici prea mici, ci în raport cu dezvoltarea și progresele orașelor și ale satelor și în raport cu mărimea ce viitorul va determina parohiilor.

Art. 24. Nici o biserică nu se poate clădi fără autorizația prealabilă a Chiriarhului respectiv, care se va da conform cu legile țării.

Art. 25. La clădirea unei biserici se va ține seamă strict de formele recunoscute din vechime: în formă de corabie sau în formă de cruce.

Forma turelor și acoperimântul lor va fi cea rotundă.

Art. 26. Părțile esențiale ale Bisericii sunt: Altarul, sânul dintre tâmplă și tronul regal, Nartica și Atriul (pridvorul); fiecare parte cu accesoriile lor. În altar: Veșmântăria, Proscomidia, Sintronul și Sf. masă.

În sân: tronul regal, tronul episcopal, amvonul;

În nartică: locul baptisteriului cu accesoriile sale și cu o mică încăpere pentru săvârșirea botezului celor în vârstă și pentru alte servicii.

Dispozițiuni transitorii.

Art. 27. Nici o biserică nu se va putea desfința, fără încuviințarea Sf. Sinod.

Art. 28. Icoanele tip, ce vor fi trimise de pictori, se vor judeca de o comisiune numită de Sf. Sinod. Icoanele alese

și aprobate vor rămâne modele de iconografie în Biserica Română Ortodoxă. După ce Sf. Sinod se va rosti asupra acestor icoane, în caz de aprobare, ele se vor înapoiă Chiriarhului respectiv, spre a le păstră la Episcopie.

Art. 29. Sub nici un motiv nu se va permite zugrăvirea de icoane depărtate de uniformitatea tipurilor admise, nici chiar a icoanelor mici pentru trebuințele fiecărui creștin.

Art. 30. Orice abatere dela dispozițiunile acestui regulament va atrage după sine nulitatea lucrării.

Președinte: *Iosif Mitropolit Primat*
(L. S. Sf. Sinod).

Ministrul Nostru secretar de Stat ad-interim la departamentul cultelor și instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentului decret.

Dat în Castelul Peleş, la 11 Octombrie 1912.

CAROL.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii
ad-interim
C. C. ARION.

No. 4316.

GENEALOGIA MÂNTUITORULUI HRISTOS

(DUPĂ EVANGHELIȘTII MATEIU ȘI LUCA).

EXEGEZA N. TESTAMENT

de

C. V. DĂNAU

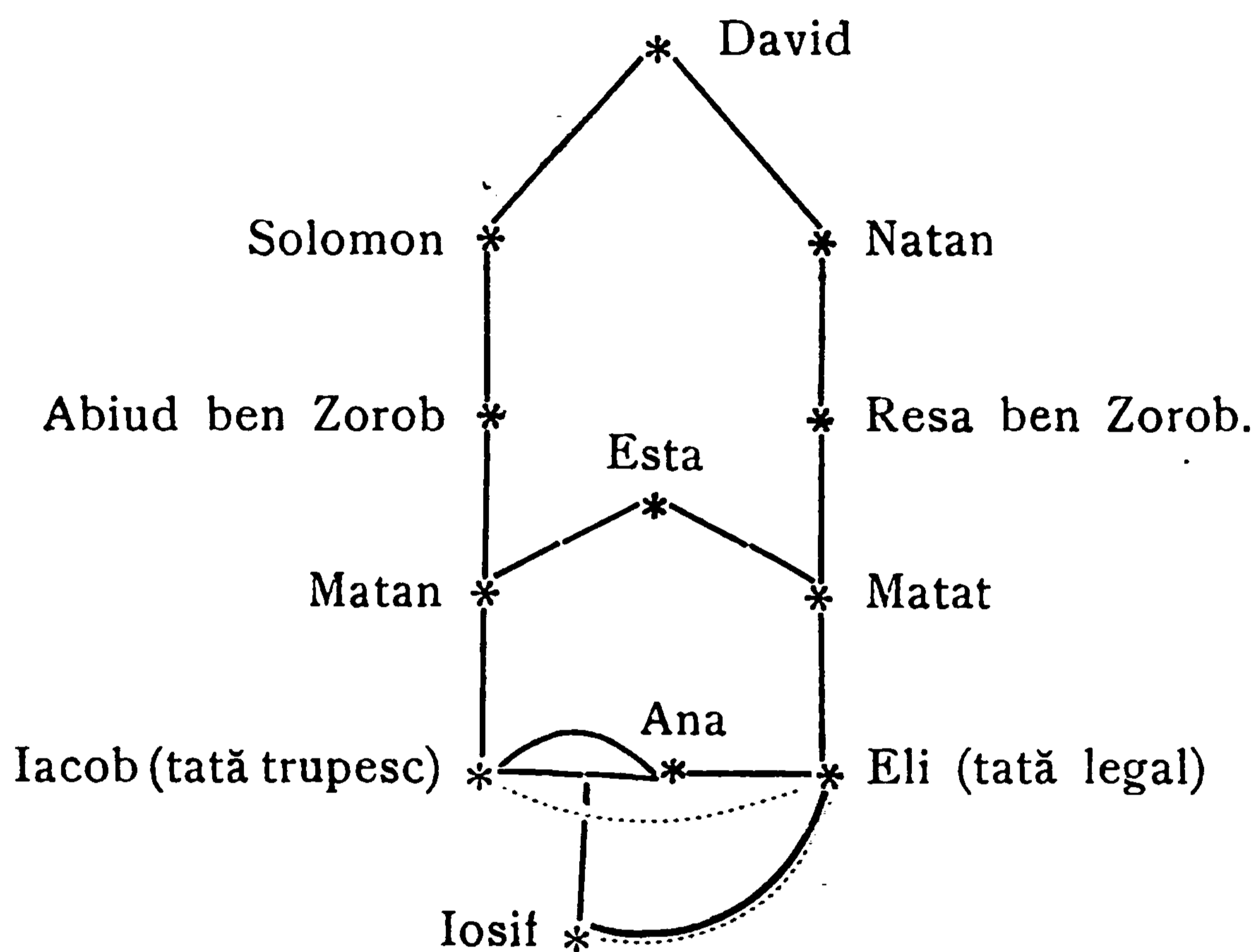
sub îngrijirea d-lui profesor d-tor Ioan Cornoiu.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 6).

Dacă într'adevăr această isbitoare contradicție ar rămâne în picioare, atunci tot pedestalul clădit până acum n'ar însemna nimic, iar afinitatea ce există între sinoptici ar fi vădit sdruncinată, ne mai lipsind mult până la

pătrunderea în suflet chiar a îndoelii despre adevărul expus de ei.

Sunt mai multe păreri: I) Iulius Africanus (scrisoarea către Aristide)¹⁾ mai în urmă Ambrozius și în timpurile mai noi Schleirmacher și Hug, cred că ambele genealogii au în vedere filiațiunea lui Iisus prin Iosif. După relațiu-

nile pe care ni le dă Eutymius, se poate constitui următoarea schemă, din care se poate judeca mai vizibil părerea lui Africanus, atât cu puțina-i probabilitate cât și cu lipsurile ei.

După această schemă: Matat, fiul lui David prin Natan, se căsătorii cu Esta și născură pe Eli. Murind Matat, Matan fiu tot al lui David prin Solomon, frate cu Matat, după Deuteronom. XXV, 6 s'a căsătorit cu Esta și a născut pe Iacob; Iacob și Eli erau deci frați după mamă. Eli moare fără parte bărbătească, deci Iacob ca să nu se stingă numele fratelui său în Israil, a luat în căsătorie pe nevasta acestuia, pe Ana și a născut pe Iosif. Deci Iosif ca și Sala-

¹⁾ Istoria Bisericească Eus. I. 7.

tiel, ar fi trupește fiu al lui Iacob, legalmente al lui Eli¹⁾.

Deși în aparență tare, această părere cade: a) prin faptul că baza îi e șubredă și sunt foarte rari cazurile când căsătoria de levirat sau prescripțiunile din Deuteronomiu XXV. 6 se aplică și la cei cari nu erau și frați de sânge²⁾. b) Ar însemnă că Sf. Fecioară despre care Tradiția iudaică ne spune că e fiica lui Eli, ar fi după această părere mai în vârstă decât Iosif, ceace contextele evanghelice ne afirmă contrariu. c) Nu se poate explică la Luca lipsa lui τοῦ dinnaintea numelui Iosif, decât numai confirmând adevărul că Mateiu are în vedere pe strămoșii lui Iisus din partea lui Iosif, iar Luca pe strămoșii lui Iisus din partea Sfintei Fecioare; deci contradicția între Mateiu și Luca în privința tatălui lui Iosif se înlătură ușor prin interpretarea gramaticală.

La ev. Mateiu, Iosif are ca tată pe Iacob—Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ—; la evang. Luca, deși pare că are pe Eli, totuși nu-l are și nici nu e anume pomenit ca tată al său. Avem 2 variante³⁾, la ev. Luca: ὃν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλεὶ..., alexandrină, și ὃν ὡς ἐνομίζετο υἱός Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλεὶ..., bizantină. Și ntr'una și n cealaltă, contradicția ar fi înlăturată când Genetivul τοῦ Ἠλεὶ n'ar depinde de Ἰωσήφ. Dar ca să se știe de cine depinde τοῦ Ἠλεὶ, trebuie mai întâiu să se știe ce este τοῦ⁴⁾ pe care îl găsim înaintea fiecărui nume din genealogie, numai înaintea lui Ἰωσήφ,

¹⁾ Schleiermacher, punând la bază punctul de plecare al lui Ambrosius, susține din contră că Iosif e fiu legal al lui Iacob, trupește însă al lui Eli.

²⁾ Bisping, Ewald—Geschichte des Volkes Israel.

³⁾ Vezi despre aceste variante în Bleck—Einleitung in das neue Test. Godet—Introduction au N. Test.—C. de Tischendorf.—Novum Test. Graece Lipsiae 1895. Idem N. T. G. 1900. Dr. Cornoiu Prelegeri universitare.

⁴⁾ Vezi despre τοῦ Bisping—Ev. d. Math.—Meyer—Ev. n. Math. Godet—Les évangiles. Ewald—Erkl. d. N. T..

nu. Unii au spus că e pronume și s'ar traduce: Iosif acel fiu al lui Eli etc.

Este greșit a înțelege astfel, căci dacă înaintea tuturor numelor τοῦ ar putea să fie pronume, apoi nu se poate acelaș lucru înaintea lui Θεοῦ din vers. 38; pe lângă aceasta τοῦ dela Luca sub forma gramaticală care-i trebuie lui, e absolut identic cu τὸν dela Mateiu, care nu poate fi decât articol. Dar și ca articol are un dublu rol: sau subordonează fiecare Genetiv numelui precedent, deci și pe Eli lui Iosif; sau cum zice Wiessler—coordonează toate genitivele și le face să depindă toate de οἶός, astfel că Iisus este fiul fiecăruia din numele „dela 23—38. Acest al doilea rol pe care Wiessler îl dă lui τοῦ e prea forțat și apoi cel dintâiu, e și mai natural și mai potrivit cu gândul evangelistului. Chiar forma gramaticală de genetiv ne îndeamnă să rămânem la acest rol al articolului, mai ales când ea nu e altceva decât prescurtarea lui ἐγέννησεν dela Mateiu.

Ar urmă deci că Ἠλεὶ depinde de Iosif (Ἰωσήψ), care este imediat înaintea lui și prin urmare Ἠλεὶ ar fi tatăl lui Iosif. Contra acestei consecințe inevitabile pe care ar aduce-o articolul, vorbește: a) obiceiul *de a se numi ginerii ca fi ai socrilor*; b) lipsa acestui articol dinaintea lui Ἰωσήψ.

a) După cum se arată în cap. II v. 5, Iosif, fiind logodnicul Mariei, după tradițiunea iudaică fiica lui Eli, poate fi numit ca ginere, și fiu al socrului său¹⁾. A-

¹⁾ Toți câți afirmă că Luca expune genealogia Mânt. prin Sf. Fecioară, nu se miră de loc de faptul că Iosif e pus înaintea lui Eli, pentru că Iosif nu e altceva decât *ginere* și deci Luca nu se contrazice cu Mateiu (vezi Luther, Paulus, Hofmann, Auberlen etc. Fer. Augustin (de conserv. ev. 2, 3) și în timpurile mai noi Delitzsch Wetstein, desigur printr'o interpretare prea silită spune că Iosif ar fi la Luca, fiu adoptiv al lui Eli. Aceasta e o părere tot așa de puțin întemeiată ca și a lui Iuliu African, căci de ce să nu fie fiu adoptiv și al lui Iacob, dacă poate fi al lui Eli. Mai mult verbul ἐγέννησεν dela Mateiu e și la Luca însă sub forma Genet.

ceastă eră un obicei la Ebrei după cum vedem în Rut I 11—12 etc. fără ca prin aceasta să se înțeleagă că ginerile e fiu al socrului cum ar vrea să conchidă cei ce văd la Mateiu și Luca o contradicție de acest fel. Aceasta iarăși nu constrânge pe nimeni a crede că genealogia în care ginerile e numit, cum vom vedeà numai *pro forma*, e genealogia lui și nu a socrului. La această concluzie ne duce și lipsa lui τοῦ dinaintea lui Ἰωσήψ.

b) Dacă și lui Ἰωσήψ i s'ar aplică regula de mai înainte în privința articolului, apoi ar însemnă că și el face parte din scara genealogică a lui Iisus, și mai mult, e persoana dela care începe această scară. Aceasta nu e ușor de admis mai ales când toate celelalte nume următoare lui Ἰωσήψ, au articol și tocmai persoana dela care începe și pe care se reazimă întreaga genealogie să fie lipsită de determinarea articolului. Deci, Iosif nu trebuie să intre în categoria celorlalte genetive, și numai pentru faptul că e înaintea lui Ἠλεὶ, nu trebuie socotit ca fiu al acestuia. Și nu trebuie socotit astfel, mai ales când Ἠλεὶ se raportă la υἱός, deși e mai departe decât Ἰωσήψ.

În varianta bizantină, unde υἱός e strâns legat de Ἰωσήψ¹⁾, nu s'ar putea explica dependența lui Ἠλεὶ de υἱός, decât dacă vom merge până la verbul ὧν²⁾.

Realitatea ce o arată acest verb ar contrasta cu aparența ce-o arată verbul următor lui, ἐνομιζέτο.

Astfel am avea în traducere: «Fiind, cum se credeà, fiu al lui Iosif dar în realitate născut din Eli».

E cam greu însă, cu tot ajutorul lui ἐνομιζέτο, să dăm verbului εἰμι două înțelesuri deodată, *a fi* și *a fi născut*

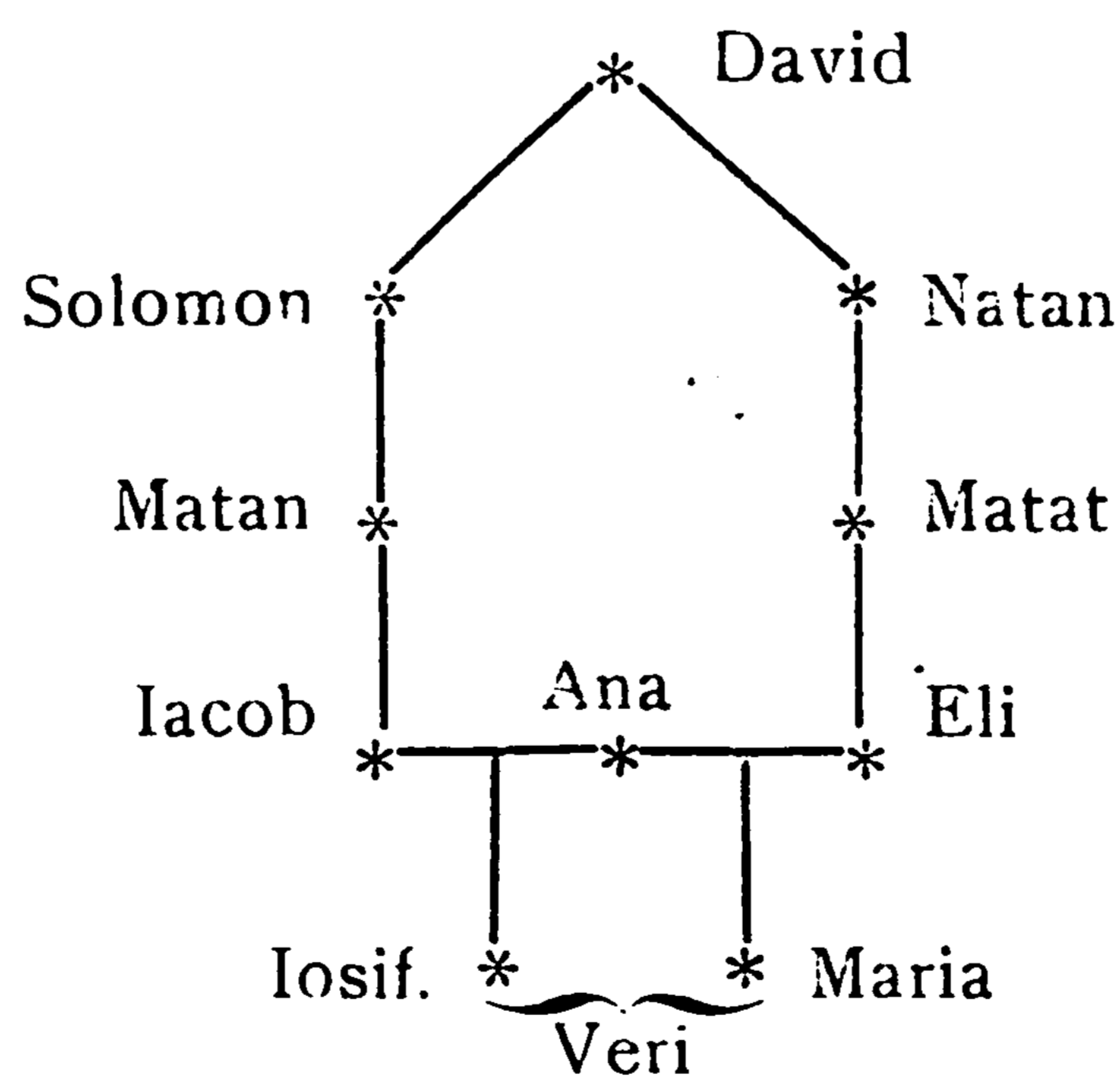
1) ὧν ὡς ἐνομιζέτο υἱός Ἰωσήψ, τοῦ Ἠλεὶ.

2) τοῦ Ἠλεὶ îl raportă tocmai la ὧν, și Wolf: Rosenmann, Oslander, Godet. Schleyer în revista teologică trimestrială 1836 p. 540 et sequentes: existens (cum putaretur filius Iosephi) filius, id est nepos, Eli.

din cinevã. De aceea cred, dupã mai mulți interpreți, cã varianta Alexandrinã ¹⁾, ar fi mai aproape de adevãr. Acì υίός e despãrțit de Ἰωσήφ prin ὡς ἐνομίζετο, ceea ce face ca fãrã cea mai micã sfortãre sã se poatã raportã la douã persoane deosebite; prima persoanã este Iosif, arãtatã numai în treacãt, pentru ca sã fie negatã înainte de a fi anunțatã prin cuv. ὡς ἐνομίζετο. Deci, dupãce Luca menționeazã data oficialã și tradițiunea, pentru ca sã tãgãduiascã bãnuiala ce ar fi putut ascunde aceasta, imediat revine la realitatea Ἐλεὶ, prin care în ochii lui se exprimã adevãrata filiațiune a Mântuitorului, ca om; mai mult, ca numai el, Ἐλεὶ, sã fie prima treaptã a scãrii genealogice, îl și determinã prin articolul τοῦ—zice Godet.

Iatã deci cum, considerãndu-se ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, ca parantezã (nu numai ὡς ἐνομίζετο cum zice Bleck²⁾), rãmãne stabilit lucru cã genealogia lui Lucã este alta decãt cea dela Mateiu și cã filiațiunea lui Iisus dupã Luca cu toate cã e numit și Iosif totuși este din partea Mariei, prin tatãl sãu Eli.

II) Contra pãrerii cã ambele genealogii au în vedere filiațiunea lui Iisus prin Iosif este pãrerea ridicatã de Cornelius a Lapidare, dupã care ambele genealogii ar arãtã pe Iisus ca fiu numai al Mariei, cea dela Mateiu, dupã mama sa Ana prin Solomon; cea dela Luca, dupã tatãl sãu Eli, prin Natan ³⁾—pãrere care, ca sã se vadã cã nu exprimã adevãrul, și ea are nevoie de a fi lãmuritã, ca apoi cu bunã dreptate sã fie și înlãturatã. Spre o mai bunã orientare fie urmãtoarea figurã:

¹⁾ ὡν υίός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἐλεὶ.

²⁾ Bleck—Erkl. d. N. T.

³⁾ Vezi Bisping—Ev. n. Matth. pag. 45. II.

La baza acestei argumentațiuni stă tot o căsătorie de levirat ca și la Iulius Africanus. Iacob e frate cu Eli; acesta din urmă moare fără copii de partea bărbătească, nu născuse cu soția sa Ana, decât pre Maria; deci soția lui Ana și mamă a sf. Fecioare trebuiă să iă în căsătorie pe fratele bărbatului său, pe cumnatul său, pe Iacob. Din această căsătorie s'a născut Iosif; deci Iosif și Maria au devenit veri I sau copii de frate și soră. Totuși după legea mozaică moștenitorul lui Eli de drept, eră sf. Fecioară cu condițiunea de a îndeplini cele diu Num. XXXVI₇₋₈, *să ia adică, în căsătorie pe unul din neamul semiției părinților săi, ca moștenirea să nu treacă dela o semirție la alta*. Lucrul acesta a fost și că într'adevăr *Maria* a fost moștenitoarea lui Eli și prin el și al familiei lui David, ne-o mai spune pe lângă alte mărturii și *ev. Luca în II₃₆*, prin călătoria și înscrierea ei la Betleem, orașul unde se născuse David. Ceeace lipsește însă părerii lui Cornelius e următorul fapt: *veritatea istorică pe care se bazează*. Nicăeri *nu* ni se spune că Ana mama Mariei, ar fi fost soră cu Iacob și prin urmăre, *nu atât în urma logodirii ei, a Mariei cu Iosif*, a devenit ea moștenitoare a lui David, din care aveă să se nască Mesia (II Sam. VII₁₃), cât mai ales, prin nașterea-i naturală din Eli, unul din descendenții Profetului-rege. Mai mult, această părere, cu toate că existența ei nu poate să fie probată serios totuși, are și ceva pretențios, poate chiar constrângător față de concluzie. Dacă ambele genealogii arată filiațiunea lui מְשִׁיחַ prin Maria ca moștenitoare a lui David, apoi fiecare linie a neamului din care aveă (II Sam VII₁₃) să iasă מְשִׁיחַ, trebuiă să sfârșească prin această moștenitoare, care născând pre făgăduitul Mântuitor, închideă pentru totdeauna arborele genealogic al familiei lui David. In textele existente vedem tocmai contrar: una se termină prin Iosif, cealaltă prin tatăl.

Mariei «Eli». Deci dacă nici această concluzie finală care se impuneă după premisele lui Cornelius, nu și-a găsit aplicarea, apoi desigur că oricine poate deduce *crezarea ce trebuie să i se dea unei asemenea păreri.*

III) Alții, bazându-se pe cuvintele lui Iosif Flaviu (c. Ap. I. 7) care ne dă relațiuni despre existența la Ebrei a unor *δέλται δημόσια*, tablouri generale, din care și el și-a extras genealogia cum și despre obiceiul ce-l aveau preoții¹⁾ de a trimite la Ierusalim, după împrăștierea lor, acte cu numele copiilor, al părinților, și al bunicilor, întărite cu martori, cred că nepotrivirea între evangheliști cu privire la tatăl lui Iosif, se datorește unor asemenea izvoare deosebite. Se admite deci o contradicție vădită și cu atât e mai periculoasă această însemnare răutăcioasă a criticilor cu cât neagă evangheliștilor orice încredere prin faptul că ne relatează fără să mai cerceteze dacă pot fi aproape de adevăr sau nu, cele ce au găsit scris.

Greșesc însă, când fac această afirmație, căci uită că dacă în *δέλται δημόσια* de care ne vorbește Iosif Flaviu, sau în «*actele genealogice*» ale preoților din diasporă, s'ar fi putut strecură vre-o greșală, ceeace Iosif Flaviu nu ne spune, apoi nu tot acelaș lucru se putea fi întâmplat și în registrele genealogice ale familiei regale din sânul căreia se știa că se va naște *משיח*²⁾.

Prin urmare, o greșală în documentele pe care să le fi consultat evangheliștii, e inadmisibilă.

Că au consultat documente nici nu trebuie să mai stăm la îndolală, mai ales când la aceasta ne-ar duce nu atât genealogiile, cât felul cu totul deosebit în care fiecare descriu copilăria lui Iisus.

¹⁾ Obiceiul acesta Meyer îl numește *grije, însărcinare* (Sorge).

²⁾ Diese Sorge (Erhaltung des Stammregisters) musste in Bezug auf das Haus David's, an welchem sich immer die Messianische Erwartung knüpfte, nur um so *reger* und *geschäftiger* sein. (Meyer, 51).

La Mateiu, centrul e Iosif cu toate rudele lui; la Luca din contră, Maria. Această nepotrivire și deosebire se explică însă prin scopul ce urmăria fiecare. Mateiu având să arate cititorilor în Iisus, pe Mesia cel prezis de Proroci, deci pe moștenitorul casei lui David, trebuia să lase la o parte din documentele ce aveă dinainte tot ceea ce ar fi făcut din Iisus, altceva decât moștenitorul și urmașul adevărat al familiei lui David, regele.

Trebuia prin urmare să lase la o parte toate amănunțele privitoare la genealogia naturală a lui מְשִׁיחַ, și să urmărească punct cu punct pe cea valabilă, oficială, regească, teocratică și care nu putea fi alta decât cea prin Solomon din David. Luca din contră, scria pentru păgâni și-l importă prea puțin genealogia oficială, civilă, acea prin Iosif. Ca să fie consequent cu cele spuse în cap. I 32, unde Iisus nu e numit fiu al lui Iosif, ci al lui David, îi convenea mult mai bine să expună filiațiunea din David prin Sf. Fecioară Maria, *care deși în chip supranatural dar a născut cu adevărat pe Mântuitorul lumii.*

Această preferință a lui Luca, nu numai că eră în perfect acord cu cele spuse de el mai înainte în privința lui Iisus cum și cu cele ce urmau—ceea ce înseamnă că Luca a avut un plan bine stabilit dinainte, iar nu că a fost fidel copietor a oricăror abreviațiuni ce ar fi putut exista în gura unuia și a altuia—zic această preferință de a căuta să arate că Iisus în privința naturii omenești se trage din David, consună cu o mulțime de locuri din Sf. Scriptură a V. și N. Test. unde adevărul e acelaș. (*Isaia VII₁₄; Miha V₁; Romani I₃; II Timotei II₈; Ebrei VII₁₄ etc*). Deci orice deosebire, mai ales în genealogiile expuse de Mateiu și Luca, *nu trebuie privită decât ca o justificare a scopului ce urmărea fiecare¹⁾, scop ce cu cât deosebirile*

¹⁾ Bisping, Meyer, Godet și toți comentatorii încercați, explică părutele deosebiri din genealogii, prin scopul diferit ce urmărea fiecare (vezi op. fiecăruia cit. mai sus).

se înmulțesc mai mult, cu atât în ochii acelor ce vor să înțeleagă adevărul, acest scop strălucește mai tare și împrăștie cu lumina lui orbitoare, orice raze de întunec aduse de critică.

Ba ceva mai mult, în loc să producă dispreț pentru acei cari ne-au transmis aceste contradicții, deșteaptă o pioasă admirație pentru cei cari, în chip așa de meșteșugit, au știut să ne dea unul, ceea ce nu ne-a dat celalt și amândoi acelaș lucru, acelaș sfânt adevăr, complectându-se unul pe altul în mod minunat.

După II Sam. VII 13 într'adevăr i se dăduse lui David făgăduința eternizării tronului său, dar această făgăduință riscă de a rămâne neîndeplinită căci Iosif după cum reese din context, n'a avut copii cari să moștenească mai departe pe David și fiind bătrân,—contrar tuturor ipotezelor de până aci, *tocmai pentru că acesta e adevărul*—fără îndoială n'ar fi putut să aibă, dacă Dumnezeu n'ar fi potrivit ca Maria care «*avea în pântec zămislit din Duhul Sfânt*» mai înainte de a fi lui logodnică (Mat. I₁₈) să-i fie dată femeie, ca astfel, adoptându-se¹⁾ Fiul lui Dumnezeu de către Iosif, ultimul membru din familia regală a lui David, să se îndeplinească și promisiunea din II Sam. VII₁₃.

La Mateiu e dată filiațiunea din partea lui Iosif, tatăl adoptiv al Mântuitorului, prin care să se arate că El, Iisus este fiul lui David regele. La Luca din contră, ca o complectare a filiațiunii prin Iosif, se dă filiațiunea prin Maria, coboritoare și ea din David (I₃₂; XVIII₃₈) dar mama cea adevărată care *prin pogorîrea Duhului Sfânt și umbrirea celui prea înalt*, a născut pe Iisus.

La Mateiu se privește mai mult către un *Christos Mântuitorul lumii, Mântuitor întâiu al Ebreilor*; la Luca avem un *Mântuitor al tuturor cari se trag din Adam*.

¹⁾ Vezi Bisping. Ev. n. Matth. p. 46.

Cauza acestor diverzități în genealogii și a faptului că se găsesc, *de parte de a întunecă mi se pare că adaugă, și încă multșor* la deplina înțelegere a scopului pentru care Blândul Iisus s'a făcut om. Mai mult tocmai în deosebirile ce ni se pare că vedem în numele strămoșilor Lui ca om, datori suntem să vedem nu atât un motiv pentru slăbirea încrederii ce o avem față de sfinții scriitori, cât mai ales punând *și rădăcina acestei cauze în tainele divinității*, să recunoaștem măreția lui Dumnezeu, și să credem că'n planul divin *trebuie să se fi hotărât mai înainte de veci, și felul cum se va descoperi El oamenilor*.

Iar dacă cele de mai sus au putut să aducă vreun folos rațiunii deși veșnic nemulțumitoare și să mai încetineze oarecum mersul criticii mai mult pățimășe decât credincioasă, apoi aceasta o datoresc eu cel dintâiu vrednicilor exegeți cari și-au pus tot focul credinței lor în apărarea punctelor controversate ale acestei cestiuni și tuturor persoanelor cari în liniștea cabinetelor lor de lucru au cugetat zi și noapte la mijloacele cele mai eficace pentru discreditarea criticei malițioase ce s'a făcut în timpii din urmă scrierilor sfinte; o mai datoresc în aceeași măsură *D lui Profesor Dr. I. Cornoiu, care cu multă bunăvoință și deosebită dragoste* mi-a indicat izvoarele în care se păstrează munca acestor exegeți, muncă, fără ajutorul căreia, orice strădanie în înlăturarea controverselor din textele scripturistice, dacă nu ar fi extrem de anevoioasă apoi tot ar fi aducătoare de prea puțină lumină.

Dacă din contră rațiunea nu va găsi aci nici un motiv de satisfacție și va refuză de a cedă ceva din pretențiile ei, apoi nu trebuie să se uite că dacă rațiunea e pretențioasă și veșnic nemulțumitoare, mai e și neputincioasă, iar noi, nu atât ca oameni cât mai ales ca creștini dacă vrem să fim pe deplin mulțumiți, mai trebuie să fim și în tocmai următori și cu sfințenie împlinitori ai cuvintelor lui I. Vincentius Lirinensis: «*Ex toto Ecclesiae dogmate, quod intellectu capi potest, capiant; quod non potest, credant*»¹⁾.

(Finit).

¹⁾ I. P. Migne—Patrologiae cursus completus, Patrum Latinorum Tom. I. *Vincentii Lirinensis Commonitorium primum* XX p. 666

O SERBARE FRUMOASA

În ziua de 18 Septembrie a. c. s'au inaugurat și s'au deschis în București, Str. Principatele Unite, cursurile școlii de fete întemeiată de Societatea Ortodoxă a femeilor române. A asistat un public numeros și doamne din toate clasele sociale. Serviciul divin a fost săvârșit de P. S. Teofil, Vicarul Sf. Mitropolii, asistat de mulți preoți și diaconi.

A vorbit apoi P. S. Teofil arătând marea importanță a școlii ce se inaugurează. Au mai vorbit D-nele Zoe Dr. Râmniceanu și Al. Gr. Cantacuzino, cu multă simțire românească, mulțămind tutulor cari au dat sprijin acestei opere și făcând apel la toți spre a o sprijini și în viitor.

În cele din urmă a vorbit d. P. Garboviceanu, membru în comitetul de direcțiune al școlii, în chipul următor.

*Prea Sfințiți,
Doamnelor și
Domnilor,*

Astăzi e o frumoasă și mare sărbătoare națională pentru noi și să mulțămim lui Dumnezeu cu adâncă evlavie că ne-a fost dat s'o vedem împlinită. Se deschide o școală pentru educarea și instruirea fetelor pe temelie de prin-

cipii naționale și creștine ortodoxe, ceace dușmanii noștrii n'ar fi dorit și ceace unii Români sceptici și indiferenți n'ar fi crezut cu puțință! S'a realizat aceasta însă mulțămită energiei și devotamentului fără margini a unui mănunchiu de doamne dinstinse, insuflețite și călăuzite de cel mai curat idealism național. Și cu chipul acesta s'a învederat și cu acest prilej, că atunci când intervine femeia cu mintea luminată și convinsă și cu inima caldă pentruce e bun și de folos, nu se poate ca lucrarea urmărită să nu se desăvârșească.

*Prea Sfințiți
Doamnelor și
Domnilor,*

Noi Românii am fost sortiți să trăim pe un pământ, invidiat de toți vecinii de alt graiu, credință și moravuri. Afară de aceasta în mijlocul nostru trăesc indivizi din alte neamuri cu aspirațiuni streine de ale noastre, fără nici o legătură sufletească cu noi. Noi, fiind puțin la număr, pentruca să avem siguranța trăinicii în viitor, se cere ca fiecare Român, tânăr sau bătrân, bărbat sau femeie să aibă conștiință națională, să creadă în idealul național! Toți Românii să fim solidari prin cultul aceluiaș patrimoniu național, care e limba, credința, aceleași aspirațiuni. Ce legătură sufletească poate să existe între oameni, cari n'au nimic comun din acestea? Să nu pierdem din vedere ce ne spune un scriitor francez cu multă dreptate, că cele mai renumite civilizații, asiriană, egipteană, greacă și romană au pierit, fiindcă au fost pătrunse și modificate încetul cu încetul de civilizațiuni streine. Și Roma pentru a trăi, ar fi trebuit să rămână romană! Ea a murit pentrucă s'a lăsat sedusă și învinsă de arta, politeța și filozofia sclavilor greci! De aceea ne obligăm înaintea D-voastră, că în această școală vom cultivă mintea și sufletul copilelor în sens cu-

rat național; vom face din aceia ce formează patrimoniul național, cultul lor de toate zilele. Cerem însă cu toată căldura: bunăvoință din partea Ministrului educației naționale și a conducătorilor Bisericii noastre; interes din partea părinților. Când ne vom uni cu toții într'un gând și o simțire, nu se poate ca această instituție să nu-și ajungă scopul urmărit. Să dea Dumnezeu ca această școală să ajungă izvor de o sănătoasă educație națională și religioasă și pildă pentru toți Românii!

*

Dupăce s'a terminat serbarea P. C. Arhimandrit Iul. Scriban, directorul Seminariului Central a împărțit tuturor copilelor, primite în școală, câte o cruculiță de piept.

S'a comunicat apoi publicului că Dl. C. Cociaș din Brăila a oferit societății suma de 5000 lei pentru întreținerea unui număr de bursiere. Tot în acest scop secția parohiei Popa Chițu din București a dat 4800 lei, iar d-na Anastasia Gr. Filipescu 100 lei.

In urmă s'a vizitat întregul local...

Facem urarea cu acest prilej ca școala aceasta națională și creștină ortodoxă să înfloriască an cu an și să fie spre folosul neamului și al țării.

G...

BIBLIOGRAFIE.

1. *Cuza Vodă și Reforma sa în Biserica română, după documente. Conferință ținută de d-nul I. C. Apostol. Iași, Tipografia Goldner, 1912.*

In această conferință d-nul Apostol apără reforma bisericească a marelui Domn român Al. Cuza, în deosebi contra D-lui profesor N. Iorga, care acuză pe marele Domn,

că ar fi avut o greșită politică bisericească. D-nul Apostol scrie frumos și convingător. D-nul Apostol amintește și despre noua reformă sinodală, pe care o susține.

2. *Cuza Vodă și Biserica Română, de Iconom Gh. V. Niculescu, protoiereul jud. Vâlcea. Râmnicul-Vâlcea, Tip. soc. Mateiu Basarab, 1912.*

Părintele Niculescu apără în această broșură pe Cuza Vodă de aceeași învinuire. Cuza Vodă era numit *bonjurist* și *întreprinsese în mod necinstit distrugerea sfintei noastre Biserici.....* Dela 1860 începe decadența Bisericii noastre.... Perioada dela 1859—1866 este o perioadă de durere pentru Biserică.... Așa spun unii și alții, cari s'au ocupat de chestiunile bisericești din vremea lui Cuza Vodă.

Părintele Niculescu caută însă să demonstreze că *Vodă Cuza n'a fost un bonjurist, n'a persecutat Biserica română, ci a dorit o Biserică română, autocefală, vânzând să-i dea autonomia, atunci când elementul activ, preoții vor ști să se folosiască de ea.*

Merită să fie citită această broșură, căci e scrisă cu mult suflet.

3. *Rolul tradiției în creșterea femeilor la Români, conferință de N. Iorga. Vălenii de Munte 1912.*

D-nul Iorga a ținut această conferință la congresul din 1911 al «Societății ortodoxe naționale a femeilor române». Domnia sa arată importanța tradiției în creșterea fetelor. Prea mărește tradiția și combate moda. Tradiția are valoare în orice domeniu, dar mai cu seamă în domeniul educației. În vechime la temelie educațiunii era *religiozitatea*. Amintește de Doamnele române din trecut, cari au construit biserici și numește câteva din ele. Doamnele înzestrau biserici și multe din odore erau făcute de mâna lor și a domnițelor și a jupânițelor. Doamnele mergeau la biserică și făptuiau acte creștinești.

Femeile și fetele ar trebui să citească această intere-

santă și importantă conferință în loc să citiască numai romane moderne, care le buimăcesc mintea și le otrăvesc sufletul.

4. D-nul Profesor dela facultatea de teologie I. Mihălcescu publică o bibliotecă teologică. Prima broșură e «Minunea» de F. Bettex tradusă din limba germană de studentul în teologie Ioan C. Negoită și revăzută de D-nul Mihălcescu. Broșura aceasta e opera unui naturalist filozof și e de o importanță capitală. O recomand tuturor preoților și acelor cari doresc să cunoască, dacă e cu putință minunea sau nu. Broșura costă numai un leu și a apărut în Tipografia «Gutenberg» din București.

G...

«*Noul Testament prescurtat*» este o lucrare acum decurând dată la iveală de către P. S. Arhiereul Sofronie Craioveanu. Am căutat să cercetez cartea aceasta întrucât chiar titlul ne îndeamnă. În adevăr P. S. Sa a avut în vedere precum constatăm din cuprinsul cărții să puie la îndemâna creștinilor vieța și activitatea mesianică a Mântuitorului, mai întâiu după cum insuflații de Dumnezeu cei trei sinoptici ne-o înfățișează, al doilea să ne arate evanghelia a patra a dumnezeescului Ioan Evanghelistul ca una ce se deosibește limpede și deslușit de celelalte trei, de vreme ce insuflatul de Dumnezeu Ioan nu împrumută din ele decât puține fapte adăogând un număr dintr'alte păstrate prin predanie; și al treilea P. S. Sa ne înfățișează vieța și activitatea apostolică a ucenicilor Domnului în celelalte cărți ale Noului Așezământ dela Faptele Apostolilor până la Apocalips inclusiv.

Orânduind părțile alese din cele trei Evanghelii (Mateiu, Marcu, Lucă) a ales bucățile însemnate așezându-le într'un șir potrivit firului istoric; drept care în nouăzeci de capitole avem la îndemână toată lucrarea și cuvântările Mântuitorului cu amintiri particulare și caracteristice.

Intreșesând capitolele cu indicațiunea numelui fiecărui evanghelist, capitolul și versetul canonic al textului vechi,

P. S. Sa dă în acelaș timp înlesnirea întru a înțelege ușor prin notițe exegetice multe bucăți cu anevoie de priceput pentru cei cari nu se pot îndeletnici cu tâlcuirea Noului Așezământ. O pildă în cap. 41 «Formalismul Fariseilor» (Marcu 7, 1—13) găsim versetul «de va zice omul tătâne-său sau mânesa: *Corvan*, adică dar *este* aceia cu care te-ai folosit dela mine....» P. S. Sa dă notă tâlcuitoare acestui verset precum urmează. *Când un iudeu voià a consfinți lui Dumnezeu sau sinagogii un bun oarecare n'aveà decât să rostească cuvântul CORVAN adică dar, jertfă, ofrandă; acel bun erà de atunci privit ca aparținând în mod irevocabil lui Dumnezeu; nici părinții la ananghia lor, nici chiar creditorii nu aveau asupra lui nici un drept».*

Și tot așa pentru fiecare capitol în care se află un text greu la înțelegere P. S. Sa slujindu-se cu îndemânare și cu rost de fericiții tâlcuitori ai sfintelor scripturi pune la îndemâna cititorului note exegetice pentru lămurirea lor.

În această privință cărticica *mică la vedere* ni se înfățișează cu drept cuvânt *mare la înțelegere*.

II.

A patra Evanghelie «Evanghelia Duhului» pe care ucenicul cel iubit ne-o relevează în felul său așa precum a simțit-o sufletul și inima lui Iisus în Duhul Său o găsim împărțită în 23 de capitole arătând în mod firesc și hronologic toate faptele minunile și dumnezeieștile graiuri ale Mântuitorului din care ne face să cunoaștem cât se poate de bine dumnezeirea Izbăvitorului lumii. Urmează apoi un «Arătător vremelnice din viața marelui apostol Pavel călătoriile lui misionare, cei patru ani și jumătate de temniță, cu adnotațiunea, că: această tablă cu toată sârguința depusă nu poate aveà în privința mai multor puncte decât o siguranță aproximativă.

În cartea «Faptele Apostolilor» cele dintâiu foi ale istoriei bisericesti împărțită în 31 capitole dealtminteră tot pe fondul celor 27 de cărți canonice găsim în mod rânduit istorisirea Pogorîrii Sfântului Duh în ziua Cincizecimii, propoveduirea Sf. Apostol Petru, așezarea diaconilor, ve-

nirea mulțimii la credință, iar cea mai mare parte consfințită Sf. Apostol Pavel, chipul minunat cum s'a întors la credința în Hristos, îndeletnicirea sa apostolească până la închisoarea lui în Roma.

Adnotațiuni frumoase brăzdează și aci cuprinsul Faptelelor Apostolilor pentru luminarea nedomeririlor.

Cele patrusprezece trimiteri ale Sf. Apostol Pavel: Romani 1 Corinteni, 2 Corinteni, Galateni, Efeseni, Filipeni, Coloseni, 1 Tesalonicheni, II Tesalonicheni, 1 Timotei, II Timotei, către Tit, Filimon și către Evrei împărțite pe capitole tot după chipul arătat mai sus însă pe fondul vechi și canonice împărțiri sunt însoțite fiecare dela început cu câte o introducere. Sf. Hrisostom, Teodorit, Teofilact, Icumenie ș. a. sunt întrebuințați cu măestrie la întocmirea acestor introduceri și e destul ca cineva să citească una din ele spre a și face îndată convingerea despre pricina care a îndemnat pe Apostol să alcătuiască epistoliile arătate mai sus. Tot aci se mai vede imediat timpul locul și împrejurările ce au însoțit alcătuirea epistoliilor.

III.

Urmează apoi epistola sobornicească a Sf. Apostol Iacob, întâia și a doua a Sf. Apostol Petru, întâia a Sf. Apostol Ioan încheind cu Apocalipsul acestui Sfânt Evanghelist care este cartea profetică a Noului Așezământ. Despre această carte P. S. Sa a făcut o lucrare a parte dată la iveală acum câți-vă ani și care îi face destulă laudă.

Către sfârșitul lucrării P. S. Sa ne dă un arătător de capitolele și versetele «*Noului Testament*» cuprinse în volumul apărut cum și un alt arătător de citațiunile Vechiului Testament în cel Nou, fapt care dovedește cum că P. S. Sa, mănuește cu îndemănare Sfintele Scripturi și are o bogată cunoștință cu privire de raportul ce există între Vechiul și Noul Așezământ ca între temelie și clădire.

Știut fiind că P. Sf. Sofronie încă de demult s'a îndeletnicit cu lucrări teologice întemeiate pe Sf. Scriptură, sf. predanie și sfinții Părinți, temeieri trainice întru Dumnezeu, noi nu-i aducem altă heritisire, decât aceia, de a lucra tot așa în viea Domnului pe piatra credinții și a înțe-

lepciunei celei de sus. Căci știința și înțelepciunea cea de jos adesea umflă și apoi este lovită de faliment pe când înțelepciunea și știința care se pogoară din scripturi este ziditoare, bună, blândă și aducătoare de pace.

Arhiereul Evghenie Piteșteanu.

Mișcarea în personalul clerical din țară.

N U M I R I.

Pr. D. Ionescu, supranumerar în parohia Francmazoni din Capitală se numește paroh al acelei parohii pe ziua de 1 Iulie 1912.

Pr. Proca Nicolae, ajutor în parohia Domneasca din Câmpulung se numește paroh al parohiei Sf. Nicolae Nicuț din aceeași urbă, pe ziua de 1 Iulie 1912.

Pr. Popescu Al. ajutor la parohia Colanu, județul Dâmbovița, se numește paroh al parohiei Hăbeni din acelaș județ, pe ziua de 1 Iulie 1912.

Nou hirotonitul în preot Gh. N. Mihăileșcu, se numește preot pe seama M-rei Pasărea, pe ziua de 1 Iulie 1912.

Nou hirotonitul în preot Ilie Popescu se numește paroh al parohiei Mărăcineni, jud. Muscel, pe ziua de 1 August 1912.

Nou hirotonitul în preot Gh. N. Ionescu, se numește preot ajutor în parohia Stănești, jud. Muscel, pe ziua de 15 Iulie 1912.

Nou hirotonitul în preot Atanasie N. Zugravu, se numește paroh al parohiei Luciu, județul Ialomița pe ziua de 1 Aug. 1912.

Nou hirotonitul în preot Dimitrie I. Procopie, numit paroh la parohia Căciulești II, jud. Neamțu, pe ziua de 1 Septembrie 1912.

Protosinghelul Miron Mihăilescu dela Sf. Episcopie a Dunărei de Jos, detașat pe ziua de 1 Septembrie a. c., în postul de paroh la parohia Dunăvădu-de-Sus, jud. Tulcea.

Ierodiaconul Climent Georgescu dela m-rea Tismana, hirotonit în preot, este numit pe ziua de 1 Aug. a. c., preot la acea m-re.

Nou hirotonitului în preot Nicolae I. Stănescu, este numit pe ziua de 15 Iulie a. c., paroh la parohia Crunți, jud. Ialomița.

Preotul supranumerar Toma Popescu dela parohia Strâmba, jud. Vlașca, este numit pe ziua de 1 Aug. a. c., paroh la acea parohie.

Preotul supranumerar Marin Diaconescu, dela parohia Tătărești de Jos, județul Teleorman, este numit pe ziua de 1 August a. c., paroh la acea parohie.

TRANSFERĂRI.

Preotul Dobre Ionescu, parohul parohiei Francmazoni din Capitală se transferă în aceeași calitate la parohia Sf. Elefterie tot din Capitală pe ziua de 1 Iulie.

P. Dobriceanu Ioan, parohul parohiei Bota, jud. Gorj, se transferă în aceeași calitate la parohia Mogoșani, în locul preotului Dobriceanu Pantelimon, care trece în locul său pe ziua de 1 Iulie 1912.

Pr. Constantin Păunescu, parohul parohiei Titulești, jud. Olt. se transferă la parohia Crăciunei de jos, acelaș județ, pe ziua de 1 Iulie 1912.

Pr. Gheorghe Manoliu, parohul parohiei Averești din jud. Fălciu, se transferă la parohia Ghermănești, acel județ, în aceeași calitate pe ziua de 1 August 1912.

Pr. Zaharescu Mihail, parohul parohiei Uncești, jud. Suceava, se transferă în aceeași calitate la parohia Bogata, acelaș județ pe ziua de 1 Septembrie 1912.

Pr. Popescu D. Nicolae, parohul parohiei Tohani, jud. Buzău, se transferă în aceeași calitate la parohia Luciul, acelaș județ, pe ziua de 1 Iulie 1912.

Pr. paroh Teodor Georgescu dela biserica parohială Sf. Nicolae (Sârbi) din București, transferat pe ziua de 1 Septembrie a. c., în aceeași calitate la biserica parohiei Olteni din Capitală.

Pr. paroh Constantin Demetrescu, dela parohia Strâmbeni, jud. Vlașca este transferat pe ziua de 1 August a. c., în aceeași calitate la parohia Crângurile, acelaș județ.

Pr. paroh Toma Gh. Kiorpec dela parohia Gurăneți, jud. Brăila, este transferat pe ziua de 1 Septembrie a. c., în aceeași calitate la parohia Latinu, acelaș județ.

Pr. Constantin Demetrescu, parohul parohiei Strâmbeni, județul Vlașca, se transferă în aceeași calitate la parohia Crângurile, același județ, pe ziua de 1 August 1912.

DECEDAȚI.

Pr. Anastase Ionescu, parohul parohiei Crăciunei de jos, jud. Olt, a încetat din viață în ziua de 28 Iunie 1912.

Pr. Dimitrie Bălsănescu, parohul parohiei Olteni din Capitală, a încetat din viață în ziua de 21 Iulie 1912.

Pr. Ilie Popescu, parohul parohiei Târcov, jud. Buzău, a încetat din viață în ziua de 14 Iulie 1912.

Pr. N. Angelescu, parohul parohiei Frumușica, jud. Dâmbovița, a încetat din viață în ziua de 10 Iulie 1912.

Pr. Dumitru Georgescu, parohul parohiei Colțăști, jud. Gorjin, a încetat din viață în ziua de 6 Iulie 1912.

Pr. Ioan Dolinescu, parohul parohiei Doroșcani, jud. Iăși, a încetat din viață în ziua de 31 August 1912.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICESTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol.	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	CAZANIE	6	—	12	—	9	—	1	30
14	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
15	<i>Evhologiu.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80
16	Evangelhia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
18	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
19	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
20	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
21	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
22	Mineele (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
23	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
24	Monastirile și Bisericile din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
25	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
26	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
27	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
28	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
29	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
30	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
32	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
33	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltueli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
42	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	<i>Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)</i>	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangeliiști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta**.

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrata artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie. 1

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieriu Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

144
PIY

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STANILĂ" Secția Teologică

COTA: PT-4

- Acte Oficiale. Scrisoarea I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon către bisericile ortodoxe în care anunță alegerea I. P. S. Sale ca Mitropolit Primat, și răspunsul Sanctității Sale Patriarhul Constantinopolului și a I. P. S. Mitropolit al Bucovinei și Dalmației.
- I. P. S. Mitropolit Primat. Cuvântările ținute la inaugurarea noului local al Sf. Sinod și al Consistoriului Superior Bisericesc.
- Arhiepiscopul Șofronie Craioveanul. Arhierii titulari români în biserica noastră.
- G... Catolicismul și Românismul.
- Badea Mangâru. Constantinopolul.
- C. Erbiceanu. Cestiuni de drept bisericești.
- M. P. Câteva cuvinte asupra Apostolului Pavel.
- Boroianu. Din grijile pentru buna stare socială.
- Drag. Demetrescu. Cultul în genere și cultul creștin.
- Pr. P. Partenie. Note și impresiuni de călătorie.
- I. P. S. Mitropolit Primat. Circulară.
- S. Socialismul și Evanghelia.
- T. G. B. Episcopul Ilarion—Orator.
- G... Bibliografie.
- Icon. C. Nazarie. Moartea I. P. S. Antonie, Mitropolit al St. Petersburgului.
- Oficiale. Donațiuni.

BUCUREȘTI

—
TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: D-nii C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu, Badea Mangâru și Dr. D. G. Boroianu.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanul, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De acelaș: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangheliile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Noul Testament prescurtat, de P. S. Sofronie. Prețul 3 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De acelaș: «*Din corenspondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Ștrâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

De P. S. Arhiereu Antim Petrescu-Botoșeneanu: *Coșulețul cu flori*, 1,25.—*Iosafat*, 1,30.—*Cu Iisus pe drumul către Golgota*, 25 bani.—*Nașterea lui Iisus Hristos*, 50 bani.—*Cum și ce trebuie să cugetăm despre Iisus Hristos*, 50 bani.—*Crucea de lemn*, 50 bani.—*Cel mai mare bun din lume*, 75 bani.—*Chipul mamei*, 1,20.—*Martirul Sebastian*, 1,30.

De la aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

Scrisoarea I. P. S. Mitropolit Primat al României D. D. Konon către Bisericile Ortodoxe de Răsărit în care anunță alegerea I. P. S. Sale pe tronul Mitropolitan al Ungro-Vlahiei, Primat al României și Președinte al Sf. Sinod al Bisericii Autocefale Ortodoxe Române.

Sanctității Sale Prea Fericitului Patriarh Ecumenic al Constantinopolului Noua-Romă. Idem celorlalți I.I. P.P. S.S. Patriarhi: al Ierusalimului, Antiohiei și Alexandriei și I.I. P.P. S.S. Arhiepiscopi și Mitropoliți ortodoxi: al Petersburgului și Ladogei, Eladei, Serbiei, Muntenegrului, Carlovitzului, Transilvaniei și Ungariei, Bucovinei și Dalmației, Muntelui Sinai și I. P. S. Mitropolit al Ciprului.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Urmând vechiului obicei care este în Sfânta și Drept măritoarea Biserică de Răsărit, consfințit prin neîntrerupta urmare din partea tuturor Sfințelor Biserici Autocefale, smerenia mea, cu închinăciune întru Domnul, și cu toată cea întru Hristos dragoste și venerațiune, aduce prin această scrisoare frățească, la cunoștința Inalt Prea Sfinției Voastre cum că în urma retragerii prin demisionare (paretisis), încă dela 1 Iulie anul trecut 1911, a iubitului no-

stru întru Hristos confrate *D. D. Athanasie Mironescu*, din prea înalta vrednicie Ierarhicească de «*Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al Plaiurilor, Primat al României și Președinte al Sf. Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române*»: Prea milostivul Dumnezeu care totdeauna îngrijește cu a Sa neajunsă și negrăită bunătate și înțelepciune, de Sfânta Sa Biserică de pretutindenea prin Harul și Mila Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos, voind a chema dela Sfânta Episcopie de Huși în această prea înaltă vrednicie Ierarhicească pe smerenia mea, au făcut ca Sfântul Sinod împreună cu reprezentanții poporului și ai clerului, întruniți în Marele Collegiu Electoral, să mă aleagă în ziua de 14 Februarie anul curent 1912, în locul devenit vacant prin retragerea amintitului meu predecesor. Iar prea piosul și bunul nostru *Domnitor și Rege Carol I*, întărind această alegere canonică și legală a smereniei mele în prea înalta vrednicie Ierarhicească de «*Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al plaiurilor, Primat al României și Președinte al Sfântului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române*» au binevoit ca în ziua de 19 Februarie anul curent 1912 să-mi încredințeze—potrivit legiurilor și datinilor străvechi ale Țării noastre «*Toiagul Arhipăstoresc*».

Deplin conștient atât de greutatea sarcinei la care am fost chemat prin voința lui Dumnezeu, exprimată prin glasul reprezentanților poporului și al clerului, cât și de însemnatele datorii ce sunt legate de ea, îmi pun toată nădejdea în Harul Mult Milostivului Părinte Ceresc, «*carele pre cele slabe le întărește și pe cele cu lipsă le îndeplinește*», călăuzindu-mă de sfintele și înălțătoarele de suflet cuvinte ale *Marelui Arhiereu, Domnul și Mântuitorul Nostru Iisus Hristos*, carele zice: «*Destul îți este ție Darul meu, că puterea mea întru neputință se săvârșeaște*».

Până acum cu toată râvna și dragostea, servind lui Dumnezeu din cea mai tragedă a mea tinereță, mi-am închinat toată viața și ființa mea în serviciul Sfintei Biserici: atât ca cleric ieromonah, Arhimandrit și Arhiereu titular, întru servirea Dumnezeștilor liturghii, cât și ca propoveditor de pe catedră și amvon al cuvântului dumnezeesc, în școală și în societate, timp de peste 30 ani; pentru

slava Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos precum și pentru binele și folosul drept credincioșilor. Iar dela anul 1902, ca Episcop al Sfintei Episcopii a Hușilor, una din Eparhiile de Dumnezeu păzitului Regat al României, am urmat a servi lui Dumnezeu cu aceeași râvnă, cinste, bună credință și dragoste. Rodul muncii smereniei mele, întru servirea lui Dumnezeu, Domnul îl știe și societatea l-au apreciat, iar mie, după cuvântul Sfântului și Dumnezeescului Apostol al neamurilor «*nu-mi este a mă lăuda, decât numai întru neputințele mele*».

Aceasta fiindu-mi calea pe care am mers până acum, rog din tot sufletul și cu toată căldura pe Milostivul Părinte ceresc ca și de acum înainte până la răsufarea mea cea mai de pe urmă, să mă ajute și să mă întărească, cu puterea prea Sfântului și întru tot Sfințitorului său Har.

Pentruca cu toată osârdia, buna credință și dragoste, să continui de a lucra, numai în servirea Sfintei Biserici, în predicarea cuvântului lui Dumnezeu, în păstoria duhovnicească a turmei drept credincioșilor creștini, ce-mi este încredințată; idem întru păzirea sfintei și drepte credințe ortodoxe și a tuturor Sfințelor Așezăminte, câte după vremi au fost rânduite de Sfinții Părinți la Sfintele Sinoade, primite și recunoscute de Sfânta Biserică drept măritoare de Răsărit.

Având deci, nădejde nestrămutată în Harul și ajutorul Prea Milostivului Dumnezeu, cel în Sfânta Treime închinat și proslăvit, consider ca cea mai sfântă datorie a smereniei mele, de a păstra sfânta și dreapta credință, și toate sfintele canoane și așezăminte, pe care Sfânta și drept măritoarea Biserică de Răsărit le-a primit și cu sfințenie le păstrează; voi urma hrânind turma credincioaselor oi cuvântătoare, ce-mi este încredințată cu toată dreapta și adevărata învățătură, și cu sfintele și dumnezeieștile taine, care sunt pășunea cea sfântă și mântuitoare.

Așa rog să-mi ajute Bunul și Prea Milostivul Părinte Ceresc; căci, aceasta este cea mai scumpă dorință a sufletului meu, ca să urmez și de acum înainte cu toată osârdia și smerenia nevredniciei mele, pe calea arătată de către Domnul în Sfânta Evanghelie: spre întărirea drepte credințe, spre păzirea neatinsă a sfintelor și dumnezeiești-

lor așezăminte, păstrate în Sfânta și drept măritoarea Biserică de Răsărit; având pildă bună povățuitoare, în Ierarhii distinși, de fericită amintire, carii din timpuri străvechi și până astăzi au păstorit Sfânta Biserică Ortodoxă Română, i-au păstrat sfintele și canonicile așezăminte, și au condus turma cuvântătoare a bunilor creștini la bun liman de mântuire. Acelor Ierarhi de fericită amintire, ne sârguim să urmăm și noi pentru buna cinstire și slavă a Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos; al cărui nume, în veci să fie binecuvântat.

Povățuit de către aceste simțăminte și gândiri, primind smerenia mea prea înalta și greaua vrednicie Ierarhicească, la care m'a chemat Prea Milostivul Dumnezeu, prin glasul aleșilor poporului și ai clerului Român, punându-mi toată nădejdea în Harul Dumnezeesc, călduros rog pe Inalt Prea Sfinția Voastră, de a primi smeritele mele întru Hristos închinăciuni de dragoste, venerațiune, respect și cea mai înaltă stimă; îndrăznind totodată, a Vă ruga, să Vă aduceți aminte, în sfintele Voastre rugăciuni și de smerenia mea; asigurându-Vă că și nevrednicia noastră aci în totdeauna la sfintele serviri Dumnezești, ne facem o plăcută și sfântă datorie, de a înălța rugăciuni către a tot Puternicul Părinte Ceresc, pentruca să sporească anii vieții Inalt Prea Sfinției Voastre, să vă țină deplin sănătos, întru zile îndelungate și în toată buna pace, pe tronul acelei Sfinte Arhiepiscopii și Mitropolii, (Patriarhii) drept îndreptând cuvântul adevărului, pentru prosperitatea Sfinței Biserici drept măritoare de Răsărit și spre slava lui Dumnezeu.

Termin dorind Inalt Prea Sfinției Voastre vieață îndelungată, întru deplină sănătate, cu îmbelșugat spor în via Domnului; și îmbrățișându Vă cu Sfânta sărutare întru Domnul, sunt și voiu fi, cu tot respectul, și cu adâncă venerațiune, smerit rugător către Dumnezeu, al Inalt Prea Sfinției Voastre, iubitor frate întru Hristos Domnul nostru.

(ss)

București 14 Iulie 1912.

Răspunsul Sanctității Sale Patriarhul Constantinopolului D. D. Ioachim la scrisoarea I. P. S. Mitropolit Primat al României D. D. Konon, ce i s'a trimis cu ocazia suirii pe tronul Arhiepiscopal.

Ἀριθ. Πρωτ.
8144

No. 8144.

Πανιερώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας καὶ Εξαρχε πάσης Ρωμουνίας, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ρωμουνίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Κόνων, τὴν φίλην ἡμῖν σεβασμίαν Αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς, ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐθεὶ τῷ καλῶς κεκρατηκότι καὶ τὴν ἐν ἀλλήλαις ἐνότητα καὶ ἀγάπην τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἐμφαίνοντι ἀκολουθοῦσα ἡ Σεβασμία Αὐτῆς Πανιερότης, ἀνήγγειλεν ἡμῖν, δι' ὧν ἀπέστειλεν ἀδελφικῶν Αὐτῆς ἐνθρονιστηρίων γραμμάτων, τὴν ἐπελθοῦσαν πρό τινος ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἱεραρχικῇ διακονίᾳ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωμουνίας μεταβολήν, τὴν ἐπὶ τῇ παραιτήσει δηλονοῦν τοῦ Πανιερωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας κὸρ Ἀθανασίου κανονικῆν, ψήφῳ τῆς νομίμου ἐκλογικῆς συνελεύσεως καὶ ἐπινεύσει Βασιλικῆ, α-

Inalt Prea Sfințite și prea venerabile Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Exarh a toată România, Președinte al Sf. Sinod al Sfintei Biserici Ortodoxe Autocefale a României, mult iubite și dorite frate în Hristos-Dumnezeu și împreună liturghisitor al smereniei noastre, Chir Konon, îmbrățișăm pe I. P. S. Voastră frățeste cu mare dragoste.

I. P. S. Voastră, urmând datina veche care învederează unitatea și dragostea sfintelor Biserici ale lui Dumnezeu, neați comunicat prin scrisorile frățesti de întronizare schimbarea ce a avut loc acum câtvă timp în cea mai înaltă treaptă ierarhică a Bisericii surori a României, adică alegerea I. P. S. Voastră ca Mitropolit Primat al Regatului prin votul Colegiului legal electoral și aprobarea regală, în urma paretisului canonic al I. P. Sfințitului și prea venerabilului Mitropolit al Ungro-Vlahiei chir Atanasie. De această știre,

νάδειξιν εἰς τὴν πρωτόθρονον ἱεραρχικὴν ἔδραν τοῦ Βασιλείου τῆς σεβασμίας Πανιερότητος αὐτῆς. Τούτων οὖν τῶν οὕτως ἐν ἀγάπῃ ἡμῖν ἐξαγγελθέντων, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, γινώσκιν συνοδικῶς λαβόντες, χαρᾶς ἐν πρώτοις ἐπλήσθημεν πολλῆς ὄρι, πανσόφῳ τοῦ Θεοῦ προνοίᾳ, οὕτως αἰσίως εἰς διαδοχὴν τοῦ παραιτησαμένου καὶ ἀποχωρήσαντος σεβασμίου ἱεράρχου καὶ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ ἐκλήθη καὶ κανονικῶς ἀναδείχθη ἱεραρχικῆς ἐπίσης ἔγκριτος καὶ πανέντιμος, ὁ δὲ ἡ πρός τὴν Ἐκκλησίαν ὀλοθυμὸς ἀφοσίωσις, ἡ ἀπὸ τῆς ἔδρας καὶ τοῦ ἁμβωνος πολυετῆς καὶ καρποφόρος τοῦ θείου λόγου διδασκαλία καὶ κήρυξις, ἡ ἐν πάσαις ταῖς βαθμίαις τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας ζηλωτὴ ὑπηρεσία καὶ ἡ θεοφιλῆς, τέλος, καὶ δόκιμος ἐν τῇ τέως ἐπαρχίᾳ ποιμαντορία περίλαμπρα ἀποτελοῦσιν ἐχέγγυα, ὁμοίως πλουσίαν ἐν πάσῃ καρποφορίᾳ προμνηστευόμενα καὶ τὴν ἐν τῷ προέχοντι ἱεραρχικῷ Θρόνῳ ποιμαντορίαν καὶ διακυβέρνησιν, ἐκ' ἀγαθῶν τῆς Ἁγίας καὶ λίας ἡμῖν πεφικημένης θυγατρὸς τε καὶ ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωμουσίας. Ὑπερβαλλόντως δ' ὡσαύτως τῷ πνεύματι κατευφραν-

care ne-a fost comunicată cu dragoste, și smerenia noastră împreună cu prea sfințitii și prea cinstitii Mitropoliți dimprejurul nostru, prea iubiiții noștri frați și împreună liturghisitori, cu dragoste luând cunoștință în sinod, ne-am bucurat foarte mult fiindcă, prin pronia dumnezeiască atotștiutoare, așa de nimerit a fost chemat ca urmaș al prea venerabilului ierarh și frate al nostru în Hristos, și a fost ales potrivit canoanelor alt ierarh deopotrivă unanim aprobat și vrednic de cea mai mare cinste; devotamentul noului ales pentru biserică, rodnică și îndelungată propovăduire și învățătură depe amvon a cuvântului, dumnezeiesc, și în fine slujirea plină de râvnă și plăcută lui Dumnezeu în toate treptele bisericesti și păstoriarea convenită în cea din urmă eparhie alcătuesc chezășii strălucite și făgăduesc că și păstoriarea și cărmuirea înaltului scaun ierarhicesc va fi deopotrivă bogată în fapte bune și rodnică, spre binele sfintei și iubitei Biserici, fice și surori a României.

De asemenea bucurându-ne foarte mult pentru încredințarea ce dați cu zel dumne-

Πέντες καὶ ἐφ' οἷς μετ' ἐνθέου ζήλου διαβεβαιούται περὶ τηρήσεως, περιφρουρήσεως καὶ κραταιώσεως ἐν τῇ οἰκείᾳ δικαιοδοσίᾳ τῆς τε ἁγίας ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν πανσέπτων κοινῶν πατρικῶν ὀρθοδόξων παραδόσεων, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ περὶ τηρήσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς ἐν ἀλλήλοις ἀγάπης καὶ ἐνότητος, δι' ὧν ἡ πάγκαλος ἁρμονία τοῦ τῆς Μιᾶς ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σώματος τεκμηριούται καὶ ἐκφαίνεται, ἄσμενοι καὶ πρόθυοι ἀπλότητι ἤκομεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὸν ἐν Χριστῷ ἀνταποδώσαντες ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ἐγκάρδια. Αὐτῇ διαβιβάζοντες ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ συγχαρητήρια καὶ εὐχὰς ἐνθέρους ὑπὲρ πάσης Αὐτῇ εὐοδώσεως καὶ ἰκανώσεως ἐν τῇ τῶν ὑψηλῶν καὶ τιμίων Αὐτῆς καθηκόντων ἐκπληρώσει εκφράζοντες. Διαβεβαιούμενοι δὲ ὅτι ἐν τῇ περὶ τηρήσεως τῶν τῆς ἐνότητος καὶ ἀγάπης δεσμῶν κοινῶς ὀφειλετικῇ μερίμνῃ καὶ ἐν τῇ ἐξειδικασμένῃ καὶ ἀδιαιπτώτῃ ἡμῶν πρὸς τὴν περιλημμένην ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωμανίας ἀγάπη καὶ τι μὴ ὀφειλὴν ἱερὰν ὑπολαμβάνομεν κρατύνειν τὸ ἀφ' ἡμῶν τοὺς πρὸς Αὐτὴν σωτηρίου τῆς ἐνότητος καὶ ἀγάπης δεσμούς, πρόθυμοι δὲ πάντοτε ἔσμεν παρέχεσθαι πᾶσαν ἀδελφικὴν ἐν θέοντι συναρωγὴν, ἐπικαλούμεθα ὀλοφύχως τὴν θείαν χάριν καὶ εὐλο-

zeesc că veți păstra, păzi și întări sfânta noastră credință și tradițiunile strămoșești prea cinstite și comune ale ortodoxiilor, că veți păzi și întări dragostea și unirea dintre Biserici, prin care se învederează armonia cea frumoasă a trupului Bisericii noastre Ortodoxe cea una, venim împreună cu Sfântul Sinod dimprejurul nostru cu negrăită bucurie să vă înapoiem sărutarea frățească în Hristos, și să vă trimitem felicitări din inimă pentru alegere, urând călduros ca să aveți vrednicia și să vă îndepliniți cu deplin succes înaltele și cinstitele îndatoriri.

Grija pentru păstrarea legăturilor de unire și iubire, și stima și iubirea deosebită și necurmată ce o avem pentru Biserica soră a României ne face să credem de datorie noastră sfântă ca să întărim — în ceea ce ne privește — legăturile de unire și iubire cu Biserica României, și suntem totdeauna gata să dăm orice ajutor frățesc; înălțând urări din toată inima ca harul și binecuvântarea dumnezeiască să se coboare pe Biserica soră, asupra iubitorului de Hristos Rege și pe tot poporul credincios al României și sărutându-

γίαν ἐπὶ τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλη-
σίαν, ἐπὶ τὸν φιλόχριστον Βα-
σιλέα καὶ ἐπὶ πᾶν τὸ εὐσεβὲς
αὐτόθι πλήρωμα, καὶ κατασπα-
ζόμενοι καὶ αὐθις ἐν φιλήματι
ἀγίῳ Αὐτήν, διατελοῦμεν μετ'
ἀγάπης.

1912 Σεπτεμβρίου 27.

Τῆς ὑμετέρας λίαν ἡμῖν περιποθήτου
καὶ περιπουδάστου Πανιερότητος
καὶ Σεβασμιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χρ
ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος
† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ισακῆμ

vă iarăș cu sărutare sfântă, ră-
mânem cu dragoste.

Al Inalt Prea Sfinției Voastre
prea iubite, cinstite și
Iubite în Hristos frate și
în totul devotat

Ioachim al Constantinopolului.

Răspunsul I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit al
Bucovinei și Dalmației D. D. Vladimir la scrisoarea
I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon, ce i s'a tri-
mis cu ocazia suirii pe tronul Arhiepiscopal.

Nr. 74. M. B. D.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne!

Înștiințarea frățescă a Inalt Preasfinției Voastre, că vo-
ința Dumnezeescului Cap al Bisericii V'a chemat și V'a
așezat în Inaltul Scaun de Arhiepiscop și Mitropolit al
Ungro-Vlahiei, Primat al României și Președinte al Sfân-
tului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române,
m'a umplut cu multă mângăere în acest timp greu, în care
trăim. Am simțit suflând puternic din scumpa scrisoare
a Inalt Preasfinției Voastre spiritul vredniciei de chemarea
înaltă, la care sunteți chemat, adecă credința, umilința și
blândeța cu toată iubirea și silința de a păstră unitatea
spiritului prin legătura păcii și de a Vă jertvi pentru bi-
nele și înflorirea Bisericii ce Vă este încredințată.

Rog pe Părintele ceresc, ca să Vă dăruiască mulți și

fericiți ani, pentruca să puteți vedea rodurile dorite ale activității ce V'o impuneți cu tot zelul unui păstor bun ce'și pune sufletul pentru oi.

Totodată însă Vă și mulțănesc călduros pentru dragostea de care mă învredniciți și Vă asigur din partea mea de aceleași simțeminte pentru Inalt Prea Sfinția Voastră, cu cari simțeminte Vă îmbrățișez, având pre Hristos în mijlocul nostru și rămâind

Al Inalt Prea Sfinției Voastre
devotat Frate în Domnul

Vladimir

Arhiepiscop și Mitropolit al Bucovinei
și Dalmației.

CUVÂNTĂRILE

*Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat D. D.
Dr. Konon Aramescu-Donici, la inaugurarea noului local
al Sfântului Sinod și al Consistoriului Superior Biseri-
cesc, în ziua de 10 Octombrie 1912.*

I.

*Domnule Ministru,
Prea Sfințiți Membri ai Sfântului Sinod,
Prea Cucernici Preoți Membri ai
Consistoriului Superior,*

În momentele însemnate de astăzi, chiar în istoria Bisericii noastre, nu este rău să ne gândim la cei din trecut, spre a putea astfel uni trecutul cu prezentul și prezentul cu viitorul.

Este incontestabil că Sfânta noastră Biserică Ortodoxă, în tot timpul, a fost, este și va fi scutul adevărat al cre-

dinței și al poporului nostru de sub toate stăpânirile străine. Înainte de unire, Biserica Principatelor Dunărene era administrată separat, adică pentru partea administrativă având ceva deosebiri, după obiceiul locului în Principatul respectiv; iar în privința tuturor învățăturilor Bisericii ortodoxe au fost una și aceeași. Când s'a făcut unirea Principatelor, bărbații bisericești și cei de stat ai timpului s'au gândit ca unitatea Bisericii să se păstreze neatinsă și în viitor, pentru care s'a încercat cu un Sinod mixt, care însă n'a putut da rezultatele așteptate desființându-se. Prin Constituția țării însă s'a prevăzut anume, că religia Statului Român este cea Ortodoxă în toate așezămintele ei, și că ea se va conduce de o autoritate centrală numită Sinod, compus numai din Ierarhii Țării, unde se vor discuta mijloacele de conducere duhovnicească ale întregelor interese religioase ale poporului Românesc. Astfel au urmat faptele până la 1872, când s'a făcut pentru prima dată legea sinodală, care a reglementat canoniceste Sfântul Sinod, și s'a constituit Sfântul Sinod din Ierarhii Bisericii, conform canoanelor Sfinților Apostoli, rămânând drumul deschis, ca pe viitor să se formeze și alte instituțiuni pentru preoțimea țării.

Încetul cu încetul am ajuns apoi la legea clerului făcută în 1893, care prevede constituirea Consistoriului Superior Bisericesc, care avea să ajute în lucrările sale pe Sfântul Sinod, ca corp consultativ, care lege grăbită a suferit ultima schimbare în 1909.

Odată ajunși aci, în tot timpul acesta Sf. Sinod nu a avut un local propriu; ședințele sale se țineau mai întâiu în vechiul local al bisericii Sfântul Dumitru, fost metoc al Episcopiei de Buzău, apoi s'a strămutat în casele închiriate de lângă paraclisul familiei Lahovary. A venit acum timpul fericit, când putem să avem un local propriu, care însă spre a fi desăvârșit, trebuie să aibă mai multe îm-

bunătățiri, între care: o cancelarie cu mai multe secțiuni, o arhivă spațioasă și o bibliotecă bogată unde să poată lucra toții Membrii Sfântului Sinod și în sfârșit tot ce trebuie pentru o asemenea iustituție.

Bărbații de Stat, cari în bună înțelegere cu Kiriarii țării, s'au gândit la întemeierea unui locaș propriu al Sfântului Sinod, care deși ar fi fost mai propriu a fi așezat chiar lângă Catedrala Sfintei Mitropolii, dar în fine au venit la fericita inspirație de a așeză această instituție chiar în monastirea Marelui Mitropolit *Antim Ivireanu*, carele a păstoriț Mitropolia *Ungro-Vlahiei* dela anul 1705—1716, și care Monastire cu biserica ei monumentală a fost fondată către finele epocii Brâncovenești și la începutul celei Fanariote.

Cu ocazia zidirei acestei sfinte biserici și monastiri, se vede că au înflorit toate artele frumoase, ca arhitectura și sculptura și pictura, duple cum le vedem în monumentală biserică de aici, și în acelaș timp prima școală românească, după tradițiune, pentru cler, se zice că tot în această monastire a fost înființată (de sunt acum aproape două sute de ani) și tot de către acest martir Mitropolit, de la care, ca urme de cea mai înaltă cultură bisericească, avem imprimate o mulțime de opere însemnate. Astfel că în acest locaș Dumnezeesc care are o mare însemnătate istorică, este un monument istoric și din punctul de vedere al artei arhitectonice, sculpturale și picturale dela noi, și dovedește în acelaș timp că în Biserica noastră și prin Biserică, s'au născut, dezvoltat și progresat toate artele frumoase de astăzi.

Nu e mai puțin adevărat că acest locaș nou, în carele ne instalăm astăzi, are nevoie de mai multe îmbunătățiri pe care împreună cu reprezentatul Ministerului și cu membri marcanți din comisiunea monumentelor istorice, le-am constatat și le-am arătat prin o anume și detailată adresă

a noastră către Onor. Minister al Domniei Voastre, dela carele am obținut frumoase făgăduințe de realizare cu încetul, și sperăm că toate acestea se vor face încurând.

Mulțămim deci lui Dumnezeu că am ajuns aici și avem un local propriu. Vă mulțămim cu recunoștință și Domniei Voastre, Domnule Ministru care ați avut fericirea să fiți desemnați de providență, de a munci cu bun succes pentru Biserică, pentru școală și pentru a ne putea instala acoloa. Mulțămim asemenea tuturor bărbaților distinși, cari au lucrat să ajungem aici; căci multe inimi românești și brațe s'au unit ca să putem ajunge acoloa unde trebuie, ca să avem până astăzi atât legi folositoare și administrative pentru interesele bisericești, cât și un local propriu monumental pentru Sf. Sinod și Consistoriul Superior Bisericesc.

Doresc însă, ca îmbunătățirile care trebuie să se facă în viitor, să se facă așa după cum le-am semnalat prin adresa noastră detailată de mai înainte arătată și care au fost admise și de comisiunea Onor. Minister al Cultelor, numită a Monumentelor Istorice, și care îmbunătățiri trebuie făcute în cursul anului viitor, fiind absolut trebuincioase. Mai doresc, D-le Ministru, ca să luați măsuri spre a se restaura monumentala biserică ce se află aici, dimpreună cu paraclisul ei, spre a fi și în viitor un adevărat monument de arhitectură, de sculptură, de pictură și de muzică, după cum a fost în trecut și până în prezent. Mai doresc ca după aceia să se restaureze și să se repare întreg localul M-rei *Antim* cu chiliile aflătoare dimprejurul acestei biserici, ca să se poată adăposti în el toți Membrii S-tului Sinod, cari din nefericire, din lipsa de mijloace, sunt siliți să locuiască prin hoteluri sau suburbii depărtate; și o spun aceasta pentrucă o știu, ca unul ce am trecut prin astfel de neplăceri. Doresc ca această restaurare să se facă în stil Brâncovenesc, duple cum au fost construite dela în-

ceput, ca astfel membrii Sfântului Sinod să aibă acest local propriu al lor unde să se adăpostească, atât în timpul sesiunilor Senatului, cât și în acela al sesiunilor Sinodului. Mai doresc ca și alte mijloace de îmbunătățire, care se vor cere, să ni se pună la dispoziție, pentruca, negreșit, Ierarhii Bisericii întruniți în Sfântul Sinod și în Consistoriul Superior Bisericesc, să poată să-și unească puterile lor, spre a da patriei tot ce este bun și folositor și a lucra cu prevedere și spor atât pentru interesele momentane cât și cele viitoare ale țării Românești. Membrii S-tului Sinod toți sunt inspirați de spiritul Bisericii și de dorința ca ea să propășească cât mai bine pe viitor.

Și cei mai bătrâni și cei mai tineri, cu toții la vreme au dat dovadă de grija ce poartă de interesele și trebuințele constante ale Bisericii noastre. Acest ideal mare este carele a unit pe toți de sus până jos, ca, cu toții mari și mici, să găsim drumul spre bine, să conducem Biserica Românească spre destinele ei viitoare.

Dorind aceste îmbunătățiri în calitate de Președinte al Sfântului Sinod și al Consistoriului Superior Bisericesc, sunt dator să Vă mulțămesc mai întâi Domniei Voastre, D-le Ministru, carele ați avut bunătatea și deosebita îngrijire să-mi predați la vreme acest local propriu al Sfântului Sinod și al Consistoriului Superior Bisericesc.

Cu această ocaziune datorim să ne pronunțăm din inimă: Să trăiască Majestatea Sa, bunul și înțeleptul nostru Rege Carol I, dimpreună cu Majestatea Sa Regina Elisabeta, protectoarea artelor frumoase și faptelor mari de caritate creștină, dimpreună cu toată Augusta familie Regală, la adăpostul căreia, de multe vânturi și ispite grele Statul nostru s'a adumbrit în trecut, ajungând ca să fim astăzi un Stat liber, progresist, de ordine, de pace și de bine, din toate punctele de vedere.

Doresc asemenea să trăiască și să prospereze, pe te-

renul activității bisericești și pastorale, toți membrii Sfântului Sinod și toți membrii Consistoriului Superior Bisericesc, inspirați cu toții de aceleași datorii pe care le avem, căci în adevăr cu toții avem mari datorii pastorale, pe care trebuie să le înțelegem, să le simțim și să le îndeplinim, având o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu, a țării și a viitorului.

Doresc ca cu toții să fim inspirați de prevederi și cu destulă energie la muncă, căci duple cuvântul Sfintei Evanghelii «secerișul este mult, iar secerătorii puțini».

Doresc sănătate și prosperitate tuturor oamenilor de bine, ca buni creștini și buni cetățeni.

Vă mulțămesc încă odată D-le Ministru Arion, că Ne-ați predat acest frumos local, tocmai acum în al patruzecilea an al activității Sinodale, cu toate cele în el cuprinse și termin urându-vă să trăiți D-le Ministru, mulți și fericiți ani pentru folosul Bisericii și al scumpei noastre Patrii—
România Regat!

II.

Domnule Ministru,

Astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu săvârșim cu toții adunați împreună, inaugurarea noului local al Sfântului Sinod și Consistoriului Superior Bisericesc, unde vor lucra cu râvnă și devotament patriotic două sfinte Instituțiuni, care reprezintă cele mai înalte autorități bisericești colective, constituite în Statul Român: *una* prin votul reprezentanților întreg popoului Român și al Guvernului timpului, iar *alta* prin reprezentanții întregului cler Român. Lucrările săvârșite până aici în scopul urmărit și încoronarea acestora prin actul de față, vor rămâne în toate privințele în amintirea tuturor celor ce au contribuit spre realizarea acestor văzute. Iar pentru Domnia Voastră personal, toate vor rămâne de cea mai mare suvenire a vieții și activității Ministeriale, ca unul ce în această calitate, ați lucrat personal cu în-

țelegciune și răbdare, ca să se facă tot ce trebuie, pentru a asigura pacea și prosperitatea Bisericii noastre.

Cu această solemnă ocaziune, Eu vă doresc din suflet sănătate, prosperitate în toate și putere de muncă la îndeplinirea tuturor dorințelor, care credem că nu sunt de cât prielnice și folositoare Țării și Bisericii Române!

Cu această sărbătoare bisericească, Eu Vă aduc la cunoștință, că din partea clerului s'a găsit de cuviință să se facă un suvenir reprezentat prin tabloul portret al persoanei Domniei Voastre, destinat spre a împodobi noul locaș, unde se vor adăposti cugetările înalte, sentimentele patriotice și instrumentele răspândirii acestora prin cuvinte și condeiu. Iar acest bine reușit portret, (icoana omului muncitor pe terenul cultural, moral și patriotic), va fi începutul de a se aduce spre depunere tot acolo și alte de asemenea portrete, reprezentând pe oamenii mari, laici și bisericești, cari au înțeles spre înflorirea instituțiilor religioase de care ne bucurăm astăzi, căci Eu ca Mitropolit, urmăresc ideia, ca în această incintă sfințită acum, să fie expuse toate figurile mărețe ale acelor cari au luptat pentru binele Bisericii noastre, spre folosul țării. Dorind realizarea acestui scop, mi-am propus să lucrez în această direcțiune, și cred că spre reușită voi avea concursul tuturor bărbaților ce vor fi recunoscători pentru meritele și munca depusă de acei Miniștri, cari s'au devotat Bisericii și culturii țării Noastre.

D-Voastră, D-le Ministru, fiind unul din aceștia și cel mai de actualitate, carele contribuiți la punerea coroanei edificiului inaugurat, Vă rog să primiți această sinceră expresiune de suvenir din partea clerului iubitor de buna ordine bisericească, la care m'am asociat și eu din toată inima!

ARHIEREII TITULARI ROMÂNI ÎN BISERICA NOASTRĂ

*Chestiune discutată în Sfântul Sinod la ședința din 30 Mai 1912, despre care I. P. S. Mitropolit
Primat zice :*

Imi pare bine că chestia Arhiepiscopilor titulari, necesitatea și existența lor în România se dovedește în mod istoric. Eu sunt partizanul cel mai fervent al existenței Arhiepiscopilor titulari în Biserica noastră, pentru că-i consider ca adevărată răsadniță sau pepinieră din care să se recruteze viitorii P.P. S.S. Episcopi și Mitropoliți ai țării. Existența Arhiepiscopilor titulari a fost foarte discutată în timpul proiectelor legii sinodale și Consistoriale din 1909. Aproape singurul am fost care am apărut continuitatea lor pe motivele necesității zilnice, tradițiile trecute și datele istorice mai din vechime. Cunoșteam până acum ca Arhiepiscopii titulari încă din secolii trecuți (români curați iar nu greci precum se zicea) mai întâiu pe învățatul Anflochie Hotiniu, carele pe la finele secolului al 18-lea trăia în nordul Basarabiei, și dela care avem trei foarte importante imprimări românești precum: Gramatica teologică, Geografia obștească (generală) și Aritmetica populară. Pe al doilea Arhiepiscop titular, tot Român, Lavrentie Tripoleos, l-am descoperit în corespondența însemnatului scriitor bisericesc Nicodim Agghioritul, carele pe la 1802—3 scrie și recomandă nemuritorului Mitropolit Veniamin al Moldovei, ca să-l între-

buinteze la traducerea Pidalionului în românește făcută atunci, și care mai târziu (1844) s'au tipărit la Sf. Marea Monastire a Neamțului. Corespondența aceasta a lui Nicodim se păstrează originală scrisă la începutul exemplarului grecesc pe care Nicodim din Muntele Athos îl trimite Mitropolitului Moldovei spre traducere și care original prin antiquari a ajuns în biblioteca mea. Deosebit de aceștia au mai fost și alții în Iași, Precum: Arhiepiscopul Meletie Burdujeanu, care după eteria grecească dela 1821 a fost pus locotenent Episcop de Roman și a murit în Iași către 1835: Chesarie Rasmirița (Arhiepiscop Sinadon) fost (după Sofronie) 1869 de pe timpul unirei, locotenent al Mitropoliei Moldovei și dela carele avem însemnata colecțiune a slujbelor pentru sfințirea bisericilor, admisă și de Sf. Sinod etc. și către cari Arhiepiscopii titulari vechi, români, trebuie pronumerat și acest descoperit acum din actele și documentele vechei monastiri Colțea, al căror șir în Iași și în București s'a continuat până aproape de zilele noastre, dintre care ultimul ținut minte de bătrânii încă în viață este Arhiepiscopul Teodorit, servitor acolo (Colțea) pe la 1877, etc.

Notițe din care se vede că prin actul ctitoricesc a fost prevăzut un Arhiepiscop la Monastirea Colțea, iar mai în urmă după instituirea eforiei, la Eforia Spitalelor Civile.

Intemeietorul Monastirei și spitalului Colțea este spătarul *Mihail Cantacuzino*, născut la 1650; rămând orfan, a fost crescut cu mari îngrijiri de mama sa *Elena* fiica lui *Radu Șerban Basarab*, ginerile lui *Mihai Viteazu*.

Il găsim în calitate de Vel Spătar ca comandant al trupelor românești la asediul *Vienei*, pe vremea domniei fratelui său *Șerban Cantacuzino*, în contra Turcilor.

Complotul urzit de boieri cu turcii, a făcut ca *Șerban Cantacuzino* să fie otrăvit iar *Mihai Cantacuzino* surghiunit de marele Vizir la Monastirea *Sinaia* din Muntele Horia, unde neîncetat se rugă lui Dumnezeu să-i ajute să

scape de acest canon, legându-se ca la întoarcerea sa în patrie, să zidească locașuri de binefacere. Ni se spune că după moartea tatălui său, s'a dus cu mama sa Elena pe la Sfintele Locuri între care și la Sinaia din muntele Horiv, unde fusese surghiunit.

Domnul *Xenopol* în *Istoria Românilor* (vol. IX pag. 26) ne spune că: de către Domnul Nicolae Mavrocordat V.V. Spătarul *Mihail Cantacuzino*, a fost predat Turcilor și gătit la Adrianopol. La moartea sa anul 1716 a lăsat un fiu pe Comisul Mihai Cantacuzino, care a încetat din viață, puțin după el, fără moștenitor—în linie bărbătească—ci patru fice ale sale.

Dar *unde este actul de fundațiune?* El a existat, însă nici o copie n'a ajuns până la noi (pag. 16 Eforia Spitalelor Civile din București, de d-nul Al. Gh. Gălășescu) ca să putem citi voința însuși a fondatorului.

Tot ceea ce ne-a rămas, și care reproduce aceea ce Spătarul Mihai Cantacuzino a orânduit este tomosul Prea Fericitului *Gavriil* Patriarhul Constantinopolului din 1702, Octombrie 18; și acela al lui *Samuil* Patriarhul Alexandriei din anul 1715 Iunie 15, întărit și de *Crysant* Patriarhul Ierusalimului și a toată Palestina, cu următoarea cuprindere¹⁾ în scurt:

† GAVRIIL

*Prin mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Constantinopolului
Noua Romă și Patriarh Ecumenic.*

1702 Octombrie 11.

† Toate lucrurile neputând să rămână în aceeași stare și parte din ele rămân astfel, iar parte se schimbă și se abat . . . și pentru că și prea cinstitul și de prea bun neam boier, Domnul *Mihail Cantacuzino* mare spătar al Măriei Sale Prințului Ungro-

¹⁾ Imprumutăm aceste texte din lucrarea D-lui Al. G. Gălășescu intitulată: *Eforia Spitalelor Civile din București* pag. 17—46.

Vlahiei întâmplându-ne la Adrianopol a declarat în plin Sinod că a ridicat din temelie în Ungro Vlahia o sfântă și cinstită Mönastire pe muntele de acolo numit Bucegi, pe care a numit-o Sinaia și bine a făcut ca să arate evlavia sa către Sfântul și de Dumnezeu umblatul munte Sinai acelaș boier a mai clădit și o altă cinstită *mănăstirioară și biserică* cu hramul Sfinților Trei Ierarhi în București, *pe locul numit Coltzea* pentru care a cerut dela Noi și cinstita încuviințare. deci scriem în puterea și stăpânirea Prea Sfântului Duh și declarăm în Sinod că zisa sfântă monastire numită Sinaia din Bucegi. asemenea cealaltă biserică a Sfinților Trei Ierarhi, clădite din temelie. să se știe de toți că sunt libere că nu sunt datoare să dea nici o para nici Mitropolitului local, nici vreunui alt om, *mulțumindus-se Arhiereul locului numai cu canonicul lui Parastas* și necerând nimic din averea lor iar dacă vreodată, fie prinț fie arhiereu. ar cugeta să aducă pagubă cu mâna hrăpitoare. Deci, spre dovedirea libertăței pomenitelor sfinte locașuri, s'a dat lor acest act de întărire Patriarhicesc și Synodal scrise pe pergament în anul 1702 în luna lui Octomvrie 18.

(ss) † *Gavriil.*

Prin mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Constantinopolului Noua Romă și Patriarh Ecumenic

(ss) Adrianopoleos

Nicomidias, Methodie, Didimotihu Ioachim, Efesu Chalchidonas, Dercen.

† SAMUIL

Cu mila lui Dumnezeu Papa și Patriarh al marelui oraș Alexandria și judecător a toată lumea.

1715 Iunie 15.

Dumnezeu mare și prea înalt cel întru Sfânta Treime cântat... (după ce face apologia milosteniei și a iubirei de săraci până la pag. 28, începe) nu a cruțat aur și ar-

gint mult pentru sine, ci, în cuprinsul unei singure și aceiași împrejurări, în acest, de *Dumnezeu* păzit oraș *București*, pe locul numit al lui *Colțea*, cheltuind multă bogăție a ridicat felurite și minunate clădiri tari și încăpătoare adică *locașuri sfinte, spitaluri, case pentru hrana săracilor și spițării și școale pentru felurite învățături și de învățătura cântărei* (va să zică aveà și școală de cântăreți) pe care acestea nimeni alt înzestrându-le pe toate cu o prea bogată culegere de danii mișcătoare, și *cu odăjdii bisericesti, arhierești și preoțești*. toate însemnate și așternute lămurit și anume după feluri și lucruri, în altă dcoșebită carte pecetluită și întărită după toată temeinicia și siguranța cerută?!? (se vede treaba că acesta a fost actul de fundație (nota culegătorului).

A mai făcut către aceasta și orânduială cu toată scumpătatea și adeverită cu temnicie cuprinzătoare despre *Arhiereu ce după vreme se află în numita Monastire* și despre preoți cari vor sluji în biserici ce sunt în număr de patru și anume: biserica cea mare cu hramul celor trei luminători ai pământului *Vasilie, Grigorie și Ioan*. Trei paraclise: unul cel despre miazănoapte al Cuvioasei *Mai-cei Noăstre Parascheva cea nouă, unde este și locuința și șederea Arhiereului*; altul despre răsărit al tuturor Sfinților; și altul despre miazăzi al Sfinților doctori fără de arginți.

(De aci înainte urmează felurite reguli date în viitor și cuprinse în XXXII de capete din care culegem):

Cap. VIII (pag. 33) *Odăjdiile Arhierești* și cele preoțești destinate la biserica cea mare, pentru Duminici și Sărbători, precum și vasele de argint, să se păstreze în camera cea pentru păstrarea sculelor.

Cap. XV. (pag. 37). Vroește și orânduiește prea slăvitul boier ctitor *Mihail Cantacuzino ca să fie și Arhiereu, care să locuiască înăuntru în Monastire, în locașul hotărât pentru Arhiereu*; și trei preoți, zilnic slujitori în biserica cea mare și un diacon și un eclesiarh și cântăreți. În paraclisul Sfintei Paraschevei un preot, asemenea în paraclisul tuturor Sfinților un preot, și în al Sfinților fără de argint un preot, și toți aceștia să fie preoți mireni, iar nici un ieromonah.

Cap. XVI. *Arhiereul cel după vreme, va fi dator ca'n toate duminicile și'n zilele de sărbători mari, să săvârșească Sfânta Liturghie în Biserica cea mare cu pompă Arhierească, și să pomenească numele ctitorilor, afară de zilele de praznice, când atunci trebuie să se afle împreună cu ceilalți în biserica Domnească, pentru adunările obștești, având împreună slujitori și pe cei trei preoți ai acesteiași biserici și pe diacon; către aceasta și în fiecare an să mai facă el câte un parastas în această biserică, spre pomenirea ctitorilor. Să nu aibă de loc voie a-și însuși nimic din odăjdiile Arhierești ale bisericii sau din cele preoțești sau din sculele sacre și în scurt, din toate lucrurile și daniile Sfintei Monastiri, fie mișcătoare sau nemișcătoare, atât din cele închinate de către cei dintâiu ctitori, cât și din acelea ce se vor mai închină în viitor de către alți binecredincioși, cari și aceia se numesc al doilea ctitori. Și nici în veniturile bisericesti ale preoților, să nu aibă de fel parte sau amestec nici în spital sau în școale, sau în cealalte din ale Monastirei; nici în alegerile și votările epitropilor să nu ia parte, nici pe față nici pe sub mână, ci să se odihnească în chilia sa, cu cuvenita cinste a feței sale și cu arhiereasca evlavie, întru părinteasca dragoste către toți și în Dumnezeasca râvnă, a buneii orândueli și podoabe bisericesti și mai cu seamă întru a se cântă în fiecare Duminică și zi de sărbătoare canoanele mânecărei în Biserica cea mare, și a-și primi cea prin așezământul ctitoricesc, hotărîtă plata sa anuală cu mulțumire dela epitropi și slava lui Dumnezeu.*

Cap. XVII. Fiecare din cei trei preoți ai bisericii celei mari, să-și cunoască datoria celor dintâiu ctitori și slujind împreună cu Arhiereul cum și cu Diaconul

Cap. XXVIII. Să nu fie de loc iertat să intre trăsuri în curtea Monastirei, afară de trăsura cu care intră și iese Arhiereul și afară de cele ce vor aduce câte ceva de ale mâncărei pentru bolnavi

Cap. XXX. Aceia din creștinii binecredincioși, cari plini de dumnezeiasca râvnă ar închină la această Monastire, vre-o danie mișcătoare sau nemișcătoare, sau odăjdii Arhierești sau altele să se numească și aceia ctitori și să li se pomenească deapururea numele, ca și ale celor dintâiu ctitori.

Mai sunt două capitole după care urmând o afurisanie de o pagină întreagă iscălește:

(ss) † *Samuil.*

Cu mila lui Dumnezeu Papa și Patriarh al Marelui oraș Alexandria și judecător al pământului.

(Sigiliul Patriarhiei).

În lucrarea Domnului Galeșescu, la pag. 45, urmează adevărarea de care am pomenit în note mai sus la pag. 2 a lui *Chrysant*, Patriarhul Ierusalimului, care întărește zisele lui *Samuil*, duple cum urmează:

CHRYSANT

Cu mila lui Dumnezeu Patriarh al Sfântului oraș Ierusalim și a toată Palestina.

Toate cele întocmite în această singhiodicească carte de către răposatul *Mihail Cantacuzino ctitoru* sfintei Colțea, smerenia noastră pătrunzându-se prin citire și găsin-du-le plăcute lui Dumnezeu și pline de Dumnezeiasca dragoste le întărim și tot odată ne rostim (și după ce afurisește în diferite feluri pre cei ce vor cercă să strice cevâ din cele orânduite, iscălește din nou):

Chrysant Patriarhul Ierusalimului, adeverez.....

Locul de Arhiereu al Monastirei *Colțea*, duple cum se prevede în aceste trei întăriri patriarhicești, a fost în totdeauna ocupat de către un titular până în anul 1877, când armatele române trebuind să treacă Dunărea, în ajutorul împăratului Alexandru al II al *Rusiei*, se orânduisse ca mai înainte de pornirea din București, pe Bulevard lângă statua lui Mihai Viteazu să se facă o rugăciune de către Mitropolitul Primat (pe atunci răposatul întru Domnul *Kalinic*) urmată de stropirea cu apă sfințită a armilor țării. Pentru acest sfârșit Mitropolitul a trimis la locul denumit pe Arhiereul *Teodorit* aflat atunci la *Colțea* ca să sfințească apa, făcând sfeștanie, și să aștepte pe Mitropolitul

ca să citească acea rugăciune, invocând cerul ca să fie întrarmate în război cu biruințe armatele române și să le stropească cu aghiazmă. Arhiereul însă, nu se știe din ce împrejurări la sosirea Mitropolitului, citise rugăciunea și acum stropea armata care defilă prin fața estradei pregătite adhoc. Sosind Mitropolitul și văzând cum s'a urmat, s'a supărat foc. . . . dar rezultatul? Cu viitorul an bugetar s'a văzut postul de Arhiereu șters din bugetul *Eforiei Spitalelor* și așa s'a urmat până azi după cum vedem.

(ss) † *Arhiereul Sofronie Craioveanul*

CATOLICISMUL ȘI ROMÂNISMUL.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No. 7)

XII.

Voiu lăsa la o parte ce spun și alți scriitori Români uniți cu privire la rezultatele Unirii și voiu cită numai ce spune *Simion Barnuțiu*, în vestitul său discurs, ținut în Blaj în 14 Martie 1848. Barnuțiu a fost și el unit, așa că spusele lui au mai multă valoare în chestiunea ce ne preocupă. Barnuțiu vorbește astfel: «Indată la începutul Uniunii vedem în sinoadele noastre pe patrele reptore al Iezuiților preșezând în locul superintendentului reformat și pe alt Iezuit îl vedem neîncetat în coastele episcopului nostru priveghindu-l, ca pe un făcător de rele. Acum spuneți-mi, ce diferență este între superintendentele de Toteo și între Iezuitul Baranyi? Care din amândoi a fost mai

bun pentru Români? Indată după Unire, Episcopul catolic din Alba-Iulia încălecă peste arhiepiscopul nostru și-l face vicar, îl înfruntă, îl dojenește, îl vizită, până ce își scoate abia bulla Papei din 1721 «ab omni admonitione, correctione, visitatione» aceluia Episcop din Alba-Iulia; iar arhiepiscopul din Strigoniu îl desbracă de demnitatea arhiepiscopască și-l face sufragane și Biserica noastră o bagă în jug nou Unguresc. Cu șierbitatea aceasta nouă se introduce în clerul român un servilism nou, *împreunat cu o îngâmfare miserabilă, mai ales în referința către cei neuniți*, cari nu aveau privilegiul Uniților. Acest spirit necurat locuiește în mănăstirea din Blaj sub călugări; face avocat pe Iezuiți și pe un Petru Arone; dă lucru de ajuns episcopului Inocențiu și inimoșilor protopopi de atunci; murind călugării rămâne ereditate capitulului succesoriu în funcțiunile călugărilor; și de aci se strecoară la cler. Episcopii, capitulul, protopopii și vicarii lucrau pe întrecute spre cea mai profundă durere a clerului și a toată națiunea, ca să numai scape Biserica Română niciodată de sub această tutelă rușinoasă. Fii nefericiți! Cine vă va apăra, dacă părinții noștri dau mâna cu străinii în contra Voastră? Ce ar zice Episcopul Inocențiu, când ar vedea, că acum n'are Iezuitismul numai un avocat în Biserica lui asiervită și sfâșiată de Iezuiți? Ce a păcătuit Biserica noastră—întrebăm și noi cu Episcopul Inocențiu,—dacă cumva n'a păcătuit unindu-se, de se pedepsește cu infamia de dezertor? *Cu Uniunea deodată a intrat o ură între Români, care a ținut mai bine de 80 de ani, iertați-mă fraților! Să trec cu vederea furiile Iadului, care i-au sfâșiat pe Români în aceste timpuri nefericite. Nu postulareți (nu cereți) ca să descriu cum se certau fiii cu părinții; cum să băteau frați cu frați, fără să știe pentru ce; cum se afuriseau preoții unii cu alții; cum lucrau marii ungurești și mai ales Episcopii lor înaintea Curții, ca să-i facă Uniți cu puterea*

pe Români; cum întăriteau pe Episcopii uniți și pe călugări ca să facă prozești din Români? *Și aceștia nu vedeau, că sunt numai unelte, cu care se folosea invidia ungurească ca să turbure pacea între frați! Cine ar putea spune suferințele Românilor sub acele turburări? Cei neuniți n'aveau nici preoți, nici episcop, până ce căzură sub jug sârbesc; nu-i apăra nici o lege în țară; și pe deputații ce-i trimiteau la curtea împărătească, dușmanii lor făceau de-i puneau la închisoare. Atât de mari erau relele, care le suferia națiunea Română în urma Uniunii, încât încă pe la anul 1735, așa dar numai peste 35 de ani după făcuta Uniune, se plânge amar protopopul Unit Nicora Beianul către Episcopul Inocențiu cu aceste cuvinte: «Tare mă tem, că nu vom avea alt folos din Unirea aceasta, care o am făcut; ci vom rămâne numai cu ura între frați și cu muștrarea cugetului». Nu mult după aceasta alt protopop predica în biserica aceasta (biserica catedrală unită din Blaj), că i-au înșelat pe Români cu Unirea; însă acum era târziu, pentru că ura acum era înrădăcinată între frați și dușmanii Românilor, cari nu dorm niciodată, priveghea ca să nu se stingă vreodată din mijlocul lor acest foc infernal».*

XIII.

Cuvintele acestea spuse înaintea Românilor, veniți din toate părțile Ardealului și ale Ungariei, prin care se arată, cât au suferit Români în trecutul lor și cum dușmanii lor seculari au inventat și această Unire religioasă spre a se face spărtură în mijlocul lor pentruca să poată fi stăpâniți mai ușor. Și cuvintele acestea au fost spuse în Blaj, reședința episcopului român unit pentruca înțelesul lor să fie și mai pronunțat și pentru ca să se arate că Româanismul n'a câștigat nimic prin unirea bisericească. Și foarte mare dreptate au avut. Pe atunci, când Româ-

nii profesau una și aceeași credință religioasă erau una sufletește. Aceeași limbă, aceeași lege, aceleași moravuri și obiceiuri formau temelia puternică a unității neamului nostru din părțile acelea și de pretutindeni. Un gând și o simțire îi stăpâniă și îi însuflețiă. Au voit dușmanii să-i slăbiască și apoi să-i nimicească ca Români, luându-le din temelia națională partea cea mai solidă și care le ținea vie conștiința națională, adică legea strămoșască. Și odată Români împărțiți în două bisericește, atunci au început luptele frățești, care n'au fost decât spre cel mai mare rău al lor. Nobilii români s'au deznaționalizat. Cei mai mari și mici din cler se urau și se jicmăniău; poporul de jos suferiă și el din cele ce vedeă la conducători.

Inchipuiți-vă sute și mii de sate, unde Români sunt împărțiți în două tabere din punct de vedere bisericesc. Unii greco-orientali sau ortodoxi, iar alții greco catolici sau uniți cu Papa Romei. În sate sărace, unde ar fi deajuns o singură biserică și un singur preot ei au două biserici și doi preoți. Și pentru că școala primară e confesională, iarăși în cea mai mare parte două școli, cu doi învățători și cu localuri deosebite. Câte jertfe n'a făcut poporul acesta pentru Biserica lui și mai în urmă și pentru școala lui. Când se va face odată istoricul serios și amănunțit vom vedeă dovezi de cea mai ideală jertfă care se poate închipui. Au dat bieții oameni adesea peste puterile lor omenești. Ce s'ar fi putut face dacă toate jertfele dintr'un sat ar fi fost unite laolaltă pentru menținerea unei singure Biserici și școli! Mai mult decât atât. E drept pe deoparte că din punct de vedere cultural, Româanismul a profitat ceva prin unirea aceasta. Mulți Români și-au făcut studiile în institute înalte catolice și au căutat pe urmă să lucreze pentru luminarea Românilor în general. Mulți s'au întors însă dela Roma, Viena și Buda-Pesta mai catolici decât Papa și au subordonat interesele Românis-

mului acelora ale Catolicismului. Nu insist mult în această privință. Cele arătate și documentate acum câțiva ani în urmă de răposatul istoric *N. Densușianu* sunt îndestulătoare. El a arătat cum a evoluat Biserica Română unită încetul cu încetul spre Biserica Romano-Catolică. Felul însă cum s'a format o parte din preoțimea unită și cum au condus Biserica unită unii din Episcopi au fost un adevărat dezastru față de interesele neamului românesc. Mulți, foarte mulți dintre preoții români-uniți și mai cu seamă din Maramureș, din eparhia Oradiei mari, a Lugoșului și a Gherlei și-au făcut studiile și educația clericală în seminarii catolice ungurești. Care au fost tendințele unei asemenea educații clericale s'a arătat destul de lămurit în cazul recent dela Oradea mare. Episcopul catolic și direcțiunea seminarului catolic au oprit pe școlari români să vorbiască în limba română,—limba poporului lor și prin urmare și limba liturgică. Și când seminariștii români au protestat, ei au fost îndepărtați din seminar. Când d-nul profesor *N. Iorga* a vizitat biblioteca seminarului gr.-catolic român din Gherla, n'a găsit acolo nici un autor de seamă dintre Români. Autori latini, unguri, germani, italieni erau acolo în mare cinste, numai Românii nu. Episcop al Gherlei era vestitul *Ioan Sabo*, cel mai înfocat maghiaron! Numai preocupății românești n'a avut el în eparhia sa. De aceea și mulți preoți i-au urmat purtarea, fiindu-le indiferent, dacă sunt preoți ai poporului român sau maghiar. Și așa încetul cu încetul mulți români și-au pierdut și limba și și-au însușit pe a stăpânilor unguri. La un moment dat ne-am pomenit cu zeci de mii de Români cu limba pierdută și înstrăinați de orice aspirațiune națională.

Acesta e curatul adevăr! Iată pentruce le-a venit ușor Ungurilor să ceară ca acei credincioși gr.-catolici maghiarizați să aibă un episcop ungur.

XIV.

Înțelegem foarte bine durerea Românilor de peste Carpați, fie uniți, fie neuniți, după cum am mai spus, fiindcă această durere stăpânește și sufletele noastre. Bulla papală: «Christi fideles graeci» este o sfidare adusă întregului neam românesc,—e o lovitură sângeroasă. Nu vom uita și nici nu trebuie s'o uităm pentru nimic în lume mai cu seamă sfidarea. Papa dela Roma n'a înțeles niciodată pe cei slabi și oropsiți. El n'a ascultat decât de cei puternici și de stăpânitori. Iisus Hristos n'a venit însă în lume pentru oaia cea pierdută, pentru cei flămânzi și însetați după dreptate?..

Sub povara durerii, însă cu matură cugetare și cu liniște sufletească, d-nul avocat *Munteanu*, publică în «Gazeta Transilvaniei» din Brașov între altele următoarele: «A doua consecvență a nesocotitului act dela Roma ar fi să se porniască o agitație, ca toți credincioșii gr.-catolici români încorporați nouii episcopii, *toți până la unul, să treacă la Biserica gr.-orientală. Vor fi multe și mari piedicile care li se vor pune în cale, dar neamul întreg să le sară în ajutor și nici o jertfă să nu fie prea scumpă*».

Nu e vorba aici de prozelitism, nu, ferească Dumnezeu! Nebun și nevrednic ar fi acela, care în zile de așa grea încercare ar cutezà să pescuiască în turbure. Cu bulla *Christi fideles graeci* înființarea Bisericii gr.-catolice maghiare a încetat să mai fie o problemă confesională—ea a devenit o problemă națională și chemați sunt toți Românii de ori unde ar fi ei prin cuvântul și fapta lor să sară în ajutorul neamului lor».

Organul partidului național de peste Carpați «Românul» din Arad după multe articole importante publicate în această privință, publică unul mai recent de o importanță deosebită. Reproduc:

«Acum acești români greco-catolici, dacă se cinstesc pe sine, și dacă vreau ca lumea cinstită să-i țină de oameni corecți și conștienți, trebuie să declare, că fiind scoasă limba lor din Biserica lor, iar ei fiind fără voia și consimțirea lor, scoși din metropolia unită română, nici ei nu se mai țin de actul de trecere la unire. Trecerea lor, respective a strămoșilor lor, nu mai are valoare; pe ei nu-i mai obligă, ei nu se mai lasă a fi folosiți ca un material inconștient pentru întărirea Bisericii ungurești—și că astăzi ne mai fiind timpul absolutismului, nici în Stat și nici în Biserică,—ei nu mai rămân într'o Biserică absolutistică, în care ei sunt dați jertfă pentru întărirea altor neamuri,—ci ci trec la Biserica veche românească, de care s'au ținut și strămoșii lor înainte de unire.

Așa dar Românii uniți din parohiile scoase din metropolia unită Română și alăturată la episcopia unită ungurească, *dacă sunt mai întâi români apoi confesionali, dacă pentru confesiunea unită nu se leapădă de neamul Românesc, de neamul strămoșilor lor; și dacă mai țin și la demnitatea lor de oameni conștienți, încă de pe acuma până când mai sunt în organismul metropoliei unite Române, fără amânare, să treacă la vechea Biserică Românească, în baza articolului de lege 53 din anul 1868 și art. 43 din anul 1895, au acest drept în oricare zi.*

Facă Papa episcopia ungurească unită, însă numai pentru acei credincioși, cari voesc a se ține de această episcopie într'o țară, unde liberul exercițiu al religiei e garantat prin lege, Papa n'are drept a sili pe cinevă, ca să se țină de o episcopie, în care nu-i recunoscută limba lui.

In Biserica gr.-orientală Română din Ungaria nu există absolutism, organismul ei canonic, limba, ritul și dogmele ei nimeni nu le poate atacă; pe credincioșii ei nimeni nu-i poate trece la altă Biserică fără voia lor; dreptul statului de supremă inspecțiune se estinde numai în sensul ca funcționarea și administrarea acestei Biserici să nu vină în conflict cu legile ei proprii, cu legile țării și cu morala publică. In vechea Biserică Românească nu există patronat. Ea se susține din dărnicia credincioșilor săi și din averea sa proprie, adunată dela acești credincioși și prin economie înțeleaptă. Cine voește să-și creeze episcopie orientală un-

gurească, acela mai întâi să-și câștige credincioși, cari de bună voe să se țină de astfel de episcopie.

Trecerea fără amânare a Românilor scoși din metropolia unită Română la vechea Biserică Românească, ar avea de efect să arate lumii și pentru viitor, că Românii, cari au fost odată folosiți de material pentru întărirea catolicismului, nici acum, nici în viitor nu voesc să fie folosiți prin Biserică de material pentru întărirea maghiarismului.»

*

În prima adunare mare pe care a ținut-o partidul național român în *Ileanda mare*, la care au luat parte mii de Români împreună cu deputații în frunte cu președintele partidului D-nul G. Pop de Băsești, după multe cuvântări, s'a votat în unanimitate o rezoluție, din care estra-gem următoarele:

«Atacul îndreptat în contra Bisericii greco-catolice române din patrie, prin chipul înființării unei Biserici gr.-catolică maghiare,—adunarea îl consideră ca cel mai barbar atentat în contra ființei etnice a națiunii române din Transilvania și Ungaria precum și împotriva libertății religioase și confezionale asigurată chiar prin legi fundamentale ale țării și ale Bisericii. Protestând împotriva acestei pălmuri a libertăților publice trimite încurajarea sa fraților amenințați și se declară gata a susține cu orice jertfă solidaritatea națională a tuturilor Românilor din patrie prin apărarea libertății ambeior lor biserici și a limbii românești în aceștia.»

XV.

În «Unirea» din Blaj s'au publicat mai multe articole în această chestiune. Și după ce se constată cu amărăciune nedreptatea ce se face unui mare număr de Români uniți și în genere bisericii gr.-catolice române și după ce se arată și greșalele făcute de Români și în deosebi de con-

ducătorii Bisericii, se încheie cu speranța că tot se mai pot repara neajunsurile în intervalul de trei ani, până ce va lua ființă noua episcopie gr.-catolică maghiară.

Părerea mea e însă că aceasta e o speranță zadarnică. E prea târziu. Nu poate exista decât o soluție. Revenirea la Biserica strămoșiască, dacă Papa nu-și revoacă bulla neînțeleasă. În acești trei ani trebuesc luminați Românii amenințați pentru ca în ultimul moment să ia o hotărîre vrednică de neamul nostru și de origina noastră. Dacă vom lăsa lucrurile la voia întâmplării, atunci merităm soarta ce ni s'a creiat și poate o alta și mai rea.

G...

CONSTANTINOPOLUL.

Azi, când imperiul Otoman pășește cu pași repezi spre prăbușire, când ochii tuturor popoarelor, din continent mai ales, sunt ațintiți către acest mare, tragic și neașteptat eveniment, când presa și revistele din întreaga lume fac loc, din punctul de vedere al cuprinsului lor, multor și importante însemnări, socotim nemerit a ne ocupa și noi, în coloanele acestei bătrâne reviste, de Constantinopol, din punct de vedere religios. Se știe câte sbuciumări au turmentat lumea religioasă în vremuri, în această cetate bizantină, câte lupte nu s'au dat și câte hotărîri importante pentru Ortodoxie nu s'au stabilit aci. O rezumare a lor, cât mai scurtă, dar cât mai înțeleasă, ne va arăta motivul puternic ce ne-a îndemnat de a pune azi sau mai bine zis de a face să defileze în fața cetitorului aceste importante momente din istoria Bisericii noastre.

Mai înainte, câteva cuvinte, din punct de vedere istoric, nu le socotim de puțin folos. Iată-le:

Primul nume, pe care-l poartă Constantinopolul de azi, este Bizanțul. Fundațiunea lui se datorește unui oarecare Bezas, venit în capul Megarienilor pe la 667 înainte de Christos și care, încântat de frumoasele pozițiuni ale locului, se hotărî să rămână aci.

Bizantinii, fără a plecà dintr'un motiv răsboinic, supuseră aceste locuri, ca comercianți mai ales, și se impuseră Grecilor. Mai târziu orașul fu ocupat de Darius I, regele Perșilor, după aceea a trecut la republicile Sparta și Atena, a ocupat un loc important printre statele maritime și s'a declarat independent în anul 358. În 340, Filip al Macedoniei își așeză reședința aci; dar elocința și energia lui Demostene hotărîră pe Atenieni să ieà armele și să si-lească pe Filip să-și mute reședința în altă parte. Cât timp Bizanțul a fost unit cu Romanii, și-a păstrat libertatea, dar sub imperatorul Claudiu el a fost supus ca un rest al Traciei. Septimiu Sever, drept pedeapsă pentru sprijinul pe care-l dăduse lui Pesciniu cel Negru, îl distruge; dar e reconstruit de Caracala și-și ajunge punctul culminant al splendoarei sale sub Constantin cel Mare, care-i dă numele său în anul 325 și-l face noua capitală a imperiului roman. Prin o mulțime de avantaje și privilegii, acest prinț atrage aci numeroase populațiuni, care împodobesc orașul cu tot ce a avut mai frumos și mai distins Grecia și chiar Roma.

Dela 336 până la 1450, s'au ținut aci nouăzeci de concilii, dintre care trei generale sau ecumenice. Locuitorii, prin inclinațiunea pe care o aveau pentru cestiunile și certurile religioase, au dat naștere la multe dezordine și de aci au urmat foarte multe revoluțiuni. Rivalitățile copilărești din timpul lui Iustinian, dintre albaștrii și verzi, la alergările de cai, au dat naștere la mari vărsări de sânge.

Constantinopolul a fost adesea ori sub asaltul Perşilor, Arabilor, Avarilor, Bulgarilor şi Ruşilor. În 1203 şi 1204 îl cuceresc armatele cruciaţilor şi pentru a doua oară se întemeiază aici un imperiu: imperiul Latin de răsărit. În sfârşit fu reluat, în 1261, de Mihail Paleologu, împăratul Niceei. Turcii după ce l-au împresurat în trei rânduri, l-au luat cu asalt în 1453 şi şi-au aşezat aici capitala imperiului Otoman.

Ruşii, dela Petru cel Mare, n'au încetat de a da târcoale Constantinopolului, a cărei posesiune o doreau din tot sufletul, pentru enormele avantagii şi preponderenţe pe care le-ar fi avut asupra Europei. Numai persistenţa lor, de a ajunge cu orice chip în stăpânirea acestui oraş, a armat pe Francezi şi Englezi în 1854 şi i-a hotărît să dea lupta contra Ruşilor. Căderea Savastopolului şi tratatul de la Paris le-a amânat pentru multă vreme, dacă nu pentru totdeauna realizarea ascunselor şi periculoaselor lor proiecte, afară de cazul când repede şi neaşteptata victorie a Bulgarilor n'o fi fost ajutată şi de armele trimise pe sub ascuns ale fraţilor lor mai mari. Dar să părăsim acest tărâm, care se poate vedea şi ceti zilnic în presa noastră şi al cărui adevăr îl va stabili cu exactitate istoricul obiectiv de mai târziu, şi să revenim la punctul nostru de plecare.

Scopul nostru ar fi să rezumăm şi să numim pe fiecare din aceste concilii, arătând în scurt ce s'a discutat la fiecare din ele şi ce hotăriri s'au luat. Aceasta o vom şi face pentru cele cu caracter particular; ne vom întinde însă mai mult asupra celor ecumenice şi aceasta pentru bunul motiv că cea mai mare parte din cetitorii noştri nu pot avea la dispoziţie colecţiunea cu toate discuţiunile şi hotăririle acestor sinoade.

Vom căuta să schiţăm pe cele mai multe dintr'însele în mod cronologic. Nu uităm a menţiona că una din

importantele cauze, care au făcut ca aceste concilii să se țină la Constantinopol, a fost și faptul că scaunul principal al imperatorilor fiind aci, acest oraș a trebuit să devină și capitala principală a întregii creștinătăți.

În anul 336, se ține primul sinod, care începe seria acelei lungi discuțiuni și prima verigă a lanțului în care se vor găsi multe pete de sânge. La dreptul vorbind, acesta nici n'a fost un sinod propriu zis, ci mai mult un conciliabul, o consfătuire provocată de Arieni și în special de Eusebieni, cari cereau cu orice chip ca Ariu să fie reprimat în sânul Bisericii mame. Cu această ocaziune, Ariu a fost declarat ortodox, cu toate legitimile și energice protestări ale sf. Atanasie și a altor bărbați iluștri. Eră chiar vorba și se pretindea cu toată stăruința, ca să fie admis în sânul Bisericii din Constantinopol, dar episcopul locului, sf. Alexandru, s'a opus cu toată energia. Adunarea eră compusă din principalii episcopi ai Pontului, Capadociei, Asiei, Frigiei, Traciei și alte părți ale Europei. Într'un moment dat, s'a părut că însuși Constantin cel Mare ar fi voit să protejeze pe Arius, deoarece dăduse poruncă episcopului ca să-l reprimească în sânul Bisericii. Sf. Alexandru n'a cedat, însă, cu nici un chip și s'a opus din toate puterile. Sfântul Iacob al Nisibiei, care se găsea atunci la Constantinopol, sfătui pe credincioși ca să ceară, prin rugăciuni fierbinți și printr'un post de șapte zile, ajutorul puterii divine, pentru a înlătura intervenirea imperatorului și furia sectarilor arieni. Insuși episcopul acestui oraș stătù trei zile închis în biserică, rugându-se îngenunchi înaintea altarului, ca Dumnezeu să se milostivească și să scape dreapta credință de pericolul care o amenința. Cum credința eră că Sf. Iacob este făcător de minuni, se așteptă cu nerăbdare rezultatul postului și rugăciunilor pe care le poruncise.

În alevăr, pe când partizanii lui Ariu se dădeau la fei de fel de dezordini și-l purtau în triumf pe străzile Con-

stantinopolului, spre sfârșitul celei de a treia zi, Ariu își dă sfârșitul în chinurile și durerile cele mai înfricoșate. Poporul și imperatorul văzură aci degetul lui Dumnezeu și observară că o minune se făcuse. Foarte mulți din ei se convertiră și trecură la ortodoxie. Acum partizanii lui Ariu începură a fi nu numai disprețuiți, dar chiar persecutați și foarte sever prizoniți.

Tot la acest conciliu sau conciliabul s'a tratat și aface-rea lui Marcel de Ancira.

S'a examinat lucrarea sa contra Arienilor și pentru care eră acuzat de Sabelianism. A fost invitat să revie asupra celor scrise și să renunțe la părerile sale. Refuzând, a fost depus și s'a pronunțat anatema contra lui. În urmă, episcopii au formulat o mărturisire de dreaptă credință, pe care au trimis-o tuturor bisericilor din Orient. Ca întroducere a acestei mărturisiri, ei explicau motivele cari i-au făcut să ieă această hotărîre și lăsau să se întrevadă că, dacă nu s'ar conforma acestei deciziuni, s'ar supăra imperatorul, adept în totul al hotărîrilor luate la sinodul ecumenic din Nicea,

Acestea sunt, în esență, desbaterile acestui conciliabul—conciliu. Il numim astfel, fiindcă numirea de conciliu obișnuim a-l da, în deosebi, conciliilor ecumenice.

* * *

După moartea episcopului Alexandru, fu ales în locul vacant Paul din Tesalonic. Arienii susțineau pe diaconul Macedoniu. De altă parte, Eusebiu din Nicomidia aspiră și el la scaunul episcopal din Constantinopol. Împăratul Constanțiu eră foarte supărat de alegerea făcută în persoana lui Paul, fiindcă se făcuse în absența și fără consimțământul lui și, afară de aceasta, pentru motive cunoscute numai lui și pe care le va arăta la vreme, Paul eră nedemn a ocupa o așa înaltă demnitate. Porunci

să se convoace un conciliu local din arieni, care-l depuse din demnitatea de episcop și alese în locu-i pe Eusebiu din Nicomidia. Din acest moment, Arieni puseră stăpânire pe cele bisericești, până în timpul lui Teodosiu, adică în timp cam de 40 ani. Conciliul de care e vorba a fost ținut în anul 338.

* * *

Pe când episcopii conciliului din Seleucia voiau să trimită episcopului Constanțiu o delegațiune, ca să-i supună, spre aprobare, hotărârile luate de ei, ei fură împedicați de faptul că Acaciu din Cezarea și Eudoxiu din Antiohia îl preveniseră că adunarea episcopilor din Bitinia, pe care ei îi aduseseră la Constantinopol, hotărâseră de a nu subscrie cele ce s'au decis la Sirmiu, în prezența și consimțământul său. Acacienii ținură un conciliu, pentru a anulă tot ceea ce se stabilise la Seleucia. Sinodul depuse pe Aețiu și-l depărtă din Biserică, pe motivul că scrierile sale sunt îmbibate de spiritul necredinței.

Mulți susținură că s'a luat această măsură, numai ca să placă lui Constanțiu, căci în fond aproape toți Acacienii împărtășiau părerile *ateului*. S'au excomunicat chiar zece episcopi, cari au refuzat să semneze condamnarea de care e vorba. Acacienii își împărțiră între dâșii episcopatele celor zece depuși și împrăștiară prin tot imperiul formula sau mărturisirea dela Rimini, cu un ordin special din partea imperatorului, în care se spuneă că toți aceia, cari vor refuză să semneze, vor fi trimiși în exil.

Sfântul Hilariu din Poitiers, care în acea vreme se găseă la Constantinopol, ceru voie imperatorului să dovedească în fața acestui sinod că drumurile, pe care se umblă, sunt foarte periculoase credinței Bisericii adevărate și că mulțimea formulelor, în loc de a lumina, întunecă și încurcă. Acacienii, însă, refuzară să-l asculte și cerură ca

el să fie expulzat de aci, ca un om care turbură Orientul. Acest conciliu s'a ținut la anul 360.

* * *

Iată-ne acum la marele conciliu din Constantinopol, la cel ținut sub Teodosiu în 381. Importanța lui, care nu scapă nici unui cunoscător în cele religioase, ne îndeamnă a stăruî pe larg asupra celor făptuite aci. În rezumat, s'au discutat aci din nou părerile Arienilor, Sabelienilor, chiar ale Fotienilor, Apolinariștilor, dar mai ales ale Macedonienilor, care negau divinitatea sfântului Spirit. Pentru mai bună regulă, vom împărți tratarea materiei acestui conciliu în următoarele capitole: I Istoricul; II Tomosul simbolului și III Ecuminicitatea lui.

I.

Istoricul.

Date pozitive la acest sinod se reduc la foarte puțin lucru, bine înțeles, înțelegându-se în acest sens numai documentele sigure pe care le posedăm. De fapt, totul se mărginește la oarecare acte—documente și la oarecare notițe din Socrat, Sozomen și Teodoret, care, cu toate astea, poartă în destul și cu multă autoritate pecetea ortodoxiei.

Cauzele, care au provocat adunarea acestui conciliu, le-am spus mai sus. La moartea lui Valens, în 378, Arianismul domină și și întinsese hotarele spirituale și teritoriale în lungi depărtări ale Orientului. Cu deosebire stăpâneă Constantinopolul. În acest oraș. ortodoxii, partizani ai credinței conciliului din Nicea, numai aveau nici episcop, nici biserică. În timpul acesta, intervine edictul lui Grațian, prin care se permite ca să li se dea un administrator, ceea ce se și întâmplă și se săvârșește în persoana lui Grigorie de Nazianz. Li se mai permise de a deșchide și o biserică, purtând numele Anastasia. Aceasta se întâmplă în 379. Dar purtarea violentă a Arienilor și se afirmă că chiar in-

trigile lui Maxim au zădărnicit dela început activitatea și acțiunea lui Grigorie, întreprinsă cu scopul de a restabili drepturile și pacea între ortodoksi.

Din fericire, pentru Ortodoxie, vine la putere Teodosiu, care era asociat în guvernământul imperiului pentru Orient. Dela început și mai dinainte chiar, el își făcuse un plan bine hotărît de a restabili pacea religioasă, pe bazele dreptei credințe a conciliului din Nicea. Indată ce se instalează, dispuse și ordonă să se înapoeze ortodoxilor toate bisericele, care le fusese răpitate și expulză pe episcopul arian Demofil de Berea. Aceste lucruri se găsesc în Socrate și Sozomen.

Dar pentru a putea să și aducă la deplină săvârșire planul început, el convocă un conciliu la Constantinopol, în anul 381. Acesta este el doilea conciliu ecumenic, sau primul ecumenic, ținut la Constantinopol.

Romano-Catolicii pretind ca ei n'ar fi luat parte la acest conciliu, fiindcă n'ar fi fost invitați. Pentru a și susține această aserțiune, se sprijine, între altele și pe mărturisirea lui Teodoret, din care voesc să scoată o afirmațiune a acestuia că la acest conciliu n'ar fi luat parte decât episcopii din Orient. Este drept că Teodoret vorbește de episcopii orientali, dar el afirmă numai invitațiunea acestora la sinod, nespunând nimic de poftirea celorlalți. Din contră, Beronius și alți scriitori de seamă afirmă și susțin că Occidentalii au luat parte și deduc aceasta dintr'o scrisoare a papii Damas adresată lui Teodosiu și care e păstrată de însuși Teodoret. Este drept că nici papistașii nu neagă existența acestei scrisori, dar ei susțin că această scrisoare se referă nu la sinodul din 381, ci la un altul ținut în anul următor, după cererea papii. Că faptul nu e adevărat, reese din toate afirmațiunile istoricilor de seamă. Afară de aceasta, în actele conciliului al VII, se găsesc cuvintele de mai la vale, care au puterea de a înlătură orice bănuială. Iată-le: «Pe când Macedoniu își răs-

pândeà învățatura greșită asupra sfântului Spirit, Teodosiu și cu Damas se resculară imediat contra lui și convocară un sinod la Constantinopol». Numai încape îndoială dar că Romano-Catolicii au luat parte la desbaterile sinodului și toată strădania lor de a dovedi necanonicitatea acestui conciliu rămâne neputincioasă. Ne vom întrebă, însă, de ce atâta silință din partea lor, ca să dovedească neparticiparea papistașilor la sinod? Problema se desleagă ușor de îndată ce ne vom aminti de canonul 3, formulat la acest sinod, și prin care se dă prioritate și scaunului patriarhal din Constantinopol. Acì e racila, căci odată admis, se sdruncină din temelie teoria primăției și multe altele.

Obiectul desbaterilor acestui conciliu erà întreit: 1) Să confirme credința conciliului din Nicea, 2) să desemneze un titular pentru scaunul patriarhal din Constantinopol și să reguleze și cu certurile ce turburaseră pacea Bisericii, cu noua învățatură asupra sfântului Spirit.

Conciliul s'a deschis în luna Maiu a anului 381, și s'a terminat probabil în luna Iulie a aceluiaș an. Prezenția conciliului au avut-o, în mod succesiv, când Meletie din Antiohia, când Sf. Grigorie de Nazianz, când Nectarie. Romano-Catolicii au alte păreri în această privință; dar fiind că pe noi ne interesează ideile, ci nu persoanele, nu voim să le discutăm părerile. Este drept că persoanele trebuiesc citate în anumite împrejurări, atunci când de ele se leagă anumite idei originale, anumite păreri, cari au fost ridicate și au făcut obiectul unor desbateri importante, din care au decurs anumite hotărîri definitive și norme rămase pilde de urmat; dar când de așa ceva nu e vorba, faptul nu interesează.

B. Mangâru.

(Va urmà)

CESTIUNI DE DREPT BISERICESTI.

Public aicea o serie de cestiuni canonice, ce le-am păstrat de pe când eram profesor de Dreptul Bisericesc la Universitatea din București:

1) Despre furtul de cele sfinte, zis în grecește ierosilie. Ni s'ar păreâ la prima observare, că în present n'ar aveâ loc asemenea cestiuni. Lupul părul își schimbă dar năravul nu, zice proverbul românesc. De aceea să pot întâmplâ cazuri ca clericii mai puțin scrupuloși să mai cadă încă în așa păcate grele, luând, îndosînd sau substrăgând din lucrurile bisericesti în folosul lor. Omul este din fire pornit spre rău și mai ales când este spre folosul său. Sunt puțini cei ce ascultă de conștiința lor, căci sunt mai mult atrași de interesul material. Astăzi nu se mai pot aplicâ real acele pedepse aspre și pot zice anti-umane, prevăzute în canoanele despre ierosilie, ca arderea de viu, aruncarea la fiare sălbatice spre a fi sfășiate etc. etc. Cu toate aceste trebuiesc pedepsiți cei prinși în furturi de natura aceasta. Pedepsele însă să fie conforme spiritului timpului, excluderi, caterisiri, afurisiri etc.

2) Despre suspendarea din oficii a clericilor căzuți în cazuri de caterisire. Suspendarea din serviciu este temporală până ce să lămurește greșala imputată prin judecată, suspendarea să face de un Sinod ori Consiliu.

3) Prescripția păcatelor canonice n'are loc prin trecerea

timpului, ca în civil; pentru că păcatul spiritual făptuit este și rămâne păcat. Numai Dumnezeu are dreptul de a l prescrie, pentru că El a fost direct ofensat prin acel păcat.

Despre Ierosilie ori furarea lucrurilor sfinte de către clerici și alte persoane. Ce hotărăsc canoanele.

Fotie în Nomo canonul său la pag. 109 zice: «Asemenea este crima de lese-majesté cu cea a sacrilegiului ierosile—furare de cele sfinte». Legea sacrilegiului se aplică asupra celui ce a substras bani bisericesti, sau i au pervertit în întrebuințare proprie, sau a preparat prin înșelăciune, să facă ceva de felul acesta. Sacrilegii se pedepsesc după calitatea păcatului. În interpretări cetim, la pag. 111: «Iar celce fură cele afiorosite lui Dumnezeu, măcar de le-ar fură și din loc particular, se acuză ca sacrilegi». Apoi la pag. 111 cetim: «Pedeapsa furului de cele sfinte se pronunță după calitatea persoanelor și a păcatului, a timpului, a etăței și a naturei, sau mai grea sau mai ușoară. Unii se trădau fiarelor, unii se ard, unii se pun în țapă. Cea mai înăspriță pedeapsă este să se predea fiarelor pe furul de cele sfinte, când fură noaptea; un chip mai moderat este a fi condamnat la lucrul de mine sacrilegul, iar mai cinstit a fi exilat».

Canonul 72 și 73 Apostolic condamnă la cea mai mare pedeapsă pe ierosil la aforesire (...canonul citat). Balsamon zice: Iar a luă să nu înțelegi a fură; căci celce ia prin astfel de dispoziție, sau *lumânări* sau eleu bisericesc se pedepsește ca ierosil. Ci înțelege că se condamnă aicea celce numai simplu ia, și pune în întrebuințare comună ce-eace s'a afierosit lui Dumnezeu, deși ar aveà drept chiriarhic asupra bisericei și ar fi servitor al ei». Iar Zonarà interpretând canonul 73. zice: «Prin pânză se arată tot felul de țesături» (canonul 10 și 1—11). Zonarà comentează «iar dacă substrage cinevâ și din obiectele ori din îmbră-

căminte sau veșminte ce sunt ale Bisericii, ca să le însușească lui spre folos și acela se condamnă de canon ca fur de cele sfinte». Iar Balsamon pune întrebările următoare: 1) Dacă canonul acesta hotărăște ceva mai mult decât canonul apostolic? Deslegare: Canonul apostolic tratează numai despre ceice pun în întrebuințare comună lucrurile bisericesti sfințite, iar nu că și le și impropriază. Canonul present se ocupă de ceice sfeterisesc sau le spurcă sau le transferă în întrebuințare particulară. Și de aceea acel apostolic condamnă numai cu aforisirea pe vinovat, iar acesta pedepsește cu caterisirea, îngreindu-l mai mult decât acela. Va întrebă cineva: Pentruce canonul făcând vorbe la sfârșit despre lucrurile cele afară de sfințitul altar, pe ceice le pun în întrebuințare comună îi aforisește iar pe ceice le subtrag îi condamnă ca fur de cele sfinte?

Trebuiă să zică că și pe aceștia-i caterisește. Deslegare: Tot aceiași este a caterisi pe fur cu a condamnă ca fur de cele sfinte. Pentrucă furul de cele sfinte se desonorează și desonoarei îi urmează și caterisirea». (Sf. Pr. Nisis canonul 8).

Aristen zice: Ieriosilia în Scriptura Veche s'a condamnat cu moarte, iar Biserica a mai îndulcit pedeapsa..., Dar în tot cazul trebuie a fi atent la dispoziția furului, și nu la timpului». Canonistul L'Abbe 'André în volumul V pag. 78 zice: «In principiile de drept canonic, în materie de sacrilegii complicitii fac proba complectă unii contra altora. F. Wering în vol. II pag. 476 zice despre sacrilegiu: »Prin sacrilegiu se înțelege, luat într'un sens larg, orice infracțiune a legii lui Dumnezeu. In un sens mai restrâns, sacrilegiul este un atentat contra unei persoane, a unui loc sau a unui obiect consacrat lui Dumnezeu.... Sacrilegiu real nu atinge numai lucrurile imediat destinate serviciului divin, dar încă și averea și veniturile Bisericii. Pedeapsa generală a sacrilegiului este excomunicarea—aforisirea—*latae sententiae*.

Suspendarea.

Suspendarea din funcțiune ori oficiu este un act de procedură judecătorească pentru precizarea adevărului, față de faptele imputate unei persoane inculpate în afaceri de oficiu. L'Abbé André în volumul V pag. 218 zice: «Că orice persoană care este în un oficiu sau în servicii bisericești, ori beneficii poate fi lovit cu suspendarea. Apoi că orice persoană căruia murmurul public îi atribue o crimă de depunere, trebuie să fie suspendat până ce se va fi justificat și că justificarea să fie cunoscută. Respectiv de suspendare: de ce persoană poate să se dea, de aceia, zicem, care au puterea de a-l excomunica». Tot acest autor adaugă: «dacă suspendarea este pronunțată prin o sentință, probele învinuirilor trebuie să fie sigure și trebuie să se facă amintire de această siguranță în sentință. Respectiv de suspendarea de fapt mențiunea nu este cerută niciodată, și când ea nu este expres ordonată prin drept Canonistul Ferd. Wering. Volumul II, pag. 444 se exprimă: «Suspendarea poate deasemenea să fie întrebuințată ca măsură de siguranță pe timpul cât un cleric se află supus la o anchetă criminală».

Iată o sentință patriarhală, care ne arată precis procedura ținută de Biserica ortodoxă față de suspensiunea Episcopilor și Metropoliților căzuți în delict și crime bisericești: «Fiindcă acum în dispozițiile împărătești se vede și se află că Egiptul este în adevăr supus și enoricește preasfințitului tron apostolic al Alexandriei și că-l posedă neatins, mai acum Lavrentie din muntele Sinai, câtă îndrăsneala și ne inițiat în sfințitele și dumnzeeștile canoane, a îndrăznit ș'a venit în acest pământ al Egiptului, și într'o casă săvârșește liturgia și ierurgii și poruncește să se facă fără permisiunea prea fericitului și prea înțeleptului Patriarh al Alexandriei și a tot Egiptul, a Pendapolei, a Liviei și a Etiopiei, Domnul Ciril, în sfântul Spirit iubit frate și

conliturgisitor al nostru, și întru acesta condamnat și de către Epitroposul său local; de aceea scriem pronunțându-ne sinodicește, ca ceea ce este astăzi, să fie și să rămână și Lavrente al Muntelui Sinai și câți au liturgisit și vor liturgisi de acum înainte în interiorul Egiptului, fără permisiunea prea fericitului acestuia Patriarh, e argos de toată activitatea ierarhică și de grad, iar ei de toată activitatea ierarhică și de grad, iar ei de toată preoția, până când chemându-se Sinod complet, se va trimite și desăvârșita caterisire, și câți monahi au consimțit și s'au asociat la această îndrăsneală și mirenii vor fi aforisiți. 1617. (Vezi *κανονικαὶ διατάξεις* tom. II. pag. 383 și 384). Articolul 4 din legea fundamentală a Bisericii grece zice: «Episcopul hirotonit canonic nu se destitue din episcopatul său, de cât când va dimisiona de bună voie, sau pentru delict ce-i aduc caterisirea».

Prescripția.

Prescripția este un mijloc de a câștiga ceva ori a scăpa cineva de o pedeapsă cu trecerea timpului sub condițiuni determinate prin legile ominești. Canoniștii cer cinci condițiuni pentru ca prescripția să fie legitimă. 1) Materia prescriptibilă, 2) posesiunea, 3) titlul, 4) buna credință și 5) timpul însemnat prin lege.

Respectiv de materia ce poate fi supusă prescripțiunii zic, că nimic nu se prescrie contra dreptului natural, că abuzul este imprescriptibil: Tertulian zice: «Abusus enim perpetuo clamant, hoc exigit veritas, cui nemo praescribere potest, non spatium temporum, non patrocina personarum, non privilegium regionum». Apoi că lucrurile curat spirituale, neputând fi posedate nu sunt prescriptibile ca păcatele comise de membrii ierarhici. De păcatul ori delictul și crima făptuită de un cleric în exercițiul funcțiunii lui totdeauna va da seamă înaintea lui Dumnezeu

și a oamenilor, și va cădea din demnitate caterisindu-se. În dreptul Roman numai consacrația religioasă făcea imprescriptibil un lucru. Juristul D'Argentré (*Traité des presomptions* No. 4) pune în rândul lucrurilor imprescriptibile nu numai bisericile și capelile, dar încă și vasele sfințite, etc., Cum sacra dicimus cas inteligimus quae per politices rite consecrantur et sacris usibus applicantur, cujus modi aedes ipsae sacrae sunt, coemetiria, donaria, analhemata perpetuo vota, instrumentum sacrorum omne, vestes aureae, quae consecrantur liutea, vela conditoria sactorum cinerum, martyrum memoriae et religiae, vasa, etc. Cât despre posesiune în materie religioasă față de prescripție, declarăm că nu are loc, pentru că oricât ar posedă un obiect sfințit furat ori substras, nu poate beneficia furul de prescripție, pentru că timpul nu prescrie obiectele consacrate lui Dumnezeu. Tot asemenea și respectiv de titlul de posesiune, pentru că-i un titlu usurpat, clandestin și abuziv. Acesta n'are putere înaintea conștiinței. Cât despre buna credință câștigată prin prescripție, teologii zic că nu se poate obține fără a se face vinovat de păcat. Canoanele trebuie să aibă preferință față de legile civile, care ar autoriza prescripțiunea de rea credință, de oricât timp și de orice calitate ar putea fi acea prescripție. (Vezi și L'Abbè André vol. pag. 435). Asupra timpului cerut pentru prescripție vorbesc legile civile.

C. Erbiceanu.

CÂTEVA CUVINTE ASUPRA APOSTOLULUI PAVEL

Vieța neastâmpărată a Apostolului Pavel e descrisă cu foarte multe amănunțimi în Faptele Apostolilor. Multe alte amănunte din vieța lui le știm apoi din epistolile sale, așa că din punct de vedere istoric, cursul vieții sale îl putem urmări pas cu pas dela începutul său până în ziua suflării celei mai din urmă a acestui om înzestrat cu o tărie de voință precum rar se mai poate întâlni alta în istoria omenirii. Din ceasul când dumnezeiasca minune pe drumul Damascului, i-a orbit ochii trupești ca în schimb să-i deschidă ochii sufletului, admirațiunea ne cuprinde mintea cetind câte a făcut, câte a suferit, câte a îndreptat acest «vas al alegerii», cu ce mărire de caracter și cu ce avânt mai presus de fire și aprins de cea mai curată dragoste pentru Hristos a răbdat și foame și sete și bătaii și lanțuri, și cum «tuturor de toate s'a făcut».

Ca să facă să triumfe ideile divine ale Celui pe care el nu l-a cunoscut, să organizeze pretutindeni pe unde trece, să sistematizeze cele ce erau împrăștiute și să ajute ca nimeni altul la întemeierea sfintei Biserici, a întregii omeniri pe care Hristos a răscumpărat-o cu sângele său.

Multe și mari au fost primejdiile prin care a trecut, și

pe uscat și pe câmpul plin de furtuni al mării, dar marea primejdie care l-a pândit zi cu zi și din loc în loc a fost mai ales nepotolita ură a Iudeilor, care, din ziua convertirii la creștinism a lui Pavel, s'a târît pe urmele apostolului, când mai ascunsă, când mai pe față, căutând să răpue viața acestui «renegat» pentru ei și «trădător de lege și de neam», care devenit dintr'odată cel mai inimos luptător al cauzei Nazarineanului «spânzurat pe cruce» și cel mai neînsălmântat stâlp al creștinismului.

Iar această înverșunare și ură a Iudeilor fusese odată aproape gata să aibă puțința de a stinge viața lui Pavel și astfel, în mod brusc, să curme activitatea lui cea atât de rodnică și de trebuincioasă. Faptele, cum le povestește pe scurt sf. Scriptură, sunt îndeajuns să ne desfășoare dintr'odată înaintea ochilor o scenă de o înaltă tragedie, al cărui desnodământ, fatal însă, nu vrù Pronia cerească să corespundă dorințelor Iudeilor. Dela această întâmplare hagiografică, oricine ar fi fost el, începe să descrie faptele și împrejurările cu o deosebită vioiciune și cursul povestirii, de aici înainte, devine, din târăgănat și rece cum eră până la acest punct, hotărîtor în viața lui Pavel, colorat și plin de căldură și cu mult mai bogat în amănunte.

Întâmplarea aceasta, prinderea lui Pavel în templul din Ierusalim, primejduirea vieții sale din partea fanaticilor Iudei, precum și întreruperea vorbirii lui în mod așa de brutal de către dușmanii săi, e povestită sumar de Faptele Apostolilor în cap. 21, dar, precum am spus, pe atâta mai bogată în amănunte urmează apoi descrierea celor ce au urmat acestui eveniment.

Lucrul s'a petrecut pe timpul sărbătorii Rusaliilor, în Ierusalim. Pavel se întorcea dintr'atreia a sa călătorie misionară, și intră acum a cincea oară în Ierusalim, nu ca Iudeu, ci apărător al legii celei nouă, adecă intră în sfânta cetate a cincea oară dela convertirea sa. Scopul venirii

sale la Ierusalim erà, precum se vede, să deà lui Iacob cel tânăr, care erà episcop al cetății, un raport despre activitatea sa în călătoria aceasta a treia, și ca să mai ia înțelegere cu Iacob și cu frații, despre felul cum au să mai continue acțiunea pornită. Și atât erà de puternică dorința lui Pavel de a intrà în Ierusalim, încât la rugăciunile celor din Ceesarea, la care făcuse cel din urmă popas în drumul spre capitală, și la sfaturile lor să nū se sue în Ierusalim, că-l pândesc Iudeii, Pavel le-a răspuns cu statornicia vrednică de mirare: «Ce faceți, de plângeți și îmi întristați inima? Că eu nu numai a fi legat, ci și a muri în Ierusalim gata sunt pentru numele Domnului Iisus».

Deci, Pavel, îndată după sosirea sa în Ierusalim, și după ce s'a întâmpinat cu frații, a și mers a doua zi la Iacob episcopul, unde erau toți presbiterii și toți frații, și aici el le-a făcut o amănunțită dare de seamă «spunându-le una câte una pe rând cele ce a făcut Dumnezeu întru neamuri prin slujba lui».

Cu drept cuvânt, uriașa activitate a lui Pavel a umplut de uimire pe frați, și această uimire o spune așa de simplu și de frumos naiv Hagiograful: «Și ei auzind, măreau pe Domnul, și i-au zis lui Pavel: «Vezi, frate, câte mii de Iudei sunt cari au crezut, și toți sunt râvnitori ai legii» (21, 20).

Dar după bucuria lor, pricinuită de o veste așa de mare, au început să-și facă grijă în inimile lor. Ei se temeau a decă nu numai de viața lui Pavel, dar și de vre-o turburare mai mare în popor, și poate și de vre-o ciocnire sângeroasă, pentrucă creștinii de prinprejur, auzind că Pavel e în Ierusalim, aveau negreșit să se adune să-l vadă, iar Iudeii erau și așa adunați de prin multe părți din cauza sărbătorii Rusaliilor. Și așa prea ușor se putea naște vre-o turburare între cei adunați și de o parte și de alta. Pentrucă Iudeii erau foarte porniți asupra lui Pavel, întâ-

râtați de veștile ce le veneau că Pavel face propagandă printre Iudeii trăitori afară din diaspora, să se lepede cu totul de legea lui Moise, să nu se mai taie împrejur și să formeze o religie nouă la un loc cu Elinii și cu alte neamuri.

Acest lucru nu era adevărat, însă putea, ce e dreptul, să fie interpretat ca o propagandă de desbinare printre Iudei, principiul lui Pavel asupra valorii legii mozaice, căci el învăța pretutindeni că păzirea strictă a legii mozaice are o valoare morală relativ fără nici o importanță, în ce privește mijloacele de justificare și și formulă învățătura contra fățarniciei fariseice în felul că tăierea împrejur nu e de nici un folos dacă nu e tăiată împrejur însăși inima. De aceea el pe Elinii încreștinați îi iertă de obligațiunile legii mozaice și nu le impunea tăierea împrejur și nici alte prescripții mozaice, și cerea ca singură mare lege dragostea întru Hristos. Conform acestui principiu, însuși el, deși născut Iudeu, se credea scos de sub sila legii mozaice. Acesta era adevărul, pe care Iudeii îl restâlmăceau, ca și când Pavel ar vrea să distrugă legea lui Moise și să desființeze mozaismul. E lucru de înțeles că Iudeii aveau să tragă la răspundere pe Pavel pentru această foarte vinovată tentativă, cum credeau ei, o tentativă care după legile mozaice trebuie, fără nici o judecată, osândită, iar autorul ei ucis cu pietre. Dar nu erau numai ei; erau și Iudeii cei încreștinați cari aveau nedumerire: unii țineau încă la tăierea împrejur, alții nu; negreșit că aceștia, auzind de Pavel că e în capitală, aveau să vie să ceară lămuriri, care, oricum ar fi fost, aveau să nemulțumească ori pe o parte ori pe alta. Deci erau aici un concurs de împrejurări pe cari Pavel, prin aparițiunea sa în Ierusalim, le-a pus în mișcare și, precum e lesne de văzut, într'o mișcare violentă.

Acum ce erà de făcut? Sau Pavel să plece numai decât din Ierusalim, ceeace însă tot scandal ar fi fost pentru creștini, ori să se afle vre un mijloc de a salvà situațiunea, fie chiar și prin aparențe. După o desbatere mai lungă între frați, Iacob episcopul a făcut o propunere, care li s'a părut tuturor cea mai bună. Anume: Pavel să apară în templu și demonstrativ să arate Iudeilor că el ține încă cu sfințenie la obiceiurile legii mozaice. Astfel dintr'odată, printr'un evident exemplu, ar fi răsturnat toate învinuirile ce i le aduceau Iudeii și le-ar fi închis gura. Iar pentru aceasta li se da tocmai acum o ocaziune foarte potrivită: patru bărbați făceau votul numit *nasireatul*—un vot care stà în foarte mare vază și erà privit ca foarte sfânt de Iudei—și deci Pavel să «se curățească în rând cu ei» și să suporte cheltuelile împreunate cu jerfa deslegării votului, și atunci, după povăța lui Iacob: «Vor cunoaște toți Iudeii că din cele ce au înțeles pentru tine (adecă pentru Pavel) nimic nu este adevărat, ci umbli și tu păzind legea».

Acum acest vot, după cum ni-l descrie Philo, erà votul cel mai mare al Iudeilor, iar istoricul Flaviu ne spune: «Este obicei la Iudei că atari oameni, cari s'au sculat dintr'o boală îndelungată, ori au scăpat dintr'alta cine știe ce mare nevoe, trăesc foarte în mare cucernicie treizeci de zile (ori și mai puțin, sau și mai mult), înainte de a aduce legiuita jertfă de mulțumită lui Dumnezeu, și în vremea aceasta să feresc să nu beà vin de loc și nici foarfece să nu puie pe capul lor». Erà apoi obicei, ca altcinevã, vre un milostiv ori unul care însuși făceà vot, să supoarte toate cheltuelile jertfii pentru toți, iar cheltuelile nu erau mici, căci cel ce împlinise votul, după zilele câte le-a jurat, aveà să ducă în templu un miel de un an, ca jertfă dată focului, o mioară de un an ca jertfă de împăcare, apoi un berbec ca jertfă de mulțumită, un coș plin cu pâini nedospite din cea mai curată făină și turte coapte

în ulei și alte mâncări și băuturi pentru pomene. În ziua din urmă li se tăia părul capului celor ce făcuseră votul și apoi părul se aruncă în foc ca jertfă de pace.

Așa dar Pavel, învățat de Iacov, avea să meargă să se curețe dimpreună cu acei patru bărbați cari tocmai se găteau să înceapă jurământul, și să se lege în fața preoților că va suportă pentru ei toată cheltuiala. Pavel putea să suporte cheltuiala, fiindcă aducea cu sine toți banii pe cari îi colectase, în cursul acestei călătorii, pentru săraci, și din banii aceștia putea să rupă o sumă câtă trebuia. Negreșit, banii nu erau ai lui, ci ai săracilor, dar întru cât el nu-i întrebuintă pentru persoana sa, ci în scop religios și ajutând cu ei oameni săraci, cum erau acei patru, el nu făcea o rea întrebuintare, ci tot în scopul pentru care erau adunați. De altfel din propriile sale puteri materiale n'ar fi fost în stare să aducă această jertfă.

Așa stând deci lucrurile Pavel nu numai că n'a refuzat să facă după povața lui Iacob, dar foarte s'a bucurat că are ocaziunea să facă aceasta, nu atât pentrucă îi da putința să spulbere printr'o faptă pedeoparte acuzațiunile Iudeilor, că s'ar fi lepădat cu totul de judaism, iar pe de alta nedumeririle Iudeilor în reștinați cari tot mai țineau încă la primele prescripții ale legii mozaice; dar făcea cu drag acest lucru, pentrucă era întru toate conform marelui său principiu pe care l a formulat în scrisoarea cea dintâiu către Corinteni (c. IX, 20---23): «M'am făcut Iudeilor Iudeu, păgânilor păgân, și tuturor toate m'am făcut ca să-i câștig pentru Hristos».

De altfel Pavel ca să arate Iudeilor că el nu e dușman hotărît al legii mozaice, ci că dimpotrivă cât poate urmează îndatoririlor acestor legi și le recomandă, însuși el a făcut pe Timoteiu să se tace împrejur, și aceasta a făcut-o ostentativ «pentru Iudeii ce erau în locurile acelea» pentrucă știau toți pe tatăl lui Timoteiu că era Elin (Fap-

tele Apost. C. II, stih 3), și tot din această cauză Pavel, când s'a întors în Ierusalim din a doua călătorie a sa, a intrat în templu ca Nasireu. Așa dar el putea și acum să primească sfatul lui Iacob, și astfel să închidă gura Iudeilor

Desigur, putea să pară acest lucru a lui Pavel pentru Elinii creștinați o inconsecvență, fiindcă Pavel le spuneă acestora că nu sunt ținuți să ție obiceiurile și prescripțiile religioase ale legii mozaice, iar acum Pavel le-ar fi dat un exemplu că însuși el ține la ele. Însă acestora Pavel le-a răspuns că nu trebuie să privească fapta sa ca un exemplu care să-i oblige și pe ei să l urmeze, ci ei au să se ție strict de cele hotărîte în soborul apostolilor ținut în Ierusalim ¹⁾.

Astfel Pavel chiar a doua zi luând pe bărbații aceia a intrat în templu și «s'a curățit» împreună cu ei, vestind preoților începutul zilelor de rugăciune și de post, ca să știe aceștia că peste șapte zile, adecă după împlinirea zilelor prescrise de lege, vor avea de primit jertfa cea mare a deslęgării. Aceste șapte zile au trecut fără nici un incident; însă în ziua cea din urmă, probabil pe când eră să înceapă preoții ceremonia deslęgării și să primească jertfa, s'a deslănțuit deodată furtuna, care de multă vreme 'se pregătea, asupra capului lui Pavel.

Cei ce au răscolit furtuna au fost Iudeii din Asia mică. Aceștia, mai fanatici decât toți, au pândit de mult ocaziunea să pue mâna pe Pavel, și din cauza aceasta apostolul, bine știindu-le gândul, s'a ferit din calea lor și, fie

¹⁾ Faptele Apostolilor c. 15 v. 4—31. În acest sobor s'a pus în discuție dacă Elinii ce se fac creștini sunt datori ori nu să urmeze prescripțiile legii mozaice, iar apostolul Iacob a făcut propunerea să se lase acestora libertate întreagă de a le urmă ori nu, și li s'a impus ca obligațiune numai atât (v. 29): Să se ferească de cele jertfite idolilor, și de sânge, și de sugrumat și de viață destrăbălată.

prin fugă, fie ocolind cetățile și schimbându-și drumul proiectat, el le-a zădărnicit intențiunea. Chiar din Elada, unde Iudeii nu erau așa numeroși prin cetăți ca în Asia mică, el a trebuit să fugă «fiindcă s'a făcut vicleșug asupra lui despre Iudei» și negreșit Pavel știa că în Ierusalim va fi pândit de dușmanii săi, căci însuși o spune în Milet: «și iată eu legat fiind cu duhul merg acum în Ierusalim, neștiind cele ce mi se vor întâmpla mie întru el» (Faptele Ap. C. XX, v. 22). Și mult se temeau și creștinii să nu fie Pavel ucis în Ierusalim, de aceea l-au și rugat cei din cetatea Tirului, pe când el venea spre capitală «să nu se sue la Ierusalim» (C. XXI, v. 4), dar nici rugăciunea aceasta nici prorocia lui Agar în Cesarea, că îl vor lega Iudeii, și îl vor da în mâinile neamurilor, nu l-au înduplecat pe Pavel să nu vie la Ierusalim.

M. P.

DIN GRIJILE PENTRU BUNA STARE SOCIALA.

Fiecare timp are bunurile și rălele sale. Nu există organizare socială în care să domnească numai bine. Acesta este un fapt constatat istoricește și n'are nevoie de dovezi. Oricine, apoi prin el însuși poate face dovada timpului în care trăește.

Scopul legii evanghelice este de a face pe om cât mai bun, de a-l detrage dela rău, amintindu-i origina și datorii ce are în vederea țintei finale: mântuirea sufletească.

Lucrarea legii creștine s'a făcut și se face în mod lent dar sigur. Și nu este un secret pentru nimeni influența binefăcătoare a creștinismului dela început și până azi.

Necontestat de nimeni în morala sa, creștinismul a regenerat omenirea și a făcut-o în stare de a realiza progrese streine lumii păgâne. Prin legea dragostei creștine care aduce egalitate și frăție între oameni, s'au putut întocmi Societățile pe alte baze, ca în trecut, și li s'au dat puteri mari care să le ducă cu certitudine la o dezvoltare cât de mare.

Dar toată lucrarea ce s'a făcut și se face pentruca lumea să viețuiască după regulele legii evanghelice, a cărei bunătate și utilitate nu se poate contesta; totuși, până azi se observă nu numai cazuri izolate în societățile creștine.

de abateri dela principiile moralei creștine, ci chiar școale și sisteme care reclamă pentru ele atât libertatea până la absurd a gândirii cât și a acțiunilor lor. Este veșnica încercare a omului, stăpânit de materie, de a nu mai auzi nimic de altă lume decât de aceea care-i dă, zice el, toate mulțumirile și-l lipsește de comandamente din afară de el și de interesul său. Liber de orice gândire mai înaltă, nemulțumit de multe ori că este prea slab și trăește prea puțin ca să se bucure de plăcerile ce și procură, omul supus și închinat numai materiei, incapabil de lucrări care să-i aducă pacea sufletului, se lasă dus zi cu zi de poftele ce și le face cu multă prodigitate.

Starea aceasta este prevăzută de către Mântuitorul, care dă îndrumări urmașilor ce au de făcut pentru ca adevărul creștin să triumfe și să conducă lumea și fără de care nu este mântuire.

De aceea, dacă trebuie să regretăm că după atâtea secole de lucrare a evangheliei, încă nu s'a putut ajunge la punerea în practică peste tot a doctrinei evanghelice, cu toate acestea să fim mulțumiți că azi oamenii după atâtea zbuciumări s'au putut convinge că nicăeri nu pot găsi liman de mântuire decât în creștinism și că pușinii, cari încă nu au venit la cunoașterea acestui adevăr, nu vor putea schimba organizarea temeinică a Societăților creștine. Cu toate acestea mai trebuie să avem grija, potrivit poruncii Mântuitorului, de a lucra și pentru aducerea acestora în staul și pentru ferirea drept credincioșilor de a se molipsi de curentele necreștine. Aci vine rolul principal al păstorilor sufletesti, cari prin îngrijirea de educația tuturor vor putea aduce—încetul cu încetul—pe toți la cunoștința adevărului.

* * *

Mulțumită legii evanghelice pe care stă societatea, în special la noi, nu ne putem plânge că boala a făcut ravagii.

Dar ca orice boală molipsitoare trebuie a fi combătută încă dela început și cu medicamente cât mai proprii, spre a a ne feri neamul de urmări triste ce au decimat împărății mari. Indiferența noastră ar fi culpabilă și față de noi și față de societate, iar pedeapsa răspunderii am avea-o în noi și urmașii noștri, pe lângă răspunderea cea mare înaintea Tatălui ceresc la judecata din urmă.

Observăm zi cu zi un fel de încercare de a se elibera omul de obligațiunile legii morale. Câte odată mai direct, altă dată indirect se vedește un fel de viață mai mult sau mai puțin diformată, o viață ce n'are a face de loc cu legea creștină, ba chiar cu preceptele înțelepte ale minții sănătoase. Dacă încercarea ar prinde, pentru că se face cu îndemnuri cât mai atrăgătoare, am pierde virilitatea ne-am transforma din oameni demni și viguroși, într'o societate în plină descompunere. Este inadmisibil ca omul rațional să-și piardă cumpătul și din om să se facă neom, dar nu este exclusă posibilitatea, ca printr'o neprevenire din parte factorilor însărcinați cu menținerea și dezvoltarea bunurilor creștine, să fim surprinși de invitările acelor cari ne chiamă la un trai bun, așa cum îl înțeleg ei, și atunci ar fi mai greu de luptat pentru trezirea conștiinței și pentru restabilirea bunei organizări sociale. Dacă însă răul este prevenit, atunci departe de a face partizani, este înlăturat și societatea asigurată din vreme. Avem datoria mai ales la prevenirea răului în tinerimea neexperientă și naivă și pentru care satisfacerea plăcerilor este mai atrăgătoare decât rigiditatea poruncilor morale.

Cum omul este superior prin însușirile sufletului său, avem datoria imperioasă de a-l ține în această superioritate. Și nu l putem ține astfel, decât dacă 'i arătăm pe deoparte calitățile sufletești și cum se pot înobilă, iar pe de alta să-i punem înainte pericolul unei predominări a materiei asupra lui. Prin sufletul său omul trebuie a se

perfecționă după idealul creștin: Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este; prin corpul său, să se arate că știe a păstra sfințenia acestui mijloc prin care se pune în evidență sufletul. Și aceasta n'o poate face decât dacă știe să poruncească materiei supunere, arătându-se mai ales stăpân, dacă ține a fi stăpân; altfel, supus materiei corpului său, nu mai este ființa superioară ce se pretinde a fi și trebuie să fie. Stăpânirea de sine este o virtute mare, a cărei însemnătate o știe omul prin rațiunea sa pe lângă cele ce i se spune de legea creștină.

Predominarea simțurilor înlătură puterea rațiunii și, în acest caz, omul trece în rândul tuturor animalelor. Și odată trecut, nu mai poate fi vorba de acte raționale, cu atât mai puțin de acte săvârșite după poruncile legii evanghelice. Dar, între învățătura necredinciosului, care supune rațiunea instinctului, și între legea evangheliei care ne ține demnitatea, trebuie ales fără nici o ezitare, aceea ce ne face oameni și nu ne răpește din bunurile date de Dumnezeu. La alegerea aceasta ajungem în mod rațional și liber și Evangelia chiamă la ea tot în acest mod, așa că nu putem fi acuzați de vre-o constrângere și nici nu suntem sclavi ca atunci când cădem pradă poftelor, care, dacă ne stăpânesc, nu mai suntem în stare nici de a judecă limpede nici de a săvârși acte raționale. Și nu vom înlătură credința și morala creștină până a pierde și întrebuințarea dreaptă a rațiunii!

Trebuie a luptă contra încercărilor de a stabili că viața este plăcerea, căci plăcerea este inamicul cel mai mare al vieții, el este rușinea și moartea. Acel care pune ca ideal al vieții plăcerea, nu mai este om, el este o păpușă care joacă cum îi cântă instinctele și supus orbește la tot ce-l degradează: nu mai are viață în el, este ca și mort.

De aci lupta contra unei așa învățături, căci nu voim a transformă o țară viguroasă într'un furnicar hotărît pei-

rei. Incercările acestea duc la stăpânirea viciului și omul vicios este incapabil de orice act util lui, cu atât mai puțin societății și neamului. Viciul este dușmanul cel mai mare a oricărei dezvoltări, el duce cu siguranță la peire.

* * *

Individul ca unul ce nu trăește solitar, aduce cu sine în mijlocul celor cu care trăește tot aceea ce el are. Dacă este bun și virtuos, aduce bunătate și virtute și cheltuește toată energia sa spre binele celor ai săi; cel vicios, prin contact, aduce cangrena viciului și toată viața sa va fi un exemplu rău în familie și în societate. Deci viciul trebuie combătut și stârpit în individ. Nu este bine a ne lăgăna cu nădejdea că vicioșii sunt puțini, că cei buni sunt mulți. Nu. Răul trece cu ușurință dela unul la altul și mai ales acolo unde nu este mediu de rezistență. Cel supus simțurilor și biruit de ele, până să se istovească poate atrage pe alții și aceștia la rândul lor pe alții. Suferința societății va fi mai mare când va vede boala întinsă, ucigătoare. Acțiunea contra principiului nesănătos, arătat mai sus, trebuie să înceapă de îndată, cum de îndată trebuie a vindeca și pe cel căzut victimă a senzualității. Aci trebuie veghearea neadormită a păstorului de suflete, a cărui grijă principală este de a gonii boala din suflete îndată ce o vede.

Și este oare care boală și în societatea noastră. Ea se observă atât prin încercările ce se fac de a pune credința ca ceva nefast pentru înaintarea științei și deci a culturii omului, cât mai ales prin înlăturarea din practica vieții a obligațiilor religioase. Dacă nu pot ridică obiecțiuni contra legii evanghelice, din punct de vedere a preceptelor morale, se silesc a-i luă caracterul de lege dumnezească și a o considera ca produs al minții omenești, ca odată ajunși aci să scoată din ea tot ce-ar stă împotriva traiului

bun, așa cum îl înțeleg ei. De aci lupta contra Bisericii și mai ales contra păstorilor ei, de aci morala laică cu înlăturarea oricărui comandament religios. Așa se explică practica de azi a unora de a nu auzi de religiune și de pomenirile ei, ca în toată libertatea să-si cheltuiască vieța și fără a dà cuivă vr'un răspuns. Ne putem închipui ce-ar fi o societate formată din astfel de oameni, în care virtutea ar fi exclusă, iar patimile ar tronă. Dar, să nu fie! cum zice Sf. Apostol Pavel. Imagina tristă a împărățiilor vechi care s'au dus tocmai din cauza decadenței moravurilor, să trezească totdeauna în noi puterea de rezistență și să ne facă a condamna încă dela început orice tentativă de a ne răpi pacea sufletească, credința în Dumnezeu și apropierea cât mai mult de el, ceea ce ne va face vii și în stare de a fi buni cetățeni, buni creștini, căci adevărata valoare a unui om nu stă în cheltuirea unui quantum cât mai mare de energie, ci în felul cum știe a întrebuiți energia ce este în stare a cheltui. Și, cum am mai spus, nici mintea sănătoasă nu recomandă vieța ca o satisfacere a senzualității.

Dar pentruca boala aceasta să nu ia proporțiile unui flagel trebuie a ne îngriji de a pune cât mai mult în evidență rălele, a ne preocupă neîncetat de combaterea viciului și a infiltra în inimile tuturor dragostea către religiune, singura care dă satisfacție sufletească omului, îl inobilează și-l face un stăpân demn al materiei.

Să arătăm că stăpânirea materiei ne pierde. Să arătăm cum cel stăpânit de ea, nu înțelege nici ce este familia, nici neamul. Să-i punem înainte exemplele triste și îngrijitoare ale satisfacerii pornirilor cariucid orice inițiativă și orice act lăudabil.

Omul lăsat în voia sa, egoist ca și păgânul de altă dată, este departe de a fi capabil de vre-o lucrare utilă, este incapabil de jertfe. Pentru el nu este vieța familiară,

pentru el nu sunt interese superioare, ci singura preocupare este satisfacerea în gradul cel mai mare a poftelor, pe care știe să le ațâțe și să le perfecționeze. Căci ce interes poate avea omul de familie, când toată preocuparea lui este plăcerea pentru el? Ce grijă poate avea el de semenii săi când tot timpul și-l pierde în combinațiuni cât mai josnice dar și cât mai satisfăcătoare patimilor al căror rob este? Pentru astfel de om nu este nimeni decât el,—puțin îl interesează dacă și el se pierde;—unui astfel de om nu-i intră prin minte nici o preocupare nici chiar pentru propagarea speței, ceeace se observă până și la animalele de tot sciul. De aceea și vedem groaza de viața familiară, groaza de obligațiuni sociale. El se pierde și cu el se pierd și alții cari intră în contact cu el. Cu astfel de oameni bolnavi nu poate fi vorba de trăinicie socială, căci societatea pentru ei este atât cât le poate da maximum de plăceri.

De această stare de lucruri scăpăm prin vigilența păstorului de suflete, ajutată de grija ce nu trebuie să lipsească familiei și conducătorilor de toate categoriile.

Acțiunea pentru vindecarea și înlăturarea boalei trebuie îndreptată nu numai asupra celor căzuți în ea, ci și asupra tinerimii, căreia să-i dăm o îngrijire cât mai aleasă.

* * *

La educația tinerimii se cere multă precauțiune și multă prevedere. Un exemplu rău dat, un cuvânt rău pus, pot aduce rele ce cu greu se vindecă. Cu ajutorul dat de Dumnezeu și care se găsește în cărțile sfinte și cu al naturii noastre inteligente vom putea vindecă și pe cei bolnavi și vom reuși a înlătură răul și dela acei cari au căzut într'o viață fără frâu. Este drept că va fi mai greu pentru cel căzut, dar exemplele bogate ale trecutului ne vor îndemnă a stărui cu nădejdea reușitei și cu bucuria ce se face în ceruri pentru un păcătos ce se pocăește. Grija de

a face bine fiului sufletesc căzut patimei oarbe, ne va indica după felul boalei și medicamentul. Invățătura creștină care a scos sclavia din lume, va fi în stare să scape pe omul căzut de sub sclavia patimelor sale, numai acțiunea să fie constantă în vederea scopului celui mare. Consecințele viciului sunt atât de dezastruase în cât nu trebuie a pierde speranța reculegerii în omul căzut, dacă printr'un tratament părintesc i se deschid ochii ca să vadă ce-l așteaptă. Acî pe lângă sfatul personal pot lucra cu eficacitate predicele și cărțile scrise cu dragostea de aproapele și în care să se arate în mod firesc tot ce poate stimula pentru ridicarea moralului omului căzut. Și dacă viciul trebuie urît și combătut cu toată tăria, omul căzut trebuie iubit și din iubire să se facă toate încercările pentru salvarea lui. Iar dragostea ne va arăta cum va fi mai bine spre a scăpa pe fratele nostru de dezastrul viciului. Tot dragostea creștină ne va indica că dacă suntem datori a nu avea nici un contact cu cel vicios, spre a nu se crede încurajat în calea lui cea rea, totuși suntem obligați a ne interesa de el, a-l îngriji și a-i reda starea pe care o pierduse prin întunecimea provocată de patimi.

Aceasta pentru individ spre a-l face capabil de a fi bun cetățean și bun creștin. Îngrijirea de individ aduce cu ea îngrijirea de societate. Și mai ales pentru societate grija trebuie să fie cât mai mare, pentruca nu introducându-se în ea idei și practice greșite să se slăbească și să cadă pradă altor neamuri gata a pune stăpânire la orice moment.

Societatea care se lasă condusă de plăceri nu poate rezista. Să ne amintim d. ex. de Sparta, care în ziua în care s'a lăsat pradă corupțiunii elenice, părăsind vieța sa austeră, a încetat de a mai fi. Și câte alte împărății mari au dispărut tot pentru aceeași cauză! Exemplele acestea sunt dovada vie că dupăcum un individ care nu știe a-și stă-

pâni senzualitatea se pierde, tot așa și o societate. Și de aceea Mântuitorul ca să dea omului putința regenerării, i-a recomandat stăpânia sufletului și a lăsat pentru corpul, care este supus greșelii, taina pocăinței în care mereu să-și amintească de ceea ce greșește, să-i pară rău, să ceară ertare și să înceapă o viață nouă în care să-și stăpânească corpul, să înlăture asalturile patimilor și puterea celui rău. De aceea patimile care vor a lua stăpânire asupra omului sunt lucruri ale spiritului celui rău și pentru combaterea lor stă legea creștină cu toate mijloacele ce are la îndemână. Și priviți cu câtă regularitate trăește și se dezvoltă o societate în care membrii ei stăpânesc corpul și ce rezultate frumoase dă! În astfel de Societate individul este bun cetățean, bun părinte de familie. Aci nu găsim nici indecența din societățile în care comandă patimile, nici libertini, nici declasați.

Datoria păstorilor de suflete este ca să facă a sufla duhul legii creștine peste tot, căci atunci nimic nu va rezista din puterea celui rău. În societatea păgână, în care domniau patimile și care se prăbușește la ivirea creștinismului, eră o ură de moarte contra creștinismului și a reprezentanților ei. Însă duhului binefăcător al noiei legi n'a putut rezista furia păgână. S'a dus întreaga stăpânire a păgânismului și a făcut loc Societății creștine; în locul unei împărății îndrăznețe dar corupte, vine împărăția umilinței și virtuții creștine.

Dar la temelie trebuie să stea frica de Dumnezeu. Frica aceasta, așa cum o înțelege legea creștină, frica fiului de tatăl său, este începutul înțelepciunii. Și de înțelepciune are nevoie omul, spre a ști ce trebuie să facă și de ce să se ferească. Pe această înțelepciune s'o predice păstorii azi ca și cei din trecut și s'o opună înțelepciunii omenești. Și dacă toți se vor însufleți dela izvorul ei, se va înlătura tendința de a pune ca principiu al vieții plăcerea cu urmările ei cele mai triste.

În societățile în care cuvântul lui Dumnezeu nu este ascultat, acolo unde omul se lasă subjugat de plăcerile simțurilor, nu poate fi vorba de propășire. În astfel de societăți totul se petrece după gusturile mai mult sau mai puțin rafinate. Lipsa unor preocupări mai înalte, care nu pot fi gândite nici înțelese de oamenii cari se închină simțurilor, a adus cum am mai spus, ca individul să nu mai pună preț nici pe familie nici pe viața socială. De aci lipsa unei vieți caste și introducerea atâtor rele, între care vom cita adulterul, despre care încă de mult în Franța scriă R. C. Félix: *«Adulterul, iată răul de moarte, introdus în inima familiei pentru moravurile voastre contemporane; adulterul care altă dată, în societatea creștină n'apărea decât ca un fenomen rar, lăsând familiei cea profanată o pată neștearsă și care cade azi pe frunțele celor atât de necinstiți așa că nu poate mișcă nici roșata rușinei.... adulterul, care până aci mergând în umbră, se furișă în azilul castității și zicea, privind în jurul lui: «Sunt singur și nimeni nu mă vede;» și care azi ne mai având necesitate de a căuta taina, nu se mai teme nici de marea zi a publicității nici de scandal. Ei bine așa stare de lucruri, care rezultă din stăpânirea simțurilor ce se observă că încearcă a-și face loc, nu trebuie tolerată într'o societate creștină. Și dacă așa rău s'a văzut, după spusele autorului, acolo în Franța, grija noastră a tuturor trebuie să fie îndreptată spre a stăpâni simțurile și a nu lăsa ca prin indiferență sau o lipsă de educație Societatea să cadă pradă unui viciu așa de crud și așa de păgubitor propășirii sociale.*

*
* * *

În grija păstorilor de suflete va fi, pentru înlăturarea acestor rele, ca prin activitatea lor să se influențeze întocmirile sociale de preceptele legii evanghelice. Căci, dacă prin educație se asigură viitorul tinerimei; dacă prin îngri-

jur. a de cel căzut, se poate aduce îmbunătățirea vieții lui; dacă prin predici și sfaturi se ferește lumea de a cădea victimă stăpâniei simțurilor, nu este mai puțin adevărat că prin întocmirile sociale se va întări și viața ordonată a cetățeanului și cea a Societății.

Intreaga viață a creștinului trebuie să fie condusă de spiritul evanghelic. Creștinul nu poate, dacă este într'adevăr creștin să-și ia de aiurea învățăturile fundamentale pentru viață, pentru buna propășire și pentru ajungerea idealului său: dobândirea vieții de veci. Numai din Evanghelie și prin Evanghelie creștinul poate în mod practic să știe ce este, cât prețuește și în ce direcțiune are să îndrepte activitatea sa. Numai în cuvântul Domnului, care este în Evanghelie, omul găsește învățătura dreaptă despre el și numai prin conducerea vieții după normele evanghelice poate ajunge la fericirea după care tinde atât ca viețuitor pe acest pământ cât și ca ființă superioară cu un rol neasămănat mai mare ca a celorlalte viețuitoare. Și numai prin spiritul evanghelic lucrător în viață, viața socială se îmbogățește și ajunge la maximul de fericire posibil.

În lucrarea sa socială omul trebuie să știe și să voiască: «*Savoir et vouloir, c'est pouvoir, vouloir ne suffit pas*» zice P. Gratry în ale sale «*Méditations inédites*» Dar ca să știe, are nevoie pe lângă puterile sale de ajutor dumnezeesc și de aceea Evanghelia trebuie să fie izvorul din care să-și scoată tot ceea ce 'i este necesar și de folos. Numai prin sine omul nu poate ști ce are de făcut, în urmărirea idealului său, de aceea nu este suficientă simpla voință fără știința ce trebuie să voiască. Dacă însă, întemeiat pe Evanghelie, perfecționându-se din ce în ce cum se recomandă în ea, omul ajunge la cunoștința necesară, atunci poate lucra cu folos real și pentru el și pentru Societate.

Cu cele zise până aci nu gândesc a combate ști-

ința profană nici a îndemna pe cineva să se feriască de ea. De aceea am și zis că pe lângă puterile naturale ale omului, este nevoie de ajutorul de sus. Dar adaug că orice știință, ce ar contrazice învățăturile evanghelice, nu poate fi obiectul preocupărilor adevăratului creștin. Căci, dacă știința profană este rezultatul puterilor omului și numai pentru viața de aci, ea n'are ce căută în domenii ce nu'i aparțin, nici a da rețete ce ies din cadrul preocupărilor ei. Și când legea evanghelică, în vederea scopului ei înalt, își conduce toate poruncile și sfaturile ei pe temeiul credinței în Dumnezeu, este o abatere dela regulele adevăratei științe orice incursiuni în domenii străine. Aceste incursiuni pot produce confuziune și pierderi de energie, dar nu pot duce la deslegarea problemelor de viață ce asigură omenirii un trai mai bun și o înălțare sufletească capabilă de acte mari, dovadă toate încercările făcute în toate timpurile de oameni cari n'au lucrat decât sub impulsunile propriilor lor puteri. Căci, dacă totul s'ar reduce la o stare așa zisă mai bună, dar fără de nici un frâu, care să oprească patimile, rezultatele vor fi detestabile, în luptă stând numai apucăturile firei animalice. Iar o civilizație lipsită de idealul creștin, nu poate duce decât la acte ce se pot schimba în formă, dar în realitate respiră acelaș spirit al stărilor lipsite de cultură. De aceea numai grija de cele pământești fără frâul răspunderii morale, după înțelesul creștin, nu poate da roadele pe care le dă legea evanghelică.

Este drept că într'o bună organizațiune socială toți factorii dau maximul de putere pentruca Societatea să se bucure în cetățenii săi de bunuri cât mai multe și să fie cât mai mult ferit de răle. Și o societate care ajunge aci este demnă de laudă, numai că nu poate ajunge decât prin legea evanghelică, care are la bază dragostea creștină. De aceea cu drept cuvânt acelaș *Gratry* zice: «*Izvorul dure-*

rii printre oameni, plaga arzătoare a inimii noastre, singura plagă centrală și profundă, este ura, îndeferența, izolarea. Inima săracului este ulcerată nu de sărăcia însăși, ci de uitarea fraților săi și de belșugul ce subsistă în fața mizeriei sale... Dacă toți oamenii ar fi uniți, dacă toți oamenii s'ar iubi, lacrimile s'ar usca din toți ochii. Să se citeze o singură durere ce-ar putea subsistă în fața dragostei și pe care dragostea să n'o transforme într'o plăcere destul de mare! Puterea dragostei creștine este nu numai arătată în teorie și în exemplele citate de sfintele noastre cărți, ci este dovedită neîncetat de toate societățile care s'au pătruns de necesitatea și utilitatea ei și s'au folosit de ea. Dragostea aceasta înaltă și covârșitoare n'o găsim în concepția nici a unui popor și de aceea, cum am zis, este de absolută nevoie ca viața noastră s'o conducem de legea evanghelică. În Evanghelie este izvorul a toată viața, din ea trebuie să ne inspirăm în lucrările noastre, cu ea să regenerăm societățile și prin ea vom ajunge la regularea dreaptă și folositoare a raporturilor dintre oameni. Numai cu legea evanghelică vom învinge toate piedicile.

Pentru a ne feri de răle și a ne bucura de bunuri avem nevoie în primul loc de a ști ce este binele și ce este răul. Fără această știință mergem, ca și în trecut, ca și azi în multe societăți, cu teorii unele mai variate ca altele și cu o practică și mai variată, în care vedem mai mult clocoțirea patimilor decât o purtare omenească, în adevăratul înțeles al cuvântului. Numai legea evanghelică ne dă adevărata noțiune despre bine și despre rău și adevăratele explicații asupra acestor noțiuni. Din ea se desprinde cu atâta înălțime de cugetare învățătura marelui apostol al neamurilor: Toate sunt permise, dar nu toate de folos, iar ceea ce este de folos se arată clar și categoric în Evanghelie, căci în ea se spune care este binele pe care omul trebuie să-l doriască și care este răul de care omul trebuie

să se feriască. Iar toate bunurile pământești sunt expuse în jurul binelui celui mai mare: mântuirea sufletului.

Știința va putea arăta și ea, din când în când și cu destule eforturi, care este binele și răul, dar numai după socotelile ei, nici într'un caz nu va găsi ascultare din partea tuturor și peste tot și totdeauna 'i vor fi discutate soluțiunile. Cele omenești se strică de oameni și împotriva comandamentelor izvorâte din simpla judecată omenească, va stă rezistența omului. Totdeauna oamenii vor întreba: Cu ce drept și în numele cui se poruncește? Avem dovezi destul de numeroase că legile făcute de oameni fără altă bază, pe lângă că se schimbă mereu, dar nu desleagă cum se cuvine cestiunile sociale, așa că este lesne de înțeles de ce societățile cele mai culte, în care spiritul legii creștine și poruncile ei sunt trecute cu vederea dau icoana unei stări sociale ce nu surâde de loc. Ce este libertinajul atât de mare, ce sunt sinuciderile atât de frecvente, ce sunt societățile oculte și atâtea și atâtea răle, dacă nu rezultatul unor întocmiri străine Evangheliei și învățăturilor ei? A spune: Aceasta este spre binele tău și în interesul tău; aceasta este contra interesului tău, nu sunt puteri hotărâtoare pentru organizarea unei societăți. În plus, ori cât s'a străduit până azi știința, n'a ajuns la o înțelegere deplină nici în privința datoriei nici a obligației morale. Citească oricine tot ce s'a scris asupra acestor cestiuni de oameni, cari au ignorat legea evanghelică, și se va convinge că n'au unitate de vedere nici ca parte teoretică și principială nici mai ales ca reguli de viață. De aci imposibilitatea vădită a tuturor orândue-lilor ce încearcă a guvernă societatea și a o pune în stare de a lucra în propriul ei interes. Numai legea evanghelică cu dragostea lui Dumnezeu pentru lume și a oamenilor între ei a avut și are forța necesară de a organiza și dezvoltă viața socială dând omului putința de a se folosi de

tot ce i s'a dat ca însușiri omenești și de a se rădică până la idealul cel mai înalt, la unirea sa cu Dumnezeu. Căci mai pre sus de tot ce poate avea ca sumă de bunuri, omul este totdeauna turburat de necesitatea satisfacției lui proprii. Și numai cine este în stare de a i aduce această satisfacție, pacea sufletească, numai acela găsește supunere și ascultare, iar din acestea reiese tot progresul și toată dezvoltarea omenească. În afară de creștinism, omul n'are nici azi, ca și în trecut, decât orgoliul, un orgoliu nedemn de orice înălțare sufletească și care îl face a nu-și cunoaște slăbiciunea, care este unul din principiile legii morale creștine. Nimic din ceea ce este mare, durabil și general nu aparține omului.

* * *

Este lesne de înțeles că, după cele ce am arătat, Știința întemeiată numai pe cunoașterea vieții cu propriile puteri omenești, n'are valoarea pe care voesc să i-o atribue unii organizatori ai ordinii sociale. A recomanda să se facă, ceea ce este spre interesul tău, nu poate, în coliziunea de interese particulare, să stabilească interesul general. Fiecare știe că dacă ar lucra după interesul său, ar atinge interesele altuia și interesele altuia nu se potrivesc nici cu ale sale nici cu ale altora. Într'o societate, întemeiată pe astfel de bază, nu va fi decât o luptă necontenită de interese și o confuziune generală. Cu astfel de norme n'ar mai intra preotul în casa bolnavilor de boale molipsitoare, n'ar mai aduna ofrande pentru alții, căci s'ar îngriji numai de ai săi, n'ar mai face, într'un cuvânt, nici un fel de act de caritate.

Dar chiar, dacă am presupune, că ceea ce se zice interes general, s'ar și înțelege așa, tot n'am putea ajunge să întocmim o organizare socială cu obligațiune și sancțiune morală. Zic, dacă am presupune acest lucru după vederile noastre, nu după știința care afirmă că sociologia

științifică pune la bază interesul general. Căci, dintr'o complexitate de interese particulare este cu neputință omului de a stabili în mod clar și categoric care este interesul general. Știința biologică este făcută de oameni, iar oamenii au înțeles și înțeleg în mod diferit interesul lor, al familiei, al neamului, al omenirii.

Să presupunem că am ajuns la stabilirea interesului și la generalizarea lui: Cine va comandă și în numele cui va comandă supunere? Cine va obliga cu efect sacrificarea interesului meu pentru altul? Și de ce să mă supun la eforturi ce-mi aduc adesea slăbirea puterilor în folosul atâtor elemente ce sunt improprii de a se hrăni și trăi? Și de ce mi-aș expune viața luptând pentru vindecarea atâtor bolnavi și neputincioși, când interesul meu ar fi ca să mă lipsesc cât mai repede de niște elemente inutile? Iată întrebări, puse cu drept cuvânt, și la care știința nu dă deslegare dreaptă și unanimă. Discuțiunile se pot întinde, mândria omului de știință poate găsi câte un răspuns; dar nu cu varietate de răspunsuri se poate întemeia și conduce o societate ce are aspirațiunea de a ajunge la cel mai mare bun posibil pe pământ. Cu ele nu se poate înlătura varietatea intereselor nici a se stabili pacea socială. Nici chiar legile, pe care oamenii le fac pentru bunul mers al societății, nu pot da rezultatele ce ne trebuie pentru buna dezvoltare a unei societăți. Și cine nu știe cât de des se schimbă legile, că ceea ce azi este bun, mâine este rău, și așa mai departe?!

O societate nu poate prospera cu legi care se schimbă în chiar principiile lor de organizare. Ea se poate întemeia și propăși numai cu legi trainice, ce au putere constantă și sancțiune.

Lumea conștientă știe azi, din trecutul cel mai depărtat, că independența rău înțeleasă a omului și care duce, ca și în vechiul păgânism, la divinizarea omului, nu mai

lucrării depinde de aceea a observatorului și de aceea cum spune Evangelia, tot corpul va fi luminat dacă ochiul va fi curat. Nimeni însă nu poate observa mai bine decât acela căruia datorim puterile noastre, decât acela care în dragostea pentru creaturi, ne-a dat tot ce ne poate folosi și ne-a arătat tot de care trebuie a ne feri. Către El trebuie să se ridice sufletele noastre și din cuvintele Lui pe care le găsim în sfânta Sa învățătură să luăm legile pentru întocmirile noastre sociale. Și atunci își dă socoteală omul de puterea sa reală, nu de cea închipuită, atunci devine om și iubește pe om. Altfel stă pe același fundament ca și barbarul, care nu știe decât de el și de viața pământească, negând și măreția omului rezultat al asemănării cu creatorul și puterile celorlalți oameni. Cu învățătura evangheliei își va da seamă exactă și de sine și de aproapele, va prețui cum se cuvine pe Dumnezeu și prin acestea va ști să-și conducă viața sa și pe a altora, pentru că rațiunea faptelor sale nu va mai fi, ca în lumea păgână, puterea; ci, plecând dela adevărul descoperit în sfintele cărți, se va ridică la cunoașterea lui Dumnezeu și a sa, va încerca să se perfecționeze și să perfecționeze ceea ce stă în puterile sale și nu va umblă pe căile orgoliului păgân de a considera totul în el și nimic afară de el și de lumea văzută.

Și când din tot trecutul nostru, toate gloriile omenirii sunt datorite creștinismului, ar fi o crimă contra noastră de a ne depărtă de legea evanghelică și a începe experiențe ce au fost fatale atâtor popoare.

În lucrarea socială pe baza legii evanghelice se poate merge cu siguranța zilei de mâine pe temeiul asigurărilor zilei de ieri. Și scoțându-se adevărurile sfinte cu puterea sancțiunii morale, se va înrăuri cu succes asupra întregii organizări sociale. Evangelia care declară pe toți fii ai aceluiaș Dumnezeu, deci egali între ei; evangelia care a

adus libertatea și frăția între oameni nu poate fi discutată în fața acestor adevăruri pentru care lumea necreștină tindea dar nu le putuse introduce și suferea după urmele neputinței ei. Biserica cu păstorii ei, scumpi Țării pentru trecutul lor ca și pentru prezent a avut și are o înrâurire considerabilă la prefacerea în bine a Societății, la progresul ei constant. Păstorii știu ce tezaur conține Evangelia și pot lucra cu folos pentru ca din acest tezaur să se hrănească toate sufletele ca să se îndeplinească lucrarea cea înaltă a mântuirii. Ei vor ști în totdeauna să scoată în relief fiecare învățătură și s'o pună cu adevărata ei valoare și cu însemnătatea urmărilor ei. De aceea, în această revistă îndreptată către păstorii sufletești scriu acestea pentru că și la noi—ca și aiurea—se frământă și se plămădesc diferite idei, pornite din nevoile sociale și îndreptate pentru satisfacerea lor. Și dacă legile evangelice vor fi puse prin ei la bazele oricărei lucrări, atunci se asigură și pentru viitor o organizare socială, tare și puternică.

Dar ca societatea, în adevăr, să prospereze trebuie nu numai a fi întemeiată pe învățături evangelice ci să caute în mod constant ca învățăturile acestea să străbată din ce în ce mai mult în toată firea cetățenilor, să se facă una cu ființa lor, ca să nu fie vorba numai de placarde ci de punerea în practică a învățăturilor. Cu regrete asupra prezentului, cu încriminări asupra trecutului, cu vrăjmășie asupra oamenilor nu se pune în lucrare legea creștină. Și fac o lucrare rea și cu urmări și mai rele acei cari răscolesc patimile și aduc lupta între oameni răpînd creștinismului tocmai sublimitatea dragostei evangelice. O astfel de lucrare în loc să mențină trăinicia temeliiilor creștine, o surpă și primejduște orice întocmire socială, sdruncinând societatea și intronând în locul legii blânde a bunului Mântuitor, o luptă fratricidă ce ne duce cu tot timpul de cultură a atâtor secole, la vremuri rele asemănă-

toare aceluia de pe timpurile când omenirea eră lipsită de binefacerile creștinismului.

Cu acestea nu intenționez a înlătura necesitatea și utilitatea căutării cauzelor relelor din societate și combaterea lor. Nu! Trebuie în orice moment a ne da seamă de cauzele care împiedică Societatea dela bine, cauzele relelor din lume și a stăruii la înlăturarea lor. Dar această lucrare trebuie să se facă, după învățătura evanghelică, cu dorința de a aduce bine și a face ca lumea să se conducă în viață de spiritul adevărului și a dreptății creștine. Altfel, în locul unei îndreptări, ne pomenim cu o răzvrătire și mai mare a patimilor și cu pierderea a orice speranță de îndreptare. În direcția unei lucrări prudente și bine chibzuite spre luminarea și îndreptarea tuturor trebuie să lucreze Biserica. Numai ea se poate oricând desbrăca de vanitate și răutate și cu haina umilinței și a dragostei creștine reușește oricând la întronarea în societate a direcțiunii sănătoase, care preface în bun tot ce este rău. Drept că este foarte grea și anevoioasă lucrarea aceasta, dar tocmai de aceea Mântuitorul prin lucrarea și învățăturile sale ca și prin puterea dată urmașilor săi a lăsat sfânta sa învățătură și sacerdoțiul cărora se datorește toată lucrarea de prefacere în bine a societăților omenești. Și tocmai de aceea preotul, tată al poporului, educat și destinat pentru o lucrare pe care n'o poate face altul, se desbracă de tot ce este contrar doctrinei și servește și prin persoana sa și prin activitatea sa ca exemplu viu de îndreptare în lume. Pentru el nu este clipă în care să nu se gândească la binele fiilor sufletești și nu este moment însemnat în viața socială care să nu fie întrebuintat pentru buna stare socială a lor. Să ne amintim la noi fără a ne duce aiurea de nenorocirile anului 1907 și în care preoțimea noastră a dat dovadă de cel mai mare interes, iar de atunci n'a trecut o zi fără ca cu sprijinul factorilor sociali să nu lu-

ceze pentru înlăturarea cauzelor unor așa evenimente triste și periculoase cum și pentru asigurarea unei stări sociale de ordine și de prosperare socială.

Greutatea dar a lucrării sociale se înlătură printr'o stăruință constantă și prin punerea în practică a legii evanghelice singura ce este în stare a aduce și legătura între oameni pentru buna lor dezvoltare. Căci dacă, cum arătăm chiar din primele rânduri ale acestei expuneri, nici o putere omenească nu este în stare a aduce pacea între oameni ori a'i conduce pe aceștia cu siguranță și cunoștință la întocmirea societății și buna ei dezvoltare; atunci pe temelia evangheliei trebuie să înființăm Societatea și s'o călăuzim în orice moment dacă voim să ajungem la rezultate satisfăcătoare.

La îndeplinirea idealului creștin trebuie a ne însufleți și lucra numai după poruncile evanghelice. Ori câte greutateți am găsi în cale, provenite dela deosebiriile dintre oameni, acele greutateți vor dispărea și vom reuși a avea o societate bine întocmită, dacă vom stăruii de a face ca să domnească pe pământ dreptatea creștină. Și dreptatea va domni dacă vom ține seamă de ceea ce este omul și ce scop înalt are cum și de drepturile și datoriile ce i le dă chiar ființa sa și de acelea ce i le recunoaște și la care-l obligă legea creștină. Principiul de a nu lua ceea ce nu este al tău și de a da fiecăruia ceea ce este al său va fi linia de purtare în regularea vieții sociale cu practicarea poruncii creștine de a iubi pe aproapele ca pe noi înșiși și de a nu urâ pe vrăjmași. Cu această linie de purtare, care trebuie să fie la baza organizației sociale, să avem siguranța că vom reuși a învinge toate inegalitățile naturale dintre noi, a îmblânzi toate asperitățile și a trăi încununându se viața noastră așa cum prevede Mântuitorul pentru slugile cele bune și credincioase.

Boroianu.

CULTUL IN GENERE ȘI CULTUL CREȘTIN.

Omul, dela început, a simțit nevoia d'ași manifestă prin semne văzute conștiința sa religioasă, adică credința sa în Dumnezeu, or care a fost divinitatea căreia s'a închinat, sau pe care o adoră, într'un chip sau altul. Conștiința sa religioasă, credința tainică și misterioasă ce o aveà în sufletul și inima sa despre Dumnezeu, cum și starea sau raportul său către el, toate aceste dorinți, *abstracte și nevăzute*, ale sufletului său, el a voit totdeauna să le învedereze și să le întrupeze în afară, prin semne văzute. Această învederare și întrupare concretă, prin semne văzute, a credinței celei abstracte și nevăzute, pe care omul o are și este conștient despre ea, într'un chip sau altul, și într'un grad de pătrundere sufletească, mai mare sau mai mică, *este aceea ce se chiamă cult*, ori cum ar fi și ori din ce ar constă el.

* * *

Cultul dar este semnul văzut al credinței abstracte și nevăzute a omului. Formele sale, oricari ar fi și orice ar cuprinde, n'au alt scop, decât să învedereze și să dovedească existența acestor credințe, existența conștiinței religioase a omului. Iar omul, la rândul său, luând parte la cult, ori în ce chip ar face aceasta, el mărturisește astfel și adeverește, pe deoparte necesitatea cultului, iar pe de alta, scopul pentru care este orânduit el. Prin partici-

parea sa, el dovedește că consideră cultul și aceea ce el cuprinde, ca o necesitate a sufletului său, care îl îndeamnă, în adevăr, ca să facă o manifestare văzută a credinței și conștiinței sale religioase. De aci rezultă că formele din cari constă cultul, fiind expresiunea credinței, au darul și puterea ca să arate și să facă tutulor cunoscută însăși credința și religiunea ce le prescrie și le impune. Iar când formele cultului constau din prescripțiuni precise și bine determinate, atunci au puterea de a învederă cu atâta precisiune credința și religiunea din care decurg, în cât aceasta se poate ceti în ele, cu cea mai mare înlesnire ca într'o oglindă de ori și cine. Mai mult chiar formele hotărîte ale cultului, când sunt studiate și pricepute după rostul și legătura lor cu religiunea ce le prescrie, ne pune, în pozițiune a cunoaște însăși natura caracterul, ba chiar valoarea și însemnătatea religiuneice o represint.

* * *

Intre credința tainică a omului, pe care el o are în sufletul său, sau între aceea ce el crede și voește a mărturisi despre Dumnezeu, și între cultul a căruia necesitate o simte și se simte dator a luă parte la el, este iarăși o legătură tainică. Ea constă din îndemnul lăuntric pe care îl simte credinciosul spre a învederă, prin actele ce compun cultul, credința și conștiința sa religioasă. ~

Indemnul acesta trebuie nutrit și cultivat. El formând legătura care este și trebuie să fie între credința omului și cultul la care este îndemnat de nevoile sale sufletești, acest îndemn manifestat în cult, contribuie ca să întărească și să facă vie și lucrătoare în sufletul credinciosului credința și conștiința sa religioasă. El face ca religiunea ce o are omul să o cunoască toți, căci prin practicele sale religioase, dovedește tutulor religiositatea sa. Din contra; întreruperea sau lipsa ei acestei legături, aducând cu sine

lângezirea, ca să nu zic răcirea sau înstrăinarea sufletului celui credincios de cultul credinței sale, credința sa însăși lângezește și devine o credință moartă; iar omul se depărtează din ce în ce mai mult de Dumnezeu.

Legătura credinței cu cultul trebuie să fie continuă și neîntreruptă; pentru că dacă cultul exprimă religiositatea credinciosului și are puterea de a întrupa și învedera credința sa, până într'atâta, în cât, în el să se poată ceti însăși credința sa, atunci netăgăduit că acolo unde cultul nu este, sau se află în păraginire, ce credință, ce religiositate și ce semne dau credincioșii acelei religii despre credința lor? Oricum s'ar lua și s'ar judeca lucrurile, acolo unde credincioșii nu se îndeletnicesc cu acte de pietate religioasă, acolo unde ei nu'și manifestă prin cult credința lor, ea, sau lipsește, sau este cu desăvârșire slăbită și păraginită în sufletul lor. Netăgăduit. Cel ce nu'și manifestă în nici un chip pietatea și religiositatea sa, credința pe care zice că o are, unul ca acesta, întru nimic nu se deosebete de sceptici și necredincioși.

* * *

Intre credința cea nevăzută a omului și între cult, ca manifestare externă a credinței, există dar și trebuie să existe o legătură. Ea este singura care dovedește existența credinței și dă ființă și subsistență cultului.

De această legătură care învederează credința și o întrupează în cult, trebuie a se ține totdeauna seamă. Pentru aceasta ori când este vorba de cult, dacă voim a ne da seama de el și a-l cunoaște, niciodată nu trebuie luat și judecat izolat și independent, ci totdeauna în legătură cu credința și religiunea ce-l impune sau din care decurge.

Cultul și tot ce el cuprinde niciodată nu trebuie a fi desbrăcat de ideea religioasă ce o reprezintă; niciodată

nu trebuie a fi izolat de legătura ce o are cu credința din care decurge, nici odată izolat de religiunea ce-l prescrie. Numai în legătură cu acestea, el are un sens și înțeles. Numai în legătură cu aceste formule și tot ce el cuprinde înseamnă ceva și întrupează, anume noțiuni și idei religioase. Almintrelea, neținându-se seamă de acestea, totul pare inexplicabil. Totul pare a nu avea nici o rațiune; ba chiar multe lucruri par absurde!

Tot sensul cultului este strâns legat de ideea tainică a credinței și religiunii din care decurge. Numai în legătură cu acestea sensul și înțelesul său devine clar, și se poate judeca despre valoarea și însemnătatea actelor ce le cuprinde. Singură această legătură, lămurește totul.

Pentru aceasta numai celce cunoaște legătura cultului și a formelor sale cu ideea tainică ce o reprezintă, numai acela cunoaște tot adevărul despre cult, își dă seamă despre el, găsește rațiunea ce-l impune, și justifică formele ce le cuprinde.

Mai mult chiar, cunoștința sa, când astfel privește și examinează cultul, devine complectă din toate punctele de privire. Celce cunoaște natura intimă și ființa însăși a cultului, își dă seamă și apreciază ce înseamnă el în viața religioasă și pioasă a credincioșilor. Unul ca acesta își explică pentruce religiunea și credința, or care ar fi, a fost nedespărțită de cult; căci singur cultul este care o arată și o învederează; singur el dovedește că există și se află în sufletul omului credința.

* * *

Astfel privit și examinat cultul se explică pentru ce el a fost și este totdeauna nedespărțit de credințele religioase ale omului. Omul a simțit totdeauna nevoia ca să-și arate în afară, și să întrupeze prin semne văzute credința tainică a sufletului său. Dar astfel fiind lucrul,

deaci rezultă că cultul este act de mare însemnătate și de cea mai mare iportanță pentru credință și religiune și pentru cel ce crede în Dumnezeu. Dacă credința este cel mai nobil sentiment al spiritului, și cultul vine să concretizeze și să invedereze acest sentiment nobil, credința, se înțelege dela sine însemnătatea și iportanța sa, atât pentru ceea ce întrupează, cât și pentru satisfacerea nevoilor sufletești ale omului credincios, care voește a adeveri credința, care îi stăpânește cugetul, inima și intelectul; credința care îi stăpânește întreaga sa ființă. Iar când semnul văzut al credinței, când cultul și formele sale sunt prin natura lor și ele nobile și înălțătoare, constau din imne cu cōprins moral și îndemănătoare la tot lucrul bun și de folos, din cântări de laudă și mulțumire către Dumnezeu, din rugăciuni spirituale și cereri pentru tot ce înălță spiritul și indeamnă la virtute și fapte bune, atunci fiecare înțelege că un astfel de cult este cu desăvârșire demn și înălțător pentru om, căci îi nobilează sufletul și îl face imagină demnă de imitat în fața semenilor săi.

* * *

Acestea zise despre cult și raportul său cu credința și religiunea, privesc cultul în genere. Se pot zice despre orice cult, al oricărei religiuni. Ele sunt descrieri și trasuri generale, așa în cât în ele nu este vorba despre descrierea sau examinarea unui anume cult al unei religiuni știute și determinate.

Iar pentru a încheia această parte generală privitoare pe cult, adăogăm un cuvânt asupra originii sau vechimei ce o are în vieța religioasă a omenirei, deși aceasta reese întru câtvă din cele desvoltate, și reese anume din raportul său către credință și religiunea pe cari le reprezintă și le întrupează, spre a fi învederate și cunoscute de toți.

* * *

Cât privește origina și vechimea cultului, cele dintâiu și cele mai certe date ce avem, sunt din istoria Vechiului Testament. Iar din celece se relatează aci, aflăm că cultul este tot așa de vechiu ca și omul. Iși urcă origina până la primii oameni, căci îl vedem chiar la fiii lui Adam¹⁾ cari desigur au învățat aceasta dela tatăl lor.

Dacă voim a ne dà seamă despre desvoltările și diferitele sale manifestări, în diferitele religiuni și credințe ale omului, se observă că el a întrupat după chip și asemănare diferitele credințe și diferitele sentimente pioase și religioase de cari spiritul credincioșilor erau coprinse. A fost o imagine pe cât se poate de fidelă a acestor credințe și sentimente pioase.

Astfel îl vedem constând din sacrificii de tot felul aduse zeilor; din tot felul de acte și daruri; sub care se citea ceva tainic din credința celor ce le ofereau; constă din imne tot felul de cântări; di rugăciuni, di mărturisiri etc. Iar în toate se vede și se citește sentimentele pioase ale credinciosului; se citește credința sa, pe care voește a o învederă în fața divinității, căreia îi aduce jertfa, darul, rugăciunea, cu un cuvânt cultul său. Se mai observă și dorința credinciosului de a mulțumi divinitatea, de a o îmbună și împlânzi, cum și ideia de a-i cere ertare și de a se împacă cu ea, omul cel greșit și păcătos.

* * *

Omul dar simțind nevoia de a exprima în afară aceeace simte, și de a spune aceeace cugetă, s'a simțit nevoiă ca credința și religiunea să se manifeste prin forme externe, care, pe deoparte să întrupeze sentimentele religioase ale

¹⁾ Comp. Geneza IV, 3 și următoarele.

omului, iar pe de alta să unească pe credincioși la o altă, pentru a-și manifesta și învedera credința lor.

Aceasta este rațiunea pentru care, dela început, s'au văzut jertfelnice și temple, simboluri și sacrificii, imne și ceremonii; iar toate acestea formând cultul, au fost și sunt nedeslipite de credințele religioase ale oamenilor, nedeslipite de religiune. Necesitatea lor s'a simțit așa de justificată în cât, istoria este martoră spre a ne spune că ori unde a fost credință și pietate, acolo și altare și jertfelnice. Iar unii merg până acolo, întru susținerea formelor văzute ale credinței, în cât ei fac următoarea comparațiune, și zic: *Raportul lor către sentimentele religioase ale omului, este acelaș cu al semnelor scrise, către cugetarea sa*¹⁾.

*
* * *

Necesitatea aceasta fiind dreaptă și rațională și recunoscută ca o nevoie sufletească a credinciosului, cultul a fost admis și în Biserica lui Iisus Christos. Mântuitorul însuși l a practicat în viața sa. Și El Insuși l-a binecuvântat și l-a așezat în Biserica sa.

Dar aci cultul, ca și credința fiind *descoperire și așezare dumnezeiască*, n'are nimic comun cu tot ce a fost în omenire până la aparițiunea luminei evanghelice. Precum omul, în ceea ce privește credința, a dobândit și a văzut prin Iisus Christos, lumina cea adevărată și *a cunoscut pre Dumnezeu*²⁾, tot astfel prin Iisus Christos a învățat că, Duh fiind Dumnezeu, ceice se închină lui, se cade a i se închină cu Duhul și cu adevărul³⁾.

În creștinism, raportul omului către Dumnezeu, este ra-

¹⁾ Comp. Aug. Nicolau, *Meditațiuni filozofice*, tom. II, pag. 450 și următ.

²⁾ Comp. Ioan I, 18; comp. de asemenea și cuvintele dela finele sf. liturgii, când se zice: *Văzut-am lumina cea adevărată.....*

³⁾ Comp. Ioan IV, 24.

port de înfiere. Este legătura omului cu Dumnezeu, ca Tată ceresc, Creator și Providențiatorul lumii; legătură care prin întruparea Cuvântului lui Dumnezeu și sălășluirea lui între noi, a devenit legătura *dreaptă și adevărată, strânsă și simțită de toți oamenii*, cari am văzut și vedem întru toate mărirea lui, mărire ca a Fiului, unul născut din Tatăl, plin de dar și de adevăr¹⁾.

Pentru aceasta cultul întemeiat pe credința descoperită oamenilor de Cuvântul lui Dumnezeu, întrupat pentru a noastră mântuire, el ca manifestare și întrupare a acestei credințe, se prezintă cu caracter dumnezeesc. Se prezintă ca tipul cultului desăvârșit, având înțeles și putere lucrătoare în inima și sufletul credincioșilor, cum n'a avut, nici odată, nici un cult în lume.

El este un cult rațional. Corespunde tuturilor nevoilor sufletești ale omului. Îi încălzește inima; îi liniștește sufletul și conștiința; îl înalță sufletește și îl întărește în credință. El îmbrățișează toată ființa omului, și corespunde cu adevărat tuturilor nevoilor sale sufletești, fie că acestea ar fi momente de expansiune sufletească de bucurie, fie că ar fi de întristare și nenorocire.

* * *

Dar dacă în genere cultul reprezintă credința, acest adevăr se invederează în toată plenitudinea sa în cultul religiunii creștine. Dacă Sf. Apostol Pavel, zice în epistola sa către Ebrei, că întreg vechiul Testament se poate socoti ca o lungă și variată profeție, în care dela început și până la sfârșit se citește Messia Christos²⁾, noi putem aplică cuvintele sale la cultul Bisericii creștine. Și putem cu îndrăzneală să zicem că în el, dela început și până la sfârșit, și în toate formele și manifestațiunile sale, se citește sfânta credință a revelațiunii evanghelice, se citește

1) Comp. Ioan I, 14.

2) Comp. Ebrei I, și următoarele.

marele mister al credinței, așa precum ne învață acelaș sfânt apostol Pavel, în epistola sa către Timotei, când cântă și zice: «Mare este cu adevărat taina creștinătății. «Dumnezeu s'a arătat în trup; s'a îndreptat în Duhul; s'a «văzut de îngeri; s'a propovăduit întru neamuri; s'a cre-
«zut în lume; s'a înălțat întru slavă»¹⁾).

*
* *

În adevăr. Cultul creștin întrupează și reprezintă în totul, prin tot ce el cuprinde sfânta noastră credință, și o arată ca credință vie și lucrătoare, și o reprezintă, pe deoparte ca o învățătură pioasă și religioasă din partea Bisericii, care-l impune; iar pe de alta, ca o manifestare pioasă și religioasă, din partea credincioșilor. El întrupează în modul cel mai eloquent și în acelaș timp cel mai desăvârșit, întregul edificiu al credinței, pe care bărbații cei sfinți, însuflețiți de căldura credinței, au cântat'o în tot felul și chipul, pentru edificarea sufletească a credincioșilor. Și fructul acestei expansiuni a pietății și religiosității, cum și al căldurei lor către credință, sunt ceea ce compune și îmbracă toate formele cultului. Așa încât se poate cu drept cuvânt zice: că dacă credința creștină se citește și se învață din cărțile ei de învățătură dogmatică și morală, din cari nu o pot cunoaște decât foarte puțini, ea tot așa de bine, ba încă în mod mult mai luminos, și cu mai multă înlesnire se poate ceti de toți în cult. Cultul are încă și prerogativa, că în el credinciosul citește credința spre mai mare folosință și mângâiere sufletească.

Și cu drept cuvânt. Cultul, fie el public sau privat este totdeauna didactic și instructiv pentru toți credincioșii, fie ei cunăscători sau chiar necunăscători desăvârșiți întru ale credinței lor. El este mai instructiv decât orice carte, și cel mai eficace întru a învăța, dar mai vârtos întru a edifica și întări pe credincioși în pietate și religiozitate, scopul final al credinței.

¹⁾ I Timot. III, 16.

În Biserică tot ce se săvârșește, nu este decât cea mai frumoasă și eloquentă interpretare practică și vădit foloșitoare a tuturilor adevărilor abstracte și nevăzute ce formează credința și convingerea celui ce crede. El este cea mai sublimă predică, în care creștinul credincios poate ceti totdeauna, cu cea mai mare înlesnire credința ce o are, și poate în tot chipul, după nevoia ce o simte în sufletul său, să se edifice moralmente.

În Biserică toate rugăciunile, cântările, imnele de laudă și mulțumire ce se aduc lui Dumnezeu, pentru a învedera credința și convingerea credincioșilor, precum și toate ceremoniile ce se săvârșesc, sunt mijlocele cele mai potrivite pentru a învăța pe credincioși coprinsul întreg al credinței, și a-i întări în acelaș timp în convingerile lor și a se întări în ele, ca să se folosească în toate mișcărilor vieții lor. Și mijlocul acesta este cunoscut și recunoscut, nu numai ca cel mai eficace, și cel mai practic, dar se adeverește în acelaș timp *cel mdi potrivit pentru toți credincioșii*, de ori ce treaptă și pozițiune socială; căci pre toți îi unește, fără a se simți vreunul jicnit în ceva. El se vede totdeodată a fi cel mai nobil și înălțător pentru om, pentrucă în cultul creștin credinciosul vede și cetește, *tot ce este curat și sfânt; tot ce este bun și de folos* pentru el trupește și sufletește, atât în viața de toate zilele, cât și pentru ceea ce dorește sufletul său. Cu un cuvânt credinciosul află în cultul creștin *toată puterea credinței sale, tot ce poate să-i înobileze sufletul și să îi regenereze moralmente întreaga sa ființă.*¹⁾

Drag. Demetrescu.

(Va urma.)

¹⁾ Comp. Aug. Nicolau Meditațiuni filozofice locul citat.

NOTE ȘI IMPRESIUNI DE CĂLĂTORIE IN ARDEAL.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 7).

Banca Albină. Este una dintre organizațiile cele mai puternice de acest soi din tot Ardealul. Ea își desfășoară marea local pe aceeași stradă cu seminarul, Palatul Metropolitan, Catedrala, Librăria arhidiecezană și Consistoriul pe care le-am vizitat de-a rândul. Conducătorul acestei instituții este încercatul bătrân Partenie Cosma. Prietenul Ghibu îmi lămurește că este foarte însemnată în mișcarea economică și culturală din părțile acestea.

Palatul Asociațiunii, este una dintre cele mai impunătoare clădiri. În curând își va serba 50 de ani de la înființare. Îl cercetăm cu deamănuntul: jos unde se află «Biblioteca» scoasă de asociație și care se desface membrilor în mii de volume apoi biblioteca propriu zisă, o sală unde pe basouri în lemn se înșiră frumoase colecții de numismatică, în parterele de sus: frumoasa sală de festivități, unde și Sinodul și-a ținut în acest an conferințele, apoi

Muzeul Etnografic, destul de interesant, care întrunește în 2—3 încăperi secțiuni felurite: de tablouri picturale dintre cari unele mai noi; de artă veche bisericească (icoane, cruci, potire, etc.); o secțiune de armură veche

de metal; apoi ceranică. Secțiunea țărănească unde poți avea o oglindă adevărată a portului nostru național, din toate ținuturile de peste munți, este destul de îngrijit și variat, ba ar putea chiar să fie și mai bogat șirul acela de păpuși, împodobit cu cămăși și fote (miniaturi) unde abundă așa de minunat motivele românești. Vedem chiar o mică înjghebare de casă țărănească, cu paturi de lemn în paente—pe care sunt încrustate sculpturi primitive—apoi lăzi, cuere și toate rosturile de cusături și țesături, care deosibesc un sălaș de țară (perne, prosoape etc). Într'odae sunt obiecte de manufactură rustică, lucrate mai ales în lemn cu un deosebit gust: buhae, coșnițe, cruci, bastoane, ghioage, războae, joagăre, unelte pentru minerit, miniaturi de mori, stâne, etc.

În deosebi furcile țărănești pentru tors sunt o colecție de cel mai fin simț artistic, cu proeminențele acelea care susțin fuiorul de lână, meșteșugit sucite în toate chipurile, și cu înflorăturile în lemn așa de bogate, care se văd și aiurea pe colecții de bețe, de fluere etc,

Se văd aci și lucrări de pioasă amintire istorică ca: ușa dela Casa lui Horie, frumosul fluer al lui Avram Iancu, ce-i servise și de băț, etc.

Școala de fete românească, a căruia supraveghere o are tot «Asociația» se află aci în dependențele aceluiaș, palat. Este equivalentă cu gimnaziul, având și cursuri de specializare pentru liceu. Școala aceasta are internat, unde fetițele primesc cea mai aleasă educațiune și unde menajul, — această practică pentru vieața casnică, — se face cu o îngrijire uimitoare. D-na Directoare ne conduce în sălile de meditație, apoi de curs, ascultând chiar o lecțiune de canto, cu acompaniament de pian. Se execută «Sontags-Morgen» din Mendelsohn, cu o regulată și precisă înțelegere. Vedem dormitoarele de o curățenie riguroasă, apoi sofrageria și bucătăria, lângă care într'odae

se înșiruesc pe polițe conserve și compoturi de tot soiul lucrate chiar aci de eleve și rânduite cu multă chibzuială și spirit de ordine. Această școală este așa de priceput condusă, că la noi aproape nu avem una de faima acesteia, și nu va miră pe nimeni dacă cercetând cataloagele de clasă va găsi într'insele și numele atâtor românce din județele noastre, până chiar și din București, care merg să capete aci o aliasă educațiune¹⁾.

Regret că n'am putut vedeà cu acest prilej și *școala industrială*.

Intre mișcările culturale mai puternice, cu caracter românesc ale Sibiului, se pot considerà cele grupate în jurul «Revistei Teologice»,—condusă de inimosul tânăr Dr. Nicolae Bălan, profesor Seminarial, care caută să alimenteze snfletește, și, pe această cale, generația nouă de teologi, dela care se așteaptă o muncă mai înțelegătoare,—și în jurul Revistei «Luceafărul», care a cucerit publicului românesc de peste munți prin scrisul unor reale talente ca Goga, Agârbiceanu, etc.

Mercuri 27 Aprilie 1912.

Pornesc cu trenul de 8 dimineața.

Spre Selîște, unde vreau să poposesc puțin, spre a vedeà și cercetă unul din cele mai cuprinse salașe românești și cele mai curate de atingerea străinismului. Aerul neîmbâcsit încă de încropeala unei zile ce se anunță a fi destul de călduroasă, aduce unde de răcoare dinspre clina munților, din Regiunea Sibiului, pe al căror cadru se conturează și orașul rămas în urmă. Trecem prin *Turnișor* (gară). Satul își desvelește casele acoperite cu țiglă și pe cât se pare foarte dese, adevărate baricade în mijlocul câmpului cu lanuri verzi, ce rîd în soare. Ici,

¹⁾ Directoare este D-na Elena Pătrașcu.-

colo prin imasuri, cioporul de vaci pășunează tihnit în bogăția de verdeață.

Alte sate se văd de lături printre salcâmiș și pomet: sunt toate cuprinsuri românești, cu bune rosturi de gospodărie.

Deși fugar, din goana trenului, nu poți avea fidel icoana lor, o ghicești toțuși, după chipul de croială al caselor, după chibzuiala pometurilor, arăturilor, holdelor de grâu, livezilor de fân și rapiță—adevărate covoare la drumul mare. Gândul ți se furișează numai de cât la sărăcăcioasele gospodării din multele noastre sate—cu colibe acoperite de stuf, cu ferestre mici lipite cu hârtie îngălbanită de vreme, adevărați ochi de bolnav ce caută a jale dintr'un organism prăpădit de vieață. Și totuși n'ai văzut din treacăt satele acestea norocite de Dumnezeu.

Au trecut *Cârștianul* (care nu este numai românesc), *Orlatul*¹⁾, satul prozatorului nostru de frunte I. Agârbiceanu, apoi privirea ca într'un ochian a prins din fugă: *Cacova*, *Săcelul*, *Valea*, sate românești cu priveliști încântătoare.

Seliștea. (ungurii scriu Szelistye), localitate curat românească. Căruțașul, un țăran vioi, mă duce pe 3 pițule (60 fileri—bani). Calea către sat este străjuită și pe o parte și pe alta de tei tineri, cu miros îmbătător. Dai cu ochii de râul Verzui ce vine dinspre Tilișca și se scurge de vale. Casele bătrânești, cu coperișul țuguiat, cu porți de lemn puternice cuprinse între pereți de zid—ce acoper privirea spre curte—se ivesc, adesea unele lângă altele, lipite aproape, deavalma cu cele de nou zidite, după stilul orășenesc, Seliștea fiind ea însăși un orășel în toată puterea

¹⁾ În itinerarul meu stabilisem să mă opresc aci, spre a-mi da seama de vieața sufletească a acestui colț, unde păstorește cea mai senină figură de apostol ce este părintele Agârbiceanu. Am fost nenorocos însă și nu m'am oprit fiind informat că părintele Agârbiceanu tocmai se află la Sibiu; iar la înapoere s'au ivit alte greutateți cari m'au oprit să-mi îndeplinesc planul.

cuvântului, deși se prenumără cu modestie printre sate. Se văd și câteva vile. Inșă adevărata priveliște a acestui sat cuprins, cu bogate ogrăzi de pruni și meri,—închise în blanele ce aleargă deacurmezișul pe stâlpii prinși în pământ din distanță în distanță—ne desfășură privirei în toată splendoarea sa, numai acolo sus, de pe dealul numit *Netedul*¹⁾, la ale cărui poale se respiră satul cu cele trei biserici ale sale.

Colegul Borcea, doctor teolog și preot al satului, mă conduce cu o rară bunăvoință peste tot²⁾. Vedem *biserica unde slujește sfinția sa*. E aci în partea mai de mijloc a satului. Este de prin 1780, de pe timpul lui Iosif II, fiind sfințită de însăși *Episcopul Ghedeon Nichitici*, vechiul episcop al neuniților.

Vechea pictură se păstrează în tindă și ici colo pe pereții exteriori, pe unde spoiala cu var nu a atins figurile. Arhitectonica împreunează stilul bizantin cu forma crucei, dar cu turnul cel mare alipit după chipul săsesc—ce de altminterea nu e lucru puțin obicinuit în Ardeal. Brâul și fridele nu lipsesc.

În cuprinzătoarea biserică, cu locuri rezervate—pentru bătrâni deoparte, pentru tineri de alta, femeile stând și ele în locul de către intrare—singură tâmpla cu pictura modernizată face o notă mai deosebitoare.

În cimitirul de alături, își doarme somnul de veci mo-

¹⁾ Aci străjue în păduriș, fosta mănăstire de călugări dela „*Fântâna Folți*”—așa e poreclită—unde se îndreptează des curioșii vizitatori din satele de prin prejur. În ziua de Sf. Gheorghe se face în sf. locaș, serviciu de către preoții Seliștei, pentru norodul numeros ce se îmbuljește, în deosebi mulți bolnavi și nevoiași, ca să capete duh de tămăduire și întrarmare, căci e renumit locul și apa din acest deal—zice-se pentru puterea lor miraculoasă.

²⁾ Ca și la Rășinari, și ca în foarte multe părți ale Ardealului D-nul Iorga a fost și aci, văzând și sat și biserici și dându-ne pagini de o minunată putere de descriție în care se îmbină așa de firesc frumosul cu adevărul istoric. (Vezi op. cit. pag. 168—172).

șul colegului Borcia: răposatul protopop Borcia, care eră foarte iubit de selișteni și a căruia prohodire a ținut s'o facă chiar fericitul Mitropolit Andreiu Șaguna.

Locuitorii s'au nevoit să păstreze legătura cu trecutul, alegând în deobște urmaș din neamul său la această biserică. E un exemplu de îndueșetoare iubire pentru conducătorul lor sufletesc.

Vedem *Biserica, în stil Gotic*, dinspre marginea de răsărit-miazăzi, unde slujește părintele Ștefla, pe care l-am vizitat. Această zidire este de prin 1874—1880, cu boltele-i lăuntrice în formă de cruce de stea, e spațioasă și plină de lumină.

Apoi: *Biserica din »Gruiu»* (spre dealul *Netedul*), cu cimitirul resfrânt pe pajiște, cu cruci înalte, boite cu albastrul tinerețelor ofilite de curând, ori mărunte și mohorite ca și vremurile bătrâne când satul își prizărea aci, împreajmă, primele căsuțe ale celor dintâiu așezări și când n'aveau alt loc de îngropăciune.

Este aci și un retras colț de pacinică sihăstrie, unde își deapănă bărrânețea câteva femei sărace, în scundele locuințe ce servesc de azil. Biserica, cu turn diform, numai la exterior păstrează din vechea pictură; ea a adăpostit odinioară, în juru-i, *călugări* ce se îndeletniciseră cu slova frumoasă și cu făcutul iconițelor ce se pot vedeà încă în lăuntrul său.

*

Pornim de aci cu un sentiment nedeslușit de evlavie pentru o lume înțelenită de mult sub glia, în care mișună mormintele. De vale ar trebui să înceapă vieța. Cu toate astea nu. E atâta pace pe ulițele întortochiate, în cât rar de vezi în zi de lucru, norod la drumul mare, căci flăcării se duc departe pentru lucru, trecând și granița. Ei sunt vieri, sunt strângători de vite, tăetori de păduri; îndeletniciri care nu le dau răgazul odihnei peste săptămână.

Numai bătrânii păzesc rostul caselor și-i vezi în după amiaza zilelor, stând cucernic la serviciul bisericesc al vecherniei,—pare că nicăiri ca la Rășinari, mai impunători în înfățișarea lor, deosebit de atrăgătoare: ochi ageri, fețe rumene, în cadrul părului rătuns, cămăși de in albe-floare ce cad scurt peste ȋtarii strânși. Și moșnegii aceștia cărunți sunt cei mai buni bisericași, ei știu și înțeleg rostul slujbei, și buzele lor amestecă adesea răspunsurile de strană cu o pietate adânc ȋnsăpată pe chipuri.

Cine a stat ȋnsă mai mult în Seliște poate povesti și mai ȋmbucurător despre serviciul de Duminică și sărbători, când bisericile gem de popor și glasul preotului răsună'n voe, căci turma ascultătoare este lângă sine. Zice-vor și Ardeelenii despre bisericile noastre același lucru? Nu credem, deși pilda e bine venită.

Dar aici alături de *sentimentul religios* adânc ȋnrădăcinat, e specific *portul românesc*, apoi *obiceiurile și temeul de gospodărie*, și de *iconomie al comunei*. Seliștea cu frumusețea feminină, care a ajuns faimoasă și cu portul țărănesc mai cochet ca aiurea, aici se răsfață în sărbători, cu cântece de horă și cu strigătele de flăcăi de pe platoul *Netedului*.

În curtea bisericeii din mijloc se află *Școala satului*, un adevărat Gimnaziu, cu clădiri multe și ȋncăpătoare și cu nu mai puțin de zece ȋnvățători. Colindăm prin toate sălile celor șase clase mixte, apoi prin secțiile de *lucru manual* și de *adunări corale* ale copiilor, cu acompaniament de vioară și pian. Se află aci chiar o *sală de festivități*, căci Seliștea este foarte dese ori ȋnsuflețită pentru conferințe și cercuri culturale, adevărate petreceri sufletești cum rareori vei mai ȋntâlni. Mișcarea ce se pregătește, apoi, aci, pentru *ȋndeletnicirile profesionale* este în adevăr ceva care trebuie prețuit deaproape; se lucrează în școală cu o deosebită artă: tipare pentru cojoacele acelea cu ȋnfloră-

turi de lănuță cari fac parte din portul Siliștencelor tot așa de abitir ca și fotele, ca și albiturile cămășilor, și broboadele negre fin înodate peste coade; apoi tipare pentru cismărie, pentru planuri de case etc.

Elevii cultivă în acest chip nu atât fumul școalelor ce pregătesc pentru funcționarism cât simțul meșteșugurilor practice, care explică toată buna rânduială casnică a Seliștei.

Unde mai pui *reuniunile de tot felul*, care răscolesc spiritul de asociație în vederea îmbunătățirilor de obște a cantonilor, a meseriașilor, a *inteligenței* care își are și *Casina* ei o parte, a celei pentru înfrumusețări publice, și până chiar și a pompierilor.

Roadele acestor înfrățiri se văd: colo un parc către cursul gârlei, colo o grădină de altoi pentru trebuința comunei, către *Netedul* plantații de brad, de vale o fabrică sistematică de unt, cu toate rosturile: storcătoare, tipare de unt, etc, și de unde se trimit pachetele proaspete până și la orașele mai îndepărtate ca Brașovul.

Banca reuniunii din Seliște se poate socoti, la rându-i ca unul din cele mai temeinice așezăminte populare, operând cu un capital de 3 milioane și distribuind 45⁰/₀ din beneficii numai pentru scopuri publice, iar acuma în 1910 croind planul de zidire al unei «*case naționale*». Cine cercetează acest fericit colț de țară, va înțelege de ce sasul n'a putut să facă cuib alături de românul întreprinzător; de ce s'a păstrat curată credința, scăpând de amestecul uniației, care avusese pe vremuri un centru aci, un Protopopiat chiar.

Astăzi Seliștea este numai reședința Protopopului român greco-oriental, ba încă se bucură a avea în șeful său bisericesc de acuma: Părintele protopop, Dr. Ioan Lupaș, unul dintre cei mai harnici conducători și un adevărat cărturar al Biserici, încercat în deosebi în lucrările istorice.

N'am avut plăcerea să-l văd și acasă, fiind dus de mai multă vreme la Buda Pesta.

În schimb n'am cuvinte cu care să mă despart de colegul ce cu atâta dragoste mi-a dat ospitalitate și mi-a arătat rosturile atâta de norocite ale acestui sat.

B.

Spre comitatul *Hunedoarei*.

28 April, Joi.

Dacă pornești cu trenul de seara 5^{1/2} din Seliște, te afli în *Deva*, către miezul nopții (având legătură prin gara Alvint). Aveam de mult în gând ca trecând prin acest punct să pot vedea o parte din satele și rosturile vechiului Zarand, adică acelei părți de către țara Moșilor și a munților apuseni, unde a fost în vremuri nu prea departe un puternic cuib de viață românească, strivit de valurile și năpasta revoluției din 1848, pentru a rămâne azi, dezorientat și sărăcit, oploșind în sălașurile sale pe streinul ce nu-și știă înainte loc aci.

Trenul bate cale lungă, mai mult deal decât vale, lăsând în dreapta și în stânga, mănoasele câmpii verzi, pentru arătură, pecare le stăpânesc în bună parte Sașii, în satele în care elementul lor este mai preponderent. Simți o plăcere deosebită când vezi și înțelegi cât poate învăța și neamul nostru, când se roade de nevoi și îi este dat să aibă atingere cu streinul.

În părțile acestea, cel puțin, a furat așa de bine meșteșugul câmpului, încât nu deosebim arătura lui, pometurile lui dintr'ale Sasului. Și lucru îmbucurător: populația românească se înmulțește pe aici uimitor, în timp ce a Sașilor scade chiar acolo unde mai numai ei aveau așezări.

În cele două *Apolde*, de pildă, nu prea întâlneai numeroase sălașe românești înainte, iar acum îmi spune un co-

leg preot din vecinătate că se înnumără la Apoldul cel Mic, ca la 2200 de suflete românești. Sunt și sate prin părțile astea, unde se află covârșitoare populația noastră aproape fără pic de amestec cu străini, cum este *Lancrămul*, sat românesc, între Sebeșul Săsesc și gara Alviuț. Aminterea pecăt îmi spune acelaș coleg, Sașii sunt ceva mai numeroși numai în despărțămintele *Sebeșului* și a *Mercurii*. Mi se povestesc lucruri uimitoare despre întreprinderile lor economice. Ei, după școală și cărturărie nu prea umblă, dar în schimb se dedau cu toată nestăpânita ardoare la munca câmpului, cultivându-și fie care singur moșia, cu nevasta, copiii și argații; până chiar și cel mai chiabur dintr'înșii. Ei sunt cei mai buni cultivatori de vie și pomilcutori. Și nu i mirare că la dânșii țărani cu opinci, pot adună capitaluri până la 40—50 mii de fiorini. O așezare puternică a lor este satul *Gârbova*, care se întrece cu cele mai multe gospodării dinspre părțile Siliștei.

Se înserează bine când sosim în Alviuț; satul este un amestec de Sași, de Români și până — adică de ce nu? — de evreii care sunt pe aici cei mai naționaliști maghiari.

Stații numeroase te întâmpină mai departe, cu numiri ungurești. Nicăieri însă pare că nu ai un sentiment mai puternic de străinofobie ca în acea mare stație ungurească: Piski, (e și cea mai aproape de Deva), unde se răsuesc atâtea rețele de linii ferate și mișună atâția funcționari maghiari.

Mureșul însăși, strecoară parcă—între rechitele lui și tăcerea nopții—un giamăt mocnit, către Tisa spre care își poartă apele sale, ca un potop de vise ce nu-și pot așteptă înfieriparea în țara, peste care s'au cășunat cu atâta furie veniticii. — Sosesc în Deva.

29 Aprilie Vineri

D e v a

Am rămas în Deva peste noapte. După o odihnă întremătoare văd, dis de dimineață orașul acesta cu stradele

pietruite, cu clădirile mari, dure, cu vitragiuri multe, cu mișcarea comercială a unui oraș modernizat. Mă opresc în piața unde dinaintea verdețurilor stau săsoaice sau române pe care nu le deosibești în portul acela cu surtuce și cu împestritătură târgoveață a fustelor. Numai vorba neaoș românească le dă de gol. Una dintre dânsese îmi arată locuința părintelui protopop al despărțământului greco-oriental, dar pe care nu mă duc să-l văd la o oră așa de timpurie. Înaintez spre partea nord vestică a orașelului unde se ridică pe vârful unui deal singuratic cetatea foarte veche, cu rupele-i ziduri unde au mers abuzurile urgiei românești în vremile de apărare. Sunt și câteva leșuri valahe ce zac aci pe clina dealului sub glia coperită cu iarbă, trântite la pământ de unguri ca un semn de răzbunare împotriva vitejiei lui Horia și Crișan.

În dimineața asta numai corbii țin tovărășie spărturilor sure, pe când ochiul caută bucuros spre îndepărtările cuprinse în zăbrance de ceață din care deslușești vag siluete de munți, care spre miazăzi desvelesc, ici, colo pe tece de zăpadă. Cerna aci aproape își mână spre Mureș, pânza-i argintie închizând către est potcoava de muncel în care stă strâns orașelul Deva. De sus, dâmbul pe alocurea petros, stăpânește orașelul care se deșteaptă în adierea dimineții.

Se vede biserica românească, cu turlă micșoară nu departe de cea nemțească, iar turla albă din spre fundul mahalalei de apus, ar fi amintind de o biserică tot românească, prăbușită cu vremea.

Un sătean, băiaș din vecinătatea Sacarâmbului, foarte hazliu venit pentru târgueli îmi spune de cetatea din «Gruiu» că a fost «cazarmă cătânească» și că «rumânii orgătat-o așa șod¹⁾), da bine n'oi ști că eu nu sunt de atunci».

¹⁾ Caraghios.

În schimb știe mai bine a mi desluși, că în orașul revărsat la poale, Românii ocupă părțile de margine, și că cutari clădiri ce se văd mai noi către amiază și răsărit sunt ale Ciangăilor. Ungurii caută pe cât se vede a înțări puternic asemenea colonii în acest oraș, despre care din câte lesne pricepe din prima zi de ședere într'însul—se poate spune, că exprimă în părțile acestea nota de șovinism mai puternică de cât oriunde. Ei au o impunătoare biserică spre centru, au instituțiuni și rosturi culturale destul de temeinice, între care se poate considera și teatrul, de curând inaugurat; prăvălii numeroase între care numai 3—4 românești¹⁾ și multe jidovești, jidovului prindu-i ori unde orice firmă.

Până și poreclitul «Hotel Central» unde este proprietar un român este dat cu chirie ca să fie speculat de un evreu foarte hrăpareț și urîcios. Elementul românesc, care înnumără peste 2000 suflete se strecoară cum dă Dumnezeu într'un centru unde s'au concentrat cele mai zdravene oficii de stat ale comitatului Hunedoara. Orașul întreg fierbe de trufia de rasă iar stăpânirea țintește prin mine și fabrici să răspândească colonii de maghiari în toate părțile, să atrofieze orice simțire românească. Ei caută între ai noștri, în inteligența ușoară, oameni care să renunțe la mândria de neam și până chiar la numele lor românesc, de dragul unei slujbe plătite de strein, și nu a rare ori ispita dregătoriei a isbutit să facă prin satele din acest comitat, ca funcționarul român să fie cel mai aprig agent al guvernului.

Protocoalele de botez, pentru Români, adesea ori înscriu în Deva nume ungurești în locul celor cu care ne-am obicinuit dela străbuni și alătura cu pocirea numelui, vei

¹⁾ Românii au 2 bănci economice, însă n'au avântul celei din Seliște și nu prea se bucură de încredere cooperația aceasta, nu știu de ce.

auzi acea și vorbă stricată. Părintele Protopop Dobre mi-a dat prilejul să mă pătrund de acest adevăr, înlesnindu-mi să iau parte la *o lecție de catehism* ținută de sf. sa cu elevele românce dela școala civilă (adică a statului).

Deci se va înțelege de oricine câtă greutate întâmpină cauza noastră în asemenea locuri unde luptăm cu sărăcia și dezorientarea.

Protopopiatul care are 34 de parohii luptă cu disperare pentru menținerea școalelor confesionale care se întrețin cu foarte multă anevoință¹⁾. Ruperile confesionale, pe la sate învrăjdesc și ele spiritele, demoralizează poporul și dau naștere la tabere. Printr'o norocită întâmplare, în Deva, numai greco-orientalii noștrii își au biserică și școală confesională (clasele primare sub privigherea statului bisericesc al lui Șaguna), pe câtă vreme uniații disparenți ca număr nu au. Sarcina archiedecezei, rolul preoțimei din aceste părți îl poate deci oricine pricepe cât de greu este dată și cunoscută cerbicia administrației, care pândește cu ochi haini orice mișcare românească mai vie.

Pr. P. Partenie.

(Va urmà).

¹⁾ în unele părți a trebuit să se primească „congrua” ajutorul dela stat.

No. 4577, 15 Oct. 1912.

Circulara I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Dr. Konon către P. C. Protoierei din Eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

Adesea ori Ni s'au adresat cereri din partea preoților, spre a fi transferați, ori în același oraș la parohii mai bune decât acele pe care le au, ori dela parohii rurale la parohii urbane; asemenea s'au primit cereri de avansări ale preoților, în gradul de paroh, fie la țară, fie la orașe.

Pentru satisfacerea unor atari cereri, unii preoți nu se inițiază după prevederile legii clerului mirean și regulamentului de aplicare, ci uzează cu necuviință de mijlociri lăturalnice, contravenind rânduelilor canonice, și astfel înjosind caracterul preoțesc, când ei se folosesc de intervenirile laicilor, spre a dobândi locurile pe care le râvnesc, de cele mai adese ori fără să le merite. Administrațiunea bisericească suferă mult din pricina mijlocirilor politice, în favoarea unuia sau altuia dintre preoții fără merite reale; dar este rănită și dreptatea, când este vorba de preoții buni și conștiincioși, cu frumoasă activitate pastorală, însă cari din pricina mediocrităților cari îi concurează nu pot fi avansați, sau nu pot avea locurile în care cu drept cuvânt aspiră, căci mediocrii se sprijină pe proptelele politice. Este o adevărată calamitate vânarea aceasta de posturi, fie ele chiar bisericești, ce se face prin oamenii interpuși, chiar dacă aceștia sunt cu vază înaltă și pornesc dintr'un sentiment de bunătate, dar ei nu se gândesc că prin mijlocirile lor aduc nedreptate meritului.

Fiind chestiunea de preoții, cari se slujesc de atari mijloace, trebuie să recunoaștem, că nu oamenii politici sunt vinovați de intervenirile lor, ci numai acei preoți cu spirit mercantil, cari se dedau la tot felul de stăruințe, numai și numai spre a câștiga foloase.

Din nenorocire și pentru administrațiunea bisericească durere! că nu se mai aplică azi rigoarea sfintelor canoane, după care un preot dovedit că *aleargă la mireni pentru dobândire de foloase*, eră exclus din cler.

Avem legi și regulamente cari stabilesc normele de înaintare, cum este în speță art. 13 cu aliniatele IX—XIII din legea clerului mirean și art. 27, 29, 30, 31 și 32 cu aliniatele lor; de acolo se vede, că:

1) În caz de vacanță la o parohie, locul se va ocupa de preotul ajutor sau supranumerar dacă se află în aceeași parohie, sau în apropiere. Numai în caz când nu este nici unul dintre aceștia, se va face hirotonie nouă.

2) La transferări se va ține seamă de activitatea religioasă—morală literară, socială și economică, depusă în parohia unde se cere transferarea.

3) Spre a fi un preot de oraș transferat dela o biserică mai puțin însemnată la una din centru și mai bună, pe lângă titlul legal, trebuie a fi distins prin activitate pastorală, cum s'a văzut mai sus.

4) Asemenea pentru transferare dela țară la oraș, trebuie a se avea în vedere titlul teologic de licențiat sau doctor, unit cu vechimea și activitatea pastorală.

Dacă toate aceste prevederi legale, ar fi în mintea fiecărui preot aflat în vre-una din categoriile de mai sus, negreșit că n'am înregistrat atâtea și atâtea dorințe nelegitime și cereri nedrepte din partea celor cari cu orice chip voesc să parvină în situațiuni nemeritate. Nemulțumirile ce ne produc stăruințele nejustificate ale unora, ne fac să vă invităm, spre a pune serioasă îndatorire tuturor aceluia, cari eventual vin în cazurile menționate, spre a ține în seamă toate rânduelile canonice și legale care-i privesc, ori pentru numiri de parohi, ori pentru transferări, ori pentru hirotonii din nou.

Dacă totuși unii nu vor înțelege, ca să respecte rânduelile acestea, ci îi veți dovedi Prea Cucernicia Voastră că umblă cu interveniri nepermise și înjositoare caracterului preoțesc, să Ni-i raportați, spre a lua măsuri serioase în contra lor.

SOCIALISMUL ȘI EVANGHELIA.

De sigur că aici se poate 'nțelege un socialism creștin; dacă e vorba a reformà societatea ș'a o stabili pe temelii noi, în sensul libertăței, al egalităței, al dreptăței, și al muncii spre a fi bine toți, nu e nici o putere, nici o teorie, nici o metodă care va dà vreodată rezultate cum va dà principiile ce Evanghelia proclamă; noi credem chiar că afară de aceste principii nici o înnoire socială nu va ajunge la nimic bun, la nimic trainic; singur un socialism creștin, va puteà să deà bune roade. Dar, cum trebuie înțeles, un socialism creștinesc va fi el vreodată socialismul socialiștilor? Nu trebuie a ne face amăgitoare iluziuni care nu pot decât să ne rătăcească.

E de toată importanța, e urgent, că credincioșii îndrăgostiți de socialism au netedă conștiința de divergințele și de opozițiunile ce exist între Evanghelie și doctrinele Socialismului propriu zis. Dacă cinevâ le vede în față, aceste diverginți, aceste opozițiuni sunt considerabile.

Evanghelia are ca primă țintă a sa, să împace pe om cu Dumnezeu, să îndrepteze pe păcătos, individualmente, la supunerea și ascultarea lui Dumnezeu; însemnează deci că nu e afară de acestea nici pace nici fericire pentru om;

Socialismul nu se preocupă în nici un fel de această chestiune. Evanghelia declară pe om culpabil, nenorocit prin propria sa greșală; Socialismul îl consideră ca victimă, nu a răului ce locuiește în el, inerent firei sale, ci victima unei organizațiuni defectuoasă, victimă legilor și instituțiilor vițioase. Evanghelia zice chiar prin gura lui Hristos: »Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui; și celelalte se vor adauge vouă;» Socialismul pune în primul rang interesele materiale, de care trebuie, ne spune nouă, a se ocupa mai întâiu a vedea că un om rău plătit, rău găzduit, rău hrănit, supărat de abuzuri și de nedreptăți, n'are nici urechi nici libertate de spirit nici urechi ca să auză nici spre a se ocupa de bunurile spirituale. Evanghelia invită la întoarcere, la conversiune, Socialismul la lupta claselor și la cucerire.

Evanghelia s'adresează la conștiință, la inimă; ea vrea să reface sentimentele, temperamentele, caracterele, a face oameni noi, și cu încetul, nu cu forța; ea procedează dela om la om, face apel la convingeri, la bunavoință; Socialismul vrea să lege, a impune reformele sale prin forța legii; el face operă cu totul exterioară; el înțelege a se stabili și a se menține impunându-se, făcând să apese un jug de fier preste egoismurile, preste ambițiunile personale, asupra instinctelor care se vor răsvrăți împotriva regimului ce el preconizează. Să nu confundăm nicidecum aceste două lucruri cari trebuiesc a fi bine distincte, ținta, sub cunoscute raporturi excelente, pe care socialismul își propune a atinge și mijloacele ce vrea să pună în lucrare; pentru un ucenic al Evangheliei sfârșitul nu poate justifica mijloacele.

Creștinul este un om care e în slujba unui Stăpân, care urmat la școala lui, care a luat hotărîrea de a se lăsa în tot lucrul să fie condus și insuflat de către dânsul; este deci sub disciplina lui Hristos. Intocmai ca un

om care a semnat un angajament în slujba unui șef militar sau al oarecărui antreprenor, el e legat, el nu mai e al lui însuși, el nu mai e în drept a se asocia după placul propriilor sale cugetări la lumina propriei sale înțelepciuni cu alți oameni sau cari sunt supuși la un alt consemn. Creștinul are o țintă de îndeplinit, o operă pe care Stăpânul său i-a dat să facă, el nu trebuie nici a-și risipi forțele sale nici a compromite steagul la o aventură. Creștinii au o operă socială de îndeplinit; dar ei o aplică în numele și sub poruncile Stăpânului pe care ei îl slujesc.

Cugetările generoase, aspirațiunile spre justiția socială vor găsi cu mult mai înainte a lor îndeplinire într'o activitate curat creștinească. Dacă a fost lășitate în rândurile creștinilor, egoism în pietatea lor, adesea interesată și prea personală, asta nu e nicidecum un motiv de disertare spre a merge să caute entuziasmul și acțiunea într'altă parte; să avem mai multă credință în bătrâna și trainica Sfânta noastră Evanghelie în care sunt consemnate cuvintele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și să avem la inimă de a o face să producă toate roadele spre slava Celui ce este Fundamentul și noi slujim.

S.

EPISCOPUL ILARION—ORATOR

Fostul Episcop de Argeș (1819—23; 28—45) este cunoscut ca iscusit cuvântător. Această afirmațiune însă, se face totdeauna cu regretul că nu s'a păstrat copie, după cuvântările sale. Întâmplarea a făcut ca, răsfoind cândva Mss. 313 al Academiei R, să dau peste discursul ținut de El, cu ocazia ȳngerii Domnitorului George Dimitrie Bibescu, ales la 1 Ianuarie 1842, în urma opoziției con-

duse chiar de dânsul contra fostului Domnitor Ghica. Dacă acest discurs nu are o prea mare importanță din punct de vedere politic, este însă o pagină luminoasă, de pe care se poate afla, talentul, simetria și eloquența ușoară, a acestui Ierarh «voltairian» cum i se zicea, alături de cunoștința cea mai complectă a evenimentelor scripturistice. Bogăția de citate din Sfânta Scriptură, ne dă măsura ocupației sale cărturărești bisericești. Aceasta însemnează că Ilarion citea mult și din „scripturi” alături «de toate cărțile străine—profane fără deosebire» cari trebuiau să-i fie procurate de librarul său!...

Impresia aceasta ni-o lasă cuvântarea, ce-i dăm loc mai a vale.

T. G. B.

Cuvânt ce s'a zis în 14 zile ale lunii lui Februarie de Prea Sfinția sa Părintele Ilarion Episcopul eparhiei Argeșului, în sf. biserică, la sf. ungere a Mării Sale Prea luminatului nostru Prinț și Domn stăpânitor Georgie Dumitrie Bibescu.

„Iubit-ai dreptatea și ai urât fărădelegea; pentru aceasta te-a uns pre tine Dumnezeu Dumnezeul tău cu untulemn al bucurii mai mult de cât pre părtașii tăi”.
(David. Psalm 44. stih, 9).

Toți Hristianii se fac Dumnezei după dar, și fii a unuia după fire Dumnezeu. Că «Dumnezei sunteți și fii celui prea înalt toți». zice Dumnezeescul Prooroc împărat.

Pentru aceasta și Domnul și mântuitorul nostru Iisus Christos în rugăciunea domnească așa ne-a învățat să zicem: «Tatăl nostru, carele ești în cer».

Și iarăși după învierea sa a zis: «Mă duc către tatăl meu și tatăl vostru și Dumnezeuul meu și Dumnezeuul vostru».

Dacă dar, prin botez și ungerea cu Sf. Mir ne-am învrednicit, după dar, punerei de fii ai lui Dumnezeu și înfățișării cu unul născut fiul și cuvântul lui Dumne-

zeu, nu știm ce poate să ne proprească pe noi astăzi în prilejul sărbătoresc al ungerii și al înscăunării prea înălțatului nostru Domn, să ne poprească, zic, de a plecâ pe persoana Mării Sale cele ce de demult de Dumnezeu insuflatul Psalmist împărat a precântat pe seama Dumnezeștii persoane a Domnului nostru Iisus Christos.

Pre acea precântare dar luând și noi temă a acestui cuvânt al nostru, plini de bucurie și de nădejdi, o aplecăm pe înalta persoană a înălțimei sale zicând:

«Iubit-ai dreptatea și ai urit fărădelegea pentru aceasta te-a uns pre tine Dumnezeu cu untuldelemn al bucurii mai mult decât pre părtașii tăi».

Dar de vreme ce despre trii oarecare se vorbește în această zicere: întâiu despre dreptate al doilea despre ungeri și..... al treilea despre părtași întră această ungeri.

De aceia și noi în trei părți împărțindu-ne cuvântul vom vorbi depre fieștecare cât se va putea mai pe scurt. Și începem dela partea a treia, unde se vorbește despre părtași întră această ungeri, zicem, că părtașii întră această sf. ungeri, am fost și noi toți, câți deodată cu sf. botez am primit-o. Dar însă noi numai atunci, iar pe Măria Sa, carele și în prilejul botezului său a primit-o astăzi de isnoavă la uns Domnul Dumnezeu cu untuldelemn al bucurii mai mult de cât pre noi părtașii săi.

Iar despre obiceiul ungerii știm că, aceasta luându-și începutul încă din legea veche s'a urmat și după propoveduirea și primirea legii Darului.

Și în legea veche se vede urmat nu numai în persoanele împărașilor, a prorocilor, a preoșilor, și a altor obraze rânduite de Dumnezeu în dregătorii mai însemnate și mai înalte; ci și în locuri și în vase afierosite de Dumnezeu.

Iacob mergând la Mesopotamia a uns cu untdelemn piatra deasupra căreia rezemându-și capul a adormit și a văzut vedenie. Aaron și fii săi a primit ungeri preoșiei. Moisi a uns oltarele și celelalte organe ale cortului ce slujea în loc de biserică la Evrei.

Iar în cartea împărașilor cap. 19, stih. 15 așa este scris; și a zis Domnul către Ilie: «Mergi și te întoarce la calea pustiei Damascului și vei merge și vei unge pre Azail îm-

păratul Asiriei și pre Ioa feciorul lui Nameei îl vei unge împărat peste Israil și pre Elisei feciorul lui Saba îl vei unge Prooroc în locul tău».

Samuel încă a hirotonisit pe Saul turnînd untdelemn pe capul lui; aceiaș s'a făcut și lui David; iar Solomon a fost uns de marele Preot Sadoc și de prorocul și alți de către alți pe care pentru prescurtare îi trecem cu tăcerea.

Și după propovăduirea și primirea Sfintei noastre Religii se vede început obiceiul ungerii Împăraților cu Sf. Mir dela întâiul Impărat al Xristianilor Sf. și întocmai cu Apostolii Constantin cel mare și urmat nu numai la împărățiile hristianești, ci și în persoanele Domnilor ce a oblädui aceasta de Dumnezeu păzită țară.

Acestui, dar obicei prea vechiu urmînd și noi astăzi am fost organe și slujitori ungerii, cu care a uns Domnul Dumnezeu pre alesul și unșul său prea înălțatul nostru Domn Georgie Dumitrie Bibescu b...b. Iar cuvîntul pentru care l-am uns din capul locului se arată la începutul stihului luat text cuvîntului acestuia, unde zice că:

«Pentru că a iubit dreptatea și a urit fărădelegea l-a «uns pre el Domnul Dumnezeu.»

Așa întru adevăr cu lucru a arătat în trecutele sale dregătorii, Prea Înaltul nostru Domn, iubirea sa de dreptate.

Iar nepregetarea sa și neobosirea în lucrarea trecută a dreptății: cu atît mai bine cheazășuește pre cea următoare cu cît deprinderea în orice, se face a doua fire și cu atît mai mult o asigurază cu cît puterea alăturată pre lângă nepregetare și deprindere, înlesnește lucrarea dreptății.

Dar pentru că cel mai înțelept și mai iscusit cărmaci atunci numai și mai bine și mai lesne își mîna corabia, cînd el este slujit de asemenea înțelepți și vrednici sub cărmaci și pentru că sub oblăduirea Măriei sale să nădăjduește cu încredințare cea mai cu scumpătate pază și cea mai nepregetată și des'interesată lucrare a dreptății, ertați, ca să o descriu pe scurt că cunoscîndu-se mai deobște și plăcînd întâi, tuturor, apoi de toți să se lucreze sub cea cu priveghere oblăduire a unui Domn atît de cunoscător, cît și iubitor și lucrător de dreptate.

Iată dar dreptatea cuvînt colectiv, adecă cuvînt sub care se înțeleg culese și adunate sub dînsul întru una toate faptele bune. Iar unul din cei mai vestiți și mai mari filozofi, această definiție îi dă:

«Dreptatea», zice Platon, este vârful tuturilor virtuților născătoare, hrănitoare și crescătoare tuturilor celorlalte fapte bune.

Și nimeni nu poate tăgădui că cu adevărat așa este.

Căci luând cineva aminte vede odrăslite dintr'însa toate celelalte fapte bune, ducătoare către fericirea dorită tuturilor; dar nu mai prin lucrarea dreptății câștigată.

Că ce alt face cel ce are sădite în inima sa și pe toate celelalte virtuți, iar mai vârtos pe cele trei virtuți capitale ale Hristianismului: credința, dragostea și nădejdea? Fără numai se arată drept către Dumnezeu făcătorul și chivernisitorul său și a tot Universului.

Ce alt face cel ce se înfrânează și își supune patimile dreptului cuvânt, ca acele să le cârmuiască și să le cârmuiască la rău la bine; iar nu în potrivă acestea pe acelea. Fără numai lucrează dreptatea pe seama sa. Ce alt face judecătorul cel drept și nemitarnic sau iconomul cel bun fie al casei sau al familiei sale; fie al slujbei, al dregătoriei și al obliuduirii încredințate lui? Fără numai se face drept către aproapele. «Că nimenea» zice acelaș filozof, «nu se naște luiși singur ci o parte din fiește cine este a patriei¹⁾».

Iată dar luminat se dovedește că, dreptatea este maica tuturilor virtuților ce duc către fericirea particulară și obștească.

De această fericire datori și noi și cunoscând că nu o putem dobândi fără numai prin lucrarea dreptății, veniți cu toții ca niște supuși și credincioși împreună trecători, să salahorim nu numai într'această lucrare; ci și în orice altă zidire moralicească subțiscusitul și neadormitul Arhitecton al dreptății al virtuților odrăslite dintr'însa. Prea Înălțatul nostru Domn pre carele încununându-l cu psalmicescul text luat în fruntea cuvântului nostru.

«Iubit-ai dreptatea și ai urit fără de legea» să-i cerem dela milostivul Dumnezeu, dătătorul de vieață și de tot binele ani îndelungați și pașnici, întreagă și nebântuită sănătate și toate fericirile. Amin.

¹⁾ Alta a născătorilor și alta a prietenilor (Nota Episc. Ilarion).

BIBLIOGRAFIE.

1. *Este folositoare Religia Creștină?*

Părintele licențiat în Teologie *Nedelea Georgescu* din Alexandria a publicat în «Biblioteca pentru toți» cu No. 753 o lucrare cu titlul de mai sus. În această lucrare Păr. Georgescu răspunde la chestiuni de cea mai mare însemnătate și le lămurește cu multă pricepere. Se vorbește aici despre sentimentul religios și despre religione. Se arată că Religionea este necesară și folositoare omului și că demnitatea, tăria și fericirea familiei creștine se datoresc religiei creștine. Se mai arată tot ce face religionea creștină pentru om, pentru popoare și pentru state.

Iată o lucrare pe care trebuie s'o citească toți, mai cu seamă că cu prețul modest de 30 bani, ea poate fi la îndemâna tuturor! Ce bine ar fi, dacă ar apare cât mai multe cărțile de felul acesteia!

2. *Către Preoțimea română, de Preotul Gr. Popescu-Breasta, Craiova.*

Părintele Gr. Popescu-Breasta a strâns la un loc mai multe articole și cuvântări publicate prin diferite reviste bisericesti și le publică sub titlul acesta. Sunt cuvântări ocazionale interesante, cum și articole, în care se tratează chestiuni mai ales de administrație bisericască, Cetirea lor

poate folosi ori și cui, dar mai ales preoților. Ne bucurăm când vedem atâta emulație spre bine între preoții noștri!

3. *O nouă revistă bisericească.*

A apărut o nouă revistă bisericească cu titlul de «Revista Ortodoxă». Apare în București, în «Tipografia românească», odată la două luni și cu prețul de 8 lei pe an. Comitetul de redacție e compus din următoarele persoane: *Arhim. Iul. Scriban, Econ. I. Popescu-Mălăești, I. Mihălcescu și N. Dobrescu.*

Numărul dublu 1 și 2 pe lunile Octombrie-Noembrie a apărut în foarte bune condițiuni și e o dovadă că va fi una din cele mai bune reviste teologice în limba românească. Și urăm din suflet aceasta și sperăm, fiindcă după cum se spune în »Cuvântul de lămurire către cetitori.« Revista va căuta să mulțamească pe toată lumea creștină ortodoxă. »Ea nu va fi numai revistă de teologie, care se îndreptează către o mică ceată de oameni, ci vreă să fie în acelaș timp și catedra de unde să putem vorbi în toată lumea asupra chestiunilor religioase«. Și va căuta revista să apere credința noastră ortodoxă, va da toate lămuririle și îndrumările trebuincioase, va arătă temeiurile și prețul credinței noastre și pentru cei de sus și pentru cei de jos și pentru învățați și pentru cei neînvățați...

După cum se vede «Revista Ortodoxă» va fi un organ de apărare, de lămuriri, de informațiuni.

Dorim vieață îndelungată acestei reviste, fiindcă va fi spre binele credinței noastre creștine ortodoxe. Indemnăm pe toți cari apreciază scopul unei asemenea reviste să-i deă tot sprijinul material și moral.

4. «*Adevărul Bisericesc,*» revista Societății «Frăția» a preoților din Eparhia Argeș. În Pitești apare «Păstorul ortodox» ca organ al acestei societăți, iar în Slatina apare «Calea Vieții» ca organ al preoțimii din județul Olt.

Ambele aceste reviste au încetat de a mai apare și în locul lor iese dela 1 Iulie a. c. «Adevărul Bisericesc». Vedem aici laolaltă colaborând pe fruntașii redactori ai revistelor dispărute și aceasta ne umple sufletul de bucurie. Unirea face tăria și aceasta nu trebuie s'o piardă din vedere în deosebi acei, cari prin întreaga lor ființă urmează să dea pildă de unire, de jertfă!

Urăm și acestui nou organ de lumină în serviciul Bisericii, viață lungă și spor la lucru!

G...

Moartea I. P. S. Antonie, Mitropolit al St. Petersburgului.

Mitropolitul Antonie al Petersburgului, anul acesta, nu s'a simțit bine cu sănătatea. Pentru căutarea sănătății i s'a acordat un concediu de 4 luni. Intors din concediu se părea ceva mai bine, în ziua de 22 Octombrie însă, s'a observat un început de paralizie a părții drepte a corpului, iar în ziua de 24 a căzut într'o stare de inconștiență, care a durat până în dimineața zilei de 2 Noembrie a. c., când I. P. S. S. și-a dat obștescul sfârșit în lavra Alexandru Nevski (în Rusia toți mitropoliții, episcopii și arhierii sunt și egumeni de monastire, unde locuesc). Douăsprezece lovituri date în clopotul cel mare al monastirei au vestit capitalei moartea Ierarhului. După ce i s'a șters corpul cu untdelemn, a fost transportat în biserica mitropolitană. Apoi s'a început îmbrăcarea în veșmintele arhieresti. În acest scop corpul răposatului îmbrăcat în veșmintele monahale a fost ridicat de arhidiaconi pe un catafalc și așezat pe un scaun. Apoi a fost îmbrăcat în veșminte arhieresti, pe cap i s'a pus mitră, iar în mâni i s'a pus tricherul și dicherul. Arhiepiscopul Inocenție și Episcopul Nicandru i-au purtat mâinile răposatului, ca să binecuvinteze pentru ultima oră poporul, la care corul a răspuns cântând „veșnica pomenire“. În urmă corpul s'a așezat în sicriu, punându-i-se pe piept crucea și Evangelia.

Sinodul a hotărît ca la înmormântarea înaltului Ierarh să par-

ticipe toți chiriarii aflători în Capitală, și acei, cari vor dori și vor putea sosi până la 5 Noembrie, zi fixată pentru înmormântare.

Înmormântarea s'a făcut în ziua de 5 Noembrie, prohodindu-se după rânduiala înmormântărei preoților de mir. La înmormântare a luat parte un mare duce, toți miniștrii și mulțime mare de norod. Au luat parte la slujbă și reprezentanții patriarhiilor veniți cu această ocazie și anume din partea patriarhiei de Constantinopol, Ierusalim, Alexandria și Antiohia.

Iată acum și câteva date biografice: Mitropolitul Antonie era fiu de preot și s'a născut în 1846. A terminat seminarul de Tamboff și Academia din Kazan. După eșirea din școală s'a ocupat special cu colectarea predicilor vechi, dând la lumină opere însemnate de acest fel. A fost și profesor. În 1879 murindu-i soția și copiii, în 1883 a intrat în monahism. În 1887 e numit rector al Academiei de Petersburg, când e rădicat la treapta de arhieru. În acest timp a desfășurat o activitate literară foarte întinsă, pentru care e ridicat la rangul de doctor în istoria bisericească și numit membru al Academiilor de Petersburg și Moscova. În 1892 e trimis episcop în Finlanda. În 1898 e făcut mitropolit de Petersburg, iar la 1900 e numit și prim membru al Sf. Sinod (în Rusia Sinodul, neavând președinte, dezbaterile sunt conduse de unul dintre mitropoliți, numit prim membru).

Fostul mitropolit era iubit de toți pentru firea lui blândă și tactul său în afacerile publice și private, plus, că era omul cult, care știa să acomodeze *înțelepțește* viața bisericească cu nevoile vremii și de aceea cu drept cuvânt e jelit de toți.

Iconom Const. Nazarie.

*Anunțăm cu cea mai mare durere că, P. S. Ghena-
die, Episcopul Eparhiei Râmnicul-Noul Se-
verin a încetat din viață în seara zilei de 23 Noembrie
a. c. și a fost înmormântat la cimitirul Belu din București
în ziua de 25 Noembrie.*

Să-i fie țărâna ușoară!

In numărul viitor vom face o dare de seamă amănunțită.

DONAȚIUNI.

Se aduc mulțumiri publice D-lui V. a Domnicăi, pentru că a donat bisericii filiale Sârbi, parohia Săvești, jud. Suceava, un curpân în valoare de 200 lei, obștei locuitorilor pentru un analog în valoare de 25 lei și D-lui C. T. Pienescu din Soimărești pentru un sfeșnic de metal alb cu trei lumânări în valoare de 35 lei.

Se aduc mulțumiri publice D-lui Lt.-Colonel C. Langa, mare proprietar în Iași, care a binevoit a dăruî monastirei Cetățuia suma de 500 lei pentru facerea unei fântâni.

Se aduc mulțumiri publice I. P. S. D. D. Dr. Pimen, Mitropolit al Moldovei și Sucevei, care a binevoit a dăruî monastirei model Cetățuia, de lângă Iași, suma de 315 lei pentru cumpararea unui bou de rasă și a unui plug pentru săpatul viei.

Se aduc mulțumiri publice D-lui Alex. Atanasiu delegat apicultor A. C. B pentru că a donat stupăriei M-rei Agapia 16 bucăți grate de metal, sistem «Hauneman» în valoare de 30 lei.

Se aduce mulțumire publică următoarelor persoane, cari au făcut donațiuni bisericii parohiale din parohia Pripiceni jud. Botoșani și anume: Obștei locuitorilor parohiei de mai sus pentru un clopot în valoare de 1300 lei. Simion Mogoș pentru un prapor, un așternut pe Sf. Masă și o perdeă la Maica Domnului, toate în valoare de 100 lei și V. Popa pentru un prapor în val. de 50 lei.

Se aduc mulțumiri publice enoriașului Ioan Răileanu pentru că a donat bisericii filiale cu hramul „Nașterea Maicei Domnului” din parohia Pilipăuți județul Dorohoiu, un policandru în valoare de 160 lei și enoriașului Vasile Pălii pentru că a donat bisericii parohiale un policandru în valoare de 170 lei.

Se aduc mulțumiri publice locuitorilor C. Ichim și Al. Calonschi, cari au dăruit bisericii parohiale Bosia din jud. Iași, un felon și un epitrahil în valoare de 70 lei.

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unito No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	CAZANIE	8	—	14	—	11	—	1	30
14	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
15	Evhologiu.	8	—	13	—	10	50	—	80
16	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
18	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
19	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
20	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
21	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
22	Mineele (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
23	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
24	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
25	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
26	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
27	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
28	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
29	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
30	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
32	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
33	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

A eșit dela tipar Calendarul de perete, pe anul 1913. Se vinde cu 10 bani foaia. La o sută de foi se dă rabat 30%.

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltueli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
42	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	<i>Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)</i>	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangelisti pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta**.

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrate artistic și aprobate de Sf. Sinod. Se vinde la Tipografia Cărților Bisericești din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, *cerute sau comandate numai de P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieriu Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

№ 377

ANUL XXXVI.

No. 9.

DECEMBRIE 1912.

8-4

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFİNTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

INV: 210

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILĂE"
Secția teologică

COTA: PT-4

Oficiale. Jurământul ostășesc.

P. G. Moartea P. S. Ghenadie Georgescu, Episcopul Râmnicul-Noul Severin.

M. P. Câteva cuvinte asupra Apostolului Pavel.

Boroianu. Din îndatoririle păstorilor de suflete.

C. Erbiceanu. O mică introducere.—Religiunea și revelațiunea.

Badea Mangâru. Constantinopolul.

Icon. C. Nazarie. Congresul profesorilor de științe religioase.

... însemnat document.

... P. Partenie. Note și impresiuni de călătorie.

Drag. Demetrescu. Patriarhatul Ecumenic.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

S P R E Ț T I I N Ț Ă

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: D-nii C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu, Badea Mangăru și Dr. D. G. Boroianu.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanul, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De același: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «Culegere de cântări bisericești». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Noul Testament prescurtat, de P. S. Sofronie. Prețul 3 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De același: «Din corespondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.

De P. S. Arhiereu Antim Petrescu-Botoșeneanu: *Coșulețul cu flori* 1,25.—*Iosafat*, 1,30.—*Cu Iisus pe drumul către Golgota*, 25 bani.—*Nașterea lui Iisus Hristos*, 50 bani.—*Cum și ce trebuie să cugetăm despre Iisus Hristos*, 50 bani.—*Crucea de lemn*, 50 bani.—*Cel mai mare bun din lume*, 75 bani.—*Chipul mamei*, 1,20.—*Martirul Sebastian*, 1,30.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

JURĂMÂNTUL OSTĂȘESC.

Sărbare militară—săvârșită în catedrala Metropo-
litană, din Iași, în ziua de 25 Noemvrie 1912, în fața I. P. S.
Metropolit Pimen al Moldovei

PROGRAMUL SĂRBĂREI.

I.

La ora 10 dimineața, ostașii recruți vor fi în biserica catedrală, așezați în mijloc, cu drapelele în fața Sf. Altar, d-nul General Comandant al Corpului IV de armată cu statul major și toți d-nii ofițeri, vor ocupa partea de dreapta a Tronului regal; iar invitații vor ocupa partea de la strana stângă.

Trupele soldaților vechi vor fi în fața catedralei și muzica militară la timp va intona imnul «Spre rugăciune».

II.

I. P. Sfințitul Metropolit asistat de preoții de armată și clerul catedralei, va săvârși sfințirea apei și stropind cu aghiazmă drapelele și trupele recruților, va face slujba depunerii jurământului.

Recruții vor jură în fața drapelelor, repetând din cuvânt în cuvânt jurământul cetit de către I. P. S. Metropolit.

Înalt Prea Sfințitul Metropolit va ține o cuvântare, ară-

tând însemnătatea acestui act religios-ostășesc pentru soldatul român.

Solemnitatea se va sfârși prin cântarea Imnului regal de către corul metropolitan.

. Apoi, va urmâ defilarea.

RUGĂCIUNE ALCĂTUITĂ PENTRU JURĂMÂNTUL OSTĂȘESC.

Doamne, Dumnezeu nostru, Impărate al cerului și al pământului; Cea ce ai orânduit pe îngerii tăi în oștiri cerești, ca să îndeplinească poruncile Tale și cu sabia să păzească Raiul, făgăduit de Tine numai celor drepți; iar popoarelor să le fie păzitori și povățuitori, spre împlinirea voiei Tale;

Cea ce pe sfinții Tăi apostoli i-ai întrarmat cu îndrăzneală, ca să biruiască lumea întunerecului, prin propovăduirea învățaturii tale; iară pe sfinții mucenici, i-ai umplut de duhul vitejiei, ca să lupte până la jertfa de sânge, cu prigonitorii și împilătorii Bisericeii, întemeiate de Tine;

Insuți Impărate și Doamne, și pe acești tineri ostași români, cari acum cu jurământ se leagă pe numele Tău, pentru a păstră credința Regelui nostru și a apăra Țara noastră—România—dată nouă de tine spre moștenire, ca și pe îngerii Tăi, întărește-i pentru paza și apărarea Țării, și-i umple de duhul vitejiei, ca să pună pe fugă și să zdrobească taberile vrăjmașilor noștri.

Trimite-le credința cea întru Tine și'n legea Ta cea sfântă, umple-i cu dragostea de Țară, precum cu îmbelșugare ai umplut pe vechii noștri ostași, cari au pus pe fugă și-au zdrobit pe vrăjmașii veniți să cotopească Țara, să robească norodul și să strice Biserica Ta cea sfântă.

Așă Doamne, auzi-ne pre noi în ceasul de acum și întărește legământul acestor ostași, ajutându-le a fi vrednici de chemarea ostășească și de încredere Țării, pentru slava numelui Tău, în veci, Amin.

JURĂMÂNTUL

In numele lui Dumnezeu Atotputernicul, jurăm credință Regelui nostru Carol I-ii, supunere legilor Țării și îndatoririlor militare, în toate împrejurările, în timp de pace, ca și în timp de război.

Așă, să ne ajute Dumnezeu.

—
CUVÂNTAREA I. P. S. METROPOLIT PIMEN AL MOLDOVEI.

Dragi băeți și tineri ostași,

Ajunși în floarea vârstei, ați fost aleși dintre cei mai voinici fii ai Țării—d'o vârstă cu voi—și chemați să faceți slujba militară.

Sosiți în cazarmă, voi începeți o nouă viață și aveți un nou nume. De aici înainte, grija de voi o are Țara, pentru că sunteți ostașii ei. Și îmbrăcămintea vi sa schimbat cu alta mândră, căci așa șade bine ostașului român, să fie mândru, cu voie bună, cu chip curat și frumos.

Slujba militară se deosebește de celelalte slujbe; căci, la drept vorbind, milităria e mai mult o chemare de mare cinste, pentru că ostașul are sarcina d'a înfățișa și apăra mândria Țării, în orice împrejurare.

În timp de pace, ostașul cu arma pe umăr, veghind la hotarul Țării, e gata de luptă pentru paza ei. În timp de război, luptă cu arma în mână și din pieptul său ostășesc, face zid de apărare Țării, contra dușmanului.

Acestea, ostașul le face supt ascultarea și comanda șefilor lui în fruntea cărora stă M. S. Regele.

Iată, dragii mei flăcăi, pentruce voi, înainte d'a începe milităria, vă legați cu jurământ înaintea lui Dumnezeu, pe steagul Țării, în fața noastră a tuturor, că veți păstra credință nestrămutată M. S. Regelui Carol I, supunere legilor

Țării și îndatoririlor militare—în timp de pace și în timp de război.

Cu jurământ v'ați legat înaintea lui Dumnezeu, că veți îndeplini din inimă și cu drag îndatoririle ostășești .

Acēste îndatoriri vă obligă: să fiți cuminți, să fiți cinștiți, să aveți dragoste de frați între voi; să vă fie dragă milităria și greutățile ei, ori cât de mari, să nu vă descurajeze; ci, cu bărbăție și stăruință să vă faceți datoria, căci așa cere milităria. Să ascultați cu luare aminte de ordinele șefilor voștri și să le împliniți cu sfințenie.

În caz de război să luptați cu vitejie până la vărsarea sângelui vostru!

A muri—luptând pentru Țară și lege, e cea mai mare cinste la care poate să se înalțe un ostaș. Căci: lupta vitejească dusă până la vărsarea de sânge, face din ostaș, un viteaz, și încă un viteaz al nației întregi, și vitejii națiilor nu mor niciodată; ei sunt vii pentru vecie. Țara, cu litere de aur, le scrie numele în cartea vieții ei. Biserica îi pomenește și se roagă lui Dumnezeu pentru fericirea lor cerească.

Ostașii viteji, ca și-o armată întreagă—numai în lupte și'n războaie își făuresc zile mari, pentru ei și Țara lor!

Așa să înțelegeți voi, tineri ostași milităria și jurământul militar; și Atotputernicul Dumnezeu vă va ajuta să faceți slujba milităriei cu vrednicie și la vreme să vă întoarceți sănătoși în satele voastre,—venind—fie din cazarmă, fie din război.

Altfel, veți ști, că pe ostașul necredincios, care calcă jurământul, Țara îl desprețuește ca pe un trădător și nevrednic fiu al ei și blestemul lui Dumnezeu va cădea asupra lui, murind, ca un nemernic și pe mormântul lui vor crește ciulini și mărăcini.

Cred, că unii din voi ați cetit și știți din cărți; alții ați auzit și știți din bătrâni, că d'asa pătrundere a îndatori-

rilor ostășești, au fost înflăcârați oștenii lui Mircea la *Rovine*, ai lui Ștefan cel Mare la *Războeni*, ai lui Mihai Viteazul la *Călugăreni*, ș-ai Marelui nostru Rege și Căpitan, la *Plevna*. Aceia sunt vitejii neamului nostru, fala noastră, mucenicii noștri și sufletele lor stau sus în cer și d'acolo privesc la noi și la Țara noastră, pe care cu sângele lor, au apărat'o și ridicat'o la starea, în care se află azi.

Dragostea lor pentru Țară să vă înflăcăreze și pe voi în ceasul hotărîtor, care ceas, numai lui Dumnezeu e cunoscut; el poate sună oricând, știut fiind, că tunul bubue la vecini.

Încă un stat.

Precum exercițiul militar, ce faceți în orice zi, are de scop a vă întări trupește păstrându-vă sănătatea și ferindu-vă de boale, făcându-vă și gata de luptă, tot așa se cuvine să vă păstrați sufletele voastre curate și luminate, ca să fiți gata, pentru săvârșirea faptelor mari de vitejie ostășească.

Prin întărirea sufletească, care trebuie să aibă la temelie credința în Dumnezeu și în sfintele lui învățături, voi vă veți pune în legătură cu vechii oșteni, cari cu credința în Dumnezeu au pornit la război ș'au bătut pe vrăjmași.

Și voi, întăriți sufletește, având aceiaș credință în Dumnezeu, veți călca pe urmele bătrânilor ostași. În luminarea sufletească, să ascultați povețele preotului vostru de armată care îngrijește de trebuințele voastre sufletești. Știutorii de carte dintre voi să citească numai acele cărți care vor fi spuse ca bune de preot și șefii voștri, ferindu-vă de cărți cu învățături rătăcite, pe care unii streini și rău voitori ai Țării—cearcă a le strecură în mâinile voastre.

Înainte de a încheia cuvântarea mea către voi, vă aduc aminte că jurământul ce ați depus, l-ați isprăvit cu vorbele: *Așa, să ne ajute Dumnezeu.*

Și noi cei ce suntem de față: Eu Metropolitul, d. General Comandant al Corpului cu toți d-nii ofițeri, ascultând făgăduința voastră vă zicem:

Să vă ajute Dumnezeu, ca cu vrednicie să vă împliniți jurământul.

Vă binecuvintez și rog pe Atotputernicul, să fie cu voi, să vă dea sănătate și să vă întărească cu vitejie.

*Domnule General Comandant,
Domnilor Ofițeri,
Iubiți Ostași,*

Numai trei zile ne despart de marea zi—28 Noemvrie, când se împlinesc 35 de ani, de când armata noastră supt comanda Marelui ei Căpitan Măria Sa Domnitorul Carol I, dusă la isbândă pe câmpiile Bulgariei, a luptat cu vitejie în șanțurile dela Plevna, pentru binele vecinilor noștri Bulgari.

Acolo, la Plevna, departe de Țară și de mormintele părintești, se odihnesc pentru vecie osemintele vitejilor noștri fii, cari vor fi pururea mărturie de vitejia ostașului român și de dragostea cu care românul totdeauna a ajutat în vremuri grele pe vecini și pe oropsiții de soartă.

În fața acestei măreții de fapte vitejești, de care ca români avem dreptul a fi mândrii, gândul nostru să-l îndreptăm către M. S. Regele Carol I-ii, Capul suprem al armatei, rugând pe Dumnezeu să ni-l păstreze sănătos încă mulți ani, pentru binele Țării și pentru fala Armatei.

Trăiască M. Sa Regele cu Familia Domnitoare!

Trăiască viteaza noastră Armată!

Trăiască scumpă noastră Românie!

Telegrama I. P. S. Metropolit, dată după solemnitate.

Majestății Sale Carol I, Regele României.

București.

Jurământul ostășesc, fiind temelie îndatoririlor militare către Țară și Tron, am socotit o datorie a Mea, a fi de față la depunerea lui de către recruții Corpului IV de Armată.

Acest însemnat act, s'a săvârșit azi în catedrala metropolitană, fiind față domnul General al Corpului IV, ofițeri și mulți din fruntașii ieșeni.

Cu acest prilej, gândul nostru al tuturilor a fost îndreptat către M. Voastră, Capul suprem al Armatei române, pe care, acum 35 de ani, a-Ți condus-o la izbândă prin vitejie pe câmpiile Bulgariei.

Să trăiți Sire,

Să trăiască viteaza Armată română.

Răspunsul dat de M. Sa Regele prin d. General Adjutant Mavrocordat Mareșalul Palatului.

*«M. Sa Regele, a primit cu deosebită bucurie vestea de-
«spre patriotica și înălțătoarea solemnitate, cu care s'a făcut
«jurământul recruților, în sfânta Catedrală metropolitană, în-
«tărind prin aceasta vechea legătură între Biserică și Ar-
«mată, pentru oțelirea virtuților ostășești.*

*«Majestatea Sa, a binevoit a-mi da ordin să vă tran-
«smit cele mai vii mulțumiri, pentru bunele sentimente ce-I
«arătați și cu acest prilej».*

Gen. adjutant Mavrocordat.

Moartea P. S. Ghenadie Georgescu, Episcopul Râmnicului-Noul Severin.

I.

În seara zilei de 23 Noembrie a. c. a încetat din viață în București P. S. Ghenadie Georgescu, Episcopul Râmnicului-Noul Severin, după o suferință de aproape o lună. A doua zi trupul P. S. Sale așezat în coșciug a fost transportat la biserica Antim, capela Sf. Sinod și a Consistorului Superior Bisericesc. Înmormântarea s'a făcut în ziua de 25 Noembrie, la cimitirul Belu. Serviciul înmormântării s'a făcut în biserica Antim de către I. P. S. Konon, Mitropolitul Primat, asistat fiind de toți P.P. S.S. Episcopi și Arhieriei, aflători în București. Biserica și curtea bisericii

erau pline de lume. Am observat pe D-nul C. Disescu, ministrul Cultelor și Instrucțiunii, pe D-nul Sp. C. Haret, fostul ministru, pe unii din D-nii profesori dela facultatea de teologie, pe păr. Ec. C. Nazarie, directorul Internatului al acelei facultăți, pe păr. Arhimandrit Iul. Scriban directorul Seminarului Central cu elevii, pe păr. Ec. D. Popescu-Moșoaia directorul Seminariului Nifon cu elevii, pe păr. Ec. Filip, directorul Seminariului din Râmnicul Vâlcei cu o delegație de elevi și profesori, pe Directorii liceului Mateiu Basarab și al școalei normale a societății pentru învățătura Poporului Român cu elevi și profesori etc., etc.. Onoruri militare nu s'au făcut trupului răposatului, deși decorațiunile ce purtase impuneau aceasta. Pricina trebuie căutată însă în aceea, că răposatul dispusese să fie înmormântat în chipul cel mai modest.

După terminarea serviciului religios a vorbit P. S. Evghenie Piteșteanu Humulescu în numele Sf. Sinod, fiind delegat de I. P. S. Mitropolit Primat.

Iată cuvântarea P. S. Sale:

«Nici un an n'a trecut bine și iarăș suntem chemați a petrece dela priveliștea lumii aceștia către vecinicile locașuri pe un vrednic ierarh al bisericei române. Nici un an nu s'a încheiat încă și iarăș am dureroasa însărcinare în numele Sf. Sinod a grăi cele de jale cu prilejul aproape negândit și neașteptat al morții P. S. S. Episcopului Ghennadie de Râmnic.

O! adâncul cârmuirei și al științei Proniei dumnezeești! Cât sunt de nepătrunse căile sale și neînțelese sfaturile ei! Ne plecăm capul de resemnare înaintea Proniei, căci n'o putem interpelă. Ne plecăm capul noi cești duhovnicești zilnic cu tâlcuirea scripturilor în mâini și ne amintim cu adâncă duiosie graiurilor insuflatului de Dumnezeu prooroc David:

»*Iată cu palme măsurate ai pus zilele mele și statul meu ca o nimică înaintea Ta*».

Deschidem urechile lăuntrice ale sufletului nostru ca să

auzim acel glas înfricoșat: *Care îndeletnicire lumească rămâne neîmpreunată cu grija și care slavă stă pre pământ, neschimbată: toate sunt mai neputincioase, decât umbra, toate sunt decât visurile mai înșelătoare; într'o clipeală pe toate moartea le apucă».*

Știută este moartea; de vreme ce calea tuturor cari se nasc pe lumea aceasta nu le este îndreptată întraltă parte decât către o groapă. Dar necunoscută este ajungerea până acolo.

Drept aceea sfat cu adevărat Dumnezeesc aflăm în sfânta evanghelie glăsuindu-ne: «Fiți gata, priveghiați, căci nu știți ziua și ceasul acela».

Gata și cu evangheliceasca privighere a fost ierarhul nostru; într'armat cu cele trei mari virtuți teologale: Credința, dragostea și nădejdea, și-a pregătit merindea duhovnicească pe calea cea nouă și neumblată în spre ceata sfinților părinți din Biserica biruitoare!

Inzestrat cu toate însușirile cerute unui păstor al sufletelor a căutat ca pre acestea să le pătrundă cu duhul smereniei lui Hristos căruia a slujit. Cele din urmă graiuri ale gurii sale dovedesc acestea cu prisosință, iar chipul smerit în care a vroit și a dorit să fie înmormântat face proba și pilda unui Părinte bisericesc care caută mai ales la milostivirea lui Dumnezeu, de cât la slava lumii acesteia.

Crescut pentru creștineasca propovăduire în neamul românesc, instruit apoi spre cârmuirea bisericii ortodoxe, a ajuns prin firea sa blândă dar energică un episcop conștient de înalta sa misiune. Ca profesor la azilul «Elena Doamna» un adevărat părinte al ficelor României.

La școala normală pentru învățătura poporului român cum și la liceul «Mihai Viteazul» un desăvârșit apostol plin de căldura credinței, pătruns de râvnă în scopul înălțării neamului. La Paris în calitate de superior al comunității românești, un inimos român cârmuit de un patriotism luminat. Arhiepiscop și vicar la Iași a scris cartea vieții sale proprii, evlavia, cinstea, corectitudinea, prudența și pacea.

Impodobit cu astfel de daruri sufletești, ca episcop mai târziu—acum lasă în jale adâncă eparhia Râmnicului.

Cuvântul, autoritatea și pilda au întovărășit deapururea vrednicia sa episcopală și de aceea Biserica română ortodoxă în întregul ei plânge pierderea lui. În Sf. Sinod cuvântul său eră—după graiurile Ap. Pavel, cuvânt sănătos lămurit cuvânt dres cu sare, nici de cum searbăd.

P. S. Sa înlătură în tovarășia fraților săi toate turburările cari neliniștesc pacea sufletului și nu îngăduiă nimic din ceia ce ar fi fost împotriva bunelor raporturi și a binelui obștesc.

Următor și clironom sfintelor învățături ale Domnului nostru Iisus Hristos, propovăduitor al păcii, cu orice preț Episcopul Ghenadie înțelegea că între păstorii duhovnicești și între păstoriți—oameni cu chibzuință—neînțelegerile se pot înlătură pe o cale pacinică,—dacă se pune mai mult temei pe jndecata sănătoasă decât pe simțiminte ori pe ambițiuni deșarte.

Iacă pentruce *omenește vorbind* pierderea sa este mare; iată pentru care cuvânt jalea noastră este adâncă dar tânguirea cu care'l petrecem la vecinicile locașuri nu ne este ca a acelora cari n'au nădejde. Ne plecăm—repet—capul înaintea hotărîrei Dumnezești și suspinăm din inimă căci lacrimile și suspinurile noastre pornesc dintr'o sfântă afecție. Și durerea ne-ar fi mult mai strașnică când ele n'ar putea izbucni.

A lăcrimat pre pământ însuși Mântuitorul—ca om—pentru prietenul său Lazăr!

Dar să încetăm.... Incetați de acum, încetați, în fața acestei taine, căci ceasul este înfricoșat. Incetați, să meargă cu pace sufletul său. Plecați capul întru rugăciune și ziceți lin... lin de tot:

Dumnezeu să l odihnească în duhovniceasca tabără a dumnezeștilor Părinți... Vecinica lui pomenire!

După P. S. Evghenie a vorbit D-nul C. *Disescu*, ministrul Cultelor și al Instrucțiunii. Domnia Sa spune, că în calitate de membru al guvernului se asociază la regretele exprimate în numele Sfântului Sinod pentru pierderea P. S. Episcop Ghenadie Georgescu.

Afară de părerea de rău, pe care o exprim în calitate

de ministru, vă mărturisesc, că moartea Episcopului de Râmnic mă umple și de o mare durere personală. Am avut prilejul să-l cunosc și să văd ce suflet ales avea. În ne-numărate rânduri am avut prilejul să-l aud sfătuind pe cei dinprejur. Simt, după cum am spus, o mare durere personală, pentru că toate sfaturile, pe care răposatul Episcop le dădea fiind în viață aveau ca început și ca sfârșit cuvintele evanghelice: «*Pacea mea dau vouă*».

E o datorie pioasă pentru noi, ca în ceasul acesta și mai în urmă să ne amintim de spiritul superior, care l'a călăuzit în viață, de conștiința superioară, pe care a avut-o despre lume și de dragostea adâncă, pe care a avut-o pentru semenii și păstoriții săi. Ori cât de mare ar fi însă durerea noastră, să încetăm cu tânguirea și să lăsăm sufletul să plutiască pe d'asupra, călăuzindu-ne cași până acum pe calea iubirii de Dumnezeu și de oameni.

Aceeaș durere simt ca toți și zic: «Dumnezeu să-l ierte».

P. S. Sofronie Craioveanul ca Locotenent al Eparhiei Râmnicul-Noul Severin a spus între altele următoarele:

«Vreme de 4 ani cât am lucrat cu P. S. Sa, am putut cunoaște și aprecia sufletul ales al celui ce a adormit întru Domnul. Administrator conștiincios, nu neglija niciodată interesele păstoriților săi, ale căror nevoi le cunoștea, de oarece străbătuse în toate colțurile Eparhiei sale, inspectând toate bisericile. Ierarh vrednic, pusese la baza vieții sale principiul evanghelic, care ne învață să iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine. La aceste însușiri se adăuga o simțire caldă de bun și luminat patriot. Mare iubitor al monumentelor istorice, P. S. Sa avea dorința să înființeze o lavră în Banatul Olteniei, la Tismana. Moartea crudă l'a răpit încă înainte de a fi înfăptuit această dorință a sa.

Plini de respect și de dragoste pentru sufletul său cel

atât de frumos înzestrat, ne plecăm capetele în fața voinței celui a tot puternic și zicem: «Dumnezeu să-l ierte și vecinică fie-i amintirea».

A mai vorbit P. S. Arhiereu Vartolomeu Bacaoanul, Administratorul Cassei Bisericii în chipul următor:

*Înalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiți Stăpâni,
Domnule Ministru și
Intristați creștini,*

Când Sfinții Apostoli plâneau asupra Mântuitorului, iar Mântuitorul plângea asupra lumii, când adică apropierea morții blândului Nazarinean infioră pe ucenici și făcù să vibreze până și în sufletul acestui unic Fiu al Dumnezeirii și Dumnezeu El însuși, acel accent atât de omenesc, care se numește «accentul durerii», atunci din înaltul «datoriei împlinite» Mântuitorul își luă rămas bun dela vieța pământească printr'un imn de îmbărbătare, care deapururea li va fi, Lui spre glorie, iar nouă spre mângâere. «Tată», zise El, vorbind Părintelui ceresc dela care venise și la care se reîntorcea. «Tată, iată a sosit ceasul.... Eu te-am preamărit pe pământ; lucru pe care mi l-ai dat să-l fac l-am săvârșit. Vestit-am numele tău oamenilor pe care mi i-ai dat din lume; ai tăi erau și mie mi i-ai dat! și ei au ascultat cuvintele tale... și acum pramărește-mă Părinte, la tine însuși, cu preamărirea pe care am avut-o la tine mai înainte de-a fi fost lumea». (Ioan cap. XVII v. 1, 4, 6).

* * *

Sunt douăzeci de veacuri de atunci și totuși pentru sufletul omenesc, acest duios adio nu și-a pierdut nimic din farmecul și din înțelepciunea lui, pentru că în el i se vorbește omului de nădejde din însăși inima desnădejdiei și de vieță din însăși împărăția morții.

Prin vorbele de mai sus, Mântuitorul ne spune că omul moare cu adevărat, dar nu ca să se piardă în haos, ci

ca să se ducă la Dumnezeu Tatăl; și se duce la Tatăl nu numai ca să îndeplinească, într'acest chip, legea trecerii din lumea timpului și a spațiului în lumea infinitului și a veșniciei, ci ca să-și ia răsplata lucrului pe care l-a îndeplinit în lumea aceasta.

Și astfel de graiuri îi plac sufletului omenească, pentru că în ele sufletul nostru găsește conștiința datoriei și grija răspunderii prelungite în însăși inima infinitului și a veșniciei, adică găsește credința și nădejdea în nemurirea omenească rostite de însuș Mântuitorul și de pe însuș pragul mormântului.

Iar a râvni nemurirea este lucru atât de firesc muritorilor, în cât nu e om care să se resemneze pe deplin în fața morții, și mai ales nu e popor la care cel mai viu și mai înrădăcinat cult să nu fi fost cultul morților.

* * *

Deci în cuvintele Mântuitorului de rămas bun către lume și vieța pământească, sufletele noastre își găsesc mângâierea lor. Și cade-se nouă celor ce avem tristul noroc să le auzim și de astădată, când nu mai avem între noi pe cel ce fu distinsul Prelat, Ghenadie Georgescu, de cât ca pe un nume de venerat și ca pe o pildă de urmat, cade-se nouă, zic, să ne mângâem astăzi întru înțelepciunea, farmecul și tăria cu care cuvintele acestea ne făgăduesc nemurirea omenească, prin însuși faptul morții.

* * *

Și totuși nemurirea prin moarte însemnând deopotrivă și despărțire de cei ce rămân și răspundere eternă pentru cel care se duce, inimile noastre sunt prinse de multă jale; și oricât am fi de creștini în fața morții însă ne vine atât de greu să nu ne simțim și oameni.

Iar a fi om însemnează a te mângâea nu numai întru nădejdea învierii, care e partea mai ales a sufletelor tari în credință; dar însemnează a te mângâea și întru durerea morții, care e pentru tot omul și care multora din sufletele slabe le aduce înțelepciunea. În fața morții Prea Sfin-

titului nostru Episcop Ghenadie Georgescu deci, e greu să nu ne simțim și oameni și să nu ne tânguim omeneasca noastră durere în stihniri de jale ca cele ce urmează.

* * *

Iată-l—vom zice noi ca oameni—adormit în Domnul pe cel ce fu falnic cu statura și atât de tânăr, mai ales cu inima. Și chipul i-a rămas tot așa de senin ca și inima și conștiința cu care a trăit; și ținuta și-a păstrat-o tot așa de smerită cât de modestă i-a fost și vieța trecută între noi.

Fiu de preot din comuna Greci, jud. Dâmbovița, Prea Sfințitul Ghenadie a dus cu sine în lumea înaltă în care s'a mișcat, acea simpatie fermecătoare și acea statornicie sufletească care formează nota originală a Românilor din vremuri bune și care este și astăzi destul de firească sătenilor noștri de neam cum se cade.

Prin aceste calități firești, unite cu o muncă tot atât de pricepută și de zeloasă pe cât a fost și de lipsită de râvna slavelor deșarte, Prea Sfințitul Ghenadie a putut foarte de vreme să-și dobândească merite și să poarte răspunderi de seamă în Biserica și Neamul nostru, dintre care cea mai de distincțiune fu chemarea Prea Sfinției Sale în Episcopatul Râmnicului Noului Severin în anul 1909, adică acum 3 ani.

Or pe unde a trecut P. S. Ghenadie, a știut să-și deschidă cărări cu urme menite să rămână și să pună pe faptele îndeplinite pecetea izbânzilor statornice, pentru că Prea Sfinția Sa știă să vorbească și minților, dar mai ales știă să vorbească inimilor; și este în deobște cunoscut că, puterea sufletească prin care se pot îndeplini jertfele cerute de binele mulțimii, e mai mult inima decât mintea, întrucât cu mintea omul se pleacă mai mult către propriul lui interes, pe când cu inima omul își iese afară de sine adică în lumea largă a aproapelui, ori de câte ori e prins de setea adevăratelor iubiri.

Și Prea Sfințitul Ghenadie a fost unul din oamenii și demnitarii care iubesc lumea și păsurile ei, pentru că mai ales ca demnitar, autoritatea sub care a ținut pe cei mici și prin care i-a împins la muncă, n'a fost autoritatea terorii,

care este semnul hotărîtor al sufletelor mici, ci autoritatea bunătății, care este semnul deosebitor a sufletelor de elită și prin care numai, omul poate să inspire și celor mai mici și celor egali și chiar celor mai mari decât sine, adevăratul cult al datoriei și adevărata dragoste pentru binele obștesc.

* * *

Iată dar întristați creștini, pe cine pierde Biserica și Neamul nostru, în persoana Prea Sfințitului Episcop Ghenadie Georgescu. Pierderea e mare și nu ne putem mângâia de ea ca creștini, de cât prin nădejdea învierii; iar ca oameni de cât prin împăcarea sufletească că, Preasfinția Sa a săvârșit cu bine lucrul ce i s'a dat în slujbă și și-a înscris numele și amintirea, spre veșnică pomenire, în inimile tuturor celor ce l-am cunoscut îndeaproape. Intru această nădejde și mângâiere deci, să-i zicem cu toții astăzi: «La revedere înceruri».

Cel din urmă a vorbit Păr. Ec. *P. Partenie* directorul cancelariei sf. Episcopii a Râmnicului. Iată în întregime și cuvântarea sf. sale.

Intristată adunare,

Greu și negrăit de dureros mi se strânge inima, când văd neînsuflețitul corp al duhovnicului meu stăpân și arhipăstor pe care acum câteva zile, după o crudă operație liniștitoare în cele din urmă îl lăsasem deplin încrezător de însănătoșire, și gata să fie iarăși preocupat de interesele Bisericii, căreia se dedicase cu totul!... Cine ar fi bănuț o clipă că sfârșitul îi eră mai aproape ca ori când? Cine se poate în chip stăruitor obicinui cu ideea că cel atât de viguros prin sănătatea și energia nestămpărată cu care ne uimează pe toți, este vai! numai umbră celui ce a fost, numai osemintele scumpe ce adăpostiră un suflet neobicinuit de bun și geneoros, o vrednicie rară.

Și totuși nu e o înșelare pierderea sa, este un adevăr cumplit de dureros... Să vede că între ironiile vieții acesteia nu e singura și că nu va fi cea de pe urmă, când cei atât de aleși sufletești, sunt deodată smulși din mijlocul

nostru, tocmai în momentele grele când sfatul, energia și mintea lor luminată trebuia să răspândească din plin, întreg acel balsam sufletesc după care însetăm.

Și oare pot eu nevrednicul său serv și admirator să vorbesc despre calitățile sale în această clipă de pietate, în care durerea ne sugrumă inimile și lacrimile ne podidesc ochii și când poate cel mai neprețuit tribut adus sufletului său—descătușat din tina din care s'a reîntors trupul—este acela al tăcerii mute, mult mai grăitoare în asemenea clipe ca cuvântul ce ni se stinge pe buze: palid și neputincios?....

Și totuși ca o sfântă datorie a slujitorului său de aproape care i-a pipăit mai mult ca oricine gândurile și i-a cunoscut toate planurile de muncă cinstită și nepregetată închinată Țării și Bisericii, mi-am luat trista misiune ca nu numai în numele meu și al întregului cler Oltean adânc rănit de o pierdere timpurie să rostesc cuvântul de neșters regret în fața rămășițelor pământești și poate sub atingerea caldă încă a sufletului său, ce va fi rătăcind în preajma noastră.

Intristată adunare,

Nu mă voi încerca să cuprind aci amănuntele biografice ale fericitului reposat în Domnul, căci se cunoaște acum din cele în deobște publicate, întreaga desfășurare a activității sale publice până la cea mai înaltă vrednicie din Biserică: Arhieria și Episcopatul.

Ceeace trebuie încrestat în inimi spre pilda noastră a tuturor și a tinerețului în deosebi este că un fiu al poporului de jos, născut în cătunul Petrești din comuna Greci din județul Dâmbovița s'a urcat așa de sus pe scara demnităților celor mai înalte, numai prin muncă cinstită și prin curăția simțimintelor sale puse în serviciul nevoilor Școlii și Bisericii, timp de mai bine de treizeci de ani.

Preot de mir la început și dascăl de copii mai apoi la azilul *Elena Doamna*, la Școala Normală a Societății pentru Invățătura Poporului și la liceul Mihaiu Viteazu, el a fost un puternic factor de educație, un neîntrecut sprijinitor al elevilor și elevelor sărace, un adevărat Părinte duhovnicesc.

Perzând soția la o vârstă când cei mai mulți se ispitesc spre deșertăciunile vieții, el găsi alinarea în viața

retrasă, făgăduindu-se prin îmbrățișarea schimei monahale numai lui Dumnezeu. Stând o bună parte la Paris, superior al Capelei Române, învrednicindu-se la reîntoarcerea în țară de darul Arhieriei, în care demnitate a fost vicarul Mitropoliei de Iași șapte ani de-a rândul, Dumnezeu îi hărăzește a fi Ierarhul uneia din cele mai însemnate Eparhii. N'a stat aci nici patru ani deplini. Inșă valoarea unui om nu se măsoară cu timpul ci cu bogăția calităților sufletești, din care isvorăsc fapte și îndrumări pe care cei goi la suflet și lipsiți de zel nu le pot împlini o viață întreagă.

Cu timp și fără timp a căutat să-și dea seama de toate nevoile păstoriților, și mai n'a fost colțișor de loc din întinsul Eparhiei, pe care să nu-l cerceteze, biruind asprimile vremii și oboselile corpului. O mai înaltă înțelegere de misiune, nu se poate cugeta ca acest apostolat viu, semn al adevăratelor timpuri creștine, când sămânța credinței nu se sămână «ex cathedra», ci o purtau cu ei în toate părțile misionarii creștini.

Iubitor al clerului de mir luminat și conștient s'a bucurat în totdeauna de chemarea lui în înaltul sfat Bisericesc alături de Ierarhii Bisericii. I-a stimulat în conferințele pastorale, de aproape îmbrățișate cu o dragoste nețârmurită ce respiră din toate cuvântările și urările ce-i prisoseau de a dreptul din inimă în aceste prilejuri. Le-a dat o *Tribună* pentru îndemnarea talentelor la propoveduirea prin scris a adevărului. El însuși un predicator de seamă și un meșter al vorbirii, și-a făcut din Revista *Luminătorul*, copilul răsfățat al orelor sale de recreație spirituală.

A făcut din administrația Eparhială un exemplu de conducere corectă și conștiincioasă.

A reorganizat viața în mănăstiri și a dat exemplul cel bun al gospodăriei din Biserică, asigurându-se prin zelul său stăruitor clădiri de biserici noi, adevărate podoabe în Eparhia celor mai numeroase monumente istorice ale Țării noastre.

Ne-a redat Seminarul în orașul R.-Vâlcea, urmărind de aproape mersul moral-educativ al elevilor și însuflând dragoste neștearsă pentru zelul profesorilor în numele cărora am fost rugat de asemenea să adăog cuvântul de neuitat omagiu. Ca o demnă faptă din partea acestor colegi mulți de față, nu pot a nu aminti hotărârea lor, a noastră, de

a alcătui un fond «Ghenadie» pentru realizarea «Căminul preoțesc» o altă instituție, pe care fericitul răposat plănuise a o ridica în orașul de reședință Eparhial.

A încurajat toate mișcările filantropice, numele său figurând peste tot, ca un minunat exemplu al milosârdiei. Această scurtă înșirare de fapte este privitoare la demnitarul public al Bisericii. Ce voiu zice însă de neprețuitul său fond sufletesc? Căci eră unul din cele rari: neasemănat prin iubire părintească, prin blândețe, prin bunătate, prin spirit de împăciuire. Altminterea cum am înțelege jalea împărtășită de toți prin pierderea atât de zguduitoare? Regretele împărtășite din toate părțile sunt dovada însușirilor cu care ne-a robit inimile.

Intristată adunare,

Prin perlele acestea de mult preț care sunt însușirile omului deosebit, glia rece care va să adăpstească trupul neînsuflețit nu poate da uitărei decât corpul. Sufletul trăește însă prin dâra luminoasă apreciabilă în conștiințele noastre ca un semn vecinical sufletului neperitor.

Și dacă însăși vieța goală de virtuți și fapte mari, este după glăsuirea poetului *o vieță moartă*, apoi atunci moartea fizică nu poate fi o moarte adevărată, dacă în urmă rămâne amintirea faptelor noastre bune. Aceasta e *vieța ce nu mai are moarte*. De aceea să nu uităm că dacă se darmă un om, rămâne totuși un *suflet*, un nume bogat în atâtea pilde de *vrednicie* și de cinste, adevărată oglindă călăuzitoare de pași în vieță. Amintirea episcopului Ghenadie va trăi, trebuie să trăiască. Și Eparhia Râmnicului Noul Severin, va păstră ca un titlu de glorie icoana Episcopului «Ghenadie Georgescu». O vor purtă bisericile întemeiate sub arhierasca ocrotire, o va purtă Seminarul, o vom purtă noi toți și va fi talisman pentru generațiile care se vor îndrumă pe aceleași căi luminoase, însemnate de el.

Acum lacrimile rudelor sale, ale prietenilor și ale filor duhovnicești umezesc numai obrazii abătuți și, picură racle, usucându-se în răstimp.....

Fiorul sufletului nostru însă nu se va uscă și nu se va slei niciodată, pentru o amintire atât de duiosă.

De aceea zicem aceluia pe care l'am iubit: te păstrăm în inimile noastre, întreg cum ai fost prin comoara sufle-

tului tău ales, vrednic, bun și blând. Și dela această graniță a vieței, răspândite între mărginit și nesfârșită dumnezeire, rugămu-te, învrednicește-ne iarăș de toate binecuvântările. Amin.

*

Dupăce clerul înalt și corul întonează «vecinica pomenire», cosciugul e luat din biserică și așezat în carul mortuar. Cortegiul pornește apoi și se îndreaptă prin strada Justiției, Calea Rahovei, strada Bibescu-Vodă și Șerban Vodă de-a dreptul la cimitirul Belu. Pe drum au cântat corurile elevilor Seminarului Central și Nifon Mitropolitul. Pe la orele 4 totul eră sfârșit. Dupăce s'au făcut ultimele rugăciuni de PP. SS. Arhieriei, cari au însoțit cortegiul până la cimitir; trupul răposatului a fost așezat în groapă, alătura de a fratelui său general Dr. Georgescu.

II.

Iată acum și câteva date din vieța P. S. Ghenadie:

P. S. Ghenadie s'a născut în satul Petreștii de Sus, comuna Greci, județul Dâmbovița, tatăl P. S. Sale fiind preotul acelu sat. Clasele primare le-a urmat în Târgoviște și apoi cursul complet al Seminarului Central din București, pe care l'a terminat în 1875. Terminând cu cel mai mare succes Seminarul, în Septembrie acelaș an a fost numit profesor de religie la Azilul Elena Doamna, iar în 1876 a fost hirotonit preot pe seama capelei acelu Azil. În Octombrie 1877, în urma concursului depus și la care a ieșit întâiul a fost numit profesor de religie la liceul Mihaiu Viteazul. În 1884 e numit profesor la școala normală a Societății pentru Invățătura Poporului Român din București. În Iulie 1896 e detașat dela aceste catedre și trimis ca superior al capelei române din Paris, unde a stat până în Martie 1902, când a fost ales și sfințit Arhieru cu titlul de Bacaoanul. P. S. Sa e numit apoi în acelaș an Vicar al sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei, cum și egumen al Bisericii Sf. Spiridon din Iași.

În aceste din urmă demnități a stat P. S. Ghenadie până la 22 Martie 1909, când a fost ales ca episcop al Eparhiei Râmnicului-Noul Severin.

III.

Ori unde a fost chemat, P. S. Ghenadie a lucrat cu pricepere și cu inimă. A fost omul datoriei în toată puterea cuvântului! La Azilul Elena Doamna eră mâna dreaptă a D-rului Davila și a lui Barbu Constantinescu. Părintele adevărat al nenorocitelor de orfane eră însă preotul G. Georgescu! Unde 'l căutai, acolo 'l găsi ai în serviciul lor pentru a le asigura o existență cinstită.

Ca profesor eră un model, care impunea tuturor. Nu ști ai ce însemnează lipsa dela datorie. Părinte pentru elevi; prieten adevărat pentru colegi. De aceea eră iubit și respectat de toți. Nu voi uita niciodată ca fost director al lui cât a lucrat el pentru armonia desăvârșită între colegi și pentru îndeplinirea conștiințioasă a datoriei,—cele mai puternice mijloace pentru buna educație a școlarii.

La Paris eră stimat de întreaga colonie română; la Iași eră respectat de toți câ ai ave au prilejul să-l cunoască. Am o bogată corespondență din parte-i din aceste vremuri, în care e depus tot ce frământă sufletul său pentru îndrumări cât mai sănătoase în viața bisericească.....

În scurtul timp cât a fost episcop al Râmnicului-Noul Severin s'a văzut omul în toată strălucirea lui. Priceput, harnic, drept, bun, milos; iată însușirile care îl împodobeau. A fost un episcop în adevăratul spirit evanghelic și desăvârșit cunoscător și al vremurilor în care trăim.

Iată câteva din frumoasele cuvinte, pe care le-a pronunțat în Camera deputaților, când a fost ales episcop. «Sunt pătruns de înalta chemare și de încrederea domniilor voastre (senatori, deputați), precum și de însemnătatea rolului ce Biserica are în viața noastră socială și națională și luminat de principiile și învățăturile religiei noastre, voi lucra cu încredere, încordare și râvnă în via Dom-

nului. Voiu fi streajă neadormită în păstrarea tezaurului strămoșesc al credinței noastre; voiu propovedui pacea, liniștea și înfrățirea, drept îndreptând cuvântul adevărului pentru ca sfânta noastră Țară să se înalțe și să se întărească.....

Sunt fiu de preot de țară și cunosc în deosebi păsurile și nevoile populațiunii rurale, căci am trăit cei mai frumoși ani ai vieții mele în mijlocul ei. Imi voiu îndreptă deci activitatea mea pastorală și în această direcțiune; voiu luă toiagul apostolesc și mă voiu duce nu numai în sate populate și apropiate, dar chiar în cătunele cele mai îndepărtate.....

Imi dau seama destul de bine de spiritul vremurilor în care trăim și de neajunsurile noastre ca popor; voiu fi streajă neadormită în păstoria mea; pentru tot ce este de folos, voiu fi pildă de muncă, de devotament și de cinste...».

Așa a vorbit P. S. Ghenadie și așa a lucrat ca episcop! Revista «Luminătorul» întemeiată de el, e dovadă de activitatea lui bogată și rodnică într'un timp destul de scurt.

IV.

Biserica ortodoxă română a pierdut prea de timpuriu pre un bun păstor al ei; iar Țara pe un inimos și devotat fiu. Cât n'ar fi lucrat el în serviciul Bisericii și al Țării! Și câte speranțe nu se puneau în el! Se vede însă și acum și totdeauna cât de nepătrunse și de misterioase sunt tainele Dumnezeirii! Ne plecăm capul și rugăm fierbinte pe Cel Atotputernic ca să inspire pe cei în drept spre a-i da un vrednic urmaș în conducerea scumpei lui Eparhii. Să-i fie țărâna ușoară și amintirea vecinică!

P. G...

CÂTEVA CUVINTE ASUPRA APOSTOLULUI PAVEL

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 8).

Din cele arătate la finele articolului trecut se vede lămurit, că Iudeii din Asia mică au știut, că Pavel e în Ierusalim și au căutat momentul să pună mâna pe el. Prin oraș n'au îndrăsnit să facă vre-o încercare să-l prindă și au așteptat deci ziua când Pavel avea să vie la templu ca să aducă jertfa cea mare pentru împlinirea votului. Deci îndată ce l-au zărit în templu, au sărit asupra lui și l-au înconjurat de toate părțile, ca să-l scoată afară din biserică, fiindcă înăuntrul ei nu puteau să-i facă nici un rău din cauza sfințeniei locașului. Cu strigăte mari, Iudeii aceștia asiatici au înverșunat întreg poporul ce se află prin curtea templului și prin apropierea lui. «Săriți, bărbați Israeliteni! Acesta este omul, care învață pretutindeni împotriva poporului și a legii și a locului acesta, și chiar și Elini a băgat acum în Biserică și a spurcat acest sfânt loc» (Fapt. Ap. Cap. 21, V. 28).

Invinuirea aceasta, că a introdus în templu Elini, cari nu erau încă proseliți, eră minciună; iar pretextul eră, că ei văzuseră pe Pavel cu Elinul încreștinat Trofim din Efes, pe care ei îl denunțau acum poporului, ca și când într'a-

devăr Pavel l-ar fi băgat în comunitatea judaică, și l-ar fi adus în templu¹⁾).

Aici însă, pentru o înțelegere mai limpede a lucrurilor ce le vom arăta mai departe, e bine să facem o descriere a locului unde se întâmplă lucrurile. Templul, precum știm, era pe dealul Sionului și ocupa pe timpul lui Hristos toată terasa dealului, astfel că zidurile ce-i înconjurau curtea de pe trei laturi ale orizontului erau pe marginea coastelor rezezi care închideau terasa. Mai înainte vreme pe partea nord-vestică a terasei, în punctul cel mai înalt al ei, stetea palatul Hasmoneilor, despărțit de curtea templului. Cu vremea, lărgindu-se curtea templului, a cuprins în terenul ei și acest palat, lăsat în părăsire. Apoi mai târziu Herodes a reparat palatul și l-a refăcut, schimbându-l într-o locuință regală foarte luxoasă și totdeodată într-o puternică citadelă, care domină și templul și orașul. Pe aceasta el o numi Antonia, după numele triumvirului Antonin, care îi era protector și-l ajutase să ia domnia în Palestina. Citadela era clădită pe colțul de stâncă al terasei, cu turnuri puternice de apărare, cu mult mai sus decât templul, astfel că din ea aveai liberă privirea peste toată enorma arie a templului, care cuprindea foarte multe hale și clădiri împrejmuitoare și curți intermediare, într-o complexitate uriașă. Curtea cea mai din afară a templului avea două hale enorme, spre Nord și spre Vest, pe coloane de marmură, și acestea se prelungeau până sub colina citadelei, și aici niște scări largi duceau pe platforma citadelei, la înălțime de vre-o cincisprezece metri. Scările acestea formau legătura între palat și templu. În citadelă stă garnizoana romană în permanență; iar în zilele de sărbătoare, când se adună mult popor în templu, soldații stăteau gata sub arme, spre a interveni numai decât în cazuri de desordine

¹⁾ Despre acest Trofim se vorbește în Cap. 20 la v. 4.

ori de vre-o turburare de altă natură. Această mulțime de altfel eră foarte predispusă mai totdeauna la gâlcevuri, fiindcă Iudeii se adunau mai ales pela Paști din toate părțile țării, nu atât pentru trebuințele lor religioase, ci mai mult din cauze politice și pentru transacțiuni comerciale¹⁾.

Soldații însărcinați cu supravegherea curții templului, cari făceau serviciu polițienesc, au intervenit căutând să potolească lucrurile. Inșă învălmășagul crescând mereu și acești soldați neputând să ție ordinea, a trebuit să intervie postul militar ce stă de pază sub arme toată vremea pe terasa castelului. Inștiințat de această disordine, comandantul garnizoanei, unul Claudiu Lysias, probabil un grec după conumele său, a lăsat numai decăt să scoboare trei centurii în piața templului și să împrăștie mulțimea²⁾,

Soldații romani, în gloată strânsă cu săbiile ridicate și cu scutul gata de luptă, au dat năvală spre mulțime cu acea înspăimântătoare serioșitate și iușime, care făcea din cohortele Romei spaima lumii. Mulțimea înspăimântată a fugit în toate părțile, căci nu eră lucru de joc cu soldatul roman, și au lăsat pe Pavel din mâinele lor în mâinele soldaților. Comandantul centuriilor, din strigățile celor puțini cari au rămas din mulțime, precum și din toată fața lucrurilor, văzù numai decăt că nu e vorba de o răsvrătire a Iudeilor, ci—după cum i se părù—de vr'un act de răsburare publică, și că Pavel ar fi vre-un criminal oarecare, pe care acum prinzându-l poporul vreà să-l omoare. Că pe acest om, pe Pavel, voeau într'adevăr Iudeii să-l ucidă pentru chestii religioase, asta nu o puteà crede și nici nu

¹⁾ Istoricul Iosif Flaviu dă în scrierea sa „Bellum Iudaeorum» V, cap. 2, o descriere amănunțită a palatului lui Herodes și a curții templului.

²⁾ «Și căutând ei să-l omoare, a venit veste la căpitanul oștirii, cumcă s'a turburat tot Ierusalimul», zice Scriptura, «și acesta luând ostași și sutași a alergat asupra lor». Cap. 21, v. 31, 32.

o visă comandantul centuriilor, cum n'a putut-o crede nici comandantul suprem Lysias.

Având credința aceasta că anume Pavel e vre-un criminal sau vre-un individ periculos societății, au pus mâna pe dânsul și l-au legat cu îndoită legătură de lanțuri, adecă și de mâini și de picioare. Mulțimea furioasă văzându-l pe Pavel legat, s'a întors din nou, amenințându-l și strigând asupra lui, însă acum Pavel eră apărat în mijlocul soldaților. Comandantul voind să afle cine este acest om, a cerut informațiuni, dar precum se întâmplă în cazuri de acestea, toți sberau de odată, și nimeni nu putea spune cu limpezi și scurte cuvinte ce vină are omul și cine este. Pe lângă toate celelalte, Iudeii vorbeau lucruri de care comandantul nici idee nu avea despre chestiuni religioase judaice, despre învierea morților, despre stricarea legii și câte altele, și astfel el neputând să găsească nici o lămurire în spusele lor¹⁾, a lăsat pe soldați să-l ducă pe Pavel legat, sub pază militară, în închisoarea castelului.

Soldații au trebuit să intervie mereu și să respingă furioasa adunătură de Iudei, cari urmau convoiul și căutau să rupă cordonul ca să smulgă pe Pavel dintre soldați. «Pentru că mergea după el mulțimea poporului strigând: ucideți-l» Iudeii au năvălit și pe scările ce legau piața cu terasa castelului, dar cordonul militar din capul scării a închis drumul și a oprit năvala.

Acolo, acum pe terasă, în dosul cordonului militar, Pavel a rugat pe tribunul centuriilor, dacă-i dă voie să-l întrebe ceva. Pavel a vorbit grecește; iar tribunul auzindu-l vorbind corect limba elină, cum nu puteau să o vorbească niciodată Iudeii²⁾, a rămas uimit și l-a întrebat nu-

¹⁾ «Neputând să înțeleagă adevărul pentru gâlceavă» Cap. XXI v. 34

²⁾ Avem în mulți scriitori mărturia că Iudeii nu puteau învăța să vorbească frumos și corect nici limba greacă nici pe cea romană.

mai de cât: «Dar cum ? tu știi elinește?». Mirarea tribunului însă a fost și pentru alt lucru, anume că l-a scos deodată din falsa presupunere ce avea, că acest Pavel, după câte a înțeles din vorbele deavalma ale poporului, ar fi un rebel din Egipt care venise, nu cu multă vreme înainte, cu o bandă de vre-o patru mii de oameni asupra Ierusalimului. Acest rebel un profet mincinos, a adunat pe lângă sine sicarii, sau hoții de drumul mare, cari deveniseră o spaimă a locuitorilor, sub un pretext de altfel politico național ucideau și jefuiau numai pe Romani și pe cei ce erau prieteni ai Romanilor. După spusele istoricului Iosif Flaviu (Bell. Iud. II, 13) căpitanul acestei bande adunate de prin părțile Siriei și ale Egiptului, a venit să dea asalt Ierusalimului, spunând adeptilor săi că el e un Mesia și că ei vor vedea, cum numai la porunca gurii sale vor cădea zidurile Ierusalimului, cum au căzut ale Ierihonului la sunetul trâmbițelor. El a înaintat cu ai săi până la muntele Maslinilor, însă aici a fost întâmpinat de o trupă a proconsulului Felix, care a împrăștiat banda, a ucis vre o patru sute dintre ei, vre-o două sute i a făcut prizonieri, dar căpitanul bandei, mincinosul prooroc, a scăpat cu viață și a fugit.

Deci tribunul ținea pe Pavel drept acest cap de bandă și acum a rămas mirat că Pavel e altcineva. «Dar nu tu ești Egipteanul, acel ce mai înainte de zilele acestea ai făcut răsvrătire și ai scos în pustie pe cele patru mii de bărbați sicarii ? (v. 38).

Pavel atunci îi răspunde tribunului, că el departe de a fi dușman al Romei, e dimpotrivă cetățean Roman, și nu e din pustiurile Egiptului, ci din Tarsus al Ciliciei «care nu este neînsemnată cetate». Lauda ce o face cetății Tarsus era adevărată, căci această cetate, pe atunci capitala provinciei romane Cilicia, era vestită pentru o foarte veche academie a sa și era un emporiu cultural al multor științe

și deci un centru nu numai politic. «Eu sunt om din Tarsus» răspunde Pavel «de neam Iudeu, și te rog pe tine, dă-mi voie să grăesc poporului».

Acum, fiindcă Pavel deoparte era cetățean roman, de altă parte Iudeu ca și acuzatorii săi, și mai ales fiindcă nu era criminal cum îl crezuse tribunul, acesta nu i-a refuzat rugăciunea. Poate era și curios să știe ce va vorbi acest om Iudeilor, pentrucă răspunsul lui Pavel îl adusesse în confuzie, neputând să priceapă ce fel de om este el, și pentruce strigă Iudeii asupra lui cu atâta furie?

Pavel a făcut atunci cu mâna semn poporului, că vrea să-i vorbească. El era în capul scării, deci îl vedeà tot poporul de jos de pe largile scări și din piață. Văzând poporul că el vorbește cu învoirea tribunului, a făcut tăcere și curioși și Iudeii să vadă ce are de spus acest urgisit care abea scăpase din mâinile lor, sau îndemnat unii pe alții să tacă și să-l asculte.

Și Pavel s'a gătit să vorbească. Situațiunea era într'adevăr grandioasă.

II.

Și astfel marele Apostol scâtea iarăș în fața unui numeros auditoriu și se pregătea să vorbească. În cursul atâtor ani de activitate apostolică, el a avut ocaziune să vorbească poporului în cele mai variate împrejurări: a vorbit în sinagoge, dela strana cititorului, după terminarea citirei zilnice a vre-unui capitol din cartea legii și a prorocilor; a vorbit mulțimei în fața altarelor de jertfă păgână și în fața preoților elini îmbrăcați în ornatele sărbătorești ale lor; a vorbit în temple eline pline de miresmele arse pentru zei; și-a spus cuvântul său și prin întunecoasele temniți, în care a fost închis, precum și la spus și printre luminoasele coloane de marmoră ale largilor vestibule ale Areopagului; a vorbit în fața tribunalului proconsulilor

romani și în piață celor adunați la templul zeului necunoscut. A vorbit Pavel și în fața Iudeilor fanatizați de litera legii, a vorbit și în fața rabinilor bănuitori și plini de invidie, a vorbit și fraților creștini adunați prin case particulare și a vorbit și filozofilor elini cei cu multă știință, cum a vorbit și păgânilor celor trăitori în plăcerile lor epicureice; s'a apărat cu vorba și în fața acuzatorilor săi și a dușmanilor ce-l pândeau. A vorbit în fața boierilor și bătrânilor lui Israel și a cărturarilor din Ierusalim, a lui Anna și Caiafa și Ioan și Alexandru și câți erau din neamul arhieresc; a vorbit dintre apostolii cari erau într'un gând în pridvorul lui Solomon, unde mulțimea adună bolnavii încât umpleau ulița ca viind Petru măcar umbra lui Petru să umbreze peste vre-unul dintre ei; a vorbit în fața preoților Iudei și a voevozilor bisericii și a Saducheilor, care-l pârau că vestește întru Iisus învierea morților, și câte vorbiri a ținut prin casele de rugăciuni în ziua Sâmbetelor. Dar unde și în ce împrejurări, și cui n'a vorbit Pavel, cel nesăturat de vorbă, când aveà să vestească numele și învățătura lui Hristos? Dar o ocaziune atât de solemnă și în împrejurări așa de neobicinuite n'a mai avut Pavel, ca aci în locul acesta!

Stând pe treapta cea mai de sus a unei scări foarte înalte a căreia marmură albă străluceà în lumina caldă a soarelui, iar jos sub el prin larga piață a templului o mulțime nesfârșită de ascultători; în spatele său cordonul de soldați și marea citadelă cu turnurile ei amenințătoare, iar în față templul cel mai minunat cu nespūsă frumusețe de colonade și totul împrejur un tablou de o fantastică splendoare. O atare tribună n'a mai avut Pavel și nici un auditoriu așa de numeros n'a mai avut și nici puțința de a vorbi dintr'un loc așa de potrivit de a vorbi mulțimii, potrivit nu pentru el numai, ci însuși pentru un Cesar îmbrăcat în purpură imperială. Și cu toate acestea

acolo între fulgerătoarele arme ale soldaților, și de pe această solemnă tribună improvizată, și în mijlocul acestui lux de scenărie impunătoare, vorbiă un biet om, legat în lanțuri, păzit ca un criminal de sulitele soldaților, el însuși cu hainele rupte de furia mulțimii, cu membrele strivite de bătae și cu fața plină de sânge, un nefericit de-abia scăpat din ghiarele morții, urgisit de toată această mulțime ce-l ascultă și care privea la el cu ochii lupului flămând și întinzând ghiarele spre dânsul și în fiecare moment gata să-l smulgă de sub paza soldaților ca să-l ucidă cu pietre și cu cea mai nemernică moarte.

Aceasta era în momentul de față situația lui Pavel, a acestui admirabil om, a cărui viață întreagă a fost numai luptă și numai desfășurare de ne mai pomenită energie.

M. P.

Din îndatoririle Păstorilor de suflete

Preotul este îndreptăţit prin darul ce primeşte la hi-rotonie ca să îngrijască de turma ce i se încredinţează. Această chemare care-i şi un drept şi o datorie, o îndeplineşte el prin mijloacele ce-i sunt date ca tată şi păstor al enoriei, având drept ideal pe *Mântuitorul Hristos*, care zice despre sine: *Eu sunt păstorul cel bun*. Chemarea aceasta a păstorului este grea şi anevoioasă şi plină de răspundere. Ea însă devine uşoară dacă păstorul ţine seamă de tot ce-a învăţat ca pregătire pentru apostolatul său cum şi de ce trebuie să facă potrivit împrejurărilor în care s'ar găsi.

În îndeplinirea chemării sale, păstorul are absolută necesitate de îmbogăţirea cât mai mult a cunoştinţelor ce-a primit în şcoală şi de o îndemănare cât mai mare în propoveduirea cuvântului şi pentru ajutorarea credincioşilor în toate împrejurările vieţii. De aci necesitatea ca neîncetat să se pregătească, să-şi reîmprospăteze cunoştinţele dobândite în şcoală şi să le îmbunătăţească prin studierea a cât mai multor lucrări ce-i sunt de folos.

Dar, ori ce-ar face, spre perfecţionarea sa, locul dintâi al preocupărilor păstorului de suflete este şi rămâne izvorul de căpetenie, adică sfânta Scriptură şi sfânta Tradiţiune. Către aceasta îndeamnă şi Mântuitorul, cum să

vede la sf. Ioan în Evanghelia sa v. 34: «*Cercați Scripturile, ci vouă vi se pare întru dânsele a aveà vieață veșnică; și acelea sunt cele ce mărturisesc despre mine*». Acestui îndemn păstorul de suflete trebuie neîncetat să urmeze și cu cea mai mare convingere să se adape dela izvorul cel sfânt și dumnezeesc.

Este cea mai mare eroare pe care o săvârșesc toți câți în loc de a se întemeia, în cele ce spun, mai întâi pe sf. Scriptură, se cred îndreptățiți a se adresa la scrieri profane. Greșala aceasta dacă se observă pe ici, colea, trebuie înlăturată și în locul unei aparențe de cultură profană, să se pună la baza lucrării bisericești adevărul cel sfânt și puternic pe care-l găsim în sfânta Scriptură. Căci sfânta Scriptură, cum foarte bine ne arată, între alții, sf. *Amvrosie, este cuvântul lui Hristos și din ea să bem, căci vom beà cuvântul cel mântuitor*. Bând pe Mântuitorul care este tulpina viei și izvorul vieții, în acest izvor vom găsi începutul și sfârșitul a tot ce este bun și de folos pentru noi și mântuirea noastră.

Dacă cuvântul cel adevărat, care formează temelia eredinței noastre se află depus în sf. Scripturi, dela sine se înțelege că păstorul de suflete are datoria de a ști cum se cuvine Scriptura, a pătrunde cât mai mult înțelesul ei și a ști totdeauna ași apăra și susțineà învățăturile cu dovezile nediscutabile luate din ea. *Să nu lipsească nicio dată din mâinile preotului Sf. Scriptură* este sfatul pe care-l dă fericitul *Ieronim* în scrierea Sa Ad Nepotianum.

Atât Sf. Scriptură a Vechiului cât și cea a Noului Testament au însemnătatea care arătai. În una găsim făgăduința venirii în lume a Mântuitorului, pregătirea lumii pentru primirea Răscumpărătorului și în ce va constà răscumpărarea; în cealaltă ni se pune înainte actul îndeplinirii făgăduinții, lucrarea săvârșită de Mântuitorul și mijloacele prin care s'a dat omului posibilitatea mântuirii.

În vechiul Testament găsim anunțându-se întreita activitate a Mântuitorului cum și icoane adevărate a păstorilor de suflete din care să poată scoate mult material pentru necesitățile sale de păstor duhovnicesc. Și câte alte învățăminte nu găsește preotul în Sf. Scriptură a Vechiului Testament în care toate sunt în stare de pregătire pentru ziua când va veni Mântuitorul! Aci în ea arată cum Dumnezeu îngrijește de popor și conduce pe aleșii săi ca rege și păstor, cum întreaga grijă din această sfântă Carte este ca să ne dovedească îndeplinirea treptată a făgăduinței despre venirea Aceluia, care aveâ să restatornicească raporturile dintre Dumnezeu și om: «*Aproape fiecare pagină a Scripturei nu vorbește despre nimic alt decât despre Hristos și Biserică*», spune fericitul *Augustin*.

Despre acela, de care amintește Vechiul Testament, cu atâta bogăție de figuri, ne istorisește cu toate amănunțele necesare Noul Testament, arătându-ne cum în El s'au îndeplinit toate proorociile și tot ce a făcut în timpul activității sale publice. Despre El ca păstorul cel bun ne vorbește Evangelistul *Ioan*. Această activitate întreg Noul Testament ne-o arată, dovedindu-ne grija cea mare pentru lume, pentru care îndeplinește cu cea mai mare dragoste tot ce ș'a prezis prin Prooroci și merge până a suferi moartea de cruce, căci: «*păstorul cel bun, sufletul său pune pentru oile sale*», pe când năimitul, când vede lupul intrând în staul, lasă oile și fuge. În această sf. Carte se vorbește de datoriile păstorilor pentru credincioși în timpuri bune ca și în timpuri rele: «*Fără numai că duhul cel sfânt prin cetăți mărturisește zicând: că legături și necazuri pe mine mă așteaptă. Că nici de una nu bag seamă, zice Sf. Apostol Pavel, nici am sufletul meu cinstit mie, fără numai ca să săvârșesc alergarea mea cu bucurie, și slujba ce am luat dela Domnul Iisus, a mărturisi Evangelia darului lui Dumnezeu. Și cât de prețioase sunt toate*

sfaturile pe cari le dau Apostolii ucenicilor lor pentru îndeplinirea misiunii de păstori sufletești! Căci toată Scriptura nu este decât o scrisoare a lui Dumnezeu către făptura sa, lăsată îngrijirii speciale a Bisericii. Și cine voește a urmări cuvântul Domnului, trebuie a-l cunoaște, iar cunoștința n-o poate lua decât din Sf. Scriptură. Cetirea deci și priceperea Sf. Scripturi să fie preocuparea zilnică a păstorului de suflete, ca prin ea să i se lumineze mintea și să-i dea putința îndeplinirii misiunii pastorale: «*Iubește Sf. Scriptură și vei cunoaște înțelepciunea*, zice fericitul *Ieronim*.

Înarmați cu tăria credinței evanghelice și doritori de buna stare sufletească a credincioșilor, păstorii de suflete trebuie să fie înțelepți ca șerpii și simpli ca porumbeii, dacă voesc a reuși cu succesul cerut de Mântuitorul prin a cărui trimitere îndeplinesc oficiul de păstori. Orice lucrare ca să dea rezultate bune trebuie făcută cu toată înțelepciunea; dar mai ales cele duhovnicești, pentru care pe lângă o deosebită prudență, se cere și o deosebită însuflețire cum și o pază serioasă de orice amestec de interese curat omenești. Înțelepciunea aceasta recomandată de Mântuitorul, o pune în evidență cu destulă tărie Sf. *Ioan Hrisostom*, când zice: Cum șarpele caută totdeauna să-și ferească capul, tot așa păstorul trebuie a sacrifica totul, avuțul, corpul, chiar viața, nu numai credința. Căci credința este și rădăcina și trunchiul și dacă ea rămâne neatinsă, atunci poți pierde totul, căci totul vei redobândi. Atunci va putea zice ca și sf. Apostol Pavel: Lupta cea bună m'am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit.

Preotului pe lângă prudență și înțelepciune i se cere curățenie în suflet, sinceritate în actele sale, cu alte cuvinte o stare sufletească care să-l ridice la înălțimea chemării sale. Când li se recomandă a fi simpli ca porumbeii, li se atrage atențiunea asupra curățeniei al cărei imagină este porumbelul. Și numai așa va fi în lume ceea ce trebuie să

fie, un înger pe pământ. Căci însușirile porumbelului, cum spune un scriitor apusan, reprezintă cele șapte daruri ale sf. Spirit: Porumbelul obișnuște apă, spre a se afundă când vede uliul, și a fugi; acesta este darul *înțelepciunii* prin care cei sfinți se așează la izvorul cuvântului dumnezeesc, spre a se feri de cursele diavolului. Porumbelul alege boabele cele mai bune; acesta este darul *științei* prin care cei sfinți și caută hrana sănătoasă pentru sufletele lor. Porumbelul ce hrănește prin streini; acesta este darul *sfa-tului*, prin care sfinții pe cei cari au fost imitatori ai diavolului, îi hrănesc prin cuvânt și exemplu. Porumbelul nu rupe nimic cu ciocul; acesta este darul *înțelegerii* cu care sfinții tâlcuesc învățăturile cele bune nu după felul ereticilor. Porumbelul n'are fiere, acesta este darul *cucernicieii*, prin care sfinții sunt liberi de mânia cea nerațională. Porumbelul clocește în scobiturile stâncilor, acesta este darul *tărieii* pe care cei sfinți le caută în minunile lui Hristos, care este o stâncă tare. Porumbelul are un oftat în loc de cântare; acesta este darul *temerii de Domnul* prin care cei sfinți găsesc pace în suspinul lor asupra păcatelor.

Dacă astfel va fi înarmat preotul și dacă în predica și lucrarea sa va pune grija cea mare pe care o recomandă Mântuitorul și sf. Apostoli, atunci folosul va fi mare în societate și de lucrarea cea bună se vor resimți toți câți se vor afla sub îngrijirea unui bun păstor de suflete. Căci este peste putință ca un om înțelept și curat cu inima, care știe ce trebuie să creadă și ce trebuie să facă, să nu obțină rezultatele cele mai bune, dacă activitatea sa va fi îndreptată înțelepțește și va căuta să o desfășoare prin dragoste către oameni. Nu trebuie niciodată păstorul să uite ceeace Evangelia învață la Luca X, 5: *Și ori în care casă veți intra, întâi ziceți: pace casei aceștea.* Va fi lucrarea mai grea sau mai ușoară, după împrejurări, dar succesul va fi asigurat. Preotul, apoi, nu se cuvine a uită

că nu poate avea nici o bucurie, dacă n'are nici o luptă, deoarece: *Fără luptă nici o victorie*. Lupta va fi dată cu pace și pentru pacea caselor în care va avea de propovăduit și pacea și dragostea aduc cele mai frumoase rezultate, căci în totdeauna păstorul de suflete trebuie să aibă în vedere că pentru liniștea și pacea lumii este așezământul Bisericii. Foarte frumos se exprimă în această privință sf. *Ioan Hrisostom* în Om. 32 la Matei: Dacă spun: Pacea fie cu voi, așa răspunde: Și cu spiritul tău, nu numai cu vocea, ci și cu cugetarea, nu numai cu cuvântul, ci și cu inima. Iar dacă tu aci spui: Pacea fie și cu spiritul tău, și afară de Biserică lupți cu mine, mă necinstești, mă defaimi, mă disprețuești cu batjocură și bătae de joc, ce fel de pace este aceasta? Poți să mă defaimi de mii de ori, totuși eu îți voi striga pacea cu inimă curată și în înțelesul cel drept; ba nu voi zice nimic rău despre tine, căci am inimă de tată. Și dacă vr'odată îți fac mustrare, atunci fac aceasta din îngrijire pentru tine. Tu însă înmulțești supărarea mea, nu pentru că mă calomniezi, nu pentru că nu mă primești, ci pentru că înlături pacea, fiindcă ai luat asupra-ți o grea judecată.

Când păstorul de suflete oferă pacea casei în care intră, aduce liniștea în suflete și devine un element indispensabil pentru menținerea păcii și dezvoltarea membrilor încât nu se pot lipsi de el. Și cât de mult au făcut ucenicii Domnului prin pacea ce au adus între oameni!

* * *

În activitatea sa pastorală preotul trebuie să nu uite că modelul lucrării sale are să-l găsească de la Acela, care a instituit preoția și de la ucenicii săi de la cari avem toate învățăturile ce au să călăuzească pe preot în chemarea sa. Pe el nu-l va uita niciodată și de la El va cere în totdeauna ajutor ca să reușească în lucrarea pastorală, căci El

este stăpânul și conducătorul nevăzut al Bisericii creștine.

Sf. Apostol *Pavel* la II Timoteiu IV, învață: *Propoveduiește cuvântul, stai asupra cu timp și fără de timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și cu învățătura. Că va fi timp când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poftele sale își vor alege lor și învățători.....*, iar sf. apostol *Petru* la I ep. V: *Păstoriți turma lui Hristos cea dintre voi, purtând grija nu cu sila, ci de voie și dupre Dumnezeu; nu cu agonisele urâte, ci cu osârdie.*

Păstorul trebuie să știe în primul loc că turma nu este a sa, ci a lui Dumnezeu. Mântuitorul Hristos a încredințat pe creștini îngrijirii preoților, dându-le puterea de a-i conduce pe calea cea dreaptă a adevărului și mântuirii. Este aci un punct capital, pe care să nu-l uite niciodată păstorul, căci numai așa va avea vie în mintea sa răspunderea cea mare pe care o poartă și nu se va considera niciodată simplu om, între oameni ca ceilalți oameni cu însărcinări omenești. De acest mare adevăr au fost pătrunși totdeauna marii dascali ai Bisericii creștine pentru cari preoția a fost considerată cu adevărata ei valoare și de aci și frica de a o primi cu ușurință.

Dacă păstorul are viu în mintea sa acest adevăr, atunci știe și răspunderea sa. În acest caz nu uită că Mântuitorul a dobândit pe creștini prin scump sângele său și deci ar avea o răspundere foarte mare, dacă ar neglija oficiul său, iar din turmă s'ar perde cineva. Îngrijirea de turmă trebuie a se face din dragostea pentru ea, așa cum Mântuitorul a iubit lumea. *A păstori turma lui Dumnezeu, zice fericitul Augustin, este o datorie a dragostei. Acei cari păstoresc oile lui Hristos cu simțământul ca să voiască ca ei să le aparțină lor și nu lui Hristos, dovedesc prin aceasta că se iubesc pe ei și nu pe Hristos, că ei sunt însuflețiți de egoism, de stăpânire sau de pasiune, iar nu de dorința iubitoare de a asculta, a ajuta și a plăcea lui Dumnezeu.*

Suspînând zice de aceștea Apostolul, că ei caută să fie ceea ce este al lor, și nu ceea ce este a lui Iisus Hristos. În spiritul acestei învățături păstorul, care trăește cu turma, se va identifica cu ea așa că să nu'i lipsească din minte datoria ce are de a îngriji de toate necesitățile păstoriților, de a îndepărta dela ei rălele și lipsurile, de a le da puțința a ști cât mai bine datoriile de creștini, de a'i ajuta în toate, fără însă de a se abate dela preocupările principale și inerente misiunii sale.

Indeplinirea datoriilor de păstor trebuie a se face de bună voie și nu din constrângere. La primirea preoției nimeni nu silește; deci, cel ce primește misiunea de preot, nu se cuvine a se lăsa dus de puterea celui mai mare ci de bună voea sa, căci numai astfel preoția va fi o misiune și păstorul un misionar. Dragostea cătră Acela, căruia aparține turma, să fie imboldul pentru îngrijirea turmei; altfel nu este păstor de suflete după învățătura Mântuitorului și a Bisericii. Lucrarea din datorie nu aduce rezultate bune, nu încălzește nici pe păstor nici turma. Și cu o lucrare rece, rezultatul al unei simple datorii de funcționar, nu se menține și cu atât mai puțin se desvoltă sentimentul religios.

Dacă însă păstorul de suflete are în sine focul sacru al chemării, dacă știe că totul în societatea creștină trebuie să se razime pe doctrina Mântuitorului, care cere nu numai vorbe ci și fapte, atunci va înțelege că Biserica lui Dumnezeu este vieața, cum zice sf. Apostol Pavel, și nu va încetă un moment de a face ca vieața să domnească între toți și pentru toți. Atunci va face și preotul ca principala lui grijă sa fie legea și utilitatea ei pentru popor și va urmă pe sf. Pavel, care nici nu mănca nici nu bea tot timpul cât îi eră necesar pentru preocupările sale, ci se rugă și căută mijloacele cele mai bune pentru reușita sa, cum foarte bine se exprimă un părinte bisericesc:

Paul, acest veghetor al lumii, a mântuit toate popoarele prin rugăciunea sa stăruitoare, el care ne spune mereu: Imi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, dela care vine tot neamul în ceruri și pe pământ, ca să vă dea vouă, după bogăția măririi sale, ca cu putere să vă întăriți prin Duhul lui, întru omul cel dinlăuntru, ca să locuiască Hristos prin credință în inimile voastre. Vezi tu puterea rugăciunii? Cum se zidesc cu aur, cu pietre prețioase și marmură casele regilor, tot așa prin rugăciune templul lui Hristos. Ce casă n'a zidit Paul Domnului prin rugăciunea sa sfântă? El, care a cutreerat pământul ca în sbor, stă în închisoare, suferă flagelațiuni, poartă fiare, trăește în răni și pericole, și peste acestea scoate diavoli, înviază morți, vindecă boale, întărește pământul cu rugăciunea; după minuni, după învieri din morți aleargă el la arma rugăciunii. La acest mare Apostol se vede, ca și la toți ucenicii Domnului, dragostea cea mare pentru omenire și păzirea cu cea mai mare sfințenie a învățăturii, căci în el trăia Hristos și vorbea prin el și Hristos era întreaga sa viață. Și de aceea și dragostea turmii este mare pentru el. N'avem decât să ne gândim la cele ce cetim în Faptele Apostolilor: Și din Milet trimițând în Efes a chemat pe presviterii bisericii. Și dacă au venit la el a zis lor: voi știți, din ziua cea dintâiu întru care am intrat în Asia, cum am fost cu voi în toată vremea. Slujind Domnului cu toată smerenia și cu multe lacrimi și ispite care mi s'au întâmplat mie întru viclășugurile Iudeilor.... și acestea zicând plecându-și genunchele sale împreună cu toți, s'a rugat. Și multă plângere a fost tuturor, și căzând pe grumazii lui Pavel, îl sărută pe el. Cuprinzându-i jale mai vârtos pentru cuvântul care a fost zis, că nu vor mai vede fața lui, și-l petrecură pe el la corabie. Iată, în puține, cât de mult face grija de oameni și lucrarea cea bună din dragoste, care preface

peste tot lumea și o face să simtă efectele salutare ale legii, dând păstorului considerația ce merită și alipindu-se de el cu iubire și încredere. Și un astfel de păstor nu se revoltă, nu urăște pe frați, nu se desparte de ei, nu hulește și nu se consideră de sfânt; ci zice la I Timotei I, 15: «*Între păcătoși sunt eu cel dintâi*», iar în grija de omenire alergă peste tot, propovăduie învățătura, înlătură erorile, întărește credința și suferă pentru ea. De aceea cu drept cuvânt Sf. Grigore dela Nazianz zice despre activitatea sf. Pavel: *luptă pentru toți, se roagă pentru toți, pune ardoare pentru toți, se inflăcărează pentru toți.*

Lucrarea pastorală a sf. Apostoli este atât de mare în cât dă rezultatele cele mai frumoase, cum ni se arată în istoria vieții lor. Către ei trebuie să-și îndrepte păstorii de suflete privirile lor și dela ei să se învețe ce au de făcut, dacă vor să meargă pe calea cea bună și adevărată. De la ei vor învăța cum trebuie a lucra pentru turmă și vor înțelege adevăratul lor rol, ca să nu greșescă în aprecieri ce despart pe păstori de turmă: *Păstori și creștini trebuie împreună a lupta contra inamicilor mântuirii.*

Întreaga viață a păstorului de suflete trebuie să fie întemeiată pe iubire, căci din dragoste pentru lume a venit pe pământ Mântuitorul, a suferit și a fost răstignit pe cruce. Dragoste au arătat ucenicii Domnului, propoveduind cu timp și fără timp, suferind tot felul de greutate și luptând până la moarte. Dragostea a condus pe Sf. Apostol Pavel la lucrarea de care am amintit; dragostei servește sf. Apostol Ioan, supranumit și apostolul dragostei: *Copii, să ne iubim nu cu vorbe și cu limba, ci în faptă și în adevăr.*

* * *

Așa dar, în primul loc, pentru lucrarea pastorală trebuie a ne gândi la iubirea pe care a arătat-o Mântuitorul

și apoi la aceea a sf. săi Apostoli. Și când fiecare păstor va fi însuflețit dela dragostea cea mare a Mântuitorului, va avea destul foc sacru ca să lucreze cu devotament pentru lume. Și cât de mult face dragostea care pe toate le iartă, pe toate le trece și în ajutorul tuturor vine! Acestei dragoste avem a mulțămii restabilirea raporturilor dintre om și Dumnezeu, înlăturarea deci a păcatului strămoșesc; — acestei dragoste datorim refacerea lumii și punerea în practică a marilor virtuți creștine. Căci, cum zice Apostolul, dacă aș avea credință încât să mut și munții, dar dragoste n'am, nimic n'am. Iubirea face ca păstorul de suflete să lucreze cu toate puterile pentru vindecarea re-
lelor și îndreptarea lumii pe calea mântuirii, căci, cum zice *Clemente al Alexandriei*, *mântuirea aproapelui eră gloria Apostolilor*. Tot la acest învățat al timpului său și rămas până azi cu merite destul de mari, pe lângă viața sa, găsim cele ce urmează și din care păstorul de suflete poate afla destule învățăminte. El ne spune:

Când Ioan se întorcea dela Patmos la Efes, vizită după rugăciunea lor și comunitățile vecine, parte pentru a așeza episcopi, parte spre a întemeia bisericii noi, cum și de a primi bărbați în cler, pe cari îi desemnă lui spiritul. Pe când el a venit odată într'un oraș nu departe de Efes și a mângâiat pe frați prin prezența sa și vorbirile sale, văzù un tânăr, în a cărui figură atrăgătoare observă un spirit plin de foc și un suflet primitiv. El se îndreptă către episcopul locului și îi zise: Recomand pe acest tânăr în prezența comunității și a lui Hristos îngrijirii tale deosebite. Episcopul făgădui a lua pe tânăr în grija sa, la care Ioan îi repetă propunerea sa din inimă, apoi se duse la Efes. Episcopul luă pe tânăr în casa sa, îl educă, îl păzi, îl îngrijì, și în urmă îi împărtăși sf. Botez. Apoi mai încetă cu paza și îngrijirea de până acum, pentru că eră încredințat pe deplin de dispozițiunea copilului său

adoptiv și îl află asigurat prin pecetea Domnului. Și cum tânărul primi o libertate nepotrivită, se legară de el câțiva tovarăși de copilărie ai săi, ușurateci, răsfățați, dedați tuturor desfrânarilor. La început îl momiră prin ospete luxoase, apoi îl luară noaptea cu ei spre a jefui pe călători în fine îl conduseră la participarea unor crime și mai mari. Tânărul se obișnuî încetul cu încetul cu lipsa de credință în Dumnezeu și când avu pricepere și obișnuință căzù iute din vițiu în vițiu, ca un animal sălbatec, care își luase căpăstrul de pe el. Curând pierdu speranța de a primi iertare dela Dumnezeu, formă o bandă de tâlhari, se făcù căpetenia lor, și făcù de toate, furt, omor și violențe.

Câtva timp după aceea veni Ioan iarăș la această comunitate, pentru afaceri urgente. După ce a regulat afacerile bisericii, pentru care venise, spuse episcopului: Ei bine, dă-ne deci gajul pe care ți l-am încredințat eu și Hristos în fața comunității, pe care tu o conduci! Episcopul eră mirat și confus, căci credeà că i se cere îndărăt banii pe cari el nu i a primit. Dar când Ioan zise: Iți cer îndărăt pe tânărul, sufletul fratelui, atunci oftă cu adânc episcopul, un om bătrân, și zise, pe când lacrimile îi curgeau pe față: A murit. Cum? replică Ioan, și cauza morței? El a murit lui Dumnezeu, zise acela, a devenit un om de nimic, un scelerat, și ceeace este și mai mult, un hoț; acum ține ocupat un munte cu o ceată ce-i seamănă. Atunci apostolul își sfâșie fața, oftă, se lovì peste cap și zise: Am pus un păzitor deștept pentru sufletul fratelui meu! Indată un cal și o călăuză! Și depărtat de biserică, grăbi Apostolul la drum, cum eră, în fuga mare. Când ajunse pe munte fu prins de straja hoților. El nici nu încercă să fugă nici să ceară scăpare, ci strigă: De aceea am venit, condumă la căpitanul vostru. Acesta îl așteptà înarmat. Când însă recunoscù pe Ioan, fugi d'acolo cuprins de rușine.

Ioan neținând seamă de etatea sa, fugi după el cu iu-teală și în puterea dragostei sale strigă: de ce fugi, fiule, de mine tatăl tău, cel fără de apărare, bătrânul? Ai îndurare cu mine fiule! Nu te teme! Aibi încă speranța vieții și a mântuirii. Eu voi da socoteală lui Hristos pentru tine. Și dacă trebuie, voi suferi cu bucurie moartea pentru tine, cum a murit și Hristos pentru noi toți. Eu voi să pun sufletul meu pentru al tău; stai numai și crede. Sunt trimes de Hristos. La acestea stete el liniștit, și plecă ochii la pământ; apoi aruncă armele, tremură și începu a plânge cu amar. Căzù de gâtul bătrânului, îl rugă cu suspin și plângere de iertare, și fu curățit prin lacrimi de păcatele sale ca printr'un al doilea botez. Și pe când își ținea mâna dreaptă încă ascunsă, jură Apostolul că el a cerut pentru el iertare dela Hristos, se rugă, se aruncă la picioarele tânărului, sărută dreapta sa curățită prin penitență și îl conduse înapoi la comunitate. Apoi se rugă mult lui Dumnezeu, postì cu tânărul, uză de toată puterea oratorică și a iubirei și nu-l părăsi, până ce nu l-a împăcat cu Biserica ca un exemplu mare al unei pocăințe serioase, ca un model al renașterii, ca un semn de învingere al Grației.—

Dar lucrarea preotului trebuie să aibă în vedere pe lângă ascultarea de poruncile Mântuitorului și ale sf. Apostoli, și de conducerea șefului ierarhic, a episcopului. Căci acestuia s'au încredințat sufletele credincioșilor și fără de el nu este Biserică. Episcopii au în Biserică locul Apostolilor și *în locul părinților tăi ți s'au născut fi*, zice fericitul *Augustin*. Și, episcopului se cuvine a se supune după cum s'au supus și Apostolii lui Iisus Hristos.

Deci, în orice ocaziune și în orice timp, preotul trebuie să aibă înaintea sa pe mai marele său ierarhic și dela el să-și ia tot ceea ce îi este necesar în activitatea pastorală. Este o eroare fundamentală ca preotul, după hirotonie,

să săvârșească toate ale serviciului pastoral în modul cum singur va înțelege și fără tutela legală și binefăcătoare a Chiriarhului său. Rezultatele unei astfel de erori, ori pe unde s'a văzut, n'au fost decât anarhia și urmările ei cele mai periculoase.

Ascultând de poruncile Mântuitorului și ale sf. Apostoli, pus sub conducerea directă a mai. marelui său, păstorul de suflete va ști să-și îndeplinească cum se cuvine, demnitatea oficiului său. Căci aceasta este obligația cea mare pe care nu trebuie s'o uite păstorul de suflete. Este mare, și sfântă chemarea preoțească prin ea însăși și de ea nu se pot atinge slăbiciunile omenești; totuși, pentru reușita în lume a măreției chemării preoțești, se cere menținerea demnității personale a păstorului de suflete. Căci, după cum în familie și în societate, demnitatea se păstrează tot cu paza demnității personale a factorilor conducători, tot asemenea și în Biserică. De aceea se recomandă cu toată seriozitatea ca preoții să se ridice din ce în ce mai mult prin puterea lor, deasupra celorlalți muritori și prin această înălțare să inspire toată încrederea păstoriților în cele ce el va învăța. Este o greșeală că se confundă legea cu persoanele ce o reprezintă din timp în timp; dar, orice s'ar zice, nu se poate ajunge la altă judecată, și de aceea trebuie a se lua lucrurile în lume așa cum sunt și a ne șili, după porunca Mântuitorului, a fi și în viața noastră aceea ce recomandăm altora a face, ca să nu ni se zică: Doctorule, vindecă-te pe tine însuși. Este foarte grea chemarea preoțească, are mare răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, cere multă jertfă! Așa se explică de ce marele *Hrisostom* se înfricoșează de serviciul preoției! Căci grija în preoție nu este numai pentru el, ci pentru toți, iar dacă se pierde un suflet, păstorul răspunde. Și am arătat mai sus, ce a făcut sf. Ioan când i s'a spus că fratele se pierduse și cât

s'a expus spre a-l readuce. Dacă însă păstorul de suflete se pătrunde din ce în ce mai mult de răspunderea ofi-
ciului, se ridică zi cu zi la înălțimea păstorului așa cum
îl voește Mântuitorul. Și atunci, punându-și toată nădej-
dea în Dumnezeu, va ști, om fiind, să-și stăpânească cele
omenești și să se prezinte în lume ca un misionar vred-
nic, gata a-și pune sufletul pentru oile încredințate păs-
toriei sale.

Ca să ajungă aci nu trebuie să uite niciodată răspun-
derea ce are.

Asupra acestei răspunderi inzist încă, căci cele bune și
de folos nu aduc vătămare: ori cât de mult ar fi repetate.

Atât în Vechiul cât și în Noul Testament se arată im-
portanța preoției și răspunderea cea mare a preoților. În
cele următoare mă voiu mărgini la arătarea câtorvâ lo-
curi din care să se vadă în mod evident răspunderea păs-
torului de suflete.

Mântuitorul Hristos la Matei VII, 22 zice: «*Mulți vor
zice mie în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu numele
tău am proorocit, și cu numele tău draci am scos și cu
numele tău multe puteri am făcut? Și atunci voiu mărtu-
risi lor: că niciodată nu v'am știut pe voi, depărtați-vă
dela mine cei ce lucrați fărădelege. Domnul este care ju-
decă pe tot cel ce lucrează în numele lui și ca să nu audă
cuvintele aspre ale dreptului Judecător, trebuie să știe a
lucra după poruncile lui și a nu se abate cu nimic dela
ele, de oarece orice abatere aduce pierderea sufletelor,
pentru care i se va cere socoteală la judecata de apoi:
căci dela fiecare căruia i s'a dat mult, mult i se va cere, și
căruia mult s'a încredințat, mult i se va cere înapoi. Iar Au-
gustin zice: Suntem creștini și trebuie să stea judecata lui
Dumnezeu asupra vieții noastre. Suntem încă și conducă-
tori și de aceea vom dà socoteală asupra administrării noa-
stre. Și acest pericol îl pun înaintea ochilor voștri ca voi îm-*

preună cu noi milă să avem, și pentru noi să se roage. Iar *Hrisostom*: *Fiecare creștin va da socoteală pentru propriile sale păcate, preoții însă vor da cuvânt nu numai pentru ei, ci și pentru păcatele tuturor.* Cu dreptul, asupra acestei socoteli întreabă proorocul *Iezechiil*: *Dacă prin vina ta ai adus pierderea numai a unui suflet, ce vei răspunde, când Domnul va cere sângele său și sângele sufletelor din mâna ta?* iar *Psalmistul*: *Teamă și cutremur a venit asupra mea și întunericul m'a acoperit. Și eu zis-am: Cine îmi va da mie aripi ca ale unui porumbel, ca să sbor și să mă liniștesc?* Parabola cu talanții trebuie iarăși s'o aibă în vedere păstorul de suflete, ca să știe ce are de făcut și să n'audă la judecată condamnarea slugii celei netreb-nice.

Sf. Apostol Pavel adesea face atenți pe toți și în deosebi pe păstori zicându-le: *Deci fiecare din noi este de sine și își va da seama înaintea lui Dumnezeu și: Iar sluga aceea ce a știut voea Domnului său și n'a gătit nici a făcut după voea lui, se va bate mult.* Invățăturile apoi ale sf. *Ioan Hrisostom* despre preoție, va da mult ajutor păstorului asupra felului cum trebuie a considera și purta sarcina sa, spre a nu cădea în vini ce i se vor pune la socoteală în ziua cea mare a răspunderii.

Iată dar că taina mare a preoției, care face din om un apostol al lui Hristos, cu situație pe care n'o au nici cei mai puternici ai lumii, are cu ea și o grea răspundere înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu.

* * *

Totdeauna în liniște și pace, conștient de însemnătatea preoției și de răspunderea cea mare ce are, păstorul de suflete va fi atent la îndeplinirea sfintei sale chemări. Va avea multe de suferit, va întâlni mari obstacole în cale, să nu se descurajeze, gândindu-se că Domnul, căruia ser-

vește, va împlini lipsurile, dacă i se va servi cu credință. Asigurarea Mântuitorului că va fi totdeauna cu Biserica sa și exemplele nenumărate ale marilor Conducători ai turmei creștine, să însuflețească pe păstor în exercitarea misiunii sale.

A păstori sufletele este a lupta cu multe și a găsi în cale mulți inimici, toți porniți la luptă de marele inamic, de diavol, care umblă răcnind ca un leu, gata să sfășie pe oricare îi iese în cale. Și multă nedreptate arată aceea dintre creștini, cari iau cu ușurință misiunea unui păstor de suflete. Ei uită că dela păstorul de suflete primesc toată liniștea sufletului lor, că prin el se apropie de Dumnezeu. Că, dacă ar lipsi păstorul, turma s'ar risipi și ar fi sfâșiata de toți lupii care așteaptă să vadă turma singură.

Intreaga viață a creștinului este condusă de Biserică și de conducătorii ei. Toate lipsurile se îndeplinesc prin prezența și lucrarea păstorului. Toate amărăciunile vieții acesteia se îndulcesc prin lucrarea binefăcătoare a păstorului sufletesc.

Li se cuvine dar ascultare, stimă și recunoștință. Că se pot întâmpla unele scăderi, da! Dar și aci trebuie remediu, nu ură și vrăjmășie. Ca să nu se întâmple scăderi, se sârguesc toți cari au în mâna lor conducerea și tot în acest scop se arată atâtea îndrumări unele mai bune ca altele.

Ziceam că păstorul, ca unuia căruia i s'a încredințat mult, i se va cere mult, după cuvintele Scripturii și după cum și mintea sănătoasă spune. De aceea păstorul să se ferească a cădea în greșale. Căci, cum spune *Ieronim*: *Mare este demnitatea preotului, dar grea este și căderea sa, dacă păcătuiește*. Și păstorii trebuie a se feri chiar de greșale mici, care la ei sunt foarte mari, căci cum zice Sf. *Ioan Hrisostom*: *Prin nimic nu se atinge mai*

mult Dumnezeu, ca prin păcatele preoților și înaintea judecării Domnului nu vor găsi nici o consolațiune aceia cari au dat prilej fraților la nelegiuire sau păcat. Iar omul care se ridică mai sus, cum este preotul, cu atât mai jos cade, când cade. Și ce este mai sus ca cerul, se întreabă Petru Hrisologul? Din ceruri cade acel care se pierde din cele cerești.

Greșala păstorului duce mai departe rătăcirea turmei și cu aceasta păcatul se sporește, iar vina aceluia prin care vine păcatul în lume este cu mult mai mare. De aceea, cu drept cuvânt, spune sf. Ioan Hrisostom: *Umblă după preoție, pune-ți înainte pericolele în care te-ai aruncă, pune-ți înainte greutatea judecării. Dacă tu păcătuiești în starea ta obișnuită, pericolul nu este atât de mare, iar dacă păcătuiești în preoție, ești pierdut.*

Dar dacă păstorul se ferește de greșale și în totdeauna este treaz la chemarea sa, atunci și turma sporește întru cele de folos pentru suflet și păstorul se bucură, cum ne spune sf. Ioan în epistola a III-a: *Mai mare bucurie ca aceasta n'am când văd că fiii mei umblă întru adevăr!* La osteneala ce pune pentru turmă are bucurie mare că a putut conduce sufletele pe calea mântuirii. Și la urechile bunului păstor vor suna totdeauna cuvintele sf. Ambrosie: *Cu cât mai multă luptă și osteneală, cu atât o cunună mai strălucită a virtuții!*

Spre a-și îndeplini misiunea sa păstorul de suflete trebuie să aibă cunoștințele necesare, căci *neștiința este mama tuturor erorilor.* Și dacă păstorul este tatăl păstoriților cu îndatorirea de a-i conduce pe calea adevărului, este o acuzare nedreaptă ce s'a făcut și se face încă de unii rău-voitori că religiunea creștină ar fi în contra științei. Nici n'a fost, nu este și nici nu poate fi contra științei o religiune în care Invățătorul recomandă desăvârșirea omului, căci perfecționare fără știință nu se poate. Dar, reli-

giunea noastră recomandă știința adevărată, pe care o poate omul cunoaște și pentru cele ce trec de puterile noastre, ne trimite la ajutorul de sus, care desăvârșește cele ce putem cunoaște pe cale naturală.

Preotul, care este propoveditor al adevărului, trebuie să știe mult mai mult decât spune, și ceea ce spune, să poată spune drept: *Nolo te declamatorem esse, sed mysteriorum peritum et sacramentorum Dei tui eruditissimum*, zice fer. *Ieronim*.

Cunoștința adevărului este dar nu numai recomandată, ci impusă păstorului de suflete. Căci dacă abea la mirean se poate suferi neștiința, cum s'ar putea ea răbdă la acei cari au conducerea? Intreaga sf. Scriptură mărturisește acest adevăr și totdeauna s'a cerut dela păstori știință spre a putea răspunde chemării. Numai că păstorul de suflete trebuie a se adresă, în primul loc, la izvorul adevărat, la Sf. Scriptură, căci numai așa va fi ferit a cădea în erori. Și este o greșală neiertată ca păstorul să vorbească în public ca un simplu mirean, reproducând teoriile științei profane în nici o legătură cu Cartea cărților: Sf. Scriptură. De aceea Sf. *Amvroșiu* zice: *De ce nu cercetezi pe Hristos, de ce nu vorbești cu Hristos, de ce nu auzi pe Hristos? Cu el vorbim când ne rugăm, pe el îl auzim când cetim dumnezeieștile cuvinte*. Iar sf. *Ieronim*: *Cum poate a se edifica școlarul, când vede că întrece pe profesor? Căci se aduc bisericii lui Hristos răni profunde, dacă mirenii sunt mai buni de cât clericii*. Și este o rușine ca să nu priceapă clericii vieța spirituală și să se facă doctori ai inimii omului. Sf. *Ioan Hrisostom* zice: *preotul trebuie a avea în comoara inimii fiecare știință*. În general se recomandă de toți părinții și scriitorii bisericești ca păstorul să învețe atât, până ajunge învățat, dar să țină învățătura cea sănătoasă. Căci dacă păstorii nu sunt cunosători în legea Domnului, atunci cad pradă diavolului,

știința se dobândește prin învățături neconținute. De aceea auzim cele ce se spune de sf. *Ieronim* că pe când era tânăr, căuta cu o dorință nemărginită să învețe. *Și când perii albi începură a se arăta pe capul meu, zice el, și trebuia să fiu mai mult învățător decât școlar, plecai la Alexandria ca să ascult pe Didim.* Atunci oamenii crezură că aș fi încetat de a învăța. Mă întorsei la Ierusalim și Betleem. Dar cu câtă osteneală și cu ce preț ascultai în orele de noapte pe Baranina!

Ca păstor, ca părinte, judecător și sfătuitor al păstorilor, preotul are necesitate de cunoștințe întinse. Acestea să le dobândească păstorul pentru a le folosi, nu a se lăuda cu ele. Să-și amintească totdeauna celece sf. Apostol *Pavel* spune la I Corinteni: *Iar dacă se pare cuiva că știe ceva, încă nimic n'a cunoscut precum se cade a cunoaște cum și de cuvintele fericitului Augustin* că acel care învață pentru a se lăuda cu știința nu numai că n'a duce nici un folos, dar chiar lui îi este spre pierzanie. Căci: cuvânt și știință și credință fără fapte n'au nici un efect; numai știința unită cu fapta arată virtutea și fapta încununează știința. Știința adevărată folosește mulțimei, ea nu se mândrește, nu stă împotriva Domnului. Această știință care ridică pe om și i arată puterile sale, dar în acelaș timp îl pune în măsură a vedea cât este de mic față cu Universul și-l conduce la izvorul adevărului, la Sf. Scriptură, aceasta este știința pe care o recomandă și o folosește păstorul de suflete. Și cu aceasta înarmat, oricând poate dovedi temeinicia adevărilor ce propune și să răstoarne arguția și veninoasele atacuri ale inamicilor credinței. Demnitatea omului se arată nu în ridicarea sa mai mult decât este, nici în negarea adevărilor de care el nu-și poate da socoteală. Suntem demni și merităm respectul personalității noastre, dacă dăm socoteală de ceea ce suntem și știm a prețui și puterile noastre și ajutorul dat de Dum-

nezeu. Așa se explică cum atât în vechime ca și azi o sumă de învățați ieșiți nu numai din rândurile clericilor ci și dintre laici cu cât au aprofundat mai mult știința cu atât s'au apropiat mai mult de Dumnezeu.

* * *

Deci nu numai Sf. Scriptură va fi obiectul continuei preocupări a preotului, ci și știința profană, din care va scoate adevărul și-l va propune așa cum este și va ști în acelaș timp să răspundă la toate învinuirile ce s'ar aduce credinței, ca să poată zice despre el: *Nihil humani a me alienum puto.*

Toată știința păstorul trebuie s'o pună în folosul păstoriiților, cari au necesități destule și care așteaptă dela el sprijin și întărire. Grija păstorului de suflete să nu părăsească sub nici un motiv pe creștin de înțelepciunea și ajutorul ce trebuie a i se da cu cea mai mare grabă, căci cum zice Sf. Ioan Hrisostom, *grija de frați este tema vieții noastre.* Această grijă să-l facă pe preot de a întrebuița cel mai mare zel pentru mântuirea sufletelor, ca să lucreze cu timp și fără timp. În această privință ce frumos recomandă fer. Augustin când zice: *Vezi poate un frate mergând la teatru, reține-l, avizează-l, dosădește-l, pe el în chip mântuitor; sau vezi pe altul că se grăbește, spre a se îmbătă, oprește-l cum poți, întoarnă-l cum poți, înfricoșază-l cum poți, dă-i cele mai bune sfaturi, după cum poți.—Dar poate că tu ești tare, rece, privești numai la tine, te mulțumești cu tine și zici în inima ta: Ce mă privesc păcatele altora? Imi este de ajuns sufletul meu. Nu îți vine în minte acel servitor, care a îngropat talantul său și nu voiă pe acesta să-l înmulțească? N'a fost ocupat de aceasta, ci l-a ascuns și n'a dobândit procente? Ascultați dar, frații mei, că nu trebuie să aveți odihnă. Voiu poate a vă da sfat?*

Acela care este și în voi poate a vi-l da și acesta este care îl dă, chiar dacă vi l-ar da prin mine.

Activitatea plină de zel a Mântuitorului pentru lume a fost, este și trebuie să fie îndrumarea cea mai bună pentru păstor: Eu mă silesc pentru Ierusalim cu mare silință, zice Domnul la proorocul Zahăria, căci dacă Dumnezeu este mare și zelul său este mare. Prin râvnă s'a mântuit Ierusalimul, prin râvnă s'a adunat biserica, prin râvnă s'a câștigat credința, prin râvnă s'a asigurat castitatea, zice sf. *Ambrosie*. Și nu poate păstorul să încetinească zelul în păstoria sufletelor, pentru că lui, care cunoaște sf. Scriptură, îi va suna mereu în urechi cuvintele Apostolului *Pavel*: Adu ți aminte de Domnul Iisus Hristos care s'a sculat din morți, din sămânța lui David, după evanghelia mea; întru care pătimesc până la lanțuri, ca un făcător de rele; ci cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă. Pentru aceasta toate le rabd pentru cei aleși, ca și aceia să dobândească mântuirea. Iar din Sf. Scriptură la care se referă sf. *Ioan Hrisostom* știe că Domnul cere dela Petru râvnă pentru suflete ca probă a iubirii. Că după ce l-a întrebat pe Petru: Petre, mă iubești mai mult ca aceștia toți, nu îi zise: Petre, dacă mă iubești, postește, dormi pe pământ tare, veghiază fără încetare, vino în ajutorul celor împilați, arată-te ca tată al orfanilor, ca prieten al văduvelor, că trecând peste toate acestea: păzește oile mele! Și apoi: Căci eu nu pot crede unui să poată ajunge mântuirea, fără să fi făcut nimic pentru mântuirea aproapelui. Nu îi va veni nimic în ajutor unui astfel de nenorocit, că nu și-a pierdut talantul, dacă nu poate arăta că l-a îndoit și înmulțit. Un păstor bun, după cum îl voiește Mântuitorul, poate fi comparat cu mulți martiri, martirul moare odată pentru el însuși, acela însă de mii de ori pentru turmă, dacă este însuflețit de spiritul lui Hristos. De aceea trebuie a vă ajuta cu rugăciunea,

cu ascultarea din dragoste, cu zel și dragoste în ostenelele noastre, ca noi să fim mândria voastră și voi a noastră. Aceasta se întâmplă însă numai cu păstorii aleși, nu cu mine și cu cei asemenea mie.

Râvna pentru cele pastorale iese din dragoste și ajută în mod neprețuit pastorului, care vede zi cu zi cum turma se dezvoltă și cum în ea domnește din ce în ce mai mult legea creștină. Căci cine este pătruns de focul dragostei preoțești, acela nu se gândește la onoruri și preferințe omenești, ci tot gândul său este de a-și face datoria cât mai bine spre a ajuta fraților și a-și găsi răsplătirea slujgei bune și credincioase.

Zelul și activitatea bunului păstor se conduce de idealul creștin și fac ca lumea să se folosească. Bunul păstor caută prin înțelepciunea sa pe Dumnezeuul păcii. Nici odată nu va ieși din gura pastorului bun cuvinte care ar întărâta pe oameni sau i-ar împărți între ei, căci el știe că Dumnezeu este pace și pace a adus pe pământ. El știe că dragostea îndeplinește toate, că prin ea poate face lucruri mari. Păstorul de suflete nu va încerca nici odată să fie temut de păstoriți, ci iubit, căci din frică iese ura și neîncrederea.

Cunoscător al legii dumnezeiești, următor cuvântului dat la hirotonie, pastorul de suflet va ști cum să se poarte cu fiecare din păstoriții săi și să dea fiecăruia posibilitatea de a merge pe calea mântuirii. Nu va putea însă aplica nimic din cele ce a învățat, când va merge să-și îndeplinească misiunea, până ce nu va cunoaște încă dela început pe creștinii încredințați păstoriei sale. De aceea o regulă de căpetenie ce trebuie recomandată atențiunii deosebite a păstorilor, este de a nu începe nici o lucrare până ce mai întâi nu va cunoaște pe creștini, până când nu-și va da socoteală exactă de situațiunea lor. După cum medicul nu poate prescrie rețeta până ce nu vede

pacientul și-l examinează; tot asemenea păstorul sufletesc nu va putea aplica rețetele sale decât în măsura cunoașterii stării sufletești a acelorora cărora este trimes ca medic al sufletelor.

Dar despre acestea ca și despre lucrarea în special a pastorului de suflete, voi arăta cele cuvenite altă dată.

Boroianu.

O M I C A I N T R O D U C E R E.

Studiul prezent nu este lucrat de mine, ci numai corectat pe ici colea. Autorul este un preot Transilvănean și careș făcuse studiul într'o școală de acolo. Numele său este Basiliu Biro—preot ortodox român. De când posed eu acest manuscript? Nu-mi amintesc, dar de sigur că sunt trecuți 20 de ani și mi-a fost trimis cu scop de a fi publicat în Biserica Ortodoxă, după ce va fi cercetat de comisiunea instituită pe lângă Revistă. Comisiunea n'a mai cercetat manuscriptul, și așa a rămas printre hârtiile mele. Eu am avut obiceiul de a nu distruge manuscriptele ce-mi intră în mână, ci le pastram între ale mele. Așa s'a întâmplat și cu acest tratat teologic, ce-l public acum. Subiectul este: *Religiunea și Revelațiunea*. Cetindu-l acum cu atențiune am constatat ca manuscriptul are o valoare, și m'am hotărât al publică în Revistă. Calitățile lui sunt: este scris într'o limbă corectă românească, simplă, lămurită și pe înțălesul tuturor. Autorul nu aduce teorii abstracte, nici terminologia grea de priceput a teologilor apuseni, ci se servește mai ales numai de considerațiuni trase din natura și din psihologia omului, nu întrebuițează aproape de loc textele scripturistice privitoare la chestiune, ci trage numai concluzii din premisele luate din natură. Rezultatele la care ajunge autorul sunt îndeajuns de

convingătoare. Meritul cel mare al autorului consta în expunerea simplă și limpede a chestiunii.

A doua chestiune *Revelațiunea*, este iarăși tratată tot în felul chestiunii despre Religione, cu deosebirea numai că în această parte autorul să constate că a consultat mulți autori de valoare și pentru care tratatul său are însemnătate pentru un teolog serios, ce voește să-și dea seamă despre chestiunea Revelației.

RELIGIUNEA ȘI REVELAȚIUNEA.

STUDII APOLOGETICE.

I.

Pre Dumnezeu, a cărui existență și numai din contemplarea naturei o recunoaștem, nu ni'l putem presupune decât numai cu niște însușiri, ca de cari la alte ființe nu aflăm. Ideea, că el este Creatorul lumii, adică baza primordială a tuturor lucrurilor, ni dă nouă cheia spre a cunoaște însușirile lui, fiind însăș Lumea cu toate ce sunt în ea, o oglindă a puterii și a Dumnezeirii sale eterne. Dacă privim acestea cu ochi luminați de o minte nepreocupată, atunci însușirile lui ni se învederează, și cu ajutorul rațiunii putem foarte ușor conchide una din cealaltă. Căci, fiind el creatorul tuturor lucrurilor, așa el însuși nu poate fi creat, și prin urmare este *Etern*. Dacă este el creat, atunci el nu poate se fie primul creator, și așa nici Dumnezeul nostru. Dacă însă nu e creat, atunci trebuie să fie el de veci, pentrucă și corpul cel mai mic nu poate dela sine să provină, ne mai pomenind o ființă așa de puternică și maiestatică. De oarece el nu este creat, așa el e și *nemărginit*, fiindcă ființa sa nu se poate restrânge și *nu depinde dela nime*, pentrucă nu are nici un premergător, ci el e *cel dintâi*, pentrucă a existat; când afară de el altul

nu a fost, și cel *mai mare*, pentru că preste el nu este altul și toate sunt sub el. El este *bun*, pentru că ne-a creat, și toate ce sunt în lume, spre binele nostru sunt create. El este *înțelept*, pentru că toate lucrurile lui sunt înțeleptește făcute, și *puteruic*, pentru că a făcut ceriul și pământul. El este *drept*, pentru că a plântat în inima noastră boldul dreptății, și *adevărat*, pentru că o ființă perfectă nu poate minți. El este *neexplicabil*, pentru că e nemărginit și de aceea cu însușirile sale întrece prea departe toate mințile mărginite; el este și *nestrămutabil*, pentru că el există din eternitate. El este un *spirit*, pentru că trăește din sine însăși și operează de sine însăși, și *nevizibil*, pentru că e spirit, și *unit*, pentru că e nemărginit. El înfârșit este *atotștiutor*, pentru că a zidit lumea așa de bine, încât corpurile ei substau până astăzi în cea mai frumoasă armonie; și *îngrijește* de noi, pentru că e ziditorul nostru și pentru că nu ne lasă a duce lipsă de ceva. Dacă numai un an și-ar retrage mâna sa dela noi, nelăsând nici să plouă, nici se lumineze soarele, atunci n'ar crește nici grăunte nici iarbă și într'un an ar trebui să perim împreună cu toate animalele de pre pământ. Și deși a dispus el cursul naturei astfel, că el însuși nu căusează sau ordineză nemijlocit ca să plouă și să lumineze soarele, totuși e un semn învederat al îngrijirei sale, că astfel a organizat natura, că aceea zilnic se continuă într'o ordine neîntreruptă; și drept aceea pentru toate, cari zilnic se întâmplă în urmarea acestei dispozițiuni înțelepte, avem să-i mulțămim, ca și când el acestea în toată ziua nemijlocit le-ar dispune. El toate cele ce sunt pre pământ le-a zidit pentru noi, căci toate ne sunt de folos, și chiar corpurile cerești trebuie să ne servească nouă. Toate ierburile și plantele, toate florile și fructele, peștii, paserile și toate animalele de câmp, le-a creat el pentru noi, le-a dispus în lume spre binele și folosul nostru, ba dându-ne mai mult decum avem lipsă,

pentru că afară de pâne și apă, toate celelalte nu ne servesc *spre trebuință*, ci *spre desfătarea* noastră. Ba, dacă judecăm drept, apoi chiar și pânea este o prisosință a bunătaței lui Dumnezeu. pentru că noi am putea trăi și numai din ierburi și rădăcini.

Ce se facem noi lui și ce să-i dăm în schimb lui pentru toate acestea? Noi n'avem să-i dăm ceva în schimb, pentru că toate sunt ale lui și noi suntem numai sclavii lui. Totuș poate că îi va fi plăcut, dacă ne supunem lui și toate puterile sufletului nostru le consăcram cultului lui. El ni-a dat o *minte*, pentru de a cunoaște lucrurile, deci ne vom silii a-l cunoaște în toată ziua tot mai mult și din alfabetul corpurilor pământești și cerești să ne facem idei noi despre însușirile sale, pentru ca să ne convingem, că el este demn de *venerațiune*. Se contemplăm operele sale cu diligență și atențiune, pentru ca să cunoaștem tot mai mult *atotputința* sa și se admirăm înțelepciunea sa. El ne-a înzestrat cu o *voință* de a alege binele și a fugi de rău. Deci se întrebuițăm toate puterile noastre, ca să alegem aceea, ce ni pare că îi place lui, și de oarece el singur este bunul final, așa în el trebuie să căutăm calmarea sufletului nostru. În urmare *suntem datori a-l venera* pentru că el pentru sine ne-a creat.

Venerarea aceasta are să fie un semn al recunoștinței noastre, pentru ca să nu se căească, că a făcut o creatură rațională; aceasta este chiar și o datorință a noastră, pentru că spre scopul acela ne-a creat. Căci la crearea tuturor animalelor și a plantelor intențiunea sa a fost îndreptată la noi, pentru că el n'are lipsă, nici de animale nici de plante, și așa nu le-a creat pentru sine. La crearea noastră însă intențiunea sa a fost îndreptată la sine însăși, pentru că dacă nu ne-ar fi creat el pentru sine, atunci nu pricep spre ce alt scop el ne-a creat. Pentru noi înșine nu a putut el să ne creeze, pentru că noi nu pu-

tem înși ne să fim scopul nostru final, căci dacă ar fi așa, atunci ne-ar fi făcut o nedreptate, că nu a așezat deodată în noi înșine și izvorul calmării noastre, făcându-ne astfel ca când sufletele noastre s'ar putea pe deplin calmă în sine însăși. Aceasta însă contrazice *bunătății* sale, pentru că nu putem crede, că, deși a creat el toate spre delectarea noastră, totuș ne-a făcut astfel, ca în noi înșine să fim nemulțamiți și neliniștiți. Spre a locui și stăpâni lumea asemenea nu poate fi cauza creării noastre, pentru că lumea este creată pentru noi. Tot așa de puțin putem noi fi creați pentru alți oameni, căci atunci întrebăm, că pentru ce a creat el pre aceia? Și dacă un om este creat pentru celălalt, atunci spre ce sfârșit sunt dar făcuți oamenii? Că locuiesc pre pământ, mănâncă și beau, zidesc cășe și orașe, lucrează pământul, plantează vii, fac comerțiuni etc. etc.—nu este un scop final, ci numai un mijloc pentru susținerea lor. Așa dară este un alt scop final, spre care sunt oamenii creați. Dar fiindcă toate cele din lume de și sunt create pentru noi, noi însăș însă nu putem fi și nu suntem creați nici pentru lume și pentru ceea ce aparține ei, nici pentru noi înșine, așa nu rămâne alta, decât că suntem creați pentru Dumnezeu pentru că nu este de presupus, că având toate creaturile scopul lor final, cea mai sublimă din ele (omul) să fie făcută fără scopul său propriu. Fiindcă la aceasta deosebit a fost îndreptată intențiunea dumnezească, așa a înzestrat-o pre ea și cu *rațiune*, fiind celelalte creaturi toate fără rațiune—și i-a dat (omului) un suflet nemuritor, fiind celelalte toate muritoare create, pentru că altcum Dumnezeu sau nu s'ar bucura de om nicidecum, sau că această bucurie n'ar dura până în vecie.

Acest scop final al creațiunei noastre îl cunoaștem și din dorința nesățabilă a sufletelor noastre. Acestea nu se pot sătura prin nici un bun temporal, și nu se pot astâm-

pără prin nimic ceva trecător. Astăzi este sufletul așa de mulțămît, că nimic nu mai dorește; mâne începe dejă a dori ceva nou, de și are tot aceea, ce a avut și ieri. Iar dacă obține și acestea stunci totuși îndestularea, care a simțit-o pentru cele obținute, în cele obținute în câteva zile iarăș dispore și dorința sa este îndreptată iarăș spre ceva nou. Ceeace altcum ni-a fost așa nou, în sfârșit totuși devine vechiu, și ceeace mi-ar pune acum în poziție ca să desprețuim celelalte împotriva, ne lasă în puține zile loc destul, a cugeta la ceva de nou. Deci nu există nici un bun, care ar putea pre deplin astâmpăra sufletele noastre, pentrucă noi de comun curând ne săturăm și disgustăm de toate acele, cari li-am dorit și prețuit. Dumnezeu singur însă este, care cu perfecțiunile sale poate pre deplin îndestula sufletele noastre, așa că se astâmpăra, dacă se desfătează de el, și totuși nu se satură de el.... Această dorință nesățabilă, a plântat-o Dumnezeu fără îndoială în sufletele noastre, pentrucă ele să nu adereze și să se dea la creatură, ci la el să-și îndrepte ochii lor, de unde conchidem, că el pentru sine singur ni-a creat.

C. Erbiceanu.

(Va urmă).

CONSTANTINOPOLUL.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI No. 8).

Pentru un moment părăsim șirul ideilor ce s'au desbătut la conciliul al II ecumenic, preferind a urmări șirul sinoadelor, cu rezerva de a reveni mai târziu, pentru îndeplinirea planului anunțat dela început. Vom da loc generalităților și vom urmări apoi cu amănuntele privitoare la fiecare conciliu. În anul 382, imperatorul Teodosie convocă un alt sinod la Constantinopol, la care au luat parte și episcopii, cari asistaseră la sinodul precedent. Se spune că, cu această ocazie, episcopii occidentali, fiind conduși de Ambrosiu, ar fi scris episcopilor orientali, invitându-i ca conciliul de care e vorba să fie ținut la Roma. Li s'ar fi răspuns că, întru cât e vorba de chestiuni locale și întru cât împăratul a hotărât ca sinodul să fie ținut aici, ei nu pot reveni. Adevărul, însă, e cu totul altul: acum Constantinopolul nu mai voia să-și cedeze dreptul de egalitate cu Roma, drept consacrat prin deciziunile sinodului ecumenic, și de aceea nu mai putea primi invitațiuni, cari aveau aerul de a ordona.

S'a discutat aci chestiunea lui Flavian din Antiohia, iar, în ceea ce privește partea eretică, afară de aceea a lui Sabelius, Arin și Macedoniu, membrii acestui sinod mai

condamnară și erezia lui Apolinarie. Se mai discută asupra trinității și incarnațiunii.

Dar atmosfera religioasă, din vremea asta, eră prielnică dezvoltării diferitelor feluri de erezii, fapt ce nu lăsă indiferent pe Teodosiu, mai ales că certurile religioase alimentau desbinările politice și nelinișteau și măreau grija guvernanților. Aceste fapte hotărîră pe Teodosiu să convoace în anul 383 un alt conciliu, în care trebuia să reunească pe căpeteniile diferitelor secte eretice, cu gândul de a provoca o discuțiune întinsă asupra punctelor principale și de a-i forța să recunoască învățătura generală și în mod oficial recunoscută de Biserica ortodoxă. Arabia, Egiptul Ciprul, Palestina și Siria au trimis delegați oficiali; Arieni, Novațienii, Eunomienii și Macedonienii aveau și ei reprezentanții lor. Mari discuțiuni nu s'a voit ca să se facă în public, de aceea s'a cerut episcopilor fiecărei părți să depună înscris vederea lor asupra principiilor generale de credință respectivă. S'a numit apoi o comisiune care să citească și să cerceteze deaproape aceste memorii și în urmă să consemneze într'un referat erorile pe care le-ar fi constat. După ce s'a citit acest referat, s'a hotărît ca tot aceea a fost dovedit că e contrar regulelor de credință desbătute și stabilite în conciliul dela Nicea să fie rupt și ars. Așa s'a și urmat. S'a discutat și asupra consubstanțialității, fiindcă faptul eră recent și s'a pronunțat încă odată în vederile conciliului ecumenic din 381.

A mai venit vorba și de schisma lui Antioh. Ereticii s'au retras nemulțămiiți, dar Teodosiu aveà acum motiv de a-i liniști prin forță, fiindcă ei nu găsiseră ascultare în acea adunare generală, la care ei fuseseră chemați să-și sprijine ideile cu cea mai mare-putere de argumentare.

În 394, se ține un alt conciliu, provocat de o altă întâmplare, petrecută cu ocazia sfințirii unei biserici. Rufin, guvernatorul întregului Orient pe acea vreme, pusese să

se zidească o biserică în onoarea sfinților apostoli Petru și Pavel și la sfințirea ei a invitat foarte mulți episcopi din provinciile învecinate. Acî s'a născut o vie discuție între episcopii Agapius și Bagadius, care își discutau dreptul la scaunul episcopal al Bostrelor, metropola Arabiei.

Istoria nu ne spune care a fost rezultatul acestei certe.

Și acî s'a făcut uz de al treilea canon al conciliului al II ecumenic din Constantinopol, care dă drept de egalitate Constantinopolului cu Roma, sau mai exact spus, prin care se recunoaște acestui scaun patriarhal drepturi deopotrivă, din care cauză s'a și numit orașul mai târziu noua Romă.

Puțină vreme după conciliul din Cipru, Epifaniu se înapoiază la Constantinopol și invită la sine mai mulți episcopi străini. Le împărtășește hotărârile stabilite în Cipru contra scrierilor lui Origen; dar cei mai mulți au refuzat să confirme, prin semnăturile lor, aceste hotăriri, fiindcă erau convinși că în scrierile lui Origen se găsesc comori neprețuite pentru învățătura Bisericii ortodoxe. Acest conciliu s'a ținut în anul 399.

În anul 400, Sfântul Ioan Chrisostom și mai mulți episcopi din Asia ținură un alt conciliu. Acî Eusebiu, episcop de Valențanopol, a prezentat un memoriu, care conținea șapte capete de acuzare contra lui Antonin, episcopul Efesului, mitropolitul său. Eusebiu își acuză chiriarul de o mulțime de crime și cu deosebire de simonie. Antonin se prezintă la conciliu și neagă toate faptele de care eră acuzat. Pentru stabilirea adevărului, se trimeseră trei episcopi în Asia, ca să asculte martorii citați de ambele părți. În acest timp, însă, fie din lipsa de dovezi, fie din abundența lor, cei doi rivali se împăcară și ancheta își suspendă cercetările. Antonin muri în curând, dar Eusebiu fû acuzat că această moarte a survenit în urma necazurilor pe cari i le-ar fi provocat dânsul, de aceea fû excomunicat.

În anul 404, se ține un conciliu, în care sfântul Ioan Chri-
sostom este depus pentru a doua oară și gonit din Con-
stantinopol. S'a invocat contra lui al patrulea canon al
conciliului din Antiohia. Dovada, ce urmă să se facă, avea
trebuințe de alte argumente mult mai puternice, de cât
cele care se puneau la dispoziție de canonul sus citat,
dar cabala era prea puternică, ca să aibă tot sorțul pen-
tru o desăvârșită izbândă. În locul său fù ales Arsaciu,
fratele patriarhului Nețtariu.

În 426, moare Aticus, episcop în Constantinopol și cu
această ocaziune se ridică mari discuțiuni și certuri pen-
tru noua alegere. Poporul alege pe Sisinius, recunoscut
prin mila, castitatea și caritatea sa către cei săraci. Pen-
tru a pune ordine, Teodosiu convoacă, în anul mai sus
citat, la Constantinopol, mai mulți episcopi și la această
adunare ia parte și Sisinius, care prezintă un memoriu a-
supra ereziei ce se întindea și bântuia cu furie (e vorba
de rătăcirea Mesalienilor).

Aceasta este tot ce se știe despre acest conciliu, ale
cărui acte fură cetite, aprobate și confirmate în ședințele
conciliului ecumenic din Efes, ținut în anul 431.

Sisinius moare în anul 427 și episcopii trebuiră să se
adune, ca să hotărască asupra succesoriului acestuia. A-
ceasta se întâmplă în 428. Multe intrigi s'au țesut și și-au
produs efectul cu această întâmplare.

Filip și Proclus, doi preoți, cari fuseseră concurenți la
scaunul episcopal, alături de Sisinius, se prezentară din
nou, dar împăratul Teodosiu hotărî ca să nu se aleagă
nici unul din aceștia și interveni ca nici un altul să nu
mai fie candidat, înlesniind astfel numirea favoritului său
Nestoriu, acel faimos Nestoriu, care mai târziu are să de-
vină șeful ereziei nestoriene.

Doctrina sau învățătura sa era așa de contrară învăță-
turii generale a Bisericii, în cât mai mulți credincioși, în-

tre care și Filip, fură siliți să se retragă din sânul societății credincioșilor oficiali și refuzară de a mai primi sfânta împărtășire din mâinile episcopului Nestoriu, ca să se răsbune de ofensa ce i se adusese în public, acuză pe Filip de maniheism și puse să-l citeze înaintea unui conciliu de judecată. Acuzatul, știindu-se nevinovat, se prezentă și se apăra cu multă demnitate. Probele pentru susținerea acuzațiunii sau dovedit neîndestulătoare, cu toate acestea Nestoriu stăruî ca conciliul să pronunțe o hotărîre de condamnare. Cei mai mulți dintre clerici fură revoltăți de procedeul lui Nestoriu și se retraseră, protestând din toate puterile. Acest fapt nu influență întru nimic atitudinea dușmănoasă a lui Nestoriu, care porunci ca hotărîrea de condamnare să fie menținută.

În 431, la conciliul din Efes, Nestoriu, a cărui erezie devenise flagrantă, fu depus și Teodosiu aprobând această hotărîre, delegații se întruniră la Constantinopol, ca să aleagă un nou episcop. Fu numit un discipol al sfântului Ioan Chrisostom, anume Maximin. În acelaș an, noul episcop convocă un conciliu, în care depuse din demnitățile lor patru mitropoliți, adepți ai lui Ion de Antiohia. Mitropoliți erau: Heladius din Tars, Enterius din Tyana, Himerius din Nicomidia și Doroteiu din Marcianopol.

În 448, patru preoți din clerul de sub jurisdicțiunea episcopului Iba din Edesa acuzară pe mitropolitul lor de nestorianism. Ei, însă, fură depuși și excomunicați, fiindcă se dovedise că sunt calomniatori. Această s'a întâmplat la conciliul din Antiohia. Dar în acelaș an, cei patru preoți adresează plângerile lor la un conciliu din Constantinopol, convocat de episcopul Flavian. Acest patriarh, fără a ține socoteală de hotărîrile sinodului al II ecumenic, care oprește pe un episcop de a se amesteca în jurisdicțiunea unui alt episcop, ridică pedeapsa de depunere pronunțată de sinodul din Antiohia, fapt care produse o mare neli-

niște în spirite și dezordine până la scandal între credincioșii din întreg Orientul.

La acelaș an, Eusebiu din Dorileu prezentă inaintea unui conciliu, întrunit la Constantinopol și compus din treizeci de episcopi, un act de acuzare contra lui Eutihie, un preot dintr'o mănăstire din apropierea Constantinopolului, în care act se aduceau învinuiri lui Eutihie că ar proferă fel de fel de blasfemii la adresa Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christus. Acest sinod fusese convocat ca să judece și să aplaneze un diferend ivit între Florentin, episcopul din Sardes și alți doi episcopi din Lidia.

Eutihie, hotărându-se să combată în public erezia lui Nestoriu, care susțineă că Unul născut Fiul din sfânta Fecioară n'a fost decât om, ci nu Dumnezeu, propovăduia că în adevăr Christos a fost Dumnezeu, dar că nu a putut fi cu adevărat și om, ci a avut numai aparența, iar nu adevăratul corp omenesc. El spunea că în Iisus Christos nu există decât natura dumnezească și după o asemenea teorie, înlăturându-se existența naturei omenești, se înlătură cu totul învățătura și credința în suferințele, patima, moartea și învierea Mântuitorului, fiindcă toate acestea erau legate de natura omenească din persoana lui Christos. Afară de aceasta implicit i se negă rolul de mijlocitor al mântuirii noastre.

Această erezie făcù mare progrese și o mulțime de călugări și clerici se lăsară a fi convinși de Eutihie, fie de aparența unui adevăr înveșmântat în forme atrăgătoare, fie de autoritatea administrativă a lui Eutihie. În zadar se încercă Eusebiu din Dorileu, ca să hotărască pe Eutihie a-și recunoaște greșala și a se întoarce la vederile adevăratei credințe. În sfârșit, văzând că toate silințele sale în această privință rămân infructoase, declară pe Eutihie de eretic și ordonă ca să fie dat în judecata unui conciliu.

În prima sesiune s'a cetit actul de acuzare și s'a hotă-

rit, ca să se invite Eutihie a se prezenta în persoană în fața conciliului. În a doua sesiune se citi a doua scrisoare a sfântului Ciril adresată lui Nestoriu, care era confirmată de sinodul din Efes și se mai citi și aceea pe care același părinte o scrisese în 433 lui Ioan din Antiohia.

După ce s'a sfârșit cu aceste cetiri, Eusebiu s'a sculat și a declarat că aceste scrisori conțineau vederile sale de credință și că de cele scrise într'însele a fost îndemnat să combată învățăturile contrare. Același lucru îl făcu și Flavian, mărturisind că, întru cât îl privește, Iisus Christos este Dumnezeu perfect și om perfect, consubstanțial cu Tatăl în ceea ce privește divinitatea și cu mama Sa în ceea ce privește natura omenească. Că din cele două naturi, unite într'un singur ipostas și într'o singură persoană rezultă, după incarnațiune, un singur Iisus Christos. Toți episcopii aproară această doctrină, care mai târziu fu aprobată și întărită de conciliul din Calcedon.

S'au trimis delegați să invite pe Eutihie să ia parte la conciliu, dar, cu toate stăruințele, el refuză și declară că decând a fost declarat eretic, s'a hotărât să numai iasă din mănăstire și că, în sfârșit, n'avea ce căuta acolo, fiind că Eusebiu era vrășmașul său declarat. În a treia sesiune, delegații își depuseră raportul privitor la chestiune și se hotărî să se facă o nouă invitațiune lui Eutihie, lucru ce se întâmplă, dar și aceasta rămase fără rezultat ca și cea dintâiu. Eutihie spunea că el nu se va supune, decât atunci când i-se va demonstra existența celor două naturi în Iisus Christos, prin învățături din sfânta evanghelie, iar nu din sfinții părinți.

El numai eșteptă să i se facă o a treia chemare și trimise pe un oarecare Avram, ca să se prezinte în a patra sesiune a conciliului și să apere învățătura sa. Conciliul, însă, nu-l primi și pretinse din nou lui Eutihie să se prezinte în persoană. În sfârșit el promise și, în a șaptea se-

siune a sinodului, el se prezentă la conciliu, înconjurat de o mulțime de călugări și de soldați, pe care, în urma intrigilor lui, îi obținuse dela imperator, ca să-l apere.

Conciliul a hotărît ca mai întâiu să se citească rezumatul desbaterilor precedente, după aceea i-a cerut lui Eutihie să declare dacă el crede sau nu în existența celor două naturi în persoana Mântuitorului Christos. El răspunse prin subterfugii și sofisme, căutând să înlăture ceea ce i se cerea; dar țintuit asupra chestiunii de toate părțile, fu forțat să dea un răspus mai pozitiv: el declară că n'a venit la conciliu pentruca să se certe, ci ca să-și facă mărturisirea de credință. Odată cu această declarațiune, el prezentă un memoriu, în care spune că se cuprinde dreapta lui credință; însă, refuză de a-i dă cetire. La rândul său, și Flavian refuză să primească memoriul prezentat. Strâns cu ușa, Eutihie declară că Iisus Christos, ca om, eră născut din Sf. Fecioară om perfect pentru mântuirea noastră. El mai mărturisi că are perfectă convingere despre natura omenească a lui Iisus Christos, în totul asemenea cu mama Sa și cu noi și că el a avut două naturi înainte de unirea lor, dar, după unirea lor, n'a putut să fie decât o singură natură.

Invitat și somat de conciliu ca să-și retracteze această mărturisire, el refuză până în sfârșit. Din această cauză fu depus și desbrăcat de toate sarcinile și demnitățile eclesiastice. Aceeaș măsură aveă să atingă și pe monahii și clericii, cari mai stăruiau în credința profesată de Eutihie.

Hotărîrea conciliului fu semnată de cei treizeci episcopi și alți douăzeci și trei clerici cari luaseră parte la Sinod. Dar pe când membrii acestei adunări se despărțiau, se spune că Eutihie i-ar fi șoptit lui Florențiu că-l va chema la un conciliu în scurtă vreme. Este drept că intrigile acestui instigator au reușit, dar nu în folosul lui, ci numai pentru convocarea unui Sinod, care aveă să lămurească starea lucrurilor de până aci.

În anul 449, Eutihie, cu gândul de a-si restabili reputațiunea sa morală și a se vedea pus în demnitățile ecleziastice de mai înainte, începù să împrăștie vorba că sentința pronunțată contra lui este în flagrantă contradicție cu hotărârile conciliului din Constantinopol. El prezentă lui Teodosiu un memoriu cu un cuprins în sensul sus arătat și obține revizuirea procesului. Dar Eutihie nu se mai putea prezentă în persoană, fiindcă el fusese depus și excomunicat, în consecință el delegă pe doi călugări, cari să-l reprezinte la conciliul ce se convocase prin favoarea ce i se acordase de imperator. După o lungă cercetare a actelor și o minuțioasă dezbateră, sinodul adhoc găsi că depunerea și excomunicarea lui Eutihie erau făcute după dreaptă judecată și că nu mai erà motiv de a se mai reveni.

În 450, Flavian încetând din viață, îi succedă la scaun Anatolius, un diacon din Alexandria. Pentru formă colegială, ca cetate, imperatorul Teodosiu făcù cunoscut papei Leon acest fapt și-l rugă să-i răspundă. Papa se grăbi să trimită imediat delegați lui Teodosiu, cari să-i anunțe plăcerea de a fi fost vestit și asentimentul său la tot ce se făptuise. Delegații, însă, n'aură norocul să se achite de însărcinarea dată, fiindcă, înainte de sosirea lor, imperatorul Teodosiu încetase din viață. Totu-și succesorul său, Grațian îi primi cu multă bunăvoință.

Anatoliu convocă imediat un conciliu și pronunță anatema contra lui Nestoriu și Eutihie, contra învățăturilor și partizanilor lor.

Toți cei de față semnară această hotărîre și fu un moment înălțător, fiindcă, de data asta cel puțin, se putea zice că toată lumea e unită într'un singur gând și într'o singură credință.

În anul 457, eutihieanul Timoteu, după ce uzurpase scaunul episcopal din Alexandria, persecută cu cea mai mare patimă pe ortodoxii din Egipt. Mai mulți episcopi se în-

truniră la Constantinopol și în urma mai multor discuțiuni formulară într'un memoriu un protest către imperator, prin care se cerea depunerea din demnitatea sa a lui Timoteu. De altă parte, eutihienii trimise ă o delegațiune cu numeroase scrisori din partea magistraților și cu pretenții că sunt și din partea poporului din Alexandria, prin care se afirmă că ei nu vosc alt episcop decât pe Timoteu. Imperatorul Leon trimise toate aceste plângeri și dorințe patriarhului din Constantinopol. Urmarea fu convocarea unui numeros conciliu de către Anatoliu, în care se luă hotărîrea de a se trimite o delegațiune imperatorului, care să-i vestească că depunerea lui Timoteu eră în conformitate cu regulile canonice și spre folósul dreptei credințe.

Ce se întâmplă în 459?

Conciliul din Calcedon condamnase simonia, cel din Constantinopol, convocat de patriarhul Ghenadie, urmașul lui Anatoliu, reînoui această condamnare, adăogând anatema și depunerea. O circulară sinodală declară depuși și excomunicați pe clericii sau laicii cari ar voi să cumpere demnitățile civile sau eclisiastice.

B. Mangâru.

(Va urmă)

Congresul Profesorilor de Științe religioase.

CUVÂNT ÎNAINTE.

Domnul Haret, fost ministrul de Culte și Instrucțiune, hotărîse a se ține un congres al profesorilor de Religie, în Ploești. Ca președinte fusesem desemnat eu. Imprejurări trecute și cari nu merită a mai fi pomenite, au făcut să nu se realizeze dorința Domnului Haret, care eră și a tuturor profesorilor de Religie.

Domnul Arion, pe când eră ministrul de Culte și Instrucțiune Publică, a încuviințat să se țină în București mult doritul congres al profesorilor de Religie. Ca președinte am fost desemnat tot eu.

Modul cum au decurs lucrările congresului, importanța deziteratelor luate și interesul ce prezintă dezbaterile și referatele prezentate, m'au făcut să făgăduesc congresiștilor, că voi stăruî să se publice lucrările acestui prim congres.

La propunerea ce am făcut, Onor. Consistoriu Superior Bisericesc, cu grabă a hotărît ca lucrările pomenitului congres să se publice în coloanele revistei «Biserica Ortodoxă Română».

Mulțumită dar, acestei hotărîri a Consistoriului Supe-

rior Bisericesc, acum les la lumină lucrările primului congres sub îngrijirea și ultima redacție a subsemnatului.

La finele lucrărilor am publicat și referatul adresat de mine Onor. Minister de Culte și Instrucțiune Publică.

Iconom Const. Nazarie.

Profesor la Facultatea de Teologie și președinte al Congresului.

București, 1912 Decembrie.

LUCRĂRI PRELIMINARE.

Ordinul Onor. Ministerului de Culte și Instrucțiune Publică No. 33819 din 11 Iunie 1912 către Icon. C. Nazarie.

Părinte,

Ministerul încuviințând ținerea în București a unui congres al profesorilor de religie, în zilele dela 24—27 Iunie curent, în care se va discuta orice chestiune privitoare la studiul Religiei;

Subsemnatul, vă însărcinează cu prezidarea acestui congres și vă autoriză în acelaș timp să întocmiți programul lucrărilor, pe care-l vom comunica de urgență profesorilor respectivi.

Răspunsul Părintelui Nazarie

Vă mulțămesc, întâiu de toate, pentru însărcinarea ce mi-ați dat de a prezidă congresul profesorilor de Religie. In acelaș timp țin să vă rog a dispune, ca numitul congres să nu se țină între 24—27 ale curentei, ci în primele zile ale luni Septembrie, când Internatul Teologic fiind liber, profesorii în majoritate preoți, vor putea fi întreți-

nuți cu puțină cheltuială din parte-le, în mod cuviincios, în Internat, spre a nu umblă pe la birturi și hoteluri. Apoi, alcătuirea programei de lucrări, reclamă ceva timp; iar studiul chestiunilor ce se vor discuta în congres ar trebui de asemenea să preocupe un timp, mai mult sau mai puțin îndelungat, pe profesorii de Religione, ca să poată veni pregătiți.

În fine, acum e sfârșitul anului școlar și în acest timp profesorii de obicei ajung la «maximum» de oboseală, la care mai contribuesc și căldurile verei.

În vederea acestora, vă rog, a se fixa ținerea congresului profesorilor de Religie, între 9—12 Septembrie a. c.

Ministerul apropiind ținerea congresului pe ziua de 9 Septembrie, i s'a înaintat la 27 Iulie următorul referat :

Domnule Ministru,

Ca urmare la ordinul D-voastră No. 45.480 S. B. prin care ați aprobat ținerea congresului profesorilor de Religie între 9—12 Septembrie a. c. și ca urmare la ordinul D-voastră No. 33.819 S. B. cu onoare vă comunic, că în acest prim congres, după părerea mea, ar trebui să se discute următoarele chestiuni:

a) Rolul și scopul învățământului religios în școale în genere și în cele secundare în special.

b) Mijloacele pentru atingerea acestui scop: 1) programele de studiu; 2) Metoda de predare a studiului religios și 3-lea Raportul dintre studiul Religiei și celelalte discipline.

Pentru ca lucrările congresului să meargă mai lesne și mai sistematic, propun ca pentru cele patru chestiuni să cereți ca, 4 profesori să facă congresului referate.

Pentru chestiunea dela punctul a, eu propun ca referant

pe Părintele Popescu Breasta, profesor în Craiova; pentru chestiunea dela numărul 1, dela litera b, propun pe Părintele Econom I. Mălăescu profesor în Târgul Jiu; pentru chestiunea dela numărul 2, propun pe Părintele V. Pocitan, profesor în București și în fine, pentru chestiunea dela numărul 3 propun ca referant pe Părintele I. Chirica profesor în Ploești.

Totodată, vă rog, a dispune ca prezența profesorilor la congres, să fie obligatoare; deasemenea, vă rog, a dispune ca la congres să ia parte și profesorii de studii religioase dela toate Seminariile Statului.

Sunt de părere să se invite și inspectorii Seminariilor.

În acelaș timp, vă rog, a lua din vreme măsuri, pentru înlesnirea transportului membrilor congresiști.

O reducere pe căile ferate pentru soțiile congresiștilor, mai toți preoți, cred că ar fi un mare bine.

Congresiștii, cari ar dori să nu mănânce prin birturi, pentru o sumă ce s'o stabili în de comun acord cu subsemnatul, vor putea fi ospătați la Internatul Teologic.

În fine, Duminică 9 Septembrie, congresiștii vor asista la serviciul devin în Biserica Radu-Vodă, după care subsemnatul va prezenta pe congresiști I. P. S. Mitropolit Primat, spre blagoslovenie; iar în aceeași zi, orele 3 p. m., se va deschide congresul în una din sălile Universității, se va forma biroul, se vor face lucrările speciale cerute de asemenea împrejurări; și apoi se va urma cu discuția chestiunilor propuse în ordinea anunțată prin acest raport.

La acest raport Onor. Minister răspunzând tocmai la 21 August, i s'a trimis următorul referat de către Păr. Nazarie.

Domnule Ministru,

Eu am înaintat D-voastră programa primului congres al profesorilor de Religie la finele lunii Iulie a. c.; împre-

jurări însă, independente de voința tuturor, au făcut, ca chestiunile cu care se vor ocupa membrii congresului, să vină la cunoștința acestora, abia la finele lunii August și deci, cu câteva zile înainte de ținerea congresului.

Față cu acestea și față cu împrejurarea, că referenții n'au timpul material spre a-și face referatele, iar colegii profesori de religie cer încă timp, spre a studia de aproape chestiunile din program; în vedere că și profesorii și D-voastră doriți, de sigur, ca primul congres al profesorilor de Religie, să fie la înălțime sub toate raporturile, vă rog, a dispune ținerea lui între 2—5 Octombrie a. c.

LUCRĂRILE CONGRESULUI.

Ziua I-ia.

În ziua de 2 Octombrie a. c., fiind convocat congresul profesorilor de științe religioase, și venind congresiști din toate părțile Țării, a avut loc în dimineața zilei de 2 Oct. un *Te-Deum* care s'a oficiat la capela Internatului Teologic. După *Te-Deum* congresiștii în frunte cu *Prea Sfințitul Arhiepiscop Bartolomeu Stănescu*, inspectorul Seminariilor noastre teologice și membru marcant în Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe Române din Regat și împreună cu *Prea Cucernicul Iconom Const. Nazarie*, Directorul Internatului Teologic, de pe lângă Facultatea noastră teologică, au mers în corpore spre a se prezenta Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat D. D. Dr. Conon Arămescu Donici, spre binecuvântare și canonică rânduială. Aici *Părintele Nazarie*, Președintele Congresului, a exprimat, în numele tuturor, Înaltului Ierarh urări de îndelungă înziliră și rodnică și pașnică păstorire pe tronul cel mai de frunte și în demnitatea cea mai strălucită de unde îi este dat a îm-

părtăși Binecuvântarea față de cel dintâi congres de acest soi la noi, congres chemat să găsească soluțiuni fericite pentru îndreptarea relelor din societate și școală.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat, luând cuvântul, salută, cu bucurie pe dascăli întruniți în Congres lângă care se găsește așa de bine, ca unul care multă vreme a avut un rost oficial didactic în învățământul nostru religios, despre care accentuează că nu are toată *inărituita extenziune* în școlile românești de toate gradele. Reamintește din trecutul I. P. S. Sale de dascăl momente în care numărul de ore era ceva mai măricel (16 ore) în școlile secundare, și că din împrejurări *neprielnice și nejustificate* s'a diminuat de a ajuns numai la câteva ore.

Atinge chestiunea predării religiunii în școlile primare care deși este pentru noi preoții o chestiune de rezort—după cum se glăsuește și în legea respectivă, a rămas neaplicată însă în acest punct—și noi suntem împiedicați dela catehizarea elementelor tinere, cu cari venim adeseori în contact de abia la epoca maturității lor intelectuale și fizice, fără să ne fi putut stă prin puțință a le modela firile și apropia caracterele.

Ba vedem cum aceste elemente, nesupuse unei treptate catehizări încă dintru început, grație tuturor curentelor anarhice prin care trece societatea de azi, se îndepărtează dela luminile religiunii, apucând pe un povârniș periculos.

Citează exemple apoi din chipul cum se face desfășurarea chiar în școală a unor materii de predare în care se preconizează adesea părute contradicții între știința profană și religiune—toate acestea sunt menite să stabilească sub raportul instrucțiunii un dezechilibru sufletesc la elementele tinere și neîncercate, cari iau de bună marfă tot ce se spune până și de cel mai raționalist dascăl de pe înălțimea catedrei.

O reacțiune puternică se impune. Datoria congresiștilor este de a se ridica împotriva cărților cu conținut extrarationalistic, cari ne strecoară atâta necredință și desnădejde în suflet. I. P. S. Sa citează una din aceste broșuri cu caracter vădit ostil credinței. Indamnă chiar pe congresiști ca să dea prilej de orientare celor necredincioși, cu limpezirea tuturor părutelor (și nu realelor) contradicții dintre cele două domenii.

Stăruiește apoi asupra câtorva propuneri pe cari, în interesul învățământului care trebuie reorganizat și extins, le-a făcut în cursul carierei didactice îmbrățișate de I. P. S. S. în trecut, propuneri reeditate acum în broșură și împărțite congresiștilor.

Ca încheiere urează deplină isbândă congresului, pentru orice chibzuri menite să pue pe tapet întreaga chestiune a învățământului religios la noi în țară.

După aceste înălțătoare cuvinte, congresiștii se retrag, anunțându-se deschiderea primei ședințe pentru ora 3 p. m. la Universitate.

* * *

Marti 2 Oct. orele 3 p. m., s'a deschis prima ședință a congresului, în sala No. 18 a Universității, sub Prezența Prea Cucernicului Iconom Stavrofor Const. Nazarie, inițiatorul de căpetenie al Congresului și delegatul special al Onor. Minister Cultelor de a stabili cu anticipație modalitățile după care au să decurgă discuțiunile în specie. Se remarcă între participanți P. S. Arhiereu Bartolomeu Stănescu, Inspectorul Seminariilor, Prea Cuviosul Arhimandrit Iuliu Scriban, Directorul Seminarului «Central», P. C. Iconom Popescu-Moșoaia, Directorul Seminarului Nifon, lume din afară și reprezentanți ai presei.

Se procede la complectarea biroului, fiind aleși prin aclamație: Prea Cucernicul preot Simeon Popescu în cali-

tate de Vice-Prezident, iar Secretari: P. Cucernicul Ico-
nom P. Partenie, Profesor la Seminarul din R.-Vâlcea și
Nicolae Ionescu Profesor la Slatina (Gimnaziu). Acestei
complectări îi precede însă *cuvântul de deschidere* al Pă-
rint-lui Prezident, care zice:

Iubiți Colegi,

Vieța religioasă morală în mersul ei întâmpină multe
piedici și deci își are și timp priincios pentru dezvoltare
și timp de stagnare și chiar de regres. Aproape tot se-
colul al XIX-lea se ilustrează printr'o dușmănoasă atitu-
dine către Biserică și religie, în genere. Totul se pune
în mișcare, numai spre a se desrădăcină cu desăvârșire
din sufletul omului sentimentul religios dacă este cu pu-
tință: în acest scop nu s'a cruțat nimic: nici ura, nici în-
drăsneala, nici adevărul, nici neadevărul, nici fanatismul
nici prigonirea jignitoare și deseori brutală.

Chiar filozofia spiritualistă așa de înrudită cu religiunea
prin problemele ei, referitoare la suflet, viața viitoare,
ordine morală etc.... aproape tace către sfârșitul acestui
secol.

În locul religiunii și a ordinei morale, izvorită din ea,
se caută a se pune singură mintea omenească și ordinea
morală isvorită din interese, combinațiuni și calcule dictate
de împrejurări și foloase pur materiale; în locul filozofiei,
care înalță mintea și mângâie sufletul, în locul filozofiei
care dă vieții însemnătate veșnică și pune în viață duh
de viață pentru bine și ideal, se caută a se răspândi o
filozofie, care predică nimicirea ordinei și a virtuții, o fi-
lozofie, care predică ori disprețuirea vieții, ori folosirea de
ea fără nici un control, o filozofie, care *pune nimicul în
tot și totul în nimic.*

Evident, că o astfel de concepțiune despre lume, nu
poate să se reflecteze în viață de cât prin urmări cu a-

devărat dezastroase. Goana după materie și specula bazată pe interes, devin norme de activitate; lupta crâncenă și sălbatică pentru existența, ce se observă în regnul animal, e luată ca model de activitate întru asigurarea existenței individului; lupta pentru adevăr și ideal, este considerată ca utopie vrednică de alte vremi; ceea ce noi numim virtute și bază a ordinii morale și sociale, *Nitsche* d. e. consideră drept viciu și cauză a răului social: omul virtuos trebuie nimicit, ideea de Dumnezeu și alte idei de asemenea natură împiedică dezvoltarea și curgerea vieții în așa fel, ca valurile ei să înece pe cei neputincioși și ca să rămână cei tari, liberi de orice normă și frâu, pe deplin stăpâni pe pofte, liberi la desfrâu.

Mulțumită unui astfel de curent, nu e de mirare, că numărul sinuciderilor sporește cu iuțeala viforului; că începe să se slăbească sentimentul de datorie și respect către autoritate; că asemenea fenomen trist se furișează chiar și între raporturile dintre părinți și copii; nu e nimic de mirare, că s'a creat o secție polițienească specială pentru supravegherea școlarilor; nu va fi nimic de mirare, dacă cu timpul, se va forma câte o secție polițienească specială, pentru fiecare breaslă și dacă, în fine, va fi nevoie ca și pentru supravegherea poliției să se creze o altă poliție, cum pare că e nevoie în America. Ba economistul francez *Ponson* se îndoiește de eficacitatea civilizației noastre în asigurarea fericirii și se îngrijește, pe de o parte de spiritul *corporativ* către care tinde azi societatea și care e și va fi mai tiranic de cât toate tiraniile, iar pe de alta, de mulțimea bandiților, cari atacă societatea ziua mare fără a se putea apăra și deci în loc de a merge spre îmblânzire, merge către sălbătăcie.

În fața unor astfel de împrejurări nefaste pentru bunul mers al omenirii, spiritele ei mari au început să cugete serios și, în cele din urmă, au ajuns tot la încheie-

rea, că un mai bun disciplinator, mângâitor și întăritor sufletesc ca sentimentul religios, nu există. Din această cauză, în operele mai recente, la frunțașii cugătării se observă nu numai o predispoziție binecuvântată către o filozofie mai idealistă, mai înaltă, dar și o vădită simpatie și căldură sufletească către Biserică și sublima ei învățătură; credința, credința creștină vie și activă, după convingerea spiritelor mari, este limanul unde sufletul omnesc sbuciumat de valurile turbate ale lumii, poate găsi liniște, putere de a suferi, putere de a munci, putere de a iubi, putere de a trăi voinicește și de a muri cu fruntea încununată de aureola sfințeniei și, cu drept cuvânt, căci, de unde a plecat credința, a plecat poezia și farmecul vieții și i-a luat locul pustiul cu toate podoabele lui sinistre.

În astfel de momente de reculegere morală, de reînviore și înclinare către viața ocârmuită de Religie, trebuie să fie cu ochii deschiși reprezentanții Bisericii și toți acei, cari au misiunea frumoasă de a predică doctrina creștină și, frunțașii Bisericii de astfel de momente trebuie să se folosească, în scopul de a întări inimile, de a înălța mintea și de a introduce în sufletele credincioșilor principiile creștine.

În vederea importanței Religiei, ca factor moralizator și educator și călăuzit de astfel de momente, a căutat de sigur să profite fostul ministru Domnul Haret, când a hotărât să se convoace, cu câțiva ani în urmă, un congres al profesorilor de Religie, congres care, pentru pricini ce nu mai trebuiesc spuse, nu s'a putut ține. De aceleași motive s'a condus de sigur și actualul Ministru—Domnul Arion, care ne-a chemat spre a ne da cuvântul luminat și autorizat asupra mării și importante chestiuni a învățământului religios în școale.

Este acesta un moment istoric în analele învățământului

și ale vieții noastre moralo-bisericești de care trebuie să ne folosim cu chibzuială mai ales acum, când, după cum ziceam, spiritele tari și luminate, nu văd mântuirea și asigurarea ordinii sociale și morale, de cât în cultivarea sentimentului religios, în punerea credinței creștine la temelia vieții omenești. În atingerea acestui scop, rolul profesorului de Religione, este excepțional de mare, căci cuvântul lui, încălzit de înțelepciunea și dragostea creștină, trebuie nu numai să încălzească către bine sufletele tinere ale școlarilor, dar să producă adevărate flacări, cari să treacă peste zidurile școalei și să pătrundă în toate păturile sociale.

Nici un studiu nu e mai propriu și mai bogat în fapte și idei pentru educațiune și moralizare, ca studiul Religiei; în ea, totul este bine, adevăr, moralitate, pildă de viață înaltă, ea reprezintă sfințenia. Tot meșteșugul, toată arta profesorului trebuie să fie îndreptată într'acolo, ca asemenea idei și fapte minunate să devină, pe viață, patrimoniul tinerilor generațiuni.

Profesorii de Religione sunt în corp de elită și dela un corp de elită, nu pot să iasă de cât cugete și fapte alese. Am deci convingerea, că onorații colegi, profesori de Religie, în primul lor congres, vor ști să dea problemei învățământului religios așa dezlegare, ca el să fie cea mai puternică armă de moralizare și educare în școalele noastre.

Cu asemenea dorinți, declar deschise desbaterile primului congres al profesorilor de Religione.

După aceasta se citește dela Birou telegrama de omagiu către Majestatea Sa Regele și se propune a se da telegrame I. P. S. S. Mitropolitului Primat, P. S. S. Chiariachi, D-lui Ministru Arion și D-lor foști miniștri: Spiru C. Haret și Tache Ionescu

I.

Acestea terminate se dă cuvântul Părintelui Popescu Grigorie-Breasta, Profesor la Liceul din Craiova și Referent la prima chestiune *Rolul și scopul învățământului religios în școale în genere și în cele secundare în special*, care citește următorul referat:

*Prea Cucernice Părinte președinte,
Venerabili Părinți și D-lor Colegi,*

Găsindu-ne cu toții pentru prima oară într'un congres românesc al profesorilor de Religie, gândul meu se îndreaptă în primul rând către Dumnezeuul puterilor, care în nepătrunsa lui înțelepciune ne-a făcut să putem avea acest ferit prilej ca, cu toții la o laltă, cu binecuvântarea mai marilor noștri să putem să ne întrebăm asupra rezultatului muncii noastre în ogorul creștinesc și românesc al școlii din țara aceasta, căutând să vedem, dacă acest rezultat e sau nu îmbucurător, a adus sau nu folosul așteptat de toți. Pentru acest cuvânt, ca reprezentanți ai științei dumnezeiești ce profesăm, datoria conștiinței ne face, ca lui Dumnezeu să-i mulțămim, că ne putem afla aici cu toții la o laltă. Și tot către El vom avea îndreptat gândul și sufletul nostru în tot timpul desbaterilor ce se vor urmări aici, cerându-I darul lui desăvârșit, spre a ne lumina în discuțiunile și hotărârile ce vom lua.

Și acum, stimați părinți și D-lor colegi, îndeplinindu-mi această datorie de conștiință, mă întorc cu gândul și cu glasul către voi și vă zic: Bine ați venit!

Suntem întruniți în congres cei din urmă dintre toți colegii noștri, profesori de alte specialități, ce lucrează alături cu noi în vederea aceluiași ideal. Întârzierea adunării noastre în congres să nu fie un motiv, ca zelul și dragostea noastră de știința ce profesăm și de binele tinerimei și al școlii române să fie mai scăzute! Din potrivă, acest zel și această dragoste de muncă trebuie să crească însutit și înmiit spre a putea suplini vremea pierdută și a împlini lipsurile regretabile pe care știința și nevoile noa-

stre religioase și culturale le reclamă imperios. Trebuie să ne arătăm vrednici de noi, să arătăm tuturor că dascălul de religie, prin firea și înălțimea științei ce profesază, are un rost bine stabilit în mijlocul școlii române și e chemat să joace un rol destul de important în lucrarea instructivă și educativă a tinerimei. Dea Dumnezeu, ca discuțiunile ce se vor urmări aici să aibă înălțimea dorită de toți, iar hotărârile luate pe temeiul acestor discuțiuni să aibă darul de a convinge pe toți, că epoca de toropeală a fostului dascăl de religie s'a trecut de mult și, că actualul profesor e conștient de sine și de rolul ce-l are, ca factor educativ în lăuntru școlii române.

La lucru dar și Dumnezeu să fie cu noi toți!

Iubiți frați de misiune și D-lor colegi,

Prin adresa cu No. 52.954 din 21 August a. c. am fost rugat de onor. Minister al Cultelor și al Instrucțiunii să prezint actualei adunări un referat asupra «Rolului și scopului învățământului religios în școale în genere și în cele secundare în special» chestiune vitală și inevitabilă într'un prim congres al profesorilor de religie. Înainte de a păși la precizarea rolului și a scopului învățământului religios în școale, cred de a mea datorie a lămuri o altă chestiune și anume: Indreptățirea netăgăduită a învățământului religios de a figura în programa tuturor școlilor și de orice grad și orice fel din țara românească. Și această chestiune este motivată de faptul straniu și curios totodată, că studiul religiunii nu-și are locul în unele școli dela noi, parcă elevii acelor școli n'ar fi creștini, nici români și n'ar avea nevoie să cunoască și să-și călăuzească pașii lor după principiile morale ale religiei părinților lor. E nevoie acum, în acest prim congres, să spunem tare, tare de tot, ca să fim auziți de toți cei mari, că coată starea de ticăloșie morală, mizeria și nenorocirile de tot soiul ce se abat dela o vreme încoace pe capul bietului popor român se datoresc lipsei învățământului religios din unele școale, sau modului insuficient în care religia se predă în școlile noastre.

Iubiți frați și D-lor colegi,

Scopul întregului învățământ educativ după școala lui Herbart și a aderenților lui este formarea voinței sau a caracterului religios moral. Acest lucru are să se făptuiască prin întreaga lucrare culturală ce se dă în școală, în special prin cultura religioasă. Inșă, cultura spirituală actuală ne duce înapoi pe diferitele trepte ale întregii dezvoltări omenești. Acî, în trecutul îndepărtat, aflăm noi influența unei mari puteri, care a transformat, din temelie, întreaga lume veche, ridicându-o la cea mai înaltă treaptă spirituală. Această putere, ce are ca țal mântuirea sufletului nostru și fericirea temporală și vesnică, este creștinismul. Religiunea creștină este cea mai aleasă zestre sufletească a mai tuturor popoarelor a cărei istorie se prezintă în cursul anilor școlari și odată cu prezentarea dezvoltării intelectuale, sociale și economice a acestor neamuri urmează neapărat să se arate și ce efecte au avut asupra lor creștinismul, învățătura sublimă a divinului Mântuitor.

Și ochiul ager și nepărtinitor nu poate să nu vadă ce prefaceri în bine s'au început în sânul tuturor popoarelor, odată cu îmbrățișarea noei religiuni. Ba aș putea afirma, fără frică de a fi desmințit, că numai datorită ideilor mântuitoare, aduse în lume de creștinism, civilizația, cultura adevărată și sănătoasă, ca și apropierea între neamuri s'a putut realiza și încă pe o scară destul de întinsă. Mai mult încă, Biserica creștină a fost marea educatoare a tuturor neamurilor din apusul ca și din răsăritul Europei.

Urmele învățătorei creștine se văd în orice direcțiune și la orice pas. Ce ar rămâneà din operele de artă ale lui Michel Anghelo, Rafael și alții, dacă s'ar scoate din ele elementul creștin? Ce ar rămâneà operele literare ale Clopstock și Lessing, Dante și Milton, Goethe și Faust al său, care toți sunt pătrunși de idei creștine?

Întreaga istorie a filozofii evului mediu și modern este pătrunsă de idei creștine. ¹⁾ Dacă s'ar scoate din operele

¹⁾ Paulsen, Pädagogik pag. 333.

lui Descartes și Spinoza, Locke și Leibnitz, Kant și Fichte, Schelling și Hegel împrejurările vieții creștine ale celor ce le-au scris, n'ar mai fi cu putință să fie înțelese.

Pretutindenea dar, la toate popoarele și pe toate țărâmurile de activitate ale acestora se găsesc urmele creștinismului și nu poate un învățământ, oricare ar fi el, să treacă peste acest lucru.

Trecând acum dela aceste considerațiuni generale la viața neamului nostru, ce constatăm?

Istoria trecutului nostru atât de mult încercat este icoana vie, în care orice român sincer și fără idei preconcepute, poate vedea, că toată viața noastră sufletească, manifestată pe orice țărâm al activității publice, a fost creștină și numai creștină. Religia creștină a fost aluatul care ne-a plămădit, consolidat și ne-a întărit sufletește. Ea este dealungul veacurilor, începând cu primele zile ale existenței noastre naționale, împletită cu istoria poporului nostru. Mai mult, viața politică și culturală este viața religioasă. Biblia este cea mai de seamă bucată a substanței spirituale-morale a vieții noastre istorice. Intreaga gândire, voință și simțire s'a format pe baza ei. Limba, literatura și arta, obiceiul și dreptul nostru, cu un cuvânt, întreaga știință s'a format la lumina și sub influența razelor calde și binefăcătoare ale Bibliei.

A lăsa pe tinerii noștri străini de cunoașterea acestor lucruri, înseamnă a săvârși cea mai mare crimă. Continuitatea cu viața istorică a trecutului nostru trebuie menținută, când e vorba de formarea generațiilor tinere, cu ajutorul cărora se făurește viitorul unui neam. Considerațiunea aceasta istorică și națională, cere dar, ca învățământul religios să figureze în orice școală din țara noastră.

În afară de cele spuse, nu pricep cum alcătuitoarii de programe de studii nu țin socoteală de marele principiu că școlarul are să știe și să-și dea seama, ca unul ce are să trăiască în societatea românească, de toate instituțiile sale, ca și de scopul și de rosturile lor pe acest pământ. Și, cum alături de celelalte alcătuirii românești, figurează și așezământul divin al Bisericii, necondiționat urmează, ca viitorul cetățean să cunoască felul alcătuirii, origina, scopul și mijloacele pentru realizarea urmărită de

acest așezământ, ca și drepturile și îndatoririle membrilor lui. E atât de elementar acest principiu încât te minunezi, când auzi, că el s'a neglijat și se neglijează și acum, spre paguba sufletească și trupească a noastră, a neamului nostru. Neglijența aceasta e proba cea mai evidentă, iubiți frați de misiune, de ușurința cu care se lucrează la noi în chestiuni atât de serioase și de însemnate pentru existența și viitorul nostru!

Cele de mai sus le-am spus cu nădejde, că ele vor avea darul să convingă și pe cei mai sceptici despre crima ce se face, prin înlăturarea învățământului religios din multe școli dela noi. Să cerem, și să cerem cu insistență, căci nu cerem nimic pentru noi, ci pentru trăinicia și viitorul neamului, ca studiul religiei să fie introdus în toate școlile de orice fel—publice și private, așa cum figurează el și la alte popoare cu cultură și civilizație mai veche și mai întinsă decât a noastră. Cei ce au urechi de auzit să asculte, căci aceasta va fi spre binele lor, al fiilor lor, al nostru, al neamului întreg.

Și acum, domnilor colegi și iubiți frați, să revenim la subiectul nostru: *Scopul și rolul învățământului religios în școală.*

Înainte de a fixa scopul și rolul învățământului religios în felurite școale, urmează neapărat să ne întrebăm, care este scopul întregii lucrări instructive și educative didactice? Întrebarea este foarte naturală. Învățământul religios nu poate, prin firea lucrurilor, să-și fixeze scopul său decât ținând seamă de scopul didactic al întregii lucrări școlare. Aceasta pentru cuvântul, că toate puterile lucrătoare dintr'o școală trebuie să stea în legătură, în armonie și să nu dărâme una aceea ce alta voește să clădească.

Chestiunea fixării scopului ultim instructiv și educativ, dintr'o școală, atârână de multe împrejurări și la stabilirea lui se poate pleca dela mai multe puncte de vedere. În principiu se poate pleca, teoretic, dela o idee generală, iar practic, dela o trebuință specială; se poate pleca la stabilirea ultimului scop avându-se în vedere elevul ca om, și menirea lui, deci din punct de vedere individual; sau se poate avea în vedere însemnătatea lui socială, pentru societate, Stat și Biserică, deci din punct de vedere social.

În toate aceste cazuri învățătura religiunii creștine este singura în stare ca să procure întregii lucrări educative a școlii unitate, legătură internă, lumină și viață.

Câteva lămuriri în această privință sunt de nevoie spre a ne convinge de adevărul celor afirmate. Așa de pildă, dacă e vorba ca omul să cerceteze origina și scopul final al lumii, unde poate el afla un răspuns mai mulțămitor, o înțelepciune mai înaltă decât în Sfânta Scriptură? «În Iisus Hristos stau ascunse toate tezaurile înțelepciunii și ale cunoștinței (Coloseni 2, 3).» Dacă se ficsează ca scop ultim al școlii dezvoltarea armonică a tuturor puterilor spirituale ale omului, ațâțarea dorinței către desăvârșirea personalității, conducerea spre libertate, spre stăpânirea naturei înconjurătoare, ca și spre umanitate, atunci în Mântuitorul Hristos noi avem chipul lui Dumnezeu cel nevăzut și întâiul născut înainte de orice făptură (Coloseni 1. 15); în El (Hristos) avem adevărata libertate: «Dacă vă face Fiii liberi, liberi veți fi în adevăr», zice evanghelistul Ioan (8. 36). «Iar printr'însul este că sunteți în Hristos Iisus, care ni s'a făcut dela Dumnezeu înțelepciune și dreptate, simțire și răscumpărare», zice Sf. Apostol Pavel în epistola I către Corinteni (1. 30). Prin Mântuitorul ne-am liberat de toată legătura, din legăturile nedăsăvârșirii și ale păcatelor, din sclăvia cărnii, ca și din sclăvia păcatului. Deci dar, de se urmărește prin școală scopul de-a forma pe elev din punct de vedere individual teoretic, atunci chipul Mântuitorului Hristos este modelul cel mai înalt, în această privință.

Dacă, mai departe, școala, din punct de vedere practic, vreă să facă pe tineri în stare de a se arăta destoinici în viață, vrednici de a păstra în viitor bunurile civilizației și cultura trecutului atunci, se naște întrebarea firească: care este adevărata cultură și adevărata civilizație vrednice de păstrat? Care este scopul întregii istorii și, cum are să se dovedească aceasta în școală? Și în această privință tot Sf. Scriptură ne dă răspunsul suficient.

Mântuitorul Hristos este punctul de mijloc și chiar centrul istoriei. Toate limbele au să-l recunoască că El este Domn «zice Sf. Apostol Pavel în epistola către Filipeni (2. 8). «Cum că El are să domnească până va pune pe toți

vrăjmașii săi așternut picioarelor sale (1. Corinteni 15.25)»
Și ca probă despre aceasta stă admonestarea Mântuitoru-
lui din evanghelia lui Mateiu (6.33): «Căutați mai întâiu îm-
părăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte se
vor adăogi vouă». Iar Sf. Apostol Pavel ne spune: «Pie-
tatea este spre toate de folos, având promisiunea vieții
de acum și a celei viitoare».

Iată atâtea indicațiuni cari luminează pe om asupra bu-
nurilor vrednice de câștigat și de păstrat spre a le avea
ca punct de călăuză și sprijin în viața practică. În sfârșit,
dacă școala are să-și ficseze ca scop educația națională
a școlărilor săi, atunci ea nu poate să năzuiască decât la
aceea de a formă din elevii săi buni români, buni patrioți.
O bună educație națională e aceea care ține seamă de tra-
dițiunile trecutului, de nevoile prezentului și de aspirațiu-
nile viitorului.

De cercetăm trecutul nostru, aflăm că întreaga viață
sufletească a strămoșilor a fost plămădită la luminile E-
vanghelii. Însăși viața noastră națională a fost împletită cu
idei creștine. Întreaga noastră personalitate s'a format pe
baza Bibliei și generațiunile de azi poartă în sufletul lor
aluatul lor național al strămoșilor care în același timp este
și creștin. Acesta este trecutul.

Prezentul? Prezentul suferă de o deprimare morală ce
se observă în toate straturile societății noastre românești,
alături cu ura dintre păturile sociale și cu o lipsă de ca-
racter ce te uimește, parcă n'am fi urmașii acelor stră-
moși, cari excelau prin ținerea cuvântului și tăria de vo-
ință în toate împrejurările. Și dacă acest prezent nu ne
mulțamește de loc, probă alarma și strigătul celor cu-
minți, atunci ce fel de viitor ne va rezervă acest prezent
atât de trist?

Tradiția trecutului dar, alături cu nevoile inexorabile ac-
tuale, cum și grija ce trebuie să avem pentru viitorul a-
cestui popor, cer în mod imperios, ca educația națională a
a viitorilor cetățeni să se facă în spirit creștin și pe baza
Sf. Scripturi, singura în stare de a ne uni pe toți în ju-
rul idealurilor ce urmărim.

Din acestea urmează, că din ori și ce punct de vedere
ne-am pune, numai o cultură creștină și anume creștină

românească, poate fi considerată de cel mai înalt scop al școalelor primare și secundare, întru cât mulțamește feluritele nevoi ale omului!

Alături însă cu aceste considerațiuni de ordin istoric, tradițional și practic, mai vine încă și o altă considerațiune de ordin științific care iarăș militează în favoarea celor spuse mai sus. Unul dintre cei mai talentați scriitori politici din Germania, anume *Constantin Frantz* numește religiunea punctul de concentrare al întregii vieți spirituale ¹⁾ În limba pedagogică tradus acest cuvânt înseamnă: Religia este sâmburile întregului învățământ, o expresiune care se află în multe cărți de pedagogie din Germania. Iar *Herbart* și școala lui și după el *Willmann*, cum și alții, am mai spus-o deja, consideră ca scop al întregului învățământ *formarea de caractere morale*. În consecință, ei așează învățământul religios în centrul întregii lucrări instructive și educative în jurul căruia cere să se grupeze toate celelalte obiecte de învățământ.

În felul acesta studiul religiunii devine *nu un obiect, o ramură ca toate celelalte, ci un trunchiu care poartă toate ramurile*. Și dacă lucrul stă așa, dacă întreaga lucrare educativă a școalei trebuie să țintească la formarea de caractere creștine, atunci scopul învățământului religios trebuie să coincidă cu scopul întregului învățământ, adică de a forma personalități creștine nu numai în ce privește cunoștința, felul de a gândi, ci și în ce privește felul de a lucra în toate relațiunile vieții, față de sine, de aproapele, de societate, etc. Acestea pentru cuvântul că învățământul religios ca și orice alt învățământ nu trebuie să se mărginească numai la instruirea teoretică a școlărilor, la darea de cunoștințe ce urmează să rămână literă moartă, ci cunoștințele dobândite să-i miște inima spre a-i îndemna voința la fapte bune și folositoare semenilor săi. Învățământului religios mai mult de cât ori cărui învățământ, i se vor putea aplica deci dictonul latin: «Non scolae, servitae discimus».

Așâ stând lucrul, urmează că învățământul religios are să se ocupe de omul întreg, adică are să înrăurească gândirea, simțirea și voința și cu aceasta lucrarea lui.

¹⁾ Thrandorf, Pädagogische Studien, Drittes Heft (1893).

Programele germane din diferite părți ale acestei țări țin seamă în ficsarea scopului urmărit de acest învățământ mai mult de partea practică a studiului religiei. Ei voiesc ca învățământul religios, alături cu celelalte obiecte de învățământ, să formeze pe omul moral, pios, care să fie folositor societății, indiferent dacă acest lucru izvoarăște din convingerea religioasă bazată pe dogmele bisericii, sau din temeiul unei convingeri libere.

Calea cea dreaptă în acest caz nu poate fi de cât aceea ce ne-o indică experiențe și psihologia.

Sfânta Evanghelie și faptele apostolilor ne arată că majoritatea credincioșilor au fost întorși la noua credință creștină numai pe temeiul predicii. Cuvântul a fost acela care a convins mulțimea neamurilor despre Dumnezeu și Hristos, cuvântul a aprins în ei focul dragostei de Mântuitorul Hristos și tot cuvântul a fost acela care i-a încredințat că trebuie să se înlesnească între ei ca frați și fii ai aceluiaș Dumnezeu. Deci dar convingerea creștină izvorâtă din predica sau cuvântul dascălului are să influențeze asupra elevului, făcându-l să creadă în Hristos, să-l iubească și să viețuiască dupe voea lui. Acelaș rezultat ni-l dă și psihologia. Ea ne arată că tot, prin cuvânt se poate influența asupra sentimentului și asupra voinței împingându-o la faptă. Prin convingerea isvorită din cuvânt putem produce deci piozitate, moralitate. Așa fiind, atunci numai încapă îndoială că scopul învățământului religios în orice școală este:

a) de a rostii școlarii adevărurile creștine pe temeiul revelațiunii divine așa fel ca elevii să se pătrundă de adevărurile lor ;

b) Ca adevărurile creștine învățate să fie puse în legătură cu întreaga lor viață, manifestându-se în toate împrejurările din viață ca cei mai buni creștini, și

c) Să pregătească pe elevi către independență sau conducerea de sine ce se va urmări după ce va înceta conducerea prin școală.

Pentru aceasta e nevoie ca să se arate școlarii toate reprezentările practice asupra naturei și întâmplării, fericirii și nefericirii, blestemului și binecuvântării, datoriei și

năzuinței spre lume, vinovăției și păcatului, origini și scopului existenței noastre, a creatorului și creaturii, a fericirii pământești și cerești, popor și omenire, muncă și cinste, după cum aceste noțiuni apar în viață și în învățământ, însă toate aceste prezentate și prelucrate pe baza *revelații divine*. Mai departe elevul va fi luminat asupra chipului și modului alcătuirii Bisericii și serviciului liturgic al tainelor, etc. Cu un cuvânt nimic să nu rămâe din ce-eace e absolut necesar care să nu fie știut de un bun și adevărat creștin.

Negreșit, că felul acesta de a vedea s'ar putea aplica oricărei școale. Când însă e vorba să se pășească la stabilirea scopului învățământului în școli felurite, cum bunăoară gimnazii, licee, școli secundare de fete, școli profesionale, de comerț etc., atunci neapărat urmează să se țină seamă de felul școalei și cariera viitoare a elevilor. Cu cât cultura profană ce se dă într'o școală e mai înaltă, cu atât și învățământul religios trebuie să se dea în o măsură mai mare și mai edificatoare. Învățământul religios are să fie pus în legătură cu tot învățământul din fiecare școală.

Cu cât o minte este mai luminată, cu atât mai gingașe e și simțirea, mai felurite interesele în cerințele vieții și corespunzător acestora cu atât mai greu este și îndulcirea lor cu principiile credinței și ale vieții creștinești. Cu cât mai înaltă este cultura cuivâ, mai ridicată situația ce ocupă, cu atât mai mari sunt cerințele și așteptările societății. Prin urmare dacă liceele noastre au să formeze școlari, cari vor ocupa situațiuni înalte în Stat și în Biserică, atunci urmează de sine că aceste școli trebuie să formeze pe școlari nu numai cu o pricepere adâncă a vieții publice și sociale ci și a vieții și a alcătuirii creștine.

Rolul școalei secundare este introducerea elevilor prin studiul culturii vechi în cunoașterea bazelor culturii moderne sau împărtășirea unei culturi istorice. Corespunzător acestui lucru urmează că rolul învățământului religios în școala secundară este să deschidă ochii elevilor asupra adâncilor probleme și al ultimului scop al istoriei, în special a arătă situația centrală și însemnătatea universală pentru omenire a religii creștine. Cunoașterea temeinică dar a adevărilor de credință creștină, alături cu a tu-

turor concepțiunilor lumești, cum și a celorlalte confesiuni, a organizării Bisericii ca instituție divină și a legăturilor ei cu puterile temporale sunt tot atâtea chestiuni pe care trebuie să le îmbrățișeze învățământul religios în școala secundară. *Tânărul absolvent al școlii secundare va trebui să fie înarmat cu o concepție creștină singura în stare să-i orienteze pașii în mod sigur și neșovăelnic.* Cu cât caracterul și direcția unei școli va fi mai practică și mai realistă, cu atât și învățământul religios are să aibă un rol mai înalt, mai măreț. Materia de predat va corespunde acestui scop, va fi aleasă așa fel ca să prezinte elevilor o concepție ideală despre viață în opoziție cu realizmul profan.

Un învățământ religios bine organizat nu va pierde din vedere nici felul copiilor, nici starea socială din care fac parte. Aceasta pentru cuvântul, că altele sunt prejudiciile, năzuințele și erorile în populația dela sate, altele în populația dela orașe, altele la negustori, altele la lucrători, așa că relațiile și virtuțile lor față cu credința creștină altfel trebuiesc privite. Ori și cum ar fi școala, și din ori și ce punct de vedere ne-am pune, un lucru nu trebuie pierdut din vedere: *Învățământul religios dă cea mai mare contribuție alături cu celelalte obiecte de învățământ, în special cu cele etice-morale, la idealizarea și ridicarea etică a generațiilor viitoare, făurind caractere tari și puternice, voinți energice și neînfrânte.*

De voim o premenire morală a generațiilor de mâine, atunci să clădim organizarea școlii române pe alte baze corespunzătoare cerințelor științifice și nevoilor naționale-actuale. Să nu mai lăsăm să se furizeze în școală curentul holnăvicios al timpului, căci aceasta spre peirea noastră și a neamului va fi.

Felul cum este alcătuită legislația noastră școlară actuală, cum și programele școlare ale învățământului religios nu corespund de loc așteptărilor și nevoilor noastre.

Aștept cu nerăbdare cuvântul D-v hotărîtor dela care va depinde tot succesul învățământului religios și cu el îndrumarea tinerilor generații către un nou ideal moral și național.

Termin dorind ca lucrările noastre să fie la înălțimea așteptărilor ce, cei mari au pus în noi.

În discuția acestui subiect vorbesc cu elogii pentru Referent D-nul Badea Mangâru, Păr. Popescu Moșoaia, apoi după Părintele Pocitan, Prea Sfințitul Arhiepiscop *Bartolomeu Stănescu*, care arată, că un subiect bine înțeles și expus, cum a fost cel tratat de Părintele Breasta, totdeauna deschide perspective largi minții și noi suntem pe urma Referatului în această situație.

Stăruie asupra emancipării prea libertine a indivizilor, de sub scutul familiei, Societății, Bisericii, și arată că în religie, e recâștigarea sa. Problema este deci extinsă prin firea lucrurilor și noi trebuie să fim mulțămitori părintelui referent, care ne lasă a medita la găsirea soluțiilor necesare.

Cuvântările Părintelui Andreescu, a D-lui Ghiga și Ciolanu au stăruit numai asupra unor părți expuse deja de referent.

În contradictoriu a vorbit și Econom Constantinescu Lucaci.

După aceste cuvântări și lămuriri, membrii Congresului au aprobat referatul în cauză, ale cărui conchideri se vor înainta Onor. Ministerului prin onoratul Președinte al biroului. Ședința se încheie la ora 5 jum. p. m.

(Va urmă).

UN INSEMENAT DOCUMENT¹⁾

După Ucazul Impărăteștei Sale Măririi, duhovnicescul Consistoria de Kișinău, a ascultat adresa domnului General Guvernator de Nouă-Rosia și Basarabia, din 30 Iulie anul curgător (1864) cu No. 322, pe care Inaltu Prea Sfinția Sa, o au tradat Decasteriei spre lucrare și prin care au scris că precum este știut, Inalt Prea Sfinției Sale, Domnia ta, în proiectul ce ai făcut, care, s'au întărit de Prea Sfântul Sinod și Ministerul Afacerilor Streine, între altele ai propus a se afiorosi, din veniturile averilor monasticești, o sumă de 5,000 ruble, care să se depue anual în contuarul Băncei de Odessa, fără luarea dobânzii, până la înmulțirea în capital de 50,000 ruble; când, cu dobânda acestui capital, să se crească un hotărît număr de junime bărbătească în Seminăria din Kișinău și asemenea un hotărît număr de fecioare nobile, în Institutul filial, înființat acolo. Până la formarea însă a sus menționatului capital, Domnia ta, vei ave a trimite Rectorului Seminariei de Kișinău pentru aceeași scop, câte 2500 ruble pe fiecare an,

¹⁾ Acest document—scris în limba română și rusă—s'a găsit în M-rea Neamțu prin care în 1864, s'a hotărît înființarea M-rei Neamțu-Nou în Basarabia și întemeerea unui fond, din dobânda căruia, să se întreție scolari moldoveni în Seminarium din Kișinău și fete moldovence la scoala de fete din acel oraș din Basarabia. Acest document a fost alcătuit prin împuternicitul Ieromonah Theofan care eră vichil peste moșiile M-rei Neamțu-Lavra din Moldova, aflate în Basarabia.

la care să ia în privire, ca junimea de amândouă secsele, să fie cu protimisis ghenologie moldovană. Din partea Ec-selenția Sa, dându-ți la rugăminta Domniei-Tale sfatu, să împlinești regulat cele scrise mai sus, despre care înști-ințază pe Inalt Preaosfinția Sa.

După sprafca (cercetarea) cu acta, s'au văzut, că în U-cazul Pre Sfântului Ocârmuitor Sinod, din 17 Fevruarie anul acesta No. 306, trădat de cătră înalt Prea Sfinția Sa la Consistorie, în 4 Martie anul acesta spre lucrare, s'au lămurit, că Pre Sfântul Ocârmuitor Sinod, au ascultat prelozenia (oficia) d-lui Ober-Procuror, a Pre Sfântului Sinod No. 263, pentru confirmația înaltă, urmată în ziua de 13, a trecutului Ianuarie: după întru tot supusul referat al său, a propunirilor Prea Sf. Sinod ecspuse în Sen-tenția Sa din 6 August 1863, No. 1461, pentru înființa-rea în Basarabia a unei Monastiri Moldovenești de bărbați —Noul Neamțu—și de a se îngădui monahilor sosiți din Lavra-Neamțu din Moldova, a rămâneà cu locuința, până la facerea zidirilor monastirești în sălașele lavriene în Nem-țani.

Totodată Domnul Ober-Procuror prin menționată oficie arată, că potrivit citatei sentenție a Pre Sfântului Sinod din 6 August anul expirat No. 1461, s'au urmat cores-pondență cu Ministerul Afacerilor Streine, pentru a se tri-mite închierea tăcută după mijlocirea Domniei-Voastre pentru înființarea pe averile ei din Basarabia, a unei Mo-nastiri de bărbați.

Ministerul n'au arătat nici un fel de împrotivire, întru îndeplinirea proiectului Domniei-Voastre în acest fel. La întrebarea de se cuvine a releva împărțirea veniturilor de pe averile nemișcătoare a monastirei Neamțul din Ba-sarabia, de controlul duhovnicescului nostru Guvern, Mi-nisterul au primit officia a d-lui Gheneral Gubernator de Noua-Rosie și Basarabia, în totul la fel cu propunerea Si-

nodului de a se scuti de un asemenea control, bugetele veniturilor și a cheltuelelor sumelor la mănăstire. Iar la întrebarea de a se crește copiii în conta sumelor Lavrei de Neamțu, în Institutele de învățăruri duhovnicești din Kișinău, General Agiotantu Cotzebu, au exprimat părerea că în acest obiect este de neapărat, a se deosebi din bugetul mănăstiresc suma hotărâtă, pentru a se înlătură tot felul de neînțelegeri și amestecul clerului local, în partea economică a locașului ce se zidește din nou. Iar după înștiințările date de Consulul nostru din Iași, Egumenul și Frățimea Lavrei de Neamțu, îmbunătățind toate punctele mencionatului proiect, cer numai ca Guvernul nostru, să continueze ca mai înainte, a depune în așezămintele noastre creditive tot prisosul veniturilor de pe fondurile Basarabiene a Lavrei, carele, va rămâne dela cheltuelile pentru noile zidiri a locașului.

După cercetări s'au văzut, ca Domnia Ta, Ieromonahule, ai deșteptat dela numele Lavrei de Neamțu cu mijlocire înaintea Prea Sfântului Sinod, întărită de rugăciunile Frăției Lavrei, pentru a se încuviința, de a se organiza pe moșiile Copanca și Chițcanii, din ținutul Benderiului pe Nistru, după hotărîrea ocârmuiturului Sinod din 1845, o Mănăstire bărbătească, cu aceasta:

1) Ca Noua Mănăstire supt numire de Noua-Lavră a Înălțării Neamțului în Basarabia, să se aple sub neatârnată Jurisdicție a Prea Sfântului Sinod, dar ca totodată să se socotească ca Fică a Lavrei de Neamțu din Moldova.

2) Ca așezământul lăuntral al mănăstirei, adică: Canoanele bisericești, trapezele, ascultările și celelalte obiceiuri— să fie unul și același, carele să păzește în Lavra de Neamțu alcătuită de Starețul și Egumenul Lavrei *Paisie Velicovschie* după așezământul Muntelui Atos.

3) Ca Superiorul mănăstirei totdeauna să fie ales de către soborul Frăției acestei Mănăstiri, însă, cu unirea de

asemenea a Frăției Lavrei Neamțu din Moldova și după aceea, alesul să fie prezentat Prea Sfântului Sinod spre întărirea sa, în această numire, și

4) Ca numărul Frăției monahice în Noua Monăstire să se sue până la 50 persoane mai cu protimisis din Frăția Lavrei Neamțu din Moldova și la caz de neajungere unor asemenea, să se primească și din monahii și frăția de loc. Intre acestia din Lavra de Neamțu, au și sosit în Basarabia câți-va din frăția monahică, pe care Inalt Prea Sfinția Sa, până la dezlegarea întrebării pentru înființarea monăstirei, au găsit de cuviință, fără ai împărți pe la monăstirile în ființă, a-i lăsa să locuească potrivit cu dorința lor, în sălașurile Lavriene pe Moșia Neamțulenii a Lavrei de Neamțu din ținutul Kișinău, supt inspecția Blagocinului monastirelor Eparhiei din Kișinău, învoindu-le a săvârși dumnezească slujbă în biserica poporană de Nemțeni.

În așa stare, a pricinei de față, Prea Sfântul Sinod intrând în chibzuirea temeliilor pe care poate să fie autorizată zidirea unui locaș moldovenesc în Basarabia, au recunoscut, ca așa precum acest locaș va fi numai ca cum despărțire în Rossia a Lavrei Neamțu din Moldova, apoi ea va fi obligată:

Intâiu: Să păstreze așezământul ce se păzește în Lavră de obștească viețuire, după așezământul Muntelui Atos; introducerea căruia, în monăstirea ce se înființează din nou, cu atâta poate fi mai lesne îngăduită, cu cât el deja e în regulă, în câteva monăstiri de obșteasca viețuire în Rossia.

Al doilea: Să se păzească statornica legătură cu Lavra de Neamțu, și

Al treilea: Asemănat pravoslavnicilor Lăcașe aflătoare chiar în Moldova, să releve asemenea de Mitropolitul *Moldovei-Chiriarhul Bisericei Moldovei*, dar tot odată Monăstirea aceasta, ca una ce se află în hotarele Rossiei, să nu poată fi scoasă (deosebită) în legăturile duhovnicești și din ju-

risdicția (atârnarea) nici acea dela Sf. Sinod, pe temeiul obștesc, pe care toate fețele duhovnicești petrecătoare în Rossia, sunt supuse inspecției guvernului duhovnicesc de aici, nici ace a Arhiereului de Eparhie, fără blagoslovenia căruia, după canoanele bisericești, în cercul Eparhiei Sale, nimene din fețe din clerul, atât alb, cât și monahicesc, nu poate nici învăța, nici a lucra duhovnicește și asupra căruia, de așezămintele sobornicești, să pune osebită îngrijire, pentru buna stare a tuturor locașurilor aflătoare în Oblastia încredințată lui și a duhovniceștii însușiri a monahilor.

Având în vedere toate închipuirele aceste, potrivit cu dânsese, găsind că numirea propusă de d-ta din partea Lavrei, pentru o Nouă Monăstire, care este însușită în Rossia, numai la puține Lăcașuri însemnate, ar fi în totu asemenea cu încheerea Monăstirei, ce se zidește din nou ca o fică a Lavrei de Neamțu, (din Moldova) că alegerea Superiorului pentru locașul propus, după obiceiul în genere întrebuințat în monăstirile de obștească viețuire, atât în Rossia, precum și de peste hotar, trebuie a atârna de Frățimea Monăstirei; iar întărirea alesului în această numire, atârna de Mitropolitul Moldovei; până la rânduirea însă, a unui Metropolit pentru Mitropolia Moldovei, care acum este văduvă, poate fi primită asupra de către Prea Sf. Sinod și că întru ficsarea corpului Frăției a Noului Lăcaș la numărul de 50 monahi, nu se vede împiedecare.

Prea Sf. Sinod prin hotărîrea din 6 August 1863 au socotit.

I). A se autoriză Frățimei Lavrei Înălțării dela Neamțu în Moldova, zidirea pe moșiile Sale din Basarabia Copanca și Chițcani un nou locaș, sub numire de Noua Monastire a Înălțării la Neamțeni după așezământul Muntei Atos, de obștească viețuire ce se păzește în Lavra dându-i-se dreptul a aveà în acest nou locaș, până la 50

persoane de frăție monahicească cu protimisis din Frățima Lavrei de Neamțu, iar în caz de neajunsul unor asemenea, din alte monastiri Moldovene sau din cele locale, cu aceia, ca Superiorul Monastirei ce se zidește din nou să fie ales de soborul Frățimeii-Sale, cu unirea Frăției Lavrei de Neamțu, și cu confirmația în această numire de către Mitropolitul Moldovei. Iar în vremea văduviei Mitropoliei Moldovei de către Sf. Sinod și ca Monastirea aceasta ca fică Lavrei Înălțării dela Neamțu, aflându-se unire cu acest loc și în atârnare de Metropolitul Moldovei, să ființeze nu în prejudiția drepturilor Arhiepiscopului Eparhial de Kișinău, către carele, drept acea, trebuie a se reprezenta pentru exminarea bisericească și hirotonie pe acei ce se aleg de către Superiorul și Frățimea de căpetenie în treptele de slujbă preoțească și către carele Monastirea, trebuie a se adresa în obiectele ce reclamă, atât arhieriasca dezlegare care sunt, de pildă: Sfințirea bisericii, înzestrarea ei cu Sf. antemis și altele, precum și dezlegarea Sf. Sinod, de pildă: Intărirea Superiorului, și de și Inalt Prea Sfinția Sa, nu are a intra în lăuntrala cărmuire a monastirei, cu toate aceste, dacă din partea Inalt Prea Sf. Sale, s'ar însemna că se încalcă disciplina bisericească, la așa caz, face observație superiorului și potrivit cu însemnătatea cazului raportează Prea Sf. Sinod pentru a lua măsuri potrivite și

Al II-lea). Până la orânduirea monastirei să se încuviințeze călugărilor veniți din lavra de Neamțu, potrivit cu hotărîrea făcută de Inalt Prea Sf. Sa a rămâne cu locuința în locașurile Lavrei (Podvorie).

III-lea). Totdeodată cu împlinire despre temeiurile înființării M-rei, Domnia-Ta în proiectul ce ai prezentat Ministerului Afacerilor Străine, carele de acolo s'au tradat Sf. Sinod, ai expus următoarele propuneri relativ la materialnicile mijloace a Noului Monastiri și la întrebuințarea venitului fon-

durilor din Basarabia a Lavrei de Neamțu: *a)* Spre ținerea Frăției Noul Monastiri, din veniturile fondurilor din Basarabia a Lavrei Neamțului, care astăzi, după contractele cu arendătorii compun 32.700 ruble, se va deosebi anual câte 12.500 ruble. *b)* Pentru zidirea M-rei după planul carele are a fi prezentat spre întărire, se va reține din aceleași venituri anual câte 7.000 ruble, până la isprăvirea zidirilor, cu menținerea cărora, scăderea acestei sumi, să va precurmă. *c)* Din restul sumei veniturilor averii Lavrei anume de 13.200 ruble, anual se va depune la Banca de Odessa câte 5000 ruble până atunci, când să va face un capital de 50.000 ruble.

Din procentele acestui capital, se va educarisi un cunoscut număr de junime bărbătească în Seminaria de Kișinău și un cunoscut număr de fecioare de tagmă bisericească în școala de fete, ce se zidește în Kișinău *d)*. Până când nu se va compune produsul capital de 50.000 ruble din vărsare anual a câte 5.000 ruble, pentru educarisirea tinerilor bărbați și fecioare, se va trimite în fiecare an, începând din anul prezent, 1864, la rectorul Seminariei de Kișinău câte 2.500 ruble din sumele Frăției noi M-ri *e)*. Rămășița veniturilor din fondurile din Basarabia a Lavrei, după ce se vor plăti datoriile Monastirești, se vor trimite anual la Lavră prin Consul Rosienesc din Moldova.

f) Sumele anuale de venituri și cheltueli, subscrise de Soborul Frăției, să vor compune în trei ecsemplare; din care unul se va prezentă Sf. Sinod, altul se va trimite Lavrei de Neamțu, (Moldova) și cel al treilea va rămâne în Monastirea Neamțu-Nou; Vichilul averilor din Basarabia a Lavrei, se va alege de către sobor din Frătimea Lavrei de Neamțu, sau din Frătimea noi Monastiri. Pentru cheltuială în procese și propria sa ținere, i se va asignă o sumă de cătră Soborul noi Monastiri, cu unirea,

Soborului Lavrei de Neamțu. Drept aceia Sf. Sinod au hotărît:

1-ii). Despre Înalta confirmație în ziua de 13 a trecutului Ianuarie, a închierii Sf. Sinod, pentru a se autoriză Frățimeii Lavrei Înălțării din Moldova la Neamțu de a întemeie în Basarabia pe moșiile Lavrei Copanca și Chițcanii, Monastirea Înălțării Noul Neamțu și de a se permite monahilor sosiți din Lavră a rămâne cu locuința pe moșia Nemțulenii Neamțului până la organizarea M-rei în încăperile Lavrei.

Pentru atârnamele dispoziții întru implinirea acestei închieri, să se înștiințeze pre Înalt Prea Sfinția Sa prin Ucaz dându-se drept General-Procuror a Sinodului, a în cunoștință pe Ministerul Afacerilor Străine și să te încunoștințeze prin cancelaria General-Procuror Sf. Sinod și pe D-ta Ieromonahe;

II-le). Să se comunice de asemenea Ministerului Afacerilor Străine pentru a se înștiință Egumenul și Frățimeii Lavrei Neamțu, făcându-se și Domniei-Tale cunoscut, că în vederea exprimatei dorinți de către Egumenul și Frația Lavrei Neamțu, înbunătățiri a propunerilor ecspuse în proiectul Domnie-Tale, relativ la întrebuințarea veniturilor fondurilor din Basarabia a Lavrei; Sf. Sinod blagoslovind prinosul de obștesc folos ce face Lavra, întru creșterea junimei duhovnicești, anume proiectul de a formă prin anuale depuneri în așezământul creditiv câte 5000 ruble; un capital statornic de 50,000 ruble, întru creșterea cunoscutului număr de junime bărbătească în Seminaria de Kișinău și a cunoscutului număr de fecioare de rangul duhovnicesc, în școala de fete ce se înființează în Kișinău, iar mai înainte până la formarea capitalului propus de 50,000 ruble, să se trimată rectorului Seminariei de Kișinău, pentru arătatul scop câte 2500 ruble anual din sumele Frăției M-rei, ce se în-

ființază din nou; și ne prevăzând pricini spre schimbarea celorlalte prepozițiuni espuse în mencionatul proiect, afară numai de prepozițiunea de a se prezintă Sf. Sinod, sumele anuale a veniturilor și a cheltuelilor M-rei ce se înființază din nou.

Ceiace Sf. Sinod găsește de prisos, pentrucă aprobarea veniturilor de pe fondurile Basarabiene a Lavrei precum și cercetarea cheltuelilor, trebuie a atârna de Egumenii și Frația superioară a Lavrei de Neamțu și a Monastirei ce se înființează acum în Basarabia, în mod de fiică a ei, Noul-Neamț.

Auspiciile asupra intrării sumelor afierosite de Lavră întru creșterea tinerimei duhovnicești și asupra întrebuințării lor, la a lor scop, ca aceia ca în contra acestei sumi, să se crească în stabilimentele de educațiune din Kișinău, cu deosebire tinerilor ce trec din Moldova și fi a fețelor duhovnicești din parohiile Moldovene în Eparhia Kișinău, le pune asupra Inalt Prea Sfinției Sale, cu lămurirea în ea a prepozițiunilor expuse în proiectul Domniei-Voastre, relativ la întrebuințarea venitului fondurilor Lavriene și la ocârmuirea de educațiune duhovnicească, la Pre Sf. Sinod. Iar auspiciile întru împlinirea dorinței Egumenului și Frației Lavrei de Neamțu, ca prisosul veniturilor acelor fonduri dela noile cheltueli a zidirei noului locași, să fie depus în așăzămintele noastre creditive, le lasă în seama Ministerului Afacerilor Străine. Așa dar, Consistoria în Protocolul urmat la 30 Martie anul acesta au hotărît întru aceasta să se facă următoarele:

- 1) Cu descrierea referatului Ucaz a Prea Sf. Sinod pentru a se autoriză Frației Lavrei Înălțării din Moldova Neamțu, a întemeiă în Basarabia pe moșiile sale Copanca și Chițcanii o Monastire a Înălțării Noul-Neamțu și de a se permite sosiților monahi din Lavră a rămâne până la organizarea M-rei, cu locuința pe moșia Nemțanii, în în-

căperile Lavrei, să se dea de știre prin Ucaz Blagocinului viețuitorilor în Basarabia monahi a Lavrei de Neamțu, Arhimandritului Varlaam, cu aceasta, ca, pentru acești monahi, tot acum să se facă și să trimată Consistoriei formularnicul Izvod (condica calităților). Iar pe vremea viitoare să se trimită niște asemenea, anual și în termene hotărâte.

2). Așa precum din prezentul referat să vede că acestor monahi, în urmarea mijlocirii Domniei Voastre, prin rezoluția Inalt Prea Sfinției Sale, urmată la 28 Noembrie 1862, li s'au autorizat după introducerea Monastirei Neamțu în stăpânirea moșiilor Copanca și Chițcanii, unde li s'au făcut deslegare ca să întemeeze Monastire din Neamțanii unde ei până atuncea viețuiau, a se strămută în satul Chițcanii, cu învoire de a săvârși Sf. slujbă în biserica din Chițcanii, până la vremea zidirei de cătră acei monahi, loruși o deosebită biserică, apoi despre aceasta, să se raporteze dela persoana Inalt Prea Sfinției Sale prin raport- Prea Sf. Sinod.

3-lea): Cu descrierea a acestuiași Ucaz a Prea Sf. Sinod, să se comunice rectorului duhovniceștii Seminarii din Kișinău, căruia, se vor trimite pentru educațiunea știutului număr de tineri în Seminară de Kișinău, și a cunoscutului număr de fecioare de tagmă duhovnicească în școala de fete ce se înființează în târgul Kișinău, câte 2500 ruble pe an din sumele Frățimea Înălțării Noul Neamțu ce se înființează din nou.

Această încheiere s'au adus la împlinire la 9 Aprilie a. c. cu trimitere de Ucaz, Arhim. Varlaam sub No. 2174 și de adresă Pravlenie Seminarie sub No. 2175.

S'au poruncit și P. S. Sa au poruncit, a se plini cu de scriere a referatei oficii a d-lui Gheneral Guvernator din Noua Russie și Basarabie și a celor ce s'au aflat după sprafca Domniei Voastre Ieremonahule, să vi se trimită Ucaz ca

aceia, ca D-ta, din asiguitele pentru creșterea tinerilor în Seminaria de Kișinău și a feciorelelor de tagmă duhovnicească în școala de fete de Kișinău, acele 2500 ruble, negreșit să le trimeteți pe anul curgător o jumătate anume: 1250 ruble argint la ocârmuirea duhovnicești Seminariei de Kișinău.

Iar ceialaltă jumătate de 1250 ruble la sfatul școalei de fete de tagma duhovnicească și pe vremea viitoare în fiecare an, să trimiteți la însemnatele locuri câte 1250 ruble la începutul fiecărui an.

Despre aceasta să se încunoștiințeze pe ocârmuirea Seminariei și pe sfatul școalei de fete de tagma duhovnicească.

1864 August în 31,

S'au iscălit membru Consistorie:

• Semnat *Preotu Grigorie Galin.*

Secretar *Cjuton.*

Pentru conformitate *Egumenul Theofan.*

NOTE ȘI IMPRESIUNI DE CĂLĂTORIE

IN ARDEAL.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXVI, No 8).

*

Spre Brad. Mă despart cu părere de rău de bunul meu oaspe, Părintele Dobre, plecând pe arșița nămezei, cu căruța lui moș Toader, hazliul «*cârstnic*»²⁾ din Sărățel, care făgăduie să ajungem în faptul sărei la Bradu, centru de Protopopiat tot în comitatul Hunedoarei. *Săcărâmbul* sat ce-și pitulă casele sub scobitura unui deal din cele ce duc spre Băița, dă celdintâiu semnul că mergem spre locurile renumite în băișeaguri,—în ișvoare aurifere.

²⁾ Paracliser.

O căldură grozavă pripește ca'n cuptor. Trecem Mureșul cu apa turbure, domoală, de par'că dormitează. E ceva trist în undele sale în cât fără să vreau mă și gândii la cuvintele poetului Goga «...și jale duce Mureșul și duc tus-trele Crișuri». Ici și colo clipește în ochiuri crețe, neputând, pare că, suportă căldura. Sălcii pletoase îi strejue somnul pe vremea aceasta de pâclă. Peste puțin te afli în

Șoimuzul sat de amestec magiario-român, cu vechea *poiata* de sare din vremile trecute. Casele sunt mai sărăcicioase în această parte; acoperișul de paie retezate, ferestrele mărunte cu oblonițe și cu înfătoșare de tot modestă, te întâmpină adesea. Urmăm către apus cursul Mureșului care te îmbie la scaldă. La mâna dreaptă drumul și râul este dominat de o muchie de deal stearpă pe alocurea, ori presărată de salcâmiș și tufă. Dela pârâul *Căianul* părăsim mureșul pentru a ne înfundă între chingile de deal ce duc în spre *Brad*, localitate hotărită pentru un popas mai mare. Impresia sărăciei o vei aveà în tot dealungul acestui drum. Mai toate cuprinsurile sunt nevoiașe ca în satele de clăcași ale județelor noastre. Vezi case de bârne, scunde, cu acoperiș de stuf, cu ferestre mititele, unde hârtia de gazetă înlocuește geamul.

Pe stinghiile din fața caselor se înșirue rufăria spălată. Iar în tindă stau războae și alte unelte casnice. Câte un pătul, cătând într'o parte ca bețivul, mărește pitorescul nevolniciei. Pe pajiști des întâlnești cu privirea femeii la culesul bobului. Incepe un adevărat defileu de pădure pe dealurile deseori sterpe.

Trecem prin *Câinel*, *Fornădia*, *Vălișoara*: sat curățel

Trecem prin *Căirel*, *Foinădea*. *Vhlișoara*: sat curățel, cu biserică frumușică și cu cerdac în jurul turlei. După trei ceasuri de călătorie ajungem în *Hagău*, vestită stațiune de cărăuși. În regiunea aceasta singură școala din *Vălișoara* este confesională. Incolo lipsa de mijloace a contribuit la scoaterea școlilor de sub auspiciile Bisericii. Părintele Roman se plânge că cu tot interesul ce-și arată Biserica este puțin cercetată, alcoolismul și alte viții s'au întins pe aci dela o vreme și că anumite secte ale Bapțiștilor au început să facă serioasă propagandă, fiind tolerate înadins de guvern.

După *Poddelele* și cele două *Luncoaie*, de unde se strecoară spre răslețul Luncoi..., se începe *Bradul*.

*
* *

C.

Vineri 29 April.

Ăceastă localitate este unul din cele mai însemnate centre ale Zarandului de altă dată. După vestitele timpuri de simțire românească de care acest sat și altele din jur au dat dovezi strălucite, azi (cam slăbită) sălășluște aci pare că o uitare a trecutului și o oarecare vitregă amorțire. Numai o parte a inteligenței românești se mișcă ceva mai simțitor în jurul cauzei Gimnaziului român din localitate, instituție întemeiată acolo din vremile bune ale nemuritorului Șaguna.

Târgulețul acesta cum vii dinspre Luncai începe cu cătunul *Racova* și cu grădinile adăpostitoare de vechi șteampuri—, strecurătoare de aur,—care azi numai lucrează aci, ci la gura Berzei, în apropiere. După gospodăria unei familii de nemți, se înșiruesc sălașele cu oarecare bună chivernisire ale Românilor. Bradu, propriu zis, începe cu clădirile de zid, cari cuprind strada deoparte și de alta, după o bucată de mers. Nu este situat într'un chip regulat și impresia de curățenie, lipsește adesea.

Descind la D nul Dr. Oprișa, fost director al Gimnaziului local, profesor actual și membru în Senatul Bisericesc cunoscut prin spiritul de ospitalitate și inima sa deschisă. Cele dintâiu lămuriri despre rosturile satului mi le oferă Doamna Oprișa, localnică din Brad, româncă neaoșe, cultă și îndatoritoare.

După puțină odihnă, o plimbare prin satul a căruia ne-regulată așezare o deosebește cu cât îl observi mai de aproape. Este udat deacurmezișul dela Est spre Vest de *Crișul alb*, adevărata masă de apă măloasă provenită mai ales din huma măcinată a petrișului aurifer zorbit în steampurile Berzei din vecinătate. Casele stau sprinjite și pe o lature și pe alta.

Vizităm Biserica din delulețul de peste Criș, cu turla-i veche, cu vâruiala numai de jumătate proaspătă, cu forma

guadrungiulară, coperită cu șindrila, cu intrarea de lature, pe sub adaosul de ceardac ce poartă și inscripțiunea de fundație a Bisericii (1783). Aici serviciul nu se face și peste săptămână ca în părțile Siliștei. *Cimitirul* își ascunde, spre miazănoapte mohoritele cruci de lemn, care se împeștră cu cele de marmoră, pe sub talanga de pomet, printre care câteva raze scăpătate de soare petesc jos în luciri înșelătoare iarba înrouată. Pe aici *sunt mai bine îngrijite* ca la noi aceste lăcașuri de vecinică odihnă, pe unde nu vrăfuesc vitele mormintele și nu profanează pacea celor trecuți în Domnul.

M'a impresionat dureros înștiințarea ce-mi face buna mea gazdă de jidanul cosmopolit, s'a oploșit de-a binele prin aceste părți, cu comerțul lui de *vin-ars*, și cu aerele de maghiar convins, ce poartă eșarpă de onoare pela sărbările ungurești și-și schimonosește numele și firma în cea mai șovină limbă turanică.

Ei își au o Biserică proprie aci. Cea ungurească ce este în piață și are o oarecare înfățișare...

Pe strade întâlnești în zilele de târg grupuri grupuri de românce cu găteală improprie de orășence.

Locuitorii de pe aici îs harnicii, cei mai mulți ocupându-se cu bășagul, însă din păcate prea dedați la viciul băuturii.

Sâmb. 30 Apr.

Sunt încă în Brad. Planul făcut este să vizitez Gimnaziul românesc al cărui director este d. Albu, care are hirotonia de preot. Mă conduce fostul director d. Oprișa. Clădirea nu este de loc impunătoare. De aceea se și fac încercări pentru un nou edificiu și în fruntea inițiatorilor cel cu sufletul mai plin de iluzii este d. Oprișa¹⁾, măcar că Arhidieceza n'a știut să întreție mai părintește focul sacru al acestui bun român, care stă cam izolat în mijlocul colegilor săi și nu mai are la gimnaziu locul care pe bun drept i s-ar cuveni.

¹⁾ D-nul Oprișa este și unul din cei mai buni cărturari, bine cunoscut și apreciat în aceste părți printre români, care oricând l-ar fi ales și Deputat în Dietă. demnitate însă după care dânsul n'a umblat niciodată.

Gimnaziul este de pe vremea nemuritorului Șaguna, care-i este promotor împreună cu alți zeloși Români ca: I. Pipoș fost Fispan (prefect) Amos Frâncu, Hodoș Iosif, Iosif Bașa fost protopop al tractului, etc.

Cel mai zelos însă și mai deaproape părtaș la ridicarea acestui Gimnaziu, care potrivit statutelor din 1869, eră menit să funcționeze cu opt clase, a fost desigur Ion Pipoș, pe acele vremi comite suprem (fișpan) sau prefect cum s'ar zice la noi, numai că cu atribuțiuni mai întinse. Acest Pipoș care alcătuește într'adevăr, o pagină luminoasă din Istoria Zarandului¹⁾, a fost fiul lui Petru Pipoș, născut pe la anul 1797, ce se rudise cu Episcopul Moga²⁾ al Transilv. (1810—45), și fusese Protopop în Gioagiu, cu scaunul în Hondol (în regiunea Săcărâmbului—Comitatul Inidoarei).

Intre fruntașii care au avut un rol cumpănitor încă mai nainte și anume în 1848, la adunarea națională de pe «Câmpul Libertății» din Blaj, trebuie a se socoti și Ion Pipoș.

Cu cunoștințe întinse pedagogice și școlare, el a fost acela care a alcătuit pe baze strict naționale statutele Gimnaziului, cari însă în 1869 s'au acomodat pe temeiu și confesional, după vederile lui Șaguna, fiind pus sub scutul Arhidiecezei și sub reprezentanța neapărată a protopopilor de Brad și Almagiu. Programa anilor destul de extinsă se alcătui cu propunerea în românește.

Azi sunt în serviciul școlii șase profesori de studii și unu de gimnastică și cânt, apoi trei pentru clasele elementare³⁾. Un lucru care mă surprinde dela început, este că la un gimnaziu, care nu este o școală clericală, se găsesc atâția *profesori clerici*; chiar profesorul de gimnastică este cleric (Părintele Stoia⁴⁾).

¹⁾ Titlul este al unei broșuri apărute în Oraștie la *Tipografia nouă* în care se vorbește despre I. Pipoș în rosturile culturale și bisericești de peste munți.

²⁾ Predecesorul lui Șaguna; care acesta din urmă în 1864 reînființează mitropolia la Sibiu.

³⁾ Susținute parte de despărțământ (c. I, II) parte de Gimnaziu III, IV).

⁴⁾ Directorul Gimnaziului d. Albu încă e cleric. La religie catehizează Protopopul unit din Baia de Criș.

La noi în țară suntem încă departe de a vedea că sunt preoți măcar profesori de religione dela așezămintele noastre culturale. Văd cu deamănuntul această clădire veche, pentru a cărei reclădire ¹⁾ se zorește cu atâta nepregetare D-l Dr. Oprișa.

Intr'un chip deosebit se prezintă sala cu *lucrări de desen* și *muzeul zoologic*—din care rețin impresia unei colosale fălci de mamut—și cel *Botanic*. Acesta din urmă este prevăzut cu o floră artificială așa de bogată, cum nu am văzut pe la liceele noastre. Sistemul Herbarelor naturale, încurajat la noi, nu poate prezenta o colecție mai amănunțită ca flora aceea, cari oferă o intuiție minunată.

Am avut prilejul să asist în această zi la o *lecție de românește*, observând cât de puțin încătușat în rigiditatea programelor se mișcă acești dascăli, a căror datorie scumpă este să facă din meseria lor întâiu de toate o operă de educație națională. Cel puțin în Brad se simt mari nevoi pentru o asemenea operă, căci altminterea ungurizarea bate mereu la poarta instituțiilor noastre pentru ca în locul lor să ne pomenim pe nesimțite cu *școlile civile* ale Statului, cu limbă de propunere ungurească.

Această tendință a ungurilor ar trebui să găsească mai unită inteligența românească de aci, și, pe profesorii gimnaziului cu atât mai vârtos. Din acest punct de vedere constat cu bucurie că sub auspiciile lor s'au înfăptuit o mulțime de lucruri bune, când aceiași râvnă și unire i-a încălzit pe toți. Așa de exemplu, numai din colectele particulare, strânse ani de ani și păstrate la această instituție, se poate plăti un medic pentru populația nevoiașă, căreia i se servește gratuit și medicamentele. Fondul acesta se numește «al *morbosilor*». Avem apoi pe cel de unde se îndestulează *masa «studenților»* (elevilor gimnaziali) săraci. Un alt fond «*Hodoș*» servă pentru excursiuni, ș. a. m. d.

D-l Dr. Oprișa fost director al acestui așezământ, în conferința sa despre «*Gimnaziul român din Brad și Teatrul Român*», tipărită în Brașov 1905, ne arată destul de lămurit, câtă mișcare multiplă poate promova o astfel de Instituție, care nu are numai un scop, ci și filantropic și economic, căci fondurile sale au întreținut și întrețin

¹⁾ Prin inițiativă privată.

manifestări ca cele de mai sus, la care se mai adaugă subsistența unui *Teatru Românesc*.

Și, de sigur că o mare parte din avântul economic al Băncilor «*Albina*», «*Crișana*», «*Victoria*», a fost prilejit de buna organizație gospodărească a Gimnaziului, care e proprietate a celor 92 și mai bine de comune ale Zărandului și Halmagiului, din ale căror contribuții se alcătue în mare parte fondul său.

Totuși acest fond nu a fost așa de îndestulător în cât să asigure existența, după «Statutele» redactate, și a cursului superior de liceu, în cât până la 1883 instrucția a fost astfel organizată în cât să îngrămădească din materialul celor 8 clase cunoștințe cât mai sintetice, adecuate după cursul celor patru clase câte sunt și azi. Deosebirea e numai că dela amintita dată încoace programul s'a simplificat strict la aceea ce copriind gimnaziile propriu zise, rămânând ca absolvenții să termine aiurea cunoștințele cursului superior. Este interesant a aminti că până în 1905 (după statistica ce am sub ochi) au funcționat la Gimnaziu 16 profesori și au fost înscriși 3000 de elevi din cari în curs de 35 ani au absolvit 513 clasa IV.

Școala aceasta, de cultură medie, publică regulat anuare de unde poți aveà oglinda unei munci desfășurate atâția ani în șir, după vremile întemeetorilor ei (ale lui Șaguna inspiratorul de căpetenie). Este bine ca cei în drept să întreție mereu focul sacru la această școală, sub al cărei stindard s'au adăpostit generații întregi atâta vreme.

Mă despart de acest sat cu o singură mâhnire: aceea de a nu fi putut face cunoștința Părintelui Protopop Vasile Damian,—român get-beget și Deputat al acestui tract, mereu biruitor în vremurile crâncene de alegere,—fiind de mai multă vreme dus la Viena. Am avut însă bucuria de a face cunoștință cu cei mai mulți din profesorii școalei, vizitându-i în parte și acasă.

* * *

30 April

In împrejurimi. Spre Gura Berzei

Pe o după amiază veselă, după un trecător sfor de ploaie, pornesc înainte cu trăsura pe cursul *Crișului alb*.

Trecem prin satul cu risipitele căsuțe curate ale *Sărățelului*, de unde se află căraușul meu «cârșnicul» meu Badea Toader. Deal stâncos și deoparte și de alta, cu bogată frunză de fag, străjue valea prin care alunecă Crișul, ale căruia unde numai după ce scapă de nomolul Șteampurilor dela *Gura-Berzei*, își recapătă o vioaie transparență. Badea Toader se vede că unde se simte aproape de gospodărie și de ai săi, este de o veselie ne mai pomenită.

Gura Berzei este chiar mai aproape decât credeam. Nu știu dacă am făcut peste un sfert de oră până aci. Simți o curiozitate nespusă de a-ți da seamă despre rostul acestor vestite instalațiuni unde se curăță aurul băișagurilor apropiate.

Permisul luat dela biuroul care conduce lucrările, în Bradu, ne dă puțință ca să vedem numeroasele clădiri adăpostite aci lângă Criș, înăuntru cărora se zobește piatra humoasă cu vine aurifere din care se scoate aur curat și se umplu de bogăție aceste societăți nemțești de exploatare care s'au introdus aci. Ni se dă un tâlmaciu dintre mecanicii români, care au prins toată taina multiplului atelier, care guvernează muuca din șteampuri. Pătrundem în clădirea mare, al cărui interior e o complexitate de schele și de enormi piloți de lemn; aceștia susțin sus edificiul pe unde se preumblă mulțime de lucrători. Ei primesc mineralul în niște găleți mari,—«Corfe» zic dâșii—purtate pe scripeți metalici dealungul sârmelor prinse în pari puternici ce se pierd pe sub vâgăuna dealului de alături, în inima pământului. O asurzeală cumplită îți pricinuește hurueala de roți și izbirea cumplită a ștempelor, care primesc sub lovitura lor bulgării cu aur, în cât îți este peste puțință să auzi explicațiile pe care foarte îndatoritor cată a le dă tâlmaciul. Numai ochiul caută cu uimire la toată învâlmășeala rosturilor din lăuntru.

Vezi cum la un anumit moment, printr'o mișcare automată, corfele se răstoarnă una câte una în niște găuri mari, cum sunt coșurile morilor de lemn, unde pui boabele de porumb. Grămezile cu bulgări, purtători de metal scump, cad în aceste coșuri metalice, de unde alunecă sub piloții care le zobesc, jos de tot, unde este adusă apa pe cana-

luri spre a spăla aurul de nămol. Cel greu (aurul) se reține într'o piuă, iar cel care se strecoară încă mestecat cu turbureala, trece prin niște site și este purtat către gilepurile acelea de asemenea metalice peste a căroră placă coperită cu mercur se așterne pulberea de aur—printr'o proprietate ce este specifică mercurului—iar nomolul și apa turbure se perd pe alte canale laterale în gârla Crișului. Vedem și atelierele unde se dreg mașinăriile și se făurește ferul; vedem în altă parte motoarele colosale care distribuiesc electricitatea; apoi cazanele acelea uriașe unde se produce damful ce pune în mișcare șteampurile și a căror putere este de o mie cai,—mulțămită căreia (puteri) se macină în 24 ore marea cantitate de 250 de mii tone. Ni se arată roatele speciale în care se zdrobește și se obține aurul mai ușor din bulgări și unde se face arderea sa și apoi pachetarea. Vedem în fine alte cazane menite să stabilească quota diferitelor vine aurifere. Totul este aci așa de orânduit, după o ingenioasă tehnică, în cât se spune că un astfel de stabiliment de întreprindere nu-și are seamăn în toată Europa și poate și aiurea.

Dupăce am văzut accastă mare instalație, care din nefericire este a altora, care și-au însușit comorile munților noștri, mergem pe jos să vizităm unul dintre cele mai caracteristice sate, de către această regiune a munților apuseni:

Cârstiorul. Tovarășul meu, Părintele Valeriu Muntean îmi spune lucruri destul de măgulitoare despre un model de preot ce este în adevăr parohul din localitate, greco-oriental, Ion Perian.

Vedem deci și acest sat, cu îngrijită înfățișare, unde florile de mușcată, rād din glastrele balconașelor sau din ferestre și unde grădinele închise în zaplazuri de blane,—ori casele—îți dau priveliștea unor adevărate cuiburi de curăție și îngrijire rustică. Prin multe din case te întâmpină un interior destul de îngrijit bogat în lăicere unde se răsfață în voe velințaria țărănească. Admir pe pereți figura vitejească a lui *Avram Iancu*, eroul Moșilor: o figură de român neaoș, de o vioiciune deosebită; purtând căciula-i cu funduri la oparte, la gât o legătură lungă Doljenească; cu cotul stâng pe un tun și cu dreapta apăsând pe sabie.

Portul sātencelor este nișel cam împetrișat și nu prea

cadrează cu datinele și cu obiceiurile așa de curate. Nici n'ai crede că acest sat așa de mic a fost, odinioară pe cât spun hrisoavele, centru de voevodat. Un *Bolia alias Bovari*, vechiu voevod al ținutului aci s'ar fi înmormântat pe la începutul veacului XV, la biserica românească. [Se pomeneste apoi de un Daniil între 1785—1816].

Dela vechea-i faimă de voevodat, ținutul s'a transformat apoi într'un mic fieu nobilitar stăpânit de familia maghiarizată a unor români deveniți, după numele Reședinței: principii «Kristory». Un descendent al acestei familii: Kristory Mihaly (Mihai) a fost soljo-birău (pretor) înainte de revoluțiunea din 1848, tiranizând pe Români cu furia inconștientă a renegatului.

Dar Moșii noștri, acești strașnici vitezi ai munților apuseni, au știut să-i plătească cu vârf și îndesat, făcându-i seama la Baia de Criș (localitate spre vestul Bradului) până unde l-au purtat desculț, torturat și batjocurit ca un trădător. Ruina de ziduri din preajma bisericii române, unde eră sălășluit acest vândut va pomeni încă multă vreme Cârstiorenilor acest fapt. Amănuntele acestei întâmplări istorice se pot citi în *Revoluția lui Horia de Densușianu* (pagina 162).

Atât Biserica românească foarte veche—și nescăpată de flăcările amintitei revoluțiuni,—acuma renovată; cât și Biserica reformată a calvinilor, sunt vecine. Se văd chiar dărâmurile sure ale unei Biserici catolice stând aci alături într'o capricioasă companie.

Biserica română are din mila Domnului un model de preot în persoana Părintelui Perian, care a izbutit să-și păstreze bine turma departe de rătăcirile celuilalt rit ai cărui aderenți dispărenți ca număr se pct socoti pe degete. Satul întreg este icoana acestui preot cu rânduială în toate.

Cercetăm Biserica micșoară care stă aci alături lângă sălașul Părintelui paroh.

Turnulețul din față este lipit de corpul quadrunghiular cu intrarea de lature, care răspunde în locul destinat bărbaților. Un interior simpatic, fără pictură. Singură catapeteasma înfățișează tablouri biblice, nu însă într'o bogată înșiruire iconografică. Se vede «Răstignirea», «Maica Domnului cu pruncul în brațe», «Cina cea de taină». Ambele

despărțimente: al bărbaților și femeilor frumos întreținute, de asemenea locul pentru cor. Lipsa de pictură a interiorului este cu prisos răzbunată de bogăția praporelor cu fireturi și cu zugrăveală adesea interesantă. Oltarul cu vestmântăria e tot ce am văzut mai demn de măreția slujitorului bisericesc și de dumnezeescul mister ce se săvârșește aci.

Amintesc aci, spre pilda noastră a tuturor frumosul început de monografie istorică a Bisericeii, din care Părintele Perian mi-a citit o bună parte; amintesc de Biblioteca parohială înființată prin sârguința sa; de frumoasele roade ale Băncii populare «Libra» al căreia conducător este; de sufletul său atât de deschis și de primitiv pentru orice călător pe care ținta unei excursii folositoare îl mână și în colțui său retras.

Și cu toate astea de școala satului încă nu vorbirăm, deși Părintele găsește vreme și pentru sufletul acestor copii unde vine pentru catehizare, cu toate îndeletnicirile sale duhovnicești, într'o parohie cu enoriași foarte împrăștiați prin cătunele mărginașe ori pe la coloniile lucrătorilor băiași. N'ași fi dorit să citesc pe perete zgronțorosul imn maghiar alături de neperitoarele figuri ale unui Șaguna, Gozsdu, Miron Romanu. Inșă, să nu uităm că ne găsim într'un ținut, unde șovinismul dă o luptă crâncenă pentru strivirea vremilor de simțire românească ce fuseră și unde ai noștri trebuesc să muncească cu toată prudența.

Cinăm la bunul Părinte, de care, în familiar, te simți tot mai aproape, cucerit.

Ne desfășură multe lucruri în legătură cu mișcarea economică ce ar putea o îndruma societățile românești, căci orice întreprindere în particular, a discreditat terenurile în străinătate prin țăriile celor interesați.

Străinii numai prin societăți cum este acea așa numită «*a celor doisprezece apostoli*» au rescumpărat din aceste părți cu 50000 iei terenuri, care acuma produc milioane și aceasta prejudecă foarte mult pe ai noștri care au pământuri aurifere și nu-și valorifică pe adevăratul preț comoara lor care i-ar înbogăți. Capitaluri nu's, și întreprinderi în deobște, trezite cu curaj nu se ivesc.

Părintele Perian povestește apoi din multele necazuri prin care a trecut satul acesta, iobag mai nainte, căci plă-

teau sătenii cum spune sfinția sa «jălanic» și care acum stă tihnit în rosturile pe care părintele le vrea tot mai bune, mai neaoșe în cât să nu fie nevoie de «vinarsul» celor câțiva streini care și-au ridicat spre marginea satului bărătcile lor de consum. Și multe ar vrea să facă dânsul care este numai suflet pentru norod, însă trebuie multă iscusință și pază, căci doar nu odată i-au percheziționat casa stăpânii de alt neam, ca să-l alunge dela locul său de neodihnă și sârguială. Dumnezeu să înmulțească cât mai mult numărul acestor harnici păstori în aceste părți, căci în ei stă întreaga nădejde a fraților noștri transcarpatini, peste care ar veni iar zilele de veselie ale tricolorului românesc și fiorul nestăvilat de vieață românească al vechiului zarand-clipe sfinte, așa de bine immortalizate în «Martirii» Doamnei Constanța Hodoș.

Duminică 1 Mai.

Ruda Baia. Ne înapoem iarăș spre Gura Berzei spre a trece pe valea pe unde vine din munte aurul ce se cară la instalațiunea amintită. Planul călătoriei este să văd satul Ruda unde sălășluește colegul de drum Părintele Valeriu Muntean, iar de acolo să mă reîntorc iarăș la Brad. Pășim pe lângă scundele colibe de țigani dealungul acestei văi care răsună de zgomotul corfelor (rășnelor) ce se plimbă neîncetat pe sârma ștempurilor.

Vedem și coșerca spre care vin grămezile masive de glod mestecat cu aur în niște vagonete transportate dela tunelul care se vede aci mai nainte îmburghiind coama stâncoasă de deal. Aci după ce bulgării prea mari sunt spărți, se umplu corfele care-i poartă de vale la șteampuri.

Barza propriu zisă e o drăgălașă colonie de lucrători, mulți româno-catolici deserviți, cu cele bisericesti ca și cei din Ruda de Părintele Muntean. De aci ne urcăm c'am cu greutate pe un drumeac cu umbră de făget. Ajunși sus pe coamă, deodată ne și pogorîm pe o cărăruie care străbate'n jos bugetul, mult mai falnic de fag. Suntem în Ruda, o adevărată văgăună unde stă tupilată tot o colonie alcătuită din oameni de adunătură cei mai mulți lucrători ai baișagurilor. Colonia se sprânjește pe sub o gură de deal ce are răspundere la nord-apus către *Bradu*. E un cuib de adăpost din cele mai plăcute, în a-

cest înveliș păduratic care respiră mireasmă de flori și aer sănătos. Colo mai departe către cealaltă extremitate întâmpinăm alte guri de bae: «Treptele romane», «Trei Crai» etc.

Părintele Muntean își are *biseriçuța* unde slujește (aproape de locuința sa). *Nu e însă* o clădire propriu zisă, e o căsuță particulară pe care deosebește numai prin cruciulița de pe colțul coperișului. Interiorul este și mai simplu și cu aspect nou: numai 2 iconițe, cu broderie, în fir, al căror vâleat nu se știe, sunt mai vechi în tot cuprinsul.

Sarcina preoților cari slujesc astfel de colonii este foarte grea, fiindcă ei trebuiesc să bătătoască kilometre întregi, până ce să cerceteze de câte o zi întâiu, pe enoriașii răspândiți în toate laturile. Mă interesează mult convorbirea cu Părintele Muntean, care este unit și care ca mulți din ceice stau sub scutul uniției se înșală singuri în aspirațiile ce nutresc sub egida *infailibilului* Papă.

Pe cât se pare, uniții sunt încă cei mai fervenți apărători¹⁾ ai Papei. Altfel muncesc incomparabil cu ce ni-i dat să vedem la noi.

Luni 2 Mai.

Alte vecinătăți ale Bradului dinspre apus.

Baia de Criș Țebia. Până la Baia de Criș călătoresc cu motorul. Este cea mai încântătoare vale cu larg defileu de câmp verde înaintea ochilor. Pe stânga înainte de satul Țebia se vede satul Mesteacăn unde Hodoșeștii puternicii zarandului de odinioară își aveau bune temeuri de gospodărie. Fără îndoială că scriitoarea noastră de frunte D-na Constanța Hodoș și-a trăit aci o bună parte a anilor săi de tinerețe inspirând-o în «Martirii» săi vremurile de eroism ce fuseră. Cu mult înainte de vremurile lui Avram Iancu care își doarme somnul său de veci în ograda Bisericii dela Țebia, Mesteacănul jucase un rol mare pe vremea vântului de libertate care aduse și în Transilvania pe revoluționarul an. 1780. Iată în adevăr turla Bisericii din Mesteacăn în preajma căreia s'a strâns în 1781 prima a-

¹⁾ Cu împrejurările din urmă credem că se vor răzgândi serios și vor vedea ce urmărește Papa care făcând pe placul ungușorilor să maghiarizeze prin *Episcopia de nou proiectată*, însăși serviciul liturgic.

dunare poporală pentru a da semnalul de libertate, cu Horia din Alboc și ceilalți doi tovarăși pe cari roata de schingiure i-a dat morței în vremile acelor de măcel. Câmpia întinsă încheiată hăt colo în coroane de dealuri îți dă fiorul sănătăței pe ziua aceasta luminată de un soare fierbinte. Pe dreapta ni se arată *vaca* unde au fost trași în țeapă nobilii maghiari căzuți sub cruzimea acelor vremi în mâna vitejilor Moți.

Se arată falnică pe stânga Biserica Țebiei în fața căreia stă trist bătrânul stejar cu crăci zdrelite ori frânte ca și trupul viteazului Iancu al căruia somn îl strejue.

În toată această parte înainte pe albia Crișului se răsfrâng către câmpie, ori spre cine știe ce adăpostit cot de deal, sate ce-i fuseseră dragi eroului din Vidra, acestui Avram Iancu, fala Moților, care și în timpul din urmă când înebunise, pe aci bătea potecile în zdrențuite haine țărănești, cu fluerul la brâu și cu căciula pe o ureche.

Întălnim la scoborîrea din motor, pentru a cercetă Baia de Criș, țărance din împrejurimi, care poartă cămeși de in cu prejuroiu și cu strânse mâneci bărbătești, înflorate la bentițe cu arnicu, iar la piept având chenare de bumbăcel: în loc de fotele Siliștence obicinuesc fustele cu albituri cutate; țărani cu pălării negre, cu pieptare peste cămăși albe, scurte, lăsate peste pantaloni, cu broderie de igliță la poale.

Poposim la *Baia de Criș*, pe lângă care Crișul își poartă acuma apele neobicinuit de gălbue după zăbufneala de ploae de peste noapte.

Baia aceasta e mai mult târg și în zilele de sărbătoare aci se îndreaptă săteni și sătence din vecinătate ca să-și desfacă zarzavaturile de tot felul și laptele purtat în cofe grele. Trebuie să fi fost așezări foarte vechi pe aici din vremi, căci colo pe un deal deasupra-i au fost renumitele băi romane. În vremile din urmă Baia de Criș a fost capitală a comitatului zarand (azi Bradu are această însemnătate). Astăzi are o oarecare însemnătate mai mult prin depozitul său de cărbuni de lemn care stau răsturnați cu grămezile nu departe de linia motorului.

Este un sat deschis privirei, cu case de zid, acuma nouă unde amestecul de străini au pus stăpânire pe un colț altă dată numai al îndeletnicirilor noastre. Vedem și câteva

case vechi care îți recheamă oarecum impresia trecutului (spitalul, fosta clădire a Comitatului, etc). Hodoșeștii au stat și aci—casele lor sunt cuiburi de străini azi—și chiar moșul Avram într'o căsuță modestă din spre capătul de *est* al satului, unde i s'a stins ultimele lumini ale ochilor săi vioi.

Acuma este uitare, nepăsare și parcă o lipsă de mândrie din partea a lor noștri într'un sat unde țărânul s'a deprins a zice «*săru'mâna maria ta*» chiar și notarului celui străin, uitând de vremea când zicea «*frăține*» celui de legea lui.

Numai neguțătorul român Cațoi, de loc din Serețel să poate încă menține cu folos în mediul înstrăinat. Stă acolo în capătul străzii principale, lângă marea Clostră Catolică.

Este unul dintre cei mai inimoși Români, foarte primitiv și iubitor de vești din «*ia țară*». Mi se recomandă întâiu «Episcop al Zarandului», fiindcă poartă o frumoasă barbă Vlădicească. Imi vorbește cu durere de datinele noastre care se înărue aci și de portul care se împestrițează pe încetul; ne conduce să vedem ici și colo ce ar putea fi mai de interes. Bisericele în primul rând.

Vedem deci clostra amintită, care pe vremuri a fost greacă. Slujește aci un călugăr vârtos, gârbov înainte de vreme. Este mare și dură, sprijinită la exterior de puternice contraforturi. Prin veacul XVI căzuse în mâna reformatilor în a căror putere a stat până la 1728 când Romano Catolicii au pus iar stăpânire pe ea. Pe locul grădinei ce o înconjură, cu plăcută podoabă de arbori, a fost odinioară o enormă pădure, desfundată cu vremea.

Istoricul său este destul dezvoltat de Părintele *Bonifaciu*, așa se numește acest păstor, în lucrarea sa «Kapis-tran St. Tânos (Kolosvár 1907).

Un interior de dom vast ca toate edificiile de acest fel, în stil mare, ale catolicilor.

Venerabilul Părinte dă greoiu explicațiuni și ne conduce prin bogatele-i apartamente ale dependințelor unde își adăpostește singur bătrânețea, ne însoțește apoi în subsolul clostrei—o adevărată catacombă unde se îngropau slujitorii sf. lăcaș.

Este în acest sat și o biserică reformată, pe care n'am

putut-o vizită. În schimb vizitez Biserica română (uniată) unde deservește Părintele C. Pop, care e profesor la Brad, iar aici Protopop al unităților din despărțământ. Acest lăcaș este la periferia sudică, unde pătrunzi pe o uliță cu case înșindrilate, curate, cu pridvoare prinse în hameiu. Curtea Bisericii oferă vederii o frumoasă alee de teiu.

Biserica însăși, cu formă oblongă este curățică deși de o înfățișare săracăcioasă. Crucifixul de pe Sf. Prestol și statuetele îți arată semnul uniației.

Din cele ce-mi povestește Părintele Pop, rețin în deosebi faptul unei vădite *indeferențe religioase* aci și *al puținii pregătiri a cantorilor bisericești*, care sunt aleși la voia întâmplării.

Notăm spre a încheia cu vizita acestui sat, căci aci nu se află nici școală confesională și că ocârmuirea a izbutit să întemeeze *școală de Stat*.

Spre Tebia. Prin marginea de răsărit a satului ne îndreptăm spre Tebia, până unde nu facem pe jos mai mult ca un pătrar de cias. A trebuit să trecem, părăsind Baia, pe lângă cimitirul romano-catolic, și pe lângă al nostru, unde într'o înfățișare tristă, deosibești crucile martirilor Români—cu mohorală de mușchiu, peste inscripțiile îngrite—din 1848. Te stăpânește mult durerea amintirilor și parcă în locul crucilor cu brațe în vânt ți se deslușesc în lumina închipuirii tot atâtea brațe—ale unui popor nenorocit—neputincioase, înfrânte sub potopul de mâine al străinului.

Câmpul acesta cu grâu verde, care farmecă ochiul, este îngrășat cu sângele fraților, și el dospește pâinea care satură străinul... ochii ți se umplu de lacrimi și simți strângându-ți-se inima, de atâta potop de vise și năzuințe, strivite dintr'odată.

Iată și *Tebia* cu casele presărate pe muche de deal și pe vale până către drum. La margine-i de vale se ridică falnică pe platou Biserica cu turlă semeață, cu cimitirul ce se întinde mai mult în partea de sud, dar mai ales cu *stejarul istoric*, care răsufală pare că aerul unui sfânt simbol. Cercetez biserica unde vine în Duminici și sărbători foarte multă lume.

Văd apoi deaproape grilajul din curtea bisericeii, unde

zac osemintele eroului Iancu. Cine—cunoscător fiind—ar putea să bănuască inima mare ce se ascunde într'o simplitate uimitoare, sub bulgărele de pământ, unde crucea sepulcrală nu are decât această scurtă inscripțiune:

Avram Iancu adv(ocat)

Pref. leg. Gem. Anu

1848—9. † 1872

Atât! Iată ce poți citi despre omul pe care l-au urmat mulțimile de Români, și pe care l-au prohodit într'o imensă mare de capete, cu nu mai puțin de 34 preoți, tot comitatul și suflare multă românească, de cuprindea cât se vede cu ochiul toată câmpia. Acî vin an de an pelerinii; acî în 1898 tinerimea universitarii a depus cunună de proslăvire eroului cu această inscripțiune: «dormi în pace noi veghem». Sunt 40 de ani de când doarme eroul și cu mult mai mult de când bătrânul stejar n'a mai adăpostit sub coroana lui pe cei trei Români: Horia, Cloșca și Crișan, care, acî, se spune au încheiat între ei sfânta frățietate, înainte de adunarea poporală dela Mesteacăn, înainte de mergerea pentru drepturi la Impăratul și de viforoasa mișcare care l-a însuflețit mai pe urmă pe Iancu.

(Acești trei români au ridicat și chestiunea Episcopatului ortodox de care am amintit).

Mă ispitește mult a colindă prin satul care a văzut vitejia unui Iancu Avram.

E un sat cu îngrijite rosturi, frumoasă imitare a păstorilor care caută să dea exemplul cel bun și cu cuvântul și cu fapta. Pătrundem chiar în interiorul unei case țărănești a bătrânului I. Farcaș, casă frumoasă de bârne, cochet văruiată și pe dinafară, cu tindă. Lăuntru are podele de grindă puternică. Nu ne mai ostoim a privi bogăția de perne cu bibiluri orășenești, chilimurile și ciarșafurile (de bumbac), în care alesăturile de bumbac alternează frumos cu râuri de arniciu. Pe pereți atârnă câteva iconițe încadrate de prosoape țărănești. Acest aer de deosebită îngrijire arată că acî săteanul își știe potrivî o locuință curată, o hrană nutritoare, un pat comod, o bucătărie, etc. Șoproanele, pătulul, grădina cu legume, desvăluie spiritul ordonat. Vedem și alte case cu temeieri de gospodărie și cu ocupații fericite: cultivarea grădinilor cu altoi de pomi, zarzavaturi, etc.

Părintele Indrieși ne ospătează la sine: un nou prilej de orânduire casnică și de pricepere de conducător sufletesc în sat.

În Țebia Statul a încercat să vâre *cui străin*, cu înființarea unei școli subvenționate, dar n'a reușit. Așa că școala română confesionaia este la înălțimea străduințelor pe care le sacrifică archidieceza, care are supravegherea. O bună impresiune îmi lasă în suflet, la despărțire, legătura puternică cu care muncesc alături cei trei preoți, cu învățătorul. Am plecat din Țebia cu simțământul că putem noi înșine învăța atât de mult dela aceia pe care mândria trecutului și asprimea prezentului mereu îi împinge către un apostolat pe care noi cei din Regatul liber adesea îl uităm.

PATRIARHATUL ECUMENIC

Luna lui Noemvrie a fost crudă pentru Bisericile Creștine Ortodoxe. Ea a aruncat doliul asupra Bisericii Rușești, prin moartea Metropolitului de Petersburg, președinte al sf. Sinod al Bisericii Ruse. A aruncat deasemenea doliul asupra Bisericii Române, prin moartea prematură a mult regretatului Episcop al Râmnicului și Noului Severin. A aruncat doliul asupra Bisericii Bulgare, prin moartea Metropolitului de Brața; dar ea a aruncat doliul și asupra Bisericii mume, prin moartea Sanctității Sale Ioachim al III, Arhiepiscopul de Constantinopol și Patriarh Ecumenic. Eternă să le fie memoria și Dumnezeu să așeze sufletele lor în locașurile dreptilor; în sânul lui Avraam să-i odihnească, și cu dreptii să-i numere.

Locul de Metropolit al Petersburgului, a fost deja completat cu un titular. Dacă scaunul metropolitan al Braței este sau nu completat, nu am cunoștință; sunt însă vacante: scaunul episcopal al Râmnicului și scaunul de Arhiepiscop al Constantinopolului și Patriarh Ecumenic. Ambele aceste scaune sunt ocupate de locoțiitori, până la alegerea Ierarhilor ce urmează a le conduce și păstori canoniceste.

* * *

Dar fiind vorba de vacanța întâiului scaun al Bisericii creștine Ortodoxe, de scaunul Bisericii mume, de scaunul acela care are canonicitate întâietate de onoare față de toate scaunele Bisericilor Patriarhale și autocefale ale întregii Ortodoxii, privirile tuturor sunt îndreptate asupra urmașului fericitului întru amintire Patriarh Ioachim al III, carele în două rânduri, și în timpurile cele mai grele a păstorit Biserica Patriarhiei Ecumenice cu multă demnitate și vrednicie.

* * *

După moartea fericitului Patriarh Ioachim, cele două corpuri ce conduc afacerile bisericești și laice ale Patriarhatului Ecumenic, *Sinodul* adică *Patriarhal*, compus din cei 12 Metropoliți, și *marele consiliu permanent mixt național*, întrunindu se, au ales locțiitor al Scaunului Patriarhal pe Inalt Prea Sfinția Sa Metropolitul Amasiei D. D. Ghermanos Karavanghelis, ca să conducă această Biserică până la alegerea viitorului Patriarh Ecumenic.

Alegerea făcută în persoana Inalt Prea Sfințitului Ghermanos Metropolitul Amasiei, a făcut cea mai bună impresie, atât în sferile patriarhale și bisericești din Constantinopol, cât și în întreaga lume ortodoxă, care se interesează și urmărește de aproape mersul afacerilor bisericești ale Patriarhatului Ecumenic. Persoana distinsului Ierarh al Amasiei fiind cunoscută și apreciată după activitatea pe care a desfășurat'o ca profesor de teologie, ca arhiepiscop titular al Bisericilor din Pera, ca Metropolit al Castoriei; după aceea ca Metropolit al Amasiei, și în deosebi ca membru al sinodului Patriarhal, în două rânduri, a umplut pe toți de speranțe pentru viitorul Patriarhiei Ecumenice, către care este îndrumat energic, priceputul și demnul Ierarh al Amasiei.

Toată lumea bisericească și laică s'a bucurat cu bucurie mare că sfântul și sacrul Sinod Patriarhal și Consiliul Mixt, au apreciat, după cuviință, importanța și însemnătatea alegerii, fie că eră provizorie, dar s'au gândit să încredințeze conducerea Patriarhiei unei persoane atât de destoinice, plină de energie și pricepere, cu cultură su-

perioară și mari calități bisericesti, cum este Înaltul Ierarh al Amasiei. Se explică dar pentrue toată lumea s'a bucurat și n'au găsit decât cuvinte de laudă pentru Sinodul Patriarhal și Consiliul Mixt de actul săvârșit. Toți au zis: onoare lor că s'au gândit că în aceste Imprejurări critice, grele peste măsură și excepționale, s'au gândit la Ierarhul cel mai talentat și cult în cea mai desăvârșită accepțiune a cuvântului; la Ierarhul cel plin de energie și râvnă sacră pentru Biserica lui Iisus Christos, la Ierarhul capabil de-a face față tuturor împrejurărilor.

Dar pentru mai bună lămurire a lucrurilor, ca fie cine să cunoască cine este Ierarhul Amasiei, dăm aci câteva note biografice despre persoana sa, căci întreaga presă bisericească și laică, atât din bisericile Ortodoxe, cât și chiar din celelalte biserici creștine din Occident, se ocupă de persoana Înaltului locoțiitor de Patriarh Ecumenic.

«Înalt Prea Sfinția Sa Ghermanos Caravanghelis, Metropolitul Amasiei, ales locțiitor de Patriarh Ecumenic, este unul din cei mai distinși Metropoliți din periferia Patriarhatului Ecumenic. El este de origină din insula Mitiline.

După terminarea studiilor teologice și obținerea titlului academic a fost hirotonisit ierodiacon și trimis în anul 1888 ca bursier, cu cheltuiala fericitului întru amintire Pavel Stefanovic, în Germania, pentru a-și complectă studiile. Aci după doi ani de studii strălucite a obținut, în anul 1890, titlul de doctor în Filozofie și Litere la Universitatea din Lipsca.

După reîntoarcerea sa în Constantinopol, în anul 1891 a fost numit profesor la școala teologică din Halchis; și în acelaș an, fiind ridicat la demnitatea de Arhimandrit a fost însărcinat de Sf. Sinod patriarhal să facă răspunsul din partea Bisericii Orientale la enciclica Papei Leon al XIII, privitoare la unirea Bisericilor.

Răspunsul făcut de Înalt Prea Sfinția Sa a făcut cea mai frumoasă impresiune în toată lumea științifică și bisericească, nu numai din întreaga Biserică Ortodoxă, dar în genere din întreaga lume creștină a Europei. Răspunsul acesta a fost tradus în multe limbi. El a fost tradus și în limba Română, de subsemnatul, din ordinul Sfântului nostru Sinod, după dorința exprimată de Înalta Sa

Sanctitate Patriarhul Ecumenic, când acel răspuns, din partea Bisericii Ecumenice, a fost trimis sfintei noastre Biserici autocefale Ortodoxe Română.

În anul 1896, a fost ridicat la demnitatea arhierască cu titlul de Hariupoleos, pentru Bisericele din Pera (Constantinopol). Aci Înalt Prea Sfinția Sa, s'a distins printr'o activitate foarte rodnică bisericească, s'a distins prin minunatele sale predici și prin îndemnul ce-l da tuturilor a înființa școli *pentru cultura și educațiunea copiilor*. Prin îndemnul Înalt Prea Sfinției Sale s'a înființat atunci pe lângă multe școli inferioare și Liceul pronumit «Elicon».

În anul 1900 a fost ales de Sfântul Sinod Patriarhal, Metropolit al Castoriei din Macedonia, unde s'a distins printr'o activitate ierarhică zeloasă și plină de abnegațiune, contribuind la desvoltarea pietăței și a religiosității în popor. Activitatea sa ierarhică în Eparhia Castoriei a rămas istorică și demnă de amintire.

În anul 1907 a fost chemat la Constantinopol ca membru al Sinodului Patriarhal. Iar în 1908 a fost înălțat la demnitatea de Metropolit al Amasiei din Asia Mică.

În noua sa Eparhie, Înalt Prea Sfinția Sa a lucrat cu mult zel pentru școală și Biserică. Gimnaziul inferior din Samsun al acestei Eparhii, în timpul păstoriei sale, a fost transformat în Liceu complet. Școala și Biserica au fost și sunt idealul său. Lumina prin cultură și știință, pietatea și religiositatea prin credință, le predică tuturor Ierarhul Amasiei.

Anul acesta a fost chemat la Constantinopol spre a face parte ca membru al Sinodului Patriarhal. Și aci, după însemnătatea Metropoliei ce ocupă, presidă totdeauna Sfântul Sinod în lipsa Patriarhului Ecumenic».

Acesta este Locoțiitorul Scaunului Patriarhiei Ecumenice. El este unul din cei mai culți Ierarhi ai Scaunului Patriarhal și în genere din întreaga Biserică Ortodoxă.

Cultura sa teologică și clasică l-au făcut cunoscut în toată lumea creștină. Toți recunosc în el pe teologul consumat între ale teologiei, și pe omul în curent cu toată știința timpului și filozofia secolului în care trăim.

Ierarhul Amasiei cunoaște profund și este stăpân pe literatura clasică Elină, Latină, Ebraică și Arabă. El vor-

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80
4	Al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50
5	Apostol.	6	—	11	—	8	50	—	80
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50
12	Didahii (Invățăturii) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80
13	CAZANIE	8	—	14	—	11	—	1	30
14	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	—	—	1	30
15	Evhologiu.	8	—	13	—	10	50	—	80
16	Evangelhia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50
17	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50
18	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60
19	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50
20	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50
21	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60
22	Minee (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—
23	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80
24	Monastirile și Bisericiile din România.	2	—	—	—	—	—	—	60
25	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80
26	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30
27	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30
28	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50
29	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25
30	» Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50
31	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50
32	» Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25
33	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50
34	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50
35	Psaltirea mare ed. IV	3	—	8	—	5	50	—	80
36	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—
37	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30
38	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60
39	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60
40	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35
41	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50

A esit dela tipar Calendarul de perete, pe anul 1913. Se vinde cu 10 bani foaia. La o sută de foi se dă rabat 30%.

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltueli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză			
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
42	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	1	30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangelisti pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei sută.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrare artistic și aprobate de Sf. Sinod. Se vinde la Tipografia Cărților Bisericești din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport.*

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat O tă.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa *P. S. Administrației Casei Bisericești, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.*

De luat în seama.

P14 Compl

INV: 209

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILGAE"
Secția Teologică

BISERICA ACOTA: PT-4

ORTODOXA ROMANA

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

- Acte Oficiale. Modificarea Legei Sinodale.
 P. G. Moartea P. S. Gherasim Timuș Episcopul Argeșului.
 M. P. Trei mari cateheți ai Bisericii vechi.
 B. Mangăru. Câteva însemnări despre miel în simbolismul bisericesc.
 C. Mahometismul, sporul și efectele produse.
 C. E. Cevă despre Mitropolia Moldovei.
 Icon. Ilie Teodorescu. Fiul Risipitor.
 Diac. N. M. Popescu. Biserica din Râfov.
 Pr. Grigore Popescu-Breasta. Un raport interesant.
 C. E. Un act de umanitate și filantropie a răposatului Episcop Gherasim Timuș.
 N. Gr. Popescu-Prahova. Raport.
 B. Mangăru. Pentru clerul nostru.
 M. P. Iulian Apostatul în tradiția creștină.
 G... O faptă frumoasă.
 C. E. Buchile cirilice.
 Oficiale. Mișcarea în personalul clerical din țară.—Donățiuni.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiepiscopul Calistru Bârlădeanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safirinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De același: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De același: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «Culegere de cântări bisericești». Prețul 1 leu.

Evanghelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De același: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De același: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Compendiu de teologia simbolică de Dr. I. Mihălcescu. Prețul 2 lei 50 b.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diculescu. 3 lei.

De același: «Din corespondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Cântări religioase de Ieromonahul Dometie Ionescu Prețul 1.50.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei

Incerări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

ela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE.

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii cu No. 33.206.

Am decretat și decretăm:

Corpurile legiuitoare au adoptat și votat, iar Noi sancționăm ce urmează:

L E G E

pentru

Modificarea art. 2 și 18 din legea pentru constituirea Sf. Sinod și înființarea Consistoriului Superior Bisericesc, cum și pentru suprimarea art. 20 și 21 din aceeași lege.

Art. 2. Sunt eligibili la demnitatea de Mitropolit Episcopii eparhioți ai țării; iar la cea de Episcop toți membrii clerului român cari, după sfintele canoane ale Bisericii Ortodoxe de răsărit, pot fi aleși.

Vârsta eligibililor la scaunele de Mitropoliți și Episcopi eparhioți va fi de 40 ani împliniți.

Pe lângă calitățile de mai sus, spre a fi ridicați la demnitatea de Mitropolit sau Episcop, candidații trebuie să aibă titlul de licențiat sau doctor în teologie ortodoxă și să fie români, fii de părinți români, iar nu naturalizați.

Art. 18. Consistoriul Superior Bisericesc va emite păreri asupra tuturor chestiunilor privitoare la starea intelectuală, materială și morală a clerului de mir și a mănăstirilor în genere.

Consistoriul Superior Bisericesc se va ocupa cu chestiile privitoare la alcătuirea parohiilor, la schimbări în statul clerului parohial, la programele de studii și la regulamentele de ordine și disciplină ale seminariilor clericale, ale facultății de teologie și ale internatului teologic, la programele învățământului religios în celelalte școale; va face propuneri pentru numirea personalului didactic la seminariile clericale și la facultatea de teologie; va face propuneri pentru întreținerea bisericilor, mănăstirilor și a clerului și pentru alcătuirea regulamentelor privitoare la buna funcționare a bisericilor și mănăstirilor. El va putea numi din sânul său un inspector al seminariilor clericale. Toate opiniunile Consistoriului Superior Bisericesc prevăzute în acest alineat, ca să devină executorii, vor trebui să fie aprobate de Ministrul cultelor.

Consistoriul superior Bisericesc va emite păreri în ceea ce privește felul de construcție și de zugrăvire a bisericilor noi și a celor ce nu sunt declarate monumente istorice, precum și la recompensarea clericilor meritoși; va face propuneri asupra cântărilor bisericesti, a portului clerului, seminariștilor și studenților în teologie; va cerceta cărțile didactice pentru învățământul religiei în școale; va emite păreri asupra imprimării, cercetării și îndreptării cărților de ritual și, în genere, se va pronunța asupra tuturor chestiunilor pentru cari ar primi delegație dela Sfântul Sinod.

Avizele ce se vor dà cu privire la aceste chestiuni nu vor avea tãrie decãt dupãce vor fi ratificate de Sf. Sinod.

Art. 20. Se suprimã.

Art. 21. Se suprimã.

Aceastã lege s'a votat de Senat în ședința dela 1 Decembrie anul 1911 și s'a adoptat cu majoritate de 55 voturi, contra 4.

Vice-președinte, *General Tell.*

(L. S. S.)

Secretar, *P. Rosetti.*

Aceastã lege s'a votat de Adunarea deputaților în ședința dela 16 Decembrie anul 1911 și s'a adoptat cu unanimitate de 80 voturi.

Președinte, *C. P. Olãnescu.*

(L. S. A. D.)

Secretar, *George Strat.*

Promulgãm aceastã lege și ordonãm ca ea sã fie investitã cu sigiliul Statului.

Dat în București, la 17 Decembrie 1911.

CAROL.

(L. S. St.)

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii
C. C. Arion.

Ministrul Justiției
M. G. Cantacuzino.

No. 4,046.

MÔARTEA P. S. GHERASIM TIMUȘ, EPISCOPUL ARGESULUI.

VIEAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI

I.

În spre dimineața zilei de 22 Decembrie, pe la ora 5 $\frac{1}{2}$ a încetat din viață în locuința sa dela biserica Antim, P. S. Gherasim Timuș, Episcopul Argeșului. Vestea aceasta s'a răspândit repede în întreaga capitală și a produs o adâncă impresie. Numai cu trei zile mai înainte P.P. S.S. membri ai Sfântului Sinod, fiind consultați de D-nul C. C. Arion, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii asupra persoanei, care ar putea fi aleasă Mitropolit Primat, toți au fost de părere, că dacă nu primește acest înalt loc, I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, atunci cel indicat nu poate fi decât P. S. Gherasim Timuș. Și când i s'a comunicat aceasta,—căci P. S. Gherasim fiind indispus nu luase parte la consfătuire—a primit știrea cu un surâs de adâncă îngrijorare. Și cu toate aces-

tea, lumea bisericească și a credincioșilor primise cu simpatie soluția ca eventual să fie ales P. S. Sa ca Mitropolit Primat. Și cu drept cuvânt, că răposatul era un bărbat cult, pios, milos și răbdător. Dar despre acestea mai la urmă!

II.

Trupul răposatului a fost așezat pe scaun, potrivit obiceiului, în biserica Antim. Serviciul înmormântării s'a făcut Vineri 23 Dechemvrie ora 2 p. m. de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei asistat de toți P.P. SS. Episcopi și Arhieri aflători în București. Biserica și curtea întreagă era plină de credincioși. În mulțime am văzut pe D-nul C. C. Arion, Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii, pe Secretarul său general și pe Administratorul Cassei Bisericii, pe D-nul C. Olănescu, președintele Camerii deputaților, pe D-nul Al. Calimachi, Vice-președintele Senatului, pe D-nul I. Mitileneu, prefectul poliției capitalei, pe profesorii facultății de teologie, pe mulți profesori dela cele două Seminarii, etc., etc..

După terminarea serviciului religios a vorbit P. S. Arhiereu *Evghenie Humulescu*, Locotenentul Eparhiei Argeșului.

Iată cuvântarea P. S. Sale:

**Inalt Prea Sfințite Stăpâne, Prea Sfințiți Părinți
și jalnică adunare**

Ceasul despărțirii noastre de mult iubitul și prea veneratul Episcop Gherasim al Argeșului după cum vedem, a sosit. Glasul veșnicului Dumnezeu, l-a chemat către sine, mai înainte ca noi să ne fi putut aștepta.

Tocmai când privirile tuturor erau îndreptate asupra P. S. Sale, potrivit înaltelor sale însușiri, în scopul alinării duhurilor în biserică, vrednicul Ierarh Gherasim Timuș,

după taina proriei Dumnezești este chemat în locașurile vecinicii.

Pierderea este mare pentru Biserica română, iar durerea noastră adâncă. A vorbi despre episcopul Gherasim Timuș, despre viața și activitatea sa literară și pastorală, însemnează a face o întreagă lucrare care nu intră în cadrul unei cuvântări funebre. A înșiră însă, în mod precis, ca o lecție pentru a noastră învățatură o parte din întreaga lui activitate bisericească, este un omagiu din partea noastră, adus acestui cuvios părinte care lasă un mare gol în rândurile episcopatului român. Crescut în frica lui Dumnezeu din frageda-i copilărie ca fiu de preot, a slujit bisericii și țării cu credință, devotament, abnegație, bunătate și desăvârșită blândețe.

Sub duhovniceasca îngrijire a Prea Fericitului Mitropolit Calinic Miclescu, căruia i-a slujit ca Arhidiacon, a putut dobândi însușirile trebuincioase ce se cer unui viitor ierarh. Și pre acestea P. S. Sa, le-a avut cu prisosință. Trimis după terminarea studiilor seminariale la facultatea teologică din Cernăuți, este primul cleric român, care vine în țară cu titlul de dr. în teologie. Ebraist, elinist, arheolog și desăvârșit teolog, desfășură ca decan și profesor al facultății teologice, o activitate literară rodnică și bogată, după cum se poate vedea din însemnatele lucrări ce ne-a lăsat. În temeiul acestora a putut urca mai întâiu treapta Arhieriei, iar apoi cea a Episcopatului de Argeș pe care 19 ani a ținut-o cu cea mai distinsă vrednicie.

Bunătatea, credința, blândețele, cumpătarea, facerea de bine sunt pietrele prețioase, care au împodobit mitra acestui venerat ierarh, iar îndelunga răbdare și lesnea uitare a neajunsurilor și mâhniciunilor saflatești isvorite din vișorul durărilor turburătoare, din pornirile celor nepregătiți încă pentru cauza cea mare a bisericii, au fost cele mai scumpe diademe, care împodobeau inima sa cea creștinească.

P. S. Sa pleacă dintre noi cu sufletul împăcat pentru că neștiind și neputând chiar săvârși vreun rău, a făcut numai binele.

Pildă vrednică de urmat să ne fie viața și activitatea P. S. Sale; așa se va dovedi, că iubim Biserica, că dorim pacea și slujim neamului.

Mergi dar suflete nobil și curat înaintea Prea veșnicului Dumnezeu, pe care l-ai proslăvit cu toată dragostea de care eră pătrunsă întreaga ta ființă; iar când la sfârșitul veacurilor trâmbița cea mare te va chema, ca și pe noi la dreapta răsplătire, fie—și suntem încredințați că așa va fi—să auzi acel fericit glas al marelui Arhiereu Iisus Hristos «bine slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău» Amin.

După P. S. Evghenie a vorbit D-nul C. C. Arion, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii în numele Guvernului. D-l Arion spune între altele că, răposatul a fost un adevărat servitor al Bisericii, un aprig apărător al ei și un mare patriot. În sânul Sf. Sinod a fost totdeauna un spirit împăciuitoare și iertător, care n'a urmărit decât pacea și liniștea în Biserică. Mai spune după aceea, că răposatul a avut o vastă cultură și în deosebi pe tărâmul teologic. Exprimă apoi adânci regrete pentru pierderea neașteptată a răposatului.

*

După ce Clerul și corul intonează jalnica «vecinică pomenire», trupul răposatului e luat de preoți și așezat în scaun pe carul funebru. Muzica militară intonează imnul funebru, iar armata face onorurile cuvenite. Cortegiul se îndreaptă apoi spre Gara de nord, căci potrivit dorinței exprimate în viață de răposatul, trupul său urmă să fie înmormântat la mănăstirea Turnu din județul Argeș. Corte-

giul a parcurs strada Antim, calea Rahovei, strada Carol, calea Victoriei, calea Griviței. Cortegiul s'a oprit înaintea fiecărei biserici din cale și s'au făcut rugăciunile necesare.

La Gara de Nord, după ce s'a făcut o scurtă rugăciune, trupul răposatului a fost așezat într'o cutie mare de lemn și depusă într'un vagon. Seara la ora 11 și 40 vagonul a fost atașat la trenul de Vârciorova până la Piatra Olt, iar de aci la trenul de Câineni.

Cu acest tren au însoțit trupul răposatului, P. S. Evghenie Humulescu, D-nul D. Boroianu, administratorul Casei Bisericii, câțiva preoți și alte persoane.

În gara Pitești la sosirea trenului se aflau de față prefectul județului, păr. Econ. Panțurescu, protoiereul Argeșului și numeroși preoți. Toți s'au descoperit în fața vagonului, unde se află trupul răposatului și s'a făcut o scurtă rugăciune de unul dintre preoți.

Sâmbătă 24 Decembrie ora 10¹/₂ dimineața, trenul a sosit în gara Râmnicul-Vâlcei. Pe peronul gării se află P. S. Ghenadie, Episcopul Eparhiei Râmnicul-Noul Severin, prefectul județului Vâlcea, primarul orașului Râm.-Vâlcea, directorul cancelariei sf. Episcopii, directorul Seminariului, directorul Gimnaziului, primul președinte al Tribunalului și altă multă lume. P. S. Ghenadie a citit o rugăciune pentru odihna sufletului răposatului.

La ora 11¹/₂ trenul a ajuns în halta Turnu. Trupul răposatului a fost pogorât din vagon și dus până la mănăstire de călugări. Aci s'au făcut ultimele rugăciuni de P. S. Evghenie Humulescu, fiind asistat de preoții veniți din București și de preoți călugări din mănăstirea Turnu și Stănișoara.

După terminarea rugăciunilor, D-nul D. Boroianu, decanul facultății de teologie a ținut o cuvântare în numele facultății, arătând meritele răposatului ca fost decan și profesor al acelei facultăți. După aceea a vorbit Păr. Econ.

Popescu, protoiereul Județului Olt în numele preoțimei eparhiei Argeșului arătând frumoasa activitate bisericească a răposatului. A mai vorbit și învățătorul G. Timuș în numele membrilor familiei, ajutați de răposatul.

La urmă trupul răposatului a fost coborât într'un cavou anume făcut în aripa dreaptă a bisericii mănăstirii. La această ultimă ceremonie religioasă se aflau față călugării mănăstirilor Turnu și Stănișoara, călugărițe dela mănăstirea Văleni și numeroși credincioși de prin satele vecine.

*

Și așa ne-am despărțit de acel care a însemnat mult în viața Bisericii noastre și care eră să fie și cel dintâi între conducătorii ei.

Vecinică să-i fie amintirea!

III.

Iată și câteva note din viața și activitatea P. S. Gherasim Timuș.

P. S. Sa s'a născut în Iași în anul 1849. Studiile religioase și le-a făcut în Seminariul Veniamin dela Socola și apoi a urmat cursurile facultății de litere și filozofie în Iași și în București. În 1880 a fost trimis ca bursier al Statului la facultatea de teologie din Cernăuți și după 4 ani a obținut titlul de doctor în teologie. A fost hirotonit diacon de mir în 1874 și murindu-i soția, în 1875 a îmbrățișat monachismul, fiind numit de Mitropolitul Calinic Miclescu și arhidiacon al Catedralei Mitropolitane din București. În 1884 a fost numit profesor de limba ebraică și de exegeza Vechiului Testament la facultatea de teologie din București. A fost ales și decan al acestei facultăți. În 1886 a fost ales și hirotonit arhieru cu titlul de Piteșteanul, iar la 14 Martie 1894 a fost ales episcop al

Eparhiei Argeșului. Prin urmare P. S. Gherasim Timuș împlinise 25 ani de arhierie și aproape 18 ani de episcop. Eră cel mai bătrân episcop al Bisericii Române.

*

P. S. Gherasim Timuș a dus o viață cu totul retrasă. În liniștea și singurătatea camerei sale n'a avut decât doi buni tovarăși: *cartea* și *rugăciunea*. De aceea prin citire multă și prin meditație adâncă religioasă își însușise o bogată și aleasă cultură teologică. Avea și un avantaj: cunoștea bine limba ebraică; știa franțuzește și nemțește; nu eră necunoscător nici al limbii eline și latine.

Dela P. S. Sa ne-a rămas mai multe lucrări tipărite.

1. *Note și meditațiuni asupra Psalmilor* în trei volume, fiecare având mai mult de 800 pagini. Tipografia «Gutenberg» Ioseph Göbl, București 1896.

Lucrarea aceasta e însoțită de o foarte frumoasă precuvântare. După ce pune în evidență îndatorirea servitorului altarului de a învăța cuvântul lui Dumnezeu și a-l răspândi; după ce arată ce se înțelege prin acest cuvânt și unde se găsește cuprins, spune apoi «că psalmii au fost priviți în totdeauna ca temeiul rugăciunilor publice, din cari apoi s'au compus cântări de laudă și imne religioase, cari desfătează pe credincioși în bisericile noastre. Cine nu știe, că cele șapte laude, ce trebuie a se aduce pe fiecare zi Domnului și Dumnezeului nostru cuprind psalmii cei mai frumoși și mai instructivi; și precum soarele nu încetează a lumina și a încălzi, tot asemenea Psaltirea este nelipsită din ritualul liturgic, luminând mintea noastră cu lumina cunoștinței de Dumnezeu și încălzind inimile noastre cu focul dragostei către Dumnezeu și către aproapele».

Continuă mai departe spunând că, orice om va găsi în Psaltire viersuri pentru orice stare sufletească, fie de nedumerire, de îngrijare, de strâmtorare, de necaz, de în-

tristare, de frică etc., etc.. «Și dacă fiecare om află tot ce-i trebuie pentru alinarea sufletului său, cu atât mai mult un preot, un săvârșitor al tainelor lui Dumnezeu va scoate din acest izvor puternic apa cea dătătoare de viață...»

Lucrarea aceasta nu e decât comentariul lui *Berthier*, luat din *Cursus complectus scripturae sacrae* de Migne, îndreptat însă pe alocurea și acomodat învățaturii ortodoxe. Traducerea a început-o răposatul de pe când era arhidiacon și predicator al catedralei mitropolitane din București. Și spune apoi foarte frumos, ce l'a îndemnat să facă această traducere: «Ceea ce m'a îndemnat și mai mult a stărui în lucrare au fost meditațiunile pioase, care însoțesc acest comentariu. Ele sunt așa de bine alcătuite, în cât este cu neputință să nu atragă și să nu intereseze pe cinevâ, chiar dacă mai înainte ar fi fost indiferent de cele religioase.

Nu este destul ca cinevâ să-și lumineze mintea, să-și lărgască cercul cunoștințelor, să-și înavuțiască spiritul profitând de experiența altora și a sa proprie, ci mai mult trebuie să-și cultive inima. Omul fiind sociabil nu trebuie a întrebuința cunoștințele sale numai spre a se menține la înălțimea reclamată de poziția sa socială; el este obligat a se silii să fie folositor altora, a înlătură pe cât posibil egoismul și a îmbrățișă altruismul. Pentru aceasta trebuie dusă o luptă internă și externă care trebuie susținută cu multă stăruință. Lupta internă este cu sine însuși pentru a combăte năzuințele de supremație, de mândrie, de amor propriu; acea luptă înverșunată pentru existență trebuie înfrânată prin iubirea ce o datorim aproapelui. Nu toți sunt la nivelul cunoștințelor noastre; nu toți și-au cultivat inima ca să fie îndreptată la sentimente mai umane. Misiunea preotului este mare! Lui i s'au încredințat sufletele, să le conducă pe calea mântuirii prin cultivarea inimii și prin luminarea minții! În aceste meditațiuni va

află păstorul sufletesc material îndestulător pentru a'și împlini și această datorie.»

Iată cuvinte adevărate pe care le-am reprodus spre a se cunoaște mai bine omul!

2. *Teologia dogmatică ortodoxă de Macarie*, în 2 volume, tradusă de arhimandritul Gherasim Timuș, doctor în teologie etc., Tipografia Cărților Bisericești, București 1886—1887. Lucrarea aceasta nu e însoțită de nici o precuvântare a traducătorului. Importanța lucrării lui Macarie e însă în afară de orice discuție. Eră și e și acum cea mai savantă teologie dogmatică la ortodoxi. De aceea a fost tradusă și în franțuzește după care a fost tradusă în românește de răposatul episcop. Lucrarea eră destinată în primul rând pentru studenții facultății noastre de teologie, cari n'aveau multe izvoare la îndemână.

3. *Dicționar aghiografic, cuprinzând pe scurt Viețile sfinților*, de Episcopul Argeșului Dr. Gherasim Timuș, București, Tipografia Cărților Bisericești, 1898.

Lucrarea aceasta e unică în felul ei în limba românească. În ea sunt așezați sfinții în ordine alfabetică cu o scurtă descriere a vieții lor. Autorul ne spune în precuvântare, că nu credeă s'o vadă tipărită, așa de mari i se păreau greutățile ce întâmpină în alcătuirea ei. Lucrarea e făcută în primul rând pentru preoți, spre a'și putea îndreptă vieța după a sfinților și a servi de model păstorilor și apoi de a putea conduce cu înlesnire turma cuvântătoare pe calea mântuirii. Arma creștinului e crucea. Când vede acest semn și i se închină își aduce aminte de cuvintele Mântuitorului: «Celce voește să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie». Așa au făcut Apostolii și după pilda lor toți păstorii și învățătorii lumii, marii dascăli și ierarhi. «Aceste cuvinte au întărit pe vitejii mucenici a se lupta cu bărbăție pentru credința cea în Hristos. Aceste cu-

vinte au îndemnat pre cuvioși și cuvioase a părăsi lumea și locuind prin pustietăți a se face îngeri în trup prin vieața lor cea curată și plină de virtuți creștinești. Tot aceste cuvinte trebuie să ne îndemne și pe noi păstorii sufletești a ne devota cu tot sufletul misiunii noastre, a ne lepăda de sine, a renunța la toate cele ce ar putea fi piedică de a purta crucea și de a urma lui Hristos....» Autorul exprimă apoi dorința ca această lucrare să nu lipsească din nici o bibliotecă parohială, ba să fie chiar în mâna fiecărui creștin! Dicționarul acesta e în adevăr foarte folositor și va forma multă vreme un bogat izvor de înălțare sufletească!

4. *Tetravanghelul diaconului Coresi*, reimprimat după ediția primă din 1560—61 de Arhiereul Dr. Gherasim Timuș Piteșteanul, București, Tip. Cărților Bisericești 1889.

Exemplarul acesta a fost găsit de P. S. Gherasim Timuș, de Pr. Econ. Al. Mironescu și de C. Erbiceanu în anul 1888 cu prilejul unei vizite ce au făcut la M-rea Ciolanul din Buzău. E foarte important exemplarul acesta; căci până atunci se cunoștea numai câteva fragmente reproduse de Timot. Cipariu în *Analecte*... Pentru marea lui importanță P. S. Gherasim l-a retipărit cu litere străbune, fiind însoțit de o introducere întocmită de D-nul C. Erbiceanu. Păcat numai că retipărirea nu s'a făcut în paralel cu originalul, așa cum s'a tipărit de pildă *Psaltirea Scheiană*. Ar fi prezentat un interes mai mare pentru filologi!

5. *Călătoria la locurile sfinte* de Dr. Gherasim Timuș, Episcopul Argeșului, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1896.

Lucrarea aceasta cuprinde impresiile căpătate din călătoria ce a făcut la locurile sfinte, cum și multe științe și date istorice și geografice. Citirea ei folosește ori și cui. Autorul spune că «în genere călătoriile sunt folositoare, căci

prin ele își lărgeste cinevâ cercul cunoștințelor și făcând cercetări nouă poate să contribue la dezvoltarea științelor și prin urmare devine folositor. Căci menirea omului nu poate fi alta, decât a pune în practică cunoștințele ce sunt de folos omenirii și a lucra din răputeri pentru binele public».

Tot în această lucrare se află și descrierea călătoriei făcute la Plevna, localitate scumpă oricărui Român, cum și a celei făcută în Italia și în deosebi în Roma.

6. *Istoria Bisericească de Eusevie Popovici*, în 2 volume tradusă de Atanasie, Episcopul Râmnicului-Noului Severin și Gherasim Episcopul Argeșului, București, Tipografia Cărților Bisericești 1900.

Lucrarea aceasta cuprinde cursurile ținute în limba germană la Facultatea de Teologie din Cernăuți de către profesorul Eusevie Popovici asupra istoriei bisericii. Într' o scurtă precuvântare autorul ne spune că a rugat personal pe foștii lui elevi PP. SS. Atanasie și Gherasim s' o traducă în românește spre a fi la îndemâna unui număr mai mare de studenți și a altor persoane care se ocupă cu teologia. Traducerea e cât se poate de bine făcută și ne dovedește cunoștința limbii germane și marea cste-neală ce și-au dat traducătorii să redea exact în românește gândirea și reflexiile autorului.

7. *Catichismuș de P. S. Damaschin, Episcopul Râmnicului* (1708—1726) cu o introducere de Dr. Gherasim Timuș Episcopul Argeșului. București, Tipografia «Gutenberg» Ioseph Göbl, 1897.

Catehismușul acesta datorit cărturarului Episcop al Râmnicului Damaschin a fost găsit de P. S. Timuș în manuscris printre puținele manuscrise ce au mai rămas la Episcopia Argeșului. P. S. Gherasim în importanta sa introducere ne arată că acest catehismuș nu e o carte în formă catihetică, ci un tratat polemico-dogmatic, care se

ocupă cu unele puncte de diferență între noi și Apuseni și combate teoriile lor ca neîntemeiate, întărind credința ortodoxă cu probe din rațiune, sfânta scriptură și sfinții părinți.

P. S. Gherasim s'a hotărît să tipărească acest manuscris, operă a marelui dascăl și Episcop Damaschin, fiind o lucrare originală alcătuită într'o limbă care nu lasă nimic de dorit. «Așa e de frumoasă limba că ar putea servi de model....»

Pe lângă aceasta cuprinde «învățăături foarte folositoare și se desleagă chestiuni de controversă, cari au frământat mai ales pe Apuseni un timp așa de îndelungat».

Frumoasa introducere P. S. Gherasim și-o încheie cu următoarele cuvinte: «Cetitorul să se poarte cu mintea la împrejurările prin care a trecut scumpa noastră patrie și să primiască cu bine această lucrare, care nu urmărește alt scop decât întărirea în credința strămoșească, pe care fie ca bunul Dumnezeu să ne-o păstreze pentru totdeauna.»

*

P. S. Gherasim a publicat apoi numeroase și variate articole teologice în Revista «Biserica Ortodoxă Română», cum și în alte reviste bisericești.

În timpul din urmă lucră serios la o monografie a Episcopiei Argeșului. Cum vor fi stând lucrurile cu această scriere nu știu nimic. Voiu cerceta însă! P. S. Sa a încurajat și a ajutat și pe alții să publice lucrări pe tere-nul religios.

IV.

P. S. Gherasim Timuș a fost și un filantrop. A dat fără să știe stânga ce face dreapta! A făcut cu din economiile sale lucrări de peste 30.000 lei la mănăstirea Turnu. A dat ajutor și la facerea bisericii celei noi dela mănăsti-

rea Stănișoara. A făcut în viață fiind și un legat de 10.000 lei facultății noastre de teologie. Actul este autentificat de Tribunalul Ilfov, secția de notariat sub No. 1510 din 11 Februarie 1900. Iată din condițiunile legatului:

1. Capitalul sumei donate este inatacabil..

2. Procentele se vor întrebuința astfel:

a) Când se va strânge suma de 2000 lei, consiliul facultății de teologie va putea acorda ajutor unui licențiat în teologie, care va merge sau se va afla în străinătate pentru a se specializa în una din ramurile teologice;

b) Nu se va da acest ajutor aceluia cari au o bursă în regulă și suficientă dată de stat, dela vre-o instituție sau dela vre-un particular.

c) Condițiunile pentru obținerea acestui ajutor sunt lăsate la libera hotărîre a consiliului profesoral al facultății de teologie.

3. În cazul când nu s'ar găsi vre-un licențiat căruia să i se acorde ajutorul de 2000 lei, această sumă se va capitaliza sau se va păstra până când se va ivi ocaziunea de a fi acordată. Orice plus de venit peste cei 2000 lei, rezultat din sporirea capitalului, va fi întrebuințat pentru burse sau premii, după cum Consiliul facultății va crede de cuviință.

4. Nu se va acorda nici un ajutor, până când nu se va fi strâns cel puțin 2000 lei.

Donațiunea aceasta e semnul vădit de ce mentalitate avea acest ierarh al Bisericii noastre și fost decan și profesor al facultății de teologie.

V.

P. S. Gherasim era de o bunătate rară ca om și ca Episcop. Nu era în stare să jigniască pe nimeni. Unii considerau aceasta chiar ca o slăbiciune din punct de vedere administrativ bisericesc.

În Eparhia sa a introdus și a încurajat conferințele pastorale, înainte ca ele să fie reglementate. Preoții se întruneau pe județe și discutau chestiuni curat bisericesti, cum și chestiuni sociale în legătură cu menirea preotului. Și cum că a fost o mișcare serioasă în Eparhia P. S. Sale ne dovedește și faptul, că atât în Argeș, cât și în Olt apăreau și apar două reviste bisericesti. «Păstorul Ortodox» e în anul al X-lea și e organ al Societății «Frăția» a clerului Argeșan, iar «Calea Vieții» e în anul al IX-lea și e organ al societății «Apostolul» din Județul Olt.

Toate acestea ne îndreptătesc să afirmăm că, răposatul a fost un vrednic ierarh al Bisericii Române și că pierderea lui lasă un mare gol în ierarhia superioară a acestei Biserici. Dumnezeu să-l odihnească, acolo unde nu este nici durere, nici suspin... ,

P. G...

TREI MARI CATEHEȚI AI BISERICII VECHI.

Scrieri catehetice avem chiar dela întemeierea biserici creștine, și una dintre ele «Invățătura celor doisprezece Apostoli», pe care o credem cea mai veche, se pare a fi din vremea Apostolilor. Și e lucru ușor de înțeles, de vreme ce catehizarea a fost privită în toate timpurile ca un mijloc prin care, după vorbele Sf. Grigorie de Nazianz «se înmulțește biserica prin apropierea celor ce urmăresc mântuirea lor». Și iarăș e lucru ușor de înțeles că în veacurile dintâiu catehizarea a trebuit, prin sila împrejurărilor, să fie în cea mai mare parte apologetică. Mai întâiu pentru că ea trebuie să aibă în vedere origina păgână a catecumenilor, și deci catehetul trebuie să combată ideile și credințele păgâne pe care le avea catecumenul. Apoi catehezarea trebuie să aibă în vedere numeroasele erezii ce se nășteau neconținut, și cari puteau nedumeri pe catecumen, și să-l ducă spre apostasie. Luptele pentru întărirea creștinismului și pentru slăbirea ereticilor nu puteau să nu aibă înrâurire și asupra felului de a catehiza. De aceea chiar și în mai sus pomenita «Invățătură a celor 12 apostoli» găsim două locuri în care se atrage atențiunea catecumenilor: «Vezi fiule, ca nu cumva să te abată vreunul din acest drum al învățaturii, pentru că el te învață altceva decât Dumnezeu». Iar Pastor Hermae, în cărticica sa, vorbește adeseori despre acei, «cari au crezut dar, apoi

și-au părăsit drumul lor cel adevărat și astfel, părăndu-li-se că pot află un drum mai bun, rătăcesc acum și umblă încoace și încolo ca vai de ei, prin locuri fără scăpare». Iar pe propoveduitorii de învățături greșite, cari îmbată lumea cu vorbe goale, pe apostatați și pe trădătorii bisericii, îi numește crăci uscate, din care a fugit puterea vieții. «Ei vreau să priceapă toate, și nu pricep nimic deplin. Pentru această închipuire a lor a fugit dintr'înșii mintea, și în locul ei a intrat greșita întunecime. Ei se laudă că sunt înțelepți și vreau să fie învățători, în vreme ce ei sunt niște bieți nebuni».

Prin urmare catehizarea, încă din primele timpuri ale creștinătății eră una dintre principalele mijloace de luptă, deoparte scut împotriva ereticilor, de altă parte sulită de rănit, este deci o importantă parte a istoriei bisericii, și în deosebi a istorii apologetice, capitolul care ne arată felul cum au știut creștinii să lupte și să se apere în decursul veacurilor, prin catehizare. Și în special e pentru noi de un deosebit interes să știm cum au purtat creștinii această luptă în cele dintâiu vremuri, în vremurile tulburi când creștinismul deabia ieșise la lumină din întunecatele ganguri ale catacombelor, și deabia devenise triumfătoare religie a imperiului și putea să resufle sigură de a nu mai fi persecutată prin foc și sabie.

Trei mari reprezentanți ai catehezei avem din acele timpuri, trei luminați învățători, cari au fost totodată stâlpi neclintiți ai edificiului creștin: pe fericitul Augustin, pe st. Chiril, episcop al Ierusalimului, și pe st. Grigorie de Nissa. Toți trei ne apar ca trei luceferi ai creștinătății la începuturile ei, cari au străbătut până la noi prin negura vremii, și întregindu-se unul pe altul, au fost ca trei izvoare mari ce și-au scurs apele, și au sporit cursul râului, care majestos și puternic a biruit veacurile și biruitor va rămâne până la sfârșitul lumii.

Cu toate că scopul de căpetenie al acestor trei mari

cateheți a fost unul și același, nu le-a fost unul nici scopul special, nici materialul tratat, și nici metoda aceeași. Se deosebesc foarte mult unul de altul și în expunere și, fiecare după temperamentul său, a purtat lupta într'altfel și cu altfel de arme. Vom arăta pe scurt aceste deosebiri, căutând să dăm în linii generale și o caracteristică a acestor trei mari cateheți.

- Fericitul Augustin întrebuițează metoda istorică sau sintetică; el povestește catecumenilor în ordine cronologică toată istoria revelațiunii creștine, începând dela facerea lumii și trecând prin tot testamentul vechiu și cel nou până la faptele contemporane. El scrie deci o «istorie biblică» în înțelesul de azi al cuvântului. Scopul său nu e de a da catecumenilor cunoștințe religioase dogmatice, ci de a le insuflă iubire, și de a le întări credința: «Caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta» este ceea ce țintește fericitul Augustin cu catehezele sale. La dânsul toate se învârtesc pe lângă iubirea de Dumnezeu, iubirea de oameni și de fapte bune, și astfel el nu se ocupă cu abstracțiuni teologice, ci rămâne tot pe lângă lucruri concrete din viața reală. Scopul și-l spune limpede însuși el, când cere catecumenului «ut audiendo credat, credendo speret, sperando amet»¹⁾, așa dar întărirea celor trei virtuți Dumnezești. Intreaga cateheză a fericitului Augustin este o *narratio* (povestire), cum însuși o numește; o înșirare a faptelor petrecute, care toate se grupează ca pe lângă un centru, pe lângă actul rescumpărării Fiului lui Dumnezeu. Bine înțeles, fericitul Augustin știe astfel să povestească, încât dovezile pentru dogmele creștine ies de sineși la iveală și într'un chip natural, imediate și fără argumentări obositoare. Apoi expunerea lor e nu numai vioaie și captivantă, ci plină de idei și de puncte de vedere cari stârnesc admirațiunea cetitorilor.

¹⁾ Ca auzind să creadă, crezând să nădăjduască, nădăjduind să iubească.

Sfântul Chiril și sf. Grigorie procedează cu totul altfel în catehezele lor. Ei nu se ocupă numai cu partea istorică—sau mai bine zis nu se ocupă aproape de loc cu ea—ci mai ales cu partea teologică. Ei procedează sistematic și lămuresc dogmele prin argumentări, intră în abstracțiuni și dau catecumenilor arme de polemică. Pe când Augustin înșiră faptele bibliei și din ele dovedește dogmele creștine, deci comentează, ca să zicem așa, istoria sacră, sf. Chiril și sf. Grigorie din potrivă, înșiră dogmele¹⁾ și pe acestea le argumentează prin faptele spuse de biblie. Ei voesc să dea catecumenilor știință religioasă, să le dea arme în discuții religioase, spre a ști să apere cutare sau cutare dogmă în fața ereticilor și păgânilor, și de a ști să înlătore argumentele și contra argumentele acestora. Privită din punctele noastre de vedere, astăzi toată cateheza sfântului Chiril nu e decât o polemică purtată cu ereticii care merge așa de departe, încât de multe ori sfântul Chiril își dezvoltă învățătura sa alipind-o de criticarea și de respingerea vre-unei afirmațiuni de a ereticilor, ba uneori nu-i pasă atât de mult de argumentarea vre-unei dogme creștine, cât îi pasă de strivirea învățaturii eretice, care atacă acea dogmă. Sf. Chiril vreă să dea catecumenului știință teologică profundă, din care să-și ia ca dintr'un arsenal arme de luptă împotriva dușmanilor creștinismului. Scopul și-l spune astfel: «Tu tinere, primești dela mine arme împotriva unei puteri dușmane. Tu primești arme împotriva ereziilor, împotriva Iudeilor, a Samaritenilor și a păgânilor. Tu ai mulți dușmani, încarcă deci în tolba ta multe săgeți. Căci ai să arunci săgeți împotriva multora. De aceea tu trebuie să înveți, cum să rănești cu sulița pe păgâni, cum trebuie să te lupți cu un eretic, cu un Iudeu, cu un Samaritean». Desigur, el cere catecumenului nu numai știință religioasă, dar și caracter

¹⁾ La sf. Chiril sunt expuse pe rând așa cum sunt în Simbolul credinței.

și purtare de creștin. «Vezi ca nu cumvâ să porți numai numele de creștin, iar în purtări să fii păgân. Luptă-te să bați pe eretici și cu știința, dar și cu fapte bune». Potrivit scopului său, de a face din catecumeni polemiști tari în cele religioase, sf. Chiril, în catehezele sale, intră adânc în învățăturile ereticilor, și cere catecumenului să știe cari sunt învățăturile feluritelor secte, pentrucă numai știindu-le bine pe acestea, are putința de a ști cum să le combată. Procedeu acesta și l argumentează astfel: «Noi ne tăvălim acum în noroiu, când spunem învățăturile acestea. Dar totuși le spui, ca nu cumvâ, din neștiința lor, vre unul din cei de față să cadă în noroiul ereticilor. Eu știu că cu aceste învățături (manicheice) ce vi le-am spus, am murdărit și gura mea și urechile ascultătorilor mei; dar e de folos. Pentrucă e cu mult mai bine să ascuți învățăturile greșite ale altora și arătarea nebuniei lor, decât să cazi, prin neștiință, însuși tu în ele. Cu mult mai bine e pentru tine să cunoști noroiul, ca să-l urăști, decât să nu-l cunoști și să cazi într'însul».

Convingerea sa, cât. de folositoare e pentru credincioși cunoașterea învățăturilor rătăcite ale ereticilor, e un fir roșu al catehezelor sale, și și-o spune în multe locuri. Așa zice într'un loc: «Știința adâncită a învățăturilor credinței e o mare dobândă, și de aceea e de trebuință un suflet treaz, pentrucă sunt mulți în lume aceea cari caută să câștige prăzi prin înțelepciune lumească și goală ademenire. Păgânii seduc prin captivantă destoinicie oratorică; Iudeii seduc prin scripturile sfinte, pe care le explică fals; ereticii seduc prin lingușire, și te fură cu vorbe dulci, de vreme ce ei pricep să ungă cu numele lui Hristos ca și cu miere săgețile otrăvite ale rătăcitelor învățături ce le au». În privința purtării creștinilor față de eretici, sfântul Chiril e cu totul intolerant. Creștinii să nu stea de vorbă cu ereticii, și nici măcar să nu-i salute. «Trebue să-i urăști....». «Să-i urâm pe cei vrednici de ură....». — «Întoar-

ceți-vă fața dela aceia dela cari și-a întors Dumnezeu fața. Pentru că este și o dușmănie vrednică de laudă, precum stă scris: și voiu pune dușmănie între tine și sămânța lor». Așa învață sf. Chiril pe vremea aceea de aprigă luptă împotriva numeroaselor erezii, cum și a urei neîmpăcate a păgânilor și a ludeilor.

Sf. Grigorie de Nissa, precum am spus, procedează tot ca sf. Chiril, sistematic, luând pe rând dogmele creștine și argumentându-le. Dar el nu voește polemică și discuțiuni cu ereticii, nici nu se ocupă cu învățăturile lor. El e un filozof al catehezei creștine, el voește să facă pe catecumen capabil de o concepere adâncită a adevărului creștin, și anume prin studiul temeinic al filozofiei și al științelor naturale, ca astfel credința să lucreze paralel cu rațiunea și să producă o nesilită convingere în inima creștinului, despre adevărurile abstracte cuprinse în dogme.

În rezumat, dacă am vreă să caracterizăm pe acești mari cateheți ai primelor veacuri, după opera lor, atunci în puține cuvinte am putea spune că fericitul Augustin e narativ, sf. Chiril polemic, iar sf. Grigorie academic în expunerea lor. În fericitul Augustin avem un model de expunere admirabil de simplă a faptelor biblice, cu o genială adâncire a învățăturilor creștine și o neîntrecută contopire a materialului expus; în sf. Chiril un model de foarte vioae tratare a dogmelor creștine bazată pe cunoștințe multilaterale, cu un scop practic și cu multă putere de convingere, iar în sf. Grigorie un model de senină argumentare a adevărului prin dovezi filozofice și printr'o împăciuitoare conlucrare a credinței cu a rațiunii. Ca ultimă expresiune a celor expuse, cateheza fericitului Augustin e o narațiune, a sf. Chiril o discuție, a sf. Grigorie o conferență.

M. P.

Câteva însemnări despre miel în simbolismul bisericesc.

Biblia cuprinde foarte multe și dese alusiuni cu privire la simbolismul mielului. Vom încerca să dăm câteva locuri, asupra cărora s'a oprit mai mult atențiunea cercetătorilor în această direcțiune și să cităm diferitele interpretări, pe care le credem mai de folos pentru îmbogățirea cunoștințelor tinerimii studioase și în genere a servitorilor sfântului altar, cărora, din diferite împrejurări, depărtate de a lor voință, nu le-au căzut sub cunoștință.

Deșchizând prima scoartă a bibliei, citim în geneză, la cap. IV, 4 următoarele: *Și Abel aduse și el din cele întâiu născute ale oilor sale și din grăsimea lor*». Aceasta erà o preînchipuire a aceea ce aveà să însemneze mielul în Noul Testament. Plăcut îi fu lui Dumnezeu sacrificiul lui Abel, adus din cele întâiu născute și alese ale oilor sale, plăcut îi va fi mai târziu ca tot sub acest nume să dea pe Unul Său născut ca jertfă pentru mântuirea omenirii și sub acest chip să-și vadă pe cei aleși, vorbim aci ca simbol.

Dar tot în Vechiul Testament, găsim în Exod la cap. XII, 3: «In ziua a zecea a acestei luni, fiecare din ei să ià câte un miel... câte un miel de toată casa»; iar la cap. XXIX, 38, 39, tot în Exod, citim: »Și aceasta este ceea ce vei sacrificà tu pe altar: doi miei de câte un an vei aduce tu în toată ziua neîncetat: pe un miel îl vei sacrificà dimineața și pe al doilea miel îl vei jertfi între amândouă serile».

Tot cu privire la aceasta, găsim în Isaia la cap. XVI, 1 și LIII, 7, precum și în Ieremia XI, 19, următoarele: «Trimeteți mielul Domnitorului țării.... El apăsă și chinuit eră și totuși n'a deschis gura sa; adusu-s'a ca un miel spre înjunghiere și ca o oaie fără de glas înaintea tunzătorului ei n'a deschis gura sa»... «Dar eu eram ca un miel desmerdat, pe care-l duc spre înjunghiere și n'am înțeles că ei au făcut uneltiri asupra-mi, zicând: Să nimicim pomul și fructului și să-l stărpim din pământul celor vii, ca nici numele lui să nu se mai pomenească».

Dar iată că vine Ioan Botezătorul și orice veche interpretare asupra cuvântului miel din Vechiul Testament trebuie să-și îmbrace adevăratul său înțeles: În evangheliul său, la cap. I, 29, găsim următoarele cuvinte: «A doua zi văzù Ioan pre Iisus venind către dânsul și zise: *Iacă Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii!*» iar în epistola I a lui Petru I, 19, citim: «.... Ci cu scump sânge al lui Christos, ca al unui miel nevinovat și nepătat».

Acî tot ce eră în *cimitură* se lămurește și numai este ocolire și ajungând la Apocalips nimeni nu mai este mirat că cuvântul miel este repetat mai mult de treizeci de ori.

Insă tot sub cuvântul de miel și de oaie se înțeleg și dreptcredincioșii, după cum foarte lesne se poate vedea aceasta în epistola către Ebrei, la cap. XIII, 20: «Iar Dumnezeuul păcii care a sculat din morți pe Domnul nostru Iisus, *pre păstorul cel mare al oilor.....*».

Cei vechi pare că ar fi luat în acelaș înțeles și mielul și oaea și berbecul, fiindcă prea adesea găsim la dânsii reprezentanți, atât dreptcredincioșii cât și pe Mântuitorul, uneori sub simbolul mielului, alte ori al oaei și de multe ori chiar al berbecului. Acest fapt a slujit ca motiv multor traducători ai Septuagintei, ca să dea cuvântului πρόβατον, când înțelesul de miel, când de oaie. În Exod se

găsesc, după cum am spus mai sus, următoarele: «λαβέ-
τωσαγ ἕκαστος πρόβατον....» ceea ce vulgata traduce cu *Ag-
num*, iar sf. Ciprian cu *Ovem*.

Mântuitorul, însă pare a fi făcut o distincțiune între a-
ceste cuvinte și vom avea ocazia mai târziu să vedem cum
s'au inspirat diferiții pictori și sculptori din cuvintele sf.
Scripturi, cu privire la acest fapt.

Interpreții de mai târziu au căzut de acord să admită
că sub numele de oi, Mântuitorul a înțeles pe sf. Apo-
stoli, iar sub numele de miei pe credincioși. În sarcofa-
giul din Latran se găsesc monumente în care se pot ob-
serva cei doisprezece Apostoli în persoană, iar la picioa-
rele lor stau culcate douăsprezece oi.

Romano-catolicii cari, spre a demonstra primăția Romei
caută argumente și în imaginațiunea cea mai hazardată,
au găsit în Martigny un inventator care'i face cinste pen-
tru puterea credinței lui, dar care cade în ridicul cu
gluma pe care o face.

În adevăr, ca cercetător de monumente și ca critic, el
a găsit un monument cu douăsprezece oi, iar Mântuitorul
stând cu privirea blândă spre dânsese, mângâie cu mâna
pe una din ele. Atât i-a fost lui Martigny ca să-și stabi-
lească primăția, deducând și susținând că oaea cea mân-
gâiată era apostolul Petru și că prin aceasta i s'a dat pu-
terea de a paște oile și mieluseii Domnului, fapt confirmat,
spune Martigny, de însuși Mântuitorul prin evanghelistul
Ioan XXI, 16, 17; prin Mateiu X, 16 și XXVI, 31 și
chiar de sf. Apostol Pavel în epistola către Romani VIII, 36.
Asupra cuvintelor mai sus citate, nu e nevoie, socotesc,
să insistăm, pentru că ele au fost desbătute atât de mult
și ceea ce pentru Romano-catolicii a făcut cel mai puter-
nic argument, a ajuns cu vremea ca nici ei să nu-l mai
citeze așa des. Este drept că Mântuitorul face acea admi-
rabilă gradațiune adresându-se lui Petru cu întreita în-

trebare: «Mă iubești tu Petre?» la răspunsurile căruia Iisus îi spune: «Paște mielușei mele! Paște oile mele! Paște turmele mele!» Dar se știe de toată lumea azi la ce voiă să facă aluzie Mântuitorul, fiindcă știă că nu va trece mult și va veni acea întreită lepădare de Christos: «Nu știu, nu-l cunosc pre Dânsul».

Dar de ce Martigny n'a găsit mai lesne că oia cea mai iubită a fost Ioan, fiindcă Iisus i-a spus Mariei: Femeie iată fiul tău, și adresându-se lui Ioan i-a spus: Iată mama ta! Dar să revenim la chestiune.

Tot sub imaginea mielului, alții au înțeles întreaga Biserică: *imago justorum specie ovem venerantur oves*¹⁾.

Clemente din Alexandria înțelege sub numele de mielușei pe copiii inocenți, iar Augustin pe credincioși și de multe ori numai pe catecumeni, fapt cu care nu se învoește Paulin de Nola, care vede în imaginea mielului numai pe cei botezați. În epistola XXIII, se citesc următoarele cuvinte:

Inde parens sacro ducit de fonte sacerdos
 Infantes niveos corpore, corde, habitu;
 Circumdansque rudes festis altaribus agnos,
 Cruda salutiferis imbuit ora cibus.
 Hinc senior sociae congaudet turba catervae:
 Alleluia novis balat ovile choris.

Din aceste cuvinte se poate vedea cât de curați ies copiii din baia botezului atât la corp și la îmbrăcăminte, cât și la suflet. Și tot de aci se mai poate observa ce sărbătoare se petrece cu acest eveniment și cu ce bucurie cei vechi creștinați primesc pe noii născuți, întonând frumosul imn «Aliluia».

* * *

După Zenon, mielul reprezintă pe inocentul încărcat sau purtând păcatele omenirii, iar după Paulin pe însuși Iisus

¹⁾ De Rossi.

Hristos, venit în lume, pentru a șterge păcatul omenirii, prin sacrificiul pe care l' aduce pe muntele Golgota:

*«Sub cruce sanguinea niveo stat Christus in agno
Agnus innocua injusto datus hostia letho.»*

În cimitirul din Milano, am văzut un monument, pe care se află gravat un miel culcat la baza sau piciorul unei ancore, iar în partea stângă are o porumbiță, care ține în cioc o ramură de măslin, simbolul sufletului liniștit de sbuciumul pericolului.

Se știe că corabia lui Noe a ancorat pe muntele Ararat, dar sufletul său n'a intrat în liniște nici când a dat drumul primului porumbel, care s'a înapoiat numai decît, nici când a dat drumul corbului, care nu s'a mai înapoiat; ci tocmai atunci când a dat drumul din nou unui porumbel, care a adus în cioc o ramură de măslin. Acesta a fost pentru dânsul semnul salvării.

Este caracteristic că de cele mai multe ori mielul se găsește gravat stînd culcat, iar uneori stînd în picioare. Un exemplu de acest fel, îl găsim la Paulin de Nola: *«Stat Christus agnus vox patris caelotonat»*. Părerea generală este că simbolul mielului, stînd culcat, datează de prin secolul al treilea. Ceeace a condus pe arheologi la stabilirea acestei date a fost simplitatea lucrului și felul pietrei, pe care s'a găsit prima gravură de acest fel.

Pe un potir se află încrustat în argint un miel culcat pe un altar. El are această inscripție:

*«Ovem flens tunc cara crucis agnus fixit in ara hostia
fit gentis pro labe parentis»* Acî numai încape îndoială că ne simbolizează pe Mîntuitorul care se aduce pre Sine jertfă.

Alte simbolizări se mai găsesc în multe părți cu privire la mielul din Apocalips, dar acestea nu sunt așa de bine reușite, nici ca artă, nici ca idee.

Se găsește asemenea mielul simbolizînd pe cel blînd,

dar investit cu atribute divine. În Istoria artei și a credințelor religioase din primele trei secole ale Creștinismului de Roller, găsim dată o gravură în care se vede un miel stând în fața unei băte ciobănești, de care stă agățat un vas cu lapte. Se știe că aceasta simbolizează misiunea de păstor; dar aci, unde se vede și vasul cu lapte, simbolul își lărgeste înțelesul; el arată și semnul suferinței și pe cel al hranei, al mântuirii. În adevăr, acest fapt se explică foarte clar, prin cuvintele găsite ca inscripțiune: «*Idem sum pastor et agnus*».

Mai găsim mielul stând pe un munte, din care deal își iau cursul patru râulețe, cari în urmă devin fluvii. Aci pare că găsim adevărata interpretare a cuvintelor pe care le cetim în Apocalips la cap. XIV, 1: «*Și am văzut, și eacă un Miel stând pe muntele Sionului și cu el o sută patruzeci și patru de mii, care aveau numele Părintelui lor scris pe frunțile lor. Și am auzit voce din cer, ca voce de ape multe*» etc.

Geneza ne spune că aceste patru fluvii erau menite să ude cele patru părți ale lumii, înd eptându-se fiecare către un anumit punct cardinal.

Sfântul Ioan Chrisostom merge mai departe cu interpretarea și spune că cele patru fluvii, cari 'și-au începutul din Eden, simbolizează cele patru Evanghelii, cari cuprind învățătura venită de sus și care aveâ menirea de a se răspândi în cele patru colțuri ale lumii, prin cele patru fluvii, cari sunt Evangheliștii.

Tot în acest sens scrie și Paulin de Nola în epistola XXXII, pe care o adresează lui Sever. Iată-i cuvintele proprii: «*Petra superstat ipse petra Ecclesiae*

*De qua sonori quatuor fontes meant
Evangelistae viva Christi flumina*».

Pe unele vase vechi, ne spune Bunarotti, se găsește pe fundul lor încrustate diferite figuri simbolice. Așa, spre

exemplu, pe unele se găsește Mântuitorul stând pe un deal și dela picioarele lui isvorăște fluviul Iordan. Pe altele stă gravat pe un munte un mielușel, din vârful cărui munte isvorăsc patru râuri. La dreapta și la stânga, se văd câte alți trei mieluși, cari își îndreptează privirile către cel din vârful muntelui. Cei șase mieluși, câte trei, trei ies din două staule diferite. Pe staulul din partea dreaptă, se găsește scris cuvântul *Becle* (Betleem); iar pe cel din partea stângă cuvântul *Ierusalem* (Ierusalim).

Ierusalimul și Betleemul reprezintă aici pe poporul Iudeu și pe Păgâni. Se știe că Ierusalimul era centrul Iudaismului, iar la Betleem s'a descoperit sau s'a făcut cunoscută, pentru prima dată, *neamurilor* nouă religie, prin vestea pe care au dus-o cei trei magi. La Betleem, *inchoata est fides gentium*, ne spune Augustin în cuvântările sale. Numai încape nici o îndoială că mielul de deasupra muntelui simbolizează pe însuși Mântuitorul; iar ceilalți mieluși, cari stau jos, cu privirile ațintite spre El, ne înfățișează pe magii dela răsărit.

De altfel cele patru fluvii, cari 'și-au cursul de sus, au mai fost interpretate și ca apa mântuitoare a Botezului, ce avea să introducă lumea de prin toate părțile în Creștinism.

În această ordine de idei, iată ce găsim la Sf. Evanghelist Ioan, cap. VII, 37, 39: «*Iar în ziua aceea de pe urmă a sărbătorii, a stat Iisus și a strigat, zicând: De însetează cineva să vină la mine și să bea. Cel ce crede în mine, precum a zis Scriptura, din pântecul lui vor curge râuri de apă vie. Iar aceasta a zis El despre Spiritul, pe care erau să-l primească cei ce cred (și se botează) într'însul; căci Spirit Sfânt încă nu era, pentru că Iisus încă nu se mârșise.*»

Aluzia, ce se face cu privire la Vechiul Testament, se găsește la profetul Isaia. În adevăr, iată ce citim la cap.

XLIII, 18—21: «Să nu vă aduceți aminte de cele de mai înainte? Și să nu vă gândiți la cele din vechime? Iacă! Fac un lucru nou; curând se va ivi—nu-L cunoașteți. Da, fac drum în pustiu, *fluvii în locuri secetoase*. Fearsle câmpului, șacalii și struții onora-mă-vor; *pentru că dau ape în pustiu, fluvii cu locuri secetoase, ca să adăp poporul cel ales al meu.*»

Și tot la Isaiea, la cap. LV, 1, găsim: «Voi, toți, cei însetați, veniți la ape etc.»; iar la cap. XII, 3, aflăm: «Și cu veselie veți scoate apă din isvoarele mântuirii»; apoi la cap. XLIV, 3, avem lucrul destul de explicat, prin cuvintele: «Căci răspândi-voi ape pe locurile seci și fluvii pe uscat; răspândi-voiu spiritul meu peste seminția ta și binecuvântarea mea peste urmașii tăi». De altfel, locuri la fel se găsesc și în Levitic, Proverbe și Geneză.

Mielul, stând lângă râu, reprezintă pe Mântuitorul lângă apa Iordanului, pentru a se boteza. De aci s'a luat obiceiul a se reprezenta chiar baptesteriul printr'un râu și în loc de a-l numi cu numele său propriu, să-l numească Iordanul. Patriarhul Ierusalimului Sofronie scrie în această privință următoarele:

«Surgens pretiosum Iordanem ingredere; hoc enim nomine Alexandrini sacri baptismatis piscinam significant, eo quod Christus Dominus noster ad purgationem nostri sit in Iordane flumine baptizatus».

Tot lângă un râu se găsește Mântuitorul stând în picioare, iar jos la dreapta și la stânga, câte un mielușel. Interpretarea, pe care o dă Marangoni acestei gravuri, este următoarea: Râul însemnează baia botezului, iar cei doi mielușei reprezintă pe apostolii Petru și Pavel, pe cari Domnul nostru Iisus Christus îi trimite în lume ca să predice și prin botez să aducă pe oameni în creștinism și a nume: *pe Petru la cei din circumciziune, iar pe Paul la neamuri*. De aci s'a luat și obiceiul, când se vorbește s'au se scrie de creștinii botezați sau recrutați dela Iudei,

să fie destul a se pronunța numele Petru, iar când se vorbește de ceilalți să se pomenească numele Paul. În secolul al IV, se introduce o nouă combinațiune în simbolismul mielului și anume: În loc de doi mieluși găsim un miel și un cerb s'au un miel și un păun, care aleargă însetați către un râu. Aci, însă, numai poate avea loc interpretarea de mai sus și Marangoni ne spune că aceștia simbolizează pe catecumenii cari așteaptă cu nerăbdare sau cari aleargă să primească botezul.

La Veneția, în marea biserică S. Marco, se găsește gravată o grupă de doisprezece miei iar în mijlocul lor un miel mai răsărit. Interpretarea ce se dă acesteia, este că mielul din mijloc reprezintă pe Mântuitorul, iar ceilalți doisprezece pe sf. Apostoli, în momentul când Iisus Christos îi trimite în lume, pentru a predică.

Se găsește o pictură a unui miel, care poartă pe spate o cruce, iar alte ori o poartă în frunte și deasupra crucii se găsește un pcrumbel. Tot ca pictură se găsește mielul purtând pe cap o cunună. Aci se simbolizează Mântuitorul purtându-și crucea spre Golgota, iar cununa numai încape îndoială că reprezintă cununa de spini.

În o biserică din Roma se găsește acest simbol sculptat, având dedesupt această inscripție: «*Hic agnus mundum restaurat sanguine lapsum mortuus et vivus idem sum pastor et agnus*».

Mai târziu se găsește mielul încrustat chiar pe cruce.

Am spus că mielul nu reprezintă numai pe Mântuitorul Christos, ci și pe apostoli și pe credincioși. Găsim însă adesea pe miel reprezentând chiar pe Moisi sau alte scene biblice. În această ordine de idei, se poate vedea și azi la Vatican un sarcofagiu, pe care stau gravate următoarele:

1) Un miel la mormântul lui Lazăr, pe care îl înviază din morți. 2) Un miel care primește tablele legii pe muntele Sinai. 3) Unul care cu un picior apasă pe un altul, pentru a-l afundă în apă, iar pe deasupra sboară o po-

rumbiță. 4) Inmulțirea pâinelor, fiind și aci reprezentat Mântuitorul prin miel. 5) Altul isbind cu un toiag o stâncă, din care curge apă. 6) O apă în care se văd înotând doi mieluși, unul după altul. Socotesc că toate acestea n'au nevoie de explicațiuni, afară de ultima, care este pusă la îndoială, dacă simbolizează ori nu trecerea prin marea Roșie.

Dar mielul mai simbolizează și biserica și pe martiri. În secolul al IV, s'a găsit o piatră unghiulară, pe care se găsește gravat Mântuitorul, purtând pe umeri oaea rătăcită, iar la dreapta și la stânga câte doi mieluși în culoare roșie. Numai încapă nici o îndoială că aceștia din urmă reprezintă pe martiri, fiindcă toți sunt de acord a admite că culoarea cea roșie reprezintă sângele martirilor. Ar putea să se bănuiască că numita culoare să simbolizeze chiar sângele Mântuitorului, dar această bănuială se înlătură prin faptul că Iisus este gravat aci chiar ca om.

O pictură foarte veche găsită la Clusium și care poate să dateze din secolul al IV sau al V are o coroană către care se îndreaptă doi miei. Aci mielușii reprezintă pe credincioși, așteptând să primească cununa dreptății. O altă însemnare are mielul, stând lângă copii. Aci el însemnează sau simbolizează inocența. Se mai găsește mielul stând într'o corabie, și aci reprezintă tot pe credincios, iar corabia simbolizează viața aceasta trecătoare și mersul său grabnic.

În fine în epigrafie mai întâlnim un miel stând între doi lupi. Aci se face aluzie la expresiunea Mântuitorului, care spune Apostolilor că îi trimite ca pe miei în mijlocul lupilor.

În rezumat mielul, în simbolismul bisericesc, reprezintă când pe Iisus, când Biserica, când pe Apostoli, când pe credincioși, când inocența, când diferite scene biblice.

B. Mangâru.

MAHOMETISMUL, SPORUL ȘI EFECTELE PRODUSE.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 9).

Noi însărcinări.

Dumnezeu, care a făgăduit rodirea Bisericii sale, nu a întârziat multă vreme a o despăgubi de pierderile încercate, prin stabilirea mahometismului; îndată El deschise bărbaților apostolici o ocupație nespus de mare, în părțile de miază noapte. Năvălirile deosebitelor popoare, plecate din aceste părți, pricinuiră rele nemărginite. Aceste popoare barbare și cotropitoare, străbătură toată Europa; și se răspândiră până pe coastele Africei; neștiința lor înăbușiră științele și artele, dar ea nu stinse cu desăvârșire zelul capitor religiunii. Invățând a cunoaște vorbirea, moravurile și caracterul popoarelor dela miază noapte, ei judecară, că eră cu puțință a le civiliza prin creștinism, a le face să stea la un loc, a le înlătură plăcerea de a urma drumurile și jafurile lor; o înțeleaptă politică mări dorința d'a le instrui și întâmplarea dovedește, că nu s'au înșelat.

După câteva veacuri trecute, America fu descoperită și îndată trimișii alergară aci, spre a îmbunătăți stricăciunile, făcute de o ceată de tâlhari spanioli. Spiritul de comerț, născut la popoarele din Europa, le conduse pe coastele de miază zi ale Africei, în Indii și în China; propoveduitorii Evangheliei, mergând pe trasurile năzuinței, se du-

seră să întemeeze în aceste clime noi însărcinări, cari se mai află încă și astăzi.

Acest zel însă, nu a găsit îndurare în ochii necredincioșilor; ei au căutat să otrăvească pricinile. După ei, aceasta este năzuința papilor, cari au încălzit zelul apostolilor în Anglittera; aceasta este cruzimea lui Carol cel Mare, care a sădit Evanghelia la Saxoni și la celelalte popoare de miază noapte; barbariile săvârșite asupra Americanilor de Spanioli, sunt un sfârșit al fanatismului religios; propoveduitorii, nu s'au dus la marginile Africei și Asiei, decât a împinge răscoalele, a alarmă guvernământele și a turhură odihna popoarelor.

Astfel este tabloul însărcinărilor, arătat în istoria critică a lui Iisus Hristos, în tabloul sfinților, în probele asupra istoriei generale, în istoria filozofică și politică a așezămintelor europenilor în Indii și în mai multe alte lucrări ale acestui timp. După înțelepții noștri politici, eră mult mai bine a lăsa popoarele barbare în năucia lor, de cât a duce la dânsii spiritul neîngăduitor și prigonitor al Creștinismului.

Ne-ar fi peste putință a adună și combate în amănunt toate ocările, pe cari necredincioșii le-a aruncat acestui subiect, însă nu putem fi scutiți a discuta cel puțin faptele cele mai însemnate.

Pe la sfârșitul veacului al șaselea și începutul celui al șaptelea, cu câți-vă ani înainte de Mahomet, începù a propovedui în Arabia sfântul Grigorie cel Mare, trimise în Anglittera pe monahul Augustin și alți misionari. Creștinismul a fost aci așezat, încă din veacul al doilea; dar Saxonii, cari subjugase această insulă și cari erau păgâni, au silit pe Bretonii creștini a se retrage în țara Cornubia și nu aveau nici o legătură cu dânsii. Mai mulți scriitori protestanți, nu au făcut greutăți a adăoga credință istoriei acestei misiuni, scrisă de Beda aproape cu un veac după

data faptelor. Ei s'au învoit, că monahul Augustin și tovarășii săi erau sfinți religioși, cari întoarseră la credință pe Anglo-Saxoni prin minuni, ca și prin strălucirea virtuților lor, că biruințele lor au fost un sfârșit al harului și binecuvântărei lui Dumnezeu.

Alți monahi drepti au zis, că monahul Augustin, aducând pe Anglo-Saxoni la religiunea creștină, n'au făcut a-i îndreptă de o idololatrie grosolană, spre a le face cunoscut alta mai suptire, pentrucă el introduse printre ei toate ideile greșite ale Bisericii Romane, închinarea icoanelor și a moaștelor, stăpânirea tiranică a papei. Necredincioșii din zilele noastre au repetat înțelepțește toate aceste defăimări și au judecat pe cuvânt, că însărcinarea a acestor monahi au produs mai mult rău decât bine.

Cu toate acestea sunt două fapte netăgăduite. Cea dintâi, că acești misionari au propoveduit Saxonilor aceiași credință, pe cari Bretonii au primit-o în veacul al doilea, dela ucenicii apostolilor; că ucenicii, ce au avut cu episcopii Bretoni, nu se învârteau decât asupra timpului, în care trebuie a se sărbători paștele și asupra altor câteva puncte de curată disciplină; că acești episcopi Bretoni nu învinovăteau niciodată pe Augustin, nici pe tovarășii săi de a propovedui o credință deosebită de a lor.

Al doilea, că întoarcerea la credință a Saxonilor, săvârșeă o schimbare prea simțitoare în moravurile lor; că din acest timp ei preziceau caracterul sălbatic și stricător, ce au adus în Englitera; că trebuie a numără dela această dată civilizația întreagă a popoarelor acestei insule. Nu este nevoie a intra în o mai lungă apărare a zelului sfântului Grigorie, nici de purtarea misionarilor, căci faptele vorbesc dela sine în destul.

Dar s'a văzut vreodată fapte îndestul de statornice, spre a închide gura protivnicilor? Autorul așezămintelor europenilor în Indii a vorbit despre întoarcerea Engliterei

la credință, cu această ură adâncă și vicleană, ce păstrează renegații, pentru religiunea care ei au părăsit-o. După ce au făcut un tablou îngrozitor al religiunii druzilor și puterea lor, el zice, că Creștinismul a făcut să piarză cu totul această religiune în sec. VII lea.

Aceasta este o greșală cronologică, de cinci sute de ani. Druidismul a fost nimicit la Gali, prin împăratul Claudiu și a fost stins în Anglittera în sec. al II-lea, prin întoarcerea Bretonilor la creștinism; păgânismul Saxonilor cuceritorii Anglitterei nu mai aveau nimic de comun cu religiunea Druizilor.

Saxonii, zice el, primiră fără desgust o învățătură, care desvinovățeâ izbânda lor, ispășind crimele, asigurând statornicia prin stingerea cultelor vechi.

Când Saxonii îmbrățișară Creștinismul, trecuse 150 ani, de când erau în stăpânirea Anglitterei; nu socotim că au păstrat atât de îndelungat timp muștrările de cuget ale izbândeii lor, și că ei au crezut de trebuință, în secolul al VII-lea, de a ispăși crima străbunilor lor. Această îngrijire de conștiință, nu se potrivește cu obiceiurile lor. Voim să știm, prin care învățătură a Evangheliei Anglo-Saxonii puteau îndreptăți izbânda sau stăpânirea lor și a liniști conștiința lor, dacă ei aveau muștrări? În ce, stingerea idololatriei lor, putea să contribuească a face stăpânirea lor mai statornică și mai legitimă?

Este necuviincios a căută așa departe argumentele întoarcerii lor, în câtă vreme erau atât de naturale. Saxonii stând locului, după stăpânirea lor, au devenit mai puțin barbari; ei au împărtășit virtuți de la misionarii lor și sfințenia Evangheliei, ei simțiră nechibzuința idololatriei lor și o părăsiră.

Dar să vedem zugrăvirea sfârșiturilor, ce au produs la ei Creștinismul: Această religiune nu întârzie a produce roadele sale. Îndată zadarnice adânciri în gânduri, înlocu-

iră virtuțile lucrătoare și sociale; o cinstire negliobă pentru sfinții necunoscuți, a fost pusă în locul cultului celei dintâiu ființe; minunate minuni înăbuși cunoștința pricinilor naturale; rugăciuni și daruri ispășiau muștrările crimelor celor mai neomenoase; toate semințele judecății erau stricate; toate principiile moralei erau mistuite.

Iată, fără îndoială un tablou al Creștinismului, care face multă cinste deșteptăciunii autorului nostru. Saxonii aveau virtuți lucrătoare și sociale, ei le-au pierdut prin zădarnice speculațiuni ale religiunii noastre; acești idololatri adorau cea dintâiu ființă și au pus în locul ei sfinți necunoscuți, ei întreceau pe alții în cunoștința cauzelor naturale și însemnatele minuni, înăbuși filosofia lor; ei erau turburați prin muștrări, și ispășirile creștine 'i învățau în crimă; ei aveau semințe de judecată și însemnate învățături morale și fură îndobitociți prin întoarcerea lor la credință. Nici odată fanatismul anticreștin n'a vorbit fără judecată și într'un chip atât de nechibzuit. Cinevâ nu are, decât să citească tabloul, pe care acelaș autor l'a făcut altă dată, despre stricăciunile pricinuite de Saxoni în Anglittera și va vedeà, care au fost moravurile lor și dacă ei au pierdut ceva îmbrățișând Creștinismul.

El va zice poate, că a avut mai puțin în vedere sfârșiturile întoarcerii Saxonilor, decât pe acelea ale Creștinismului în general; dar în deosebi de aplicația, ce face el aci, aceasta este o îndrăzneală fără margini, căci la care popor Creștinismul a nimicit cultul celei dintâiu ființe, virtuțile sociale, cunoștința cauzelor naturale, muștrările crimei, semințele-de judecată și învățaturile morale? Unde găsește cinevâ aceste foloase reunite într'un grad atât de înalt, decât la popoarele creștine?

Nu urmăm acestui visător posomorît, în zugrăvirea ce face de bogății, de stăpânire, de neatârnairea clerului, de intrigile monahilor, supunerea regilor, de părerile greșite

și
de
le
ca
tâ
p
tr
A

p
r
i
a
t
l
l
c

și de nenorocirile poporului Englez, de reforma introdusă de patimi și capriciile zilnice ale lui Enric VIII. Dar ce legătură se află între abuzurile adevărate sau pretinse, cari domneau în sec. XVI-lea și întoarcerea Saxonilor, întâmplată cu nouă veacuri mai nainte. Injurii copiate după protestanții cei mai iuți și mânioși, erau în adevăr prea trebuincioase în o istorie a așezării coloniilor engleze în America.

Bărbații însemnați politici, n'au vorbit într'un chip mai potrivit, despre întoarcerea Saxonilor Germaniei, sub Carol cel Mare în sec. VIII. Deja sub domniile de mai nainte, aceste popoare făcute tributare, n'au încetat a lua armele în mână, a trece Rinul și a pune provinciile regatului în foc și în sânge; ei reîncepură sub Carol cel Mare. Biruiți de trei ori, ei nădăjduesc a liniști mai cu înlesnire pe acest principe, făgăduindu-i d'a se instrui în religieuna creștină. După tratatul încheiat, ei se răzvrătiră încă de cinci ori, însă fură totdeauna bătuți și siliți să ceară pacea. Oricine înțelege, cât sânge a fost răspândit în opt războaie unul după altul și în timp de treizeci și trei de ani. Ce au făcut filosofii noștrii? Ei au asigurat cu o îndrăzneală curajioasă, că toate aceste măceluri au fost poruncite, spre a întemeia Creștinismul la Saxoni; că Carol cel Mare a sădit crucea pe munții morților.

Dar, în toate războaiele împotriva Saxonilor, înainte de anii 777, n'a fost chestiunea de religieune, nici de Creștinism, ele au fost cu toate acestea atât de omoritoare, ca și cele următoare: subiectul a fost acelaș, adică, năvălirile și jefuirile acestor popoare. Carol cel Mare înțelese fără îndoială, că dacă Saxonii deveneau creștini, ei vor stă mai mult pe loc, vor fi mai pacinici și mai puțin lacomi de jefuiri; că provinciile regatului vor fi mai puțin primejduite la năvălirile lor; dorința de a întoarce la credință,

eră așa dar mai mult sfârșitul unei politici înțelepte, decât zelul religiunii.

Chiar autorul Istoriei Stabilimentelor atribue sfârșituri fericite, cari a produs întoarcerea la credință a popoarelor de miază noapte. «Danezii, zice el, și Norvegienii aveau pentru hoțiile pe mare această înclinare neînfrânată, care s'a observat totdeauna la popoarele vecine cu marea, când ele nu sunt stăpânite de moravuri și legi bune. Năvălirile lor grabnice, făcute în mai multe părți de odată, nu lăsau locuitorilor de pe coastele rău apărate, decât rândul trist d'a fi măcelăriți sau de a'și răscumpără viața lor, dând pradă tot ce aveau. Odin, acest cuceritor înșelător, înălță prin dogmele sale sângeroase, cruzimea naturală a acestor popoare». Deci este învederat, că Saxonii nu erau nici mai puțin tâlhari, nici mai puțin cruzi, ca Danezii și Norvegienii.

«Creștinismul, urmează istoricul, răsturnă toate aceste păreri. Misionarii aveau trebuință, să facă pe noii partizani a stă locului, spre a lucra cu folos la învățătura lor și izbuciră a-i desgusta de viața rătăcită, insufflându-le alte mijloace de traiu. Ei fură destul de fericiți, spre a-i face să iubească lucrarea pământului și mai cu seamă pescuitul. Răsvrătirea fu cu totul întreagă, căci dela întoarcerea la credință a Danezilor și Norvegilor, nu se mai găsește în istorie cel mai mic tras, despre năvălirile și tâlhăriile lor». Acelaș fenomen s'a întâmplat în privința Saxonilor și la celelalte popoare ale Germaniei.

După o spovedire atât de lămurită, cu ce față va îndrăzni cinevâ să scrie, că Creștinismul din miază noapte a înăbușit virtuțile lucrătoare și sociale, semințele judecăței și învățăturile morale?

Este bine a se face o mică băgare de seamă: Religiunea creștină a fost dusă la popoarele de miază noapte în veacurile, în cari se presupune, că ea a fost stricată și

de
me
ce
hă
me
sio

au
ge
cir
ba
tre
pe
zo
ch

rit
14
ma
In
di
sil
Ar
ca
de
ma
de
de
fi
ep
me
ad
dr
at

decsfigurată de neștiința clerului, de părerile greșite ale monachilor, de ambițiunea capilor religiunei. Cu toate acestea iată ce a lucrat: civilizația barbarilor, încetarea tâlhăriilor și liniștea Europei. Filosofi noștrii, zeloși de omenire, deplâng această nenorocire, bârfind împotriva misionarilor și bănuind zelul Bisericei.

Să mergem mai departe și să presupunem, că Saxonii au fost urmăriți peste măsură, prin zel de religiune; sângele a douăzeci de mii de Saxoni a cruțat pe acela de cincizeci de mii, supușii lui Carol cel Mare, pe cari acești barbari 'i ar fi măcelărit, după cum au făcut în veacurile trecute. Când acest principe 'i ar fi nimicit, spre a păstră pe supușii săi, ce ar fi avut să'i impute? Chiar dând filozofilor tot ceea ce pretind, plângerile lor sunt încă nechibzuite.

America, această țară necunoscută a lumii, fu descoperită pe la sfârșitul sec. XV-lea de Christofor Columb (an. 1492). O ceată de intreprinzători spanioli, din care cea mai mare parte vrednici de sugrumat, au mers să caute aurul în America și a indestulă cruzimea lor în libertate. Cineva din zilele noastre a înfățișat, sub culorile cele mai negre, silniciile, tâlhăriile și cruzimile, ce s'au făptuit împotriva Americanilor. Se zice, că unii călugări, cari i-au însoțit și cari au luat în societatea lor o parte din vițiile lor, fură destul de orbiți, spre a nu vedea grozăvia lor cea fără margini. Guvernul Spaniol, prea slab sau prea nebăgător de seamă, spre a veghea asupra lucrurilor, atât de departe de privirile sale, îngădui mult timp crime, prefăcându-se a'i fi ascunse. În sfârșit virtuosul Barthélem i de Las Casas, episcop de Chiappa, care s'a îndeletnicit cu învățătura Americanilor, vine într'adins la curtea din Madrid, spre a aduce plângeri amare, asupra măcelurilor și barbariilor, în dreptate împotriva acestor popoare nenorocite. El strigă atât de tare, că cineva a fost nevoit să'l asculte și a tri-

mite ofițeri și magistrați, spre a stabili puțin ordinea în aceste țări ruinate.

Dar nu întârzie a se înțelege, că acest tablou este prea încărcat, că s'a mărit prea mult cruzimile Spaniolilor și iată câteva probe.

Cu toate acestea necredincioșii impută Creștinismului barbaria Spaniolilor, s'au aflat, zic ei, douăsprezece sau cincisprezece milioane de oameni sugrumați, turburați, înjunghiați, spre a statornici religiunea creștină în America.

Aceasta este o curată bărfire. Cei mai mari exageratori înțeleg, în aceste douăsprezece milioane, pe toți Americanii nimiciți de Englezi, Olandezi și Francezi. Cineva nu învinuște pe aceste din urmă trei popoare, că a lucrat din motiv de religiune. Spaniolii au trecut ei marea, spre a statornici Creștinismul, sau spre a agonisi aurul? Nu erau creștini, ci eră legătura și depărtarea cu asprime a Europei întregi. Dupăce au potolit cruzimile lor asupra Indienilor, ei sfârșiră prin a se măcelări unii pe alții; aceasta eră încă prin zel de religiune?

Spre a nu ne învinui cineva de ascunderea faptelor, iată ce ne spune autorul istoriei, despre așezarea Europeanilor în Indii și istoria Americii de Robertson.

Cel dintâi zice: «Nenorociții sălbatici se îndeletniceau cu lucrarea pământului, cu vânatul, pescuitul, cu săparea minelor, pentru nesățioșii Spanioli; și la această dată, nu se vedeà la dânșii, decât trădători, robi răzvrățiți, dintre cari cineva 'și a îngăduit a vârsâ sângele. Trebuiâ colonii; Amiralul Columb propuse a'i duce în închisori printre făcătorii de rele, a ascunde pe cei mai mari nelegiuți la moarte, spre a'i face să slujască la întinderea puterei patriei lor, despre care ei aveau desgustul și marea nenorocire. Ei formară poporul cel mai stricat, pe care l-a văzut cineva vreodată și care nu cunoștea nici orânduială, nici binefacere, nici omenie. Furia sa se îndreptă mai cu seamă îm-

potriva amiralului, care văzù mai târziu greșala în care căzuse. Neînțelegerea, spiritul de ură și răzvrătire, împărțiră această colonie. Ei au așezat și face războiul pe față».

Vorbind de stăpânirea Mexicului. «Niciodată poate, zice el, vre un popor nu a fost mai idololatra de prejudecățile sale, cum eră atunci Spaniolii; niciodată negliobia nu a fost mai dogmatică, mai hotărîtă, mai nestrămutată și mai îndemnatică. Cu această mândrie națională, cea mai oarbă, cea mai nemărginită, care a fost vreodată, ei au tratat pe celelalte popoare ca pe dobitoace și pretutindena ei au asuprit, necinstit și au cotropit».

C.

(Va urmă.

CEVA DESPRE MITROPOLIA MOLDOVEI.

Găsind între vechiturile mele și acest catalog, deși cunoscut și imprimat în vechile Ceasloave din Monastirea Neamțului, și care catalog mi-a fost comunicat împreună cu alte note de pe clopotele existente astăzi în Mitropolia Moldovei, de reposatul Mitropolit Iosif Naniescu, eu, spre a nu le aruncă ca netrebnice, fiindcă cuprind unile date însemnate pentru istoria Națională, le public acum spre păstrare și cunoștința tuturor. Aceste note au fost decopiate în arhiva Mitropoliei din ordinul reposatului Mitropolit, spre a fi intercalate în Istoria Mitropoliei Moldovei, scrisă atunci de mine, după însărcinarea ce mi s'a dat de către D-nul D. A. Sturdza, dar pentru că imprimatul înaintasă și nu mai puteam să le public, ca tardive, fac aceasta acum.

Sunt însemnate notițele despre Mitropoliții Iacov, Veniamin și Sofronie. Apoi focul cel mare din Iași la 1827, când au ars și documentele din arhiva Mitropoliei. De

asemenea și inscripțiile de pe toate clopotele cele trei mari, cum și de câte ori a fost reparat clopotul cel mare și ce greutate are.

Pomelnicul Preosfințiților Mitropoliți ai Țării Moldovei.

Aicea este numele Preasfințiților Mitropoliților Țării Moldovii.

Aicea scrie carele unde i-a fost lui Metania

*Pomenește Doamne și odihnește
pre adormiții Robii și slujitorii tăi.*

Iosaf Mitropolit

Acesta a fost întâiu Mitropolit Țării Moldovei.

Teoctist Mitropolit

Acesta a păstorit Mitropolia Moldovei mai mult de 60 de ani.

Calistrat Mitropolit

Teofan Mitropolit

Grigorie Mitropolit

Gheorghie Mitropolit

Teofan Mitropolit

Anastasio Mitropolit

Macarie Mitropolit

Teodosie Mitropolit

Anastasio Mitropolit

Crimca. Acesta a zidit Mănăstirea Dragomirna.

Atanasie Mitropolit

Varlaam Mitropolit

Macarie Mitropolit

Gheorghie Mitropolit

Anastasio Mitropolit

Mitrofan Mitropolit

Teodosie Mitropolit

Filotei Mitropolit

Dela Putna

Grigorie Mitropolit

Dela Putna

Teofan Mitropolit

Dela Putna

Gheorghie Mitropolit

Dela Putna

Teodosie Mitropolit

Dela Putna

rei	Teoctist Mitropolit	Dela Putna
re	Ghedeon Mitropolit	Dela Putna
	Pahomie Mitropolit	Dela Putna
	Grigorie Mitropolit	Dela Voroneț
	Neofit Mitropolit	Dela Neamțu
	Evtimie Mitropolit	Munteanul
	Grigorie Mitropolit	Dela Neamțu
	Gheorghie Mitropolit	Moghilă
	Teofan Mitropolit	Dela Râșca
	Mitrofan Mitropolit	Dela Neamțu
	Teodosie Mitropolit	Barnovschi
	Anastasia Mitropolit	
o-	Teoctist Mitropolit	Dela Neamțu
	Gheorghie Mitropolit	Dela Neamțu
o-	Varlaam Mitropolit	Dela Secul
le	Ștefan Mitropolit	Munteanul
	Ghedeon Mitropolit	Dela Săcul
	Anastasia Mitropolit	Dela Putna
	David Mitropolit	Dela Putna
	Varlaam Mitropolit	Dela Putna
	Anastasia Mitropolit	Dela Putna
	Savva Mitropolit	Dela Putna
	Dosotei Mitropolit	Dela Pobrata
	Gheorghie Mitropolit	Dela Neamțu
	Savva Mitropolit	Dela Putna
	Misail Mitropolit	Dela Săcul
	Ghedeon Mitropolit	Dela Agapia
	Gheorghie Mitropolit	Dela Neamțu
	Antonie Mitropolit	Dela Putna
	Nichifor Mitropolit	Dela Morea. Acesta a făcut

zidul de piatră împrejurul Sfintei Mitropolii, la anii 7557 și numai acesta a fost grec Mitropolit Moldovii.

Iacov Mitropolit Dela Putna. Acesta a făcut acest Sinodic. Și acesta a făcut Tipografia din nou și casele ceste mari cu paraclisul și cu toată podoaba lui.

Gavriil Mitropolit Frate după trup fericitului întru pomenire Domnu Ioan Teodor Calimah Voevod. A fost Mitropolit 18 ani la Salonic: Apoi la Mitropolia Moldovii 26 ani și a reposat la leatul 1786 în 20 a lunei lui Februar. Acesta au făcut biserica Sf. Gheorghe a Mitropoliei cu toate cele din lăuntru podoabele ei.

Leon Mitropolit Dela Huși. În zilele acestuia șezând Alexandru Voevod Ipsilant în Mitropolie s'a aprins Mitropolia și a ars până în pământ.

Ambrosie Arhiepiscop Dela Poltava. Vechil Mitropoliei fiind cu oștile rusești aicea în Moldova, acesta au ridicat tipografie Mitropoliei din Moldova.

Gavriil Mitropolit Făcut de Rosia și după încheierea păcii s'a ridicat de aicea.

Iacov Stamate Mitropolit. Dela Neamțu. Acesta pre cât s'au putut iarăș s'au silit împodobind și înzestrând Mitropolia, cumpărând cu drepti banii săi două moșii anume Rotarii și Prisăcanii la ținut Iașului, pe lângă alte moșii a Mitropoliei Costuleni și le-au afierosit Sfintei Mitropolii spre vecinica pomenire a părinților și a neamului său și a acoperit din nou biserica Stretenie și a acoperit din nou și biserica a Sfântului marelui Mucenic Gheorghe Hramul Mitropoliei, și a făcut casele Mitropoliei din nou cu paraclis într'insele cu toate podoabele lui, și au făcut dughenele de piatră în fața Mitropolii pe ulița mare, și alte dughene și pivnițe în Botoșani și în Fălticeni și biserica dela Stornești, case la Viădiceni, școalele în Sf. Nicolae și alte zidiri și pivnițe în ograda Mitropoliei, și câteva rânduri veșminte arhieresti și prețești de stofă grea și un aer cusut de Veneția și Epitrahile arhieresti cusute, cum și tipografie cu patru teascuri și cu toate instrumenturile din nou și acestea s'au făcut până la leatul 1799 Octombrie 7.

Veniamin Costache Mitropolit 1803. Călugărit de Mitropolitul Iacov Stamate și de aceia este cu metania tot din Sf. Monastire a Neamțului, de pe starețul său. Acesta foarte mult a împodobit pre Biserica Moldaviei, cu frumoasele orândueli ce au așezat. 1812. În urmă pentru a doua oară, după ce a trecut Mitropolitul Gavriil Ecsarhul în Rosia, iarăș s'a pus la scaunul Mitropoliei acestei Țări. Carele multe cărți folositoare tălmăcind și cele mai scumpe odoare făcând în Sf. Mitropolie, s'a paretesit dela scaun în Sf. Monastire Slatina în anul 1842 și în Mitropolie s'a rânduit Comitet.

Meletie. 1844. S'a pus din Episcop Romanului. Carele în anul 1848 Iunie, mutându-se din a-

ceastă viață, s'a rânduit în mitropolie Arhieriei țitori de loc. *Sofronie Miclescu* 1851. Cu Metania din S-ta Monastire Secul. Pietatea și religiozitatea sa a fost un exemplu viu confrăților săi. A fost chemat la scaunul Episcopal al Eparhiei Hușului, unde a stat 25 ani. La 1851, s'a suit la scaunul Sfintei Mitropolii Moldaviei. Arhipăstoria sa de adevărat părinte a fost însemnată prin legiuire pentru organizarea învățăturilor bisericești, care a restaurat întregul curs al științelor teologice. Cu arhipăstoria sa s'osi o nouă epocă pentru Seminarium și pentru Teologie. Literatura Teologiei a făcut mari progrese în timpul arhipăstoriei sale (Aceasta se atestă, pe lângă fapte și de venerabilul Episcop al Dunării de jos. Prea sfințitul Melhisedec, prin cartea sa intitulată: «Scurtă introducere în științele Teologice» litera a). La 1856 dorințele poporului român, între care punctul de căpitenie era Unirea, a fost în el cel mai viu și mai puternic apărător. În acel timp avu a se lupta nu numai cu Guvernul provizoriu, dar și cu streinii, cari căutau a oprima dorințelor românilor; Pentru aceasta el fu amenințat cu detronarea din scaunul Mitropolitan, însă această amenințare nu făcu alt decât de a'l întări mai mult în convicțiunile sale naționale.

Adunarea națională din 1857 pentru lupta cu care s'a luptat acest părinte al Bisericii, în apărarea drepturilor bisericii și Autonomiei Naționale, i-au adresat în unanimitate mulțumirile cuviincioase. Către finele anului 1860, apărând drepturile Bisericii a fost exilat la Monastirea Slatina. Aici fiind de mai nainte cuprins de o boală cronică, slăbiciunea în care se află nu putea a-i permite puterea de a păstori mai mult și a dat paretisis. Iar la 1861 Maiu 18 a trecut din această viață temporală în viața de veci. Corpul său s'a înmormântat în Monastirea Neamțului.

*Inscripțiunea clopotului, care este în turnul din dreapta,
la intrare în biserică a Mitropoliei Moldovei. Iașșy.*

Acest clopot s'a stricat în anul 1875

Mai în 4.

Inscripțiuni.

I. Mântuește Doamne norodul tău și blagoslovește moștenirea ta, biruintă bincredincioșilor asupra protivnicilor

dăruiește și cu crucea ta păzește pre norodul tău. (Rândul întâiu al inscripției).

II. Intru slava unuia adevăratului Dumnezeu Celui în-Treime slăvit a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh; Acest clopot făcându-se întâiu prin osârdia Prea:

III. Sfințitului Mitropolit și Ecsarh Gavriil la anul 1811 Octombrie de 2100 oca, și crăpând s'a prefăcut prin osâr-dia și cheltuiala smeritului Mitropolit

IV. Kirio, Kirio Veniamin Costache întru a doua suire a sa în scaunul Mitropoliei Moldaviei, la anul 1815 cu a-dăogire de 490 oca și s'a făcut de 2500 ocă împreună:

V. Cu alte două ce sunt după acesta; apoi la înfricoșata pârjolire a orașului Iașșy din anul 1827. Iulie în 19 Ar-zând împreună cu Mitropolia și Clopotnița și:

VI. Căzând clopotele și stricându-se și acesta, acum la anul 1828 Iulie de iznoavă s'a făcut de 3500 ocă, iarăș prin silința aceluiaș smerit Mitropolit Veniamin Costache.

Pe baza clopotului: Și ajutorul altor iubitori de po-doabă Sfintei biserici Hristiani spre cinstea Sfintei Mitropolii în care se prăznuește Sft. Marele Mucenic Gheorghie. S'a vărsat de Andrias von Andrașofschi din Brașov.

La podoaba sub rândurile de sus sunt următoarele mărci: 1) A Sfântului Gheorghie 2) A Mitropoliei 3) Marca Rusească 4) Marca Cnejilor.

Ioachim Ecclesiarh

4 Iulie 1883 Iașșy.

C. E.

FIUL RISIPITOR.

Biserica, în a doua săptămână a triodului, ne pune sub ochi parabola fiului risipitor. E foarte potrivit să ne oprim puțin gândul și să meditam asupra acestui subiect frumos care este, pentru a zice astfel, cuvântul lui Iisus Hristos cel mai complet pe care-l cuprinde Evanghelia. Iată-l:

«*Un om aveà doui feciori*». Acești doui copii, obiectul unei iubiri fără margini și al celei mai duioase îngrijiri, la început avură pentru tatăl lor sentimente afectuoase și devotate, dar într'o zi unul din ei luă hotărârea ca să-l părăsească și să plece din casa părintească. Acesta fu fiul cel mai tânăr. Tinerețea e vârsta patimilor și a rătăcirilor.

Ar trebui, la această vârstă periculoasă, să nu se încreadă nimeni în propria lui judecată, să-și reguleze imaginația, să-și poarte inima în lume întocmai cum s'ar purtă un vas fragil plin până în buze cu un lichid de mare preț. Din contră, mai ales atunci omul e îndrăzneț în aprecierile lui, nestatornic în gândurile lui, imprudent, pentru a nu zice mai mult, în inclinările lui. Negreșit, experiența și vârsta readuc uneori pe drumul cel drept pe tânărul care s'a îndepărtat. Dar prea adesea, omul copt, chiar bătrânul, păstrează sub aparențe mai rezervate viciile contractate în tinerețe.

Cel mai tânăr zise tatălui său: «*Tată, dă-mi partea din avere care mi se cuvine*». Tonul nu este respectuos; mai de grabă e o poruncă decât o rugămintă. Tânărul e nerăbdător de a fi stăpânul absolut al părții care trebuie să i se dea într'o zi. El vreà să se facă imediat împărțirea averei. Nu așteaptă moartea sau consimțământul tatălui său. El nu se gândește la supărarea pe care i-o va pricinui,

sau gândul acesta nu'l oprește un moment. El a văzut strălucind în depărtare ceva care seamănă cu fericirea perfectă și el arde de a se duce acolo ca să experimenteze. Nu stă un moment la îndoială de a schimba bucuriile sfinte ale căminului părintesc pe această lucire nesigură. Va părăsi deci sigurul pentru nesigur, adevărul pentru minciună, plăcerile virtuții pentru momelele înșelătoare ale vițiului.

«*Și Tatăl împărți averea sa*». Dumnezeu respectă pe om în toate lucrurile chiar când omul abuzează de libertatea sa. Și cu toate acestea el îl iubește; îl iubește cu un fel de gelozie și lucrează neîncetat ca să se facă iubit. Ei bine, acest Dumnezeu gelos pe inima noastră, acest Dumnezeu mare care ar putea să sdrobească pe acei cari i se împotrivesc, în loc să întrebuițeze violența, se face rugător. Bate ușor, umil la ușa noastră ca să'l primim. Și vei vedeà pe acest divin Rugător stăruind zece ani, douăzeci de ani și uneori o întreagă vieață omenească, bătând la ușa unei inimi rebele, gemând, plângând, ca s'o miște, în nădejdea de a o câștiga; dar niciodată, nu, niciodată nu va intră cu forța. «*De aceea tatăl împărți averea celor doi copii ai săi*.

După câteva zile, cel mai tânăr, strângând tot ce aveà, plecă în călătorie.» Plecă fără teamă și fără păreri de rău, cu inima plină de speranță, plină de fericirea pe care și-o promitea. Dar de ar fi înțeles durerea tatălui său, dacă ar fi observat tristețea care-i acoperea fața, poate că iubirea filială s'ar fi deșteptat în el mai puternic decât iubirea plăcerilor; dar el avu grije să evite ceeace ar fi putut să întârzie îndeplinirea proiectelor sale. El plecă fără să'si ia rămas bun; el nu avu nici un cuvânt de dragoste pentru fratele său mai mare; el nu avu o sărutare pentru tatăl său, nu-i ceru de loc binecuvântarea, nu-i ceru de loc sfaturile sale. Odată pe drum nu întoarse nici capul

ca să arunce o ultimă privire asupra casei unde se născuse, unde se scurseseră în liniște primii ani ai vieții sale. Și dacă s'ar fi uitat îndărăt, ar fi zărit pe tatăl său urmărindu-l din depărtare cu ochii scăldați în lacrimi. Când tânărul dispărură la cotitura drumului, acest tată bun privi, încă odată, locul unde fiul său se făcuse nevăzut. El încă nădăjduia că risipitorul, căindu-se, se va reîntoarce. Dar, nu, plecarea era fapt împlinit, despartirea era completă. Apoi el se întoarse încet acasă, zicându-și cu tristeță: Avea-voi mângâierea să'l revăd într'o zi? Vai! El se îndreaptă spre moarte.

«*El ajunsese într'o țară foarte îndepărtată.*» Cel care se îndepărtează de Dumnezeu, într'adevăr, de cele mai multe ori nu se oprește după greșala cea dintâiu. Dacă cineva pune piciorul pe marginea prăpăstiei, promite să nu meargă mai departe; dar capul i se învârtește, amețeala îi ia forțele, se prăvălește în fundul abizului. Și când va fi plăcut lui Dumnezeu să ieșim de aci? Păcătos supus unui obicei rău, când vei fi dispus să ieși din adâncimile viciului? Vai! Remușcarea strigă în sufletul vostru, voi ați înăbușit o. Grația vă facea muștrări cuvenite, vă reamintează fericirea pe care o gustaseți în virtute, vă silează să vă întoarceți spre ea; iar voi ați cerut păcatului, dela păcate noi, noi forțe ca să luptați contra grației și să vă îndepărtați întotdeauna de Dumnezeu. Și, în puțin timp, ați mers foarte departe.

E drept, voi ați străbătut mai multe provincii ca fiul risipitor; voi n'ați mers ca el, multă vreme pe calea publică. Poate că în afară n'a transpirat nimic din sufletul vostru; lumea n'a știut că voi plecaseți în regiunea păcatului.

Păcătoși voi trăiați în societatea celor dreți; dreții v'au văzut în casa Domnului la locul vostru obișnuit. Voi n'ați părăsit pe tatăl vostru, pe fratele vostru mai înțelept decât voi, voi n'ați părăsit casa părintească; dar în

realitate, cât de departe sunteți de Dumnezeu. Poate ați depășit neorânduiele risipitorului când a ajuns în această regiune îndepărtată.

«*Acolo el risipi în excесе și desfrâuri tot ce avea*». A-veea, bunurile naturei, bunurile grației, nimic nu fu cruțat. Pentru a-și plăti plăcerile el vându inelul prețios pe care 'l purtă în deget ca semn de distincție al familiei sale; își schimbă haina cea frumoasă pe hainele sărăciei și picioarele sale, lipsite de o încălțăminte onorabilă, goale, se sfâșiară de mărcinii de pe drum. Sărman tânăr! Inclinațiile virtuose pe cari prezența tatălui său le dezvoltase în sufletul său, făcură loc instinctelor urite ale animalului. Nobleței de sentimente, îi urmă josnicia inimei. Chipul lui naiv care arată nevinovăția, reflectă vițiul; fruntea lui, pe care numai o expresiune nepotrivită o coloră cu o frumusețe pudică, numai știu să roșească; ochii lui a căror modestie regulă toate mișcările, străluciră de lumina periculoasă a plăcerii. Sărman copil! El eră modest, timid, el deveni nerușinat; el își ascundeă virtuțile, el își dădă în vileag viciile; gesturile lui erau nevinovate, ele fură depravate; convorbirile lui erau întăritoare, ele fură obscene; într'un cuvânt el eră cast, el ajunse desfrânat.

«*După ce cheltui tot, se întâmplă o foame mare în țara aceea și el însuși căzu în lipsă. Atunci el intră în serviciul unuia din locuitorii ținutului*». «Țara pustiită de foame e lumea, plăcerile ce se gustă în lume nu sunt îndestulătoare; departe de a sătură, ele aprind în sufletul care are nenorocirea să se hrănească cu ele, o sete arzătoare, o foame care devoră. Câți trăesc în lume săraci ca risipitorul! In casa părintească nu-i lipseă nimic; departe de tatăl său îi lipsește totul. El e fără adăpost, n'are pâine, doarește o muncă care să-i înlesnească și una și alta. El caută un stăpân care să vreă să-l primească în condițiunile cele mai josnice; el caută și găsește, găsește un proprietar la care ajunge slugă. Vai! Ce servitor! Și ce stăpân!

Nu mai e jugul plăcut și ușor de altă dată, ci voința despotică a unui om nemilos. *Acesta îl trimise la casa lui dela țară*, nu cu titlul de arendaș, nici chiar de simplu cultivator, nu e vorba să lucreze și să semene pământul; «*el îl trimise ca să păzească porcii*». Inșă noi cunoaștem păcatul care are de emblemă aceste animale murdare. Și mizeria acestui sărac rătăcit ajunsese așa de mare, încât invidiă animalele necurate pe care le păzeà. *El ar fi voit să se sature cu păstăile pe cari le mâncău porcii, dar nimeni nu i le dădeà*. Astfel este păcătosul când s'a făcut sclav unei obișnuințe vițioase, el ar voi să găsească în plăcerile rușinoase săturarea animalului care se îndoapă cu o hrană josnică. Și această plăcere înfinit de mică, această fericire mizerabilă nu-i este acordată.

«*Atunci venindu-și în simțire*», amintirea tatălui său i se prezintă în minte, din minte se coboară în inimă, îl atinge și'l mișcă. Lipsa de hrană din această țară înfometată îi amintește belșugul din casa părintească, și zice: «*Câți servitori cu plată sunt în casa tatălui meu, cari au pâine din belșug și eu aici mor de foame!*». Da, aici, în păcat, în obiceiurile rele, eu creștin rătăcit, imitator al fiului risipitor, ca și el mor de foame! Nu sunt de plâns? De când am părăsit casa tatălui meu, am pierdut bucuria sufletului; fericirea pe care o caut fuge totdeauna din naintea mea; o crudă remușcare mă sfâșie și îmi otrăvește plăcerea cea mai mică. Eu caut să mă amețesc, fug de singurătate, mă arunc în lume și zgomotul lumii mă face să uit un moment starea mea deplorabilă, moartea, judecata, iadul, dar e în zadar. In zadar spiritul meu e plin de obiectul care 'l pasionează, inima mea e goală, ea suferă. Eu sufer, și pasiunile mele satisfăcute, refuzându-mi fericirea promisă, îmi dublează suferințele. Eu trăiesc, dar această vieată de păcătos cuprinde neliniștea morții. Oh! Cât sunt de plâns! O! Haină albă a nevinovăției pe care mi-o dase Mântuitorul meu, mai întâiu prin Bo-

tez, apoi prin Pocăință, haină albă unde ești? Eu te-am sfâșiat, te am călcat în picioare, te-am lăsat în noroiu! O inel al alianței strânse contractată cu Dumnezeuul meu, într'o zi de aprindere ce ai devenit? Demonul plăcerilor rușinoase mi l'a smuls, pentru a-mi da un altul, și el mi-a spus: Suflet creștin, păstrează pe acesta, tu vei fi soția mea! Duiioase mângâeri ale divinului meu Tată, eu nu vă mai primesc! Eu nu mai zăresc în fundul sufletului meu chipul său prea iubit, surâzând la întreprinderile mele sfinte; nu mai auz glasul său pătrunzător și dulce care mă învăța înțelepciunea; nu mai pot să-mi sprijin pe pieptul lui cel sfânt capul meu îngreuiat de oboseli, să ascund în sânul său fruntea-mi arsă de înfierbințelile lumii. Oh! Cât sunt de plâns, dar cât voiu fi de vinovat ca să întârziu mai multă vreme de a mă reîntoarce la Dumnezeu.

«Voi plecà, mă voiu duce la tatăl meu și-i voiu spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai merit să mă numesc fiul tău, socotește-mă ca pe unul din argații tăi». Și fiul risipitor se scoală; el nu amână pe adoua zi îndeplinirea hotărîrii sale, această amânare ar putea să-i desăvârșească ruina. Sunt atâția cari au murit departe de Tatăl lor, în dușmănia lui Dumnezeu, pentru că au așteptat prea mult!

«El plecã deci și veni să găsească pe tatăl său». Totuși tatăl fiului risipitor venea adesea până la cotitura drumului unde dispăruse fiul său; trist și visător se așeză pe marginea drumului și așteptă în tăcere. Gândul plecării fiului său, al lipsei sale îndelungate, deșteptă în el nevoea de a-l revedea. Uneori chiar emoțiunea îl câștigă, pleoapele i se udau, și aplecând capul în cele două mâini ale sale își ascunde lacrimile. Apoi, ștergându-le, el întrebă orizontul unde privirea lui neliniștită căută să descopere o nădejde. Când un călător apărea în depărtare, inima lui tresăltă de dor, de teamă și de iubire. Ah! Iși zicea el, dacă ar fi el! Și călătorul se apropia; și acest călător nu

eră fiul său, și această nădejde înșelată îi reînnoia durerea. Dar într-o seară el văzu venind de departe, de foarte departe, un călător întârziat; inima lui avu o tresărire mai puternică decât de obicei și privirile lui nu mai părăsiră pe acest necunoscut al cărui mers și ale cărui trăsături deveneau mai sensibile, pe măsură ce distanța era mai puțin mare. Era un om tânăr încă, dar pe care patimi furtunoase păreau că l'au îmbătrânit. El mergea cu greu, dar ca să înainteze puneă bunăvoință și curaj. Avea haină o tunică plină de petice. N'avea în mâna sa, în degetele sale nici un semn de cinste, nici un inel care să arate distincțiunea familiei sale. Picioarele lui lipsite de o încălțăminte onorabilă, goale, ridicau praful. Ah! Era sârmanul rătăcit! Cu totul altul, că tatăl său nu l'ar fi recunoscut, dar iubirea are intuițiuni minunate.

«Când era încă foarte departe, tatăl său îl zări și fu cuprins de milă; și alergând la el, se aruncă de gâtul lui și l sărută. Și fiul său zise: Tată, am păcătuit la cer și înaintea ta, și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău». Și tatăl său nu-l lasă să vorbească mai mult și întorcându-se spre servitorii săi le zise «Duceți-vă repede de căutați haina cea mai frumoasă și-l îmbrăcați; puneți în degetul său un inel de mare preț; dați-i încălțăminte onorabilă pe care o purtă în casa mea. Alegeți vițelul cel mai gras din turmă și-l înjunghiați pentru ospăț, să ne bucurăm; căci fiul meu acesta mort a fost și a înviat, pierdut și s'a aflat». Inșă pe când se veseleau, fratele risipitorului se întoarce dela țară și se miră că aude cântecé de sărbătoare.

Intreabă pentruce aceasta și i se spune: fratele tău s'a întors. Atunci, el murmură, se indignează: «Tată, iată mulți ani de când îți servesc cu credință și până în această zi nu mi-ai dat nimic ca să mă veselesc cu prietenii mei; pe câtă vreme acesta, dupăce și-a risipit averea în desfrâu, este subiectul bucuriei tale celei mei mari.» O voi cari ați avut fericirea să fiți statornici până în această zi în virtute,

când veți află de întoarcerea, ori cât de târzie ar fi, a vreunui păcătos mare, nu veniți, ca fratele risipitorului, să vă plângeți lui Dumnezeu de excesul îndurării sale. Căci el vă va răspunde că e tată, și că un tată nu va refuză niciodată iertarea celui mai vinovat dintre copiii săi, numai căința să i'l aducă îndărăt. Dar, dacă e îndurător, el este și drept și pentru că este drept, el măsoară îndurarea cu întinderea părerilor de rău, cu sinceritatea întoarcerilor. Când o întoarcere este sinceră și întreagă, când ea pleacă dintr'o inimă mâhnită și umilită, mânia lui Dumnezeu se potolește, fulgerul se stinge în mâinile sale, amenințările feței sale dispar în cel mai blajin surâs. Da, e drept Dumnezeu îndurărilor și pentru că e drept el se opune mândrilor, nu se aliază de fel cu nepocăiții, lovește pe nelegiuiți. Oh! Câți păcătoși încăpățânându-se să trăiască departe de Dumnezeu au sfârșit oboseindu i răbdarea. Oh! Câți nefericiți ard în flăcările focului veșnic, după ce au abuzat până la sfârșit de bunătatea lui Dumnezeu! Ei socoteau că imploră la timp îndurarea divină și dormeau liniștiți în păcat; și ei au meritat, prin abuzul grației, să piardă grația supremă a întoarcerii. Copiii risipitori toată vieța lor, ei au îmbătrânit în țara îndepărtată unde se duseseră; ei au murit mai înainte de a fi putut să se reîntoarcă la casa tatălui său. Să ne ferescă Dumnezeu de această nenorocire, ar fi ireparabil. În bunătatea lui să ne lumineze, să ne miște, să ne întoarcă, să ne mântuiască, pe noi și pe toți acei cari ne iubesc, pe noi și pe toți aceia pe care Dumnezeu ne îndatorează să'i iubim.

Icon. Ilie Teodorescu.

BISERICA DIN RĂFOV

La o depărtare de vre-o șase kilometri de Ploești, în stânga șoselii județene, ce duce spre Buda-Palanca se află satul Râfov așezat pe câmpia netedă, ce se întinde la poalele Dealului mare. De supt dealurile vecine apa iese pe aci la suprafața pământului în izvoare dese și bogate.

Biserica din acest sat merită luare aminte mai ales prin pictura ei. Zidită în 1743 de jupân Dumitru Paharnicul feciorul lui Ianache Râfoveanul, ea s'a păstrat întocmai cum a fost la început, afară de înveliș și zugrăveala exterioară, peste care s'a așternut în vremile din urmă un strat subțire de var. Biserica nu-i mare, dar potrivit alcătuită. Un pridvor cu patru stâlpi prinși sus în grindă de lemn, iar jos în zid de cărămidă stă la intrare. Un zid străpuns la mijloc de o ușă și în lături de două ferestre neacoperite desparte locul femeilor de al bărbaților. Sănurile sunt potrivit de scoase în afară. Altarul e mic. Zidurile sunt groase, mai ales cele dela intrare. O scară puternică de stejar trecând prin zid duce la clopot, iar la o cotitură dă într'o adâncă ascunzătoare făcută în zidul gros al intrării, unde poate, în vremuri grele, se ascundeau bogății. Un brâu desparte pe dinafară biserica în două părți neegale. Din zidul gros de piatră și cărămidă ce o înconjură, a rămas numai o parte. Vechea casă a preotului slujitor adăpostește astăzi primăria comunii. Deasupra

ușii dela intrare, se găsește o piatră cu următoarea inscripție:

« † Cu vr[e]rea tatălui și cu ajutoriul fiului și cu îndem-
narea d[u]h[u]lui sf[â]nt am[i]nu.

Aciastă sf[â]ntă m[â]năstire ias[t]e zidit[ă] și frumusețată
den temelie și săvârșită pe cum să veade pă dinău[n]tru
și pă din afară cu toată cheltuiala d[u]mnealui jupân Du-
mitru Păharnecul e panaghia Păuna sin Ianache Răfovea-
nul i panaghia Păuna în hramul sf[â]ntului și marelui ar-
hi[e]reu Necolae făcătorul de minuni ca să fie dumnealorū
pomenire în veaci, în zilele pre luminatului și înălțatului
domnu Ioan Hanū¹⁾ Racoviță Voivod. Mart[e] d[e]n 20 i
l[ea]tū 7251»

Mult mai interesantă e pictura, care s'a isprăvit în 1748.
Pe un stâlp al pridvorului stă scris: «S'au isprăvit dă zu-
grăvit la Avgust 10 zile, 7256». Lucrată în proaspăt a-
ceastă pictură s'a păstrat bine peste tot—din cea exteri-
oară însă n'a rămas decât icoana de hram, a Sf. Nicolae
și o parte din florile de pe brâu. Intreaga Scriptură veche
și nouă, viața după moarte, soboarele bisericii, oaste de
mucenici și cuvioși, toate acestea sunt prinse pe ziduri
de condeiul zugravilor în chipul hotărît de Erminie. Sti-
lul e curat bizantin, culorile sunt potolite, iar chipurile
sfînților bine desenate și multe din ele foarte expresive.
Nu cred să se găsească în vechea noastră pictură biseri-
cească un chip de sfânt mai impunător decât cel de aici
al arhiereului Melchisedec, regele păcii, care își îndreaptă
privirea senină de bătrân albit spre altarul, în care se jert-
fește Mântuitorul, veșnicul arhiereu «după rânduiala lui
Melchisedec»; iar duioasele chipuri ale sfînților de pe zi-
dul din mijloc va dovedi orișicui că în pictura noastră
veche nu sunt numai trupuri schiloade și fețe uscate, fără

¹⁾ Așa am putut descifra eu.

pic de viață. Paisprezece chipuri de ctitori străjuesc în zidul din fund și pe margini. La mulți fumul le-a acoperit fața, li se văd însă bine hainele lungi orientale. Nici un nume nu se zărește scris deasupra lor. Și încă ceva: patru din acești ctitori au numai trupurile zugrăvite, iar fețele lăsate în alb. Pentru un chip locul a rămas cu totul alb. Aceasta cum se înțelege?

Cunoaștem numele celor ce au zugrăvit această biserică. În frida proscomidii stă scris:

«† Numele zugravilor po[m]enește D[oa]mne: Nicolae preotul, Stroe, Barbul, Matei, Io[an]».

Pe zid lângă proscomidie citim:

«† Numele ctitorilor: Dumitru, Păuna, Barbul, Safta, Maria. Morții: Ianache, Păuna, Costantin, Ilisfta, Ma[ria?], Roxanda (?), Radul, Ancuța, Marica, Barbul, Anca, Vasilie».

În biserică mai multe cărți vechi din veacul al XVIII-lea. Pe o evanghelie din anul 7258 adusă dela biserică din Antofiloaea, ce s'a dărâmat acum câțiva ani de apa Teleajănelui, se află scris în josul foilor următoarea însemnare:

«Aciastă sfântă și dumnezească ev[an]ghelie s'au dăruit [bisericii] dela Stroești întru care să prăznuiască și se cinstește hramul sfântului și marelui Nicolae, și s'au afierosit de mine (robul) lui Dumnezeu Niculae Dudescu biv vel Stoln[i]k, la sfânta biserică dela Mira Lichia, care pentru a lui dela Dumn[e]zeu dăruit(ă) coroană a facerilor de bine cu tot neamu creștinescu la care și eu robul său la întâmplarea ce mi s'au întâmplat la curgerea anilor 7259, mart(ie) 28, fost-am trimis de domnul nostru io Grigorie Ghica VV. la urgie în Znagovu de am șăzut zile 48 și după aceia iarăș aducându-m[ă] vâtafu Gheorghie Ghiurgiul(?) de copii iarăș din porânca mării sale mai sus numitului domnu la mănăstirea ce se numește Cotruceanii și acolo am șăzut zile 35 în capăt la urgie aflându-mă după

acestea toate zile m'au dus la mănăstirea ce se chiamă Văcăreștii aridicându-m[ă] un căpitan Dragomir Dolete și am șazut și acolo zile 44. la care văzându că Dumnezeu mă pedepsește pentru mulțimea păcatelor mele am epicalisit și am chemat pe acest sfânt Nicolae ca să-mi ajute și să mă scape din mâna vrăjmașilor și așa fără zăbavă și în grabă ș'au arătat mulțimea milelor sale către mine. Eu dar robu său care a-i da (nediscifr.) să mă arātu altu nemic avându fără numai am hotărît puindu gându la Dumn(e)zeu și la ajutoriul sfântului ca den temelie să facu această sfântă bisericuță cu a mea cheltuială la satu Stroești ci dar pân a se începe a să face acea săvârșire am adus întâi semnu de plecaciune către această sfântă bisericuță a sfântului Nicolae aciastă sfântă Ev[an]ghelie la leat 7260, Oc[tomvrie] 9. Și cine s'ar ispitì a o apoxenosì sau a o depărtà dela aciastă bisericuță să aibă înaintea Domnu[lui] Is. Hs. împotrivor și pe sfântul Nicolae și să să orânduiască la judecata care iaste să să judece Iuda Iscarioteanul, la care și eu pentru aducerea aminte am pus pecetea la toată foaea aci[ă]stă, ce s'au scris de Gheorghie Logofețelul, sluga mea vechea».

Pe toate paginile cu însemnare se află pusă o pecete mică cu inițialele N. D., la mijloc cu un cocor pe un vas.

Am vrut să atrag luarea aminte asupra acestei biserici zugrăvită cu talent în mijlocul veacului al XVIII-lea de meșteri români în fruntea cărora stă «Nicolae preotul».

Diaconul Nic. M. Popescu.

UN RAPORT INTERESANT

Preotul Gr. Popescu-Breasta, profesor în Craiova a fost trimis de Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii în Germania, spre a studia starea învățământului religios în școlile de acolo. Preotul Popescu-Breasta înapoindu-se în țară a prezentat Ministrului următorul raport, pe care-l publicăm aici cu cea mai mare plăcere.

Domnule Ministru,

Prin adresa D-voastră No. 88948 din 15 Decembrie 1910, am fost însărcinat a merge în Germania și a studia aci învățământul religios în toate ramurile de învățământ: primar, secundar și special, atât în țările protestante, cât și în cele catolice.

Următor acestei adrese, am părăsit patria în primele zile ale lunii Ianuarie 1911, stabilindu-mă mai întâiu în orașul Leipzig, un puternic și vechiu centru de cultură. De aci în urma adresei D-voastră cu No. 2056 din 22 Ianuarie a. c. a trebuit să mă prezint legațiunei române din Berlin cu care de comun acord am stabilit centrele mai însemnate, ce urmă să vizitez, și către care trebuia să se facă cuvenitele mijlociri prin consulatele române spre a-mi permite accesul în școalele și instituțiunile culturale.

După împlinirea acestor formalități, am căutat să împart timpul de un an, ce aveam disponibil, așa fel ca să pot vedea centrele mai importante din Nordul și Sudul Germaniei în anumite timpuri ce coincideau cu întâmplarea

unor anumite fapte, strâns legate de mișcarea ce urmăream. Așa de pildă după o ședere de două luni în Leipzig, am trecut imediat la Berlin, după care timpul verii l-am petrecut în Iena, atras fiind de prelegerile universitare ale profesorului Dr. W. Rein cum și de cursurile de vacanță asupra învățământului religios, cu care prilej a luat naștere «Liga pentru reforma învățământului religios în Germania», despre care va fi vorba la locul convenit în acest referat.

Pe timpul șederii în Berlin, am vizitat institutul «Iohannesstift» din Spandan care are o organizație cu totul deosebită de școlile Statului mai ales în ce privește educația. Aci am aflat că acest institut este o imitație a altui institut cu mult mai vechiu din Hamburg-Altona, lucru care m'a hotărât să fac o călătorie la Hamburg, deși acest oraș nu figură în planul călătoriei fixat de mai înainte. Aci am văzut institutul dela «Horn» și «Alsterdorferanstalt», ambele datorite activității pastorale protestante.

Pe timpul șederii în Iena, am fost câteva zile în Halle, unde am vizitat institutul «Franckesche Stiftung».

După terminarea cursurilor de vară din Iena, pe la începutul lui Septembrie, am venit în München, unde am stat două luni, iar de aci am trecut la Stuttgart, capitala regatului Württemberg.

În total dar am vizitat șapte orașe din întreaga Germanie și anume: Leipzig, Berlin, Hamburg-Altona, Iena, Halle, München și Stuttgart. Numărul felurilor școale vizitate în fiecare oraș și al orelor de lecțiuni la cari am asistat este: «în Leipzig: trei școli primare cu 12 ore, două școli secundare de băeți cu 11 ore, o școală secundară de fete cu 5 ore, o școală medie cu 3 ore, o școală normală de institutori cu 7 ore, toate școli protestante; în Berlin: trei școale primare protestante cu 16 ore, o școală primară catolică cu 7 ore, trei școale secundare de băeți cu 14 ore, o școală secundară de fete cu 5 ore, o școală normală de institutoare cu 3 ore, o școală comercială cu 3 ore; în Hamburg: școala specială pentru copiii idioti cu 4 ore; în Halle: o școală secundară de băeți cu 2 ore; în Iena: o școală primară protestantă cu 4 ore, o școală primară catolică cu 2 ore, școala de aplicație a seminarului pedagogic universitar 1 oră, două școale secundare

de băeți cu 7 ore; o școală primară rurală din provincia Meiningen cu 1 oră; în München: o școală primară catolică cu 9 ore, patru școli secundare cu 16 ore învățământ catolic și 8 ore învățământ protestant, o școală normală de fete cu 4 ore învățământ catolic și 2 ore învățământ protestant, o școală de meserii cu 2 ore învățământ protestant, o școală comercială de băeți cu 2 ore învățământ catolic și o oră învățământ protestant, o școală comercială de fete cu o oră învățământ catolic și o oră învățământ protestant. Tot aci, am vizitat și două școli particulare de fete. Întrucât Statul nu are asemenea școli și anume: un gimnaziu și o școală superioară de fete cu 2 ore învățământ catolic și 2 ore învățământ protestant, cum și progimnaziul din monastirea Schäftlarm, situată în apropiere de München. În Stuttgart am vizitat: o școală primară cu o oră învățământ protestant și cu 2 ore învățământ catolic, o școală medie cu o oră învățământ protestant și 2 ore învățământ catolic, 3 școli secundare cu 5 ore învățământ protestant și 4 ore învățământ catolic, o școală particulară de fete (școală superioară) cu o oră învățământ catolic.

Făcând totalul școlilor vizitate și al orelor de lecțiuni audiate, avem dar următoarea situație:

1.	10	școli primare protestante	cu	35	ore				
2.	3	"	"	catolice	"	20	"		
3.	2	"	medii	"	4	"	înv. prot. și 2 ore	înv. ca.	
4.	17	"	secundare	"	57	"	"	"	20
5.	3	"	normale institori	"	12	"	"	"	4
6.	3	"	comerciale	"	5	"	"	"	3
7.	1	"	meserii	"	2	"	"	"	--
8.	5	"	par. (1 pr. și 4 sec.)	"	6	"	"	"	3
	<u>44</u>					<u>141</u>			<u>32</u>
						173			

În total dar, am vizitat 44 școli și am asistat la 173 lecțiuni în felurite școli din Germania.

Paralel cu vizitarea acestor școli, am căutat să urmăresc și cursurile de metodică și didactică religioasă de pe lângă facultățile de teologie din orașele pe unde am trecut. Așa, în Leipzig, am ascultat cursurile teoretice de ca-

tihetică ale profesorului Rendtorff și pe cele de metodică ale profesorului Schnedermann și am asistat la lecțiunile practice, făcute de candidații teologi cu elevii școlii primare. În Berlin de asemenea am ascultat cursul de catihetică al profesorului Simons și cele ale prof. Runze și am asistat la lecțiunile practice făcute cu elevii unei școli primare din apropiere. Se înțelege că timpul fiindu-mi împărțit n'am putut urmări în întregime aceste cursuri. La Iena însă am fost mai norocos, căci acolo ne mai fiind ocupat cu vizitarea școlilor, ce erau în vacanță, am putut urmări în întregime cursurile de metodică generală, făcut de profesorul Rein și am asistat la discuțiunile ce se făceau lecțiunilor practice, ținute de felurii candidați la școala de aplicație a universității.

În timpul șederii în München (Sept. și Octomvrie), universitatea fiind închisă, n'am putut urmări, «de visu», ce se făcea în această direcțiune, mulțumindu-mă numai cu lămuririle date de directorul internatului teologic «collegium georgianum» din München care e și profesor.

Acestate sunt, Domnule Ministru, în scurte cuvinte liniamentele generale ale activității desfășurate de subsemnatul în timpul șederii în Germania. În cele ce urmează voi încercă să schițez organizația învățământului religios în școlile germane însoțindu o, bine înțeles de observațiunile și impresiunile ce faptele au lăsat asupra mea. Și pentruca expunerea să fie mai înțeleasă, voi căută să împart chestiunea în două mari capitole: Cap. I: *învățământul religios* și Cap. II: *educația religioasă*. În primul capitol voi încercă mai întâiu pe baza izvoarelor scrise și a faptelor observate să arăt scopul și pozițiunea studiului religiunii în școala germană față de celelalte obiecte ale învățământului și după aceea voi trece la celelalte chestiuni privitoare la diferitele materii didactice religioase, la metoda de predare, material didactic, profesori, etc. Negreșit, că și aci va fi nevoie de împărțirea chestiunilor pe paragrafe pentru o expunere mai limpede și mai sistematică. Tot așa se va urmă și cu Cap. II privitor la educație.

CAPITOLUL I.

§ I — Învățământul religios

Scopul și pozițiunea studiului religiunii între celelalte obiecte de învățământ

Pedagogia științifică susține că educația urmărește formarea unității sufletului omenesc. Cultura are să o lumineze și să o formuleze. Această unitate ce se țintește prin cultură ca printr'un mijloc al educației este dată în caracterul religios moral. Caracterul, privit ca țel final al educației și culturai, are o parte teoretică și o parte practică. O latură a părții practice o formează interesul religios. El se naște atunci când se arată lipsuri în cunoștința omenească. Aici sufletul omenesc simte nevoia unei ființi superioare care trebuie să-l lumineze și să-l ajute în necunoștința și micimea lui. Astfel se întregțe cunoștința insuficientă prin simțimânt. Aceste două alcătuesc ființa omenească.

Fiindcă unitatea ce urmărim este dată în caracter, atunci scopul de căpetenie al întregului învățământ este formarea caracterului religios-moral. Pentru formarea părții religioase a caracterului are să contribuie în mod deosebit obiectele etico-religioase, în special învățământul religios.

Acesta este scopul învățământului religios arătat de Herbart și discipolii săi l-au urmat în totul. Așa, de pildă, Ziller zice: «Cel ce învață are să fie ridicat prin învățământul educativ spre moralitate sau credință... să devie un om credincios și virtuos și fiindcă credincioșia și virtutea este ceea ce formează la om caracterul, atunci trebuie ca toată știința și lucrarea ce se dă prin învățământ să serviască imediat la formarea caracterului religios-moral al școlarului»¹⁾.

Acelaș lucru îl afirmă toți pedagogii următori și cei actuali ieșiți din școala herbartiană, cum și regulamentele și programele școlii, după cum vom vedea mai jos.

Dacă dar, scopul întregului învățământ este formarea de caractere și personalități morale, atunci, după cele spuse,

¹⁾ «Grundlegung zur Lehre von erziehenden Unterricht», p. 18.

toate puterile ce iau parte la cultivarea tinerimii trebuie să contribuie la aceasta. Însă, o cultivare morală fără o bază religioasă este tot așa de imposibilă ca și o etică fără religione. Toate încercările făcute spre a clădi o morală fără o sancțiune religioasă au rămas neroditoare. Prin urmare, fără temeiul concepțiunii și al convingerii religioase nu poate fi vorba de o viață morală, de un caracter moral. Pentru aceasta, cultivarea etică a tinerimii trebuie să se facă pe baza religioasă creștină.

În afară de aceste puternice motive științifice, ce militază în favoarea însemnătății studiului religiunii, mai sunt altele de ordin istoric. Nici o națiune din apusul Europei n'a știut așa de bine să profite de luminile binefăcătoare ale Creștinismului ca națiunea Germană. Probă despre aceasta este faptul că spiritul creștin a pătruns și moralizat toate relațiunile vieții poporului fie familiare, cetățenești, obștești sau politico-sociale. Biserica evanghelică a stat de la început în cea mai strânsă legătură cu Statul și a contribuit și contribuie încă, cât îi stă în putință, la buna stare morală și materială a credincioșilor ei, cari în acelaș timp sunt și cetățeni ai Statului. Așa stând lucrurile, existența învățământului în școala germană este cu totul îndreptățită.

Întrebarea este acum ce pozițiune are să ocupe studiul religiunii în școală față cu celelalte obiecte de studii.

Se știe, că scopul școlii este introducerea tinerimii în lumea spirituală istorică în care noi viețuim și pregătirea ei pentru viață. Pentru națiunea germană, între altele elementul cultural cel mai de seamă, cu care poporul a viețuit și s'a format sufletește este Creștinismul și Biblia. Întreaga gândire, voința și simțirea s'a încheșat pe baza Bibliei. Limba, literatura și arta, obiceiurile și dreptul german sunt formate pe baza Bibliei. Mai mult încă, Biserica creștină a fost marea educatoare a tuturor neamurilor din apusul Europei. Urmele ei se văd în orice direcțiune. Ce-ar rămâne din operele marilor pictori Michel Angelo, Rafael și alții, dacă s'ar scoate din ele elementul creștin? Ce-ar rămâne operele literare ale lui Lessing, ale lui Dante și Goethe, dacă ar lipsi din ele ideile creștine? Chiar operele filozofice ale timpului mediu și modern sunt

pătrunse de ideile creștine. Pretutindenea dar se găsesc urmele Creștinismului și învățământul, a cărui menire e să pregătească generațiile de mâine ale neamului, trebuie să țină seamă de continuitatea cu viața istorică a trecutului¹⁾.

Afară de aceasta, scrierile sfinte au o însemnătate unică și o valoare neperitoare pentru educația tinerimii. Ele oferă o orientare sigură în lumea spirituală și morală, istorică și socială. Mai cu seamă pentru școala primară ele au o însemnătate neprețuită. Istoriile biblice morale cu caracterul lor educativ atât de puternic nu pot fi înlocuite prin nimic. Pe când celelalte obiecte de învățământ ale școlii primare formează mai mult priceperea copilului, învățământul religios îngrijește de înobilarea sentimentului și a voinței, conducându-le către o purtare morală. Dintre toate obiectele învățământului, religia lucrează în cea mai mare măsură pentru realizarea mulțămirii interne și a fericirii pământești. Religiunea este pentru sufletul nostru ceea ce este hrana pentru corp. Numai ea poate liniști foamea sufletului nostru. Cunoștințele profane nu sunt în stare să procure întreaga și adevărata mulțămire a omului. Cu drept cuvânt a zis fericitul Augustin: «Nefericit este omul care cunoaște toate, dar nu te cunoaște pe tine Dumnezeu».

Față cu aceste constatări de ordin științific și istoric se impune dar ca învățământului religiunii să i se dea în școala primară un loc de frunte și de cinste printre celelalte obiecte. Adevărul este că acest învățământ a fost și este socotit ca o comoară de mult preț a școlii primare germane, ca inima și coroana întregului învățământ și aceasta pentru motivul că învățământul primar s'a născut sufletește din învățământul religios²⁾.

Autoritățile școlare, de comun acord cu cele bisericesti, au fixat învățământului religios o situație deosebită în programele de învățământ. El stă în fruntea celorlalte obiecte și prin felul materiei ce are a împărtăși școlarilor cum și prin scopul deosebit ce-l are în educația tinerimei el servește ca punct central în jurul căruia are a se învârti restul activității didactice școlare.

¹⁾ Vezi: Paulsen, Pädagogik, p. 333 și următoarele.

²⁾ A. Rude, Metodik, p. I.

În adevăr, programele învățământului primar fixează ca scop general al întregului învățământ formarea de caractere religioase morale. Iată, de pildă, ce zice programa învățământului primar din Prusia la capitolul «Observațiuni», punctul I: «Scopul școlii primare este formarea religioasă-morală și patriotică a tinerimei prin educație și învățământ»... Acelaș lucru îl afirmă și programa din regatul Württemberg, din anul 1907, § 7: «Întregul învățământ să fie așa format încât să desvolte dispoziția religioasă morală și puterea religioasă a școlarului...»; iar programa bavareză din 1911, vorbind de scopul învățământului religios zice la pagina 29: «El, (învățământul religios) va da o cunoștință religioasă care va purta în ea sâmburile desvoltării unui caracter creștin»... Insuși profesorul universitar Rein din Iena, ce dorește o reformă a învățământului religios, recunoscând puterea educativă a acestui învățământ, îi dă o deosebită pozițiune în programa școlară. După părerea d-sale, programa școlii primare are să aibă ca punct central învățământul moral, în care grupează religia, istoria profană și literatura, iar celelalte obiecte au a stă în legătură cu această grupă.

Din cele arătate rezultă în mod evident că învățământul religios este chemat prin însăși organizația învățământului primar să dea cea mai mare contribuție în ajungerea scopului ce-l urmărește.

Aceasta este situația învățământului religios în școala primară.

În școalele secundare importanța studiului religios este și mai puternic simțită pentru următoarele motive: școala secundară are să împărtășească școlarilor o cultură generală înaltă; ea este datoare dar, ca alături cu vechea cultură greacă-romană să le arate elevilor și influența covârșitoare ce a jucat în lume acea putere colosală a Creștinismului. Și aci, ca și în învățământul primar, scopul este unitar: formarea de personalități morale.

Neapărat că la această lucrare a școlii secundare au să contribuie toți factorii culturali, pentruca cu puteri unite să poată da societății tineri însuflețiți de binele poporului, al Patriei, al Bisericii, înarmați cu convingeri științifice și morale, care la rândul lor să influențeze educativ în cer-

curi mai mici sau mai mari, ca membrii conducători ai neamului sau ai propriilor lor familii. Considerațiuni pedagogice de ordin înalt cer dar, ca toate puterile lucrătoare dintr'o școală secundară să se simtă îndatorate, pe cât e cu putință, a lucra după un plan unitar și a proteja învățământul religios ce conține în sine o mare forță educativă. Scopul fiind unitar: formarea de personalități morale, urmează neapărat ca și lucrarea să fie, pe cât posibil, armonică și în aceeași direcție. Aceasta înseamnă ca felurile obiecte de învățământ să nu rămâe izolate, ci în comun acord să lucreze pentru realizarea scopului unitar ce se urmărește.

Potrivit acestor puternice considerațiuni, legiurile și programele școalelor secundare accentuează pozițiunea centrală a învățământului religios și legătura lui cu restul obiectelor de studiu.

Așa, în regulamentul pentru aplicarea legii din 16 Iunie 1910, asupra școalelor superioare de fete din regatul Saxoniei, publicat în 8 Decembrie 1910, se zice la § 10, punctul 10: «Învățământul religios, sprijinit de spiritul domnitor al școalei și cu contribuirea celorlalte obiecte de învățământ are să înainteze unitatea formării religioase-morale». Programa prusiană din 1892 accentuiază nevoia ca toate puterile lucrătoare în învățământ să conlucre de comun acord către un singur scop: «Formarea de caractere cu convingerea unei credințe statornice și luminate; iar programa secundară din 1901 sub titlul «*Observațiuni metodice*» cere, «ca învățământul religios să stea în strânsă legătură cu celelalte obiecte ale învățământului, în special cu cele etice».

În locurile citate se vede destul de lămurit intențiunea legiuitorilor din diferite părți ale Germaniei de a face din studiul religiei sufletul învățământului, punctul central din care să radieze lumini în toate direcțiunile, iar aceste lumini să-și găsiască reflexul și sprijinul lor în toate celelalte obiecte ale învățământului, ce poartă un caracter educativ. Ba încă, considerând înălțimea studiului și puterea edificativă a materialului de predat, cere formal ca orele de religie să fie așezate, pe cât e cu putință, la începutul

orelor de dimineață¹⁾), și dispozițiunea aceasta am observat că se aplică cu strictețe.

Pe lângă aceasta națiunea germană, fiind convinsă, că în orice relațiuni ale vieții particulare și sociale ceea ce e solid și neperitor e tocmai caracterul tare și neînfrânt al cetățeanului, de aceea s'a îngrijit ca viitoarele generațiuni să nu fie lipsite de influența mântuitoare a religiunii. Consecventă acestei convingeri a căutat să introducă studiul religiunii în toate școalele: primare, secundare, medii, comerciale, de meserii, ba chiar și în școlile acelea ce nu pregătesc pentru nici o chemare, cum e în regatul Württemberg, unde am găsit religiunea în așa zisele: «Allgemeine Fortbildungsschule».

Iată, D-le Ministru, în puține cuvinte scopul și însemnătatea studiului religiei, locul și pozițiunea ce ocupă în feluritele programe, cum și considerațiunea deosebită ce i se dă de Statul German.

Să trecem acum la examinarea materiilor de învățământ religios, începând mai întâiu cu învățământul primar și trecând apoi treptat și la celelalte feluri de învățământ.

§ II—Învățământul primar

I. *La Protestanți.*

Școala primară germană se împarte în opt sau șapte ani de studii. În ea sunt primiți copii cu 6 ani etate în nordul Germaniei și cu 7 ani în sudul Germaniei. În programa acestui învățământ studiul religiunii are locul cel mai de seamă, avându-se în vedere înalta sa menire: religiunea trebuie să conducă și să pătrundă întreaga viață a omului: gândirea, simțirea, voința, întreaga lui activitate. Așa fiind, materia învățământului religios trebuie să corespundă acestui scop. Aceste materii sunt: Biblia (istoria biblică, citirea bibliei, proverbele, pericopele), istoria bisericească, catehismul și cântarea bisericească. Le-am putea împărți în patru grupe: a) Materii intuitive: istoria biblică și istoria bisericească; b) materii abstracte: catehismul și

¹⁾ Vezi: Instrucțiuni asupra regulamentului școalelor medii din Prusia. Cap. 6. p. 6.

proverbele; c) materii edificatoare: cântarea bisericească; d) materii abstracte edificatoare: citirea Bibliei și pericopele.

Principiul concentrării în învățământ cere ca ramurile singuratiche ale învățământului religios să nu meargă independent și fără legătură între ele unele lângă altele, ci să fie strânse într'un mers unitar. Numai astfel cultura religioasă va fi rezultatul nu al unei adunări, ci al unei pătrunderi roditoare a materiei religioase.

Unele programe școlare dau chiar instrucțiuni ca materiile religioase să se trateze, pe cât este cu putință, într'o strânsă legătură organică și dascălimea germană, din câte am putut observa, caută a corespunde acestei cerințe și logice și reglementare.

Baza fundamentală și firul conducător al întregului învățământ religios îl formează istoria biblică, ca material intuitiv. Ea este rădăcina din care în chip organic răsar celelalte materii religioase. Așa, în totdeauna, când era vorba să se trateze o lecție de catehism, se plecă dela o istorie biblică, cunoscută deja elevilor și care cuprindea în esență adevărul dogmatic sau moral ce voia să se dea în lecția de catehism. Tot din tratarea istoriilor biblice, se scotea, pe cât este cu putință, feluritele proverbe ce trebuiau memorate de școlari. Cu exegesa și introducerea biblică legătura se stabiliă în chip natural întru cât, potrivit instrucțiunilor metodice, în clasele ultime, tratarea istoriei biblice se făcea pe baza izvoarelor, adică a sfintei Scripturi. Cu acest prilej li se da școlarilor cele mai nimerite lecțiuni de introducere biblică. Mai mult, prin citirea directă a textului copiii singuri sunt aduși în situație de a afla adevărul și cum pe încetul s'a născut viața religioasă. Tot prin citirea Bibliei și anume a Faptelor Apostolilor, elevii sunt introduși la înțelegerea chipului cum a luat naștere și s'a dezvoltat treptat Biserica creștină. Datorită acestui mijloc se mai stabilește și legătura între istoria biblică și istoria bisericească care e o continuare a acesteia.

Numai datorită acestei legături dintre feluritele materii religioase se poate ajunge la rezultatul dorit de a se împărtăși școlarilor un tot unitar, care alături cu contribuția ce o vor da celelalte materii ale școalei primare vor căuta

să formeze unitatea sufletească a școlarilor, năzuită de întregul învățământ.

Aceste zise generic, să venim acum la materia pe clase.

În primii doi ani începători ai școlii primare, ținând seama de vârsta fragedă a copiilor, învățământul religios nu poate să fie predat decât într'o măsură mică și cât se poate de apropiat cercului de experiență creștinesc al copiilor. Deci dar, de un învățământ istoric-biblic propriu zis nu poate fi vorba. Pentru aceasta, mai toate programele accentuează nevoia de a considera în aceste clase începătoare învățământul religios ca un învățământ intuitiv-religios ce are să pregătească și să lărgiască cercul de experiențe creștinești, adus de copii din familie. Programa din Leipzig încorporează învățământul religios al celor două clase începătoare în învățământul intuitiv; alte programe mai adaugă un mic număr de istorioare biblice potrivite puterii de a percepțiune a copiilor de 6—8 ani.

Chestiunea pregătirii cercului creștinesc de gândire al copiilor în cele două clase începătoare a dat loc la o mulțime de discuțiuni și propuneri cari, negreșit, nu pot fi arătate într'un referat ca cel de față. Totuși, amintesc în treacăt că mulți pedagogi propun ca în primii doi ani să se dea elevilor povești și basme din literatura națională, care, după susținerea lor, par mai apropiate dezvoltării psihologice a copiilor la această vârstă. Așa, d. profesor Rein din Iena înlocuește, extinzând acest principiu, în cei patru ani începători istoria biblică ca o alegere de povești și mituri în plus «Robinson», rezervând tratarea istoriei biblice anilor următori. Părerea aceasta însă, susținută de d. prof. Rein, nu-și găsește întreaga aprobare în multe cercuri didactice.

Mai toate programele germane propun a se trata în primul an școlar din Vechiul Testament istoriile despre Iosif; iar în al doilea an istoria patriarhilor (Abraam, Isaac, Iacov); iar din Noul Testament pentru amândoi anii următoarele materii: Evangheliile zilelor de sărbătoare, Nașterea Mântuitorului, Magii dela răsărit, Mântuitorul la 12 ani, Mântuitorul, prietenul copiilor, Cei zece leproși. Tânărul din Nain, Potolirea furtunii, Pescuirea lui Petru, Nunta din Cana, Săturarea celor 5 mii de oameni și Tămăduirea orbului.

Programele prevăd că aceste mici istorisiri să se dea în formă biografică și narativă așa fel ca să deștepte participarea sufletească a copiilor la persoanele arătate în ele.

Acesta este învățământul biblic în cele două clase inferioare, care este însoțit de mici rugăciuni, proverbe ușoare și învățarea pe derost a celor 10 porunci, însoțite de câteva cântări bisericești.

Dela clasa III-a înainte se începe cursul principal al Istoriei biblice. Negreșit că nu toate chestiunile din Vechiul și Noul Testament sunt tratate în cursul primar. Scopul învățământului religios fiind deșteptarea și dezvoltarea sentimentului religios în tineri, cum și educarea lor spre a deveni buni creștini, subiectele ce se tratează trebuie să corespundă acestui scop.

Și în adevăr, din *Vechiul Testament* se tratează numai acele materii cari țintesc spre Mântuitorul Hristos și opera mesianică, potrivit principiului hristo-centric ce pune pe Mântuitorul în centrul întregului învățământ religios. Celelalte materii, cari nu au nici o legătură cu Mântuitorul și opera Lui, ori nu prezintă niciun interes pentru formarea de caractere, sunt lăsate afară.

Din *Noul Testament* se tratează toate aceste fapte din viața Mântuitorului care îl adevăresc în întreita sa activitate scoțându-se în relief puterea dumnezească a Creștinismului și efectele lui binefăcătoare.

În ceea ce privește alegerea și aranjarea materiei pe clase trebuie făcută potrivit gradului de pricepere al elevilor, altfel rămâne neînțeleasă și nu aduce nici un folos practic. Pentru aceasta unele materii vin de mai multe ori în tratare în diferitele clase, potrivit teoriei cercurilor concentrice. Negreșit că una și aceeași materie apare sub diferite puncte de vedere pe diferitele trepte ale cunoașterii. Așa în cursul inferior se dau numai crâmpes din istoria biblică sub formă de mici istorisiri, în cursul mediu se dau tablouri complete, iar în cursul superior se va trata istoria mântuirii în dezvoltarea ei istorică.

Potrivit celor spuse avem următoarea situație în restul cursului primar:

Anul al III-lea: V. Testament: Istoria veche, Patriarhii, Moise. N. Testament: Repetirea și dezvoltarea bucaților

tratate în anii precedenți cu adăogirea de altele noi până la moartea Mântuitorului Hristos.

Anul al IV-lea: V. Testament: Moise, Iosua, Cucerirea Canaanului. N. Testament: Parabolile și Minunile.

Anul al V-lea: V. Testament: Judecătorii și Regii. N. Testament: Activitatea Mântuitorului dela Schimbarea la față până la Înălțare.

În unele programe, cum este cea din Leipzig, începe deja în acest an citirea Bibliei.

Anul al VI-lea: V. Testament: Istoria Iudeilor dela împărțirea regatului până la întoarcerea din captivitate, Clădirea templului. N. Testament: Părți însemnate din activitatea Mântuitorului Hristos.

Anul al VII-lea: V. Testament: Profetețiile mesianice. N. Testament: Pogorârea Sf. Duh, Activitatea Apostolilor Petru și Pavel.

Anul al VIII-lea: Interpretarea unei Evanghelii asupra operei și persoanei Mântuitorului, Tablouri din istoria bisericească.

Acesta e materialul istoric-biblic cu adăogirea Istoriei bisericești în anul ultim, care e privită ca continuare a istoriei biblice a Noului Testament.

Se înțelege că felul acesta de dispozițiunea materialului istoric biblic nu este la fel în toate părțile Germaniei; se găsesc mici modificări, cerute de relații și împrejurări locale, care nu schimbă întru nimic cursul general al materiei.

Trecem acum la materia *Istoriei bisericești*, întru cât de mulți ea e considerată ca o continuare a istoriei biblice. Diferitele programe școlare așează studiul istoriei bisericești în ultimele două clase ale cursului primar. În anul penultim figurează în programă următoarele cestiuni: Întemeerea bisericii creștine, Soarta Apostolilor, Răspândirea Creștinismului, Persecuțiile, Triumful Creștinismului, Creștinismul la Germani, Mahomed și învățătura sa și cruciadele. În ultimul an se găsesc următoarele cestiuni: Reforma, Diferiți reformatori, Misiunea internă și externă a bisericii protestante, Istoria reformei aplicată la provincia respectivă.

Programa berlineză din 1912 cere ca Istoria timpului

apostolic să fie tratată în legătură cu citirea Istoriei Apostolilor, având ca izvoare scrierile Sf. Scripturi. Scopul este ca prin materia tratată să li se dea elevilor o noțiune clară de mersul progresiv al Bisericii creștine și despre puterea mântuitoare a Creștinismului.

Regulamentele școlare mai prevăd încă în cursul superior și *Citirea ori Exegeza biblică* alături de introducerea în Biblie. Programa prusiană îi consacră o oră deosebită dela clasa V-a înainte. Introducerea școlarului în Sf. Scriptură este în prima linie obiectul învățământului biblic și în a doua linie a Exegezei biblice. Citirea și interpretarea Bibliei a fost obiectul de predilecție al creștinilor protestanți din timpurile cele mai vechi. Potrivit acestui obicei citirea Bibliei a fost recomandată cu toată căldura în diferite timpuri și de diferite autorități școlare elevilor din toate școalele Statului. Se găsesc în trecutul istoric al școlii germane regulamente cari cer imperios citirea Bibliei în școală și în particular. Este dar un obicei tradițional ce are o mare importanță culturală, deprinderea elevilor cu citirea și exegeza biblică. Natural, că nu poate fi vorba în învățământul primar de o exegeză înaltă. Pentru aceasta ea este un obiect propriu și potrivit numai cursului superior al școlii primare, căci aci elevii pot citi cursiv și frumos. Exegeza biblică apare aci în mod natural, întrucât dascălul e ținut, după cum am mai spus, să predea lecțiunile istoriei biblice în cursul superior pe temeiul citirii Sf. Scripturi. Mai cu seamă Profetii și Istoria Apostolilor sunt totdeauna tratați prin citirea textului Bibliei și în cazul acesta ea apare ca complectare istoriei biblice, înlesnind cu chipul acesta o legătură strânsă a întregului material. Părțile importante ale Sf. Scripturi din V. și N. Testament, ca bunăoară: Psalmii, parte din Profeti, Predica de pe munte și câteva Epistole Pauline se tratează în mod stataric.

În strânsă legătură cu învățământul istoric biblic și cu exegeza biblică stă și *Introducerea în cărțile sfinte*. Ea înlesnește elevilor o cunoaștere adâncă a Bibliei, familiarizându-i cu cuprinsul Bibliei, cu împărțirea ei, cu numărul cărților, cu autorul lor, cu cuprinsul și limba în care au fost scrise. Și aceasta se face totdeauna ocazional cu pri-

lejul predării materiilor istoriei biblice. Atunci se deprindeau elevii cu căutarea în Biblie, cu locul ce-l ocupă fiecare carte în textul Bibliei, cu înșirarea lor, etc. E de o mare însemnătate familiarizarea elevilor cu Sf. Scriptură mai cu seamă dacă nu voim ca ea să rămână în ochii lor o carte cu șapte peceti pe care să nu o poată folosi. Programele școalelor secundare germane așează Biblia în centrul întregului învățământ, făcând ca toate celelalte obiecte religioase să graviteze spre ea.

Un început bun în această privință l-a făcut și programa școlii secundare române care prevede ca lecțiile de parabolă pentru clasa II-a să se predea direct prin citirea și interpretarea Sf. Scripturi. Față cu această bună dispozițiune am crezut necesar ca familiarizarea cu textul Sf. Scripturi să înceapă încă din cl. I. În vederea aceasta am și făcut cu elevii dela gimnaziu și cu elevele dela externatul de fete din Craiova exerciții de citirea Sf. Scripturi. Cu chipul acesta am dat puțința elevilor ca să cunoască mai de aproape scrierile Sf. Scripturi.

Între materiile religioase, programele din Germania mai prevăd să se citească și explică scurt în fiecare Sâmbătă *Pericopa* Duminecii viitoare. E un fel de pregătire a copiilor pentru înțelegerea Evanghelii ce se va citi a doua zi în biserică. Alături cu explicarea pericopelor se va face și explicarea *Anului bisericesc*.

Mulți dascăli germani mi-au atras luarea aminte că acest învățământ, privitor la pericope, e mai mult o pierdere de timp pentru cuvântul că unele Evanghelii, povestind fapte deja cunoscute din învățământul istoric-biblic, nu mai au nici un rost să fie din nou repetate. Și afară de aceasta pe unele locuri s'a instituit așa numitul «serviciul divin pentru copii» care are un alt caracter decât serviciul divin pentru oamenii în vârstă. În astfel de servicii nu se vorbește de Evanghelia sau epistola Duminicii, afară de marile sărbători bisericești, așa că o pregătire prin ora de pericopă e fără înțeles.

Un rol important îl joacă *Proverbele* și *Cântarea bisericească*. Proverbele datează în învățământul german din timpul Reformei. Înainte vreme se învățau foarte multe proverbe pe de rost, ceea ce era o îngreuiare a memoriei.

Dup
Sax
curs
în în
bise
In
care
dasc
oasă
Câte
verb
loc,
dată
In
a în
tem
cânt
belo
prin
supe
pul
școl
rire,
C
pul
evar
pul
mân
care
pute
dăil
serv
rii,
mă
cu c
de
desp
Si
mul.
prin

După programele ce am la îndemână, am constatat că în Saxonia se învătă 150 proverbe, iar în Prusia 116, în tot cursul primar. Ele se aplică în învățământul istoric-biblic, în învățământul catehismului și mai cu seamă în cântarea bisericească.

În învățământul istoric-biblic proverbul își găsiă o aplicare logică și naturală pe treapta rezumării, acolo unde dascălul caută să exprime într'o propozițiune ideia religioasă sau învățătura morală ce rezultă din bucata dată. Câteodată însuși din miezul istorisirii se scoteă un proverb, alteori se aduceă un psalm sau un proverb din alt loc, care exprimă minunat sentimentul sau ideia generală dată.

În învățământul catehismului, proverbele se aduceau spre a întări cele spuse. Multe din cântările bisericești au ca temelie un loc din Biblie care se lămuriă odată cu tratarea cântării și se imprimă în memorie. Memorizarea proverbelor am observat că în clasele inferioare se făceă în școală prin pronunțarea de mai multe ori, iar în cele medii și superioare rămâneă să fie făcută acasă de școlari. Cu chipul acesta proverbele rămâneau proprietatea sufletească a școlarilor și le vor servi în viață ca elemente vii de întărire, mângâere și dojenire, acolo unde nevoia o cere.

Ca și proverbele, *Cântarea bisericească* datează din timpul Reformei. Scopul ei eră să ajute rodirea cuvântului evanghelic și să miște inima credincioșilor creștini. Cu timpul se introduseră și în școale. În programele de învățământ figurează în termen mediu cam câte 4 cântări de fiecare clasă. Negreșit că la alegerea lor se ia în considerare puterea de pricepere a copilului în primul loc, iar în al doilea vechimea, frumusețea și deasa lor întrebuintare în serviciul divin. Istoria biblică serviă și aci de baza cântării, întru cât ea hotără felul cântării și ordinea în care urmă a se trată cântarea predându-se totdeauna în legătură cu o istorie biblică. O descriere mai amănunțită a felului de tratare a cântării o vom face atunci, când vom vorbi despre metoda de predare.

Singura materie religioasă ce ne-a mai rămas e *Catehismul*. Învățământul propriu al catehismului a fost introdus prin Reformă. Marele reformator, Martin Luter, a publicat

«Marele și Micul Catehism», cel mare pentru creștinii cari mai aveau oarecare cunoștințe de Creștinism, iar cel mic pentru neștiutori și pentru copii. Acesta din urmă a devenit catehismul propriu didactic. El cuprinde 5 capitole cu următoarele materii: Cap. I: Cele 10 porunci, Cap. II: Simbolul credinței, Cap. III: Rugăciunea domnească, Cap. IV: Sacramentul botezului și Cap. V: Sacramentul cuminecăturii. În afară de aceste părți principale cari trebuiesc învățate în școală, catehismul mai conține și alte părți și anume: Despre pocăință și puterea cheilor cum și felurite rugăciuni necesare la trebuințele vieții. În fiecare parte a catehismului sunt și explicările necesare făcute de însuși Luther.

Ordinea în care se predă materia e următoarea: În cele două clase inferioare copiii învață cele «10 porunci» și «Tatăl nostru» fără explicările lor; în clasele mijlocii se predă primele 2 capitole cu explicările lui Luter, iar în clasele superioare celelalte capitole.

Pentru că acest obiect religios oferă materia cea mai abstractă, ceea ce îl face neplăcut și dascălilor și elevilor, de aceea programele școlare recomandă la fiecare pas ca catehismul să nu se trateze izolat, ci în legătură cu istoriile biblice, cu cântarea bisericească, ba încă programa din Saxonia cere ca el să se lămuriască cu exemple din istoria profană, din viața și experiența elevilor. Din cauza greutății materiei, catehismul nici nu se predă în ore separate decât tocmai în anul al IV-lea sau al V-lea școlar. În anii școlari precedenți el stă în strânsă legătură cu istoriile biblice, ce servesc ca material de intuițiune și explicarea textului. Așa, de pildă, porunca V-a e legată de istoria lui Cain și Abel, iar porunca IV-a de istoria copilăria lui Iisus. Cu chipul acesta pricep mai ușor materia catehismului pe care în urmă o memorizează. Tot în clasele inferioare are loc și învățarea rugăciunii domnești.

În clasele mijlocii are loc explicarea mai amănunțită a catehismului, căutându-se prin schimbări de cuvinte și propozițiuni să se facă priceput sensul, după care are loc memorizarea. Spre a înlesni înțelegerea textului se aduceau aici proverbe potrivite și versuri din cântările bisericești.

Tot așa se urmă și în clasele superioare. Aci aveà loc repetirea întregului catehism.

Acestea sunt materiile religioase cari se predau în cursul de opt ani al școalei primare protestante.

2. *La Catolici.*

Cam tot aceleași obiecte pe cari le-am văzut în învățământul primar protestant sunt, cu mici excepțiuni și în școala primară catolică. Diferența o formează introducerea elevilor în cunoașterea actelor constitutive ale serviciului divin, cum și ale altor rituri mai principale.

Pe lângă aceasta, învățătura catehismului, potrivit principiilor de credință ale bisericii catolice este cu mult mai dezvoltată. Așa, catehismul conține 3 capitole cu următoarele materii: Cap. I: Dogmele creștine; Cap. II: Morala creștină; Cap. III: Grația și tainele. Forma catehismului este alcătuită din întrebări și răspunsuri ce trebuiesc învățate pe de rost.

Spre o mai dreaptă înțelegere a lucrului, voi face o mică schițare a obiectelor religioase și a mersului lor în cursul învățământului primar catolic. Clasele inferioare, cele 2 începătoare, alcătuesc, ca și în învățământul protestant, cursul pregătitor. Scopul învățământului în aceste clase este prepararea cercului de gândire creștinesc al elevului. Materia în aceste două clase o formează câteva mici istorisiri asupra Creării omului, a Răutății primilor oameni, luate din Vechiul Testament, asupra Copilăriei lui Iisus, și a câtorvâ minuni săvârșite de El, luate din Noul Testament. Odată cu aceasta, elevii sunt introduși prin învățământul intuitiv a cunoaște casa Domnului, interiorul și exteriorul ei, sărbătorile mai însemnate, etc. Prin convorbirile ocazionale li se arată cum trebuie să se poarte în biserică, în școală, în casa părintească, cum să asculte de părinți, de preoți și de profesori.

În anul al II-lea programa mai prevede și câteva întrebări din catehism asupra credinței și asupra poruncilor mai însemnate, tratate însă foarte scurt.

Dela anul al III-lea înainte începe efectiv studiul învățământului religios la toate materiile. În această clasă se tratează din Istoria V. și N. Testament părți mai ușoare,

rămânând ca în anul al IV-lea și al V-lea să se trateze în întregime N. Testament; iar în al VI-lea și al VII-lea întreaga Istorie a V. Testament. Învățământul catolic consideră N. Testament mai ușor și mai în legătură cu viața creștinească a copiilor și pentru aceasta programele îl așează înaintea V. Testament ce are să se trateze mai târziu.

În anul al III-lea are loc o tratare mai dezvoltată a părților din catehism făcute în anul al II-lea; iar dela clasa IV-a—VII-a are loc tratarea sistematică a întregului catehism.

Explicarea părților serviciului divin se continuă regulat în fiecare an până ce elevii vor căpăta o idee complectă de toate actele serviciului divin și ale riturilor mai însemnate din viața creștină.

Tratarea cântării bisericești se începe din anul al IV-lea, dându-se preferință acelor cântări cari se întrebuintează la serviciul divin. Ca și în învățământul protestant, are loc și aici explicarea pericopelor și învățarea pe de rost de proverbe și rugăciuni.

În ultimele două clase se face istoria bisericească pe scurt, iar în clasa VIII-a are loc tratarea apologetică a adevărurilor de credință creștină, lucru care nu se face în învățământul primar protestant.

Pentru tratarea tuturor acestor materii religioase, programele învățământului catolic consacră până la 25 ore săptămânal, iar cele ale învățământului protestant până la 30 ore săptămânal, ceea ce în termen mediu ar veni cam 3 ore și ceva de fiecare clasă. Împărțirea orelor pe clase variază după localități și felurite împrejurări.

(Va urmă).

Un act de umanitate și filantropie a răposatului Episcop Gherasim Timuș.

Căutând printre hărțile mele vechi, am dat peste una ce m'a interesat, este o adresă sub formă de scrisoare a Preasfințitului Timuș Argeșiu, iubitul meu ucenic, coleg apoi și prietin. M'a impresionat și mai mult c'am găsit acest document chiar în ziua morței Prea Sfinției Sale. Văzându-i cuprinsul și gândul său ce-l descopere prin cele ce spune, am crezut că-i potrivit de a da scrisoarea publicității, mai ales că gurile răle, înveninate și pline de bârfele s'au încercat a calomniă și a bârfi și pe socoteala unei persoane atât de virtuoașă și plină de merite între bisericașii noștri. Preasfinția Sa erà un duh blând prin eselență, bun la inimă, îndelung răbdător și mult milostiv. Aveà o inimă duioasă și compăttimeà cu cei lipsiți și pe care-i ajutà la nevoi după puterile sale. Erà un bisericași dintre cei mai buni, om cult și modest, doctor în teologie, de care titlu nu se mândreà. Pe terenul literar bisericesc a escelat în Biserica noastră, dând la lumină scrieri de mare valoare. A restaurat și clădit multe case pe la monastirile din eparhia sa, mai ales la Turnu și Stănișoara etc. La Turnu a clădit și un palat cu o biserică în interiorul său, și unde ș'a făcut și cavoul său, în care după moarte a fost depuse rămășițele lui.

Cu toate calitățile sale n'a fost ferit de otrava înverșunată a invidiei unora, a suferit calomniile cu tărie creștină și fără a intra cu defăimătorii lui în polemici netrebnice, i-a lăsat pe bârfitorii săi să-și dea socoteală înaintea lui Dumnezeu. Nu era sfânt, cum să fălesc unii, dar drept și cinstit, n'a dat niciodată în viață ocazie de a fi teatru de priveriște publică ori particulară cum debitează alții. L'am cunoscut bine de peste 40 de ani, era delicat și amabil în manierile lui, dulce la cuvânt. N'am intenția de a-i împleți cununi de laudă pentru că faptele lui din viață dovedesc ce fel de om a fost. Păcatele imorale sufletești sunt mult mai grave și mai negre decât păcatele trupești și de care nu-i ferit nici un om. Ură, invidie, calomnie n'a ieșit din gura lui contra nimăru. Foarte modest și abstinent în viață, ducea un traiu aproape ascetic. Dar cuprins la bătrânețe de o boală grea, ce nu iartă (de asmă) a trecut dintre noi încă tânăr, deși alb la păr ca zăpada. În ajunul morții lui a fost ales ca cel mai meritoriu de întreg Sf. Sinod spre a fi numit Primat al Țării, dar întâmplarea nu l'a favorizat de a rădică ultima treaptă de rang ierarhic. Să zicem cu toții Dumnezeu să-l ierte!

Dau publicității epistola răposatului Episcop Timuș, spre a se păstra ca document pentru marele sale calități creștine intelectuale și morale, spre a servi de imbold și altora spre al imita. Originalul autograf a Prea Sfințitului îl voi depune la arhiva Internatului Teologic spre păstrare.

Iată acum epistola în toată cuprinderea ei:

Domnule Decan!

Încă din anul 1894, cu ocazia alegerii mele ca episcop al eparhiei Argeșului, am instituit un stipendiu de 500 lei anual, destinat a da ajutor clericilor hirononiți, cari ar dori ași continua studiile în Fa-

cultatea de Teologie de aici, unde am avut onoarea a fi ca profesor dela reînființarea ei (1884).

Cel dintâi student, care s'a bucurat de acest stipendiu a fost Diaconul Vasile Predeanu, actualminte revizor eclesiastic al eparhiei Argeș.

După terminarea studiilor și luarea titlului de licențiat în 8 Mai 1896, a acestuia, s'a trecut stipendiul Diaconului Ioan Rizescu actualminte protoiereu de Olt, care susținându-și tesa sa în ziua de 14 Dechembrie a. c. a obținut titlul de licențiat în teologie. Dorind ca această bursă să se continue mai departe, am decis a se da preotului din comuna Lespezile, Județul Suceava unde se află înmormântate mama și două surori ale mele, în memoria căroră încă dela 1 Octombrie a. c. am început a-i da câte 40 lei lunar.

Pentru că nu știm zilele noastre, și fiind că doresc din tot sufletul că acest ajutor să se continue în viitor, am onoare a depune pe numele Facultăței sumă de 10,000 mii lei în scrisuri fonciare urbane București 5⁰/₁₀ din venitul căreia se va plăti stipendiul meu cu începere dela 1 Iulie, de când se vor lua cupoanele.

După terminarea studiilor acestui student, care actualmente se află în anul al II-lea, Consiliul Facultăței cum și Senatul Academic, vor da ajutorul acesta unui cleric hirotonit, care ar avea dorința a urmă cursurile Facultăței.

In cazul când nu s'ar află un asemenea cleric, venitul se va capitalisă, până ce se va formă un

fond suficient, din venitul cărui să se trimită un licențiat sau doctor în teologie în străinătate, spre a se pregăti pentru profesorat.

Fondul acesta va purta numele de fondul EPISCOPULUI G. TIMUȘ pentru stipendii în țară sau în străinătate.

Rugându-vă să bine-voiți a lua dispozițiuni, ca această donațiune să fie acceptată, sunt al D-voastră către Domnul rugător,

Gherasim Argeșiu.

1899 Dechembrie 15
București.

C. E.

R A P O R T

asupra

Călătoriei de studii întreprinsă în vara anului 1909, prin Transilvania și Ungaria.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV, No 8).

Insemnări asupra vieții bisericesti și școlare. Blajul și împrejurimile.

Unirea a avut atunci la săvârșirea ei unele consecințe bune. Curentul latinist în literatură și în general deștep-tarea conștiinței românești, ei se datoresc. Prin urmare fructele unirii nu sunt pe teren dogmatic, ci unirea cu Roma a fost pentru tinerii români un prilej de a se cultivă pe alte terenuri. Ca chestiune de credință ei au rămas, putem zice, aceiași.

Astfel ne putem explica cum Maior în Procanonul său combate infailibilitatea Papei și intoleranța r.-catolici'or. Unirea s'a făcut deci nu din alipirea sinceră către învă-

tăt
ma
ca

în
pe
bă
fig
me
tre

col
pe
po
pre
Tă
siu
la

un
ma
biu
aș
rul

tre
piș
ma
cisi
l
pia

și
22
din
I
mit
I
suf
J
Ro
lice

țătura mântuitoare (!) a biserici r. catolice, ci din interese materiale, pentru dobândirea de «privelighiomuri fără de care nu puteau trăi».

Astăzi cei dela Blaj sunt ultra-confesionaliști. Educați în institutele catolice ei vin cu un mare zel de propagandă, pe care o fac printre neuniți. Chiar acum în preajma serbărilor în amintirea lui Șaguna, Blăjenii caută a-i întuneca figura lui strălucitoare și îndeamnă pe ortodoxi să primească unirea. Acest fapt a dat naștere unor polemici între Sibiu și Blaj Roma mică, cum îi zic Sibiienii.

La sat deosebirea de confesiune e prilej de ceartă acolo unde preoții pun mai pre sus de orice interesele lor personale. S'au văzut totuși și cazuri, când fiu de proto-pop unit a ajuns preot neunit și contrariu, iar când un preot lipsește din sat, țăranul să facă apel la celalt preot. Țăranul nu prea știe ce este aceea deosebire de confesiune, deși se aud uneori și cuvinte grele spuse de unii la adresa celorlalți: «Biserica voastră este o cârciumă» zic unii; «voi sunteți botezați cu lapte» răspund ceilalți. Cei mai luminați dintre ei știu atât că țin de Blaj sau de Sibiu. Simbolul credinții uniții îl spun fără «și dela Fiul», așa cum se stipulase sub Mitropolitul Atanasie; făptuitorul unirei 1700.

Blăjenii, oameni de o amabilitate excesivă, socotesc între primele lor datorii, aceea de a arăta că nu sunt papiștași, că dimpotrivă doresc să rămână în tradițiune, în marginile așezămintelor răsăritene, că trecerea la catolicism nu le ar încuviința-o nici chiar «Sf. Părinte».

În partea dreaptă a bisericii catedrale se află săpată în piatră următoarea inscripție de comemorare a Unirei:

«Clerul arhidiecezei gr. catolice române din Alba-Iulia și Făgăraș adunat în Sinod la Sf. Mitropolie în ziua de 22 Noembrie 1899 reamintește înnoirea legăturii de credință și dragoste cu scaunul Fericitului Apostol Petru.

Mulțamește marelui Dumnezeu pentru binefacerile primite și pentru scutul dat Sinodului românesc.

Mărturisește credința părinților sigilându-o cu pecetea suferințelor de două sute de ani.

Juruește alipirea nestrămutată către biserica mamă a Romei celei vechi, între marginile așezămintelor apostolice ale Răsăritului».

În decretul de comemorare al Unirii ¹⁾ citesc: «Declaram că credem și mărturisim toate și una câte una, câte le crede, le mărturisește și le învață Una, Sfântă, Catholică și Apostolică Biserică a Romei» și mai departe sinodul exprimă alipire nestrămutată către ritul oriental; și în adevăr, fără ritul ortodox la care poporul românesc de pretutindeni «ține ca la sufletul său». Unirea n'ar fi găsit adepți printre Români.

Inovațiunile introduse în cult se mărginesc la schimbarea câtorvâ cuvinte: «D-ne îndură-Te spre noi» în loc de «D-ne miluește», «și acum și totdeauna» în loc de: «acum și pururea» și încă câteva.

Muzica bisericii gr.-catolice este în esența aceeași cu a bisericii gr.-orientale. Este însă, după cum am arătat, mai alterată așa fel că originalul cu greu se recunoaște. La București serviciul în biserică unită este exact acelaș ca în biserică ortodoxă a Regatului: aceasta potrivit principiului papistășesc de a se acomoda în totul obiceiurilor țării în care se adăpostesc.

Blajul mai are o a doua biserică ridicată pe timpul lui Bob (1783—1830). Mormintele Mitropoliților de pe vremuri se găsesc în biserică din reședința mitropolitană, fost palat al lui Apaffi, principile Transilvaniei.

Mitropolitul Șuluț a ținut să fie înmormântat în mijlocul credincioșilor. Astfel mormântul lui se găsește la sus numita biserică împreună cu al lui Axente Sever și Cipariu.

Biserica română greco-catolică are un Mitropolit la Blaj cu trei episcopi sufragani: Lugoj, Gherla și Oradea-Mare. Mitropolitul și episcopii în conducerea eparhiilor sunt ajutați de așa numitele «capitule», care după doctrina r.-catolică ar corespunde vechei instituțiuni a «presbiteriilor catedrale».

Între principalele atribuțiuni ale capitulului sunt: de a participa cu episcopul în conducerea diecezelor, a lua parte la alegerea viitorului episcop, de a administra fundațiunile și fondurile publice diecezane, a lua parte la sinoadele diecezane etc.

Dintre membrii clerului catedral episcopii își aleg pe

¹⁾ Conciliul provincial al treilea p. 60. Blaj 1906.

vicari. Vicarii foranei sunt delegați ai episcopilor în cuprinsul diecezelor. Ei împreună cu protopopii ar corespunde vechilor corepiscopi.

Unde se simte lipsă, se dau parohilor în ajutor cooperatori sau capelani.

Biserica gr.-catolică recunoaște trei feluri de sinoade ¹⁾: Sinoadele ecumenice, convocate de Pontificele roman, apoi sinoadele provinciale și diecezane.

Sinodul *provincial* este adunarea episcopilor din o provincie bisericească ținută sub prezidenția Mitropolitului în afaceri bisericești comune. La el participă pe lângă cei de mai sus și prepoziții capitulari în persoană și capitulele bisericilor catedrale, care au a se înfățișa prin reprezentanți aleși din sânul său și anume: capitulul Mitropolitan prin doi, celelalte prin câte unul.

De asemenea mai sunt chemați și așa numiții «vicari foranei», prepoziții mănăstirilor și alți preoți canoniști și teologi.

Sinoadele *diecezane* se convoacă de către episcop. Membrii sunt: toți capitularii, toți protopopii și administratorii oficiului protopopesc, superiorii mănăstirilor, institutele de învățământ și clerul mirean (rural) prin delegați bisericești. De competența acestui sinod, ce se convoacă odată pe an în timpul dela Paști până la finele lui Octombrie, este între altele și alegerea a trei persoane în caz de vacanță episcopescă.

Preoții au libertatea de a se căsători ori de a rămâne celibi. Cu privire la căsătorie biserica unită admite ca și cea r.-catolică în — opoziție cu legea civilă — indisolubilitatea căsătoriei chiar în caz de adulter: «Asemenea legătura Sacramentului matrimonial este indisolubilă, și deși se pot despărți conjugii de pat și conlocuire din cauza adulterului, erezului și din alte cauze, totuși nu le este ertat să contragă alt matrimoniu fiindcă legătura matrimonialului contrasă în mod legal este perpetuă, pre închinându-se unirea lui Hristos cu Biserica».

Puterea judecătorească în mare parte Episcopii o exercită prin conlucrarea preoților, care formează așa numitele *Senate sau Consistorii*.

¹⁾ A se vedea: Conciliul provincial prim ținut la 1872. Blasiu 1886.

Membrii consistoriului se zic: asesori consistoriali și sunt toți canonicii bisericilor catedrale precum și alți preoți numiți ca atare din partea episcopilor. Pertractarea cauzelor matrimoniale, în ceea ce privește taina e de competența bisericii. S'a instituit un tribunal matrimonial compus din preoții cualificați, între care afară de prezident trebuie să fie cel puțin patru asesori ca judecători și un notar. Sunt patru instanțe judecătorești: forul protopopesesc, episcopesc, mitropolitan și în fine pontifical.

Aceasta este în linii generale organizația bisericii române greco-catolice.

În biserica gr.-orientală, potrivit statutului organic, se face alegere pentru locul de preot. În biserica unită numai într'un singur caz se face alegere, și anume când este vorba de «moralști». Repede apar în parohii ortodoxe biserici unite și vice-versa. Se ivesc adică printre parohienii unei confesiuni nemulțumiri. Aceștia imediat trec la cealaltă confesiune. Iși ridică o casă simplă de rugăciune, iar candidat de preoție se găsește cu ușurință: vreun absolvent a patru clase gimnaziale cu studiile întrerupte (uneori și cu șase clase) face cerere la Consistoriu pentru primirea în seminar, după ce mai întâiu a fost ales de parohieni, care la început, firește, se limitează numai la rudele și prietenii lui. Este primit în seminar. Studiile i se predau în doi ani și în rezumat.

Școalele, după cum am spus, sunt confesionale, averile lor administrându-se de curatorii bisericii sub controlul parohilor, cari prezidează adunarea acelora.

Școalele confesionale românești, dacă se pot întreține singure și dacă au locul satisfăcător pot stă alături de cele de stat maghiare. Învățătorilor români li se acordă întregirea lefii, congrua dacă în comuna respectivă nu este școală de stat, dacă este, se refuză școalelor românești orice ajutor.

Satele vecine: Sâncelul, Spini, Șona (sășesc) nu prezintă ceva deosebit. Sunt mai prejos de cele ale «Mărginenilor» din ținutul Sibiului. Ici, colo, se vede câte o casă de piatră după felul Sașilor.

În Transilvania și Ungaria aproape fiecare român are pământ pentru cultură. Chiar acei cari pribegesc, au lo-

curile lor, pe care le cultivă, după ce «în țară» sau în alte părți au adunat prin economii averi modeste.

Preoții au în folosință pământurile bisericesti, «eclejia» cum îi zic ei. Deasupra mormintelor femeilor nu se pune cruce ci un stâlp cu diferite săpături originale, ca să se deosibească de ale bărbaților.

Clujul. (Kolozsvár, Klausenburg).

La 15 Iulie plecăm dela Kükülloszeg, nume ce înseamnă unghiul Târnavelor, ce își împreună apele puțin mai la vale de Blaj. Cu el Ungurii voesc să înlătore numele românesc al Blajului. În drumul spre Cluj m'am oprit la *Teuiș*, un orașel mic de pe vremea Dacilor, sub care s'ar fi numit Tovites, de unde se pare a fi format Ungurii numele Tövis¹⁾. E o parohie română unită, cu 2000 de suflete. Am asistat la înmormântarea bătrânului preot Gr. Sârbu. În Teuiș s'a născut Teofil, episcopul Belgradului care a unit pe Români cu Roma. Românii din Teuiș, majoritate sunt grăniceri, nobili, aduși de împărăteasa Maria Tereza.

Fiind un centru al căilor ferate, au năvălit în acest sat mulți străini: Unguri, Nemți și Evrei, cari sunt industriași și boltași și cei mai mari deținători de pământ.

Satul are mai multe școli: 2 școli confesionale românești: una de băeți și alta de fete, una de stat maghiară, iar pentru toți copiii până la 7 ani o școală fröbeliană cu o învățătoare, care nu știe un cuvânt românesc. Biserica românească cu pictură în stil bizantin, ce mai acoperă jumătate biserica, datează din veacul al 17-lea. Romano-catolicii din Teuiș au o biserică latină în stil gotic ce-și ridică vechimea până la Ion Corvin de Huniade. Românii au banca «Piatra» cu un capital de aproape 300.000 cor., și un fond pentru burse. Se dă anual cam 300 de coroane.

Clujul, vechea Napocă a Românilor, este astăzi un oraș cu o populație de peste 50.000 de suflete.

Numeroasele locuri de distracție atrag în acest oraș,

¹⁾ Informație dela Păr. I. Bălan.

așezat între dealuri pe mulți pensionari Maghiari, cari vin să petreacă aici ultimile zile.

Ca oraș intelectual maghiar, el vine imediat după Pesta, pe care o întrece în șovinism. Vasta bibliotecă pusă la dispoziția publicului și a studenților Universității este așezată într'un local splendid, construit într'o parte numai din beton ca măsură de prevedere contra incendiului.

În general când se vorbește despre Cluj, se vorbește ca de un oraș complet unguresc, ceea ce este o eroare. În Cluj, trăește o populațiune românească de vre-o 7000 de suflete: 6000 gr.-catolici, iar restul (1000) ortodoxi. Aceasta după informațiunile luate dela protopopul gr.-catolic. Protopopul ortodox crede că din populația de 7000 patru mii sunt ortodoxi, iar restul (3000) gr.-catolici.

Biserica gr.-catolică se află în centrul orașului. Este clădită pe timpul mitropolitului Bob (1783—1830), când Ungurii nu încuviințau să se ridice în cetate biserici românești. A trebuit să se recurgă la alte mijloace, la înșelăciune chiar, spunând că se ridică o magazie, în timp ce se clădeă chiar o biserică.

În păstrarea păr. Dăian, protopopul gr.-catolic al Clujului, se află Evangelia dela Feleac, sat românesc în apropierea Clujului, Evanghelia vine din epoca lui Ștefan cel Mare. Este scrisă în limba slavonă și numai la finele cărții se vede o însemnare românească, ce dă și anul tipării.

Alături de biserică este școală confesională greco-catolică cu doi învățători. Are și cantină: prima de acest fel în Ungaria, și e făcută cu scopul să atragă pe Români, care de obicei locuiesc departe, la marginea orașului.

Biserica greco-orientală întemeiată de compania grecească acum 115 ani, se află la marginea orașului, deși li se oferise loc pentru clădire chiar în cetate, comercianții din companie având multă trecere.

Clerul românesc din Cluj desfășură o bogată activitate pastorală. Preoții sunt catiheți (profesori de religie) la toate școlile, pentru feciorii de Români; îngrijesc cu cele religioase pe bolnavii din spitale, țin predici, sunt în fine dacă nu în fruntea tuturor instituțiilor, apoi alături de cei ce le conduc promovând astfel interesele credincioșilor Români.

În Cluj sunt două bănci românești: «Economul» cu un capital social de 400.000 cor., și banca «Vatra» născută din nemulțămiri ce au la bază motive confesionale. O instituțiune românească de mare însemnătate este: Reuniunea sodalilor Români». Meșteșugarii Români sunt cei mai expuși desnaționalizării. Acum însă prin convenirile ce au loc, ei s'au trezit la viața națională și nu se rușinează a spune că sunt Români. Inițiatorul acestei reuniuni este pâr. Eugen Pop Păcurariu. Tot D-sa este și președintele despărțământului local al «Asociației Transilvane».

Biserica catolică din centru datează din sec. XIII, și e declarată monument istoric. Mănăstirea Franciscanilor clădită în stil gotic, alături de casa, acum transformată în muzeu, unde s'a născut craiul Matiaș, datează din timpul acestuia, sec. XV.

În orașe bisericile mai însemnate stau deschise toată ziua, la dispoziția credincioșilor, cari vin să-și fac rugăciunile până seara târziu. Autoritățile militare superioare au dispus ca soldații să meargă la biserică cel puțin odată pe lună. Militari români, în Cluj, se găsesc în permanență cam 1000, și sunt bine apreciați pentru calitățile lor ostășești.

În împrejurimi am vizitat satul românesc *Feleac*, de care se leagă amintiri istorice. În acest sat se așeză în timpul craiului Matiaș (sec 15), ca episcop, grecul Marcu, care'și făcù acolo și o biserică¹⁾. Feleacul spânzurat ca un cuib pe vârful unui deal este tipul vechiului sat, rămas neatins de influențele vremii de astăzi.

Feneș, comună românească și maghiară este situată la nordul Clujului. Portul ca și la Feleac, este cel unguresc, femeile poartă sdrențe jidovești de pe la oraș. Jocurile, cântecele sunt ungurești, iar graiul în mare măsură încărcat cu ungurisme.

Între Români și Unguri ar fi pace: îi învrăjbesc însă solgăbirăii» (subprefecții) unguri, dar mai ales cei maghiarizați. În sat sunt două bănci: una românească și alta maghiară. Cea ungurească fiind o agenție a băncii centrale din Buda-Pesta, oferă avantagii mai mari. Femeile române

¹⁾ N. Iorga: Ist. Bis. vol. I, pag. 99.

sunt constituite în reuniune de înfrumusețare a bisericii, membrile fondatoare plătind 20 de cor., membrele pe viață 10 cor., iar cele ordinare 1 cor. anual.

Gilăul e o comună cam de 3000 de suflete, mai mult de jumătate Români. Gilăul își are tradițiunile sale. Aici legenda pune cetatea lui Gelu, a cărei ruini se văd puțin mai departe. În apropiere, într'o vale romantică se află satul căruia Ungurii îi zic «Eskülö» (jurământ), iar românește Aschileu, unde Românii ar fi făcut jurământ de supunere.

Școlile elementare au șase ani de studii pentru cei care nu urmează la școli mai înalte. În gimnaziu tinerii se înscriu cu patru clase elementare.

Școlile românești, potrivit noiei legi au pe frontispiciu emblema maghiară și inscripțiunea maghiară mai întâiu. În fiecare clasă se găsește emblema statului maghiar, steagul, și imnul maghiar pe care trebuie să-l cânte feciorii de Români. Iată în traducere conținutul acestui imn: «Doamne, binecuvântă pe Maghiar cu voe bună și belșug. Intinde spre el brațul tău apărător, când se luptă cu dușmanul. Adu-i un an vesel, căci de mult îl paște soarta rea. A expiat acest popor și trecutul și viitorul».

Legile ungurești în majoritatea lor au un caracter ostil naționalităților și în special Românilor. Legea electorală de pildă, este prea censitară. Românii nefind proprietari abia se găsesc într'un sat 3—4 alegători direcți, așa fel că Ungurii deși în minoritate față de naționalități aleg totuși de 20 de ori mai mulți deputați decât toate naționalitățile la un loc. Noua lege electorală a votului universal plural —până acum un proiect numai—este de asemenea așa calculată, că va fi cu totul în defavoarea naționalităților.

Se plănuiește între altele o scandaloasă împărțire a cercurilor electorale.

Paralel cu aceasta Maghiarii se gândesc la un proiect prin care să împiedice pe Români a deveni proprietari de pământ: Vânzarea dela 50 de iugăre în sus (un iugă, cam un pogon) să fie aprobată de guvern. Pe de altă parte acesta cumpără moșiile pe prețuri foarte ridicate «numai să nu ajungă în mâini valahe». Nu de mult Wekerle, fost

prim-ministru al Ungariei, a cumpărat moșia Poeni din comitatul românesc Caras-Severin cu prețul de patru milioane și jumătate cor., moșie ce nu plătește mai mult de 100.000 de cor.

În fine proiectul de lege al colonizării de Maghiari în ținuturile românești. În regiunea Săcășenilor, statul ar fi cumpărat cinci moșii, pe care să le paralceze și să le împartă Ungurilor. Ei ar aduce și o lege de expropriere a proprietarilor vecini, care n'ar consimți la vânzarea bunurilor lor în scopul de mai sus. Planul de maghiarizare prin coloniști este vechiu și Ungurii îl urmăresc statornic. Gândul lor e să formeze o linie de colonizare pe valea Crișului, care linie să fie legătura de unire între Secuimea din Sud-Estul țării și Ungurii din Panonia. Coloniștii ar despărți în două masa Românilor și ar fi destul de meșteri să introducă vrajba între aceștia cu prilejul alegerilor.

Sunt vre-o câteva comune românești, a căror locuitori au uitat limba maternă. Pentru aceștia și pentru câțiva Maghiari ortodoxi, guvernul intenționează să înființeze o episcopie maghiară ortodoxă cu limba de cult maghiară, care după planurile lor utopice să înghită, cu vremea și pe Români, cu un cuvânt să poată face ingerințe și în biserică, cum au făcut în școală.

Oradea-Mare. Bihorul.

Dela cluj în drumul spre Oradea-Mare m'am oprit la *Ciucea* în partea de Nord a Transilvaniei propriu zise, inima acestei provincii socotindu-se Clujul. Ciucea este o comună cu 2800 de suflete, Români fiind în majoritate. Am asistat aici la sfințirea de către Mitropolitul Blajului a Bisericii greco-catolice ridicată din cotizațiunile credincioșilor. Locuitori din sate depărtate, în porturi felurite și uneori ciudate, ca portul acelor fete de măritat, care împrejurul capului poartă o cunună caracteristică, au venit la Ciucea pentruca împreună cu elita românească: clerici și mireni, să asiste la săvârșirea marelui eveniment, care este sfințirea unei biserici. La banchetul ce a urmat apoi, Mitropolitul a toastat în românește pentru sănătatea Sf. Pă-

rinte dela Roma, și în ungurește pentru împărat. Istoricul Augus. Bunea într'un avântat discurs arată între altele serviciile ce poporul românesc a adus patriei, cum și încrederea, de care s'a bucurat din partea dinastiei: dovadă a acestei încrederi sunt numeroasele sate de grăniceri români în părțile cele mai primejdite ale monarhiei.

Comuna are o școală confesională românească alături de școala maghiară de stat pentru Maghiari și Ebreii care fiind numeroși au aici la Ciucea și o sinagogă.

Dela Ciucea am pășit pe teritoriul Ungariei. Drumul trece mai întâiu printre dealuri ce alcătuiesc un minunat defileu. Dealurile apoi se depărtează din ce în ce și în curând urmează șesul. După o călătorie de aproape cinci ore sosesc la *Oradea-Mare*.

Oradea datează din timpul Sf. Ladislau sec. XII. Actualmente ea este reședința unui episcop român greco-catolic și a unui vicar ortodox în legătură cu episcopia Aradului.

Pe vremuri Oradea a fost un centru românesc: o probă vechea școlilor populare românești. Școala de lângă biserica catedrală greco-orientală fința la 1754, când romano-catolicii se plâng guvernului, că ortodoxii ridică o școală pentru legea lor cea proastă, deși mai au alta. Este vorba de școala dela Valenez-Varod, la marginea orașului, școală care după un document există la 1680¹⁾.

Preparandia greco-catolică dimpreună cu școala elementară de aplicație este întemeiată la 1840. Atunci toate preparandiile au fost înființate ca școli regești cu limbă de propunere cea românească. La 1871 legea prevede în școlile regești ca limbă de propunere limba maghiară. Preparandiile românești dela Arad, Sibiu etc. se transformă în școli confesionale, retrăgându-li-se bineînțelele fondul de susținere. Episcopia unită din Oradea-Mare s'a încântat de titlul pompos de «școală regească» și l-a menținut mai departe. Consecința a fost, că s'au pomenit în școală confesională gr.-catolică cu limbă de propunere maghiară. Episcopul Pavel () intenționează să o transfere la Beniș

¹⁾ Informațiuni dela harnicul învățător și bunul Român, D-nul Nicolae Fîru.

alături de celelalte școli românești, alături de gimnaziul cu limbile de propunere maghiară și română și de școala de fete schimbându-i și caracterul, făcându-o adică școală confesională românească. Chiar în starea de astăzi cu limbă de propunere maghiară, esceptându-se religia, limba română și în parte pedagogia și încă preparandia românească este amenințată în ființa ei. N'au lipsit din partea guvernului propunerea de a fuziona preparandia românească gr.-catolică cu a papistașilor cu limbă de propunere exclusiv maghiară. Dar cea mai simțită lipsă este aceea a unui seminar teologic gr.-catolic, ortodoxii făcându-și studiile la Arad s'au Sibiu. Consecințele studiilor în seminariile r.-catolice ungurești, se văd astăzi cu durere, înstreinarea de graiul și simțirea poporului.

Episcopia românească gr.-catolică cu întinse domenii are în schimb un palat somptuos cu camere în diferite stiluri secession, à la Veneția etc.

Catedrala ortodoxă situată în centrul orașului e un giuvaer de arhitectură și pictură. Ea datează din anul 1784 (Iosif al II-lea) și este înălțată de «compania grecească».

La 1698 există în Oradea Mare biserică românească.

La 1792 Leopold al II-lea cedează românilor uniți claustrul și biserica iezuiților. La 1805 se termină clădirea bisericii unite care se ridică în fața celei gr.-orientale. Uniții mai au o adoua parohie cu o biserică de pe la 1400, fostă a Rușilor.

Bihorul cu capitala Oradea Mare este un ținut locuit în majoritate covârșitoare de Români. Despre acești îndepărtați Români prea puțin s'a vorbit la noi, iar frumusețile artistice ale monumentelor românești, unele de o vechime remarcabilă, producțiunile populare ale geniului românesc sunt prea puțin cercetate. Ungurii colindă satele românești pentru a aduna comorile artistice românești lăsate în părăsire de ai noștrii. De curând un maghiar a adunat nu mai puțin de 300 melodii populare românești pe cari, desigur le va prezenta lumii ca producțiuni ungurești, cum odinioară a făcut celebrul Liszt cu cântecele Slovacilor.

Țesături cu motive românești au fost luate de Unguri și prezentate ca ale lor, după cum și dela Slovaci au îm-

prumutat portul lor național. (A se vedeà și notele unui călător «în ziarul «Viitorul» din 19 August 1909).

Primejdia desnaționalizării este mare la oraș, și cea mai expusă clasă este a meseriașilor, care prin alianțe se absoarbe în masa maghiarilor. Intelectualii români și aici preferă chiar în familii limba maghiară celei românești și faptul dacă e dureros este oarecum și explicabil, când ne gândim la cultura ce-o dobândesc feciorii de români în școlile ungurești.

Românii din Oradea și în general Transilvănenii au în mare cinste ziarele ungurești și nemțești pentru bogăția și varietatea materialului ce conțin (unele foi apar zilnic cu câte 20—30 de pagini formatul cărții), dar mai ales pentru gruparea materialului, care ușurează citirea și face să nu se peardă mult timp cu căutarea părții ce privește pe cititor. Această aranjare nu o văd ei în gazetele românești care se ocupă prea mult cu știri senzaționale, sinucideri, accidente etc.

În Bihor lipsurile sunt mai mari ca în celelalte ținuturi românești, din mai multe pricini: întâiu lipsa de pământ, cea mai mare parte dela Oradea până la Vașcău fiind latifundiile episcopiilor gr.-catolice și romano-catolice; și al doilea lipsa de cultură, cei mai luminați dintre Bihoreni s'au ferit de Bihor, căutând locuri mai bune.

Mai în fiecare comună românească s'a oploșit unul sau mai mulți cârciumari evrei. Guvernul par'că înadins favorizează elementul evreiesc în dauna celui românesc.

La 24 Iulie eram la *Săcal*, în cea mai depărtată parte a ținutului românesc Bihor. De aici încolo încep sate ungurești. Cam la 20—25 km. de Săcal se găsesc două sate: Jaca și Darvaș, maghiarizate, locuitorii socotindu-se totuși Români, iar între ele satul curat românesc Veherdul. Cultul îl au în limba română și sunt ortodoxi. Unele rugăciuni însă cum de pildă la înmormântare se citește după cererea lor în ungurește, altmintrelea amenință cu trecerea la calvinism.

Am vizitat apoi satul *Giris* cu o populație de peste 2000 de suflete în majoritate ortodoxi, *Apateu* în apropierea căruia se zărește un turn de observare, rămășiță a timpului de stăpânire turcească, și în fine *Tobol* și *Ke-*

reseg, ai cărui locuitori nu voesc să susțină o adoua școală românească ce le este trebuincioasă din pricina marelui număr de copii în vârstă de școală și în cazul acesta guvernul e foarte bucuros să le dăruiască o școală de stat maghiară. Și la drept vorbind ingerințele guvernului în școlile naționalităților sunt așa de puternice, încât nu e mare deosebire între acestea și cele de stat. În adevăr, în școlile confesionale din 34 de ore pe săptămână, 13 sunt pentru studii în l. română, iar 21 în l. maghiară și pentruca rezultatul să fie satisfăcător se sacrifică adesea și orele de românește pentru studiul limbii maghiare. Autoritatea școlară cere lista elevilor români mai silitori pentru a le trimite apoi în mod gratuit cărți și jurnale ungurești. Dar despre mijloacele ce le întrebuințează guvernul unguresc în lupta contra naționalităților am vorbit în altă parte, așa fel că socotesc de prisos a mai insista asupra lor.

De altfel e știut de toată lumea că Ungurii fac legi pentru a arunca praf în ochii străinilor. Așa este cu «legea naționalităților» care prevede ca limbă oficială limba popoului; pe de altă parte însă pe cale administrativă desființează dispozițiunile legii, dând ordin funcționarilor să nu vorbească decât ungurește și arătând cu gentileță hotarul aceluia care ar avea naivitatea să se refere la dispozițiunile legii.

Anabapțiștii, pocăiții etc. fac progrese printre Români și printre calvini. Cei cari trec la sectele amintite scapă de «aruncul», de taxele pe care credincioșii le dau pentru întreținerea instituțiilor culturale și în aceasta trebuie să vedem și cauza răspândirii lor. Guvernul favorizează răspândirea lor pentrucă vede în faptul acesta un început de surpare a celei mai puternice temelii a neamului nostru, care este biserica noastră națională,

* * *

Terminându-mi călătoria în aceste părți, m'am îndreptat spre *Beiuș*. Am vizitat orașul (cam vre-o 3500 suflete) cu instituțiunile lui culturale, cu numeroasele fundațiuni și reuniuni. E de observat că gimnaziul local cu limbă de

propunere ungurească și românească întreținut din fonduri românești gr.-catolice e populat în mare măsură de ortodoxi, ținutul fiind mai mult ortodox.

De aici am mers la *Vaşcău* și apoi peste dealuri de o frumuseță rară-de altfel tot Ardealul este o grădină-am ajuns la *Ciuci*. După o călătorie de vre-o cinci ore cu trenul am ajuns la *Arad*. Un sfert din populațiunea orașului (cam 9000 de suflete, îl formează Românii. În Arad se dezvoltă o întinsă viață românească: bisericească, școlară și politică.

Este reședința unui episcop român ortodox. Uniții—o infimă minoritate—au o bisericuță de tot modestă.

Am vizitat seminariul teologic și am admirat frumoasa gospodărie pe care o face acolo Păr. Romulus Ciorogariu. Aceeași clădire cuprinde și pe normaliști (pedagogi). Până acum teologii și cu pedagogii cu deosebiriile dintru ei, de vârstă și de cultură, duc o viață comună ce anticipează oarecum viața de luptă pe care o susțin apoi în mijlocul poporului, ai cărui conducători firești sunt numai ei. Proiectul care separă pe teologi de pedagogi va veni în curând—după cât mi se spune—înaintea congresului bisericesc dela Sibiu, ceea ce este și pe placul guvernului care în mod expres a cerut separarea preparandiei de seminar.

Aradul are cinci școli primare românești susținute de parohiile respective, de consistor, și școala de aplicație de pe lângă preparandie. Aradul fusese ales ca reședință al proiectatului club al partidului național român. Administrația însă a oprit înființarea acestui club, organizarea Românilor pe baze naționale, considerându-o ca contrară ideii de «stat unitar maghiar». Astăzi naționalitățile, după cum se știe, au în Buda-Pesta un club parlamentar al deputaților naționaliști sub prezența D-lui Teodor Mihaly.

Tot aici în Arad apare puternicul organ românesc «Tribuna» ce-și înalță acum un mândru palat pentru redacție, tipografie etc. precum și revista pedagogică «Școla și Biserica».

«Banca «Victoria», una din cele mai însemnate din Ardeal și Ungaria inspiră încredere prin modul serios de conducere până și străinilor. Afară de cele înșirate Arădenii mai au diferite asociații pentru întreținerea școalei de fete,

Reuniunea corală sub conducerea cunoscutului maestru Lugojan și în fine o secțiune a Asociațiunii pentru cultura Românilor din Transilvania și Ungaria.

La 30 Iulie am părăsit acest oraș, ce face să se trezească în inima oricărui Român cele mai frumoase nădejdi de viitor, și trecând prin Vințul de Jos și Sibiu și apoi prin romantica vale a Oltului dela T.-Roșu până la R.-Vâlcea într-o nimică mai pre jos ca valea Prahovei, am ajuns în București.

* * *

Domnule Administrator,

Multe se pot învăța dela un drum. Cine cunoaște numai țara lui—s'a zis cu drept cuvânt—n'a citit decât o pagină din istoria lumii. Sacrificiile pe care frații noștri din Transilvania și Ungaria le fac întru susținerea instituțiilor culturale, asociațiunile economice pentru promovarea bunei stări materiale, întovărășirile de preîntâmpinare a nenorocirilor etc., simțul de ordine, de metodă și inițiativă împrumutat în parte dela neamurile conlocuitoare sunt tot atâtea motive de a ne inspira, cu toate tânguiriile unora, încredere în viitorul temeinic al neamului românesc.

În special cine călătorește prin aceste ținuturi este pus în măsură să-și dea bine seama pe deoparte de importanța culturii unitare naționale, singura legătură în stare să ție strâns uniți pe fiii acelui neam. Cultura străină anihilează puterile naționale și te face robul unor aspirațiuni ce nu pot și nu trebuie să fie ale tale; iar pe de altă parte să vadă cum Biserica fără abatere dela rostul ei firesc, îmbunătățirea morală a oamenilor aduce servicii incalculabile poporului. atunci când se apropie de nevoile lui reale.

Cele arătate până aici sunt, de sigur, un palid reflex a celor văzute. Amintirile ce se leagă de această călătorie nu se vor șterge vreodată, precum vie este și astăzi în amintirea studenților teologi escursiunea făcută prin Bucovina în Mai 1909, mulțămită tot Domniei Voastre.

Vă mulțumesc adânc recunoscător pentru bunavoință ce mi-ați arătat, acordându-mi un ajutor pentru întreprinderea acestei călătorii de studii.

N. Gr. Popescu-Prahova.
Student în Teologie.

PENTRU CLERUL NOSTRU

Bătrâna noastră revistă are multe pagini, în care s'a scris, cu multă pricepere și înțelepciune, de menirea preotului, de înalta lui misiune, atât din punct de vedere religios, cât și patriotic. N'ar aveà cinevâ decât să răsfoiască colecțiunea chiar a câtorvâ ani din urmă, ca să poată vedeà câte condee încercate, eșite mai toate din straturile de jos, n'au desbătut, cu cea mai curată putere sufletească, misiunea clerului nostru în mijlocul societății. Este un întreg program de propuneri, de probleme și de soluțiuni, cari de s'ar fi ținut în seamă de cei în drept, desigur am fi fost mult mai departe. Cei de pe vremuri au făcut ce au putut: au scris, au vorbit, când au avut prilejul; dar nu s'au răsboit, ci au lucrat cu duhul blândetei și al cucernicieii, așa cum le scrieà la carte.

Că au făcut bine s'au rău, lumea pricepătoare în materie îi poate judecà. Felul însă de a fi al unui cleric, sufletul său blând și totdeauna împăciuitor, găsim că a fost și un motiv că ce i s'a spus la ureche să nu strige după casă. A așteptat ca evenimentele să se desfășure în liniște, și, atunci numai când valurile au luat cărare greșită să pună umărul pentru a îndreptà torentul spre bine.

Azi ne găsim la o cotitură mai mult patriotică decât religioasă, fiindcă religia 'și are drumul ei, și orice s'ar face, orice s'ar lucrà, nu e nimic de temut că ea va fi înlocuită s'au desrădăcinată. Au trecut atâtea pericole, și

în alte vremuri, peste această țară, și nimic rău nu s'a întâmplat; fiindcă în inima românului religiunea e comoara cea mai ascunsă și numai când sapi mult, dai de ea; dar și când ai atins-o, românul, creștin ortodox, o acoperă cu sufletul și o apără cu pieptul. S'ar părea că la noi este un mare indiferentism religios; e mai mult o nălucă, decât un fapt. Incerce-se cineva să răscolească sufletul românului, și fie sigur că și azi, ca și în trecut va întâlni același răsboiu, aceeași puternică rezistență.

Este drept că suntem foarte slabi în forme, dar foarte puternici în fond. Și, drept vorbind, nici nu ne trebuesc formele, fiindcă suntem în perfect acord cu doctrina sublimului nostru Mântuitor, pe care o găsim în modul cum ne învață să facem rugăciunea, milostenia, postul, etc.

Dar am spus că azi ne găsim la o cotitură mai mult patriotică decât religioasă. Da, este drept, și pentru dovedirea spuselor noastre ne vine în ajutor un savant profesor al Universității noastre din București, fost elev al seminariului din Roman și Central, și fiu de preot, D-nul Simion Mehedinți, actualmente și membru al Parlamentului. Intr'un articol publicat sub semnătura Domniei sale în «Săptămâna Politică și Culturală», și reprodus de mai toate gazetele, savantul nostru profesor se ocupă de criza religioasă și caută a-i descoperi rănilile.

Ca un profund cunoscător al celor ce se petrec în educațiunea tinerelor vlăstare, menite a deveni facla luminătoare a satelor noastre și în special a pepinierii din care are să se recruteze membrii înaltului nostru cler, D-nul Profesor Mehedinți are o mulțime de constatări, asupra cărora nu ne e permis a face aprecieri în coloanele acestei reviste. Fapt este însă că Domnia Sa, excepțiune făcând la unele păreri în ceea ce privește stratul din care se recrutează clerul nostru, aruncă toată vina, nu asupra clerului, ci a guvernanților după vremuri.

O cercetare istorică e dezvoltării noastre naționale, desigur că ar dà drept afirmațiunilor psihologului nostru social; dar nu e mai puțin adevărat că, față cu viforul ce a suflat, la un moment dat, peste pătura noastră conducătoare, nu erà posibil să se facă altfel.

A fost o vreme când clerul și-a înconjurat casa pe lângă ziduri, ca să nu fie atacată și în pereții săi, spre a fi dărâmată, ba au fost timpuri când a intrat în ea și a apărât-o cu armele prin ferestre. Se cunosc vremurile, când domnitorii sileau poporul să treacă la altă confesiune; dar se cunoaște și rezistența și statornicia în credință a neamului românesc. Istoria și faptele ne stau dovadă. Au trecut acele furtuni și, de azi încolo, noi, cei cunoscători ai sufletului poporului, nu mai purtăm grije că credința va fi zdruncinată; ci priveghem ca prin acest puternic sentiment, care acum e asigurat, să dezvoltăm, să instruim și să educăm mulțimea spre binele și trăinicia neamului.

Este câtăvã vreme de când o atmosferă greoaie înconjură lumea noastră clericală și care a fost botezată cu numele de *criza religioasă*. Noi nu vedem nici un element, nici o presupunere care să îndreptățească pe cinevã a vorbi de o criză religioasă în România. Din contră suntem mai bine ca totdeauna—dovadă societățile ce se formează și stau de pază neadormită. Am avut noi vre-un ierarh care să treacă la altă confesiune, sau s'a constatat un prozelitism în massă de acest fel? Nicidecum! Ba din contră, ortodoxismul își înscrie continuu zecimi de convinși. De altfel, drept vorbind, Românul nici n'a fost propagandist religios, el s'a mulțămit să-și păstreze acest sentiment, să și-l unească cu sentimentul naționalist și prin celalt l-a întins, l-a dezvoltat și l-a propagat pe aceasta din urmă. Istoria ne spune că așa s'a conservat limba, naționalitatea; așa s'a făcut *Unirea* și toate actele mari, cari au prezidat la progresul și dezvoltarea României Moderne.

Că s'a dat de vorbă în timpurile din urmă, că multe lucruri și fapte urite au fost date publicului, asta nu are a face nimic cu sentimentul religios, ci trebuesc trecute, pur și simplu, în socoteala persoanelor mai ales de care ne vorbește D-nul deputat Mehedinți.

Pentru noi clericii, articolul din «Săptămâna Politică și Culturală» a fost o ușurare sufletească și nădăjduim că va fi și un imbold pentru cei în drept ca să cerceteze mai de aproape, nu sentimentul religios, căci acesta nu se va stinge ori ce-ar fi; fiindcă dacă va fi dela oameni el se va risipi, iar de va fi dela Dumnezeu, care e convingerea noastră dreaptă și adevărată, el va fi totdeauna statornic și puternic; ci pentru a-și aruncă o mai deaproape privighere asupra soartei celor ce-și iau jugul cel greu al păstoriei.

Se fac sacrificii în toate direcțiunile, bine este să se întoarcă privirea și către educațiunea și instrucțiunea aceluia ce e trimis să nu ție lumina sub obroc, ci să o pue pe deal, pe munte, ca să lumineze celor dintru întuneric.

Dacă glasul nostru ar fi fost ascultat mai de mult, de sigur că am fi putut privi cu mai multă mulțămire în trecut și cu mai multă speranță în viitor. Ne mulțămim, totuși, că timpul ne face dreptate și că, mai curând sau mai târziu, dorința noastră se va împlini: cele două făclii ale satelor—preotul și învățătorul—vor aveà mai multă posibilitate de a fi la înălțimea chemării lor.

Intru cât privește poreclita *criză religioasă*, de care se ocupă presa atât, și care, prin modul cum este dată norodului, aduce mai mult o pagubă patriotică decât de ordin bisericesc, fiindcă dă prilej dușmanilor neamului să clevetească și să creadă că pe cestiuni de acest fel se pot împânzui vrajbe între frați și se poate pescui în apă turbure, noi am considerat-o ca dela oameni, nu ca dela

Dumnezeu, și ca tot ce e dela oameni, avem credința puternică că în curând se va risipi, și iarăși foarte curând un cer senin și frumos va străluci peste frumoasa noastră Biserică și Țară.

Rămâne un lucru, însă, de care credem că clerul nostru va ține socoteală și-l va avea îndeaproape sa priveghere: Toată lumea își are îndreptată atențiunea către puterea sa de muncă și către marele rol pe care, mai mult ca totdeauna, este chemat să și-l îndeplinească: Nu voim lățire de teritoriu, dar voim, în acest mic colț, ce ne-a fost hărăzit și păstrat de cel Atotputernic, înălțare de suflet patriotic, din care să se ridice un puternic zid, măestrit ca în povești și care să reziste tuturor intemperiilor și capriciilor trecătoare. Voim ca prin credința lui, prin lumina pe care o are și pe care trebuie s'o mai dobândească prin virtuțile lui cetățenești, la care este chemat a colabora acum cu toată puterea, să ridice și să cimenteze acest monument de credință și patriotism.

Aceasta vrea și Dumnezeu!

Badea Mangâru.

vi
lu
te
ca
pr
pa
su
m
ar

să
er
ce
rel
tre
și
ap
sel

răr

IULIAN APOSTATUL IN TRADIȚIA CREȘTINA.

(Urmare. Vezi «Bis. Ort. Rom.», Anul XXXV No. 9).

Intre cei de față, când a murit, a fost și generalul Iovian, care era creștin, și care a fost ales împărat după Iulian. Iovian a vorbit în totdeauna cu admirațiune de antecesorul său, și și-a dorit o moarte tot așa de liniștită ca a acestuia. Astfel că spusele lui Ammian, ori cât de prieten și de entusiasmat admirator ar fi fost a lui Iulian, par a fi absolut corecte, fiindcă ele într'un mod indirect sunt afirmate de însuși împăratul creștin Iovian care, ca martor ocular, ar fi putut da de gol neadevărurile, dacă ar fi fost ale lui Ammian.

Că Iulian și-ar fi asvârlit sângele spre cer, asta a putut să fie, firește, lucru cu puțință, pentrucă, precum am spus, era om violent și predispus spre mânie. Inșă lucrul acesta nu ni-l spun decât istoricii cari n'au fost de față și relatează faptele numai ca s'au auzit prin mulțime, și nu trebuie să pierdem din vedere că ei toți au fost creștini, și deci nu putem nega la ei o oarecare parțialitate. Și apoi este un fapt care ne sgudue puțin credința în spusele lor: nepotrivirea în cele ce spun.

Sozomen ne spune acestea: «Se zice că după ce a fost rănit și-ar fi aruncat sângele scos din rană spre cer, ca

și când l-ar fi aruncat în Hristos, care îi apărură în vederea ochilor, și l-ar fi acuzat ca autor al morții sale. Alții însă zic că l-ar fi aruncat spre soare, mânios pe el¹⁾ că ar fi ajutat pe Persieni. De altfel, dacă el a văzut într'adevăr pe Hristos, în clipele când a murit, asta nu o pot afirma pe conștiință: mai ales că sunt puțini cei ce spun așa» (I, VI c. 2),

După spusa lui Sozomen, Iulian ar fi murit pe câmp, îndată după rănire, pe când adevărul e că a murit după vr'o unsprezece ceasuri, în cortul imperia!. Sozomen, de altfel, nu-și ia pe conștiință afirmarea că Iulian ar fi văzut pe Hristos; probabil, că nu și-ar fi luat-o nici pe aceea că ar fi asvârlit sânge spre cer, fiindcă și printre creștini erau puțini cei ce credeau că s'ar fi întâmplat așa.

Téodoret spune: «Cine i-a dat rană lui, rana aceea foarte meritată, până acum nu s'a putut descoperi. Sunt unii care zic că unul dintre îngeri ar fi fost făptuitorul acestui omor²⁾. Alții zic că ar fi fost ucis de un oarecare barbar dintre cei ce rătăcesc prin pustie, cari se numesc de popor Ismaeliți; alții, că ar fi fost străpuns de vre-un soldat, care n'a mai putut răbdă nevoile foamei și ale trudei. Apoi alții spun, că după ce a primit rana, numai decât adunându-și sângele în mână, l-ar fi aruncat spre cer, și ar fi zis așa: ai biruit Galileene! Și astfel în acelaș timp a mărturisit și înfrângerea sa, și a vomat spre cer și o blasfemie». (I, 3; c. 24).

Filostorg relatează lucrurile astfel: «Mulți sunt de părere că acea crimă s'a făcut de vre-un Roman, care l-a lovit cu lancea în momentul potrivit, și foarte repede.

¹⁾ Pe soare, căruia i-se închinău Perșii ca Zeului superior.

²⁾ De această afirmare s'au legat foarte mult păgânii, aducându-o ca o mărturie contra Dumnezeului creștin: adevărat îngerii pot să ucidă, pot comite fără de legi, căci omorul, ori cât ar fi de meritos, e crimă. Și cum e Dumnezeu blând și îndelung răbdător, când ucide astfel?

Dar cine l'a lovit, nimeni nu știe Și într'adevăr bietul Iulian adunându-și în mâinile sale sângele din rană, l'a aruncat spre soare zicând cu glas mare: «Satură-te!» (VII, 15).

În prescurtarea istoriei lui Filostorg, făcută de Fotie, lucrurile sunt spuse altfel. Fotie dela sineși, spune așa:¹⁾ «Iulian Apostatul... luă armele spre a le face războiu (Perșilor). Un bătrân pe care acele popoare îl licențiasse de mult timp, îl trădă și-l înșală, ducându-l într'o pustie înspăimântătoare, unde cea mai mare parte din armata sa perî.... Perșii susținuți de Saracini călări, aliații lor²⁾, năvăliră asupra Romanilor și unul dintre acești Saracini dădù lui Iulian o lovitură de lance în coaste. Când i-a tras fierul din rană, ieși de acolo mult sânge și puroiu. Unul din gardienii lui Iulian tăie capul Saracinului care-l rănise³⁾. Romanii îl puseră pe Impăratul pe un scut, și-l duseră în cortul său. Mai mulți au crezut că un Roman îi dăduse lovitura, pentrucă ea fu dată în așa chip, fără să i se fi cunoscut autorul⁴⁾. Acest nenorocit principe, luând în mână sânge ce curgea din rană, îl aruncă asupra soarelui, zicându-i: Potolește-ți setea! El rostî hule contra celorlalți zei ai săi, numindu-i pernicioși și funești⁵⁾. El aveà un doctor, însă răul fiind mai presus de orice re-

¹⁾ Reproducem după traducerea I. P. S. Mitropolit Iosif Gheorghian (București, 1899, p. 249).

²⁾ Saracini, zice Fotie, fiindcă Sozomen vorbește de Ismaeliți. Dar aceștia erau de partea Romanilor.

³⁾ Dar atunci s'ar fi știut cine e ucigașul! Și doară toți istoricii spun la fel, și însuși Iulian spune, că ucigașul a rămas necunoscut, atât de repede a operat.

⁴⁾ E contrazicere. Mai sus vorbește cu siguranță de un Saracin, căruia i s'a și tăiat capul, iar acum spune că nu s'a cunoscut autorul!

⁵⁾ Lucru neverosimil. Vezi respectul ce-l arată Iulian zeilor în vorbirea sa din ceasul morții.

mediu, răpi pe Iulian a treia zi¹⁾). Filostorg spune, că el aruncă sângele său asupra soarelui..... însă cea mai mare parte din istorici asigură că ele au fost zise contra lui Iisus Christos...».

Socrate povestește așa: «Impăratul și-a dat viața din cauza acestei răni, al cărui făptuitor nu se cunoaște. Unii susțin că a fost rănit de vre-un oarecare dezertor din oastea Persanilor; alții, că de vre-un ostaș Roman, iar acesta este svonul cel mai constant. De altfel Callist, care se luptă între servitorii favorizați ai împăratului și care povestind acest războiu, a cântat într'o poemă eroică faptele lui Iulian, spune că împăratul ar fi perit străpuns de un demon. Dar ceea ce el poate a inventat ca poet, probabil că a fost tocmai adevărul» (I, 3, c. 21).

M. P.

¹⁾ Nu a treia zi, ci în aceeași zi pe la miezul nopții. Aceasta o spune clar Ammian, și aici n'avem nici un motiv să ne îndoim de spusele lui ca martor ocular.

O FAPTA FRUMOASA.

P. S. Calist, Locotenent de Episcop al Eparhiei Romanului a dispus anul trecut să se facă subscripții în întreaga Eparhie pentru nenorociții, cari suferiseră de grozăvia inundațiilor din acea parte a țării. P. S. Sa publică acum o dare de seamă sub titlul de: *Un dar Eparhial* oferit inundaților din județele: Roman, Bacău, Tecuciu și Putna. În prefață P. S. Sa ne spune că, apa a luat drumul pe câmpiile întinse, târând în mersul ei: porumbul, grâul, orzul, fasolea, așa că a distrus aproape toate sămănăturile, a dărâmat case din temelii, a înecat oameni și în fine a luat tot ce a găsit în calea ei. Din această cauză locuitorii de prin orașe și sate au rămas și fără locuință și fără hrană.

P. S. Calist sub impresia unui asemenea nenorociri a trimis preoților din Eparhie următoarea pastorală:

«Noi Calist Botoșeneanu, Cu mila lui Dumnezeu, Locotenent de Episcop al sfintei Eparhii de Roman, văzând nenorocirea de care sunt izbiți unii dintre creștini din cauza inundațiilor din acest an, ordonăm a se face de toți preoții din întreaga Eparhie dela orașe și dela sate, subscripții, umblând din casă în casă spre a se adună fondul trebuitor pentru ajutorarea celor inundați.

Ajutoarele se vor da celor în drept în fața Noastră și în numele Clerului și creștinilor Eparhiei Noastre.

Subscripția se va face în termen de zece zile dela primirea aceștia, iar banii se vor înainta de urgență Protoiereului respectiv».

Odată cu aceasta s'au trimis și 484 liste de subscripție și după două luni s'au înapoiat cu suma de lei 14.728 bani 50.

Banii au fost distribuiți în cele 4 județe personal de P. S. Callist fiind asistat de PP. CC. Protoierei respectivi și de alți clerici.

S'au împărțit bani acelora, cari suferiau mai mult și erau în completă sărăcie.

Am luat notă de această frumoasă faptă, căci operele de asemenea natură ar trebui în toate împrejurările patronate de sf. Biserică, căci religiunea creștină e religiunea prin excelență a carității!

G...

BUCHILE CIRILICE.

Acest articol este scris de Naum Râmniceanul asupra buchilor cirilice pe care le sprijinea Naum, susținând ca scrierea cu litere nu poate produce toate sunetele vocale exact din scrierea cu buchi; și de aici polemică între literații de atunci.

D-sale Marelui Dvornic Gheorghe Golescu, și către D-lor Domnii profesori ai școalelor naționale din București. 1835 κατά Σεπτεμ.

Domnilor, această gramatică dela început am avut cinste să o închin cinstitei societăți-iproci. (ce frumusețe literale).

s'a început	}	— sau început	}	dreapta scriere a typrului așa cere.
adunarea		— adunare (Ѣ)		
gramatica		— gramatică		
cele alese		— cele alese (Ѣ)		
s'a cercetat		— sau cercetat		

Au lepădat și oxiiile. Ia și cucoșului sémnele lui dé bărbat și rățoiului asemenea și voinicului mustățile, care sînt podoabele fyrei, dela înțelepciunea făcătorului firei, și așa vei arătă pe cucoș găină, pe rățoi rață și pe voinic babă. Iaste și pildă: Orb pe orb, povățuind amândoi în groapă cad=Орбѣ пре Орбѣ повѣщивша амандої ꙗн фрѡднѣ кадѣ. *Scoate-i fulgii, lasă-i în piele.* Inșă ca să se adevereze șchiopi Români.

Γεωγραφία =	geografie în loc de	Gheografie Γεωγραφία.
Μαθηματικά		Matemathică (ϑ).
Διξιονερ		Dicționar.
Φάκετι-ο		Faceți-o.
εα		ia

Carte e asta—carte este aceasta. Aștea—aceștia, Mai vârtos dupre tipariu aceștea. (Dar baba Rada din Broșteni și Vladu țiganu din cuhnie nu știe așâ, ci știe aștea.

Cele ce lipsesc (adică literile).

Meșteru strică	Ortografie	Orthografie ϑ.
	Mărețul	oy.
Meșteru	Bogatul	oy.
	In loc de Ѣ ea.	
	In loc de ю iu.	
	Plinul de dulceață θ.	
	In loc de x cs.	
	In loc de ψ ps.	

Insuși zice pentru sine lucruri copilărești, vrednice de răs, eresuri iproci. Apoi ia chipul și numele schimbat, aflători de slove, ce luminați! și aceasta ne adevărată mai vârtos la cuvintele streine Γεωγραφία, Προσώδιε, iproci.

Apoi iarăș singur statornicîndu-și ceale nestatornice și întărind ceale neîntărite zice: *Ait s'a stricat! s'au duuus și limba.* (Dece treabă și vrahia la orbi ca acestea. Ei au lepădat și oxiiile-ocsiile! și psili. (O ticăloșie pururea cel mai puternic ajută pe cel mai slab; iar împotrivă nici odată. Așâ dar și cel mai înțelept dă sfat și schimbă cele mai proaste, iar împotrivă niciodată). Tunde-ți părul capului până în piele împotriva firei și împotriva înțelepciunii făcătorului firei, rade și sprincenile, rade și mustețele și vei vedeà grozăvia frumuseței, iubitorilor de nebunie.

Prefață. Păcat de Dumnezeu (Dumnezeu în loc de Dmnezeu atâtea slove (și oxiiile și prosodiile), ci în satul fără câini, umblă cinevâ și fără băț, în țara orbilor cel cu un ochiu este împărat, dupre cea de obște pildă. Dar încă n'ați pus atâta silință, nici v'ați luptat cu Dumnezeu atâta, cât au stătut împotriva adevărului fi minciunii pentru ido-

lii lor, ereticii pentru eresul lor, și iubitorii de nebunie pentru nebunia lor. O! ce minunați filosofi, de toată lauda vrednici, iată Luțifer s'au dăruit, cu însuș al său dar, prin care s'au făcut întocmai cu Dumnezeu! Ați întrecut dar pe toți filosofi și pre toți sfinții mai vârtos cari până acum s'au întrebuițat și cu slovele cele lepădate de aceștia și cu oxiiile ceale netrebnice lor, și cu prosodiile ceale înzădarnice lor! Iată filosofi cu ipolipsis, de unde se vor fi ivit? din ce parte au venit? Cum se vede tot despre Franța, că acolo au răsărit mai înainte de 70 de ani în luceafăr mai luminat decât funinginea, în tocmai ca lumina lui Luțifer. Acel luceafăr au și înmulțit talantul Domnului său Satana, dându-l la multe stele tocmai cu dânsul, ca lumina cărbunilor celor stinși; încât dacă nu s'ar fi găsit doi Climenți din neamul și limba sa să-i ane-risească învățăturile Tartarului și propoveduirile întunerecului, trebuieă toți franțezii pentru dânsul, adecă din pricina dăscăliei lui să se întâmpine în tot locul cu cinste de bălegi proaspete, în loc de plăcinte, și să se primească cu scoaterea din hotarele fiește căruia patriot.

Așà dar și această soțietate prea cinstită, care au hotărît odată lepădare și ceau făcut nu se desface, căci au zis și s'au făcut, s'au dus și slovele, sau dus și netrebni-ciile oxii, s'au dus și prosodiile, că ei au zis: nu se mai întorc de unde s'au dus. O! minune. Aceștia nici din academie ișiți, nici dela altcinevâ stătuire priimind, nici cele din început date primind, nouă toate la dânsii s'au făcut, ca la nimeni alții. In cât și Solomon în zadar au scris: că nimic nu este nou sub soare, ei au zis și s'au făcut și cine va întoarce? Nu se poate. Că soțietatea iubitorilor de nebunie au zis și s'au făcut; și nebunul au zis: nu este D-zeu. Măcar că cu nebunul nu se cade să avem nici o vorbă. Bucuri-se de darul lor cel nebunesc. Iată până la ceriu s'au înălțat de mâna lui Luțiper s'au legat și goli pre pământ s'au aflat.

List. 5. Aşa Domnule (şi atâtea slove şi oxiiile şi prosodiile) s'au dus şi acum D-ta să fii sănătos, ele s'au dus şi nu se vor mai întoarce. Căci le-a gonit o societate întreagă, le-a gonit dreptul cuvânt. (Bine am zis că despre luminata Franţa se iviră acest fel de luminaţi filozofi, în ce chip până acum n'au arătat lumea. Că ceeace lumea cu multă osteneală au aflat şi până acum s'au întrebuinţat, de aceştia fără multă osteneală s'au lepădat. Şi pre această a lor hotărîre o numesc şi cu drept cuvânt, orbirea vedere socotind, nebunia înţelepciune şi necunoştinţa cunoştinţă. De vreme ce nici neştiinţa lor o cunosc, de sineşi fiind învăţaţi, şi întru aceasta încredinţaţi, nici dreapta socoteală prin eusforiceasca mândria lor, pre toţi cei mai dinainte înţelepţi defaimând, cari acest fel de înoiri, nici prin minte le-au trecut). *Notă pe-margine.*

La cartea lor, dar sărăcia limbei noastre pierzând şi cele ce s'au împrumutat, în urmare, rămâne *uros* despre prietenia ei. Eu mă osârduesc să scriu cu ortografia tiparului, care încă tânăr fiind o am învăţat dela Rafail ce au fost diorthositor 50 de ani la tipografia Râmnicului, şi pe urmă au fost egumen la Monastirea Horezul.

Ci Domnule, mai stâmpărăţi furia şi gândeşte mai bine ce va să zică societate, (o adunare de nebuni şi pălăvatici, căci din cuvânt şi faptă se cunoaşte omul). Şi ce au fost societăţile în lume? (Au supus Egiptul, au biruit Europa, au moştenit cât cioara'n par. Apoi ca să se piardă de tot s'au dus în ţinutul Crivăţului şi cei mulţi nu s'au mai întors dela coastele Crivăţului. Μοραίνει γὰρ ὁ Θεός, ὃν θέλει ἀπολέσῃ. Pe cel ce va să bată Dumnezeu, îi ia minţele).

Nevoia a făcut pe oameni să-şi afle ceale ce li eră de trebuinţă; când au aflat slovele, au băgat de samă, câte sunete şi câte glasuri sunt în limba lor. Şi aşa au hotărît pentru fiecare sunet (slovă neglasnică) şi pentru fieşcare

glas câte un semn. Așă au făcut toate neamurile, când au vrut să capete Ieroglifie. Au văzut iar pe la mijlocul zicerilor vocale, uneori mai ascuțite, altele mai apăstate și pe la sfârșit de multe ori mai grele, și spre deosebire a aflat preste alte lalte trei semne: Oxie (ὀξεία ascuțită) varia (βαρεῖα—grea) și perispomene (περισπομένη—apasată), numai că să se păstreze prosodia, adică cântarea zicerilor, pe care cu toate aste ostenele a lor, cea vrednică de cinste, vremea tot o a pierdut, și semnele aceste anume rămasă numai de un obicei la Greci și câte odată, ca să ne arate deosebirea înțelesului zicerilor, ce acum să citesc tot într'un fel, pierzindu-se pronunția, și atunci fi-eștecare își aveà pronunția sa.

Astfel au fost cu aflarea slovelor la Greci. Astfel au făcut Latinii, primind numai cele ce au trebuit. (Dacă au luat numai ceale ce au trebuit, ce au lepădat vre-o dată? Nimic. Cum dar voi ceale ce ați primit le lepădați? Ori slove, ori oxii, ori prosodii. ori ortografii? Care lucru n'au făcut nici o nație, nici un neam de oameni. Așă dar voi vă socotiți, și de cât aflătorii slovelor și a celorlalte semne mai înțelepți! Au doară nu aveți eosforicească mândrie, și mândria aude: «Și tu Capernaum, ce până la cer te-ai înălțat, până la Iad te vei pogori. Cari nu sunteți vrednici nici cureua încălțămintelor a o legà».) Astfel a trebuit să facem și noi. (Ci pricina a fost nestatornicia vremilor, neodihnele, fugile, războaiele cu vrăjmașii noștri). Nici un loc nu primesc aceste socoteli la dreapta socoteală. Că unele ca aceastea au fost la toate limbele, ci nici o limbă nu s'au lepădat de cele ce au primit dela cei mai înțelepți. Al căroră lucru, și ispravă a fost dobânda rugăciunii, și a cereștii înțelepciuni, că tot darul desăvârșit de sus este iproce. Și Solomon zice: Că de va fi cinevâ desăvârșit între fiii oamenilor, și va lipsi înțelepciunea dela tine, întru nimic se va socoti. Dacă nu ești vrednic să găsești, cum îndrăznești să lepezi. Pentru aceea și Solomon la Eclisiast, cu mâhnire zice: «Las omului ce va fi după mine cele ce am vestit, și cine știe de va fi înțelept sau nebun?

C. E.

Va urmà).

Mișcarea în personalul clerical din țară.

NUMIRI.

Nou hirotonitul în preot Copăceanu Gh. se numește paroh al parohiei Copăceni din jud. Vlașca, pe ziua de 15 Octombrie 1911.

Preotul Ioan Tănăsescu fost paroh al parohiei Laloșiu din jud. Vâlcea se numește paroh al parohiei Turcești același județ pe ziua de 15 Octombrie 1911.

Nou hirotonit în preot Mazere Grigore se numește paroh al parohiei Breaza din jud. Buzeu pe ziua de 15 Oct. 1911.

Preotul Petre Popescu ajutor în parohia Olari din Capitală se numește paroh la acea parohie pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Ionescu Hristea paroh al parohiei Olari din Capitală se numește ajutor la acea parohie pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul C. Lepădatu fost paroh al parohiei Ghermănești din județul Tutova se numește paroh al parohiei Ghermănești din județul Tecuciu pe ziua de 1 Octombrie 1911.

Nou hirotonit în preot Dimitrie C. Tibeica se numește paroh al parohiei Surdila Găisenca din jud. Brăila pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Nou hirotonit în preot Constantin Andrei se numește paroh al parohiei Serdaru din jud. Covurlui pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Popescu Lazăr ajutor în parohia Sf. Ilie din urbea Găești se numește paroh al acelei parohii în locul Preotului Florea Dinu care trece ca ajutor în locul său pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Nou hirotonie în preot Vasilu Ermil se numește paroh al parohiei Davideni din jud. Neamț pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Nou hirotonit în preot Nicolae Stoica se numește paroh al parohiei Rădeni din jud. Iași pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Vasile supr. în parohia a I Gănești din jud. Covurlui se numește paroh al parohiei a II Cavadinești acel județ pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

TRANSFERĂRI.

Preotul Ionescu S. Ioan parohul parohiei Căcueti Sudiți din jud. Ilfov se transferă la parohia Sf. Nicolae din Oltenița pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Andreescu Dumitru parohul parohiei Pueni din județul Dorohoi se transferă în aceeași calitate la parohia Petricani din același județ pe ziua de 15 Octombrie 1911.

Preotul Ioan Onufrie Zugravu parohul parohiei I. C. Brătianu din județul Tulcea se transferă în aceeași calitate la parohia Oancea din jud. Covurlui pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Ioan Petrescu parohul parohiei Holda din jud. Suceava se transferă în aceeași calitate la parohia Coroi Călugăreni din județul Neamț pe ziua de 1 Octombrie 1911.

Preotul Ionescu Mihail parohul parohiei Cucuteni din jud. Iași se transferă în aceeași calitate la parohia Galata din acelaș județ pe ziua de 15 Octombrie 1911.

Preotul Izvoranu Constantin parohul parohiei Darvari din jud. Mehedinți se transferă în aceeași calitate la parohia Dobridor (Dolj) pe ziua de 1 Octombrie 1911.

Preotul Anton Popescu parohul parohiei Adamești din județul Teleorman se transferă în aceeași calitate la parohia Gureni din județul Vlașca pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Bumbescu Vasile parohul parohiei Popești din județul Gorj se transferă în aceeași calitate la parohia Bumbestii de Jiu din același județ pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Radu Mihăilescu supranumerar în parohia Sf. Impărați din urbea Brăila se transferă în aceeași calitate la parohia Sf. Ilie din aceeași urbe în locul Pr. Enăceanu Gh. care trece în locul său pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Munteanu Grigore parohul parohiei Goești din județul Iași se transferă în aceeași calitate la parohia Ceplenița același județ pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Preotul Filip Cebucescu parohul parohiei Drăgăneștii de Sus din județul Olt se transferă în aceeași calitate la parohia Comani din același județ pe ziua de 1 Noembrie 1911.

D E C E S E.

Preotul Catană Vasile supranumerar în parohia Leontinești din județul Bacău a încetat din viață în ziua de 12 Octombrie 1911.

Preotul Drăgan Gheorghe parohul parohiei Gârlița din județul Constanța, a încetat din viață în ziua de 8 Octombrie 1911.

Preotul Grosu parohul parohiei Căciulești II din jud. Neamț, a încetat din viață în ziua de 17 Octombrie 1911.

Preotul Constantin Sfat supranumerar în parohia Sf. Spiridon din urbea Galați, a încetat din viață în ziua de 18 Octombrie 1911.

Preotul Nicolae Giuculescu parohul parohiei Comani din jud. Olt, a încetat din viață în ziua de 24 Octombrie 1911.

DONAȚIUNI.

Se exprimă mulțămiri d-lor Ioan Tomescu proprietar, Nicolae Tomescu, Dumitru Popescu și Preotului N. Nicolaescu din comuna Dobreni (Vâlcea) pentrucă au binevoit să daruiască 80 care cu piatră de var epitropiei bisericii Sf. Nicolae, parohia și comuna Govora (Vâlcea) necesară nouăi clădiri de biserică.

Se exprimă mulțămiri Pr. G. Durak din T.-Severin și Pr. Ioan Popescu din comuna Balta, jud. Mehedinți, cari au binevoit a dărui fiecare câte 200 lei pentru „Căminul Preoțesc“ ce este a se înființa pe lângă Sf. Episcopie a Râmnicului Nou-Severin.

Se exprimă mulțămiri d-lui I. C. Crassan și soției sale Sevastia, cari au dăruit bisericii din comuna Bârzești județul Muscel o Evanghelie îmbrăcată în argint în valoare de 300 lei.

Se exprimă mulțămiri D-lui Al. Cantacuzino, proprietar din București, strada Manea-Brutaru No. 26 care a dăruit bisericii din parohia Cornurile jud. Prahova, un Iconostas de stejar sculptată cu un capac de sticlă ce se încuie ermetic cu două rânduri de chei precum și o Evanghelie veche bine păstrată din timpul lui Șerban Vodă Cantacuzino scrisă cu litere vechi și tipărită în anul 1682 cu cheltuiala acestui Domnitor.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Constantin I. Constantinescu, judecător de pace al ocolului rural Burila Mare (Mehedinți: pentru donațiunea ce a făcut bisericii din Burila și anume: una Evanghelie legată în pluș și argint peste tot în valoare de 130 lei.

Se aduc mulțămiri publice d lui Petre M. Vasilescu din București, care a dăruit bisrricii din parohia Tășcăi comuna Bălănești jud. Gorj, o cazanie cu litere străbune din edițiunea Sf. Sinod, legată cu piele și pânză.

• Se exprimă mulțumiri D-lui N. N. Butculescu proprietar din comuna Policiori (Buzău) cu domiciliul în Capitală, care a binevoit a dărui bisericii din acea comună mai multe obiecte de valoare necesare bisericii.

Se aduc mulțumiri D-lor Nicu Stănescu, cari a dăruit bisericii din

comna Comana jud. Vlașca una candelă în valoare de 30 lei. Gh. Vasiliu o îmbrăcămintă de iconostas în valoare de 5 lei, și V. Georgescu un epitrahil în valoare de 10 lei.

Se aduc mulțămiri publice d. Emanoil R. Barbu din comuna Cloșani jud. Mehedinți, care a dăruit bisericii din acea parohie un policandru în valoare de 300 lei și a acoperit acea biserică cu șită.

Se aduc mulțămiri persoanelor cari au dăruit bisericii din satul Margheru parohia Bresnița de Ocol jud. Mehedinți diferite obiecte necesare bisericii.

D-nul Arhitect constructor Andrei Stanisici. din urbea Slatina, cu prilejul diferitelor sale clădiri și reparații de biserici în țară, constatând că în județul Dolj, locuitorii comunelor mai jos notate din lipsa de mijloace nu-i puteau face plățile ce-i datorau pentru clădirea bisericilor, D-sa, condus de sentimente de pietate și generositate, a binevoit a donă acelor locuitori sumele datorite, în folosul bisericilor lor, pentru care faptă pioasă și demnă de toată lauda, Administrația Casei Bisericii exprimă acestui domn, viile sale mulțămiri. Comunele în chestie sunt: Constantinești, suma de lei 1400, pentru lucrările făcute la biserică „Adormirea“ din care sumă s'au cumpărat lucruri, pentru podoaba bisericii; Albești, suma de 6100, pentru mobilierul și podoaba bisericii „Sf. Nicolae“, pe care a construit-o; Mogoșești. 9557 lei 94 b. din lucrările suplimentare făcute la biserică „Nașterea Maicei Domnului“ din satul Jitaru, donată acelei biserici, și Oporelu, 1800 lei din lucrările suplimentare făcute la biserică „Sf. Nicolae“ din satul Rădești, donați acelei biserici,

Se aduc mulțămiri publice D-nei și D-lui Gh. Dimitrescu comerciant din T.-Jiu cari au donat bisericii Catedrale Sf. Voevozi din acea urbă un steag în valoare de lei 200.

Se exprimă mulțumiri persoanelor cari au binevoit să dăruiască bisericii parohiale Sf. Apostoli Petru și Pavel din parohia și comuna Odaia jud. Teleorman, mai multe obiecte de ritual necesare acelei bis.

Se exprimă mulțumiri persoanelor pioase cari au binevoit să înzestreze bis. parohială din com. Andreiașu (R. Sărat) cu diferite obiecte de valoare și necesare bis.

Se exprimă mulțumiri d-nei Zoe cu domiciliul în București, proprietara moșii Bălești, Râmnicu-Sărat care a dăruit bisericii din acea comună un rând de odăjdii, ștofă mătase și brodate cu fir în val. de 400 l.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Gheorghe Boțoi, episcopul bisericii din com. Bojiștea jud. Dolj, pentru facerea ușilor împărătești, dela acea biserică în val. de 100 lei.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Ioan I. Ghiciulescu din com. Gogoșiu, jud. R.-Vâlcea care a dăruit bisericii din acea parohie un rând de vestminte în valoare de 400 lei, 2 candelă pentru icoanle împărătești în val de 60 lei, o copie în val. de 8 lei și a făcut și mici reparații în tinda acelei biserici.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor cari au binevoit e donă diferite obiecte bisericii din com. Vădăstrița jud. Romanați.

Se aduc mulțumiri d lui Grigore Dan, comersant în com. Strehaia jud. Mehedinți care a cumpărat pentru biserica filială din parohia Bistrița, un chivot de argint în val. de 460 lei, afară de lumânările pe care în fiecare an le dăruiește cu prilejul Invierii Domnului.

Se aduc mulțumiri d-lui Nicolae Popescu din comuna Batoșii județul Mehedinți, care a donat bisericii filiale din acea comună mai multe obiecte.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Constantin Nedeff care a dăruit bisericii filiale din parohia Foișoru, jud. R.-Vâlcea, mai multa obiecte în val. de 70 lei și 50 bani.

Se aduc mulțumiri publice d-lui Dimitrie Delescu, proprietar, din orașul Turnu-Severin, care a donat suma de lei două mii, pentru biserica în reconstruire.

Se aduc mulțumiri publice preotului I. Constantineanu parohul parohiei Ghercești din jud. Dolj, care a dăruit bibliotecii numitei parohii 30 volume cărți și diferite reviste.

Se exprimă mulțămiri publice persoanelor în număr de 271 cari au binevoit a contribui cu diferite sume de bani în sumă de 20.000 lei pentru reparația din nou și pictura bisericii Sf. Impărați din urbea Alexandria, jud. Teleorman dintre care Primăria locală a contribuit cu 1000 l.

Se aduc mulțămiri publice D-lui D. P. Arsenie, din comuna Calopăr jud. Doljiu, care a dăruit pentru reconstruirea bisericii locale suma de 5000 lei și un policandru în valeare de 1000 lei.

Se aduc mulțămiri D-lui Gh. Rioșeanu, care a dăruit bisericeii din Isbiceni jud. Romanați diferite obiecte.

Se aduc mulțămiri D lui Alecu Ion Coteș cu soția sa Paraschiva, cari au dăruit un chivot de argint de china în valoare de 155 de lei bisericeii din comuna Ianca jud. Romanați, în amintirea filor lor Iorgu și Maria decedați.

De

No. curent

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43

pe
cu
fo

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 60. București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie. Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

No. curent	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport		
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L	B.	
		L.	B.	L.	B.	L.	B.			
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80	
2	Aghiazmatar	3	—	8	—	5	50	—	80	
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80	
4	A! doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu.	—	50	—	—	—	—	—	50	
5	Apostol.	6	—	11	—	8	50	—	80	
6	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	50	
7	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	1	30	
8	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50	
9	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50	
10	Catavasierul ed. III	2	50	5	50	4	50	—	80	
11	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50	
12	Didahii (Invătățuri) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	80	
13	EVANGHELIA ed. IV.	12	—	19	—	17	—	1	30	
14	<i>Evhologiu.</i>	8	—	13	—	10	50	—	80	
15	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere).	1	—	—	—	2	—	—	50	
16	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50	
17	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	60	
18	Invățătura creștinească (partea I și II)	2	—	—	—	—	—	—	80	
19	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50	
20	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50	
21	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	60	
22	Mineele (un corp).	100	—	160	—	130	—	6	—	
23	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80	
24	Monastirile și Bisericile din România.	2	—	—	—	—	—	—	60	
25	Noul Testament	1	25	—	—	—	—	—	80	
26	Octoihul cel mare	18	—	25	—	21	—	—	30	
27	Orologiul cel mare	20	—	27	—	24	50	1	30	
28	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50	
29	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	—	—	—	25	
30	> Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir	1	—	—	—	—	—	—	50	
31	> Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50	
32	> Sf. Mină.	—	50	—	—	—	—	—	25	
33	> Sf. Paraschiva	—	80	—	—	—	—	—	50	
34	Predicator fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50	
35	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50	
36	Psaltirea mare ed. IV	3	—	—	—	5	50	—	80	
37	Pâinea spre ființă (fără rabat).	—	10	—	—	—	—	—	—	
38	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30	
39	Slujba Invierei	2	—	5	—	3	80	—	60	
40	Slujba Sfințirii Bisericii.	2	—	5	—	3	80	—	60	
41	Slujba Sfințirii Steagului unei Corporațiuni	—	50	—	—	—	—	—	35	
42	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50	
43	<i>A eșit dela tipar Calendarul pe anul 1912, de perete. Se vinde cu 10 bani foaia. La o sută de foi se dă rabat 30%.</i>									

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA						Cheltuieli de Transport	
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânză		L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.		
44	Șasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
45	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
46	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
47	Triod	18	—	25	—	21	—	1	30
48	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
49	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	1	30
50	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
51	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
52	Evangeliiști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Registrele pentru contabilitatea epitropiilor bisericești se pot procura NUMAI DELA ACEASTĂ TIPOGRAFIE. Costul unei serii mici este de 1.60; iar al unei serii duble 2.50, și se trimit franco. O coală buget sau cont, cerute în plus, costă 10 bani.

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei sutu.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrare artistică. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți, ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport*.

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din străinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța ie primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatei legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhiercu Meletie Constantinianul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

De luat în seamă.

443 P. I-4

ANUL XXXV

No. 11.

FEVRUARIE 1912.

INV. 209
MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
BIBLIOTECA "DIMITRU STĂNILOAE"
Secția Teologie
COTEA PT-4

BISERICA

ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

- G... Alegerea, întărirea și Investirea noilor PP. SS. Episcopi de Argeș și Roman.
- C. Mahometismul, sporul și efectele produse.
- M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea.
- G... Unirea Principatelor.
- C. Erbioeanu. Judecata în Biserica Ortodoxă.
- Iuliu Valaori. Pilde frumoase de caracter.
- C. E. Buchile cirilice.
- B. Mangăru. Diferite teorii asupra sufletului.
- Icon. Ilie Teodorescu. Credința Preotului.
- Pr. Grigore Popescu-Breasta. Un raport interesant.
- Iecon. Const. Nazarie. Aghiazma.
- Oficiale. Mișcarea în personalul clerical din țară — Donațiuni. — Supliment:
Lista provizoriu a preoților și diaconilor din țară pentru alegerea membrilor Consistoriului Superior Bisericesc.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele-Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărilor Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrate, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safrinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De acelaș: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «Culegere de cântări bisericești». Prețul 1 leu.

Evangelia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De acelaș: *Cinstirea sfintelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De acelaș: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangeliiile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Compendiu de teologia simbolică de Dr. I. Mihălcescu. Prețul 2 lei 50 l.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De acelaș: «Din corenspondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Cântări religioase de Ieromonahul Dometie Ionescu Prețul 1.50.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei

Incercări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu Prețul 7 lei.

ela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

PREA SFINȚITUL EPISCOPI AL ARGEȘULUI

D. D. CALLIST

**Alegerea, întărirea și investirea noilor PP. SS. Episcopi
de Argeș și de Roman.**

Marele colegiu, compus din PP. SS. membri ai Sf. Sinod, de PP. CC membri ai Consistoriului Superior Bisericesc, din D-nii deputați și senatori s'a întrunit în ziua de 4 Fevruarie c. ora 2 p. m. în localul Adunării Depu-

taților. La ora 1 s'a oficiat mai întâiu un Te-Deum în Catedrala Sf. Mitropolii de către P. S. Teodosie, Vicarul Sf. Mitropolii.

La acest Te-Deum au asistat pe lângă membrii Sf. Sinod și ai Consistoriului Superior Bisericesc, D-nii miniștri și mai mulți deputați și senatori.

La ora 2 s'a deschis ședința marelui colegiu, de către I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

După citirea articolului din Constituție privitor la alegerea Mitropoliților și a Episcopilor, cum și a articolelor din legea Sinodală relative la această chestiune, s'a procedat la votare prin scrutin secret și cu apel nominal.

Au întrunit pentru *Episcopia Argeșului*:

P. S. Calist Botoșeneanu 203 voturi.

Pentru *Episcopia Romanului*:

P. S. Teodosie Ploșteanu 162 voturi.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, președintele biuroului marelui Colegiu proclamă ales ca Episcop de Argeș pe P. S. Calist Botoșeneanu, iar ca Episcop al Romanului pe P. S. Teodosie Ploșteanul.

*

După proclamarea rezultatului, P. S. Calist s'a urcat la tribună, și a rostit următoarele:

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiți Părinți,
Onorat Colegiu.*

Din vremuri depărtate, de când Biserica creștină a început a ființa ca instituțiune duhovnicească în mijlocul popoarelor, de atunci totalitatea membrilor ei, au căutat ași alege la timp conducătorii săi: sufletești.

Potrivit acestui sfânt și vechiu obicei în Biserica noastră românească, păstorii ei duhovnicești totdeauna au fost aleși: în parohie de parohieni, iar pentru Episcopie și Mitropolie, de obșteasca adunare, de divanuri de pe lângă Domnie și în timpul de față de marele Colegiu electoral,

care ființează din PP. SS. Mitropoliți, din PP. SS. Episcopi și Arhieriei, din membrii ortodoxi ai Senatului și ai Camerei și pentru prima oară și din Prea cucernicii preoți ai Consistoriului Superior Bisericesc.

Astfel fiind momentul alegerii unui cleric la demnitatea de Episcop ori de Mitropolit, este cel mai solemn și cel mai însemnat act din viața păstorilor de suflete.

Dar pentru ca un cleric, să poată ajunge înaintea acestui On. Colegiu, trebuie să aibă mai înainte de toate, chemare sfântă dela Dumnezeu, despre care Apostolul neamurilor așa grăește:

Și ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa mai înainte hotărîre și darul care s'a dat nouă întru Iisus Hristos mai înainte de anii vecilor (II Tim. 1. 9).

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Onorat Colegiu.*

Voința lui Dumnezeu așa a fost ca smerenia mea să fiu ridicat la demnitatea de Episcop prin glasul unanim al acestui mărit Colegiu. Față de această spontaneitate mă simt prea umilit întru cât activitatea mea de până aci, nu s'a mărginit decât în biserici la poporul de rând și în școală.

În Biserică pururea predicând cuvântul Domnului și împodobindu-l prin fapte spre a avea răsunetul desăvârșit în inima și sufletul creștinilor.

În școli ca smerit profesor, m'am mărginit nu numai la luminarea minților elevilor, în sensul desvoltării simțului religios, ci și în acela al dorului de patrie și de neam.

În Societatea Preoțească, din mijlocul căria am eșit, am lucrat nu numai în scopul de a veni în ajutorul celor nenorociți și obijduiți de soartă, ci în acela de a ridica prestigiul clerului acolo unde se cade să fie, în mijlocul creștinilor de astăzi.

Iar toate acestea le-am făcut ca să pot ajunge măcar în parte la realizarea cuvintelor Domnului Iisus, care a zis: Că acela ce va face și va învăța, mai mare se va chema întru împărăția cerului (Mat. V. 19).

Mai departe, lucrul acesta l'am săvârșit încă, și din do-

rul de a'mi îndeplini sarcina de păstor și învățător, la care am fost chemat de mai bine de 30 de ani, fără de a mă gândi la sarcina pe care mi-ați încredințat-o astăzi, mai grea și mai anevoioasă ca cea de până aci.

Nădăduesc însă că cu ajutorul lui Dumnezeu și cu sprijinul D-voastră voi îndeplini și această sarcină, spre a corespunde sfatului Domnului care zice: *Voi sunteți lămina lumii, voi sunteți sarea pământului.*

Mulțumesc I. P. S. Voastre, prea Venerate și al nostru stăpân și Mitropolit D. D. Pimen.

Mulțumesc P. S. Episcopi și Arhieriei, cari cu toții ați contribuit întru a mă recomanda, acestui mărit Colegiu, pentru a fi ridicat pe scaunul Sf. Episcopii de Argeș, unde s'au distins în păstorie vredniciei de amintire: Iosif I și al II lea, Ilarion, Ghenadie, Gherasim și alții.

Mulțumesc membrilor acestui On. Colegiu cari cu toții ați bine-voit de a îndeplini dorința Sf. Sinod, ca să fie ridicat la marea demnitate de Episcop al de Dumnezeu păzitei Eparhii a Argeșului.

Făgăduesc tuturoră, că cu ajutorul lui Dumnezeu și cu sprijinul oamenilor de bine, voi pune ființa mea la dispozițiunea sf. noastre Biserici, a neamului și a scumpăi noastre Patrii.

Trăiască M. S. Regele și M. S. Regina cu întreaga Dinastie mulți și fericiți ani.

Trăiască Sf. Sinod al Sfintei noastre Biserici autocefale Ortodoxe mulți ani.

Trăiască membrii acestui mărit Colegiu ani mulți și fericiți.

Trăiască Biserica și scumpa noastră patrie întru mulți și nesfârșiți ani. Amin.

*

S'a urcat apoi la tribună P. S. Teodosie și a rostit și P. S. Sa următoarele:

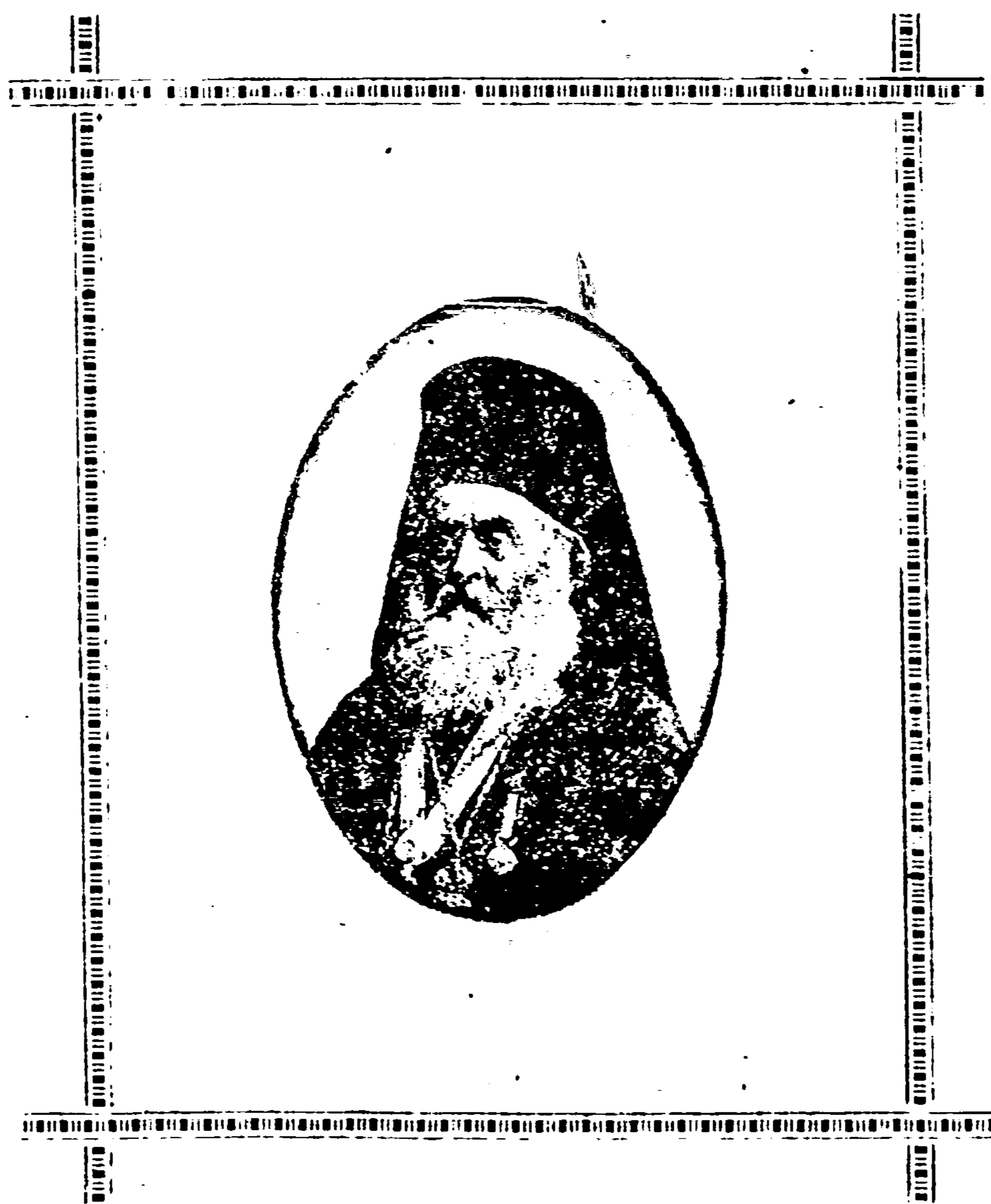
*Înalt Prea Sfîntite Stăpâne,
Prea Sfîntiți Părinți,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.*

Acum, când Marele Colegiu electoral, compus din P. S. Ierarhi membri ai Sf. Sinod, din membrii Consistoriului Superior Bisericesc, din Domnii Senatori și Domnii Depu-

tați, m'a ales pre mine smeritul sêrvitor al Bisericii ca Episcop al Eparhiei Romanului, o sfântă datorie îmi impune de a vă mulțami cu cel mai profund respect, pentru alegerea săvârșită în persoana mea.

Știu foarte bine, Inalt Prea Sfințite Stăpâne și Prea venerați membri ai Marelui Colegiu electoral, că tronul Episcopal nu în totdeauna este moale și catifelat așa zicând, pentru chiriarhul ce șade pe dânsul.

Cunosc îndeajuns datoriile ce sunt legate de această înaltă demnitate, pentruca să-mi fac iluziuni, și să nu-mi

PREA SFINȚITUL EPISCOPI AL ROMANULUI

D. D. TEODOSIE

dau samă precum se cuvine de marea și greaua sarcină ce ați pus asupra-mi prin această alegere.

Însă Inalt Prea Sfințite Stăpâne și Prea venerați membri ai Marelui Colegiu electoral, cu credința nestrămutată în Dumnezeu, eu nădăjduiesc că Harul lui Dumnezeu, carele totdeauna vindecă pre cele neputincioase și îndeplinește pre cele defectoase mă va povățui și ajută în îndeplinirea datoriilor mele față de Biserică și față de turma încredințată mie spre păstorie.

Nădăduiesc apoi și în concursul ce-mi va da Clerul și credincioșii acelei de Dumnezeu păzite Eparhii, pentruca astfel cu toții împreună să ne luptăm pentru înălțarea și întărirea Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

Cât mă privește pe mine, declar solemn înaintea lui Dumnezeu și a țării mele reprezentate în aceste momente mărețe, prin Marele Colegiu electoral, că nu voi uita pregetă cătuși de puțin de a-mi face datoriile de păstor sufletesc pe tot timpul pe cât Bunul Dumnezeu îmi va dărui sănătate și viață.

Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până 'n veac!—căci mari și necuprinse de mintea noastră sunt tainele lui, în mijlocul cărora ne perindăm în această lume!

În Eparhia Romanului am văzut razele soarelui pentru prima oară; în Eparhia Romanului am copilărit; în Eparhia Romanului am adus serviciile Bisericii timp de aproape 40 de ani în diferite grade ierarhice; în Eparhia Romanului sunt trimis de astădată de Marele Colegiu electoral ca Episcop, în locul vacant, căci se vede că așa a fost planul Providenței Divine, ca acolo unde am văzut răsăritul soarelui pentru prima dată, acolo poate mi s'a rezervat de a vedea și apusul pentru cea de pe urmă dată!

Mulțămindu-vă deci cu profundă recunoștință pentru încrederea pusă în mine, Vă rog a-mi permite ca să strig din adâncul inimei mele:

Trăiască Majestatele Lor Regele și Regina, cu toată slăvita Lor familie!

Trăiască Marele Colegiu electoral!

Trăiască România!

II.

În Monitorul oficial No. 242 din 5 Februarie 1912 a apărut următorul decret regal.

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiuni publice No. 2.810,

Văzând că Colegiul electoral prevăzut la art. 1 din legea sinodală și a Consistoriului Superior Bisericesc întrunindu-se în ziua de 4 Februarie 1912, a ales pentru scaunele vacante de episcop al Eparhiei Argeșului cu majoritate de 203 voturi din 217 votanți, pe Preasfinția Sa Arhiepiscopul Callist Botoșeneanu, și pentru scaunul vacant de episcop al Eparhiei Romanului cu majoritate de 162 voturi din 196 votanți Pe Prea Sfinția sa Arhiepiscopul Teodosie Ploeșteanu, în puterea art. 4 din lege.

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Preasfinția Sa, Părintele Arhiepiscop Callist Botoșeneanu, este întărit în scaunul de episcop al Eparhiei Argeșului pentru care a fost ales.

Art. 2. Preasfinția Sa Părintele Arhiepiscop Teodosie Ploeșteanu este întărit în scaunul de Episcop al Eparhiei Romanului pentru care a fost ales.

Art. 3. Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiuni este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului decret.

Dat în București, la 4 Februarie 1912.

CAROL.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii
C. C. ARION

No. 504.

III.

Duminică, 12 Fevruarie, a avut loc ceremonia Investiturii Prea Sfințitului Arhiepiscop Teodosie Ploeșteanu, ales Episcop al Eparhiei Romanului, precum și a Prea Sfințitului Arhiepiscop Callist Botoșeneanu, ales Episcop al Eparhiei Argeșului.

La ora 11¹/₂ a pornit un cortegiu din curtea Sfintei Mitropolii, într'o trăsură de gală a Curții, I. P. S. S. Mitro-

politul Moldovei și Sucevei și într'alta Prea Sfințitii Arhierei, noui aleși Episcopi, pentru a merge la Palatul Regal.

Cortegiul erà format astfel:

Prefectul poliției Capitalei;

Protoiereii Capitalei;

Un ploton de cavalerie;

Trăsura regală cu I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei;

Trăsura regală cu PP. SS. LL. noui Episcopi;

Un ploton de cavalerie.

La dreapta și la stânga trásurilor regale cu I. P. S. S. Mitropolitul și Prea Sfințitii Episcopi se țineà câte un major.

La intrarea cortegiului în curtea Palatului regal, garda dă onorul și muzica intonează «spre rugăciune».

Pe peron, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit și PP. SS. LL. Episcopii noi aleși, fură întâmpinați de d. Adjutant de serviciu și în capul scării de onoare de către d-nii adjutanți regali.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit fu condus în sala de ceremonii și Prea Sfințitii Episcopi noui aleși într'un salon mai dinainte hotărît.

În sala cea mare erau adunați în dreapta Tronului:

Inaltul cler și membrii aleși ai Consistoriului Superior;

D. președinte al consiliului și d-nii miniștri;

D-nii președinți și vice-președinți ai Corpurilor legiuitoare precum și mulți senatori și deputați

Membrii Inaltei Curți de Casație și Justiție;

Membrii Inaltei Curți de Conturi;

D. Primar al Capitalei și ajutoarele sale;

Membrii consiliului superior agricol;

Membrii consiliului administrativ permanent;

Rectorii și decanii Universității;

Reprezentanții Academiei Române;

D-nii prim-președinte, președinți și procuror-general ai Curții de apel;

D-nii prim-președinte și prim-procuror ai tribunalului Ilfov;

D. administrator al Cassei Bisericii.

Iar la stânga tronului:

D-nii generali și coloneli, șefii de corpuri și serviciuri, din Capitală;

F
S
R
u
a

P
c
j
n
ie
e
A
I.
di
m

S

«

vi

E
St
ca
ci
ve
gu

jes
sp
m
le

La ora 12, anunțându-se sosirea I. P. S. Mitropolit și PP. SS. Episcopi noi aleși, M. S. Regele însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand, Mostenitorul Tronului și A. S. R. Principele Carol, precedat de D-nii adjutanți-regali și urmat de Dl. Mareșal al Curții Regale și de Dl. maestru al Curții Princiare, intră în sala Tronului

După ce M. S. Regele se sui pe Tron, având în stânga pe Alteța Sa Regală Principele Ferdinand și A. S. R. Principele Carol, Dl. general-adjutant Mavrocordat și doi Adjutanți regali au condus pe P. S. S. Episcop al Romanului, îmbrăcat în mantia episcopală, precedat de protoiereii Capitalei și urmat de Arhidiaconii Mitropoliei, cu cârja episcopală în sala Tronului, până în fața M. S. Regelui. Acolo, după ce d. Generalul-adjutant anunță pe noul ales, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, luând cârja episcopală din mâna Arhidiaconului, a remis-o M. S. Regelui, iar Dl. ministru al cultelor citi diploma, recomandând pe noul ales.

Majestatea Sa Regele încredințează cârja episcopală P. S. S. Episcop al Romanului, și îi zice:

«Îți încredințez cârja Episcopală pentru a păstori turma «Eparhiei Romanului».

Prea Sfințitul Episcop al Romanului mulțumii prin cuvintele următoare:

Sire,

Marele Colegiu electoral alegându-mă în demnitatea de Episcop al Eparhiei Romanului, în locul vacant, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Moldovei și Sucevei, al meu stăpân canonic, și Președintele Marelui Colegiu, m'a adus la picioarele tronului Majestății Voastre, spre a'mi primi investitura prevăzută de legea organică a Sf. Sinod, de regulile bisericești și de datinile țării.

Apropiindu-mă acum cu sfială, primii din mânele Majestății Voastre toiagul pastoral, care simbolisează puterea spirituală asupra acelei de Dumnezeu păzite Eparhii a Romanului, unde a strălucit în cursul timpurilor atâția mari Ierarhi ai Bisericii noastre ortodoxe Române!

Și aici tocmai stă sfiala și frica ce o simt acum, când

Majestatea Voastră ați încredințat slabelor mele mâni acest toiag pastoral, ce a fost ținut cu vrednicie în timpurile vechi de Dositheiu, Theodosie, Ioaniche, Leon, Veniamin Costache, iar acum în urmă de nemuritorul Melchisedec, cari cu toții au strălucit și vor străluci ca niște luminatori mari pe orizontul intelectual al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe.

Mă tem, zic, Sire, ca nu cumva mâinele mele să fie slabe și neputincioase, și să mă arăt nevrednic de încrederea ce Majestatea Voastră ați pus-o în mine, încredințându-mi acest toiag.

Însă, Sire, cu deplină încredere în Atot-Puternicul Dumnezeu, căruia i-am afierosit întreaga mea ființă și viață, cu înțelepturile sfaturi ce Majestatea Voastră îmi veți da, după cum dați tuturor celor ce se apropie de gloriosul Vostru tron, cum și cu solirile și rugăciunile ce vor pune către Dumnezeu acele fericite umbre, eu voiu pași cu drag și încredere la Eparhia Romanului, unde Marele Colegiu și Majestatea Voastră mă trimete-ți.

Mă voiu sili, Sire, ca turma încredințată mie spre păstorie, să fie condusă cu blândeță și dreptate, pe calea mântuirii!

Voiu inspira pururea în inimile filor mei duhovnicești: frica de Dumnezeu, iubirea de patrie și neam, dragoste și devotament nețărmurit către Tronul prea slăvit al Majestății Voastri!

Să trăiți, Sire!

Să trăiască Majestatea Sa Regina,

Să trăiască Augusta familie a Majestății Voastre!

Să trăiască România!

După aceea Prea Sfințitul Episcop al Argeșului, îmbrăcat în mantia Episcopală, fu condus cu aceeași solemnitate în fața M. S. Regelui.

I, P. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei luă cârja din mâna Arhidiaconului și o remise M. S. Regelui, iar d. ministru al Cultelor citi diploma de investire.

M. S. Regele dete cârja Prea Sfințitului Episcop al Argeșului și-i zise:

«*Îți încredințez cărja Episcopală pentru a păstori turma «Eparhiei Argeșului».*

Prea Sfințitul Episcop al Argeșului mulțumî prin următoarele cuvinte:

Sire,

În luna Decembrie trecut, Dumnezeu chemând la sine pe fericitul nostru părinte Gherasim Timuș, fost episcop de Argeș, scaunul acelei Sfinte Episcopii, a rămas vacant, iar în ziua de 4 Februarie a. c. marele Colegiu electoral fiind convocat prin decretul Majestății Voastre spre a alege un titular în Eparhia Argeșului, această măreață adunare a ales la numitul scaun pe smerenia mea.

Sire,

Smerenia mea până în prezent n'a lucrat decât în școală ca smerit profesor, pentru înobilarea minților copiilor poporului român și pentru moralizarea și întărirea lor în credința în Dumnezeu, părintele dragostei și al luminei.

În Sfânta Biserică, n'am avut alt rol decât de a conduce o mână de popor dela marginea Capitalei țării, mai bine de 30 de ani.

De astăzi înainte însă, activitatea smereniei mele va fi mai grea și mai anevoioasă, întru cât câmpul de activitate ce-mi stă deschis înainte este mai vast, iar numărul credincioșilor înmiit față de aceia pe care i-am condus până aci.

Am însă credință nestrămutată în Dumnezeu că mă va întări și mă va ajuta pentruca să-mi îndeplinesc și misiunea arhierescă și sarcina de păstor și învățător al turmei celei cuvântătoare de Dumnezeu păzită Eparhie a Argeșului: unde tot cu ajutorul lui Dumnezeu și în timpi mai grei pentru țara noastră s'au ilustrat bărbați bisericesti ca marii episcopi: Iosif I și al II, Ilarion, Climent și în timpul Măriei Voastre, Ghenadie și Gherasim.

Pe lângă aceasta în timpul în care trăim, Majestatea Voastră, ajutat de Dumnezeu a-ți putut redă dela războiu încoace liniștea și pacea dorită acestei scumpe țări, așa

că toate ramurile de activitate românească s'au întărit, în cât cei trecuți către Domnul de acum 30 de ani, de ar mai veni în lume, n'ar mai cunoaște cetățile și orașele noastre, căci toate s'au schimbat și s'au transformat.

Sire,

În trecutul nostru național, vlădicii țării și ai bisericii cu toate furtunile ce au venit asupra acestei țări, au găsit putința de a se ilustra în păstoria lor, iar azi căpitanii bisericii vor avea sarcina mai ușoară ajutați de preoții luminați eșiți din școale superioare bisericesti ce s'au înființat sub imboldul și părintescul Vostru scut, a căruia dorință nu este alta, decât de a vedea totul în această țară crescând și înaintând spre progres.

Și eu, următorul sfaturilor Sf. Apostol care a zis: «*Fă-te pildă credincioșilor, cu cuvântul, cu petrecerea, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curățenia* (I. Tim. IV. 13), și iarăși *Nevoește-te să te arăți pe tine însu-ți lămurit înaintea lui Dumnezeu, lucrător nerușinat, drept îndreptând cuvântul adevărului* (II Tim. II 15).

Cu aceste asigurări și învățături vrednice de urmat, smerenia mea cu cel mai profund respect vine astăzi să primească din mâinele Majestății Voastre, cărja pastorală pe care sprijinindu-mă să pot duce pe cei încredințați păstoriei mele la limanul mântuirii și al fericirii vieții vecinice.

Să trăească Majestatea Voastră cu scumpa noastră regină Elisabeta Doamna și cu întreaga Voastră dinastie mulți și fericiți ani pe tronul scumpei noastre Românie.

M. S. Regele adresându-Se pe rând Prea Sfinților Episcopi al Romanului și al Argeșului, rosti cuvântarea următoare:

P. S. Episcop al Romanului,

Ales de Sf. Sinod și de reprezentanții națiunii Episcop al Eparhiei de Roman, cu încredere Ți-am înmănat cărja pastorală.

După o bogată activitate literară pe tărâmul scrierilor bisericesti, P. S. Ta ești chemat a cârmui această veche

și renumită Eparhie a Moldovei, înscrisă cu pagini frumoase în istoria Țării, unde încă din tinerețe și în mai multe rânduri Ți-ai desfășurat munca pentru binele Bisericii.

Numele cuvioșilor Domni și a învățaților Arhipăstori ai Moldovei sunt strâns legate de această Episcopie, de unde au isvorit numeroase documente de valoare istorică precum și cărți bisericești de o deosebită însemnătate. Nu se poate uita activitatea lui Dosofteiu și Melchisedec, cari au închinat neobosita lor muncă Bisericii, îmbogățind literatura sa.—Episcopul Macarie cunoscut sub numele de «dascălul Moldovei», a împrăștiat dela Roman luminele pe vremea lui Petru Rareș Voievod, și tot acolo s'a scos la iveală interesante hrisoave domnești și catastiful breaslelor de meseriași, cel mai vechi în privința breslelor din Țară, întocmit prin îngrijirea Episcopilor, care ne arată viața economică de atunci desfășurându-se sub aripa ocrotitoare a Bisericii.

P. S. Ta ai dat pilde frumoase de muncă folositoare și de înălțătoare fapte creștinești. Silește-Te a pași pe aceste căi bine-cuvântate și fii mereu însuflețit de duhul blândeței și al toleranței, spre a împlini astfel însemnata P. S. Tale chemare.

P. S. Episcop al Argeșului,

În urma trecerei la o viață mai fericită a P. S. Gherasim Timuș a cărui memorie va rămâne neștearsă pe frumoasele maluri ale Argeșului, și marea cinste de a fi urmașul său.

Cu o vie mulțumire am întărit alegerea P. S. Tale la scaunul Eparhiei de Argeș, încredințându-Ți, după vechile datine, cârja Episcopală ca semn al puterii duhovnicești.

Cunosc înaltele Tale însușiri și râvna ce ai închinat în folosul Sf. Biserici; sunt dar sigur că P. S. Ta vei fi de-

ăpururea condus de simțimântul de dreptate și de blândete. Nu poți avea o satisfacție mai mare decât aceea de a cârmui tocmai o Eparhie unde, de veacuri este o monastire al cărei renume a trecut departe peste hotarele noastre.—Sunt mândru că acest Sf. locaș, în parte dărâmat de foc și de cutremure, s'a putut reînălța sub domnia Mea în vechea sa strălucire, ca un falnic odor strămoșesc, vrednic de a fi păstrat și cinstit din generație în generație, drept semn neperitor al evlaviei blândului Neagoe Basarab și ca o amintire vădită a întemeierii Regatului.

Regina și Eu înconjurăm cu o nemărginită dragoste și nădăjduim că atunci când Noi nu vom mai fi în mijlocul vostru, urmașii Noștri se vor îndreptă cu drag către acest Sf. locaș Basarabesc, ca spre simbolul de unire între slava străbunilor și renașterea națională, amintindu-și de Cei ce au iubit România din adâncul inimei Lor.

PP. SS. Părinți,

Mulțumesc călduros pentru sentimentele de credință și bunele urări ce Mi le-ați arătat cu atâta duiosie în cuvântările voastre; ele găsesc un răsunset recunoscător în inima Mea.

Cu deplină încredere vă privesc plecând în Eparhiile Voastre, unde veți duce asigurarea viului Meu interes și a dragostei mele pentru preoții și poporenii Voștri, fiind bine încredințat că veți închină toată râvna numai în folosul măririi Bisericii și fericirea Țării, povățuind neîncetat pe fiii voștrii sufletești să viețuiască într'o unire și dragoste unul cu altul și în înălțarea inimilor spre jertfe cât mai mari, spre binele obștesc.

Din tot sufletul vă urez ani mulți și fericiți pe scaunele Voastre Episcopale.

După aceea Suveranul, scoborându-Se după Tron, felicită călduros pe Prea Sfințiile Lor, apoi convorbì binevoi-

tor cu persoanele din sală și la orele 12³/₄ S'a retras în apartamentele Sale.

După retragerea M. S. Regelui, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit și Episcopii noi investiți, au fost reconduși la Mitropolie, cu acelaș ceremonial.

Cortegiul erà format astfel:

Prefectul poliției Capitalei;

Protoiereii Capitalei;

Un ploton de cavalerie;

Arhidiaconii cari purtau cârjele Episcopale ale PP. S.S. Episcopi noi investiți;

Prea Sfințiii Episcopi Eparhioți de Buzău, Huși, Râmnicul-Noul Severin și al Dunării-de-Jos, în trăsurì regale;

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei și Dl. ministru al cultelor în trăsură regală;

PP. SS. Episcopi de Roman și Argeș, noi aleși în trăsură regulă;

Un ploton de cavalerie.

Atât la venire, cât și la întoarcere, toate clopotele bisericilor din Capitală, au sunat.

La ușa bisericii Sf. Mitropolii, PP. SS. Episcopi noi investiți au fost primiți de către Prea Sfințiii Episcopi și Arhieriei, după care s'a făcut obișnuita rugăciune.

IV.

Iată acum și câteva date din viața PP. SS. Episcopi.

P. S. Teodosie s'a născut în 1851 în Sascut, jud. Putna. După terminarea cursului primar a urmat cursurile seminarului din Roman și dela Socola. După terminarea lor a fost hirotonisit diacon în 1871 pe seama catedralei episcopiei de Ròman. În 1880 a fost hirotonisit preot și numit membru și președinte al Consistoriului eparhial de către răposatul episcop Melchisedek. În 1881 a fost numit protoiereu al județului Bacău, stând în această calitate până în 1892, data morții episcopului Melchisedek.

În 1893 își cere concediu și se duce la Atena spre a urmà cursurile facultăței de Teologie. Stă aci până în a-

nul 1897, când dobândește titlul de licențiat în teologie. Reîntorcându-se în țară, în 1898, e numit arhimandrit de scaun al Eparhiei Romanului, girând chiar afacerile episcopiei pe timpul boalei episcopului Ioanichie Floru. În 1899 a fost numit egumen al bis. Sf. Spiridon din Iași, iar în 1902 a fost mutat ca egumen al bisericii Precista Mare din Roman. La 21 Maiu 1909 a fost hirotonit arhiereu cu titlul de Ploeșteanul și Numit Vicar al Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

P. S. Teodosie a lucrat și pe terenul literar bisericesc. A tradus până acum Comentarile Sf. Ioan Gură de Aur asupra epistolelor apostolului Paul. Au apărut 8 volume și în curând va apărea și al IX-lea, care e ultimul. Desigur că P. S. Sa, va traduce și va tipări și altele, îmbogățind astfel literatura noastră bisericească. P. S. Sa a girat în ultimul timp mai mult de 7 luni și afacerile Eparhiei Mitropoliei Ungro-Vlahiei. În acest timp a dat un minunat sprijin și societății ortodoxe a femeilor române. A contribuit la întărirea societății cu cuvântul și cu fapta, așa că societatea aceasta, secția centrală, îi va păstra cea mai mare recunoștință.

*

P. S. Calist s'a născut în 1860 luna Octomvrie în București. Școala primară a terminat-o în București, cum și cursul inferior al seminarului Central. În urma concursului depus e numit în 1874 învățător în comuna Obilești Vechi din județul Ilfov. În 1882 se retrage din învățământ, se căsătorește și e hirotonit diacon pe seama Bisericii cu Sfinți din București. Urmează în acelaș timp și cursul superior al seminarului «Nifon Mitropolitul». Aci a fost și secretar al cancelariei timp de 5 ani. După terminarea seminarului s'a înscris la facultatea de Teologie pe care a terminat-o în 1890. Intre 1887—1889 a ocupat și funcția de director al cancelariei Episcopiei de Huși

pe vremea episcopului Silvestru. În 1889, în urma concursului depus, e numit profesor de religie la gimnaziul din Călărași, permutat apoi la Giurgiu și în sfârșit în 1896 e permutat cu titlul definitiv la liceele sf. Sava și Matei Basarab din București. În 1891 a fost hirotonit preot pe seama Catedralei Sf. Mitropolii. În 1899 Maiu 24 a fost ales de sf. Sinod arhieru cu titlul de Botoșeneanu, iar la 4 Iulie acelaș an a fost hirotonisit în catedrala sf. Mitropolii a Moldovei. P. S. Sa a fost multă vreme președintele și sufletul societății Clerului Român «Ajutorul».

P. S. Sa. a lucrat și pe terenul literar bisericesc. Așa a publicat, *Vieața și activitatea Mitropolitului Nifon*, monografia bisericii Delea-Nouă-Călist, istoricul societății Clerului român Ajutorul, flori culese din grădina unui păstor sufletesc, un dar eparhial. A întocmit și manuale didactice de învățământ religios în colaborare cu păr. S. Popescu.

*

Amândoi P. P. S. S. Episcopi sunt bărbați cu cultură și cu mult suflet pentru interesele superioare ale Bisericii și ale Țării.

Le urăm mulți ani cu deplină sănătate pentru ca să poată lucra și de acum înainte cu aceeași pricepere și zel în serviciul Bisericii.

G...

MAHOMETISMUL, SPORUL ȘI EFECTELE PRODUSE.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 10).

Noi însărcinări.

Mai multe pricini au contribuit ca lucrările misionarilor să devie nefolositoare. În măsură ce ei adunau, sau civilizau câțiva Indieni, 'i ridicau, spre a-i înbrânci în mine. În deobște se crede, că cei dintâi stăpânitori 'și făceau un joc, de a măcelări pe Indieni, ba chiar și preoții 'i îndemneau la cruzimea lor. Dar adevărata pricină, izvorul de căpetenie al depopulării Mexicului, fu lucrul unei tiranii înăbușite și domoală a avariției, care cerea dela acești nenorociți locuitori mai mult lucru, o muncă mai grea, pe care temperamentul și clima lor nu le sufereau.

După ce a povestit silințele zelului lui Barthelemi, Las Casas zice: «Curtea din Madrid, deșteptată de strigările virtuosului Las Casas și prin mânia tuturilor popoarelor, simți în sfârșit că tirania, ce îngăduia este împotriva religiunii, omenirii și politicei.

Aceleași gândiri adânci asupra cuceririi Perului. Bogățiile din Peru fură împărțea la două sute Spanioli, cari, stăpâni pe comori întinse, căutau încă prin o urmare de această sete de aur, care se mărește chiar în beția sa. «Spaniolii se nimiceau unii pe alții». Las Casas propunea de a civiliza pe sălbatici prin blândețe și se îndatoră a'i întoarce la credință,—proiectul său însă nu a fost primit.

După aceste însemnări, cum acelaș autor a îndrăznit să zică, că Spaniolii, așezând religiunea lor prin fier și prin

foc, în țări ruinate și pustiite, au făcut'o nesuferită în Europa; că cruzimile lor au despărțit pre mulți catolici dela comunitatea romană, că ele n'au făcut creștini printre Indieni. Acesta nu este nici Creștinismul, nici catolicismul, care a dat Ispaniolilor lipsa de judecată, mândria națională, setea de aur, cruzimea ce'i stăpâneau; acesta nu mai este zelul religiunii, care'i duceà a încrucișà lucrările misionarilor și a respinge proiectul lui Las Casas. Niciodată fanatismul protestanților, nu a mers până a urî atât de mult religiunea romană prin acest motiv; el nu este produs în nici o scriere a pretinșilor reformatori; această lățime de spirit este păstrată filozofilor veacului nostru.

D-nul Robertson, în istoria sa despre America, a fost mai drept. Mărturia dată misionarilor catolici de un protestant, nu poate fi bănuită. «De vreme ce, zice el, s'a trimis însărcinați în America, spre a întoarce la credință pe Indieni, ei arată, că asprimea cu care a tratat pe acest popor, făceà însărcinarea lor aproape nefolositoare. În an. 1511, Montesina, unul din cei mai renumiți predicatori dominicani, a vorbit la Saint-Domingue împotriva modului, de a reduce pe Indieni în robie. Acești religioși nu primiră ertarea Ispaniolilor vinovați de această crimă. Las Casas, care propoveduiă această morală și o susțineà din toate puterile sale, fu adeseaori în primejdie, de a fi sfășiat în bucăți de Ispanioli. Toți laicii întereseți la robie și la asupra Indienilor pretinseră, că ei erau cu desăvârșire negliobi, nevrednici de învățatură și de civilizație. Toți clericii susțineau dimpotrivă. Ispaniolii priveau la început pe Indieni ca pe dobitoace, de o clasă mai de jos și putură să se încredințeze, că ei țin de speța omenească; a trebuit o bulă, spre a înlăturà această părere.

Și filozofii noștri îndrăznesc a scrie, că însărcinați, s'au făcut părtași ai cruzimei Ispaniolilor, că Americanii au fost măcelăriți cu cel răstignit în mână.

Unul dintre dânsii a împins mai departe încăpățănarea sa; el a făcut o carte înadins, spre a proba, că cruzimile Ispaniolilor în America le-a fost însuflăte de fanatism. Este adevărat, că el s'a doborât pe sine însuși, după metoda statornic al oracolilor noștri de astăzi, el a fost încă mai cu desăvârșire prin D-nul Robertson.

«Prin fanatism, zice el, înțeleg spiritul de neîngăduire și de prigonire. spirit de ură și de răzbunare, pentru pricina unui Dumnezeu, pe care cineva crede, că 'l a mâniat și prin care se face minștrii». Astfel, după dânsul, Ispaniolii au măcelărit pe Indieni, pentru că ei credeau pe Dumnezeu întăritat împotriva acestor popoare. Iși poate deja închipui cineva, de ce zel pentru pricina lui Dumnezeu, erau vrednici nelegiuiții, pe cari destrăbălarea și setea aurului 'i conducea în America.

Autorul bagă de seamă, că faptele lor cele rele nu erau, nici îngăduite, nici recunoscute, că voința Izabelei, a lui Ferdinand, a lui Xemenueu, a lui Carol al V lea a fost în chip statornic, de a cruța pe Indieni și a'i trată cu blândete.

El mărturisește, că Castilani, cari trecură în India cu Christofor Columb, erau gunoiul nașionei, lepădarea populației, cărora s'au alăturat făcătorii de rele. Sărăcia, zice el, lăcomia, imprăștierea, orgia, un curaj hotărât, dar neînfrănat, ca și fără rușine, amestecat cu mândrie și înjosire, formau caracterul acestei soldățimi. Fiecare, ajungând în Indii, se grăbi a se îmbogăți. Leneși și sgârșiți, ei voia să aibă în trândăvia lor trufașă robi și comori. Indienii fugind, a trebuit a-i stăpăni. Iată cei dintăiu pași ai tiraniei

In lipsa lui Columb, cu puterea crimelor și neorânduelilor, ei îndemnară resimșirea locuitorilor St.-Domingue, cari măcelăriră un mare număr. Columb întorcându-se voi a se răsbună. El împinse cruzimile fără margini; astfel începu măcelul.

In acelaș chip și prin aceleași pricini el urmă. Autorul

zice unui ispaniol, vorbind despre Indieni: Ei au ucis pe fiul meu, singura mea nădejde; va putea oare tot sângele lor să sature furia mea? Chiar dacă va scăpa unul singur, nu mă voi crede răzbunat îndestul.

Așa dar, este învederat, că lăcomia de a adună, mândria, care voește a dobândi totul prin putere, resimțirea împotriva Indienilor, prin care a întărâtat cruzimea, obiceiul a răspândi sângele, fură singurele pricini, cari îndemnară pe Ispanioli a se da la abuzuri. Și aceasta este atât de adevărat, că acești tigri, după ce s'au adăpat cu sângele Indienilor, sfârșiră prin a'și face războiu și aproape a se sugrumă; ei se purtară unii cu alții, cu aceeași barbarie, ce a fost întrebuințată în privința Americanilor. D. Robertson a însemnat aceasta.

Pe ce temei, autorul poate să susțină, că fanatismul sau un zel furios, pentru pricina de Dumnezeu, născu crimile grozave ale acestei stăpâniri? Iată probele lor.

Cea dintâi probă este, că Alexandru VI-lea, încuviință prin o bulă pre regii Spaniei și Portugaliei, să ducă credința creștină la locuitorii din America.

Dar a'i subjuga și a'i aduce la credința creștină, aceasta nu se înțelegea, nici a'i reduce în robie, nici a'i măcelări. Se află în bulă vre-o parte, care încuviință cruzimea Ispaniolilor? Insuși autorul zice lui Las Casas, că îngăduința papei este făcută, pentru un popor de apostoli, iar nu pentru o trupă de tâlhari. Regii Spaniei și Portugaliei pregătiți a se arde în subiectul marginilor stăpânirii lor respective, se îndreptară la judecata cu arbitri a papei. Ei 'l rugară a trage o linie hotarnică, spre a despărți stăpânirile lor. Așa dar, bula nu avea alt obiect, decât a preveni neînțelegerea și războiul între aceste două puteri. De unde se închee, că papa dedea ceea ce nu era al său, că bula fu pricina sau pretextul măcelului, ce se făcu acolo cel mai mare din crimele lui Borgia, aceasta este a vorbi

fără judecată. Când Alexandru al VI-lea nu ar fi fost întrebat, stăpânitorii nu ar fi răspândit o picătură de sânge mai puțin și războiul între cei doi regi, ar fi fost o nenorocire mai mult. Bula nu era încă dată, pe când Columb se purtă cu cea mai mare asprime, împotriva locuitorilor lui St.-Domingue, dându-i mâncare câinilor. Se află în istorie o singură probă, că Ispaniolii au dovedit prin această bulă, a se îndreptăți de a măcelări pe Indieni?

A doua probă este, că fanatismul era în acel timp patima națională a Ispaniolilor, martori sunt decretul regale împotriva Iudeilor și a Maurilor; în patru ani inchiziția făcù proces la o sută de mii persoane, din cari șase mii fură arși prin foc.

Fără a cercetă, dacă aceste socoteli sunt adevărate sau greșite, ținem mărturia făcută de autor. Chiar acest guvern Ispaniol, care se purtă cu asprime împotriva Iudeilor și a Maurilor, voiă cu toate acestea, ca Americanii să fie tratați cu blândețe și să nu făptuiască cinevă vre-o neleguire împotriva libertății lor. Nu se poate arătă vre-un ordin din partea sa, care să fi putut încuviința cruzimile omorâtorilor; ele fură așa dar sfârșitul caracterului lor deosebit, astfel precum 'l arată autorul, iar nu efectul spiritului general al poporului. Inchiziția nu fu întrebată asupra chipului, cum trebuiă să lucreze față de Indieni.

A treiă probă. Pe când episcopul de Chiappa apăra pricina Indienilor la consiliul Spaniei, s'au găsit teologi, cari susțineau, că era îngăduit a-i reduce în robie, făcând reă întrebuințare de exemplul Ebreilor, Grecilor, Romanilor și de autoritatea lui Aristotel, spre a sprijini această urăcioasă pretențiune.

Cel puțin, nici un teolog nu încuviința cu sânge rece măcelurile săvârșite. Autorul observă, că acești teologi au fost câștigați, prin cei mari ai curței, cari aveau posesiuni în India. Era, așa dar zgârcenia, iar nu fanatismul, care

apără pricina cruzimei. Dar, într'adevăr, acești teologi se reduc la unul singur, la învățatul Sepulveda, care susține, că eră îngăduit a face războiu Indienilor și a-i reduce în robie, însă nu a fost destul de nesimțitor, spre a susține, că eră asemenea îngăduit a-i omori, în loc de a-i întoarce la credință. Sfatul Indiilor se împotrivi la impresiunea cărții sale; ea fu criticată de universitățile din Salamanca și Alcalá; regele Spaniei, făcu să se pună mâna cu putere pe toate exemplarele. Așa dar, unde este fanatismul curții, al teologilor națiunii ispaniole? Nu mai este fanatismul, care a împins pe Aristotel să hotărască, că popoarele barbare sunt născute, spre a fi robite de popoarele civilizate, aceasta este mândria națională.

Când acest fanatism va fi dovedit, aceasta ar fi încă o nechibzuință, de a pune în capul unei trupe de tâlhari, scăpați din închisori, sofismele învățaților din Salamanca. Răul este făcut, pre când sofistii căutară a-l desvinovăți. Toți laicii interesați la robie și la asupra Indienilor pretinseră, că ei erau cu totul neghiobi, nevrednici de învățatură și civilizație, pre când clericii susțineau dimpotrivă.

A patra probă. Autorul zice: Las lăcomiei, destrăbălării, orgiei, toată partea ce au avut crimelor acestei stăpâniri. Dar tâlhăria, fără amestec de superstițiune, poate merge până întru a sfâșiă pântecile femeilor însărcinate, a sugrumă pe bătrâni și copii. Furioșii, sugrumând, făcând să arză un popor întreg, chemau pe Dumnezeu și pe sfinți. Aceasta eră nelegiuire sau fanatism? Nu se află aci ceva mijlociu; și se știe bine, că ispaniolii nu erau nelegiuți. În războiu cu catolicii, ar fi dat ei carnea, spre a fi sfâșiată de câinii lor? Ar fi ținut ei măcelărie a mădulărilor lui Iisus Hristos?

Ei au făcut aceasta și autorul se învoește. Când acești lupi sfâșietori, zice el, orbiți de măcelul Indienilor, turba-rea lor furioasă se întoarse împotriva lor însuși. El zise

către unul murind: Te cunosc, eu cunosc mândria și zgârcenia, aprinzând între voi focul de o ură diavolească, înarmați unul împotriva altuia, voi vă sfâșiati ca fiarele mănătoare de carne; voi vă zmulgeți aceste pânțe lacome și aceste inimi stricate de sânge, cari n'au putut niciodată a mișca, nici lacrimile nevinovatului, nici strigările omeniei.

Aceasta este ceea ce se va întâmpla.

Lăcomia, destrăbălarea, desfrânarea, mândria neghiobă, trândăvia, răzbunarea socotite împreună, nu sunt ele patimi îndestul de tari, spre a naște toate crimile? Pe când Carvajal, gata a fi sfâșiat în patru părți, se făleă, că a măcelărit cu mâna sa una mie patru sute de Ispanioli și douăzeci de mii Indieni, eră aceasta din fanatism sau din zel pentru pricina lui Dumnezeu?

După autor, Ispaniolii nu erau nelegiuiți. În sfârșit, să socotim, că ei nu aveau un sistem, de ateism raționat. Dar nelegiuiți, cari 'și împart o jertfă în trei părți, spre a pecetlui între ei o învoială de zgârcenie, mai sunt încă creștini? Când ar fi mărturisit în public ateismul, ei nu ar fi putut împinge mai departe profanarea. «Voi slujiți un Dumnezeu, le-a zis Las Casas, dar acest Dumnezeu este zgârcenia nemiloasă».

În sfârșit, acești furioși nu turburau pe Indieni, spre a-i sili de a se face creștini, dar spre a-i îndatora să descopere comorile lor și a lucra în mine. Ei puseră piedici planurilor misionarilor, se împotriviă proiectului lui Las Casas, care voia să întoarcă la credință pe Indieni prin blândețe și îndrăznește cineva să susțină, că aceasta nu erau nelegiuiți?

Mai mult. După un scriitor englez, compatrioții săi se îndeletniciră în Indiile Orientale, cu un despotism și o tiranie nesuferită: Indienii sunt reduși la robie, apăsați, prădați, reduși la desnădejde; nu se află jignire, monopol, hoții mari, de cari administratorii să nu fie vinovați. Is-

toria popoarelor nu arată cruzimi atât de strigătoare; mulți depanători de mătase brută 'și-au tăiat degetele, spre a nu mai fi siliți să lucreze pentru tiranii lor; despotismul sfatului din Calcuta este așa de aspru, că în Turcia și în Barbaria eră privit ca nesuferit. Este acesta încă fanatismul, care conducea pe Englezi?

Pricina, care a îndemnat pe autor a vorbi fără judecată, este însemnată. Că pentru a avea aur, zice el, s'a vărsat sânge, că lenevirea și lăcomia au făcut să reducă în robie popoare înclinate la odihnă, spre a le sili la lucrările cele mai grele, acestea sunt adevăruri sterpe.

După acest bun început, nu slujaște la nimic de a arăta oamenilor, la cari neregularități patimile zmintite sunt vrednice de a'i duce. Acest sfârșit, pe care 'l privesc mai de multe ori istoricii și moraliștii, nu este îndestul de filozofic. Este mult mai folositor a încredința pe toată lumea, că zelul fără margini pentru religiune este tatăl tuturilor crimelor, prin această șiretenie, cineva însuflă puțin, câte puțin nepăsarea de religiune și fac urâcioși pe toți aceia, cari păstrează cea mai mică înclinare la Creștinism.

La această meșteșugire se adăogă o defăimare, cineva 'i învinuște, că amestecă fanatismul cu religiunea. Dar nu este aci mai mult sofismul protivnicilor, decât al nostru? Ei privesc neîngăduința fanatică, ca o boală alăturată de căpetenie la Creștinism; ei îi impută, că a fost înșelat în toate timpurile; ei nu vorbesc cu pornire, decât împotriva lui; ei iau pe toate celelalte religiuni sub ocrotirea lor și ne zic, că scopul lor nu este a lovi adevărata religiune. Așa dar, unde este ea pe pământ?

C.

(Va urmă.)

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

I.

Intre apologeții veacului al doilea al creștinătății cinci sunt cei ce ne atrag mai ales luarea aminte. Doi dintre ei au scris în latinește: Tertulian și Minuciu Felix, iar trei în grecește: Iustin, Athenagoras și Theofil. Acești cinci se ridică mai ales, ca reprezentanți ai apologiei creștine, din mulțimea de scriitori mai mărunți ai acestui veac. Doi dintre ei, Tertulian și Iustin, au rămas neîntrecuți nu numai în veacul vieții lor, ci străbătând toate timpurile sunt și astăzi apologeții *per excellentiam* ai creștinătății, alături cu cei mai mari pe cari i-au produs timpurile de mai târziu, și mai ales Iustin, care pentru meritele sale, și pentru moartea-i de martir, biserica îl consideră ca sfânt.

Pentru înțelegerea vieții creștinilor din primele veacuri n'avem alte izvoare mai bune și mai autentice decât scrierile apologeților. Negreșit, astăzi multe din lucrurile discutate de ei ni se par de prisos, unele ne fac impresiunea unor polemici primitive de tot, iar altele chiar neînțelese. Explicarea trebuie căutată în felul de a fi și de a gândi a timpurilor de atunci, în motivul care le-a dat naștere și în scopul pentru care s'au scris: trei cauze cari astăzi lipsesc, întru

cât noi gândim cu totul altfel; și de altă parte lipsind astăzi motivele care ar necesita o apologie a creștinătății în felul celor de atunci, noi n'am putea înțelege scopul unor atari polemici. Apologiile primilor creștini sunt oglinda vieții de atunci și un product al vremii, specific al vremii, condiționate de relațiunile și raporturile actuale ale ei, de stările și împrejurările epocii.

Trebue să ne transpunem cu mintea în împrejurările de atunci ca să înțelegem și părțile cari azi ni se par neînțelese. Creștinismul era abia în naștere, cultul încă nu-i era bine stabilit, formele lui nu erau încă bine încheigate, din care cauză diversitatea de păreri asupra lucrurilor ce ar fi fost de primit sau nu, au dat naștere la mulțimea de curențe, pe care le numim secte atunci când părerea lor n'a fost biruitoare și, deci, asemeni unor revoluțiuni neisbutite, au fost sugrumate.

Creștinii aveau să poarte o luptă desperată: Iudeii îi persecutau ca pe schismatici ai religiei mozaice, păgânii îi prigoneau ca pe niște criminali ordinari, preoții cultului de stat îi învinuiau de ateism, statul îi învinuia de anarhism, cugetătorii și filozofii își băteau joc ca de niște ignoranți periculoși, societatea îi respingea ca pe niște nebuni și netrebniți, cari nu pot aduce nici un folos societății. De altă parte luptele între curențele creștine îngreună pacifică dezvoltare a creștinismului: hărțuiți dintr'atâtea părți, ca și un leu înconjurat de peste tot de câini, de arcași și lanțuri, creștinii trebueau să aibă o răbdare de fier, ca să-și mântue viața, și într'adevăr —dacă scoatem partea ajutorului divin—numai răbdarea a mântuit creștinismul.

Intr'aceste împrejurări triste și strâmtorate au scris apologeții. Se înțelege deci că ei au avut motive de

polemică diferite cu totul de acelea cari ar putea azi să motiveze o discuție cu detractorii creștinismului. Pe atunci era o stare de războiu generală, pretutindeni era zgomot de arme, pretutindeni spirite îndârjite și mânioase și de o parte și de alta, și lozincă generală era moartea creștinilor; iar lupta contra celor ce urmau celui spânzurat pe cruce, o duceau mai ales clasele conducătoare ale statului, aristocrația, care se spăimântă de urmările răsculării în masă a robilor și a celor necăjiți, pentru cari sunase acum evanghelia cea nouă.

Dintre acești cinci apologeți, pe cari i-am numit, fiecare se poate socoti ca un reprezentant al unei anumite direcțiuni în apologie. Dacă ni s'ar permite, i-am compară cu cinci comandanți ai aceleeași armate, care se luptă pe cinci fronturi cu un dușman comun, ale cărui cinci detașamente au armă felurită: pe un front, dușmanii sunt Iudeii, pe altul păgânii, pe altul filozofii păgânătății, pe al patrulea puterile statului, iar pe al cincilea însăși creștinii sectari.

Lupta cu filozofii păgâni a purtat-o în special *Minuciu Felix*, în apologetica sa și în dialogul său *Octavius*. Un om de un talent literar extra-ordinar, Minuciu a scris într'o limbă elegantă în felul lui Cicero, dar cu stitul strâns și aproape lapidar a lui Seneca. El e numai filozof, totdeauna senin și plin de idei și de aceea dintre toți apologeții primelor veacuri, mai mult chiar și decât fericitul Augustin, Minuciu Felix se poate ceti și astăzi cu plăcere și cu deplină înțelegere a celor expuse. El a încercat să prezinte creștinismul ca un sistem filozofic, nu ca adunătură de superstiții cum pretindeau filozofii păgâni, și fiindcă scria anume pentru aceștia, el luă argumentele anume numai din lumea filozofilor. Și astfel le dovedea acestora că creștinismul este, cum am spus, numai un

sistem filozofic, dar unul complect și sublim în concepțiunile sale, și mai ales un sistem mult mai rezonabil decât sistemele filozofice ce existau, și cari voeau să dea o aparență de rezonabilitatea religiunilor păgâne.

Tertullian apoi, unul dintre marii doctori ai creștinătății, a avut în vedere mai ales societatea păgână. Acest *Tertullian*, de o inteligență genială, e comparat cu *Origene*; ceea ce a făcut acesta pentru Greci, a făcut acela pentru Latini. Intr'adevăr, *Tertullian* umpluse lumea cu marele său nume, cu vastele lui cunoștințe, și cu marea putere de a purta polemici; el e și întemeietorul limbii latine creștine, căci el e acel care a stabilit expresiunile cultului, a inventat o mulțime nenumărată de cuvinte trebuincioase spre a exprima și sentimentele nouă ce le aducea creștinismul și lucrurile nouă ale religiei ce se întemeiă. Inșă stilul său greoiu, aspru, primitiv și adese ori foarte încurcat l-a făcut în multe privințe să nu poată lupta cu întreg succes cu filozofii veacului, cari îl desprețuiau pentru acest defect; dar de altfel, nici însuși el nu s'a lăsat cu ei în discuții asupra sistemelor filozofice. Biserica nu l-a trecut între sfinți, cu toate marile merite ale lui, din cauza știută a părerilor sale cari se apropiau de ale sectei montaniste, și cari l-au făcut întemeietor al curentului numit *tertullianist*, curent care s'a păstrat până prin veacul al cincilea.

Theofil, trecut între sfinți, episcop al Antiochiei, și unul dintre părinții bisericii grecești, s'a ocupat în special cu combaterea sectelor, mai ales cu ale Gnosticilor. Scrierile sale sunt privite ca unele dintre cele mai bune și mai cu sentiment scrise apologii ale creștinătății.

Atenagora din Atena, filozof platonician convertit la creștinism, un adânc cugetător a scris două cărți:

o Apologie a credinței creștine și un Tractat despre învierea morților, și a avut mai ales în vedere pe Iudei. Polemist foarte bun și minte luminată în căutarea și rânduirea argumentelor.

În urmă *sfântul Iustin*, în prima și a doua Apologie, a prezentat creștinismul ca o perfecționare a filozofiei profane și l-a apărat de învinuirea că ar fi anarhism și s'ar opune intereselor statului. Iar, în Dialogul său cu Iudeul Tryphon, a expus creștinismul ca un ideal al vieții pământești, și ca o curată și cea mai înaltă morală ce e cu putință.

În toate apologiile, și de atunci și de mai târziu, două erau scopurile scriitorului, din punct de vedere al formei: întâiu să respingă și să combată toate învinuirile și calomniile cu cari păgânii atăcau pe creștini—aceasta era partea negativă a operei lor—și apoi, ca parte pozitivă, să arate ce e creștinismul și să-i dovedească morala pe care o propoveduește în teorie și în practică, să-i pue în lumină învățăturile și, prin ele, superioritatea asupra celorlalte religii, și apoi, ca o supremă consecință, să-i argumenteze absolutul adevăr cuprins în ea, și divinitatea lui atât prin origine cât și prin doctrină.

Învinuirile și calomniile păgânismului ni le-a arătat mai limpede decât toți Minuciu Felix, care în cartea sa, «Octavius» lasă pe un filozof păgân Cecilius să spue tot ce are pe suflet și tot ce gândește el despre creștinism. Se înțelege că în vorbele lui Ceciliu, apologistul a adunat tot ce credea lumea păgână despre creștini, ne-a dat o oglindă a concepțiunii păgâne, a stării sufletești a celor mulți în fața luminii ce se ridică. De aceea, ca să înțelegem mai bine lucrurile ce le vom trata mai târziu, ni se pare de neapărată trebuință să arătăm aici, dela început, cari erau învinuirile împotriva creștinilor, și fiindcă

le avem expuse așa de intuitiv în plângerea lui Ceciliu, le vom reproduce din Minuciu Felix.

Apologistul Minuciu, cu doi prieteni ai săi, se plimbă pe malul mării, cu Octaviu și Ceciliu, și aici, pe când priveau la niște copii ce se jucau în nisip, Ceciliu are prilejul să înceapă filozofările sale și tânguiri împotriva creștinilor. Și zice: «E o nerușinare să vezi cum oamenii incuți îndrăsnesc să vorbească despre ființa supremă ca despre ceva sigur. Slăbiciunea omenească nu poate cunoaște nici măcar ce e sub cer, ce e pe pământ și sub el. Orice ființă, chiar și omul, nu e decât un amestec arbitrar de elemente ¹⁾ și se dizolvă iarăși în ele.

«Ce să zic despre furtuni, care distrug toate fără deosebire, și se amestecă în ursita celor buni și celor răi fără de alegere? Iar dacă o regiune e molipsită de ciumă, sau dacă flacăra războiului aprinde țările, nu pier cu mult mai des bunii decât răii? Dacă însă lumea ar fi guvernată de o Pronie dumnezeiască, de autoritatea unei ființe supreme, atunci niciodată n'ar fi ajuns rege un Phalaris ori un Dionisiu, nici odată Rutiliu n'ar fi suferit exilul, și nici Socrate n'ar fi băut otravă. Iată o grădină frumoasă încărcată de poame, un lan ondulator, o vie bogată e distrusă într'o clipă de o furtună ori de grindină. Așa dar ori adevărul vecinic ne este ascuns, ori—ceea ce este cu mult mai demn de crezut—toate sunt stăpânite, fără nici o ordine, de întâmplare».

Al doilea argument este că imperiul roman a biruit atâta lume printr'o putere divină; acea putere a fost a zeilor, și nu a *unui* Dumnezeu creștin.

«De aceea e mai bine să nu decidem nimic asupra unei divinități, ci să ne ținem și noi strâns, în

¹⁾ Cele patru: foc, apă, aer, pământ. Foc sufletul și mintea, apă sângele și umezelile corpului, aer răsuflarea și pământ carnea și oasele.

privința religioasă, de credința strămoșilor noștrii. Astfel, în imensul imperiu roman, fiecare provincie, fiecare cetate și comunitate își adoră zeii săi naționali, specifici ai săi, precum Eleusinii pe Ceres, Frigienii pe Cibele mama zeilor, Galii pe Mercuriu, iar Romanii pe toți de odată. Acestui fapt îi datorim că brațul Romanilor a biruit întreg pământul, și a dus strălucirea numelui roman până dincolo de cărarea soarelui, până la marginile Oceanului. Intr'o sfântă evlavie Romanii au venerat, și ca biruitori, virtutea și pe zeii, și au umplut cetatea cu religiunile streine, cu virgine vestale, cu preoți cucernici, și au ridicat altare și temple zeilor popoarelor biruite. Prin primirea tuturor zeităților au dobândit Romanii stăpânirea peste toate popoarele. Apoi, mai des decât ne-ar fi plăcut, nesocotirea religiunii ne-a adus aminte despre existența zeilor. Astfel Allia este un nume nefericit; iar dacă lacul Trasimene s'a înroșit de sânge roman, aceasta ne-a făcut-o Flaminii prin desprețuirea augurilor».

«Deci cum să nu suspinăm, când oamenii, cari alcătuiesc cea mai ticăloasă drojdie a poporului, și când femei lipsite de orice judecată formează un partid desperat și nebun, care spumegă împotriva acestor zei? Popor întunecat și fugind de lumină, mut în public, dar guraliv prin colțuri tănuite, desprețuesc templele, batjocoresc zeii, rid de cele sfinte, nesocotesc demnitățile în purpura preoților, ei cei desbrăcați pe jumătate. Desprețuesc chinurile prezente, în vreme ce se tem de cele viitoare și necunoscute; și în vreme ce se tem să nu moară după moarte, ei nu se tem să moară în viață».

M. P.

UNIREA PRINCIPATELOR.

Ziua de 24 Ianuarie e una din cele mai mărețe și strălucite în viața noastră națională, fiindcă în această zi s'a realizat Unirea Principatelor Române, Muntenia și Moldova, cel mai duios și frumos vis al Românilor cărturari. Ei știau prea bine, că numai prin Unire se pot realiza lucrările mari; că numai prin Unire se întărește credința și nădejdea într'un ideal național și realizarea lui. Și din contra: Că neunirea însemnează slăbiciune, nesiguranță, nereușită în orice întreprindere. Ce e de pildă, o gospodărie, dacă nu e unire între bărbat și femeie? Ce e o asociație, dacă între tovarăși e vecinică ceartă și neînțelegere? Cu ce curaj poate să meargă la războiu o armată și cu ce perspectivă de izbândă, dacă s'ar ști, că trupele nu sunt în-suflețite de acelaș sfânt ideal și că nu s'ar susține unile pe altele cu aceeaș credință și foc sacru? Ce e în fine un popor, unde e luptă vecinică între diferitele clase sociale ce-l compun? Ce lucrare constructivă și binefăcătoare se poate înfăptui într'o asemenea stare suferitoare? De sigur că acolo, unde s'a ivit germenul neunirii stăpânește o atmosferă bolnăvicioasă și adesea cu urmări dezastruoase. Ce ar fi însemnat bunăoară neamul nostru în viața popoarelor, dacă ar fi rămas strâns unit, într'un mănunchiu, sub acelaș steag, de când marele nostru erou Mihai Vitea-

zul unii la un loc Muntenia, Moldova și Ardealul? Cu siguranță că am fi fost cel mai puternic stat național latin între slavism și germanism. Și dacă cel puțin cele două principate, Muntenia și Moldova, locuite de același popor, cu aceeași limbă și lege, cu aceleași moravuri și obiceiuri ar fi rămas unite de pe atunci, mai mult ca sigur că n'am fi pierdut nici frumoasa și dulcea Bucovină, nici întinsa și bogata Basarabie, răpite de cele două mari puteri antagoniste și în veci nesățurate, Rusia și Austria. Și pe deasupra aceste două principate nejezuite ar fi luat un avânt cultural, economic și politic, în cât neamul nostru și-ar fi asigurat mai de mult cel mai strălucit viitor și-ar fi stat aici la porțile Orientului în toate vremurile și în orice împrejurare ca cea mai puternică strajă veghetoare a civilizațiunii și liniștii Europei.

♦ *

Oarba neunire însă ne-a făcut cel mai mare rău în trecutul nostru național. Boierii se luptau și se sfășiau pentru putere și domnie; Domnii celor două principate se luptau unii cu alții sau intrigau unii contra altora și așa și-au slăbit și și-au sărăcit poporul și țările!

Și ca urmare Principatele au căzut aproape sub stăpânire străină și nu domniă în ele decât intriga, dezbinarea, ură, întunerecul și sărăcia! Cele mai bogate țări dela Dunărea de jos căzuseră pradă nesațiului străinismului!

Iată dureroasele cuvinte ale D-lui D. A. Sturdza, fostul secretar al Divanului ad-hoc din Moldova, prin care caracterizează starea lucrurilor înainte de Unire: «Popcrul Român zăcea îngenunchiat, strivit, umilit, de mai bine de un secol. Traiu omenesc nu există atunci pe pământul românesc. Mici și mari treceau cu capetele plecate, înjugate la serviciul impilătorilor dinlăuntru și dinafară, așteptând fiecare schimbarea stăpânului, totdeauna nemilostiv pentru ziua de astăzi și neînțelegător al zilei de mâine.

Ajunsesse chiar numele de Român nume de ocară. Speranța de îndreptare aproape nu eră și cei ce o nutriau erau considerați ca niște iluminați, răpiți din realitatea vieții».

Vasile Alexandri cântă în acele vremuri cu toată durerea lui de mare patriot:

«Scumpă Moldovă țară de jale,
Ah în ce zile tu ai ajuns!
Lasă-mă a plânge ranele tale,
Căci până'n suflet mă simt pătruns.

*

Mamă duioasă, tristă'n durere,
In agonie trupul îți frângi
Și nu-ți rămâne nici o putere,
Nici glas, la lume ca să te plângi».

*

Și cu cât citești și te adâncești mai mult în studiul trecutului nostru, cu atât ți se umple sufletul de jale și ți pui întrebarea: Cum a fost cu puțință ca poporul Român din Principate să mai poată trăi sub greutatea nenorocirilor ce căzuse asupra lui și să se deștepte deodată dintr'un somn adânc și să dea dovadă de atâtea virtuți strălucite mai cu seamă de 50 de ani încoaci? Cum de n'a fost strivit și n'a dispărut din viața lumii ca popor, acum liber pe voința și destinele lui?....

Cartea, sfânta carte, e pricina acestui fenomen miraculos în viața noastră națională; e luminarea minții prin studierea originii și virtuților strămoșești ale poporului român.

Unii scriitori bisericești și cronicarii spuneau că, Românii de pretutindeni au aceeaș origină și că sunt prin urmare frați între ei și de aceea se străduiau ca limba traducerilor în deosebi să fie înțeleasă de toți Românii, ori unde s'ar află ei și pregăteau astfel unitatea națională cel puțin prin îngrijirea și cultivarea unei singure limbi li-

terare, care spre marele nostru noroc, nu era altă decât cea vorbită de popor. Unitatea limbii și a culturii a făcut să vibreze acelaș suflet în neamul românesc. Ideea aceasta de unitate națională a fost cântată și preamărită mai cu seamă cu începerea veacului al XIX-lea, odată cu întemeierea de școli naționale și cu trimiterea tinerilor Români la studii în străinătate. Tinerii aceștia la întoarcerea lor în țară erau înflăcărați de cele ce văzuse și constatare și nutriau dorința sfântă, să vadă și țările lor scoase din robia politică, intelectuală și economică în care zăceau. Mai mult: tinerii Valahi și Moldoveni îndrăzneau să spună, că Principatele române trebuiesc unite politicește, căci numai astfel se vor putea întări și progresa.

Încă din 1830 poetul *Iancu Văcărescu* face următoarea poezie adresată Milcovului:

De unde-ți vine numele părâu fără putere,
 Ce despărțirea neamului tu îndrăznești a cere?
 Milă începutu-ți, Milcov sec, de va să-ți dobândească,
 Sfârșitu-ți va, lumea oftând, în veci să te unească.
 Desprețuire frații dau puteri ți neînsemnate!
 Căci, despărțit ori depărtat, fratele tot frate.

Marele patriot *C. Negri* într'o cuvântare ținută la Cercul studenților Români din Paris, înainte de Unirea Principatelor a spus între altele: «In visurile mele, înflorit se arată viitorul României. Suntem milioane de Români răzlețiți. Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea numai unirea..... Să trăiască unirea tuturor Românilor!». Și marele *Ioan Brătianu* spunea în 1851: «Voim ca Românul să se restabilească în înșiși ochii săi de om și să se întroneze întru toate drepturile sale, ca să poată trăi după legile naturii sale, dezvoltându-se, perfecționându-se și împlinindu-și misia sa în Societate cu toată gloria și virtutea de care este capabil. Voim ca să aibă o patrie independentă și liberă; o patrie cu 10 milioane de Ro-

mâni, cari să aibă toți aceleași drepturi și aceleași datorii. Cât pentru mijloace nu vroim altele, decât acelea ce ne-a dat Dumnezeu ca să ne putem mântui ori de câte ori vom vroi cu deplinătate și care sunt: *mintea, inima și brațele noastre*».

Nicolae Bălcescu, marele nostru istoric și luptător, departe de țara lui și prăpădit de boală scriă înainte de Unire următoarele: «Va veni ziua fericită..... când nu va mai fi nici om rob, nici nație roabă, nici om stăpân pe altul, nici popor stăpân pe altul, ci domnirea *Dreptăței și Frăției*. Aceste cuvinte, ce odată am dat de deviză nației mele, vor domni lumea; atunci așteptarea, visarea vieții mele se va împlini, atunci toți Români vor fi una, liberi și frați! Vai! nu voiu avea noroc a vedeă această zi, deși eu asemenea am muncit și am pățimit pentru dreptate și cel din urmă al meu cuvânt va fi încă un imn ție, țara mea mult dragă! (Bălcescu murise în 1852 în Palermo).

Și așa vorbeau și Mih. Kogălniceanu și C. A. Rosetti și Anastase Panu și alții și alții. Și marele nostru poet național *V. Alexandri* cântă mai dinainte *hora Unirii* și cerea, să dăm mână cu mână cei cu inimă română și strigă Moldoveanul către Muntean:

«Eu ți-s frate, tu-mi ești frate,
In noi doi un suflet bate.»

Și că:

«Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește».

*

Un mare și puternic curent se formase pentru Unirea ambelor Principate Române. Atât în Moldova cât și în Muntenia era un partid politic al Uniuniștilor compus din floarea tinerimii și din tot ce avea o licărire măcar de conștiință națională. Intreaga preoțime simpatiză și lucră cu acest partid. Acestui curent, care trebuia să desființeze

granițele dintre Moldova și Muntenia nu i se mai opuneau doară decât acei ruginiți în zile de umilire și de întunec și cari erau deprinși să stea vecinic cu mâinele la piept și să n'asculte decât de ordine venite de peste hotarele țării.

În divanurile Ad-hoc din 1857 ale ambelor principate s'au votat următoarele patru puncte:

1. Unirea.
2. Principe străin cu drept de ereditate.
3. Autonomia.
4. Guvernământ constituțional reprezentativ.

Unile dintre marile puteri, când au luat cunoștință de dorințele Românilor arătate mai sus, s'au opus la realizarea lor cu toată energia și înverșunarea. Rusia și Austria voiau pe Români vecinic dezbinați și Principatele frământate cu gândul ca Rusia să pună odată și odată stăpânire pe Moldova, iar Austria pe Muntenia. Turcia nici nu voia să audă de Unire și de un principe strein, căci aceasta ar fi însemnat independența Principatelor. Anglia la rândul ei susținea cu îndârjire pretențiile Turciei și voia respectarea integrității ei. Numai Franța cu Napoleon al III-lea ne susținea și ne încoragia. Numai din această parte ne veneau semne întăritoare de credință în idealul național și de înălțare sufletească! Ce putea însă să facă și Franța când aproape toate celelalte puteri mari dintr'un motiv sau altul erau contra aspirațiilor noastre naționale?... Lucrările Divanurilor Adhoc au fost trimise la Paris, unde delegații celor 7 mari puteri, după discuțiuni, ne-au dat convenția din 7 August 1858. Prin această convenție ni se refuză un principe strein; ni se acordă un fel de unire neînțeleasă cu doi domni, cu două adunări electivă și cu o comisiune centrală la Focșani, compusă din 8 Moldoveni și 8 Munteni, care să pregătească proiectele de legi de interes comun pentru amândouă Principatele.

La 5 Ianuarie 1859, după ce adunarea electivă din Moldova votează în unanimitate proiectul de mulțumire pentru marile puteri, cari ne-au dat convențiunea, spune la punctul 2 din proiect că «Unirea Principatelor într'un singur stat și sub un principe strein din familiile domnitoare ale Europei a fost, este și va fi dorința cea mai vie, cea mai aprinsă, cea mai generală a nației române».

În urmă se procedează la alegerea Domnitorului. Deputații votează rând pe rând și apoi Mitropolitul *Sofronie Miclescu*, ca președinte votând, spune următoarele:

«Aceasta este ziua care o au făcut Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întru dânsa. Au trecut sute de ani, iubii mei compatrioți, de când Moldova pierduse dreptul său de a-și alege pe Domnul stăpânitor. Acum când mila lui Dumnezeu s'a pogorât peste țara aceasta ca ploaia pe pământ, însuflând în inimile prea puternicilor împărați ai Europei și a căror numai aducere aminte face fericit pe un popor, am câștigat iarăși drepturile noastre. Zic dară cu Proorocul că «aceasta este schimbarea dreptului celui Prea înalt» și precum în anul trecut am zis că «unde este turma va fi și păstorul», iarăși mai repetez acelaș cuvânt și împreună cu toată adunarea votez și subscriu pentru d. colonel Alexandru Cuza, pentru domnul stăpânitor al Moldovei».

Și așa e ales Cuza domn al Moldovei în unanimitate și după ce depune jurământ, Mihail Kogălniceanu ține în numele adunării o entusiastă și înflăcărată cuvântare, în care spune între altele că «după una sută cincizeci și patru ani de durere, de umiliri și de degradație națională, Moldova a reintrat în vechiul său drept... de a-și alege pe capul său, pe Domnul. Prin înălțarea Ta,.. Cuza, pe tronul lui Ștefan Cel mare s'a reînălțat însăși naționalitatea noastră». Și mai departe îi zice: «Fii omul epocii nouă; fă ca legea să înlocuiască arbitrariul; fă ca legea să fie

tare. Iar Măria Ta ca Domn fii bun, fii blând; fii bun mai ales pentru aceia pentru cari mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi. Nu uită că, dacă 50 de deputați Te-am ales Domn, însă ai să domnești peste 2 milioane de oameni. Fă dar ca domnia Ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile și urile dintre noi și reintrodù în mijlocul nostru strămoșeasca frăție...» Și în fine; «Prin simțimintele Tale patriotice fă să mai putem ajunge la acele timpuri glorioase ale nației noastre, când Alexandru Cel Bun zicea ambasadurilor din Bizanț: România n'are alt ocrotitor decât pe Dnmnezeu și sabia sa!»

*

Muntenii așteptau să vadă rezultatul alegerii din Moldova. Situația era însă grea de tot în Muntenia, pentru că erau mai mulți candidați la domnie, dintre cari G. Bibescu era un candidat serios și avea aderenți devotați. Partidul național unionist făcuse apel la poporul Capitalei să-l sprijine și din această pricină poporul era în mare fierbere. Dacă n'ar fi biruit dreapta judecată și sentimentele patriotice, s'ar fi întâmplat o mare catastrofă.

Se fixează ziua de 24 Ianuarie pentru alegere. Înainte de deschiderea ședinței publice se ține o consfătuire secretă, în care V. Boerescu ia cuvântul și face apel la toți, rugându-i să voteze ca domn al Munteniei pe Cuza, domnul Moldovei, căci numai astfel se poate realiza scumpa Unire.

Iată din mișcătoarele lui cuvinte:

«Pentruce suntem împărțiți în două câmpuri? Pentruce ne numim noi și voi? Au nu suntem toți Români? Au nu avem toți aceeaș patrie? Au nu suntem toți fiii aceleaș mume? Pentruce să zicem: noi și voi? De ce să nu zicem: noi Români? Nu avem toți aceeași amoare, nu simțim toți aceleași sentimente pentru mama noastră comună?»

Care este cauza diviziunii noastre? Care este mărul de discordie dintre noi? Acest măr de discordie să nu-l ascundem: el este Domnia!»

Prințul D. Ghica cu lacrimi în ochi spune: «Să ne dăm mâna, să fim frați și să nu tragem asupra-ne blestemele posterității».

Iar Mitropolitul Nifon ca președinte al Adunării și înalță mâinele înaintea icoanei Sf. Treimi și cu ochii plini de lacrimi și cu vocea tremurândă grăește: «Doamne Dumnezeul părinților noștri, aruncă-ți privirea Ta asupra inimilor noastre și nu slăbi curagiul fiilor Tăi. Uneste-i pe toți într'o simțire și fă ca inimile lor să aibă aceeași bătăe pentru Țara lor. Prințul Cuza este Unsul Tău și pentru Dânsul jurăm toți că-l vom susține».

La redeschiderea ședinței se procedează la vot prin scrutin secret și Cuza e ales Domn și al Munteniei în unanimitate.

După alegere V. Boerescu ține o minunată cuvântare, în care spune între altele «că ziua de 24 Ianuarie este cea mai mare ce au văzut Românii în analele istoriei lor. Actul ce am făcut noi astăzi, este un act ce dovedește la noi un patriotism și o dezinteresare așa de mare, cum rar se poate vedea exemple la națiunile cele mai civilizate ale Europei. Sunt acum mai mult de două secole și jumătate, de când Unirea Principatelor, această aspirațiune generoasă a tuturor generațiunilor, căută să se realizeze prin puterea materială, prin sfortă, prin sânge. Astăzi Unirea se realizează prin puterile morale, prin armele spirituale...»

*

Și astfel prin alegerea lui Al. Cuza de domn și al Moldovei și al Munteniei, Unirea Principatelor eră ca și făcută. Toată suflarea românească de pe pământul ambilor țări eră în delir de bucurie. Poetul Grandea în fața unei asemenea înfăptuiri mărețe cântă așa:

O zi d'atâția secoli cu lacrimi așteptată
 Zi sfântă, salvatoare Românu' popor,
 Tu care ne dai astăzi o patrie adorată,
 Cum trebuie să fie, ia-ți gloriosul sbor!
 Vă deșteptați acum din vechile morminte
 Voi, umbrelor străbune nemuritori eroi,
 Căci sufletul ne arde d'al țării dor fierbinte
 Pe ale voastre urme pași-vom d'azi și noi!

*

S'au ivit desigur mari greutăți pentru recunoașterea unui asemenea fapt istoric, îngrijitor pentru vecini și mai cu seamă pentru Turci, însă ele au fost biruite cu patriotism, cu înțelepciune și cu bună chibzuință. Treptat, treptat, Unirea s'a desăvârșit și s'a închiegat pentru toate vremurile și împrejurările. Nu se va mai putea înțelege în vecii vecilor nici Muntenia fără Moldova, nici Moldova fără Muntenia. Ambile sunt un trup și un suflet!

Și dacă noi Români am mers și mergem tot înainte pe calea progresului și a civilizației; dacă am luat parte cu glorie la războiul din 1877—78; dacă ne-am câștigat independența națională; dacă avem înfine o dinastie puternică și iubită și un Regat respectat în afară; toate nu se datorează decât numai mărețului și strălucitului act din 24 Ianuarie 1859, săvârșit de eroii noștri naționali.

Și de aceea, după cum copiii în rugăciunile lor de seara și de dimineața se roagă lui Dumnezeu pentru sănătatea și fericirea părinților și a binefăcătorilor lor, tot așa și noi tineri și bătrâni, bărbați și femei, în momentele de reculegere și de pietate, să ne înălțăm sufletele către Cel Atotputernic și să pomenim cu sfințenie numele lui Al. Cuza, Mih. Kogălniceanu, Anastase Panu, C. Negri, Ioan Brătianu, C. A. Rosetti, V. Alexandri, V. Boerescu și al altora și al altora.

Și să luăm hotărîrea ca din munca lor pentru binele obștesc și din patriotismul lor luminat și cald să ne ins-

pirăm și noi în toate actele noastre pentru binele Patriei. Și să nu uităm un singur moment că Mih. Kogălniceanu și Ioan Brătianu și alții ne-au vorbit de o Românie de 10 milioane, iar poeții ne-au cântat o Românie mare și că ce n'au putut ei să realizeze, să căutăm noi să realizăm prin mintea, energia și munca noastră cel puțin pe terenul cultural, care ține strâns sufletul neamului într'o gândire și o simțire. Să facem din fiecare Român, ori unde ar locui, o conștiință națională, luminată și încălzită de testamentul eroilor, cari ne-au dat pe 24 Ianuarie 1859. Așa să dea și să ne ajute Dumnezeu!

P. G...

JUDECATA IN BISERICA ORTODOXĂ

Biserica fiind o societate pur spirituală, cu scop de a ameliora, prin doctrina lui Christos omenirea și a o duce neîncetat spre desăvârșire. Prin urmare și judecata ei este curat spirituală. Epitimiile bisericesti nu sunt osinditoare corporalmente, ci sfințitoare și vindecătoare¹⁾. Orice pedeapsă corporală impusă creștinului fără voia lui, este contra spiritului creștinismului și a legislațiunii ei.

Până la întronarea creștinismului de către M. Constantin, societatea creștină se guvernă și administră în conformitate cu tradiția apostolică, datinele locale și puținele canoane elaborate de *Sinoadele locale*. Judecata se făcea de Episcop ajutat de presbiteriu (πρεσβυτερίον). Pedepsele erau: Căterisirea (pentru clerici) și afurisirea (pentru laici) ambele nu se puteau deodată aplică asupra unei persoane după principiul: Nu vei dedepsi de două ori pentru acelaș lucru²⁾.

¹⁾ Τα ἐκκλησιαστικά ἐπιτιμια οὐκ εἰσὶ κολαυτικά, ἀλλὰ ἀγαιστικά καὶ ἰατρεινικά. Τινταγμ. Πότλη καὶ Παλλή vol. 4. pag. 490).

²⁾ Οὐκ ἐκδικίσεις δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ Sf. Vasilie în Canoane.

Celelalte pedepse erau disciplinare, ca: starea afară din Biserică, starea numai în pridvorul Bisericeii, starea numai cu catecumenii în biserică, starea și la serviciu, dar interzicerea de a se comunica. Declarându-se creștinismul ca religione de stat, prin aceasta i s'a recunoscut Bisericeii dreptul de a se administra și a-și avea justiția sa spirituală recunoscută prin legi și nuvele. Epitimiile date penitentului la confesiune sunt de forul intern al conștiinței și nu se numără la justiția bisericească. Cu cât biserică a fost favorizată și încărcată de prerogative și imunități de către Imperatori, cu atât independența ei a scăzut—ca societate autonomă—și terenul cedat de Biserică intră în sfera statului civil. Justiția independentă ecleciastică din timpurile primari a fostă lărgită prin introducerea și de tribunale mixte, chiar și asupra persoanelor bisericești, pentrucă religia creștină fiind acum religione de stat, nu putea lucra decât de acord cu statul și în sprijinul său. Cetățenii statului erau totodată și membrii Bisericeii Creștine. De aci necesitatea de a pune în acord legislația bisericească cu cea civilă. Această tendință începută prin Constantin Cel Mare, a fost dusă la desăvârșire prin Teodosie, în codicele Iustinian, Constantin, Leon Impărații, prin Comneni etc. Sinoadele cele ecumenice și unile din cele particulare menite a legiferă, erau convocate, inspirate de Imperatori și canoanele date sancționate de puterea civilă. Iată dar Biserică naționalizată ori Biserică de Stat. Dela acest timp nu se mai găsesc canoane opuse legilor civile. Astel în orient toată legislația bisericească cuprinsă în un număr imens de nomocanoane, este absolut de acord cu legislațiunea civilă. De aci a urmat că cu timpul justiția bisericească a absorbit pe cea civilă, la începutul secolului al XIV sub Andronic. Cauza a fost destrăbălarea moravurilor în societatea bizantină și prin

urmare venalitatea judecătorilor¹⁾). Biserica însă s'a menținut și justiția sa în toate cestiunile de resort pur ecle-siastic. Iustinian prin Nuvelele LXXIX și LXXXIII, recu-noaște persoanelor bisericesti, o justiție aparte, și interzice a fi judecat un episcop pentru crime chiar de către tri-bunalele civile s'au militare, fără ordinul prealabil al îm-păratului (Nuvela CXXIII). Eraclie merge mai departe și zice, că, orice contestare civilă în care ar figură și o per-soană bisericască să se judece de delegații patriarhali și în apel de însuși Patriarhul (Nuvela I a lui Eraclie). Dec-amesticul legilor bisericesti cu cele politice, de aicea ne-norcirea societăței bizantine, pe care iată cum o descrie Mortreiul-Histoire du droit Byzantin, vol. III, pag. 102: «Quand le désordre est arivé a ce point, il est impos-sible de rien rattacher à un principe fixe, et de regler à la faveur de quelques idées générales une société en pleine dissolution. C'est alors que les juridictions locales ou les institutions qui, par leuv essence, ont le plus de fixité, atirent necessarement à eles toute la force morale. C'est aiusi que les magistratures comunales en vinrent à partager avec le clergé toute direction. C'est en ce der-nier etat que se trouva l'organisation judiciaire du Bas-Empire lersquil fut envahi par les Tures.

Acest mod, de a judecà, în afaceri pur civile, de auto-ritatea pur bisericască, a durat în Orient și după luarea Constantinopolului, ba și astăzi multe cestiuni curat ci-vile se judecà încă acolo de către consistoriile (δικαστήρια) mitropolitane și episcopale, ca testamentele, divorțul și do-tele, actele civile, girarea și compturile bunurilor eclesias-tice etc. deși exist judecătorii turcești.

Cu declararea independenței statelor, ce erau sub suze-ranitatea turcilor *ca Grecia, Serbia, România*, și mai îna-

¹⁾ Γρηγοράς, cartea X, cap. 9, secția a V. pag. 269, ediția de Paris).

inte de *Organizarea Imperiului Rusesc sub Petru cel Mare*, la începutul secolului al XVIII, lucrul se schimbă. Statele independente și declară Bisericele *naționale*. Inceputul îl face în ortodoxism Rusia sub Petru cel Mare 1723 înființând sinodul în locul Patriarhatului și unând Sinodul sub imediata dependință a Țarului. Oberprocurorul reprezintă în Sinod pe Țar și nu se poate face nimic absolut fără prealabila permisie a Guvernului Theocratic, nici în administrație nici în judecată și condamnarea bisericească. Acest Ober-procuror este *fac-totum* și se servește de o comisiune din Sinod, compusă din trei membri din Ierarhie. Sinodul incomplectul membrilor săi nu se întrunește mai nici odată. Organizarea administrativă a bisericii rusești este foarte estins expusă în dreptul canonic de Berdnicov pag. 209—278, la Rusia administrația bisericească se face sub controlul Statului, având ca centru Comisiunea Sf. Sinod și mai presus pe Oberprocuror. Toată administrația Bisericii rusești este regulamentată, cum și moduli aplicației, drepturile și îndatoririle Metropoliților și Episcopilor. Cât despre judecată și aceasta este tratată tot de acest autor la pag. 288—310. Tribunalele sunt de două feluri *Eparhiale* numite *Consistorii* și Sf. Sinod, la care pot apela cei condamnați la caterisire. În cazuri de delict, infracțiuni, crime, clericul este supus judecății civile. Se face instrucțiunea cazului direct de puterea civilă având dreptul la îndeplinirea ei a participa și un reprezentant al Ierarhiei respective. Eterodoxilor din Imperiul Rusesc li s'au administrat judecata după principiile Bisericilor lor respective, cu puține modificări; Guvernul Țarului însă și-a rezervat și aicea autoritatea supremă. Numește și distitue pentru motive politice. Grecii declarați independenți au năzuit a-și câștiga și autocefalia bisericească spre a-și organiza Biserica națională; dar n'au deținut acest drept prin lege decât la 1852. Biserica gre-

ciei se administrează de către Sinod, compus după felul celui Rosesc, adică de o Comisiune de 5 membrii (perpetuă ca și în Rusia). Toți Episcopii fac declarație (jură) fidelitate Regelui. Sinodul nu se adună decât foarte rar. Comisiunea lucrează în numele Sinodului. Și aicea ca și în Rusia, Guvernul este reprezentat prin un Epitrop regal (*Βασιλικὸς Ἐπίτροπος*). Are puteri discreționare și ține legătură între autoritatea bisericească și cea civilă. Administrația în genere, hirotoniile etc. sunt supuse Sinodului. În acest scop Sinodul dă deslegări, numite Enciclice (*ἐγκύκλιαι*) la toți Episcopii Regatului, care enciclice sunt peste 200 la număr și care țin loc de Regulamente. *Judecata bisericească* în Grecia e aceeași aproape ca și în Rusia. Fiecare Eparhie are un decasteriu din 4 membrii sub președinția *Episcopului eparhiot*. Există apel la Sinod în orice condamnare dicasterială care ar trece peste șapte zile, iar timpul de apel este tot acel din legea civilă. Raporturile externe ale Bisericii grece se face cu consentimentul guvernului. Pentru abaterile politice și civile Episcopii sunt justiciabili înaintea tribunalelor civile. Clericul cel ce are proces cu episcopul său se judecă de Sinod, fără apel. Oprirea de servire până la 2 luni, închiderea în Mănăstire pe acelaș timp de 2 luni pentru viciu, se face cu consimțământul Guvernului, iar dela acest termen, precum și caterisirea cu voia Regelui. Pentru caterisire are drept de apel dela Sinod la Rege, care poate trimite din nou procesul a fi judecat de sinod. Nu se poate afurisi nici un laic fără consimțământul guvernului.

La Românii din vechime, ni spune Cantemir, Domnul aveă supravegherea supremă asupra Bisericii, cum și relațiile externe erau în mâna lui. Și ca nici unul dintr'înșii (Mitropolit și Episcop) să nu se abată din drumul adevărului și să tăinuiască inimă de lup sub cojoc de oaie; nici păstorul să nu fie leneș pentru turma sa, sau să-i

deă vre-o sminteală prin pildă rea».... «Inșă măcar că el (Mitropolitul) este așa de puternic în dregătoria sa, iar nu poate nici să pue nici să scoată pe vreunul din Episcopii săi; căci numai domnia are să cerceteze pentru purtările și învățătura celor ce se fac Arhieriei. Și pentru pricinile acele pentru care ar fi să-i scoată, având putere ca să-i scoată, pentrucă acestea toate le-au poprit Domnia asupra sa, și Mitropolitului au lăsat numai punerea mânilor...» «Episcopii așază preoți, pe care aflându-i cu vreo greșală mare, îi și lipsesc pre dâșii de darul preoției, fără nici o milostivire și nimeni nu stă la aceasta împotrița judecăței lor. Inșă ca să pue -ei, sau ca să scoată pe vre un egumen, sau vre-un Arhimandrit, nu li s'au dat acest fel de putere. Și acestea stau numai sub divanul Domnesc».... «Iară la greșalele cele mai mari, care sunt vrednice de a se pedepsi cu moartea sau cu lipsirea darului hirotoniei, stau sub judecata Episcopilor săi numai preoții, Ieromonahii și monahii; iar Egumenii, Arhimandriții și Episcopii se pot pedepsi numai de către Domnie»¹⁾.

Tot aceste principii au predominat și în Valahia asupra clerului, după cât știm din Cronicari. Tocmai mai târziu când în Valahia au pus mâna și pe Ierarhie Grecii, și în ambele principate domniă fanarioții, Metropoliții și episcopii au mai căpătat câteva prerogative prin servilism. Biserica Românilor dar, în totdeauna a fost *națională*, și numai din lipsa stabilității Domnilor sau introdus abusul și simonia în cler, pentru rușinosul trafic al strângerei de bani. Dreptatea se dă arbitrar celui ce dă mai mult. Preoții plătind bir erau judecați de pârçalabi, ca și țărani. Și numai protopopii din când în când îi judecau, după obicei, fără nici o lege. Dicasteriile ori Consistoriile funcționau regulat mult mai târziu, abia spre începutul secolu-

¹⁾ Vezi: Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, Domnul ei, ediția Monast. Neamțului 1825.

lui al XVIII. De obicei voința celui mai mare servea de lege pentru cel mai mic. Românii dar au trăit mult timp în judecata duși de obiceiul țării, atât laicul cât și clericul. Frații Tunusli zic.: «Egumenii monastirilor ce se află în țară în cuprinsul jurisdicției celor trei arhieriei, se numesc de ei și se presintă prin mijlocul M. Logofăt Domnitorului.... Protopopii sunt numiți în toate județele de către arhieriei fiecărei eparhii. Preoții tuturor Bisericilor locale se hirotonisesc de către fiecare Episcop al Eparhii¹⁾. Protoiereii mai târziu sau înmulțit și eră unul pentru o plasă. Preoții nu se puteau hirotoni până nu proba că eră scos din bir. Dionisie Fotino mai adaugă: că preoții plătesc pentru hirotonie, după ce mai dă și dările de preot în totdeauna (*λαμβάνουν δόσιμον ἐκτῶν ἱερίων, καὶ πληρώνονται διὰ τὰς χειροτονίας*); iar respectiv de Mitropolit, ceea ce desigur făceau și Episcopii față de Metropolit, zice: că Metropolitul orânduit trimite daruri Patriarhului, ca semn de supunere (*ὁ δὲ διορωθεὶς Μητροπολίτης πεμπει τινὰ δῶρα τῷ Πατριάρχῃ εἰς Σημεῖον ὑποτογῆς*) (vezi *Διονύσιος Ζωτεινός*, vol. III, pag. 218). (Să se citească cestiunea stărei materiale a clerului creștin în genere, și acelu român din regatul României No. 11 Bis. Ort. anul XIV). La finele secolului trecut și până la 1832. Ierarhia superioară își făcuse un venit sigur din hirotonii, cari le făceau pe bani. (Bis. Ort. anul al XIV. Broșura citată și anul al XVI. No. 11 pe Februarie, pag. 807. Nota). Mulți pentru a scăpa de bir treceau peste Dunăre din orașele de pe lângă el și se hirotoniau fără a ști citi aceștia măcar, deaceea numărul preoților pe la 1819 eră în Valahia numai de 11.000, iar pe la 1830 de 9.000 (Vezi Bis. Ort. anul al XVI. Mai, pag. 113). Acești preoți erau supuși către Episcopi și Mitropolit la darea cârjei și la darea pentru hramul Mitropoliei sau episcopiei. (Vezi Bis. Ort. anul al XVI pe Iunie, pag. 223). Apoi cu toții erau supuși la darea banilor milei și

¹⁾ Vezi *Ἱστορία τῆς ἑλλαχίας, ἰπὸ τῶν ἀδελφῶν Τουνοουστῆ, 1806.*

a școalelor (idem Bis. Ort. an XVI, pag. 194—121). Mai aveau preoții și o dare către Protoierei, cari la noi pe atunci n'aveau salariu, ci trăiau din resursele banilor dela preoți, din abuzuri și din darea bastonului, de care f. adesea abuzau. (Să se citească documentul pag. 197. Broșura pe Iunie. anul al XVI). Din cauza abuzurilor la hirotonii, Domnitorul Caragea dă ordin cum să se facă hirotoniile în viitor (Vezi Bis. Ort. anul al XVI, luna August pag. 303), iar Mitropolitul Dionisie Lupu oprește prin hotărârea patriarhală abuzul hirotoniilor multe din țară. Mitropolitul Grigorie protestează la patriarhie asupra Arhiereilor greci de pe teritoriul Bulgariei, de a mai hirotoni preoți de pe teritoriul Valahiei, în urmarea cărei mijlociri Patriarhul sinodicește amenință cu anatematizare pe cei ce ar mai hirotoni preoți pentru Valahia, din Dicu, Vidin etc. De mai multe ori la recensimentele făcute între ani 1750—1830 acei ce s'au aflat abuziv hirotoniți, afară din țară și nu știeau carte, au fost puși între birnici. Cât a existat gramaticii, abuzurile tot au existat, dar cu seminariștii s'au inventat alte mijloace. Nu li se dă o parohie bună până nu dă bani, și la orașe nu vedeă biserică cu venit până nu dă bani, lucru ce s'a urmat până mai acum. Așa a stat clerul de mir în țările noastre. În respectul Simoniei nu este de invidiat nici clerul înalt, chiar și la noi. Hirotonia a fost un mijloc lucrativ—spre rușinea Bisericii—așa a fost și în Grecia și în Bulgaria și în Serbia. După reorganizarea politică a acestor țări, Simonia s'a stârpi foarte mult în Grecia, Serbia și Bulgaria, dar în provinciile de sub Turci, în care sunt ortodoxii, lucrul este în floarea sa.

Hirotonia în Bulgaria se săvârșește de către Episcopul Eparhiot cu prealabila învoire a Exarhatului și cu consentimentul Guvernului, și nu se hirotonisesc decât la vacanțe de parohii și numai dintre cărturari. Judecata bisericească la Bulgari este aceeași ca și la Grecii din rega-

tul Greciei, cu f. mici schimbări, ș'au făcut-o așa pentru a putea fi primită de Patriarhat. Bulgarii fiind însă în stare de schismă față de ortodoxism. Exarhatul este omnipotent și lucrează de acord cu guvernul Bulgar.

În Serbia justiția este ca și în Rosia, sub influența Mitropolitului Mihail. Enoriile ori parohiile fiind fixate, elementul civil dictează în afacerile clericale prin Guvern, atât în administrație cât și în justiție. N'am mai descris situația legislativă prezenta din Biserica noastră, fiind cunoscută bine de toți. Biserica noastră e națională și Biserică de Stat. Politica însă introdusă în ea, îi cășunează mult rău.

C. Erbiceanu.

PILDE FRUMOASE DE CARACTER

La 30 Ianuarie, cu prilejul serbării patronului, D-nul Iuliu Valaori, profesor, a ținut la seminarul central din București, în fața D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii, a corpului profesoral și a elevilor următoarea cuvântare frumoasă:

În această epocă, epoca unui mare egoism, recunoștința, facerea de bine și ceeace noi numim caracter sunt rare de tot. Foarte rar facem un bine pentru facerea de bine; adeseori motivul de căpetenie este interesul. Pentru binele ce-l facem așteptăm aproape totdeauna o răsplată fie materială fie morală; pentru binele ce-l săvârșim așteptăm un alt bine. Rar, rar de tot, facem un bine cuivă, cu care nu ne leagă nimic; rar facem un bine numai și numai pentru ideea binelui.

* * *

În această epocă deci, mai mult ca oricând, se simte în chip poruncitor nevoea de a forma sufletul și caracte-

rul celor cari ne sunt încredințați, spre a-i educa și instrui. Frumoasa cugetare a lui Aristotele, cel mai mare teoretician și principalul reprezentant al științei pure în antichitate, cugetare, care, tradusă în limba românească sună:

«Nu ne preocupăm să știm ce este virtutea, ci să devenim virtuoși; iată ceea ce este de mare folos...»

nu trebuie nici un moment să fie uitată. Ea trebuie să constituie principiul fundamental către care să tindă neîncetat făuritorii sufletului românesc. Dar pe lângă această idee frumoasă și morală, aceea de a forma în tineri pe omul onest, integru, bun, cu un cuvânt pe omul virtuos, mai este una poate și cea mai esențială și cea mai importantă, care stă în a forma în tineri pe omul creștin. Cele dintâi calități sunt prin ele însele de un foarte mare preț; dar evlavia este pentru ele ca și sufletul și le dă o strălucire și mai mare.

Toate eforturile noastre trebuie să ducă în această școală mai cu seamă la formarea de caractere, la dezvoltarea și întărirea simțământului religios și la păstrarea credinței noastre, credință, care a fost apărată cu cea mai mare statornicie și cu cel mai neclintit curaj de către eroii și principii Bisericii creștine, din ale căror fapte mărețe voi avea onoarea să vă amintesc câteva, spre a servi drept pildă elevilor noștri, viitorilor preoți.

* * *

În adevăr, unul din caracterele religiunii creștine este lupta crâncenă și de lungă durată pe care a dus-o ea timp de 250 ani, dela Neron împăratul până la Constantin cel Mare, cu religiunea oficială a imperiului roman. Și ceea ce este desigur curios, este acea inconsecvență a Romanilor, cari îngăduiau să pătrundă în Panteonul roman zeități străine, cărora Agripa le construisese chiar în Roma un templu măreț, zei, ca Isis, Osiris, Serapis, Mitra etc.

cu culturile lor sensuale și impure și se împotriveau cu o sălbatică furie ideilor creștine. Da! pentru că Isis și Osiris și Serapis și Mitra se înțelegeau de minune cu Jupiter și Minerva; și cu toate că nu era nici o apropiere între dânșii nici prin origina lor și nici prin caracterul lor, ei, totuș, se ajutau unii cu alții și se recomandau reciproc evlaviei credincioșilor; pe când dimpotrivă Dumnezeu creștinilor nu se împacă cu asemenea înțelegeri, și religiunea lui Hristos îndepărtă pe toate celelalte întocmai cum adevărul respinge eroarea.

Politeismul roman devine netolerant din momentul în care Augustus, un om politic mare, începe să reorganizeze religiunea romană, care trecuse nu de mult printr'o criză de scepticism, de indiferență și de părăsire aproape generală. Augustus împăratul voia să fundeze o operă traianică și lucrul cel mai bun și cel mai nimerit îl găsea în vechile tradițiuni religioase ale Romei.

«Dacă tu, romane, voești să fii fără de moarte», așa ne spune Dio Cassius, «închină-te zeilor oriunde, după datinele țării și fă și pe alții, chiar cu sila, să-i cinstiască. Cei ce sprijină ceremoniile străine să fie urâți și strașnic pedepsiți de tine; căci de vor pătrunde zei noi, atunci și cetățenii vor fi siliți să se supună la alte legi; de unde, apoi, și conjurațiile, coalițiile și asociațiile, pe care guvernul monarhic le va înăbuși cu orice preț. Și să nu îngădui nimenui să fie fără-de-Dumnezeu și vrăjitor».

Acesta era programul nou politic al lui Augustus împăratul. El ridică temple, el redă vigoarea de altădată vechilor datine, el orânduiește sărbători religioase strălucite pe care Roma de mult nu le mai văzuse; și, astfel, se înnoadă această unire strâmtă și funestă între religiune și puterea politică, care avea să înarmeze contra oricărei noătăți în credințe și cult însăș atotputernicia împărătească. (Cf. I. de Crozals, Hist. de la civilisation, I, p. 528 sq.).

Timp de două veacuri aproape creștinii sunt neîncetat

prigoniți și se încearcă contra lor tot felul de constrângeri și violențe, ca să iea odată sfârșit lățirea tot crescândă a religiunii noi. Și când împărații romani văzură că toate încercările lor contra creștinilor n'au dus la rezultatul așteptat, se hotărîră să iea ei înșiși conducerea acestor prigoniri, nădăjduind că ele au să fie mai sigure în bune urmări. Astfel, înainte de a începe *goana și pri-goana*, ei trimiteau poruncă tuturilor guvernatorilor din provincii în care totul eră hotărît și orânduit în chip amănunțit și prigonirile începeau în tot locul în acelaș timp și în acelaș mod.

Strașnice prigoniri, crâncene lupte și-omoruri! De aceea, și judecata-mi respinge părerea acelora, cari, crezând că împărații romani, când au căutat să pună stavilă valului cotropitor al creștinismului, au apărat societatea greco-romană contra unui principiu ce nu se împacă cu instituțiile religioase și politice, pe care se întemeiă cetatea veche, nu numai că dau dreptate prigonitorilor și-i apără de crima lor odioasă, căci erau, zic dânșii, în legitimă apărare, ci, ceva mai mult, după ei martirii ar fi fost o primejdie socială. Și cu drept cuvânt resping această opinie și alții, întemeiați pe adevărul istoric ce se desprinde din discuțiile cari au avut loc asupra acestei chestiuni, începând cu sec. XVIII. De aceea, trebuie să susținem cu tărie că este o datorie sfântă pentru noi să păstrăm cea mai înaltă admirație pentru eroii credinței noastre.

Că și sistemul acesta nou, întrebuițat de împăratul Deciu și de toți cei următori până la Dioclețian, sistem cu mult mai îngrozitor și mai crud decât celălalt, n'a dat rezultatul dorit, aceasta se vede din triumful religiunii creștine cu Constantin cel Mare.

* * *

Până să ajungă însă Crucea să domniască peste Capitoliu și până să învingă ideea creștină, a trebuit să treacă

creștinii, vreme îndelungă, prin tot felul de prigoniri grozave. Ceeace Cicero spune despre o lege eternă, care trebuiă să cuceriască și să cârmuiască națiunile și să dureze până la sfârșit s'a împlinit:

«Non erit alia lex Romae, alia Athenis, alia nunc alia posthac».

La chi marea apostolilor, zeii păgânismului cad și dispar; iar la glasul apostolului Pavel lumina și stâlpul Bisericeii, unul din acele spirite neastâmpărate și îndrăznețe, cari se nasc parcă pentru a schimbă lumea, ideile creștine au fost îmbrățișate de colonii întregi de Iudei și de un număr mare de păgâni. Chiar sub domnia lui Neron, treizeci de ani abia dela învierea lui Hristos, creștinii erau numeroși în Roma, «ingens multitudo» zice Tacitus. Pe falnicul Pavel l-a ales Dumnezeu, ca să facă dintr'însul pe apostolul neamurilor păgâne; el merge pretutindeni, vorbește necontenit și în diferitele sale convorbiri și discursuri, fie în agora, fie în sinagoge, fie în case particulare, fie în areopag, fie la intrarea templelor, fie în corăbii când mergea dela un loc la altul, fie în tribunale, când apărea înaintea judecătorilor, fie în temnițele în care era închis, el propagă doctrina sfântă și neîntrecută a lui Hristos. În Corint, pentru întâia oară, vine apostolul Pavel față în față cu cultura greacă, cu înțelepciunea greacă și cu moravurile grecești. Prin Atena trecuse numai și bunavoință a Atenienilor, însoțită și de o oarecare ironie, îl cam ținuse la o parte. Din potrivă, în Corint, oraș mai cosmopolit și mai plebeian, el vine în contact cu mulțimea greacă; predica sa este ascultată cu un viu interes; și au loc și numeroase convertiri. Acum începe problema, pe care Biserica creștină abia după trecerea mai multor veacuri are să o rezolve și anume: fuziunea evangheliei și a gândirii grecești, reforma moravurilor grecești prin morala cea nouă.

*

Pe de altă parte, învățăturile pline de dragoste pentru virtute și de ură pentru viciu ale Părinților Bisericii creștine, aceste figuri mărețe și eroice bisericești, precum și faptele lor pline de curaj, au îmbărbătat pe creștini, i-au luminat și i-au întărit în credința creștină. Și pentru a face să reeasă înaintea D-v. *acea admirabilă potrivire între ideile lor și exemplele din viața lor*, îmi permit să aduc trei exemple, din cari se va vădi adevărul celor spuse, și anume:

I. Atitudinea lui Flavian, episcopul Antiohiei, în fața împăratului Teodosiu, după răscoala Antiohienilor, din cauza unui nou impozit, răscoală în timpul căreia ei au sfărâmat portretele și au răsturnat statuetele împăratului și împărătesei. Și odată liniștea restabilită, ei se așteptau din partea împăratului la cea mai strașnică pedeapsă și credeau că lor nu le mai rămâne de acum fără numai amar și pieire.

Dar în mijlocul desnădejzii lor, bătrânul lor episcop, pe care nu l-au putut împiedica nici vârsta sa înaintată, nici asprimea iernii, nici lungă și obositoare călătorie și nici chiar starea disperată în care se găsea sora sa bolnavă, pleacă să ceară dela Teodosiu împăratul iertarea vinovaților.—Primit de împărat, el păstrează întâiu o tăcere dureroasă; și când împăratul începe a-i vorbi și a-i aduce aminte de dragostea nespus de mare pe care el o arătase până atunci Antiohienilor și de nerecunoștința acestora față de binefăcătorul lor, nerecunoștință, de care au dat cu prisosință dovadă, atunci bătrânul episcop cu ochii plini de lacrimi, rostește între altele, cuvintele acestea:

«Slăvite împărate, iartă pe vinovați; gândește-te că tu nu hotărăști acum, asupra soartei unui oraș, ci asupra slavei tale și asupra creștinismului întreg. În

această clipă iudeii, grecii, lumea civilizată și chiar barbarii cunosc nenorocirea noastră; ei își au privirile îndreptate către tine, împărate, și așteaptă să vadă judecata ce vei rosti. Dacă ea va fi generoasă și omenască, ei vor preamări pe Dumnezeu și-și vor zice unii altora: O! Doamne, cât de mare este puterea ideii creștine! Pe acest împărat care nu-și are potrivă pe pământ, și care putea să facă să piară într'o clipă totul, l-a îmblânzit puterea năvalnică a creștinismului, i-a înfrânt mânia și l-a biruit. Este atotputernic Dumnezeul creștinilor: el știe să facă din oameni îngeri. Gândește-te, apoi, cât de frumos și de sublim va fi, când vor ști cei ce vor veni după noi, că, în mijlocul unor necazuri și amaruri grozave, în cari se găsea întregul oraș și când generalii, prefectii și judecătorii, cuprinși de spaimă, nu îndrăzneau să ia apărarea acestor nenorociți, un bătrân, un servitor smerit al Evangheliei, a înaintat cu harul lui Dumnezeu, și, pentru că s'a înfățișat numai înaintea împăratului, l-a biruit; și astfel, cererea de iertare, care le-a fost respinsă celor dela curtea sa, i-a fost împlinită numai bătrânului, ca semn de dragoste și de respect din partea împăratului pentru legile lui Dumnezeu.... Ce este de mirat, dacă noi ceilalți oameni iertăm pe cei ce ne-au batjocorit când însuș Mântuitorul lumii, coborât pe pământ și răstignit pe cruce, a rugat pe Tatăl său pentru călăii săi, zicând: «Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac... ».

Acestea i-a zis bătrânul și adânc a fost mișcat împăratul, care, văzându-i și lacrimile în ochi, s'a înduioșat și a iertat pe Antiohieni. Și tot împăratul a rugat pe bătrânul episcop, ca să ducă vestea iertării în grabă celor din cetatea Antiohiei.

II. Atitudinea Sf. Ambroziu, arhiepiscopul Milanului, în fața împăratului Teodosiu, după măcelul din orașul Tesalonic, se aseamănă mult cu aceea a episcopului Flavian. Măcelul acesta a avut loc în împrejurările următoare:

Câțiva răsvrățiți au pricinuit o răscoală în Tesalonic și împăratul Teodosiu a hotărît să pedepsiască strașnic orașul pentru această revoltă. Din porunca sa deci, soldații s'au năpustit asupra mulțimii și au omorît timp de trei ore pe toți aceia pe cari îi întâlneau, fără deosebire de sex, de vârstă și de vinovăție.

Șapte mii locuitori vinovați și nevinovați au pierit în acest chip neomenos prin sabie; o asemenea cruzime neuzită, o asemenea grozăvie a mâhnit adânc și pe Sf. Ambroziu și pe ceilalți episcopi. Și când, apoi, arhiepiscopul Milanului a aflat că împăratul și-a propus să vină să-l vadă, el a părăsit orașul, ca să nu se întâlnească cu dânsul și după ce i-a lăsat timpul trebuincios, ca să se potoliască și să se gândiască, i-a scris împăratului, arătându-i grozăvia crimei sale, îndemnându-l să se căiască, căci numai prin căință se spală păcatul și spunându-i totodată că cu nici un preț nu poate să facă dumnezeiasca slujbă în fața sa. Dar împăratul n'a ținut seamă de aceste sfaturi și a voit să intre în biserică; l-a oprit însă la intrare un bătrân: eră Sf. Ambroziu.

«Tu ai imitat pe regele David în crima sa, zice sfântul, imitează-l acum și în căință».

Opt luni trecură și împăratului nu i s'a îngăduit încă să intre în sfântul lăcaș.

«Templul Domnului Dumnezeu, repetă împăratul, este deschis pentru sclavi și cerșetori; ei intră fără frică și se închină Domnului; pe când eu, împăratul Teodosiu, nu mă pot apropia de dânsul și afară de aceasta și cerul este închis pentru mine».

Sfântul Ambroziu eră inflexibil și inexorabil. În cele din urmă însă, atins de căința împăratului, l-a iertat și pentru această bunăvoință a sa a obținut dela împărat o lege, prin care orice pedeapsă cu moartea eră amânată timp de treizeci de zile, decând s'a rostit hotărîrea. Bună și minunată lege, ca una care dă timp mâniei să moară și

milei să se nască! Sublimă lecțiune, căci eră spre folosul omenirii și dreptății! Dacă treizeci de zile ar fi trecut dela rostirea hotărîrii împăratului Teodosiu și până la împlinirea ei, cele șapte mii de suflete, printre care erau și copii nevinovați, n'ar fi pierit.

III. De asemenea, nici atitudinea sfântului Vasile cel Mare în fața guvernatorului Cezarei, Modestus, care împliniă orbește poruncile împăratului Valens, nu trebuie trecută cu vederea. Acest împărat odată ce s'a convertit la arianism, a început să prigoniască fără milă pe ortodoxi. El s'a servit contra lor și mai ales contra episcopilor lor de aceleași mijloace de a-i speria și îngrozi, de cari se serviseră altă dată împărații romani contra creștinilor: exiliul, confiscarea bunurilor și constrângeri prin tot felul de torturi. Mulți ortodoxi și din nenorocire, și unii episcopi de ai lor au primit credința acestui împărat crud, din cauza grozavelor asupriri la care au fost supuși. Impăratul a voit să se atingă și de luceafărul Bisericii creștine ortodoxe, de fruntașul episcopilor, de marele Vasile, și să stingă cu acest chip scânteia adevărului, care străluceă încă în Cezarea Capadociei; dar a fost zdrobit în lăudăroasă-itrufie de împotrivirea de neînvins a marelui episcop Vasile cel Mare.

Pe acesta dar l-a chemat la dânsul vestitul guvernator al Cezarei, Modestus, din porunca împăratului său, ca să-l înspăimânte, să l biruiască și să-l siliască a primi noul cult. Dar liniștea sufletească, atitudinea fermă și curajul episcopului l-au infuriat întâiu pe Modestus; dar în urmă l-au uimit și l-au făcut să-și piardă chiar cumpătul.

«Nu poți luă nimic dela mine, » răspunde curagiosul episcop», căci nu am nimic; exilul nu mă atinge de fel, căci nu sunt mărginit de nici un loc, și oriunde aș fi aruncat, tot al lui Dumnezeu loc este; și nici dacă mă vei supune la tot felul de chinuri, nu vei câștiga nimic, căci nu mai am corp. și vei fi stăpân

cel mult pe întâia lovitură; iar cât privește moartea, cu care mă ameninți, eu aș dori să vină cât mai repede, ca să mă duc cât mai degrabă la Dumnezeu».

Atunci Modestus a mers în grabă la împărat și îi spuse cuvintele acestea:

«Ne-a biruit, împărate, șeful bisericii din Cezarea; el este omul care nu se lasă a fi învins nici cu vorba și nici cu amenințările».

Și cât de mare a fost în urmă mulțumirea energicului episcop, când a văzut pe împăratul Valens, urmat de o suită numeroasă, intrând în biserică. Și când Biserica răsună de cântecul psalmilor, și un ordin perfect—un ordin mai mult îngeresc decât omenesc—domniă într'însa, episcopului stă în picioare, nemișcat, înaintea credincioșilor, fără să se fi schimbat câtuș de puțin măcar de prezența împăratului, iar împrejurii stau credincioși cuprinși de respect și de spaimă.

În mijlocul acestei scene impunătoare, împăratul a simțit ceva la care nu s'a așteptat; i-a venit amețială și atât ochii cât și mintea-i i s'au întunecat. Și din acest moment el a început să fie mai milostiv și blând cu ortodoxii.

* * *

Iată, onorat auditor, trei exemple de faptele curagioase ale unor eroi ai Bisericii creștine. Și cât de frumos, Doamne, sunt îmbinate cele ce au făcut și cele ce au spus; această armonie dintre cuvânt și faptă a acestor adevărați păstori ai sufletelor și adevărați învățători ai popoarelor, armonie, pe care fruntașii literaturii clasice profane o cereau în principiu, dar le lipseă în practică, constituie o educațiune aleasă și cu adevărat creștinească. Ei au totdeauna în vedere folosul auditorilor lor pe care îi iubesc cu cea mai mare dragoste. Chiar când expun sau discută doctrina, grija lor principală este să scoată de aci urmări pentru moravuri

și conduita vieții. Și dacă ei nu cruță de multe ori pe cei bogați și pe cei puternici și înfierează avariția, condamnă invidia, înjosesc vanitatea, umilesc trufia, doboară pe oricine caută să se ridice prin insolență și pronunță în fața semețului «adu-ți aminte că ești pulbere și în pulbere te vei preface», în schimb însă, tot ei ridică pe cei umili, întăresc pe cei slabi și consolează pe cei săraci și nenorociți. Caritatea cea mai adevărată și cea mai îmbelșugată constituie simțimântul ce domnește în operele acestor figuri mărețe ale Bisericii noastre. Unde deci vom putea găsi o morală, o instrucțiune care să se poată compara cu cea care purcede dela Părinții Bisericii creștine?

Pe aceștia deci să-i luați ca pildă voi, elevilor; căci ei sunt plini de virtute și de fală; căci ei o să vă fie cu totul statornici tovarăși în greaua și delicata voastră chie-mare. Credința cu sfințenie să o păziți și numai cu ei se câștigă puteri de apărare și slavă. Drept pildă să vă serviască vieța și faptele acestor *mari artiști* în formarea sufletului omenesc. Scopul lor este mântuirea auditorilor lor și mărirea lui Dumnezeu; să slăvim și noi deci pe Dumnezeu.

Iuliu Valaori.

BUCHILE CIRILICE.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV, No 10).

Când am început a reîntrebuința cu slovele cele slovești au fost vremile tulburărilor. (Dar ce slove ați avut înainte de a fi cele slovenești, prin Methodie și Chiril, sfinții dascăli? De n'ați avut slove nici de cum nu vă rușinați a spune adevărul, precum germanii carii au împărăție din cele mai de frunte ale lumii, până în zilele marelui Carol au fost fără carte. Dar lui Luțiper niciodată nu se smerește și Tortarul pentru dânsul se găsește).

Din pricinile tulburărilor nu ne da los să ne gândim de alte lucruri mai interesitoare, necum de acest bagatel. (Pentru atâtea cărți a avut los patria să câștige, și Scripturi Sfinte și Octoice, și Minee, și Viețile Sfinților și Triode, și Penticostare iproci. Și pentru acest bagatel n'au avut pas?. Judecați de se potrivește ce nu se poate! Când răsboaele sunt răsboae, și trec peste toată lumea și cele de nevoie le câștigă toată lumea; fără numai acest fel de societate nu s'au ivit până acum, iscusită a lepădă și nevrednică a află. Iar de ați aflat, arătați, și nu cu stricarea celor aflate să vă lăudați).

De aceea până mai dăunăzi câte slove au avut Slavii, noi le grămădeam, cu loc, fără loc în cărțile noastre. Apoi când am început a învăța grecește, de atunci am început

a subjugă nenorocita noastră limbă să se îmbrace în niște haine, cu totul streine, și nepotrivite cu firea ei. Să scrim în loc de să scriem. (Toate s'au schimbat, toate s'au prefăcut, cu susul în jos, și cu josul în sus. Șezutul a ajuns cap, picioarele mâni, mânilor picioare, plugul ară pe mare și corabia pe uscat. S'au fost ivit acest fel de zugrăveli în zilele voevodului Ioan Vodă Caragea, și aceasta este chipul lumii de acum).

De vom scrie cu o sau cu ω, tot o va să zică. Așa când le vei avea pe amândouă, iar când nu ai, precum Europeanii, n'ai ce face în alt chip).

Asemenea ființă și ființă, fiindcă nu aveți pe lepădatul i, într'alt chip, n'aveți cum face. Așa dar și Elinii să facă. Să lepede pre γ și i și ε și oi. Cunoașteți înțelepciunea voastră cea înaltă și prea aleasă! și pentruce puneți în masă și pâine și struguri și persici, iproci, pentrucă se află, dar când vor lipsi de nevoe rămâi cu mămăliga. Cunoașteți bogăția minții voastre! Dar oare favoriții D-voastră francezi pentruce grămădesc atâtea slove și răspund numai o silabă s'au două? pentrucă așa cere orthografia lor. Ci și aceștia și însuși Latinii au trebuință cu toată sărăcia de slove și de i și de y, a-ți priceput adâncimea minții voastre? Când ziceți că faceți pre nevinovata tinerime să piarză vremea pentru un ω și γ iproci. O! Ticăloșie! O! Elini, lepădați acum atâtea feluri de γ și voi Latinii și ceilalți Europei, lepădați grămădirea slovelor ce ați avut și pe y al grecilor, că iată prea înțeleapta societate nu primește unele ca acestea și cine poate zice ceva împotriva? Tăcere trebuie. Prea înțelepții au hotărât; nu se poate într'alt chip. Veniți o Europei de Vă mirați! Pentru s (adecă u) noi unul cunoaștem în limba noastră. (Așa că altul n'aveți, lepădând ce ați avut, acum dar vă mulțumiți cu sărăcia slovelor). Și pe acesta să-l cunoaștem de o singură slovă. (Intr'alt chip nici este cu puțință, ne-

fiind mai mult în sărăcie). Pre ꙗ (adică ia) toată lumea 'l știe că este un diftong, (când nu este la voi nimenea nu-l știe, nici înșivă îl știți). Vocale sau glasnice, (dacă este zicerea glasnice, ce trebuie streina vocală? O înțelepți, dar numai înțelepciunea prea înaltă). Apoi ce greșală face cineva de va pune în loc de ꙗ ea. Ce folos aveți o neamuri și limbi de diftongii voștri? Lepădații de voiți să fiți prea înțelepți cu societatea patriei noastre, care acum s'a ivit.

Pentru *difthinggul* diftongul ꙗ care până acum se scria ꙗ cu totul improtivă după cum se citește. (Așa se citește iubite-voiu Doamne, iubitorule de oameni, greșala dar are sau din răspunderea gurei sau din învățătura neînvățătorei).

Pentru ꙗ cercetează (iar ai greșit: cercetꙗză) pronunția (proforau a răspunderea) (Noi am cercetat și pildă am arătat, Înțelepția ta nici urmezi, nici pildă arăți de ai aflat și noua pronunție.

Pentru ꙗ, th, aceasta învață ca limbe și oamenii nu se subțiază prin pelticimea limbei. Ei au trebuințe de idei, de cunoștinți și experiență ca să se subțieze. (Cel mai tare ridică pe cel mai slab, dar improtivă nu. Nici pe Latini nu vedeți cum se împrumutează dela elini: Teologia Θεολογία, philosophia φιλοσοφία, hymnus ὕμνος, laudă, cântare de mulțămire, ὀποδὲ ἀκονος, hipodidascalus ὀποδιδασκαλος, al doilea dascăl, și altete nenumărate. Căci Lexicoanele slovenești dela Moscha nu vedeți cum la sfârșitul lexicoanelor au și ꙗ și ξ, și ψ și υ. Pentru trebuința cuvintelor sau zicerilor streine, cum și pe ꙗ în rândul slovelor, precum θεατρον-theatrum, θεοδωρ theodor Θεολογ, theologus iproci, ξ Alexandru, Alexie iproci. Deci a scrie Alecsandru este sărăcia slovelor. Apoi puteți fi mai înțelepți decât aflătoriul acestor slove, când nimic nu aflați, ci numai piardeți ψ. ψalm, ψaltire, căci a scrie Psalm și Psaltire este acelaș cuvânt al sărăciei slovelor. H' de nevoe este:

nu numai căci este în rândul slovelor, ci și la cuvinte streine, unde i n'are loc, precum Cl̄ric, clironom, psalt̄re iproci, de, înțelegă cinevã ce va să zică cl̄ros, iproci. In toată limba noastră ziceți nu găsim ω, zicere să cuprinză pe acest θ, ci și când se găsește, Români nu-l citesc decât ca pe t. (Dar înțelepția voastră pe semne nu sunteți Rumâni, putând a zice θωma și θεodor, cum să cade și cele asemenea. Citiți dar și înțelepția voastră ca ciopliții țărani, învățați și tinerimea asemenea ajunge să fie ucenicul, așa alcătuiți și limba, ca baba Rada cum am zis, și ca Vlad țiganul din bucătărie. O nepricepere).

Ne având dar înțelepția voastră nici o mărturie, nici pildă din toate limbele lumii, a și lepădã slovele lor, cele odată primite din predanie, iată că puteți socoti, fără a nu spune, nici cercetã, și laudã și slavã vi se cade.

Ș'a următoarelor pricinuri sau mai vârtos, adică difăimări, că θ iaste în brațele, căldurei și moliciunei iproci. Aceste niște pricinuri prea înțelepte și vrednice de toată lauda, nici ucenicilor, tinerimei nu-i trece prin minte.

Pentru ξ și ψ oamenii cei înțelepți nu se încarcã cu acele care nu le trebuie, ... și când putem cu mai puține slove să ne slujim, pentruce să neîngreuem cu mai multe?

(Și eu dar nu sunt mai mult două decât una, că ξ și ψ, sunt câte una și mai presus înțelepția voastră din 2 face 4, în loc de ξ, puind pe cs, în loc de ψ, pe ps; iată dar că ați înmulțit sărăcia slovelor, și nu se potrivește vorba cu fapta, și cugetul este cu greșală. Să facem analisisul (deslegarea). Pronunția (proforaua, răspunderea) Propoziția (înainte punere), Generală (de obște preste tot). Silavele (slovenirile). Să scrim (să scriem). In locul fiește căria ziceri (fieș-căria). Să avem câte un semn (ce aveți cu numărul la cuvinte?) în loc de 1 2 iproci. In loc de cumpănã zice că chinezii la toate cuvintele au găsit slove

(vrednici de laudă sunt că au găsit atâtea slove, dar noi nu găsim nimic. În loc de gemene x iproci (ce amestecați astronomia cu învățătura de obște? au doară limba noastră nu deprinde și întrebuințează și slovele arăpești și semnele zodiilor? Au doară suntem aflătorii celor aflate de alții, fără numai vorbiți către cei ce nu știu nimic și-i învățați cele sfinte și obicinuite). Ingeniosul meșteșug (iscusitul) Făgăduște că la al doilea tipar va curăți și pe y și pe u, ca să semine în toate cu buna ei sor italienească (Cu haimanalele Dachiei veți să fie asemenea? Nu au nici o adevărire aceste cuvinte, Italienii au limba lor. Aici numai limba italienească stricată este amestecată în limba păământurilor, iar neamul italianesc aici nici se găsește, nici are clironomi în Dachia). Dar pentru tonuri (apăsări) ce să mai zici? Fiindcă Latinii și Italienii și Francezii și Nemții n'au tonuri, în locul tonurilor au deosebite reguli, prin care cunosc cuviincioasa apăsare la tot cuvântul. Și lângă acestea firește latinii mai toate cuvintele proparoxitone, adică fac apăsare, la a treia silavă sau slovenire, precum Rafail, zic Rafani și Maria zic Maria iproci. Iar Francezii fac apăsarea oxitonă adică la silava dela sfârșit, precum: bonjour, Monsieur iproci. În cât precum cel bun ellin se cunoaște din orthografie, așa cel bun latin din cetire. Iar Grecii și Românii nu așa, căci Grecii cu schimbarea tonului schimbă și înțelegerea, precum *πόνηρος* ostenitor și *πορηρός* rău și viclean. Asemenea din schimbarea slovelor schimbă înțelegerea cuvintelor precum *κερός* cu ε va să zică gol, deșert, au ai va să zică nou. Asemenea din schimbarea prosodiilor, căci *ἔξω* cu varia va să zică voiu aveă, iar *ἔξω* cu psili va să zică afară. Iar Rumânii din oxii osebesc limba fieștcăria Patrii. Ei ortografia Rumânilor una fiind în cărțile Bisericești, proforauă, adică răspunderea silavelor sau slovenirilor dovedește pe patriot de ce țară este, precum adică diftongul Ѣ (ea) uneori are glasul lui

ea precum veac iar, la Moldova veac se răspunde vec. Rugăciunea mea, rugăciunea me. Alte ori are glasul lui ce precum înveci. De cine-i învățată mai presus înțeleapta (societate). Noi zicem în veacul veacului, răspundem în veacul veacului, iar Moldovenii răspund, în vecul vecului. Rugăciunea mea răspunde rugăciunea mea, iar frații noștri Moldoveni răspund pe ea la acest cuvânt, rugăciunea me și îndată 'l cunoaștem că nu este muntean. Pildă punem proforaua limbei celor două domnii ale Dachiei, adică a patriei Muntenilor și a patriei Moldovenilor. Făcând o asemenea răspundere din gură a celorlalte patrii, care acum n'au domnii. Nici a fraților noștri Olteni la multe cuvinte. Că pururea să protimisește limba scaunului domniei în fiecare Patrie.

Dacă ați hotări să lepădați slovele care au tot un glas, pentruce n'ați lepădat și pe y, care are tot un glas cu i. A rămas deocamdată așa.... însă ați făgăduit că veți vedea curățind gramat. și de y la aloculea tipărire.

Dar pentru tonuri ce o să mai zici? cum o să învețe copiii să citească, astfel cum învață și pe a latinească, nemțească etc. Limba grecească cu toate tonurile ce are nici decum n'o învățăm noi mai lesne decât pe cea latinească, nemțească etc.

(Fine).

(Probabil neterminată această combatere și nerevăzută de Naum).

C. E.

Diferite teorii asupra sufletului.

Prezentul studiu are de scop mai mult de a expune într'un mod mai sistematic diferitele păreri, ce s'au produs în timp, cu privire la suflet; căci de altfel, răslătite, ele se găsesc în cursurile universitare, expuse sub diferite forme, conform cu natura și cerințele obiectului, în al cărui studiu se găsesc încadrate.

Pentru atingerea scopului, vom căuta să fim cât se poate mai exacti și expunerile să fie cât se poate mai lămurite; căci, într'un studiu așa de greu, unde cea mai mică nuanță trebuie să fie cât mai mult vădită, orice întunecime, cât de mică, devine un motiv de interpretare greșită și de armă contra-ți, chiar dacă scopul sau atențiunea ți-a fost cu totul curată.

Pentru o mai bună sistematizare, vom da aci diferite citate din Sf. Scriptură, în care se vorbește de suflet și după aceea vom urmări teoriile, privitoare la chestiune, în diferitele lor stări evolutive.

* * *

În sf. Scriptură, întâlnim cuvântul suflet sub patru forme sau cu patru numiri, distincte; însă, în ceea ce privește înțelesul, deși nu totdeauna. Iată acele numiri: *nefes*, *nesamah*, *ruah* și *leb*, acestea în limba ebraică. *Nefes* este tradus în grecește prin cuvântul $\psi\upsilon\chi\acute{\eta}$, iar în latinește prin cuvântul *anima*. Sub această formă, cuvântul suflet se poate

aplică atât omului, cât și animalului, fiindcă el denotă principiul vieții, a cărui locuință o găsim în sânge, prin circulația căruia își câștigă existența și care încetează odată cu aceasta. Dar tot sub această denumire el mai însemnează și principiul comun al sentimentelor, al patimilor, al cugetărilor și al științei.

Nesemah este tradus în grecește prin *πνοή*, iar în latinește prin *spiraculum*, *halitus* și *spiritus*. Înțelesurile sau însemnările sunt aceleași ca și cele de mai sus, cu foarte puține excepțiuni.

Ruah este dat în grecește cu *πνεῦμα*, în latinește cu *spiritus*. Înțelesul lui este când principiul vieții animale, când spiritul divin, care dă înțelepciunea.

În fine cuvântul *leb* este tradus cu *καρδία* și *cor* și însemnează inima, prin urmare principiul sentimentelor, al cugetărilor și al rezoluțiunilor.

În originalele grecești, cuvintele *ψυχή*, *καρδία* și *πνεῦμα* au acelaș înțeles ca și în Septuaginta. Trebuie observat, însă, că sub denumirea de *ψυχή* se înțelege mai mult sufletul separat de corp, prin urmare sufletul morților; iar sub cuvântul *πνεῦμα* trebuiesc înțelese darurile supranaturale, de unde urmează și deosebirea între omul natural—*ψυχικός*—*animalis homo* și omul spiritual—*πνευματικός*—, deosebiri pe care le întâlnim așa de des în Sf. Apostol Paul și cu deosebire în Sf. Părinți.

Dar în originalele grecești, cuvântul suflet se mai găsește și sub forma *νοῦς*, și cei șaptezeci s'au servit de dânsul, ca să traducă din ebrește când pe *leb*, când pe *ruah*.

În rezumat, înțelesurile cuvintelor *ψυχή*, *καρδία*, *πνεῦμα* și *νοῦς* nu sunt destul de precise și n'au totdeauna aceeași însemnare distinctă; în general ele însemnează suflet, și diferitele nuanțe trebuiesc urmărite și scoase din felul de a pricepe și a vedea al diferiților autori după vremuri.

* * *

În genere, Sf. Scriptură arată în toate locurile ei, unde este vorba de suflet, că el este cu totul deosebit de corp, și ca substanță și ca origină: Corpul este format din țărână, dându-i-se suflare de viață de însuși Dumnezeu.

«Și Iehova Dumnezeu formă pe om din pulberea pământului și suflă în nările suflare de viață, și așa se făcù omul în ființă vie» (Geneza II, 7). Corpul se întoarce în pământul din care a fost luat, iar sufletul se înalță iarăși la Dumnezeu, care l-a dat. «Și să se întoarcă această pulbere în pământ precum a fost. Și sufletul să se întoarcă înapoi la Dumnezeu, care l-a dat». (Ecl. XII. 7). Locuri la fel se găsesc și în Geneză și în psalmul 103.

Sufletul este desbrăcat de corp ca de un vestmânt: «Căci într'aceasta suspinăm, dorind să ne îmbrăcăm în locașul nostru cel din cer.» (II Cor. V, 2; Is. LIII, 12; Iob, IV, 19).

În psalmul XV, ni se vorbește de spiritualitatea sufletului, fiindcă el recunoaște în om inteligență, libertate și supraviețuirea sufletului după risipirea sau distrugerea corpului. Tot acest psalm deosebește pe om de animale, îl prezintă ca pe regele tuturor creaturilor, cu puțin mai micșorat decât înșiși îngerii și nu i se poate găsi nici o asemănare sau egal printre animale.

Cu privire la această cestiune, găsim locuri și în Geneză I, 26, în psalmul VIII și iarăși Geneza II, 20. «..... care să stăpânească peste peștii mării și peste pasările cerului și peste patrupeze și peste tot pământul și peste toate târătoarele care se târăsc pe pământ. Cu puțin mai mic decât îngerii l-ai făcut, cu cinste și cu mărire l-ai încununat.

Și Adam puse nume la toate vitele și la pasările Cerului și la toate fiarele câmpului, și pentru Adam nu se află ajutor, *care să fie asemenea lui*».

Dar dacă în Sf. Scriptură se găsesc foarte multe locuri,

unde se vorbește de suflet și de deosebirea lui de corp, nu se găsește de loc, însă, ceva care să se asemene cu un fel de tratat de psihologie. Nu se vorbește nicăeri de deosebirea între suflet și diferitele lui puteri, nici de deosebirea diferitelor puteri între dânsule. În sfârșit nu poți vedea o analiză a diferitelor manifestări sau acte sufletești, pentru a le putea grupa și deosebi, pentru a-ți da posibilitatea ca să observi nuanțele delicate dintre dânsule ca: cugetările, sentimentele, patimile, etc. etc.

Originalele grecești se deosebesc puțin în această privință de scrierile ebraice. Se vorbește, în adevăr, de cele patru virtuți cardinale, dar acest fapt este cu totul independent de vre-o cercetare psihologică.

* * *

În sf. Scriptură se vorbește și de unitatea sufletului, cu toate că sunt foarte mulți cari despart, după cum am văzut, principiul vieții de principiul cugetător, gânditor. Scrierile Gnosticilor, Montaniștilor, Maniheilor și Apolinariștilor sunt pline de aceste deosebiri.

În fapt, noi am arătat mai sus, că principiul vieții trupești este arătat sau desemnat cu cuvântul ψυχή, iar principiul vieții spirituale cu cuvântul πνεῦμα, sau corespunzătoarele lor din limba ebraică, acolo unde este vorba de locurile respective.

Cântarea celor trei tineri din cuptor face deosebire între spiritile și sufletele credincioșilor. Sf. Apostol Paul are destule locuri, în care pare a face aceste nuanțări. Așa în epistola I către Tesaloniceni, la cap. V, 23, cetim: «Iar însuși Dumnezeuul păcii să vă sfințească deplin; și întreg spiritul vostru și sufletul și corpul să se păzească fără de prihană la venirea Domnului etc. «Iar în epistola I către Corinteni II, 14; și în epistola către Ebrei IV, 12, întâlnim următoarele: «Dar omul cel firesc nu primește cele ce sunt ale spiritului lui Dumnezeu, căci îi sunt nebunie și

nu le poate înțelege, pentru că se deosebesc spiritualmente. Căci cuvântul lui Dumnezeu este viu și puternic și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până *ce desparte sufletul și spiritul*, încheeturile și măduva, și este judecător cugetelor și gândurilor inimii».

O cercetare mai amănunțită ne-ar da o noțiune și mai exactă în această privință. În adevăr, luând în întregul său a doua istorisire din Geneză și comparând-o cu cea dintâi, ajungem la concluziunea că sufletul, principiul vieții, este privit și ca suflet cugetător, care aseamănă pe om cu Dumnezeu și-l deosebește de animale. De altfel, acest suflet, principiu al vieții animale, îl întâlnim și ca principiu al acțiunilor spirituale.

În Proverbi la cap. XII, 10; psalmul LXXXV, 4, CIII, I; Proverbi XIX, 2; psalmul CXXXV, 14, găsim următoarele: «Dreptul știe până și trebuințele animalelor sălcior înima nelegiuitorilor este crudă.—Binecuvintează suflete a meleu pre Domnul—Ca sufletul să fie fără prevedere nu este bine și cel ce se grăbește cu picioarele face greș.—... Minunate sunt faptele tale și sufletul meu bine foarte știe aceasta».

Dar ceea ce este dificil de găsit clar în sf. Scriptură care este origina sufletului în chipul cum îl tratăm. Este drept că Biblia ne vorbește de sufletul primului om, al lui Adam, dar de celelalte suflete nu s'a găsit decât slabe insinuări, din care părinții bisericești și în general scriitorii și cercetătorii în această speță, au scos diferite păreri și deducțiuni. Tot ce s'ar putea bănuși din unele locuri ar fi că sf. Scriptură ne-ar arăta creațiunea sufletelor de Dumnezeu, atât și nimic mai mult.

Origen, susținând preexistența sufletelor, are pretențiunea să-și sprijine teoria sa pe următoarele locuri din Sf. Scriptură: Gen. VIII, 21; ps, CIV, 9; CVIII, 9—10; Rom. VII, 24; Filipeni I, 23. Iatăle: «Nu voi mai blestemă altădată pământul din cauza omului, *că cugetul inimii o-*

mului este rău din tinerețile lui etc. *Margini pusu-le-ai,* peste care să nu treacă etc. Ticălos om sunt eu! Cine mă va liberă din acest corp de moarte? Mulțumesc lui Dumnezeu prin Iisus Christos, Domnul nostru. Așa dar cu mintea mea servesc legii lui Dumnezeu, iar cu corpul legii păcatului. Căci mă strâmtorez în două priviri: având dorința a mă desface de corp și a fi împreună cu Christos, ceea ce este cu mult mai bine».

Acestea sunt citatele, pe care se sprijine Origen, și pe care le vom întâlni la vreme, când vom trata capitolul respectiv. Importanța lor în materie se poate judeca ușor.

Textele, însă, ce se aduc în favoarea creației individuale a fiecărui suflet, par a fi cu totul de altă valoare. În psalmul XXXI, 15; Ecl. XII, 7; Ier. XXXVIII, 16; Zah. XII, 1; Ioan. V, 7 cetim următoarele:

«*In mâna ta sunt timpurile mele. Mântue-mă din mâna neamicilor mei și de cei ce mă urmăresc. Și să se întoarcă această pulbere în pământ precum a fost, și sufletul să se întoarcă înapoi la Dumnezeu, care l-a dat.—Și a jurat Zedechia, regele, lui Ieremia, zicând: Viu este Iehova, care ne-a dat acest suflet, că nu te voi omorî, nici nu te voi da în mâinile oamenilor acestora, cari caută viața ta. Cuvântul lui Iehova asupra lui Israel. Iehova zice: Cel ce a întins cerul și a întemeiat pământul. Cel ce a făcut spiritul omului dinlăuntru său*».

Cu toate astea, nu s'ar putea susține cu temeinicie că cestiunea ar putea fi destul de clarificată cu cuprinsul citatelor de mai sus. Acest fapt a și făcut pe unii din părinții bisericești să ezite a se pronunța cu siguranță asupra problemei, iar pe alții să se deosebească în păreri și să dea naștere la discuțiuni întinse și fără nici un rezultat practic.

Rezumând cele spuse până aci, putem conchide că în sfânta Scriptură se găsesc citate care ne arată clar că o-

mul e compus din suflet și corp; că sufletul e cu totul deosebit de corp, și în cece privește esența și în cece privește origina. Apoi că omul este superior oricărei alte viețuitoare. Se poate vedea deasemenea spiritualitatea și unitatea sufletului, identitatea principiului vieții animale cu principiul cugetător, afară de puține locuri obscure și neîndestulătoare care ar părea că voesc să grăiască altfel. Psihologia, dacă nu este cu desăvârșire lipsită, apoi ea nu se poate admite decât în niște imperceptibile rudimente, iar în cece privește transmisiunea ori creațiunea sufletelor, problema rămâne vagă, și toate dezbaterile, urmate pe această chestie, n'au avut darul să ne aducă o lumină deplină, atât timp cât scriitorii respectivi s'au sprijinit pe citate din Sf. Scriptură, sau au căutat să-și sprijine aserțiunile lor pe autoritatea aceștia.

O mulțime de scrieri există privitoare în materie și, pentru cercetătorul dornic de a merge pe calea acestei probleme, vom da la urmă un catalog rezumat al diferiților scriitori, împărțiți pe epoce. Din el se poate alege ce e mai important și se poate utiliza cu mult succes.

Acestea spuse în scurt pe terenul pur scripturistic, să trecem la materia propriu zisă a subiectului și să o urmărim în tot cursul ei evolutiv.

* * *

Doctrina celor dintâi trei secole.

Când apărură Creștinismul, nimic sigur nu se găsea în doctrinele filozofilor păgâni asupra sufletului. În privința creațiunii nici o idee nu era clară, iar în cece privește teoriile despre origina sufletului, ele erau ori dualiste, ori materialiste, ori panteiste; adevărul adevărat, însă, rămâne necunoscut. Lipsind această lumină, este bine înțeles că știința dreaptă despre suflet nu se poate constitui într'o formulă exactă și cu pretențiuni de a îmbracă haina axio-

melor. Cei mai mulți se învârtteau în jurul teoriilor lui Plato și Aristotel și cei care se sileau să mai adauge ceva nou, nu făceau decât să contribuie la întunecimea cestiunii, făcând din mulțimea doctrinelor eclectism cu totul confuz. Ψυχή principiul vieții animale, și πνεῦμα, spiritul, nu lumineau îndestul, ca să nu zicem întru nimic gândirea cercetătorului în această direcțiune. Pe când epicurienii erau cu totul materialști, stoicii făceau din lume un «*imens animal*» însuflețit de însuși Dumnezeu, susținând că fiecare suflet este o mică părticică din marele suflet al divinității.

Epicur face din știință o slujitoare pentru folosul vieți și nu se servește de teorie, decât pentru a înlesni practica. Filozofia, pe care el o împarte în logică, fizică și morală, nu are alt scop decât să dea omului liniștea și pacea (ἀταραξία). El își însușeste sistemul lui Democrit, adăugându-i oarecari modificări. După el, materia este principiul pozitiv și unic al tuturor lucrurilor, iar sufletul, spiritul și cugetarea nu sunt decât accidente ale acesteia (συμπύματα ἡσυμβεβηκότα). Afară de materie nu este decât chaosul, vidul, golul, care este o condițiune pentru mișcare. Materia se compune din nenumărați atomi, cari nu sunt creați și cari nu se pot distinge, dar cari sunt mișcați de o mișcare perpetuă.

Epicur nu este un determinist absolut, el admite hazardul, adică posibilitatea unui efect fără cauză, fapt care-i dă putința de a recunoaște în morală libertatea indiferenței, adică cauzele fără efecte.

Epicur admite și eternitatea universului, dar susține că nu poate fi vorba nici de o creațiune, nici de un sfârșit al lumii. Ea nu poate fi opera zeilor, fiindcă zeii sunt perfecți, după cum se susține, iar lumea este plină numai de răutăți și imperfecțiuni, urmează deci că totul este materie și ca dovadă puternică, ne spune Epicur, stă faptul că orice izbire, orice leziune influențează foarte puternic

asupra aceeace se numește suflet, exemplu: delirul, leșinul și altele. Dar să părăsim acest teren, fiindcă intenția noastră nu e de a da pe deantregul sistemul filozofic epicurian, ci numai de a familiariza în scurt pe cetitor cu acest fel de a vedea pentru a ne sluji ca element, pentru o mai bună înțelegere a celor ce vor urma să se dezvolte în Creștinism.

* * *

Intemeetorul Stoicismului este Zenon, care, convins de *legitimitatea* suicidului, își pune sfârșit zilelor cam pe la anul 260. Sistemul său este urmat și dus mai departe de alții așa că acest sistem filozofic, pe care îl erijează într'o religione ridicată pe ruinele panteismului popular, nu este opera numai a unui om, a unui autor, ci este o amestecătură ori o unire de diferite doctrine și teorii într'un tot, tot așa după cum mai mulți afluenți își dau obolul lor unui fluviu.

Ca și Epicur, Stoicii se slujesc de știință numai pentru folosul vieții. Ei caută adevărul în vederea binelui și a folosului (τὸ ἐπιτήδευον, τὸ ὠφέλιμον). Caută cauzele prime ale ființei în vederea scopului final al vieții (τὸ τέλος). Acest scop este înțelepciunea, adică virtutea teoretică și practică. Virtutea teoretică consistă în a gândi binele (ἀρετὴ λογική) și a avea noțiuni juste asupra naturii lucrurilor (ἀρετὴ φυσική); dar virtutea prin excelență este virtutea practică, fiindcă ea constă în a trăi cât se poate de bine și a lucra conform cu dreptatea, acesta este scopul către care tinde și virtutea teoretică, care nu este decât un mijloc pentru ajungerea la țintă.

Logica, metafizica și știntele n'ar avea rațiunea de a exista, dacă prin ele n'am putea realiza folosul pentru viața de toate zilele. Pentru acest motiv, și numai pentru acesta, ne spun Stoicii, le și introducem în școli.

Abstracțiune făcând de diferitele nuanțe, pe care ei le

fac cu privire la idei, Stoicii susțin că o idee este adevărată, dacă ea reproduce exact obiectul său; și criteriul sau semnul adevărului unei idei este claritatea, care ne face să înțelegem mai cu ușurință ceea ce ni se spune. După Zenon, sunt patru grade ale certitudinii: a imagina (*φαντασία*), a crede (*συγκατάθεσις*), a ști (*καταλήψης*) și a înțelege (*ἐπιστήμη*).

Spiritul și corpul sunt două fețe ale aceleiași realități.

În ființa reală, spiritul este elementul activ (*τὸ ποιοῦν*); materia este elementul pasiv (*τὸ πάσχον*). Numai spirit curat nu poate să existe. Chiar Dumnezeu are un corp, și acest corp este lumea. Universul este o ființă trăitoare (*ζῶον*) al cărui suflet, inteligență, lege conducătoare, căldura care dă viața și traiul este Dumnezeu. El este identificat cu universul, dar acest univers este o ființă reală, un Dumnezeu, care cunoaște lucrurile, care conduce destinele noastre, care ne iubește și care ne vrea tot binele, dar care nu are patimi ca ale noastre. Omul este în Dumnezeul-univers aceeași scântecă este în flacăra și picătura în ocean.

În scurt Stoicii atribue sufletului și o parte de materialitate.

Platonicienii nu stau așa departe de aceste vederi. Ei neagă de asemenea existența unui suflet fără corp și viceversa.

(Va urma.)

Badea Mangâru.

CREDINȚA PREOTULUI

Dumnezeu este pretutindinea de față, dar mai ales înaintea celor cari se roagă lui. «*Dumnezeu aproape este de toți cei cari se roagă lui*». Convorbirea lui Dumnezeu cu creatura sa, ne descoperă pe de o parte măreția lui Dumnezeu și pe de alta slăbiciunea și mizeria creaturei. «*Iată cu palme măsurate ai pus zilele mele și statul meu ca o nimica înaintea ta*»¹⁾. Mizeria n'ar fi nimic încă, dar revolta? Ce am făcut din legea ta, o Dumnezeule meu? Cum am tratat poruncile tale? «*Că fărădelegile mele au covârșit capul meu, ca o sarcină grea s'au îngreuiat peste mine*»²⁾. Doamne, cu toată starea mea cea tristă îndrăsnesc să mă prezint înaintea ta, nu mă respinge. «*Ție a zis inima mea: pre Domnul voi căuta; căutatu-te-a pre tine fața mea. Fața ta Doamne voi căuta. Să nu 'ți întorci fața ta de către mine și să nu te abați întru mânie dela robul tău*»³⁾. Eu cad la picioarele tale căit și umilit, îmi mărturisesc în public greșalele și nerecunoștința mea. Da, am greșit la cer și înaintea ta. Prea Curata și Sfânta Fecioară, Profetii și Sfinții tăi Apostoli, toți Sfinții să vie să încredințeze, dar să fie și martori la căința și mărturisirea mea.

¹⁾ Ps. XXXVIII. 7.

²⁾ Ps. XXXV. 4.

³⁾ Ps. XXVI 13—15.

Eu sunt înaintea ta Doamne, dar n'am îndrăzneala ca să-ți vorbesc. Profetul Ieremia a zis: «*O Doamne, cel ce ești stăpân, iată nu știu grăi, că tânăr sunt eu*»¹⁾. Eu pentru că mă simț vinovat, pentru că buzele mele nu te-au lăudat, nu îndrăznesc să le deschid înaintea ta. Vino de le curăță și le deschide tu însuși Doamne și voi îndrăzni să-ți vorbesc. «*Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda ta*». Nu trimite numai pe Serafimul tău ca Profetului, ci vino singur, o Duhule Sfinte, cel ce ai înorit fața pământului, vino de-mi curățește cugetul și-mi reînnoește inima, ca în conștiință să-mi fac a mea mărturisire.

* * *

Credința este cel mai de preț subiect de meditare pentru preot, pentru că el mai bine de cât ori cine, cunoaște principiile emanate dela însuși Dumnezeu prin organul Sf. Apostoli. «*Fără credință nu este putință a bineplăcea lui Dumnezeu*»²⁾ «*Că cu darul s. veți mântuiți prin credință*»³⁾. Credința deci hotărăște în chip suveran în privința judecăței și a mântuirii. Cetatea celor aleși e aceea unde e credința, pe când aceia cari prin trufie s'au sustras dela jugul credinței, e cetatea celor osândiți. «*Iar dreptul din credință va fi viu și de se va îndoii cineva, nu va binevoi sufletul meu într'însul*»⁴⁾.

Dacă Dumnezeu ne-ar fi lăsat să trăim, și să ne mișcăm într'un cerc curat firesc, rațiunea noastră ar fi ajuns nu ca să ne dea ultimul cuvânt al întregului, căci infinitul și prin urmare misterul ne-ar fi acoperit încă de toate părțile, dar pentru a ne face să mergem fără forțe supra-

¹⁾ Ier. I. 6.

²⁾ Evr. XI. 6.

³⁾ Efes. II. 8.

⁴⁾ Evr. X. 38.

firești. Dumnezeu totuși în acest fel a așezat lucrurile. Creindu-ne el, ne-a ridicat spre el peste marginile oricărei firi finite și ne-a deschis strălucirea propriului său regat. Totul se schimbă atunci pentru mintea omenească, căci iată-o în fața «*celui fericit și singur puternic Împăratul împărățiilor și Domnul domnilor, care singur are nemurire și locuște într-o lumină neapropiată; pe care nu l-a văzut nimeni din oameni, nici poate a-l vedea*»¹⁾. Omul deodată se vede întru slava rânduită lui mai înainte de Dumnezeu și stă față la săvârșirea tainică a minunilor sale «*pe care ochiul nu le-a văzut, nici urechea nu le-a auzit și nici la inima omului nu s'a suit. Acestea a gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre dânsul*»²⁾.

Pentru a atinge aceste măreții neuzite, pentru a se apropia de aceste țărături fericite, îi trebuie omului un cuvânt, îi trebuie o privire superioară, îi trebuie spiritul lui Dumnezeu. «*Ca să dea vouă, după bogăția slavei sale, cu putere să vă întăriți prin Duhul lui întru omul cel din lăuntru*»³⁾. Îi trebuie pe Hristos mijlocitor și numai credința poate să i-l dea: «*Ca să locuiască Hristos prin credință întru inimile voastre*»⁴⁾. Iar acestea arată pe larg absoluta necesitate a acestei flăcări supranaturale pentru îndreptarea omului prin credință și prin dar.

Ce ar fi descoperit rațiunea slabă lipsită de orice ajutor supranatural? Și ce au descoperit «cercetătorii acestui secol?» Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? «*Unde este întrebătorul veacului acestuia? Au n'a făcut nebună Dumnezeu înțelepciunea lumii acesteia?*»⁵⁾ Ea n'ar fi descoperit decât neantul. Cu flacăra care luminează pașii no-

1) I Tim. VI. 15--17.

2) I Corint. II. 8--10.

3) Efes. III. 16.

4) Efes III. 17.

5) Cor. I. 20.

stri, cu cuvântul lui Dumnezeu, totul se luminează; și această flacără Dumnezeu ne-a dat-o: «*Iar noi n'am luat duhul lumii, ci duhul cel din Dumnezeu; ca să știm cele ce sunt dela Dumnezeu dăruite nouă*»¹⁾. Dacă raționalismul se indignează și refuză acest ajutor ca nelegiuit puterii și libertății sale, el nu va arăta prin aceasta decât nerecunoștința lui față de un Dumnezeu care a binevoit să înalțe pe om, slaba lui creatură, până la el, care l-a făcut prietenul său, fiul său; care văzându-l incapabil de a pricepe ceva din fericirea divină, l-a pus ca să silabisească minunile—ca să zic așa—instruindu-l încetul cu încetul, onorându-l cu convorbirile lui divine, inundându-l cu strălucirea sa care-i înconjură dreptatea cu aureola cea mai radioasă. El nu va arăta decât nebunia și nelegiuirea sa; căci, în sfârșit ce e omul ca să discute cu Dumnezeu? «*Omule tu cine ești care răspunzi împotriva lui Dumnezeu?*» Pentru a-i spune: Pentru ce m'ai făcut astfel? *Au doră va zice făptura celui ce o a făcut pre ea: Căci m'ai , așa?*»²⁾. Pentru a-i reproșa această educație divină pe care i-o dă, această înălțare la care i-a plăcut să-l cheme? Adăogând la viața naturală o viață supranaturală, la luminile așa de măginitive ale rațiunii, strălucirea orbitoare a credinței, Dumnezeu micșorat-a el creatura sa, din contră n'a mărit-o? Și fiindcă astfel e voința sa, fiindcă el a înțeles astfel să-și ridice planul său divin, omul căruia nu i se datoră nimic, nu este el obligat ca să fie recunoscător pentru această binefacere de necomparat? Pentru mine, eu proclam aceste lucruri, o Dumnezeuul meu; sufletul meu și ființa mea întreagă le vor celebra pe vecie în lumea aceasta și în cealaltă și etern îți voi mulțumi că m'ai pus la această distanță de celelalte creaturi și că în acest punct

¹⁾ I. Cor. II. 12.

²⁾ Rom. IX 20.

mai apropiat de îngeri: «*Micșoratu-l-ai pre el puțin oarece de cât îngerii; cu mărire și cu cinste l-ai încununat pre dânsul*»¹⁾).

* * *

Mă voi legă deci, o Doamne, de această credință prin care și numai cu ajutorul căreia se poate procura gloria cea mai înaltă care poate să vie dela o ființă raționabilă și liberă. Prin ea, într'adevăr nu fac profesii de a recunoaște toate perfecțiunile tale, și domeniul tău cel nesfârșit, și măreția ta atotputernică și bunătatea ta cea de nespus? Apostolul ne asigură că atunci când Avraam, tatăl credincioșilor făcù actul său de credință eroică, el procură gloria lui Dumnezeu: «*Și întru făgăduința lui Dumnezeu nu s'a îndoit cu necredința, ci s'a întărit cu credința, dând slavă lui Dumnezeu*»²⁾. Și cum? Fiindcă, adaugă Apostolul, «*Avraam știă că Dumnezeu poate tot ce a promis. Și adevărit fiind că ce i-a făgăduit, puternic este a și face*»³⁾ Iată afirmarea atotputerniciei, iată în acelaș timp și siguranța promisiunilor făcute. Aceste făgădueli, noi am văzut realizarea lor, și afirmându-le, comunicând cu ele prin inteligența noastră, noi dăm lui Dumnezeu omagiul cel mai mare pe care-l poate primi în această lume. Cred, pentru că Dumnezeu a vorbit. Lumea și creaturile nu sunt nimic; rațiunea mea tace; Dumnezeu a vorbit, dreptatea lui mi-e de ajuns. Ce mă interesează greutățile și îndoelile? Ce-mi fac umbrele dese și imposibilitățile aparente? Eu fac ceea ce făcù tatăl neamurilor al credincioșilor. «*Și neslăbind în credință nu s'a uitat la trupul său cel omorît, fiind mai de o sută de ani, nici la omorâciunea pântecelui Sarei. Și*

¹⁾ Ps. VIII. 6.

²⁾ Rom. IV, 20.

³⁾ Rom. IV, 21.

întru făgăduința lui Dumnezeu, nu s'a îndoit cu necredința, ci s'a întărit cu credința»¹⁾).

Și credința mea nu va înclină numai înaintea lui Dumnezeu inteligența mea, ea îi va proba iubirea mea. «Astfel Dumnezeu iubi lumea. În sfârșit îi iubi pre ei... Și noi am cunoscut și am crezut în dragostea pe care Dumnezeu o are față de noi. Dumnezeu este dragoste și cel care rămâne în dragoste, în Dumnezeu rămâne și Dumnezeu în el». Cum să nu crezi deci în dragostea lui Dumnezeu; cum să nu-l iubești după astfel de mărturisiri! Și aceste mărturisiri cuvântul lui Dumnezeu ni le transmite; prin urmare, cu ajutorul dragostei le cunoaștem noi. Credința aceasta, Dumnezeul meu, simt că mi-e foarte necesară, mi se pare chiar că-i înțeleg tot prețul. Cum se face deci că ea nu se regăsește, cu toate efectele sale, în viața mea sacerdotală? Pentru că ea nu e destul de vie, pentru că lăncezește nefiind alimentată în fiecare zi și prin rugăciune și prin acte repetate, și prin obișnuința pe care ar trebui s'o am de a-mi ține inima sus, ea e sterilă și nu produce nimic. O Doamne în dorința pe care o am de a-ți rămâne credincios cu umilință mă rog către tine și-ți zic ca oarecând Sfinții tăi Apostoli: «*Adauge-ne nouă credință*»²⁾). Căci într'adevăr, o recunosc la picioarele tale în acest moment, credința mea e poate neactivă și foarte slabă. Întârziă-voi cum fac din când în când de a aderă pe deplin la toate hotărârile Bisericii tale, dacă ași avea o credință tare? Abuză-voi de aceste distincțiuni între sfaturi și precepte, între perfecțiunea și virtutea simplă, uitând că preoția mea mă obligă grabnic la această perfecțiune? Aventură-mă-voi cum poate mi se întâmplă, în lecturi, în conversațiuni în stare să sgu- due edificiul convingerilor mele sfinte? Voi face o parte

¹⁾ Rom. IV. 19. 20.

²⁾ Luc. XVII 5.

așă de mare pretinselor cuceriri ale spiritului omenesc și la ceea ce se numește pompos progresul modern; ceea ce ar face să roșesc de simplitatea Evangheliei și de obscuritățile inevitabile ale cuvântului lui Dumnezeu? Nu mă voi obișnui în urmă să iau ca conducător, ca fir conducător în viața mea, acest spirit al lumii pe care așă de adesea l-ați afurisit și blestemat, în loc de a mă ține strâns legat *de cuvântul crucii*: nebunie pentru cei cari vor să se piardă, semn al puterii lui Dumnezeu pentru cei cari vor să se mântuiască¹⁾. O Dumnezeu meu, dă-mi această credință vie, singura de care e legată orice producțiune. Credința nu poate și nu trebuie să rămâie sterilă. *Așă și credința dacă nu are fapte, moartă este singură²⁾. Avraam părintele nostru, au nu din fapte s'a îndreptat, suind pe Isac fiul său pe jertfelnic?... Și a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s'a socotit lui întru dreptate și prieten al lui Dumnezeu s'a chemat³⁾.*

* * *

Ce ar fi viața preotului fără o credință productivă și însoțită de fapte? Atunci într'adevăr lumea ar avea dreptate să nu vază în el decât păzitorul dogmelor neputincioase și al credințelor respectabile. poate prin antichitatea lor, dar fără acțiune astăzi asupra indivizilor și asupra popoarelor; atunci ar fi potrivit să se spue de el că nu face altceva decât să arate drumul fără să-l urmeze, și că seamănă cu acele bariere de pe marginea drumurilor, cari rămân în totdeauna nemișcate. Arbor fără fructe, ce va face el în câmpul Tatălui de familie? Sufletele trebuiesc să se alimenteze din ceea ce produce el și el nu dă

¹⁾ 1 Cor. I. 13.

²⁾ Iacob II, 17.

³⁾ Iacob I. 21, 23.

nimic. *Pentru ce și pământul împresoară în zadar?* ¹⁾ O Dumnezeule meu, așa să nu-mi fie soarta și să mă conving din ce în ce mai mult, din contră, că tot ceea ce s'a făcut mare și sfânt în lume s'a făcut prin credință. Sf. Apostol Pavel, o spune în această pagină memorabilă din Epistola către Evrei, care este ca un rezumat al minunilor operate de credință în timpurile vechi: «Prin credință Avel mai multă jertfă decât Cain a adus lui Dumnezeu, pentru care a fost mărturisit că a fost drept, mărturisind Dumnezeu de darurile lui; și printr'aceea după ce a murit, încă grăește. Prin credință Enoh s'a mutat ca să nu vadă moarte... Prin credință răspuns luând Noe despre cele cari încă nu erau văzute, temându-se, a făcut corabie spre mântuirea casei sale, prin care a osândit lumea. Prin credință chemându-se Avraam, a ascultat de a ieși la locul care era să-l ia ca moștenire.... Prin credință și înșăși Sara, stearpă fiind, putere spre zămislirea sămânței a luat, și afară de vremea vârstei a născut. După credință au murit aceștia toți, neluând făgăduințele, ci de departe văzându-le, și sărutându-le și mărturisind că streini și nemernici sunt pre pământ. Prin credință a adus Avraam pe Isaac când a fost ispitit. Prin credință Iacob murind, pe fiecare din fiii lui Iosif a binecuvântat; și s'a închinat pe vârful toiagului lui; prin credință Moisi când s'a născut, trei luni a fost ascuns de părinții săi și mare făcându-se s'a lepădat a se numi fecior fetei lui Faraon, mai bine alegând a pătimi cu norodul lui Dumnezeu, decât a avea dulceața păcatului cea trecătoare. Prin credință a făcut Paștele și vărsarea sângelui ca nu cel ce pierdeă pre cei întâi născuți să se atingă de dânși (Israelii). Prin credință au trecut Marea Roșie ca pe uscat, a cărei ispitire luând Egiptenii s'au înecat. Prin credință zidurile Ierihonului au căzut cu în-

¹⁾ Luc. XIII, 7.

cunjurarea în șapte zile. Și încă ce voiu mai zice? Că nu-mi ajunge vremea a spune de Ghedeon, de Samson, de David, de Samuel și de Prooroci, cari prin credință au biruit împărății, au lucrat dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțitul sabiei, s'au întărit din slăbiciune, s'au făcut tari în răsboaie, au întors taberile vrășmașilor în fugă, au luat femeile dintru înviere pre morții lor. Și unii s'au omorât, neprimind slobozirea ca să dobândească mai bună înviere; iar alții de batjocuri și de bătăi au luat ispitire încă și de legături și de temnițe, S'au ucis cu pietre, s'au hierăstruit, ispitiți au fost, cu ucidere de sabie au murit; în cojoace au umblat și în piei de capre; lipsiți fiind, necăjiți, de rău supărați, căroră nu eră lumea vrednică; în pustii rătăcind și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului. Și aceștia toți mărturisiți fiind prin credință, n'au luat făgăduința. Dumnezeu cevă mai bun pentru noi mai 'nainte văzând ca să nu ia fără de noi săvârșirea»¹⁾.

Și acum dacă s'ar adăogă minunile făcute în lume de credință dela divinul nostru Mântuitor, s'ar scrie nu o pagină, ci mii de volume cari ar veni de pe urma acestui pasaj frumos al Sf. Pavel. Dela Apostoli, într'adevăr, istoria martirilor, a apostolatului, a științelor sfinte, a artelor nu e altcevă decât istoria desvoltărilor și minunilor credinței. Și totul în lume, dala valurile de sânge cari au curs pentru biruința și menținerea adevărului până la cele mai obscure devotamente, dela apostolatul cel mai strălucitor până la cel mai umil minister, dela Catedrala superbă până la bisericuța cea mai modestă și mai rustică, totul strigă, totul cântă cuvântul cel mare: «*Credința noastră, aceasta e biruința care învinge lumea*». Prosternat înaintea

¹⁾ Evrei, XI, IV și următ.

ta, Doamne, îți cer iertare pentru puțina mea credință, și pentru îndoielile pe cari n'am știut să le resping în des-
tul, și pentru neglijența mea de a cerceta temeliile edifi-
ciului sfânt în care m'ai făcut gazdă și păzitor, și în care
am sarcina să adăpostesc, să întrețin sufletele pe cari mi
le-ai încredințat. Poporul meu poate e ignorant din cauza
greșalei mele; iată de ce el nu crede, iată pentru ce obi-
ceiurile lui nu sunt creștine.

Mărește-mi credința, Doamne, te rog mult, mărește-mi
credința. Eu îți promit s'o reînsuflețesc în toate diminețile
prin atingerea sfintelor tale răni, în timpul rugăciunii mele
și prin atingerea mai de aproape încă a trupului tău iubit.
O, Mântuitorul meu, îmi voiu aminti, celebrând și împăr-
țind Sfintele Taine, că sunt instrumentul tău. *Fiți sfinți,
fiindcă eu sfânt sunt... Iar tu, o omule al lui Dumnezeu,
urmează credința... Prin credință eu înving.* Dă-mi credința,
o cer prin mijlocirea sfintei tale Mame și a noastră... *Cu
ajutorul tău.*

Iconom Ilie Teodorescu.

UN RAPORT INTERESANT

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 10).

§ I. Invățământul mediu.

Alături de școalele primare și cele secundare, arătate
până acum, mai există în Germania un fel de școli numite
școli medii (Mittel-Schule) ce au o situație intermediară
între școala primară și cea secundară. În aceste școli cu
un curs de 9 ani se primesc elevi și eleve de 6 ani. A-
ceste școli sunt asimilate într-o câtvă școalelor primare, cu
deosebire că aci se predau două limbi străine, de obicei

Franceza și Engleza. Ele pregătesc acele elemente, cari în urmă devin mici funcționari, negustori etc.

Învățământul religios esceptând cele trei clase începătoare, unde este aceeași situație, ca în orice școală elementară pregătitoare, este în esență acelaș ca în școala primară și i se consacră 21 ore săptămânal, având cele 3 clase începătoare câte 3 ore, iar restul câte 2 ore. Negreșit, că aci învățământului religios i se dă o extindere mai mare, nu însă în aceeași măsură ca în școalele secundare, scopul acestor școli, nefiind să pregătească absolvenți pentru institutele de înaltă cultură. Programele accentuiază chiar acest lucru, când spun că prima atențiune în acest învățământ (religios) nu trebuie pusă pe învățarea unui material științific întins, ci pe faptul că copilul să trăiască religios și să înțeleagă că prin aceasta are loc în el însuși o promovare religioasă»¹⁾. Scopul învățământului religios în aceste școli este dar, că prin cunoștințele ce se împărtășesc școlarilor să se deștepte și să se întărească în ei sentimentul religios-moral și în acelaș timp să-l îndrumeze a participa la viața bisericească. Alegerea, distribuirea materiilor, cum și felul tratării lor au să corespundă acestui scop. Față de cele spuse o înșirare a materiilor pe clase o cred de prisos.

§. V.—Învățământul special

În învățământul special ne vom ocupa mai întâi de școlile normale de institutori și institutoare și după aceea vom trece la școalele de comerț și meserie.

În școlile normale de institutori din Germania se primesc prin concurs elevi cari au cel puțin 7 clase primare. Ele au menirea de a pregăti pe viitorii institutori dela o-

¹⁾ Observațiuni metodice în: Bestimangen über die Neueordnung des Mittelchulewesens in Preussen, (won 3 Febr. 1910).

rașe și sate. Întreg cursul e împărțit în două secțiuni: a) cursul preparator și b) cursul normal. Cursul preparator durează trei ani în toate provinciile Germaniei, iar cel normal doi și pe unele locuri trei ani. Invățământul religios ce se predă în aceste școli, ține seamă, negreșit, de cunoștințele dobândite de elevi în cursul primar. Ținând seamă de acest lucru, în cei trei ani ai cursului preparator, se face istoria V. și N. Testament. La aceasta se adaugă repetirea întregului catehism cu prover și câteva cântări bisericești.

În cursul normal se face istoria bisericească, inzistându-se mai mult asupra istoriei bisericești-naționale a provinciei respective; învățătura credinței și a moralei creștine.

Unele programe mai prevăd în ultimul an și o oră specială pentru metodică. Invățământului religios alături cu lecțiile practice în școala primară, alipită pe lângă fiecare școală normală. Tratarea istoriei biblice a V. și N. Testament se face mai mult în forma introducerii biblice spre a familiariza pe viitorii institutori cu cunoașterea cărților Sf. Scripturi, pe care la rândul lor au să le predea altora.

Tot ca școli speciale sunt considerate și școalele de comerț, menite să pregătească pe micii funcționari și negustori.

În ele se primesc elevi cu patru clase primare. Cursul acestor școli durează pretutindenea 6 ani și s'ar putea într-o câtvă asemănă cu o școală reală, însă cu un caracter profesional mai pronunțat.

Invățământul religios din aceste școli împărtășește elevilor în câte 2 ore săptămână! de fiecare clasă, cunoștințe asupra acelorași materii religioase, cari figurează și în programa unei școli reale.

Alături cu asemenea școli, ce există în toată Germania, am mai găsit în Bavaria școli de comerț pentru fete cu o organizație specială. Aceste școli, în cari intră eleve, de

obiceiul fiice de negustori, cu 7 clase primare, pregătesc pe viitoarele angajate, menite a lucra singure sau cu concursul părinților lor. Întreg cursul durează 3 ani. Învățământul religios împărtășește elevilor în câte o oră pe săptămână o repetiție aprofundată a întregului catehism.

Alături cu școlile de comerț și tot cu caracter profesional, mai sunt și școlile de meserii (die Fach und Fortbildungen Schulen). Asemenea feluri de școli sunt gratuite și obligatorii pentru toți băieții și toate fetele, absolvenții ai școlilor primare, dar cari nu urmează o școală secundară. În ele se primesc elevi cu opt clase primare. Cursul durează $3\frac{1}{2}$ —4 ani.

Scopul acestor școli e deprinderea tinerimei cu o meserie oarecare. Elevii au câte opt până la 10 ore de studiu săptămânal, iar fetele câte 3 ore, restul sunt ocupați cu deprinderea lucrărilor tehnice¹⁾.

În cei doi ani școlari se predă învățământul religios în câte o oră pe săptămână, făcându-se cele 3 părți ale catehismului: credința, morala, învățătura despre grație și tainele.

Învățământul religios în școlile de meserii l-am găsit numai în Bavaria, iar în Württemberg am găsit învățământul religios în așa zisele cursuri de completare (allgemeine Bildungsschule) ce le urmează băieții și fetele cari nu se dedică nici unei meserii și nu am găsit învățământ religios în școlile de meserii.

E drept că în aceste școli se predă religia numai în 10 ore pe an, câte o jumătate de oră la 14 zile, ceea ce ar fi prea puțin. Totuși puținul acesta tot e ceva, decât nimic. În cele 10 ore de lecțiuni se caută a se completa cunoștințele asupra catehismului și a se lărgi cercul cuno-

¹⁾ Vezi Organisation und Lehrpläne der obligatorischen Fach und Fortbildungsschulen für Knaben in München von dr. Kerschensbeiner Einleitung p. 9.

științelor în ce privește istoria bisericească, mai cu seamă a regatului Württemberg.

Cum vedem, feluritele state din Germania, mai cu seamă în părțile locuite de catolici, ținând seamă de viitoarele relațiuni sociale ale meseriașilor și negustorilor ce alcătuiesc masa mare a populației dela orașe, țin cu orice preț ca aceste elemente să fie instruite și educate pe temeiul principiilor morale creștine. De aci existența învățământului religios în aceste școli.

§ VI.—Metodul de predare al învățământului religios.

Cunoscând reputația deosebită de care se bucură în ochii lumii dascălul german, dela prima intrare în școala nemțească, am fost cuprins de un fior deosebit, stăpânit fiind de ideia că aci voi găsi cele mai perfecționate metode didactice, rezultatul unei munci științifice de veacuri. Și în adevăr, așteptarea mea n'a fost zadarnică. Școala primară e la înălțimea chiemării în ceea ce privește metodele și modul cum știe să le aplice la diferitele obiecte. Instructorul german știe să-și facă cu prisosință datoria de instructor și educator al tinerimei. Nu tot aceeași impresie a lăsat asupra mea și școala secundară cel puțin în privința predării învățământului religios. Lecțiunile ascultate de mine la diferite școli secundare și speciale, din feluritele părți ale țării, mi-au format convingerea că unii dintre profesorii germani mai au de învățat în această privință dela institutori și încă mult. Din potrivă, mai toate lecțiunile de religie la cari am asistat în cursul primar, au fost bine reușite. Nu tot acesta e cazul și cu învățământul secundar. Mulți dintre profesorii secundari, întrebați dacă au obiceiul să folosească tréptele formale în predarea feluritelor discipline religioase, unii răspundeau evasiv, alții, mai sinceri, spuneau că acestea sunt bune pentru

învățământul primar. Și ceeace dau astfel de răspunsuri erau tocmai dascălii a căror lecțiuni fusese din cele mai slabe. Nu mai rămâne îndoială însă, că am găsit și aci dascăli conștienți de însemnătatea și rolul pedagogiei, ale cărei principii căutau, pe cât e cu putință să le aplice în predarea învățământului religios. Surprinzător pentru mine a fost faptul că mai există încă printre profesorii școalei secundare elemente din acelea ce nu voiau să audă de treptele formale și aplicarea lor în învățământ. Unii ca aceștia uitau, că treptele formale se întemeiază pe legile vieții sufletești și ca atare nu trebuiesc privite ca formule seci, ce omoară viața, ci din potrivă ca mijloace proprii de însuflețire a învățământului, atunci când sunt cu pricepere aplicate.

În învățământul religios, mai mult ca aiurea, este nevoie să se țină seamă de aceste trepte formale pentru două motive: a) corespund dezvoltării vieții sufletești și b) fiind vorba de sentimentul religios al copilului, trebuie să se facă uz în totdeauna de acele mijloace știute pentru a transpune pe copii în astfel de situațiuni ce produc sentimente cari apoi lucrează cu putere asupra lor.

Sentimentele sunt temelia vieții religioase. Ele trebuie înainte de toate luate în considerare, pentruca pe ele să se clădiască cu ajutorul fantaziei și al judecății reprezentările și ideile religioase ce vor trebui să rămâne proprietatea sufletească a copilului. Chestiunea de căpetenie este dar de a deșteptă în copil astfel de sentimente și aceasta se face cu ușurință, dacă se face apel la viețuirile și experimentările interne ale copilului. Pestalozzi a arătat cel dintâiu nevoia de a se începe învățământul religios cu reprezentări din viața copilului. Se prezentau deci copiilor, astfel de situațiuni și împrejurări, fie direct prin propriile lor povestiri, fie indirect prin povestirile feluritelor materii didactice, făcute de dascăl și apoi se lăsau să lucreze a-

supra lor. De îndată ce se treziă în elevi sentimentul religios corespunzător, desfășurarea lecțiunii își urmă după aceea mersul ei obișnuit, ca și la oricare alt obiect.

Deșteptarea sentimentului religios urmărit, fiind partea cea mai însemnată a unei lecțiuni de religie atârnă în cea mai mare parte de personalitatea dascălului. Acelaș rol, pe care l joacă interesul în predarea oricărei alte materii didactice, îl joacă aci sentimentul. Fără el nu se poate ajunge la pătrunderea vieții sufletești a persoanelor descrise. Se înțelege, că atârnă foarte mult dela tonul povestirii dascălului. Prin el dascălul poate să exprime: bucurie, teamă, groază. Pentru aceasta, e nevoie ca el înainte de toate să simtă ceea ce povestește. Numai sentimentul e în stare să producă sentiment. Adevărurile religioase trebuie înainte de toate să fie simțite, viețuite, ca apoi să poată fi învățate. Pentru aceasta numai în relațiunile cu persoanele religioase, cu «eroii religiunii», cari trăesc în religione ca în elementul lor, creiază viața religioasă. Cu ei trebuie să facă cunoștință școlarul, să năzuiască cu ei, să creadă cu ei, să iubească, să nădăjduiască, să se bucure și să se întristeze cu ei. Aceasta este cea mai demnă și mai frumoasă datorie a învățământului religios, zice Rude¹⁾.

¹⁾ Vezi Metodik p. 60.

(Va urmă).

Pr. Popescu-Breasta.

A G H I A Z M A.

La librăria Bloud din Paris a apărut în 1908 o broșurică de 66 pagine, intitulată: «L'eau Bénite» (apa sfințită—aghiazma), origina și istoricul ei¹⁾. Apa sfințită jucând un mare rol și în Biserica noastră Ortodoxă, credem interesant a comunica cititorilor un scurt rezumat al broșurei în cestiune.

Apa—ca element curățitor prin firea ei—a jucat un mare rol atât în cultul public, cât și privat al religiunilor păgâne. Apa, după ideia unor filozofi (Thales), este sursa tuturor lucrurilor; fără ea nu putem exista.

În Vechiul Testament spălările cu apă sunt prescrise de Moisi cu rigurozitate, în multe împrejurări ale vieții private și în ceremoniile religioase. În Levitic și mai cu samă în cartea Numerilor găsim regulile întrebuințării apei după ritul mozaic. Apa, la Israeliti, se întrebuință și ca mijloc de curățire esteroară și eră considerată, în același timp și ca simbol al curățirii sufletului. Pentru sfințirea apei, la Iudei, nu eră un ceremonial deosebit, nu se zicea nici un cuvânt și nu se făcea nici un semn prin care să se dea a se înțelege, că se sfințește; apa, la dânșii, eră considerată ca sfințită, prin însăși destinațiunea ei: actul de a lua apă curată, de a o amesteca cu puțin vin pentru trebuinți religioase, eră îndestulător spre a o sfinți.

¹⁾ Scrisă de Amedée Gastoué.

La Egipteni și la Grecii vechi apa de asemenea era întrebuințată la cultul divin. La Romani găsim apa lustrală sau curățitoare. Apa lustrală, de obicei, era apă curată de râu, sau de izvor, în care se aruncă un cărbune aprins, luat de pe altarul sacrificiilor; ea se puneă în vestibulul templelor pentru trebuința celor ce veneau să se roage, sau să aducă sacrificiu. Romanii respectau foarte mult această apă și o păstrau în niște vase cu gura largă. Un vas cu apă lustrală se puneă și la casa mortului, însă se prepară în altă casă curată. Cu această apă se spală corpul răposatului și toți cei ce intrau în casa mortului, la ieșire, trebuiau să se stropiască cu această apă, spre a se curăți. Un altfel de apă lustrală se prepară mai solemn cu cenușă de juncă sacrificată și cu sare. Această apă se întrebuință la ceremoniile făcute în onoarea zeitelor Cérés și Palès. În luna Mai, preoții acestor zeițe, făceau procesiuni, prin orașe și la țară și stropind animalele destinate pentru sacrificii ziceau: «Să depărtează de aici boala, moartea, ciuma, uraganele, fulgerul. O a treia apă lustrală era apă curată, amestecată cu sare; cu ea se stropiau casele. Romanii considerau apa ca un adevărat mijloc de curățire și întrebuințarea ei pentru cufundare sau stropire se consideră ca mijloc pentru stergerea a orice necurătenie.

Astfel se întrebuință apa înainte de Iisus Hristos ca mijloc de purificare. Amestecul cu sare simboliză nestricăciunea, iar amestecul cu cenușă era semn de pocăință.

În Creștinism, Mântuitorul poruncește Apostolilor să boteze, pe cei ce vor crede, în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, dar nu prescrie nici un ritual pentru sfințirea apei de botezat. Apostolii de asemenea nu prescriu nimic în această privință și a spune cu certitudine de când a început a se sfinți apa în Creștinism, este imposibil. Primele începuturi (în ce privește apa botezului) par a se

găsi în Biserica africană încă prin secolul al II-lea. În adevăr, iată ce zice fericitul Tertulian în tratatul despre Botez, tratat scris, probabil înainte de anul 200: «Toate apele... primesc prin invocarea lui Dumnezeu însușirea de a fi materie a tainei... Sf. Spirit vine din înălțimea cerului și se poartă deasupra apelor sfințindu le și astfel sfințite apele se pătrund de putere sfințitoare». Aceasta este prima mărturie despre sfințirea apei botezului.

Mai pe urmă sinodul al V din Cartagena, ținut la anul 255 sub președinția Sf. Ciprian, în canonul I prescrie, ca mai întâi apa botezului să *fie curățită și sfințită de preot*. Deci în Biserica africană apa botezului era supusă la două acțiuni: purificarea sau curățirea și sfințirea; cea întâi reprezintă exorcismele, iar cea a doua binecuvântarea (sfințirea). În secolul al IV se face mențiune, că asupra apei botezului trebuie să se zică aceeași rugăciune cu care se sfințește untul de lemn pentru bolnavi. La o astfel de binecuvântare se pare, că face aluzie și Sf. Vasile Cel Mare, când zice, în tratatul «Despre Sf. Duh» cap. 27: «Noi binecuvântăm apa botezului și untul de lem al ungerei... De ce? După o tradițiune tacită și mistică.

În cartea a VII a Constituțiunilor Apostolice găsim lămurit arătat, cum să se facă sfințirea apei pentru botez; iar în cartea a VIII a Constituțiunilor găsim indicațiuni despre sfințirea apei deosebit de apa botezului. Și aici însă, sfințirea trebuia să se facă totodată cu a untdelemnului pentru bolnavi, dintre cari, de sigur, că aghiazma se da spre băut, iar, cu untdelemn se ungea bolnavul. În rugăciunea de sfințire «se cere dela Dumnezeu ca să sfințiască elementele acestea prin Hristos și să le dea putere, care să redea sănătate, să îndepărteze boala, să fugă demonii și să strice tot sfatul rău». Nu știm timpul de când s'a făcut această rugăciune dar, în pontificalul (arhieraticon) episcopului Serafion al Thmuisului, din Egipt,

(prima jumătate a secolului al IV) găsim o rugăciune pentru sfințirea untdelemnului și a apelor, rugăciune de o frumuseță rară.

Acestea sunt primele faze ale aghiazmei și după cât se vede ea a fost introdusă foarte de timpuriu în Biserica africană și apoi în cea romană spre a înlocui stropirile efectuate de preoții păgâni.

În Orient sfințirea apei și a untdelemnului o găsim prin secolul al IV și se făceau spre ușurarea oamenilor de boale.

Cu încetul însă începe să se întrebuițeze aghiazma și la alte nevoi ale creștinilor: așa Sf. Epifanie¹⁾ ne spune, că un iudeu convertit, voind să zidiască o biserică, vrăjitorii iudei au vrăjit cuptoarele de ars varul, ca să nu funcționeze. Atunci, Iosif, așa se numia israelitul convertit, merse la cuptoare, unde erau adunați mulți creștini și mulți iudei și luând un vas cu apă îl însemnă cu semnul crucei și zise: «Întru numele lui Iisus din Nazaret pe Care părinții mei L'au răstignit, această apă să dobândiască puterea de a împrăști toate farmecele magice să se redea focului puterea lui, spre a se termina Casa Domnului». Apoi aruncând apa pe cărbuni varul s'a ars.

Tot în acest secol ni se spune, că lăcustele făceau mari stricăciuni pe câmpiile Siriei și ale Mesopotamiei și că, un pios creștin, dezolat de acest flagel s'a rugat ermitului Afraat să-l scape de nenorocire. Acesta luând o măsură de apă a însemnat'o cu semnul crucei și-a *pus mânele peste ea*, a zis o rugăciune și a poruncit creștinului să stropiască marginile țarinei sale și a scăpat de lăcuste. În secolul al VI atât în Occident, cât și în Orient găsim, că apa sfințită se întrebuițează la stropirea mănăstirilor și caselor. În Orient întâlnim un caz, când se sfințește apa pentru un lepros, care se vindecă îndată ce este vărsată

¹⁾ Trăește între 310 și 403 d. H.

peste el. Tot în acest timp și tot în Orient, vedem, că se întrebuințează apa sfințită pentru curățirea unei curți și a unei case de duhuri necurate. Cu deosebire în acest scop se introduce datina de a se sfinți apa în mod special. Cu ea încep a se stropi nu numai monastirile și casele noi, dar și orice loc, unde se adună mai mulți. Leon al VI (mort 912) împărat bizantin, recomandă generalilor ca în ajunul luptei, preotul să curățe armata prin stropirea cu aghiazmă. De acum înainte stropirea mulțimei, cu aghiazmă, intră în uz.

După cum se vede din cele zise rezultă, că mai întâi a început a se sfinți apa botezului, că sfințirea ei a început în Biserica africană înainte de secolul al II-lea și că în secolul al IV datina aceasta eră în toată Biserica. Apoi treptat au început a se stropi cu apă sfințită mănăstirile, bisericile, casele, bolnavii, armata, câmpiile etc. La introducerea acestor din urmă stropiri cu aghiazmă, a contribuit, probabil, și obiceiul păgânilor de a stropi casele, obicei, pe care Biserica l-a creștinizat.

Icon. Const. Nazaria.

Mișcarea în personalul clerical din țară.

N U M I R I .

Nou hirotonitul în preot, Dumitru Enescu, se numește paroh al parohiei Ștefan Vodă în județul Ialomița, pe ziua de 15 Decembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Vasile Liciu, se numește paroh al parohiei Sbereni din jud. Iași, pe ziua de 15 Decembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Ionescu Atanasie, se numește paroh al parohiei Cucuieții-Sudiți din județul Ilfov, pe ziua de 15 Decembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Preoțescu Dimitrie, se numește paroh al parohiei Călimănești, jud. Vâlcea, pe ziua de 1 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Nicolae Lazăr, se numește paroh al parohiei Cotârgași, jud. Suceava, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Alex. T. Căvăușu, se numește paroh al parohiei Verești din județul Botoșani, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Ionescu C. Cristache, se numește paroh al parohiei a II Peretu, din județul Teleorman, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Ponovescu Vasile, se numește preot ajutor, pe seama parohiei Hârșești de Jos, județul Argeș, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în diacon, Diaconescu Constantin, se numește diacon pe seama Mănăstirii Suzana, județul Prahova, pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, N. Bujor, se numește paroh al parohiei a II Letea din jud. Bacău, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Popescu D. Alexandru, se numește paroh al parohiei Hătcărău, județul Prahova, pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Berculescu Alexandru, se numește pa-

roh al parohiei Viișoara din județul Romanați pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Nicolae Blujdescu, se numește paroh al parohiei Gârlă Mare, jud. Mehedinți, pe ziua de 1 Dechemvrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Popescu Ștefan, se numește paroh al parohiei Bresnița de Motru din județul Mehedinți, pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Petre Economn, se numește preot ajutător pe seama bisericii parohiale Sf. Nicolae din urbea Hârșova, pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Nou hirotonitul în preot, Diaconul Gh. V. Călin dela biserica Sf. Mănăstiri Viforâta, se numește preot ajutător pe seama bisericii filiale Doamna din parohia Șelari din Capitală.

Nou hirotonitul în preot, Ștefan Bazilescu, se numește paroh al parohiei Zaicoiu din jud. Doljiu, pe ziua de 15 Dechembrie 1911.

Preotul Gheorghe Sachelarie, parohul parohiei Luica din județul Ilfov, se numește preot ajutător la parohia urbană Oltenița, pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

TRANSFERĂRI.

Pr. Gh. G. Popovici, parohul parohiei Românești, județul Iași, se transferă în aceeași calitate la parohia Ruginoasa, jud. Suceava, pe ziua de 1 Decembrie 1911.

Pr. Păunescu Gh., parohul parohiei Popești-Vasilați jud. Ilfov, se transferă la parohia Popești-Conduratu acelaș județ, pe ziua de 15 Noembrie 1911.

Pr. Popescu Petre, parohul parohiei Sura, județul Mehedinți, se transferă la parohia Cojmănești, acelaș județ, pe ziua de 15 Octombrie 1911.

Pr. Vasile Arhip, parohul parohiei Râpile, jud. Bacău, se transferă în aceeași calitate la parohia Leontinești acelaș județ. În locul preotului Gheorghe I. Ștefănescu, care trece în locul său, pe ziua de 1 Ianuarie 1912.

Pr. Gh. Popescu-Frățilești, dela parohia Iancu Vechiu se transferă ca ajutător la parohia Delea Nouă (Calist) pe ziua de 1 Ianuarie 1912.

Pr. Nicolae G. Popescu, parohul parohiei Chiselet, jud. Ilfov, se transferă ca preot ajutător la parohia Iancu Vechiu din București pe ziua de 15 Dechembrie 1911.

DEMISIONAȚI.

Pr. Vasile Florescu, parohul parohiei Ruginoasa, jud. Suceava, a demisionat pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

Pr. C. Gheorghiu, parohul parohiei Tupilați, jud. Roman, a demisionat pe ziua de 1 Dechembrie 1911.

D E C E S E

Pr. Ioan Ion, supranumerar în parohia Doicești, jud. Dâmbovița, a încetat din viață în ziua de 21 Octombrie 1911.

Pr. N. Armășescu, supranumerar în parohia Simianu, jud. Mehedinți a încetat din viață în ziua de 19 Septembrie 1911.

Pr. Vasile Nicolae, parohul parohiei Muncelu-de-Sus, jud. Roman, a încetat din viață în ziua de 22 Octombrie 1911.

Pr. Carp Popescu, parohul parohiei Titulești, jud. Olt, a încetat din viață în ziua de 20 Octombrie 1911.

Pr. Popescu Voicu, parohul parohiei Brăcșănei, jud. Teleorman, a încetat din viață în ziua de 8 Octombrie 1911.

DONAȚIUNI.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor din parohia Călărași județul Doljiu, cari cu cheltuiala lor, au făcut mai multe icoane bisericesti la acea biserică.

Se aduc mulțămiri persoanelor cari au binevoit a contribui cu diferite sume de bani la cumpărarea unui Octoih mare la biserica filială din satu Hălăngești jud. Doljiu.

Se aduc mulțămiri d. Evghenița I. Cameniță proprietară în parohia Poroina Mare din județul Mehedinți, care a dăruit bisericii din numita parohie, un clopot mare în valoare de 1000 lei.

Se aduc mulțămiri publice enoriașului Costache Gh. Rusu, pentrucă a donat bisericii din Băiceni parohia Bucuteni județul Iași, porțile mari și una mică în valoare de 60 lei.

Se aduc mulțămiri D-lui și D-nei Nicolae Căpităneanu, cari au binevoit a donă bisericii „Precupeții-Noi“ din București, un frumos epitaf pictat și brodat, un steag bisericesc și două rânduri de acopereminte.

Se aduc mulțămiri D-nei și D-lui Mihalache Dumitrescu, din București, cari au binevoit a donă bisericii filiale Sf. Voevozi din parohia Crângurile, jud. Dâmbovița, următoarele obiecte: o cruce de argint, un sfeșnic de alamă cu 3 lumini, un policandru cu 12 lumini, două steșnice mari de lemn și 2 chilograme lumânări de ceară.

Se exprimă mulțămiri D-lui Ștefan Ghenopol arendașul moșiei Vișoara (Teleorman) care a binevoit să doneze bisericii parohiale Sf. Ioan Botezătorul din parohia și comuna Vișoara, una sută lei pentru facerea unui al doilea rând de ferestre la zisa biserică.

Se aduc mulțămiri locuitorului Constantin Nicolae Vintilă și soției sale Ecaterina cari au dăruit 600 lei și D-lui Nicolae Ionescu din București care a dăruit 45 lei pentru cumpărarea unui clopot în greutate de 120 kilograme la biserica parohială Adormirea Maicei Domnului din cătunul Mănăstirea.

Se aduc mulțămiri publice persoanelor notate mai jos, cari au binevoit a face bisericii din com. Conțești jud. Muscel, donațiunile trecute în dreptul fiecăruia și anume: D-lui Hristache Dumitrescu, comerciant, care a donat o sveră și o cădelniță. D-lui, Costică Ionescu com. Conțești jud. Argeș, o copie. D-lui Daniel Ionescu, care a dăruit o serie de perdele la icoanele cele mari dintre care două din ele însoțite cu beteală.

Se aduc mulțămiri D-nei Eufrosina Gh. Ioan, proprietară, din capitală, care a binevoit a îmbrăca în argint două icoane dela ușile împărătești ale bisericii parohiale Amza, cheltuind suma de 500 lei.

Se aduc mulțămiri D-lui Mitică Constantinescu și soției sale Elena Constantinescu, cari au binevoit a îmbrăca peste tot în argint icoana Maicei Domnului dela biserica Sf. Haralambie din Ploești în valoare de 1600 lei.

Se exprimă mulțămiri publice cucernicului preot paroh C. Ionescu dela biserica Sf. Ștefan din Ploești, care a făcut ofrandă de 1150 l., cu care s'a reparat această biserică, aducându-i-se îmbunătățirile trebuitoare.

Se exprimă mulțămiri publice D-nei Eufrosina Gr. Ioan, proprietară din Capitală, care a binevoit să îmbrace în argint cele două icoane dela Sf. Uși Impărătești ale catapetezmei bisericii parohiale Amza cu hramul Sf. Nicolae, lucrare ce costă peste 500.

Se exprimă mulțămiri publice D-nilor Ștefan Țenu și Petrache Herghelegiu cari au binevoit a donă bisericii Sf. Dimitrie din urbea Huși un baptisteriu de aramă, în greutate de 15 kilograme, o masă, un scaun, o față de masă și un șervet, toate în valoare de 120 lei, iar dna Elena Ștefan Florea un covoraș în valoare de 50 lei.

Se exprimă mulțămiri D-lui Gârstea I. Nuță, proprietar, pentrucă a binevoit să cumpere bisericii filiale Sf. Nicolae din căt. Ciuciu, pendinte de parohia Ursoaia (Olt), un liturghier în valoare de 6 lei 50. b.

Tudora D. Alexandrescu binevoind a dăruii bisericii Sf. Nicolae din comuna Ciolăneștii din Deal (Teleorman) un potir, un disc, o steluță, o copie, o linguriță și 5 candelă, toate de argint suflate cu aur, în val. de 198 lei, i se exprimă mulțămiri publice.

Se educ mulțămiri publică preotului N. H. Popovici, parohul parohiei Ciurea, pentrucă a donat două uși laterale frumos zugrăvite, pentru catapeteasma bisericii filiale Uricari, parohia Miroslava, jud. Iași, în valoare de 110 lei.

Se aduc mulțămiri publice Administrației Domeniului Coroanei pentrucă a binevoit a dispune repararea gardului ce încunjură curtea bisericii parohiale Drăceni, comuna Găinești, jud. Suceava.

Se aduc mulțămiri publice onoratei Administrațiunii a Domeniilor Coroanei, pentrucă a binevoit a dăruii bisericii din parohia Vălenii Stănișoara, comuna Mălini, jud. Suceava, un număr de 16 cărți de ritual, un rând de veșminte preoțești și un baptister de aramă, toate în valoare de 400 lei.

Se aduc mulțămiri publice D lui Ioan Vasiliu și soției sale Ecaterina pentrucă a donat bisericii filiale Vovidenia parohia Golia, din urbea Iași, o icoană reprezentând Sf. Treime și încoronarea Frea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu, pictată pe lemn de chiparos, în valoare de 180 lei.

Se aduc mulțămiri publice D-nei și D-lui I. Bordea, pentrucă au dăruit bisericii parohiale Nicorița din urbea Iași, un rând complet de veșminte preoțești în valoare de 150 lei.

Se aduc mulțămiri publice următoarelor persoane: D-lui Ioan Donisanu și soției D. sale; D-lui Moise Nemeș și soției sale; Ioan Ihangă și soției; Nicolae Ivanciuk și soției sale; Emil Băncescu, Ioan Culik și soției sale; și D-nei Reveica fica D lui C. Melneciuk din ținutul Regina Sask Canada America de Nord, pentrucă au donat bisericii parohiale din acel ținut mai multe odoare bisericesti toate în valoare de 920 lei.

Se aduc mulțămiri publice enoriașului Ion C. Colac și soției sale Elena, pentrucă a donat bisericii parohiale Românești, județul Iași, o cădelniță în valoare de 46 lei.

Se aduc mulțămiri publice preotului M. Constantiniu pentrucă a cheltuit 800 lei, cu punerea mosaicului în biserica parohială Sf. Nicolae Socola din Iași și D-lui Gh. Ianoliu epitrop, pentru așezarea unui curpân cu 12 lumânări înaintea catapetesmei, cheltuind 130 lei.

Se aduc mulțămiri publice locuitorului Dimitrie Nicolaiosa din căt.

Gămășani, comuna Rădășani jud. Suceava, pentru că a donat bisericii M-rei Secu un rând de veștinte preoțești în valoare de 180 lei.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Gh. Isăcescu, proprietar, parohia Epureni jud. Botoșani și D-lui I. Ionescu, agricultor, tot din aceea localitate, pentru că au donat bisericii din sus zisa parohie, cel dintâi o cristelniță de aramă în valoare de 120 lei, și al doilea 18 lei pentru a se procura un sfânt Antimis.

Se aduc mulțămiri publice D-lui Ioan Andrei, primarul com. Vlădeni, care a dăruit bisericii din parohia Borșa județul Iași, un sfânt Antemis.

Se exprimă mulțămiri publice persoanelor mai jos notate, cari au binevoit a donă diferite obiecte bisericesti și pământ bisericilor parohiei comunei Buciumi jud. Iași, precum urmează: Bisericii parohiale. D-nul Vasile Ioan un aer de mătasă cu dulapul său și o candelă de argint în valoare de 1200 lei și un rând complet de veștinte preoțești în valoare de 165 lei. Prin stăruința epitropiei și subscripția enoriașilor diferite reparațiuni făcute bisericii în valoare de 452. Bisericii filiale Vlădiceni. D-na Margareta Popovici un liturghier legat cu piele și un Triod, în valoare de 34 lei. D-nul Ștefan Ionescu, un catavasier în valoare de 5 lei 50 bani. D-nul Nicolae Ionescu cu d-na Ana Ionescu, un loc de 400 metri pătrați pentru lărgirea cimitirului în jurul bisericii, D-na Margareta Popovici cu d-nul și D. Ștefan și Paraschiva Ionescu, un clopot în valoare de 800.

Se aduc mulțămiri D-îni Constantin Uță, comerciant din parohia Gura-Aninoasei, comuna Târcov, jud. Buzău, care a binevoit a donă bisericii parohiale „Sf. Nicolae“ din aceea parohie, un steag în valoare de 60 lei.

Se aduc mulțămiri publice D-lui D. A. Greceanu, proprietarul moșiei Stânca din județul Iași, pentru că a donat bibliotecii parohiei Lușeni 30 volume cărți cu conținut religios.

Se aduc mulțămiri publice locuitorului Teodor V. Danțuș, care a dăruit bisericii parohiale Hârtoapele, comuna Lespezile, județul Suceava, un sfeșnic mare de alamă pentru trei lumânări, în valoare de 60 lei.

Se aduc mulțămiri publice enoriașului Gheorghe Butnaru, care a dăruit bisericii parohiale „Sf. Impărați“ din parohia Hermeziu, jud. Iași, două sfeșnice de alamă în valoare de 296 lei.

oii

E-
ca-
is-
se

ni,
is.

au
ro-
le.
de
eo-
no-
cii
ele
ier
lo-
rul
va

nia
bi-
are

no-
u-

lă-
va,
ei.

lă-
și,

SUPLIMENT

L I S T A

De numele și pronumele profesorilor Facultății de Teologie, ce vor forma Colegiul E-
lectoral pentru alegerea unui reprezentant în Consistoriul Superior Bisericesc.

1) D-1 Dr. Ioan Cornoiu	5) D-1 Dr. D. G. Boroianu
2) „ „ Drag. Demetrescu	6) „ „ Badea Cireșeanu
3) „ „ Ioan Mihălcescu	7) „ „ N. Dobrescu
4) Pr. Econ. Const. Nazarie	8) Pr. Ioan Popescu Mălăești

Profesorii Seminarului „Central“ București.

1) D-1 Dr. Ioan N. Dianu	9) D-1 I. Popescu Pasărea
2) „ Iuliu D. Valaori	10) „ I. Sălceanu
3) „ Dr. P. Gârboviceanu	11) „ G. Moian
4) „ G. Pop	12) „ G. Gorciu
5) „ V. S. Moga	13) Pr. Econ. C. Popescu
6) „ Dr. M. Popescu	14) D-1 Al. Vântul
7) „ V. Arion	15) „ Șt. Eftimescu
8) Pr. I. Iordăchescu	16) „ N. D. Țăranu

Seminarul „Veniamin“ din Iași.

1) D-1 G. Gheorghiu	8) D-1 N. Mazare
2) „ C. V. Praja	9) „ N. G. Dosios
3) „ T. Cernea	10) „ N. Cădere
4) Diac C. V. Stupcanu	11) „ S. Halița
5) D-1 Em. Bardazarie	12) „ I. Iuga
6) Pr. I. Gotcu	13) „ G. Apostolescu
7) D-1 V. Oiaga	

L I S T A

De numele și pronumele Superiorilor de Monastiri din Eparhiile Ungro-Vlahiei, Argeșului, Râm. Noului-Severin și Buzăului, ce vor forma Colegiul Electoral pentru alegerea unui reprezentant în Consistoriul Superior Bisericesc.

1)	P. Cuv.	Visarion Ionescu	Superiorul M-rei	Cernica	
2)	"	"	"	"	Ciolanul
3)	"	"	"	"	Cheia-Teleajen
4)	"	"	"	"	Ghighiu
5)	"	"	"	"	Stănișoara
6)	"	"	"	"	Tismana
7)	"	"	"	"	Turnu
8)	"	"	"	"	Sinaia
9)	"	"	"	"	Predeal

Superiorii din Eparhiile Moldovei, Sucevei și Dunărei-de-Jos.

1)	P. Cuv.	Valerie Moglan	Superiorul M-rei	Neamțu	
2)	"	"	"	"	Vorona
3)	"	"	"	"	Durău
4)	"	"	"	"	Secu
5)	"	"	"	"	Cetățuia
6)	"	"	"	"	Cocoș

LISTA PROVIZORIE

De Preoții și Diaconii din întreaga țară, cari constituiesc Colegiul Electoral pentru
alegerea reprezentanților Clerului mirean în Consistoriul Superior Bisericesc

PE ANUL 1912.

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	FILIALA
	Plasa de jos din Capitală		
1	Pr. Radu Răsvănescu	Bărbătescu-Nou	
2	" N. Dragomirescu	Bărbătescu-Vechi	
3	" Gheorghe Zamfirescu	Bărbătescu-Vechi	
4	" Radu Cordeanu	Sf. Ilie (calea Rah.)	
5	" Ioan Constantinescu	" " "	
6	" Eftimie Niculescu	" " "	
7	Diac. Nicolae Popescu	Sf. Nicolae Vlădica	
8	Pr. Marin Popescu	" " "	
9	" Hristache Popovici	" " "	
10	" Ștefan Iordăchescu	" " "	
11	Diac. Ștef. Popescu	" " "	
12	Econ. Anastase Protopopescu	Doamna Bălașa	
13	" George Gibescu	" " "	
14	Pr. Gheorghe Voicu	" " "	
15	Diac. Boșcu Bôiu	Sf. Gheorghe-Vechi	
16	Pr. Savu Bădescu	" " "	
17	Econ. Mihail Popescu	" " "	
18	Pr. Anton Ionescu	Sf. Ioan (gura pieței)	
19	" Ioan Nicolescu	Sfânta Ecaterina	
20	" Iordan Stoenescu	Sf. Spiridon-Nou	
21	" Nicolae Nicoreanu	" " "	
22	" Ioan Oprescu	" " "	
23	Diac. I. Gheorghiu	Slobozia	
24	Pr. Teodor Crețescu	" " "	
25	Pr. Ilie Opran	" " "	
26	" Grigore Georgescu	Alexe	
27	" Petre Popescu	Flămânda	
28	" Nicolae Boțescu	Sf. Nicolae-Broșteni	
29	" Alecu Pană	" " "	
30	" Vasile Georgescu	Manu-Cavafu	
31	" Iordache Dumitrescu	Cărămidarii-de-jos	
32	" Dimitrie Popescu	Dobroteasa	
33	" Gh. Gheorghiu	" " "	
34	" Ștefan Georgescu	Olteni	Apostol
35	" Dimitrie Bălșănescu	" " "	
36	Diac. Simion Constantinescu	" " "	
37	Pr. Teodor Georgescu	" " "	Sârbii-de-Sus
38	" Petre Rădulescu	" " "	Brad-Staicu
39	Econ. Ioan Iordăchescu	Lucaci	
40	Pr. Anastase Mirodot	" " "	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	FILIALA
41	Pr. Dimitrie Ionescu		Udricani
42	" Gh. Ionescu-Pietrile		Vergu
43	" Ioan Ionescu	Ceauși Radu	
44	" Nicolae Popescu	Crucea de piatră	
45	" Hristea Atanasiu	Foișorul	
46	" Alexandru Luca	"	
47	" C. Săndulescu	Izvorul-Nou	
48	" Dobre Popescu	"	
49	" Dimitrie Popescu	Hagi	
50	" Teodor Pârvulescu	"	
51	" Dimitrie Popescu-Roșiori	Popa-Soare	
52	" Ion Cătănescu	Delea-Nouă	
53	" Gh. Popescu-Frățilești	"	
54	" Radu Marinescu	Delea-Veche	
55	" Dumitru Ionescu	"	
56	" Ion Georgescu	Popa-Nan	
57	" Matei Protopopescu	Iancu-Vechiu	
58	" Ioan Stoenescu	Iancu-Nou	
59	" Ilie Zlătescu	"	
60	" Alexandru Popescu	Oboru-Nou	
61	" Gheorghe Creșu	Sf. Gheorghe, Capră	
62	" Gheorghe Pohrib	Sf. Panteleimon	
63	" Constantin Anghelescu	"	
64	" Econ. Ion	Oboru-Vechiu	
65	" Hristea Ionescu	Olari	
66	" Petre Popescu	"	
67	Econ. Ștefan Tănăsescu	Sf. Ștefan (c. Călăr.)	
68	Pr. Dimitrie Zamfirescu	" "	
69	" Vasile Constantinescu	" "	Mântuleasa
70	Econ. Vasile Popp	Sf. Vineri-Herasca	
71	" I. Constantinescu-Lucaci	" "	
72	Pr. Paraschiv Popescu	" "	
73	" Gheorghe Ionescu	" "	parohiei Foișoru
74	" Iordache Popescu	" "	Radu-Vodă
75	" Ioan Florescu-Dâmbovița	" "	"
Plasa de Sus din Capitală			
1	Econ. Gheorghe Rădulescu	Albă (Victoria)	
2	" Marin Tacian	"	
3	Pr. Ștefan Andreiu	Albă-Postovari	
4	Econ. Nicolae Ionescu	"	Antim
5	Pr. Nicolae Sachelari	"	Schitu-Maicilor
6	Econ. Ilie Teodorescu	Amza	
7	Pr. Paraschiv Georgescu	Brezoianu	
8	" Teodor Iordăchescu	Sf. Treime-Tei	
9	" Ioan Stoenescu	Colentina	
10	" Ștefan Georgescu	"	
11	Econ. Dr. C. Popescu	Colțea	
12	Diac. Vasile Melicescu	"	
13	Econ. I. Popescu-Mălăești	Cotroceni	
14	Pr. George Dumitrescu	"	
15	" Simeon Popescu	"	Capela Azilului
16	Econ. C. Ionescu	Cuibu-cu-Barză	
17	Pr. Teodor Popescu	"	
18	" Mihail Niculescu	"	Sf. Constantin
19	Econ. D. Georgescu	Dușumea	
20	Pr. Ioan Cristescu	"	
21	" Marin Rădulescu	Ieni	
22	Econ. G. Negulescu	"	Batiște

No. Curect	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	FILIALA
23	Pr. D. Protopopescu		Bradu-Boteanu
24	" D. Ionescu	Francmazon	
25	" Dobre Enescu		Sf. Elefterie
26	Econ. D. Vasilescu	Ghencea	
27	" C. I. Georgescu		
28	" Atanasie Stoicescu	Sf. Ilie Gorgani	
29	" C. Dumitrescu	Icoana	
30	Pr. Mihail Ionescu	"	
31	Econ. N. Abramescu	Crețulescu	
32	Pr. I. Dobrescu	"	
33	Diac. I. Tomescu	"	
34	Econ. Radu Ilescu	Manea-Brutaru	
35	" Dobre Măldărescu	Mavrogheni	
36	" Mihail Marinescu	"	
37	Pr. Alexandru Ionescu		Capela Spit. Filantr.
38	Econ. Ovidiu Musculeanu	Mihai-Vodă	
39	Pr. Teodor Vasilescu	"	
40	" N. Mihăescu		Sf. Apostoli
41	" Alexandru Ioan		Sf. Spiridon-Vechi
42	" Toma Ionescu	Sf. Ioan-Moși	
43	" Ionescu Ștefan	Albă Postăvari	
44	Econ. Gh. Postăvaru	Oțetari	
45	" Pandelescu		Scaune
46	Pr. C. Florescu		Sfinți
47	Econ. Al Bocancea	Pitar-Moș	
48	" Antipa Florescu	Precupeți-Noi	
49	Pr. C. Busuioc	"	
50	Econ. N. Popian	Precupeți-Vechi	
51	Pr. D. Alexandrescu		
52	Econ. D. Popescu Moșoaia	Popa Chișu	
53	Pr. Anton Mihăescu		Popa-Rusu
54	Econ. Ioan Ionescu	Popa Tafu	
55	" Ioan Agiu	"	
56	" G. D. Șerban		Schitu-Măgureanu
57	Pr. Teodor Antohie	Șelari	
58	" Ilie Ioneanu	"	
59	Econ. Ioan Petrescu		Sf. Gheorghe-Nou
60	Pr. C. Stănescu		Curtea-Veche
61	Econ. Chiriac Bidoianu	Silvestru	
62	Pr. Radu Radulian	"	
63	" Gheorghe Georgescu	"	
64	Econ. Petre Popescu	Spirea-Nouă	
65	Pr. Petre Petrescu	"	
66	Econ. D. Ioneanu	Spirea-Veche	
67	Pr. Ioan Ionescu	"	
68	Econ. Petre Niculescu	Stejaru	
69	" I. Lăcureanu	Tabacu	
70	" N. I. Rădulescu	Dichiu-Tirchilești	
71	" Radu Negulescu	"	
72	" Vasile Marian	Sf. Vasile -	
73	" Traian Vintilescu	Sf. Vineri-Nouă	
74	" Gh. Popescu	"	
75	Pr. I. B. Referendariu	"	
76	" Mihail Dumitrescu	Sf. Visarion	
77	Econ. V. Pocitan	Sf. Voivozi	
78	" I. Burcă	"	
79	Pr. Radu Cristescu	Zlătari	
80	Econ. C. Nazarie		Stavropoleos
81	Pr. C. Niculescu		Sf. Dumitru
82	" Gheorghe Popescu	Isvoru Tămăduirii	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
JUD. ARGHEȘ			
1	Econ. Stavrof. V. Predeanu	Episcopie Argeș	Curtea-de-Argeș
2	" Stavrof. I. Rizescu	"	"
3	" Stavrof. P. Ciosu	"	"
4	Diacon C. D. Șendreanu	"	"
5	" N. Oancea	"	"
6	Pr. D. Herăscu	Schitu-Berislăveți	Berislăveți
7	" Florea Rudeanu	Monastirii Văleni	Șuici
8	" N. Vălcescu	"	"
9	Diacon I. Fl. Rudeanu	"	"
10	Pr. Ștefan I. Dumitrescu	Domnească	Curtea-de-Argeș
11	" Ștefan Schintescu	"	"
12	" Nicolae Pretorian	"	"
13	" Const. Eșanu	"	"
14	" Ioan Năstăsescu	"	"
15	" Gavriil Cristescu	Druzești	"
16	" N. Iliescu	Flămânzești	"
17	" Dobre R. Popescu	Sf. Gheorghe	Pitești
18	" N. P. Boerescu	"	"
19	" D. Angelescu	"	"
20	" Rizea Dobrescu	Sf. Ilie	"
21	" Ioan Dragnea	"	"
22	" D. Georgianu	"	"
23	" Gh. Mielcescu	Sf. Ioan	"
24	" Șt. Teodorescu	"	"
25	Econ. Radu Budescu	Maica-Precista	"
26	" Stavrof. I. Panțurescu	"	"
27	Pr. Ioan Sălcescu	Mavrodolu	"
28	" Th. Băjenaru	"	"
29	" I. Becescu	Sf. Vineri	"
30	" Marin Urzică	"	"
31	" N. Ioanișescu	Alba	Olanu
32	" Gh. Dușeanu	Albeștii-Ungureni	Albești
33	" Ștefan Alboteanu	Albota-de-Sus	Albota
34	" Gh. Tomescu	Arefu-de-Sus	Arefu
35	" I. Popescu	Băbana	Groși
36	" N. Mălureanu	Bădiceni	Mălureni
37	" Marin Ionescu	Băiculești	Băiculești
38	" Gh. Popescu	"	"
39	" Gh. Rădulescu	Bărbătești	Richițele-de-Sus
40	" C. Popescu	Bărseștii-Vlădești	Bărsești
41	" Marin Bradu	Băseni	Băseni
42	" Vasile Bărbulescu	Bârlogu	Bârlogu
43	" D. Beștea	Blidari	Blidari
44	" Șt. Diaconescu	Bohari	Mălureni
45	" Mina Zărnescu	"	"
46	" Oprea Popescu	Boișoara	Boișoara
47	" Constantin Chirigescu	"	"
48	" Andrei Bumbuescu	"	"
49	" Marin Dumitrescu	Bradu-de-Sus	Bradurile
50	" Ștefan Ionescu	Bradurile-de-Sus	"
51	" Ioan Brătescu	Brădetu	Brădetu
52	" N. I. Popescu	Brătieni	Brătieni
53	" Toma Minculescu	"	"
54	" Gh. I. Vega	Brătești	Albești
55	" Ștefan Dragomirescu	Broșteni	Broșteni
56	" Marin Popescu	"	"
57	" Gh. C. Corbeanu	Bucșenești	Corbeni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
58	Pr. Petre Rozianu	Bucșenești	Corbeni
59	" Eustațiu Marinescu	Budești	Budești
60	" C. Cozmescu	Bunești	Bunești
61	" Gh. Diaconescu	Cacaleți	Zărnești
62	" Ioan Stroescu	"	"
63	" M. Petculescu	Cacaleții-de-jos	Gruiu
64	" C. Sălcescu	Cacaleți	Valea-Mărului
65	" Gh. Canini	Câineni	Câineni
66	" Ioan Negoescu	"	"
67	" Florea Velescu	Cepari	Cepari
68	" I. Diaconescu	Cerbu	Cerbu
69	" I. Popescu	Cerbureni	Cerbureni
70	" C. Anastasescu	"	"
71	" Anghel Raiculescu	Cerșanii-de-Sus	Suseni
72	" Roman Ionescu	Ciausești	Oarja
73	" Ioan Valescu	Cicănești	Oești
74	" Badea Bănică	Ciobani	Martalogi
75	" Marin Postelnicescu	Ciocănai	Moșoaia
76	" Florea Popescu	"	"
77	" D. Marinescu	Ciomăgești	Ciomăgești
78	" Stancu Marinescu	"	"
79	" D. Gheșescu	Ciorâca	Uda-de-jos
80	" Ilie Predescu	Cireșu	Gruiu
81	" Ștefan Gibescu	Ciutești	Ciutește
82	" Ioan Creangă	Cochineștii-de-Jos	Fâlfani
83	" N. St. Popescu	Colțu	Ungheni
84	" Radu Popescu	Corbi	Corbi
85	" D. Ghiulescu	"	"
86	" C. Gheordunescu	"	"
87	" I. Vișinescu	Costești	Costești
88	" Gh. Iliescu	"	Stroești
89	" Ilie Cicănescu	Crâmpotani	Vâlcelele
90	" V. Postelnicescu	Curăturile	Moșoaia
91	" Ilie Mihăilescă	"	"
92	" Ștefan Popescu	Deagu-de-Sus	Deagurile
93	" Paraschiv Scărlătescu	"	"
94	" D. Diaconescu	Dăești	Băbuești
95	" V. I. Arsenescu	Dealul-Mare	Richițelele-de-Jos
96	" Gh. Vasilescu	"	"
97	" D. Diaconescu	Degerații-Pepelești	Săpata-de-Sus
98	" Gh. Țurlescu	Dedulești	Dedulești
99	" D. Petrescu	"	"
100	" D. Gheordunescu	"	"
101	" Gh. S. Popescu	Dobrogostea	Dobrogostea
102	" C. M. Drăgăneanu	Drăganu-Olteni	Drăganu
103	" Oprea Nicolescu	"	"
104	" M. Zamfirescu	Drăguțești	Săpunari
105	" Ilie Marinescu	"	"
106	" I. T. Vasilescu	"	"
107	" C. Ciofrângeanu	Daculești	Ciofrângeni
108	" D. N. Ionescu	"	"
109	" C. Frujină	"	"
110	" Atanasiu Ioan	Fedeleșoiu	Fedeleșoiu
111	" Gh. Minculescu	Galeș	Brătieni
112	" V. Petrescu	Galicea	Galicea
113	" Sima Alexescu	Gălășești	Țițulești
114	" Gh. Dobrescu	Găvana	Găvana
115	" Fl. Balotescu	"	"
116	" Constantin Verdeanu	Giurgiuveni	Giurgiuveni
117	" Barbu Marinescu	Glâmbocu	Bascovu-Flești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
118	Pr. Zamfir Stănescu	Gliganu	Gliganu
119	" M. Bărăscu	Grajdurile	Bascovele
120	" I. Chiorăscu	"	"
121	" I. Bălășescu	"	"
122	" V. Ghișescu	Groși	Groși
123	" Gh. Măldărescu	Hârșeștii-de-Jos	Hârșești
124	" Const. Ionescu	Humele	Humele
125	" C. B. Popescu	"	"
126	" M. Ionescu	Ioanicești	Poenari
127	" G. Dădulescu	"	"
128	" D. Stănescu	Isbășești	Milcoiu
129	" I. Ciogescu	"	"
130	" I. Bădulescu	Isvorul	Isvorul-de-Sus
131	" G. Necșulescu	Isvoru-de-Jos	Isvorul-de-Jos
132	" N. Rizescu	Jiblea	Jiblea
133	" D. Lăcureanu	Lacurile	Ciofrângeni
134	" Ilie Cuceanu	Lăunele-de-Jos	Lăunele-de-Jos
135	" M. Popescu	Linia-Dănicei	Dănicei
136	" I. Vasilescu	Linia-Hanului	Bălcești
137	" Radu Comănescu	Lina-Mare	Cocu
138	" Ilie Băgescu	"	"
139	" I. Pieleșcu	Lintești	Bascovele
140	" I. Melcescu	"	"
141	" Sima Predescu	Lunca	Lunca-Corbului
142	" M. N. Popescu	Malu	Urși
143	" Teodor Popescu	Mareș	Mareș
144	" C. Stănescu	"	"
145	" C. Morărescu	Măcăi	Măcăi
146	" Cristea Cristescu	"	"
147	" Gh. Mârșescu	Mârșești	Săpata-de-Jos
148	" M. Mihăilescu	Miercani	Uda-de-Sus
149	" I. Petrulescu	Mihăilești	Dănicei
150	" Anastase Dănescu	Mijlocu	Cremenari
151	" D. Galiceanu	"	"
152	" I. S. Popescu	Mișei	Mozăceni
153	" I. Muzicescu	Mozăcenii-de-Jos	"
154	" Gh. Dobrinescu	Morărești	Dedulești
155	" Gh. Goleșanu	Mușătești	Mușătești
156	" I. Dobrescu	"	"
157	" D. Georgescu	Negroși	Negroși
158	" I. Marian	Nișulești	Bârsoiu
159	" Fl. Bârsan	"	"
160	" I. Georgescu	Oarja	Oarja
161	" N. Silveanu	Pădureți	Pădureți
162	" R. Georgescu	"	"
163	" M. Popescu	Păduroi-din-Vale	Păduroi
164	" I. Fețeanu	Perișani	Perișani
165	" G. Perișanu	"	"
166	" M. Tomescu	Podu	Broșteni
167	" I. Nicolescu	Poinari	Corbeni
168	" I. Dumitrescu	"	"
169	" Ștef. Gherghinoiu	"	"
170	" T. Craioveanu	Pleșoiu	Pleșoiu
171	" P. Beștea	Poenița	Golești
172	" I. Georgescu	"	"
173	" I. Proefescu	Poiana-Lacului	Poiana-Lacului
174	" Ștefan Teodorescu	"	"
175	" Ștefan Deleanu	"	"
176	" Stoica Gheorghe	"	"
177	" N. Fălănescu	Popârșești-Corbești	Fălăni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
178	Pr. M. Vintilescu	Popești	Căteasca
179	" Gh. Stoicescu	Popești-Turcești	Săpata-de-Sus
180	" Tudorache Nicolae	"	"
181	" Gh. Turlescu	Prodănești-Vegești	Bleici "
182	" Matei Vega	"	"
183	" G. Dimescu	Racovița	Racovița
184	" Chiril Serafimescu	"	"
185	" I. Nicolescu	Rădăcinești	Dângești
186	" Anastase Popescu	"	"
187	" Pavel Constantinescu	Răscăeji	Răscăeji
188	" Alex. Crinteanu	Recea-de-Jos	Recea
189	" Voicu Dumitresc	"	"
190	" I. I. Eftimie	Robaia	Musătești
191	" V. Grigorescu	Rociu	Rociu
192	" R. Peonaru	Ruda	Bercioiu
193	" N. Florescu	"	"
194	" I. Preoțescu	Sălătrucelu	Berislăvești
195	" R. Popescu	Sălătrucu-de-Jos	Sălătrucu
196	" Mihail Popescu	Scăueni	Berislăvești
197	" Marin Boncea	Siliștea	Poenari
198	" I. Postelnicescu	Slătioarele	Slătioarele
199	" D. Receanu	Slobozia	Slobozia
200	" V. Zamfirescu	Spirești-Negulești	Groși
201	" I. Stănescu	"	"
202	" G. Popescu	Stănilăvești	Oarja
203	" I. Stănescu	Stoiceni	Pleșoiu
204	" Gh. Marinescu	Stoilești-Popești	Stoilești
205	" I. Filipescu	Stolnici	Stolnici
206	" Soare Boncescu	Strâmbeni	Suseni
207	" N. Stroian	Stroești	Stroești
208	" Ilie Enescu	Surdești	Hințești
209	" D. Mazilescu	"	"
210	" G. Șerbanu	Șerbănești	Jiblea
211	" Șt. Grigorescu	Șerbănești-de-Jos	Șerbănești
212	" I. Stoicescu	Șerboieni.	Șerboieni
213	" I. Șerboianu	"	"
214	" G. Badea	Șuici	Șuici
215	" I. Mihăilescă	Cărpăniși	"
216	" C. Grigorescu	"	"
217	" G. Podoleanu	Teiu-de-Jos	Teiu
218	" Voicu Popescu	"	"
219	" Badea Neacșu	Tlești	Costești
220	" Gh. Ionescu	Teodorești	Lăunele-de-Sus
221	" Ilie C. Popescu	Tigveni I	Rătești
222	" N. Topologeanu	" II	Tigveni
223	" T. Dimitrescu	"	"
224	" I. Iliescu	Titești	Titești
225	" Paraschiv Radu	"	"
226	" Șt. Costinescu	Tutana	Tutana
227	" Dobre Ghinescu	Ungheni	Ungheni
228	" I. Runceanu	Urluești	Urluești
229	" C. Dinulescu	Valea-Cocu	Cocu
230	" Toma Iliescu	Valea-Danului	Valea-Danului
231	" I. C. Panțurescu	Valea-Enache	Tutana
232	" Sandu Mateescu	"	"
233	" Ștef. Bradu	Valea-Satului	Samara
234	" P. Sămărăscu	"	"
235	" N. Necșulescu	Valea-Scheiu	Scheiu
236	" R. Popescu	Vălsănești	Vălsănești
237	" G. I. Fețeanu	Vernești	Valea-Danului

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
238	" C. Boșlinescu	Vitomirești-Costești	Trepteni
239	" Teodor Vișinescu	Vulpești	Cornățelu
240	" M. Pungoci	Zigoneni	Băiculești
241	" M. Crinteanu	Deagu-de-Sus	Deagurile
242	" St. Rudeanu	Rudeni	
JUD. BACĂU			
1	Pr. Gh. Crivăț	Sf. Nicolae	Bacău
2	" Ion Ene	"	"
3	Diac. Alex. Apostol	"	"
4	Pr. P. Bocescu	Sf. Ioan	"
5	" Savel Suțescu	"	"
6	" Teodor Zota	Precista	"
7	" Arghir Goagă	"	Tg.-Ocna
8	" Grig. Goagă	Răducan	"
9	" Vas. Diaconescu	"	"
10	" Gh. Bânju	Agăș	Agăș
11	" I. Procopie	Ardeoani	Ardeoani
12	" V. Luncanu	Berbinceni	Secueni
13	" Gh. Dospinescu	Berești	Berești-Tazlău
14	" Alex. Vlădeanu	Berzunț	Berzunț
15	" I. I. Comănescu	Băhnășeni	Băhnășeni
16	" T. Dospinescu	Băsăști	Băsăști
17	" Ioachim Filimon	Blăgești	Blăgești
18	" Alex. Paraschivescu	Bogdănești-Siret	Traian
19	" Andrei Mârza	Bogdănești-Oituz	Bogdănești
20	" C. Pavel	Borzești	Bogdana
21	" I. Ionescu	Boșoteni	Enăchești
22	" V. Juncu	Brătîla	Brătîla
23	" Gh. Hanganu	Brusturoasa	Brusturoasa
24	" N. Postolache	Buda	Blăgești
25	" Ioan Ciosu	Bucșești	Bucșești
26	" Gh. Popovici	"	"
27	" N. Gervescu	Buhociu	Buhociu
28	" I. Pâslariu	Cașin	Cașin
29	" I. Ionișescu	"	"
30	" Grigore Constantinescu	Căiuț	Căiuț
31	" Gh. Comănescu	Călugăra	Călugăra
32	" I. Hanganu	Câmpeni	Băsăști
33	" Gh. Hoiescu	Ciumași	Ciumași
34	" Gh. Hanganu	Comănești	Comănești
35	" Manase Dumbravă	Dărmănești	Dărmănești
36	" C. Popescu	Dealul-Nou	Letea-Nouă
37	" I. Climescu	Doftena	Doftena
38	" I. Ionescu	Drăgugești	Helegiu
39	" Milea Popescu	"	"
40	" Alex. Tăbăcaru	Fântânelele	Fântânelele
41	" T. Davidescu	Fruntești	Filipeni
42	" Gh. Gruia	Fundu-Răcăciuni	Răcăciuni
43	" I. Gernescu	Gârleni	Gârleni
44	" V. Giuncu	Gropile	Gropile
45	" I. Tudorache	Grozești	Grozești
46	" N. Ponta	Hârja	Hârja
47	" N. Hanganu	Jevreni	Jevreni
48	" Gh. Vartolomeiu	Larga	Doftena
49	" I. Tiron	Lecca	Lecca
50	" V. Arhip	Leontinești	Ardeoani
51	" Ion Vlădeanu	Letea I	Letea-Veche
52	" Alex. Antohi	Lucăcești	Lucăcești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
53	Pr. Gh. Chirilă	Lunca	Filipeni
54	" C. Crivăț	Luncani	Luncani
55	" I. Teodorescu	Măgirești	Măgirești
56	" C. Nourescu	Mărăști	Filipeni
57	" I. Grosulescu	Mărgineni	Mărgineni
58	" Gh. Antohi	Moinești	Moinești
59	" D. Marcu	M-rea Cașin	M-rea Cașin
60	" C. Merica	Nadișa	Nadișa
61	" I. Popovici	Nănești	Părincea
62	" I. Știubeiu	Obârșia	Obârșia
63	" C. Popescu	Odobești	Odobești
64	" N. T. Ionescu	Orâșă-Mare	Târgu-Valea-Rea
65	" Gh. Surăianu	Onești	Onești
66	" C. Curpăn	Păncești	Păncești
67	" T. Meleşcanu	Părincea	Părincea
68	" C. Rezolea	Petrești	Horgești
69	" I. Dăscălescu	Petricica	Nadișa
70	" T. Dăscălescu	Podurile	Podurile
71	" I. Crăciun	Poiana	Tg. Valea-Rea
72	" Gh. Holban	Prăjești	Prăjești
73	" C. Borcea	Racova	Racova
74	" C. C. Pavel	Răcăciuni	Răcăciuni
75	" C. Obreja	Răcățău	Răcățău
76	" Gh. Gheoldum	Răcăuți	Onești
77	" N. Tudorache	Rădeana	Bogdana
78	" C. Nalboc	Răcăuți	Onești
79	" D. Popescu	Ruși	Letea-Veche
80	" Gh. Arghir	Săucești	Săucești
81	" V. Iordăchescu	Schineni	Serbești
82	" I. Teodorescu	Scorțeni	Scorțeni
83	" D. N. Patrachie	Schitu-Frumoasa	Schitu-Frumoasa
84	" I. Banu	Secueni	Secueni
85	" I. Comănescu	Solonț	Solonț
86	" C. Mârza	Serbești	Serbești
87	" C. Arhip	Tazlău	Lucăcești
88	" V. Țăfaru	Tg.-Glodurile	Obârșia
89	" Gh. Lupescu	Tg.-Trotuș	T.-Trotuș
90	" D. Cojan	Valea-Arimilor	Lucăcești
91	" Gh. Dospinescu		
92	" D. Grosu	Valea-Seacă	Valea-Seacă
93	" D. Patrachie	Valea-Șașei	Podurile
94	" I. C. Năiboc	Valulele	Valulele
95	" I. Măciucă	Verșești	Berești-Tazlău
JUD. BOTOȘANI			
1	Econ. Alexandru H. Simionescu	Popăuși	Botoșani
2	" Vasile Pavelescu	Uspenia	"
3	Diac. Const. Cernescu		"
4	Econ. Const. Sbârnea	Sf. Ilie	"
5	" Const. Vasiliu	Sf. Gheorghe	"
6	" Gh. Rugescu	Roset	"
7	" Hristofor Manoilescu	Sf. Voevozi	"
8	" Grigore Deliu	Sf. Spiridon	"
9	" Gh. Manoilescu	Sf. Ioan	"
10	" Petru Tanasiade	Uspenia	"
11	" Gh. Nepotescu	Trei Ierarhi	"
12	Diac. Ioan Alexandrescu	"	"
13	Pr. Haralam Mururașu	Vovidenia	"
14	" Const. Posa	Sf. Nicolai	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
15	„ Ioan Gafencu	Duminica Mare	Botoșani
16	„ D. Ionescu	Uspenia	„
17	Econ. Const. Constantinescu	Sf. Gheorghe	Gârlău
18	Pr. Ioan Antonescu	Albești	Albești
19	„ Gh. Cernescu	Băbicieni	Bârsănești
20	„ Vasile Buțureanu	Bălușani	Bălușani
21	Econ. Const. Cfasniuc	Bâsnoasa	Lunca
22	Pr. Grigore Vasiliu	Bobulești	Românești
23	„ Gh. Răileanu	Brăteni	Mihălșeni
24	Econ. Gh. Hârțescu	Brehnești	Vlădeni
25	„ Vasile Ionescu	Bucecea sat	Burdujeni
26	Pr. Alexandru Râșcă	Burdujeni sat	„
27	„ Ioan Popovici	Burdujeni-Târg	„
28	„ Dimitrie Apostiu	Buzeni	Bălușani
29	Econ. M. Lăpușneanu	Cerhejeni	Dracșani
30	„ Andronic Cozmovici	Cervicești	Cucorăni
31	Pr. Dimitrie Chițoveanu	Chițoveni	Flămânzi
32	Econ. Alexandru Băncilă	Cionahal	Călărași
33	„ Const. D. Constantinescu	Copălău	Coșula
34	„ Ioan Arhip	Costești	Popouți
35	„ Constantin Robu	Coșula	Coșula
36	„ Gheorghe Groza	Cotărgaci	Leorda
37	Pr. Ioan Gașpar	Cristești	Criștești
38	Diac. Gheorghe Carpău	„	„
39	Pr. Const. Simniceanu	Curtești	Curtești
40	Econ. Const. Romănescu	Deleni	Deleni
41	Pr. Ioan Grigoraș	Dobârceni	Bâsănești
42	Econ. Andrei Moisiu	Dolina	Leorda
43	Pr. Vasile Soescu	Dracsini	Dracșani
44	„ Gheorghe Crudu	Dracșani	„
45	Econ. Constantin Bușilă	Drislea	Viforani
46	Pr. Gheorghe Chipail	Durnești	Bârsănești
47	„ D. Moisiu	Epureni	Ungureni
48	„ Vasile Huțupașu	Fântânele	Fântânele
49	„ Dimitrie Dragan	Flămânzi	Flămânzi
50	„ Mihail Lăzărescu	Gorbănești	Vânători
51	„ Lazăr Vasiliu	Hlipiceni	Todireni
52	Econ. Anghel Botez	Hulub	Dângeni
53	Pr. Gheorghe Vasiliu	Iacobeni	„
54	„ Nicolai Costinescu	Ionășani	Trușești
55	„ Dimitrie Ștefănescu	Joldești	Tudura
56	„ Alexandru Simionescu	Letinești	Movila-Ruptă
57	Econ. Ioan Popovici	Leorda	Leorda
58	Pr. Emanoil Dragan	Maxut	Deleni
59	„ Anania Teodorescu	Măndrești	Vlădeni
60	Sachelarul Gh. Constantinescu	Mihălășani	Mihălășani
61	Econ. D. Arbore	Nicșani	Nicșani
62	Pr. Conachi Manoliu	Orășani	Curtești
63	„ Nicolai Gașpar	Ostopceni	Românești
64	„ Dimitrie Neagu	Plopeni	Salcea
65	Econ. Vasile Mircea	Poiana-Lungă	Poiana
66	Pr. Gh. Gașpar	Răchiți	Popăuți
67	„ Gheorghe Sârghie	Răuseni	Comăndărești
68	„ Nicolai Nechita	Rânghilești	Călărași
69	„ Gheorghe Barf	Râpiceni	Movila-Ruptă
70	„ Ioan Grigoriu	Roșcani	Fântânelele
71	„ Teodor Maxim	Salcea	Salcea
72	Econ. Grigore Ștefănescu	Sf. Maria	Călărași
73	Pr. Mihail Troteanu	Simnicea-Miclescu	Simnicea
74	Econ. Dimitrie Lucinescu	Starolsița	Viforani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
75	Pr. Ioan Romănescu	Stănceni	Popouși
76	" Vasile Gașpar	Stâncă	Ștefănești
77	Econ. Ioan Sandovici	Stăncești	Stăncești
78	Pr. Const. Anghel	Storești	Frumușica
79	" Gheorghe Bergea	Stroești	Lunca
80	" Vasile Mircea	Satul Ștefănești	Ștefănești
81	Econ. Gheorghe Chiriac	Târgu-Sulița	Sulița
82	" Gheorghe Nichiforescu	Todireni	Todireni
83	Pr. Dimitrie Teodorescu	Trușești	Trușești
84	Sachelarul Vasile Crudu	Tudora	Tudora
85	Econ. Ioan Diaconescu	Unțeni	Mănăstireni
86	Pr. Toma Săvescu	Uriceni	Flămânzi
87	Econ. Niculai Filip	Văratec	Dumbrăveni
88	Pr. Ioan Băncilă	Cornii	Cornii
89	Econ. Vasile Gheorghiu	Dumbrăveni	Dumbrăveni

JUD. BRĂILA

1	Pr. Avramescu Constantin	Sf. Nicolae	Brăila
2	" Balaban Grigore	Sf. împărați	"
3	" Balaban Ioan	Cuv. Paraschiva	"
4	" Bărzănescu Mihail	Sf. Apostoli	"
5	" Bărzănescu Ștefan	"	"
6	" Brebenel Radu	Sf. Gheorghe	"
7	" Ciocârlan Titu	"	"
8	" Constantinescu Anghel	Cuv. Paraschiva	"
9	" Constantinescu Ioan	"	"
10	" Corbu Marin	Sf. Nicolae	"
11	" Didicescu Ilie	Adorm. M. Domnului	"
12	" Enăchescu Bejan	Sf. Arhangheli	"
13	" Enăceanu Gh.	Sf. împărați	"
14	" Gheorghe Ghiță	Sf. Spiridon	"
15	" Ionescu Radu	Sf. Ioan Botezătorul	"
16	" Meroșanu Ilie	Sf. Spiridon	"
17	" Mihălcescu Radu	Sf. Ilie	"
18	" Nicolau Ioan	Adorm. M. Domnului	"
19	Diac. Ioan I. Perianu	Sf. Nicolae	"
20	Pr. Popescu Filip	Sf. Ioan Botezătorul	"
21	" Popescu Teodor	Sf. Ilie	"
22	" Rădulescu Nicolae	Sf. Gheorghe	"
23	" Antohe Gheorghe		Tudor Vladimirescu
24	" Apostol Stan		Movila-Miresei
25	" Balaban Gheorghe		Slobozia-Cireșu
26	" Balaban Neagu		Osmanu
27	" Bărbulescu Ilie		Stăncuța
28	" Berdan Gheorghe		Rușeju
29	" Berteșteanu Ioan		Chiscani
30	" Borcea Gheorghe	Golășeii-Noi	Viziru
31	" Botez Ioan		Nazăru
32	" Cerniș Radu		Scorțaru-Vechi
33	" Constantinescu Constantin		Suțești
34	" Daniilescu Dumitru	Gemenele	Scorțaru-Nou
35	" Dumitrescu Ștefan		Dudescu
36	" Enăceanu Vasile		Izlaz
37	" Epure Oprea		Chichineju
38	" Epureanu Petre		Suțești
39	" Gănescu Constantin		Islaz
40	" Georgescu Mihail		Viziru-de-Sus
41	" Ionașcu Ioan	Mihai-Bravu	Victoria
42	" Ionescu Dima		Viziru-de-Sus

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
43	Pr. Ioniță Șerban		Slujitorii-Albotești
44	" Matei Nicolae		Urleasca
45	" Mândescu Constantin		Roșiori
46	" Mihălcea Gheorghe		Filiu
47	" Mihălcescu Teodor		Ianca
48	" Nestorescu Dobre		Valea Cânepei
49	" Nestorescu Drăghici		Silistraru
50	" Oprișănescu Matei		Cotu-Lung
51	" Oprișănescu Stroe		Traian
52	" Păun Anastase		Berteștii-de-Jos
53	" Perianu Ioan		Viziru-de-Jos
54	" Popescu Chiriac		Rușeșu
55	" Popescu Cosma		Cioara-Radu-Vodă
56	" Popescu Zaharia		Strâmba
57	" Rădulescu Ioan		Gropeni
58	" Rădulescu Ioan		Ciocile
59	" Scarlat Oprea		Latinu
60	" Simionescu Dobre		Cazacu
61	" Stănculeanu Ene		Ceacâru
62	" Ștefănescu Ioan		Jugureanu
63	" Todescu Ioan		Filipești
64	" Trifulescu Vasile		Insurăței
65	" Vasilescu Ioan		Ulmu
66	" Vasilescu Niță		Cioara Doicești
67	" Vișăneanu Matei		Perișoru
68	" Vizireanu Badea		Dedulești
69	" Voiculescu State		Tichilești
70	" Bucur Nicolae		Bordeiu-Verde
71	" Micu Teodor		Mihai-Bravu
72	" Spiridon Borș		Vădeni
73	" Donescu Nicolae	Sf. Ilie	Brăila

JUD. BUZĂU

1	Pr. Mandache Alexandrescu	Sf. Episcopie	
2	" D. Petrovici	"	
3	Diac. Tudosie Popescu	"	
4	" Gh. Ștefănescu	"	
5	Econ. Ioan Theodorescu	Sf. Îngeri	
6	Pr. Alex. Movileanu	"	
7	" Anton Ștefănescu	"	
8	" Nicolae Tănăsescu	Banu	
9	" Theodor Popescu	"	
10	" C. Șeicărescu	"	
11	" Marin Șerbănescu	Negușători	
12	" Elefterie Popescu	"	
13	" Ilie Jugureanu	Sf. Nicolae	
14	" Iordan Popescu	"	
15	" C. Angeiescu	Broșteni	
16	" D. Popescu	Adormirea-Mizil	
17	" Gr. Stanciu	"	
18	" Șt. Brătulescu	Albești	
19	" Dragu Stan	"	
20	" Gh. Ionescu	Aldeni	
21	" Anghel Șeicărescu	Amaru	
22	" Ion Elefterescu	"	
23	" Ghiță Ionescu	Bărăști-Cislău	
24	" Gh. Alexandrescu	"	
25	" N. I. Negulescu	Begu-Pănătău	
26	" Diamandi Nicolae	Blăjani	

No. Curent	NUMELE ȘI PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
27	Pt. Ioan Theodorescu	Brădeanu	
28	" Gh. Georgescu	Bălănești	
29	" St. Ionescu	Bozioru	
30	" Gh. Brăișteanu	Brăești	
31	" Grigore Popescu	Baba Ana	
32	" Ioan Negușu	Beceni	
33	" Ion Ionescu	Beciu	
34	" Zaharia Theodorescu	Boldești	
35	" D. Constantinescu	Calvini	
36	" Ion Bănică	"	
37	" Moise D. Popescu	Cașoca-Nehoiși	
38	" Hristache Angelescu	Cătina	
39	" D. Popescu	Cislău	
40	" Gh. Uruc	Corbu-Cătina	
41	" Gh. Moiescu	Muscelu-Colți	
42	" N. Popescu	Cochirleanca	
43	" Constantin Tomoșoiu	Caragele	
44	" Stan Coman	Căldărești	
45	" Vasile Stănescu	Cernătești	
46	" Ion Ionescu I.	"	
47	" Ion Ionescu II.	"	
48	" Nicolae Negrilă	Cilibia	
49	" Petre V. Popescu	Cioranca	
50	" Vasile Ionescu	"	
51	" Theodor Leonte	Cotu-Ciorii	
52	" Ion Popescu	Costești	
53	" Dobre Marinescu	Cotorca	
54	" Sofir Vasilescu	Cândești	
55	" Ion Negușu	Cărpiniștea	
56	" Gh. Mărculescu	Clondiru	
57	" Ion Theodor	Chiojd	
58	" Răducan Nicolae	Dara	
59	" N. Ghizdeanu	Fundeni	
60	" C. Georgescu	Fințești	
61	" C. Georgianu	Gura-Teghi	
62	" Theodor Ștefan	Găvănești	
63	" Șt. Comănescu	Gherăseni	
64	" D. Ionescu	"	
65	" Marin Angelescu	Glod-Siliștea	
66	" Gh. Tănăsescu	Glod-Cârlig	
67	" Mantu Popescu	Glod-Sărat	
68	" N. Ionescu	Gura-Aninoasii	
69	" Petre Ionescu	Grăjdana	
70	" Ion Costescu	Gura-Nișcovului	
71	" Ion Ionescu	Gura-Sărății	
72	" Răducanu Georgescu	Greceanca-Breaza	
73	" D. Jugureanu	Gura-Vad.-Tohani	
74	" N. V. Zburlan	Haimanale-Zilișt.	
75	" Gh. Jugureanu	Jugureni	
76	" Ion Ionescu	Largu	
77	" Ilie Ionescu	Lipia	
78	" Const. Stănescu	Luciu	
79	" Vasile Ionescu	Mărunțișu	
80	" Ilie Tănăsescu	Măgura	
81	" D. Ștefan	Potoceni-de-Sus	
82	" Dobre Vlădescu	Meteleu	
83	" C. Popescu	"	
84	" Mateiu Stoicescu	Maxenu	
85	" Toma Carapalea	Mărculești-Bălăn.	
86	" C. Ioniță	Mihăilești	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
87	Pr. Ion Ionescu	Merei	
88	" Șt. Theodorescu	Monteoru	
89	" Ioan Găzdaru	Mănești	
90	" Șt. Zburlan	Mânzălești	
91	" Ion Angelescu	Nehoiu	
92	" N. Popescu	Năeni	
93	" D. Iliescu	"	
94	" Ion Ionescu	Odăile	
95	" D. Stoica	Păltineni	
96	" Ion Dragomirescu	Pătârlagele	
97	" Răducanu Iorgu	Padina	
98	" Sava Constantinescu	Pogoanele	
99	" Șt. Theodorescu	"	
100	" C. Popescu	Păclele	
101	" C. Dragomirescu	Pârscov	
102	" Vergu Manolescu	"	
103	" C. Stătescu	"	
104	" D. Popescu	"	
105	" Mihail Stănciulescu	Pleșcoiu	
106	" Moise Ioan	Pietraru	
107	" N. Jingoiu	Policiori	
108	" Alex. Popescu	Plopeasa	
109	" Alex. Nestor	Pietroasa-de-Sus	
110	" Ion Stanciu	Robești	
111	" Chiriac Popescu	Rușavățu	
112	" Toma Popescu	Sibiciu	
113	" Ion Negulescu	"	
114	" N. Dumitrescu	Sibiciu-de-Jos	
115	" N. Efrimescu	Săgeata	
116	" Miron Popescu	"	
117	" Voicu Ionescu	"	
118	" Theodor Nișă	Scurtești	
119	" C. Georgescu	Smeenii	
120	" Luca Lupașcu	"	
121	" Spiridon Popescu	Smârdan	
122	" N. Popescu	Stâlpu	
123	" C. Negulescu	Simileasca	
124	" Gh. Popescu	Sarânga	
125	" C. Stănescu	Sărulești	
126	" Ion Petreo	Tega	
127	" Gh. Tănăsescu	Tăbăraști	
128	" Marin Negoiaș	"	
129	" Ilie Popescu	Târcov	
130	" Theodor Vasilescu	Trestia	
131	" D. Rădulescu	Trestioara	
132	" Radu Stănilă	"	
133	" Hristea Vlădescu	Tisău	
134	" Pericle Popescu	"	
135	" C. Iliescu	Țintești	
136	" N. Vasilescu	Unguriu	
137	" Grigore Ionescu	V. Mușcelului	
138	" Ion Ionescu	Viperești	
139	" Ion Gurișă	Vadu-Pășei	
140	" N. Theodorescu	Vadu-Sorești	
141	" Ion Fotin	"	
142	" Ion Șerbănescu	Valea Botii	
143	" Grigore Ionescu	Vernești	
144	" Șt. Georgescu	Vintilă-Vodă	
145	" C. Popescu	Vispești	
146	" Andrei Zburlan	Zilișteanca	

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
147	Pr. Voicu Constantinescu	Zilișteanca	
148	" Șt. Dobrescu	Monastirea Barbu	
149	" C. Stănilă	Rătești	
150	" N. Jugureanu	Băile Boboci-Tohani	
JUD. CONSTANȚA			
1	Icon. Gheorghe Rădulescu	Sf. Apostoli	Constanța
2	" Ion Grigorescu	"	"
3	Sachelar Vasile Higan	"	"
4	Icon. Toma D. Profopopescu	Adormirea	"
5	" Nicolae V. Paveliu	"	"
6	Diacon Dumitru Popescu	Sf. Apostoli	"
7	Pr. Cristache Georgescu	"	Medgidia
8	" Ion Ciocan	Sf. Împărați	Cerna-Vodă
9	" Vasile Vasilescu	Sf. Nicolae	Hârșova
10	" Ion Claru	"	"
11	" Ion Badașcă	"	Ostrov
12	" Ștefan Popescu	"	"
13	" Gheorghe Proșescu	Adamclisi	Adamclisi
14	" Paraschiv Popescu	Alimanu	Alimanu
15	" Gheorghe Vasilescu	Almalău	Almalău
16	" Niculae Iconomof	"	"
17	" Niculae Provincianu	Anadalchioi	Anadalchioi
18	" Gheorghe Nedelcovici	Asarlai	Enișenlia
19	" Ion Hargalaș	"	"
20	" Dima Petculescu	Azizia	Seimeni
21	" Petre Polifronescu	Beilic	Beilic
22	" Opreșan Popescu	Biulbiul	Biulbiul
23	" Ion Tatulescu	Boascic	Tășpunar
24	" Stan Marinescu	Coceamac	Cobadin
25	" Ion Popescu	Canlia	Canlia
26	" Atanase Mitef	"	"
27	" Niculae Pufulescu	Carăcicula	Carăcicula
28	" Ion Tofan	Caranasuf	Caranasuf
29	" Dumitru Dobângescu	Caranlâc	Caranlâc
30	" Radu Bănică	Carol I	Carol I
31	" Anton Popescu	Cartalu	Cartalu
32	" Ion Dumitrescu	Casapchioiu	Casapchioiu
33	" Andrei Popescu	Ciobanu	Ciobanu
34	" Ion Sădeanu	Cerckez	Docuzaci
35	" Marin Mărculescu	Chiorcișmea	Tășpunar
36	" Ștefan Dobrescu	Chioseler	Chioseler
37	" Ion P. Ioachim	Cochirleni	Cochirleni
38	" Ion Constantinescu	Cogealac	Cogealac
39	" Niculae Ștefănescu	Coslugea	Lipnița
40	" Constantin Vasilescu	Cuzgun	Cuzgun
41	" Constantin Vasilescu	Dobromir	Dobromir
42	" Ștefan Niculescu	Cavaclar	Casapchioiu
43	" Marin Moșoianu	Cazilmurat	Cazilmurat
44	" Gheorghe Dumitrescu	Ceamurli-de-Jos	Ceamurli-de-Jos
45	" Teodor Martinescu	Docuzolu	Chioștelu
46	" Ion Popescu	Dorobanțu	Carol I
47	" Constantin Jipescu	Duingi	Caranasuf
48	" Stancu Georgescu	Dulgheru	Saraiu
49	" Belizare Popescu	Engimahale	Engimahale
50	" Gheorghe Popescu	Eschisek	Satishioi
51	" Constantin Georgian	Esechioiu	Esechioiu
52	" Hristu Ilief	"	"
53	" Nicolae Popescu	Gârliciu	Gârliciu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
54	Pr. Gheorghe Anfim	Gârliciu	Gârliciu
55	" Ion Săndulescu	Gherengic	Gherengic
56	" Ion Rădulescu	Ghiuvenlia	Ghiuvenlia
57	" Radu Bălăceanu	Hairanchioi	Hairanchioi
58	" Ion Ștefănescu	"	"
59	" Gheorghe Șaramatescu	Lipnița	Lipnița
60	" Nicolae Popescu	Mârleanu	Mârleanu
61	" Vasile Ilescu	Oltina	Oltina
62	" Gheorghe Popescu	Osmancea	Osmancea
63	" Nișa Trandafirescu	Osmanfacă	Osmanfacă
64	" Dumitru Alexandrescu	Parachioiu	Parachioiu
65	" Pavel Rotaru	Peștera	Peștera
66	" Ion Perianu	Pofur	Pofur
67	" Bănică Roșescu	Rasova	Rasova
68	" Alexe Rădulescu	Saragea	Satischioiu
69	" Constantin Cernescu	Saraiu	Saraiu
70	" Teodor Butuliță	Satischioiu	Satischioiu
71	" Ion Ștefănescu	Safu-Nou	Safu-Nou
72	" Nicolae Vasilescu	Tichilești	Ghizdărești
73	" Gheorghe Oprescu	Topalu	Topalu
74	" Manea Paraschiv	Topraisar	Topraisar
75	" Gheorghe Stănescu	Tortomanu	Tortomanu
76	" Ion Ioanovici	Valalâ	Chiragi
77	" Ion Roșescu	Cochirleni	Cochirleni
78	" Epaminonda Mihăilescu	"	"
79	" Vasile M. Popescu	Seimenii-Mici	Semenii-Mici

JUD. COVURLUI

1	Econ. Gheorghe Popescu	Sf. Nicolae	Galați
2	" Constantin Caciuc	Sf. Apostoli	"
3	Pr. Nicolae Ursache	"	"
4	Econ. Constantin Perju	Isvorul Maic. Domn.	"
5	Pr. Ioan Caraman	Sf. Dimitrie	"
6	" Grigore Dobroveanu	Nașt. Maic. Domn.	"
7	Econ. Ilie Gherghișan	Sf. Gh. și Modest	"
8	" Gabr. Stăncescu	Sf. Haralambie	"
9	Pr. I. B. Mihăilescu	"	"
10	Econ. N. G. Gâdei	Buna-Vestire	"
11	Pr. Alexandru Pipoș	"	"
12	Econ. Mihail Țigău	Sf. Sofia	"
13	Pr. Alexandru Virtosu	Sf. Trei-Ierarhi	"
14	Econ. David Popescu	Sf. Vineri	"
15	" Dimitrie Popescu	"	"
16	" Alexandru Veliche	Precista	"
17	Pr. Alexandru Ștefănescu	"	"
18	" A. Florea	"	"
19	Econ. A. Tihan	Sf. Ioan Botezăt.	"
20	Pr. I. Grigoriu	"	"
21	Econ. I. Ștefănescu	Mavromol	"
22	" G. Costin	Vovidenia	"
23	" V. Rozei	"	"
24	" St. Arșic	Sf. Impărați	"
25	" N. Tărăbușă	"	"
26	" Ilie Babeș	"	"
27	" V. Arlimescu	"	"
28	" I. Severin	"	"
29	" St. Vârgolici	"	"
30	Pr. I. Corciovei	"	"
31	" C. Sârbu	Braniștea	Braniștea

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
32	Pr. Cristea Goga	Băleni	Băleni
33	" D. Mihăilescu	"	"
34	" Gh. Burghilea	Băneasa	Băneasa
35	" N. Popescu	"	"
36	" Al. Dobre	Bursucani	Tg. Drăgușeni
37	" D. Bejan	Cuca	Oasele
38	" I. Lungulescu	Cudalbi I	Cudalbi
39	" N. Gâțulescu	"	"
40	" D. Chebac	Cudalbi II	"
41	" T. Istrati	"	"
42	" T. Dobre	Chirilești	Rogojeni
43	" V. Trenchea	Cavadinești I	Cavadinești
44	" I. Popovici	Cavadinești II	Tuțcani
45	" N. Ionescu	Corni	Corni
46	" N. Cazacu	"	"
47	" Dediu Dodu	Filești	Filești
48	" N. Zugravu	Foltești	Foltești
49	" T. Perju	Frumușița	Frumușița
50	" I. S. Gugoasă	Fârțanești	Fârțanești
51	" I. Iorga	Gănești I	Gănești
52	" Gr. Georgescu	"	"
53	" Gh. Gâdei	Gănești II	"
54	" C. Ionescu	Independența	Independența
55	" I. Caluian	"	"
56	" Gh. Savin	Jorăști	Jorăști
57	" C. Beldie	"	"
58	" N. Rașcanu	"	"
59	" P. Istrate	Lupești	Lupești
60	" Gh. Podașcă	Mastacani	Mastacani
61	" V. Popovici	"	"
62	" T. Mărica	"	"
63	" I. Filiiuță	Mălușteni	Mălușteni
64	" I. Bejan	Moscu	Tg. Bujor
65	" P. Muscă	Oasele	Oasele
66	" L. Lăcustă	Odaea Manol.	Vânători
67	" V. Lupescu	Pechea	Pechea
68	" C. Băruiană	"	"
69	" P. Muscă	Pisc	Pisc
70	" G. Lazăr	Pușchioaea	Tg.-Bujor
71	" T. Patrice	Prodănești	Slivna
72	" G. Goga	"	"
73	" I. Hagi	Rogojeni	Rogojeni
74	" C. Bujoreanu	"	"
75	" G. Buluc	Slobozia-Conache	Slobozia-Conache
76	" C. Popovici	"	"
77	" Gr. V. Sârbu	Smârdan	Smârdan
78	" I. Talpău	"	"
79	" I. Butunoi	Smulți I	Smulți
80	" Tim. Râpă	"	"
81	" D. Râpă	Smulți II	"
82	" C. Ștefănescu	Stoicani	Foltești
83	" G. Cojocar	Scânteești	Frumușița
84	" C. Slivneanu	Slivna	Slivna
85	" St. Bogatu	Satu Berești	Tg.-Berești
86	" I. Teodor	"	"
87	" On. Zugravu	Sipeni	Tuțcani
88	" I. Stratulat	Șivița	Șivița
89	" Gh. Chiorpec	"	"
90	" I. Tașcă	Tg.-Drăgușeni	Tg.-Drăgușeni
91	" C. Patriche	Tg.-Bujor	Tg.-Bujor

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
92	Pr. I. Docan	Tg. Bujor	Tg. Bujor
93	" St. Neofit	Tulucești	Tulucești
94	" T. Manoliu	Tg.-Berești	Tg.-Berești
95	" C. Leu	Tușcani	Tușcani
96	" C. Chiorpec	Vlădești	Vlădești
97	" C. I. Popa	Urlești	Corni
98	" Gh. Chiorpec	Vlădești	Vlădești
99	" V. G. Vârgolici	Vârlezi I	Vârlezi
100	" Tem. Vârgolici	Vârlezi II	"
101	" D. Ganea	Oancea	Oancea
102	" V. Bujeniță	Cavadinești	Cavadinești
JUD. DÂMBOVIȚA			
1	Pr. Radu Popescu	Sf. Gheorghe	Târgoviște
2	" Telemac Manea	Curtea-Domneasca	"
3	" Ion Stăncescu	"	"
4	" Ion Constantinescu	"	"
5	" Const. Angelescu	Stelea	"
6	" Ion Popescu-Bărbuleț	"	"
7	" Ilie Aldescu	"	"
8	" N. Gr. Aramă	"	"
9	" N. Popescu	Mitropolia	"
10	" Scarlat Popescu	"	"
11	" Ion Popescu	"	"
12	" Nicolae Pârnu	Sf. Nicolae-Simul.	"
13	" Gr. Petrescu	Sf. Nifon Sârbi	"
14	" Athanasie Popescu	Sf. Treime	Găești
15	" Ion Colfescu	"	"
16	" Popescu Lazăr	Sf. Ilie	"
17	" Florea Dinu	"	"
18	" G. Ionescu	Pătroaia	"
19	" Marin Ștefănescu	Baloteasca	"
20	" Cristea Constantinescu	Valea-Mare	"
21	" M. Constantinescu	Crângurile	"
22	" N. Diaconescu	"	"
23	" D-țru -Oprescu	"	"
24	" Stan Popescu	Bădulești	"
25	" Gheorghe Teodorescu	Glâmbocata	"
26	" Dumitru Popescu	"	"
27	" Ștefan Ionescu	Ionești	"
28	" Gheorghe Popescu	Greci	"
29	" Ion Marinescu	"	"
30	" Andrei Cristescu	Petrești	"
31	" Ilie Stoenescu	Morteni	"
32	" Petre Gherase	"	"
33	" Constantin Rădulescu	Broșteni	"
34	" Gheorghe Popescu	Mănești	"
35	" Nicolae Popescu	"	"
36	" Iosif M. Voiculescu	Dragodănești	"
37	" Ion Săvulescu	Tătărani	"
38	" N. Anastasescu	"	"
39	" Ion Cotenescu	Isvoarele	"
40	" Andrei Marinescu	"	"
41	" Iosif Popescu	Gheboeni	"
42	" Ștefan Negoescu	"	"
43	" Atanase Nicolescu	Dragomirești	"
44	" Ion Pantazianu	Cazaci	"
45	" Ion Popescu-Majoru	Puntea-de-Greci	"
46	" Ilie Podurizeanu	Raciu	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
47	Pr. Ilie Brătescu	Mircea-Vodă	
48	" Nicolae Mihăilescu	Văcărești	
49	" Nicolae Ionescu	Nucet	
50	" Marin Doicescu	Perșinari	
51	" Marin Popescu	Speriețeni	
52	" Ioan Iacobescu	Bărbuleț	
53	" Gheorghe Popescu	Râul Alb	
54	" Ioan Mircescu	"	
55	" Cristea Georgescu	Pietrari	
56	" Constantin Gheorghe	Manga	
57	" Ion Diaconescu	Botești	
58	" Gh. R. Popescu	Greci-Botești	
59	" N. C. Popescu	Gemenea	
60	" D. Iosifescu	"	
61	" Marin Popescu	Schitul-Bunea	
62	" Procopie Popescu	Cândești	
63	" Ion Panaitescu	"	
64	" Stan Popescu	Colibași	
65	" Ion Popescu	Valea-Lungă	
66	" Ion Popescu Cerna	"	
67	" Const. Vârforeanu	Vârfurile	
68	" Gh. Ionescu	Vișinești	
69	" Nicolae Stan	Urseiu	
70	" Popescu C. Ilie	Solcet	
71	" Petre Matache	Băltița	
72	" Toma Popescu	Gheboaia	
73	" Nicolae V. Popescu	Hodărăști	
74	" Florea Georgescu	Cojasca	
75	" Negoia Dumitrescu	Șotânga	
76	" Ion Constantinescu	Doicești	
77	" Marin Dumitrescu	Vulcana-Pandele	
78	" Vasile Dumitrăchescu	Vulcana-de-Jos	
79	" Moscu Popescu	Brănești	
80	" Ion Popescu	"	
81	" Dumitru Popescu	Lăculețe	
82	" Ion Diaconescu	Șerbănești	
83	" M. G. Șerbănescu	"	
84	" Serghie Constantinescu	Podurile-de-Sus	
85	" Grigore Popescu	"	
86	" Scarlat Popescu	"	
87	" Vasile T. Popescu	Poiana-de-Sus	
88	" D. I. Teodorescu	" Jos	
89	" Șerban Popescu	Brezoaiele	
90	" Ion Brezoianu	"	
91	" Mihail Popescu	Podul-Bărbierului	
92	" M. Pavelescu	Bălteni	
93	" Petre Popescu	Ghergani	
94	" Dumitru Popescu	Băldana	
95	" N. Mihăilescu	Potlogi	
96	" D. Sorescu	"	
97	" Marin Comanescu	Găiseni	
98	" Badea Mihăilescu	Vlăsceni	
99	" Ion Mircescu	Văcăreștii-de-Răst.	
100	" Anghel Nedulescu	Odobești	
101	" Mihail Constantinescu	Crovu	
102	" Bucur Popescu	Podu-Rizi	
103	" N. Ivănceanu	Bolovanu	
104	" Alexandru Popescu	Slobozia	
105	" Andrei Bădulescu	"	
106	" Iosif Popescu	Cornet	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
107	Pr. Stan Popescu	Cornet	
108	" Ion Alexandrescu	Conțești	
109	" Ion Rătescu	Serdanu	
110	" G. Anastasescu	Lunguleț	
111	" Sandu Alexandrescu	Titu-Nou	
112	" Simion Grigorescu	"	
113	" Const. Ionescu	Plopu	
114	" Const. Necșulescu	Braniștea	
115	" Gheorghe Elberg	Costești	
116	" Ilie Negoescu	Tomșani	
117	" Vasile Popescu	Mogoșani	
118	" N. Popescu	Costeștii-din-Deal	
119	" Gh. Mihăescu	Cojocaru	
120	" Ion D. Tomescu	Cobia	
121	" D. Tănăsescu	Frăsinei	
122	" Ștefan Dumitrescu	Suța	
123	" Ion Minoru	Picior-de-Munte	
124	" Vasile Olteanu	Lucieni	
125	" Radu Petrescu	"	
126	" Gheorghe Cernescu	Mogoșești	
127	" N. Cercel	Ludești	
128	" G. Popescu	"	
129	" Ion Popescu	Schicu	
130	" Ilie Tomescu	Strâmbu	
131	" Petre Popescu	Butoiu	
132	" Nicolae Popescu	Valea-Caselor	
133	" Ștefan Udrescu	Bogați	
134	" Ștefan Georgescu	"	
135	" G. Rădulescu	Sușeni	
136	" N. Popescu	"	
137	" N. Diaconescu	Răzvadu-de-Sus	
138	" D. Popescu	" Jos	
139	" Mihai Georgescu	" "	
140	" G. Manolescu	Aninoasa	
141	" G. Popescu	Gura-Ocniței	
142	" Anghel Scurtescu	Adâncă	
143	" Petre Georgescu	Ocnița	
144	" N. Georgescu	Săcueni	
145	" N. Goglea	Mahalaua	
146	" Const. Mateescu	"	
147	" Ion Săpuneanu	Bucșani	
148	" Ion Georgescu	Gorgota	
149	" Gheorghe Popescu	Bălenii-Români	
150	" Dumitru Zlăteanu	" Sârbi	
151	" Filip Pârvulescu	Lazuri	
152	" N. Popescu	Comișani	
153	" V. G. Alexe	Hăbeni	
154	" Panait Georgescu	Dobra	
155	" Ion Popescu	Mărcești	
156	" Petre Popescu	Țâța	
157	" Ion Popescu	"	
158	" Gh. G. Popescu	Moroeni.	
159	" Gh. Simionescu	Pietroșița	
160	" Gh. Diaconescu	"	
161	" Marin Ionescu	Bezdeadu	
162	" Iacob Popescu	"	
163	" Ion Ionescu	Bela	
164	" Gh. Popescu	Mojăeni	
165	" D. Popescu	"	
166	" Ion Popescu	Cucuteni	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
167	Pr. Al. Nicolaescu	Runcu	
168	" I. Iordănescu	Cocoș, fil. Sloboziei	
169	" N. Popescu	Mănăstirea Viforâta	
170	" N. Iliescu	" "	
171	" Al. Popescu	Finta	
172	" Voinea Popescu	Hulubeni	
173	" N. Manolescu	Runcu	
174	" Arsenie Popescu	Valea-Leordei	
175	" Ilie Georgian	Monastioara	
JUD. DOLJ			
1	Pr. Chiriacescu Ion	Bășica	Craiova
2	" Constantineanu M.	Hârșu	"
3	" Coșoveanu Nicolae	Postelnicu Fir	"
4	" Drăghici Paraschiv	Madona Dudu	"
5	" Dumitrescu Marin	Brândușa	"
6	" Dumitrescu Ilie	Mântuleasa	"
7	" Gronea Marin	Sf. Ion Hera	"
8	" Ionescu Constantin	Obedeanu	"
9	" Ionescu Zamfir	Sf. Treime	"
10	" Lungulescu Dumitru	Madona-Dudu	"
11	" Marinescu Ilie	Sf. Nicolae Dorob.	"
12	" Marinescu Marin	Sf. Ilie	"
13	" Mihăilescu Gh.	Madona-Dudu	"
14	" Papinian Ion	Sf. Spiridon	"
15	" Petrescu Alexandru	Sf. Arhangheli	"
16	" Plevianu Ion	Sf. Gheorghe-Vechi	"
17	" Popescu D. Ion	Sf. Ilie	"
18	" Porumb Nicolae	Ungureni	"
19	" Săvulescu Romulus	Hagi-Enuși	"
20	" Diac. Vulpescu Marin	Madona-Dudu	"
21	Pr. Zamfirescu Ion	Petri-Bojiu	"
22	" Calafeteanu Petre	Sf. Nicolae	Calafat
23	" Petrescu Marin	Sf. Nicolae	"
24	" Ionescu Ștefan	Adormirea	"
25	" Almăjanu Ion	Sopot	Sopot
26	" Amărăscu Nicolae	Velești	
27	" Amzulescu Mihai	Afumați	
28	" Andreescu Dumitru	Căpreni	
29	" Angheliescu Ion	Dessa	
30	" Băculescu Alexandru	Bărca	
31	" Bădiceanu Nicolae	Izvor	
32	" Băileșteanu Ștefan	Negoiu	
33	" Bărbulescu Ștefan	Seaca-Tânăra	
34	" Bârsănescu G. Ion	Gighera	
35	" Bârzeanu Nicolae	Zăval	
36	" Bobeiu Gheorghe	Gogoșu	
37	" Bouleanu Gheorghe	Fratoștița	
38	" Braboveanu Constantin	Brabova	
39	" Braviceanu Marin	Urzica-Mare	
40	" Brădișteanu Gh.	Brădești	
41	" Brănișteanu Petre	Corlatele	
42	" Columbeanu Nicolae	Pleșoiu	
43	" Cioroianu Const.	Cioroiu-Nou	
44	" Combiescu Petre	Vella	
45	" Constantineanu Ion	Ghercești	
46	" Constantinescu Ion	Coșovenii-de-jos	
47	" Danielescu Marin	Giurgița-Curmătura	
48	" Dinescu Ion	Piscu (pl. Poiana)	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
49	Pr. Dobrianu Gh.	Sf. Voivozi	Poiana-Mare
50	" Drăgușin Dumitru	Palilula	
51	" Dolcă Radu	Orodelu	
52	" Dobrotescu Toma	Nedeia	
53	" Duiculescu Petre	Goicea-Mică	
54	" Dumitrescu Ilie	Bechet	
55	" Dumitrescu Nistor	Maglavit	
56	" Dumitrescu Marin	Mărăcinele	
57	" Dumitrescu Ion	Mârșani Ciungi	
58	" Dumitrescu Ilie	Podari	
59	" Dumitrescu Ilarion	Smârdan	
60	" Duțescu Mihai	Florești	
61	" Elian Ion	Godeni	
62	" Florescu Gheorghe	Catanele	
63	" Florescu Ion	Giudeni	
64	" Galicescu Matei	Galicea Mare	
65	" Georgescu Constantin	Tălpașiu	
66	" Georgescu Petre	Mierea-Birnici	
67	" Georgescu Smarand	Milești	
68	" Găescu Mihai	Găești	
69	" Grigorian Gh.	Ișalnița	
70	" Dudeanu I. Haral.	Toiagă	
71	" Iacobescu Ion	Gogoșița	
72	" Ilie Ion	Intorsura	
73	" Iliescu Dumitru	Grindeni	
74	" Iliescu Ion	Ostoveni	
75	" Iliescu Pavel	Căciulătești	
76	" Ionescu Anghel	Verbița	
77	" Ionescu Constantin	Băilești-Bâlta	
78	" Ionescu Ștefan	Motoci	
79	" Leovcanu Constantin	Glodu	
80	" Lipoveanu Ion	Lipovul	
81	" Locusteanu Gh.	Bunești	
82	" Manolache D. Ion	Șimnicu	
83	" Marinescu Constantin	Balta-Verde	
84	" Marinescu Marin	Fântâna-Banului	
85	" Marinescu Pavel	Padea	
86	" Mihăescu Ion	Păișani	
87	" Milculescu Dumitru	Crușeț	
88	" Milculescu Nicolae	Poiana-de-Sus	
89	" Mirescu Ștefan	Sălcuța	
90	" Mitrescu Ion	Mischii	
91	" Mareanu Ion	Hunia	
92	" Motoceanu Constantin	Balota	
93	" Moșățeanu Ion	Moșăței	
94	" Murgășanu Nicolae	Murgăș	
95	" Neagoe R. Ilie	Mârșani-Popești	
96	" Nicolăescu Ion	Căciulătești	
97	" Nicolăescu Nicolae	Gângiova	
98	" Nițescu Vasile	Horezu-Poenari	
99	" Oprescu Constantin	Piscu	
100	" Papazulescu Ion	Basarabi	
101	" Păuniu Gh.	Filiași	
102	" Păuniu Gh.	Predești	
103	" Păunescu Oprea	Vârvorul	
104	" Penescu Ilie	Ceratu	
105	" Petculescu Gh.	Ciupercenii-Noi	
106	" Petrescu Ion	Poiana II	
107	" Petrescu Petre	Coveiu	
108	" Pleniceanu Ion	Poiana-Plenița	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
109	Pr. Popescu Nicolae	Tunari	
110	„ Popescu Ion	Bulgești	
111	„ Popescu Nicolae	Ciorari-Stoina	
112	„ Popescu Cosma	Terpezița	
113	„ Popescu Cosma	Măceșiu-de-jos	
114	„ Popescu Constantin	Almăjel	
115	„ Popescu Alexandru	Băilești	
116	„ Popescu Mihai	Breasta	
117	„ Popescu Gheorghe	Bodăești	
118	„ Popescu Filip	Carpenul	
119	„ Popescu Mihai	Cernelele	
120	„ Popescu Gavril	Cetate	
121	„ Popescu Petre	Cioroiș	
122	„ Popescu Atanasie	Ciupercenii-Vechi	
123	„ Popescu Ion	Gângiova	
124	„ Popescu V. Ștefan	Goicea-Mare	
125	„ Popescu Ștefan	Lăcrița	
126	„ Popescu Alexe	Perișoru	
127	„ Popescu Marin	Sadova	
128	„ Popescu I. Anton	Siliștea-Cruci	
129	„ Popescu Dumitru	Scoruș	
130	„ Popescu Mihai	Soia-Bătrână	
131	„ Popescu Șerban	Salcia	
132	„ Popilian Const.	Amărăști	
133	„ Predescu Anastasie	Ghidiciu	
134	„ Predescu Anghel	Teascu	
135	„ Predescu Nicolae	Comoșteiu	
136	„ Pretorian Constantin	Damian	
137	„ Pretorian Ilie	Segarcea	
138	„ Pretorian Ion	Giurgița-Cioromela	
139	„ Pretorian Ștefan	Răchita	
140	„ Pretorian Trandafir	Geblești	
141	„ Puțoreanu Nicolae	Giorocu-Mare	
142	„ Rădulescu Nicolae	Petroaia-Belot	
143	„ Risipițeanu Nicolae	Risipiți	
144	„ Rudăreanu Ion	Rudari	
145	„ Săndulian Gh.	Moșna-Știubeiu	
146	„ Săvulescu Gh.	Bradoștița	
147	„ Săndulescu M. Ion	Căciulat	
148	„ Simionescu Constantin	Radovan	
149	„ Simionescu Ștefan	Boureni	
150	„ Slăvuțeanu Ion	Slăvuța	
151	„ Soare Constantin	Golenț	
152	„ Stănescu Grigore	Mârșani-Curadești	
153	„ Stănescu Petre	Călăraș	
154	„ Stoienescu Mihai	Cârna	
155	„ Stoienescu Pavel	Foișoru	
156	„ Strechescu Ion	Plenița	
157	„ Tacoii Ion	Plenița	
158	„ Tănăsoiu Const.	Bucovăț	
159	„ Triculescu Alexe	Mănăstirea	Sopot
160	„ Turcu Ilie	Rast	
161	„ Urziceanu Marin	Bistreț	
162	„ Vălcănescu Dumitru	Pielești	
163	„ Vladimirescu Constantin	Adâncata	
164	„ Voiculescu Dumitru	Galiciuca	
165	„ Voinescu Nicolae	Drănic	
166	„ Zamfirescu Nicolae	Negoești	
167	„ Pretorian Nicolae	Tânțăreni	
168	„ Scăeșteanu Ion	Scăești	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
169	Pr. Vladimirescu Sava	Mălăești	
170	" Coveanu Marin	Giubega	
JUD. DOROHOI			
1	Econ. P. I. Grigorescu	Cordăreni	Dumeni
2	" Cosma Petrovici	Grigore Ghica Voev.	Dorohoi
3	" C. Ciocoiu	Vârgolici	"
4	" I. Enescu	Ștefan-Cel-Mare	"
5	Pr. Constantin Sandovici	Grigore Ghica Voev.	"
6	" Neculai Alexandrescu	Mihăileni	Mihăileni
7	" Ion Hadârcă	Herța	Herța
8	" Atanasie Georgescu	Pomârla	Pomârla
9	" Spiridon Vasilescu	"	"
10	" Alexandru Siriteanu	Adâncata	Adâncata
11	" Gh. Dimitriu	Alba	Hudești
12	" Vasile Teodorescu	Avrămeni	Avrămeni
13	Econ. Gh. Mironescu	Brăești	Brăești
14	Pr. Gh. Ionescu	Busuioceni	"
15	" Neculai Teodoriu	Bălinești	Grămești
16	" Gh. Hădârcă	Bagiură	Darabani
17	" Ioan Serghie	Bivol	Cojușca
18	" Grigore Costică	Cristinești	Ibănești
19	" Ilie Filipeanu	Cojușca	Cojușca
20	" Constantin Iftodiu	Conțești	Hudești
21	" Vasile D. Socianu	Cornești	Păltinișu
22	" Gh. Zamfirescu	Crasnaleuca	Mitocu
23	" Ioan P. Teodoru	Tureatca	Tureatca
24	" Ioan Gheorghiu	Dumeni	Dumeni
25	" Ioan Sopenariu	Dersca	Dersca
26	" I. Lefter	Dobrănuși	Vârful-Câmpului
27	" Gh. T. Căraușu	Dealul	Zvoriștea
28	" Constantin Costeanu	Darabani	Darabani
29	" Constantin Dărăngă	Drăgușeni	Drăgușeni
30	" Neculai Tomaziu	Grămești	Grămești
31	" I. Ștefănescu	Havârna	Havârna
32	" Gh. Măzăreanu	Hănțești	Hănțești
33	" Neculai Ștefănescu	Hilișeu	Pomârla
34	" Aristotel Popescu	Horodiștea	Horodiștea
35	" Grigore Răileanu	Ibănești	Ibănești
36	" Anton Dubău	Molnița	Lunca
37	" D. Gherasim	Mogoșești	Buda
38	" Neculai Luca	Mileanca	Mileanca
39	" Neculai Tătărașanu	Mitocu	Mitocu
40	" Conache Silveanu	Manoleasa	Manoleasa
41	" Constantin Urzică	Orofliana	Lunca
42	" Nicolai Sandovici	Proboțești	Târnauca
43	" C. Enăchescu	Plopeni	Borzești
44	" Teodor Panaitescu	Rădăuși	Rădăuși
45	" Alexandru Dimitriu	Sinihău	Mamornița
46	" Gh. Dimitriu	Suhărău	Suhărău
47	" Constantin Zamfirescu	Săveni	Săveni
48	" Vasile Ștefănescu	Sârbi	Vlăsinești
49	" Octav Isăceanu	Șendric.-Cănanău	Șendriceni
50	Econ. I. Bari	Șendric.-Gherghel	"
51	" Constantin Bălănescu	Serbănești	Zvoriștea
52	" Adrian Popovici	Ștubieni	Ștubieni
53	" Neculai Sandovici	Trestiana	Broscauți
54	" Dumitru Ștefănescu	Târnauca	Târnauca
55	" I. Axinte	Tătărașeni	Mileanca

No. Cntent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
56	Pr. I. Moga	Văculești	Văculești
57	" Vasile Enache	Vârful-Câmpului	Vârful-Câmpului
58	" Atanase Salust	Fandolica	Vlăsineștii
59	" Ioan Ionescu	Vorniceni	Vorniceni
60	" Vasile Măcărescu	Zvoriștea	Zvoriștea
61	" Ioan Măcărescu	Zamostea	Zamostea
62	" Mihail Măndrescu	Lișna	Suharău
63	" Dimitrie Brânzei	Pilipăuși	Lușca
64	" Mihail Gherasim	Buda	Buda
65	" Dimitrie Botez	Hănești	Hănești
66	" Constantin Răileanu	Mamornița	Mamornița
67	" Gheorghe Popescu	Hudeștii-Mari	
JUD. FĂLCIU			
1	Econ. Ieremia Hagiu	Sf. Episcopie	Huși
2	" Const. Isăcescu	"	"
3	" Ion Harnagea	"	"
4	Diac. Vasile Onu	"	"
5	Econ. Neculai Luca	Sf. Neculai	"
6	" Gh. Axinte	"	"
7	Diac. Iordache Mășcă	"	"
8	Econ. Const Vasiliu	Inălțarea	"
9	Sachelar Petru Hanganu	"	"
10	Diac. Neculai Manoliu	"	"
11	Econ. Vasile Mitrea	"	"
12	" Petru Vasiliu	Sf. Voivozi	"
13	Diac. Neculai Munteanu	"	"
14	Econ. Coman Vasilescu	Sf. Ioan	"
15	" Ioan Toderașcu	Sf. Gheorghe	"
16	Pr. Gh. Codreanu	Sf. Dimitrie	"
17	" Ieremia Radu	Sf. Ioan	"
18	Diac. I. Gheorghiu	"	"
19	" Dumitru Lascar	"	"
20	Econ. Alex. Letfer	Albești	Albești
21	" Sava Ciocârlan	"	"
22	Sachelar Gh. Lupu	Arsura	Arsura
23	Econ. Dim. Ciocârlan	Bogza	Răducăneni
24	Pr. Ștefan Ciocoiu	Bohofin	Bohofin
25	" Const. Cozma	Botești	Botești
26	" Gh. Andriușă	Brădicești	Dolhești
27	Econ. Ioan Nacu	Bunești	Bunești
28	Sachelar Sterian Gușu	Băsești	Băsești
29	Econ. Haralamb. Sârbu	Corni	Albești
30	Pr. Const. Gheorghiu	Covasna	Covasna
31	" Gheorghe Ionescu	Cozia	Cozia
32	" Ioan Popa	Cotu-Ghermănești	Drănceni
33	" Alex. Munteanu	Cozmești	Cozmești
34	" Sava Dimitriu	Crețești-de-sus	Crețești
35	" Neculai Pavlov	Crețești-de-jos	"
36	" Const. Ursăcescu	Curteni	Oltenești
37	" Vasile Cotaea	"	"
38	" Vasile Căzănescu	Crăsnășeni	Tătăreni
39	" Grigore Ionescu	"	"
40	" Ioan Cașu	Cârligași	Cârligași
41	Econ. Teodor Maleș-Arhire	Daivești	"
42	Pr. Dimitrie Mihăilescu	Deleni	Deleni
43	" Vasile Lisievici	Dodești	Dodești
44	" Neculai Obrejea	"	"
45	Sachelarul Petru Ionescu	Duda	Duda

Nb. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
46	Pr. Petru Panciu	Epureni	Epureni
47	" Vasile Moșat	Fălciu I	Fălciu
48	" Vasile Ionescu	Fălciu II	"
49	" Gh. Croitoriu	Ghermănești	Ghermănești
50	" Ioan Lovin	"	"
51	Econ. Ștefan Focșa	Grumezoaea	Grumezoaea
52	Pr. Gavril Dăscălescu	Gușiței	Hurdugi
53	" Vasile Nastasiu	Găgești	Jigălia
54	" Mihai Dumitriu	Hoceni	Hoceni
55	" Ioan Alestar	Hurdugi	Hurdugi
56	" Ștefan Bularda	Jigălia	Jigălia
57	" Vasile Balan	"	"
58	" Ioan Iordăchescu	Lunca	Lunca-Banului
59	Econ. Ștefan Andriescu	Moșna	Moșna
60	" Pavel Profir	"	"
61	Pr. Petru Maleș	Oltenești	Oltenești
62	" Alex. Simionescu	Podolenii-de-sus	Podoleni
63	" Petru Serbu	Pogănești	Stălinești
64	" Gh. Onișă	Pâhnești	Pâhnești
65	" Alex. Chirică	Răsești	"
66	" Gheorghe Antoniu	Roșiești	Roșiești
67	" Const. Artene	"	"
68	" Ioan Cozma	"	"
69	" Const. Râșcanu	Rânceni	Rânceni
70	" Ștefan Graner	Scoposeni	Scoposeni
71	" Anastasie Agape	Sălăngeni	Sălăngeni
72	" Ioan Popescu	Șchiopeni	Șchiopeni
73	" Gavril Racoviță	"	"
74	" Neculai Sevescu	Stroești	Stroești
75	" Const. Maleș	Stălinești	Stălinești
76	" Ioan Paveliu	Șișcani	Hoceni
77	" Const. Gută	Șuletea	"
78	" Gheorghe Nestian	Tupilați	Mălăești-Corbi
79	" Ioan Tigheciu	Tămășeni	Dodești
80	" Teodor Manoliu	Tăbălăești	Averești
81	" Ioan Cojan	Tătăreni	Tătăreni
82	" Mardare Râșcanu	Tițu	Stoeșești
83	" Ioan Filip	Târzii	Târzii
84	" Vasile Lascar	Urlați	Grumezoaea
85	" Pavel Corcioavă	Vetrișoaea	Vetrișoaea
86	" Grigore Stoica	Vicoleni	Berezeni
87	" Gh. Ghitic	Vinețești	Vinețești
88	" Petru Șerban	Viltotești	Băsești
89	" Gh. Harnagea	Vutcani I	Vutcani
90	Econ. Gh. Vartolomeiu	Vutcani II	"
91	Pr. Ioan Revent	Vutcani	"
92	" Gh. Dumitrescu	Isăia	Bohotin

JUD. GORJ

1	Pr. Albeanu Ioan	Rasova	Bălești
2	" Aposteanu Gh.	Balta	Balta
3	" Băculescu Ioan	Celeiu	Celeiu
4	" Bardan Dumitru	Sf. Voevozi	Târgu-Jiu
5	" Bardan Ioan	Bălcești	Bălcești
6	" Bardan Lazăr	Horezu	Schela
7	" Bădoiu Șerban	Logrești-Birnici	Logrești-Birnici
8	" Bălan Ioan	Stolajani	Stroești
9	" Bălănescu Ioan	Rugu	Rădinești
10	" Bărbulescu Iacob	Găvănești	Cornești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
11	Pr. Bălțeanu Ioan	Bălteni	Bălteni
12	" Berculescu Ioan	Rovinari	Rovinari
13	" Berindei Thimotei	Vârșu	Bălăcești
14	" Beuran Adam	Stegăroi	Budieni
15	" Brăncuș Ioan	Mămoroiu	Brădiceni
16	" Bumbescu Vasile	Bumbeștii-de-Jiu	Bumbeștii-de-Jiu
17	" Bunescu Gh.	Albenii-Birnici	Albeni
18	" Burlănescu Ioan	Bărdenii-de-Pădure	Bărdenii-de-Pădure
19	" Bușe Constantin	Teleștii-Moșteni	Șomănești
20	" Calapereanu Constantin	Bolboasa	Bolboși
21	" Călniceanu Ioan	Bărbonești	Călnicu
22	" Ioan Pr. Dumitru	Băsnogi	Glodeni
23	" Cârstoiu Gh.	Peșteana	Peșteana
24	" Cernăianu Const.	Arcani	Arcani
25	" Chirionescu Ioan	Polovragi	Polovragi
26	" Ciocănescu Gh.	Vădeni	Vădeni
27	" Ciocănescu Ilie	Bărcaciu	Museșești
28	" Ciocoiu Dumitru	Corbenii-Bârsești	Bârsești
29	" Comănescu Filimon	Hirisești	Novaci
30	" Constantinescu Nicolae	Pociovaliștea	Pociovaliștea
31	" Curelea Luca	Căineni	
32	" Constantinescu Ioan	Brănești	Brănești
33	" Constantinescu Matei	Pocruia	Pocruia
34	" Constantinescu Petre	Poenari	Poenari
35	" Copăceanu Ioan	Pojogeni	Pojogeni
36	" Cornescu Grigore	Bălești	Bălești
37	" Cruceru Ioan	Urechești	Urechești
38	" Cureleanu Iacob	Sf. Apostoli	Târgu-Jiu
39	" Danilescu Grigore	Șipotu	Șipotu
40	" Davițoiu Ioan	Ștroești	Ștroești
41	" Davițoiu Ioan	Teișani	Roșia-de-Sus
42	" Davițoiu Vasile	Teleștii-Birnici	Șomănești
43	" Dănuș Vasile	Cartiu	Turcinești
44	" Dănciuloiu Const.	Ceplea	Broșteni
45	" Diaconescu Const.	Copăcioasa	Copăcioasa
46	" Diaconescu Nicolae	Petreștii-de-Jos	Petreștii-de-Jos
47	" Diaconescu Radu	Fometești	Ciuperceni
48	" Dobrescu Ioan	Mischii	Godinești
49	" Dobriceanu Ioan	Bola	Dobrița
50	" Dodescu Gheorghe	Roșia-de-Sus	Roșia-de-Sus
51	" Drăgănescu Ioan	Scoarța	Scoarța
52	" Făcea Toma	Cartiu	Turcinești
53	" Florescu Dumitru	Turcenii-de-Jos	Turcenii-de-Jos
54	" Frumușanu Const.	Atârnași	Frumușei
55	" Georgescu Dumitru	Colțăști	Colțăști
56	" Georgescu Mihai	Cârșoru	Alimpești
57	" Gheorgho Pr. Ioan	Pociovaliștea	Pociovaliștea
58	" Giurescu Dumitru	Căzănești	Pârâu
59	" Gureanu Teodor	Broșteni	Peștișani
60	" Homescu Ion	Pinoasa	Stejerei
61	" Horhoianu Simion	Vladimiru	Vladimiru
62	" Dumitru Pr. Ioan	Pișcu	Bumbeștii-Pișic
63	" Ionișescu Gh.	Roșia-de-Jos	Rugetu
64	" Ioan Diaconu Constantin	Băjnegi	Glodeni
65	" Ionescu Florea	Museșești	Museșești
66	" Ionescu Gheorghe	Groșerea	Groșerea
67	" Lianu Dumitru	Hotini	Turbași
68	" Magherescu Gh.	Magherești	Magherești
69	" Miron Constantin	Crasna-din-Vale	
70	" Manolescu Iordache	Borăscu	Borăscu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
71	Pr. Manolescu Lepăd.	Cărpinușu	Crasna
72	" Mălăescu Ioan	Slinții Voevozi	T.-Jiu
73	" Mărculescu Ioan	Topești	Topești
74	" Mărgineanu Florea	Bibești	Bibești
75	" Mragiu Petre	Peșteana-de-Sus	Peșteana-de-Sus
76	" Negomireanu Toma	Fărcășești-Birnici	Fărcășești
77	" Negrescu Iacob	Preajba-Drăgoeni	Petreștii-Vărsături
78	" Negrescu Vasile	Măldărești	Românești
79	" Nicolăescu Ștefan	Slinții Voevozi	T.-Jiu
80	" Nicolăescu Constantin	Ionești	Ionești
81	" Oprișescu Dumitru	Sâmbotinu	Sâmbotinu
82	" Pănoiu Petre	Preajba-Drăgoeni	Petreștii-Vărsături
83	" Păsăreanu Alex.	Vlădueni	Vlădueni
84	" Patrăscoiu Iordache	Gornetu	Schela
85	" Pârâianu Petre	Vierșani	Vierșani
86	" Pârvu Ioan	Fometești	Ciuperceni
87	" Perescu Ioan	Pojaru-de-Sus	Pojaru
88	" Petrescu Constantin	Aninișu	Aninișu
89	" Popescu Alexandru	Andreești	Andreești
90	" Popescu Const.	Prigoria	Prigoria
91	" Popescu Costache	Beriești	Scrada
92	" Popescu Pantelemon	Sfinții Impărați	Târgu-Jiu
93	" Popescu Costache	"	"
94	" Popescu N. Gheorghe	Musculești	Musculești
95	" Popescu Grigore	Bota	Dobrița
96	" Popescu Grigore	Stănești	Stănești
97	" Popescu Ioan	Ciocadia	Ciocadia
98	" Popescu Ioan	Colibașii-Purceleni	Bobu
99	" Popescu Matei	Tismana	Tismana
100	" Popescu Ștefan	Vălari	Vălari
101	" Pompilian Const.	Turcenii-de-Sus	Turcenii-de-Sus
102	" Prădescu Ioan	Petreștii-de-Sus	Petreștii-de-Sus
103	" Rădescu Petre	Baia-de-Fier	Baia-de-Fier
104	" Rădoescu Const.	Bălta	Bălta
105	" Răducan Nicolae	Caimoni	Cordești
106	" Rădulescu Dumitru	Brătuia	Brătuia
107	" Rosoga Ilie	Valea-Calului	Turburea
108	" Rosoga Grigore	Aninoasa	"
109	" Rovența Petre	Hodereasca	Stejerei
110	" Răducanu Constantin	Runcu	Runcu
111	" Sburlea Gheorghe	Bărbătești	Bărbătești
112	" Scrădeanu Petre	Cărbunești	Cărbunești
113	" Săvulescu Vasile	Tismana	Tismana
114	" Sienescu Ioan	Tăscăi	Bălănești
115	" Smântănescu Crăciun	Românești	Românești
116	" Stănescu Ioan	Capu-Dealului	Brănești
117	" Stoichișoiu Constantin	Ceauru	Ceauru
118	" Sorop Ioan	Stegăroi	Budieni
119	" Tăscău Anghel	Bălănești	Bălănești
120	" Tomescu Ioan	Pârâu	Valea-lui-Câine
121	" Ticleanu Gheorghe	Rășina	Rășina
122	" Udrișoiu Simion	Dănești	Dănești
113	" Vanvu Gheorghe	Săcelu-de-Mijloc	Săcelu
124	" Vișan Grigore	Hurezani-de-Sus	Hurezani
125	" Gheorghe Ștefan	Săcelu-de-Mijloc	Săcelu-de-Mijloc
JUD. IALOMIȚA			
1	Pr. Dumitru Dobre	Sf. Nicolae	Călărași
2	" Marin Dumitrescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
3	Pr. Dumitru Drăgan	Sf. Nicolae	Călărași
4	" Vasile Nanculescu	Sf. Impărați	"
5	Econ. N. Alexandrescu	"	"
6	Pr. Ion Popescu	Sf. Ion	"
7	" Sofie Popescu	"	"
8	" Dimitrie Z. Popescu	"	Mihaiu-Viteazu
9	" Atanasiu Georgescu	"	Vlad-Tepeș
10	" Ilarion Fiera	"	Plevna
11	" Marin Vulpescu	"	Lupșani
12	" Gh. Rădulescu	"	Făurei
13	" Teodor Dobrescu	"	Ulmi
14	" Enache Duhovnicu	"	"
15	" Radu Dumitrescu	"	Ciocănești
16	" Dumitru Vișan	"	Găunoși
17	" Voicu Ionescu	"	Rasa
18	" Gh. Marinescu	"	Ceacu
19	" Simion I. Cegăneanu	"	Tonea
20	" Ilie Ionescu	"	Roseți-Clăcași
21	" Ion Dușa	"	Roseți-Volnași
22	" Alexe A. Butu	"	" II
23	" Ion I. Cegăneanu	"	"
24	" Ghiță Constanținescu	"	Dichiseni
25	" Călin Frangu	"	Șocariciu
26	" Gheorghe Frangu	"	"
27	" Neagu Dumitrescu	"	Jegălia
28	" Niță Teodorescu	"	"
29	" Constantin Nițulescu	"	Peiroiu
30	" Radu Nicolescu	"	Cocargeaua
31	" Dumitru Vasilescu	"	Dudești
32	" Ion Constanținescu	"	Fetești
33	" Anghel P. Bălțeanu	"	Stelnica
34	" Gh. Pănculescu	"	Cegani
35	" Ștefan I. Popescu	"	Bordușani
36	" Ion Neagu	"	"
37	" Ion Radu	"	Făcăeni
38	" Nicolae Mihăescu	"	Găița
39	" Vasile Popescu	"	Chioara
40	" Dumitru Teodorescu	"	Hagieni
41	" Chirulescu Stan	"	Tândărei
42	" Nicolae Nedelcu	"	Gura-Ialomita
43	" Costache Dumitrescu	"	Piua-Pietri
44	" Ion Dumitrescu	"	"
45	" Ion Rădulescu	"	Bordușelele
46	" Alexandru Vasilescu	"	Marsilieni
47	" Alexandru Negoescu	"	Albești
48	" Manole M. Poenaru	"	Buești
49	" Teodor Stroescu	"	Andrășești
50	" I. M. Popescu	"	Ciochina
51	" Marin Vișan	"	Căzănești
52	" Gh. Stoenescu	"	Meloșești
53	" Iordache Anghelescu	"	Reviga
54	" Andreiu S. Roșu	"	Cocoru
55	" Radu Guzulescu	"	Munteni-Buzeu
56	" Ilie Răducanu	"	Colelia
57	" Alexandru Ștefănescu	"	Poiana
58	" Ion Brăcăcescu	"	(Ion Ghica) Ivănești
59	" Costache Ștefănescu	"	Bora
60	" Neagu Negulescu	"	Amara
61	Econ. Stan Radu	"	Slobozia
62	Pr. Marin Haralambie	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
184	Radu Ionescu	Fierbinți	
185	I. Popescu	Fundulea	
186	Mih. Georgescu	Leordeni	
187	Barbu Vlădescu	Capela Măgurele-O.	
188	C. Dobrescu	Movila	
189	C. Ionescu	Poenari	
190	Gh. Duhovnicu	Radăvana	
191	Em. Datcu	Rădulești-Filitis	
192	Mih. Popescu	Sărulești	
193	Stan Zamfir	Tămădău	
194	C. Duhovnicu	Vârteju	
JUD. MEHEDINȚI			
1	Pr. Șt. Călărășanu	Sf. Ioan Bot. (Grec.)	Turnu-Severin
2	" Gh. Ionescu	" "	" "
3	" B. Cătuneanu	" "	" "
4	" V. Gh. Durak	Adormirea	" "
5	" Eustatie Armășescu	" "	" "
6	" D. Teodorescu	" "	" "
7	" I. N. Raiculescu	Sf. Ioan Bot. (Grec.)	" "
8	" M. Cârstea	Cernețu	
9	" I. Predescu	Baia-de-Aramă	
10	" I. Papiu	Albulești	Albulești
11	" I. Gomoiu	Almăjelu	Almăjelu
12	" I. Boboiceanu	Bahna	Vârciorova
13	" I. Lacrișeanu	Bălăcița	Bălăcița
14	" I. Popescu	Balta	Balta
15	" N. Pavnufescu	Balta-Verde	Balta-Verde
16	" D. Ionescu	Balotești	Balotești
17	" M. Cioculescu	Bălțașii-de-Jos	Bălțașii-de-Jos
18	" N. Ciovârname	Bălțașii-de-Sus	Bălțașii-de-Sus
19	" C. Semenescu	Băsești	Băsești
20	" I. Iorgulescu	Batoși	Batoși
21	" I. Danubianu	Bistrița	Bistrița
22	" Gh. Mihalcea	Băcleșu	Băcleșu
23	" V. Ghindoc	Băltane	Băltane
24	" I. Pârvulescu	Bălvănești	Bălvănești
25	" Gh. Iovișu	Bobaița	Bobaița
26	" Gh. Fortuneanu	Botoșești	Botoșești
27	" Gh. Pușcășeanu	Braniștea	Braniștea
28	" V. Nicolăescu	Brădet	Brădet
29	" D. Paleacu	Broscari	Broscari
30	" C. Posdărăscu	Broșteni	Broșteni
31	" D. Vladimirescu	Bucura	Bucura
32	" I. Burileanu	Burila-Mare	Burila-Mare
33	" C. Scăunășescu	Burila-Mică	Burila-Mică
34	" T. Stoenescu	Busu	Busu
35	" C. Dumitrescu	Butoești	Butoești
36	" Ilie Piciorușescu	Căzănești	Căzănești
37	" I. Cernăianu	Cernaia	Cernaia
38	" Gh. Buteică	Ciarângu	Drincea
39	" R. Popescu	Ciochințu	Strehaia
40	" Pârvu Popescu	Ciovârnameșani	Ciovârnameșani
41	" Gh. Pârvulescu	Cireșu	Cireșu
42	" Gh. Cleanoveanu	Cleanovu	Cleanovu
43	" C. Baloescu	Cloșani	Cloșani
44	" P. Popescu	Cojmănești	Slivilești
45	" N. Orzescu	Comănești	Comănești
46	" C. Brănișteanu	Corlățel	Corlățel

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
47	Pr. N. Cașan	Covrigi	Covrigi
48	" C. Fulescu	Crăguești	Crăguești
49	" I. Giurescu	Crainici	Crainici
50	" V. Ulescu	Crivina	Crivina
51	" Ilie Popescu	Cujmiru	Cujmiru
52	" D. Pârvulescu	Dănceu	Dănceu
53	" M. Florescu	Dedovița	Dedovița
54	" Gh. I. Petrescu	Degerași	Lumnicu
55	" C. Ionașcu	Devesel	Devesel
56	" I. Marinchescu	Dâlbocița	Ilovățu
57	" Gh. Isverceanu	Dâlma	Dâlma
58	" Sp. Dănciulescu	Dobra	Dobra
59	" V. Păunescu	Drăghești	Seliște
60	" Gh. Săvoiu	Drăgoteștii-de-Jos	"
61	" D. Grecescu	Fânt.-Domnească	Fânt.-Domnească
62	" I. Robeșcu	"	"
63	" Gh. Zorilă	Fântânele-Negre	Fântânele-Negre
64	" Gh. Pătuleanu	Flămânda	Flămânda
65	" N. Andreianu	Florești	Florești
66	" M. P. Catichitis	Gârbovățu	Gârbovățu
67	" I. Păunescu	Glogova	Glogova
68	" Gh. Constantinescu	"	"
69	" P. Stăiculescu	Gornenți	Gornenți
70	" N. Bălu	Gavodarva	Gavodarva
71	" I. Mănescu	Greci	Greci
72	" Const. P. Popescu	Gruia	Gruia
73	" T. Ștefănescu	Gura-Motrului	Gura-Motrului
74	" Gh. Măneanu	Gutu	Prunișoru
75	" Petre Mănescu	"	Ghelmegeoaia
76	" Ioan Hinovescu	Hinova	Hinova
77	" Ilie Popescu	"	Cârjei-Hinova
78	" C. Cernăianu	Horăști	Horăști
79	" Șt. Ionescu	Hoțărani	Vânjuleț
80	" D. Zăvădescu	"	"
81	" M. Tănăsescu	Husnicioara	Husnicioara
82	" Gh. Blujdescu	Iablanța	Iablanța
83	" I. Croicescu	Igiroasa	Igiroasa
84	" Gh. Popescu	Ilovăț	Ilovăț
85	" R. Popescu	Isverna	Isverna
86	" I. Isvoranu	Isvoarele	Isvoarele
87	" Dumitru Ioan	Isvorălu	Isvorălu
88	" Const. Zmeu	Isvorul-Anești	Isvorul-Anești
89	" Gh. Lăzaroniu	Isvorul-Bârzi	Isvorul-Bârzi
90	" I. Nicolăescu	Izimșa	Izimșa
91	" I. Tăciulescu	Jiana-Mare	Jiana
92	" Vasile Gheorghiuțescu	Jirovu	Jirovu
93	" I. Istrățoiu	"	Menții din Față
94	" C. Lupoianu	Lupoia	Lupoia
95	" V. Popescu	Lupșa-de-Sus	Lupșa
96	" M. Sfetcu	Malovăț	Malovăț
97	" C. Pârvulescu	Marga	Marga
98	" P. Bunceanu	Mărășești	Mărășești
99	" Petre Mihăilescu	Menții	Menții din dos
100	" I. Milofinescu	Ploștina	Merișu
101	" P. Dobrovicescu	Negoești	Negoești
102	" I. Topeșteanu	Negomir	Negomir
103	" M. Strechescu	Obârșă	Obârșă
104	" V. Drăgănescu	Ohaba	Ohaba
105	" I. Oprișoreanu	Oprișoru	Oprișoru
106	" I. Hoțăranu	Orevița	Orevița

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
107	Pr. P. Crăciunescu	Orzești	Orzești
108	" D. Gogoșanu	Ostrovu-Mare	Ostrovu-Mare
109	" D. Mănescu	Padina-Mare	Padina-Mare
110	" V. Vintilescu	Padina-Mică	Padina-Mică
111	" Gh. Ionescu	Pătulele I	Pătule
112	" Ioan Dumitru	Pătulele II	"
113	" Ilie Georgescu	"	"
114	" M. Erceanu	Peri	Peri
115	" I. Papinescu	Piria	Piria
116	" I. Bodeanu	Plopi	Plopi
117	" C. Albișoreanu	Ploștina	Ploștina
118	" D. Nicolau	Plufa	Plufa
119	" I. Băltescu	Podeni	Podeni
120	" M. Teodorescu	Ponoare	Ponoare
121	" I. Marghescu	Poroina-Mare	Poroina-Mare
122	" Gh. Enășescu	Prejna	Prejna
123	" I. Corlătescu	Pristoale	Pristoale
124	" B. Popescu	Rătezu	Rătezu-Glogova
125	" F. Mihailescu	Rocșoreni	Rocșoreni
126	" C. Isvoranu	Rogova	Rogova
127	" Gr. Roșieșanu	Roșiuța	Roșiuța-Ploștina
128	" D. Diaconescu	Runcurel	Runcurel-Brădetu
129	" I. G. Băleanu	Ruptura	Ruptura
130	" N. Petrescu	Salcia	Salcia
131	" I. Balica	Samarinești	Samarinești
132	" C. Puicea	Sălătruc	Sălătruc-Băltanele
133	" Gh. Ionescu	Scăpău	Scăpău
134	" Gh. Oprea	Schela-Cladovei	Schela-Cladovei
135	" C. Severineanu	Severinești	Severinești
136	" Gr. Iorgulescu	Smadovița	Smadovița
137	" Gh. Prundeanu	Steicu	Cătunele
138	" C. Bălăurescu	Stignița	Stignița
139	" I. Paulian	Stângăceana-de-Jos	Stângăceana-de-Jos
140	" Al. Strehăescu	" Sus	" Sus
141	" Al. Băltăceanu	Strehaia	Strehaia
142	" V. Georgescu	"	"
143	" I. Ardeescu	Strâmtu	Strâmtu
144	" Gavriil Mateescu	Secu	Secu
145	" N. Florescu	Șimian	Șimian
146	" C. Ionescu	Șișești	Șișeștii-de-Jos
147	" M. Boboiceanu	Șovarna-de-Sus	Șovarna-de-Sus
148	" I. Ștefănescu	Traian	Traian
149	" I. Mitrescu	Tigănași	Tigănași
150	" I. Armășescu	Valea-Boerească	Valea-Boerească
151	" N. Bordescu	Valea-Ursului	Valea-Ursului-Tâm.
152	" I. Dăscălescu	Văgiulești	Văgiulești
153	" Gh. Pitulescu	Vârciorova	Vârciorova
154	" I. Danubianu	vlădaia	Vlădaia
155	" Gh. Miloteanu	Volaiacu	Volaiacu
156	" M. Ionescu	"	"
157	" C. Căzănescu	Vatra	Vatra
158	" I. M. Presură	Zegaia	Zegaia
159	" D. Ploștineanu	Zegujeni	Zegujeni
160	" C. Covlescu	"	"
JUD. MUSCEL			
1	Ion Lucescu	Apa Sarafă	Câmpu-Lung
2	Ion Duhovnicu	Bughea-de-Sus	"
3	I. Ioneanu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
4	Gh. Moiescu	Malu	Câmpu-Lung
5	Ioan Popescu	"	"
6	Econ. P. Dragomirescu	Marina	"
7	I. Christescu	"	"
8	I. Bărbulescu	Domnească	"
9	I. Rizescu	"	"
10	C. Stănciulescu	"	"
11	N. Șain	"	"
12	N. Isbășescu	Negru-Vodă	"
13	N. Georgescu	Albești	Albești
14	Toma Isbășoiu	"	"
15	Ioan P. Ariniș	Alexandria	Corbi
16	Bucur Adrian	Aninoasa	Aninoasa
17	Ioan Gh. Iosifescu	Bădeni-Pământeni	Stoenești
18	Mihai Cotenescu	"	"
19	I. Cornășeanu	Bădenii-Ungureni	"
20	I. Serafimescu	Bădești	Pietroșani
21	Gh. Isbășescu	Berevoeștii Pământ.	Berevoești
22	Andrei Dumitrescu	"	"
23	Bucur Nica	Berevoeștii-Ungur.	"
24	I. Samoilescu	Băjești	Băjești
25	Daniel Bălilescu	Bălilești	Bălilești
26	C. Nicolaescu	Bârzești	Bârzești
27	C. Crețu	Budișteni	Budișteni
28	I. Purnichescu	Cetățenii-din-Vale	Cetățeni
29	Gh. Corbeanu	Corbi	Corbi
30	I. Lupescu	Corbșori	Corbșori
31	Gh. Bănășeanu	Cotești	Cotești
32	Petre Olteanu	Colibași	Colibași
33	Gh. Ionescu	Coșești	Coșești
34	Manole Dumitrescu	Călinești	Călinești
35	Ioan A. Sumedrea	Ciumești	Ciumești
36	Dima Drapomirescu	Ciulnița-Eustașiade	Ciulnița
37	C. Ionescu	Dârmănești	Dârmănești
38	N. Mușceleanu	"	"
39	I. Moiescu	Domneștii-de-Sus	Domnești
40	N. Ionescu	Domneștii-de-jos	"
41	Gh. Samoilescu	"	"
42	I. Predoiu	Dragoslavele	Dragoslavele
43	I. Catrinescu	Dragoslave	"
44	Ștefan Georgescu	Drăghiciu	Drăghiciu
45	I. Dumitrăchescu	Dobreștii	Dobrești
46	Dimitrie Ioan	"	"
47	C. Godescu	Godenii	Godeni
48	N. Proca	Goleștii-Bratia	Goleștii-Bratia
49	V. Goleșteanu	Goleștii-Podgoria	Golești-Podgoria
50	C. I. Stănescu	Gorganu-de-jos	Gorganu
51	Grigorie N. Popescu	Gorganu-de-Mijloc	"
52	Ioan P. Tomescu	Glâmbocel	Glâmbocel
53	Gh. Negurescu	Hârtiești	Hârtiești
54	Petre Ștefănescu	Jugur	Jugur
55	I. Marinescu	Jupânești	Jupânești
56	I. Bucurescu	Jupânești	"
57	Gh. Cetățeanu	Lăicăi	Lăicăi
58	I. Dragomirescu	Lăzărești	Schitu-Golești
59	I. Scheauc	Lerești	Lerești
60	Iordache Păcescu	Leicești	Leicești
61	I. Adrian	Leordeni	Leordeni
62	Marin Busuiocescu	"	"
63	Gh. Mușetescu	Măjău	Măjău

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
64	I. Ionescu	Măjău	Măjău
65	C. Nicolaescu	Micești	Micești
66	Iacob Constantinescu	Mihăești	Mihăești
67	N. Căpățână	Mioren!	Mioren
68	Marin Selărescu	Negrești	Beleji
69	Gh. Zgripțescu	"	"
70	T. Arnăuțoiu	Nucșoara	Nucșoara
71	Petre Păcescu	Păcioiu	Coșești
72	I. Petrescu	Pietroșani	Pietroșani
73	N. Negreanu	Piscanii	Piscani
74	C. Predescu	"	"
75	Grigorie Poinăreanu	Poinărei	Poinărei
76	D. Nițescu	Poenarii	Poenarii
77	I. Rădulescu	Prislopu	Vlădești
78	Marcu Roșescu	Priboenii-de-jos	Priboeni
79	Radu Popescu	Puchenii	Pucheni
80	Gh. Fuioreșcu	Purcărenii	Purcăreni
81	Gh. Georgescu	Racovița	Racovița
82	I. Bărbulescu	Retevoești	Retevoești
83	Bucur Ionescu	Rădești	Rădești
84	N. Mușetescu	Rucăru-de-Sus	Rucăru
85	Gh. Arnăuțescu	"	"
86	D. Anastasescu	Rucăru-de-jos	"
87	I. Lungeanu	"	"
88	Nihai Proca	Slănic	Slănic
89	Gh. Crinu	Stănești	Stănești
90	Enache Rădulescu	Stâlpeni	Stâlpeni
91	I. Oțeleșcu	Ștefănești	Ștefănești
92	Teodor Ștefănescu	Târgu-Dealului	"
93	Mirea Popescu	Topoloveni	Topoloveni
94	I. Iosifescu	Țițești	Țițești
95	Gh. Dumitrescu	Țigănești	Țigănești
96	Gh. Moiescu	Valea-Mare	Nămăiești
97	I. Dușeanu	Văcarea	Valea-Popii
98	Gh. Nicolaescu	Valea-Popii	"
99	C. Diaconescu	Vălenii-Dâmbovița	Vălenii-Dâmbovița
100	N. Limborea	Vălenii II	Vălenii-Podgoria
101	Gh. Georgian	Vlădești	Vlădești
102	N. Alexandrescu	Vișichești	Călinești
103	R. Ionescu	"	"
104	Gh. Negulescu	Voinești	Voinești
105	N. Dragomirescu	"	"
106	N. Stangescu	Vrănești	Vrănești
107	I. Lăzărescu	Vulturești	Vulturești
108	I. Mărgescu	"	"
109	Ștefan Podgoreanu	Zgripțești	Beleji
110	I. Tănase	"	"
111	Al. Dragomirescu	Piscului	"
112	C. Leonte	Punceasa	"
JUD. NEAMȚU			
1	Econ. Gh. Popovici	Sf. Ioan Domnesc	Piatra-Neamțu
2	" Gh. Ghervescu	Măreței	"
3	" C. Gheorghiu	Precista	"
4	" V. Sacerdotescu	"	"
5	" N. Roșescu	Sf. Ioan Domnesc	"
6	Pr. V. Capșa	"	"
7	Diac. D. Irimescu	"	"
8	Pr. Celus Haralambie	Ador. Maicei-Dom.	Târgu-Neamțu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
9	Econ. Gh. Bejan	Adorm. M-cei D-lui	Târgu-Neamț
10	Diac. V. Ionescu		"
11	Pr. V. Enăchescu	Sf. Nicolai	"
12	" Ioan Posa	"	"
13	" Haralambie Marcoci	Pometea	"
14	" Ioan Petrescu	Coroiu	Călugăreni
15	Econ. N. Gheorghiu	Agapia	Filioara
16	Sachelar I. Preotescu	Valea-Seacă	Bălțițești
17	Pr. I. Pântescu	Andria	Hângu
18	" I. Bălănescu	"	"
19	" Gh. Podoleanu	Bălcani	Tazlău
20	" Pavel Capșa	Bărcănești	Socea-Cândești
21	Econ. V. Gheorghiu	Bârjoveni	Siliștea
22	Pr. D. Romanescu	"	"
23	Econ. V. Ghernescu	Bicaz	Bicaz
24	Pr. C. Alexandrescu	Bistricioara	Bistricioara
25	Econ. C. Matase	Mănăstirea Bistrița	Doamna
26	Pr. V. Barcan	"	"
27	" Toma Scobai	Blebu	Petricani
28	" Mihai Vasiliu	Baboești	Pipirig
29	" Ion Mareș	Bodeștii-de-Jos	Bodeștii-Precistei
30	Econ. Gh. Bălăoi	Bodeștii-de-Sus	"
31	Sachelar N. Bicleanu	Boiștea	Petricani
32	Pr. I. Nemțeanu	"	"
33	" Gh. Bocescu	"	"
34	" Scarlat Nădejde	Borlești	Borlești
35	" I. Dimitriu	"	"
36	" V. Mircea	Bozieni	Bozieni
37	" V. Radu	"	"
38	" C. Mironescu	Budeștii-Ghicăi	Budeștii-Ghicăi
39	" Chiril Chirilescu	Buhalnița	Buhalnița
40	" Ion Trifan	Căciulești I	Căciulești
41	" V. Damașcan	Cândești	Socea-Cândești
42	Econ. I. Stăcescu	Cârligi	Cârligi
43	Pr. V. Dimitriu	Costișa	Costișa
44	" I. Stăhiescu	Crăcăoani	Crăcăoani
45	" V. Stahe	Crăcău-Negru	"
46	" Gh. Mironescu	Cut	Vân.-Dumbr.-Roșie
47	Econ. I. Constantinescu	Dănești	Girov
48	Pr. Ilie Costea	Dărmănești	Gărcina
49	Econ. V. V. Darie	Dobreni	Dobreni
50	Pr. Gh. Andreescu	Dochiea	Dochiea
51	" Gh. Săndulescu	Dragomirești	Dragomirești
52	" Ioan Țifescu	Galu	Galu
53	Econ. T. Teofănescu	Gărcina	Gărcina
54	Pr. Gh. Teodorescu	"	"
55	" Sava Verșescu	Ghelăești	Bărgăoani
56	" V. Preda	"	"
57	" Ștefan Mareș	Ghigoești	Serbești
58	" V. Gheorghiescu	Ghindăoanii-de-Sus	Ghindăoani
59	Econ. Al. Pașmoșeanu	Ghindăoanii-de-Jos	"
60	Pr. C. Trifon	Mărgineni	Mărgineni
61	" Vasile Săbinescu	Grumăzești	Grumăzești
62	" Gh. Crăciun	"	"
63	" V. Iosifescu	Gura-Largului	Călugăreni
64	" C. Gheorghiu	Hangu	Hangu
65	" C. Popescu	Hoisești	Mărgineni
66	Econ. V. Focșa	Humulești	Târgu-Neamț
67	Pr. V. Alexandrescu	Iapa	Mastacan
68	" I. Teodorescu	Lunca	Vânătorii Neamțului

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
69	Pr. Gh. Gheorghiu	Girov	Girov
70	" Gh. Popovici	Lunca	Vânătorii Neamțului
71	" N. Alexandrescu	Mastacan	Mastacan
72	" D. Calapăr	Negrești	Dobreni
73	" V. Coroamă	Pangarați	Pangarați
74	" I. Vasiliu	Pipirig	Pipirig
75	" I. Alexandrescu	Podoleni	Podoleni
76	" D. Matasă	Răpciunea	Hangu
77	" D. Stamate	Răucești	Răucești
78	Econ. C. Ghervescu	Biserica particulară	Roznov
79	Pr. Gh. Filipescu	Șerbești	Șerbești
80	" C. Bărsan	Schitu-Hangu	Hangu
81	Sachelar S. Ungureanu	Secu-Buhalnița	Buhalnița
82	Pr. D. Ionescu	Siliștea	Siliștea
83	" N. Ionescu	"	"
84	" T. Lascăr	Socea	Socea-Cândești
85	" N. Stamate	Târpești	Petricani
86	Econ. I. Corijescu	Tașca	Bicaz
87	" Gr. Stupcanu	Tazlău	Tazlău
88	Pr. Al. Corbu	Țibucani	Păstrăveni
89	" Gh. Antistescu	Timișești	Timișești
90	" Ștef. Vărgolici	Totoești	Răsb.-Valea-Albă
91	Sachelar Gh. Popescu	Uricheni	Uricheni
92	Pr. V. Hizan	"	"
93	" Gh. Gherasim	Uscați	Răsb.-Valea-Albă
94	" Gh. Bălănescu	Vaduri	Vaduri
95	" Gh. Gavrilescu	"	"
96	" I. Marin	Vânătorii Neamțului	Vânătorii Neamțului
97	" N. Pârvu	Zănești	Zănești
98	" T. Ghervescu	"	"
99	Sachelar V. Atanasiu	Păstrăveni	Păstrăveni
100	Pr. Al. Romanescu	Grunțieș	Bistricioara
101	" Teodor Boroș	Talpa	Talpa
102	" P. Bălănescu	Tarcău	"
103	" I. Vasiliu	Mănăstirea Văratec	"
104	" C. Vasiliu	"	"
105	" V. Matasă	"	"
106	" N. Iftimescu	"	"
107	" I. Butescu	" Agapia	"
108	" Pantel. Zugrăvescu	"	"
109	" I. Ștefănescu	"	"
110	" Gh. Costăchescu	"	"
111	" V. Tomescu	" Răsboeni	"
112	" Gh. Baltă confesor	" Pangarați	"
JUD. OLT			
1	Pr. C. A. Popescu		Slatina
2	" Nicolae Ionescu		"
3	" Gh. Turturescu		"
4	" Nicolae Pretorian		"
5	" Ioan Marinescu		"
6	" Niculae Bucică		"
7	" C. Milcoveanu		"
8	" Alex. Constantinescu		"
9	" C. Pleșoianu		"
10	" Gh. Roșulescu		"
11	" Gh. Pascal		"
12	" Mihai Vasilescu		"
13	" Const. Albescu		Albești

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
14	" N. Teodorescu		Albești
15	" Ioan Varbilian		Alimănești
16	" Voicu Stănescu		"
17	" N. Aluneanu		Alunișu
18	" St. Popescu		"
19	" Gh. Tuineanu		Bacea
20	" Gh. Păunescu		Bălănești
21	" N. Măicăneanu		Bălteni
22	" T. Niculescu		Bălțați
23	" I. Buzescu		"
24	" Ilie Marinescu		"
25	" Anast. Constantinescu		Bărăști-de-Cepturi
26	" Stan Dumitru		"
27	" Radu Popescu		Bărăști-de-Vede
28	" Stan Bărăscu		" "
29	" N. Dumitrescu		" "
30	" M. Popescu		Bărcănești
31	" St. Dumitrescu		"
32	" Petre Popescu		Beciu
33	" I. Teodorian		Beria
34	" N. Bircii		Birci
35	" C. Pârvulescu		Corbu
36	" Al. Mateescu		Brebeni
37	" Ioan Popescu		Buzești
38	" Gh. Rădulescu		"
39	" Anast. Demetrescu		"
40	" Florea Ieronim		"
41	" Calotă Marinescu		"
42	" Ioan Bercan		Casa-Veche
43	" D. Branișescu		Câmpu-Mare
44	" D. Leulescu		Chilia
45	" Zamfir Valmar		Cireășov
46	" Ioan Necșulescu		Colonești
47	" Ștefan Ionescu		"
48	" Ioan Popescu		Comani
49	" D. Mihăilescu		Comănița
50	" Const. Stoicănescu		Constantinești
51	" Marin Gorjan		Albești
52	" D. Cateanu		Coteana
53	" Anast. Ionescu		Crăciunei-de-Jos
54	" Oprea Lăzărescu		Crăciunei-de-Sus
55	" I. Crâmpoianu		Crâmpoia
56	" Ioan Florescu		Crețești-Bârsești
57	" Ioan Popescu		" "
58	" Ioan Nișulescu		Cucuești
59	" Alex. Georgescu I		Dăneasa
60	" Alex. Georgescu II		"
61	" N. Petrescu		Dejești
62	" Ioan Marinescu		Dobroteasa
63	" Barbu Ceaușescu		"
64	" Vasile Leulescu		Dienci
65	" Teodor Paladian		Drăgănești-de-Jos
66	" D. Teiușeanu		" "
67	" Gh. Niculescu		Drăgoești
68	" Ioan Mihăescu		Dumitrești
69	" D. Tomșan		Isvoru
70	" Gh. Făgețeanu		Făgețelu
71	" I. Stănculescu		Potcoava
72	" Marin Raicu		Floru
73	" I. Cărăcăleanu		Frunzaru

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
74	" Ilie Predescu		Drăgoești
75	" C. Venescu		Bărcănești
76	" Ioan Mateescu		Gura-Boului
77	" Const. Bălan		"
78	" D. Gustăvișeanu		Gustavățu
79	" Gh. Constantinescu		Urluiasca
80	" Marin Popescu		Floru
81	" Gr. Coteanu		Coteana
82	" V. Smaragdian		Isvoarele
83	" I. Vergulescu		"
84	" Pavel Constantinescu		Isvoru
85	" Paraschiv Mateescu		"
86	" I. Zamfirescu		Optași
87	" Păun Iliescu		Măldăr
88	" Ioan Coteanu		Viișoara
89	" Ioan Niculescu		"
90	" D. Profeanu		Profa
91	" D. Brumușescu		Mierlești
92	" I. Bălăceanu		"
93	" Ilie Băldescu		Mihăești-de-Sus
94	" Toma Vițanescu		Milcov
95	" D. Sfârlogeanu		Mircești
96	" I. Bărăscu		"
97	" C. Ceroianu		Mogoșești
98	" D. Popescu		Negreni
99	" Ilie Corilă		"
100	" Alex. Marinescu		Optași
101	" Const. Ioneanu		"
102	" Ioan Florescu		Oțești
103	" Const. Gagiulescu		"
104	" St. Simionescu		Păroși
105	" Ilie Mitrican		Perieși
106	" Ioan Serbănescu		Pobaru
107	" I. Gârbăceanu		"
108	" V. Sebescu		"
109	" Ștefan Ionescu		Poiana
110	" Matei Popescu		"
111	" Anast. Marinescu		Poțcoava
112	" Marin Duhovnicu		"
113	" Marin Pârvulescu		Priseaca
114	" N. Spineanu		Profa
115	" Vasile Profeanu		"
116	" Gh. Onescu		Opărelu
117	" Ioan Preofescu		Răjleșu
118	" Const. Moțescu		"
119	" Ioan Predățeanu		Sâmburești
120	" Gh. Căpățâneanu		Scornicești
121	" M. Bădulescu		Seaca
122	" N. Mănescu		Spineni
123	" Const. Ionescu		Stoicănești
124	" Ioan Angelescu		Serbănești
125	" Al. Nițulescu		"
126	" Ioan Olteanu		Suica
127	" Vasile Constantinescu		Tătulești
128	" I. Tătulescu		"
129	" M. Comănescu		"
130	" Marin Drăghicescu		Tâmpeni
131	" Ioan Ionescu		"
132	" Pavel Efrimescu		Teslui
133	" C. Petrescu		"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
134	Pr. I. Pretorian		Teslui
135	" Ioan Marinescu		Păroși
136	" Ioan Turie		Turia
137	" Badea Marinescu		"
138	" Ioan Stănescu		Urluiasca
139	" Ioan Toianu		Sinești
140	" D. Popescu Groș		V.-Ungureni
141	" V. Dobrescu		"
142	" Ioan Costăchescu		Vața
143	" D. Săvulescu		"
144	" Vasile Pârvulescu		Văleni
145	" Ioan Ionescu		Dumitrești
146	" Const. Șorărascu		Spineni
147	" Const. Cristescu		Colonești
148	" V. Ionescu		"
149	" Stan Ionescu		Vulturești
150	" Sandu Grigorescu		"

JUD. PRAHOVA

1	Pr. Alexandru Niculescu	Sf. Apostol Filip	Vălenii-de-Munte
2	" Alexandru Popescu	Măgureni	Măgureni
3	" Alexandru Popescu	Ciumași	Ciumași
4	" Alexandru Popescu	Schiulești	Schiulești-Homoric.
5	" Alexandru Popescu	Strejnicu	Strejnicu
6	" Alexe Mateescu	Vadu-Săpat	Vadu-Săpat
7	" Alexe Milicescu	Provița-de-Sus	Provița-de-Sus
8	" Anastase Oprescu	Gura-Văii	Valea-Călugărească
9	" Anastase Stoicescu	Ariceștii-de-Sus	Ariceștii-de-Sus
10	" Anastase Teodorescu	Șipotu	Boldești
11	" Andrei Georgescu	Maica-Precista	Ploești
12	" Andrei Mihăilescu	Vai-de-El	Udrești
13	" Andrei Opriș	Șotriile	Șotriile
14	" Andrei Popescu	Colceag	Colceag
15	" Andrei Stănescu	Cornetu-Cuib	Cornetu-Cuib
16	" Anghel Burada	Sf. Vasile	Ploești
17	" Antimir Damian	Tomșani	Tomșani
18	" Anțon Dumitrescu	Berceni	Berceni
19	" Anțon Ionescu	Nedelea	Nedelea
20	" Apostol Măinescu	Poenarii-Rali	Poenarii-Rali
21	" Atanase Georgescu	Sf. Treime	Ploești
22	" Atanase Petrescu	Sf. Ion (Prăjani)	Slănic
23	" Atanase Popescu	Mărginenii-de-jos	Mărginenii-de-jos
24	" Atanase Zamfirescu	Bordenii-Mari	Bordeni
25	" Avram Eufrosin	Valea-Ani	Starchiojd
26	" Avram Ionescu	Târlești	Târlești
27	" Avram Teodorescu	Valea-Plopului	Posești
28	" Badea Predescu	Sf. Filoftea	Ploești
29	" Barbu Popescu	Cocorăști-Colțul	Cocorăști-Colțu
30	" Basiliu Rădulescu	Cornu-de-Jos	Cornu-de-Jos
31	" Chiriac Dobreanu	Sf. Haralambie	Ploești
32	" Chiriță Niculescu	Ghirdovenii	Ghirdoveni
33	" Christea Daniil	Sf. Pantelimon	Ploești
34	" Christea Georgescu	Târgușoru-Nou	Târgușoru-Nou
35	" Constantin Apostolescu	Sf. Ecaterina	Ploești
36	" Constantin Apostolescu	Călugăreni	Călugăreni
37	" Constantin Dumitrescu	Nașt.-Maicei-Dom.	Slănic
38	" Constantin Frânculescu	Mălăești	Mălăești
39	" Constantin Grigorescu	Magula	Tomșani
40	" Constantin Grigorescu	Pietroșani	Pietroșani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
41	Pr. Constantin Ionescu	Sf. Ștefan	Ploești
42	" Constantin Ionescu	Breaza-de-Sus	Breaza-de-Sus II
43	" Const. Popescu	Bătrâni	Bătrâni
44	" Const. Popescu	Coadă-Izvorului	Mănești
45	" Const. Predeleanu	Predealu-Sărari	Predealu-Sărari
46	" Const. Provinceanu	Sf. Voevozi	Câmpina
47	" Const. Vasilescu	Vai-de-El	Udrești
48	" Const. Voicescu	Teișani	Teișani
49	" David Popescu	Breaza-de-Sus I	Breaza-de-Sus
50	" Diamandi Popescu	Haimanale	Haimanale
51	" Dobre Miulescu	Dărmănești	Dărmănești
52	" Dumitru Atanasiu	Azuga	Azuga
53	" Dumitru Baziliu	Ocina	Ocina
54	" Dumitru Bălășoiu	Chiojdeanca	Chiojdeanca
55	" Dumitru Bălțeanu	Mireșu	Singeru-de-Jos
56	" Dumitru Constantinescu	Tintea	Tintea
57	" Dumitru Dumitrescu	Drajna-de-Sus	Drajna-de-Sus
58	" Dumitru Frinculescu	Bertea II	Bertea
59	" Dumitru Grigorescu	Isvoarele	Isvoarele
60	" Dumitru Hristodorescu	Parepa	Parepa
61	" Dumitru Ivănceanu	Sf. Spiridon	Ploești
62	" Dumitru Medianu	Drajna-de-Jos	Drajna-de-Jos
63	" Dumitru Moiescu	Maneciu-Pământeni	Maneciu Pământeni
64	" Dumitru Popescu	Balta-Doamnei	Balta-Doamnei
65	" Dumitru Popescu	Păcurești.	Păcurești
66	" Dumitru Popescu	Rotari	Ceptura
67	" Dumitru Rădulescu	Sf. Dumitru	Ploești
68	" Dumitru Gh. Sachelarie	Gherghița	Gherghița
69	" Dumitru Săvulescu	Buștenari	Telega
70	" Dumitru Ștefănescu	Sf. Nicolae-Vechi	Ploești
71	" Dumitru Ștefănescu	Nucșoara-de-Jos	Râncezi
72	" Dumitru Vintilescu	Moreni	Moreni
73	" Dumitru Zaharescu	Iordăcheanu	Gornetu-Cricov
74	" Emanoil Ionescu	Sf. Vineri	Ploești
75	" Ene Dumitrescu	Sf. Pantelimon	"
76	" Eremia Ionescu	Breaza-de-Jos	Breaza-de-Jos
77	" Filip Marcoviceanu	Maica-Precista	Ploești
78	" Gheorghe Babeș	Tătaru	Tătaru
79	" Gheorghe Brebeanu	Brebu	Brebu
80	" Gheorghe Chirică	Sf. Ioan	Ploești
81	" Gheorghe Costăchescu	Albești-Muru	Albești-Muru
82	" Gh. Diaconescu	Vlădeni	Vlădeni
83	" Gh. Dumitrescu	Sf. Gheorghe-Vechi	Ploești
84	" Gh. Gherghițeanu	Ceptura	Ceptura
85	" Gh. Grigorescu	Maica-Precista	Ploești
86	" Gh. Ionescu	Kiojdeanca	Kiojdeanca
87	" Gh. Ionescu	Cornu-de-Jos	Cornu-de-Jos
88	" Gh. Ionescu	Gherghița	Gherghița
89	" Gh. Ionescu	Hârșă	Hârșă
90	" Gh. Ionescu	Netoși	Netoși
91	" Gh. Ionescu	Scăeni	Scăeni
92	" Gh. Ioanițescu	Valea-Nicovani	Valea-Călugărească
93	" Gh. Istrățescu	Bertea I	Bertea
94	" Gh. Jalbă	Conduratu	Conduratu
95	" Gh. Lungeanu	Popești I	Negoești
96	" Gh. Marinescu	Scăeni	Scăeni
97	" Gh. Mihail	Băicoiu	Băicoiu
98	" Gh. Negoescu	Scorțeni	Scorțeni
99	" Gh. Niculescu	Sf. Vineri	Ploești
100	" Gh. Popescu	Apostolache	Apostolache

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
101	Pr. Gh. Popescu	Aricești-de-Jos	Aricești-de-Jos
102	" Gh. Popescu	Cioranii-de-Jos	Ciorani
103	" Gh. Popescu	Pucheni-Moșneni	Pucheni-Moșneni
104	" Gh. Popescu-gornet	Sf. Vasile	Ploești
105	" Gh. Popescu	Sf. Voivozi	Urlați
106	" Gh. Rădulescu	Podu-Vadului	Breaza-de-Jos
107	" Gh. Ștefănescu	Bughea-de-Jos	Bughile
108	" Grigore Ionescu	Bărcănești	Bărcănești
109	" Grigore Marinescu	Strâmbenii de Munte	Strâmbeni
110	" Grigore Moisescu	Puchenii-Mari	Pucheni-Crainici
111	" Grigore Popescu	Provița-de-Jos	Provița-de-Jos
112	" Grigore Popescu	Tăriceni	Tăriceni
113	" Grigore Preoțescu	Ciupelnița	Ciupelnița
114	" Grigore Teodorescu	Sinaia	Sinaia
115	" Haralambie Popescu	Starchiojd II	Starchiojd
116	" Ilie Dumitrescu	Nucșoara-de-Jos	Râncezi
117	" Inocențiu Ștefănescu	Sf. Haralambie	Ploești
118	" Ioan Alexandrescu	Șoimari	Șoimari
119	" Ioan Antonescu	Poiana-de-Vărbilău	Poiana-de-Vărbilău
120	" Ioan Bănică	Goruna	Cocărești-Misli
121	" Ioan Buzeteanu	Secăria	Comarnic
122	" Ioan Chirică	Sf. Treime	Câmpina
123	" Ioan Constantinescu	Puchenii-Mari	Puchenii-Crainici
124	" Ioan Costeanu	Homorâciu	Homorâciu
125	" Ioan Davidescu	Lunca-Mare	Șotriile
126	" Ioan Dumitrescu	Teșila	Teșila
127	" Ioan Dumitrescu	Sf. Voevozi	Ploești
128	" Ioan Georgescu	Florești	Florești
129	" Ioan Georgescu	Răfovul	Răfovul
130	" Ioan Georgescu	Sirna	Varnița
131	" Ioan Grigorescu	Poiana-Câmpina	Poiana
132	" Ioan Ionescu	Trăisteni	Teșila
133	" Ioan Mihai	Cărbunești	Cărbunești
134	" Ioan Mircescu	Gura-Filioarei	Scăioși
135	" Ioan Moisescu	Maneciu-Ungureni	Maneciu-Ungureni
136	" Ioan Nicolau	Sf. Gheorghe-Nou	Ploești
137	" Ioan Niculescu	Coslegi	Coslegi
138	" Ioan Niculescu	Habudu	Habudu
139	" Ioan Niculescu	Măgureni	Măgureni
140	" Ioan Oprescu	Pietroșani	Pietroșani
141	" Ioan Pietriceanu	Pietriceana	Brebu
142	" Ioan Popp	Brazi	Brazii
143	" Ioan Popescu	Boldești	Boldești
144	" Ioan Popescu	Comarnic	Comarnic
145	" Ioan Popescu-Gorgoț	Sf. Dumitru	Ploești
146	" Ioan Rădulescu	Albești-Paleologu	Albești-Paleologu
147	" Ioan Stănculescu	Livadea	Livadea
148	" Ioan Tănăsescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
149	" Ioan Văleanu	Sf. Vineri	Ploești
150	" Ioan Voiculescu	Bănești	Bănești
151	" Ioan Voiculescu	Comarnic	Comarnic
152	" Iordan Niculescu	Mănăstirea Zamfira	Măgurele
153	" Iosif Georgescu	Sf. Ecaterina	Ploești
154	" Iosef Popescu	Talea	Talea
155	" Isaia Popescu	Valea-Lungă	Valea Lungă
156	" Marin Martinescu	Ad. Maicii-Domn.	Câmpina
157	" Marin Popescu	Goruna	Cocărești-Misli
158	" Martin Ionescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
159	" Mihail Apostoliceanu	Sf. Nicolae-Vechi	Ploești
160	" Mihail Constantinescu	Măgurelele	Măgurelele

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
161	Pr. Mihail Constantinescu	Nașt. Maicii-Dom.	Slănic
162	" Mihail Marinescu	Treimi	Chiojdanca
163	" Mihail Pârvulescu	Sf. Ioan	Ploești
164	" Mihail Popescu	Filipești-de-Pădure	Filipești-de-Pădure
165	" Mihail Popescu	Sf. Ioan	Văleni-de-Munte
166	" Mihail Râpeanu	Starchiojd I	Starchiojd
167	" Mihail Tănăsescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
168	" Mihail Tomescu	Ad. Maici-Domn.	Urlați
169	" Miltiade Tăriceanu	Sf. Spiridon	Ploești
170	" Nicolae Antonescu	Valea-Popi	Valea-Călugăreasca
171	" Nicolae Dumitrescu	Scurtești	Ștefești
172	" Nicolae Enăchescu	Drajna-de-Jos	Drajna-de-Jos
173	" Nicolae Ionescu	Ceptura	Ceptura
174	" Nicolae Ionescu	Gornetu-Cricov	Gornetu-Cricov
175	" Nicolae Niculescu	Fulga-de-Sus	Fulga-de-Sus
176	" Nicolae Popescu	Buda-Palanca	Buda-Palanca
177	" Nicolae Popescu	Crivina	Crivina
178	" Nicolae Popescu	Tomșani	Tomșani
179	" Nicolae Popescu	Tintea	Tintea
180	" Nicolae Preoteșcu	Mănești	Mănești
181	" Nicolae Stoicescu	Cioranii-de-Sus	Cioranii-de-Sus
182	" Nicolae Ștefănescu	Inotești	Inotești
183	" Panait Crăciunescu	Ploeștori	Ploeștiori
184	" Panait Stătescu	Paulești	Paulești
185	" Pavel Rădulescu	Gura-Văei	Valea-Călugăreasca
186	" Petre Georgescu	Sf. Trei-Ierarchi	Slănic
187	" Petre Niculescu	Sălciile	Sălciile
188	" Petre Provianu	Bucovu	Bucovu
189	" Preda Hristescu	Sf. Voevozi	Ploești
190	" Radu Arsenescu	Gorgota	Gorgota
191	" Radu Eufrosin	Posești	Posești
192	" Radu Poenaru	Crivina	Crivina
193	" Rafail Mateescu	Bălțești	Podenii-Vechii
194	" Ruse Mateescu	Sf. Gheorghe-Vechi	Ploești
195	" Samson Popescu	Breaza de Sus I	Breaza-de-Sus
196	" Savu Ionescu	Podenii-Vechi	Podenii-Vechi
197	" Spiru Ștefănescu	Fulga-de-Jos	Fulga-de-Jos
198	" Stan Marcu	Sirna	Varnița
199	" Stancu Marinescu	Cosmina-de-Jos	Cosminele
200	" Stelian Popescu	Singeru-de-Jos	Singeru
201	" Ștefan Goruneanu	Dițești	Dițești
202	" Ștefan Iordănescu	Sf. împărați	Ploești
203	" Ștefan Popescu	Isvoarele	Isvoarele
204	" Ștefan Popescu	Telega II	Telega
205	" Ștefan Popescu	Valea-Stâlpului	Olteni
206	" Ștefan Tomescu	Magula	Tomsani
207	" Ștefan Zotu	Sf. Sava	Ploești
208	" Teodor Georgescu	Popești II	Podenii-Noi
209	" Teodor Grigorescu	Sf. Treime	Ploești
210	" Toma Georgescu	Monastirea	Vălenii-de-Munte
211	" Vasile Dumitrescu	Sf. Dumitru	Ploești
212	" Vasile Georgescu	Podenii-Noi	Podenii-Noi
213	" Vasile Iliescu	Cornurile	Cornurile
214	" Vasile Mateescu	Monastirea Zamfira	Măgurele
215	" Vasile Nicolau	Brebu	Brebu
216	" Vasile Niculescu	Adâncata	Adâncata
217	" Vasile Niculescu	Târgușoru-Vechi	Târgușoru-Vechi
218	" Vasile Popescu	Alunișu	Strâmb.-de-Munte
219	" Vasile Popescu	Drăgănești	Drăgănești
220	" Victor Popescu	Vărbilău	Vărbilău

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
221	Pr. Zaharia Popescu	Cotoiu	Baicoiu
222	" Zaharia Popescu	Edera	Edera
223	" M. Tănăsescu	Drăgănești	
224	" N. Georgescu	Scăeni	
225	" G. Georgescu	Sboru	
226	" Stan Popescu	Telega	
JUD. PUTNA			
1	Clement Bontea	Nașt. Sf. Ioan Botez.	Focșani
2	Ioan Demetrescu	"	"
3	Alexe Vasilescu	"	"
4	Alex. Ralescu	Sfinții Voevozi	"
5	Nicolae Gherea	Adorm. M-pei D-lui	"
6	Radu Nedelcu	"	"
7	Pantelimon Romanescu	Adormirea (Donia)	"
8	Alex. Plopeanu	"	"
9	Costache Ionescu	Sf. Mina	"
10	Călin Orman	"	"
11	Victor Banu	Nașterea M-pei D-lui	"
12	Gh. Tomescu	"	"
13	Nicolae Atanasiu	Adorm. (Precista)	"
14	Ioan Rădulescu	Cuv. Paraschiva	"
15	Ioan Hărjescu	"	"
16	Toma Petrescu	Sf. Gheorghe	"
17	Stefan Bazgan	Sf. Apostoli	"
18	Ștefan Ralescu	"	"
19	Gh. Ralescu	Profetul Samoil	"
20	Mihail Dica	Sf. Cruce	Odobesti
21	Andrei Munteanu	"	"
22	Ioan En. Popa	Nașterea M-pei D-lui	"
23	Spiridon Arhir	"	"
24	Gh. Popescu	Sf. Apostoli	Panciu
Circonscripția I			
25	Gh. Corpaciu	Adjudu-Nou	Adjudu-Nou
26	Petru Nicolau	Adjudu-Vechiu	Adjudu-Vechiu
27	Vacant	Andrieși	Reghiu
28	Dimitrie Popovici	Bâlca	Coșofănești
29	Necoară Enache	Bârsești	Bârsești
30	Vasile Catană	Berești	Berești
31	Dimitrie Vasiliu	Biliești	Biliești
32	Nicolae Agaton	Bolotești	Bolotești
33	Vacant	Borșani	Borșani
34	Petre Dragomirescu	Botești	Pățești
35	Nicolae Costăchescu	Călieni	Călieni
36	Gheorghe Tutoveanu	Căliman	Vidra
37	Ioan Nedelcu	Capatanul	Mera
38	Coman Andronescu	Câmpuri	Câmpuri
Circonscripția II			
39	Const. Diaconescu	Chicerea	Crucea-de-Sus
40	Vasile Ignat	Ciorăni	Pufești
41	Ilie Țuchel	Ciușlea	Ciușlea
42	Mihail Popescu	Clipicești	Clipicești
43	Ioan Băznuță	Colacu	Colacu
44	Andrei Velișcu	Copăcești	Anghelești
45	Ioan Pușcă	Crucea-de-jos	Crucea-de-Jos
46	Ioan Popescu	Cucova	Cucova
47	Dimitrie Șerbănescu	Dealul-Neicului	Crucea-de-Sus

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
48	Ioan Vasiliu	Diocheși	Diocheși
49	Ioan Patrașcu	Domnești	Domnești
50	Ioan Miron	Drăgușani	Drăpușani
51	Ștefan Andronescu	Dumbrăvița	Suraia
52	Costache Florescu	Făurei	Făurei
Circonscripția III			
53	Const. Burgă	Florești	Pălești
54	Nicolae Moldoveanu	Filionești I	Filionești
55	Grigore Mazăre	Filionești II	Filionești
56	Vasile Banu	Găgești	Găgești
57	Ioan Grosu	Găuri	Găuri
58	Vacant	Herăstrău	Herestrău
59	Nicolae Postolache	Irești	Irești
60	Nicolae Olăraș	Ireștii-de-Sus	"
61	Ioan Ciorneiu	Ivănești	Bolotești
62	Ștefan Rădvan	Jariștea I	Jariștea
63	Stoica Hristea	"	"
64	Petru Dumitriu	Jariștea II	"
65	Raicu Mihăescu	Jorăști	Jorăști
66	Gheorghe Apostol	Mărășești I	Mărășești
67	Grigore Nicolau	Mărășești II	"
68	Ioan Ursache	Mândrișca	Mândrișca
Circonscripția IV			
69	Dimitrie Popescu	Mânăstioara	Mânăstioara
70	Alexandru Mărăscu	Mircești	Mircești
71	Vacant	Mera	Mera
72	Nicolae Diaconescu	Movilița	Movilița
73	Emanoil Popescu	Nămoloasa	Nămoloasa
74	Ioan Tase	Nănești	Nănești
75	Nicolae Mihail	Năruja	Năruja
76	Ștefan Chiciora	"	"
77	Gheorghe Chicioarea	Nereju-Mare	Neruju
78	Teodor Macovei	Nereju-Mic	Nereju
79	Ioan Danșiș	Nistorești	Nistorești
80	Nicolae Șușu	Palten	Palten
81	Anastase Stoenescu	Parava	Parava
Circonscripția V			
82	Coman Purdel	Pădureni	Pădureni
83	Nicolae Mircea	Pănțești	Pănțești
84	Dimitrie Marinescu	"	"
85	Vacant	Păulești	Păulești
86	Nicolae Mehedinți	Păunești	Păunești
87	Iordache Ionescu	Păunești-Bou	"
88	Nicolae Manea	"	"
89	Dimitrie Vlădescu	Pânticești	Câmpineanca
90	Pascal Ciofu	Pietroasa	Găgești
91	Vacant	Poiana	Po'ana
92	Teodor Nicolau	Pufești	Pufești
93	Crăciun Corbea	Răcoasa	Răcoasa
94	Ioan Șerban	"	"
95	Nicolae Atanasiu	Răpedea	Străoanele-de-Jos
96	Ioan Bălănescu	Răstoaca	Răstoaca
97	Alex. Andoniu	Ruginești	Ruginești
98	Nicolae Mihailescu	Sascut	Sascut
99	Gheorghe Popescu	Satu-Nou	Crucea-de-Jos
Circonscripția VI			
100	Apostol Hornea	Sârbi	Țifești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
101	Traian Andronescu	Scurta	Scurta
102	Iorgu Arghir	Soveja	Soveja
103	Ioan Gavriloiu	"	"
104	Ioan Danșiș	Spinești	Spinești
105	Vacant	Spulber	Spulber
106	Gheorghe Atanasiu	Străoanele-de-jos	Străoanele-de-Jos
107	Nicolae Atanasiu	Străoanele-de-Sus	Străoanele-de-Sus
108	Ioan Lăzărescu	Suraia	Suraia
109	Ioan Boșoiu	"	"
110	Vasile Tufoveanu	Serbești	Irești
111	Ioan Georgescu	Târgu-Nămoloasa	Nămoloasa
112	Vacant	Tichiriș	Tichiriș
113	Dimitrie Rădulescu	Tufele	Tifești
114	Ioan Macarie	Tulnici	Tulnici
115	En. Horeanga	Tifești	Tifești
Circomscripția VII			
116	Ioan Bânțu	Urechești	Urechești
117	Nicolae Popa	Vadu-Roșca	Vultur
118	Dimitrie Grigoraș	Valea-Babei	Câmpuri
119	Grigore Roman	Valea-Seacă	Valea-Seacă
120	Ioan Curcă	Vărsătura	Vărsătura
121	Gheorghe Solu	"	"
122	Ioan Popescu	Vidra	Vidra
123	Anastase Curcă	Vitânești	Găgești
124	Gh. Gagea	Vizantea	Vizantea
125	Const. Teodosiu	Vultur	Vultur
JUD. R.-SĂRAT			
1	Pr. Petru Georgescu	Sf. Nicolae	Râmnicu-Sărat
2	Econ. N. Damian	Cuv. Paraschiva	"
3	" Lazăr Niculescu	Adorm. M-cei D-lui	"
4	Diac. Alexe Tănăsescu	Cuv. Paraschiva	"
5	Econ. C. Paulescu	Adorm. M-cei D-lui	"
6	Sachel. Manea Comănescu	Sfinții Voevozi	"
7	" Ștefan Sburlan	Sfântul Dimitrie	"
8	" Ștefan Dicescu	"	"
9	Pr. G. Țărulescu	"	"
10	" Șerban Popescu	Adorm. M-cei D-lui	"
11	" C. Gibescu	Andriașu	Andriașu
12	" Matei Popescu	Amara	Amara
13	" Radu Stoicescu	Bisoca	Bisoca
14	" Iordache Popescu	Bicești-de-Jos	Dumitrești
15	" Sofronie Popescu	Buda	Buda
16	" Ioan Damian	Dănulești	Dănulești
17	" Ștefan Anghelescu	Băbeni	Băbeni
18	" C. Rădulescu	Golești	Golești
19	" Coman A. Negoescu	Bogza	Bogza
20	" C. I. Popescu	"	"
21	" Panait Rădulescu	Budești	Budești
22	" Vlase Popescu	Blidarele	Cârligele
23	" Panait Mazălu	Broșteni	Broșteni
24	" Ștefan Georgescu	Beciu	Vârteșcoiu
25	" Mihai Dobrescu	"	Beciu
26	" Grigorie Țărulescu	Bălești	Bălești
27	" Neagu Ionescu	Bulboaca	Măicănești
28	" Ioan Negulescu	"	"
29	Econ. D. St. Roșescu	Bălțați	Bălțați
30	Pr. N. Popescu	Boldul	Boldul

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
31	Pr. D. Constantinescu	Balta-Albă	Balta-Albă
32	" N. Dimitrescu	Chiojdeni	Chiojdeni
33	" Mateiu Petrescu	Coșatcu	Jideni
34	" Ioan Georgescu	Costândoiu	Lacul-lui-Baban
35	" Stanciu Gheorghescu	Costești	Costești
36	" Pavel Zamfirescu	Cârligile	Cârligile
37	" Al. Tănăsescu	Ciorăștii	Ciorăști
38	" Ghiță Gavrilescu	"	"
39	" Petru Bordeanu	Corbul	Corbul
40	" N. Budescu	Costienii-Mari	Costieni
41	" N. Ilescu	Costieni-de-Jos	"
42	" Ioan Moiescu	Deduilești	Băbeni
43	Econ. Ilie Marosin	Dălhăușul	Dălhăușul
44	Pr. Cristea Popescu	Domnița	Domnița
45	" G. Țignescu	Drogu	Drogu
46	Econ. G. Nelepcu	Faraoanele	Dălhăușul
47	Pr. V. Ilescu Buzăianu	Grebănul	Grebănul
48	" Mihail Antonescu	Gugești	Plaginești
49	" Iacob Goleanu	Urechești	Urechești
50	" Iordache Tudorache	Gologanu	Gologanu
51	" Petru Ionescu	Guleanca	Guleanca
52	" Petru Georgescu	Grădiștea-de-Sus	Grădiștea
53	" Teodor Dimitrie	"	"
54	" Radu Vasilescu	Galbenul	Galbenul
55	" Ștefan Alexandrescu	Herăști	Grebănul
56	" Ioan Mănescu	Hângulești	Hângulești
57	Econ. Gr. Popescu	Jirlăul	Jirlăul
58	Pr. C. Crăciunescu	Mărgăritești	Mărgăritești
59	" Drăgan Vasilescu	Murgești	Valea-Rea
60	" D. Țolescu	Măndrești	Măndrești
61	" Ioan Chiriță	Mărtinești	Mărtinești
62	" D. Georgescu	"	"
63	" Radu Stoicescu	Măcrina	Măcrina
64	Econ. Voicu Anghelescu	Moșeștii-Vechi	Nisipurile
65	Pr. Pavel Popescu	Neculele	Jitia
66	" Dragu Ionescu	Nicolești	Nicolești
67	" Mihalcea Dișescu	"	"
68	" Stan Popescu	"	"
69	" Mateiu Benescu	Orașia	Jideni
70	" Ioan G. Drugescu	Oneșia	"
71	" G. Stănescu	Obilești	Obilești
72	" Ioan Constantinescu	"	"
73	" G. Drugescu	Pleșești	Dănulești
74	" Șerban Rădulescu	Pardos	Valea-Rașii
75	" G. St. Popescu	Popești	Popești
76	" N. Rădulescu	"	"
77	" Ioan Popescu	Peleticu	Lacul-lui-Baban
78	" D. Ionescu	Puești	Puești
79	" Ștefan Georgescu	Piscu	Domnița
80	" Teodor Popescu	Risipiți	Risipiți
81	" Pantazi Popescu	Râmniceni	Râmniceni
82	" Vasile Grigorescu	Sihlele	Sihlele
83	" Teodor Budescu	Sgârșiți	Sgârșiți
84	" Dimitrie Ioan	"	"
85	" Dimjtrie Popescu	Slimnicu	Tâmboești
86	" Atanasie Macedon	Slobozia-Ciorăști	Slobozia-Ciorăști
87	" Christea Mihăilescu	Slobozia-Mihălceni	Slobozia-Mihălceni
88	" Marin Ionescu	Știubeiu	Știubeiu
89	" Mihaiu Ionescu	Șalcioara	Șalcioara
90	" Ștefan Nicolae	Socariciu	Socariciu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
91	Pr. Iordache Nicolae	Socariciu	Socariciu
92	" Miron Popescu	Stăvărăști	Câineni -
93	" Voicu Ionescu	Slobozia-Galbenu	Slobozia-Galbenu
94	" D. Alexandrescu	Tâmboești	Tâmboești
95	" Dimitrie Zaharia		
96	" Stan B. Nicolau	Târgu-Cucuiui	Plăginești
97	" P. Manolescu		
98	" Ștefan Drugescu	Obidiți	Obidiți
99	" Anton Constantinescu	Urechești	Urechești
100	" Mihalache Grigore	Valea-Sălcii	Valea-Sălcii
101	" Ioan Moraru	Voetenul	Voetenul
102	" Panait Plopeanu	Vălcelile	Vălcelile
103	" Christea Rizescu	Vișanii	Vișanii
104	" Dimitrie Petrescu	Zoița	Costienii
105	" Stefan Protonotarie	Grebănul	Grebănul
106	" Gheorghie Niță	Racovițeni	Racovițeni
107	" Petre Stoicescu		
108	" Ioan Ionescu	Slobozia	Slobozia
109	" Vasile Ionescu	Vălcăneasa	Broșteni
110	" Petre Popescu	Racovița	Racovița
111	" Stan R. Saragea	Monastirea Cotești	
112	" Ioan Anghelescu	" "	

JUD. ROMAN

1	Proroiereul Gh. Manoliu	Sf. Episcopie	Roman
2	Icon. stavrofor Ilie Gavrilescu	"	"
3	Iconom Ioan Grosu	Precista-Mare	"
4	Preotul Gh. Costea	"	"
5	Icon. stavrofor Th. Teodorescu	Sf. Gheorghe	"
6	Sachel. Gh. Climescu	Intrarea în Biserica	"
7	Sachel. Melhisedec Mârza	Sf. Nicolae	"
8	Sachel. Nicolai Nistor	"	"
9	Protoier. stavr. I. Constantinescu	"	"
10	Icon. Gheorghe Platon	Averești	Averești
11	Sachel. Ioan Andreiu	Bahna	Bahna
12	Pr. Vasile Panțiru	Băcești	Băcești
13	" Haralambie Pilat	Bâra	Bâra
14	Sachel. Gh. Ghidu	Bătrânești	Spiridonești
15	Pr. Vasile Verșescu	Bârjoveni	Butnărești
16	" Petru Didilescu	Boghicea	Boghicea
17	Icon. Gavriil Mitru	Bogzești	Butnărești
18	Pr. Ioan Anghel	"	"
19	Sachel. Vasile Cocea	Bozieni	Bozieni
20	Pr. Vasile Pascal	Brătești	Brăteanu
21	" Ioan Tomescu	Brănișteni	Brănișteni
22	Sachel. Ioan Dimitriu	Broșteni	Bahna
23	Icon. Vasile Ionescu	Carol I	Carol
24	Sachel. Ioan Trăistariu	Cârligul	Dulcești
25	" Ioan Mircea	Cârligi	Cârligi
26	" Dimitrie Castravete	Ciuturești	Roșiori
27	Icon. Vasile Monariu	Cordun	Simionești
28	Pr. Const. Iorga	Cotu-Vameș	Cotu-Vameș
29	" Gheorghe Popescu	Crivești	Strunga
30	Sachel. Vasile Savin	Dămieniști	Dămieniști
31	Icon. stavr. Atanasie Vasilescu	Doljești	Doljești
32	Sachel. Ioan Georgescu	Dulcești	Dulcești
33	" Mihail Popovici	Elisabeta-Doamna	Elisabeta
34	Icon. Ioan Năsturaș	Galbeni	Galbeni
35	Sachel. Gh. Gheorghiescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
36	Sachel. Ioan Ionescu	Gâdinți	Gâdinți
37	Icon. Grigore Simionescu	Gherăești	Gherăești
38	Pr. Ștefan Popa	Giurgeni	Giurgeni
39	" Gavriil Popovici	Heleștieni	Heleștieni
40	Icon. Vasile Chiriac	Hociungi	Porcești
41	Pr. Vasile Manoliu	Icușești	Spiridonești
42	" Dimitrie Procopie	Linsești	Oniceni
43	Icon. Alexandru Laur	Miclăușeni	Miclăușeni
44	Icon. Const. Mihailescu	"	"
45	Pr. Gh. Pascal	Mircești	Mircești
46	" Gh. Tebeica	Mogoșești	Mogoșești
47	Sachel. Vasile Drăgănescu	Negri	Negri
48	" V. Gherasimescu	Oboroceni	Heleștieni
49	" Emanoil Zalomir	Oniceni	Oniceni
50	Pr. Gh. Munteanu	"	"
51	" Emanoil Simionescu	Onișcani	Onișcani
52	Sachel. Dimitrie Grigoriu	Pâncești	Pâncești
53	" Gh. Gheorghiescu	"	"
54	" Ioan Filip	"	"
55	" Simion Munteanu	Poienile-de-Jos	Roșiori
56	Icon. Grigore Drăgan	Porcești	Porcești
57	Sachel. Vasile Apostoleanu	Rediu	Doljești
58	Pr. Nicolai Voicu	Roșiori	Roșiori
59	Sachel. Const. Dabija	Sagna	Sagna
60	Icon. Ioan Manoliu	Săcueni	Săcueni
61	Sachel. Nicolai Petrovanu	Sofrăcești	Trifești
62	Pr. Gh. Simionescu	Strunga	Strunga
63	Sachel. Gh. Popovici	Trifești	Trifești
64	Pr. Ioan Focșa	Tupilați	Tupilați
65	Sachel. Ioan Toma	Văleni	Văleni

JUD. ROMANAȚI

1	Pr. Andrei Betulescu	Ador. Maici-Domn.	Caracăl
2	" Toma Popescu	Intrarea în Biserică	"
3	Econ. Marin Stănescu	Sf. Ioan	"
4	Pr. Ioan Betulescu	Sf. Apostoli	"
5	Econ. I. Florescu	Ador. Maici-Domn.	"
6	Pr. Mih. Teodorescu	Sf. Nicolae	"
7	" Em. Mărculescu	Sf. Treime	Corabia
8	" Const. Gheorghiu	Sf. Ioan Botezătorul	"
9	" Florea Ionescu	Amărăștii-de-Jos	Amărăștii-de-Jos
10	" Marin Popescu	"	"
11	" Ilie Nițescu	Amărăștii-de-Sus	Amărăștii-de-Sus
12	" Dimitrie Papazolescu	Apele-Vii	Apele-Vii
13	" Oprea Vasile	"	"
14	" Florea Marinescu	"	"
15	" Ioan Constantinescu	Arcești	Arcești
16	" Ioan Boldovin	Boldovinești	Boldovinești
17	" Dimitrie Caracțeanu	"	"
18	" Grig. Mihăescu	Balș I	Balș "
19	" Ștef. Bazilescu	" II	"
20	" Ioan C. Zamfirescu	Băleasa	Băleasa
21	" Mihail Georgescu	Bârza	Bârza
22	" Ilie Atanasescu	"	"
23	" Const. Becheșeanu	Bechet	Bechet
24	" D. Bobicescu	Bobicești	Bobicești
25	" Corvin Vlădoianu	Boșoteni	Boșoteni
26	" Spiridon Ionescu	Brastavăț	Brastavăț
27	" Nicolae Abramescu	Brâncoveni	Brâncoveni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
28	Pr. Mihail Popescu	Cacaleți	Cacaleți
29	" Ilie Georgescu		
30	" Filip Popescu	Căluu	Căluu
31	" Dimitrie Pompiliu	Celariu	Celariu
32	" Ioan Mărculescu		
33	" Ioan Smedescu	Cepari	Cepari
34	" Vasile Constantinescu		
35	" Const. Stoiculescu	Cezieni	Cezieni
36	" Nicolae Popescu	Cilieni	Cilieni
37	" Ștef. Bălănescu	Cioroiu	Cioroiu
38	" Dimitrie Popescu	Colibaș	Colibaș
39	" Ioan Negoescu	Comanca	Devesel
40	" Ștef. Petrulian	Corbeni	Vărtina
41	" Teodor Dumbrăvescu	Crușov	Crușov
42	" Marin Stănescu		
43	" Ioan Mateescu	Dăbuleni I	Dăbuleni
44	" Gheorghe Dăbuleanu	" II	"
45	" Teodor Gr. Popescu	" III	"
46	" Gheorghe Ștefaniu	Dioști	Dioști
47	" Marin Pretorian		
48	" Mihail Popescu	Dobrosloveni	Dobrosloveni
49	" Matei Popescu		
50	" Const. Petrescu	Dobrotești	Dobrotești
51	" Marin Constantinescu	Dranovăț	Dranovăț
52	" Marin Ionescu	Drăghiceni	Drăghiceni
53	" Ilie Popilian	Farcașele-de-Jos	Farcașele
54	" Roman Grigorescu	Frăsinet	Cezieni
55	" Vasile Georgescu	Găneasa	Găneasa
56	" Dimitrie Mărgăritescu	Găvănești	Găvănești
57	" Ioan Agrariu	Ghizdăvești	Ghizdăvești
58	" Dumitru Lupăcescu		
59	" Dimitrie Popescu	Giuvărești	Giuvărești
60	" Simion Marinescu	Gârcov	Gârcov
61	" Ștefan Papiu	Golfinu	Golfinu
62	" Ioan Popescu	Greci	Greci
63	" Hristache Florescu	Grojdibod	Grojdibod
64	" Ștefan Florescu	Gropșani	Gropșani
65	" Const. Marinescu	Gura-Padinii	Gura-Padinii
66	" Dimitrie Fărcășeanu	Hotărani	Hotărani
67	" Const. Marinescu	Hurez	Gropșani
68	" Gh. Pârșcoveanu	Ianca	Ianca
69	" Ion Iliescu	Ianca-Nouă	
70	" Const. Popescu	Isbiceni	Isbiceni
71	" Ioan Delcescu	Islaz I	Islaz
72	" Pantefimon Procopiescu	Islaz II	"
73	" Vasile Procopiescu	Islaz	"
74	" Mih. Brătuianu	Jieni	Jieni
75	" Const. Papugescu	Leotești	Leotești
76	" Dimitrie Sîtescu	Leu I	Leu*
77	" Marcu Popescu	" I	"
78	" Antonie Păunescu	Leu II	"
79	" Dimitrie Stănculescu	" "	"
80	" Ilie Preuțeanu	Mămura	Strejeștii-de-Jos
81	" Ioan Mazilescu	Morofinu-de-Jos	Morofinu-de-Jos
82	" Const. Marotinescu	Morofinu-de-Sus	Morofinu-de-Sus
83	" Gh. Grecescu	" "	"
84	" Vasile Ciuturoianu	Morunești	Morunglav
85	" Roman Popescu	Morunglav	
86	" Oprea Bușenescu	Obârșia	Obârșia
87	" Const. Orleanu	Orlea	Orlea

No. Cureet	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
88	Pr. Andrei Popescu	Osica-de-Sus	Osica-de-Sus
89	" Smarandache Protopopescu	"	"
90	" Dimitrie Iordăchescu	Piatra	Piatra
91	" Petre Cunescu	Pârscoveni	Pârscoveni
92	" Petre Marinescu	Potel	Potel
93	" Ioan Marinescu	Potlogeni	Potlogeni
94	" Popescu I. Dumitru	Preajba	Preajba
95	" Gh. Trișcu	Racovița	Racovița
96	" Ștefan Dumitrescu	Redea-de-Apus	Redea
97	" Ioan Dumitrescu	Redea-de-Răsărit	"
98	" Anastase Popescu	Reșca	Reșca
99	" Ioan Ionescu	Robăneștii-de-Jos	Robănești
100	" Dimitrie Popescu	Rotunda	Rotunda
101	" Ioan Constantinescu	Scărișoara	Scărișoara
102	" Anastase Bădescu	Slătioara	Slătioara
103	" Mihail Lupanescu	Soreni	Soreni
104	" Ioan Voiculescu	Stoenești	Stoenești
105	" Const. St. Mihăileanu	Strejeștii-de-Jos	Strejeștii-de-Jos
106	" Dimitrie Bădescu	Strejeștii-de-Sus	Strejești-de-Sus
107	" Vasile Popescu	Studina	Studina
108	" Dimitrie Petrescu	"	"
109	" Alexe Florescu	Șopârlița	Șopârlița
110	" Ioan Predescu	Știrbeiu	Știrbeiu
111	" Ștefan Popescu	"	"
112	" Petre Marinescu	Traian	Traian
113	" Const. Pârvulescu	Târțâl	Târțâl
114	" Ioan Vădăstreanu	Vădăstra	Vădăstra
115	" Ioan Vădăstreanu	Vădăstrița	Vădăstrița
116	" Ilie Ionescu	Viișoara	Viișoara
117	" Nicolae Ricman	Vișina	Vișina
118	" Ilie Fotescu	Vlădila	Vlădila
119	" Const. Herăscu	Vulpeni	Vulpeni
120	" Ioan Popescu	Zănoaga	Zănoaga
121	" Antonie Ionescu	Zvorsca	Zvorsca
122	" Teodor Nițulescu	Amărăștii-de-Jos	Amărești-de-Jos
123	" Mih. Dănescu	Celeiu	
124	" Ar. Popescu	Cioroiu	
125	" M. Dumitrescu	Dobriceni	
126	" I. P. Dumitrescu	Fălcoiu	

JUD. SUCEAVA

1	Vasile Mihăilescu	Baia	Baia
2	Gheorghe Ionescu	Bărăști	Boroaia
3	Teodor Ionescu	Boroaia	"
4	Grigore Lovinescu	Borca	Borca
5	Gheorghe Scobai	Blăgești-Vechi	Pașcani
6	Neculai Zaharescu	Botești	Horodniceni
7	Ivan Mihăilescu	Boureni	Cristești
8	Gheorghe Todicescu	Brădățel	Horodniceni
9	Ioan Grințescu	Broșteni	Broșteni
10	Constant Gheorghiu	Ciumulești	Ciumulești
11	Grigorie Popescu	Ciuhorani	Miroslăvești
12	C. Popescu	"	"
13	Gavril Danielescu	Crăpături	Fărcașa
14	Teodor Petianu	Cristești	Cristești
15	Ștefan Dumitrescu	"	"
16	Teodor Marian	Dolhasca	Dolhasca
17	Gheorghe Teodorescu	Dolhești-Mici	Dolhești
18	Ioan Ootoanu	Dorna	Dorna

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
19	Dimitrie Mălinescu	Drăceni	Găinești
20	Gheorghe Ștefănescu	Drăgănești	Drăgănești
21	Gheorghe Mihăilescu	Drăgușeni	Drăgușeni
22	Neculai Varganici	Fântâna-Mare	Eântâna-Mare
23	Vasile Lupașcu	"	"
24	Gheorghe Ionescu	Gâștești-Topile	Valea-Seacă
25	Gavril Tomovici	Giurgești	Valea-Glodului
26	Gheorghe Bicleanu	Hârtop	Soldănești
27	Mihai Picnescu	Hârtoape	Lespezi
28	Gheorghe Slătineanu	Heciu	Lespezile
29	Grigore Suceveanu	Ioneasa	Uidești
30	Neculai Iordăchescu	Lămășeni	Rădășeni
31	Dumitru Sofronie	Lespezile	Lespezile
32	Vasile Tit	Liteni	Liteni
33	Nicolai Teodorescu	Lunca	Pașcani
34	Petru Roșescu	Mădeiu	Mădeiu
35	Grigore Niculescu	Mălini	Mălini
36	Vasile Manoliu	Miroslăvești	Miroslăvești
37	V. Popescu Corugeanu	Moșca	Cristești
38	Vasile Marcoci	Neagra-Șarului	Neagra-Șarului
39	Gheorghe Grigoriu	Oniceni	Forăști
40	Ioan Ionescu	Oprișeni	Oprișeni
41	Alexandru Petrescu	Ortești	Drăgănești
42	Ioan Păltineanu	Ortoaia	Dorna
43	Constantin Florescu	Pașcani	Pașcani
44	Constantin Nicolau	Pietrișurile	Costești
45	Vasile Pleșoianu	Pleșești	Pleșești
46	Constantin Matasă	Preuțești	Preuțești
47	Ioan D. Balan	Preuțești-Huși	"
48	Petru Stupeanu	Proboța	Dolhasca
49	Miron Theodoriu	Rădășeni	Rădășeni
50	V. Florescu	Ruginoasa	"
51	Ioan Grigorescu	Râșca	Bogdănești
52	Ioan Sofian	Șarul-Dornei	Șarul-Dornei
53	Ioan Cojan	Șasca	Șasca
54	Neculai Zaharescu	Șirețel	Stolniceni-Ghițescu
55	Cimitrie Iordăchescu	Sodomeni	Pașcani
56	Grigore Zaharescu	Soldănești	Soldănești
57	Ioan Gavrilescu	Stolniceni-Ghițescu	Stolniceni-Ghițescu
58	Vasile Rusu	Stolniceni-Prăjescu	Stolniceni-Prăjescu
59	Alexandru Iordăchescu	"	"
60	Petru Milieș	Stroești-Lain	Stroești
61	Dumitru Constantinescu	Tătăruș	Tătăruș
62	Ioan Uerșescu	Stroești-Lain	Stroești
63	Mihai Grigoraș	Tolești	Uidești
64	Gheorghe Filipescu	Valea-Glodului	Valea-Glodului
65	Mihai Vulpe	Valea-Seacă	Valea-Seacă
66	Ioan Sălăgeanu	Văleni-Stănișoara	Mălini
67	Vasile Petrovici	Vascani	Vascani
68	Const. Zaharescu	Adormirea	Fălțiceni
69	Vasile Chirilescu	Sf. Prooroc Ilie	"
JUD. TECUCI			
1	Protoiereu Stavrofor I. Andreescu	Sf. Gheorghe	Tecuci
2	Econ. Stavrofor I. Vasilescu	"	"
3	" Stratulat Decusară	"	"
4	Diac. Dimitrie Budescu	"	"
5	Pr. Ioan Diaconescu	Ador. Maici-Domn.	"
6	" Ioan Cristescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
7	Pr. Gheorghe Hozoc	Sf. Voevozi	Tecuciu
8	" Teodor Pohrib	"	"
9	" Gheorghe Balan	"	"
10	" Teodor Panaitescu	Sf. Ioan Botezătoru	"
11	" Gheorghe Ariton	Sf. Apostoli	"
12	" Gr. Cordeanu	Ador. Maici-Domn.	"
13	" Athanasie Nicolau	Barcea	Barcea
14	" Constantin Lepădatu	Bălănești	Vultureni
15	" Ioan Zaharia	Bărboasa	Oncești
16	Sachelar Ioan D. Nazar	Benești	Mohorâți
17	Pr. Teodor Dorin	Boghești	Boghești
18	" Nicolae Vascan	Brăhășești-de-Jos	Brăhășești
19	Econ. Constantin Pavel	Bucești	Bucești
20	Sach. Gh. Alexandrescu	"	"
21	Pr. Toma Dimitrescu	Buciumeni	Buciumeni
22	" Ioan Mihăilescu	Buda	Corbița
23	" Gh. Gh. Popescu	"	Buda
24	" Alexandru Motăș	Burdusaci	Burdusaci
25	" Ioan Decuseară	Călimăneasa	Valea Rea
26	" Grigore Dimoftache	Coasta-Lupei	Nicorești
27	" Ioan Neghină	Colonești	Colonești
28	" Vasile Zlatiș	Corbasca	Corbasca
29	" Filip Nicolau	Corni	Corni
30	Sach. Ioan Bordea	Corod I	Corod
31	Econ. Grigorie Tenie	"	Corod
32	" Vasile Botez	Crăești	Mohorâți
33	Pr. Ioan Dămăceanu	Cozmești	Cozmești
34	Econ. Ștefan Lungu	Diechéni	Bucești
35	Pr. Nicolae Teodorescu	Dobrinești	Nicorești
36	" Nicolae Onofreiu	"	"
37	" Gheorghe Popoviciu	Drăgănești	Barcea
38	" Vasile Lambrino	Fântânele	Nicorești
39	Diac. Dimitrie Rău	"	"
40	Pr. Gheorghe Angheluță	Frumușelu	Muncelu
41	" Nicolae Crivăț	Fundeni	Fundeni
42	Sach. Gheorghe Panu	Gherdana	Condrăchești
43	Pr. Spiridon Focșăneanu	Giurgioana	Giurgioana
44	" Dimitrie Nacu	Glăvănești	Glăvănești
45	" Nicolae Gherciu	Godinești	Godinești
46	" Vasile Tichel	Gohor	Gohor
47	" Ioan Chirvăsuță	"	"
48	" Ioan Nichită	Grivița	Călmățui
49	" Vasile Udriș	"	"
50	" Stratulat Frunză	Homoccea	Homoccea
51	" Constantin Panfile	Huruești	Huruești
52	" Ilie Sevasti	Ionășești	Nicorești
53	Econ. Stavrof. Alex. Cristea	Tg.-Ivești	Ivești
54	Pr. Dimitrie Vlad	Lehacea	Giurgioana
55	Econ. Ștefan Ciuntu	Liești	Liești
56	Pr. Teodor Pohrib	Matca	Matca
57	" Ioan Stoenescu	"	"
58	" Nicolae Munteanu	Movileni	Movileni
59	" Ioan Mândru	Nărtești	Gohor
60	" Ioan Costin	Negrilești	Negrilești
61	" Constantin Eftimie	Nicorești	Nicorești
62	" Vasile Spiridon	Ocheni	Condrăchești
63	" Ioan Huștiu	Onceștii-Noi	Oncești
64	Econ. Petru Mironescu	Oprișești	Burdusaci
65	Sachelar Ioan Telibașa	Podu-Turcului	Podu Turcului
66	Pr. Ioan Briceanu	Poiana	Poiana

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
67	Sachelar Gheorghe Gafton	Puțeni	Puțeni
68	Pr. Gheorghe Brăescu	Răchitoasa	Răchitoasa
69	" Ioan Blănărescu	"	"
70	" Gheorghe Micu	Scărișoara	Corbasca
71	" Gheorghe Chircă	Siliștea	Umbrărești
72	" Ioan Silvestru	Slobozia de Jos	Stănișești
73	" Toma Ciocârlan	Spirea de Sus	Colonești
74	" Alexandru Gheorghiu	Stănișești	Stănișești
75	" Lazăr Țincoca	Șerbănești	Șerbănești
76	" Ioan Nicolau	"	"
77	Econ. Filip Costea	"	Corbița
78	Sachelar Gheorghe Rarinca	Torcești	Umbrărești
79	Pr. Constantin Negru	Tudor Vladimirescu	
80	" Andreiu Boghere	Tepoaia	Mohorâți
81	" Gheorghe Doniciu	Țepu	Țepu
82	" Dim. Simionescu	"	"
83	" Const. Pricopescu	Țigăneștii Noi	Munteni
84	" Vasile Hâncu	Umbrărești	Umbrărești
85	" Ioan Iosipescu	Ursa	Burdusaci
86	" Alexandru Barcan	Valea Sălciei	Godinești
87	" Ifrim Dămăceanu	Vizurești	Buciumeni
88	" Ioan Lupașcu	"	"
89	" I. Șendrea	Măldărești	"
JUD. TELEORMAN			
1	Pr. Alexandru Ghelican		Alexandria
2	" Alexandru Mazarini		Roșiori-de-Vede
3	" Alexanxdru Bleescu		"
4	" Anton Popescu		Cervenia
5	" Anghel Bănărescu		Lăceni
6	" Alexandru Miculescu		Licuriciu
7	" Alexandru T. Marinescu		Lisa
8	" Alexandru Popescu		Măgureni
9	" Andrei Stancu		Ologi
10	" Anastase R. Pieleanu		Orbeasca-de-Sus
11	" Anastase Popescu		Piatra
12	" Alexandru Popescu		Scrioastea
13	" Andrei V. Pepescu		Segarcea-din-Deal
14	" Barbu Dimăncescu		Peretu
15	" Constantin Ghinescu		Ciocești-Mândra
16	" Constantin Popescu		Dracea
17	" Constantin Popescu		Flămânda
18	" Constantin Iliescu		Mavrodin
19	" Constantin Sava		Popești
20	" Constantin Bălăceanu		Putineiu
21	" Constantin Popescu		Storobăneasa
22	" Constantin Mihăescu		Vodă-Carol
23	" Dimitrie Nicolescu	Sf. Haralambie	Turnu-Măgurele
24	" Dimitrie Dimitrescu		Băcălești
25	" Dragne Stănescu		Beiu
26	" Dimitrie Popescu		Ciolănești-din-Deal
27	" Dimitrie Voinescu		Fântânele
28	" Dragne Angelescu		Prumoasa
29	" Dimitrie Brânceanu		Găuriciu
30	" Dimitrie Dimitrescu		Gumești
31	" Dobre Ionescu		Miroși
32	" Dimitrie Săndulescu		Netoși
33	" Dimitrie Bănărescu		Orbeasca-de-Sus
34	" Dimitrie Zamfirescu		Strâmbeni

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
35	Pr. Dimitrie Popescu		Vânători
36	" Dimitrie Drăgușenescu		Dobrotești
37	" Dimitrie Georgescu		Zlotești
38	" Eustațiu Popescu		Zambreasca
39	" Emilian Bunescu		Suhaia
40	" Ghiță Georgescu	Sf. Apostoli	Alexandria
41	" Gheorghe Sima	Adormirea	Roșiori-de-Vede
42	" Gheorghe Solzănescu		Căldăraru
43	" Gh. Constantinescu		Conțești
44	" Gheorghe Șerbănescu		Gârdești
45	" Grigore Ungurelu		Merișani
46	" Gheorghe I. Popescu		Necșești
47	" Gheorghe Rizescu		Papa
48	" Grigore Ionescu		Pârlita
49	" Gheorghe Cilianu		Pleașovu
50	" Gheorghe Rădulescu		Purani
51	" Gheorghe Mălușel		Saele
52	" Haralambie Constantinescu	Sf. Haralambie	T.-Măgurele
53	" Ioan Moiescu	Adormirea	Alexandria
54	" Ilie Bădulescu	Sf. Alexandru	"
55	" Ioan Ancu	Sf. Haralambie	T.-Măgurele
56	" Ioan Effimiu	Cuv. Paraschiva	"
57	" Ilie Ionescu		"
58	" Ioan Voiculescu	Sf. Impărați	Zimnicea
59	" Ioan Popescu		Băduleasa
60	" Ioan I. Popescu		Băneasa
61	" Ioan Teodor		Bârla
62	" Ioan Ionescu		"
63	" Ioan Gureanu		Belitori
64	" Ioan Colțeanu		Beuca
65	" Ilie Popescu		Bogdana
66	" Ioan Marin		Bucovu
67	" Ioan Biolon		Caravanefi
68	" Ioan Mareș		Ciocești-Mândra
69	" Ioan Stoiculescu		Crângeni
70	" Ioan Dobre		Drăgănești
71	" Iancu Popescu		Flămânda
72	" Ilie Alexandrescu		Furculești
73	" Ioan Popescu		Gărăgău
74	" Ioan Bărbulescu		Mozăceni
75	" Ioan Popescu		Nanov
76	" Ioan P. Ulmeanu		Ologi
77	" Ilie N. Constantinescu		Pielea
78	" Ioan Mocanu		Râca
79	" Ioan Marinescu		Rădoești
80	" Ioan Nicolae		Săceni
81	" Ioan Popescu		Salcia
82	" Ilie Bănescu		Segarcea-din-Vale
83	" Ioan Voicescu		Slobozia-Trăznitu
84	" Ioan M. Opreșcu		Socetu
85	" Ioan Popescu		Spătărei
86	" Ioan Mateescu		Țigănești
87	" Ioan Marin		"
88	" Ioan Popescu		Urlumi
89	" Iordache Călin		Vârtoapele-de-Jos
90	" Ilie Popescu		Vârtoapele-de-Sus
91	" Marin Albulescu	Sf. Impărați	Alexandria
92	" Mihail Popescu	Cuv. Paraschiva	Roșiorii-de-Vede
93	" Matache Marin	Sf. Apostoli	Zimnicea
94	" Marin Iliescu		Atârnași

No Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
95	Pr. Mihail Popescu		Bălaci
96	" Marin Bunescu		Băsăști
97	" Mihail Marinescu		Ciolănești-din-Deal
98	" Marin Ionescu		Ciurari
99	" Marin Constantinescu		Dorobanțu
100	" Marin Orbescu		Orbeasca-de-Jos
101	" Marin Georgescu		Ștorobăneasa
102	" Marin Negulescu		Tufeni
103	" Marin Popescu		Uda-Clocociov
104	" Marin Ion Mirodot		Viișoara
105	" Marin D. Popescu		Strâmbeni
106	" Marin Popescu		Voivoda
107	" Nicolae Teodorescu	Sf. Alexandru	Alexandria
108	" Nedelea Georgescu	Sf. Nicolae	"
109	" Nae Bleescu	Sf. Ilie	Roșiorii-de-Vede
110	" Nicolae Ban		Brânceni
111	" Nicolae Angelescu		Măgurele
112	" Petre Codoiu	Sf. Ilie	Roșiorii-de-Vede
113	" Petre Raicu		Bălțați
114	" Păun Ghinescu		Ciocești-Mândra
115	" Paraschiv Rădulescu		Albești
116	" Prisăceanu Teodor		Slobozia-Mândra
117	" Radu Păunescu		Olteni
118	" Ruse Ilescu		Smârdioasa
119	" Stan Miceanu	Sf. Alexandru	Alexandria
120	" Ștefan Marinescu	Cuv. Paraschiva	Turnu-Măgurele
121	" Sandu Nenciulescu	Bucovu	Bucovu
122	" Stan Marinescu		Tecuci-Kalenderu
123	" Tache Ștețu	Sf. Impărați	Alexandria
124	" Teodor Marinescu		Bragadiru
125	" Teodor Merinescu		Măldăeni
126	" Tănase Stan		Râca
127	" Teodor Popescu		Tecuci-Kalenderu
128	" Vasile Dragne		Bivolița
129	" Vasile Marinescu		Didești
130	" Vasile Urlu.anu		Miroși
131	" Voicu Popescu		Stoborăști
132	" Vasile Nănescu		Tătăraștii-de-Jos
133	" Triandafil Penescu		Râioasa
134	" Zamfir Popescu		Tătăraștii-de-Sus
135	" Zisu Iordănescu		Udupu
136	" Ștefan Rădulescu		Sfințești
137	" Botez Ionescu		Butculești
138	" Dan Tufeanu		Dobrotești
139	" D. Constantinescu		Drăcșănei
140	" M. Diaconescu		Tătăraștii-de-Jos
141	" N. I. Popescu		Tomești

JUD. TULCEA

1	Pr. Atanasie Popescu	Domnița Marie	Principele Carol
2	" Atanasie Popescu	Topologu	Topologu
3	" Artenise Taischy	Hanciarca	Balabângea
4	" Andrei Onofrei	Câșla	Câșla
5	" Asanache Marinescu	Alibeichioi	Alibeichioi
6	" Bucur Ionescu	Calfa	Calfa
7	" Blagoi Dricoff	Ciamurli de sus	Ciamurli de sus
8	" Costache Palade	Sf. Impărați	Tulcea
9	" Constantin Cristea	Agighiol	Agighiol
10	" Constantin Profireșcu	Cucuichioi	Casimcea

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
11	Pr. Constantin Bazgan	Esduababa	Ciamurli de sus
12	" Constantin Stefanov	Caraorman	Caraorman
13	" Constantin Ghinescu	Măcin	Măcin
14	" Constantin Gherghișan	Măcin	"
15	" Dimitrie Popescu	Bestepe	Bestepe
16	" Dobrea Chiorpec	Babadag	Babadag
17	" Dimitrie Bilinschi	Caramanchioi	Caramanchioi
18	" Emanuil Bogatu	Sf. Impărăți	Tulcea
19	" Eremia Trofimescu	Schimbarea la Față	"
20	" Fotie Simionov	Morughiol	Morughiol
21	" Gheorghe Chiorpec	Cerna	Cerna
22	" Dimitrie Dicu	Traian	Traian
23	" Gheorghe Dimitriu	Donoveșul de sus	Morughiol
24	" Gheorghe Poale-Lungi	Iijila	Iijila
25	" Gheorghe Iordăchescu	Medanchioi	Medanchioi
26	" Grigore Gotcu	Mahmudia	Mahmudia
27	" Gheorghe Andreescu	Parcheș	Parcheș
28	" Grigore Savenco	Hagilar	M. Cogălniceanu
29	" Ilie Popescu	Rahman	Rahman
30	" Ioan Brudiu	Văcăreni	Văcăreni
31	" Ioan Gheorghiu	Sulina	Sulina
32	" Ioan Catana	Somova	Somova
33	" Iob Teodoroff	Sarighiol	Beidaud
34	" Ioan Ceico	C. Roseti	C. Roseti
35	" Ioan Teodorescu	Picineaga	Picineaga
36	" Ioan Popovici	Făgăraș	Urumbei
37	" Ioan Manta	Greci	Greci
38	" Ion Popescu	Camena	Ceamurli de Sus
39	" Ioan Ciobanu	Mahmudia	Mahmudia
40	" Lazăr Brânză	Chilia Veche	Chilia Veche
41	" Marin Comănescu	Mircea-Vodă	Mircea-Vodă
42	" Mihail Vasiliu	Dorobanțu	Dorobanțu
43	" Manea Fortună	Râmnicul de Jos	Râmnicul de Jos
44	" Marin Popescu	Congaz	Congaz
45	" Marin Popescu	Telița	Telița
46	" Mihail Tarasov	Letea	C. Roseti.
47	" Mihail Gheorghije	Turcoaia	Turcoaia
48	" Mitrofan Titorenco	Pârlita	Beștepe
49	" Neculai Gheorghiu	Tulcea	Tulcea
50	" Neculai Stănescu	Armutlia	Armutlia
51	" Neculai Rasnovanu.	Beidaud	Beidaud
52	" Neculai Popescu	Cârjelar	Cârjelar
53	" Neculai Popescu	Pașacâslo	Caulăbuceag
54	" Neculai Avram	Enișala	Enișala
55	" Neculai Dobrea	Pisica	I. C. Brătianu
56	" Neculai Morozov	Tulcea	Tulcea
57	" Neculai Bunescu	Urumbei	Urumbei
58	" Neculai Galescu	Parden	L. Catargiu
59	" Potapie Lebidef	Tulcea	Tulcea
60	" Paul Popescu	Bolobancea	Bolobancea
61	" Petre Ianculescu	Sarighiol	Sarighiol
62	" Petre Ivancenco	Posta	Telița
63	" Petre Arbore	Sarinasuf	Sarinasuf
64	" Petre Crăciunescu	Isacea	Isacea
65	" Radu Ionescu	Baspunar	Slava Rusă
66	" Radu Ionescu	Dăeni	Dăeni
67	" Radu Constantinescu	Luncavița	Luncavița
68	" Ștefan Basnușă	Bașchioi	Bașchioi
69	" Sava Popa	Rachel	Principele Nicolae
70	" Ștefan Constantin	Sabangia	Agighiol

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
71	Pr. Simion Morozov	Zebil	Zebil
72	" Toma Țurcanu	Carmen Silva	Caraorman
73	" Teodor Stănescu	M. Cogălniceanu	M. Cogălniceanu
74	" Vasile Ionescu	Rahman	Rahman
75	" Vasile Oniceanu	Regele Carol	Lascar Catargiu
76	" Vasile Velicico	Ceatalchioi	Lascar Catargiu
77	" Vasile Aftene	Câlniga	Sarighiol
78	" Zaharia Popescu	Tulcea	Tulcea
79	" Zinovie Livovschi	Tulcea	"
80	" Zaharia Popoiu	Casincea	Casincea
81	" Zaharia Dimitriu	Garvanu	Văcăreni
82	" Emilian Savenco	Hagilar	
83	" C. Bostan	Ostrov	
84	" Grigore Dosotei	Sulina	

JUD. TUTOVA

1	Econ. Ioan Antonovici	Sf. Ilie	Bârlad
2	Sach. Teodor Novac	"	"
3	" Teodor Răseanu	"	"
4	Econ. Dimitrie Blanariu	"	"
5	Sach. Ioan V. Gâdei	Domnească	"
6	Econ. Gh. Patriciu	"	"
7	Diac. Gh. Albu	"	"
8	Econ. Nicolae Enache	"	"
9	Pr. Mihail Igescu	"	"
10	Econ. Gh. Barbu	Sf. Ioan	"
11	" Neculai Iancu	Sf. Nicolae	"
12	Econ. Anton Lazer	"	"
13	" Gh. Palade	"	"
14	" Ioan Arteni	Sf. Spiridon	"
15	Diac. Nicolae Ilie	"	"
16	Sach. Ioan Cosma	Sf. Voevozi	"
17	Econ. Nicolae Dediu	"	"
18	" Ioan Carp	"	"
19	Sach. Nicolae Patriciu	Sf. Gheorghe	"
20	" Sava Alexiu	"	"
21	Diac. Ioan Dediu	"	"
22	Pr. Teodor Pintilie	"	"
23	" Ștefan Manolescu	Adam	Adam
24	Econ. Pavel Taivan	"	"
25	Sach. Grigore Pascal	Avrămești	Avrămești
26	Econ. Enache Talibașa	Banca	Banca
27	Sach. Const. Chirulescu	Blăgești	Blăgești
28	Pr. Haralambie Atanasie	"	"
29	Econ. Gh. Ciorăscu	Bogdana	Bogdana
30	Pr. Const. Savinescu	Bogdănești	Bogdănești
31	" Ioan Vasilescu	Bogdănița	Bogdănița
32	Sach. Teodor Felea	Brădești	Brădești
33	Pr. Petru Kahu	Bărlălești-Epureni	Bărlălești-Epureni
34	Sach. Teodor Bălăban	Bălăbănești	Bălăbănești
35	Pr. Const. Vârgoliciu	"	"
36	" Neculai Stoian	Bălăsești	Bălăsești
37	" Ioan Obreja	Borodești	Pochidia
38	" Ștefan Cloșcă	"	"
39	" Grigore Pavileanu	Bărtăluși-Clăcași	Puești
40	Econ. Gh. Popescu	Căbești	Căbești
41	Pr. Enache Vasiliu	"	"
42	" Dimitrie Drăgănescu	Cărăpcești	Cărăpcești
43	" Petru Bulimar	Cârlomănești	Cârlomănești

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
44	Sach. Teodor Totoliciu	Certești	Certești
45	Pr. Alexe Iosif	Chilieni	Chilieni
46	Sach. V. Teodorescu	Ciurești	Ciurești
47	Pr. Ioan C. Dragu	Coroești	Coroești
48	Econ. Const. Dragu	"	"
49	Sach. Ioan Capotă	Cotoroaea	Cotoroaea
50	" V. Panaitiu	Corodești	Corodești
51	Pr. Const. Nacu	Călimănești	Lălești
52	" Dumitru Nistor	Perieni	Pogana
53	Sach. Ioan Dumbravă	Dragomirești	Dragomirești
54	" Neculai Golescu	Epureni	Epureni
55	" Dimitrie Codreanu	"	"
56	Econ. Const. Antonovici	Florești	Florești
57	Pr. Gr. Pogoceanu	Buda	Buda
58	Econ. Const. Tudoranu	Frunțișeni	Frunțișeni
59	Pr. Gh. Vârlan	Fundeanu	Fundeanu
60	" V. Gavrilescu	Fătăciunea	Șendrești
61	" Const. Buiuc	Grivița	Grivița
62	" Pavel Dediu	Ghidiceni	Ghidiceni
63	Econ. Neculai Buța	Hrăniceni	Cârja
64	Pr. Gh. Vasiliu	"	"
65	Econ. Ioan Spiridoneanu	Hălărești	Hălărești
66	" Pavel Strătuțescu	Hănășeni	Murgeni
67	Pr. Zaharia Nasie	"	"
68	" Vasile Gheorghiu	"	"
69	Econ. Gh. Rebegea	Ibănești	Ibănești
70	Pr. Gh. Vasiliu	Ivești	Ivești
71	Sach. Ioan Pichiu	Liești	Liești
72	Pr. Panaite Andronache	Lungești	Bălăbănești
73	Sach. Ioan Apostol	Lălești	Lălești
74	Pr. Gh. Rotariu	Mânzați	Mânzați
75	Sach. Const. Corciovă	Micești	Micești
76	Pr. Pavel Chiricuță	Odaea	Bursucani
77	" Enache Tufă	Orgoești	Orgoești
78	" Nechita Nistor	Obârșeni	Obârșeni
79	Sach. Vasile Felea	Popeni	Popeni
80	" Panaite Corciovă	Punțișeni	Punțișeni
81	Pr. Gh. Teodorescu	"	"
82	" Ștefan Popescu	Plopana	Plopana
83	" Ioan Niță	Polocinul de Jos	Pogonești
84	Econ. Niculai Iacomi	Priponești	Priponești
85	Pr. Grigore Blanariu	Bogea	Pogona
86	" Ilie Petru	Pleșa	Obârșeni
87	" Haralâmb Dumbravă	Rânzești	Rânzești
88	" Gavrilă Iacomi	Rădești	Rădești
89	" Gh. Popescu	Ruseni	Plopana
90	" Ilie Popa	"	"
91	" Gh. Popovici	Sârbi	Sârbi
92	Econ. Ioan A. Dumbravă	Sărățeni	Schineni
93	Sach. Neculai Dumbravă	"	"
94	" Vasile Pașcanu	"	"
95	Econ Gh. Palade	Șendrești	Șendrești
96	Pr. Dumitrie Oprișan	Tăbăcești	Prisecani
97	Econ. Ioan Filip	Puești	Puești
98	Sach. Gheorghe Negrea	Untești	Untești
99	Pr. Ioan Bombariu	Vinderei	Vinderei
100	" Gheorghe Nechitescu	Voinești	Popești
101	Econ. Const. Tenea	Zorleni	Zorleni
102	Sach. Hristodor Rotariu	Monastirea Adam	Adam
103	Econ. Neculai Arghirescu	"	"

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
104	Sach. Mihaiu Bălăban	Monastirea Adam	Adam
105	Diac. Apostol Vlasie	" "	"
JUD. VASLUI			
1	Econ. Const. A. Ulea	Sf. Treime	Vaslui
2	" Ion A. Grigoriu	Sf. Ioan Botezător.	"
3	" Elarion Barbu	"	"
4	Diac. Gh. Chitic	"	"
5	Econ. Nec. Arsene	Adormirea	"
6	Diac. Mihail Calmuschi	"	"
7	Pr. Th. Iordăchescu	Armășoaia	Armășoaia
8	" Ilie Leuștean	Bahnari	B. Munteni-Jos
9	" Ioan Dimitriu	Băltani	Brodoc
10	" Ioan Blanaru	Benești	Tanacu
11	" Const. Manoilescu	Bereasa	Bereasa
12	" Ion Savastru	Borăști	Borăști
13	" Const. Scanteianu	Boroșăști	Scânteia
14	" Const. Popovici	Brăhășoaia	Cănjălărești
15	" Șt. Mandrea	Brodoc	Brodoc
16	" Ioan Băluță	Buda	Rataila
17	Econ. Ion Ghiorghiescu	Buhăești	Buhăești
18	Pr. V. Carare	"	"
19	" Gh. Gavriluță	Căzănești	Negrești
20	" Ion Ursăchescu	Chițoc	Lipoveți
21	Econ. Nec. Patrașcu	Codăești	Codăești
22	Pr. Th. Polcovnic	Coropceni	Ciortești
23	" Pavel Luca	Cosmești	Cosmești
24	" Grigore Timircan	Cosăști	Cosăști
25	" Chiril Nanu	Cursăști	Cursăști
26	" Gh. Cogălniceanu	Dănești	Dănești
27	" Ioan Cehan	Deleni-Sus	Deleni
28	" Gh. Patrichi	Deleni-Jos	"
29	" Dim. Rogojină	Dobroveți-Mold.	Dobroveți
30	" Ion C. Popescu	Doagele	Doagele
31	" Th. Ciobotariu	Drăgușeni	Drăgușeni
32	" Ioan. Haulică	Dumbrăveni	Pungești
33	" Gh. Resmeriță	Dumești	Dumești
34	" Mihai Lapteș	Ferești	Ferești
35	" Pavel Manoilescu	Făstăci	Cosmești
36	" Cost. Doroffi	Gârbești	Țibana
37	" Const. Ștefănescu	Gârceni	Gârceni
38	" N. Bombea	Grajduri	Valea-Satului
39	" Dimit. Galaction	Laza	Laza
40	Econ. Ion Marcu	Lipoveți	Lipoveți
41	Pr. D. Mironescu	Lipova	Lipova
42	" Ion Pandle	Miclești	Miclești
43	" Ion Bogos	Mircești	Tăcuta
44	" Mihai Manole	Mironeasa	Țibana
45	" Gh. Gălușcă	Mânjăști	Mânjăști
46	" Vasile Rotariu	Munteni-de-Sus	Munteni
47	Econ. Gh. Mogoș	Negrești	Negrești
48	Pr. Vasile Mihăilescu	Oprișița	Laza
49	" Ion Topală	Pocreaca	Poiana-Cârnului
50	" Dim. Comănescu	Poiana	Negrești
51	" Vas. Comănescu	Portari	Zepodeni
52	" Neculai Luca	Poinești	Poinești
53	" Simion Brădian	Pribești	Ciortești
54	" Vasile Stamate	Pungești	Pungești
55	" St. Mihăilescu	Rafaila	Rafaila

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
56	Pr. Const. Ionescu	Rădiu	Brodoc
57	" Șt. Mogulescu	Scânteia	Scânteia
58	" Ion Anghel	Scheia	Scheia
59	" Gh. Chirica	Schitul Ducăi	Poiana-Cârnului
60	" Ioan Mocanu	Suhuleț	Tansa
61	" Ion Vasilache	Știoboreni	Știoboreni
62	" Gh. Enăchescu	Soronești	Soronești
63	" Evd. Dimitriu	Tăcuta	Tăcuta
64	" Ion Mihociu	Tanacu	Tanacu
65	" Ion Sbiera	Tansa	Tansa
66	" Gh. Darie	Tibănești	Tibănești
67	" Gh. Vasiliu	Tufești	Scânteia
68	" Gh. Tânjală	Uncești	Telejna
69	" Panait Toma	Valea-Rea	Valea-Rea
70	" Nec. Moisiu	Zăpodeni	Zăpodeni

JUD. VĂLCEA

1	Pr. P. Demetrescu	Alunu	Alunu
2	" Ioa Mărgăritescu	Amărăști	Nemoiu
3	" Dimitrie Pietrariu	Bărbătești	Bărbătești
4	" N. Georgescu	"	"
5	" C. Băescu	Băești	Băești
6	" V. Georgescu	Bârsești	Căzănești
7	" N. Popescu	Bodești	Bodești
8	" Ilie Popescu	Broșteni	Broșteni
9	" Gh. Bălțeanu	Bălteni	Copăceni
10	" Gh. Folescu	Căsina	Prundeni
11	" C. Prundeanu	Câineni	Câineni
12	" Gh. Prunescu	Călinești	Călinești
13	" Ion Popescu	Cheia	Cheia
14	" Ion Păunescu	Cacova	Cacova
15	" N. Demetrescu	Ciumagi	Ciumagi
16	" N. Sacerdoșanu	Costești	Costești
17	" D. Nicolăescu	Crețeni	Crețeni
18	" Ion Petroniu	Colțeni	Colțeni
19	" Vasile Popescu	Crăpăturile	Crăpăturile
20	" Ion Ceaușanu	Duculești	Băbeni-de-Olteț
21	" N. Nicolăescu	Dobriceni	Dobriceni
22	" I. Coiculescu	Drăganu	Drăganu
23	" V. Constantinescu	Dozăști	Dozăști
24	" Teodor Popescu	Fișcălia	Fișcălia
25	" N. Iordănescu	Frâncești	Frâncești
26	" Ilie Georgescu	Frățila	Frățila
27	" Gh. Demetrescu	Foltești-de-Sus	Foltești
28	" Gh. Nițulescu	Folești-de-Jos	"
29	" Florea Ceaușanu	Făurești	Făurești
30	" Dimitrie Rădulescu	Fometești	Slătioara
31	" Ioachim Nicolăescu	Govora	Govora
32	" Dimitrie Mateescu	Gorunești	Gorunești
33	" Ilie Nicolăescu	Gheroiu	Gheroiu
34	" C. Mărgăritescu	Glăvile	Glăvile
35	" Alex. Marinescu	Gușoeni	Gușoeni
36	" N. Tomescu	Giulești	Giulești
37	" P. Stănescu	Lungești	Lungești
38	" Const. A. Popescu	Lăpușata	Lăpușata
39	" V. Ionescu	Mitrofani	Verdea
40	" I. Mihăileanu	Mănăstireni	Mănăstireni
41	" Ion Băișescu	Mihăești	Mihăești
42	" Ion Predescu	Mădulari	Cerțișoara

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
43	Pr. Sandu Marinescu	Mădulari	Beica
44	" Const. Popescu	Modoia	Modoia
45	" I. Andreiescu	Măciuca	Măciuca
46	" I. Mageranu	Mărgineni	Bătășani
47	" V. Codreanu	Mateești	Mateești
48	" Florea Pleșeanu	Malaia	Malaia
49	" N. Marinescu	Muereasca-de-Sus	Muereștile
50	" Gh. Chicioeanu	Muereasca-de-Jos	"
51	" Gh. Samsonescu	Măldărești	Măldărăști
52	" Anghel Chiceanu	Măldărești-de-Sus	Măldărăști-de-Sus
53	" D. Veruleanu	Nisipi	Nisipi
54	" A. Mărgăritescu	Nemoiu	Nemoiu
55	" C. Ionescu	Olteanca	Glăviile
56	" M. Obislăveanu	Obislav	Grădiștea
57	" M. Constantinescu	Orlești	Orlăști
58	" Gh. Nicolăescu	Pietrarele-de-Sus	Pietrarele
59	" I. Rădulescu	Mărgineni	Bătășani
60	" I. Nedelcu	Nemoiu	Nemoiu
61	" Ștefan Popescu	Pietrarele-de-Jos	Pietrarele
62	" C. Constantinescu	"	"
63	" A. Petrescu	Păușești de Otăsău	Păușești de Otăsău
64	" Ștefan Nicolăescu	Pietroasa	Pietroasa
65	" Ilie Pietroșanu	"	"
66	" Toma Nicolaescu	Peșteana	Peșteana
67	" I. Mihailescu	Pietreni	Costești
68	" Marin Ursăscu	Pojogi	Cireșiu
69	" Al. Rădulescu	Prundeni	Prundeni
70	" Gh. Diaconescu	Popești	Dăești
71	" Ion Ionescu	Racovița	Racovița
72	" Ioachim Iliescu	Recea	Vaideeni
73	" P. Marghescu	Roșiile	Roșiile
74	" Filimon Angelescu	Râmești	Romani
75	" Mateiu Aureliu	"	"
76	" I. Romcescu	"	"
77	" N. Dăescu	Șirineasa	Șirineasa
78	" N. Constantinescu	Șerbănești-Cernele	Păușești-Otăsău
79	" C. Slobozanu	Sinești	Slăvești
80	" Iacob Nicolăescu	Slătioara	Slătioara
81	" Gh. Iliescu	"	"
82	" I. Slătiooreanu	"	"
83	" Arhip Vasilescu	Scundu	Scundu
84	" Gh. Demetrescu	"	"
85	" T. Bălășel	Ștefănești	Ștefănești
86	" V. Nicolăescu	Știrbești	Știrbești
87	" C. Herăscu	"	"
88	" M. Sacerdoțeanu	Sutești	Sutești
89	" I. Duhovnicu	"	"
90	" I. Bărlăgeanu	Titireciu	Bunești
91	" Gh. I. Petre	"	"
92	" Const. Roman	Tina	Grădiștea
93	" Coman Mihăilescu	Horezu	Horezu
94	" D. Simionescu	Târgu-Horezu	Târgu-Horezu
95	" Ilie Bogdănescu	Tomșani	Tomșani
96	" N. Căzărescu	Costești	Costești
97	" I. Nișulescu	Ușurei	Șușani
98	" Gh. Constantinescu	Vlădești	Vlădești
99	" N. Dima	Vlăduțeni	Vlăduțeni
100	" Adam Ștefănescu	Vaideeni I	Vaideeni
101	" Gh. Crăciunescu	Vaideeni	"
102	" Gr. Stănilescu	Urșani II	Urșani

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
103	Pr. D. Băescu	Urșani	Urșani
104	" N. Nicolăescu	Vășilași	Benești
105	" I. Cepăreanu	Voineasa	Voineasa
106	" D. Nisipescu	Vârteni	Vârteni
107	" M. Văleanu	Văleni	Văleni
108	" Florea Popescu	Voicești	Voicești
109	" I. Didicescu	"	"
110	" Gr. Ștefănescu	Zătreni	Zătreni
111	" Toma Tomescu	Zăvideni	Zăvideni
112	" N. Popescu	"	"
113	" Gh. Popescu	Milostea	Greci
114	" Melete Răușu	Toți-Sfinții	Râmnicu-Vâlcea
115	" I. Panaitescu	"	"
116	" Gr. Predescu	Buna-Vestire	"
117	" A. Marinescu	"	"
118	" D. Bănescu	"	"
119	" Const. Ionescu	"	"
120	" Gh. Dumitriu	Toți-Sfinții	"
121	" Ștefan Constantinescu	Trăistari	Ocnele-Marli
122	" M. Teodorescu	"	"
123	" N. Constantinescu	Titireciu	"
124	" M. Nicolaescu	Drăgășani	Drăgășani
125	" Simion Stănescu	"	"
126	" N. Ștefănescu	"	"
127	" Gh. Diculescu	"	"
128	" N. Filip	Episcopie	"
129	" Ion Stănescu	"	"
130	" St. Toma	Băbeni	"
131	" N. Ionescu	Brezoiu	"
132	" Ion Tucu	Bujoreni	"
133	" Ilie Nicolaescu	Ganța	"
134	" Ion Ionescu	Giulești	"
135	" N. Popescu	Ionești-Miracului	"
136	" Chiriță G. Ilie	Isvoru	"
137	" N. Romanescu	Prundeni	"
138	" Ilie Bălașa	Râmnești-de-Olt	"
139	" Gr. Marinescu	Slăvești	"
140	" I. Smeureanu	Stoenești	"
141	" D. Ionescu	Stroești	"
142	" I. Tănăsescu	Turcești	"
143	" Barbu Ilie	Urși	"

JUD. VLAȘCA

1	Pr. Popescu Gr.	Adorm. M-cei D-lui	Giurgiu
2	" Radulescu Gh.	"	"
3	" Pantelemon Petre	"	"
4	" Grama-Georgescu Ion	Sf. Gheorghe	"
5	" Pr. Georgescu Teodor	"	"
6	" Popescu Zamfir	"	"
7	" Popescu Marin	Sf. Nicolae	"
8	" Burilescu Ștefan	Sf. Treime	"
9	" Dragne Alexandru	"	"
10	" Popescu Ioan	Adunații-Butești	"
11	" Copăcineanu Teodosie	Adunații-Copăceni	"
12	" Popescu Teodor	Arsache	"
13	" Popescu Nicolae	"	"
14	" Stănulescu Const	Babele	"
15	" Popian Dumitru	"	"
16	" Tărășescu Ilie	Baciu-Poșta	Blejești

JUDEȚUL VLAȘCA

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	
17	Pr. Marinescu Nistor	Băbăița	
18	" Duhovnicu Petre	"	
19	" Boșnogeanu Marin	Bălăria	
20	" Popescu I. Nidelea	Băneasa	
21	" Tecuciana Dumitru	Bâscoveni	
22	" Mihăescu Marin	"	Găleteni
23	" Castriș Gh.	Bila	
24	" Niculescu Radu	Blejești	
25	" Anculescu Marin	Braniștea	
26	" Mușăjianu Dumitru	Brăniștari	
27	" Georgescu Dumitru	Bucșani	
28	" Popescu Alexandru	Bujor	
29	" Dinulescu Ioan	Bulbucata	
30	" Barbu Radu	"	
31	" Ilescu Chiru	Buteasca-de-jos	
32	" Chirifescu Stan	Cacaleji	
33	" Moldoveanu Marin	Cantemir	Radu-Vodă
34	" Sachelarie Petre	Călugăreni	
35	" Delcea Călin	Călugăru	Flămânda
36	" Teodorescu Nic.	Cămineasca	
37	" Tănăsescu Dumitru	Căscioarele	
38	" Georgescu N. Vasile	Cătunu	
39	" Trandafirescu Marin	Cârtojeni	
40	" Popescu Stancu	Chiriacu	
41	" Bădescu Nic.	Ciolanu-Pangăl.	
42	" Enescu Anastase	Clejani	
43	" Popescu H. Vasile	"	
44	" Militaru Gh.	Comana	
45	" Niculescu Ioan	"	
46	" Ghimpășianu Stan	Copaciu	
47	" Stănescu Nicolae	Corbii Mari	
48	" Cosmescu Andrei	Cosmești	
49	" Stănulescu Ioan	Coșoaia	
50	" Măndreanu Dumitru	Crevedia-Mare	
51	" Barbu Stan	Crevenicu-Mare	
52	" Stănulescu Teodor	"	
53	" Dobrescu Const.	Crevenicu Rădulești	
54	" Bonteanu Gh. Ion	Cucuruz	
55	" Georgescu Manea	"	
56	" Stoienescu Dumitru	Dadilov	Mihai-Bravu
57	" Popescu R. Dumitru	Daița	
58	" Minculescu Dumitru	Dărești	
59	" Lăzărescu Marin	Drăcești	Scurtu
60	" Paraschivescu Ioan	Drăgănești	
61	" Paraschivescu Radu	"	
62	" Dumitrescu Teodor	Epurești	
63	" Zabală Teodor	"	
64	" Pleșoianu Dumitru	Ferbinți	
65	" Ionescu Marin	Flămânda	
66	" Popescu Gh.	Frasin	
67	" Cușur Stan	Frăsinet	
68	" Dumitrescu Ioan	Frătești	
69	" Răicescu Ioan	Gălețent	
70	" Stănculescu Ilie	"	
71	" Petculescu Mincă	"	
72	" Urseanu Mihail	Găștești	
73	" Pantelemon Ioan	Găujani	
74	" Copăcianu Dumitru	Ghimpați	
75	" Cristescu Badea	Ghizdaru	
76	" Minculescu Nic.	Glavacioc	

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
77	Pr. Cristian Stan	Gogoșari	
78	" Popescu Vasile	"	
79	" Stăncescu Marin	"	
80	" Teodoresca Ioan	Gorneni	
81	" Stănculescu Ioan	Gostin	
82	" Popescu Ioan	Gratia-Mare	
83	" Popescu Gh.	Grădiștea	
84	" Popescu Nicolae	"	Comana
85	" Rădulescu Gh.	Grossu	
86	" Hartofilax Badea	Letca-Veche	
87	" Mirodot Radu	Letca-Veche	
88	" Popescu Ilie	Malu	
89	" Georgescu Dragomir	Măgura	
90	" Abăluță Badea	Măgura	Grosu
91	" Mușătescu Andrei	Merenii de Jos	
92	" Simescu Nicolae	Merenii de Sus	
93	" Ionescu Abram	Mihălești	
94	" Georgescu Ioan	Naipu	
95	" Brătescu Stan	Negreni	
96	" Miculescu Ioan	"	
97	" Predescu Ioan	Novaci	
98	" Stănculescu Neacșu	Obedeni	
99	" Vișănescu Ioan	Oinac	Braniștea
100	" Duhovnicu Nica	40 de cruci	Petrești
101	" Popescu Nicolae	Pangălești	
102	" Iordache Stan	"	
103	" Săndulescu Gh.	Pietrile	
104	" Marinescu Const.	Pietrile	
105	" Popescu Gh.	Pietroșani	
106	" Nicolae Marin	"	
107	" Bulăcianu Ioan	Poeni	Preajba
108	" Dragomirescu Dumitru	Popești	
109	" Popescu Petre	Purani	
110	" Colțan R. Dumitru	Putineiu	
111	" Ionescu Florea	"	
112	" Sorescu Radu	Răsucenii de Jos	Răsuceni
113	" Bădescu Ștefan	Răsucenii de Sus	"
114	" Vlădescu Ioan	Sadina	Roata
115	" Constantinescu Ioan	Sârbeni	
116	" Bădescu Ioan	Scurtu-Slăvești	Scurtu
117	" Ionescu Ilie	Singureni	
118	" Stănescu Dumitru	"	
119	" Păunescu Mihai	Slobozia	
120	" Petrescu Stancu	"	
121	" Tămășescu Ioan	Stănești	
122	" Pope cu Vasile	"	
123	" Mireanu Ilie	Stănești-Kirculești	Singureni
124	" Tapalagă Florea	Stoieniști	
125	" Stăncescu Stanciu	"	
126	" Dumitrescu Const.	Strâmba	
127	" Popescu Toma	"	
128	" Sima Stanciu	"	
129	" Marin Axente	Tangâru	
130	" Marinescu Lazăr	Tămășești	
131	" Anghel Radu	"	
132	" Popescu Radu	Târnavă de Jos	
133	" Anculescu Ioan	Târnavă de Sus	
134	" Adameștianu Ioan	Toporu	
135	" Preoțescu Ioan	Trestenicu de Sus	Răsmirești
136	" Constantinescu Ioan	" Tomulești	Trestenicu

No. Curent	NUMELE și PRONUMELE	PAROHIA	COMUNA
137	Pr. Bălănescu Stoica	Turbatu	Bălănoaia
138	" Bădulescu Dumitru	"	
139	" Răsucianu Ioan	Ungureni	Fundu Părului
140	" Rădulescu Radu	Uzun	Călugăreni
141	" Stănescu Ioan	Vânătorii Mari	
142	" Stănescu Barbu	Vânătorii Mici	
143	" Smarandescu Radu	Vida Cârtojani	
144	" Dobrescu Stan	Vida Furculești	
145	" Popescu Ioan	Vișina	
146	" Stănescu Ene	"	
147	" Dumitrescu Vasile	"	
148	" Anton Popescu	Gurnieni	
149	" Ilie Popescu	Puenii Prund	

INV: 209

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVIN
BIBLIOTECA "DUMITRU STĂNILĂE"

Secția Teologică

BISERICA

COTA: PT-4

ORTODOXA ROMÂNĂ

REVISTA PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL:

- Acte Oficiale. Sumarele ședințelor Sf. Sinod.
 G... Alegerea, întărirea și Investirea I. P. S. Mitropolit Primat și a P. S. Episcop al Hușului.
 C. Mahometismul, sporul și efectele produse.
 B. Mangăru. Pentru clerul nostru.
 M. P. Apologetii creștinismului în veacul al doilea
 C. Erbioeanu. Documente bisericești.
 Icon. Ilie Teodorescu. Domnul nostru Iisus Hristos în sfintele sale patimi, păcatele lumii a ispășit.
 X. O propunere.
 Pr. Grigore Popescu-Breasta. Un raport interesant.
 G... Bibliografie.
 Oficiale. Tabela Materiilor pe anul XXXV (1911—1912).

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

60, STRADA PRINCIPATELE UNITE, 60.

1912.

SPRE ȘTIINȚĂ

Comitetul redactor al Revistei „Biserica Ortodoxă Română” se compune din: P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu, D-nii: C. Erbiceanu, Dr. Petru Gârboviceanu, Dr. Mih. Popescu și Badea Mangâru.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanul, Directorul Tipografiei și Revistei «Biserica Ortodoxă Română», Str. Principatele- Unite No. 60. București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în streinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constănțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărților Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei.

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagrie, traducere de acelaș. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrat, traducere de acelaș. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de acelaș. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de acelaș. Prețul 0.50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De acelaș: *Dicționar Aghiografic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safrinu Episcop al Romanului. Prețul 1 leu.

De acelaș: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0.75 b.

De acelaș: «Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos», disertație. 10 b.

De acelaș: «Slavoslovie» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De acelaș: «Culegere de cântări bisericești». Prețul 1 leu.

Evangelhia sau Vieța și Invățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

Călăuza Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.

Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

De acelaș: *Cinstirea sfințelor icoane și Adventiștii*. Prețul 0.30 b.

De acelaș: *Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească după Adventiști*. Prețul 0.80.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, Evangheliile, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Compendiu de teologia simbolică de Dr. I. Mihălcescu. Prețul 2 lei 50 b.

Vieța religioasă a Românilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diclescu. 3 lei.

De acelaș: «Din corenspondențele Episcopului Melchisedec» Prețul 1.50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Cântări religioase de Ieromonahul Dometie Ionescu Prețul 1.50.

Schitul Crasna, de Al. Ștefulescu Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Ștefulescu. Prețul 4 lei.

De acelaș: *Monastirea Strâmba*. Prețul 2 lei.

De acelaș: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Incercări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu Prețul 7 lei.

Dela aceste cărți P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

A

SFÂNTULUI SINOD AL SFINTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE

ACTE OFICIALE

SUMARELE ȘEDINȚELOR SF. SINOD.

Ședința din 4 Noembrie 1911.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Prezenți 14 PP. SS. Membri.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu rectificarea cerută de către P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu.

Se citesc următoarele comunicări.

Adresa Ministerului Cultelor—Administrația Cassei Bisericii—prin care comunică, că în urma adresei Sf. Sinod a intervenit la Casa de Depuneri pentru a se liberă D lui Th. Burada suma de lei 8824 bani 65, împreună cu procentele cuvenite, rugându-l totodată să binevoiască a aduce la îndeplinire toate dispozițiile arătate în adresa Sf. Sinod.

I. P. S. Președinte dă lămuriri că în urma votului Sf. Sinod, s'a intervenit la Cassa Bisericii ca să libereze d-lui Burada suma din recipisele care s'au înaintat Sf. Sinod, punându-i se în vedere și condițiunea ca să depue acte justificative și cumpărarea locului să se facă pe numele Sf. Sinod. Să ia act.

Idem, a aceluiaș Minister—Administrația Cassei Biseri-

cii—cu care înaintează următoarele schițe primite dela Administrația Cassei Școalelor:

- 1) Maica Domnului cu pruncul în brațe;
- 2) Iisus în Biserică în mijlocul dascălilor;
- 3) Iisus binecuvântând pruncii;
- 4) Sf. Apostol Pavel înaintea Areopagului; cu rugămintea de a se dispune să fie supuse cercetării și aprobării Sf. Sinod.

Suplica D-lui Ioan P. Silescu, cu care înaintează un exemplar din lucrarea «Sufletul Neamului» monumente religioase ale Românilor din Dacia Traiană și solicită buna voință a Sf. Sinod, având și autorizația Ministerului de Culte —Administrația Cassei Bisericii.—Se trimit la comisiunea respectivă.

Raportul Direcțiunii Tipografiei Cărților Bisericești, cu care înaintează 16 exemplare din cartea de rugăciuni ediția II, spre a se distribuî PP. SS. Membri și bibliotecă.

Se ia act și se vor distribuî.

Suplica D-lui I. Popescu-Pasărea, profesor de muzica bisericească la Seminariile Central și Nifon, cu care înaintează un exemplar din Anastasimatarul practic al lui Ștefan Popescu și un exemplar completat întocmai după Macarie și roagă a se dispune cele de cuviință.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos, dă lămuriri, că D-nul Popescu-Pasărea i-a spus că, Anastasimatarul răposatului Ștefănașche eră scris de el cu creionu, dar că are altul completat de D sa; apoi că Păr. C. Popescu, Directorul Seminarului Nifon, are o scrisoare olografă dela răposatul Ștefănașche, prin care'l autoriză de a se folosi de lucrările lui, și că ar consimți ca Anastasimatarul D-lui Ștefănașche să se tipărească de Sf. Sinod, dacă i s'ar da și Cucerniciei Sale 30—40⁰/₀ din profit. P. S. Sa arată apoi. că moștenitorii, ca fii sufletești ai lui Ștefănașche, ar trebui să consimtă a se tipări lucrările lui, ca prin aceasta să i se păstreze amintirea. In orice caz, crede că, este bine ca Sf. Sinod să rămână la hotărîrea pe care a luat-o de a se re-tipări lucrările vechilor maștri de cântări bisericești, de oarece lucrările care se prezintă acum, nu sunt lucrări originale, ci prelucrări după lucrările vechilor maștri. Dar fiindcă și lucrările lui Dimitriță Suceveanu sunt lăsate la

moștenitori, P. S. Sa crede că este bine ca comisiunea să intervină la moștenitori și dacă moștenitorii consimt, se vor tipări, iar dacă nu, se vor tipări numai lucrările maștrilor care n'au moștenitori, spre a nu se da loc la nici un fel de reclamațiuni.

P. S. Episcop al Hușilor. Relativ la tipărirea cărților de cântări bisericești a răposatului Dimitriță Suceveanu, mai anii trecuți moștenitorii răposatului au cerut la Sf. Sinod binecuvântarea de a imprimă deocamdată idiomele și doxastarul. Atunci Sf. Sinod cerându-le acte de legitimație ca moștenitori, aceștia au prezentat la Sf. Sinod o hotărîre judecătorească și alte acte, în urmarea cărora Sf. Sinod le-a admis cererea. Moștenitorii însă, adică una singură nepoată dreaptă, care este soția diaconului Dimitrie Simionescu din Iași, au încercat începutul retipării, dar au dat peste foarte multe greutăți din lipsa de bani. Declarându-se că nu vor putea imprimă aceste cărți cu mijloacele lor proprii, au cerut dela mine povățuire și i-am sfătuit să răspândească liste de abonamente, dar nici cu aceasta n'au reușit, fiindcă toți doritorii de cărți nu plătesc mai înainte nici un ban, așteptând să plătească cartea la primire, așa că nici s'au mai împrăștiat asemenea liste. Deci cedându-mi mie lucrarea—numai verbal însă—eu am cercat să formez un comitet dintre câțiva ucenici mai buni ai lui Suceveanu, dar și aceștia neavând mijloace, au renunțat la lucrarea propusă. Diaconul Simionescu, deși un bun bisericaș, dar nefiind cântăreț special și nici având mijloacele bănești, sunt acum doi ani de când mi-a declarat că nu este cu putință a tipări asemenea cărți, apelând la mine ca să fac ce voiu ști, și eu am renunțat amestecul, recomandându-i a se adresă iarăși la Sf. Sinod. Așa că chestiunea de acuma a cărților este foarte bine venită acoloa. Pentru care eu le-am și înregistrat în numărul cărților la propunerea ce am avut onoare a face în ședința de alaltăeri, alătura cu P. S. Nifon al Dunărei de Jos. Comisiunea Sf. Sinod însă, anume fiind aleasă pentru imprimat, va putea intra în corespondență cu familia moștenitorilor și se va înțelege foarte ușor.

În urma lămuririlor date, se aprobă ca comisiunea să intervină la moștenitorii răposaților Ștefănache Popescu și

Dimitriță Suceveanu și dacă ei vor renunța la pretențiile de moștenitori asupra lucrărilor de cântări ale numiților maestri, atunci să se ia dispozițiuni pentru tipărirea acestor opere. În cazul contrar se vor tipări lucrările celor cari n'au moștenitori.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos zice, că de oarece s'a citit în o ședință precedentă proiectul elaborat de comisiune pentru modificarea unor articole din legea Sf. Sinod și a Consistoriului Superior Bisericesc din 1909, roagă a se da un vot, ca acel proiect,—care s'a citit în ședință să se publice împreună cu sumarul ședinței, pentru a se cunoaște de cei interesați, care sunt dorințele și intențiunile Sf. Sinod cu privire la modificarea legii din 1909.

P. S. Arhiereu Valerian Râmnicianu zice, că P. S. Sa a înțeles că acel proiect să se tipărească și să se împartă PP. SS. Membri, spre a-l studia mai de aproape.

I. P. S. Președinte, dă lămuriri asupra acestei cestiuni, arătând că comisiunea aleasă de Sf. Sinod a depus proiectul și l-a cetit în ședință, dar că nu s'a dat un vot ca să se tipărească, cum a înțeles P. S. Arhiereu Valerian, și deci nu s'a tipărit, totuși, după uzul parlamentar, urmează să se tipărească în sumarul ședinței.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos, mulțumește I. P. S. Președinte că a dat lămuriri așa de clare, P. S. Sa roagă pe Sf. Sinod să admită propunerea ce a făcut, ca să se publice proiectul pentru modificarea legii din 1909, cetit în ședință, așa cum a fost alcătuit de comisiunea aleasă de Sf. Sinod.

Punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos de a se publica proiectul elaborat de comisiune pentru modificarea legii Sf. Sinod și a Consistoriului Superior Bisericesc din 1909, care s'a cetit în ședință, odată cu sumarele ședințelor, se admite.

P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu, arată că în ședința precedentă s'a cetit de către P. S. Arhiereu Valerian Râmnicianu un raport privitor la cererea D-lui Dragomir Demetrescu, profesor la Facultatea de Teologie, de a fi reintegrat în comitetul de redacție al Revistei «Biserica Ortodoxă Română» și că Sf. Sinod a decis trecerea la

ordinea zilei. P. S. Sa citește o propunere semnată de patru PP. SS. Membri, prin care roagă pe Sf. Sinod să admită în principiu reintegrarea D-lui Drag. Demetrescu în comitetul revistei «Biserica Ortodoxă Română» aducându-se cazul la cunoștința D-lui Ministru, spre a dispune cele ce va crede de cuviință în ceea ce privește plata sa ca membru în comitetul redactor al Revistei.

I. P. S. Președinte, atrage luarea aminte a Sf. Sinod, că nu se pot face propuneri care sunt alături cu legile și bugetul Statului. Revista «Biserică Ortodoxă» are un buget, administrându-se de Minister prin Cassa Bisericii.

P. S. Arhiereu Valerian Râmniceanu crede, că ar fi bine ca Sf. Sinod să ia cunoștință și de raportul comisiunii, înainte de a se pronunța asupra propunerii P. S. Arhiereu Calistrat.

P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu, zice că, D-nul Dragomir Demetrescu, cere să i se facă dreptate. P. S. Sa depune la biurou propunerea pe care a citit-o. Se decide a se amâna până la venirea D-lui Ministru.

P. S. Arhiereu Valerian Râmniceanu, citește raportul comisiunii pentru Revistă, Tipografie și revizuirea cărților de ritual, privitor la raportul Direcțiunii Tipografiei Cărților Bisericești, prin care roagă a se aproba retipărirea Orologiului mic, Prohodul Domnului și al doilea Paraclis al Născătoarei de Dumnezeu, ne mai având în depozitul Tipografiei decât un mic număr de exemplare.

D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii intră în sala de ședință.

I. P. S. Președinte, pune în cunoștință pe D-nul Ministru asupra chestiunii care este în discuțiune. I. P. S. Sa da totdeodată lămuriri că zilele trecute a fost la conferințele Protoiereilor din Eparhia I. P. S. Sale, și i s'a comunicat că creștinii au nevoie de cărți de rugăciune și cele care sunt se vând scump. Din cauza scumpetei se tipăresc așa cărți de streini, cari le vând eftin. I. P. S. Sa roagă pe D-nul Ministru să prevadă în buget fondul trebuincios pentru tipărirea unor astfel de cărți și icoane necesare credincioșilor și să se vândă pe un preț foarte mic, așa, ca să se acopere numai cheltuelile tiparului, fără

să se urmărească vre-un câștig, căci nu trebuie să se facă o speculă din icoane și cărțile de rugăciune trebuitoare creștinilor și în deosebi poporului dela țară.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, zice: Incontestabil că este bine ca să se dea creștinilor cărți de rugăciune pe un preț cât se poate de mic, având ca pildă fapta pi-osului creștin Iorgu Dumitrescu, care a tipărit cu aprobarea Sf. Sinod o carte de rugăciune în o sută de mii de exemplare și a doua ediție în două sute de mii și le-a împărțit fără plată. *P. S.* Sa declară că împărtășește părerea *I. P. S. Președinte*, căci și în Eparhia Dunărei de jos se simte lipsă de cărți de acest fel și că de această lipsă profită diferite secte care vin și împărțesc cu coșurile broșuri de ale lor, care sunt vătămătoare, dar creștinii le primesc fără să știe că sunt rele și le citesc pentru că n'au altele mai bune. Că spre a înlătura acest rău, *P. S. Sa*, când este chemat la sfințiri de biserici, la hramuri și cu alte ocaziuni, duce și împărțește gratuit saci și lăzi pline cu cărți de rugăciune, dar tot nu se ajunge. Roagă deci și *P. S. Sa* a se lua măsuri să se tipărească în zeci de mii de exemplare cărțile de rugăciune și să se vândă cât se poate de eștin, ca să le poată cumpăra toți creștinii. *P. S. Sa* arată că se face speculă și cu icoanele pe care le vând streinii ce cutreeră satele. Asemenea speculă o fac și colportorii cari vând sătenilor o icoană de hârtie cu 8—9 lei și ca probă *P. S. Sa* a trimis Ministerului o chitanță dată de un colportor din care se vede cum sunt speculați creștinii. *P. S. Sa* zice că nu s'a făcut bine că s'a cedat Librăriei Naționale icoanele dela Tipografia Cărților Bisericești pentru că le vinde prea scump, cu opt lei o icoană de hârtie, căreia i se adaogă un paspartu. *P. S. Sa* roagă pe D-nul Ministru să prevadă în buget fondul necesar, ca să se tipărească la Tipografia Cărților Bisericești, atât icoane cât și cărți de rugăciune în număr cât de mare și să se vândă cât de eștin, spre a se scoate numai cheltuiala, fără nici un câștig, încetând de a se mai speculă și aceste lucruri.

I. P. S. Președinte, zice că e în deplin acord cu cele ce a spus *P. S. Episcop al Dunărei de Jos*. Că și *I. P. S. Sa* s'a plâns D-lui Haret, când eră Ministru, că icoa-

nele care sunt un obiect sfânt pentru creștini, au devenit un obiect de speculă, tocmai la țărani, din care unii sunt lipsiți și de pâinea zilnică. Colportorii Librăriei Naționale cutreeră satele, vând icoane cu 8 lei bucata, obligând pe cântăreții bisericesti să-i însoțească prin comună cu amenințare că ei sunt trimiși de Cassa Bisericii și deci cântăreții bisericesti sunt datori să le dea tot concursul. I. P. S. Sa regretă că această speculă se face în numele Casei Bisericii. A dat ordin ca în Eparhia Mitropoliei Moldovei, să nu se mai tolereze acest abuz. I. P. S. Sa, roagă în numele Sf. Sinod pe D-nul Ministru să ia măsuri ca să înceteze acest abuz, fie prin rezilierea contractului, fie prin alte mijloace, căci se cuvine să se dea poporului nostru icoanele și cărțile de rugăciune pe un preț cât se poate de mic.

P. S. Episcop al Hușilor, zice: E adevărat că colportorii, mai adese ori ovrei, vând icoane pe la sate și alături de aceste icoane, profitând de simplitatea sătenilor, le vând și diferite caricaturi, ba sau văzut iconari de aceștia plasându-se în mijlocul iarmaroacelor sau a bâlciurilor și în mijlocul prafului sau a noroiului întind icoane pe jos și le vând cum pot, adeseori provocând și scandal când cineva le face observare pentru acest fel de vânzare. Vând cu această ocaziune și diferite broșuri vătămătoare moralei publice, iar cumpărătorii crezând că vânzătorii de icoane sunt oameni cinștiți cumpără și asemenea broșuri recomandate și adeseori pe un preț derizoriu numai să le citească. Am primit rapoarte dela protoierei în diferite rânduri, că prin satele dealungul Prutului pe unele locuri se vând icoane din partea Cooperativei Librăriei Naționale din București cu prețuri de 4, 8 și 9 franci bucata cu privazuri și sticlă. Iar prin alte sate au început a umblă iarăși faimoșii iconari de peste Prut, cari între altele vând și portretele autorităților supreme de acolo; iar țărani le cumpără, zicând că sunt eftine și frumoase. Eu am comunicat chestiunea aceasta anii trecuți la Onor. Minister de Culte și anul trecut a fost adusă și tratată chiar în Consistoriul Superior, dar fără de niciun rezultat practic, cu care ocaziune s'au și văzut prin câteva foi observări că comerțul este liber pentru orice.

Tot cu această ocazie aflând că prin popor se răspândesc diferite broșuri antireligioase și cu deosebire adventiste, am dat ordin și mi s'a adunat un număr de exemplare cu diferite subiecte pe care am hotărît să le prezint Sf. Sinod sau Onor. Minister, spre cele de cuviință. Față de aceste grave împrejurări, eu propun ca toate trebuințele religioase ale săteanului să căutăm a le satisface cu toții, adică propun să se imprime și să se împartă sau cu prețul cel mai redus posibil sau mai ales gratis un mare număr de icoane, cărți de rugăciune și un catechism popular, pentruca aceste obiecte sfințite să nu lipsească din nici o familie sătească.

P. S. Sa insistă deci a se împărți cu totul gratis acestea în popor, și anume în biserică la timpul de sărbători etc. Biserica noastră are mari averi și sunt destul de cu folos administrate, trebuie deci, ca din acestea să se facă sacrificii mai mari pentru moralizarea poporului, căci aceasta este o chestiune, care privește însăși interesele Statului ce are nevoie de cetățeni morali.

Domnul Ministru zice: Incontestabil că chestiunea aceasta are mare importanță, pentrucă e o foarte veche chestiune, de care s'a ocupat și Sf. Sinod și lumea politică. Se știe propaganda pe care o fac iconarii ruși la care a făcut aluzie P. S. Episcop al Hușilor. Că Guvernul a luat măsuri să împiedice această propagandă, dar ei au mijloace de a pătrunde în țară și a-și vinde marfa lor. D-sa promite că va luă măsuri pentru a împiedică propaganda aceasta și a se putea dà creștinilor pe un preț mic icoane și cărți de rugăciune făcute la noi în țară. Pentru anul viitor va dispune să se mărească articolul respectiv în buget cel puțin cu o mie de lei și D-nul Administrator al Casei Bisericii, care e de față, e rugat să ia notă. D-sa arată că streinii fac mari sacrificii pentru propaganda religioasă și spune ca exemplu, că aflându-se în Elveția pe un vapor, a venit o femeie și i a dat cadou o carte elegant legată în piele; care făcea cel puțin trei sau patru franci. Că D-sa are toată bunavoință și ar dori să putem a tipări cât de multe asemenea cărți de rugăciune care să se dea gratuit creștinilor săraci. Ca chestie de principiu crede că ar fi bine ca oricare Ministru să sporească

acest fond pentru a se răspândi cărțile de rugăciune, cât de mult. Găsește foarte dreaptă observația făcută de I. P. S. Președinte că nu trebuie a se urmări câștig dela vinderea cărților de rugăciune și de aceasta D-nul Administrator al Cassei Bisericii e rugat să i-a notă. Aduce laudă P. S. Episcop al Dunărei de Jos, căci a văzut chiar D-sa că aduce lazi de cărți și le împarte creștinilor. Așa a văzut la M-rea Cicoș, unde P. S. Episcop Nifon, cu modestia care-l caracterizează, i-a cedat D-sale rolul de a împărți creștinilor cărțile de rugăciune, aduse în coșuri spre a fi date gratuit creștinilor. Regretă faptul căre i s'a semnalat, că colportorii merg prin sate și fac speculă, pentru care a sesizat pe Procuror, că D-sa nu permite ca colportorii să înșele și e o adevărată escrocherie să se vândă o icoană care costă 30 de bani, cu 8 lei. Dacă se va mai constata acest abuz, va da o circulară și va sesiza și pe D-nul Ministru de Interne, pentru a se pune capăt acestei specule neomenești. În act de comunicare care s'a făcut, că această speculă se face de colportorii Bibliotecii Naționale, căreia nu D-sa i-a dat această concesie. D-sa este pentru ideea de cooperative, înțelegând prin ele solidaritate reciprocă, iar nu să se facă o speculă care va tăia sentimentul moral al poporului și-i sdruncină credința. Asigură pe Sf. Sinod că va lua măsuri ca să înceteze de a se mai face această speculă.

I. P. S. Președinte, mulțamește D-lui Ministru în numele Sf. Sinod, întâiu pentru că a făgăduit să sporească fondul pentru tipărirea cărților de rugăciune și a se vinde cu preț mic și al doilea, că va lua măsuri în contra acelor cari fac un adevărat abuz cu vânzarea icoanelor. I. P. S. Sa roagă pe D-nul Ministru să rezilieze acel contract în puterea căruia se face o astfel de speculă cu obiecte religioase, propunând că ar fi drept să se vândă așa lucruri bisericesti de către societățile de ajutor ale preoților, pentru îndulcirea vieții preoteselor văduve și a orfanilor.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanul, arată că P. S. Sa ca director al Tipografiei Cărților Bisericești, a cerut sporirea sumei în buget pentru tipărirea cărților de rugăciune și mulțamește d-lui Ministru că a promis Sf. Sinod aceasta

și a atras atenția d-lui Administrator al Casei Bisericii spre a se trece în bugetul pentru anul viitor sporirea făgăduită de D-nul Ministru.

În urma discuțiunii urmate se aprobă concluziunile raportului comisiunii cu lămurirea: 1) a se tipări cartea «Pâinea spre ființă» în 30 mii exemplare și să se vândă cu zece bani și 2). Ca paraclisul al doilea să se adauge la orologiul mic care se va tipări în cinci mii exemplare. Asemenea se va tipări în 500 exemplare și Prohodul Domnului.

P. S. Arhiepiscopul Valerian Râmniceanu, citește raportul privitor la calendarul întocmit de către P. S. Arh. Sofronie Craioveanu pentru anul bisect 1912. Se aprobă concluziunea raportului de a se tipări acest calendar pe anul bisect 1912 ca și anii precedenți la Tipografia Cărților Bisericești și a se distribui cu prețul cel mai înlesnitor ca să se scoată cheltuiala tipografiei.

Același P. S. Raportor citește raportul privitor la cererea D-lui Dr. Ștefan Dinulescu de a i se da un loc de redactor la revista «Biserica Ortodoxă Română».

În legătură cu această chestiune, P. S. Arhiepiscopul Calist Botoșeneanu, secretar, citește propunerea făcută de către P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bârlădeanu, semnată de patru PP. SS. Membri, prin care roagă pe Sf. Sinod să admită în principiu reintegrarea D-lui Drag. Demetrescu în comitetul revistei.

I. P. S. Președintele dă lămuriri arătând că această propunere s'a citit de către P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu la începutul ședinței și s'a amânat discuția asupra ei, până la venirea la ședință a D-lui Ministru, spre a se decide, întru cât revista are un buget care se administrează de Casa Bisericii.

D-nul Ministru vede că în propunerea care s'a citit, D-nul Drag. Demetrescu se trimite la D-sa și D-sa nu poate să-i facă altceva decât să'l trimită la Sf. Sinod, deoarece Sf. Sinod are dreptul a numi redactori la revista «Biserica Ortodoxă Română» și Ministerul îi recunoaște. Că pe D-nul Badea Mangâru l-a numit D-sa numai provizoriu, iar definitiv nu l-a numit decât după ce a consimțit Sf. Sinod.

În vederea lămuririlor date de D-nul Ministru se admite trecerea la ordinea zilei atât asupra raportului comisiunii cât și asupra propunerii făcută de către P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu.

P. S. Arhiereu Sofronie Craioveanu citește rapoarte ale comisiunii de petițiuni privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Ioan Mosora și Florea Avram din schitul Frăsinei; Constantin Cârstea din M-rea Govora; Dumitru Iacov Gh. Alamă și Dumitru I. C. Tiță din M-rea Stănișoara, și a surorilor: Aurelia D. G. Manoliu din M-rea Vărăticu; Maria N. Manu din M-rea Văleni; Binca Bolovan și Elena Nuțulescu din M-rea Răteștii; Manda V. Vărtosu, Marghioala C. Dragomirescu, Zoița D. I. Tănase, Maria Petrescu, Sultana M. Alexe și Zoița Preotul Nicolae din M-rea Cotești; Ecaterina Andreescu, Ioana Oprea Andrei și Maria Neagu Ion Petrescu din M-rea Barbu.

Se aprobă concluziunile rapoartelor care sunt de a se admite tunderea în monahism a numiților frați și surori.

Acelaș P. S. Raportor citește raportul privitor la cererea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu de a fi prenumărat și P. S. Sa între PP. SS. Membri ai comisiunii însărcinată cu revizuirea textului Bibliei și totodată de a se mijloci la Minister să i se plătească diurna convenită P. S. Sale pentru 19 ședințe dela începutul revizuirii textului Bibliei la care a luat parte și P. S. Sa.

I. P. S. Președinte înștiințează pe Sf. Sinod că P. S. Calistrat deja a cerut Ministerului de a i se plăti diurna pentru acele 19 ședințe. Că biuroul Sf. Sinod a comunicat Ministerului că pentru acele 19 ședințe la care au luat parte toți membrii Sinodului nu s'au plătit diurne. Dacă Ministerul încuviințează a se plăti pentru acele ședințe, atunci și P. S. Calistrat este în drept să și primească diurna convenită.

P. S. Episcop al Dunărei de-Jos zice: Știu că primele capitole din Biblie s'au cercetat chiar aci în localul Sf. Sinod și n'a fost vorba să se plătească diurne, dat fiind, că revizuirea Bibliei e o operă a Bisericii și a neamului românesc. În urmă s'a continuat revizuirea Bibliei de către o comisiune aleasă de Sf. Sinod și s'au plătit și diurne, pentru că în comisiune erau mai puțini membri. Este drept

că Prea Sfinții Arhieri sunt puțin plătiți cu 300 lei lunar și crede că ar fi bine să li se dea cel puțin 500 lei lunar. În privința cererii P. S. Calistrat. P. S. Sa crede că i s'ar putea da, dacă Ministerul voește, întru cât P. S. Sa este mai strâmtorat și a luat parte la acele 19 ședințe.

P. S. Episcop al Hușilor zice: Ne aducem aminte cu toții cum la finele anului 1908, inaugurând lucrarea cu solemnitatea religioasă cuvenită, ne întruneam cu toții în această incintă a Sf. Sinod și cu câtă dragoste și zel lucram împreună, fiecare având câte una sau și mai multe ediții de Biblie, cum ne orientam de liniștit și cu ce mulțămire sufletească am revizuit aproape una sută capitole. Atuncia nimenea nu a vorbit de plată sau diurne, toți simțeam că ne facem o datorie către Biserică și către limba străbună. Nu s'a cerut nimic decât numai încălzirea localului și un scriitor anumit pentru această însemnată lucrare. Numeroasele procese-verbale încheiate la acele aproape douăzeci de ședințe dovedesc acestea, dacă nu s'ar fi întâmplat să devie prada flacărilor focului din Aprilie 1909. Dar, nefind atuncea vorbă de plată, iar acumă dacă P. S. Calistrat pretinde, noi nu pretindem; iar dacă Guvernul voește poate a-i da P. S. Sale, rămâne însă lucrul la apreciere. Fiindcă mai departe s'a continuat lucrarea prin o comisiune specială și mai restrânsă dintre membrii Sf. Sinod, eu necunoscându-i condițiunile în această privință nu am de zis nimic.

Punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor de a nu se plăti diurne pentru cele 19 ședințe dela început pentru revizuirea textului Bibliei, s'a admis.

Cât privește cererea P. S. Calistrat de a i se plăti diurne pentru acele ședințe, rămâne la voința D-lui Ministru, dacă va binevoi să dispună a i se plăti, dar ceilalți PP. SS. Membri declară că renunță și nu pretind diurne pentru acele ședințe.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu, citește raportul privitor la suplica preotului I. Brătescu din comuna Uliești, jud. Dâmbovița, de a fi grațiat și a i se da voe să servească cele ale preoției. În urma discuțiunei urmată se admite trecerea la ordinea zilei.

Acelaș P. S. Raportor citește raportul privitor la adresa

Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei, relativă la cererea seminaristului Vasile D. Moisiu din comuna Ungurelu jud. Botoșani, de a fi admis în cinul monahal. În vedere că numitul a suferit o condamnare la închisoare pe când se află studend la Facultatea de Teologie din Cernăuți. Se admite propunerea P. S. Arh. Calist Botoșeneanu de trecere la ordinea zilei.

P. S. Arh. Teodosie Ploșteanu, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la suplicile înaintate de caterisiții preoți Stancu C. Păunescu, fost paroh la com. Di-dești din jud. Teleorman și Const. D. Vasilescu, fost paroh al comunei Surani din jud. Prahova, prin care cer să li se ridice pedeapsa de caterisire și să fie reintegrați în drepturile preoțești. În urma discuțiunii urmată, se aprobă concluziunile raportului, care este de trecere la ordinea zilei asupra cererii lor și de a se interveni către D-nul Ministru de Culte, spre a lua cuvenitele măsuri ca acești caterisiți preoți să nu mai poarte hainele preoțești, de care s'au făcut nedemni.

Acelaș P. S. Raportor, citește raportul privitor la suplica Ierodiaconului Calinic Pop Șerboianu, fost diacon la Catedrala Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, prin care se roagă de a i se ridică suspendarea din serviciu, cu care a fost pedepsit, potrivit hotărîrii Sf. Sinod, ca răsvrătit în contra I. P. S. Chiriarh.

În vederea lămuririlor date în raportul comisiunii, se aprobă concluziunea raportului care este, că de oarece numitul ierodiacon este dat în judecata Consistoriului Eparchial, să nu se ia nici o hotărîre de Sf. Sinod, spre a nu se prejudecă hotărîrea ce o va da judecata bisericească.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu, citește raportul comisiunii relativ la suplica D-lui I. Mihălcescu, profesor la Facultatea de Teologie, cu care înaintează două manuscrise întitulate: «Invățătura celor 12 Apostoli» și «Epistola către Diognet», ca probe pentru începerea traducerei științifice a operilor Sfinților Părinți în limba română și roagă a i se da înalta binecuvântare și sprijinul moral pentru tipărirea bibliotecii patristice la Tipografia Cărților Bisericești.

P. S. Episcop al Hușilor zice, că atât din expresiunea

procesului-verbal al ședinței anterioare cât și din cuprinsul raportului comisiunii de acum citit, pare că s'ar da a înțelege, cum că lucrarea traducerei operilor Sfinților Părinți în limba română ar fi ceva cu totul nou, dar nu este așa. Căci noi avem în limba română traduse și tipărite încă dela începutul secolului trecut mai multe volume din operele Sf. Părinți. Așa avem tipărite la Neamț, la București și la Iași mari volume de ale Sf. Ioan Gură de Aur, a Marelui Vasilie, Grigorie Teologul, a lui Efrem Sirul, Isac Sirul, Teodor Studitul, Sf. Ioan Damaschin și alții, din ale căroră cuvântări frumoase sunt imprimate și în viețile Sfinților pentru toate sărbătorile de peste an. Aceste lucrări dovedesc, că Biserica Română simțind nevoia de multă vreme pentru asemenea traduceri, s'au și format o mare școală de traducători din limba elină și rusă, sub marele Paisie, Starețul Monastirei Neamțului, ai căruia ucenici au umplut biblioteca Monastirei de sute de volume traduse, cu imprimarea căroră s'a deosebit vestiții scriitori și tipografi bisericești Grigorie și Gherontie cu Veniamin Costache și alții asemenea lor. Toate aceste volume, pe câte au putut a se imprima și câte vor mai fi în manuscrise trebuesc adunate cu îngrijire, revăzute și reimprimate cu literă nouă, și numai ca întregire acester opuri, către care să se mai adauge și altele cu totul din nou. Aceasta trebuie să fie continuarea și complectarea lucrării ce se propune, iar nu a se trage cu buretele peste frumosul trecut bisericesc și în loc a nu se putea pune nimic cum se cade. Este ușor de a avea pretenții mari astăzi, dar numai vechii bătrâni au simțit cu câtă greutate se pot ele realiza, pe un asemenea teren spinos.

Se aprobă concluziunea raportului care este de a se acorda d-lui Profesor Mihălcescu înalta binecuvântare pentru realizarea frumoasei sale dorințe, precum și de a se interveni la Minister ca să dispună ceea ce va găsi de cuviință atât pentru tipărire cât și pentru numărul exemplarelor.

P. S. Episcop al Argeșului roagă pe D-nul Ministru să comunice Sf. Sinod dacă Onor. Guvern împărtășește proiectul elaborat de comisiunea aleasă de Sf. Sinod pentru modificarea mai multor articole din legea sinodală și a Consistoriului Superior Bisericesc din anul 1909.

Domnul Ministru, comunică Sf. Sinod că proiectul elaborat, care s'a citit în Sf. Sinod este bun pentru că garantează disciplina bisericească, totuși deocamdată Guvernul are intenția de a nu face modificarea întregii legi, ci numai a articolelor privitoare la alegerea Mitropoliților și Episcopilor și a câtorvâ articole asupra cărora a fost discuție în privința canonicității sau necanonicității.

P. S. Episcop al Hușilor zice, că actuala lege a clerului prevăzând că Kiriarii se pot alege din toată preoțimea țării este prea laconic, ea trebuie mai explicită, cerându-se anume condițiuni, ca candidatul după titlurile academice să aibă o vechime în cler, să aibă mulți ani în Administrația bisericească sau în Consistoriu, ca Protoiereu, Revizor bisericesc, Profesor, Egumen și altfel de demnitar însemnat, ca numai pe baza acestor titluri de activitate publică să poată ajunge la Arhierie și Episcopat etc.

În urma lămuririlor ce se mai dă de către *P. S. Episcop al Argeșului*, *D-nul Ministru* promite că va ține seamă de vederile Sf. Sinod la modificarea pe care Guvernul o va face legii.

I. P. S. Președinte, comunică d-lui *Ministru* că Sf. Sinod a terminat lucrările din această sesiune.

Domnul Ministru, citește mesagiul Regal de închiderea sesiunii.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar, *Nifon al Dunărei de Jos.*

SESIUNE EXTRA-ORDINARĂ

Ședința din 27 Februarie 1912.

Sesiunea extraordinară a Sfântului Sinod s'a deschis în virtutea Înaltului decret Regal No. 298, în ziua de 27 Februarie curent, cu solemnitătea obicinuită. La ora 10 dimineața s'a oficiat cuvenitul Te-Deum în Catedrala Sfintei Mitropolii, iar la ora 10¹/₂ s'a făcut sfințirea apei în sala de ședință a Sf. Sinod, după care *Domnul Ministru* a citit Mesagiul Regal de deschiderea sesiunii.

I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon, Președinte, declară deschisă sesiunea extraordinară, în temeiul Mesagiului Regal citit de Domnul Ministru.

I. P. S. Sa luând cuvântul, zice că prin voința lui Dumnezeu și a Marelui Colegiu Electoral, după recomandarea unanimă a Sfântului Sinod, a fost ridicat la înalta demnitate de Mitropolit Primat. Deși n'a râvnit această înaltă demnitate, totuși văzând în aceasta voința lui Dumnezeu și a Sfântului Sinod, precum și a tuturor oamenilor de bine a primit-o cu dragoste și are credință că va fi ajutat în purtarea grelei sarcini pe care a luat-o, de către toți PP. SS. Membrii ai Sfântului Sinod și de către toți oamenii de bine spre pacea și liniștea Bisericii. În sesiunea de față, după cum am auzit cu toții din Mesagiul Regal, Sfântul Sinod are a se ocupa anume cu alegerea arhierilor titulari pentru împlinirea celor trei locuri devenite vacante, anume pentru locurile de Arhiepiscop cu titlul de Ploeșteanu, Botoșeneanu și Bacăoanu. Sf. Sinod va chibzui și potrivit regulamentului respectiv vom face aceste alegeri, având în vedere, binele și folosul sfintei noastre Biserici.

D-nul Ministru al Cultelor C. C. Arion. Sunt fericit că văd, că locul de Președinte al Sfântului Sinod este ocupat de către I. P. S. S. Mitropolit Primat. Discursul solemn pe care Înalt Prea Sfinția Sa l-a pronunțat în fața Marelui Colegiu și cuvintele înalte pronunțate în fața Tronului cu ocazia investiturii Înalt Prea Sfinției Sale, 'i-a atras dragostea și încrederea tuturor și Domnia Sa are convingerea că Mitropolitul Primat va fi la înălțimea situației și va inaugura o eră nouă în Biserica noastră autocefală Ortodoxă Română, că va pune spirit de ordine și disciplină acolo unde se cuvine, aceea ce și Domnia Sa cu întregul Guvern a urmărit cu ocazia judecăței pe care Sfântul Sinod a făcut-o în sesiunea de primăvară a Sf. Sinod, căci Guvernul n'a avut în vedere în această chestiune decât numai interesele superioare ale Bisericii noastre. Tot astfel și la alegerile care s'au făcut de Mitropolit Primit și pentru locurile de Episcopi la Argeș, Roman și Huși, Guvernul n'a făcut chestie de partizani politici și Domnia Sa are credința că aceste alegeri s'au făcut spre binele Sfintei noastre Biserici. Asemenea și în a-

legerile pe care Sfântul Sinod are să le facă acum pentru cele trei locuri vacante de Arhierei, este bine a se avea în vedere numai binele Bisericii, iar nicidecum vederi personale sau altele, care s'au publicat de către unele ziare.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Sunt încredințat că nu trece prin mintea nimănui dintre membrii Sf. Sinod, că în alegerile pe care avem să le facem ne vom călăuzi de alte vederi decât de interesele mari ale Bisericii. Protestez în numele PP. SS. Membri ai Sfântului Sinod, cum că Sinodul lucrează sub presiunea politicei, ori de unde ar veni ea.

P. S. Episcop al Argeșului, Secretar, citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 13. Este de față și D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos, Secretar, citește sumarul ultimei ședințe din sesiunea de toamnă a anului trecut, care punându-se la vot se aprobă cu rectificarea cerută de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

I. P. S. Președinte, poștește pe P. S. Secretar să dea citire articolelor din regulamentul Sfântului Sinod, privitoare la alegerea de Arhierei.

P. S. Episcop al Argeșului, citește articolele din regulamentul Sfântului Sinod privitoare la alegerea Arhiereilor titulari.

I. P. S. Președinte, citește lista candidaților propuși de către I. P. S. Sa și de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Inalt Prea Sfinția Sa zice că deși nu este prevăzut în regulament, totuși crede că ar fi bine ca să se propună în grupe mai mulți candidați după titlurile vacante și din mai mulți candidați propuși pentru un anumit loc să se facă alegerea, votând pentru fiecare loc vacant până la 3 candidați reușiți, din care Guvernul va confirma pe unul.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu contrazic în nimic dorința Inalt Prea Sfințitului Președinte ca să'i punem pe grupe pe candidați pentru fiecare loc vacant, dar mă tem să nu se zică că au fost astfel puși ca să iasă anume candidați care s'ar fi voit.

D-nul Ministru. Cred că e bine a se procede așa duple cum a propus I. P. S. Președinte, adică de a se alege întâi pentru locul vacant cu titlul de Ploeșteanu, apoi după aceeași normă pentru locul de Bacăoanul și tot astfel pentru locul de Botoșeneanu.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos arată că, după practica urmată de Sf. Sinod și duple cum prevede și regulamentul, se fac două liste, din care una cu candidații propuși de către I. P. S. Mitropolit Primat, iar cealaltă cu candidații propuși de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Votarea se face luându-se întâiul candidat de pe prima listă, apoi întâiul după cealaltă listă, și așa se urmează alternativ până la complectarea numărului candidaților ce trebuiesc aleși.

D-nul Ministru, Regulamentul prevede o singură listă de candidați.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, dă lămuriri că și dacă se alcătuesc două liste, dar prin faptul că se votează alternativ un candidat după o listă și altul după cealaltă listă, prin aceasta se operează ca după o singură listă. Regulamentul precizează, că Sfântul Sinod alege pentru fiecare loc vacant 3 candidați, din cari Guvernul confirmă pe unul. Noi nu indicăm pe care trebuie să-l confirme; pentru noi toți pe care îi alegem sunt deopotrivă buni. I. P. S. Mitropolit observă că Arhierul care va fi ales pentru locul vacant de Botoșeneanu să stea la Iași ca Vicar Mitropolitan și Egumen la Sf. Spiridon. Legea prevede că Arhieriei titulari să stea la Eparhiile respective. Insemnătatea Mitropoliei Moldovei cere aceasta.

P. S. Episcop al Romanului. Fiindcă între locurile vacante este și acela de Bacăoanul, P. S. Sa crede că e bine a se grupă candidații pentru fiecare loc, duple cum a propus I. P. S. Președinte, votându-se câte trei candidați care vor întruni majoritatea voturilor pentru fiecare loc vacant. Cu aceasta s'ar împacă și dorința I. P. S. Mitropolit al Moldovei ca Arhierul cu titlul de Botoșeneanu să stea la Iași ca Vicar. Dacă se admite propunerea aceasta de a se grupă candidații în vederea locurilor vacante, declară că și P. S. Sa are de propus mai mulți.

candidați. Roagă a se admite propunerea I. P. S. Președinte.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos: Fac o respectoasă întrebare: Dacă toți cei propuși pe listă au vârsta cerută de regulament? Căci dacă se admite să se facă un pogramânt în privința vârstei, atunci are și P. S. Sa să înscrie pe Arhimandritul Visarion Puiu dela Galați, care are 32 de ani.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Intrebarea făcută de P. S. Episcop al Dunărei de Jos, trebuie a fi rezolvită, pentruca Sf. Sinod să știe cum va proceda. Regulamentul, canoanele și legea prevede vârsta candidaților. I. P. S. Sa a ținut seamă cu privire la persoanele pe care le-a propus pe listă.

Domnul Ministru. Legea prevede vârsta numai pentru Mitropoliți și Episcopi dar pentru Arhieri nu o prevede. Regulamentul este vechiu și nu poate să stea în dezacord cu legea.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei și P. S. Episcop al Romanului zic: Arhierul de azi poate să devină mâine Episcop, și regulamentul care prevede vârsta nu este abrogat.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Este adevărat că regulamentul prevede vârsta, dar practica Sfântului Sinod a stabilit precedente, că s'au ales Arhieri cari n'au avut vârsta cerută de 40 de ani, cu toate că regulamentul era și atunci. Astfel au fost aleși Partenie Bacaoanu, Meletie Gălățeanu, Melchisedec Piteșteanu și Varlaam Craioveanu. Sfântul Sinod a avut în vedere în asemenea cazuri calitățile de cultură și trebuințele superioare ale Bisericii, precum și calitățile bisericesti ale candidaților aleși, gândindu-se la binele și folosul Bisericii. Mai adăogând că noi deși cunoaștem bine persoanele pe care le propunem, totuși cred a fi necesar pe viitor și înființarea unui registru la Sfântul Sinod în care să se treacă de mai înainte datele și faptele mai însemnate—biografice—ale aspiranților la Arhierie, să se facă ca și la profesorii Universitari, un curriculum vitae, pentru mai buna siguranță de cunoașterea persoanelor.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, declară că întrebarea pe care a făcut-o Sfântului Sinod, dacă se hotărăște a se

face pogorământ dela vârsta cerută de regulament, a făcut-o numai pentruca să știe dacă poate să înscrie și P. S. Sa pe listă pe Arhimandritul Puiu. Sf. Sinod va hotărî cum va crede că este bine.

Să suspendă ședința pentru 5 minute.

La redeschidere.

I. P. S. Președinte, zice: Sfântul Sinod urmează a se rosti asupra întrebării făcută de către Prea Sfințitul Episcop al Dunării de Jos, dacă pot fi înscriși pe listă și persoane care n'au vârsta de 40 ani, cum cere regulamentul.

Pun la vot, cine este pentru ca să se înscrie pe listă cei care n'au 40 ani spre a fi aleși Arhieriei?

Nu s'a primit.

Domnul Ministru, roagă pe I. P. S. Președinte a pune votul dacă Sf. Sinod primește a se urmări practica și precedentele de până acum din care se vede că s'au ales persoane care n'au avut 40 ani, și roagă a se vota cu apel nominal.

Mai mulți PP. SS. Membrii cer votul cu bile.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, zice că votul trebuie să fie bine precizat: adică, cine este pentru păzirea dispozițiilor canonice care cere 40 ani de vârstă și cine este pentru practica urmată până acum.

Domnul Ministru. Cred că se poate împăcă precedentele și regulamentul, dacă se va admite a se putea înscrie pe listă și cei cari n'au 40 de ani și rămâne ca la votarea fiecărui candidat înscris, rezultatul votului să decidă.

P. S. Ark. Valerian Râmnicianu. Sunt de părere să procedăm la votare după listă cum s'a făcut. Niciodată nu s'a făcut discuțiune în privința vârstei.

P. S. Episcop al Râmnicului. Spre a împăcă și regulamentul și precedentele și spre a nu se părea că PP. SS. Membri ai Sfântului Sinod ar avea ceva asupra unor persoane, cred că e bine a se înscrie pe listă toți aceia pe care II. PP. SS. Mitropoliți voesc să-i propună și a se procede la vot conform regulamentului, adică să alegem câte trei candidați, cari vor întruni majoritatea voturilor, pentru fiecare loc vacant.

Se decide a se face din cele două liste ale II. PP. SS. Mitropoliți una singură a Sinodului.

I. P. S. Președinte, citește lista Sfântului Sinod formată din listele de candidați propuși de către I. P. S. Sa și din cei propuși de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei, precum și cei adaoși de către alți PP. SS. Episcopi.

Ședința se ridică la ora 12 din zi și se decide ședința viitoare pentru mâine 28 curent, ora 10 dim.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*.

Secretar, *Nifon al Dunărei de Jos*.

Ședința din 28 Februarie 1912.

Ședința se deschide la ora 10 jum. dim. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal al P.P. S.S. Membrii. Prezenți 13.

Se citește sumarul ședinței precedente, care se aprobă cu rectificarea cerută de I. P. S. Președinte.

Domnul Ministru intră în sala de ședință.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei având cuvântul zice: În ședința de ieri s'a făcut o omisiune regretabilă; desigur că a fost o scăpare din vedere. Eri a fost prima ședință pe care a ținut-o Sf. Sinod, după trecerea din această viață a iubitului, respectatului și neuitatului nostru frate și coleg *Gherasim Timuș*. Vrednicul de amintire frate al nostru a păstorit cu blândețe și înțelepciune 18 ani Eparhia Argeșului și cu câteva zile mai înainte de a'l chema Dumnezeu în lăcașurile fericite, eră sortit de noi toți să devie președintele nostru.

Blândețea și bunătatea caracterului său, cunoștințele sale profunde însoțite de o modestie exemplară, munca neîntreruptă desfășurată pe terenul bisericesc și al literaturii teologice, zelul și asiduitatea neîntrecută atât la lucrările Sfântului Sinod cât și în Comisiunea pentru revizuirea Bibliei, au fost calitățile episcopului *Gherasim Timuș*, care a lăsat un gol simțit în mijlocul nostru, căci el eră o adevărată podoabă a Ierarhilor și a Bisericii noastre. În numele Sf. Sinod mulțămeste D-lui Ministru pentru grija ce a arătat ca înmormântarea decedatului Episcop să se facă cu toată solemnitatea, cum și pentru cuvân-

tarea atât de mișcătoare ce D-sa a ținut cu această tristă ocazie, arătând meritele distinsului Ierarh. Mulțămesc și D-lui Gheorghe Gh. Cantacuzino, Președintele Senatului care la cea dintâi ședință a maturului corp, după sărbătorile Crăciunului, a exprimat regretele sale pentru trecerea din această viață a vrednicului de amintire Episcopul Timuș. Fie între noi vecinică pomenirea lui și să-i urmăm pilda de muncă și vrednicie, de blândețe și înțelepciune.

Domnul Ministru. Mă asociez din tot sufletul la cuvintele de regret și laudă pe care le-a exprimat I. P. S. Mitropolit al Moldovei, pentru fostul Episcop Timuș al Argeșului. El a lăsat amintiri frumoase, pentru că a strălucit prin două calități, prin blândețe și prin răbdare. Pentru meritele și bunătatea caracterului său, votul unanim al Sf. Sinod îl desemnase să ocupe înalta demnitate de Mitropolit Primat, dar Dumnezeu l'a iubit mai mult decât oamenii și l'a chemat în lăcașurile sfinte. Amintirea lui plăcută fie neuitată între noi.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos. Sunt dator să mulțămesc I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Domnului Ministru, cari au amintit în acest sfânt și matur corp de meritele distinsului Ierarh pe care mulți dintre noi l'am avut profesor și decan la Facultatea de Teologie. Cu această ocaziune, fiindcă de acum înainte Sf. Sinod va avea localul său propriu, rog pe D-nul Ministru, care a arătat în totdeauna că are înalte și frumoase sentimente pentru Biserică să încuviințeze a se procura și a se așeza în sala de ședință a Sf. Sinod, portretele pictate și încadrate ale foștilor Mitropoliți și Episcopi, sau cel puțin ale celor mai însemnați, pentru ca să-i avem ca pildă de vrednicie bisericească și să ne sârguim a le urma și noi exemplul pentru binele și înălțarea Sfintei noastre Biserici.

Domnul Ministru. Iau act de această dorință a P. S. Episcop al Dunărei de Jos.

I. P. S. Președinte. Sunt cu totul de acord la această propunere a P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Rog și eu pe D-nul Ministru să încuviințeze a se așeza în sala de ședință, în noul local al Sf. Sinod, portretele celor mai însemnați dintre foștii Mitropoliți și Episcopi, începând cu Mitropolitul Varlaam în timpul căruia s'a ținut Sinodul

Marțian Iași 8 albe, 5 negre; Iconomul Alex. Șerban Iași 10 albe 3 negre; Arhimandritul Vartolomeu Stănescu 10 albe, 3 negre; Iconomul Const. Nazarie 10 albe, 3 negre; Preotul Teodor Antohie 9 albe 4 negre; Preotul Gheorghe Rădulescu, Constanța 7 albe, șase negre; Preotul Grigore Popescu, Giurgiu 10 albe, 3 negre; și Preotul Alex. Petrescu, Craiova 12 albe, 1 neagră; iar următorii candidați n'au întrunit majoritatea voturilor: Arhimandritul Chesarie Ștefano 5 albe, 8 negre; Arhimandritul Iuliu Scriban 4 albe, 9 negre; Arhimandritul Gherasim Miron 6 albe, 7 negre; Preotul Haralambie Muraraș, Iași, 6 albe, 7 negre; Preotul Alex. Cristea, Târgul Ivești, 3 albe, 10 negre; Preotul Vasile Pocitan 5 albe, 8 negre; Arhimandritul Ilarion Mircea 4 albe, 9 negre; Preotul Gheorghe Gheorghiu, București 2 albe, 11 negre; Arhimandritul Visarion Puiu, Galați 4 albe, 9 negre; Preotul Ștefan Ionescu, București 4 albe, 9 negre; Preotul D. Lascar, Husi, 2 albe, 11 negre și Preotul Nicolae Popescu, Giurgiu. 1 albă, 12 negre.

I. P. S. Președinte proclamă aleși pe toți cari au întrunit majoritatea voturilor și despre care se va comunica D-lui Ministru spre cele de cuviință.

Ședința se ridică la ora 12^{1/2} și se decide ședința viitoare, pentru Joi 1 Martie la ora 10 dimineata.

Președinte: † *Konon Mitropolit Primat.*

Secretar: *Callist al Argeșului.*

n
s
d
P
fr
P
B

INALT PREA SFINTITUL MITROPOLIT PRIMAT
D. D. KONON

Alegerea, întărirea și investirea I. P. S. Mitropolit
Primat și a P. S. Episcop de Huși.

I.

Marele Colegiu, compus din PP. SS. membri ai Sf. Sinod, din PP. CC. membri ai Consistoriului Superior Bisericesc, din D-nii Deputați și Senatori, s'a întrunit în ziua de 14 Februarie a. c. ora 2 p. m. în localul Adunării Deputaților. La ora 1 $\frac{1}{2}$ s'a oficiat mai întâiu un Te-Deum în Catedrala Sf. Mitropolii. La acest Te-Deum au asistat pe lângă membrii Sf. Sinod și ai Consistoriului Superior Bisericesc, D-nii miniștri și mai mulți Deputați și Senatori.

La ora 2 s'a deschis ședința marelui Colegiu sub președenția I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

După citirea articolelor privitoare la alegerea Mitropoliților și a Episcopilor, s'a procedat la vot prin scrutin secret și cu apel nominal.

Au fost 191 votanți.

A întrunit P. S. Conon, Episcopul Hușului 188 voturi.

I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei a proclamat pe P. S. Conon ales ca Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat al României.

*

După proclamarea rezultatului, I. P. S. Conon s'a urcat la tribună și a rostit următoarele:

*Inalt Prea Sfinte Părinte,
Prea Sfințiți membri ai Sf. Sinod,
Domnilor Senatori și
Domnilor Deputați.*

In asemenea momente mari de fapte cari privesc supremele interese ale Bisericii strămoșești și ale bunului popor român, este foarte folositor ca să ne raportăm și la faptele istoriei noastre pentru ca din exemplele trecutului să putem trage învățăturile practice ale viitorului.

Sunt aproape două mii de ani acum de când Dumnezeuasca sămânță a Sf. Evanghelii, răspândită în toată lumea prin dumnezești apostoli, a fost sămănată și în țările dela gurile și dela nordul Dunărei. Sămânța aruncată în ogorul bun a răsărit și a început a crește arborele, carele alimentat prin cultivarea coloniștilor marelui Traian a crescut neîncetat devenind un stejar viguros, carele și-a întins ramurile sale peste toată Dacia Traiană și s'au odihnit la umbra lui toate semințiile și neamurile locale peste care a domnit marele element al coloniștilor învingători. La umbra arborelui răsărit din sămânța Sfintei Evanghelii.—Biserica creștină—s'au odihnit, s'au cimentat și s'au întărit toate elementele încreștinate, formând o Biserică proprie a Daciei Traiane.

Prin această Sf. Biserică întărindu-se credința în Dumnezeu, nădăjdea în viitor și unirea tuturor, s'au întărit străbunii neamului nostru așa că trecând preste ei valuri-valuri năvălirile popoarelor barbare, nu i-au putut învinge și nimic, fiind lipsiți de pământul adăpat adese cu sângele lor și formând proverbul: «apa trece, pietrele rămân».

De atunci s'a întărit sentinela română văzută de către poeți din vârful Carpaților și desimea brazilor, până la țărmurile cele mai îndepărtate ale răsăritului.

În vijelia timpurilor care a adus și căderea străbunului imperiu roman de apus, cine a întărit acest orfan popor dintre Dunăre, Nistru și Carpați? Cine altul decât mâna lui Dumnezeu prin sfânta religie și Biserică creștină?

La umbra turnurilor Bisericii și a crucii strălucitoare au trăit străbunii neamului, s'au întărit, au luptat, au învins și au trecut la veșnicie, lăsând o frumoasă și înfloritoare moștenire urmașilor lor întreg pământul țărilor locuite de ei.

Coloniștii marelui Traian, împământeniți veșnic în aceste regiuni binecuvântate de Dumnezeu și de natură, s'au grupat pretutindeni după regiuni, formându-și centre importante și peste tot având pavăză și scutul credinței predicate de Biserica protectoare lor. Mai cu timpul centrele mici unindu-se au format alte centre mari, și acestea reunindu-se au format alte centre și mai mari, iar acestea au format principate, toate însuflețite de morala Sf. Evanghelii predicată lor de Sf. Biserică străbună. Iar în timpul formării principatelor mai însemnate, îngrijindu-se de o mai bună asigurare pe viitor și-au format citadele de scăpare și apărare prin munți, numindu-le monastiri, înzestrându-le cu cele trebuitoare pentru viață și menindu-le ca să fie pe viitor instituțiuni de pietate, adăpost veteranilor răniți în lupte și centrele de păstrare limbei curate și a răspândirii religiei în masele poporului împrăștiat la câmpii pentru cultivarea acestora. Așa s'a păstrat neamul nostru multe secole la umbra marelui arbore crescut din sămânța Evangheliei, având totdeauna Biserica, povățuitoarea, protectoarea, legiuitoarea și adăpostul tuturor la cazurile de nenorociri. Această stare de lucruri bisericesti și naționale, a găsit-o fericita epocă a Unirii Principatelor Moldova-Muntenia.

Până atunci Biserica singură a fost adevăratul paladiu și depozitarul păstrător al credinței, a limbii curate și a moravurilor alese ale neamului românesc.

Venind epoca Unirii de care cu toții am simțit cea mai absolută necesitate pentru conservarea neamului pândit și urmărit de către lacomii megieși, nevoile materiale ale timpului le-au satisfăcut numai Biserica, neîmpotrivindu-se întru nimic la secularizarea averilor sale, atât de necesare marilor interese naționale, în momentele reconstituirii României actuale.

De atunci încoace, timpul trecând, a fost nevoie de a se renaște și întemeia toate instituțiile ce compun Statul Român, iar Biserica singură a rămas ca și în uitare, sub pretextul altora, că ea tot o mai poate duce în puterea rezervelor trecutului său. Au venit timpuri mai încoace, când s'a simțit nevoie de sprijinul acestei străbune instituții amenințată ca, din cauza sărăciei și a lipsei de tot felul, să cadă în paralizie.

Bărbații de Stat atât bisericesti cât și laici au simțit aceasta mai prin toare mesagiile domnești și prin răspunsurile la acestea. Mai ales între anii dela 1872 încoace se vorbește despre «îmbunătățirea soartei clerului», dar nici odată nu s'a pus aceasta în practică serioasă până când în 1893 prin guvernul patriotic de pe atunci, s'au făcut elementarele începuturi prin «Legea clerului mirean». Această lege cu tendințe bune, dar făcută în pripă și nu în deajuns de bine studiată, a dat rezultate nu destul de satisfăcătoare, provocând chiar prăfacerea ei, care a adus și mari perturbațiuni în Biserică, ale cărora consecințe le simțim cu toții până în prezent.

*Înalt Prea Sfințite Părinte,
Prea Sfințiți membri ai Sf. Sinod,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.*

Biserica Regatului Român suferă azi de mai multe lip-suri adunate în sânul ei din trecut dela secularizarea averilor și luarea tipografiilor sale, și mai cu seamă dela câteva zecimi ale anilor din urmă, când nu i s'a dat destulă atențiune de către cei puternici ai timpului, la toate

nevoile reclamate de ea. Nu s'a înlesnit intrarea în ierarhia înaltă a numeroșilor bărbați cu educație teologică, din cari mulți nici nu au mai intrat în cler, rămânând civili și servind alte instituțiuni laice. Nu i s'a lăsat școlile bisericesti sub privigherea directă a Chiriarhilor, precum fusese altă dată, nu i s'a înlesnit trimiterea a zecimi de tineri prin diferitele vechi facultăți de teologie ortodoxă, ca de acolo venind bine formați să ajungă cu timpul la conducerea școlilor și afacerilor bisericesti; nu i s'a lăsat bisericii libertatea de a-și avea preotul în fiecare sat românesc, după cum a fost, ci s'a aglomerat adeseori și câte 7—8 sate într'o singură parohie, cu teritoriu prea întins sub conducerea unui singur preot, rău plătit și descurajat; nu ni s'a înlesnit școlile bisericesti ca să fie științele predate numai de clerici vrednici și conduse tot de ei, ci s'a lăsat să fie până în prezent cu totul laicizate, dând rezultate puțin folositoare Bisericii; nu s'a înlesnit prin mijloace atrăgătoare, ca să se poată ocupa de îndată numeroasele parohii vacante, așa că azi am ajuns de avem și până la câte 30 de parohii vacante, într'o singură Eparhie. Și toate acestea sunt căutate tot numai de către vechii parohi precum pot și ei dovedi, iar poporul rămas ca și fără preot, se sălbătăcește și se corupe văzând cu ochii; nu ni s'au dat predicatorii trebuitori, cari să fie bine salariați și dotați cu biblioteci speciale cel puțin în fiecare oraș și județ câte unul, ca ajutor preotului, care abia poate dovedi celelalte servicii cerute lui; nu e salariat îndeajuns personalul administrativ și judecătoresc al eparhiilor; nu s'a lăsat întreagă autoritatea Episcopilor, așa că astăzi cancelariile noastre au devenit aproape simple biurouri de înregistrare și de expediție a cererilor către minister, foarte adeseori rămase fără nici un rezultat, iar autoritatea canonică a Episcopilor este redusă prin puterea consistoriilor ale căroră hotărâri adeseori nu pot fi refuzate.

Și alte multe lipsuri sunt în Biserică și în popor destul de bine văzute de către toți cei ce observă cu luare aminte mersul lucrurilor. Asemenea stare de lucruri sărăcăcioasă și neîngrijită în Biserica noastră au făcut pe o sumă de personaje, ca, regretând înflorirea trecută a Bisericii, să dorească a reveni iarăși la aceasta, condamnând

starea de lucruri actuală; a cărei ideal neputându-se tăgădui și înăbuși, vinovăția lor este numai că, în loc să combată răul dela originile sale, ei s'au aruncat cu furie asupra chiriarhilor Bisericii românești, batjocorindu-i, insultându-i și calomniindu-i mai rău decât cum ar fi niște străini și venetici în țara părinților lor.

Toți acești fii rătăciți ai Bisericii române crezând că fac un bine Bisericii în numele căreia pretind că lucrează, i-au făcut cel mai grozav rău, compromițând pe mama lor însăși în fața străinilor, nebăgând seamă că prin aceasta fac bunului renume al Bisericii românești cel mai compromițător rău. Până acolo au mers cu rătăcirea lor, în cât n'au băgat de seamă că fac rău religiunii și Bisericii nu numai în țară, dar și la multe milioane de confrăți răspândiți peste hotarul regatului, cu cari ne leagă strâns nu numai limba, ci și religiunea, moravurile și tradițiunile și cari toți așteaptă dela noi mântuirea lor!

Iar în curentul acestui vânt turbat în contra chiriarhilor țării mai năvălind și ideile antireligioase, indiferentismul religios și altele împrăștiate de broșurile străine, suferim tot noi chiriarii, nevinovați fiind de o asemenea stare de lucruri și asupra cărora se îndeplinește proverbul că: «Părinții au mâncat agurida și se strepezesc dinții copiilor.

Am ajuns timpuri dureroase și ne mai întâmplă până acum în Biserica neamului nostru, când chiriarii țării sunt descurajați și fug dela înaintarea lor în locurile de onoare, cari li se cuvin de drept după Sf. canoane și după legi.

Timpul este descurajator, dar eu cred că Biserica nu va pieri, pentrucă este în firea omului bunul simț unit cu pietatea și pentrucă Mântuitorul a întemeiat-o pe «piatra credinței» și spre încurajare ne-a făgăduit că: «Porțile iadului (gurile veninoase) nu o vor birui».

Avem însă pentru ridicarea Bisericii strămoșești la apogeul ce i se cuvine multe și mari nevoi, cari toate trebuiesc satisfăcute și pe cari nu le mai putem pomeni aici, dar cari așteaptă urgenta lor satisfacere numai dela ajutorul Statului, care dispune de mijloacele materiale cu deosebire, fiind depozitarul străbunelor fonduri religioase, etc.

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Prea Sfînțiți membri ai Sf. Sinod.
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.*

Marea și greaua sarcină pe care astăzi ați binevoit a o pune asupra mea, recunosc că în timpul de față și în curentul atâtor idei rătăcite și pretențiuni greu de realizat îmi este foarte cu anevoie de îndeplinit. Fără de seriosul concurs al tuturor puterilor de Stat, bisericești și laice, mă voiu resimți foarte mult. Drept care, pentru a mi se înlesni purtarea acestei sarcini de cel mai mare interes al tot neamului românesc din țară, de afară și de peste oceanuri, rog chiar pe toți bunii patrioți să-mi acorde îngăduința și sprijinul necesar. Rog pe toți bărbații politici, de oricare nuanță vor fi, să vază bine că Biserica este instituțiunea tuturor, și ca atare merită tot sprijinul posibil din partea fiilor săi. Poftesc chiar și pe publiciști cu intențiuni binevoitoare Bisericii să înceteze cu atacurile lor prea violente, să fie mai practici în pretențiunile pe cari doresc a le putea realiză; cunoscând că exagerarea nu folosește la nimic și că, dacă continuă drumul greșit practicat până acuma, nu fac atâta rău persoanelor pe cât rău fac strămoșeștei și binefăcătoarei neamului—Biserica națională.

Cu încredere dar în ajutorul bunului Dumnezeu, cu încredere în sprijinul tuturor oamenilor de bine și cu speranța chiar în cruțarea necredincioșilor rău-voitori, mă supun voinței naționale, prin care se manifestează voința lui Dumnezeu și recunoscător tuturor, primesc sarcina și demnitatea de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro Vlahiei, pentru ducerea căreia la limanul păcii, al fericirii și al mântuirii mi-am închinat sufletul și-mi voiu sacrifica toate puterile vieții, pe câtă îmi va dărui-o bunătatea dumnezeiască.

Recunoscător fiind, mulțămesc înaltului Guvern al țării, din care face parte marele binevoitor al Bisericii, eminentul ministru al Cultelor C. C. Arion.

Mulțămesc întreg marelui Colegiu electoral și rog pe Dumnezeu a dărui tuturor fericire, sănătate și prosperitate.

Trăiască Majestatea Sa Regele Carol, bunul, înțeleptul ocârmuitor și fondatorul Regatului Român.

Trăiască Majestatea Sa Regina Elisabeta, modelul virtuților cetățanești și protectoarea tuturor instituțiilor de binefacere pentru poporul Român.

Trăiască iubiții noștri Principi moștenitori, dimpreună cu toată augusta Dinastie Regală, nădejdea viitorului Românesc.

Trăiască, crească și înflorească România mare și veșnic progresistă.

II.

În Monitorul oficial No. 250 din 15 Februarie a. c. a apărut următorul Decret regal:

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII.

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii sub No. 3749 din 14 Februarie 1912,

Văzând că Colegiul electoral prevăzut la art. 1 din legea Sinodală și a Consistoriului Superior Bisericesc, întrunindu-se în ziua de 14 Februarie a. c. a ales pentru Scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al Plaiurilor și Primat al României pe Prea Sfinția Sa Părintele Episcop al Eparhiei Hușilor D. D. Conon Arămescu-Donici, cu majoritate de 188 voturi din 190 votanți.

În puterea art. 4 din lege,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Prea Sfinția Sa Părintele Episcop al Eparhiei Hușilor D. D. Conon Arămescu-Donici este întărit în Scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al Plaiurilor și Primat al României, pentru care este ales.

Art. II. Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului decret.

Dat în București, la 14 Februarie 1912.

CAROL.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii

C. C. ARION.

No. 760.

III.

Marele Colegiu a fost din nou convocat în ziua de 18 Februarie a. c. pentru alegerea unui nou episcop de Huși în locul I. P. S. Conon, ales Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat al României. La ora 1 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a oficiat mai întâiu un Te-Deum în Catedrala Sf. Mitropolii, iar la ora 2 p. m. s'a deschis ședința marelui Colegiu în localul adunării deputaților. Marele Colegiu a fost prezidat de I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei. După cetirea articolilor din lege privitoare la alegerea Mitropoliților și Episcopilor, și după facerea apelului s'a procedat la vot prin scrutin secret.

Au votat 196 de membri.

P. S. Nicodim Bacaoanu a întrunit 161 voturi și a fost proclamat ales de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, președintele marelui Colegiu.

*

În urma proclamării rezultatului, P. S. Nicodim s'a urcat la tribună și a rostit următoarele:

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfinți Părinți,
Prea Cucernici Părinti,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.*

Prin votul D-voastră de astăzi chemați pe smerenia mea la vrednicia de Episcop al Eparhiei Hușilor, vrednicie grea și unită cu mari îndatoriri și răspunderi, față de care puterile mele sunt slabe și neîndestulătoare.

Totuși, nădăjduind în ajutorul lui Dumnezeu, Care pe cele slabe le întărește și pe cele cu lipsă le desăvârșește, mă supun și primesc chemarea ce mi se face prin glasul D-voastră, căci glasul D-voastră este glasul poporului și glasul poporului este glasul lui Dumnezeu.

Toate puterile pe care le am și pe care mi le va da Dumnezeu, le voi pune în serviciul Eparhiei, la păstoria căruia sunt chemat și mă voiu sili să samăn cu vorba și cu fapta învățăturile și virtuțile Evanghelice, cetățânești și

PREA SFINȚITUL EPISCOP AL HUȘULUI

D. D. NICODIM

patriotice, ca astfel păstoriții mei să fie mereu buni creștini, buni cetățeni și buni patrioți.

În păstoria mea mă voiu calăuzi de lecțiile pastorale și de cărmuire bisericească, pe care le am primit mai cu seamă în cursul celor 12 ani de vicariat la Eparhiile Dunărei de Jos și a Mitropoliei Moldovei, din cari doi i-am făcut sub Arhipăstoria fericitului Mitropolit al Moldovei Iosif, părintele meu sufletesc; iar zece sub Arhipăstoria actualului I. P. S. Mitropolit al Moldovei, veneratul prezident al acestui mare Colegiu.

Mă voiui călăuzi de asemenea în păstoria mea de pilde luminate ale iluștrilor Ierarhi, cari s'au perindat în cursul veacurilor pe Scaunul Episcopal al Eparhiei Hușilor și al cărora șir îl închee I. P. S. Sa D. D. Conon, pe care acest mare Colegiu l-a chemat zilele acestea la înalta vrednicie de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al țării.

În sfârșit, mă voiui călăuzi în păstoria mea de legile și canoanele bisericești, de învățăturile sf. părinți ai Bisericii și ale Sf. Apostoli și mai presus de toate mă voiui călăuzi de învățăturile Sfintei Evanghelii, în care strălucește, pilda și tipul păstorului desăvârșit, pilda și tipul Incepătorului și Mai-marelui păstorilor, care este Domnul nostru Iisus Hristos și care precum a zis despre Sine: «Eu sunt păstorul cel bun și sufletul meu îl pun pentru voi», așa a și făcut, jertându-se pentru noi și dându-ne nouă pildă vrednică de urmat.

Povățuit de aceste dorințe și de asemenea călăuze, nădăjduesc să pot răspunde măcar în parte marei încrederi ce mi-ați arătat și pentru care vă mulțamesc din inimă.

Mulțamesc din inimă I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei D. D. Pimen, stăpânul meu canonic, atât pentru actul de astăzi, cât și pentru îndrumările ce mi-a dat și nădăjduesc ca și de aici înainte mă va ajuta cu sfatul său luminat.

Mulțamesc PP. SS. Membri ai Sf. Sinod, și i rog să mă ajute și să mă întărească cu dragostea lor.

Mulțumesc PP. CC. Membri ai Consistoriului Superior, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați și i asigur de recunoștința și dragostea mea.

Mulțamesc înaltului guvern, și făgăduesc în aceste clipe solemne, că una din grijile mele de căpetenie va fi și aceea de a propovădui patrioților mei cu vorba și pilda, iubirea de neam și de patrie, supunerea la legile țării, ascultarea de autorități, devotamentul și iubirea către Capul Statului.

Să trăiască Majestatea Sa Regele Carol I.

Ss trăiască Dinastia întemeiată de El!

Să trăiască România.

IV,

In Monitorul oficial No. 254 din 19 Februarie a. c. a apărut următorul Decret regal:

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII.

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii sub No. 4254 din 18 Februarie 1912.

Văzând că Colegiul electoral prevăzut la art. I al legii Sinodale și a Consistoriului Superior Bisericesc, întrunindu-se în ziua de 18 Februarie 1912, a ales pentru Scaunul vacant de Episcop al Eparhiei Hușilor pe Prea Sfinția Sa Părintele Arhieru Nicodem Băcăoanu, cu majoritate de 161 voturi din 196 votanți.

In puterea art. 4 din lege,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Prea Sfinția Sa Părintele Arhieru Nicodim Băcăoanu este întărit în Scaunul de Episcop al Eparhiei Hușilor, pentru care a fost ales.

Art. II. Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentului Decret.

Dat în București, la 18 Februarie 1912.

CAROL.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii

C. C. ARION.

No. 866.

V.

Duminică, 19 Februarie, a avut loc ceremonia investiturii Inalt Prea Sfințitului D. D. Conon Arămescu-Donici, ales Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Exarh al plaiurilor, Primat al României și președintele Sf. Sinod al

Sfintei Biserici Ortodoxe autocefale Române, precum și a Prea Sfințitului Arhiepiscop Nicodim Bacăoanul, ales Episcop al Eparhiei Hușilor.

Ceremonia s'a desfășurat după cum urmează:

La ora 11^{1/2}, cortegiul, format în curtea Sfintei Mitropolii, a pornit, pentru a merge la Palatul Regal, în rânduiala următoare:

Prefectul poliției Capitalei;

Protoiereii Capitalei;

Un ploton de cavalerie;

Trăsura de gală a Curței cu I. I. PP. SS. LL. Mitropolitul Primat nou ales și Mitropolitul Moldovei și Sucevei;

Trăsura Curței cu P. S. S. noul Episcop al Eparhiei Hușilor;

Un ploton de cavalerie;

La dreapta și la stânga trăsurilor regale cu Inalt Prea Sfințiile Lor Mitropoliții și Prea Sfântul Episcop, mergeau călări câte un maior.

La intrarea cortegiului în curtea Palatului Regal, compania de gardă a dat onorul, iar muzica a intonat «Pentru Rugăciune».

Pe peron, Inalt Prea Sfinții Mitropoliți și P. S. S. Episcopul nou ales, au fost întâmpinați de d. adjutant de serviciu, iar în capul scării de onoare de către d-nii adjutanți regali.

Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat și Prea Sfinția Sa Episcopul Hușilor au fost conduși într'un salon anume hotărât; iar I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei a fost condus în sala de ceremonii.

În sala cea mare de ceremonii erau adunați în dreapta Tronului:

D-nii miniștri;

Inaltul cler și membrii aleși ai Consistoriului Superior Bisericesc;

Inalta Curte de casație și justiție;

Inalta Curte de conturi;

Reprezentanții Academiei române;

Rectorul și decanii universității;

D-nii prim-președinte, președinți și procuror general ai Curții de apel;

D-nul primar al Capitalei și ajutoarele sale,
 Consiliul agricol superior;
 Consiliul administrativ permanent;
 D-nii prim-președinte și prim-procuror ai tribunalului
 Ilfov;

D-nul administrator al Cassei Bisericii.

În stânga Tronului:

D-nii senatori;

D-nii deputați;

D-nii generali și d-nii șefi de corpuri și servicii din
 garnizonă.

La ora 12, M. S. Regele intră în sala Tronului, însoțit
 de AA. LL. RR. Principele Moștenitor și de Principele
 Carol, precedat de d-nii adjutanți regali și urmat de d.
 general-adjutant șef al casei militare regale și de d. Ma-
 estru al Curții Princiare.

M. S. Regele suindu-Se pe Tron, având în stânga pe
 A. S. R. Principele Ferdinand și A. S. R. Principele Carol,
 corul Sfintei Mitropolii cântă: «Cuvine-se cu adevărat».

Apoi, d. general-adjutant șef al casei militare regale și
 2 adjutanți-regali au condus în fața Majestății Sale pe Înalt-
 Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat, îmbrăcat în mantia ar-
 hiepiscopală, precedat de protoiereii Capitalei și urmat de
 arhidiaconii Mitropoliei, cu cârja arhiepiscopală.

Dupăce d. general adjutant-șef al casei militare regale
 anunță pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat nou ales, d. mi-
 nistru al cultelor luând cârja arhiepiscopală din mâna Ar-
 hidiaconului, o remite M. S. Regelui și ceti diploma de în-
 vestire, recomandând pe noul ales.

M. S. Regele dând cârja arhiepiscopală I. P. S. S. Mi-
 tropolitului Primat, îi zise:

*«Incredințez Înalt Prea Sfinției Tale toiagul arhipăsto-
 resc, spre a Te investi ca Mitropolit al Ungro-Vlahiei și
 Primat al României».*

I. P. S. S. Mitropolitul Primat mulțumî rostind urmă-
 toarea cuvântare:

Sire,

Cu adâncă emoțiune și cu mare sfială, eu, până acum
 smerit Episcop al Hușilor, astăzi Mitropolit Primat, pentru

a doua oară primesc toiagul pastoral din augusta mână a Majestății Voastre.

Pășind spre treptele scaunului celei mai înalte demnități a sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române, chemat de glasul Națiunii, glas inspirat de harul lui Dumnezeu și întărit de înalta bunăvoință a Majestății Voastre, îmi simt inima cutremurându-se de răspundere, dar și însuflețindu-se de râvnă pentru împlinirea acestei mărețe dar grele chemări.

Și dacă alții m'au prețuit atât, în cât au pus pe slabii mei umeri o sarcină așa de mare, nădăjdea mea nestrămutată este în Dumnezeu, care nu mă va lăsa și căruia mă rog să mă ajute spre a fi vrednic de scaunul marilor și pururea pomeniților Arhipăstori ai Neamului.

Căci, datorită acestor mărețe figuri ale trecutului nostru bisericesc, Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei ocupă un loc de frunte între Bisericile Ortodoxe ale Răsăritului.

În această Sf. Mitropolie s'a încheiat Marea Pravilă Târgovișteană—mănuchiul de legi bisericești și civile—din ale cărei file galbene și învechite răsare senin chipul Mitropolitului Theodosie, cel ce s'a învrednicit a le culege și tipări în românește.

Din amvonul acestui sfânt locaș a răsunat puternic glasul înfocat și plin de credință al marelui Antim Ivireanul, mort pentru lege și care prin cuvânt aruncă sămânța credinții în suflete, iar cu fapta—întemeind cea dintâi școală bisericească—aprinde scânteia luminii pentru viitor.

În tipografia acestei Sf. Mitropolii Grigorie—Dascălul cel mare—împreună cu învățatul Gherontie, a dat la iveală în graiul românesc un mare număr de cărți bisericești, pe care le-a împărțit în dar celor drept credincioși.

Tot aici a strălucit Nifon, învrednicitul de Dumnezeu să prezideze Adunarea ce a consfințit Unirea și al cărui nume e legat pe veci de seminarul fondat din propria-i avere.

Aici, în vechea catedrală a Sf. Mitropolii, s'a primit jurământul pe Constituție și Evanghelie al Majestății Voastre de către fericitul întru pomenire Calinic Miclescu, starețul meu în Iași și fondatorul facultății noastre de teologie.

Tot din acest sfânt locaș, blândul și neobositul Iosif Gheorghian s'a sârguit până la adânci bătrânețe, întru te-

meinică, plină de bunătate și binefăcătoare păstorire a turmei credincioșilor și întru îmbogățirea literaturii noastre bisericești.

Pururea Biserica a fost nu numai izvorul credinței, ci și ocrotitoarea culturii, graiului și datinelor strămoșești. La adăpostul Bisericii a crescut neamul românesc; din sânul monastirilor s'au ivit primele licăriri de cultură; în cărțile religioase ne-am regăsit limba străveche; apostolii credinței au fost la noi pururea și apostolii neamului. În trecut, ca și în timpurile mai apropiate, viața noastră politică-națională s'a desfășurat în strânsă legătură cu viața bisericească. Tot ce turbură Biserica, sgudue conștiința națională; tot ce o înveselește, înviorează întreaga noastră ființă; destinele Bisericii și ale poporului român sunt nedespărțite. Credința care ne-a întărit și mângâiat în vreme de restriște, ne-a luminat și încălzit în zilele de pace și reculegere.

Sire,

Primind astăzi din mâinile Maiestăței Voastre Sf. Cârjă arhipăstorală-toiag simbolic, care trezește în suflet așa mari simțiminte, atâta stă în puterile mele: ca plin de credință și nădejde în Dumnezeu, să făgăduiesc solemn ca zilele pe cari mi le va mai dăruî bunătatea Dumnezească să le închin numai intereselor mari ale Sf. Biserici Ortodoxe Române, Biserică, în care dragostea de țară și de neam își are loc alătura de divinele precepte de pace, de iertare, iubire frățească și creștinească îngăduire.

Am credința, Sire, că voi avea pentru întărirea slabelor mele puteri, tot sprijinul puternic al Majestăței Voastre, sprijin, care n'a lipsit niciodată Bisericii noastre. De aceea, cu încredere, primesc acest Sf. Toiag și, adânc recunoscător Majestăței Voastre, pășesc fără șovăire la datoria care îmi este pusă înainte.

Să trăiți Majestatea Voastră, înțelept fundator și întăritor al Regatului Român, carele în timpul lungei și glorioasei domnii, ați hărăzit țării instituții temeinice și Bisericii monumente neperitoare.

Să trăiască Majestatea Sa Regina, Augusta noastră Suverană, protectoarea tuturor instituțiilor de cultură și caritate creștină.

Trăiască iubiții noștri Principi Moștenitori, împreună cu toată Augusta Dinastie, nădejdea viitorului neamului Românesc.

Trăiască, crească și înflorească scumpa noastră Românie.

După aceea, Prea Sfinția Sa Episcopul Hușilor, îmbrăcat cu mantia episcopală, fu condus cu aceeaș solemnitate în fața M. S. Regelui.

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei luă cârja din mâna arhidiaconului și o remite M. S. Regelui; iar d. ministru al Cultelor ceti diploma de investire.

M. S. Regele dând cârja Prea Sfinției Sale Episcopul Hușilor îi zise:

«Îți încredințez cârja episcopală, pentru a păstori turma «Eparhiei Hușilor».

Prea Sfinția Sa Episcopul Hușilor mulțumî, rostind următoarea cuvântare:

Sire,

Scaunul Episcopal al Eparhiei Hușilor, devenind vacant prin trecerea I. P. S. Conon, la vrednicia de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al țării, Marele Colegiu electoral, prin votul său dela 18 Fevruarie curent, a ales pe smerenia mea pentru acel scaun episcopal. In urma acestui vot, cu sfială m'am apropiat la Tronul Majestății Voastră și Majestatea Voastră,—potrivit datinelor străbune,—a binevoit a-mi încredința toiagul pastoral al Eparhiei Hușilor, simbol al autorității duhovnicești.

Simbolul acesta este cum nu se poate mai potrivit pentru actul ce se îndeplinește astăzi cu mine, pentru că el nu numai închipuește autoritatea pastorală cu care Dumnezeu și Națiunea mă investesc astăzi prin Augusta mână a Majestății Voastre, ci îmi arată și greutatea vredniciei episcopale, datoriile felurite unite cu ea, și întreaga linie de purtare ce trebuie să urmez în chemarea mea de păstor sufletesc.

Păstorului de oi nu-i este îngăduit a se deda la odihnă

fără grijă, ci ziua și noaptea trebuie să străjuiască și să vegheze împrejurul turmei sale, povățuind o la pășune bună și la apă sănătoasă; și pentru îndeplinirea chemării sale, singurul lui sprijin este toiagul păstoresc. Afară de aceasta, păstorul poartă toiagul nu pentru a-l ridică asupra oilor sale, ci pentru a feri și apăra turma de fiarele rapace și de rău făcători.

De aici urmează învățătura, că eu, păstorul de suflete, sprijinit pe acest toiag, sunt dator să veghez neadormit împrejurul turmei cuvântătoare, ce mi se încredințează spre păstorie, s'o povățuesc la pășunea sănătoasă și la isvoarele apelor dătătoare de viață ale învățăturilor evanghelice, s'o feresc de pășunile și apele otrăvite ale superstițiilor, rătăcirilor și învățăturilor mincinoase, și s'o apăr de lupii răi ai vițiilor și patimilor ce se vor încercă s'o sfâșie.

Crucea, care încoronează acest toiag, îmi arată că eu, pentru îndeplinirea chemării mele, trebuie să fiu pururea însuflețit de credința vie și nestrămutată în Dumnezeu și să-mi fac datoria față de turma cuvântătoare ce mi se încredințează, până la jertfirea de sine, urmând pilda Mareului Arhieru și Incepătorului păstorilor—Domnul nostru Iisus Hristos—care a zis despre sine: «Eu sunt păstorul cel bun, și păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi».

În sfârșit, cei doi șerpi din preajma crucii, amintindu-mi sfatul dat de Hristos Mântuitorul, ucenicilor săi, când i-a trimis la propovăduire: «Fiți înțelepți ca șerpii, și blânzi ca porumbeii», îmi insuflă învățământul prețios, că în lucrările mele pastorale trebuie să fiu cu prudență, cu bună chibzuință și cu blândețe.

Iată, Sire, ce cugete, ce simțimânte și ce învățăminte trezește în sufletul și mintea mea simbolul reprezentat de toiagul păstoresc, ce mi-ați încredințat, și făgăduiesc Majestății Voastre, că le voi urmări cu sfințenie.

De asemenea făgăduiesc Majestății Voastre că, povățuit de învățăturile Sf. Scripturi și ale Sf. Tradițiuni, de sfaturile primite dela părinții mei duhovnicești, fericitul întru Domnul fost Mitropolit al Moldovei Iosif și actualul I. P. S. al Moldovei D. D. Pimen, precum și de pildele de păstorie lăsate de iluștrii Ierarhi, cari au ocupat în cursul veacurilor scaunul episcopal al Eparhiei Hușilor, voi căuta

să sădesc în păstoriții mei virtuțile creștinești, iubirea de țară și de neam, supunerea la legi, ascultarea de autorități, dragoste și devotament către Majestatea Voastră și către Augusta Voastră Dinastie. Mă voiu sili de asemenea să lucrez ca poporul să fie din ce în ce mai bine pregătit și pentru întâmpinarea nevoilor vieții de toate zilele, căci și aceasta este datoria Bisericii și a păstorilor ei.

Mulțumesc cu supunere Majestății Voastre pentru încrederea ce mi-ați arătat, binevoind a confirma alegerea mea și a mă întări în vrednicia de episcop și în semn de recunoștință voi ruga pururea pe Dumnezeu pentru sănătatea și îndelungata înziliră a Majestății Voastre.

Să trăiască Majestatea Voastră Regală.

Să trăiască M. S. Regina și întreaga Voastră Augustă Familie.

Să trăiască România.

M. S. Regele adresându-Se apoi pe rând I. P. S. S. Mitropolitului Primat și P. S. S. Episcopul Hușilor, a rostit următoarele cuvântări:

«Inalt Prea Sfințite Părinte,

«Glasul Marei Adunări ridicând pe Inalt Prea Sfinția Ta
«pe scaunul Metropolitan al Ungro-Vlahiei, cu deosebită
«mulțumire Ți-am încredințat Toiagul arhipăstoresc ca semn
«vădit al stăpânirii duhovnicești.

«Sigur fiind că Inalt Prea Sfinția Ta deapururea vei fi
«insuflețit de sfânta datorie și de însemnata chemare ca
«Primat al României și Președinte al Sinodului, simt o a-
«devărată bucurie că, după un lung șir de ani ca profe-
«sor, ca Arhiereu și ca Episcop de Huși, ai ajuns la cea
«mai înaltă treaptă a Bisericii autocefale române. Cinstea
«este mare, dar și mai mare răspunderea. Cunosc înaltele
«Tale însușiri și bunătatea sufletului Inalt Prea Sfinției
«Tale și știu că, pătruns de această răspundere, vei pași
«pe Scaunul Metropolitan cu aceeași râvnă ca și până a-
«cum, spre a răspândi simțimântul de evlavie și de iubire

«de Patrie, sădind în sufletul norodului credința și frica.
«de Dumnezeu.

«Neclintitul sprijin și via Mea simpatie vor însoți pe Inalt
«Prea Sfinția Ta în munca pentru binele și mărirea Bise-
«ricii, acest stâlp puternic al Statului și al Națiunii.

«Din toată inima doresc să fii condus în împlinirea sf.
«Tale chemări de duhul creștinesc. al păcii; dea Domnul
«să păstorești mulți ani în deplină sănătate pe Scaunul
«Mitropolitan al Ungro-Vlahiei și Primat al României.

«Mulțămesc din suflet pentru cuvântarea Inalt Prea Sfin-
«ției Tale, plină de simțiri înalte și patriotice, ca și pentru
«caldele urări ce Ne aduceți Reginei, Mie și Familiei Mele,
«care de sigur vor fi binecuvântate de Atotputernicul, pe
«care Îl rog să ocrotească până în veac scumpa noastră
«Patrie

«Prea Sfințite Episcop al Hușilor,

«Cu vie mulțămire am încredințat Prea Sfinției Tale,
«cârja pastorală, întărindu-Te în Scaunul Episcopal al Hu-
«șilor.

«Munca desfășurată ca Vicar al Sfintei Mitropolii din
«Iași, sub înțeleapta conducere a Inalt Prea Sfințitului Mi-
«tropolit al Moldovei, precum și cuvântările și publicațiile
«pentru buna sporire a simțimântului religios, Te-au ridi-
«cat la această înaltă demnitate și nu Mă îndoiesc că vei
«fi vrednic de încrederea ce Țara și-a pus în Prea Sf. Ta.

«Vei cărmui o Eparhie care are un însemnat trecut is-
«toric, dând Bisericii mulți Mitropoliți, ale căror nume au
«rămas neuitate în istoria națională. Aci a păstorit Mitro-
«fan, acel harnic ucenic și ajutor al marelui Dosofteiu al
«Moldovei, pentru tipărirea cărților bisericești, care, ajun-
«gând Episcop de Buzău, a muncit cu atâta râvnă la în-
«locuirea cărților de slujbă slavone prin cărți în limba
«română.

«Prea Sfinția Ta ai marea cinste de a fi urmașul Prima-
«tului României, care lasă amintiri neuitate în Eparhia Hu-
«șilor, mulțămită silințelor sale neobosite pentru bună stare
«și înzestrarea sfintelor locașuri bisericești.

«Am deplină încredere că Prea Sfinția Ta vei păstori
»cu blândeță și cu toată osârdia, îndreptând și povățuind
«pe toți credincioșii, pentru pacea, sufleteasca lor mântuire
«și pentru împlinirea datoriilor către Biserică și Țară.

«Nădăjduesc că cuvintele bine simțite ce Mi-ai adresat
«și pentru care mulțănesc călduros, se vor împlini cu a-
«jutorul lui Dumnezeu.

«Îți urez ani mulți și fericiți pe Scaunul Episcopal al
«Hușilor».

După aceea, corul Sfintei Mitropolii cântă Imnul națio-
nal și Suveranul scoborându-Se de pe Tron, felicită căl-
duros pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat și pe P. S. S.
Episcopul Hușilor; apoi binevoii a convorbi cu persoanele
din sală și la ora 12³/₄ S'a retras în apartamentele Sale.

După retragerea M. S. Regelui, II. PP. SS. LL. Mitro-
politul Primat și Mitropolitul Moldovei și Sucevei și P. S. S.
Episcopul nou investit, au fost conduși cu acelaș ceremonial.

Cortegiul s'a format și a pornit în rânduiala următoare:

Prefectul Poliției Capitalei;

Protoiereii Capitalei;

Un ploton de cavalerie;

Arhidiaconii cari purtau cârja arhiepiscopală a I. P. S. S.
Mitropolitului Primat și cârja episcopală a P. S. S. Episco-
pului Hușilor.

Prea Sfințiții Episcopi Eparhioți de Buzău, Râmnicul-
Noul-Severin, al Dunărei-de-Jos, al Romanului și al Arge-
șului, în trăsuri regale;

II. PP. SS. LL. Mitropolitul Primat și Mitropolitul Moldo-
vei și Sucevei în trăsura de gală a Curței.

P. S. Episcopul Hușilor și d. ministru al Cultelor într'o
trăsura regulă;

Un ploton de cavalerie.

Atât la venire, cât și la întoarcere, toate clopotele bi-
sericilor din Capitală au sunat.

La ușa bisericii Sfintei Mitropolii, Înalt Prea Sfințiiile Lor au fost primiți de către PP. SS. Episcopi și Arhierei; iar în interior de clerul bisericii, cu Crucea și Sf. Evanghelie, conduși fiind la Sfântul Altar, în cântarea Axionului.

După terminarea rugăciunii, II. PP. SS. LL. Mitropolitul Primat și Mitropolitul Moldovei și Sucevei îmbrăcați în mantii, au fost conduși în Palatul Mitropolitan, unde au primit felicitările: PP. SS. membrilor Sfântului Sinod, ale D-lui ministru al Cultelor, ale clerului și a o mulțime de persoane de distincțiune cari umpleau saloanele.

VI.

Iată și câteva date din viața și activitatea I. P. S. Mitropolit Primat și a P. S. Episcop de Huși.

*

I. P. S. Conon Arănescu Donici s'a născut în comuna Bahna, satul Urzici-Arămești, județul Roman. E fiul preotului Econom Vasile G. Arănescu și al soției sale Veronica Donici. Școala primară a făcut-o în orașul Roman. După aceea a fost trimis la mănăstirea Neamțu spre a urmări cursurile Seminariului de acolo. Acî s'a și călugărit. Cursurile seminariale complete le-a terminat în Seminariul Veniamin dela Socola. Fiind în acest Seminar a fost hirotonit ierodiacon pe seama bisericii Socola. A urmat apoi și cursurile facultății de litere și științe din Iași, obținând absolutorul în 1877. A dat concurs și a fost numit profesor de Religie la liceul național din Iași, iar apoi transferat la școlile normale de băieți și fete din acelaș oraș. În 1880 s'a dus la Cernăuți spre a urmări cursurile facultății de teologie. După serioase studii, în timp de 5 ani, a obținut titlul de doctor în teologie în Iunie 1885. I. P. S. Sa fiind acî a intervenit pe lângă răposatul Mitropolit Primat Calinic Miclescu, să stăruiască pe lângă guvernul român, ca să creeze câteva burse pentru tineri români spre a studia Teologia la Cernăuți. Și astfel s'au format

cei dintâi doctori în teologie ai noștri. Tot I. P. S. Sa pe când erà în Cernăuți a pus la cale înființarea mai multor societăți culturale și naționale studențești. I. P. S. Sa a fost și președinte al societății «Academia Teologică Ortodoxă».

La întoarcerea în țară și-a reluat catedrele de Religie dela școalile normale. E hirotonit arhimandrit pe seama bisericii Catedrale și numit și predicator pe seama aceleiași biserici. A fost și profesor de istoria universală și bisericească în cursul superior al Seminariului Veniamin și apoi și profesor de filosofie și de retorica bisericească.

În luna Maiu 1897, I. P. S. Conon a fost ales și hirotonisit Arhiepiscop în biserica catedralei din Iași, primind titlul de Băcăoanul. În vara anului 1900 a fost numit locotenent al Eparhiei Romanului, post pe care l'a ocupat până la alegerea titularului în 1901.

La 8 Fevruarie 1902 I. P. S. Conon a fost ales Episcop de Huși; în ziua de 14 Fevruarie a fost investit, iar la 3 Martie acelaș an a fost instalat.

Timp de 10 ani, cât a păstorit I. P. S. Conon în această Eparhie a lucrat cu toată priceperea și inima pentru binele păstoriților. A reușit să vadă biserica catedrală din Huși restaurată, cum și multe biserici construite din temelie în Eparhie. A reorganizat școala de cântăreți din Huși și pe cea din Bârlad.....

*

P. S. Nicodim s'a născut în anul 1866, în comuna Pipirig din județul Neamțu. Cursurile școalei primare le-a terminat în comuna natală. După aceea a dat concurs și a intrat ca bursier în Seminariul Veniamin din Iași. A terminat seminarul în 1890 fiind unul din cei mai distinși școlari. În urmă s'a dus la Kiev, în Rūsia, spre a urmă cursurile facultății de teologie de aci. După studii serioase în timp de aproape 5 ani a obținut titlul de licențiat în

teologie. În teza de licență a tratat despre «Propaganda papistă în România». Întorcându-se în țară a fost numit predicator al Catedralei sf. Mitropolii din Iași. Răposatul Mitropolit Iosif Naniescu aprecîindu-i calitățile l'a hirotonit arhidiacon și l'a numit și mare eclesiarh al sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei. În urmă a fost ridicat la rangul de arhimandrit și numit și Vicar al sf. Mitropolii,—post pe care l'a ocupat pînă la moartea Mitropolitului Iosif Naniescu. După aceea a fost chemat și numit Vicar al Episcopiei Dunărei-de-Jos de către I. P. S. Pimen, pe când se găsea Episcop aci. În 1908 a fost numit director al Seminarului din Galați. În 1909 a fost ales și hirotonit Arhiepiscop cu titlul de Băcăoanul și numit ca Vicar al sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei de către I. P. S. Pimen. Locul acesta l'a ocupat pînă în ziua, când a fost ales Episcop de Huși.

*

P. S. Nicodim e un priceput și harnic lucrător pe terenul literar teologic. Pînă acum a întocmit, a prelucrat și a tradus peste 20 de lucrări teologico-morale de cea mai mare însemnătate. Tot ce a agonisit a întrebuițat în tipărituri și în binefaceri. E tipul adevăratului călugăr: harnic și modest!

Am adîncă convingere că în noua chemare va desfășura o activitate binefăcătoare pentru Biserică și Țară...

G...

MAHOMETISMUL, SPORUL ȘI EFECTELE PRODUSE.

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 11).

Noi însărcinări.

Am văzut crimele grozave, săvârșite de patimi. Chiar protivnicii ne spun, ce a făcut zelul pentru religione, spre a repară aceste stricăciuni și pustiiri. Autorul istoriei stabilirei Europeanilor în Indii va fi garantul nostru.

În anul 1697, Iezuiții au cerut așezarea lor în California. Fanatismul nu îndrumă pașii lor. Ei au venit la sălbatici, pe cari voiau să-i civilizeze cu lucruri minunate, cari împing a-i desfătă, cu grâne, hotărîte pentru hrană, cu vestminte potrivite după plăcerea lor. Ura acestor popoare pentru numele de ispaniol, nu mai țineă împotriva acestor arătări de bunăvoință. Religioșii învățători se făcură lemnari, zidari, țesători, lucrători de pământ și izbuciră prin aceste mijloace a introduce cunoștința și până la un oarecare punct gustul artelor folositoare la aceste popoare. În an. 1745 au fost reuniți, formând astfel patruzeci și trei sate.

Însărcinările iezuiților în Paraguay, după ce au împărțit spiritele mult timp, au primit încuviințarea înțelepților. Judecata ce trebuie să ducă, pareă de acum înainte hotă-

rită de filozofie. Acești misionari s'au mărginit la încredințare. Ei s'au dus în păduri, spre a căuta pe sălbatici și i-au îndemnat a părăsi obiceiurile lor, judecățile greșite și a îmbrățișa o religione, despre care aceste popoare nu auzise nimic și a gustă bunătățile și dulcele societății, pe cari nu le cunoșteau. Ei au avut înțelepciunea de a civiliza până la un punct oarecare pe sălbatici, înainte de a gândi a'i întoarce la credință, și n'au încercat a face creștini, decât numai după ce au format oameni. În zadar i-au adunat și i-au făcut să se bucure de tot ce le-au făgăduit. I-au făcut să îmbrățișeze Creștinismul, iar cât despre puterea de a'i face fericiți, i-au făcut supuși.

Nimic nu face deopotrivă curățenia obiceiurilor, zelul blând și dragăstos, îngrijirile părintești ale iezuiților din Paraguay. Fiecare păstor este într'adevăr tatăl povățuitor al poporanilor săi. Dacă populația nu este acî mai grăbită și mai numeroasă, aceasta se datorește, că se află pricini fizice, cari se împotrivesc. Populații întregi au venit cu deplina bunăvoință a se supune la purtarea lor.

Insărcinările iezuiților la Chiquiți în an. 1692, fură străbătute de lăcomia sălbatică a Ispaniolilor, dar ele nu au lăsat să izbutească ca acelea din Paraguay și cele așezate la Moxoși în 1670. A trebuit cu desăvârșire să depărteze pe Ispanioli de aceste locuinți, spre a'i împiedeca, ca să aducă acî mândria și stricăciunile lor. Misionarii făceau comerțul pentru națiune, iar nu pentru ei.

Ușurința neauzită, cu care acești misionari, osândiți de curtea din Madrid, au părăsit un imperiu, care le eră atât de plăcut a'l apăra, i-a desvinovățit în ochii unei mari părți din public, de imputarea ambițiunei, de care vrăjmașii lor au făcut să răsune în toată Europa.

Fala de a îndulci și civiliza pe Brazilieni, eră încă păstrată iezuiților. Unii dintre acești misionari, cari urau numele de portughez, erau măcelăriți și se găseau îndată

împliniți cu alții, cari nu aveau în gura lor, decât duioasele cuvinte de pace și dragoste. Această mărinimie încurcă pe barbari, cari n'au știut nicio dată ce este iertarea. Pe nesimțite ei se încrezură în oameni, cari nu păreau a se îndeletnici, decât numai de fericirea lor; înclinarea lor pentru iezuiți deveni o patimă. Dacă cineva se îndoia despre aceste sfârșituri fericite ale buneii voințe și de omenirea asupra popoarelor barbare, care potrivește progresele făcute de iezuiți în scurtă vreme în America de miază zi, cu acelea ale armelor și vaselor curților Spaniei și Portugaliei cari n'au putut face în două veacuri. Pe când mii de soldați schimbau două mari imperii în deșerturi de sălbatici rătăciți, câțiva misionari au schimbat mici națiuni rătăcite, în mai multe popoare civilizate.

Nu cutezăm, a da o mărturie atât de respectuoasă oamenilor, împotriva cărora necredincioșii au vărsat atâtea ocări; aceea a unui filozof nu poate fi bănuită de nici un cetitor.

Un militar, care se pare a vorbi ca martor ocular și ca om neinteresat, a avut aceeași judecată.

Lauda, zice el, ce a făcut Montesquieu, în Spiritul de legi al său, despre așezămintele iezuiților în Paraguay, eră binemeritată și acest mare om a fost negreșit bine informat de starea și de civilizația lor. Ar fi o bătaie de joc a zice, că iezuiții nu au căutat sfatul foloaselor lor, făcând aceste așezăminte; dar, ce are a face, în ce chip întreprinde cineva să făptuiască fericirea omenirii, mai cu seamă când izbutește? Iezuiții au adunat mai mult de o sută de mii de sălbatici nemernici, rătăciți prin păduri și au format societăți, unde totul eră de comun, mai ca și la Hernoți, unde nimic nu lipseă unui individ, cu toate că nimic nu eră propriu al său. Ei au fost fără îndoială prea băgători de seamă, neîngăduind Spaniolilor de a veni să cerceteze lucrările lor; aveau frică de răutatea și sgâr-

cenia lor și se temeau de a fi scoși din locurile lor sau jefuiți. Dar este prea nechibzuit a crede, că optsprezece până la douăzeci părinți iezuiți, căci n'au fost niciodată mai mulți, au silit pe una sută cincizeci de mii Indieni a fi robi fără voia lor și a fi tiranisiți, încărcăți de lucrări și de rele tratări, căci în toate săptămânile le puneau armele în mână, spre a'i deprinde să tragă la semn; pre când puteau, dacă ar fi voit, să măcelărească pe părinți, sau cel puțin a'i scăpă ca pe iepuri, căci iezuiții nu aveau se înțelege o armată de soldați europeni, spre a'i păzi și tot dobitocul, care se găsește rău într'o parte, nu stă acî de cât numai, când nu se poate scăpă. Departe de toate acestea, acești Indieni erau cu desăvârșire alăturați la iezuiți și ei s'au desnădăjduit atunci de surghiunirea lor.

Un alt călător ne spune, că misionarii franciscani, cari lucrau la sălbaticii din Tegas, aproape de golful Mexic, urmară întocmai ca și iezuiții din Paraguay; că Indienii din Potosi nu pot ertă Ispaniolilor gonirea iezuiților.

Așteptăm mult timp, înainte de a vedea pe filozofii noștri, cari ard de o dragoste, atât de arzătoare pentru omenire, a forma și executa o întreprindere asemenea cu aceea a misionarilor.

Cu puțin înainte de descoperirea Americii, Portugezii ajunseră a îndoî Capul de Buna-Speranță și a străbate până la marginile Asiei. Misionari curagioși 'i urmară pe coastele de apus și miazăzi ale Africei, la Malabar și Coromandel, la Siam, la Cochinchina, Tonchin, Japonia și China. Mare parte de însărcinări ce au întemeiat, se află încă după două veacuri de primejdii, împiedicări, de răscoale. Înțelepții noștri filozofi au bănuî mai mult pricinile lor, a înegrit purtarea lor, a mărit greșalele lor, a înfundat izbânzile lor. Unii, zic ei, au fost povățuiți de ambițiune, alții de un geniu îngrijeat și rătăcit; ei au turburat odihna acestor regate depărtate; au îndemnat la turburări și în-

șelăciuni, au făcut aci Creștinismul urâcios, s'au gonit prin caracterul lor gâlcevitor și turburător. Scurte gândiri adânci asupra împrejurărilor și asupra întâmplărilor, vor risipi cu înlesnire aceste imputări nedrepte și mărite,

Misionarii mergeau în urma și sub ocrotirea neguțătorilor sau slujbașilor, trimiși dela deosebite curți ale Europei. Aceștia erau de națiuni deosebite. Au fost așa dar siliți, spre a nu se arată suveranului lor nerecunoscători sau necredincioși, a îmbrățișa interesele guvernului, care 'i sprijineau. Scârbirile naționale, interesul și pizma comerțului, nesocotința deosebiților trimiși, au ars adeseori aceste națiuni europene; misionarii s'au găsit acoperiți fără voe, în aceste gâlcevuri, de care lovitura nu a lipsit a cădea asupra însărcinărilor. Ar fi nedrept de a atribui religiunii și miniștrilor săi urmările supărătoare ale acestor certuri. Acestea sunt patimile navigatorilor și neguțătorilor, iar nu ale misionarilor, cari au pricinuit tot răul. Invidia comerțului între Olandezi și Portugezi a fost adevărata pricină a slăbirei însărcinărilor în Japonia. Cei dintâi au vorbit de rău pe misionari și partizanii lor, spre a ascunde propria lor necinste și necredincioșii au îmbrățișat fără probă și fără cunoștință toate învinuirile lor.

Trebue să mărturisim, că foloasele corpului, societății, așezământului au avut adesea ori înrâuriri. Dar cum se găsesc misionari, cari toți au avut acelaș spirit, aceeași neinteresare, acelaș zel apostolic, deopotrivă superior pretutindenea la cei slabi a'i omenirei? Mărimea întreprinderii a deosebitelor ramuri, la cari ele se întindeau, depărtarea minunată a locurilor, azardul întâmplărilor, au trebuit neapărat să dea naștere la piedici neprevăzute. Schizma întâmplată în veacul al XVI-lea, împărțind popoarele din Europa, a dus înrâuririle sale fatale până în marginile lumii. Olandezii, doriau mai mult, ca Creștinismul să fie nimic la Japonezi, decât a vede a Catholicismul înflorind.

Nu erà ușor a prinde caracterul, obiceiurile, politica, vorbirea, credința, părerile atâtor popoare deosebite; a prevedea ceeace putea să placă unuia și a supăra pe altul, de a face tuturor toate, ca pre toți să'i dobândească. Mai mulți sunt civilizați, până la un punct oarecare, au legi, obiceiuri, prejudecăți, pe cari le privesc ca sfințite; de asemenea nu este lesne de a'i câștiga ca popoare necunoscătoare și sălbatică. Cineva nu le poate face aceleași slujbe, nici a'i alătura prin aceleași binefaceri. Ei sunt neîncrezători, bănuitori, adesea ori întărâtați, prin procedarea neguțătorilor și înarmaților europeni. Ei nu deosibesc în liniște planul misionarilor, cu ale oamenilor lacomi și bănuți.

În această stare de lucruri, nu a fost cu puțință misionarilor a urma cu desăvârșire planul, care le-a fost tras de cei dintâi propoveditori ai Evangheliei, de a alege naționali, spre a'i face miniștrii religiunii și apostoli din compatrioții lor, ci numai după mulți ani și încercări nefolositoare, că s'a simțit în sfârșit trebuința, spre a veni la acest mijloc viclean, singurul vrednic da a face însărcinările statornice și înfloritoare. Atârnaarea, în care au rămas până acum în privirea Europei, a trebuit să întârzie izbânda.

A închide ochii asupra piedicilor, cari nasc din lucrul chiar, pentru a învinovăți religiunea și pe miniștrii săi, nu este o judecată sănătoasă.

Baronul de Haren, într'o lucrare a sa, se grăbește a desvinovăți națiunea olandeză, pentru perderea Creștinismului la Japonezi, dar el apără pe misionari și pe creștini împotriva necredincioșilor, cari 'i învinuesc, că a îndemnat înșelăciuni în acest imperiu. El susține, că în cele două războaie civile, cari s'au ridicat aci, creștinii au urmat necontentit pe partea suveranului legitim împotriva răpitorilor. Aceștia biruitori și deveniți stăpâni, s'au răzbunat de

credința creștinilor către adevărații lor principii; religiunea nu poate roși despre această nenorocire.

Zelul apostolic, totdeauna existând în biserică, nu s'a mărginit la ținuturi noi descoperite sau devenite lesne de apropiat de puțin timp; se află misionari răspândiți în toate părțile orientului și stăpâniri mahometane, spre a readuce deosebitele secte de eretici, spre a mângâia și a învăța pre robi, spre a întoarce pe cei necredincioși la credință. Au fost însărcinări chiar la Tartari și în regatul Tibet. Pagès, în călătoriile sale dă dreptate lucrărilor, curagiului, izbânzilor misionarilor, cari lucrară în Egipt, în munții Siriei și la Damasc, în Turcia, în Persia, în Indii, la Pegu, la Siam, la Cochinchina și chiar la China; el vorbește de cea mai mare parte din aceste state ca martor ocular. Singură Ispania, zice el, a făcut mai mulți creștini în America și în Asia, decât supușii ce stăpânește în Europa. Filozofii au întors acest plăcut zel în derâdere, el n'are rădăcina sa în patimile omenești; milostenia creștină poate singură a'l insuflă, el nu produce decât bine pretutindeni, pe unde umblă pașii săi.

O probă, că el este insuflat de Darul Dumnezeesc, și că nu este susținut în comuniuni despărțite de Biserica Catolică. Protestanții se recunosc nevrednici a întoarce pe necredincioși, fără o chemare deosebită și fără o însărcinare neobicinuită. Un sentiment de întrecere i-au făcut a încercă oarecari întreprinderi în acest fel, dar acest zel al cărui izvor nu eră destul de curat, se răci îndată. Se știe în ce amorțeală au căzut însărcinările engleze, olandeze, daneze, că aceste națiuni au voit să așeze în diferite părți ale lumii; neputința de a susține multă vreme persoana de apostol, când el este prefăcut, i-au hotărît a vorbi pe acelaș ton ca și filozofii.

Se zice, că cea mai mare parte a misionarilor, sunt dintre călugării desgustați de monastire, cari merg să-și

caute libertatea în țările depărtate și ajung adesea ori a'și da însemnătate. Dacă se află câțiva în acest caz, poate cineva socoti ca cel mai mare număr? Pentru că se găsesc destui curagioși, spre a se consfinți în patria lor la străngerea bucatelor spitalelor și caselor de milostenie, la îngrijirea și la învățătura săracilor, copiilor, închișilor, pentru aceeași milostenie, nu va duce ea alții a se expatria și a se jertfi la întoarcerea necredincioșilor? Va învinovăți cineva de pricini bănuite pe aceia, cari au întemeiat însărcinările pentru sălbatici, pe aceia cari merg să mângâie și să îngrijească pe robii de pe coastele Africei, pe clericii seminarului de însărcinări streine? Aceste deosebite lucrări de milostenie, nu sunt practicate mai cu exactitate de sectele protestante ca însărcinările depărtate. Acî potrivirea nu poate în nici una din părțile sale a întoarce la cinstea lor. Spiritul filozofic le-a câștigat și vedem minunile ce lucrează. Pagès observă, că liniștea și supunerea coloniilor ispaniole vine din aceea, că ele au aceeași religione, ca și a suveranilor lor, pe când cele Engleze și Olandeze sunt totdeauna gata a se răzvrăti. Un preot, zice el, prețuește mai mult, pentru păstrarea bunei orândueli, decât o companie de grenadier.

În sec. III-lea, Tertulian impută deja ereticilor, că ambițiunea lor nu eră de a întoarce la credință pre idolatrii, ci de a corumpe pre catolici. Este supărător, că propoveditorii din sec. XVI-lea și urmașii lor, se aseamănă atât de aproape, cu cei din veacul a III-lea. Nu ne vom miră, văzând pe necredincioși a le slujî astăzi de martori și a imită ocările lor împotriva însărcinărilor.

Porunca dată de Iisus Hristos, acum aproape douăzeci de veacuri, de a propovedui Evanghelia la toată zidirea, nu a suferit nici o prescriere prin curgerea veacurilor; ea va aveâ urmarea sa până la sfârșitul lumii. Este bine, că acest caracter slujește totdeauna a despărți printre deo-

sebitele societăți creștine, aceea în care Iisus Hristos urmează a îngriji și răspândi duhul său, prin cuvintele următoare: *Veți lua puterea Sfântului Duh, zice El, apostolilor săi, și veți fi mie mărturie în Ierusalim, în toată Iudea și Samaria și până la marginile pământului».*

Indărătnicia necredincioșilor a defăimă aceste însărcinări, a susține, că ele au făcut mai mult rău decât bine, a voi ca popoarele necredincioase să rămână neînvățate și barbare, decât a deveni creștine și un curmeziș neprițit. Trebuie să nădăjduim, că acești oameni, atât de vorbitori, a deplânge în Europa primejdioasele sfârșituri ale însărcinărilor, vor pleca îndată și vor merge, spre a le îmbunătăți; ei vor duce la sălbătici din America, la locuitorii pământurilor australe, la Negrii dinlăuntrul Africei, la Indieni, la Chinezi, la Tartari, vorbirile lor asupra pustiiilor Creștinismului, asupra trebuinței de a mărturisi deismul sau ateismul, asupra religiunilor greșite și descoperiri și să facă a domni în toate părțile pământului judecata, sfânta morală, pacea și fericirea.

C.

PENTRU CLERUL NOSTRU

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV, No 10).

Ce aș fi dorit să fac eu, dacă-aș fi fost preot rural și ce aș fi încercat să izbutesc, dacă-aș fi avut o parohie urbană.

Am scris și cu altă ocazie despre rolul important, pe care este chemat preotul a-l îndeplini în dezvoltarea morală și culturală a societății noastre și îndeosebi a sateanului nostru, dar atunci m'am mărginit numai la partea teoretică generală a chestiunii, neindicând nici o soluțiune.

Această din urmă parte este scopul studiului de față, începând cu preotul rural.

Cine-a trăit, cât de puțin, în mijlocul sătenilor noștri sau cine s'a interesat de soarta lor, de situațiunea lor, de sigur că nu i-a fost greu să observe și să cunoască mulțimea și diversitatea rănilor morale și materiale de care suferă atât de groaznic țăranul nostru, dar nu e mai puțin adevărat că, dacă aceste plăgi se pot vedea și constată cu o oarecare ușurință, nu tot așa de ușor se pot găsi și aplica cu folos leacurile.

Acî e partea tehnică a problemei și cercetătorii după vremuri în materie, acî și-au îndreptat toate investigațiunile, acî și-au încordat forțele; din nenorocire, însă, leacurile n'au prea fost ghicite și diagnosticul, pus bolnavului de care vorbim, a fost de multe ori în mare parte greșit. Intrând în căutarea cauzelor, care au produs și produs starea tristă în care se găsește săteanul nostru, vom găsi că ele sunt de două feluri: unele a căror vină trebuie trecută păturii de sus, iar altele a căror vină, trebuie s'o recunoaștem, este însuși țăranul nostru. Pe acestea din urmă este chemat și are toată posibilitatea să le cerceteze, să le descopere, să le îndrepteze și să le vindece radical preotul nostru. Acestea vindecate, pătura de sus, vrând nevrând, va fi forțată să meargă, dacă nu în acelaș timp paralel și mână în mână cu preotul, dar mai târziu va fi pusă în imposibilitate de a mai stă indiferentă la valurile ce în mod conștient atunci se pot agita.

Este fapt cert că săteanul nostru suferă și suferă greu și fizicește și moralmente și materialmente. Pe toate acestea el vreă, și mulți i-au ațâțat această voință, să le vindece cu pământ. S'a întâmplat prea adesea, este drept, că toate aceste răni i-au fost vindecate cu pământ, dar cu pământul mormântului.

În adevăr, cine nu știe că pământul de muncă al să-

teanului nostru este cu totul neîndestulător, că pe un pagon, două sau trei, pe care l-a mai păstrat o familie, își caută și-și agonisesc hrana alte două trei familii descendente? Cine nu știe la câte speculațiuni n'au fost puși bieții țărani de arendașii după vremuri, în marea lor parte streini, care nu purtau cu dânșii nici dorul de frate, nici mila de brazda pe care o storcea și pe ea la fel, pentru a se îmbogăți cât mai mult și cât mai repede? Am fi nedrepti, dacă n'am recunoaște că mai în toate părțile, unde proprietarul singur și-a cultivat moșia și singur a stat în mijlocul țaranului, săteanul și cu proprietarul au fost legați, după vorba poetului, «într'o dulce înfrățire». Și lucrul nu este de loc greu de explicat. E o parte psihologică care își are rațiunea aci și care nu poate fi decât așa. Nu putea și nu poate să nu asculte săteanul, când iese proprietarul pe *linia* satului și întâmpină pe unul cu cuvintele de fine Radule, fine Floreo, fine Ioane etc., sau de moș Tudore, moș Stane, și i întreabă de sănătatea lor și alor săi, de neajunsurile și nevoile lor! Așa e natural să se petreacă și de aceea totul merge bine, când lucrurile stau astfel. Dar să revenim.

Toată lumea recunoaște că țaranul are lipsă de pământ și că una din lipsurile sale cele mai imperioase este și aceasta. Fapt este că cei în drept au văzut lucrul și că se silesc a găsi mijloacele mai lesnicioase și mai conciliante, prin care să se poată înlătură în chip mai convenabil aceste neajunsuri. Dea Dumnezeu ca aceasta să fie cât mai curând! Dar pe lângă imperioasa cerință, de care este vorba, țaranul are scăzămintele instrucțiunii, cele sanitare, cele privitoare la modul de a se hrăni și multe altele. Cauzele acestor scăzăminte stau în modul său de a fi, iar remediile respective stau direct în mâna preotului.

În adevăr, te umple de groază și de o legitimă mahnire, când citești statisticile privitoare la coificentul anal-

fabeților noștrii. Istoricește privești îndărăt și par'că-ți vine să crezi că toate cheltuelile, cari s'au făcut în timp cu instrucțiunea săteanului nostru, au fost zadarnice. Ce e mai mult, s'au găsit la recrutare oameni cari spuneau că au 3 sau 4 clase primare, dar cari au uitat cu desăvârșire să scrie și să citească. Iată dar un motiv, care ne îndrăstă și ne îndeamnă spre acest regret. Cum s'a petrecut și cum s'a făcut, eu o știu și, poate, m'aș fi silit s'o împedic, dacă aș fi fost preot. Dar nu numai atât, m'aș fi silit chiar să împrăzesc cât mai mult numărul analfabeților, fără a cere vre-un ajutor dela stat, care, în treacăt fie spus, dacă are oarecare cheltueli ce n'ar trebui să se facă, are și sarcina de a i se cere tot. Pentru cei mai mulți, convingerea este că statul este banul, și cum banul este «*nervus rerum*», el trebuie să intre în joc și el trebuie să dea.

Instrucțiunea, la țară, se putea lăți și altfel și s'ar putea extinde și azi; iar cei ce-ar lua o inițiativă în felul dorințelor mai jos exprimate, n'ar rămâne, de sigur, fără o răsplată materială, pe lângă marea răsplată sufletească că s'au priceput, că au muncit și că și-au atins un ideal. Iată ce aș fi făcut eu, sau ce aș fi încercat să fac:

M'aș fi dus din casă, în casă și, dacă aș fi găsit pe unul din ai familiei, care să știe să citească, să scrie și să socotească, l'aș fi ambiționat cu toată puterea, ca, în orele libere, și se știe că în timpul iernii aceste ore sunt destul de multe, să facă școală și să se silească a-i învăța și pe ceilalți, a se sili să le dea cel puțin pe jumătate din ceea ce știe el, așa cum poate el. L'aș fi controlat și i-aș fi examinat eu însumi, din când în când, încurajându-i pe toți deopotrivă și îndreptându-le lipsurile, cu bunătate și blândețe. Aș fi rugat pe părinți, ca să mi-i trimită în fiecare sărbătoare la biserică, unde, dacă trebuirile lor neapărate nu le-ar fi permis să-i însoțească, le-aș

fi vorbit pe înțelesul lor, lăudând pe cei ce i-am găsit bine, spunându-le pe nume, pentruca ei să se încurajeze și mai mult, iar alții să prindă ambiția de a-i imita, pentru a se putea face demn de aceeași laudă și recomandare în public.

Mai departe, aș fi făcut tot posibilul ca, prin conduita mea, să mă fac plăcut proprietarului și autorităților și le-aș fi cerut să mă ajute cu cărți folositoare, pe care să le duc din casă, în casă, pentru a fi citite, iar în zilele de sărbătoare, după prânz, aș fi adunat sfat și aș fi istorisit și lucruri distractive și lucruri care interesează direct viața lor. Iar dacă acest lucru, din împrejurări neprevăzute, nu l-aș fi putut dobândi, mi-aș fi procurat un poligraf și, în acest chip, nu mi-ar fi fost greu să răspândesc un fel de gazetă în satul meu, numai cu lucruri morale și instructive. Procedând astfel, aș fi putut răspândi gustul de cetire și n'aș fi întrerupt de loc instrucțiunea acelora, cari, terminând clasele primare, nu mai au ocaziunea de a se dezvoltă mai departe. Și ce lucruri frumoase nu le-aș da acolo: le-aș fi scris basme atrăgătoare, le-aș fi spus ceva despre cultura câmpului, despre creșterea vitelor, despre îngrășarea pământului și câte altele! Așa, de pildă, aș fi istorisit fapte importante din trecutul istoric al neamului Românesc, aș fi vorbit despre conducătorii țării aceștea și în deosebi aș fi arătat că cea mai grea slujbă e de a fi Regele unei țări. Aș fi făcut comparația, foarte dreaptă, că, atunci când Regele urcă treptele unui palat, își aduce aminte de Mântuitorul Iisus Hristos, când urcă dealul Golgotei. Că, după cum El s'a sacrificat pentru întreaga omenire, așa Regele, în mic, se sacrifică pentru poporul său. Și că din momentul ce și-a pus cununa de pietre scumpe pe cap, pentru Dânsul și grijurile lui, n'a fost de cât cununa de spini, cari pururea îl vor înțepa, în timp de zi și în timp de noapte, chemându-l continuu la grija ce

și-a luat-o și la ambițiunea de a nu lipsi cu nimic dela sfânta-i datorie. Le-aș fi scris și reprodus din frumoasele discursuri, pronunțate de Majestatea Sa în diferite ocaziuni, și i-aș fi îmbărbătat la muncă, i-aș fi încurajat la speranță și le-aș fi prezentat viitorul ca un raiu deschis pentru urmașii lor. Iubirea de Patrie și de Neam aș fi căutat s'o spun și s'o răspândească cât mai deslușit și mai pe înțeles. I-aș fi făcut să iubească armata, s'o dorească și în cutele drapelilor să vadă cutele inimelor adevăraților Români, adevăraților patrioți. Și în această ordine de idei, aș fi făcut ca să se audă sunând goarna în sat, iar eu să le istorisesc și să le scriu în *Ziarul* meu isprăvi din războiul pentru neatârnare. Și cu ce insistență n'aș fi cerut eu dela Casa Școalelor să-mi dea tablourile istorice, ca să le arăt faptele vitejești ale soldaților noștri, să le arăt onorurile de cari s'au învrednicit și să le spun cât i-a iubit Dumnezeu pentru frumoasele lor fapte.

Lucruri de acestea le-aș fi scris și le-aș fi istorisit, pentru a le forma și dezvoltă sentimentul lor patriotic și național.

Urmând astfel, socotesc că aș fi reușit să micșorez cât mai mult numărul analfabeților și să pregătesc satul meu pentru o redeșteptare în viitor a conștiinței naționale și a înțelegerii de ceea ce este și de rostul pe care îl are în lumea aceasta.

Dar tot în această direcțiune, ținând socoteală de ceea ce deocamdată dorește țăranul nostru, aș fi intervenit pe lângă *aleșii* județului meu, ca să stăruiască în parlament să se legifereze în sensul de a se reduce cu cel puțin șase luni sau un an termenul de armată, pentru cei cari, la recrutare, vor ști să citească bine, să scrie frumușel și să facă cele patru operațiuni. Și ca să nu fie aceasta ca o scăpare de o obligațiune, pe care orice Român trebuie s'o prețuiască și s'o treacă în rândul celor mai nobile în-

datoriri, le-aş fi spus că aceasta se face, fiindcă pot înţelege mai lesne ce-au de făcut, iar restul timpului îl pot întrebuinţa la ei acasă, pe când ceilalţi trebuie să stea la cazarmă, ca să înveţe acolo, ceea ce ei au învăţat acasă. Este o mândrie pentru unii; o emulaţiune pentru alţii. Bine înţeles că sistemul s'ar îmbunătăţi şi potriveşte faţă de psihologia indivizilor şi obiceiurile mai nimerite ale localităţilor. Acî stă meşteşugul instructorului şi educatorului. Aceasta, în scurt, cu privire la instrucţiunea consătenilor.

* * *

Dar populaţiunea noastră rurală nu are numai lipsa de instrucţiune; ea mai îndură şi multe altele, care, ca şi cea dintâiu, reclamă o deaproape observare şi o cât mai neîntârziată dezlegare. Dacă am vorbit întâiu de instrucţiune, am făcut-o pentru că, odată aceasta dobândită, ea devine un mijloc puternic, prin care se pot obţine celelalte în mod mai lesnicios. Am voit mai întâiu o minte sănătoasă; dar este bine ştiut că ea nu poate stă decât într'un corp sănătos.

În această ordine de idei, este trebuincios a ne interesa de starea sanitară a ţăranului nostru. Şi în această privinţă, este îndeobşte cunoscut câte scăzăminte se găsesc la sate, unele mai grave decât altele; şi care, cu oarecare atenţiune din partea luminătorilor satelor, s'ar putea lesne înlătură sau remedia. Ba sunt unele de care ţăranul suferă, cum s'ar zice, pe gratis; căci stau sau îşi au rezidiul numai în neglijenţă, indiferentism şi neobservare.

Cu privire la această stare de lucruri, iată ce m'aş fi încercat să realizez: Se ştie că agentul cel mai important în această direcţie este medicul. Lui i se datoreşte prelungirea vieţii şi, de multe ori, scăparea sau smulgerea din braţele ei. Medicina deci este auxiliara cea mai puternică

în păstrarea sănătății și în vindecarea diferitelor maladii ce intră cu carul și ies prin urechile acului.

M'aș fi armat, prin urmare, cu cunoștințe medicale de prima necesitate și pe care le-aș fi putut recomanda și aplica atât ca mijloace prezervative cât și de vindecare sau însănătoșire. De altfel, în organizarea Seminariilor, cari, în trecut fie zis, au mare trebuință de reorganizare, s'a prevăzut și studiul medicinei și se dă o însemnată atențiune, pentruca elevii să-și poată însuși principiile generale și cu aplicațiune imediat practică. Dar, bine înțeles, că numai acestea nu pot fi îndestulătoare, și, ca preot, eu m'aș fi silit să mi le dezvolt, prin cetirea, în orele libere, în această direcțiune. Și aș fi căutat să stau de vorbă cu medicul de plasă, consultându-l și cerându-i avizul și lămuririle necesare la orice caz, în care nu m'aș fi priceput sau aș fi avut vr'o îndoială. Astăzi, având telefoane în toate comunele, mijlocul n'ar fi fost de loc greu. Imediat ce aș fi observat vre-o maladie în vre-o casă, căci m'aș fi interesat foarte de aproape de starea sanitară a satului meu, aș fi luat epitrahilul și molitfelnicul, aș fi cetit o rugăciune la patul bolnavului și, după ce m'aș fi convins de ce suferă, i-aș fi recomandat doctoria necesară, pe care aș fi stăruit s'o ia numai decât. Și se știe câtă repulziune neînțeleasă are țăranul nostru față de doctor și doctorii. Și se mai știe cu câtă bunăvoință primește sfaturile preotului, mai ales ale celui ce cu adevărat este preot. Unirea rugăciunii cu aplicarea medicamentelor contribuie foarte mult la înălțarea sufletului și tămăduirea corpului.

Dar, tot cu privire la această chestiune, aș fi făcut mai mult și mi-aș fi dat toate silințele să isbutesc. Noi ne putem lăuda că avem, în parte, mulți bogătași, și că mare parte din moșiile proprietarilor noștri au câte 3, 4 și chiar cinci sate. Ei bine, orice s'ar zice și oricât am discuta.

drepturile de proprietate, totuși rămâne pentru stăpânii acestor moșii o îndatorire de căpetenie, care, dacă în unele privințe nu e legiferată în formă, ea intră însă în codul legilor naturale și umanitare, care primează și stă în fruntea tuturor celorlalte. În sf. Scriptură această îndatorire se degajază din marea poruncă: »*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți!*»

Este fapt cert, prin urmare, că proprietarul are obligațiunea morală de a se interesa de dezvoltarea intelectuală, fizică și educativă a satelor după moșia sa. În consecință, el nu trebuie să uite că dacă are o soartă și o pozițiune cu totul superioară sătenilor, aceasta nu-i dă drept să-i uite, ci din contră să-i îngrijească tot așa precum un părinte își îngrijește copiii săi. Căci ce e mai nobil în lumea aceasta, decât să făptuești binele, care 'ți adună comori în cer, unde moliile și rugina nu le strică, nici furii nu le sapă, nici le fură. Ba îți lasă un nume, care-ți împodobește trecutul și se glorifică cu el urmașii tăi, stându-le lor drept pilduire.

Așa stând lucrurile, fiind eu însumi model în purtare și în ale gospodăriei, aș fi spus și aș fi rugat pe proprietar să plătească un medic, pentru satele după moșia sa, cu 3—4 sute lei lunar, să-i verse reținerile la stat, pentru a avea drept la pensie, să-i dea o brișcă și un cal, cu care zilnic să poată vizita satelē, îngrijindu-se foarte de aproape de starea sănătății a fiecăruia și luând, la timp, toate măsurile profilactice, în caz de boale contagioase.

Socotesc că nu s'ar găsi mulți dintre proprietari, cari să respingă o astfel de rugăciune, când s'ar gândi și ar vedea că, cu 3—4 mii de lei anual, ar face un bine nemărginit de mare și ar fi slăviți și de inimile inocenților copii și de recunoștința maturilor, care s'ar lega cu o dragoste profundă de protectorul și salvatorul lor.

Fiind însumi model de gospodar, cu casa și ograda mea, i-aș fi îndemnat pe toți să mă imiteze, le-aș fi arătat cât se poate produce și cât se poate câștiga îngrijindu-ți și cultivându-ți oborul, pe care l-ai în orice moment sub mână și supraveghere, le-aș fi arătat cât se poate economisi și ce s'ar putea pune de oparte din ceea ce se cheltuiește cu zarzavaturile, pe care le cumpără dela bulgarul sau sârbul, care umblă cu căruța din sat, în sat, vânzându-l cu parale gata sau dându-l pe porumb, grâu, orz etc.

M'aș fi silit din toate puterile să le deștept simțul de economie și le-ași fi deșteptat interesul de a nu înstrăina banul românesc, spunându-le că bulgarul sau sârbul, care n'au adus cu dânșii, din țările lor, decât sărăcia lucie, dar în schimb un puternic simț de economie și o muncă stăruitoare, își transformă tot câștigul lor în aur, și-l trec Dunărea pentru a nu se mai întoarce niciodată în țara în care a fost câștigat.

Cu autoritățile, m'aș fi comformat cuvântului Sf. Scripturi, care sună așa de înțelept, grăind: «Fă-te tuturor toate, ca cel puțin pe unii să-i dobândești», și, isbutind aceasta, le-aș fi atras atenția asupra șoselelor, indicându-le chiar căi lesnicioase și sigare, pentru ajungerea scopului. Luându-mi obligațiunea de a hotărî pe consătenii mei ca fiecare să-și îngrijească și să-și pietruiască ulița, cât ține oborul său, aș fi cerut să se stăruie ca, în zilele de iarnă, când sunt destule vagoane disponibile, să se aducă pietriș dela munte și să se grămădească în gările cele mai apropiate, de unde mai pe urmă să se poată căra de fiecare sătean, pentru strada din dreptul lui și pentru fața casei lui. Este drept că lucrul acesta ar costa ceva pe stat, dar cred că nu s'ar găsi guvern care să nu prevadă în buget o sumă, pentru acest scop, dată fiind starea rea în care se găsesc drumurile noastre. Afară de aceasta, cu metoadele de azi, sunt convins că se cheltuiește foarte mult, dar se obține

foarte puțin. Cunosco lucrurile de aproape și știu că un sătean consideră pentru dânsul ca o bravură, când poate să cumpere pe agentul ministerului de Lucrări Publice, ca să poată fi scutit de șosea. Chiar sfidează pe ceilalți, fapt care-i ambiționează de a se silî să facă la fel.

Dar pentru fiecare familie și individ în parte, lucru' de căpetenie, în ceea ce privește starea sanitară, este igiena. Ei bine, aci n'aș avea de loc necesitate de concursul medicului; sf. Scriptură singură și stăruința mea ar fi de ajuns.

În adevăr, sunt atâtea întâmplări și fapte în sf. Scriptură, care se referă la igienă, încât numai istorisite sau povestite este de ajuns, pentru a influența în mod hotărîtor asupra oricărui individ.

Se știe că Moisi a avut în cea mai deaproape privire starea sanitară și de aceea i-a dat o deosebită importanță, impunându-o ca o voință și o poruncă a lui Dumnezeu.

După câte mii de ani s'a ajuns la ideea izolării bolnavilor contagioși! Și cu toate astea, Moisi a avut ideea aceasta și a trecut-o în cărțile sale, stăruind mult asupra ei.

Sunt foarte multe exemple, care pot ilustra afirmațiunea aceasta; dar aci mă voiu mărgini a cită numai cazul lui Iov. Se știe că Iov, cuprins de acea urîcioasă boală, numită lepră, care eră foarte contagioasă, a fost scos din cetate pe un gunoiu, unde își făcea zăcerea. Cauza eră că în cărțile sfinte se spuneă că cel ce suferă trebuie să fi greșit cu ceva și că prin urmare numai este vrednic a stă în mijlocul fraților săi. Așa se procedă cu toți bolnavii, și după ce se însănătoșiau pe deplin, erau aduși la ușa templului, schimbându-li-se vestmintele și arzând pe cele vechi, ca nu cumvâ să aducă microbii cu dânsii. Numai după ce mai stau o săptămână la ușa templului sau mai bine zis a curții templului, erau primiți în mijlocul credincioșilor. Casele lor erau radical curățite și, de aci

înainte, erau de aproape supravegheați, pentruca cea mai perfectă curățenie să domnească în locuințele lor.

Pagini de acestă din sf. Scriptură, alese, potrivit cu cazul, și citite mai cu seamă în biserică, ar produce o puternică și fericită înrîurire și ar da cele mai frumoase rezultate. Dar rolul preotului nu trebuie să se mărginească numai aci; el trebuie să observe, cu ocazia botezului, și chiar în întâlnirile cu consătenii săi, diferitele lipsuri, asupra cărora să știe să atragă atențiunea în parte, cu cuvinte blânde și frumoase, dar care să fie pătrunzătoare și ascultate. Aceasta e o chestie de psihologie, care studiu trebuie să primeze la un preot. Chiar cărțile de ritual nu conțin într'însele decât numai înaltă psihologie și cu cestiuni referitoare la moravurile după vremuri. Atârnă de abilitatea și deșteptăciunea celui care este chemat să le pună și să se servească de dânsle în anumite împrejurări.

B. Mangâru.

Va urmă).

Apologeții creștinismului în veacul al doilea.

(Vezi «Biserica Ortodoxă Română» Anul XXXV No. 11).

Am arătat în ce mod Ceciliu vorbește de zeii păgâni și cum îi laudă; de aici înainte încep acuzațiile ce se aduceau pe atunci creștinilor.

«Și după cum răul e totdeauna mai rodnic decât binele, acum încep să răsară peste tot pământul atari rușinoase comunități. Ei se cunosc după anumite semne tănuite, și se iubesc unii pe alții, până nici nu se cunosc, și se numesc între ei frați și surori. Și, dacă n'ar fi adevăr, n'ar vorbi de ei svonul cu atâta stăruință, învinuindu-i cu felurite și foarte mari crime, cu deosebire de acelea care nu se pot spune.

«Aud că ei se închină capului celui mai scandalos animal, capului unui măgar. O religie născută din atari moravuri, și demnă de ele! Alții spun că ei ar adora însăși membrele genitale ale preoților și mai marilor lor. Ei povestesc și despre un om care a fost spânzurat pe cruce pentru cele mai mari crime, și-i ridică altare ca să slăvească aceea de ce sunt demni! Apoi se mai svonește despre ceremoniile lor la primirea noilor membrii, că se petrec păcate înfiorătoare. Li se aduce înainte un copil, pe care-l omoară cu străpungeri de cuțite; apoi îi beau lacomi sângele și-i împart între ei membrele. Iar despre prânzurile lor comune știu, că în zilele de sărbători se împreună cu toții, cu toți liberii, cu surorile, cu mamele, oameni de orice sex și de orice etate.

«Multe le trec cu vederea într'adins. Dar de ce-și tăinuesc cu atâta grijă religiunea lor? De ce n'au altare, n'au temple, n'au statui cunoscute ale zeilor? De ce nu vorbesc ei niciodată pe față? Unde și de unde și cine este acel Dumnezeu, așa de singuratic, așa de unic, așa de pustiu? Numai nemernicul popor al Iudeilor a adorat un singur zeu, dar și ei au temple și altare și jertfe și ceremonii. Dar ce basm dă-tător de fiori mai scornise apoi creștinii aceștia! Ei spun de Dumnezeul acela, că el cercetează necontenit moravurile, faptele, vorbele oamenilor, ba chiar și gândurile lor cele mai ascunse, și că el este de față pretutindeni. Dar mai mult, ei prevestesc întreg universului, pământului și stelelor o obștească pierire prin foc.

«Dar nemulțumiți numai cu aceste păreri ce se mărginesc cu nebunia furioasă, ei mai făuresc alte fabule copilărești, că ei vor fi renăscuți din moarte, din pulbere și din cenușă. Indoită nebunie, să poveștești cerului și stelelor o veșnică pierire, iar omului după moarte o veșnică viață!... Cuprinși de această eroare, ei își promet lor o viață eternă, iar celorlalți, ca unor nedrepti, o pedeapsă eternă.

«Dar cu ce trup vor învia ei? Cu unul asemenea, ori cu altul? Și totuș, a trecut așa de mult timp, au trecut nenumărate veacuri: care muritor însă s'a re-întors vreodată din lumea morților, ca să avem cel puțin un exemplu? Nu, acestea sunt fantasmagorii și fabule nebune, inventate de poeți, într'o limbă captivantă, și pe care voi într'un mod injurios le adaptați Dumnezeului vostru.

«Dar, judecați din soarta voastră de pe pământ, ce soartă o să aveți după moarte! Aceasta vă e partea pe pământ, să flămânziți, să vegetați, și să vă sfârșiți în trude și nevoi, și încă Dumnezeu tace; el nu poate, ori nu vrea, să ajute la ai săi. El, prin ur-

mare, e ori neputincios, ori rău. Unde e Dumnezeu acela, care poate ajuta celor înviați din moarte, dar celor vii acum nu le poate? Dar ce! Nu stăpânesc și nu poruncesc Romanii peste tot pământul, fără de Dumnezeu vostru? Voi însă, făcându-vă socoteala în viitor, vă abțineți chiar dela cele mai inofensive petreceri, nu cercetați teatrul, nu luați parte la solemnitățile publice, și disprețuiți ospetele și jertfele. Așa dar totuși vă temeți de zei, pe cari îi negați?

«Voi sunteți veșnic palizi, și umblați tremurând și ca vai de voi, voi nu trăiți, și nici nu veți învia pentru o altă viață! Incetați odată să cercetați tainele cerului și sortile lumii, pentru că e cu mult mai cu minte să vă uitați ce aveți înaintea picioarelor, mai ales să înceteze acești oameni așa de ignoranți, de sălbateci, cari stau pe o treaptă așa de jos, cum sunt creștinii aceștia, cari nu pricep, sărmanii, nici lucrurile cele de toate zilele, necum lucrurile divine!

«Imiteze fiecare dintre voi pe acel rege al cugețării, pe Socrate, care, ori de câte ori se vorbea despre lucrurile divine, răspundeă scurt: Ceea ce e peste noi, nu ține de noi. Și părerea mea este să lăsăm neatins lucrurile îndoelnice și să nu decidem în chip îndrăzneț așa ori așa, acolo unde discută atâtea oameni mari, căci altfel veți introduce numai o superstițiune nebună sau poate veți distruge orice religie».

Acestea sunt vorbele filozofului păgân Ceciliu în apologia lui Minuciu Felix.

Precum am spus, în această vorbire a lui Ceciliu sunt cuprinse toate acuzațiile—în linii mari—pe cari în primele veacuri le aduceau păgânii împotriva creștinilor.

Apologetul Minuciu, ca nimeni altul dintre apologeti, le-a expus limpede pe toate și la un loc. Din ele vedem că se desprind trei feluri de acuzații, cari au rămas aceleași în tot cursul primelor veacuri—fi-

rește că pe lângă ele s'au adăugat și altele multe—și cari oricât de mult au fost respinse și arătate de apologeți ca infamii și calomnii nici măcar inteligente, totuș au persistat și neconținut au eșit la iveală când expuse într'o formă, când în alta.

Aceste acuzații, grupate după fondul lor, sunt acestea :

1) Ateismul. Se învinuiau creștinii că, negând zeii păgânătății, n'au nici un zeu și nu cred în nimic, iar ateismul trebuie să sugrumat cu orice putere disponibilă, căci el este isvorul a oricărei anarhii și pornire spre crimă.

2) Cultul imoral și scârbos. Învinuirile ce li s'au adus creștinilor sunt expuse în vorbirea lui Ceciliu. Aici au avut câmp liber dușmanii creștinilor să inventeze nenumărate acuzații și să scornească în bună voie toate calomniile.

3) Disprețul societății, și de aici negațiunea vieții, negațiunea instituțiilor de stat, ale statului însuși, și de aici o stavilire a întregului curs al unei vieți publice, deci iarăși anarhie și nimicire a existenței omenirii prin monahism, prin votul castității, prin abstenență.

Urmând acum această grupare a acuzațiilor aduse creștinilor, vom încerca să arătăm cum le-au combătut pe fiecare în parte acești cinci apologeți mai de căpetenie ai veacului al doilea.

II.

Așa dar acuzația principală adusă creștinismului era ateismul, sau mai bine *«crimen laesae publicae et romanae religionis»*, cum sună termenul consacrat al adversarilor religiei creștine. Tesa pe care aveau să o apere creștinii a formulat-o sf. Iustin în urmă-

toarele cuvinte: «Concedem că suntem atești, dacă e vorba de zii falși; nu concedem însă, când e vorba de un zeu infinit, desăvârșitul părinte al dreptății absolute, al cumpătării și al virtuții. Lui deci ne închinăm, și Fiului său, care dela dânsul a venit și ne-a învățat acestea, și Duhului său profetic». Felul cum au apărat apologeții această țesă e foarte variat, din cauza dovezilor cari au variat dela unul la altul. Și nu toți au acelaș fel de dovezi; ba unii au evitat cu totul anumite dovezi, pe cari alții le-au întrebuințat în foarte mare măsură. Așă de exemplu dovezile din scriptură Minuciu Felix le lasă cu totul la o parte, ca și când nici n'ar fi existat, fie că n'a voit să le întrebuințeze, de oarece scria pentru cugetători și filozofi și i se părea lucru ofensator a le aduce acestora dovezi dintr'o literatură necunoscută lor cu totul și, de altfel, foarte neînsemnată, cum a fost unilaterala literatură a Iudeilor; fie că a avut alte motive ale sale, nu știm.

Felul cum procedează sf. Iustin este simplu, și a-nume așă: el dovedește mai întâiu absurditatea cultului zeităților păgâne, apoi, ca un contrast, arată în amănunte seninătatea ideii creștine despre Dumnezeu și, ca urmare a aceștia, viața plină de moralitate a creștinilor. In cap. XIV al apologiei sale spune foarte frumos acest lucru, arătând ce înrîurire are ideia creștină despre Dumnezeu asupra celor convertiți dela păgânism la creștinism, și cum le schimbă felul de viață, cum îi face morali din amoralii cari erau. «După ce am primit credința în cuvânt (logos), noi am părăsit absurditatea păgânătății, și acum urmăm numai Tatălui și Fiului său: noi cari odată ne desfătam în poftete trupești, îmbrățișăm acum cu iubire curățenia trapească; noi cari odată eram înfundați în magie,

acum ne-am dedicat Dumnezeuului celui bun; noi cari mai mult decât oricine am vânat banul și averile, acum toate le avem avere obștească și o împărțim cu săracii. Noi cari odinioară trăiam în ură și în dușmănie, și cari nici nu vream să primim pe streini la vatra noastră, trăim acum prietinește la un loc și ne rugăm chiar și pentru dușmanii noștrii, ca și aceștia să poată fi odată părtași ai fericirii celei nădăjduite».

Și urmând așa, sf. Iustin scoate la iveală rând pe rând câte o virtute, ca o firească urmare a credinței creștine, și o descrie, dovedind-o nu ca o însușire sufletească impusă de învățătura creștină, ci dimpotrivă ca una cu necesitate răsărită și în mod consecuent din dogmatica creștină și din convingerile religioase ale creștinilor. Pentru că e lucru evident și nu cere multă risipă de probă faptul, că acela care crede convins în atotputernicia lui Dumnezeu, în învierea morților, în aspra cântărire a păcatelor la ziua de apoi din partea unui judecător atât știutor, și în viața vecinică, acela trebuie să fie îngrozit de făptuirea păcatului și să fugă de rău, iar urmarea este că tinde spre virtute și spre tot mai multă desăvârșire a sufletului său.

Astfel sf. Iustin își apără pe creștini de învinuirea că sunt atei, tocmai prin faptele lor morale și prin supremele lor virtuți, între care pune și răbdarea și iubirea de patrie; el nu caută dovezi filozofice, și chiar dovezile din scriptură nu le pune în primul rând, pentru că «eu vreau să arăt ce sunt creștinii prin ceea ce ei însăși fac, și nu prin cele ce le-au spus profeții» și astfel el rămâne un model de apologet cumpătat în discuțiune și demn de urmat, iar dovezile lui, fiindcă sunt luate din însuși sufletul omenesc, sunt și azi tot așa de nerăsturnabile ca și pe vremea lui, pentru că oricine le poate controla.

Altfel însă discută *Tertulian*, cu aprindere și cu patimă, iar dialectica lui într'adevăr n'aduce nici o dovadă care să stea în picioare prin propria sa putere. Ca toți sofștii, el amestecă lucrurile, și scoate la iveală un adevăr aparent, pe care însă tot cu aceeași iuțeală îl poate face să dispară, după trebuința momentului. Cât de uimitor de adevărate sunt dovezile sf. Iustin, luate din viața practică, alături cu ale lui Tertulian, care voind să argumenteze existența unui Dumnezeu creștin să apucă să răstoarne mitologia inventată de poeți pentru trebuințele lor artistice. Sau dimpotrivă să dovedească neexistența Zeilor păgâni prin existența demonilor, pe cari i-a scos Hristos din cei îndrăciți. Ca jocuri ale puterii de combinațiune a lucrurilor, acest fel de dovezi pot uimi într'adevăr pe cetitor, însă ele se sting repede din minte, deodată cu închiderea cărții. Dar, firește, Tertulian era un polemist și, ca atare, caută să zăpăcească pe adversar, spre a-și smulge biruința, care nu era adevărată în fondul ei, dar impunea cetitorilor. Ca să-l înțelegem, trebuie să ne gândim la o luptă oratorică între doi avocați dibaci, care caută să se încurce unul pe altul, să se înfunde reciproc, nu în adevăruri, ci în dileme, așa că adversarul să stea zăpăcit, fără a putea da un răspuns. Acestea însă nu se potrivesc lui Tertulian în întregimea operei sale, ci numai în partea unde vrea să apere pe creștini de învinuirea că suni atei. Intr'adevăr, în această parte a apologiei sale, el nu apără atât pe creștini, cât atacă pe păgâni pentru zeii lor, dovedindu-le că sunt imorali. Natural că acest fel de polemică nu e cel convingător, căci dacă poți dovedi că un lucru e negru, nu însemnează că lucrul celalt care e în discuție e alb, și dacă poți dovedi că păgânii sunt imorali din cauza zeilor lor, aceasta nu ridică de loc pu-

tința că și creștinii pot fi imorali din cauza credințelor ce au. Aici, e identic lucru, e teren destul de larg pentru dialectică și sofisme, și destul prilej de deplasare a discuțiunii. «Zei voștri numai atunci i-am putea adora, când ei ar fi într'adevăr adevărați Dumnezei, însă nu sunt; dimpotrivă Dumnezeul nostru e cel adevărat, prin urmare trebuie să-l adorați, dar fiindcă nu-l adorați, sunteți vinovați de ateism și de sacrilegiu». E numai o întoarcere a acuzații, în felul copiilor când se ceartă, pentru că păgânii tot așa de bine puteau întoarce fraza: «Am adora pe Dumnezeul creștin, dacă am ști că e Dumnezeu adevărat, dar nu este. Adevărați sunt numai zeii noștri, pe cari nu-i adorați, și deci sunteți vinovați de ateism!» Negreșit că Tertulian dovedește că zeii sunt minciuni goale, însă se oprește la aceasta, și deci păgânii pot întreba: Foarte bine, recunoaștem că zeii noștri sunt falși; dar ce ne dovedește că Dumnezeul vostru nu e tot atât de falș? Și atunci de ce am schimba o minciună pe alta?

M. P.

DOCUMENTE BISERICESTI.

I.

Noi Ioan Sandu Sturtza voevoe cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovii.

Sin patrioților tagmei bisericescă și tagmei boerească ce sunt astăzi chemați în obșteasca adunare la Sf. Metroșolie.

Nu-i nici o îndoială că toată fapta bună în orice este nu numai de laudă, ci și de folos și priință atât sufletesti cât și trupesti, iar mai vârtos acea către sfintele Locașuri covârșitoare peste toate. Precum însuși sf. Biserica prin Marele Vasilie și Zlataust glăsuind zice: că sfințește Dumnezeu pe cei ce iubesc podoaba casei sale și proslăvește cu Dumnezeasca sa putere.

Pilde destule avem că toți următorii aceștia, au fost răsplățiți cu îndurare cerească și sprijiniți cu nebiruitul braț a celui de sus, rămânându-le în sfârșit și pomenire vecinică și nerăsluită. Precum cată în ochii noștri legiuirea unei așa pomeniri a strămoșilor și a prestrămoșilor noștri pământeni, ziditori și înzestrători Sf. Monastiri celor de față, a căror zisă pomenire nu va conțeni în vecii vecilor.

Infătoșindu-ni-se dar un asemenea prilej a însuși sf. pământesti Mitropolii ce este lipsită de un sf. Lăcaș, potrivit cu înmulțirea norodului celui din vreme în vreme a daos și aflat astăzi în cuprinsul orașului Iașii și încăpătoare de tot numărul cât este în plecare de a ascultă sf. Slujbă la acest sf. Locaș, maica Patriei, mai ales după dovedita râvnă a obștiei locuințe de aicea, pentru rânduiala cea bună și în toate plăcută cuviință păzită de către du-

hovnicescul nostru părinte, acel adică de astăzi Arhipăstor și Mitropolit Moldovei Kirio Kir Veniamin. Și întru osebit și întru toată dreptatea serios a turmei păstoriei sale pentru proterimele și areti cu care Preasfinția Sa este împodobit. De care această râvnă râvnitorul pravoslavnic locuind în oraș aicea și în patrie, atât mari cât și mici văzându-se isterisiți cei mai mulți pentru neîncăperea nici a zecea parte din câți ar putea năzui a ascultă sfintele slujbe la biserica sfintei și maicei lor Metropoliei. Căci două Biserici în care astăzi se mărginește această Mitropolie sunt pe lângă vechime mici și stricate, după alcătuire, adică a împuțină ei norodului vremii când s'au zidit amândouă, una după alta, struncinate de cutremure și de primejdii. Urmează neapărat zidirea din nou a unui sfânt lăcaș a Metropoliei cu clopotnița sa împreună, ce nu o aveă nici de cum întru o așa mărime și chibzuință, precum cere atât trebuința și râvna norodului, celui înmulțit de acum, cât și însuși cinstea și lauda patriei; care luându-se într'o dreaptă băgare de seamă, nu ne rămâne cea mai mică îndoială că toată obștea parte bisericescă și mirenească va găsi de cuviință facerea și zidirea din nou a bisericeii trebuitoare neapărat Sf. Mitropolii cu clopotnița împreună și tot odată a'și îmbrătoșă toți simpatrioții mari și mici lucrarea și isprava cu o jertfă împarte fieșcare. Prin care se putem fi și părtași celor glăsuite de sfinții mai sus zși ierarhi și dascăli ai lumii și urmași strămoșilor și prestrămoșilor noștrii, Ziditori și înzestrători sfintelor lăcașuri din moldova zisă mai sus. Către care îndemnare socotind drept și de cuviință a fi noi pildă și început, eată cu ajutorul lui Dumnezeu jertfim jumătate din banii sumei de 83,995 lei, după izvodul anume adevărit de noi, ce se va dà în sf. Mitropolie spre această din nou zidire a bisericeii și a clopotniței Sf. Mitropolii întocmai după planurile arhitectonicești ce s'au făcut. Așa dar, pe lângă cât se va proeresi fieșcare din simpatrioți din toate tagmele a dà la

această zidire, ceace se va găsi de cuviință a prinde și a ajutoră și locuitorii țării în salahori și în cărături de materie cu o plată măsurată și cuviincioasă cu o neapărată datorie și a lor deobște către o asemenea zidire a Maicei noastre Sf. Mitropolii. Și aceea ce earăși se va găsi de cuviință a da și tagma bisericească mai cu dinadinsul preoții și diaconii nu numai din Eparhia Sf. Mitropolii, ci și a celor două Episcopii a Romanului și a Hușului, cum și orice altă înconjurare a acestei zidiri socotindu-se cu bună chibzuință prin Anafora să ne-o faceți cunoscută spre a întări lucrarea și urmarea. Care întârziere cu ajutorul lui Dumnezeu să se poată face începerea lucrului. Unde de nu mai mult măcar temeliile după plan să se sape și să se scoată cu zidirea până în fața pământului în toamna aceasta; rămâind apoi ca în vara viitoare să se îmbrățoseze lucrul cu tot dinadinsul de a ne învrednici darul de sus a ajunge și în scopul nădăjduit a acestei de obște enteresate și de podoabă și laudă Patriei zidiri.

1826. August 8.

(L. S.)
(roșu.)

(Iscălit) *Vel Visternic.*

Acest Pitac l-am copiat după originalul ce se află între hrisoavele sf. Mitropolii de Iași. Din el se constată că la începutul secolului existau două biserici în localul de astăzi a Metropoliei Moldovei, una Strateniă. zisă și Biserica Albă și alta această actuală. Biserica Strateniă și care au servit în timpul Eteriei și a armatelor turcești din acest timp dela 1821—1825, de deposit, pentru ași asigură în ea leșenii lucrurile mai de valoare, de frica jafului și a focului din acele timpuri și care în urmă a fost desființată ridicându-se pe locul ei maréle monument național—Metropolia Moldovei—început de nemuritorul Metropolit Veniamin Costache la 1833 și din împrejurările timpului rămas neterminat. Sub auspiciile Inaltului Guvern actual,

prin stăruința neobosită și observarea de aproape a Inaltului Preasfințit Mitropolit D. D. Iosif Naniescu cu concursul persoanelor binevoitoare ce compun comisiunea de supraveghere, sperăm că în vara aceasta se va termina într'un mod demn de națiunea română opera începută, Metropolia Moldovei. Cealaltă este zidită de Gavriil Mitropolitul Moldovei, român de origină, și cu patronul Sfântul Gheorghie—al armatei. Pitacul ce public este dovada cea mai tare că Mitropolitul Veniamin încă cu mult mai înainte de epoca începerei zidirei Metropoliei 1833, Se cugetă la ridicarea unei Catedrale mărețe împreună cu Domnitorul țării Sandu Sturdza și au și proiectat începerea clădirii având și venituri în perspectivă, din contribuții benevole ale boerilor, Episcopiiilor, Metropoliei și prin o mare sumă—*jumătatea sumei din 83,995*—oferită de însuși Domnul spre a da îndemn și exemplu celor mai mici. Din Pitac se mai constată că ambele acele biserici nu erau în deajuns de a încăpea lumea ce venea pe atunci de a asculta Sfintele servicii ale Bisericii noastre ortodoxe. Așa cugetau și lucrau Domnitorii și boerii români, că știau că legea strămoșească este scutul naționalității, dela care luând învățăminte și cei mici conlucrau împreună la susținerea instituțiilor naționale, apărând astfel prestigiul țării. Tot între documentele Metropoliei am mai găsit și o însemnare în grecește a unui inginer grec, în care se explică planul noiei clădiri metropolitane ce eră a se începe chiar în toamna anului 1826. Este de regretat că până acum n'am dat peste acel plan vechiu, ci se cunosc numai notițele explicative ale lui. Imi pare că ca bază a planului au servit de model și renumita biserică din Constantinopol Sfânta Sofie.

II.

(Adresa lui Kisilev originală în franțuzește și grecește data 1831 Iunie 15).

Monseigneur,

Necesitatea de a pune un termen descoragearei produse prin mortalitatea boalei epidemice și pentru a da un curs legal Administrațiunei Justiției m'au făcut să recurg la luminile și zelul lucid a eminenței voastre spre a-i cere opinia sa asupra modului celui mai curând și mai convenabil de a reuni cele două divanuri Judiciar și Domnesc.

Această reunire ar putea, eu sper a avea loc sau într'o Monastire din oraș ori care ar fi, chiar în Iași, și ar da prin urmare mijlocul de a convoca adunarea generală extra-ordinară de recesiune pe la începutul lunei viitoare Iulie. Supunând eminenței voastre socotința mea în această privire, trebuie să Vă rog ca să binevoiți a lua măsuri definitive împreună cu D. D. Marele Logofăt și Vornicul de aprozi și a consulta voința membrilor celor mai bătrâni, așa că pedeoparte că cursul lucrărilor să nu fie prea mult timp întrerupt, iar pe de alta că membrii ce compun divanul să se poată întruni în chipul cel mai avantajios pentru ei. D-nul Spătar Gheorghe Balș ce va avea onoarea a Vă prezenta această scrisoare Eminenței Voastre, va putea, cred, a Vă ajuta cu cooperarea Sa activă în dispozițiile ce vor fi luate în acest caz și a'l însărcina în urmă cu răspunsul definitiv a acestei afaceri.

Am plăcerea Preasfințite a Vă anunța cu această ocazie că Cel atot Puternic a prescris o deminuare simțită în mortalitatea boalei epidemice și că eu am speranță că orașul Iași va fi cu totul scăpat pe la începutul lunei viitoare. Comunicând Preasfinției Voastre aceste mângâitoare speranțe Vă rog să binevoiți a acompania eforturile mele și voința mea de rugăciunile Voastre, și de a primi sentimentele de respect și de înaltă considerație cu care am onoarea a fi al Preasfinției Voastre—(cu mâna sa proprie) prea umilit și obligat servitor.

Iscălit (*P. de Kissellev*).

(Traducere de pe franțuzește)

(Hârtia toată străpunsă din cauza ciumei).

III.

Noi Ioan Sandu Sturdza Voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovii.

Cinstit al nostru duhovnicesc părinte, Preasfințite Kir Veniamin Metropolit Moldovei, cinstiților credincioși boeri Domniei mele, D-voastră Veliți boeri Hale și Proini.

Fiindcă după auzirile pentru București, că acolo s'ar fi iscat boala ciumei, lățindu-se deodată în câteva mahalale, din care pricină și Bucureștii s'ar fi împrăștiat cea mai multă parte—și după o așa știință, cu toate că Vistieria Domniei mele a pus un fel de apărare vremelnicească și pe cât s'au putut. Și după aceasta acum iarăș luându-se știință că și în Ibraila și în Sarhatul Ibrailei și la câteva sate de prin Buzău earăși s'ar fi molipsit, a căroră știință au adus și mai multă îngrijire. La Galați iarăși pe cât putința urmează să face pază. Dar nefiind îndestul nu numai această punere la cale pentru ferirea unui așa mare rău și neapărat trebuind să se întindă linia cea mare din Bratiș până în mägura Odobeștilor, precum și altă dată au fost. Rânduim Domnia mea adunarea D-voastră la Sfânta Mitropolie ca să puneți în socotință acest mare rău și întinderea liniștei, dar și pentru cheltuiala ce trebuește, către ceice se vor află în slujba liniei de unde să se dea și cu ce chip să se plătească. Și precum veți face punere la cale să ne înștiințați prin anafora, ca să se facă și lucrare, fiindcă însuși lucrul acesta nu rabdă nimic întârziere și zăbavă.

1826 Iulie 25.

(L. S.) (Românesc)
(roșu.)

Iscălit *Vel Visternic*.

IV.

Io Grigorie Milos. Gospod. Voev. Ienoli Moldavschi, copie legalizată).

Preasfinția ta Părinte Metropolit, iubitorilor de Dumnezeu Episcopi și D-voastră cinstiți și credincioși boeri Domniei mele Halea și Cauzeli. Prea puternică Impărăție cu iubirea de oameni și cu bună cugetare totdeauna aflându-se către credincioșii ei supuși spre ai mângâia pre toți și a revărsa către dânșii în toată vremea nemărginitele ei mile, au binevoit a căuta cu ochii blând și milostiv spre starea țării acesteia. Și aducându-și aminte de cumplitele întâmplări ce au suferit din pricina trecutelor purtări. Și cu toate acestea locuitorii întru nimica nu s'au abătut din linia strămoșestelor credințe și supunere. De cuviință la așa mare milostivire au socotit ca cu facerile ei de bine și ștergând urmele trecutelor obide și nevoi să nu lase în datele credincioșilor raiale ce haladuesc într'această țară alt, decât întipărirea împărăteștelor mile, rămâind cu totul în desăvârșită mulțumire și supunere, precum aceasta luminat s'au arătat prin cel trimis acum în urmă vrednic de închinăciune hatiserif, ce în vileag sau cetit întocmit după cele în termen hotărâte, cu sfatul amândoror prea puternicilor curți. Prin care prea înalta Poartă nu numai privilegiurile țării unele le-au întărit și altele de iznoavă le-au alcătuit, dar și cele canonisite, care după vechiul obicei le-au dat țării precum: *recheria*, *odighia* și *țăția* le-au trecut cu vederea și le-au hărăzit în darea de doi ani spre ușurarea sărmanilor locuitori, poruncindu-ne și nouă tuturor ca să chibzuim mijloacele după care pot a se lipsi cu totul, cât catahrisis s'au schimbat din pricina trecutelor întâmplări, în cât de acum înainte să rămâe întemeiată și neclintită odihnă și repausul locuitorilor.

Pentru care toate acestea cea mai întâiu datorie a fiește căruia în parte și a tuturor îndeobște este ca să înălțăm mâini rugătoare către Dumnezeu pentru întemeerea și îndelungata viață prea puternicului nostru Impărat, ca să-i

fie puterea nebiruită, stăpânirea în veci neclătită și ocrotitoarea sa umbrire nearădicată de asupra noastră.

Adoua datorie nu mai puțin silită nici mai puțin neapărată este cea care privește la noi însuși și la patrioții noștri, cari cu nerăbdare așteaptă dela obșteștele chibzuri că se va face pentru aceasta îndreptare a multor natatirisiuri (?) care cu puțin înainte zugrumă. Iată dar vremea cuviincioasă, care veacuri deabea se poate să ni-l aducă iarăși, pe care dacă din partea patimi și interesuri îl vom lăsa să treacă nepus în lucrare vom fi neertați și de Dumnezeu și de prea puternica împărăție și către toți cei cari din iubirea lor de oameni au lucrat și lucrează la acest deobște folos. Iar privind numai la binele obștiei nu vom vâna alt decât numai obștescul folos al Patriei în care firește se cuprinde și al fieștecăruia în parte, vom dobândi blagoslovenia Patrioților noștri și acum și pentru totdeauna. Așa dar într'u nimic îndemnându-ne nici la a Preasfinției Voastre nici la a D-voastră pentru obște osârdie, poruncim ca să hotărâți anume două zile pe săptămână, din care una, ca să nu fie amândouă din zilele cele hotărîte pentru judecată și să pătimească ceice se judecă, să fie cu hotărîre Joes și într'aceste două zile hotărîte să chibzuiți pentru îndreptarea fiește căria părți a oblăduitoareștii sistimi după poruncile ce rânduri vom da prin domneștele noastre pitace în chibzuirea D-voastră. Și după ce veți așterne în copii teoriile și chibzuirile D voastră pentru fieșcare cap, ni le veți face cunoscute ca să le luăm și noi seama după dicheoma ce avem; și in urmă aducând și împreunând acele teorisiite copii împreună, să dăm pentru toate de față cea desăvârșită hotărîrea după obicei. Fiindcă însă mila preaputernicului Impărat prin care se iartă țării în soroc de doui ani cele canonsite ale împărăției, precum mai sus s'au zis, este cea mai simțitoare facere de bine către locuitori, poruncim ca chibzuind să mi-

arătați în ce chip are a se analogisi acest har, scăzându-se numai harnicii vistieriei pentru cât aceea fiind ceice plătesc acele obicinuite, tot aceștia firește urmează a se ușură și a se apăra de ele. Tomi pisat....

1827 Maiu 20.

(L. S.)

(Vel logofăt).

V.

Patriarhul Hrisoverghi 1,156—1,169.

Hotărîre sinodală dată în patriarhatul de Constantinopol.

«Intru cât se promite Arhiereilor a mări sau a micșura epitimiile canonice.

Un soldat căzut în crima de ucidere cu voie și de către un Arhiereu după un timp foarte scurt prin înscris s'a iertat, puternicul și sfântul nostru Impărat, supărându se de ceeace s'a făcut, a hotărît în zilele acelu Preasfințit Patriarh Kir Luca a se cercetă sinodicește; dacă iertarea epitimiilor s'a economisit bine soldatului cu așa regulare, și posibil a zice nu cu simbatie, ci cu pornire. Arhiereul citind prezentul canon și altele pe deasupra, care i-ar ușură greutatea ce-l apasă: Sfântul Sinod interpretând drept canoanele, după lumina ce există în el dela Sf. Spirit, pe soldat l'a supus iarăș epitimiilor canonice cu punerea în fiare, iar pe Arhiereu la strâmtorat cu o modestă aforisire oprindu-l de a liturgisi, zicând că Arhiereilor li s'a permis de a mări și a micșora epitimiile canonice, datorind a dezlegă prin fire de paenjen cele ce cu fringhii întreite legăm, nu mi s'a dat».

(Κανονικαὶ διατάξεις ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεον, vol. II, pag. 22).

C. Erbiceanu.

Domnul nostru Iisus Hristos în sfintele sale patimi,
păcatele lumii a ispășit.

E în grădina Maslinilor. În genunchi înaintea Tatălui său, abea îndrăsnește să-și ridice privirea spre el, căci chiar în nevinovăția sa, el se simte vinovat de toate păcatele lumii și mânia lui Dumnezeu e fără margini.

El privește această grămadă necurată de crime pe cari vreă să le ispășească, el cunoaște mulțimea lor nenumărată, vede toată urîțenia lor, înțelege toată răutatea lor, și simte toată răspunderea care urmează după ele. Păcatele fiecăruia dintre noi, păcate pe care societatea nu le cunoaște și cari ne umilesc adânc, sunt acolo înaintea lui, ele sunt grele și înspăimântătoare. La această vedere sufletul său s'a turburat, rușinea atâtor crime îi acoperă fața, căirea pentru greșalele noastre îi tortură inima, un fior de moarte îi străbate membrele și dacă Divinitatea n'ar veni în ajutorul omenirii slăbite, el ar muri de spaimă și de durere. În această agonie care n'are nume, o sudoare, dar o sudoare de sânge, îi acoperă corpul și cade pe pământ.

Covârșită astfel, victima păcatelor noastre, înalță până la Dumnezeu vocea-i rugătoare și zice: «*Părintele meu de este cu puțință, treacă dela mine paharul acesta*»¹⁾. Care e deci acest pahar pentru care însuși Fiul lui Dumnezeu are o groază așa de mare? Sunt păcatele noastre de ispășit, sunt pedepsele veșnice de care suntem vrednici, sunt răzbunările teribile ale lui Dumnezeu care în loc să cadă peste lumea vinovată, se împrăștie ca o furtună îngrozitoare peste capul lui Iisus. El se vede trădat, vândut, hulit, părăsit de discipoli, zdrobit de lovituri, plin de ocări, răstignit. E răstignit de oamenii pe cari el vreă să-i mântuiască cu orice preț, de oamenii cari alungă mântuirea, cari

¹⁾ Mat. XXVI, 39.

blestemă pe Mântuitor și cari se condamnă. Și cât e de amar paharul acesta! Dumnezeu a vărsat în el toată mânia sa, e plin până în buze de relele omenirii. *Dar, de este cu putință, Părintele meu, treacă dela mine paharul acesta!*». Iată acum cum Mântuitorul nostru prin resignarea lui filială ispășește în particular plângerile noastre contra lui Dumnezeu și murmurele noastre contra Providenței: «*Părintele meu, însă nu precum voesc eu, ci precum tu*». Voia Tatălui este însă ca el să bea paharul. El îl ea deci, îl apucă cu dragoste, îl duce la buze, și cu toată amărăciunea de care e plin, el îl bea, îl bea până la drojdie. Din acest moment dela această primire eroică, Fiul lui Dumnezeu, care ar putea să cheme în-ajutorul său și să facă să se pogoare din cer legiuni de îngeri; sau să răstoarne cu un cuvânt și să reducă la neputință pe toți prigonitorii săi, să învâle și să stingă soarele, să zgudue și să răstoarne globul; Fiul omului căruia i s'a dat toată puterea în cer și pe pământ, se oferă fără apărare dușmanilor cruzi, se lasă în puterea întunericurilor. Miel care e dus la junghiere, victimă devotată și curagioasă, el nu deschide gura ca să se plângă. Iuda vreă să-l sărute pe față, el nu refuză sărutarea lui Iuda; vor să-i lege mâinile, el întinde mâinile; vor să-l lovească, să-l palmuească, el nu se fereste de lovituri; vor să-i înfigă în cap o coroană de spini, el ține capul drept și nemișcat; vor să-l răstignească, el însuși se întinde pe cruce. E punerea în acțiune a acestui mare cuvânt: «*Părintele meu, făcă-se voia ta și nu a mea*».

Iată ce a costat pe Iisus Hristos plângerile noastre contra lui Dumnezeu și murmurele noastre contra Providenței; dar cu revoltele noastre contra lui Dumnezeu el a voit ca să curățească sentimentele noastre de trufie față de oameni și iată în ce chip. El e arestat ca un rău făcător, el care n'a făcut decât bine! El e adus înaintea judecăței, legat ca un criminal, încărcat de insulte și de loviri, el, Dreptul, Sfântul lui Israel, pe care dușmanii lui înșiși n'au putut să l dovedească păcătos.

E întreat, și dela primele cuvinte pe care le rostește, unul din cei de față se apropie și cu învoirea judecătorilor, lovește cu palma acel obraz adorabil înaintea căruia cum se exprimă pietatea, îngerii orbiți se acoperă cu aripile lor. Insulta eră crudă; Iisus o suportă cu multă blân-

dețe și smerenie, pentru că el voe să plătească prețul răscumpărării orgoliului nostru.—Se aduc acuzatori, martori mincinoși cari depun contra lui; el stă în tăcere și astfel dă de gândit că poate e vinovat.—La ieșirea din divan e dat pe mâna servitorilor barbari plătiți ca să-l chinuiască, și cari fără respect și fără rușine fac din persoana lui în timpul nopții, jucăria murdarelor lor petreceri.

Inchipuiți-vă pe Fiul lui Dumnezeu, pe Dumnezeu dela care vine toată autoritatea și toată gloria pe pământ, pe Regile regilor, stând jos, cu ochii acoperiți, cu mâinile legate, cu hainele și părul în desordine, în mijlocul a tot ce Ierusalimul are mai rău și mai josnic; scuipat, palmuit, lovit cu piciorul, brutalizat în mii de feluri, ca acele animale vătămătoare pe care copiii fără inimă găsesc mare plăcere să le chinuiască până la moarte. Gândul acesta nu vă mișcă, deșteptându-vă compătimirea până la lacrimi?! Dar cel puțin să ne umilească, căci pentru curățirea truției noastre Iisus vrea să fie umilit până într'atât. Și el vrea ca umilința mai întâiu ascunsă, să se arate la lumină.

Deși el e Cuvântul lui Dumnezeu, Înțelepciunea Tatălui, el e socotit nebun de regele Irod care petrece în prezența prietenilor săi și sub ochii poporului, îmbrăcându-l cu o haină pe care o poartă de obicei regii din teatru. Iisus este astfel disprețul celor mari și râsul poporului. După această umilire nu trece mult ca să vie o alta care covârșește măsura atâtor insulte. Iisus, pe care bârfitorii săi cei mai înverșunați n'au putut să-l dovedească cu o greșală, e pus alături de asasin. Și printr'un exces de nedreptate de necrezut, de care mulțimea e prea în stare să dea exemple, întreg poporul strigă că Varavă întrece pe Iisus și că Iisus prețuește și mai puțin decât un Varavă!

După această ocară nu-i mai rămâne decât să moară, dar de ce moarte? De moartea cea mai de ocară, de o moarte mai crudă și mai rușinoasă de cât ar fi în zilele noastre moartea unui tâlhar la spânzurătoare. El moare răstignit pe cruce, între doi tâlhari, părăsit, disprețuit, scârbit și după lege, blestemat: *Blestemat acela care e spânzurat pe lemn*. Măsurați, vă rog, distanța care se ridică între tronul lui Dumnezeu și necinstea Calvarului și spuneți dacă eră cu puțință să spele truția omului printr'o înjosire mai adâncă.

Este scris: «*Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta*». Iisus Hristos fiind Domnul nostru și Dumnezeu nostru, nimeni pe pământ nu e mai demn de a fi iubit decât dânsul și totuși pentru că el s'a făcut victimă a păcatelor noastre, nu numai a păcatelor spiritului, dar și a păcatelor inimei; nimeni n'a fost urât atât de mult ca el. Un cuvânt ne arată toată adâncimea urei pe care i-au purtat-o Evreii. Pilat adunând pe mai marii preoților, pe magistrați și popor le spuse: «Am întrebat în fața voastră pe Iisus din Nazaret asupra capetelor de acuzație aduse contra lui și n'am găsit nici un motiv de condamnare, deci eu îi voi da drumul». Adunarea nu voi; ea era însetată de sânge—«Ce voiți voi să fac cu Iisus?» «*Să se răstignească!*» «Dar ce rău a făcut? Eu nu găsesc în el omul care merită moartea». Ei răspunseră cu mai multă putere: «*Să se răstignească!*». «Iudei continuă Pilat, eu sunt nevinovat de sângele acestui drept; în ce vă privește pe voi gândiți-vă bine la aceasta».—Și acest popor rătăcit, devenit fiară, strigă într'un glas formidabil care se sue până la cer: «*Sângele lui să cadă asupra noastră și asupra copiilor noștri!*». În zadar pentru a mișcă inimile acestor tigri, pune Pilat ca să fie bătut cu vergi acuzatul nevinovat și în zadar îl arată poporului. Vai! Ce spectacol îndueșetor! Iisus Hristos, pentru a zice astfel a pierdut până și chipul omului. «*Noi l-am văzut, zisese profetul, și nu l-am recunoscut... din cap până în picioare, nu e decât o rană.*

«O Iudei, milă! Milă și iertare! Iisus din Nazaret s'a numit regele vostru; și a plătit foarte scump cuvântul său; spini în loc de coroană, o trestie drept sceptru, strigăte de moarte în loc de omagii, ce regalitate! Nu mai e un rege, e cel din urmă dintre sclavi. El s'a numit Dumnezeu vostru, dar are el aparență divină? *Iată omul!* Nu e un Dumnezeu în glorie, e o victimă în sânge. Iudei, dacă mai aveți vre-un sentiment de omenie, chiar de ar fi cu adevărat vinovat, iertați lui Iisus. Voi ați iertat pe Varavă cu toate crimele lui, fi-veți voi nemiloși pentru Iisus care n'a făcut nici un rău? Voi cel puțin cari-l iubiți, sau cari încă nu-l urâți, luați deci apărarea celui mai nevinovat dintre oameni», au fost cuvintele lui Pilat. Și acei cari nu voiau moartea celui drept, înspăimântați, vor păstra tăce-

rea; ceilalți cu o furie care nu mai aveà margini strigà: «*Să se răstignească!*»

Câtă ură e în acest cuvânt, nu e adevărat? Ei bine, inima lui Iisus Hristos, sub acest piept sfășiat, sub această rană exterioară care pentru a zice astfel îl acoperă, cu toate acele glasuri ce sbiară, cari-l chiamă la spânzurătoare pe lemnul crucii, cu toată acea ură sălbatică a Iudeilor, inima lui Iisus e neînvinsă în iubirea sa, nesecată în dragostea sa, dragoste mai mare decât toate nedreptățile de pe pământ, iubirea divină mai puternică decât turbarea Iudeilor și cruzimea călăilor, căci până și pe cruce, până și în chinurile agoniei, până la ultimul suspin, el îi va iubi și se va ruga pentru ei. Și într'adevăr în vreme ce sângele curge din mâinile și din picioarele sale pironite de arborile suferinței. «*Părintele meu, strigă El, iartă-le lor*». Și cei cari treceau, îl încărcau cu blestemuri. El a mântuit pe ceilalți și nu poate să se mântuiască pe el însuși; el s'a numit Fiul lui Dumnezeu, și Dumnezeu nu vine să-l libereze. *Părintele meu, iartă-le lor...* Și mai marii preoților și cărturarii și fariseii își băteau joc de el: Pogoară-te acum dacă poți, și noi vom crede în cuvintele tale. *Părintele meu, iartă-le lor...* Și soldații cari-l păzeau și unul din tâlharii răstigniți alături de el, îi adresau aceleași blesteme și Iisus nu obosea ca să repete din fundul sufletului său, ceea ce spusese cu glas tare: «*Părintele meu, iartă-le lor, că nu știu ce fac*». După această rugăciune atingătoare și sublimă, dacă ura mai rămâne în inimă Iudeilor, cel puțin Mântuitorul oamenilor ștersese necinstea la mii de vinovați cari vor datorî lui mântuirea lor. Prin dragostea de nespus a inimei sale el a curățit toate sentimentele rele din inima noastră, după cum prin suferințele externe ale corpului său ne-a spălat de toate păcatele noastre. Există pe acest corp cel mai cast și cel mai curat corp delicat și mai ales sensibil, un loc pe care loviturile nu l-au strivit, pe care biciurile nu l-au sfășiat sau pe care sângele nu l-a înroșit? Am putea noi număra rănilor lui și putem noi spune de câte ori ar fi murit dacă n'ar fi avut, pentru a suportă durerile, decât forțele simple ale naturei? A fost lovit așa de brutal că carnea deschizându-se de strășnicia loviturilor de vergi lăsă să se vadă oasele: «*Au numărat oasele mele*», spusese proorocul, ar fi putut să i se numere

oasele. Și acești spini mari, neîncetat mișcați în rănilor, pătrunzând mai adânc la cea mai mică lovire. Și acel chin neîntrerupt al unei sete sfâșietoare, el singur chin adevărat. Și această cruce grea care apasă pe umărul drept și-l doboară. Și aceste căderi repetate cu fața la pământ, căderi cari măresc rănilor și înmulțesc durerile. Iată-l la Calvar. E despuiat de hainele sale, nou chin impus pudoarei sale. El se întinde pe arborele crucii; el întinde mâinile, mâna dreaptă în palma căreia, sau poate pe încheietura mâinii, un cuiu foarte puternic e înfipt, apoi bătut cu lovituri de ciocan. El întinde picioarele, ele sunt străpunse unul după altul ceea ce produce o grămădire de dureri de netolerat, dar suportate cu o iubire biruitoare. Se ridică arborele chinului și corpul lui Iisus e acoperit de răni. Atunci membrele lui sunt întinse cu o violență care sfâșie carnea, rupe nervii, împrăștie oasele, înăbușe respirația și care i-ar smulge ultimul suspin, dacă n'ar porunci sufletului său să mai rămâie, să rămâie și să sufere, să sufere și să ispășească până la cel din urmă, toate păcatele lumi. În această poziție îngrozitoare, el nu poate să facă o mișcare fără să mărească grozăvia chinului. Dacă ridică capul spinii dela coroană ating lemnul crucii și-i fac răni noi. Dacă pentru a zice astfel, prin sângele și praful care-i acoperă fața, cari-i împiedică libertatea genelor și a ochilor, el privește la picioarele lui vede pe călăi cari n'au isprăvit chinurile, o mulțime crudă cari și bate joc de durerile lui; el observă trecători cari se duc și vin, clătirând capul în semn de dispreț; dușmani triumfători cari-i aruncă ultimile blesteme; el vede pe mama sa, sărmana sa mamă amară și zdrobită de durere. Dacă privește cerul el întâlnește teribilul chip al lui Dumnezeu mâniat pe oameni, descărcând pe el toată greutatea răsbunărilor sale. Și pentru că *e un lucru înfricoșat a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu*, Iisus este ca sfărâmat, cufundat, nimic sub loviturile răzbunării dumnezeiești. Discipolii săi l'au părăsit și Tatăl său îl lasă! Oamenii l'au răstignit și Dumnezeu îl lovește! Pământul nu-l mai primește și cerul îl respinge. Atunci pentru a ne da să înțelegem ceva din misterul de neînălțurat al durerilor sale, el strigă: «*Eloi, Eloi, lamma sabactani*, adică *Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, căci m'ai lăsat?*».

Cu toate astea ispășirea e întreagă, a umplut măsura, e nesfârșită. Dreptatea divină e pe deplin satisfăcută. Chipul lui Dumnezeu își reia seninătatea și îndurarea sa. Iisus Christos la această vedere își dă sufletul în mâinile Tatălui său, căci totul e sfârșit. «*Și plecând capul și-a dat duhul*».

Iconom Ilie Teodorescu.

O PROPUNERE.

I. P. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei a citit în Senat următoarea importantă propunere:

Domnilor Senatori,

Un număr de șapte membri din acest Senat am găsit cu cale ca să vă facem o respectoasă propunere, pe care vă rugăm să binevoiți a o ascultă și a decide asupra ei.

Domnilor Senatori,

Din cele mai vechi vremuri, la noi Români, viața politică națională a fost în cea mai strânsă legătură cu viața bisericească religioasă.

Marii noștri patrioți și bărbați de Stat, toți fără deosebire, în năzuințele lor, pentru neamul și țara lor, au fost ajutați și au avut împreună lucrători, în toate vremurile și în toate împrejurările pe ierarhii Bisericii, ba acestora li s'a dat locul de căpetenie în Adunările noastre naționale, căci așa cugetau și așa legau bătrânii Nația de Biserică, la ei nu putea exista una fără alta, unde-i turma e și păstorul, a zis un Mitropolit al Moldovei, în ceasul fericit a soartei Principatelor Române.

În Divanurile țărilor surori și în obșteștile Adunări, ierarhii Bisericii luau parte de drept și Mitropoliților li se da

conducerea acestor sfaturi ale țării. Obiceiul acesta s'a păstrat până nu de mult, așa că Mitropolitul Primat se alegea președinte al Senatului.

Socotim, deci, că propunerea noastră stă în legătură cu un adevăr istoric al vieții noastre politice-naționale, și avem deplină încredere că veți binevoi a o primi.

Iată acea propunere:

Propunem ca în sala de ședință a Senatului să se așeze portretele foștilor Mitropoliți *Nifon* și *Calinic Miclescu*, cari au prezidat Senatul în împrejurări însemnate din viața noastră de Stat. Nifon a fost cel dintâiu președinte al Senatului sub care s'a desăvârșit actul Unirii țărilor Surori. Calinic a prezidat Senatul în zilele mari din cari a ieșit independența și regalitatea Statului Român. El a sfințit și Coroana de oțel.

Pimen Mitropolit al Moldovei, Nifon Episcopul Dunărei-de-Jos, Dionisie Episcopul Buzăului, Calist Episcopul Argeșului, General Carcalețeanu, General Borănescu, General Tell.

*

Importanța acestei propuneri nu va scăpa nimănui din vedere și ne exprimăm marea noastră mulțumire.

X.

UN RAPORT INTERESANT¹⁾

§ III. -- **Invățământul secundar.**

I. *La Protestanți.*

În școala secundară germană (liceul clasic, modern și real) se primesc elevi cu trei clase primare. Pentru pregătirea acestor elevi ce au intrat în școala secundară se află câte o școală elementară pregătitoare (worschule), alipită de obicei pe lângă școlile secundare. Elevii absolvenți ai acestor școli trec direct în școlile secundare.

Invățământul religios în școala secundară are de scop să formeze caractere creștine, pline de credință și pietate, cari au să exercite o influență mântuitoare în sânul poporului potrivit pozițiunii sociale ce fiecare va avea²⁾.

Materiile didactice religioase în cursul secundar sunt tot acelea pe care le-am arătat și în învățământul primar. Împărțirea și distribuirea lor pe clase e următoarea:

În clasa I-a se predau: Istoria biblică a V. Testament, primul capitol din catehism cu explicațiile lui Luther, câteva proverbe, patru cântări bisericesti și pericopele duminicale.

În clasa II: Istoria biblică a N. Testament, cap. II din catehism odată cu repetirea materiei precedente, câteva proverbe și 4 noi cântări bisericesti.

În clasa III-a: Introducerea în Biblie. Scopul principal

¹⁾ Din eroare s'a omis partea aceasta care trebuie să urmeze imediat după ce s'a publicat în No. 10.

²⁾ Vezi: Lehrpläne für die höhere Schule în Preussen (1901, Cap. II, p. 9).

ce se urmărește prin acest studiu este repetirea temeinică a istoriilor biblice tratate în anii precedenți spre a procura elevilor o idee clară asupra legăturii faptelor istorice învățate. Din catehism se tratează cap. III cu explicările lui Luther. La aceasta se mai adaugă câteva proverbe și 4 noi cântări bisericesti.

In clasa IV: Citirea și interpretarea a acelor cărți din V. Testament, mai ales din Psalmi și Profeti, din cari reiese în mod clar împărăția lui Dumnezeu din V. Testament, Cap. IV și V din Catehism cu explicările respective. Anul bisericesc și însemnătatea serviciului divin. Invățarea pederost a câtorvâ Psalmi ușori împreună cu repetirea proverbelor învățate și însușirea a patru noi cântări bisericesti.

In clasa V-a are loc citirea părților corespunzătoare din N. Testament din care reiese împărăția lui Dumnezeu din N. Testament. Explicarea predicii de pe munte și a parabolilor Mântuitorului. Tot în această clasă se face repetirea întregului Catehism: aceasta în vederea faptului că elevii acestei clase primesc confirmarea și ca atare e nevoie să aibă în memorie întreg sistemul de credință și morală. La materiile mai sus arătate se mai adaugă și o mică istorie a Reformei în legătură cu viața lui Luther, cum și un scurt istoric al cântării bisericesti.

In clasa VI-a se face din V. Testament citirea și interpretare din cărțile poetice și profetice, iar din N. Testament interpretarea unei evanghelii sinoptice alături cu aprofundarea materialului din anii precedenți. Tot în această clasă se face o nouă repetire și aprofundare a Catehismului luteran, cu luarea în considerare a punctelor diferențiale între celelalte confesiuni.

In clasa VII-a se predă istoria Apostolilor. Programa prevede ca prin citirea părților mai însemnate ale cărților N. Testament să se scoată în evidență întemeierea bisericeii creștine, lupta și învingerea creștinismului în împărăția romană.

In cl. VIII și a IX-a se predă istoria bisericească din

primele timpuri ale creștinismului și până azi, inzistându-se mai mult asupra părților aceluia ce au avut o însemnătate deosebită pentru viața religioasă bisericească.

Interpretarea evangheliei lui Ioan ca cea mai gre și a epistolelor pauline, în special Romani și Galateni au loc în aceste clase. E de observat că în liceele clasice interpretarea pentru locurile mai de seamă se face în textul original grec.

În ultima clasă are loc tratarea științifică a credinței și a moralei creștine în legătură cu confesiunea augustină și cu cele mai vechi simbole de credință.

Acestea sunt materiile religioase aranjate pe clase. Întregul curs secundar l-am putea despărți în trei cicluri, potrivit celor trei împărțiri ale claselor în inferioare, medii și superioare.

În clasele inferioare, sau în cursul inferior, fundamentul întregului învățământ îl formează istoria biblică, de care se leagă celelalte obiecte și anume: Catehismul, cântarea bisericească și proverbele.

În clasele medii, ori în cursul mediu, învățământul are ca problemă principală istoria împărăției divine din V. și N. Testament. La aceasta se adaugă biografiile personalităților însemnate din V. și N. Testament, ale profeților și Apostolilor și în special figura sublimă a Mântuitorului Hristos care se evidențiază prin explicarea aprofundată a învățăturii sale cuprinsă în evanghelie. În acest ciclu de cunoștințe mai intră: tratarea și aprofundarea Catehismului; acțuându-se punctele de diferență ale celorlalte confesiuni, lămurirea serviciului divin și a anului bisericesc alături cu un mic istoric al Reformei.

În clasele superioare, sau în cursul superior, are loc dezvoltarea cunoștințelor scrierilor N. Testament, expunerea cât se poate de complectă și unitară a credinței și moralei creștine. La acestea se adaugă și studiul istoriei bisericești.

Pentru predarea acestor materii religioase, programele învățământului protestant prevăd 3 ore săptămânale la cl. I și câte 2 ore săptămânal la fiecare din restul claselor; în total deci, 19 ore săptămânal.

Acestea cunț materiile religioase și distribuirea lor pe clase în școala secundară protestantă.

2. *La Catolici.*

Învățământul religios catolic în școala secundară are următoarea situație: În cele 2 clase începătoare ce alcătuiesc cursul inferior al învățământului secundar are loc o mică repetire a celor învățate în cursul primar. Materiile acestor clase sunt: Istoria Vechiului și Noului Testament, aceasta din urmă până la Invierea Mântuitorului. În ambele clase se face repetirea întregului catehism făcut în școala primară. În clasa I se predă o mică explicare a serviciului divin.

În cursul mediu, adică dela clasa III-a—VI-a, revin aceleași obiecte într'o formă mai dezvoltată și mai aprofundată și anume:

În clasa III-a: Întregirea materiei istoriei biblice a Noului Testament cu repetirea și aprofundarea întregii materii făcută în anul precedent, stăruindu-se mai mult asupra activității publice învățătoarești a Mântuitorului; din catehism se fac dogmele religiunii creștine mai dezvoltat ca până aci.

În clasa IV-a: are loc repetirea și adâncirea istoriei biblice a Vechiului Testament, stăruindu-se asupra personalităților mai deosebite cari prezintă o influență mai puternică pentru formarea morală a școlărilor; din catehism se face Morala creștină, iar în legătură cu poruncile bisericii se dau explicații asupra anului bisericesc.

În clasa V; se predă din catehism învățătura despre

BIBLIOGRAFIE.

Pășune duhovnicească pentru hrana sufletească a tuturor drep măritorilor creștini pe toate duminicile și sărbătorile de peste an cu un apendice. Cuvântări alcătuite și rostite de smeritul Arhiepiscop Evghenie H. Piteșteanu și tipărite cu aprobarea și binecuvântarea Sf. Sinod. București, Tip. Albert Baer, 1911.

*

E o imputare mai mult sau mai puțin justificată că, în Biserica noastră nu se prea predică. De sigur că idealul ar fi ca să nu treacă Duminică și sărbătoare, fără să se audă cuvântul dumnezeesc de pe amvon. Sunt mai multe cauze care au împiedecat aceasta, însă ele vor dispărea încetul cu încetul.

P. S. Evghenie a făcut un mare bine Bisericii dând la lumină această interesantă colecție de predici. Ea va forma un prețios izvor pentru toți preoții, cari doresc să predice. P. S. Evghenie a predicat frumos de pe amvonul Catedralei st. Mitropolii a Ungro-Vlahiei și toți cari l'au ascultat, l'îndemnau să comunice în cercuri cât mai largi spusese P. S. Sale. Dorința lor s'a îndeplinit și rugăm acum pe toți preoții noștri, tineri și bătrâni, să procure această lucrare pentru bibliotecile parohiale. Predicile sunt alcătuite într'o limbă aleasă, înțeleasă de toți și cu un cuprins folositor. Găsim aci predici pentru toate împrejurările vieții și înălțătoare de suflet. Colecția aceasta de predici e un scump dar ce se face literaturii bisericesti cu începerea anului 1912.

G...

t
l
s
l
I
S
4
P
8
r
d
fi
ri
p
ri
7
lo

ve
lig
ru
11

pa
pis
66
lia
a r
ciri
doz

TABELA MATERIILOR

DIN

Revista periodică ecleziastică „Biserica Ortodoxă Română“ pe anul al XXXV (1911—1912), însoțită și de numele autorilor

PARTEA OFICIALĂ.

Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 234—239. Publicațiune pag. 240. Scrisoarea P. S. Sale Patriarhului Constantinopolului către I. P. S. Mitropolit Primat Athanasie pag. 241—242. Consistoriul Superior Bisericesc pag. 243—295. Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 359—360. Demisiunea I. P. S. Mitropolit Primat Athanasie pag. 361—362. Cartea Pastorală pag. 362—364. Sumarele ședințelor sf. Sinod, sesiunea de primăvară pag. 365—432; 485—664. Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 711—715. Publicațiune pag. 720. Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 833—835. Consistoriul Superior Bisericesc pag. 841—878. Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 957—958. Sumarele ședințelor Sf. Sinod din sesiunea de toamnă pag. 961—998. Modificarea legii sinodale pag. 1081—1083. Mișcarea în personalul clerical din țară pag. 1196—1197; 1299—1301. Lista provizorie a preoților și diaconilor din țară pentru alegerea membrilor Consistoriului Superior Bisericesc pag. 1—75. Donațiuni pag. 239—240; 715—720; 835—840; 1198—1200; 1301—1304. Sumarul ședințelor Sf. Sinod pag. 1305—1328.

P. S. ARH. CALISTRAT BÂRLĂDEANU.

Invierea generală a corpurilor omenești pag. 10—17. Fericirea veșnică a dreptilor pag. 159—166; 319—326. Relațiunile între religii și deosebirea climelor pag. 695—700. Mahometismul, sporul și efectele produse pag. 762—768; 896—905; 1011—1021; 1114—1122; 1218—1225; 1353—1361.

C. ERBICEANU.

Din Dimitrie Filipide despre Români pag. 18—34. Ciril Lucaris pag. 124—134; 296—308; 433—444. Combaterea unei scrieri papistașe, ce tratează despre clerul și biserica Română în special pag. 665—675; 727—741; 879—889; 999—1011. Cevă despre Mitropolia Moldovei pag. 1123—1128. Un act de umanitate și filantropic a răposatului episcop Gherasim Timuș pag. 1161—1164. Buchile cirilice pag. 1191—1195; 1262—1267. Judecata în biserica ortodoxă pag. 1243—1251. Documente bisericești 1381—1389.

II

Dr. M. POPESCU.

Rolul educativ al Profetilor pag. 44—50. Continuare în No. 2 pag. 153—158. Continuare în No. 3 pag. 309—314. Continuare în No. 4 pag. 451—455. Continuare și finit în No. 5—6 pag. 689—694. Iulian Apostatul în tradiția creștină pag. 757—761. Continuare în No. 8 pag. 891—895. Continuare în No. 9 pag. 1034—1038. Continuare în No. 10 pag. 1185—1188. Trei mari Cateheți ai Bisericii vechi pag. 1098—1103. Apologeții creștinismului în veacul al doilea pag. 1226—1232, continuare în No. 12 p. 1373—1380.

Dr. P. GARBOVICEANU.

Invierea Domnului nostru Iisus Hristos pag. 1—9. Creștinismul Daco-Roman pag. 100—103. Continuare în No. 2 pag. 225—229, continuare în No. 4 pag. 456—464, continuare în No. 5—6 pag. 676—688, continuare în No. 7 pag. 741—756. Literatură antireligioasă pag. 135—139. Continuare în No. 3 pag. 315—318, continuare în No. 8 pag. 906—913. D-rul Barbu Constantinescu p. g. 335—345. Cronica bisericească pag. 464—467. Bibliografie pag. 951—954. Cronica bisericească pag. 1071—1080. Moartea P. S. Gherasim Timuș Episcopul Argeșului pag. 1084—1097. O faptă frumoasă pag. 1189—1190. Alegerea, întărirea și investitura noilor PP. SS. Episcopi de Argeș și Roman pag. 1201—1217. Unirea Principatelor pag. 1233—1243. Alegerea, întărirea și investirea I. P. S. Mitropolit Primat și a P. S. Episcop de Huși pag. 1329—1352. Bibliografie pag. 1404.

B. MANGĂRU.

Administrarea sfintei noastre Biserici pag. 59—69. Continuare în No. 3 pag. 345—350. Continuare în No. 5—6 pag. 701—708. Cronica bisericească externă pag. 108—117. In cestiunea căsătoriei preoților văduvi pag. 198—203. Reforma Seminarilor pag. 721—726; 914—919. Cartea lui Iov pag. 936—943; 1039—1048. Câteva însemnări despre miel în simbolismul bisericesc pag. 1104—1113. Pentru clerul nostru pag. 1180—1184. Continuare în No. 12 pag. 1361—1372. Diferite teorii asupra sufletului pag. 1268—1277.

I. P. S. MITROPOLIT PRIMAT ATHANASIE.

Cronica bisericească internă pag. 105—107. Cuvântare la deschiderea Consistoriului Superior Bisericesc în sesiunea de primăvară a anului 1911, pag. 121—124.

PIMEN, MITROPOLIT AL MOLDOVEI ȘI SUCEVEI.

Circulară pag. 709—710. Un îndemn către preoți pag. 920—922.

Dr. DRAG. DEMETRESCU.

O pagină din istoria Bisericii Române pag. 35—43. Diverse pag.

117—120. Pentru ce învățații desprețuiau și urau creștinismul pag. 166—176; 327—335; 445—450; 769—780.

ICON. ILIE TEODORESCU.

Din viața preoțească pag. 923—936. Fiul risipitor pag. 1129—1136. Credința preotului pag. 1278—1287. Domnul nostru Iisus Hristos în sfințele sale patimi, păcatele lumii a ispășit pag. 1390—1396.

ICON. CONST. NAZARIE.

O carte nouă pag. 104. Aghiazma pag. 1294—1298.

P. S. ARH. CALLIST BOTOȘENEANU.

Raport general asupra Seminarilor din țară pag. 217—225.

P. S. EPISCOP NIFON AL DUNĂREI DE JOS.

Cuvântare rostită în Senat, pentru îmbunătățirea soartei clerului pag. 1055—1059.

ARHIMANDRITUL I. SCRIBAN

Documente științifice contra necredinței pag. 51—58; 139—152. Cronica Bisericească pag. 467—480.

TEODOR T. BURADA.

Crăciunul pag. 69—75. Pângărirea Religiei ortodoxe creștine, domnitoare în țara românească pag. 186—198.

Pr. G. I. GIBESCU.

Sfântul Marele Ierarh Vasilie, Arhiepiscopul Kesariei Kapadochiei (conferință) pag. 76—93.

DIAC. N. POPESCU.

Prin Banatul Timișoarei pag. 93—99; 204—215; 351—358. Biserica din Râfov pag. 1137—1140.

ȘT. POPESCU.

Cu sfinții fă odină Hristoase pag. 216.

Dr. IOAN LUPAȘ,

Acte privitoare la alegerea și instalarea Episcopului ardelean Vasile Moga pag. 781—790.

ICON. I. P. ȚINCOCA.

Cronica bisericească (Jubileul Universității din Iași) p. 790—800.

IV

P. LAZĂR NICOLAESCU.

Rolul preotului în îmbunătățirea stărei materiale a poporului pag. 811—815.

D. A NICOLAESCU.

Preoții și mișcarea cooperativă pag. 800—811.

N. Gr. POPESCU-PRAHOVA.

Raport asupra călătoriei de studii întreprinsă prin Transilvania și Ungaria pag. 816—827; 1164—1179.

Pr. PARASCHIV DRĂGHICI.

Predică ocazională pag. 828—832.

ȘTEFAN BERECHET

Apologia lui Ciril Lucaris pag. 943—950.

I. G. B.

Bibliografie pag. 951—956. Centenarul seminariului din Sibiu pag. 1048—1054.

S. MEHEDINȚI.

Pentru biserica noastră pag. 1022—1035.

Pr. GR. COSTEA.

Din nevoile clerului nostru 1060—1070.

Pr. GR. POPESCU BREASTA.

Un raport interesant pag. 1141—1160; 1287—1293; 1399—1403.

IULIU VALAORI.

Pilde frumoase de caracter (cuvântare, la patronul Seminarului Central din București în ziua de 30 Ianuarie 1912) pag. 1251—1261.

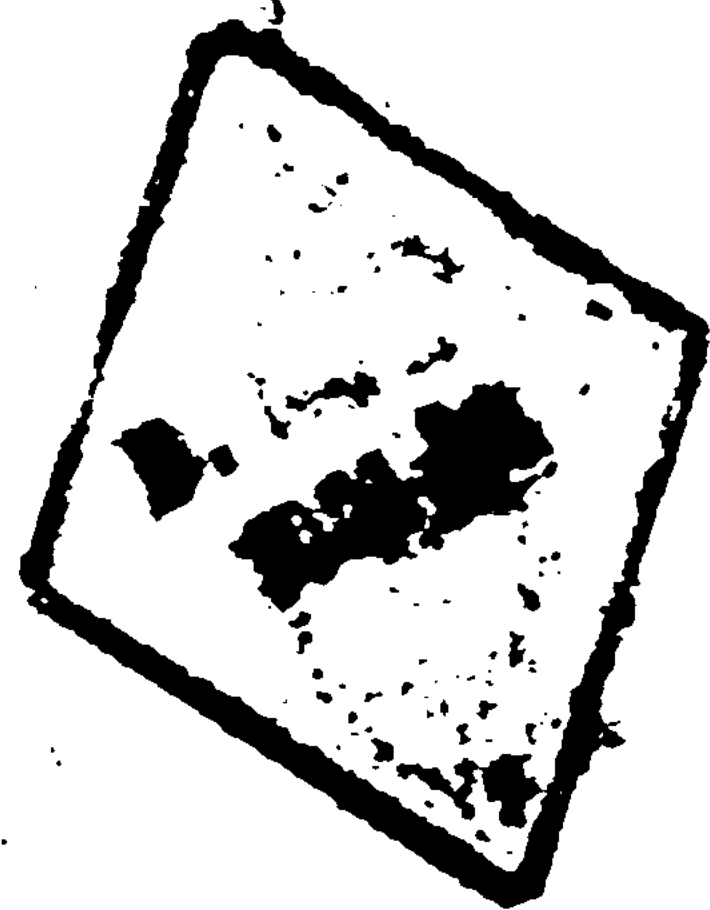
X.

O propunere pag. 1396—1397.

De Căr
ritu

No. curent

1	Ac
2	Ag
3	Ar
4	Al
5	Ap
6	Au
7	Bil
8	Ca
9	Ca
10	Ca
11	Ca
12	Di
13	E
14	Ev
15	Ex
16	Icc
17	Le
18	Lit
19	Mă
20	Mi
21	Un
22	Un
23	Mc
24	No
25	Oc
26	Or
27	Pa
28	Pa
29	
30	
31	
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	
39	
40	
41	
42	
43	
44	
45	
46	
47	
48	
49	
50	
51	
52	
53	
54	
55	
56	
57	
58	
59	
60	
61	
62	
63	
64	
65	
66	
67	
68	
69	
70	
71	
72	
73	
74	
75	
76	
77	
78	
79	
80	
81	
82	
83	
84	
85	
86	
87	
88	
89	
90	
91	
92	
93	
94	
95	
96	
97	
98	
99	
100	

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI	VALOAREA							
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și pânza		Cheltueli de Transport	
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
42	Sasezeci și patru cuvinte (Predici)	4	—	9	—	6	50	—	50
43	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	—	—	—	50
44	Tipic bisericesc	3	50	7	50	6	—	—	80
45	Triod	18	—	25	—	21	—	—	1 30
46	Vieța Repausaților	2	—	—	—	—	—	—	80
47	Cele patrusprezece trimiteri ale sf. Apostol Pavel, tâlcuite de Teofilact (3 volume)	6	—	—	—	—	—	—	1 30
48	Carnet cu certificate de botez	2	50	—	—	—	—	—	60
49	Carnet cu certificate de cununie	2	50	—	—	—	—	—	60
50	Evangeliiști pe satin	3	—	—	—	—	—	—	50

Registrele pentru contabilitatea epitropiilor bisericești se pot procura NUMAI DELA ACEASTĂ TIPOGRAFIE. Costul unei serii mici este de 1.60; iar al unei serii duble 2.50, și se trimit franco. O coală buget sau cont, cerute în plus, costă 10 bani.

Statele pentru plata personalului bisericilor urbane se vînd cu **5 lei suta.**

Au eșit dela tipar icoanele: *Sf. Treime, Sf. Gheorghe, Sfinții Impărați, Maica Domnului, Sfinții Voevozi, Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, Sf. Trei Ierarhi și Cuv. Parascheva*, format mare și mic, lucrate artistic. Se vînd de Librăria Națională din București cu **30 bani** cele mari și **20 bani** cele mici. Cererile să se adreseze acelei Librării.

Cheltuelile de transport sunt calculate pentru fiecare carte în parte, potrivit tarifului postal, și numai pentru *persoanele particulare*, care doresc să-și cumpere cărți bisericești dela această Tipografie.

Expediția cărților și a tuturor imprimatelor, proprietatea acestei Tipografii, cerute sau comandate numai de *P. C. Protoierei sau Cucernicii Preoți*, este scutită de cheltuelile de transport, potrivit legii de reorganizare a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, și a Administrației Cassei Bisericii,—lege ce sa publicat în Monitorul Oficial No. 16 din 21 Aprilie 1906; deci Cucernicii Preoți ce doresc a-și procura cărți de ritual, sunt ținuți a trimite pe adresa P. S. Director al Tipografiei, costul cărților, *fără cheltueli de transport.*

Persoanele particulare nu pot beneficia de această scutire.

La Mandatele postale care au o valoare mai mare de 10 lei se va adăoga 10 bani în plus, sau 20 bani la mandatele ce trec de 100 lei, cu plată de factagiu. Cărți cu ramburs nu se expediază, afară de cererile ce ne vin din streinătate.

Mărci postale și timbre fiscale nu se primesc.

Odată cu efectuarea comandei, fiecare cumpărător va primi și chitanța de primirea costului cărților, care chitanță este de asemenea scutită de timbru, tot în baza sus menționatăi legi.

Comandele să se noteze pe cușonul mandatului postal, spre ușurință de corespondență.

La comande se va indica neapărat Oficiul Poștal, ori Gara cea mai apropiată.

Comandele de cărți și costul lor se vor adresa P. S. Arhieru Meletie Constantinul, Directorul Tipografiei Cărților Bisericești, București.

B.M.M.B.
2006-2007

De luat în seamă.

A		Cheltuieli de Transport
gata	piele	
B		L. B.
50	50	
	50	
	80	
	1 30	
	80	
	1 30	
	60	
	60	
	50	

procură
de 1.60;
cont, ce-

vînd cu

Sfin-
Sf. Ni-
cheva
ațională
ici. Ce-

e, potri-
esc să-și

pografii,
ste scu-
isterului
e sa pu-
i Preoți
sa P. S.

adăoga
actagiu.
inătate.

anta de
timbru,

spre

opiată..

onstin-